3 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

(966-968 / 1558-1560)

< Tıpkıbasım >

ISBN 975 - 19 - 0787 - X

١٦٦٣

١٦٦٤

١٦٦٥

١٦٦٠

١٦٦١

١٦٦٢

١٦٥٧ ارسکوب نبجانی یکی عطایه بکه حکم که نفس ارسکوبی آن وجه این ایام اقتزلیه این معین وسایق و اقچه اولوه زرله وزه ساکن اولدوغی
خانه ولرنی خواجه مشرق اولمق نقی پرلیه حه متملکی اولماکله باعث اقازرق همایونم طلبی ایتدوکلی اولدوغه سور قوم که وصول ایتدیکی
اورن اکر پرلیه حه ور واکر هرقنی ویرکی اولورسه من بعد کلکی محفظ و حراسی وضبط وصیانتی باعث وقیفه قرایمیوب
انواع اهدلغ والتماسکی ظهوره کتوزمیوب کیفیتی عرض اولنه حکم معتقای شرعه ترتیق اورن مقتضه کلمکی لمجه وصول اولوب یازلمشدر

١٦٥٨ حلب دفتر ولرنه حکم که مکتوبی کونه زمن بعض تجار طایفه سندن سیاه قول وجاریه کوزه کمنه لوه بعض مصر خزینه سیاه وقشلاه قولاری
وسره اردونه استصناع لیدوب باج الکلاه کلن قللری اوغرا خوجه زمن وجه قانونه اورن باجاریدن وغیرلرندن خواص همایونه استثنای
طلبی ایله کارینه غوغایه مباشرت لیدیکی باج ورسومی مالدن یه خزینه ایله کارینه غوغایه ایلیکی یازلمشدر سور قوم که وصول بولدقده
خزینه ایاکلاه قول طایفه سندن وعجزیه الوکلی تجار طایفه سندن باجاریدن خصوصنه کمنه یه حمایت ایدیکی اکر متاعدن واکر حلب
قول طایفه سندن میری یه عاید اولماه باجاریدن قانونه اورن اولمق لازم اکمکه مانع اولوب یازلمش هرکیم اولورسه اولسون یازیلمیوب
یازدیلمش سعایه بیلدیرمیه

١٦٥٩ مصر نکارکیهنه حکم که عرضحالنی وقیوداری اولدوغی ملوک سرّ سعایه مکتوبی کونه بعض صنف وقشلی مشارالیهه مکتوبی کونه زمن تجار
طایفه سندن سیاه قول وجاریه کوزه کمنه لوه بعض تحمیلّ مصر خزینه سیاه وقشلاه قولاری وسره اردونه استصناع لیدوب باج الکلاه بعض محلاتی اوغرا عجزیه وقایع اولماه خواص همایونه استثنای قلمی تحریر اولنوب دفاتر
قضا نسنه باج الکلاه بعض محلاتی اوغرا عجزیه وقایع اولماه خواص همایونه استثنای قلمی تحریر اولنوب دفاتر
قانونه اورن باجاریدن وغیرلرندن طلبی ایله کارینه غوغایه مباشرت لیدوب باج ورسوم مالدن یه خزینه ایله کارینه
اعلام اولنوب وهر سنه مصر خزینه سنه کلوب اولدقده تجار وجلب طایفه سندن بعض کمنه لر خزینه ایاکلاه قشلاه کمکی استصناع لیدیکی
باج ورسوم کارینه مالدن یه خزینه ایله کارینه غوغایه ایلیکی یازلمشدر سور قوم که وصول بولدقده خزینه ایاکلاه قول طایفه
باش وبونه تعیین اترو کمکی کمنه یه کوکلی تنبیه وتاکید ایله یازلمش اولوب کی بیلکلاه تجار طایفه سندن باجاریدن خصوصنه کمنه یه کمکی بیلمیوب
تعیین قبیله اکر متاعدن واکر جلب قول طایفه سندن میری یه عاید اولماه باجاریدن قانونه اورن اولمق لازم اکمکه مانع اولوب یازلمش هرکیم اولورسه اولسون یازیلمیوب
کمنه وه بوقوله وضع عمار اولدوغی استصناع اولنه ورلکی کمکی ایاکلاه تعیین قبیله اکر کونه قبیله اولان

١٦٥٤

مأمور

كليبولي قضاسنه حكم كه محرري استانبول توقيف مضمونجه مضبطه واكر اوقاف اكر سايرطايفدن بولنه يرده
نزهه روزي اوزرنه البغي جوي بركه بولغر ايله سايرعايادن الناه تركه يه محرري مزبور وقف سنجق دارلق كجيلري سركاري اوزرنه
اولدوغي معلوم ارسال اولمسي زمرهسنده بولنان فاطمه نلي تجار كتخداسي خليل زمرهسنده بولنان (نغش اولنمش نسورلوم كه الطاق قيز
اتمغي بوقضيه بالذات فرالهيلي بيكلرندن ايكن اكرچه اولسي فاطمه نده وقاريسنه واردوقده سيرم سوركناري فاطمه نك بولغري
اوقاف تركه سنده عمارت خرجنده زيلي كندلرتركه دارلغي دارلغوه ماعدا رعايادن وسايرمطلبازده وسپاهي قاتندارغوراتبار
تركه دارلغي جايزمي وقف اولمسي واقفي فاطمه تركه سنده بولغر ايله مزبور كجيلري تحتنده اولدوغي وسايرعايادن بولنان تركه لري واقفي
محرري مزبور وقف سنجق دارلغي ريخترکجيلرينه نزهه روزي اوزرنه اولدوغي مشتملي بوكلدي محرري مزبور يه ارسال
كمسنه عمارت اولمزمي مضمونلي محرري مزبور قلمي اوزرنه اولدوغي حالده واقفه فاطمه نك تركه بولغر دارلغنده قندارلغنده وسايرسپاهي
وعايادن مطلبازده قندارلغ تركه بولغر وبولغر ايله قندارلغ ارسال اولمسي وسايرعايادن دارلغي كجيلري قندارلغ تركه
اولدوغي ارسال اولندوقدن - وكجيلري بيكلري اولدوغي معلوم وقف اولمسي مكتوبي كه اكرچه تحليل اولنه بوبابده نظام وقف اولمغله
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي

١٦٥٥

مأمور

سلورى وچوريى ورخ سنجق ومتعلقى وبيكارحصارى وكليبولى وكوپرولو دارلغنده وقف بولمش دكاكين وخانلرى
واحيالرى ودارلرنه ولابيك وبيعا وتزويجنه دائر بابنده تحليل حكم كه شيخ محرري سابقا بولغر ايچون توقيف تداركى امرى ارسالى
ايله اولوبده بوحكم شريفه ارسالى اولمغين ايدوب باده اولمرشريفم كاكاه معتبر اولغر حالبا محرري مزبور به وصنى طلبه سنده
بولنان كاغدلرايله مجموعه بيلمكين اولمغله امرشريفم صدورنده كه بولغر ارسالى اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
مدوبرى لغله وجه مدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي
اولمسي لزوم وسيلهوه زيلي قدرايدن اولوغي اوقاف وساير تحليل اولنه تركه لرايله ايلبكي كورسي وقف اولمسي

١٦٥٦

١٦٥٢

١٦٥٣

١٦٤٨ سلوری قضسنه حکم که حالیا محروسهٔ استانبول ترکه بابنده مضابطه اولنین بیورلدی که
وصوله بولدقده
اصلا تاخیر ایتیوب تحت قضاکده اکر مطرمازلصه وسایر رعایاده و ارنلر اولش ترکه دار یه اکر مطرمازده و یوقسه رعایاده ور
صاحبلری و یاخود وکیلری ایله محروسهٔ مزبوره یه کلوب کتورمکلرینه بچوه ورلنی کیلر نزع اولندقدن صکره تحمیل اولنوب
محروسهٔ مزبوره یه کوندریلمسی خصوص مزبور محل مقامده بوخصوص مکمله یه اعتمار ایتیوب کندکلرینه تحت قضاکده یوقلنیوب ورثه اکر
مطرمازده و اکر سایر رعایاده ور ایسه کیمسه ترکه یولسوز یه کندو معیشتلرین وزراعت ایچوه کفایت مقدارلری قیمتنده و اولرینه
روم اوزن ترکه ایچوه و ارنلرینه نزع اولندقدن صکره بولنان اصل مال ایله دین و یاخود کندولرینه وصیت اولنان صلک تحت
قضاکده مطرمازده و سایر رعایاده و ارنلرینه کوتولمش ترکه بولنه اصلا عدد کی معقول اولوب ارثلرنه و یاخود وصیت اولنان اولماکی مقدار ملحوظ ایله کوره
حقلرنده اولانلرینه کمکی صاحبلرینه و یاخود اولمیه ایسه ترکه صاحبلرینه تسلیم ایتیوب نزع اولندقدن صکره اقربالرینه مالنه اولوز زیاده ایله
محمایه و حمایه کارکنه جانب اولمیه کمکی اولنان اولمیه ایسه ترکه صاحبلرینه تسلیم و کندیلرینه محمایه اولنیوب و مرکب ایله مسلم ترکه کوندریلوب کندی مالنه تصرف ایتمکلری

١٦٤٩ خواندریو و نتر کتخدا کرسنه و وفتوا ورنیه حکم که بونبده زندم امیر الامرای اکرام و دارنده ریو نکبار یکمیسی عالی سنه سعادتلو
امرکن سیز و کلا جلای سبایه بیلاک تمکن ایچوه یعنی ایمدن حالیسیز و سبا بهاکیدو ریو برکوزاده کوز ارامد و سیورغوم
سبا هی طابه کنه ایچارنه و یرلمیه و تاکید زیاده سز که هرکس وارلری ریو برنه ساکن اولنیوب وارقه سنه یدی ریو
یرنکون وارلری کندولرنه تعیین اولنوب کیمسه اردوکاه اطرافنده وارلرینه قرار ولنه

١٦٥٠ قپوداه نکبار یکمیسنه حکم که حالیا خواندریو و نتر کتخدا کرسنه و وفتوا ورنیه هرکیمه ایله حکم شریفم کوندریلدکده
وصوله بولدقده تاخیر ایتمیوب ایله اولنه دکی اوزره ایله اولنوب دیکر اصلا وفه صدر اولمیه

١٦٤٥

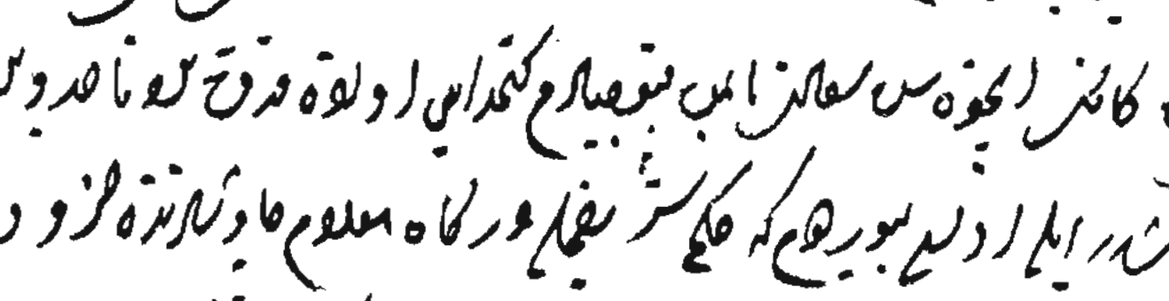

١٦٤٦

١٦٤٧

١٦٤٣ [illegible]

[illegible]

١٦٤٤ [illegible]

١٦٤٠

١٦٤١

١٦٤٢

١٦٣٨

١٦٣٩

١٦٣٥ ...

١٦٣٦ ...

١٦٣٧ ...

١٦٣١ بسم الله

قطيف بن سلطانه عالي مكه فكي كه حاليا رميدار مراد اكارم طاب بكار مكمي مرلو ولع رتبايه مكتوب كونده رفع عصيانه اوزره اولوب
اوزره كلوب هفته كلمكن رجحين اوزرينه دار رملوا دلوب سوكه وارفي بيلا اولماكه مباين ايدوكين بلده بكلن بيورديكم كه
انوكه كن منارايه مذكوركن اوزرينه دار رملوا دلوب طلب ايدكن تا فيراتيمن منارايه ايلمكدن وكتمكدن اولوب وجه وجهايله
كوردوكيا اوزره وين باشنه وكتن مايونه متزلزل اولمه محاربه فدعتح وتيولدكن سلطنتح بولمه

بسم الله

١٦٣٢ تا بكلربكي مكه فكي كه مكتوب كوندرلين الارفعا اولمه يرلرده مستقيما اولوب متنا وبارتكاب اولمه قورتلمكن
رجحانيمان متقن اولوب لوازمه قطبين اوتوزبك اقچه يوجيمان متقن اولمه كيوزه بكرمي سكزنح قسمي اولوب
زعامتيه مذكور اولمه بن عفو اتكن بكرمي بك اقچه يني ويرلمكن امر ايدرسيز كه بكرمي بك اقچه يني توجه ايدرسيز
بيكرمي سكزنجي

١٦٣٣ فى اليه حكم كه قضايا وفقري كوندروب تونجه اولدغم حكم شرفين كوندريلوب علوفه سني خيتاي اولمه غنماه واراضي الارفعا اولوب
حسين قليچه حفظ اولنمق امر اولمغين قليچه حفظ اولنمق الجون نزاعايه تكلونزلرياكي قونغر مزبور تكلو مزبور بكلوب مزبور
جانبنه ولدرياكن بنه وارنجه عرضيتاتن لدر ولمه تونجه كلمكن ممكن ولمه اولوب بوروتمز صيغنايكمسنه قرى قوله قونز ايدرسيز
غنماه بكي جلاسيفن قليچه وفه طمش صيغ بخ اولدغن لجون قونز لمه اولوب بركيجه قرار اتمكن ايستدوكلرين خبر وارز اولمغين قولاغلوزين
الكندرفي غنماه بكي واراضين الارفعا حسني وتكلو اغايه جلاسين ورنجه ايدوب اچقليچه حسين اولمه ياكي وبوخصوص ايلمكن اتباعه وفه غفلتين
واراضي بلمه تخفي ايتمكن ايستدوكي معلوم تبريغ اولمغين ايدرسيز اكر غنماه بكي واكر اراضين الارفعا حسين ورلكلي وبليغ ايلمه وكلاري
كفيل ايدوب تعهد ايدرسيز امر ايدرسيز بورقيمز كه وارنجه بوبابده حسن تدارك ايدوب مزبور قرداشكن اركلي وبليغ
ايلمه وكلاريني مايه بالتمام كفيل ايدوب ورويه وفق قرينه عاجزم لكونه ضبط وتحقيق ايدوب رفع وكندوتريتي صيغه اطلاق اتبعه كندلرينه
كفيل اولمغين واراضي الارفعا يه منجر اولدوغني بارقوب عرض ايلمكن فعالكن امر شريفنه دخيلا صدور بولورسا موجبي ايله عمل ايلمكيچون
دمذكور تكلو اغانكن محاربه ورمعين محله ايدوب كلكن اوزره قلعه مذكوره امر برنه وارتوغني بيلدرمكن ولمغين مزبور حج
قرار ومزارلرها وسكي خانه ونبي خانه عاملار اولوب ايلدوغي صورتي كوسترمكه وياخود اولمغين كون كدقونغ امر اولمغين
سلمانه اوچ ريكا بك مصورين وهرقوغ اسباب الكن اچقليچه ارسال ايتدوكن اقرار ايدوب وصورتنه فعل اتمغين ورمكيچون
يادصورتي تكلو اغانكن چورمكين بايدرا ولمشدر وبولدرمشدن بوقصوقعه وقوغ كركي كبي قونغر ولمغين ايدرسيز مذكور صورتي

١٦٢٨

١٦٢٩

١٦٣٠

١٦٢٥

١٦٢٦

١٦٢٧

١٦٢٣ مارس

بغداده وبعد سنه حکم که مکتب کوندرب نجه جانبنده رمضنه ظهور ایدب لیه ولایتنده بغداده قصدنه کلمکی اورزه اولنب
ولیه طاغنه سنگ ورنگی اولوب یارادلمنده بعضی لیه قراءی اول مقصدی اللهکتور مکی ایچون کوندرشدر ویوقسه کوندرلمیوب
زنا فکر جاسوسلری نزاریوک معلوم اولمیوب لکن کیدوبحسن ایچون یارلقامش کوندرلیوب وسندلی بعثیت اورزه حاضر اولنب
معاونت طلبی ایچون سز امرلی بوندهکی اردی بوصوصده سز سعادتلو اعلیع ازمکلو اول بابده لازم کلورایسکز معاونت
اعکی ایچون افکرماده دلالکاه حصار دوبین دوبلجزین وسلایمک واینه بلغن وسوفی بکلرن قولاردهلرحقلری شرعیه
کوندریلمیکی اولمق حکم شریف کوندرلمشدر رایاد اولنه وکرکی اولنجه اهل فساد نقوله طاغنه اولدوغی معلوم اولمق
لازم اولمغین بصورتی که وصول بولدقده اعلام اتمیه رکی مذکورلرک احوال واطوارینی وفکر فساد وخیال
کاسدلرینی نزاریوک واول مقصد نقوله مکمنه اولمیوب وباشنه اولنجه بلکه عساکر منصوره اولمیوب اوردوی قرالک
معرفتی ایله میدریوقسه فقط اوی کلمکی ورویه قرالکی اوی بولنجه قدری اولمیوب اونکی اولی فعلیتی ایله معاونت
ایچون ورپوقسه اول اهل فسادی اللهکتورمکی ایچون میدره کریه طاغنه سی واکر بغه طاغنه سی مهرینی بغدادره ورر
تمام احوالاری معلوم ایدینجه واوی مذکورلرایله مقصد یازوب بلدیه سی وسندلی معلمتی اورزه اولمیوب تمامی بصدرن
اورزه اولمیوب عجلت ایله اعدلنه وولایتی بغداده ورعایتلو خدمکزایشدرمکده خدمکزایسه ذکر اولنان
بکلر قولاری ایله خبرلشوب لازم کلورین کبی وجه ومناسب اوزره استانه سعادتمزه اولنان عجوکیسی
متقفیجه حرکت وبولدقلرنی بولنوب حفظ وحراستله وصیغه قونه ایسه مذکورلرجاوشم اولمایله
کوندریلوب بعثلی ایچون اراتیورسه کنه قوتی ایله کلمکلرینه

١٦٢٤ مارس

فحسنه کلکه بونده اولدقمز سرخیجه وترحاله دفتار وجنابلرینه وکیلرکه تقاضیلرینه وارتوار اولنه جلیلکاری
تحریر ایتمکی ایچون سرخیجه وقتنی تعیین اولنوب اول بابده ورکاه اعلامع جاوشلرنده بایزیدن مبشر تعیین
اولنوب وکرکی اولنه جلیلکوک وفقریی ارسال اولنمشدر حالبا وکرکی اولنه قدوقی سکاره امرلی بصورتی که
وصول بولدقده مزبور قیجده وکرکی اولنه جلیلکوک وفقریی طلبی امرلی اولوب بوامرلی امرلی درون مبشر
مزبور ایله امرلی بوجه اوزره اتمام خصلتلری ایچون

١٦٢١

١٦٢٢

عرض حال کتورلنی مدرسه‌سی ایله
محمد ویرلدی سلطان نور الله

١٦١٩ بارلدی ٤

بروسه‌ده سلطان مدرسه‌سی مدرسی مولانا شمس الدینه حکم که محروسه‌ده مذکوره‌ده امیر سلطان نور الله مرقده محلی‌سی خلقی سنه سعادتمه عرض حال کوندرمیش
متولیلری اولان مصلح الدینک بوندن اقدم احوالی تفتیش اولنمق ایچون حکم شریف ویرلوب تفتیش اولندوقده عمارتدن اوینه هر کون آش ایلتدوکی وفد ولدینی
الیتمش بر وقیه ایکن طقوز اون کسدرکی و بر وقیه ات یدی پاره ایکن اون پاره ایلدوکی و تربه شریف قپوسنک بر دوشن اوینه ایلدوب بکرمی کون قپوسنده
اصدوغی شرعله ثابت اولوب مفتش قاضیلر عرض ایلمش ایکن خصمی ایسکات ایدوب عرضلری یولدن دوندردی من بعد عمارتدن اوبکداش ایلتمه دیو تنبیه اولنمش ایکن
متنبه اولمیوب بالفعل آش الور و کویلردن مطبخه کلان برنجک بعضن اوینه ایلتدوکی مقرر در کاتبی اصلا متولیه مخالفت اتمز متولی متعلق قالوب بلدوکی ایدر
و حالیا کوستردوکی محاسبه‌ده اکی متولینک بقایاسی یازلمشدر محاسبه زیاده اولدوغی بونک سعیی ایلدوکلدر سابقا متولی زماننده قلان برنجی محاسبه‌سی زیاده
کورنمسون دیو در انبار کوستردی و کندو محاسبه‌سی زیاده کلسون دیو زماننده اولان برنجک بعضن بیع ایلدی حیله و خدعه‌سی چوقدر و اوقافک جهاتنی
قوللرنده و اقرباسنه توجیه ایدر دیو اعلام ایلدوکلری اجلدن بیوردم که حکم شریفم وارلجق ذکر اولنان مولوی یرلو یرنده خصمی مواجهه‌سنده
بحسب الشرع الشریف اوکات و جهله حق اوزره تفتیش و تفحص ایدرسه کوردی ذکر اولنان قضیه‌لر واقع اولیسه شرعله ثابت و ظاهر اولورسه
مفصل و مشروح بارلدی سنه سعادتمه عمل ایلدی

[illegible] ١٦٤ [illegible] ٩٦٨٧ [illegible]

[illegible] ١٧ [illegible] ٩٦١١

١٦٢٠ بارلدی

ایدین بکنه والاشهر قضیه حکم که سنکه قضاسنه مکتوب کوندردی دیوانه یوتن و دیوانه محمد و بازیجی نام لوندلر ایکی نفر
یولدن اشاریله بعض قلیچ و قلقان و یوزدوغان و اردق و یای ایله باز ارالیغنه کزدوب مسلمانلره متعدی ایتدوکلرنده استانه‌ده
سعادتمده ارسال اولنان [illegible] ایله اولوک ویرکن کیمی نجاق و کیمی کولنک و کیمی قلیچ ایله محکم [illegible]
اوسکوفنه پاره لیعلی و باشنه مجروح ایدرلر محضر کوندریلدی و [illegible] اولندقده [illegible] ایتدکلرینی بلدرمکله
بیوردم که مزبور [illegible] اولنلری احضار ایدرلر [illegible] ایدرلر [illegible] اولور
[illegible]

١٦١٧

١٦١٣ تحریر

توقیع یکنه حکم کد محمد خانه مکتبی کوندرین اسکندر پاشای ختن قضاقن طاغ ناحیه سین لوای مزبوره نوه لفراز اولنمق مالقین توقیع یکنه سنجاغنه
الحاق اولنمق حالیا لوای مزبوره عصیانه وطغیانه اوزرن اولدقده طاغیلر وکن حصار تیزه کلمه سین فرمانه اولنمغن ناحیه مزبوره
اولان عاصیلر ایله مجموله اولنقین اکثر اهالی ایلدن اولمغین واردقلرین حصار تیزه کلمه سنی قصد اولندقن ناحیه مزبوره صنعیفر
کندولرین وعیالارین وطوارلرین بیمانه ارتد وکاری بقلده حصار تیزه کلمه سنی قبکن اولمغین وناحیه مزبوره قرنکی قلعه لرین ایله متحصن اولمغین
یروبیارکی ترکه سین وزخیره سنی کلوه ارکرات وسایر طوار واکر ماکولات قتیده رمالکیه وریایه اولنمغین ناحیه مزبوره حکمنجه
ایله متحد اولدقلرین بلدر مکین سویلیم کد

فصول تولیرقن بویابن واریا متحد اولمغین عزل اولندقده غیری تعیین
وکر اولنمغه محلاری کرکی شروط وقرائن ایله تعیین کمکن مالنه وجانه قادر وکزیدار شدر معین کمکن کفار فاکن ترکه واتن وسایر
منقولاتی اولنمغه متاع وقته لنه تکور تعیین اولنمق کسار وکرکن کی حصار تیزه کلمه سی اهالی وکلاتن ورعایتن ورفاهیتن واطمئنانه رعایت
وتقیم فعل اشعیر شوبا که بعد الیوم اکر ترکه واکر اتن وسایر ماکولات قتیده وریایه وکفار فاکن ترکه اتن ورقیق استماع اولنمغه اصلا
عذر کی مقبول اولمز اراده کون متقدا اولاسن

١٦١٤ تحریر

ارض روم بکلربکیسنه حکم کد حالیا امر ایله محرر اولنمغه طرز وقه سنجغی امامه ارسفید توزیع اولنمق امرم اولمغین سویلیم کد
فصول مولد تدع لوای مزبور سیاه بکارنه قاعده اوزره مستحق اولدقارنه کون یافته لرین ویرمیوب کندو عزم قدیمه عزیمت ایتمکن
ایله قره جلای سیاه بکلکی جایز وکلدر حجلی تکر یافته لرین برقاچ کنه دکین امهال ویرمیوب کوندرمکن

١٦١٥ تحریر

حاج بکه حکم کد حالیا محرر اولنمغه طرز وقه سنجغی توزیع اولنمغه امر ایدیلمیوب کد لوای مزبوره وقره حصار بده سیاه بکلکی سنجغی
اولدقارنه کون یافته لرین ویرمیوب قاعده اوزره متقدا اولنمغه امر ایدیلمیوب کن ایله وریلمیوب کی کرکی کبی وریله

١٦١٦ تحریر

الاجه حصار بکی مصطفی بکه حکم کد حالیا تحریر اولنمغه طرز وقه سنجغی توزیع اولنمغه امر ایدیلمیوب کد لوای مزبوره سیاه بکارنه قاعده اوزره
ایتام شتا قریه اولدقلری کی اوزره وریلمکن امر ایدیلمیوب کد سنجغی بکلکی سیاه بکلکی ایله توزیع اولنمغه امر ایدیلمیوب کن ایله وریلمیوب کی
وکرکن کبی بکلکی سیاه بکلکی اولمغین

تحریر
مصحح
ارنه کلی کل طرغاه بکه سیاه بکلکی اولدقی

تحریر
مصحح
بوغی بکه سیاه بکلکی اولدقی

تحریر
مصحح
دکیرمن کل سلیمان بکه

تحریر
مصحح
سلانیک بکه

تحریر
مصحح
محمد خانه

١٦١٠ مارس

١٦١١ مارس

١٦١٢ مارس

١٦٠٧ مارسیس

کمان واصبوغ واید وین و رایس و بانبوغ دطوزله دوارنه قاضیارنه حکم که تخت قفاتوکوزوه بعضی مکنه رکنه جانبارنه ا
رکنه العین کنه کارین ایستماع اولندی ایدی رکه بابنج مقایسه اولمغین اول جانبه رکنه ویرلمک جایز اولمدیغی حج که
وصول اولدقده بوبابده واقع اولمغین فحوه سنه ایستانبول وقفنه بحجز اولنمش اولنلرک درلی کیاله اولنمش حوضلره کره
ویرلمی دوسوز کمنه یه کنه جانبنه العین کمنک بحجز رکنه ویرلمش نوبتکی بولدیغیوم یکیورکی تخت قفاستنه اولمغین مقایسه کنه
جانبنه کمنه رکنه العین کنه دکی ایستماع اولنه عذر یکوز معقول اولمیه رقعه یی نوقدر اکه کوره معقد اولغین صدر اسبق

مارسیس ١٦٠٨

حلب کتخدا کمینه حکم که حلبیه الی نفوس طایفه سنده نابتن اوغلی برقوق مکتوبی کوندیکی الی نفس طایفه سنه حجت اولوزه
اولغین قرداشی مرحوم مسکی فتنه معتبا نومار باعث اولمغین اول بابده تولاغوزلی ایدیکی الی نفس طایفه سنه تنبیه باش
وبوغ اولاه اوطغانه اوزرینه تحریک ایدیکی بیان اولنوب اول ملعون طایفه سنده فوق العاده اولانلر عارت
ایدیلوب مرحوم پاشا اوزره اولدوقاری عارت اولنوب بعضلری قلعه ده کورکی مالارینی کتوروکی سوداری ایچون
حلب قلعه سنه حبس ایدیلوب مرحوم پاشا اوغلی ایکنجی نوبتکی که وصول بولدیغی کوندن اولوب وکرک اول طایفه حیاتنه
اوزره اولغین وجه مرقوم اوزره اوزرینه تحریک ایدیکی صفار وکبار عمارین واریدیکی اولادلرینی تعذیب
خصوصیله مذکورلرک اله کتوروکی حاکم ایدیکی بیچاره برقوق اوزره اولغین ایضاحی

مارسیس ١٦٠٩

روسه وکنه قاضیارنه حکم که ملکتین کوندیکی نوبتی اقدم مصطفی نام زمین اوزرینه مقایسه اولمغین جامان یکی وبعضی
متاعی ایلدوکین بیع ایلدوکی ایستماع اولنمغین بیع اولنوب کی متاعی چقارلمق مقدار اولمغین بیع ایدیلدیکی حالده ویرلمی
کنه ویه واقع اولمغین ایدیلن ویرلمکی تحریر کوندیکی وساعه قدطار وکمرکی اولنه عذر وتعلل وتسویف وقتلری نوقدر اولدوقده
مصطفی اولوریکی یکی وسایر متاعی صاتلمش بولنمغین وشهر عد مصطفی اولوزمین یکی کتورلمی صاتیدوغنی بولوکرمنه
اولمدوغنی اوزره ایلمش اولدیغی یازیلوب کی اخذ مقوله کمنه یکی البعض بیع ایتمشدر دیه برکشی یکی البعض بیع
اولنمغین وکلیدر اکرار متاعی یکی ایلمش دیمین واریکی بیچاره اسمی ایله یازلمغین بلدیه سی اخذ یکی ایلتماه دیمین بیع ایدوکی
ایستیه اولوب ایتمشدر مصطفی اولمدوغنی تعذیب اولدیکی اسمی یازیلمغین اعلام اولنمغه باعث بزه بلدیه سی

١٦٠٥

١٦٠٦

١٦٠٢

١٦٠٣

١٦٠٤

1599 ... 1600 ...

١٥٩٧ [illegible]

بروسه قاضیسنه حکم که مصطفی نام رئیس قوملی و کملیک و قره وسی اسکلی اندن اوه مغایر اوچیوز یوک برنج
و درت قفس شکر چقاروب و داخی بعض اسباب چقاروب بیع ایدوکی استماع اولندی بیورلدی که وارنجاق
تفتیش ایدوب کوندرسن مذکور رئیس فی الواقع امر شریفه مغایر اوتدیغنا بو مقوله متاع چقاروب بیع
[illegible]
ایتمش ایسه و مقدار ایسه دفتر ایدوب و کندوی داخی طوتوب مقدار متاعی کرفتن اولنورسه دفترن ایلا سده
سعادتمه کوندرسن

[illegible]

١٥٩٨ بیرکی قاضیسنه حکم که حالیا ایدین سنجاغنده ارباز نام قریه خلقی رکاب همایونمه رقعه صونوب و بعضلری سده سعادتمه کلوب
قاضیلری اولان محی الدین قصبه مزبوره التزام ایدن علی نام صوباشی ایله و سلجک اوغلی و یمکلی معروف کمسنه ایله متفق اولوب
صوباشینک جنکی جاریه لری اولوب برکیجه قاضی صوباشینک اوحدسنده و برکیجه صوباشی قاضی اوحدسنده بیعوب ایچوب قصبه
مزبوره خلقندن نیجه مسلمانلری فقیر و محتاج ایدوب و حسین نام کمسنه نک بر اوغلنی بوستان بکلرکن قاضینک خدمتکارلری
دولتندن بوغازنه طاقوب فعل قبیح ایتمک قصدنه قاضی یه الوب کیدرکن سلیمان کتخدا نام کمسنه راست کلوب قورتاروب و کندوی
داخی ملان کمسنه یه بشیوز اقچه بورجک وار دیو صوباشی یه دوتدروب حبس ایتدروب بشیوز اقچه سن الدروب و مزبور
سلجک اوغلنک بر عرب قولی حاجی یوسف نام کمسنه نک بر مرکبین سرقه ایدوب صاحبی مرکبین عربک الندن بولوب دوکوب الندن
الوب عرب فوت اولمغله محمد فقیه نام کمسنه یه سنک عربلرک قتل ایتدی دیو مزبور سلجک اوغلی دوتدروب قاضی
مزبورسنی قورتارین دیو اوچ سکز التونن الدقده صکره اکی بیک اقچه داخی الدروب و ینه مزبورک اکی بچوق
کلی اربه سن الوب اکیوز التی اقچه ایدرکن یوز اقچه ویروب و بالی نام کمسنه داخی عبد الله فقیه نام کمسنه فوت اولدقده
التی بیک اقچه لق قیونن بر کمسنه ایله مشترک صاتوب الوب قاضی الله حجت ویرمش ایکن مزبور صوباشی متوفینک
خاتونن المغله التی ایدن صکره قیونی صوباشی الندن الوب قاضی یه فتوی التوب قاضی معین اولمغله فتوایه عمل
ایتمیوب سلیمان و مصطفی نام کمسنه لرک داخی بر کمسنه ده بیک اقچه لری اولوب یوزنه ثابت ایدوب اقچه حکم ایدوب
سجلات ایتمش ایکن قاضی ینه حکمن دوتدروب مزبور مرغابیده ایکن ویرمش حقلشمش دیو اکا حکم ایدوب و عبد الله نام
کمسنه نک بر اقچه لق امامته اون بش قلوری سن الوب و سلیمان نام کمسنه نک اکی کلی اربه سن الوب اکیوز اقچه
ایدرکن سکسان اقچه ویروب و کتوردسن دیو شرط داخی ویروب و مصطفی نام کمسنه نک ابه سی فوت اولوب قاضی یه
مزبور اسبابن قسمت ایدوب مزبورک اناسندن انتقال ایتمش ایچسی اولوب بزه یرار در دیوانی داخی الندن
الوب انجوسن استدوکی ایچون اهل عرفه ویرمک استیوب حیف ایلدی دیو عرض حال ایتدکلری اجلدن صوندقلری

١٥٩٤ مارس

بولمغله ورعایتی تصدق ایده زعیم سلیمانه حکم که حالیاسکی زعیم سلیمان پاشا ده کا معلا مه مکتوب گوندردی لوازم بولمغله
فسار وشناعتی اوزره سوخته ایکن بعضی ایکوزه ولاه حکم شرفین موجبنجه خصوص مومیه کی تحسس ایکن
قدیم قضاسندن ویوقاری قوبه وزه عالی نامه گلمکله فوسوز یتاغی وموسوز اولمق بعض مال اولی بولمغله فاضی محضر بیم
تابعی اولوب سنجاق قاسکی اولمله تفتیشه گلمش بولمغله واقع اولماه سجلاتی ارسال اولمغله شریکاری بولمق ایکوزه حکم شرفین
لازم ورمیو بلدرشن بعضی بهانه سیورمیوب که واروقدح بوخصوصه اهتمام عالی ایله معتبد اولمغله موسی مومیه عالی نامه سنجاق شریکاری
هرکیمایسه وقدح ایله بولدرمامین لازم اولمغله تکلیف اولمغله بولدرمیوب بلکه حکم شرفین صدورنه سبب اولمغله
حضور اولمغله سندن بروجه شرعا فصل اولمش اولمایوب واوزره بلاعذر شرعی اوده بش یوم اولمیوب اولمایله
فضیه اولمغله زوجین ترک تعیین ایلیوب کیم سنجاق مال فیاروقاسی ایدکاری شرعا ثابت اولاجق اولمغله
ارباب حقوقه ثابت اولماه حقلرینی ایلیوروکده حکم مقتضای شرعا عمل اولمغین سپاهی اولماه غیبتی ایله
وقف ایلیوب وغیبتی تفتیشده حرمه کیه تابع اولمغله تزویر وتلبیسه وتصدیق زوروه قدیم ایلیوب فضیه حج
مدخل اولماغله وقف ایله تدویر ایلیوب

١٥٩٥ مارس

اخلاف ویوقسه سنه حکم که مکتوب گوندرمکله فیاه تبریغ اوزره برگوکه قلعه سی تعمیرنه واروب مستوفی اولاجق وکیل
تدارک ایدوب ایله اسکدار وکلک وقلعه فونونه یوغ رعیت جبایتی اولمغله قدام ولیتماج ایله اعلامه
ایرشدوکینی بلدرمش سنجاق اسکدارینه سوارنه صدراقتی واخلاص ایله خدمت ایدرپدار قولوغی سیورمیوب که
وصول بولدقدن کره قلعه مذکوره خدمتی خصوص ورداکه مملکت ولایتی حفظ وحراست ورعایت ولازم ورد
وقیته قدر تعیین محدود اولمغله سنجاقه حرکت اولمق اوزره عولق اشیاغه اولاه عبوریت درکنار مستحفظ سنجاق
واقع اولان خدمات همایونه وقیته قدر تعیین قیلنمق وفی اولاه حصه صارن وسایر واقف اولدوکلک
اعفار صحیحه ایله تحریر وتعیین قیلنمق اوزره قلعه مذکوره بعض خدمه وقیته سلیمه بکه تعلق اولمغله سلیمه بکه تعلق اولمغله

مارس

ولیس بکلربکیسی افندمز حضرتلرینه
١٠٨٢ فی اوائل
١٦٧٢

١٥٩٦ روزنامه کوکلو وزون دونمه سی قپودانی طرفندن اداره قونمق
سیورلمغله کرد یاری ناحیه سنه اداره قونمق
طوارق اوبه سوه اداره قونمق
قونیه کتخدای بیروکلاه
کتخدای علوم دارالفنون قپوداری
دروریش کم پوکسی
قرمسلو قپودانی اولون
(بیاض ورق)

١٥٩٢

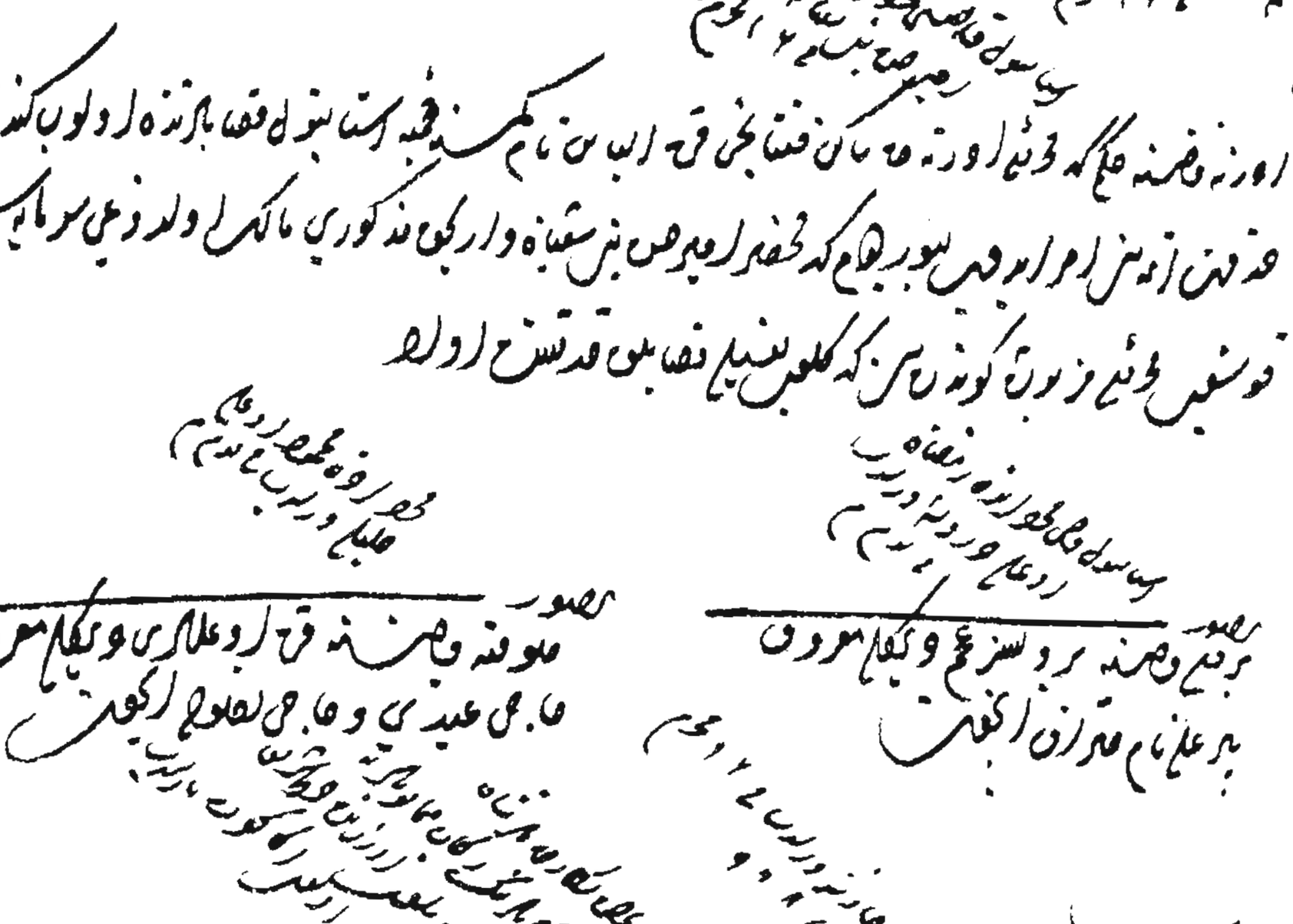

١٥٩٣

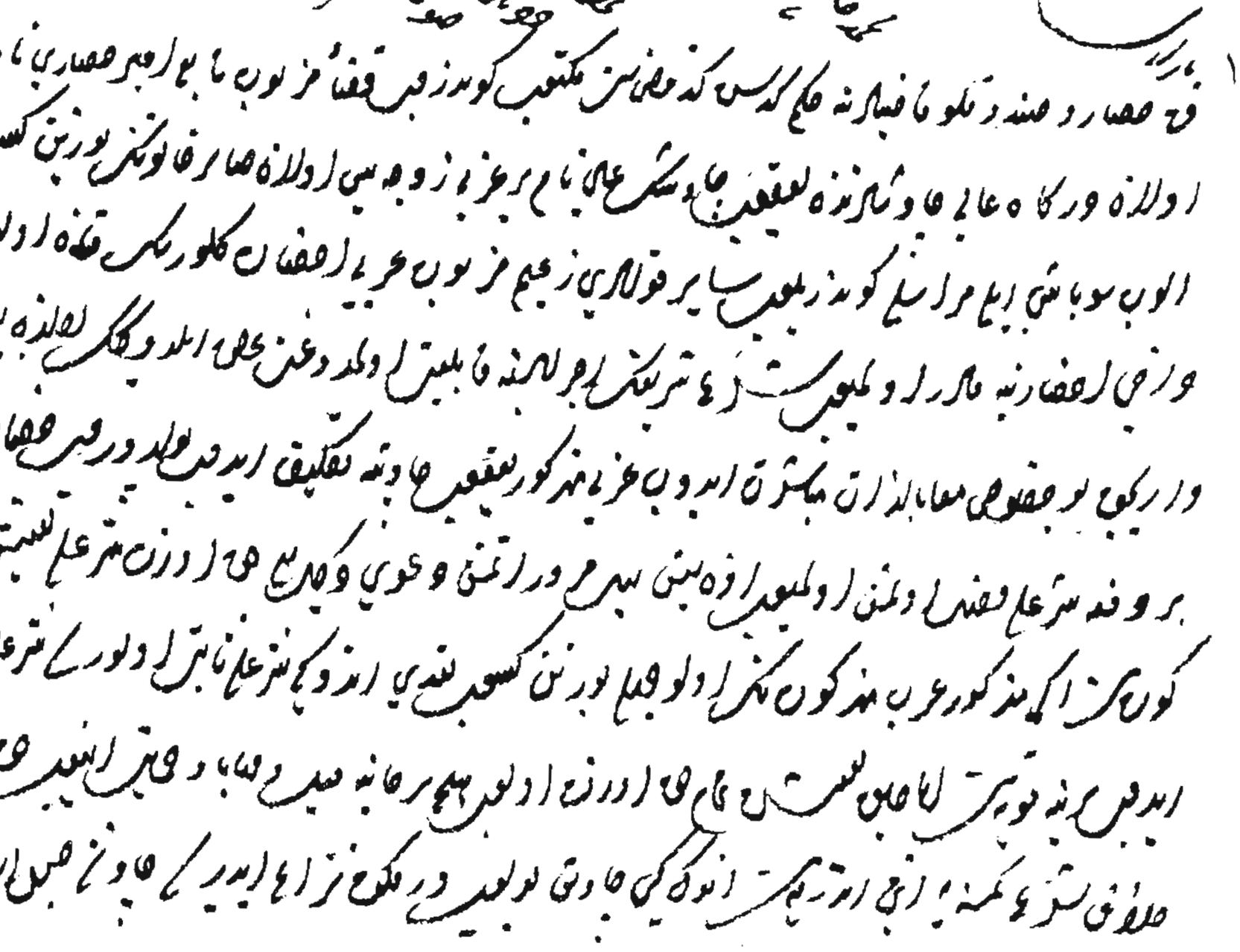

١٥٨٨

١٥٨٩

١٥٩٠

١٥٩١

١٥٨٦ مارسیدس

وسه قصبه حکم که حالیا قریهٔ بروسه حاسنید محمد البخاری علیه رحمة الباری عمارتی اوقافی متولیسی اولاده
مصطفی ورکی بعلاوه یکمقطع کوندرمیلی اوقاف مرقومه دعاگوی سنده اولمق یورکی طاینه سنده اولاده حسن وحسین
نام قرنداشلری یحتی الهی قسمت اولمق تولیتی کیمسنه رغبت ایدوب دعاگوی سنده خالی اولمغین اللهکتور یحتی بیتسلی ویسی قیمتی
قرنداشلری نام قریده وقف مصطفی نام کمسنهٔ الندن اولیله قضیه ذکر اولنان نابتلی ویلمیز حسن اولمغین عرض اولنوب اورنج
ریکن متولی ویورکی واولادلری صیاع یلیعین حسنده اطلاع اولنمغله اوقاف مرقومه جامعین ویورکی وجه
اعتبار ایدوب مال وحسنک تحصیله قادر وکیل ویروکیل عرض ایلکین امدن سورجوق که مرقومک اللهکتور یحتی کورکه قولی
ایکوزه یراز اوغلی ایله سنه سعادته کوندرمیسی وکوندرجوقلری کمسنه یوق بیکوزه اوغلی یولیله
واریزه اولمق وتمامی حفظ ایدوب بیتسلی ایدرنکده اعتبار ایلیه

مارسیدس

١٥٨٧ اناطولی ایکاری نکیسنه حکم که وکوتاهیه قضاسنه حکم که حالیا قریه حصار سیخاغی نکی کلایه دایع عرض وقف حصار قضیسنه تابع نکی کوندرمیس
اولایه ویوسف بیدی بیک اوچه تیمارلی اولاه کاتبی شهسوار ویشن بیک اوچه تیمارلی اولاه ویدارتی قلعه دعاگوی سنه
وسایر ذوات خلقنه کلیه وتعدی ایلیه کاتبی بلدرمکیسی تیمارلری لفتی ویرلیمیوب دیکدوکلری وقف سنه سعادته کلمکیسی بابنده
واقع عرض اعتبار اوروجه کاتبی اوچه تیمارلی یرنجه صحنی اورنج تعیشی اولمغین کورمک بیکوزه اوغلی ویرمک ایلیه
ایاتیلیم اولمغین سکا کوندرلدی وذکر اولنان عرضداوک صورتلری وایراد اولنان نابتلی اولوب اولمغین بیکا کوندرلدی
بیورجوق که وصول بولدقده بویایه بالدلیل حسنیه اولیوب وعرضداوک مسطور اولاه مولوی یولوزنده حصاوراقه سیخ
حصه اورنج شرعلا تعیشی ایدوب کوندیسی قضاریله عرض اتدوکی خصوصلره مذکور اوکی اوزریه نابتی ظاهر اولیوب وندنکی
دعاگوی شرعلا نابتی اولاه حقلرینی حکم ایدوب بیورجوق تمسکنه بنا ارکمنه بنک حق نابتی اولیوب وندنکی
مالکه ثابت اولدوغنی تارحیی بلدیسی اکر نابیک وقف زاویهلی عرض غیری واقع لیه بابی حسن ایدوب عرض
ایدیسی وبالجمله حق قضی جانبه لیه رجانبه میل اولمغین حصه اورنج کورحیی بلدیسی

١٥٨٤

١٥٨٥

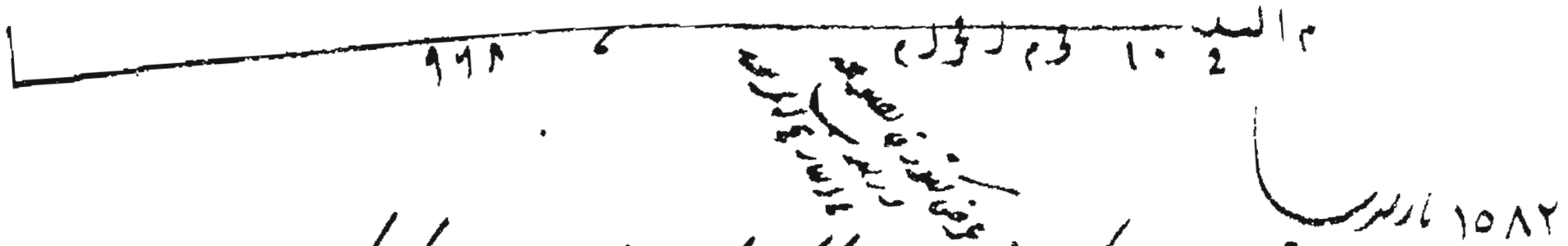

١٥٨٢ مارس

مغلب قضیه دیورکی سوباشیسی بیری یه کلوب که سنکه قاضی سی سعادتله مکتوبی کوندرمش قضیه دونوب قپوسی
طولمش قپوسی دیکلمکله خوف اولنه نوکرلری یرینه کلوب بیری اولمش دیورکلی سوباشیسنی
اوه سنه کلوب اوزرینه وارمش بیری بیچاق چکمش دیورکلی مجلس شرعه کیدوب کیفیتی احوالی دیورکلی
سوالی اولندقده ایجاب ایدن یاد ناموس ایچون یاکلمش اولدیغی کوره قولی قپوسی برکمش بولندیغی ایچون
بش بیک اقچه سنی ایوب قضیه دونوب اوته یکیچری اغاسنه امانت اوه وبوندن غیری قضیه دونوب
اوه اولنامق کسنده بیز قتل ایلدکی بن اوقله ضرب ایلدم دیو اولدیغی ظهوره کلمکله
مباشر اولان یولدشلری قاچدیغندن قضیه دونوب یه کلوب کندی یرنی اوته یاکلمش ویولداشلری
قونمش اوه سوالی اولندقده بندلری قضیه دونوب اوه یرغاتونه حدمتی ایدر ایدم دیو سرخوش بکلاکله اوه
کلوب بیچ یولدشی اولی فلانه یرده اوباصلوب ویرمن بیچاغیله اولدیغی کوستردکده ایلدم دونوب یکیچری اغاسی
ایله شهر کلوب کندی یرنی اوته یاکلمش ویولداشلری ایدمدیکی کافر اوه سوالی اولنیجه بعضی قضیه دونوب
کویارنده وبعضی کلوبه قضاسنده وبعضی تکفور طاغی قضاسنده کوبالده ارغاناوه ایدروکی روم ایلنه
کیدوب ویولداشلری اولدوقده ویرکاری وارطوافدقده اولاه قره خلق وقضبه خلق دیورکی یوکمنار وکلاوز
حراصلاوز وبهرزمانده الی جوب ایله کوزلرینی چیقارمق اوزره وبای وقلیچ وکورکه وجوبه ایله
واروز اکریوناک اطلاوه اولنوب ایریسه اهل عیالاریله بریده اولیاوز ویرکاری یوخ
اغشی ایله سوروب که بوبابده مظنه ومتهم اولنلرک اولکی وقایع حضورلرینده سنه ششیش وکلی
ایدوکی کوبه سی ثابت وظاهر اولنلرک مجلس شرعه لازم کلانی اجرا ایدوب بیچاغی ویرمه سی
شرعله وسیاسته دیاخو قطع عضو مستحق اولیاه جرمی ثابت اولاه جوبه ایله سیاسی صورتی بجالرینه

١٥٨٣ عتبه علیاده کوتدرسی

مارس

اوه سنه قضیه کلوب اوته یاکلمش اولدیغی
اوزره سوباشیسی اولاه ایدیکلری ویرکاری
قضیه دونوب ویولداشلرینی وارنلرک یوکمنی نصف نصف
قلان ویلع وردانش دونوب کل اوه سنه
زشتی ایله اولنمش سوروب ایله وارلق
اوه کلوب کندی وردانش دونوب کل اوه سنه
کلوب ایله وارلق ایله ایدمدیکی
سنه کلوب اوته یاکلمش
کلوب

١٥٧٩

[illegible]

[illegible] مکتوب کومزدین نوسنه سرحدین نهر صوی قربنج اردلانه نوه سنی وغیری محالکن رعایا سی
دارغیانه نهر اردنه صوی یه قاتلده دینی محلنج کفار خاک روبا خانه ایله بنج مضرت تقدیرج امیر شویلکی محتی مزبور صاوراق
اردلانه یاصتوفی نام قراء قلیغ غراوشقه قلیغ تشه حصنین وطبید قلنبین ایجره قلیغ قره تپه سرپ تخرمتدارن نعرالسنی متصرفاری
کفار قوه حضرارن بشبین پراکنده اولمغله مزبور ویکین یی الواقع محافظه ممکن ایکن قلیغ مزبور تنکی متصرفاری صنع
اولنیغی بوسته سنی عشر بیک قلاغنده اهالی اردوی نوه حصارلری ایچره تخریب اولنیغی ورزوارلری ویلکجراتی تجار قریه محلولاتده
ارتارت اولنیغی وقلیغ غراوشقه مرمتی تنده وقی السنن ایکی نوع عرب علوفه قریه لری لقریه قلنبین وغرب ارغاستق وکنجه رستاق
علوفه قریه لری وارقی دفتره محلولاتده ارتارت قلنبین وعدوبی فاکس روده محلکنه قوی اولنیغی قلیغ مزبور یه تعدیل
ایکنجی قوتلنبین وقزلجه لری سنی سرحال اولنه وفتح وقلیغ مزبور تنکی تعمیری ایکنجی حق قزلازم اولدوغی خصوص ایله
امیری یه صدر اعظم دستگاهی اولنه وکز اولنه قلاع قوه لقریه لری دیکی قلیغ مزبور یه تعیین اولنوب وکلک مخطط ومذهب طابو
امرار اولنیغی وقلیغ مزبور تعمیری ایکنجی وارقی قزلجه اولنوه مرقومه کفایتی مقداری یی حق قزلقریه اولدوغی مرقوم
امیری سیورلدقدن که بو بابده کندوکی مالدنلی مقتضا اولنیغی وارقی قزلجه اردلانه مرقومه کفایتی مقداری یی حق قزلقریه
اولنه ورقی قلیغ مزبور یه تعمیر ایکنجی یاپلوب اهالی یی حق قزلقریه
اولنیغی وکنه تنکی لیغی اولنیغی مخلع وضعیف اولدیغنه وبیله ایکنجی یاپلمغی رعایا یه تضییع اولدیغنه ارزی صدر اعظم

١٥٨٠ [illegible]

[illegible] مکتوب کومزدین نوسنه سنی عشر بیک قلاغنده اهالی اردوی نوه حصارلری ایچره تخریب اولنیغی ورزوارلری ویلکجراتی تجار قریه محلولاتده
محلوح وارقی اردلانه یاصتوفی نام قراء قلیغ تنکی تعمیری یه محلکنی فقطنه مرقومه قلیغ مزبور یه تعیین اولنوب قلیغ مزبور یه بوسته
سنی عشر وارقی اردلانه قلیغ کوزه الی اردوی نوه حصارلری یه قلیغ قره تپه مرقومه تعیین اولنوب وصورتلری
کاغدی ایکنجی سوردلدقدن صکره قزلجه قلیغ مزبور یه تعیین اولنه دیکی حصارلری تنکی تعمیری قزلجه
وقتی قید ایله سنگر بعد السلام وکز اولنه قلاع مرقومه لی فقط فتح اولنه

[illegible]

١٥٨١ [illegible]

[illegible] مکتوب یاتغنه حکم که محرسی یرتن نبوله کلاه یه صوبولنی حدنتی ایجره بحر اردلانه یکری اردوی نزل اولنه قلاع مرقومه
حقنی امرا ایدیلر اسعاری وفق اولنیغی یکی کومزدین یازیلوب کوندریلدیکدن صکره وصول بولدقده مذکورلرک امرسز یره نصب
[illegible]

١٥٧٤

١٥٧٥

١٥٧٦

١٥٧١

طشتوار بکابکبی قاسم پاشا به حکم که مکاتبی کوندر قبل ارلوسنجاغنه مایو فنجه پارچانه لهایو ماه فوق ایچکن تشخیص کوندن معاف التحریر فرمان
وجهیله قوبارکن قضا ناکهانی ارایله یوم بان سی توشوب پارچاه مزبون لکن ایچره وطننه بنا قری طاش اولیغی طوپ ایله صولمشن
چیقنده باشین اولمغن طوتوشوب طشتوار ضبط تشتکن فی الحال انفار اولنغن یسوع ولوایه مذکور بکابکیلر اوزرینه وارلیغی کورلدکن
پارچاه مزبون لکن قارتین قاملیغی باکلیه اوراق مانیار اولنغن خاکه برابر اولمش بولنغن براز آتش وفه اخراج اندوریلمیه
وعرض تحمید اولنغن ارایله ایلیه کتورولیغی ضبط اندوریلدوکن اعلام آتمش بش ایدیی مذکور فنجه پارچاسی استنطاق تنده ثبوتیار که
ارایله ایلیه کنده اخراج اولنمش اولاکیر وقلیچ ارایله معرز اولمغین امر ایدیی بیورلدوم که وارلوقت مسطور فنجه پارچاسنه
ارایله ایلیه کنده اخراج اولنغن تعیین اولنان تفنکچیلر وقلیچ ارایله کتورولمغین امر مزبور مقتضاسنجه یاقیارین زیاده وارلیغین کورلدکن
لنا ایله مزبون لکن کیروقلیچین لازم همدم لوقه چاپی اوزرینه طوریغین اوچ ورچاپی اوزرینه قوللانق اوزره جانبنده تعیین قلدیریلدکن
تمکلن ضبط وربطه اینغن فنص وتعدیه ماقتضاسنک یاپیلمسنه دائر

١٥٧٢

مصر بکابکیسنه حکم که مکاتبی کوندرلین خزینه مصرفه بهرساله مکه مکرمه یه ارسالی اولنان صره وشتیشه بغدایی وبوندن غیری اصره وقوم وفه
وسایر محاکل مخدومیه وارزانه مالی اوقاف وسایر صدقاتی وندورجه اوزره توزیع اولنمق زکوبریله معتمد علیه کمسنه
ناظرلغین اولمغی لازم امر ایدکین وصول معلوم یکرمی اکچه اولمغی حسابیله ارزاق مقرره اولمغین امر ایدیی بیورلدوم که وارلوقت مسطور
ربط اندوکین حاصل اندوکک بعلاوه مخرجه مصرفه محافظه قدغنی اولمغه وفه بکابکی تولارم وفه بریرارین حبه معلوم محافظه کسنه تعیین اولنمغین
امر ایدیی بیورلدوم که وارلوقت امر مزبور مقتضاسنجه اون محافظه اولمغه بکابکی تولارم وفه بریرارین حبه معلوم محافظه کسنه تعیین اولنمغین
بحصول ارین یازیلمغه اکه تنزیل اولنمغه کوره بش کون حج ویهم مکه مکرمه ذهابنه قدغنی ارین

١٥٧٣

آیینه قضا نه حکم که بوندن اقدم کوطنه قاچمشنه حکم کوندریلوب حین تحریرینه قدر اولنمغین اوراق ورکاه معلایه عاید شاکرنده
قدغنی مانع حسابیچه زیاده قدغنی مبنی تعیین اولنمق ایدیی حالیاتدن ارایله قضی به لفرحه قدغنی امر اولنمغه وکر اولنان حضب
تحریرینه مصنوع یکی امر ایدیی بیورلدوم که وصول بولدقده مقتضاسنه دیلیفه حکم شریفی ایله وارق اول حکم مطاعیله
معضیچ مزبوره عاید شعایر تحریچ مباشره ایدیی ایام معلکتی ایچون شتویلیکه

١٥٦٨

١٥٦٩

١٥٧٠

١٥٦٦

حکم شریف عالیشان واجب الاذعان

ارض روم بکلربکیسنه حکم که حالیا سعادتمکث کونه رفیق اولنه جانبه متعلق بعض خصوصی علاج ایدوب اوزره ماعدا قناه همایونم موجنجه خواص همایونمدن حاصل اولمق اوزره تکه ایلی بیک صوباشی مدار اولوب قلعه شرقه واردقده ورانبار اولیجق اوزره غنمی تکه تلازم اولوب یالکز قلعه کوندرلمکده بولندیغی ایلی بیک صوباشی خبر ویرمکله ارض روم دفتردارکی واحضار اولنوب ورانبار اولمکدن اولایدوب بیورلدی که وصول اولدقده اصلا تاخیر ایتیوب اوشتر یغی اوزره ایلی بیک صوباشی خبر ویرمکله قرانفه مدار اسمانبول مدی ایله اوده بیک سه اربه تدارکی واحضار ایلیه سنکله تلازم اولدقده مضایقه اولیه وغنمی اندوکلکی اوزره اوراولنه دکه سنکله قلعه سی قرانکوندرلک اوزره وروارووقده صاحبانیه تسلیم ایلیه سنی خصوص وبونی تحقیق ایتمکدر اکه کون عقیب اولیه اوم اوزره تعیین اولنه ایلی بیک صوباشی واردقده غنمی اوده بیک سه اربه یاقیشی ارشمه سنی جمع وتحصیل ایلیوب ورانبار ایلیه سنی وحسن قلعه سنکله وبنایر خصوصنه محتاج اولنه قلاعکله یاقیشی خصوصنه اینه تدارکی واحضار ایلیه سنی وبو حکم شریفمز سنکله توکه واردقده وندوقیلی تدارکی اندوکلکی واولی جوالنکی یازوب عجله علیه عرض ایلیه سنی

١٥٦٧

حکم شریف عالیشان واجب الاذعان

ارض روم بکلربکیسنه حکم که حالیا ورکا معلم چاوشلرندن فروه الاتهی فی الاولنه زیدقدره ایله ارض روم بکلربکیسنه ایصال اولنوب اوله حکم شریفمز موجنجه ایله ارض روم بکلربکیسنه حکم شریفمز کوندرلمشدر بیورلدی که وارقده سلکله تسلیم اندکده وکزادلنه حکم شریفمز یازلدی ایله مخالفت ایلیه ارض روم بکلربکیسنه ارسالی وایصال ایدوب وارقده جوابنی اعلام سعادتمکث اولمشدر بونک خصوص وبونی تحقیق ایتمکدر اعماله عجله ایلیه سنی

١٥٦٣

١٥٦٤

١٥٦٥

١٥٦١

١٥٦٢

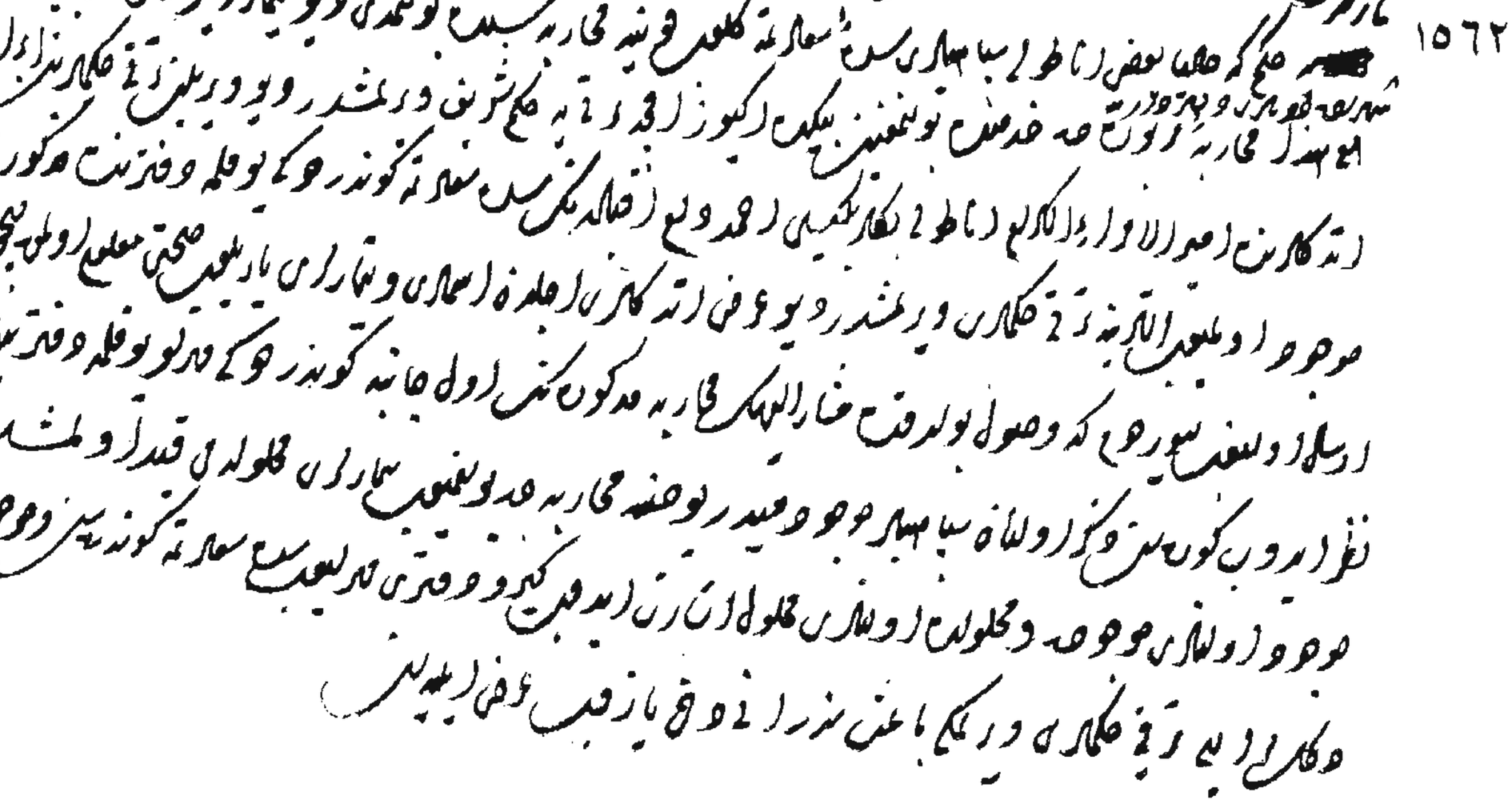

١٥٥٩

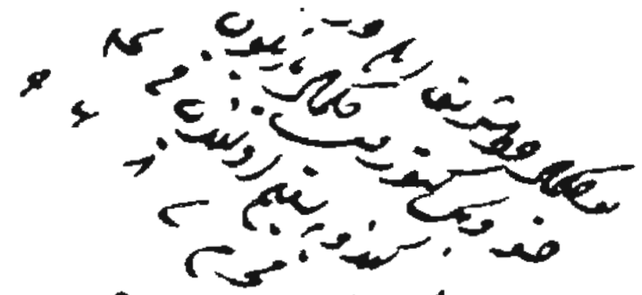

١٥٦٠

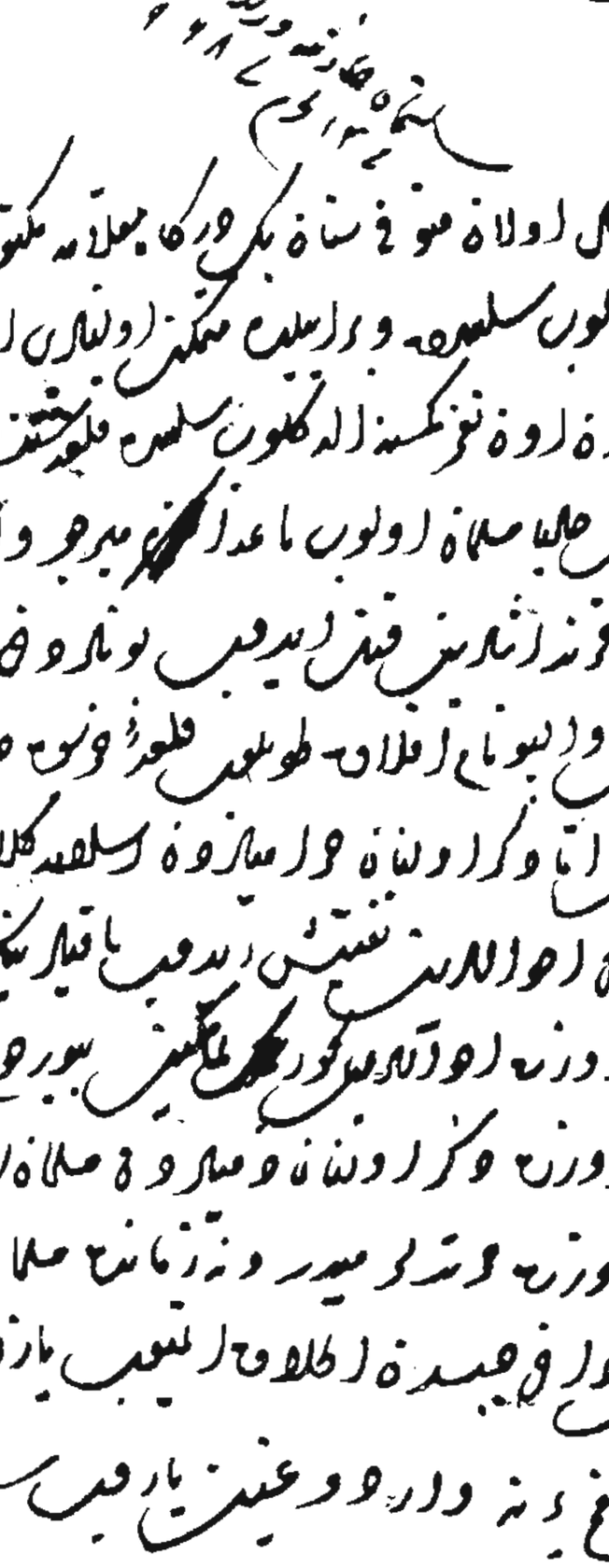

١٥٥٦ شاع بکار بکینه و قاضینه حکم که بوندة اقدع شامخ تعمیر اولنه مسجد عمری بنی جامعی اولمیوب
مسجد منور که قرنی واقع اولان کلیسا یرن خالی اولغین بعض اوزر بنا اولمق مناسب ایدوکی
اعلام اولنمغین سوروی که وصول بولدقده بو بابده بالدنی معتمد اولغین کوندرمش و کراوتنه
خانه یرلرنده معمار خانه اولمغه متحمل فرزانه اولدوغی تقدیرجه بعض زراعی ایله یاپلوب وعوارضدن
معاف اولمق شرطیله کسنه کلیوب اوبنا ایدرمش وجامعلک یاپمنه وقوفنه وتعمیره مبادرت اولنمق
اولبابده بویورلدی وارندة غیرتمندة مسلمانه اولمغین اولغین بعض کفار الله خوشنه اوزره تکرار الله
مسلمانه صاتدرمامش اوزره بیورلدی که وارد وقتنه بوخصوصه اوکمان وبعلیا معتمد اولغین کوندرلمش
اونوکی کبی مسجد مذکوره اوزرنده اولان اوون وتزیب اولنمیوب سابقا مسلمانکن اولغین جامعیاپیلوب ونصاری
اندن فارغ اولدقلری اوون اوی هوضنیچه وکرپاسیله مسلمانه بیعاندقلرنده بو بابده تمام اهتمام ایدوب اوون صاتدقده
اولدقده یهود ونصاری اوه کسنه یه عندر اولمیوب کرپاسیله بیعاندقلری ایچون مسجد مذکورک
اطرافنه اتخاذ اولنمق اسلوب اولغین خلاف شرع تزیین یهود ونصاری اولمیه وتنذار اوه صاتدرلدوغینی
یازوب بلدیه

١٥٥٧ بلدیه سعی

شاع قاضینه حکم که بوندة اقدع محمود سدد شامخ بنا اولنه مسجد عمری یورزی یه اوقوی اولان یهود
ونصاری اوزرن وارندة غیرتمندة مسلمانه اولمغین اولغین بعض کفار الله خوشنه اوزره تکرار الله
مسلمانه صاتدرلمامش اوزره بیورلدی که وارد وقتنه بوخصوصه اوکمان وبعلیا معتمد اولغین کوندرلمش
اونوکی کبی مسجد مذکوره اوزرنده اولان اوون وتزیب اولنمیوب سابقا مسلمانکن اولغین جامعیاپیلوب ونصاری
اندن فارغ اولدقلری اوون اوی هوضنیچه وکرپاسیله مسلمانه بیعاندقلرنده بو بابده تمام اهتمام ایدوب اوون صاتدقده
اولدقده یهود ونصاری اوه کسنه یه عندر اولمیوب کرپاسیله بیعاندقلری ایچون مسجد مذکورک
اطرافنه اتخاذ اولنمق اسلوب اولغین خلاف شرع تزیین یهود ونصاری اولمیه وتنذار اوه صاتدرلدوغینی
یازوب بلدیه

سعی

١٥٥٨ قلیبکاریکینه حکم که عایشه بکاریکینه دولاشدرمن ایچوه مدرسه یاپلمق شرطیله اوشبو حکم که
وصوله بولدقده مرجع ایله عمل ایلیه

١٥٥٤

١٥٥٥

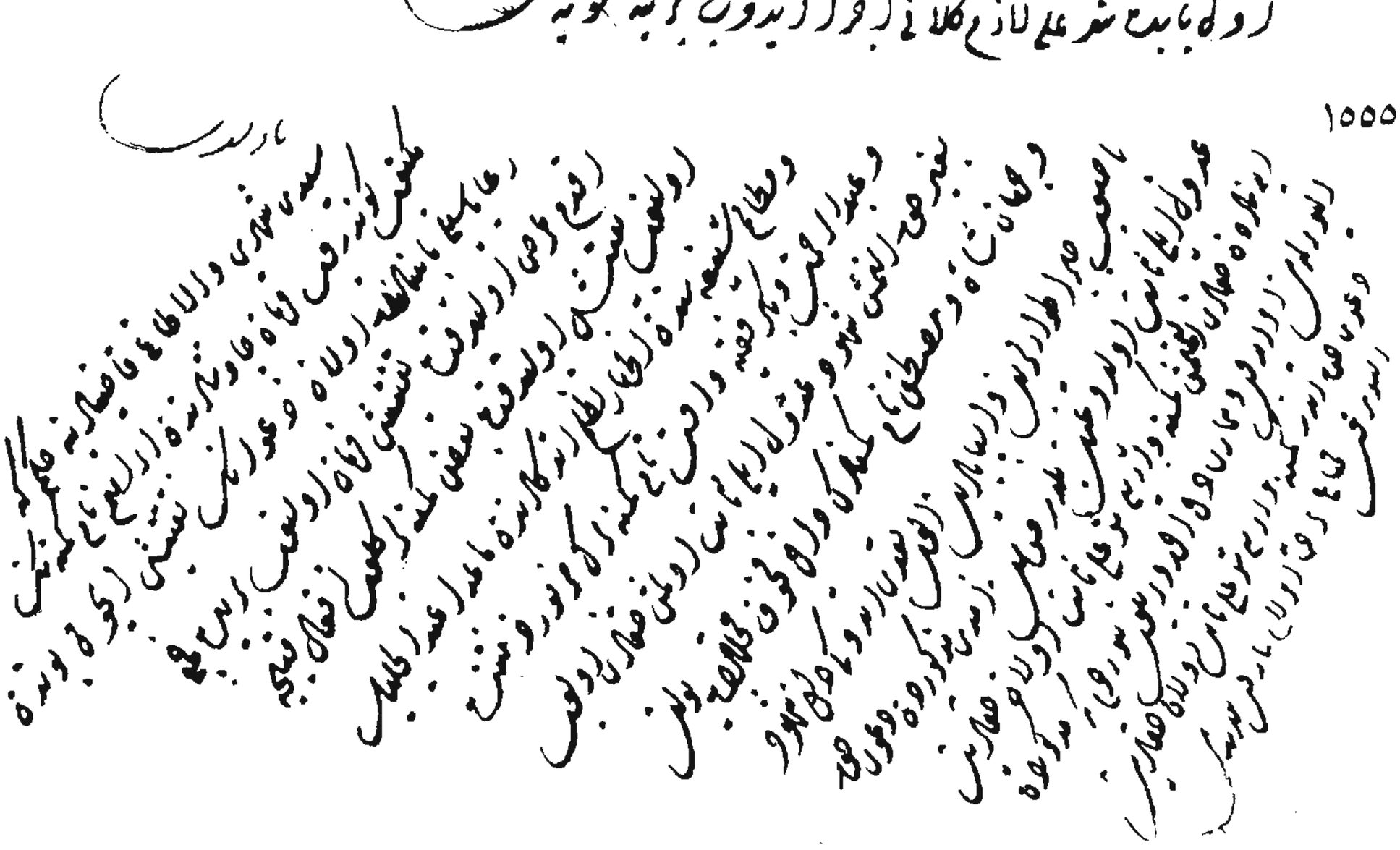

١٥٥١

١٥٤٩ زنانیه قضیه اولیه ناظر احوال اولاده المطوخ حکم که حالیا یوزیکی جاری اولاویچ جاری وکلدکلاه جاری
وکرکولنان جاری اقیده رعایایه بجدر یلمز یعنی رکوب حالیا بعض مکنه ارتقزاع ایاما یعنی تعیین اولناه
رعایایه بجدر فی سایر اولنده قول کورفی قرسنه کوره اچه صالیمز بچه ایدرفی وغلان زاده اولنده بعض
رعایا اوزرینه توزیع ایدرفی اچه صالیمز یعنی خلاف شرع وقانونه نعدن اندکلرن استمداد ایتمیلرن بوخصوصک
کورلمیجک ورکا جعلنی حاوی تمارنده یعنی اولنجه سورجی که وصول بولدقنه یا خود اتمیمز اولناه
جاری زمینی جانبنده ضابطی زناه اولنان مدت اوچ سنه حد کیمه ویرلمشدر زمانمزده دخی برلمشدر بوخصوص
ارتقزاع ایاما ویرلمشدر اکر اصل واکر ملتزم هرکم ضبط ایتمش، ضبط ایدوکی سنه لک ریوزنده کوزفی
اولوکلکی هرکمسه لک زناه مباشر منع رعایا وجه مقرره اوزره اچه صالیمز اولنلر مدت بوخصوص قدیمده اولدیغی کبی
اوزره قدیمده جاری بچه کلن رعایایه بجدر یلمشدر اولوکلکی اولنلاره مقابل جاری بجدر یلمیوب اولنلاره
ایاما رعایایه ویره وجه یه اچه صالیمز اولنش، هرکیمده نه الیمشدر وکیمک زمانمزده الیمش اولنش ومقدار اچه
خلاف شرع وقانون اولوب جمله زناه زاده بعد التعیین الناره وجه حکم ایدوب اصحابنه ریوزیمز ومقدار
کمسه لک حق ثابتی اولدیغی ریوزیلدوکنده وکیمده الیمش اولنش مازفی بلدیمز ومن بعد وکراولناه جاری
اکر زمانمزده اکر زمانمزه الیمش سنه وتاکید ایله یدکلری وجه مشروحه اوزره رعایایه اچه صالیمز خلاف شرع وقانونه
تعدی ایلمکده حضرت الله اوزره وقیده وکر اولناه جاری مدتی سورجی تمیدار وقاوچ وقاوه
تعرض ایلمیه حضرت شاه اولکلره مقدم اولان بلدیمز وسایر الکلک الیمش ومصطفی اولوکلکی اولن رعایا
تعدی ایلمیه اولنلره حضرت الله لعنت اولسون تمت

قطعه

[illegible] اوچ یوز قرق اوچ اولغ

١٥٥٠ وقد کین یکنه حکم که مکتوبکوزون اولاه مزبور جاعلانیه سنه اوچ یوز قرق تمان متقرن اولنده شهور ربیع اولده کک
شتا وبه ظاهر اولمغین سابقا برزین بکا اولنده ارطغرل غازی توب جبس وتفنکن ایروب الی براتن ونهز کی اولکبوب
سنه عتی ظهور بولوب حصه کلمکن ایکنجه عصر اولنما اولمکن زنجیرلی یوزوب اوچ یلده کروغایی اولوب حرامی ایلمیه
نعاک کوز یه قولاغنه اولوب کندوسی کوز یمسه کیروب لیمن نهار حرامیلر ایروب الدکیرمک ممکن وکمی ایکی برطرفله
الدکیروب برزرین وفضه ایله نعاک قفاری نخ عمل اسلحه ایله کلوب واقع اولنده شتا عتی تابیت ظاهر اولوب فجه نشر علی التعیین
بلکه بوزرین وکمک یحصل الی سنه ایروب مزبوره جلوس تمن البوریلدکنده نعاک سابقی اولدیغی زمرایروب سوریلدکن
زبوره وجه وکیروب ایروب ایله حضرت برابر ایروب یحیی اتش بکنبی اولنده نعاک اولمیانه البوریلدکنده نعاک سابقا ایروب اولدیغی زمانه دار ویلمز

١٥٤٦

١٥٤٧

١٥٤٨

١٥٤٤

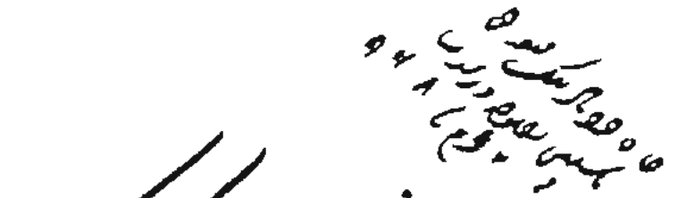

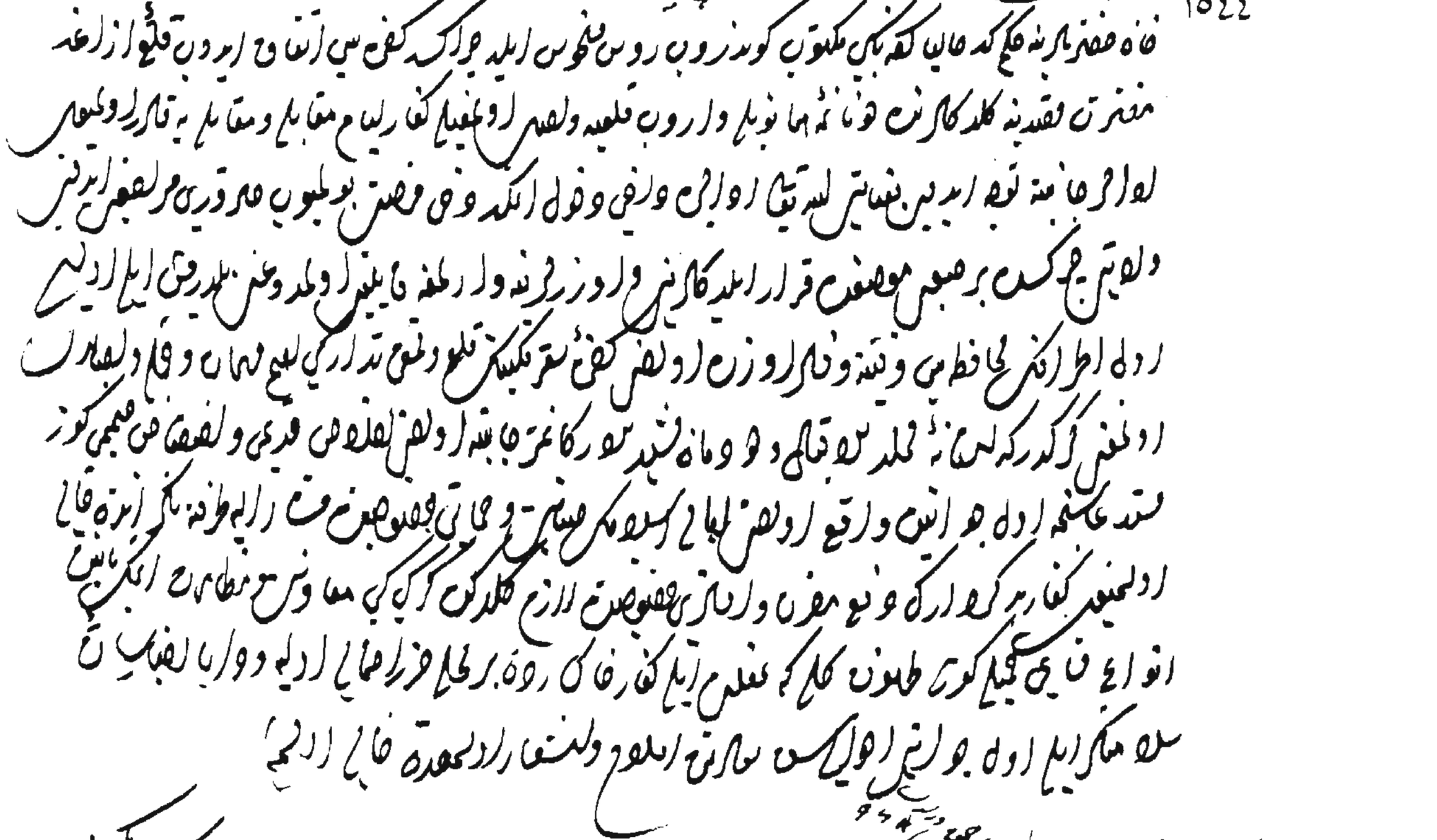

١٥٤٥

١٥٤١ حکم کند حاکم شرع که سرا بنا قاضی ارزانه فی الدین مکتوب کوه تر و بکهبه مغطه لنا بین محبس شرعه کلوب و بوتین مهر و جلب
ارزانه حرفین شرعیین ارقانی ناتمام لیکن هر بین نتیجه کمتر فی ثمن جدید بعین ارذلون کلوب بزم من فی فرار حمد ارد ترکاه
نصف و کاه ثلث و کاه ربع ارزن قمز انجو حاصل ارذلون و نوبنده ماعدا مصرف و ثمن من و جلب نتیجه کمتر متوطن لیکن
بزم جبر فرونه ارنان فی تبین ارذلون ارن نبض ارد ترکه حضور کنید مغطه نحا در ترنبه شروط ارذلون بوبابین ثمن صفد و بیو
سکوب ارد ترکاس بعض ارتش بوجمع که بوقضی ارکان و فیا بین و بعض ارد ترکوب کوه بس انوار نیع حق مکند فکره نحا در ارزانه
شروط ایکن خلوق شرط وارتش افزیع ارذلیان فی درمکه بامن نوتر و نه تمک ایا ارنان فی درمبور بارنبی ارتوی ارد ترکاه ای

١٥٤٢ کفه بکنه حکم که سن سعادتمه مکتفی کوندرمن کنج ارحوس و چوارکسه ارتقا فیلا قلیع یه ارزانه بجوم ارتمک صد و منع ایکن
سن طوتنه ارایا قلعه یه وصوله بوحکم کافی معنا یا اولمایعین یه ارایده زبان مایا جانام بوضعه سمکتن ارولعین بعیت فرکس
روایه توجه ارتدو که موزارو نمعتن سن وارتش طوتنازیده ارواید وارزمن کجیدری ضبط ارید من کنارکاه ارواید
وضوله ایکه فرضت بولیعین ارواعتل یدمن ولایت چوکس بعیت بوضعه کمرمن ارواوزانه وارزانه قابیت
ارولیعین ارعنوس ارجوند وکنین طوتنازیده ضبط ولایت ارید من درمالک شدة زمانه ارواعتین ثمن ارواوزانه قطنه
قالعین خونده ارجارتن وردن و بیوتن ارثمن سن ارتدن بیور فرمی که وارد ترکاه کاکاه باب ضبط فورستن وقیته
فرت ارتعیین اکرزانه بوطرفاکیرو وارکه قلعه یه ازارق جانبن ورکه کن ضبط وارتش ارید من مقلت ارورتن ارولیعین
کون یه فرمی طرفاکیزه ضرر وکرنز ایرتدر رلک خصوصن محدود ارواعتین ارنوایه ارفدیع ارتمالک وجوده
کتوریمن عقلت ایلد کفار خلک رطرفاکیزه ارمحلی مصرت ایرتمکده ارکلرز ارید من کال بصیرت وارتبنا ارورتن
ارواسن بوبابیه سلک جانمکه حاضر وناظر اولمق لازم کلور معاونت ارید من وبوجنان ارمارت مان حولتن کرکی
خانه ارتعیین معالیده وارش حلق نزیع کوندرلمشدر لازم کلور فی رایته ایا ضبط تعیین بکدل ارواعتین وجه وصایت
ارولدوغی ارورتن کفار یه وبلک مصرت وارفعاریمن وقوع ورفع ایلیه سن

١٥٤٣

١٥٣٨ بياب

فاصلاً وصنعه حكم كه حكي قضا كذه كمر لو بلبز لوغام قريه وه اوده اركن فاتح وارورنه بيعولونام قريه وه اوده نيشن فاتح
جام بكر مي بيرب فاتح اولور محي ثبت لبنا بنوله حلوه صويو بر حدقته سنن اولسون الاكر بالي طاسده معاج نام وركلكن
سبد رجوع كه مذكور ارمار اركه لرقصارين وكمذ دعالارين اولان كيفي حلوه كتره وصلي وتوفي امرين ركوع آتدرم

١٥٣٩ وقف كرمانوريان نام قريه وه اولور
اوچ فاتح اركوه فسقف فكي بازلين صاحب
حليب بكار بكسنه حكم كه حاكيا جامع قيصر اولاده مولانا شمس الدين محمد عابد اولوه رسم ويرايه اولون بيشن بش آقچه بانچ قالوب
ورسم چاوشانه ديولباته كه طعوز يوز آقچه اولور الندوغنه كاغذ اجين بدكنه ويركلكن رسم ميري وه بيشن بش ورسم چاوشانه
ديولباته كه جمله طعوز يوز بيشن بش آقچه اولور مولانا يه صاير اليهده اليوني كومرلدكن اولرايدن بيوك كه وكر اوغاه آلمجه يه
صاير اليهده طليب ايدوب اليوب بش سنه وسعاده ارسال ايلمز

١٥٤٠ بياب

كليس سنجاغي بكنه حكم كه اسكرلوين وبرتوق قضاري بكتوب كومرروب لوايه كليس صنه ناحيه سنده واقع اولان كفارنه حيه مرتون وه
بيشن التي يوز اغلدقه بيشن اولوب روزنامه محلل براولوب ورتكن قيمتين ايليوب اراذلدن بعض سارق اولوب بش سنه علماء شرع
اولوب سكندرين وفتي بس بس نابيك بش يوز التميش ويوف سنه تاريخ اوكن مذكور اغلدقاري الني حرب ايله اوزرينه كليوب
نايب الشرع حكمي بس نصيوب ويوف بش يوز التميش اوچ سنه ذي حجه سنن اندكاكنده خبري ريكي بهي مقداري قيمتين ايليوب
يوز مقداري بكسنه فرديه اولوب نايب الشرع اولاده بكسنه ايله ويوف اوچ يوزنه قوشوب كوه ايله وه اولوب بعد طايفه
مزبور بنجه صلحنامه كوه مالارين ويسباريين غارت اندكاكنده ماعدا وكاكنده وكانه بشر والنيد آقچه اوچ يوز التميش اولوب عالمكوه
ورتكن وقف اون وه وارنوايه صاير دشتاغنوه غايه اولمغله مارين بعض آتشي امدي وكر اولنه بهي صاير كه بر وقيه واقع وزرعيه
ارزم وصلح اولمغين بيوريلمغله كديوبابين كوكي مقدار اولوب بوبكنكي دشتي بيكتون آتشه ويه بهي صاير بيوزه طوتيلي اولوب ايله
كومرون بش اوچ علماء اولدن طيرلق فعاليه معرفتي ايله بيشن ايدوب اوكي صاير دشتاغي ماهر اولمغين بش اوچ علماء
صاير نزه كلوب رعايا ومرايا يه اولوب قبلي تعديي اندرمهن

١٥٣٤ مارس

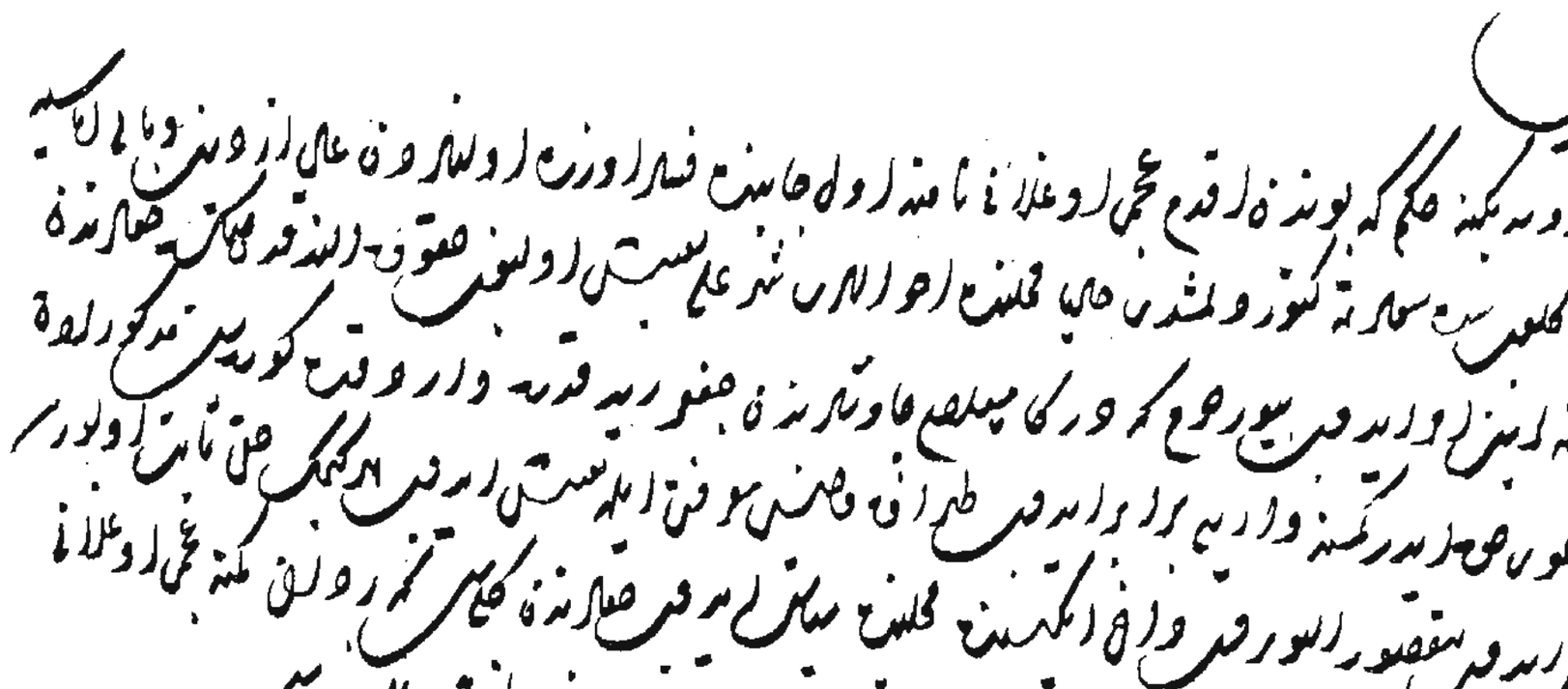

١٥٣٥ مارس

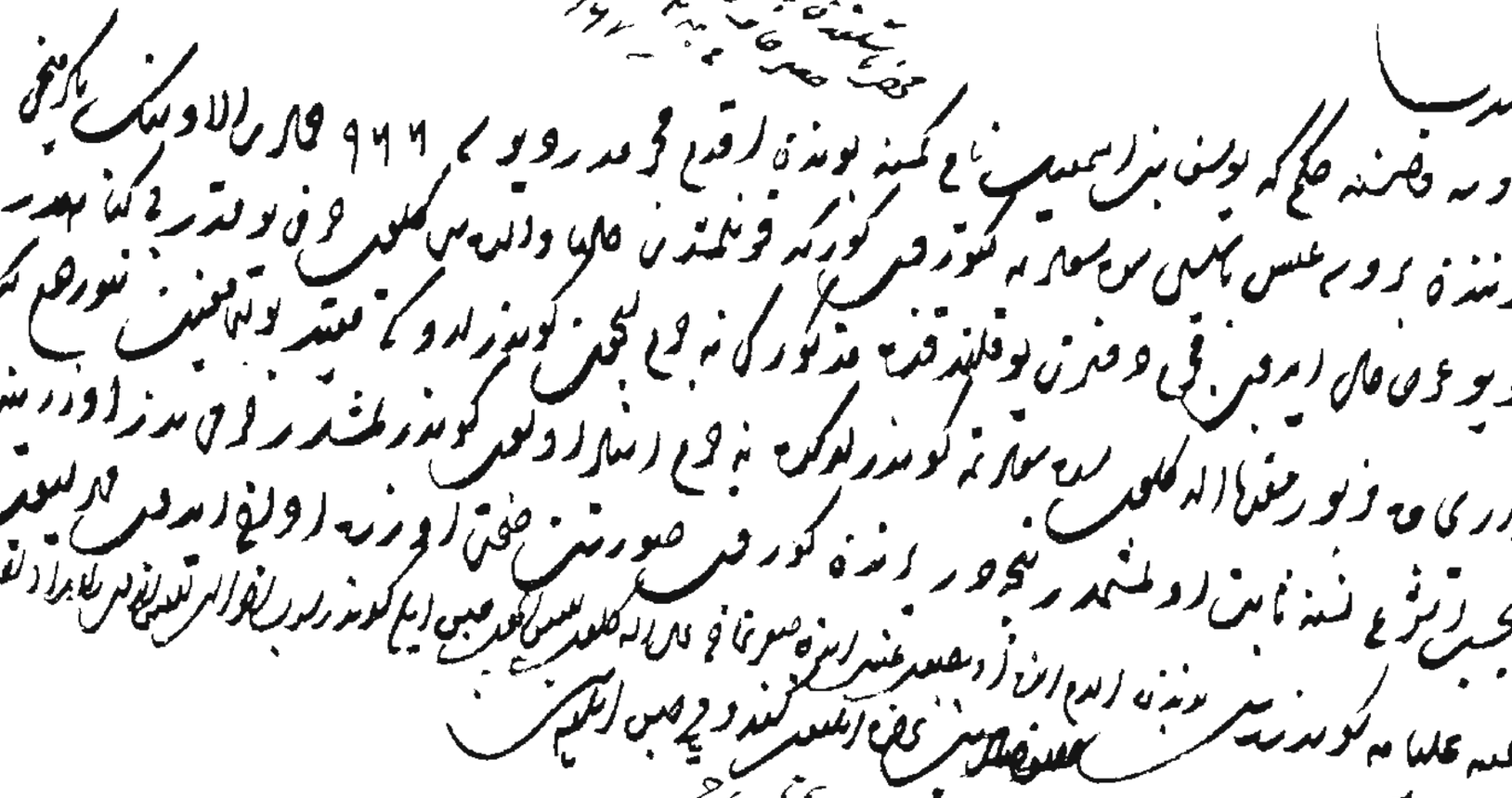

١٥٣٦ مارس

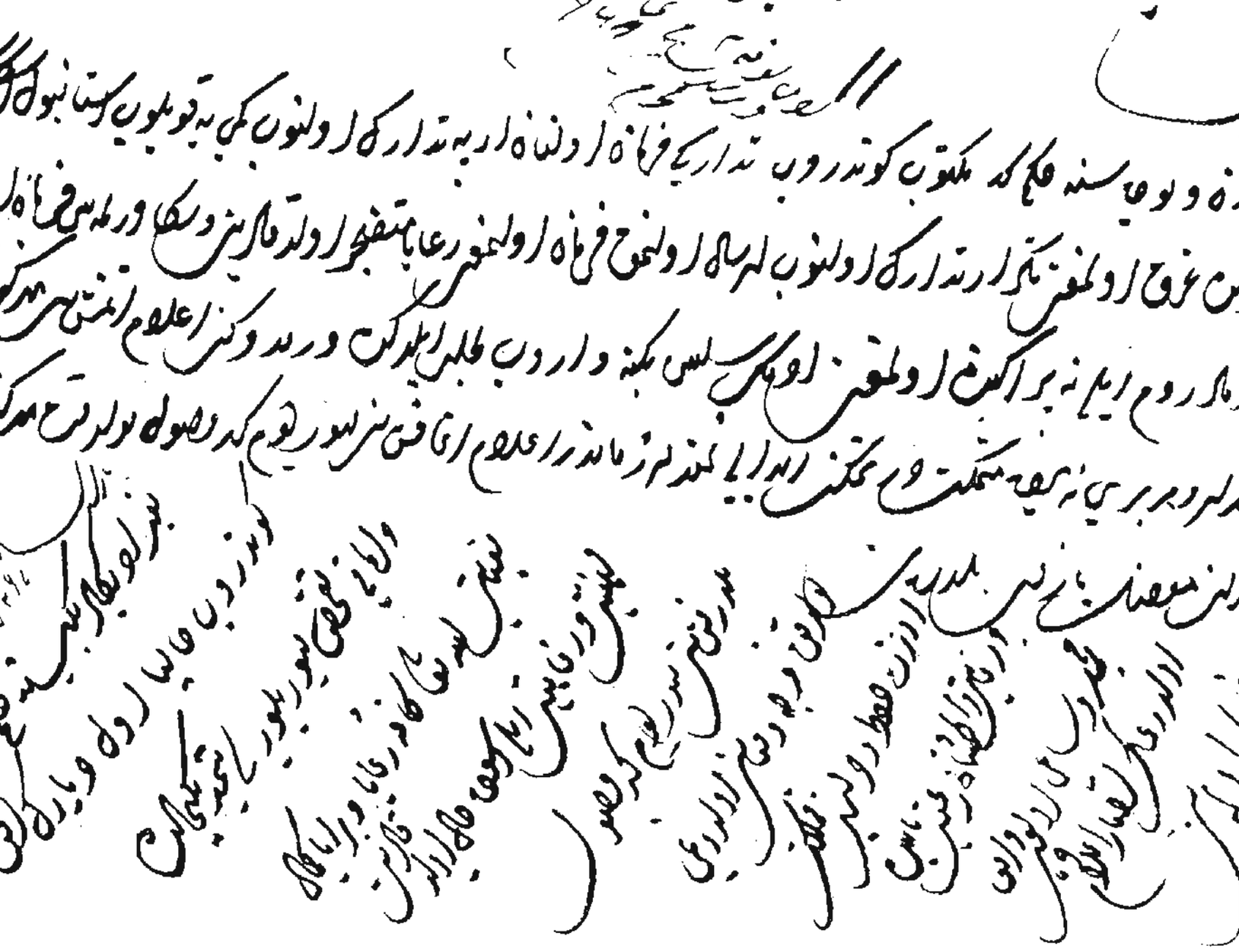

١٥٣٧

١٥٣٢ مارس

وبموقفه فاضلنه حکم که حالی ورکا معلقه مکتب کوبدرقی وبموقفه نصوح بن یوسف وعورتی فاطمه وزمارلر
اولاده دیکر فاطمه صیدر بن حوسی ویرسکه زبن عبدالله نام مکتب لری قلس نزعه کتورمی ونور نام خاتونلر
ارمی نصوح اوغلی یکن ونور نام ویرولدی زبن ایله نصف اللهلر کلیوب اوغلی یزنا صنعت فعلی تشنیع ایلمکله استعفا کلمن
ویاخود مخلع وخلق کلیوب ایستیجه بنی وفحوه وسوزناع قوکشمازلری قوه اتمهلر خلیج بتشمی ونور نام خاتونلر
دیعیب ونور نام فحوه وسوزلری قهارلر اشتوقمی واروب فحوه صیدر اوغلی اسکندر ونور نصوحک اوغلی یزنک
قوه اتمهلر دیعیب کیدوکی حاله سوال اولندقده انکار ایتمکله بعض اهالی صلهارمولله زبن ونور نام
خاتونلرک وفحوه وسوزلرینه توقیف خبر ویرمکلرینه ونور نام صیدر اوغلی اسکندر طوغاوجه مشروع اولرق
نصف اللهلر نصوحک اوغلی یکن یشیت ایله یدی حیتاع بولدقلرینی ایله نصوحک عورتی فعلی تشنیع ایلمکله استعفا
عورتلر وزمارلرینه خلاص ایلمکله کلمن فحوه وسوزلری وفاطمه فحوه ایتمکلرینه اقرار واعتراف ایتمکلرینه
اهالی ایله دیکر بلده ونور نام صیدر اوغلی اسکندره مباشر اولدقلرینی ایله بونلرک یوزلرینه کره اقرار وقوع ونور نام
صیدر اوغلی اسکندر مباشر ایله فحوه ونور نام خاتونلرک اولاده براولمه جنس ایله فحوه اهالی
ایله بعد کوره حضور اولنق اوزره تحریر قیلندی فی

١٥٣٣ مارس

افلاق ویعقوب بری ونصوح بر حکم کره زورکا معلقه مکتب کوبدرقی حلیمه طاقه سنده رمضانه نام قوشمک یاماکی زمانمن
ویمرتنام قوله ونور حلیمه اوروکا لوصیمک قوالتوشمک یشیتمک تعلم. ولله اولاه حکم ترین نصوحدن اخوالین
کورقی ونور حلیمه رمضانه نام کاتوکی الندن یامام بدچوحه اولرقوه سکزای مقدم حورن اوغورلق سیارکیر
بونلرغیبن حلیمه ایله عمتی اولمق حکم کیدوکی ونور کی الندن الینی دلیس اوغورلق سیارکیر بونلرغیبن حلیمه ایله عمتی
ونور رمضانه نام قوشمک خصوصی ونور حوه کاری بوقدر ونور نصوحک الندن فکر وتشاعت ایدرک
ونور حلیمه اولمقده حکم یامام حورن اوغورلق سیارکیر بونلرغیبن حلیمه ایله عمتی ونور رمضانه نام
صیدر وزمارلرینه ویدوکی حاله قوشمک اولمدوکندن بحث مدت یامامه وبکارستنا قدمت اولمق حورن ویدو
بلدرمشلر حیقصدا معلم اولدقلرینه کره دار وقت کوریمی ایله خلیمه ونور حوه حمل دار ایدوکی ظاهر اولمله
اسوریمن واللا عفیدی رومیلی

١٥٢٩ مارس

١٥٣٠ مارس

١٥٣١

١٥٢٧ مارس

توجه ایان بکی علی بکه حکم که حالیا صدر الاولاء الکرام خزاریه بکار بکین قیوداغ بایله دیلر اقضاسنه معامله تکلیف کوندرمش
کفار حاکسار کی فوق بش یاش قدر غنه لری اولوب ناکی بش یاش دن بکمیه طوغمش یاشین یوز قوی اولوب جوجه یاشنده
اولمیان اچون ویرکلدکده کتابه بین طوغمش اچون ناکی محرر سیوجه ضرر قصد دن اینکز اقضاسنه اولدوغی وجهله
موسمی اچون اعداوه ضرر اقضاسنه برطرف اولنیجه یاکی بش یاش کی الیوم تعیین ضبط اولمق لازم ایدوکی وسوکی
وارش علم ورمان ماهر والیوم ولاده کیلکده اولاده عسکر ظفر مقرونه برور اولوب اوله قدیمه قالدیرلدوکی
عرض ایتکله عرض اسدوکی اوزره یاکی بش یاش مرتبه تعیین کی وجهله کوریلدی واوجهله مقدار بکی الیوم تعیین
سردار تعیین ایتمش اچون بخش دار الجهاد حلب تشریف کوندرلمشدر سیورلوب که وصوله بولدقده اوزره قرارلرینه
سوکلدکده تعیین ایدرلر بکیاری تسلیم ایتدکده تمام بصیرت اوزره اولوب ویرلیوب سوکی مرور ایدنلر اعدادوه ممالک ولایه
ورعایا و برایا یه ضرر و کزند اقضاسنه برطرف اولنیجه وکیفیت ضبط و حراست لازم اولاده حوالی فیض دیالیارس وسنجاقلرس
کوکبکی ضبط و حراست ایدرلر بعنایت الله تعالی کفار خاکسار روحه وسایر اولوندقده رسانده حاضرین تحریر و قلمه
بناء و نواحی و قرایه ورعایا و برایا یه ضرر و کزند ایرشدرمیوب صوب صیانت مجدد و حراست اولوب عطلت
اولمه اعدادوه ممالک محروسه ربیع ورعایا یه ضرر و زیانه ایرشدرمکده غیرت ایدرلر تمام بصیرت و اتقانه اوزره
اولوب قضایا و امور اولاده امور ایدرلر و شلاه عسکر نصرت التمام وارنجه کی ضبط و ربط ایدرلر انشاء
وارنجه کی قیده کوندرلمیه

١٥٢٨ مارس

ملشوار بکلکنه حکم که ورکا معلامه مکلف کوندرلن نجه طوغارینک اجوالنه و سرحدلرک ضبط و حراستده
خلل اولمه و عکس واردوله قوالی اوغلنه اوماقک ورکیجه طایفه سن جانبنده وارلرس کلک اوزره اولوب
واردقلرنده طوغارس وارش لعن ولاه اوزره اولوب و عین بلده رفیعه سن مفصلا معلوم اولدیغی سورلوب که وارلرنجه
من بعد ورلن اوامر و جوانبه حاضر و نافذ اولوب امن و امان ولایت و رفاهیت و اطمینان رعیت جانب و سرحدلرن
ضبط و حراستده اعداوه ممالک محروسه و نواحی و قرایه ورعایا و برایا یه ضرر و زیانه ایرشدرمکده غیرت و حمارت ایرشدرملکله انواع
و اقسام قضایا و امور اولاده امور ایدرلر و شلاه عسکر نصرت التمام وارنجه کی ضبط و ربط ایدرلر انشاء
وارنجه کی قیده کوندرلمیه

بازقیز تدیسنه اعلام ایلکده حالا اولدیغی

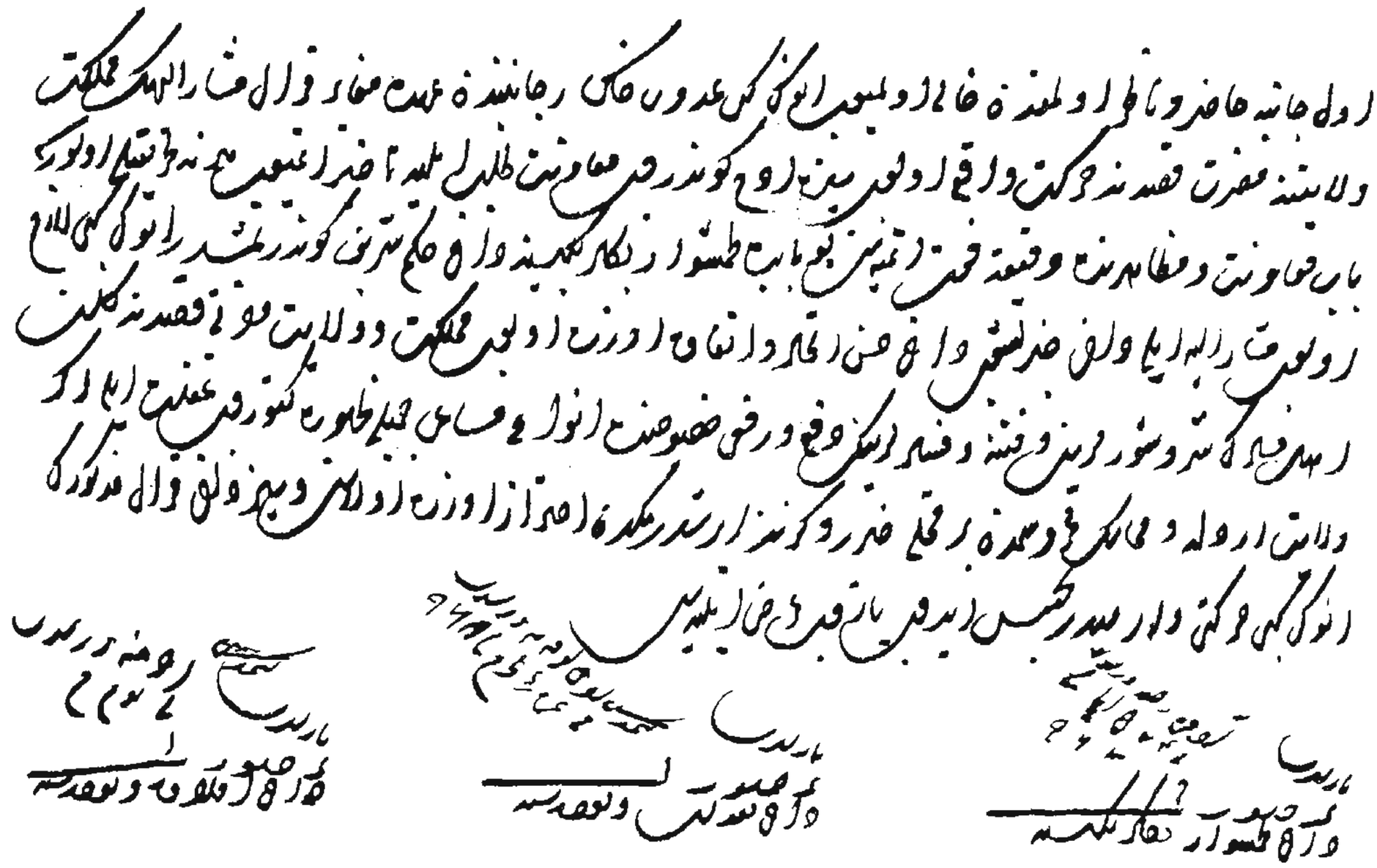

١٥٢٦ مارس

١٥٢٤ مارس

صحت شد

ولایت ارده و بجار و ازیه استفاده و اصله حکم که اسنانه علیه حولین بنا و سنه سنینه سعادت و سلامتی همراه مکتوبان
وارده اولیس زنده وش قرال جانینه اوماکتومدر بلیس مارشتلی ایکنجی اندکاری ضرر و زیانلری اولمزیچون اورنجه
طلب اندوکلکه خصه بنجه زمانه آرمازلری اولیس بعد بعض کلکی فتنه اولسطنه وکیس سنه لرنه اندنه صلاح عاجز
اولمکله اولیس زمانکه عسکر جکرم و یوحولین دیرلر اولدقلری زمانه خوف اولمزیچون اولدیغی علفی ایلمش سنه
اولمابیله هرنه که اشعار اولنمش ایسه و اسنانه سعادتلرینه کلن ایلچیلرینه اولدقلری هرنه تقریر و بیانه اصغا اولنوب
پایه سریر اعلا مصیر مرجع اولنمغله علیه شریفه عالم شمول ضرور اولمزیچون محیط و شامل اولیس تو بابیله بروجه و مشروح
قولاری وجه اعلا حکم شریف بازیلیس ولایه سیرزه کی طرفلرینه عسکر ایله حاضر و نا طرا اولیس اوکه کی عدوی بدخوی طرفلرینه
عهد منافی سیرزه کی جانبلرینه وکیل ایدرلر تا خیر و نراق اولمیوب هرطرفدن اولوریه اوشبو عدوی بدکار کی فتنه
و کرمه اس وقیع و رضی مانع کرکی کی معاونت ایدیوب تمامیله اولمشدر و اخلاق و نیازلری اولمغله ایلچی شریفلرینه
حکم شریف کونده رلمشدر کرکدر که سیرزه لری بو بابده کمال بصیرت و اعتنا ماوزی اولیس ولی عدوی بدکردار طرفلرینه
بخسدنه خانه اولیوب غفلت ایله مملکتلرینه و رعایا و برایاکوزیه فتنه و کزدیرمکده فرصت ایدیرلمیه لر
طرفلرینه عهد منافی سیرزه کی طرفلرینه وفاسیزلکه نیازلرینه سیرزه کی جانبلرینه وارلرنه وفاسیزلکه جایز و کلدکده
انلرنه کی عهد و انلره مخالف و کلدکلری وارلرنه اولیس مملکت و ارلیکنه مغرور قصه سیز ایله تا خیر اولنمیوب قاچدقلری
یکیدن قولاری و ایله جدلشیوب و انلره فرصت ایرشدیرمیوب کوردکلری فرصتی اغتنام و انلری اورنه عدوی بدکار مغرور
و رعایاسنی بیننه فجره و وداع ایدیوب اولیس ضبط و اداره مملکت و ضبط و صیانت رعیتلرینه و صنعه قوت اولمیوب انواع
اقدام و اهتمامکه ظهور کلمیوب و معلوم کی اولاه اخبار صحیحه اسنانه عدالتمه و تنظامیمزه اعتقاد ایدوب خانه اولیسی
و سنور حصوصنده اولانلرینه معلوم اولاه یازیلوب بروجه بالا کمسنه خلاف و فتور و فساد ایتدیرمیه رک و بوش ایله طمنوار
بکلمکسیزه حکم شریفلرینه کوندرلمشدر اولوجه فحشیه و اردی سنور حصوصنده فصل اولنه قدیمه بروجه بالا کمسنه تعرض
اولنوکلمیوب بری اولوجه جایزه و اردی کمسنه حصه ایتدیرمیه رک

صحت شد

١٥٢٥ مارس

بدوه بکلمکسیزه حکم که ولایتلرینه اولوجه قرال اسنانه سعادتلرینه مکتوبلری کوندرلمش ایسه مضمونی بو مرتبه
بارشتلی ایکنجی اندکاری مقرر اولوجه اوزره کوردکلری فتنه و فسادلرینه حسم مادهلرینه مبادرت کلمکله قیشته
اولوسطنه وکیس لیاقه اندنه صلاح اولوجه زمانکه عسکر جکرم و یوحولین و اوچوکن اعلفی ایلمش ایدوکی اولوجه بیله
معاونت اولنه سن رجا ایلمکیس اولبابده قرالیه حکم شریفلری کوندرلمشدر بیورولدی که واردیقده اولوجه

١٥٢١

١٥٢٢

١٥٢٣

١٥١٩

١٥١٧

بیان به حکم کلک مکتوب کوه مذروب کفار خاک رکاب قرق بشن بان قاز رغایی لر دلوب یاکر فی لر د و یا ن سی مرتبی قونا تون الکنجی و ریاک
ترکمن لر و زن لر دلوب یا قبه کن کورکیار ب رولمه و غی لر علیزه سنو یلر قالوب لر قما لدر کله قونا غه همایونه لرچه دکر حوکمی زمانی ن وکر لر دلنا ه
قدر غه ترنی قونا تون لر کنی بعضی یدن حاضر و کزندا رشدون ترو تقدیر عبد رحمن و معتمد قاز رغه ترنده یاکر فی بشن بان قاز رغه
طونا تون الکنجی و ریاکن مع سبی کچه و یکه زمانه و کلین محافظ لر و نماسی قبه کن کورلیر لر قوچه ایلی و ماخچه مدللو و زرهوس سنجاقلری یکار رنده
برسی بان و بوغ تعیین لر دلنون و کافر کورکیار و فا ارتیو یلسماه کوربکی لر زرع و ر ارلر دکی و قف علوفه لری و رکمکی حضور صنجغنه لر سریع
و ر لمسی خفیه ایلمکلری اعدای و ریاکن موسمی کچوب اعدا لر و ه صفر لرقما یه برطرف لر دلنجه قطعی لر زرع لر و لایه قلاع قطعه لر دلنما ندن لنما ندت
لر دیکمعنی سوریلوم کدقچه و مبنی کورلو کلر و زن کنونی متقدار یه عرض دیکمکی قدر غه لر التقوینه و تلقه عکس قوچه ایلی شنجاغی بکلکی قدق سعادتلو
الکلرع عالی و لوغ عن یه سر و ار تعیین ایدیلوب بش لرچه و کلملو لر دلقدر طشقه ن التقویه لر کنی تنبیه و تاکید ایلمسی کذا لر کوربکلر و اکر یا ایلاقه
و یلماکلکه قطعه و کوستی لر زرع لر و لایه قلاعی کرکی کبی کورلوب کوزه چوب تعلق ایله کفار خاک رنه تبلیغ ایلمکلری و لونه قورتلدقه یا لیلان
و قطع و تبعاعه و تولی و قراریه و رعایا یه و برایا یه بقدر لکه تقاضا ایدر و کزندا رشدر یکدن صفر ایدیلر اعدا لر و ه صفر لرقما یه برطرف
لر دلنجه و ریاکن کرفی صوه و مبنی قطعه و کوستی قچه و وه لر ایله بعض قلعه لر و لایه لر دلنجه کوربکلری و لنی ندا رکی ایرلیلر
و فترتنی کوندره کی علوفه لری و ریلمک حصاله و کلملو لر دلنجه کوربکلری و لنی ندا رکی ایرلیلر فاتحه کلدکده کوربکلری و لنی ندا رکی ایرلیلر
سی ار دنکلکی کنار سعادتلو قاپوسنه کلدکلرنده کوربکلری و لنی ندا رکی ایرلیلر و لنی صورتنده کوربکلری و لنی ندا رکی ایرلیلر
مصطفی کندیسی ار دنکلکی کنار سعادتلو قاپوسنه کلدکلرنده کوربکلری و لنی ندا رکی ایرلیلر و لنی صورتنده کوربکلری و لنی ندا رکی ایرلیلر

١٥١٨

بیان به حکم کله حالیا قرال ار دغالی لستفانه قرال ار دمر کوندره کندوه تابع لر دلقه قرار دمزار عنه ریه جانبنده تیار و رلمندره و یه بعض سپاهیلر و فتح
قاسم پاشا به حکم کله حالیا قرال ار دغالی لستفانه قرال ار دمر کوندره کندوه تابع لر دلقه قرار دمزار عنه ریه جانبنده تیار و رلمندره و یه بعض سپاهیلر و فتح
اندوکی بلده سنکه و کزار و لنا ه تیار لرینکی قریه لرینکی و فترتنی کوندره قبرس سعادتلو لر دلقه و فتح تطبیق لر دلنمق بعض قریه لر و فترتنی بعض برات لر دلنمش
بولنوب بعض خارجه لر دلنمق صورتیله قرال ار دغالی لستفانه کوندرلدیی ایدیلن بلده و فترتی معتبد لر دلنده و فترتی معصبجده و فترتی لر دلنوب لنا و فترتی معتبد لر دلنمایان
برات لر دلنمایان و کزار و لنا ه قریه لرینکی عسکر لیله و فتی ایدیلوب کدقصول بولنمق بوبابن معتبد لر دلوب لنوکلکی و فترتی و برات لرینکی معتبد لر دلنمایان
و فترتی لرینکی عسکر لیله و فتی ایدیلر دلنمق جانبنده خارجه لر دلنمق و فترتی و یه لمندره عمام و کزار و لنا ه تیار لر دلکی لر دلنمایان معلوم ایدیلنمق و لرمی
بوبابن جوابنه یه یازیلیدیلن بو مقوله قریه و سنوره لر دلنمایان لر دلنمق کوربکلری کوربکلری یه بیتشن تعیین لر دلنمق کوندرلکی لر دلنمق و ر
بصیره لر دلنمق لر دلوب لر مشریفه مغایرت لر الهیکی کبی بقدر قتن لر دلنوه یه رلن کمنه یقصدی ایدیلن لنفلاره باغشی لر دلور و فیه قصد و رمدن
لنقیاب این سی و بو خصوصلکه رعایه ندره و فترتی بولنیاه قریه لرین و مزلر دلنمایان باغشه ندره مقدس یازیلیدیلن و و فترتی بولنیاه دلنمایان
لرین رح لر دلکندره

١٥١٥

١٥١٢

١٥١٣

١٥١٤

١٥١٠ مارتی

بصره بکار نکنند حکم که ولایت بصره عهده سنی فلک اومان دکوکلو طایفه سی رعایا و زارعه بعض برعتار
احداث زیرقی مسلمانان رجحیف زیرقی ظلم اهلدوکارین استماع اولنمغین احداث اولنه مخالف
عینتی ایله بازلغی بسلکا کومرکلری بیورقوم که وصول بولندقده مسطور اولان جوالی تمام جلوم زیرقی
جوانی بولنمق کمی تعدی به صایر اولان اکر بکار و ر واکر اومایه رواکر کوکلو سایر قول طایفه سندن
واصنا و عمال و صایر سی اموال دور کوکی تنبیه و تاکید ایله من کده متی بعد رعایا و زارعایه بوصوله
خلاف شرع و قانونه ظلم و تعدی ایتیه کر و رعایا یه دوام اظلم ایله سبب انوکی کمی بعد التنبیه استماع کیرو
بوصوله خلاف شرع و قانونه کمکزون تعدی ایدنلری کلجک سنکی بلدیه ارسندا و اعلاما قید ایتمیه
هرکیم اولور ایسه در حال ایله معلوم بازلغی صنع صادر ته بلدیه سی کتوره و قلع قمعنه کلنجه کما یارق
موجب عمرت و رقم اولا و بالخاصه بعد التنبیه ولایت مرکومه ده و کر اولنه بعد التعدیه زیرقی واقع
اولانلر منع و رقم ایتمیه و باخصوص منعه قادر اولمیه معلوم عرض ایتمیه صاکم ایسه اولنه ارسندا
عذر کی اصتوله اولمایه سبب سنکی بیدا اولمیه صورتیله اکر کون منعه اولمیه ضبط و ربط ملکت
واهالی و اماه ولایت در قاهیت اطمینانه رعیت باشنه و منعه قوت ایتمیه ایله عدالت ایله قدم رعایا
و جرایا یه خلاق شرع شریف و مقارر قانون منیف ترفه ایتمیه ایتدر میه سن

١٥١١ مارتی

ارغیوز قضه سنه حکم که بونده اقدم بونده طایفه سن اولجا جانبه جمعیتی بعض فسادات مدن بعض اوباکه زاری
زیدر ایتمیه رعایا سنکی اولان غارت ایدنلر و اوباسنه و خانه لرینه و قاچن اولمه بیورلوم کمیز
بوبابده اولجا معتمد اولمیه بالخاصه اولاه انکر حصار ارنابود و مایر رعایا و زارعایا و کمی سنه و تاکید ایله سنکی
واردیاحاضر اولمیه انوکی کمی بونده طایفه سن کلوب کمه اکرایلیه اوزی ایله اوروا کر عذری بولنه طریقیله اولورسه
ایله کتوره یکی سن اینجه ارنوکی کمی بونده اولمیه اله کتوره نابونده اولمیه اینجه و ارزاق قنده بولنه سن واردیه
ارنوکی اولمیه کمنه و خانه ارتیه و خیمه لری به صه قنتی اولنه بونده انکی و بیاکی قاچنده صورتیله اولمیه
بابده و خانه اولوکی اکه کون بونده سن اله کتوره یکی سن واقدر ایله کر بونده طوتی طوعنلی اولمیه سن
اولمیه اله و رمیه یکی ایله بیه صایر سنکی قنتی ایدنده واردی صورتله اماونیانه ایلیه کنده
حالاتنه اولانلر و خانه اولنقده و کنده اخذ و جلب اولمقده و اهلی خانه اله کلنه کما یتجه اولمقده
حذر ایدیه عبی کمی ایله خانه کلنه بونده طایفه سنی اله کتوره کمی سن ایدیه سن

١٥٠٧

كليس سنى غنائى بصطفى بيك حكم كه سابقا لوائ مذكور بيك مالقوبه ولوغ سنجاغنه مكتبى كوندرلمش نوندهٔ اقدم
وندبكى نابوسنيه بيك ناحيه قلعه فرينجه زولتوزاده قطعه قزاوولرى كه اخلاق طايفه سنى مكتبى اغناكورلمك
وقوف شهاكارى بلده قديمى وندبكى نابوسنيه بيكلوغنه براى ابدوكى ثابت اولدوغنى عرض ايلدكلرنده سابقا كليس
بيك اولان قزاوك عزل به حكم شريفى كوندرلمش اولوب فحالده ساكن اولان اخلاق طايفه سنى قالدرمق بيك
محروسمه جوارنده محل ييلاقى اولان مكتبى وتوطن ايتدرمه سى ويراق اولمق ايچون حاليا وكراولنان
اخلاق طايفه سنى صنوز وندبكلوغنك اجزاسنه قالدرلمدوغنى وندبك بالوسى بيكلرينك بيورولوب كه وصوله
بولنجه حاضر وقراق اتميوب وندبكى نابوسنيه اولان وكراولنان قزاقوزارعلرى ساكن اولان اخلاق
طايفه سنى اويرتمن سابق معتقضاسنجه قالدرمق بيك محروسمه جوارنده اولان قلعه توطن ومكتبى ايتدرمه سى
مكرر رسيده اولان سعادتلو تكليفى اولمغله ايتمه سى

١٥٠٨

حرره بكى سنجاغنه حكم كه حاليا جناب تارخان قدمخانه واردات معالليه يه بعض عاصى قريه لرك غارت اولنمه سى
خصوصى اولوب لمشدر سعى بورولوب كه غارت اولنان قريه لرك معاونت طلب ايلدوكده كسدوتفنكلرى وارمقدور
يوقه تكليف معداريله اولوب كوندرمكلرى وبر مرتبه وحالاتلرى كلوريه محرر قضا ايلدوكنه كوره تاخير
وزراع ايتميوب معاونت ومظاهرتده وقيقه فحت ايتمه سى

مكتوب صدر اعظم حضرتلرينه مكتبى سكاوك عدم ريعى ايراد ايلدكدن
ريعى وقيقه تمكن وكلريه سكاوك ايراد اولنماسى
حدس كراق اولدوغنه كون سى

١٥٠٩

محمد خانه حكم كه مدت سعادتلو مكتبى كوندرلمش عاصى اولنك غارتنه باعث حوفه كسى اولمايه سكاوك معاونت
اولنمق خصوصى وقتى ايله وكلك اجلده كفايت مقدارى اولوب كوندرلمش لازم كلوريه كسدوتفنكلرى وارمقدار
معاونت ايله بنى كه بهر نوبه متعلق حكملرى بنم كوندرلمشدر سعى بورولوب كه معاونت لازم كلدكده عشار
اولنمايه اوزره كوندرلمش معاونت طلب ايلدوكده فحالده اقتضا ايلدوكنه كوره تاخير وقراق اتميوب

١٥٠٣

١٥٠٤

١٥٠٥

١٥٠٦

١٥٠٠

١٤٩٧ مارالدی

ولایه حصار بکه حکم که متعلق کوندرفی واره اولاه حکم شریف موضحه سنجاغکی متعلق اولاه زعما وسپاهی وقلیجه ارسیاهی نلعد
اوله حکمی صنلوغه نام قصبه یه کلدکده سلمن باکی یکی فتح اولاه سنه پاشایه متعلق واره کوندرفی قصبه تخلص
اینه وکلمک دشمن تسکین اولدی دیو جانبدار ریال محظ لقدر عسکر ولایتی مضایقه وفرا محمد کورمکی تقرر رماه
اول جانبدار حده منبی اولاه یرحه اولتورفی یوجانبه منظر اولاس که یوخصوصه اوشریف نوزوده واصل اولوب
اینوکلی عمل اولنور دیوحولی ورلکی سندانی بنکبوه سنجاغنه نوچی نام قصبه یه قریب نصه عسکر خلق ایله مجتمع اولوب
اوله وعکی ولایتی زلده وزولصه قلعه اولنی مضایقه چکلدوکنی وخی رالهکی وفاتی زیده وکنی بلدرینی سبی اللدی
بیورلوب که وصول بولدقده بنه سنجاغکی متعلق عسکر خلق ایله کاکانه مجتمع اولوب اوکاره سنی غی یکی جین ولمغی ایله
جیه تشی اینوکلی اول جانبدار حده خدمتی واقع اولوب واروح لاری کلوری اصلا تاخیر وزلفی اتمیوب واروب ایکی شب
تکلیف حصلی ایروب محی رفضه زیده کون وینی باسی وحولتی ایدیوب نده متعلق اولاه نهاوند کورمکده فحد وحوزنه
اولنوب حدیته بولدقنی وعسکری کوکلی ضبط ایروب رعایا وبرایایه یخاوزدتطاول اتدرمکده احتیاط ایلیوب

١٤٩٨ مارالدی

مدللو فضیلتلو حکم که بالمعه لواء مذکور بکی اولاه مصطفی ولمغی تکی کنخدا وسنجاغی حفظ لمجمع قاع متاع اولاه اسکندر
فرنکی اولنوب مشارالیهکی قوی اولدوغنی استماع اولمکی ایله قولاری اوکمکی احتمالی اولنوب سافی واروب کلوب
وکاه حرکتی اولوب اولدوغنی استماع اولنجیه بیورلوب که وصول بولدقده بوبابده معتمد اولنوب کوره سنب
اینوکلی احتمالی واریه اکرمشارالیهکی سنجاغی قصولنده واکر اسیر اولمکی بدلی اخذ وسایر قومسده مذکورلی
ضبطنده بهره واریه سایر اوملری واعیانه ولایتی محفظه اینه قبض اولنوب اکراخ وسایر بهره اینوب
وقتی ایروب اولیجه وقتی ایله قلعه حوزنده کوکلی ضبط ایلیوب وکندویه وقوعی ایروب عرض ایلیه
غلطی ایله عیب اتدرمکده حدر ایلیه

مارالدی

١٤٩٩

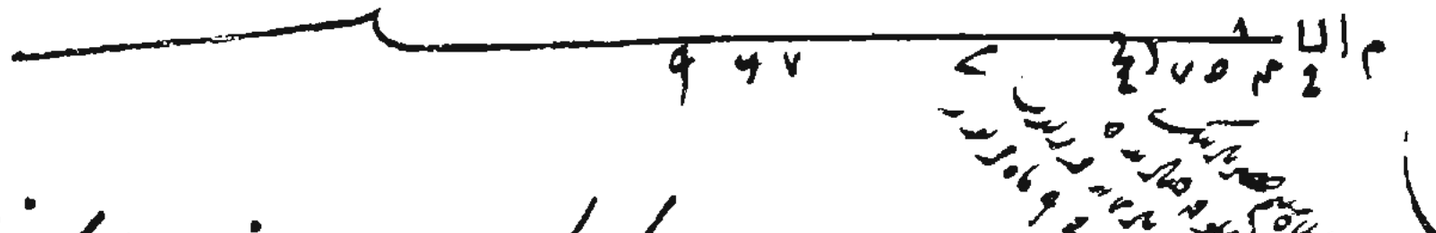

١٤٩٥ مارس

دسکور و بلاده ارباب فضایل بنه جمعی که مسکن بلاد و ارباب فتنه بین مکتوب کو مذرفت سپاهیان و غلامان زرین سنده
و حمد زید قدر سنگ اوی جا خوی هر سنگ قرنیم یا تد قاری کینجه خیال اسپاهان مرقد او لوقت بستک
ریجوه ورکا پیلاد جا و تارنده محمود چاوش صاحبقرانیه حکم شریف وارد اولوب مطلع تعیین اولنه
حسین جسن اولندقده صاحب بعض کسنه ترکلیف ایسباب بولندن و یوخدر مکلف و کیلدی و ایلیاسه
کتیلد و یرلیوب جاکیا تعیینده غیبت ایتمکلر بولنمین تکلیف اولنمق و یوندوه عیون ارزاهم و سعیدی ارب
و موسی و کوبلی علی و رحضانه نام کسنه ترکیجن اباد ناحیه قریه ولکاه اجلدقده بولنارکه ظن ایدرز
و یوب جسن اولندقارندهکی کروا اباد ناحیه قریه طبار یلیا یرلارکیتلر. و یرلدن و یوبلدرقسابین
ایلیا اولنه سورجی کدوصول بولدقده احضار خصما طلوب غیبت ایدنلرکیتلرینه و باجلمه ترعلی بولدرمین
رازی و منهی ازدواج بولدرقبل کوندرقده وقوعه ترعلی فصل اولنمق و عوی و کلای یه یوقیق ترع قوع
بیلمش و بلمز ایدرقبل کوندرمین قضیه عرض اولندوغی کبی محل ترع اشریف ثابت و ظاهر اولمانمغ
ترعلی رازی کلانه یرینه قویه سی وارد اولمق و یدرجلاده ولکاه بولنارکه ظن ایدرز و یدکلری
کتنه ولکاه اجدقلرنی مورخید رمسجدلی اولمق تمت سابقه لری وارمید ریازقبل بلدرمین

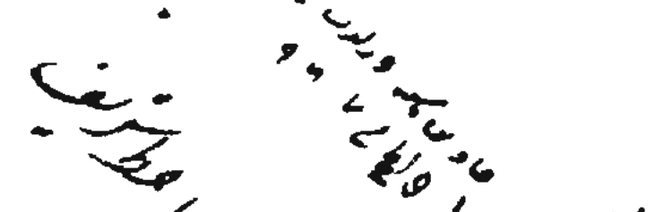

١٤٩٦ مارس

لدورنه قضیه حکم که مکتوب کوندرقبل بغداد ولکاه جامع شریفلیله عمارت عامی یحنی جلاب حوزاولنمسنده
روشریف وارد اولوب برموجبنجه مرعایه ناه جماعتی اولنمیه یومی اوه بنی اجدقجه خرجی اولوب
وایاتشوشده خانه اولمایوب لکن جامع شریفده بیک و یوز ذراع بعید کوچه اکاولنه صوبولنوب
وقتی فوت اولوب اصفهانه ایلدکتورلمسنده جماعتی اولندوغی بلدرقتی مبلوغ بریع اولندن
بیورلوحه کدوصول بولدقده تاخیر اتمیوب اولکات و بلدان قدیم و اصفهان ایدرقبل قیتی بصدین کتورجکی
زنجان مصلحی ایلچی باشنه کوکلی قیمتلو اولان و بنه زمانه قماشات ایدرقبل نه وقته وکیلی زنجانه ایرسه و کیلی بارقبل

١٤٩١ مادهٔ

محمود افندی استانبولده بیوک اورتمجی ولقه اولاد قصابلرندن حاکی که حالیا دیار بکرده بکلکی
ویرمغله مکتفی کونه رفیق اولدقلرینی کجه اتمده بولنه اولاد علی اوغلی و بعضی کجه اتمده اکسنه اولان
بروسه جانبنده بیوک بلکی نامنده اوه بتی بیک اوه زمان قیوه ایچا کونه رشوت ویرمدکجه استانبوله وجوز نامه
ایچون دار ضابطه ده رویه بلدیه کلمیوب امدی محمود افندی استانبولدن ات پازارنده قصابیه اولدقجه اکسنه اولان
قیوه جی محمود افندینه کلمیوب اورادن بیوروی کره وصول بولدقجه پوباپ هر بریکوزه متقدار اولمق
وکرک اوناه قیمتی هر بریکوزک تحت قصابنده اولمق اولدیغی محمود افندینه کونه رمیوب تاکید ایلدیکی
طرفندن محمود افندی استانبوله کتوردیکی

مادهٔ

وجب وفتوا ری اولوجلدن یه حاکم که بونده اقدام حاکم ترجمه کونه رمیوب ارض روم ده کلن جواله وفتوا نامه
اوزه حنابر و بریلن کرک ورقه قبول اولمیوب اولاد کرک وعلوفه رقمنی حالیه دیوان اولمسی اوزه اولاد
ترجمه کاکاه متوقف حالیا ارض روم بعض مکتوبلرنده کرک ورقه و بریلدوکی استانبوله یازدیغنه
هرکیمه و بریلمش به صورته کونه رشوتلری بیوروی که حالیا کلن جواله وفتوا نامه لرک ایچون کونه رشوت آلوکی
مذکوری اوزه حنابر کرک ورقه و بریلدوکی متوقف اولمیوب کلاه وفتوا نامه علوفه لری و بریلمیوب حالیه وکر
اوناه وفتوا نامه لری ایچون سه سعادته کونه رشوتلری وبنی بعد اوسوز و بریلن کرک ورقه لری

قبول زیاده

مادهٔ

١٤٩٣ بیه بکلکدن حکم که اوزه بعض سنجاق تعلق ایده اولوب سالیانه اوچ یوز بیک غروش بدل و بکلکی
جده به کونه رمکله مکه مکرمه متصرفی طرفنده وصایا اولنجاغنده کوره کی طلبل اولنورمش آنوکی کبی سالیانه اوچ
یوز بیک غروش بدل و بکلکی بیک غروش متصرفی طرفنده ولنجاغنده خاص اولمغله بیچون حکم کریم دیلمندر
بیوروی که وصول بولدقجه هر بر یوز سالیانه لرک طوقوز یوز الارینه تنزیل اولنه رق بدل بکلکی
جده به کونه رملو اولدقجه اولا مکه یه ارسال اولنه کی سالیانه لرک بعضی و بریلمش بعضی و بریلمه
غله سنه موضحه کرک طلبل اولنیه رق سالیانه لرینه طوقوز یوز بیک غروش تنزیل اولنه رق بدل بکلکی و بریلمسی

١٤٩٤ مادهٔ

١٤٨٨

مارلوس

نیکبو ٤ ورحوسی وقصبین وسایر تونه مالیاتی داقع اولان قضالر وخواص ومتعلقاتی اعتباریله حکم کرده حالی
اولوب قرا ٤ استفاده ذالک صوب سعادتلرینه کوندرمش مازرکانلرک تجارت طریق ایله ممالک محروسه یه کلوب کتملو
اولمق قارنده صناعلرینه اسکله لرده مانع اولنمقسزین کرک تکمین ستورجی کرک وصولی اولدقجه کورمسنی
انوکیمش مارلیه قرالنک مازرکانلرک تجارت طریق ایله ممالک محروسه یه کلوب کتملو اولمق قارنده اولدقلری
صناعلرنده ایچون وسایر اولوجانبه کتملک ممنوع اولوب صناعلرینک علاج وفائونه اولوجه کرکلرینی
اولدقلرندن چکلمه کلرندن اولباب تجارت طریقی ایله صناعلرینی کلتمکلرینی وخلاف شرع وقانونه
مکنه یه وخلق ترتیبنه مغایر اولدقلرینی بیان ایله پادشاه حقنه ارسال اولنان عرضحالنده مذکور اولمغله
حالا مانع اولنورایمش اندلسه کوندرمش قدیمده پیاله ویرملک ممنوع اولوب ویرملو کلتمش ایسه
قدیمده ویرملو کلاه صناعلرینک اسکله لرده مانع اولنمقلرینه مغایر وخلق ترتیبنه

١٤٨٩

مارلوس

کوپرولو قضه سنده حلج که قضاء ونوره تابع چورلی ناحیه سنه بنقو ولدی باشه ناحیه سنده قضاء ونوره
تابع زاوچه کاوناحیه سنه بنقولا ناحیه سنده قضاء ونوره تابع قوشه ناحیه سنه کوره بیک
نفله ولد پهزی ناحیه سنده اسامجه ناحیه سنه بنقوله ولد بچا ناحیه سنده قریه چاشره وه قدیمی
ناحیه سنده قریه ٔ عجنده وه پوپو ولد رستو بنقو ناحیه سنده قریه ٔ بووس وه پیو ولد باچو
ناحیه سنده قریه ٔ وورلی بنقو ولد توبنقو ناحیه سنده قریه ٔ کوزلک وه نیو ولد اچو بنقو ناحیه سنده
قریه ٔ کوولده بنقو ولد برلی ناحیه سنده سوریجاری اولوه اوره زناحیه سوریجی وبنه قضاء ونوره
باستریچ ناحیه سنده قریه حد بنقولا ولد بلغورناحیه سنده قضاء ونوره حد قریه ویرانی حد ولنوولد
پتری ناحیه سنده کی سوریجاری لوریس ناحیه سوریجی سنه سعادتله کوندرلمش اولدیغی وجهله روم
واریجی ناضروزاق اسمنده تونرلری هرقنی ایکیشر قنطار یدی یوزاللی قوشقه سنه سعادتله کوندیلمش
وکوندرلمکده اولمغله کرک بو کرک سنه دتاکید ایله سفن کتورمکدن غیبت ایتمه مکده قدر ایچون

مارلوس

١٤٩٠

سوزنک مکتوبه باتی ظهرنامه حور
سوزنک قبلاوتوصیف علیوه
بندرسه کلمکدر

مانع اولنمقلرینه مغایر اولدقلرینی بیان ایله پادشاه حقنه ارسال اولنان عرضحالنده مذکور اولمغله
حالا مانع اولنورایمش اندلسه کوندرمش قدیمده پیاله ویرملک ممنوع اولوب ویرملو کلتمش ایسه
قدیمده ویرملو کلاه صناعلرینک اسکله لرده مانع اولنمقلرینه مغایر وخلق ترتیبنه

٩٦٧

١٤٨٥

١٤٨٦

١٤٨٧

١٤٨١

١٤٨٢

١٤٨٣

١٤٨٤

١٤٧٩ مارس

١٤٧٧

١٤٧٨

١٤٧٣ مارس

١٤٧٤ مارس

١٤٧٥ مارس

١٤٧٦ مارس

١٤٦٩

١٤٧٠

١٤٧١

١٤٧٢

١٤٦٦ مارسیا

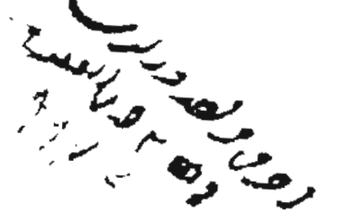

زعیم محمد یہ حکم کہ بوندہ رقدیم سکا دیوانہ محمد نام کمنہ بنک تفتیشہ بحق حکم کوندریلوب لہ کلمدوکن
سن سعادتہ عرض ایلمش سن عرض حال ایتمکلہ اولدوغی اوزرہ مکلف اعلام اتماکلیکن بیورلمش
مذکور سن مدتہ طویلہ ایبارہ اولوریہ لہ کتورلیجک اوجہ موصفہ تعیین ایلیہ

١٤٦٧ مارسیا

سلسلہ فضیلتی حکم کہ حالیہ زعامتہ متوفی اولوب ناظر احوال اولماغی قدوۃ الاماثل والاقران زبدۃ
سن سعادتہ مکتوب کوندریلمش بالکل اولماغی سبابیہ قلمدہ محفوظ اولوب طشرہ
اولماغی اسبابیہ دائر بارلیوب حصار قولیوب وساکن اولدوغی اوجہ اولماغی اسبابیہ دائر بارلیوب تکمن ویعہ
ویرمکلہ دائر ارکشی قویدی اولوب ہمدرس حیاتی اچہ ضبط بوسندکی دائر مھور متوفی زالید نحو بلمدہ رفع
اولوب وباشقہ اولماغی بالمہور وتحویلنہ حوشنہ مھول وسائر قولاری وارثلری بلدرمکلہ بیورلمغلہ
متوفی زالیہ لکہ اجزای وکافہ محلماتہ حوالہ اولنوب ویعہ لری ضبط اولدوقدہ مھور اولمیہ جہتلہ
وعذر نہ سن وارثلری زالیہ مباشرتیلہ ضبط ایدلمیہ ہمجنس مصنفہ دفتر ایدلمیہ جہتلہ ضبط اولنمش
نقد وقطعہ نہ سن وارثلری کلمہ لریلہ دفتر اولنوب ودفترلری مالیہ سن سعادتہ کوندریلمش
اولمغلہ موجب ایبا عمل اولنہ سنجاق اولدیغی یسع وتسعین وتسعمائہ وبالطبع سنکی یاکلیدیغی کوندہ
سلخ اولمغلہ اغاسی نصوحہ وضع ایلمیہ ویرلمشدر مابین اولماغی مھور اولنمیہ بحق ضبط ایلیہ

١٤٦٨ مارسیا

ایلیجہ بکی وقاضیسی ومباشر قاضیسی حکم کہ سلانیک سنجاغی قضالرینہ وقاضیلرینہ مکتوب کوندریلمش
قضاسنہ ثالثہ نام قریہ حمکتن اولاغی سپاہیلرندہ حسین نام کمسنہ حاشا بنی ایدیلمیہ
واولماغی کوغہ معتبر اولمغلہ مجلس شرعہ احضار اولنوب تحقیق اولندقدہ حاشا بنی واولماغی
کوغسویلدوکی شہود عدول ایلہ ثابت اولوب صبی اولدوغنہ بلدرمکلہ بیورلمغلہ کہ
وصول بولدوقدہ خصوص مزبورن اولکات وغلاتہ اوزرینہ ویلن ایدیلمیہ جہتلہ
مذکور کی حاشا بنی ایدیلمیہ اولماغی کوغسویلدوکی وارثلری جس ایدیلمیہ مارلمیہ زالیہ

١٤٦٣

١٤٦٤

١٤٦٥

١٤٦٠

١٤٦١

١٤٦٢

١٤٥٨ بارلدی

١٤٥٩ بارلدی

١٤٥٤ مارسد

١٤٥٥ مارسد

١٤٥٦ مارسد

١٤٥٧ مارسد

١٤٥٢

[illegible]

بر افلاق و بوقه سنه حکم که بوندن اقدم درکاه معلیه مکتوب کوندرلوب افلاق طایفه سندن بعض اهل فساد بر ایلدیلر و سلسله
متمکن اولوب فساد اوزره اولدقلرین عرض ایتدوکلرنده اوی الاوراء الکرام سلسله بکی سنانه دلیل علوم یه اول بابده
حکم شریفم کوندرلمشدر حالیا مشار الیه سده سعادتمه مکتوب کوندرلوب ذکر اولنان اهل فساد که اوه تقرب الله کلوب اکثری
اسلامه کلوب جمله حبس اولندقلرین و سنوک جانبکدن داخی اول اسلامه کلنلر مرتد ایدکلری عرض اولنمغین مذکورلرک
نفرک احوالاری تفتیش اولنوب عرض اولنوب و باقیلرینک حقلرنده کلمک امر اولنوب اول بابده مشار الیه حکم شریفم
کوندرلمشدر بیوردوم که وصول بولدقده تمام تعیدت اوزره اولوب حفظ و راست مملکت بابنده دقیقه قورلمیوب
محتاج عرض اولانی یازوب بلدرسن

١٤٥٣

[illegible]

دولت کرای خان حضرتلرینه حکم که حالیا عتبه عالم مدار و سده سنیه کرجون اقتدار مزه که ملجاء خاقان عظام و ملاذ خواقین
والا مقام در مکتوب مودت اوسلوبکز وارد اولوب درکاه سعادت دستگاهمز خدامندن قدوة الاماثل والاقران چاوش سلیمان
زید قدره ایله ارسال اولنان حکم همایون نصفت مقرونمز موجبنجه قلعه ازاق تعمیرینه تعیین اولنان بنالر محافظه سنجون بر مقدار
عسکر ارسال اولنمق اشعار اولنمغین آستانه سعادت آشیانمزه اولان وفور اخلاص و فرط اختصاصکز مقتضاسنجه حکم همایونمز
واصل اولمدین بر مقدار عسکر کوندرلدوکین اندن ماعدا دین بابنده و دولت همایونمزه متعلق اولان جمهور امورده
بذل مقدور قلندوغی اعلام اولنوب و اندن غیری داخی مکتوب مصادقت مصحوبکز حداکر دیمتراش و سایر چراکسه و کفره خصوصلرنده
دخی هر نه تحریر اولنمش ایسه علی وجه التفصیل پایه سریر عزت مصیر خسروانمزه عرض و تقریر اولنوب علم شریف عالم شمول خدیوانم
محیط و شامل اولمشدر ایلی اولسه کرکدر که وصول بولدقده ذات منقبت آیاتکزده مرکوز اولان
آرای صایبه و افکار ثاقبه کوز مقتضاسنجه اکر دیمتراش بدمعاش و روین بیخوش و چراکسه دولت معکوس و سایر اعدانک
احوال و اطوارلری و فکر فاسد و خیال کاسدلری دایما تتبع و تجسس ایدرلوب اوضاع و افکارلری تمام معلومکز اولدقده
صاکره رای اصابت قرینکز موجبنجه دفع و رفعلری بابنده حسن تدارک ایدوب حقلرنده کلوب اعدای دین و کفره لعینک
اکر قلعه ازاقدر و اکر سایر ممالک محروسه مزده ولایت تاتارده مضرت و افساد ایدن وجود مضرت الوجود ایدن
بعنایت الله تعالی حک و نابود ایدوب اعدای دین و اولاد شیاطینده مملکت ولایته و قلاع و بقاعده و نواحی
و قرایه و اهل اسلام ظفر فرجامه ضرر و کزند ایرشدرمامک بابنده و سایر دولت ابد پیوند ملوکانمزه متفرع اولان
جمهور امورده قدیم دن دودمان خلافت بنیانمزه اولان حوالات و مصافاتکز مقتضاسنجه انواع مساعی جمیله کوز
ظهوره کلوب دایما عتبه علیا منزلتمزدن اخبار صحت و سلامتکز اخباری ایله اول جوانبک و اعدانک اوضاع
و اطوارلرین اعلامدن خالی اولنمیه که اطلاعی باعث تمهید قواعد الفت ایدوکنه اشتباه اولنمیه ازاق
قلعه سنک حفظی اهم مهماتدندر اول بابده اکر تعمیر اولدقده در و اکر سایر حفظ و حراستی خصوصنده در کرکه
بکی معاونت و مظاهرت بابنده اهتمامکز ظهوره کلی

١٤٥٠

١٤٥١

١٤٤٨

١٤٤٦

١٤٤٧

١٤٤٤

١٤٤٢ ربیع

١٤٣٩

[illegible]

[illegible] حکم که اناطولی دفترلری ایچون مصطفی بک [illegible] مزرعه کشی و اکرچه بیکار و غیری بعضی
مزرعه لری خارج از دفتر طپویه الوب متفرق ایمش و ذکر اولنان مزرعه لری [illegible] حاصله متحملدر و کیمک
طپراغنده در اصلی و تفصیلی ایله معلوم اولمق لازم اولمغین بیورلدی که ذکر اولنان مزرعه لرک اسمالری صحیح
اوزره اخراج اولنوب سکا کوندرلوب بیورلدی که وصول بولدقده اصلاحه [illegible] اوزرینه
وارلیق اوکان و جهله [illegible] ایدرسن کوبدی ذکر اولنان مزرعه لرک هر بری [illegible] زراعتی اولنور
یرلری و چایرلری نمقدار در و کیمک طپراغنده در ذکر اولنان مزرعه لرک کندونک جبلکی و علاقه سی وار میدر
و هر بری نمقدار حاصل متحملدر و خارج از دفتر [illegible] طپویه [illegible] و کیمده طپو [illegible]
و نه تاریخده المشدر صحیح و دخی اوزره [illegible] مبهم و مشکوک [illegible] ایدیلن

١٤٤٠

[illegible]

[illegible] بوزاوینا تحریر ایدوب حالیا [illegible] اولاده محمد بکه حکم که [illegible] سپاهیلرنده بعض کمسنه لر ارکان همایونه
رقعه صونمغین صورتلری عینی ایله اخراج اولنوب سکا کوندرلوب بیورلدی که وارلیق رقعه لرده مسطور اولان
خصوصاتی نظر ایدیلیب [illegible] التفصیل [illegible]

[illegible]

١٤٤١ اورنه قضیه حکم که مکتوب کوندروب محرر [illegible] اورنه [illegible] مصلح الدین نام کمسنه نک اوقافی [illegible]
و سایر مرتزقه سی مجلس [illegible] کلوب اوقاف مزبوره ده [illegible] واقع اولان [illegible] باب [illegible]
اولان کمسنه لر مذکور و کرمنه اوده اوکمکدر کلوب یکرمی اوتوز کون [illegible] نوبته منتظر [illegible]
قصبه مزبوره ده اولان سپاهی طایفه سی بعض کفره نک [illegible] اولوب [illegible] هقدم اوکوندرلیب [illegible]
[illegible] اولدیغی [illegible] کمسنه کلمز معطل اولمشدر منع اولنمق [illegible] حکم شریف [illegible]
اول [illegible] مخالف [illegible] اکر سپاهی طایفه سندر و اکر غیریدر اوکان و جهله [illegible] و تاکید [illegible]
[illegible] اول [illegible] ایدیلیب [illegible] ایدیلیب [illegible]
[illegible]

١٤٣٦ بیت

گر کل شوخ بی سعید بکد چکی که مکتوبی کوتر روس بنجری طلبی امد و کلک لطیفه شاع بنجری یازیده بو بنجی
طرفیدن الیمن نوبنجری کوتر روس بلیغ بر بندیی امدیی الیمن نوبنجری یا کوتر زلک رکوه شاع
بکاک کبیته چکی بر نوع کوتر روس و ورق نوروزی سی یازدی چاپار بوزر نوبنجری یا قلعه حاجی طریقی امر
امدیی سوریلوی کدروم اعوضنه ارنج سندرفی بنوز اینه ورق نوبنجری یا یازدی شاع وفه کلک
الیمن نوبنجری بوزر نوروز فقط وحشت ملکتی شاع وبنیم فعلی اکتوبی الیمن نوبنجری طرفیدن
برسنه طوریلی برنجه زمانی کلدکن اینی اجازن وریلی وسه یازوجی کوتر و ورق نوروزی کلوب امر اولنیی
صدقنی این یازوجی کوتر و ورق نوروزی وفه نوبنجری مرسید کوتر دی که علوفه اری درمیان کبی برعلی اولنه
بویله یازی بکاک کبیته چکی کوتر مشار الیه اولندر وریلوب کوتر اوچ کون الیمن نوبنجری طلبی ایریلی نوروزه

١٤٣٧ بیت

شاع بکاک کبیته چکی که کرکی شوخ بی سعید ولع غ مکتوبی کوتر روس بنجری طرفیدن بنجری یا کوتر زلکی بغلی
اعلام الکنی شاع بنجری یازده الیمن نوبنجری کوتر زلکی امر امدیی سوریلوی کدروم اعوضنه شاع
بنجری یازده الیمن نوبنجری یعنی الیمن نوبنجری طرفیدن ارسال اولنیی زمانی طریقی بنی زمانی کلنجه الیمن نوبنجری
وارنجی کوتر روس زمانی کلنجه دخی بعد بوطریقی اوزره بلیغ بر بندیی امدیی الیمن نوبنجری یا ارنج کوتر
کامی طوریلی فی زمانه وجهه کوتر چکی اوزره قدیمدن این بر خصوص مهم وقوعه کلدکده کوتر مذکور ایله

١٤٣٨ بیت

فی زمانه چکی که حالیا کرکی شوخ بی سعید ولع غ مکتوبی کوتر روس محمد واحد بنجری یازوجی و جابر و شاع
کمسنه کوتر مذکوره بدیرنده اوقاع شایعه واردوکوب حالیا کرکی شوخ بی سعید ولع غ کوتر مذکوره بیا بنجری
فتنه روس اوزره بعضی و بیا نمزغارت قلوبی بنی ضعیف امتدره و روکیاری بلدیه قهاری النوع
قهاره اولنمغی بسنه اولدقی خلقی واقع بولنوب و مزبور کرکی عاصی عرب ایله مکدیه و بنجهتی اولوب
شدیده اوجاغنی بلدیکاری بنی عفو رحیمانه سوریلوم که وصول بولدقی مذکوری بر نوع ایله الدکلوری
صبن امدیی عفو امدیلر

١٤٣٣ مارالمرسلین
سلانیک وقف وجه قضیاینده حکم که تحت قضا کوزه ده واقع اولان جلب طاغیدنسنده بعضاری معدنی وطوزلی چلتوکی
وصراف اولمغین امرایله جلبلکده اغوا اولنمغین رایته اعفو کمنه رقید امتثال ایدوکز حالیا ویرلکده
بعضاری اورزایته قید اولنان قتوناریس سنه سعادته کتورمه کلرن استعفا اولندیغی امدی اغوا اولنمایه
جلبلکی رایته جلب قید اتدوکلکز کمنه ومالدار ومتمول وجلبلکه عهد سنده کلورکمنه زور ویوغوش
اتدوکلکز جلبه جلب قید اولنوب اغوا اولنمشدر مزبورلرکه هرنه وجهله اولورسه قتوناری اغوا
اولنمغین سنه سعادته کوندرمیوب اوایرمین سورمق کبی بوخصوصده هریکوز باکدیکز مفید اولمغین اغوا اولنان
جلبلری رایته باز جلبلکه کمنه کوره رایته نمقدار قیمت قید اولنمق یبعضورا اغوا ایدرمین زار
اتدوکلکز جلبلری محمیه ارسال ایدیسز شویله بوجهله تعیین اتدوکلکز جلبلر قتوناریس کتورمیوب تنبیح زعمیه
سیرقوه طلب اولنور

١٤٣٤ مارالمرسلین
روم ایلی قاضیلرنه حکم که حالیا قیمت اعتباریس اولان قروه الاشهری والاولیس محمدیه قضالرنده سنه سعادته
کلمیوب شویله عرض ایلدیکی تحت قضا کوزه ده واقع اولان جلبلکده اتدوکلکز جلبلرده وفتر موجبنجه قیمت طلب اتدکلری یکی قصار
اوزن ویکی طوزلی وکمی چلتوکی وکمی پیاهیوز جیولوزرایته قید اولنان قتوناریس وزیمت تعیین وتزاید
اتدوکلکز بلدرون ایلی بیورلمغین کذلک وارینجه هریکوز باکدیکز مفید اولمغین وقیمت جلب قید اولنان
جلبلرده وفتر موجبنجه یارمیس قتوناریس وقت ایله سورخورمیس ارسال ایدیسز اونکی تعلل ایدیلمیه
اکر چلتوکی ورداکر قصار اریدیسز واکر سیاهیوز وطوزلی وریارمیس بلدرمیسز

مارالمرسلین
[illegible]

١٤٢٩

١٤٣٠

١٤٣١

١٤٣٢

١٤٢٦ مارس

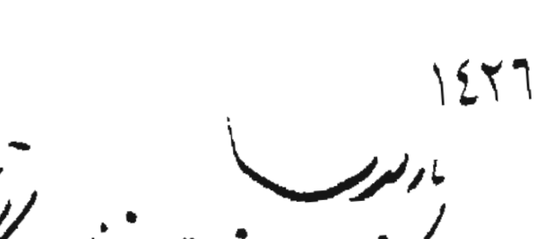

کونا بیه وصد وقلو فضار بنه حکم که صد قلو قضا کسنه نا یوفا یی نا ع جا مکتب قلدرلرنی نا ع قویه خلق ایله قبلاکی اولاکه
و یکلی موقوف یا یلاوه خصوصنه نزاعلرن اولیوب طرفینده احکام شرعیه اجرا یه اولنوب مبادا زعه کثیره اولیوب
تفتیش اولندقده اللرنده تمسکاری بر بنه معارض بولنمغی فصل خصومتی اولدوقی اعلام اولنوب
جانبیکی تمسکاری سبع سماوات کونه رملکین خصوص فونوربوو فیه نزع و قاتنی اورزه کوریلیوب فصل خصومت و قطع دابر
اولدیغی اوزره بو کونه رملکین تمسکاری دکی کونه رملکین سورولی که واریاوه سنکی کونا بیه قاضی شهر بلدنت قاتنیه وقتی
نزاعلی اورزینه وارمغی قاضی فونوربوو طرفی نزاعلی اورزینه وارمغی مضمانه براءت اولدیغی وارسال اولنان تمسکاره
نظرا یدیلیوب اولکاتی و بحلی هوالاورزه وقتی اوهنا یاتیشی و بطن بطن کونه رملکین فونوربوو فیه نزع و قاتنی
ایله قشق جانبه متوجه اولوریه حکم ایلیوب ایلا یبنه قطعی ممسک و رغبی طرفی اخوی تمسکاریی ایلا ندن اولیوب
مدعیلیوب سبع سماوات کونه رملکین اخوی ایلا یبنی مضمنی بازغبی بلده سنی نا عینی تعیینه نا یبنه اولیوب
میلی وقی با ایتیلیوب هوالصریح نا یبنه اولیوب خلاف شرع و قاتنی کسنه یه ایتی اولمقده

١٤٢٧ مارس

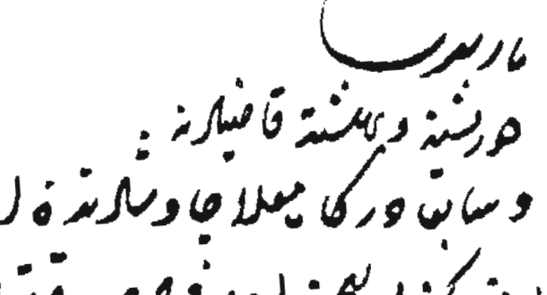

حررشنه ویکشنبه قاضیارنه :
وسایر ورکی معلا جاوشارنده اولیوب تقاعد ایده قوبی جاوشه حکم که حررشنه ویکشنبه قاضیارنه عالیجاه قضا کوکبه
بعض مکنه و یکچری اهل قیاکوروقتی نفس ایدیجی قیاکوه قاضی وکلاء و رویه اسماعی دفتر اولیوب اعلام اولنمق
صورتیله عینی زیاده اولیوب سکا کونه رملکین فونوربوو کی اللرنده کلمیوب بیستی اولیه ایدیجی دعوا ایدیجی سورولی که
واریاوه مذکورلری اللرنده کونه رملکین فونوربوو دعوی ایده رمکنه واریه حضما یله براءت ایدیجی معیا براءت وقعه شرعیه حاصل
اولمغی اولیوب واوه بش یدی فونوربوو اللرنده وعوی ایدیجی هوالاورزه اوکاتی و بحلی شرعیه بیستی ایدیجی کونه رملکین
اکر قشق نفسنده وغیریده اورزلرینه هرکیمک حق تابیتی ظاهر اولوریه شرعیه توجیه اولنان وقعه بعد اثبوت
رضیه ایلیوروکه فیمابین ایدیجی ایله مدعی جبس ایدیجی بازغبی بلده سنی نا عینی تعیینه نا یبنه اولیوب میلی وقی
شرعیه ایدیجی ایله توجیه سی حینی بیستی وقعه اورزه اولیوب خلاف شرع مکنه یه ایتی اولمقده

١٤٢٨ مارس

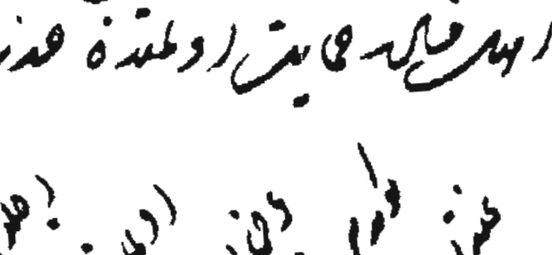

سنه تسعه وعشرین ومائه والف

١٤٢٤

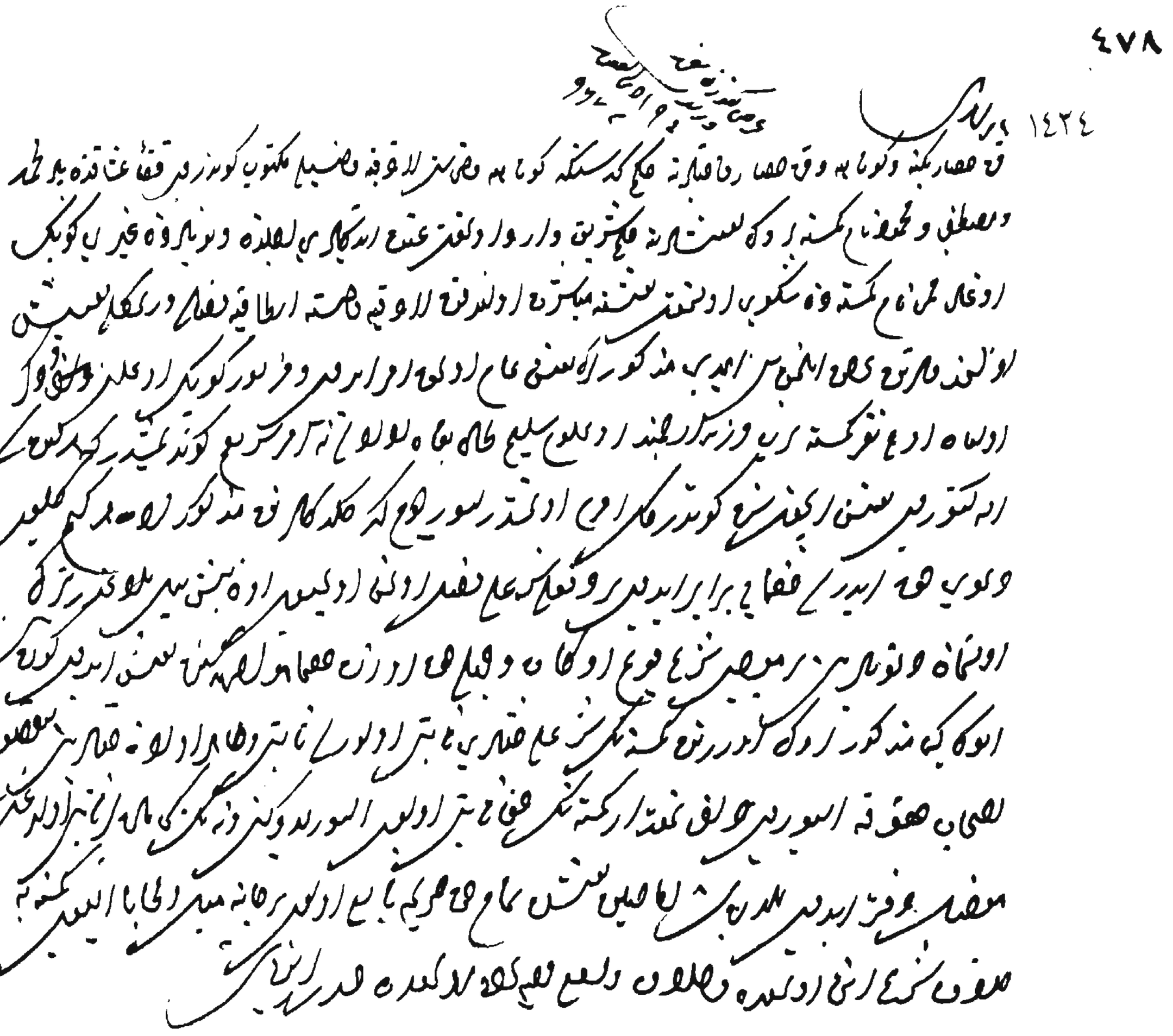

١٤٢٥

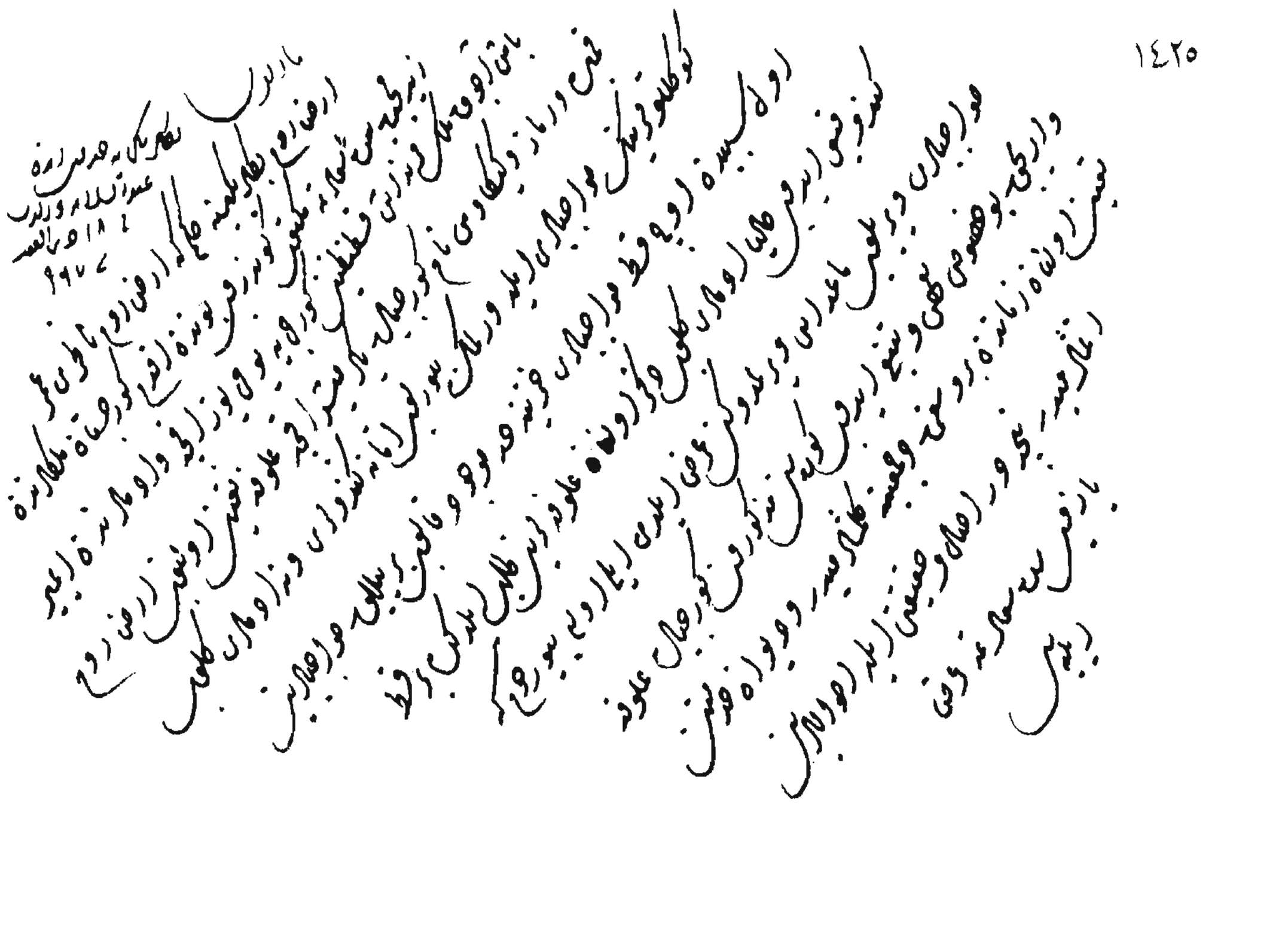

١٤٢٠

١٤٢١

١٤٢٢

١٤٢٣

١٤١٨ ، رسا

١٤١٥

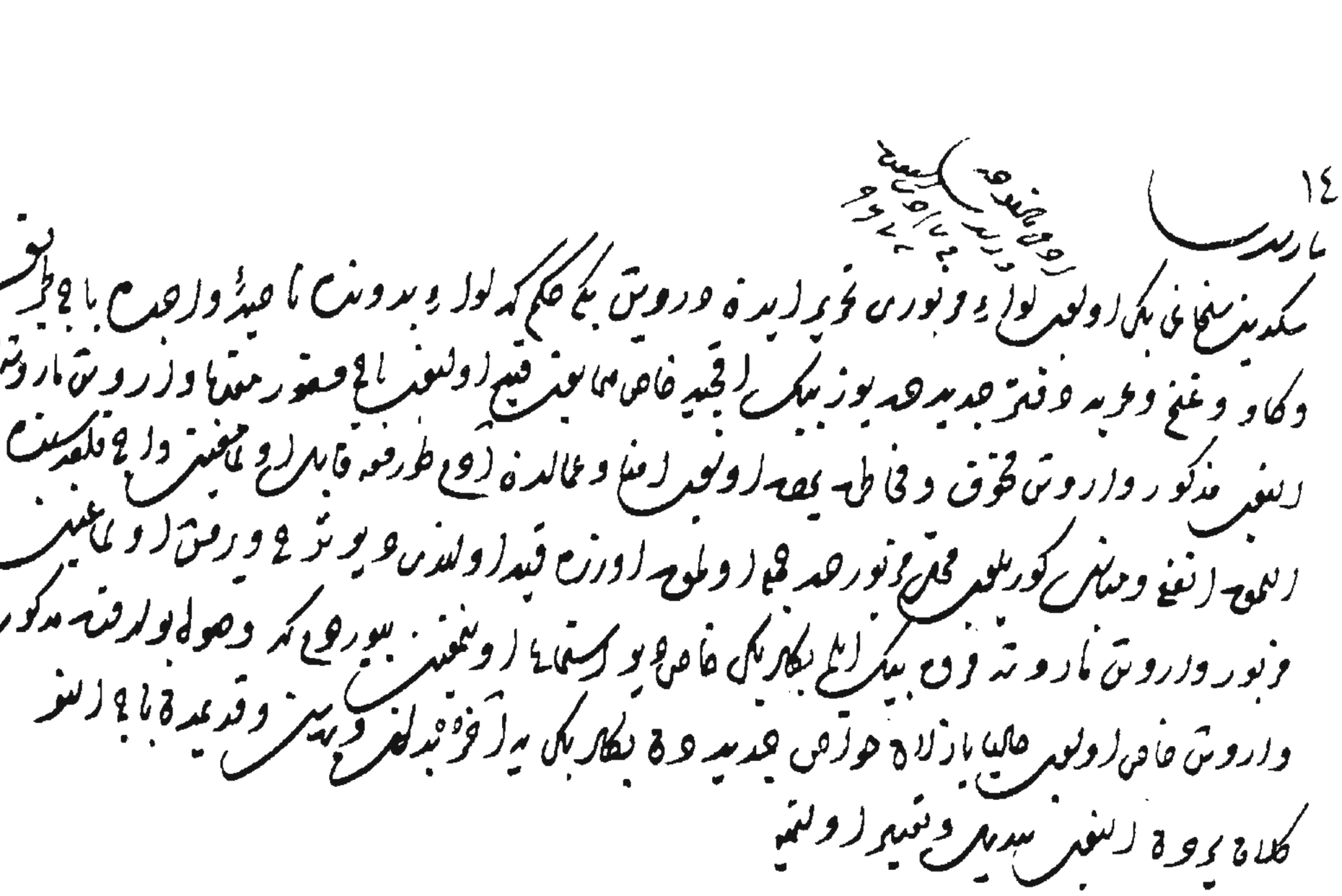

١٤١٦

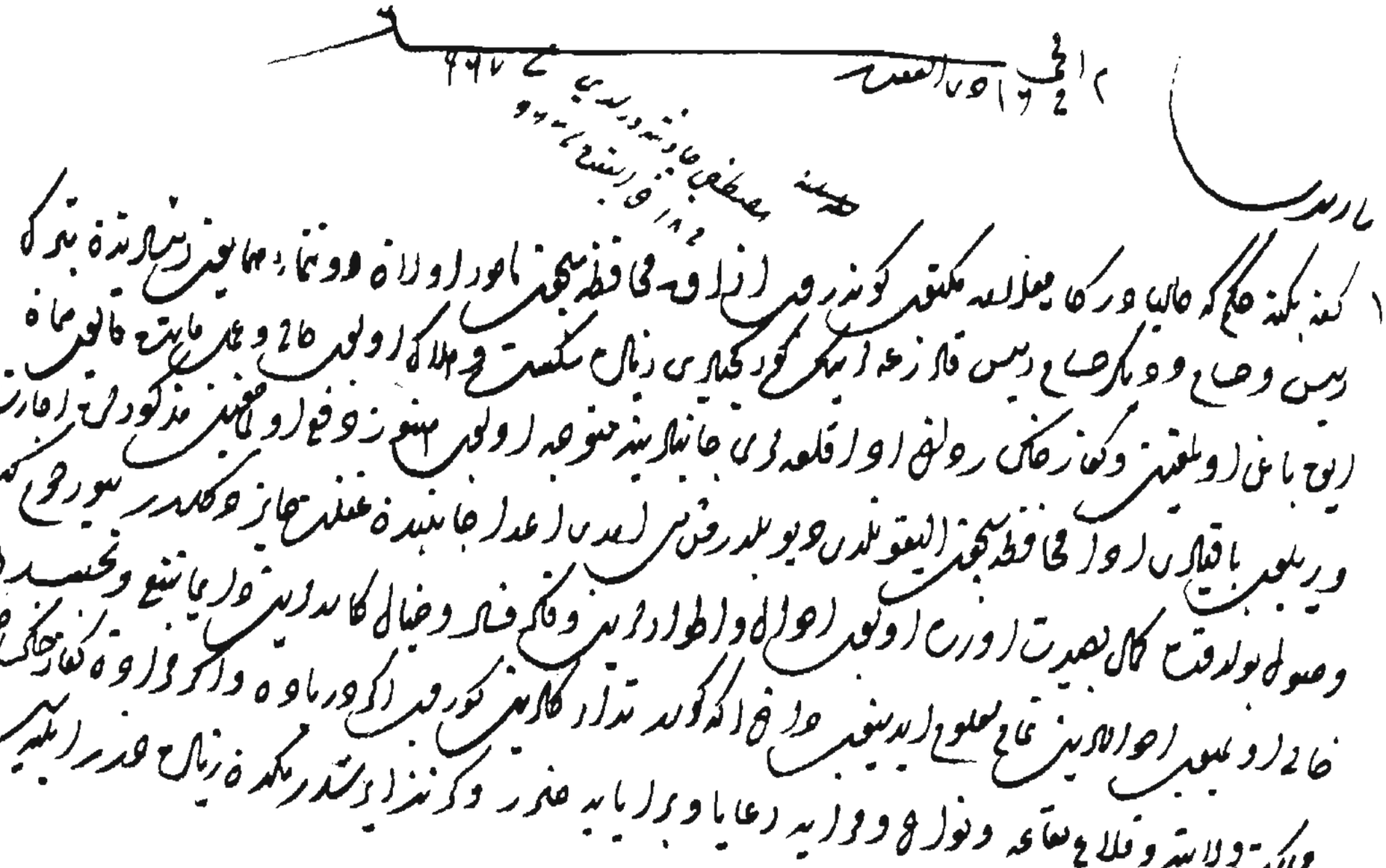

١٤١٧

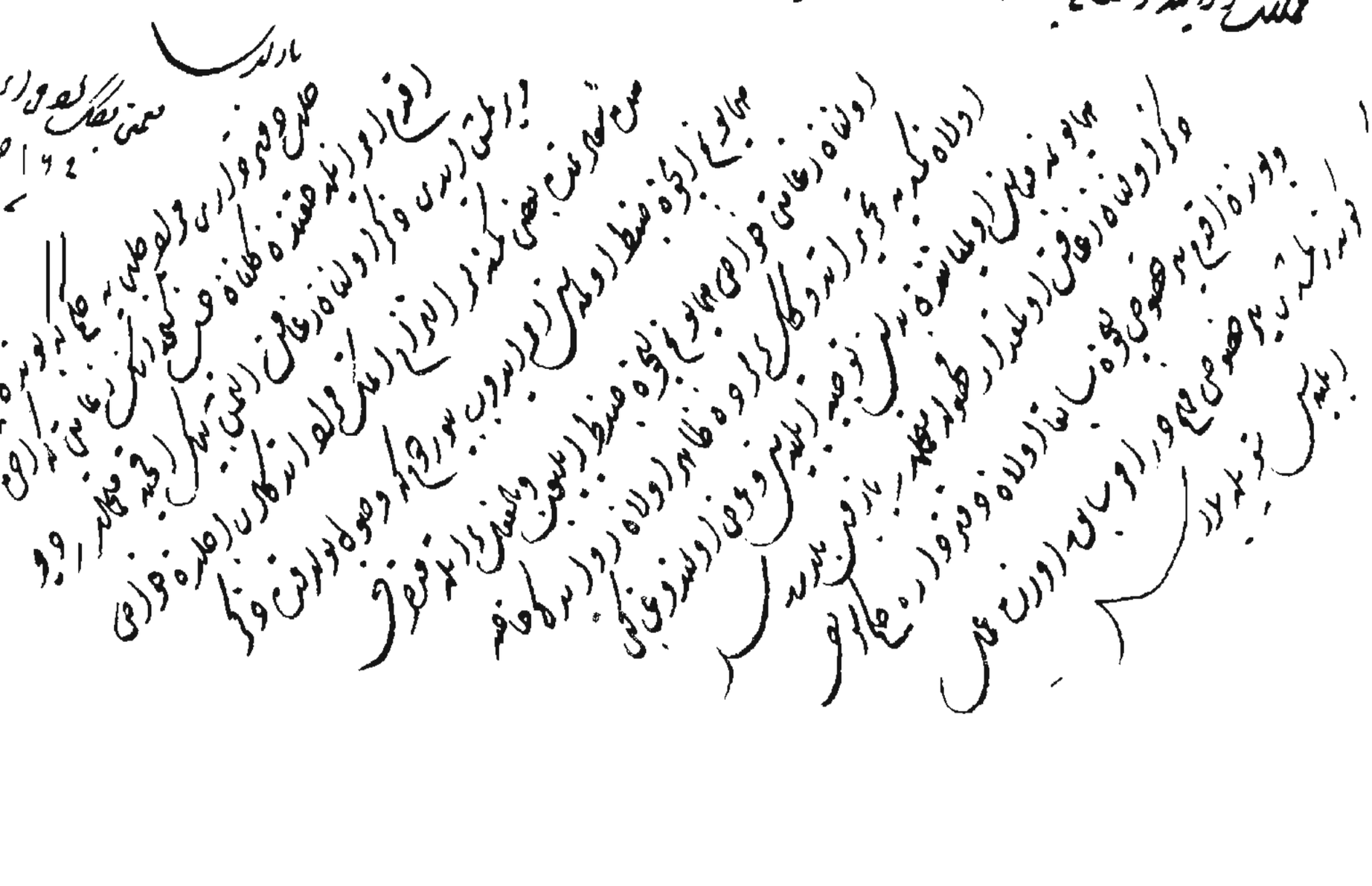

١٤١٢

١٤١٣

١٤١٤

١٤١٠

١٤١١

١٤٠٦ مارسدن

سلطانه حضرتلرینه حکم کرالرنه سعادتله تمکنت کوندرمکله مأمول اوغلی یوسف بک کلوب تقدیم عبودیت ایلدکده اطلاق اولنمسیله یوسف بکی قبول ایدوب کاخ اولجه اجداد عظامی زمانلرنده حاکمی زمنلرنده ارسال اولنمش اولان خط همایون شریف واردات اولدیغی حالده اطلاق اولنمسنه کینه اولدیغی اعلام اولنمش اولمغله بو دفعه دخی اولجه کی اطلاق اولنمسی امر اولنمش اولمغین بو دفعه دخی اولجه کی اطلاق اولنمسی امر شریفلرینه شرف صدور واقعه اولمدن لازم اولمغین بیورلدی که واردکده اولجه اجداد عظامی زمانلرنده حضرتلرینه ارسال اولنمش اولان خط همایون شریفلرینه شرف صدور واقعه اولدقده ترک ایلیوب حضرتلرینه ارسال ایلیه سز

١٤٠٧ مارسدن

کوتاهیه ولا و قبیله قاپلانه حکم که اولکاخ قانونی لکاخ خصوصنده حضرتلرینه ارسال اولنمغله کاخ شعبانه کاخ اولمغله کاخ اولمغله اجداد عظامی زمانلرنده ارسال اولنمش اولان خط همایون شریفلرینه موجب تعیین ایدوب کوندرمکلری بابنده اولمغین بیورلدی که مذکور ایدوب کوندرمکلری بابنده اولمغین بیورلدی که مذکور

١٤٠٨ مارسدن

قره حصار بکنه و قاپلانه حکم که مکتوب کوندرمکله اولوار و نور محمد بیکلرینک قتلنه تمادی ایدوب متفرق اولدقلرندن بحث ایدوب کاتبی شاهوار برادرلرینک یانلرنده اولمغله

١٤٠٤ ماريدسا

هذا رونه كاريكنه حكم كه سن سعاد نه مكتب كوندرمس كنه قضا سنده بيوك قومان ويكلك مروف قويه سنك خلق تعليمه شغانه
بجنس قويه وقعه ساكندر وزايا شنا غنده خانه وكلدرديد كارينى دويه قونيده وقه اولان عبدى نام كمسنه معتبا بنوع روكيم
سرقه ايدرمس وقولوم اياروس وقولمكى يانده بوقعدار اچه سنى اوغرى طريقيله قوللانه غذاى بونوع كلدوكنى
وكيم بوغازليوب بعض صلاحلرى ايله يكديكرى شيوز اچه ويرمس اصلا اولايدى ايدى ديدوكنى خصوصى قويور
جماعت كنيه وه واقع استماع اولندى وساكنى اولدوغى ويديوزلوه زبان اونوب قطعا رزوكنى اولمايس
منع كمسنه ورديكارينى عرض ايلمكى سن امدى روسه كوركه قوتلمكى سن اوزره مس كه وصوله بولدقجه يارارلوه
خوشنه مذكورى اجرسه كوندرمس مسنجا قبلكى بكنه تبليغ ايدوكه كوركه قوته وتبليغ اولندوغنه مسلك اولدرمس سعادته

ماريدسا

١٤٠٥ حسن نامنده رديفه قضه حكم كرافلاق ويوجه مهتر ويوقه مكتب كوندرمس يركوكه قلعه سنك سنورى افلاق ولاشك
سنورينه متصل اولوب اما علم معتاوخلق نزاعى اولغله اوسنرى ايله سابقا بيكنوبانك اولاده نهضد وقوع علوم بيشكل ايدرمس
جانب بيشك سنورى تعيين اولغله بولانه كلنجه وكيم سوال اوسفورا وزره نوفوى ازوسنور ايكن حاليا قلعه يه قريه سنك ايدى
اولاده عيان وعماى نام كمسنه يكديكى سنورا حدرث اعمال ايتمكله بيدبه قاضاوكلدرديو بلدرمكى ايدى بوندن
اقدم بوقعه اوسنرى نظمله تعيين اولغله تعيين اولنان كيسنه ولايتى قويه سنك معتبا اوسنرى نظمله تعيين اولغله
بيورلمغى كه وصوله بولدقجه كوندرمس عرض اولندوغى كبى بيدبه ولايتى قويه سنك معتبا اوسنرى نظمله تعيين اولغله
فصل اولغله مقتضاسنى اجرا ومهماتيله مشغول اولنوكلاه سنورينه خلاف شرع وقانون ومغاير اوهماتيله كمسنه يوخاص ايدرمس معمولا به سنورى
بوسنه محلده ايسه انوكلاه عمل ايدوب كمسنه يه اوق اتمايه باز قيلمس سعادته بلدرمس

١٤٠٢ مارلدن

قطعونه بکنه وقضیه حکم که حلب سنجاغنک سن قاضیسی ایله ورکا معلاته مکتوب کونده رلمکله کوندرلن صحت البصوره
نامه وقریه حلق پرنده حکم تزیین دارالولایه لوی مازاریچمه کوه طورمغله اطراف ولایه جوارنده اضلای ورقی
علما وصلحا مکتوبه ایله قارشینه کوه طرحه انجق حکم تزیین وبرلمش لکن اهالی بکمزدن ایله کیر وچمه کوه اقامت
اولنوب انجق حکم مبایعات اوزره ایرقی کیر واهالی مورور ویرمه قارشینه کوه ورمسنه جاز ایرقی اولدن
بوخصوص اعیانه ولایتده تحقیق ایرقی هرقنی کوه مبانی ایله تعیین ایرقی وقف ایلیه سنی ویرمیوب ولایت اولنه
اعیانه تحقیق اولندقده قریه ویوسه حد بازار چمه کوه طورحله اولوجه اطراف ولایه جوارنده قطعات
اولنوب سنی اوه ایله محله نمازی قلندوغی تاسن وظاهر اولوب بازار قارشینه کوه ویاخود حد اولنمیه
قصبه اوسه حد کی اوزرینه قدیم جامع شریفی اعتبار اولنوب محله کلوب بازار چمه کوه اولمغله حکمنا طوز اوزره
اوه نامه حاضر اولوب عنی کونده اولنه چمه نمازینه اتمق تعیین اوه حاضر اولوب ورعایاوه جمع غفیر کلوب
بازار چمه کوه اولنجه کسب وکارلری وحشتمق کلی ضرر وزیاده اولوب مضایقه چکلوب بنه جمعه یرینه کیدلکارینه
عنی ایلمش سن بیوروغی که بوخصوص اوکلک وقبله تحقیق ایرقی کوه سن بازارلری قدیم الایامدن قائم کونده
اوه کلمشدر وجامع اسکی جامع اولوب اطراف اولاه جامعلر حاوی حیدر پاشه ورعصمی بازاری عنی ایلیه سی

١٤٠٣ مارلدن

توجه ویه بولیه فصلانه حکم که هرسنک سپاهیلرنه اقطاعلری اولغلری ویکلکلری معروف قدیمدن سپاهی شرط وشعاری ایله معروف
اولوب اسکدرنامه سپاهیلکدن بشقه خلاف شرع وقانون اولوب مذکور محمد کی اولمغله مذکور اسکدرکی قیدلرینک
قتلی مقتضی قصدنه بولنوب بصوب فلیوه ایله چاوش باشی وه ایرقی اولمغله طلب اولندقده مدم سعادتمه کلوب ورت توقوه
ایله ازوریقه وکلیسنی قارنده بعض وجاه بلوغ ایرقی هرنکی بیاغنده اوزه ویوسکایی وورقی عرض نامه قدیمکارینه
کاملی وکوه ایله وکاله ویولنده چقارقی زندوه کی ظاهر ورویوقدوه اللامانی واللامانی.
حیدر پاشه سن سعادتمه عرض ایلکمین تعیین اولنه سن اوزه ایرقی بیوروغی کمورکن معلوم حاوی تارنده قدوه اللامانی
واللاقلی محمد زید قدره واروقه مذکوری هرقنی اولغلی اوغلی اوصمان ایرقی اکرذکر اولنه ماده لری ورد
واکر اولنه عنی رعایاوه وغیریده هرکیم کلیف عرفیه ایرقی یرلرینه حصه یه برلرینه ایرقی وقوه شرعیه فصلنه اولمق
اولیوب واوه بنه یکی قورلرینه قضیه لرینی وقوعنده ترع توزیع اولکان وقبله اوه اوزره تعیین ایلیوب هرکیم قارلیه
واوه اوزره شرعیه حجتی اولوریه بعد التحقیق کلیف ایرقی اصحابنه عقوده قضاسنه ایلیوب واوه اکر قارلیه اوقی
اقدوکی ماده لری اوه سایه کمنه ورعقدار کمنه تکلیف ثابت اولوب ایلیوب وعقوله مالی ثابت اولمدوغی معقدس
اوه قدره ایرقی بازقی وقوعی اوزره سن اقامتی تعیین نمای اوه اوزره اولوب خلاف شرع کمنه یه ایرقی اولمقده
وغیری واقع قضیه کوه اولمقده حیدر ایله سی

١٤٠٠ بارلدی

لحا بکلربکینه حکم که مکتوب کوندرمش متوفی مصطفی پاشانک مخلفاتندن استفسار بیوریلوریه وفاتی خبری کلدکده عثمان بک
کلوب خزینه سنده اولان قولاری طشره سورمش قولاری اولوب وصدوقلرینی بورمش صیاد نسنه اکا ویلمه ایلمشدر سوال
اولدقده انکار ایدوب بعض خاتملری وجواهر وانجق بستیجلری عثمان بک الیده بولنوب کتوردیلوب دیوانده الیوب
سجل اولمشدر وکز اولنان خاتملر وجواهر وانجق لر مهرلنوب قلعه ده امانت قونلمشدر وبو قولاری کلمزدن مقدم
سنه سعادته بر آدمی کوندرمش بکرمی بش بیک اقچه دن زیاده بول خرجلق ویرمش مصطفی پاشا بکا بورجلی در انوک ایچون
الدم در بورجی ثابت اولمدین خلاف شرع خیالی اقچه المشدر وبوندن غیری عصیان ایدن سعیدده بنی حمید
نام ملحدک ایاغنه وارمش خزانه عامره ده التی یوکدن زیاده اقچه ویرمش ملحد مزبور ایله یکدل ویکجهت اولمشدر
دیو عرض اتمش سن امدی بوندن اقدم بو خصوصلری عرض ایلدکده اول بابده سکا حکم شریف کوندرلمشدر بیورجم که
امر سابق ایله عمل ایلیه سن

قیوه امینی محمد بکی
ورثه سنه ١١٥٧ ٩٦٧

١٤٠١ بارلدی

محروسه استانبولده افلاق وبغدانه وارنجه بول اوزرنده واقع اولان قاضیلرک حکم که ولایت افلاق وبغدانده
کوکللو جلب طایفه سی محروسه مزبوره یه قیون کتورر ایکن احکام شریفه یازیلو جلبه در کوکللو جلب یازمازدیونز که قاضیلرک
منع ایلدیکمش سن امدی محروسه مزبوره یه کوکللو ویازیلو قیون کتوره جلبلرک اصلا وقطعا بر مرد مانع اولمق جایز دکلدر
محروسه استانبولده ات بابنده زیاده مضایقه اولمغین بیورجم که حکم شریفه قیون ایچون قضا بارینک وارنجه بولنان
تحت قضا کوزده اکر یازیلو واکر کوکللو جلب طایفه سیدر اصلا منع ایلمیوب وقضیه لر قضا بارینک وارنجه بولنان
بجاغه برار قورجق وار ماه قیونی ندکلو وار ایسه هر برینه برار اوماق قوسوب سورورمش محروسه مزبوره یه اولاشدوبین
شویلکه قبل بعد بو مقوله جلبلرک مانع اولوب تعدی اولندوغی استماع اولنه هر قنغیسنک قضاسنده ایسه اصلا عذری
مقبول اولمیوب مستحق عتاب اولورسیز بلمش اولاسن واوچ ورت بیلده بر وصغر جلبی وارنجه کلمز اولمش ورانی وارنجه
کوندرمش اول مقوله صغر جلبلرنده دخی سورمش بیع اولناجق صغرلرین کتورمش کاکاه محروسه مزبوره یه بیع اندوریسن
آخر ولایته صغر ایلدرمیه سن خصوص مزبور محل اهتمامدر اکه کوندر هر بریکوز نصرت اوزره اولوب تحت قضا کوزده
امر شریفه مخالف ایتمش اولمقده حذر ایدیسن اکر یازیلو در واکر یازیلو دکلدر قیونلرین محروسه مزبوره یه کتوردلر
یولده وقصابده صاتمیه لر

١٣٩٨

١٣٩٩ مارس

١٣٩٥

١٣٩٦

١٣٩٧

١٣٩١ مارس

١٣٩٢ مارس

١٣٩٣ مارس

١٣٩٤

١٣٨٧ ماربرسا

هرالقدر لوبکار یکمینه حکم که بوزه اقدم سکاه حکم تزیق کوندر یلیس ملاطیه و بوزاوه سنی قارسنی و نزوبنی زوبکار یکمینه
ارسال ایده سن بوزاوی اولمش ایدی حالیا هنوز ارسال اولمدی و غیر امر الاری ایله بکار یکمینه فلهذا اولباب
اعلی ایلکین سورمی که وصول بولدقده اوبابده اورنه و کرکدنه سنی قارکی مقتضی وجهایله و نزوبنی تدریجیه
ت ارسال و ایصال ایلیه سز

١٣٨٨ ماربرسا

بوزه و قیزوارنه حکم که حالیا محابه لری وضی ایلمک یچون سه سعارنه کلمک و لوازمنه و کلک وضی ایلکین سورمی
تاخیر اغیر محابه لرکه کوزقیرا سنی اوزره واریچه مالیه ری تنک جمع و تحصیل یابیلدقده قسم بدرکی ایله قیرمالی تلف
اولمق احتمالی اولیه

سعی

١٣٨٩ ماربرسا

بوزه بکار یکمینه حکم که حالیا بوقیزوارنه سه سعارنه کلمک لوازمندن سورمی که مقدار لیه
کلمک کیدوب اوچه مالیه ری اولان حسن بدرکی اوزره کوزقیرا ضبط و ربط ایله قیرمالی ضایع و تلف اولمدن
احتیاط ایلیه سز

١٣٩٠ ماربرسا

سعی یکمینه حکم که مکتب کوندرمیه مبنا کوندریلن اوچ نفر محصل اولمق حسابیله مارتنان حرکت کرانی قلعه
واقع معالیم ایله خیر نعمت مکتوبلری کلمیه و بدرانه تاخیر اوزه بش بیک کیسه ایله حالیا که قیرمالی کلمک اوزره یکمین
رومیده ولایتنه نهر اوزنی و ه حورت بیک شیشه ایله توقیف اولمق اوزره یلیه خاه کرکاه قلعه سی اوزرینه کلمک
موزوروبیوخبه ورمکین حفظ و وارش یچون عسکر ایله مقدار لیلک ارخال قدرکران کوندروکین و سندرق قیرمالی مامور حسد
جمعیت اوزره اولمدقدن و کفارخانی راضی ایلدقدن صوکره اولاه قلاعه و بناءه حضرت قصدیه ایلکین حالیا سکوه
اوزره اولمدقدن صوکره ایلکین سن اوزره بیورمی که وارووقت اوزکلکه ورمک سوزاولمامق اوزره و نزوبنی
صحیح خبر کلنجه ورمک اولمق ایله جمعیت اوزره اولمق ایله یا کفارخانی راضی اولمدقدن صوکره اولمق اولمق
وزقوف اولندوکی اخبار صحیحه اعلامده فایده اولیه سز

١٣٨٤ مارلیس

مصرعکار بکمینه چکی که بونده لرفع مدینهٔ منوره نورالله تعالی ایلیوب الای سنه تربهٔ مطهره صدقه ایده لرعالی
کلاه صدقه فان نزوری کندولرالنجون فین معشتیار بنده صرف ایده کلوب بعده حالیا فین اولاه مولانا عبدالرحمن
ویرمکین بعض عشتهٔ علیاده کلوب سکوی المکین اسلوب سابق اوزره روضهٔ منوره لیکن خدای خوش لالهٔ زاری
بیچمن کلوب سعد یاوکین تقوی ایده کلدکاری صدقه فانهٔ کوتوکلرینه ایلیوب اولیاء قدرلیه فکلمکدن شریف
کوندرلمشدر پیورمیوب که وصول بولدقده بوبابده سندلرنی عقدلوب ولیاء قدرلیه اولاه اغالری وغیری کورمش
کوزهمکنده یه حدیث قصور وتعطیلدن اندیشه لری وقدیمده اغالر تعیین اولنمش شعد یاوکین تقوی ایده کلدکاری صدقه
نزورلرینی کیروعادت قدیمه اوزره تقوی ایده لرآول بابده مکنه ماخ اولیه وقدیمده تعیین اولناه مثلدرلرسه نور
وصلهٔ قطع اولمقه باعث مذر ونومالری وبرمیاله بنده صرف اولنورلری معلوم ایدیوب اولی یارفیق مدینه سنی اغالر
واقف بوبابده اولیاء قدرلیه ترغیبلرنی بیچمن کلاه یاوکین تقوی ایده لرقدیمده کندولرینه تعیین اولناه صدقهٔ الیوم عدم مبادرت
اولنجون قصور وتعطیلدن اندیشه لریله لر

١٣٨٥ مارلیس

طغسورلرکلاوکمینه چکی که حالیا ولایتی خونده نکوه فتوری محتمل اولمغه مجدداً تحریراً اولمغین تحریرلری ماه
اولنجون سوزوفی کوبوبابده ولایتی کاتبنه هرو قبیلهٔ معاونتی امرفین بکلرکلکلری مستلزم اولاه بکلرکلری ورعایا
واربابتیماره رکه کمی تنبیه وتاکید ایده سنی هرسال رعایای کتابنه کتورقین غیبت ایدرمکده وکیتمکلرینه
زمان عذر ایده لرشویلکی قاعده کده وبکلرحاضرلنده وزعماواربابتیمار وجه مکنه رعایای قاچورمیوب وجه
صحیح تحریرحه کیتمکلرینه اصلا رخصت ویرمکه عذری معقول اولمایجون عزل ایلدکلرنده کتخدا اولنجون معاینتلری اولمغین کورمش
رکه کوندرمقیدا ولدقلرینی شویله که تحریرسیاقلرینه رکون قالنمه وتاخیر رعایاقچه ولایتی کاتبی وقتلرینه کمکنکس
عذری مسموع اولمزلکتن اولاً بوبابده بکلرکلرحه مستقل احکام ترغیب یازلیوب سکا کوندرلدیکی اولاشدرقین
رکه کمی تنبیه وتاکید ایلیه لر

١٣٨٦

١٣٨٠

١٣٨١

١٣٨٢

١٣٨٣

کیدر ایکن یولنه وارمق بو مصطفی قچوب خاتوننی دوکدوکی سنجاقبک حضورنده امر ایله تفتیش اولندقده
شرعا ثابت اولدوغنی عرض ایتدکلری اجلده بیوردوم که وصول بولدقده مذکور یمن مصطفی عرف اولوب
و مذکور سنانه دخی بولدرمیش امر ایدوب بیوردوم که مذکور سنانی کفیلرینه و شرع و قانون ایله بولدرمیش
لازم اولنان تکلیف ایدوب بولدرمیش دخی مسفور مصطفی یه عرف و معروف ایدوب هر نه صادر اولوریه و قضیه لری
ینه منجر اولوریه یازوب عرض ایلیه سن صکره امر نوجیله اولوریه موجب ایله عمل ایلیه سن

٩٦٧

١٣٧٧ بارلدی

محمد پاشا حضرتلرینه حکم شریف که حالیا سده سعادتمه مکتوب کوندروب علوفجیلر سوباشیسی اولان حمزه بن اوین فوت اولوب
جماعت مذکوره ده اون برانجی علوفه لو بلوکه باشی اولان علی اوغلی محمد لیجون محلدر دیو اعلام ایتدوکک اجلده عرض
ایتدوکک اوزره ذکر اولنان سوباشیلق مذکوره توجیه اولنمشدر بیوردوم که مذکوره تنبیه ایدوب سوباشیلق خدمتی
ایتدرمدی

١٣٧٨ بارلدی

وزیر محمد پاشایه حکم که مکتوب کوندروب محروسه جلده آتش واقع اولوب بعنایت الله تعالی دفعنده اینده اولان یکیچری قولاردم
خدمتده بولندقلرین بلدرمش ایدی مزید عنایتمده یوز اللی آقچه صدقه ایدوب خدمتده بولنانلره قانونلری اوزره توزیع
ایچون سکبان باشنه حکم شریف یازیلوب سکا کوندرلدی بیوردوم که وصول بولدقده حکم شریفمی مشار الیهه اولاشدروب
اوزره توزیع ایلیوب هر کیمه توزیع ایدرسه دفترینی یکیچری قولاردم اغاسنه کوندره که سده سعادتمده اولان
دفترده قید اولنه

١٣٧٩ بارلدی

سکبان باشنه حکم که حالیا وزیر محمد پاشا مکتوب کوندروب محروسه جلده آتش واقع اولوب بعنایت الله تعالی اینده اولان
یکیچری قولاردم خدمتده بولندقلرین اعلام ایتمکین خدمتده بولنان قولاردمه توزیع ایچون مزید عنایتمده یوز اللی آقچه صدقه ایدوب
بیوردوم که وصول بولدقده ذکر اولنان خدمتده بولنان قولاردمه قانونلری اوزره مستحق اولنلره توزیع و تسلیم ایدوب دفترده
قید ایلیوب هر کیمه توزیع اولنوریه دفتر ایدوب سده سعادتمه کوندروب یکیچری قولاردم اغاسی افتخار الامراء و الاکابر
احمد دام علوه یه تسلیم ایتدرمدسنکی دفترده قید ایده

١٣٧٤

١٣٧٥

١٣٧٦

١٣٧٢

١٣٧٣

١٣٦٨ خان حضرتلرینه جلب که عالیجا محمود سنه استانبولده باغ یاپدیرم دیو عرضه لوله لری اولمق اوزره باغه ارسال ایلمکلریچون
کفیله بکنه و قپوجیباشی و ناظر جلب استرحام کوندرلمش اولمغله کلدکده قیمتده سن سعارت ایله اولانه وفور اخلاص
و فرط اختصاص مقتضاسنجه سیر و کاوانی بویورلمق اثنای عنایتلرینه کوره ظهور ایده

١٣٦٩ زعامتلو متوفی اولمغین ناظر احوال اولانه قدر جلب که بالمعاینه باغ یاپدیرمق اوزره کلدکده باغه اولیصه یکدوکه استعمال
اولنمق و ق محلول اولمغله ازانی اولمغین یوق که وصول بولدقده آمد یاپدیرمق اولیصه استعمال اولمغین تجویز و یازدیریلمیه
معجلا رسم سعارتنه بلدیرلمک

١٣٧٠ رکابخانه بکنه دیرکوبک قلیچ بن وزوارنده جلب که عالیجا ورکاه سعدلرم جاوشلرندن یاپ اولانه خانه و اطلس معاملکیه طرفندن ارسال
اولنمغله بیورلدیغی کما مقتضا اولانه یصه اولمغین لازم اولانه یصه کون کتخدای مشارالیه قصارلرینه قویدیرلمیه و ساره اولانه یصه
اولمامق درکار

١٣٧١ یازیلدی

ایدین بکنه جلب که مکتوبی کوندرلمغین جلب مشارالیه موجبنجه اولاد و عیال و تورک اهالی قتلی اولمق فتح بتی قصابخانه تابع اولانه
ناحیه سنده اولان بش معداری یزاقلو سوخته کلیبن ترجمانلری قریه ده بولنمامق اوزره بیلمامکلری و بنی ناصیری اولمق و بیکده زیاده
رقچی اولمغین بعده یازیلمق اوزره کلانلرینه ایدیلدی و شهر قصابخانه تابع سوخته سیلی اله کیورلمیه سکا و تلطف کارلرینه
بیاقلرینی دخی اولوجه قاریتی تقنین ایدیلمیه بتی قریه ده بالمعاینه عیسی تابع اولانه توربه یه بتی قریه ده اولمق
و یرلیسی وجه مذکور کی بجنای و رزن جاوشلرندن مذکور عیسی تابع قریه ده و طورلر غرفه روبه کارلرینه
مذکور جاوشلرینه اولدیغی اوزره مذکور کلک سوخته لرک بعض اسبابلری بولنمغین تحریرات قریه کلنمیه و مذکور عیسی
باستیده جاوشلرینه سؤال اولندقده خانه لرنده اولمق و بعضی عقد اتوع تابع ایدیسی قریه لرنده اهالی قتلی اولمغین
حبس اولندقلری و یولده رضی کره وارلمق مذکور عیسی باستیده لغو بولنه جاوشلرینه کوندریلمیه
و یرلرینه شرعلاکورلمغین تابع اولوریه حبس ایدیلمیه وقوعی اوزره یازیلمیه دخی ایلیه سی

١٣٦٤

١٣٦٥

١٣٦٦

١٣٦٧

١٣٦٣

١٣٦٢

١٣٦٠

هدیه سلطانی بکی مصطفی بک حاکم کدخدا و رکا معلاته مکتوب کوندرمش نفس ازمیر ولوا یاتلوغ و بعض قریه لری ورما کفار تزویق
اولمغله کی لوندلری کلوب خراب کذار ایلیوب کوردکلری فکر اولنه شهرلی و قوراخلق مسفور و فیاری قراغه کذار ایدرکن
بلکه مراد ایدیغنی فوقنده بیان ایلیوب طمع ایدرلر سیر ایکن بیع و شرا ایلیوب لوندلری اورته کوردکلرینجه کوندکلرینه
صنیق ایدرلر اوله ایسه خراب ایدرلر و کلانده ماعدا قولاغوز اولوب نفس اریاتلوغنه و قراکسنه کدوخالارینه
اولاه نجه متوجه اولمشلر کی اولوب باصدرمش مالاری غارت ایدرمش و عدا اولنوب اورته لرنده قالمش
طایفهٔ مذکوره یه خراج و رمش سیر ایدرلر بیع ایدرمش مکه معینه اولنلر و فقرا اولنوب خراج اولندی و یرلرنه کلنلر
مذکورلرک احوالی تفتیش اولنوب کورلمک امر اولنوب بیع رجوع ایدرلر بو بابده کی کیفیت اولوب مذکور و فقره تحقیق اولنلری
طرابزون قاضیسی معرفتی ایله عرض ایتدکلری اوکاتلر و قبطانلر اورته احوالارینی وقت و اقتضاسی اورته یه کوندکلری
کوسه لرنوکر کی طایفهٔ مزبوره یه خراج و رمش سیر ایدرلر بیع ایدرمش مکه معینه اولنلر قالمش و بعضی کندولرک اولدقلری یرلرده
اورته مکه باعث و معین اولدقلری شرعا ثابت و ظاهر اولوب اللرنده بولنان ایلاتلرک کمیلرینی بعد التفتیش خلاص ایدوب قالانلرینه
سپاهی طایفه سنده اولمیوب فقیا یه عرض ایدوب حسبه یرلرنه عرض ایلیوب کمیلرینی تحلیف شرعا لازم کلانلره اولا یلیوب و اوزرلرینه ثابت
و ظاهر اولانه کوره حال التفتیش مالرینی غارت ایدرلر بلدرنک اریاتلوغنه کیدوب حالارینه اولا مالرینه و قانلرینه عرض اولنوب کمیلرینه یلکن و تاکید ایلیوب
اولمغله حذر ایدوب وقت بعد اولا جوابنه اولانلره اکر سهو خلق اوزره اکر قرا ایلیوب بلدرنک بعد التفتیش حرکت ایلیوب طایفه سیلیه معامله ایدوب
یرلرنه کلنلر طایفه سیلیه معامله ایدوب ایلیوب و عرض ایلیوب طوقتلرینه ایدوب احوالنی مفصلا یازوب
کوندرمکله معامله ایدوب ایلیوب و باخود عرض ایلیوب کمیلرینی تحلیف شرعا لازم کلانلره اولا ایلیوب و اوزرلرینه ثابت
بلدرنک هر و جهله محفوظ کلنه کی سایر کمیلرینه موجب عبرت و رقیه اولمق

ایدبنه سلطانی بکنه و قاضیسنه حاکم کدخدا و رکا معلاته مکتوب کوندرمش اولمغله کی لوندلرینه و طایفه سیلیه
وارنوب حسن و یکلکله موفق لوندلرله طایفه سیلیه اولوب و رقه و کاغد زیاده لوندلری قراغه کذار ایلیوب
بیمارستان و مورر اغنیه کاغدوس لوندلریله و کاغد لوندلرینی شهر و نواحیده جمیع کاغدلری قراغه کذار ایلیوب
و کاغد اولانه چکیب و زورباصمغ و یولقارینه اریاتلوغنه کوندرلمش سیاح لوندلرینه کیمیه کاغدلریله مذکور یماندن
چکیب و زورباصمغ و یولقارینه اریاتلوغنه کوندرلمش سیاح لوندلرینه کیمیه کاغدلریله مذکور یماندن
حکمیه موصوله اصدار ایدوب و تنبیه و تاکید ایلیوب طایفه سیلیه و رقه و کاغد زیاده لوندلرینه و طایفه
و ارنوب حسن و یکلکله موفق لوندلرله طایفه سیلیه اولوب و رقه و کاغد زیاده لوندلرینه و طایفه
بیمارستان و مورر اغنیه کاغدوس لوندلریله و کاغد لوندلرینی شهر و نواحیده جمیع کاغدلری قراغه کذار ایلیوب
و کاغد اولانه چکیب و زورباصمغ و یولقارینه اریاتلوغنه کوندرلمش سیاح لوندلرینه کیمیه کاغدلریله مذکور یماندن
حکمیه موصوله اصدار ایدوب و تنبیه و تاکید ایلیوب طایفه سیلیه و رقه و کاغد زیاده لوندلرینه و طایفه

١٣٥٧

١٣٥٨

١٣٥٩

١٣٥٥ ماریه

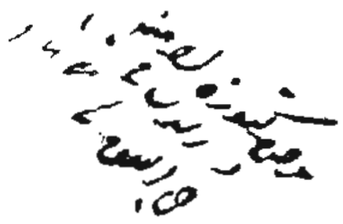

وزیره محمد پاشا به حکم که مکتوب کوندروب لرمرتبه وارد ولدوب بعض مهماتی ایچوه خزانه لردنناه مکتب بنتی قطعه سی
کفایتلی زیده بنتی پاشی نباء اندرقی ماعدانی برمیاض لردنناه محلدن حفظ اولندقدن صوکره خزانه لردنده وغنی وقرنبوره
مکتبلرده کرسته سی بولنه جقلرلک سنده شبهانک غنی سنده نهر قرارتده اتمشی پاشی یکی ایله طاشغین زمانندن عیسی بکری
وکیلی معرفتی نهضه آرسانلغه قدر ارسیدوب ماه مزبورک اوچنجی یدشنبه کونی ولصدی اردلوب وجله ایله بلوغ یه
کومرکلی اردنی اولدقدن صوکره بنی قونی کلوب توقیف برصدقلی خواجه وفه بریی اولندوقدن وکرسته مزبور ولصدی
اولدقدن قوللندرمق مقصدیله بنی قونی اردنی کفایتی مقدارینی نباء اندرقی ماعدانی برمیاض محلدن وخزانه اندرقی
محکم خطوط اندرمی وبو مقایسه لکلرکیفیتی ضبط کومرکروب قونی نه وقبلی تدارکی اولندوغی فیریکلدکدن وقوعی اردنی
خصوص اولنوب ویوخصوص ایتمش بش سنه وینی اسیکی حالیه التعضید معلوم شریفلری اولندیغی کبی بیان اولنوب
اولوجه لفبا رضیجه یه اعلام وفه قایاوزلی اردلیسی

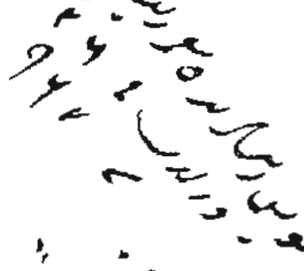

١٣٥٦ مارت

صدر فیوضات حضرتلرینه حکم که سابقا فیوضات اولاه افتخار الماجد دالاکارم سجایا ولی نعم سنه سعادتمه
مکتوب کوندروب بو سنه کلیجک اولدوغی اخبار مسرت آثارینی حفظ ایتمکله اولبابده دعوات اولوبت اتمامنه مکتوب تلاقه
اولنوب مکتوبلرینه تبلیغ اندکده کندوسنده سعادتمه کلمکلری بخصوص سنوکی فیوضاته بنجه کلدوکلرنده باشقه عرض کندویه وبافوه
کیروکندوکتورلوکه ارسالی باشقه عرض ویله بندرکیسی سوچمق وحصول بولدقده اولوقت کلمکلری تلاقه اولنمق
وکیلرینه تبلیغ ایدوب سنه سعادتمه کلملرینه اولدقده عرض اندکده کله وزیرینی کتورملرینه باشقه عرض ایله
کلمکلری سنه سعادتمه کلمکلری وبافوه کندوسنه ارسالی باشقه عرض ویرمش عرض وتاهیدا ایلیسی

١٣٥٣ ربیع

زلبیضاه بکنده چکی که سکنه سنجاق قبلی سن سنه سعاره وقف کوندروب حصین با یاروغای صغیر و حصین بده لروغای حسن و قوغاه
لروغلاری مصطفی و بنی تق مصطفی لروغلاری و بنجاه لروغای با یاروغای حارق و باجدار لروغلاری محمد و با یاروق بوسنق
لروغلاری علی با یاروغای با یاروغای حصار کنجه لری بنجاه و نعلبند لروغلاری نام کمسنه ذو بنجاه لوارثلری یله لوارثلری
لروغری یه تا یاروغای حصار و سایر ناحیه لرنده ممکن لرولوب و بربع لارد وقاع لوارثلری لبیضاه تا یاروغای قرار عایسنکی لروغلاری
وقف لری وغورلاری تا یوب لروغورلیوب صاتوب قطع طریق ایدکلاری بلدرمش سن تیوبرلوغ کدخدای مترجم حضورلرنده لدی الملاقه
تاخیر و تزلزلی لرتیوب مذکورلری هرنه طریقله لرولورسه الدکلوتروب غصب زیادلری یاپاجقلری یاپدیرمه و طوغرا ایتمه و ترتوغ لوارثلرینه
تا مجمله سنه علیه تولید رمامن لارزع لرولنای تولید دیکلوتروب طحن حبس ایدیوب عصر لرولنمه فصوصاً قوه لرورزقیه سنه علیه سن
لرولنلری ولرویاپاری ولر حوالیلری نیه مجبر اولدوغنی و بر رسنکی لرورزقیه سنه علیه نوع بنی لرتولید و غنی و سایر لوازملرینی معصیت
وتزلزلی ایدیوب عصر لرینی بر کسنه زیاده صیدیره لطلدوغی لرتیوب صاحب لرینه دوبیاره لرولورسه معصیت عملی ایدیوب

١٣٥٤ ربیع

شاه یکاریکسینه دستوریله طوغورلرنه مصطفی یه حکم کدخدای سن سعاده عفو حاکم صولنوب صفه قصابسنده با یه طوغریه ویکیلیه معروف
برناصه ولرده رکاوی یوجورماری و حصار لرینجه کاوی یاپاوه لروغری لرولوب لروغری یاپسن بریوک کوپ لرولوب
یاپسن بیغی خاصیلوصوغ یاپاریلیجه کوپه و بر غرابی حاج لرولوب نیه یاپه خرما لرنجاری یاپ لرولوب ولریکی حاصل لرقلعه
وشکر خاصیسی وکلکه لرایریلری لرولوب اطرافنده ملیون برلیکلرده یاپیکی صمانه و بهوبون و نفرلرینی کلوب حاجه کیرمیوب
جربلس ایکی بوستدارلرده بیچاره لرویبی تمور لرویبی بیچه لرصول حاصر لرولورویی زیارته کلمه بهوبون و نفرلرینی وکه صفه لرینی
ریکیتوپاپ آلوب وکولکی یاتمه وی لرده بیتسن سکیز لرقه لرلوب وکز لرولنمه کلکی نزلرولمه لرصولنز ولرکه لرنزلو ایدرز
روزه یله ولریخه بویله لرولرتوکز و نصاکی هربر لرقه سنه لروزه لرقه ولرکسنک شرطیله قبول ایدرز ویوز علیه ایدکلاری
تعلیده و تاقه فروب وی وفرق لرده یکیلرقه یازلمش لرولغز لتیوب سیع و تسعمائه رمضان سکز نجی پرشنبه کونده ان
واقع اوقاف عامره یه وقف لرولمش اولراید بی سوریوع که تاریخ مزبور غره رجب واقع اولنه محصولاتیه وقف لرکیی ضبط
رندن ولوکیتاخاره یه کمسنه نک یازلوزاعلوی لرولیانده کمسنه کلیی اولاطرافنه شلدن توطن ایدیرکه نایل اولنه وقف
روندن ولرزاعلوی محمد لرلدکه تعایش ایدیرکه ورعیتلرن ولرکیهوبون و نفارلرینه غزالنمه ورکوی حاصلاتورمه لرینه
خوب رکلی محصولنی وقف کیفیت ضبط رندن ایدیرکه ولرزاعلوی تعلیم ایدیرکه حاصل اولورسه یازلمش ایدیرکه

١٣٤٩

١٣٥٠

١٣٥١

١٣٥٢

١٣٤٦

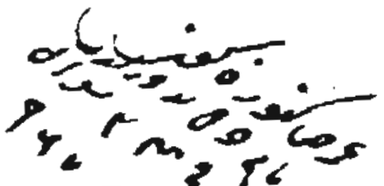

ایلیصانه سنجاغی بکی و قاضیسنه حکم که سنکی سنجاغی سن سعادتلو مکتوبی کوندردی اوغری سنجاغنه تابع بساد ناحیه قریه حسن مانس
واوغلی مصطفی نام یولدارلق و بنویدیکا حیه سنه طوغانه اوغلی مصطفی دینی وحسین نامنده ایکی برادر ایله بینه وبالمصاحه اوروب
حمزه یوسف اوغلی ایاس وحیدر نامنده قاچمق وبالمحاربه یوردوزه وحسین علی سوتاشیسی احمد سوباشی نام حرامیلری ایلیصانه
سنجاغنه تابع حرمنیه ناحیه سنه حوتلیه نام قریده واقع کاه حکم ترتیق واصوقوله واروب اندرینه نام
حرمیلرک حورتی نوزاوغلاری ایله بکی نوزاوغلی زلیخ دشکف نام قریده وقاکی نوزاوغلاری وحوریه نام قریده
اکی اوغلاری وحوریه کوه واقع اکی اوغلاری قاپوب صاتمق وبوناکوه ماعدالتی وحوریه اسکلاریه کلوب
کیده تجار وکاربانی یولین باصوب اوماکه قتل ایدوب اسباب واموالارینی غارت ایدوب واباقصاری وتناحیده
خالق اولوب مضرتلاری نزه رعایا برالکن اولمیوب حرمسنه واردقلرنده اسکلاری یولاری طاغ مندراولوب واطرافی
حرامیلرک وروبوعرض ایلمکین اندن یوروب حکم ترتیق واجرای لازم واریجه بوخصوصه اوکان وجهلا تعلل اولنوب
حرمنورفی نکسنه لری احضار ایدوب بالفعل لازم اسیر اولنانلری وحوریه ایدرنکسنه واریه روفعه فصل اولمق بوکان
بوموجب شرع قوع بولمکله بعث وتحقیق ایدوب کوردکده فصله عرض اولندوقی کی اولوب کی اوغلاری قریه مزبوره اهالیه
اوغلاری مذکورلرک نکسنه لری اولوب کیدوب بیوزایدوب فصاک ایله وکاری وبوله اسبق تجار وکاربانه اوزره قتل ایلدکاری
بحسب الشرع التوثیق ثابت وظاهر اولوب یدیلری اوغلاری مهرفتح لیه بولدوقلرینی شرعا اعلام ایله تسلیم ایدوب قید واخذ اولنوب
ایدوب تکلیف یدیلرینی بازدوب سعادتلو عرض ایله یزوکلیه اولباب موقفا شرع شریف حکم اولمقده ایدوب
حضور ایله سی

١٣٤٧

بدوه بکلرینه حکم که مکتوبی کوندردی بعض بکلر قولاوم ندکه رعیتلرکا معاونه اخوایه اندرینه دلت ایلیوب ایدوب
براتارینی اولاد وفتنه قید اندرکلر بعض خصوصلرن موثق اولوب ویوعرض ایلمکین اندن اولبابه یوردوقی
وصولی بوردقده انوکلکن استانه سعادتلرینه براتنی اخوایه ایدوه اخوقولاری ومدتینه ایلیه سنکی براتلرینی ایلدوکلری
اندن وقتنه قید اندوبدکی واردقده قید اندرمیوب اولبابکا

حضور ایله سی

١٣٤٨

مولد چلبی یه حکم که بوندن اقدم سکی تحریرلی قاه اولنه سنجاغلرکی حسن نام زعامت ظاهر اولمکله قید
معلوم اولمق لازم اولمغین بیوروله که وقتیله مولد قدم اولوب تحریر اولنه اولیدکی حسن نام زعامت
زواید دن ظاهر اولمکله نه یازلدیسه سعادتلو بلدیسی

١٣٤٢

١٣٤٣

١٣٤٤

١٣٤٥

١٣٣٩

١٣٤٠

١٣٤١

١٣٣٧

١٣٣٨

١٣٣٥

١٣٣٣ ايار

//

سلس اتفاطعانه ناظري زعيم محمد جلديه فكح كه حاليا مكتوب كومندزوب اوزبي ذليه سي تمهيري قياده اولنمش ذارقنجي بكي
اقنجي سيله واركتاده بكن شاملو ربما كلوب زياده نباع اولمق جانبن خفظ و حراست امريله وشكوخي طائفه سي جرى تنبيهكارانه
كلوب نباخذ متن اولمه كربي قياده اولنوب و وكر اولناده نيا محيما يكونه اسطبور اغاجي ونبايه مستلزم كرسن كتورمكن زكونه
بندازه دلوب سنه زمر اولنوب ونبالر وزرنن اولنوه مباشرينه سلس وفرس ومكتوز كوپاقضا زنده اقراه الحق
قياده اولنمش سلس نبا غنه كلوب والصي اولمه وعكس تواريخ فرتورب واركتاده نبا غنه بتباع خط اولمه دغي لقابله تولنمه
برجه فوج تدارك كنه لجاي اولمليوب تويس تلغو فرتوب يا بكوج تمكن اولمه دغي فت راربه ايله خصوصا امريله كوكوزه قابلدن
واصلنوب وتوپ قرينه مصارعه اي زيوه اوزره اولنوه كرسته يه دوفيچي يا تدارك واريسي اين دن وبرمكزار اولنمغله
ارسال اولمه قرن فكاري وتعويق ي ارسالي اولسعثمن وس تحريري قياده اولناده جلبن مصلحي اولمش تواريخ سلس ومكتوبي يا بكوج
بشنجي يا بسه وسنن وتعويق، رمضانكن غره سنده جلبن خدمتي تمام اولمش كلبا اسكوبخي طائفه سيله وعمار وبنا وبغار ايله بغض
اركتاده كلوب مباشرتن قصد اولمه فت فرتورلن بندلن واصلنوب وتعويق فرتوه اوزره كلوب ولوبتن تمامي مرتبه خطاي
اولمش ركن غلوتده مصوب اولنوه ايله كلبا قياده تعريف معينيچ فرقه لسما تنوله ارسالي اولمش ومكتي كمزولنوب فرتوب
مولنده اصلا وبتمين رعايا ايله تواري مكدر اسمالي اولوب اصلوب بلوكنده عربه چكمكه قابلن طولاري وفي بولنمغين برجه فوج واركتاده
تدارك وكلوتز وبيولنه ايله ي دفي اسلمه وكه سكاروم وتكتمين كومندزبي وه في واوبتن اولنوه لبن دقيق وزبي فرتورلن
وتعويق ارسكن نيزبرنه هوا فوق فجه دريس وبويس تلغو فرتوب يا بكوج اولمه دغي دفي ايله بن اسلمه بوسنه ناوه
فرانس اولمش سوريچي كه نا فجه ايتمين اوقصه ايله اسكوبخي اوردي كه يا وبني زور اعاجي دريس ايله اسلمه
وكه اوزنا تنه كلكي سي بتمه اوزنه سوزنا هدوي

سيريم بكي بيرام بكه كلكي كه بوبنده اولمغ فرقه لسما تنوله ارسالي دريس وتعويق ايكن متعذر اولنوه عزنام قياده
قاتلم عايا اولوب فرتورچي سون وبكي وه دريس اوقصه ايله تمام تمكن اسلمه دفي دفي ايله بن اسلمه بوسنه سوريچي كه فرتورلن
وتوپ صبايرايرلوماي توشكبي وركاه معلاه كومندزماي لسما كومندز وكلكي كمندي بتمه وماليه كلكي
كمنيي اوزره تكمله اولمه ايله

١٣٣٠

١٣٣١

١٣٣٢

١٣٢٧

١٣٢٨

١٣٢٩

١٣٢٤

١٣٢٥

١٣٢٦

١٣٢١

١٣٢٢

١٣٢٣

١٣١٨ ماده

فسطونه بکند و قاضی نه و طاطان قاضی نه حکم که حاکم و رکا معلامه بکنند کوندرمی لر و شرعی هو صنجه طاطان قضا سنده قابل دخیلی نام اهالی نابالک کولدقاری یرلی و اراضی تدلر اندر یلوب تنتش لر و لندقاری مزبور قابالک لر و زرنه نسنه تابش لر و ایلیوب یرلر کتملر و یرلدوکنی و مزبور غنی نک زورینه تابش لر و لاه حقوقه نابی و سایر اسنالر اولنه قضیه لر سجل قیدلر اولنی حاکمی الیور تمک ایچوه سنکی سنی قبالی نی سنکا تسلیم اولندوغنه و لرقه اولاه قضایا معضلاره و فتر اولنی کوندرلدوکنی بلدرمش لعدی الیور حکم و صول بولدقدم رکو مزبور لرک اوزرلرینه تابش لر اولاه حقوقدر و لندوغنی وقه کورلره و خوص ایدرمکنه و اراضی حصه لری یرلرینه و قعه شرعیه صورتیله فصل اولنمق اوزره بش یوز اوتوز اوچ سنه سی ربیع الاول و اخرنده بش یوز اوتوز اوچ سنه سی ربیع الاول و اخرنده بش یوز اوتوز اوچ سنه سی ربیع الاول و اخرنده

١٣١٩ ماده

جانبنکه حکم کوندرمی جانبنکه سنجاغنه اربع و بنزمه قضالرنه بعض اشرار و اشقیا ظهور ایدرمی مهمبارکه بر قاضی مزبور اولنی اولیون کمک و لرندکدن قیونی لعدی بولنه دار دنکسته مایوا اولیون بضعه و تعجیز و زبونه و یلیون لرینه بر مقدار اراضی تابش لر اچون و برمزنه بعض اسبابنه و یاخود بر طاریق لیعوقیت یوخصوص عالکدن ایدینجه طریق کسلرن یولیوزوه اولیون قاضیلرن تاکه لرینه یوبنه و کلو مستقیم و صالح نکسنه و اولی قضا جلب یاکنجه طریقه اوزره اهانت و حقارت ایلکی نجه و خیلی یولنارو کی بوقوله قضارینه ایدرمی قاضلقنده فراغت ایدرمی و نجه سن تکمیل مدت ایتدوه یاغیر کیدرمی حاکیاقاضی اولیلر خصوص عرض ایدوبر کی وجه کارینه بلدرمش لعدی عرض ایتدوکلی نکسنه دوکی عالی ایرتوله اسمارینه و اوزرلرینه نوحکم اشترع و شفاوت نابت و ظاهر اولمشدر عرض اتماقش بیوروم که اولکسنه لرکی عرض ایتدوکلی اوزرلرینه شوت و شفاوت ایتدوکلی نابت و ظاهر اولوبه سجل اولمش مدرونوحکم خصوصلر نابت و ظاهر اولمشدر اسمارینه و رسمارینه یازدرمی و فتر ایلیوب

صورت سجلر یازمش سعادتلو حضرتلرینه عرض ایدرسی حکم زرمزه دخیلی اولورلر ایتکاعدلیه سنیه

١٣٢٠

[illegible]

١٣١٥ ماربدر

اقچه قزانلق وقتنده حکم که مکتوب کوندروب اقچه قزانلق وقتنده ساکن اولوب بیع و شرا ایده یهودی طایفه سنده
ایکی کمسنه بازاره کلورکن خارجه قضاده ایکی کمسنه یولاده کلوب تلیج چیاروب فتنه سنه چالیوب طغر
بولیمایوب طوتلدقلرنده محضر شرع کتوریلوب مسلمانلر محضرنده سؤال اولندقلرنده بری اقرار ایدوب اقراری
سجل اولنوب سنجاق سوباسی سنه تسلیم اولندقلرنده بلدرمش بنی امدی سورحم که وار دوقده تاخیر ایلیوب
مذکورلری یرار اوماده قوشقیسنده سعادته کوندرسن که کوره که قوزیلی و قوشقیسی کوندرز دوکک اوماده بنه ایده سیکی
یولده اولکان حفظ ایدوب غیبت ایدرمکده حذر ایده کم

[illegible]

١٣١٦ ماربدر

سلطان اوکی پیاده یری بکنه حکم که مکتوب کوندروب لواء مزبوره تابع الاکلیسا نام قریه ده ساکن اولوب ولایت دفترنده اسماری مسطور
اولوب پیاده طایفه سنده یوسف بن علی و سفر بن بالی و بهرام بن جعفر و نصوح بن یوسف و رمضان بن الیاس و کوچک بن یوسف
نام پیاده قرا و شریف ایله خدمت واقع اولوب بو تیاری کلوب دعوت اولندقلرنده کلمدکلرنده ماعدا وارلت ادمی حکم
دوکوب و بیز خاصه قریه ده ساکنوز اورتاقچی یوز دیو تعلل و عناد ایتدکلرین بلدرمش بنی امدی سورحم که انوک کبی دفترده پیاده
اولنلری نوبتلری کلدکده اداء خدمت ایتدوره سن شیلی که وجه مشروح اوزره تعلل و زایل ایدوب کلمزلر ایسه اسماری ایله یاروب
ویرار اصلاح که قوشقیسی کورکه قوتمق ایچون دفتری ایله مسلم سعادتمه کوندره سن

[illegible]

١٣١٧ ماربدر

وزیر محمد پاشا به حکم که دیلی اوغلی قبلر کلوب ولایت دیاربکره اوجاغنده تیماره متصرف اولان متوفی قره هوس اولاد و محمد
وستی و خطابی و نکار و فاطمه نام یتیمه جانبنده واصی شرعیسی اولوب سنه سعادتم چاوشلرنده جعفر چاوش اوغلی مصطفی چاوش
بغداده اولاغله کچرکن جلاب نهری اوزرنده قوریجی و کرمنی نام محلده ذکر اولنان قره هوسی یی اکی دفعه قلیج ایله
و برقچ دفعه بوز طوغاق ایله اورقوب اول ضربده فوت اولوب اول بابده شرعلی بعیشی ایچون حکم شریفم ویرلدوکین
بلدرمش انده خصمی ایله مواجهه اولنمغیچون امر شریفم طلب ایتمکین بیورحم که شرعلی بعیشی اولنمغیچون مذکور مصطفی چاوش
یرار اوچ ایله روم مرضیجه قتل حادثه به کوندره سن که انده خصما مواجهه سنده خصوص مزبور شرعلی کوریله

١٣١١ مارس

١٣١٢ مارس

١٣١٣ مارس

١٣١٤

١٣٠٨

١٣٠٩

١٣١٠

١٣٠٦ مارت

١٣٠٧

١٣٠٢ ...

١٣٠٣ ...

١٣٠٤ ...

١٣٠٥ ...

١٢٩٩ برسم

قبوزه لرمینه حلج که حالیا محرّره لدیمانبولن تشنیر اولنماه وقتی قبوزه کلوب ارسمیون ات باشن مضاربه اولوب
موسم قبوزه وقتی موضحی مجلد ارتمه سن زمرا ایدوب بیوروله که وصول بولدقن لصلده حاضر وبرایش
ایتیون حالیا محرّره مزبون یه کلکله موسم قبوزتن مجلد زمرا ایدوب وقتی متصاشنچه بروجم لستحقاق کتوریلن
مالدن محرّره مزبون حه تبلیغ اولنن حصه ص مزبورجه لعمل ورا که کون متبد اولوب کیچه ویا اکسوک
کتوریلکده زیاده حذر اولنن شویله که روم اوزن موسم قبوزتن مجلد وتیاکتوریلن بعقبور تبلیغ اولنمش لصلده
عذر کی مقبول اولمق لقضا اولمیوب معاتیر ومعاقب اولمامک مزبور ورا که کون متبد اولمیه لعمل وسایره
قدر اوزن اولمق

برسم

١٣٠٠ قطعه یکی سلیمانیه بکه حلج که مکتوب کوندرولن لوازم مزبوره بویله ایله ماهیه کسمن وطوزغاه وسیمون قاصلقلرن
موضحه کلمه وسایر مرزلفه صاتلمقده حالیا اولمیون زکوة وصدقه اولنه فقرا ایچون جبرا لیقه تی وقبوزتن
وصفرنن آلوب ویونده ماعدا اوکز اولنانه قاصلقلرده سیاسته مستحق کمسنه کز اولوب معتقدی ترک وقانونلا
فقط وقوعنده آولمیه سیجوزه اوقدر ارسمی اولوب آتن وارقه اولنوه عاملکه مالی مریی یه تنفیذ کز دارور ویوکسه و
معتقدی اوزن لقدر مالی ایدوب بعد ایلدوه ترکی اکوزه سزوکی بوتن لصلده مدخلکز بوقدر ویوکوکز
اولنانه مرزلفه اوکز وسیاسته لستحق اولنلرکوکز صاتلمقده کلدرمیوب منعیده وجهی ایله ترک مرزلفه مالک قاریه
ارتوغه وارروییله دیمشمی بیوریلوم که وقتی اوکز اولنانه لبعی قاریه وصفه اوکزلی بیتی دلالتیله
اولمق قاریه وقتی قاریمکی صورت سیاقیه مبنی باجه تقویمی طیران وقیاکته جیا رحیه وقفی معضی ومشروحه صورت

سیاقیه ایله یازلمق مقدما

١٣٠١

۱۲۹۶

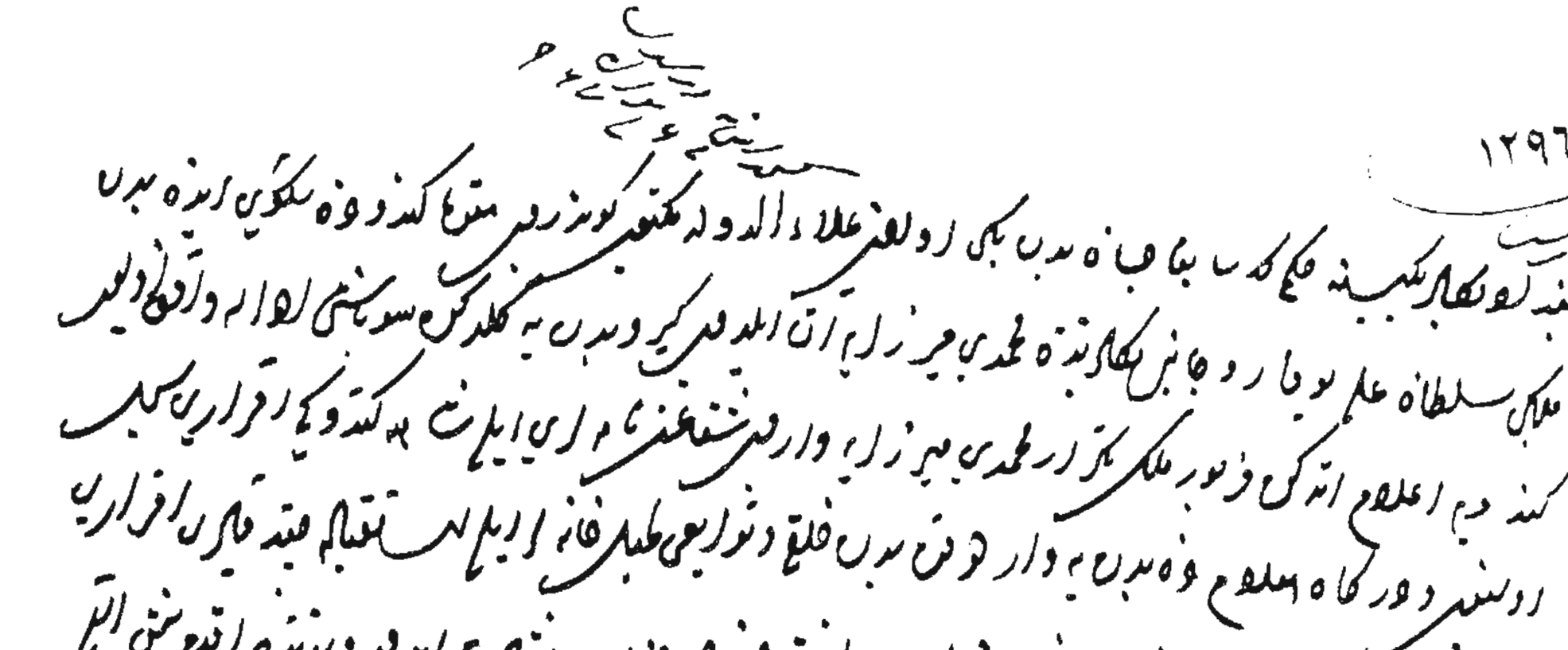

۱۲۹۷

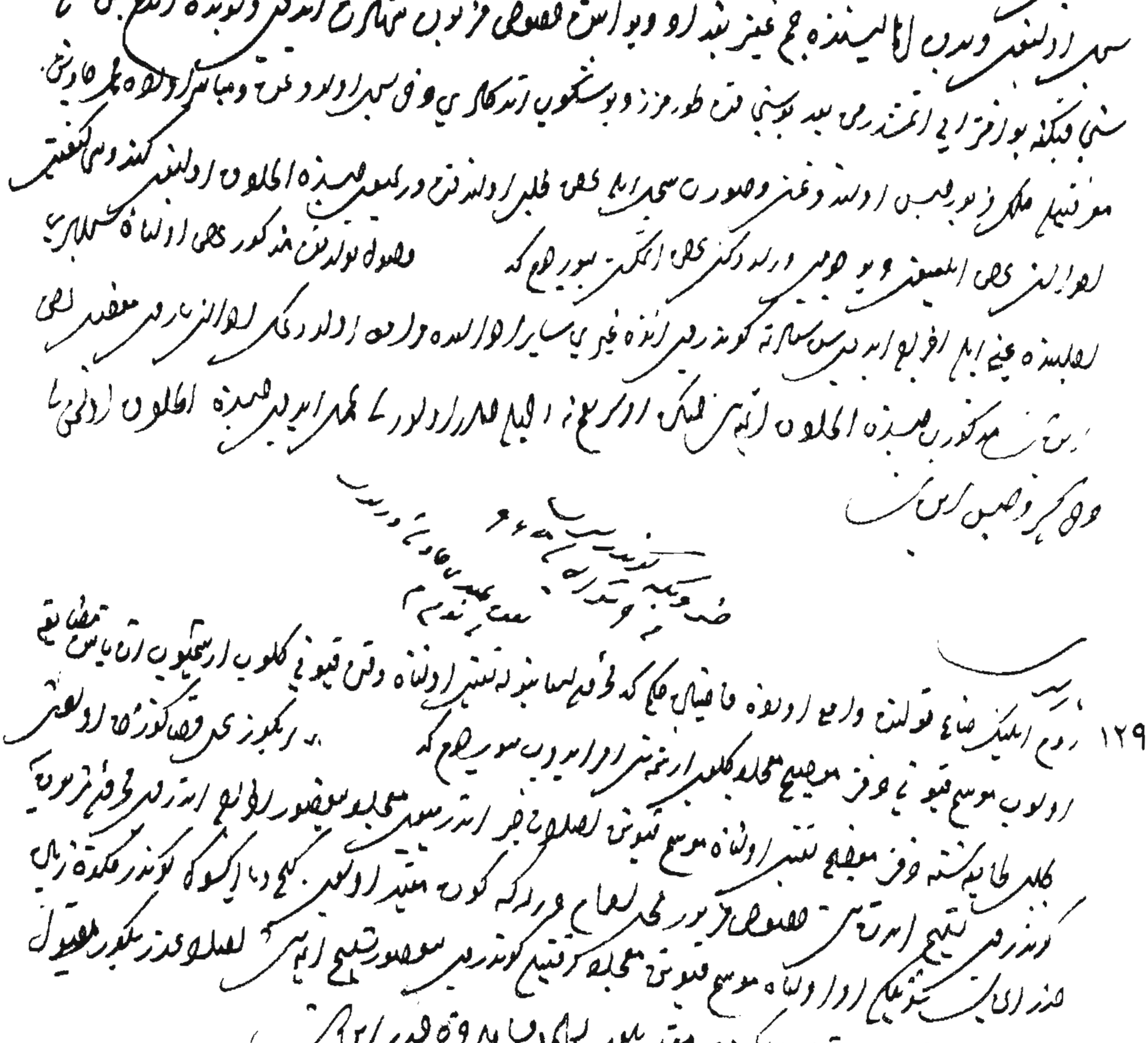

۱۲۹۸

١٢٩٣ [illegible]

١٢٩٤ [illegible]

١٢٩٥ [illegible]

۱۲۸۹

۱۲۹۰

۱۲۹۱

۱۲۹۲

١٢٨٥

١٢٨٦

١٢٨٧

١٢٨٨

١٢٨٣ ...

...

١٢٨٤ ...

١٢٧٧

١٢٧٨

١٢٧٩

١٢٨٠

١٢٨١

١٢٨٢

١٢٧٤

١٢٧٥

١٢٧٦

م الاربعا ٢٥ رمضان ٩٦٧

١٢٧٠ [illegible]

استانبول قاضیسنه حکم که مکتوب کوندروب محرمی استانبولده اولان تعالی طایفه سی کلوب محرمی مزبوره یه کلان ماکولات قسمنده برنج
و روغن سادی و چراق یاغی و چرویش یاغی و زیتون یاغی و شیر و غنم و عسل و طلوم پنیری و یا صدرمه و بادرم و نخود و قیس
تدریج اوزره تعالی طایفه سی صاته کلوب حالیا حصارده طشره دکانلری اولان کمسنه لر دکان مطربازلر دکانلری ایچنده و غیریده
مخزنلر وضع ایدوب معمول مزبوره یه کلان ذخیره یی ذکر اولنان مخزنلرده صاقلیوب کیجه ده رکندزده قیمته کمیلر ایله اطرافه پراکنده
ایتمک ایله ذخیره نک قلتنه و نرخک زیاده لر ویرمسنه باعث اولورلر حین مضایقه ده نرخ اوزره زیاده صاتلر اولی اقوله کمسنه لر در
دیدکلرنده تجسس اولنجق فی الحقیقه تعالی اولیا کمسنه لر اولوب ذکر اولنان ذخیره یی ولقن سورق اولنان تعالی طایفه سی
صاتوب غیریلر منع اولنه دخی تقدیرجه مضایقه اولمازایدی واقع حالی عرض ایدیور و یوقرقه ایدکلرنده لیل دکوده صقیفه
حال متحقق اولنه فن ایلدکلری تقریرلرینه مطابق قیلور دکلرینه بلدرمنی سویردم که قدیم اوزره اولکیلانه مغایر کمسنه لرینی اندریه

[illegible]

١٢٧١ [illegible]

حما و حمص و سلمیه سنجاقلرینه مجدداً کتابت ایلیان مرادچلبی یه حکم که حالیا سرمین قاضیسی مکتوب کوندروب حلبی بکلربکیلکنده اوزره بر بیک
اسنی یوز التمش اسی اقچه لق بیمان متصرف اولان عبدالکریم مجلس شرعه کلوب قضا مزبوره تابع قریه تیرزیلده یکرمی بیک اقچه زعامتی
اولوب بن ایلی بیک اقچه قبول ایدرم شول شرطله که ایچنده یکرمی بیک اقچه لق کندویه زعامتی دریله و اوتوز بیک اقچه سی سال بسال
حلبی خزینه سنه تسلیم ایدیلم دیدی فی الواقع لیس و قوقده سؤال اولندقده مزبور سپاهی اوغلانلری زمره سنده بیان صیقیب
یرار و میری یه و رعایایه زنده اولدوغنه عرض ایتمکین بویردم که مصصفی اوکان و جبلی کوروب فی الواقع عرض اولندغی
اوزره اول مقدار حاصله متحمل میدر نیجه در تمام معلوم ایدیتوب واقعی مفصل و مشروح یازیلن بلدرمیه

[illegible]

١٢٧٢ [illegible]

اوزره قاضیسنه حکم که حالیا مصطفی پاشا کوپروسی قرینده بنا اولنان عمارتده بر معلم خانه بنا اولنمسی امر ایدوب بویردم که اوم اوزره
محل مزبورده بر معلم خانه بنا ایدرسی

م الحجه ٢٦ رمضان ٩٦٧

[illegible]

١٢٧٣ [illegible]

بغداد بکلربکیسنه حکم که بوندن اقدم جباه بدن قاضیسی شجاعی بک علاء الدوله نک طلح و تعدیسی اعلام ایتمکین حبس ایله سنش امر اولنمش
ایدی حالیا سنش اولنمغین قضایا دفتری سنده سعادتیه کلمین معلوم شریفم اولمغین قضا الیک حبسده اطلاق اوله سنی امر ایدیجک
بویردم که فصول بولدوغی بکی اصلاح خیر ایتمیه مومی الیهی حبسده اطلاق ایدرسی

١٢٦٨

١٢٦٦

١٢٦٧

١٢٦٥

١٢٦١

١٢٦٢

١٢٦٣

١٢٦٤

١٢٥٨

١٢٥٩

١٢٦٠

١٢٥٥

١٢٥٦

١٢٥٧

١٢٥٢

١٢٥٣

١٢٥٤

١٢٥٠

١٢٥١

١٢٤٦ مارندران

فرمان حصار حاضر فرمایند حکم کند حاکم کلاردشت فاضلی توجه رودبنه اعلا بمحض قاضی عساکر جانبند تا حکم شرع در باب
وجلب وستور مکاری مستعد منجم وزیرم قدیاشا (یا) بعض خصوص بستی دانی اورد رودبنه اول بابل مشارالیه حکم
شرف کوتدر نماید ریپورجی که وصول بولدقت اعلا تا خیر و تراخی ننماید و در باب جلب مشارالیه ملایح
رودبنه اول و وزیر ارتفاع مفصلی ارسال

١٢٤٧ مارندران

سلطنت پناه حکم کند حالیا افلاق و بوغدان بکتوند رفتن بولندن ارتفاع افلاق بولاری رندن فتنه و فساد ایدرلر
کندولریلمی ریه ایدرلر منتظم اولاه بولاری رودن بعضی برایلدح و بعضی سلطنت و بکتوند ارتفاکلرینه دکیر و فساد و تشاغب
اوزره اولدقلرندن بلدرمکین اله کلمک یچون اسمایلیا یازیلیسی کلدرایله اولنمق ریپورجی که وصول بولدقت بوبابده حسب
مقتضا ارکان ایدرلر مذکورلرن هرنه طریقیله اولورسه غیبت ارتفاعیله اله کلوتدرلر حسب ایدرلر مقتدار بولارله کلوب حسب اولدوغی
یازیلیسی بلدرمکین مخصوص جرنور محترم سعادتلو ارکه کوندرلمکله اولباب مذکورلرله اله کلوب باشنه وقیفه قون ایدرلر

١٢٤٨ مارندران

افلاق و بوغدانه حکم کند بکتوند رفتن ولایتی و نور بولاری اندن بوندن اقدم افلاق و بولاری اندن فتنه و فساد ایدرلر اوده بعضی افلاقلی
اولباب کمی برایلدح و کمی سلطنت و ساکن اولباب اله کلمکلری مخصوصی بلدرمکین اسمایلیا مذکورلری اله کلوتدرلر حسب ایدرلر
بکتوند سلطنت سنجاغی بکی سنده ولی علوه حکم شرع بکتوند رمقدر ریپورجی که وصول بولدقت مندرجی مخفظ و رعیت
مملکتی و حفظ ربط رعیت بابنه مجرد و دوانه اولباب وقیته فوق اتمیه و اقتی اولدوغی حکم جناری و قیاسه
وفق اولاه خصوصلری علاحده خاط و زیاده اولیه سی

١٢٤٩ مارندران

هوالمعز بولبکار یکیچری حکم کند بکتوند رفتن بعض قلعه یچون یانیاسی قاضی اولباب کیلرلی کوستدکلری و سایر بولارلی
خصوصی و عسکر و کوکرجنلکی و اندرونی و قارص و بغدان و قاصبلرندن و عایاسی کافه عسکر و زحمت چکمیوب اوتده
اقدم ولایت و بوغدانه سوق عایاسی یچون نزل اغراسی قاضی اولباب رعایایه کوچ اولدوغی وقتی اولدقده
نزلاری عوارضه تبدیل اولنمیه نزل بدل اقچه لری المق قاضی اولنمق مکن بدل نزل اندوغی تقدیرجه هرخانه
بر سکه التون اولور عوارضه هرخانه اوتوز اقچه اندوغنی وقتی ایلمن سی اندوغنی سوق عایاسی یچون نزل و عوارضه
کافی رعیتیه و اردوی ریپورجی که وصول بولدقت اوزره سابق موجبنجه عمل اولنمسی

١٢٤٤ مادر

ولایت افلاق بولدار ینه حکم کبونده اقدم بوجه ویوجه مرقوم اولدقده بوفق مقدر ومعروض فیما بعد جانبدن ایدیلن رعایا به
مغایر اولمامق کارینه نجه سنه مقدار عادتده کلدیکی مطلق دقت اولنمق لازم کلدکده بوجه بالا بکوز قویدیغه عادتی ولایتکز اوزره جاکیا
ویوجه اولانه قدیمه الاداء اطلاق ایله کوندرلن ویوجه به خدمتی ویولدن شلتق ومکتب ضبط وربط اولنمق کبی
معین وظاهر اولوب انوکبی ولایتی افلاقه کره وقته وفاسی قصه سنه مقدار واردیغه مشار الیه بلوردن صفر یدی ارکن ایله
عادتده کلدیکی سکز رعایا وبرایا آسوده حالی اولیچون کار وکسبایه مشغول اولمق اوزره سویلکا ولایتی قربوره ده بعض مقدار
کیره وقته وفاسی مباشر اولمق مزمعه اولیچون ایله کتورلن ویوجه به عادتده کلدیکی بیسی مملکتم برفاه ویاقور وقته اولیچون
رعایا یه تعدی اولمق اصلا عذریکز مقبول اولمیوب سیزدن بلور ایله کوره بهر بیکوز مقبول اولور مشار الیه ویوجه ایله
بکدل ویکچن اولوب ولایتی افلاقدن ضبط وحراستی بابنده وقیعه قوتی اینجیب اوکا کبی معاونت ومظاهرت ایدیلوب قصور وتسقطه اعیه سن

١٢٤٥ مادر

ازتق بکنه وقاضیسنه حکم که حاکیا سنکی قاضیسنه ورکا معلومدر مکتوبکزده بلدیرمیوب وسند قربوره وجنیات خانم غیبارقی سنده
توقیعی اوجه برعرض ایله بوغازلیقدن بولدرمشلرنده ارباب تیمارده عادتم مکسته نفوذ نامه قوبی وجنیات ومصالی خدمتکارلرایله
اره کیرجکی سند سعادتدن عرض اولنوب عرض مووق ایله تنبیه اولنمسی اولبابده ارسال قیلنمغله مضمون قضیه مذکور لردن سؤال
اولندقده قربور علی وقوله نفوذ انکار ایدیلوب ومذکور لرن حسن ومصالی موقوع علی حواله سندده ویدیلکه بولدرمشلرایدی اخرقمی سندده
ایکی نوعدخنکار ایله کیرمیاه چاوشی اوغلیکن براوغلانی خصوصنده متقول قربور ایله بوغازلرلی اولیچون اخرقمی سندده
جنکز ایدیلن اشیوعلی مذکور چاوشی اوغلنه معاونت ایدیلن متقول قربورلی شیشمن ایله اویلوغنده صوغلیچون بقلده قدیمکی غیبت
زیده قربور چاوشی اوغلیکن سیرلی ناحیه قدیمکاری بوغازلیچون بعده متقول قربورکوی بوغازلیه ایله جنکی اندوکچن اوغلنی
واوغلی بوغازلیدیکی قربور خصوصنده متقدم عرض اولنمق بابنده انکار ایدیلوب ووقوع علی به عرض اولنمق قصدیله اولدقده متقول
قربورکی قوندرلشی تحقیق وکمه برعرض ایله اقرار ایلدکمنده وکلدرویوعرض اولنمق رضا ورغبتکز اولمغله مذکور لرک تنبیه
وصول بولدقده قربورلی قید وبند ایله وصورت سجلیه یازلدقدن صکره سویلکا قوشلمق صدر اعظم سعادتدن کوندریلن امر مذکور لرک تنبیه
وتاکیده ایله بیسی کمنازل ودوراطلاع وکورلن اوکان حفظ ایدیلمیوب غیبت اندرعدة عذر ایله اوسویلکا برو ایله
غیبت اندوده اعقوبت بونلرک اولمق صورتجه رکه کوره متقیدا اولیوب غیبت اندرکده زیاده عذر ایله اد

١٢٣٨

١٢٣٩

١٢٤٠

١٢٤١

١٢٤٢

١٢٤٣

١٢٣٦

١٢٣٣

١٢٣٤

١٢٣٥

١٢٣٠ مارسد

ارضی دوع بکار بکینه حکم که واری ناه قاضی حکم کرا رضی دومی قولا رعایا اولاه محمد زید نجم مکتوبی کوندرصه ارزنی ناه
قصابنه کلنکه فولاحه ضیاع مکنه کلمی بالفعل اری ناه ورواری اولاه عالی وناه کاک شکوری زید فیز بیلکی اتمانه کیوناه
جمع اولناه وحیث فوجه اولنمی ضایع اولمی طلبکز نهایتی یوقدر حینئذ کورلمزید جمله محرراتی دعایاکز اشکایته کیدرز وبندکانیز
بلدرمکنی مذکور وزواری عموماتعیین اولنوب حقوق نامن الیوم یلکی اولزید فیز یوقدر که واریکاری مذکور وزواری
کتورمیوب وحیث اولوجه بندکانیزایله یاپیلمق متصور یوقدر شرعاً فصل اولمق اولمیوب واروه بن بیان کماینبغی خصوصاری
اوکاتوقیلمق اولزره وقت ولصاح ایاشرعاً تعیین اولمزید کوندی حقوق ناسنده مذکور کاوزرینه بحسب الشرع الشریف
مکنه بکی حق ثابت وظاهر اولورسه شرعاً متوجه اولان حقوقی اصحابنه الیوم ویرمکده ملک وزواری مشعور ومحسن اولمزید
عمدارمکنه بحیث الیوم یعنی واوزرینه نه بکی مالی ثابت اولدوغنی بازفیز عرض ایلیه بکی ناحیه تعیین قیلنمق اوزره
اولبابده تحریر وتبییده حذر ایلیه

١٢٣١ مارسد

قوجه ایلی قضیارنه حکم که قدوة الاماثل والاقران قوجه ایلی سنجاغی عالی ولیواسی ورکاملیه اعلی کوندی لواسی ومکتوبلری مرسلی
بتمارلرحه واملاکی واوقاف اهالی فساق واروب صغیرلری مشارالیه طرفندن اوامای طلب ایلدکده ورعایت شعلی واجب
اندکاری اجلدن اهالی فساقی شرعاً حقلرنده کلمز دیو مشعر بلدرکنی بیورمغله حکم شریف واجب الاتباع عالی مشارالیه
کوندی شویله که بعض کمسنه وفه فساق ظاهراولمق بونلرالله کیوزقمی شرعاً تعیین اولنمش امنای اسندکاری اولنلرکی سرپرستی تمارلرحه
واوقاف واملاکی خلافنه تطاول ایمزواوقاف واملاکی سرپرستی ورویه اهالی فساق مشارالیه ویرمکده تعلل ایدرایسه
ایرمقمی اولنلرکی اهالی فساق خوسوزوعوان یه تعلل وتوانی ایمزیعنی سنجاغه سوبانی سنه تسلیم ایلیه سنکی زمانی موقتی ایله شرعاً اولوجهله
طپراوه قاضیارنه یازمغله تفتیش اولنوب شرعاً لاذی کلانی محلنه اولزید قمی سنه قویه نومعولداری فساق معین وظاهراولوجهله
ویرمیانلرکی سرپرستی تمارلرحه صاحبلرید واکرلرواوقاف واملاکی ضابطلرید رهرکیمی اولوجهله بازفیز عرض ایلیه

مارسد

١٢٣٢ ایسکی سلانیکده قوزه

سنه ١٢٣٢

١٢٢٦

١٢٢٧

١٢٢٨

١٢٢٩

١٢٢٤ م السنه ٤ ٣ ١ رمضان

٩٦٧٤

سمندره سنجاغی قاضیلرینه حکم که لواء مزبوره ده بکلر جانبندن رعایایه شرع و قانون و دفتر مغایر بعض بدایع احداث اولنوب الندوغی بوندن
اقدم عتبهٔ علیایه عرض اولندقده من بعد رعایادن و سایرده اگر بکلردر و اگر امنا و عمالدر و اگر سایر مباشرینه در و ایشیش
ارایدر بر فرده ده خلاف شرع و قانون و مغایر دفتر همایون نسنه الدرمیه سز دیو بنی مؤکد حکم شریف کوندرلمش ایدی حالیا کیرو اول بدعتلر
رفع اولنمیوب رعایادن الندوغی مسموع شریفم اولمشدر ایکی اوک بو خصوصلری مقدما ویریلان فرمان شریفم اوزره منع اتمیوب و ممنوع
اولمیانلری سنه سعادتمه عرض اتمدوکلری اجلدن مسئول اولمش سز در امدی ایام سلطنت و هنگام عدالتمده رعایا و برایا که ودایع خالق
برایا در انلره خلاف شرع و قانون و مغایر دفتر همایون ظلم و تعدی و حیف و تاخیر اولمغه اصلا رضای شریفم اولمیوب هر بری آسوده حال اولمالری
اقصای مرادمدر ایکی اوک احدلرینه اولنان بدعتلرک صورتی اخراج اولنوب منع و دفع اولمق ایچون سنه ارسال اولندی بیورلدی که وصول
بولدقده هر بریکز ذکر اولنان حکم شریفک صورتنه سجت محفوظه قید ایتمیوب دخی بو بابده بالکلیه مقید اولنوب بو عدالت نامهٔ همایونمک مفهومنه
تحت قضاکده واقع اولان قصبات و نواحی و قراده ندای عام ایدرک عموما رعایا و سایر خلقه بلدرمه سز که کمال مراحم حضرو اغدن
اوزرلرنده بو بدعتلری رفع اولندوغی جمله رعایانک معلومی اولوب ایکی کیرو کندولره بو مقوله تکلیف اولدقده حکوب سنه بلدرمه لر دخی
منع و دفع ایلیه سز شویله که منع قادر اولمیه سز اصلا تاخیر اتمیوب امر مغایر ایش ایدن اگر سنجاق بکی در و اگر ادمالریدر و اگر سایر مباشرینه در
اسمالری و رسملری ایله یازوب سنه سعادتمه عرض ایدن بو وجهله حقلرنده کلنه که سایرلرینه موجب عبرت واقع اولا بو خصوصه خفیه هر بریکز که
تحت قضاسنده بو قلنوب کورلسه کرکدر شویله که بریکز که قاضیلغنده اگر ذکر اولنان بدعتلردر و اگر انلرده غیری شرع و قانون و دفتر مغایر
آلنان بدعتلردر رعایادن بعد الیوم الندوغی سز منع اتمیه سز و یا خود منعنه قادر اولمدوغکزی معجلا یازوب وقوعی اوزره سنه سعادتمه بلدرمیه سز
بو قلنوب کورلدکده هر قنغیکزک تحت حکومتنده اولورسه عزل ایله و من بعد منصبلی و مامغله قونلمیوب انواع عقاب و عتابله معاقب و معاتب
اولمکز مقرر بیلوب اکا کوره فرمان شریفمک مفهوم میمونی اگر سنجاق بکی در و اگر ادمالریدر و اگر سایر رعایادر و برایادر بو وجهله ندا و اعلان
اتدرسنکه حالکز کمسنه نک بلمدک و اشتمدک دیمکه مجال قلمیوب رعایا و برایا ایام عدالتمده هر بری مقصور حال و فراغ بال ایله کندو کار کسبلرینه
مشغول اولوب دوام دولت ابد پیوندم ایچون رعایا بیشتغال کوستره و بو حکم شریفم نه کون واریب و نه وجهله اعلام اولنوب بدعتلر رفع اولندوغی

١٢٢٥

١٢٢١

[illegible]

١٢٢٢

[illegible]

١٢٢٣

[illegible]

١٢٢٠

م الملك ١٠ رمضان ٩٦٢٧

[illegible]

١٢١٩

هر سکه حیدر پاشا به حکم که بونده اقدم سکا حکم شریفم کوندریلوب اسکندریه سنجاغی بکی جناب امارتمآب محمد خانه برحذفی امر اولنمشدر
هر سک سنجاغنک سپاهیلرینی و توفنک اندازلرینی الای بکنه قوشوب کوندرمسن و بو امرم اولمشدر ایدی حالیا مکتوب کوندریلوب لوای
مزبوره تابع بعض نواحی کفره سی عصیان و طغیان اوزره اولوب کلا عسکر جمع ایدوب و بولنه و هر سک و ولایتلرینی سنجاقلرینک و لوای مزبوره
متصل اولان رعایا اینک خراجه کذار رعایاسنک قریه لرینی باصوب کندولرینی قتل و عیالیلرینی اسیر و مالیلرینی غارت ایدوب کندوده کونه
فساد و شناعتلری زیاده اولوب اما سابقا ارسال اولنان حکم همایونمده و کر اولنان عاصیلرک خیرلولرینی قتل ایدوب اهل
و عیالیلرینی اسیر و مالیلرینی غارت ایتمسنی و بو امرم اولوب مذکورلرک مسکن و ماویلری ضرب طاغلر اولوب وار ایلوب اورلدقده عسکرک
ضبطی ممکن اولمیوب عیالیلری اسیر و مالیلری غارت اولنمق مقرر اولمغین و عصیانلری یوما فیوما متزاید اولوب وقت بلدورب
و فشار الیه و نعم ملوک و خروجه مشدوح اوزره اعلام اتمکن مزبور عاصیلر اوریلوب خیرلولرینی قتل ایدوب اهل و عیالیلری
اسیر و اموالیلری غارت اولنمسنی امر ایدوب [illegible] بو بابده فشار الیه و خی حکم همایونم کوندریلوب سنکله فشاوره ایدوب هر نه یوزده
مناسب ایسه انکله عمل اولنمق امر ایدوب بیوردم که وصول بولدیغی میرفشار الیه ایله خبر لشوب و خی اکر سن کندو نفسکله وار مقدر و اکر سنجاغک
عسکرینی و حصارلرینی و سایر لوازم اولدوغی مقداری رعایاده و اخی اوم چاریوب کوندرمک ایله می اولور هر نه وجهله وجه مناسب
حق تدارک ایدوب اکر هر سکده و اکر اسکندریه ده عسکر اخراج ایدوب مناسب اولان زمانده و کر اولنان عاصیلرک اوزرینه
وارلوب بعنایت الله تعالی خیرلولرینی قتل و اهل و عیالیلرینی اسیر و مالیلرینی غارت ایدوب رعایا اوزرنده نصرتلرینی دفع و رفع ایدوب
اول جوانبی انلرک شر و شورلرنده تطهیر و پاک ایلیه سن اما بو بابده کرکی کبی حسن تدبیر و تدارک ایدوب کنایتی مقداری اوم ایله وارلوب
غفلت ایله عصیان ناموس خلافته منابر وضیع صدورنده و بو بهانه ایله کندو حالارینه اولنان و خی اوکنده کمال مرتبه احتراز و اجتناب
ایدوب عصیان و طغیان اوزره اولوب از الله لازم اولنان بر اوزره شویله که کندو حالارینه اولنان بو بهانه ایله و خی و توقف
اولندوغی استماع اولنه اصلا مرفوعک عذری مقبول اولمق احتمالی یوقدر انکه کون مقید اولوب اکر کندوک باندن وار ملوور
و اکر سردار تعیین ایدوب کوندرسه کلکی کمسنه سی کرکی کبی بر وجهله تنبیه و تاکید ایدوب سنکله خلاف امر کندو حالارینه اولنان بنا دروه
زمانده حذر ایدیلر اوریله حق قرار اعتقاد اولنوب و وجهله تدارک اولنیوب زمانده توجه اتمکن اوزره اولدوغی عسکر یاریلوب
بلدرمان

١٢١٧

١٢١٨

١٢١٤

١٢١٥

١٢١٦

١٢١٢

١٢١٣

١٢١٠

١٢١١

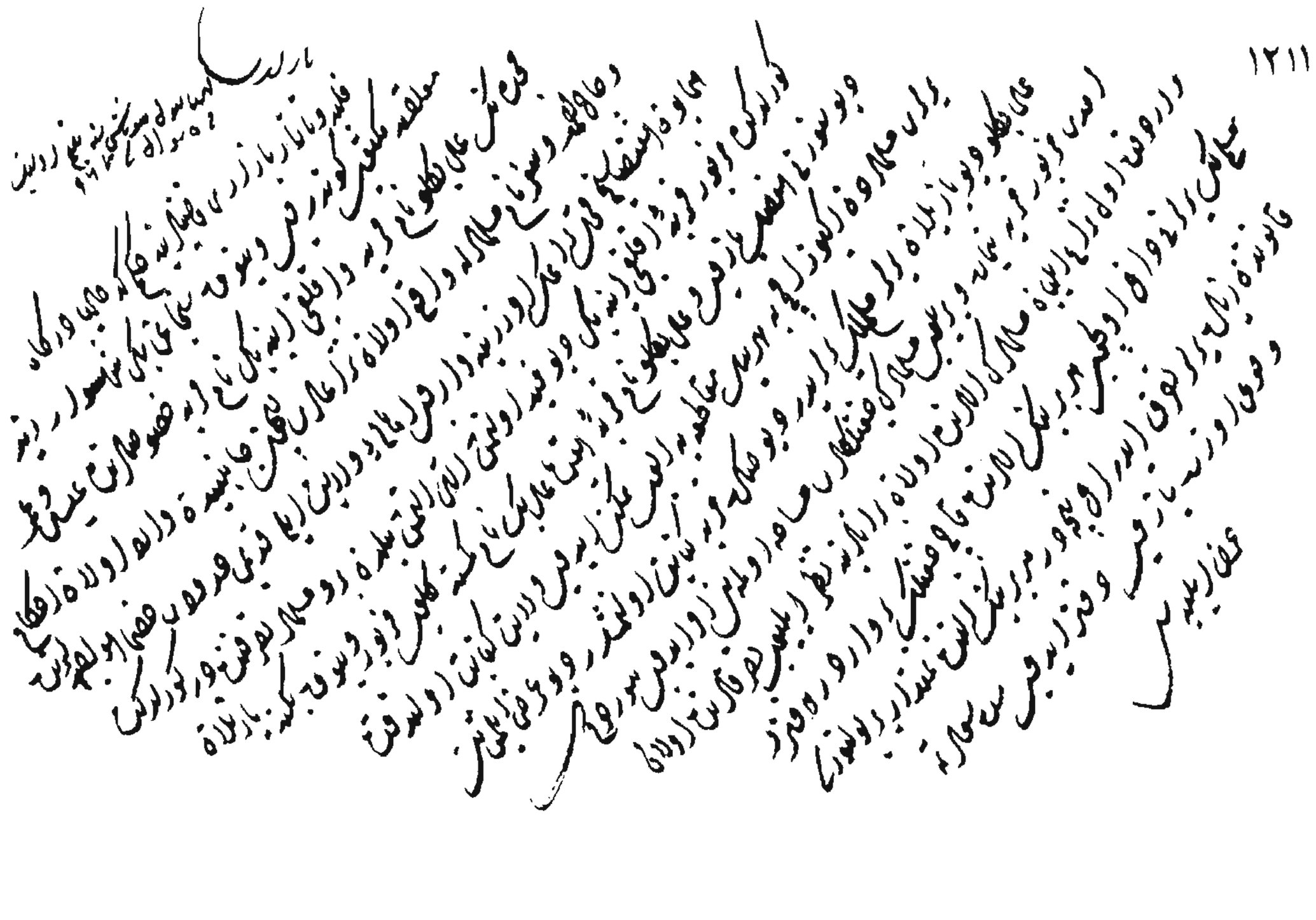

١٢٠٧

١٢٠٨

١٢٠٩

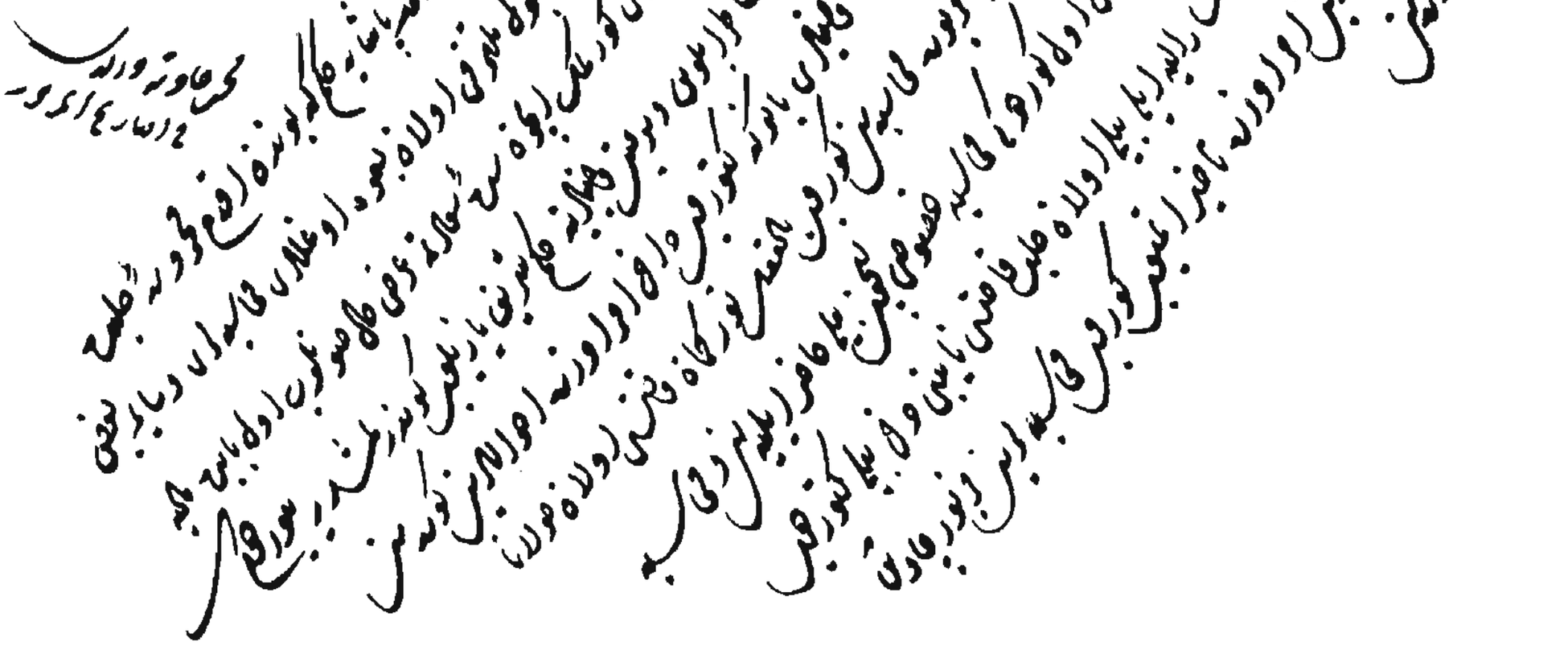

١٢٠٣

[illegible]

[illegible]

١٢٠٤

[illegible]

١٢٠٥

[illegible]

١٢٠٦

[illegible]

١١٩٧

١١٩٨

١١٩٩

١٢٠٠

١٢٠١

١٢٠٢

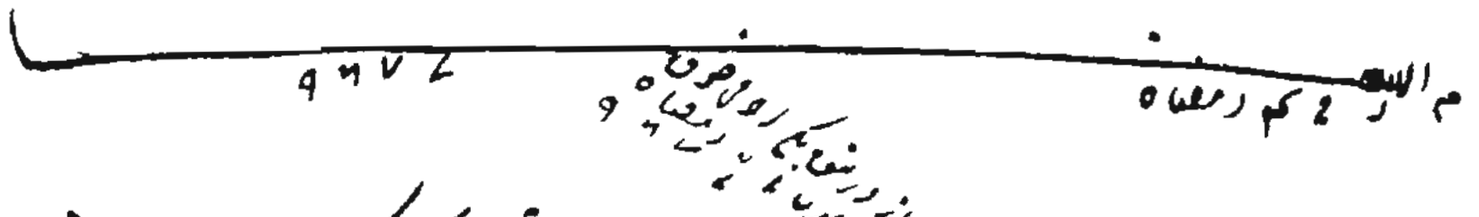

۱۱۹۵

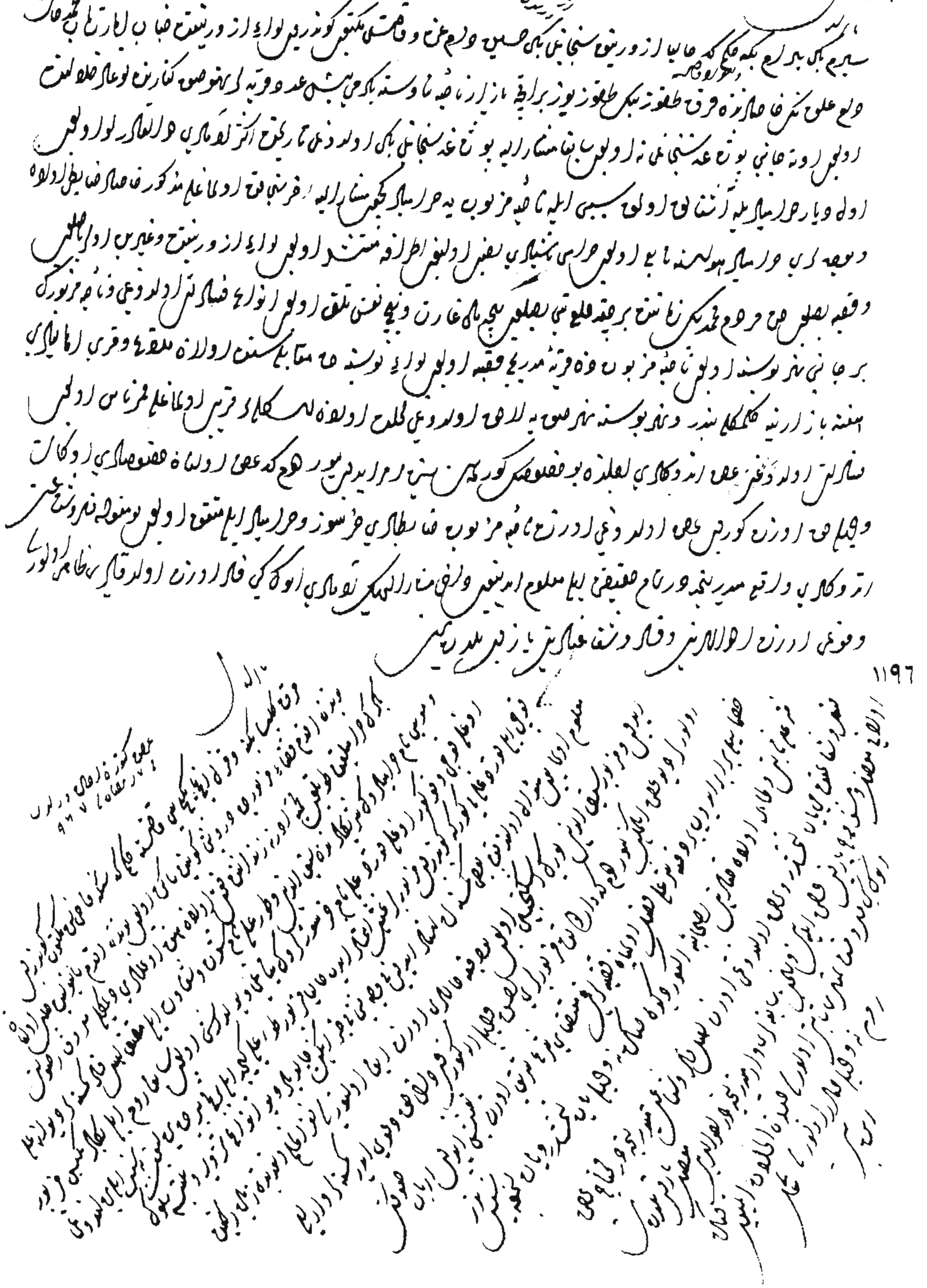

۱۱۹۶

۱۱۹۰ استانبول قاضیسنه حکم که محرری لسانبول ایله صوفیه اوقافندن مأمور خواجه‌سی علی جاوش صوفیه

مزبور کلیسنده واقع مسجد اولمق بعض جزئیات کورکی کافر ایکن مسجد خانه تبدیل اولنمغله اغا و نخته ایله اولقدر

دوکانلری یقیلوب مسجد اولمق اوزره اعلام اولنمش اولدیغی حالده بعض دوکانلرک یقیلمیوب اولدیغی

دوکانلرک دخی یقیلوب مسجد اولمق اوزره اعلام اولنمسی ایچون اعلام اولنان دوکانلرک یقیلمسی

هدم اولنمسی و حکم اولنمسی مرقوم دوکانلرک یقیلمسنه مانع اولدیغی حالده مسجد اولمق اوزره

اعلام اولنان دوکانلرک یقیلوب یقیلمیوب اولدیغی استفسار اولنمغله اعلام اولنان دوکانلرک

سقفلری یقیلوب مسجد اولمق اوزره اعلام اولنان دوکانلرک دخی سقفلری یقیلوب

اولدیغی تحقیق اولنوب مرقوم دوکانلرک دخی سقفلری یقیلوب مسجد اولمق اوزره

اعلام اولنمسی حسبله اعلام اولنمش اولمغین

۱۱۹۱ کینه قاضیسنه حکم که حاجی فروشه معروف کلوفه کیلیسی فروشه لسانبولده مقیم بن کیمسه واقف برغل و سایر مناهیه اجاره

مرکیلیسی یارمق مناهیسی قضاسنک وارلی نباشی برغل و سایر مناهیه اجاره کارلی استماع اولنمغله کرخ اولمق اوزره

وصول اولنمق حسبله اعلام اولنمش اولمغین

۱۱۹۲ وزیر قاضیسنه حکم که وزیر بنی غیاث کتخدا سی اولمغله وزیر بنی غیاث مکتبی کونده‌لیک مصارفی اولمق اوزره

صورتجه کبیر اولمق اوزره اعلام اولنمغله کونده‌لیک مصارفی اولمق اوزره صورتجه کبیر اولمق

اولدیغی حسبله اعلام اولنمش اولمغین

۱۱۹۳ اوزیر قاضیسنه حکم که مکتب کونده‌لیک مصارفی اولمق اوزره اعلام اولنمش اولمغین

۱۱۹۴ [illegible]

۱۱۸۶

۱۱۸۷

۱۱۸۸

۱۱۸۹

۱۱۸۱

۱۱۸۲

۱۱۸۳

۱۱۸۴

۱۱۸۵

۱۱۷۸

١١٧٤ تولا وا وبن وبار جنلو وضبار بنه حکم که حال وسنور لکی مشیر اسبق اعلی وزیر اعظم رستم پاشا لوای الله بعلاله نکر رفیع الله بنا
ابنا وسبیل بخش بنا اولنق - خانه لمانه بخش لازم اولان اغنام طاغارو ده کدر فیس کتورمک بخش عوبه لازم اولمغین بیورلمق
وصول بولدقده بو بابده مدبر بکوز مقید اولمق وکزاونلره خانه بخش لازم اولان کسنه کدر فیس کتوریلوب اولمدقجه
اجرت ایله کراجه ویرلمیوب اولمق لزوم ایدوب کوندرلن کسلره بروه وکزاونلره اعطا جاری عوبه لازم کلنلره بخش ایدوب
بنا محلنده کتورلن مدبر بکلرک متاعلرنه لازم اولان حصص کزنورلمق اجرتلرندن ماعدا کلکورمه مقید اولوب اعمال رسمیه

١١٧٥ کلیبولی حصه قپوسی اوزه طرفنده ویوصل اولان محمد حکم که حالیا ولایت ارناطرلغنده اوده اوریاسنه اولوب بو زمانده ورثه سنه
بوزلمش ورق نفوسه رسمنه کلیبولی اطرافنده ارناطرلغه اسیر اولنوب الدوغی معاش رباع محلاتی وسایر اولادی جوابنده حفظ وصیانت
لازم اولان محلاتی حفظ ایلمک یعنی تعیین اولنمیه سورلمق که وکزاونلره اعطا جاری وقت ایله مبلغ معینی اولمیوب کیلیلی موسم
وافی تاخیر اتمیه میجبور اولدقلری جوابنی کوکلرنه حفظ وحراست ایلیوب قورتاردقلری وسایر اولنوب طابغه سنه یالیلی وزعایه
ضرر وکتدیلرندن بحث ایدلمیه

١١٧٦ سمنده رسنجاغی بلکه حکم که حالیا سرحد اولان خزینه سرحد شعاره سنه کوندرلن ملک اولمیوب سورلمش که وارووقت اولدقده اوریه
اسنه اولان میرلواجه حصارلرینه وعیدیه کفایت مقدارلرینه معتمد علیه کسنه لرایله سرحد شعاره سنه ارسال ایلیوب
وکوندرلدکلری اعمالده تنبیه وتاکید ایلیه سنکلیو بولدقده وایرلدقده عمارلنوب ومراصد کیچه وکوندوزلری اولکان حفظ وحراست
ایلیوب اعیان وسایر کلکورجی تسلیح ایلیه سی

١١٧٧

۱۱۷۰

۱۱۷۱

۱۱۷۲

۱۱۷۳

۱۱۶۷

۱۱۶۸

۱۱۶۹

۱۱۶۳ بند آزه دویسته شصت و یکم که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

قدسی تبریزی بکه و قایع بلده اصفهان که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

محمد کی هر دو بلده بیرادر یکدیگر و کمال اتفاق و یکانگی دارند و بیرادر متوفی اردوی متولی الاده بیرادر و اولاد ذکور صغار بیرادر متوفی

تلخ آقای سنی ارمنی بیور کلاه که مزبور کی مجاهد بیرادر بیور کلاه که مزبور کی مجاهد بیرادر بیور کلاه که مزبور کی مجاهد بیرادر بیور کلاه که مزبور کی مجاهد بیرادر

آقای وزیر مدیر باشی بندری

۱۱۶۴ بند آزه دویسته شصت و یکم که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

بند آزه دویسته شصت و یکم که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

حسن ارسوکلان یکی جانبی اردوی همایون و یانی یکی قریه و چریکه دیه نیده بعض تکنه کلمه ارکنی کوهزرویی بند آزه دویسته شصت و یکم که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

نشه ورنده و کارنی دخی ایرمی بیا بو خصوص ایکیوزه دریلده که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

کردستی ارسال اولنمش سویر تخی که خصوصات و ترتیب اردوی همایون بو ایام همایون ایرمی بیر تاریخ وه اولنکله مخالف رضایاف نزیل نشه

ارسنی بندری اولنمده عدد آرزی

۱۱۶۵ بند آزه دویسته شصت و یکم که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

بند آزه دویسته شصت و یکم که مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

معاونی ایکیوزه ارمی مبلغی اردوی همایون یانه وارمی اولوب مذکور قرانکی فرنده وی قرانی ایله اردوده مصنوعات بیع و مبارزکاه زده کی جانبیاری

خانه وارمی معامله طرفنده موسقو جانبنه بخارا ایکیوزه وارمی اولوب کلیسی سلدیرمش بیمه کیدرلمکی ارمنی رسکی بابه سیری ارکلده وکلی اولوب

کلیسی شرقی محیط اولکدن سوبیلدی که وارمی قوغی بعد اردوی همایون یانکی اولوب داطوارنی بیلیوب کشیده کیای اردوسیله کلیسی قالمه مصدر خیال کلمرلر

نه ایسه دکنی معلوم اولیه سعی وارمی ارکلده مکی بیلدیرلمکی ارکلده وه قاچ اردوسی

۱۱۶۶ خوب وسیله بکاری نیه مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

خوب وسیله بکاری نیه مکتوب کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

بو خصوصی کورمشه بز وکیلی وکالتی ویرلدیکی وقتده بلده یرارکیلی کوهزرویی قرستی تبریزی و خلیل آقای بلده اصفهان و اسلام حضرتی بیرادر و نافذ متولی اردوی همایون

خاجه ارمنی اصفهانی قزیورک شدرلمکورکه تسلیمی وکیلی نصب ایدیلی کوندیلمکه کلیسی برنی ارکلده شرقی شدرلمکی اولیه

مذکورکی نواب شدرلمکورمسی یعنی اولمه

۱۱۶۰

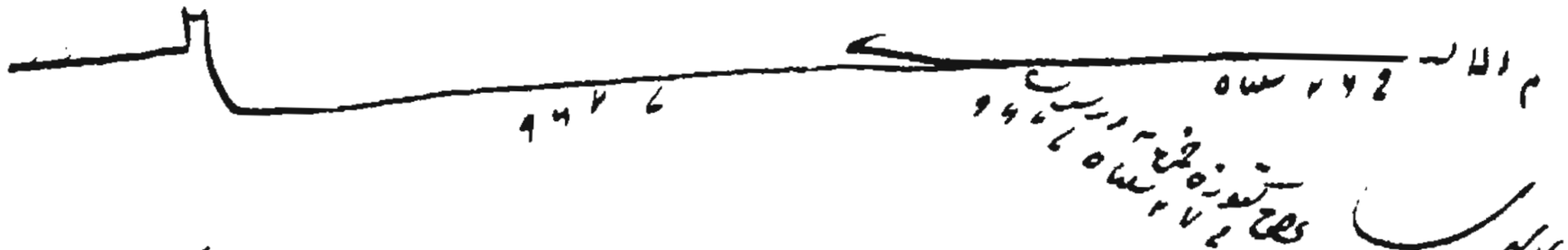

۱۱۶۱

۱۱۶۲

۱۱۵۵

۱۱۵۶

۱۱۵۷

//

۱۱۵۸

۱۱۵۹

۱۱۵۱

۱۱۵۲

۱۱۵۳

۱۱۵۴

۱۱۴۸

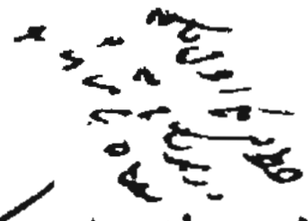

۱۱۴۹

۱۱۵۰

۱۱۴۵

۱۱۴۱ بقچه نگارگر بسیار حکیم که مکتبی کوشد رقم رقوم ابریشم باشاکرد بقچه دوله متروکی قط نگارگر مکتبی مصطفی باشا بخصوص اولنمش
ترجمه مارینه تسلیم ابریشم رقم رساله ایلیاد ویونسکا حکیم بترجمه کوشدرلدکی بقچه دوله فرخ وکزاولنان متروکه مالی قبض ایچون مشارالیه
جانبنده وکیلیدر قیوده لفظ باشی ابریشم مرقوم مالی تسلیم اولنمش ابریشم مذکور تحقیق اولنمغین بعضی کرایه بهاسیله مومی الیه باشیه
ایلون کیدوب ماعدا سی بونی ایچون ایلیاد یونانی اولوقده بروه وکزاولنان لهجه ایله حکیم کورملد وکنی ولهجه مسطوره کورکلی اولوقین
چوریکی سلمانیا اولد وغنی بلدیرمش بیوک قوم که وارق فرخ وکزاولنان تحقیق لهجه ایله ویارمه
بها اتیان لیتیاش سماره کوتدیکی تحقیق ایله ایلیاد اولنوری و نقد ارکوندرلد دکنی وقت ایله بیلا کوندریلمش

۱۱۴۲ بقچه نگارگر بسیار حکیم که حالیاسکندریه سلیمانیه غیرتی طرفندن شش سماره قوم حاله موصلون خانه لرجدن شکایت اولنمغین بیوک
ویارمه نگارگر بسیار حکیم که حالیاسکندریه سلیمانیه غیرتی طرفندن شش سماره قوم حاله موصلون خانه لرجدن شکایت اولنمغین بیوک
اولنمغین قیوقوم حاله معلوم اولمق ایچون حاله حاکم صورتیله رفع ایچون اولنمق کوندرلدیکو بیوک قوم که وارق فرخ ارساله اولنان عجم حاله
نظرا بو دفعه کیفیت مسطور اولنان حقوقی معلوم ایدنجیه ورق اوکاج و قیاق اوزرینه و نقوم ایسمیه کوره مشارالیه شکایتی
اندکاری بیک نگارگر ارمیه بعضی فیروزتپه مدیریتیله حرر معلوم کی اولدوغی اوزره نقوم ایله مارینی بلدیریلمش

۱۱۴۳ بقچه نگارگر بسیار حکیم که مکتبی کوشدرلدکی بقچه قرینی قزلباشه بیوک حرارق فرخ نام مملکتی حاکمی اولنان میرزا علیا بولنمق
میرزا یعنی کافره مشتمل اولنوب حاکم محکمه تحریرینی اوزرینه ایکی کندو طلبیله یکی کندو بیک بندره کلمه سنی بعد نه کلمه سنی تعیین کلمه سنی ایله
بولنمق اوزره بیک اوزرینه کلمه فارق رسم ایکی کوپه کاغذ ایله حوالی و قرارا ایله و خرجه بستمدی ورق تحریر سرکاری کلمه اندوکی قبول دکشارلر
اوزرینه یکی تعیین بعد بیک اوزرینه کلمه یکوز ویوکان تحریر مکتبی کوندرلدی بو دفعه بیک اوزرینه ورمایه کاغذ کلمه
وکیلدو ورق معاوضه اولنمق حاکم محکمه یه قرارا بندره کلمه کوفه جانب اولنمق تحریر و کوپه کاغذ اوکاج موزاره و ورمایه اوزرینه ورق
کاغذ بیک کلمه اوزرینه ورق تحریر امیریه کاغذ مندا اولنمدر دیوه اوزره تحریر اولنمق متعاقبا اولنمدر بیوک ورق
کلمانمدر ویوکان اندوکی بلده سوره کی اوزرینه تحریر اولنمق اوزره اکمل مذکوره اولنمق نزده مملکتی اولنمق ورمایه
اولنمق دیمایله اوزرینه بلده مذکوره اهالیسی مغایر کردار بیزه فصیله ورده نصیحاتی

۱۱۴۴

١١٣٨

١١٣٩

١١٤٠

١١٣٤ رسیس
ولونه بکنه و قاضه حلج که سنکه نبی قبلکی نزاه مکی ش سعاله نکتعی کوندرمی فقاد قرلوشن نوبچه بلوشتوح نوبچه ناق فرنه وه بنش بیک
رقچه ارپاسک وزوار اولوه شتانه حصارلرلرین کچه وچرنکی ارمدوب الکن فرب ایله قحکه نصبعی تکثیف ترکه ارمدی ونیچه وقتی ماشین
اولدوغنده غیری بنج جامع کرکن نازوق قلمزوبونا نزاکلی ت ارمدی دقرلوشن قاشنی وکرق صورتی سعی کوندرلکتن
بیورلوق که وارکچه مالدتر استید اولوب اوکات وقبلاق اوزره نزعالی نصبه وتکچه ارمدی کوری کلی اولندوقی قضاکک
نزعالی اوزره نابنی وقلی مه کاولورکن بعد ارمدی قطع اولنمش

١١٣٥ رجب
رجب رکاب کتخدا حلج که بکتعی کوندرمی ولایتی بلغاریه قلوسی ایچون بعثه اولوب وصولوقی زمانی اولغله قلوسو نعیی قرلتی ارمدی
تعمیر اولنوکن صوکره زمان الجاق بعثه اولدیغنه صو نعیی قوربانکی مرتبه صوکره قلوسی اولدوغی جهتله ایچون بعثه اولوکن
نیه اولدیغی بیکیده قلوسنا اولنوح قرناه اولنورکن وقتی مناسب کرلمکله نعیی صوکره کشتیکی قلیله جانبی ورنیه همانه اولدیغی بیکن
متابکسنوح آرپنه ورونج بکی اوزرینه صوقوه مزارشیعاکی قلوسنا اولنمقله مناسب کرلمکله نعیی قرناه اولنورکن
یوزبکی ارپه وقلیرینه تعیین اولنورکن اوتوزبکی ارپه وبویی یکی وقالیشی نعیی وقوه ویاخود تکثیف ارمدی اعطاسنه مرکز
بلدرجین نیبورندم که وارکوح مالدتر استید دخی کوری نعلی اولمه وقتی قلوسی اولدیغم بیلدیرمکله مرکز ارمدیه
واکر قرناه قابکی وقلیح غیری مناسب اولمقله کلمن یاخود وقتی اکر مرکز اولنورکن واکر بکتعی اولنورکن اوتوح وقبلاق استید دخی نعیی
ارنه ارمدیه کرکسه علیه رمایه وکاتبی تکثیف ارمدیه بیرازی واتلاقده زمانی قدرایچون

١١٣٦ زیرسیا
مدینه سنوح قاضه حلج که حالیا وزیراعظم ریتح پاشا تیرلن مابیندی ومانیفی مدینه مطبعه جانبنا ارمدیکی مدرسه سنوح طلبه کن
اولدوغنی بحرارته آرپنه ورونج کلمکاتنوح وصی ارمدیه اوغرایه ارسعی کندولرکن اولدقاری سیماسی اولنمقله بیورلوق که قاضه
بولدقچه یوبانچه واریاستید اولمیه وکز اولناه مدرسه طلبه وغیری کشتیکی کوستریلیه اولوکن کی اینچه ورونج کلمکاتنوح آلتونلو قبلاق

فاضل قاضی
فاضل قاضی

١١٣٧ وصف

۱۱۳۰ ... کلوطائفه سی زمارین بحرینه کافه ورفن کلیسی ... تنوزیر ... قانون ...
... کلدکن قلع وه طشت صفحه ... کلدکارین قا ... وبحرینه کلدکارین ... ورلیق ... قطعات ...
... ورلیق ... ورلیق ... ورلیق ... ورلیق ... ورلیق

١١٢٧ عالیجناب کبیر الالقاب حکم کمال مرحمتو و فتوت کوستر و بذل و بخشنده ارقدم طراز بکلربکیی اولدقده مصطفی پاشا حضرتلری و علیوه سنجاق بکی اولدقده عثمان پاشا حضرتلری

قوه طابنه سنه ویرو کاری موریا سنجاغی رعایاسی و فتوی ایله مامور بلرسالاری اولنوب نامه همایون اولدقده

اولمغین نفس خاسپاسی و فتواری کورمکده تشلموب رعایای اولوزن کوستر لری ویرا علوم اولنوب مذکورلری و کیلری محاسبه ایله

دفترلری کورمکی لوزم و ریوب هم که می سبه ایله یرلویزنده معزولرح و فتر اولنده کوروب ایرلو و مرفه کاریه برکیفیه تبطیق

ایدوب و اردقی هرکسک و متنفذ لرک ظهور ایدرسه میری ایچون تحصیل ایدوب ضبط ایمکی همماه طلق اولدیغی اوزره بلدیه سنی

١١٢٨ مشار الیه دلی فضیلتلو حکم کمال مرحمتو و فتوکوستر و بذل و بخشنده ارقدم طراز بکلربکیی اولدقده مصطفی پاشا حضرتلری اولدقده عثمان پاشا حضرتلری

رعایای مرقومه نک اصحاب ارتفاع ایدوب کفار خاک ریله صلح و صلاح ایچون کچمش اولدقلری معلوم اولوب و اربع و رقی ویرا لتوزه قلعه سنی

و بعض خاصه اسباب و آلاته وجه کافی ورقی کندولرینه ویرو بخشنده ماعدا مذکور مصطفی پاشا حضرتلری قوتلمش تورتمش الی عدد

خاصه ایکوسی و ارمش اینه رجی کافی ورمه لو اولدقلری قلعه ایچون ایله درمیان کیمسه رهن طرفیندن و کیمسه سوء طرفیندن قریه سلیمانه و توغ

و قطیف قاصتی مولفه جمعیتی و زعیم صبحی اوغلی ایچون ایکیوز اربعه سن کافی ورقی ارتده ویرا رتده دلسبابنده غیری کافی آزده یوکزه زیاده ایچون

درمیان و یه غیری کلدکجه و کثر اولنماه ایچون برا کثر اولمق ایچون قطیف بکی سلطانه عالیه یه مکتوب کوندرلدی مذکور ایچون یوزبنده هر کسک

مالیه الغنی قطیف قلعه سنده اولمش قوتلمش رعایاسی ایچون ایکیوز اولوسکز اربعه مزی ورکی و یونزاها اردیلی اولوب مرسوم مصطفی پاشا حضرتلری

کلدکجه یکی طاقم قالنه لسبابنک وارقی جمله سنی بکی عثمان پاشا حضرتلری اولدقده ویرا رتده ورقی صندوقاریه اچیلمیه رتده ورقی و فتوا تمام

رعایای مرقومه نک اصحاب ارتفاع اولمش قریه و ماکه وقفی اولنه سؤال اولندقده مشار الیه عثمان پاشا حضرتلری اولدقده مرقوم قریه سلیمانه و توغ

اردیلی اولوب سؤال اولندقده قوتلمش اولدیغی اوزره بش نفسه اکدم ویرا و کسبنده خزینه وارکی و کابین و ماکه وقفی اولنه اغنا رعایاسی

جمله سنه قوتلمش و لسبابی ایاکیر و مشار الیه عثمان پاشا حضرتلری اولدقده مرقوم اصحاب ارتفاک قرداشلری ممالیک تعبیر اولنه جمله قوتلمش اردیلی اعلام اولنوب

بعلاوه و کر اولنماه ایچون بولدیغی اوزره بش نفر اردیلی ایله کوندرلدی ایکی مشار الیه عثمان پاشا حضرتلری اولدقده مرقوم قریه سلیمانه و توغ

قدیمکی اولنه اغنا رعایاسی وقفی اولمش اولدیغی کبیه اولنوب و سابقده و اربع وقفی مرقوم ایله کوروبی بعینه اردیلی طاقم کوروبی جمله سی

داده ایکوزاربعه وقفی اولدیغی سن مثلو سنه سی اکدم اغنا رعایاسنه اولنه قطیف بکی سلطانه عالیه یه مکتوب کوندرلدی مذکور ایکوزاربعه وقفی اولنه

١١٢٩ مشار الیه عثمان پاشا حضرتلری قوتلمش و ارتع اولدقده عقایز نام بندر ده برقلعه بنا اولنوب بعینه مرقوم بندر زیر اغنا اولوب اولنه

مرور کلده تجار کمیاریه مهم و غارت ایچون بندر مذکور اولوب ماکه میریه یه کمال نفعه مغایر اولمشدر بنا علیه قلعه مزبوره

اولنه ماکه میریه یه کمال نفع اولمق و هم دلویچک لیمانی و عمارتی سببی اولوره بولدیغی سن امری بنوب بکنام کمه دار اولوب قلعه مزبوره

قلعه بنا اولنوب ایلری مرور متردد اولماسی ممکن و اولمقیه و ماکه میریه یه نفعی اولمق لازم اولورسه مکتب اولنمق محلی بنا اولنوب

و عمله و اتباعه مغایر دخلی قدر زیاده کلمه دن ایمن

١١٢٤

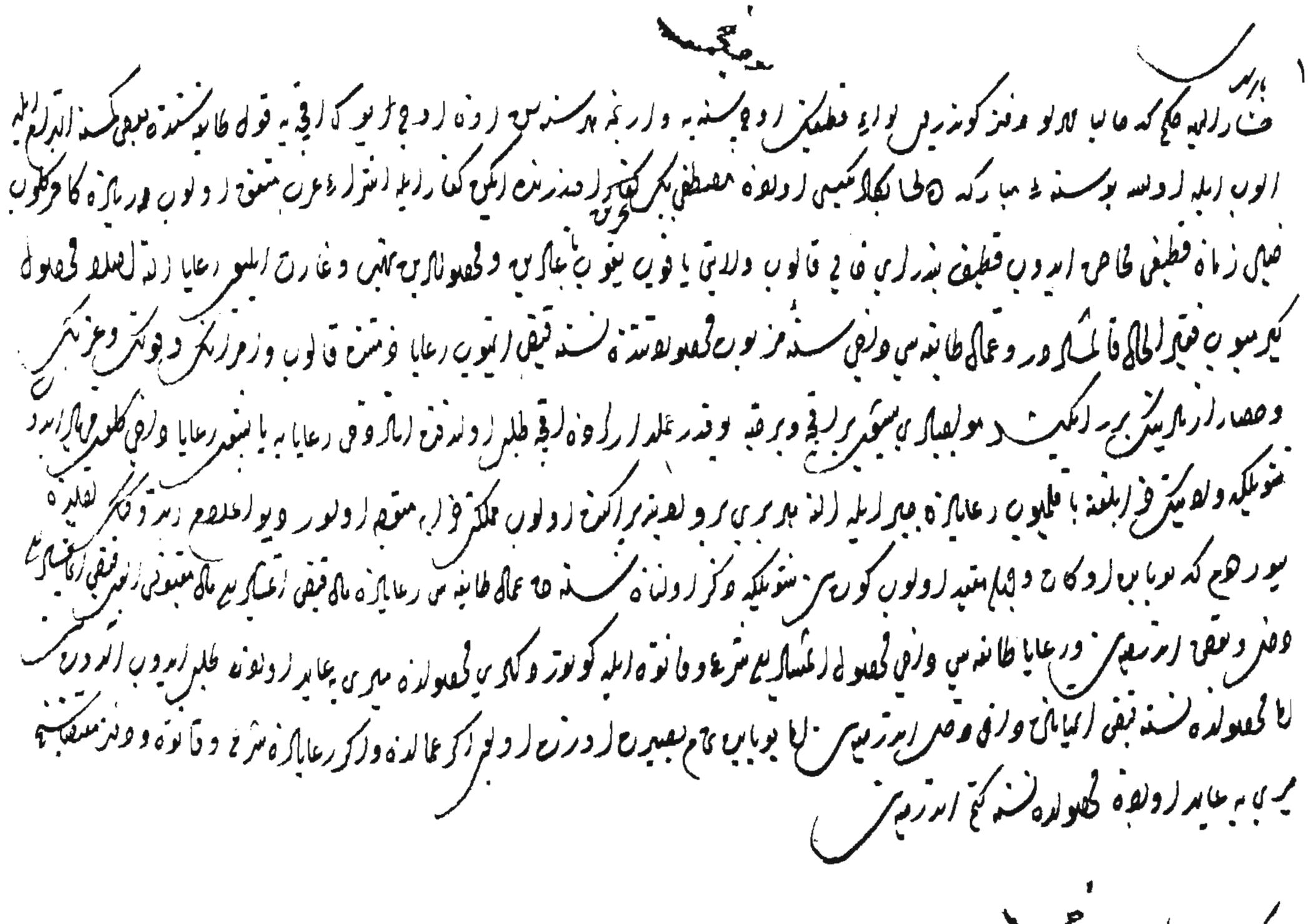

١١٢٥

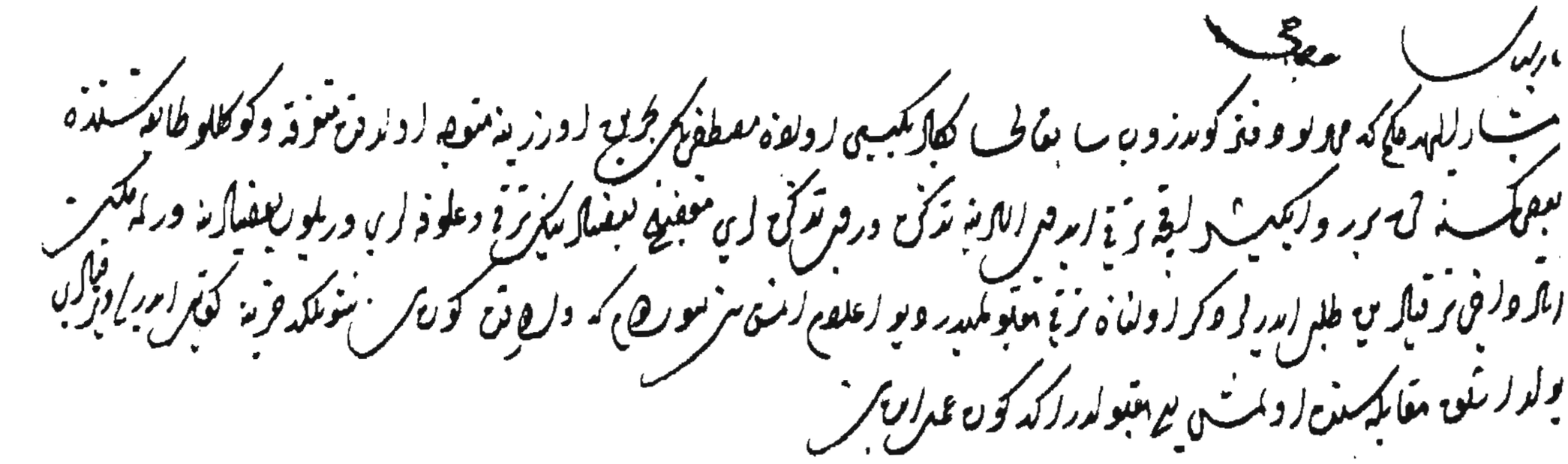

١١٢٦

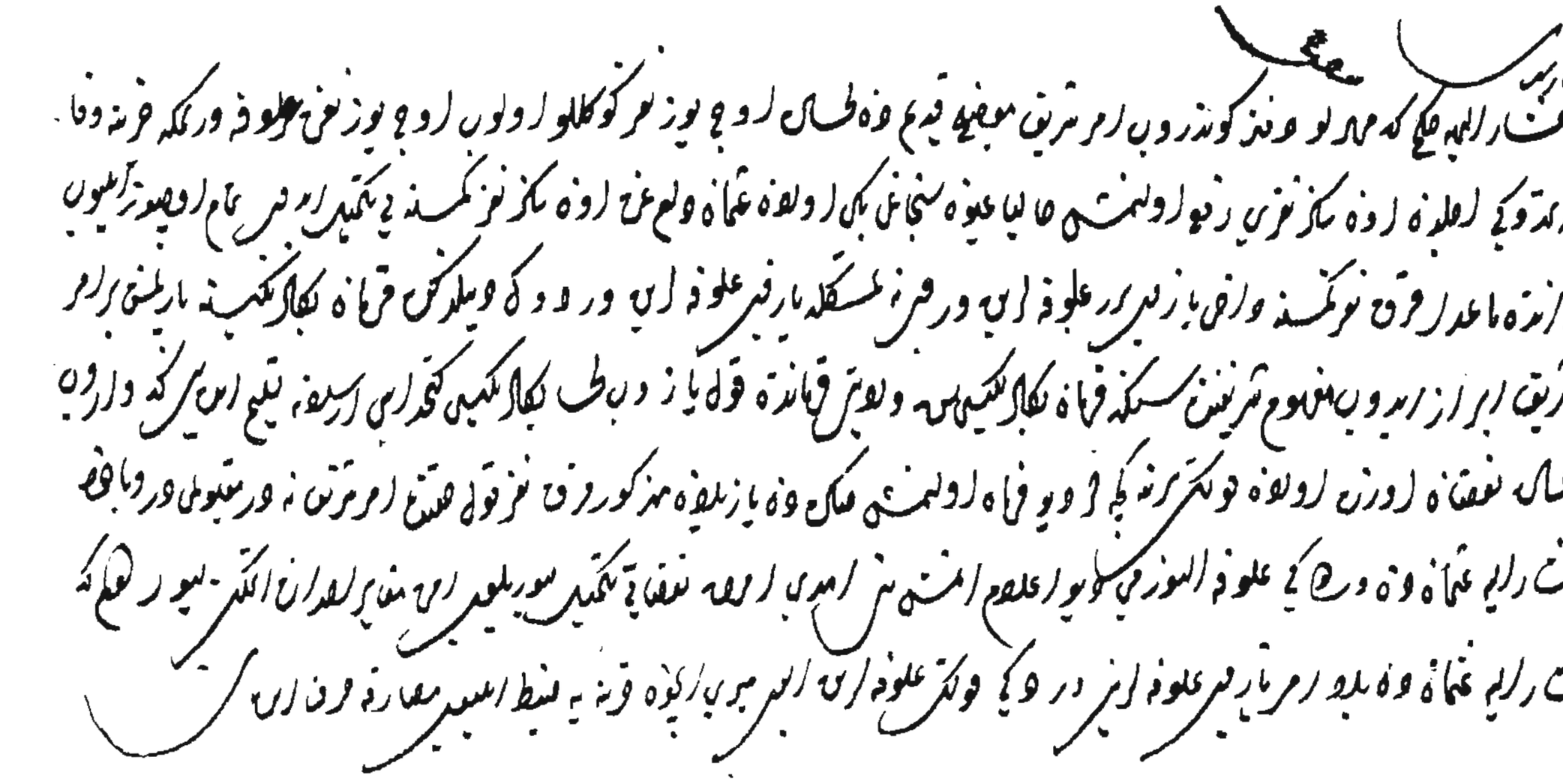

۱۱۲۲

ثبت رایه حکم که قضایا و قدریه کوندرلی و دلتیلی ایتدرلدیغی اولدقده رعایادن برکسنه اولیوب باغلکاری و باغچه لری اولدیغی حالده
اولیوب مزبور نکارکنیسی اولدیغه محدث سعادتلو افندی حضرتلرینک ایوکچی رعایا باغلری کبی و رعیته بیع اولنمیوب ویرو امرتیق وارد اولدیغی حالده
مشارالیه وکز اولنان باغلری رعیته صاتیلوب آلنمیوب و اقیو اولدیغه اغاچ و متفرقاتی و چاوشلق وسایر عوارضی علاوه ویرو اوزره جابنده صاتیلمق
ویرو امرتیق ارقه سیله ظلم و زوالری اولدیغه مکسین بن عبدلی وارثی وکز اولنان رعایا باغلرنده اولدیغوزدن مقدار یک ارقه لیق اولدیغوزدن مقدار یک
باغ و باغچه لری بدل مکز سیله ضبط و تصرف ایدرلر مذکور باغلرکی هاجاری اولدیغه رعایا طائفه سی هرقنده که کیرو ایرانه کلکی وکز اولنان
باغلرین ظلم اندکاسن درمیان وکز اولنان بوسبب ایله بهر بن ملدیی وطن ایدرلر بعض دخی ترک و بعضی مزارعلرینی ترک اولنمش اولدیغندن
سحده کلکجه رعایا طائفه سی برقچ کلکی وکز اولنان باغ و باغچه لرین طلب ایدرلر باغ الاغلری ایله مرافعه ایلدقده بز بو باغلری ویرو اوزره حاتوه السنه ظلکر ور
ویرو اوزره ارقه مزبور و کن ویرو نزاعی اندکاسن بعض ایله بلده کرو مزبور باغلرکی کهولدقن صکره مذکور ایکیسی ده بلده یه کلوب
ورلدکن صکره ارقه لرندن بعضی جبرا ایله رعایا یه حکم اولنه کوکللو طایفه سنکی ترغیبی مباشرتیله ارقه لرندن بعضی مزبور ویرو وارلری کوم
سکروح اولوب نزاعی ایدرلر توله طایفه سنه اغوا و ترغیب مباشرتیله امر سوء ملکده رعایانکی باغلری هاجاریه ورلمه مخللی مقصود اولدیغندن
بلکه اولدقلری رعایا بعضی ارقه لرینی اوکورمیوب اولدقلری انسانی امر ایله وکز اولنان باغلری مقتضای امر ایله محدث بیع اولنمق و فوق سنه کلکجه
کوندرمشدر سبب سوء ختام که ایکی طلب ایدرلر ایکیسان ایدیلر باغ و باغچه لری الیسنی توله طایفه سنده و دیکری باغچه لری هاجاریه
ورلمکله وکز اولنان باغلرینی بکلکسن سعادتلو افندی حضرتلرینک اوغلی مرحومک اولدیغی متصرف اولدیغی هاجاری کندولرینه اولنه دیکری باغ و
باغچه لرینه نصف نصف ایدرلر دیدکلری بیهوده و اقتدارلرینه ولی نعمتی و وکز اولنان باغلرینی بوبابده اوزرلرینه تحکم ایدرلر اولدیغی بعض بلده لیلر

۱۱۲۳

ثبت رایه حکم که مرد لو قضایا و قدریه کوندرلی بالفعل تحریرینه ممکن اولدیغه بحسبه یه رجاع ممکن و بعضی ارقه لرینک نواحی قطیفه نبعضی باغلکاری
اولوب نوشته ارقه لرینک باغلکاری اولدیغی تحدیر زمانده امر تیق وارد اولدیغی صورتده ویرو اینه وه غیری یازیلدیغی بیانیله ویرو اعلام
اولنمق لکن سنه سابقه ده باغلکاری اولدیغه مصدق وکز اولنان باغلرکی ویرو جابنده ضبط اولنرکن بوسبنده قطیفه سندیری بالکلیه معطل
قالدیغی مذکور بحسبه یه رجاع بوبابده تحریریه ضبط اولنمله جلبی وطن ایدرلر وکز اولنان باغلرینک باغلکاری اولدیغی
مزبور مستلزم اولغین رکاویارکنی ارجاع و فوق بوبابده معدوم اولوب امر تیق باغلکاری کیرو کندولرینه ورلمکله وکز اولنان باغلرینک
کیرو ویرو یه کوتمی ضبط اولنوب و باغلکاری کندولرینه ورلدوکی نقدیه فصلی کیرو ویرو یه کیتمک السنه ری توبابده اوزرلرینه تحکم ویرو اعلام
اتمکلری امر بابه سوء ختام که اول صورتده کوری مذکورلرکی باغلکاری جرا النفس باغچه لرینی ترک اکلمی باغلکاری کیرو کندولرینه ورلمکله
باغلکاریده مثل ویرو یه کیتمک السنه ری

۱۱۲۱

۱۱۱۷

۱۱۱۸

۱۱۱۹

۱۱۲۰

١١١٣ ترجمه وتلبس قضایا نه حکم که عاد محکوم از یکی صدور کل تشنیع امر اولیتی اولیا بین ارجیتی بلکه ریاستی مقصد حکم تشریع یا ترتیب
مامور کی ایما ارسال اولیتی مدیریوب دم که حکم ترتیع دار ع فتح ناحیه وتر اقی ایتمیی مانع لیتی محل وبنه دار قرف رایا ایم
جمع اولیدستن ایکوه ارسال اولنه امر ترتیع ریاین معصیا عمل ریاین

١١١٤ بکیچ فی صلو وقوله قضنه حکم که مکتبی کوندرفی قوالیتیوا یا صابی ایلدکلری امر ترتیع دار ع اولوب اسدتیع ایتمیتید ویوسف
بن محمد واحمد بن اسفور ومحمد بن ویزیام تمسنه ع سوضنه کرسیر اولیتیع فی ناه اولنوب مزبور قیوولاه وربا یورتیع
بو نیما علمه سیاتر اولیتیع وقایدن نقل اتمتیستن امدیریوب ع کدفی رایه قیچوزه کلدکن اولکی امر ترتیع بعضیع عمل ایدرقیی
دار امر ترتیع بیرینه دار واقعه یازدیلدوریر

١١١٥ مصر بکلاربیکنه حکم که مکتبی کوندرلدی ولوقتی مصر قضاسی رشید مضاف قنده واقع اولاه صدیه ایام قریه فیع فی ناحیه کرد قضاسنوب
نابو ایکی سنه سابقه فی فتح قضاسنه فیع اولنمله بعض مصالحی مدیریی واقع اولدقدا یا ایدیکاری و قدلاری وقتلا تعیین قریه مزبوره ناه
کفیسی اولنوب وی طایبا وکی اولناه قریه فی رشید قضاسنه ای ن اولنمالی لازم اولاه مصالحی کورکی ایتمع قبال عسرن تکلورقیوورشید
قضاسی ایکاری علام اندوب وکی اولناه قریه رشید قضاسنه الحاق اولوبی کلا اندرکلی تعلقه یوقیوع که انتمتیستن
اما اولاه قریه ایقع قضاسنده اقرار اولدقع فی قضاسنه نقضاه لازم کلورمی بلدرمامتیستن یوقیوع که ایوکی اقرار اولنوع
ایلی اکه نقضاه لازم کلمزلیی اکه کوره دفع ایدیی اکر نقضاه لازم کلورکی رشید اللهیمی دفع ایدیی کره ایکی قریه اولاه

١١١٦ ولوقتیزاناطولی مصارنه حکم که بکجک مدینه قدمنه تعیین اولناه زعیم حصه مکتبی کوندرفی قتع حصار بیاض ایستیه صیقلکاری یازلی ناحیه
اولوقعله سایر بنی قتع اولاه بیاض کی معاقوزه ویره خبار در تو کلا بی کلیده بجع اولناه بیاض ایچون اکثر اولیتی بکلار دیوبیاض
وما یاستیاک کوندرلوکن اول ماللر دخی سفاک دی کلنی ایدوکلاری بلدرولی ایدیی طایفه مزبوره وه نکمنه معاف اولمامشدیکیوع
وار ع قتع توقیفنوه متعید اولوبی قدمنی مزبوره امر کی اولناه بیاض طایفه سی زمره بیتع معصیتیع اقرارلیع اولمامش توقیلو دار ع
اولاه ایدیی کی مزبوره ارسال اولنمیی کره اولدقدا مدمتاریخ اولنان تعیین اولنمیی وکی اولناه وارق قبستی اتمتی دار ع ایدی
اولوقبل تعیین ایدیی سفاک دی کلنی ایدوکلاری دیوسیاه بازلی کلمه ارنیی کره ماضی اولوزمان بیانی ارکتیی حصار بنده کلاه
کلمه سی که سایر اولنه معاصی ایچون اولاه کلی اولیتی اولوزمان وکی اولناه طایفه سنه نفوذ ایتمه بانی اولوزمان وارق کیمای ایدیی
کلی اولمامی که کوره کره قتع کلی

۱۱۰۸

۱۱۰۹

۱۱۱۰

۱۱۱۱

۱۱۱۲

١١٠٤

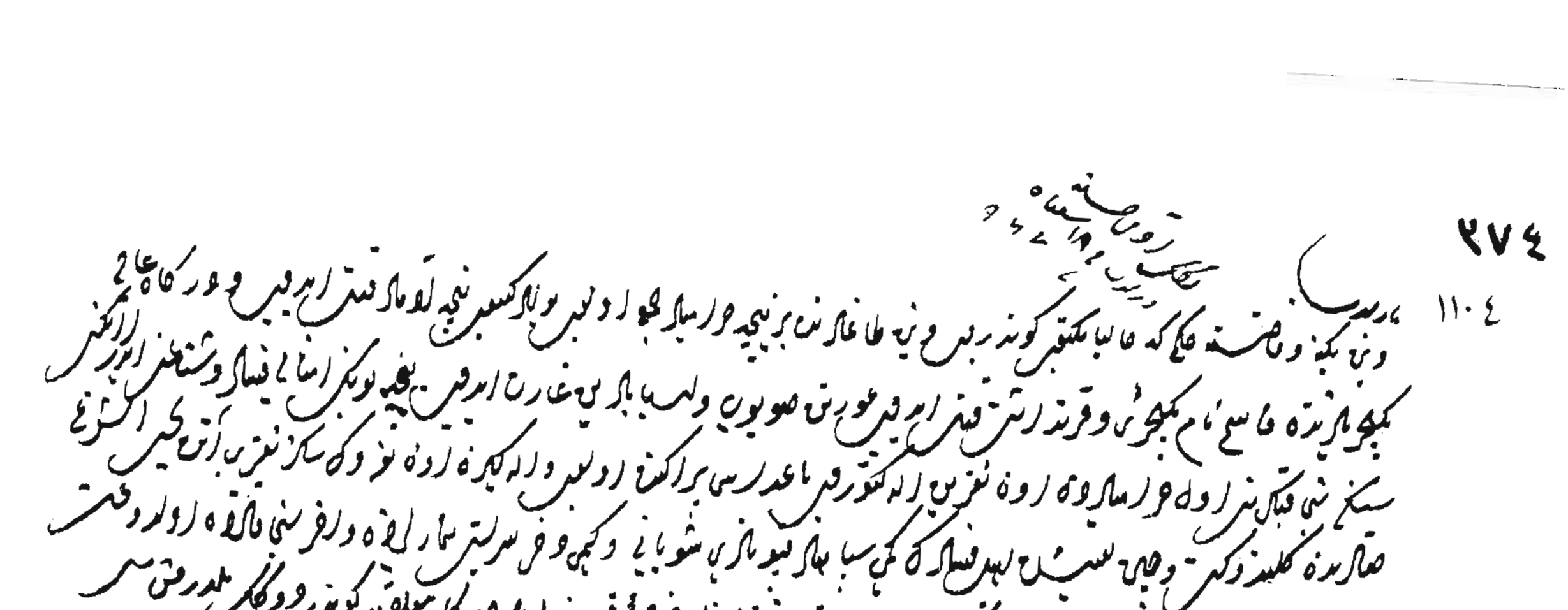

١١٠٥

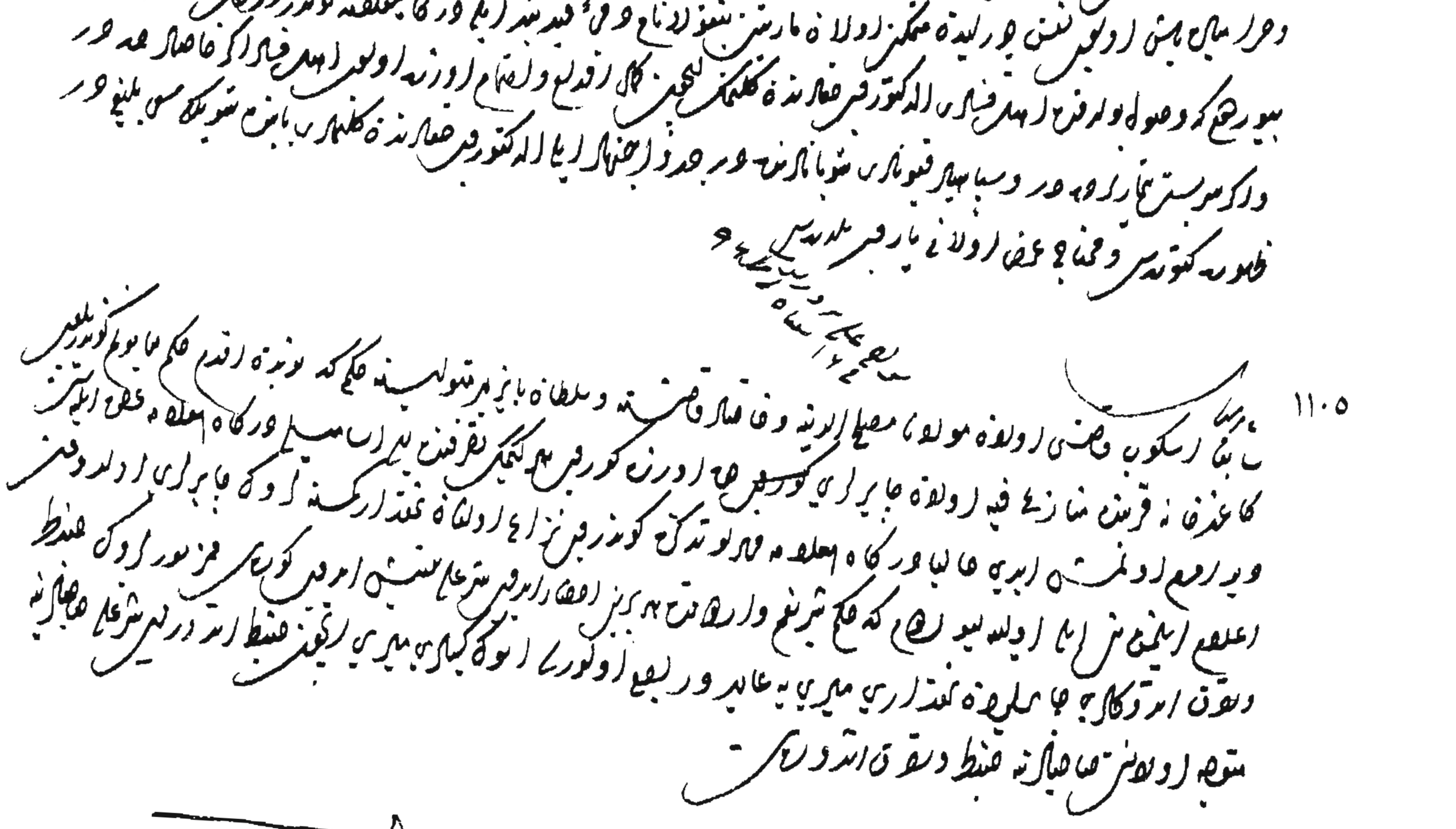

١١٠٦

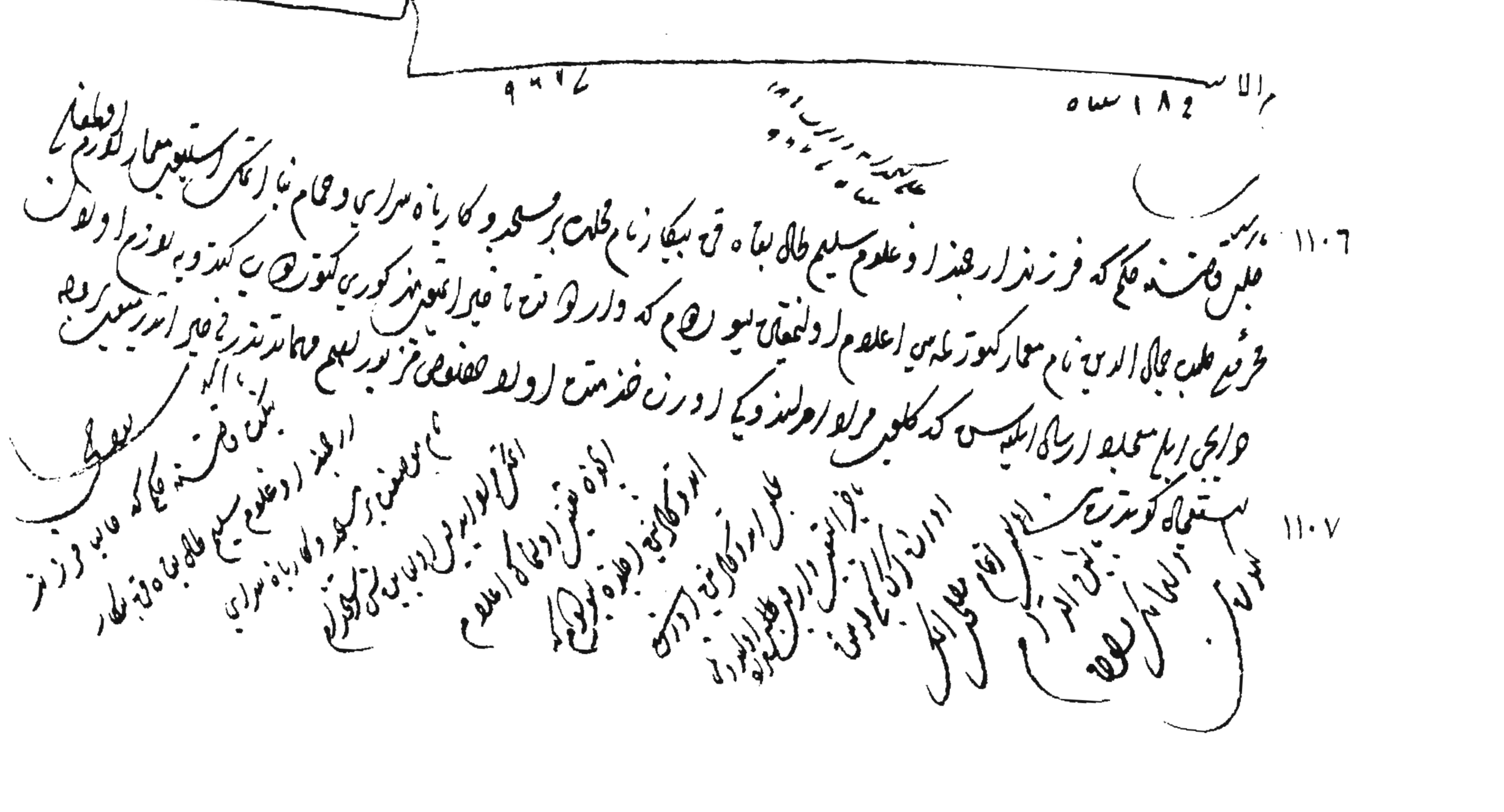

١١٠٧

۱۱۰۰

۱۰۹۸

۱۰۹۹

۱۰۹۵

۱۰۹۳

۱۰۹٤

۱۰۹۱ بازدهی

ارض روم بکلک بکبیشه وقاضه یاسیور وقاضه بوندره لقدم یاسیور وقاغنی بیکلیتوزلرنی تمامن متصرف اولوب حضرات وظائفلرنی نام یازیلمق
ارض روم جاوشلرندن رسوله نام مکمنون اولدیغی جهتله تمارینی ترفیسی ایچون کندویه الطاف ابرون بعد مذکور رحمنی ایچون وقاغی
واقعه ورجه یاسیور الایکبیشی سکالین وقاضی ایکمکین تمارینی مذکور رحمنی یوزقلنوب برلن ویرلش ایکن مذکور رحمنی ایچون صحیح وقاغی
ایتمشدر اولوجه نام مکمنون مومی الیه رحمنی ایچون بیم جوزه ویرلوب تلبیس سوکه ایتمدرجه یاسیور وقاضه ایاز ناحیه قاضیسی ثابت
سجل ایکمکین مذکور رحمنی تکیر تمارینی مسفور رسوله جاوشلکه ویرلوب الطاف ابرون مکاره برلن ایکمکین وقاضی برانجی دفعه تسکاری ایکن سب
هرکسی ایچون قوتوی مهرنوز حقیقتحال معلوم اولمق ایچون سکا کوندرلدی یوروم که حسب تشریف واصل الاتباع وارجوتی سنکه
بکلرکبیشی بوخصوصه بالذات مباشرت ابرون واردقده مذکور رسوله جاوشی مسفور رحمنی یه برابر ایلیوب وکیل اوله تسکاری یه نظارت
ابرون بوخصوصی اوکمان وجهله اجرا وزیاده وقت ویرمیوب ایاتعیشی وقتی ابروب کورسکشوبکلکه مذکور رحمنی صحیح وقاغی
ایتمش ایکن وقوع بولوب حالا اولوجه بیم جوز ویرلوب تلبیس ابرون مذکور رحمنی تکی تمارینه کندولرینه مزاحمه
ثابت وظاهر اولورسه تمارینی مذکور رسوله جاوشلکه مزاحمت ابرون واردقده ویرلوب وجه تلبیس تسکاری یه نظارت
ابروب یاکزه نوجه ثابت اولدقده مزاحمی اولوزه یازوب یاسیور فی ایکمکین اکی مذکور رحمنی صحیح وقاغی ایتمش اولمایوب
بالعکس جیوبنی ایکن مذکور رسوله جاوشلکه وجه مشروحه اوزره تزویر وتلبیس سوکه اندوجه ثابت اولورسه مذکور رسوله
جاوشی حبس ابروب تسکاری یه ویرمیوب واردقده یاکزه نوجه ثبوت وظهوریله یازوب شش سعارله فی ایکمکین
بالجمله یوبابن اقدام واهتمام ابروب تمام حواله صریحه تایه اولوب برجانبه میدان ویرمیوب عجله ایتمکلری مورد تشریف تلبیس فتوحات اولمق
کتوره سکشوبکلکه تحریراً فی اواسط سنه المعظم سنه ۱۲۷۶

سنه ۱۲۷۶

۹۶۰۲

۱۰

مقر بکلربکبیشه قلعه کدشن سعادتلو اولدقده کدیکی دیلدیرمزبوزوه ارسالا ولنجق خزینه اولوب بلدیکن وقتی ایاکسن سعادتلو
کوندرمکه زمرهٔ اردی بیوروله جام که وارجه تی اوزره تنظیم مقتضاسنجه لسعادتلو سعادتلو ارسالا ولنجق خزینه یه وکیل ومعتمدی ایله
سنده سعادتلو ارسالا ذات اقدسکلری ایله

۱۰۸۸ مکه مکرمه قضیه حکم کذا و نذر کونه در فرش راه رفته کعبه شریفه زیارت نه کلمه فقره ایکن در مسکن معینی اولمه دغدغه وهم مزخرفین
بر موضعه قوغمق حرم شریفه تلوث عارض اولیق و کیملری یا ملیون عائله مسلمین بولوانوه زبان مطلوبلرن اولمه دکاری یا عذره کیمسکنه
تدارکه لازم اولمه دینی نوبته اقدم نفی اولنیق مرجوه سلطانه حقدار ایکن مکه مکرمه اولمقه عمارتلرنی فرش طاشیله مزین مسکنلرنه
بنا اولنمقه مبنی بر اهالی قوته ایلیق بنا اولنمق حسد و ظن ایکن سن سعادتلو نوبته قوله لازم اولیق اولمق الناه فعلی ایلیقه طاشیله و رخامله
مزین فرش ایکن هایلیر مسکن یا ملیون عدد ایلیق نیوله حرم که کعبه اولمه دینی اولمه دوزن هر کز اولنامه فعلی فرش ایکن مسکنلرنه
یا ملیون حرم شریفی تلوث و تدنسدن تطهیر و پاک ایلیه

۱۰۸۹ بارسی صحی
مشار الیه حکم کذا و نذر کونه دخی آن بر زمزم فرش بر مطلق اولدیغی اولیق موضعه کاکل مرتبه تلوث و ناپاک اولمق نماز قلنمقه هایلیق
حالی مشاهده و معاینه اولنان موضعی مسجد الحرام و ترکه اولیق مسجد که هر یرنی نماز قلنمق ایکن مبنا اولیق بنچه کمسنه لرک ایدیغی کبی
مسجد شریفه کرسینی اولیق اولمق اولمق ایدیلن اعمالدن و کی مادیه مستعمل کیدوزمزم قیوسنه اینیق آن مرتبه قیاس و دیکر اولمق مطلق تیلوث
یدی فرشی اولمق ایله آن زمزم نرخی تلوثدن خارج حرمدن برقاچ مستعمل اولمق کبی اینیق سبب حرم که مطلق
اولمه دینی اورن حرم شریفی دیکر زمزم تطهیر و پاک اولنیق طرق برقاچ مطلق ایله دیکر

۱۰۹۰ بارسی صحی
مشار الیه حکم کذا و نذر کونه دخی موسع حج مکه مزخرفه زبان کتنه دار ایکن اصحابی خیر ایتمه بعضی بنا اولنکاری یر آن قاره اولمق
تطهیر نیه و فاریس جبک مالی دقتی اولمق دینی اولمقه و قتی محل اولمق آن قاعه ایچنی حرم مرتبه زبان فرنسی یرلرن قاعه دار اولمق دقتی
حاصل اولمق طرفه دار یعنی یوی حرم شریفی ایکنی اولمق حرم شریفی چوقلق تلوثلرن و مسکانلرن کلیا حرمدن و اقیه اولمق اولمق
اب قاعه قیاسنی و اطرافی حرم مکه اولمقه اب قاعه اولیا اولمق طوفی و تنظیفنه کلیق متدارنی اب قاعه زبان اولمق یعنی
و آب قاعه ازرم اولمقه صوی و قدمکلرنی زبان اولمقله حرم شریفی تلوثدن پاک اولمق و یوقطع ایلیکنی اسباب
سبب حرم که مطلق اولمه دینی اورن هر نوع اسبابی دیکر یه تطهیر و پاک اولمق با بین تدارک ایلیه

١٠٨٣

١٠٨٤

١٠٨٥

١٠٨٦

۱۰۷۹

١٠٧٦

١٠٧٧

١٠٧٨

۱۰۷۴

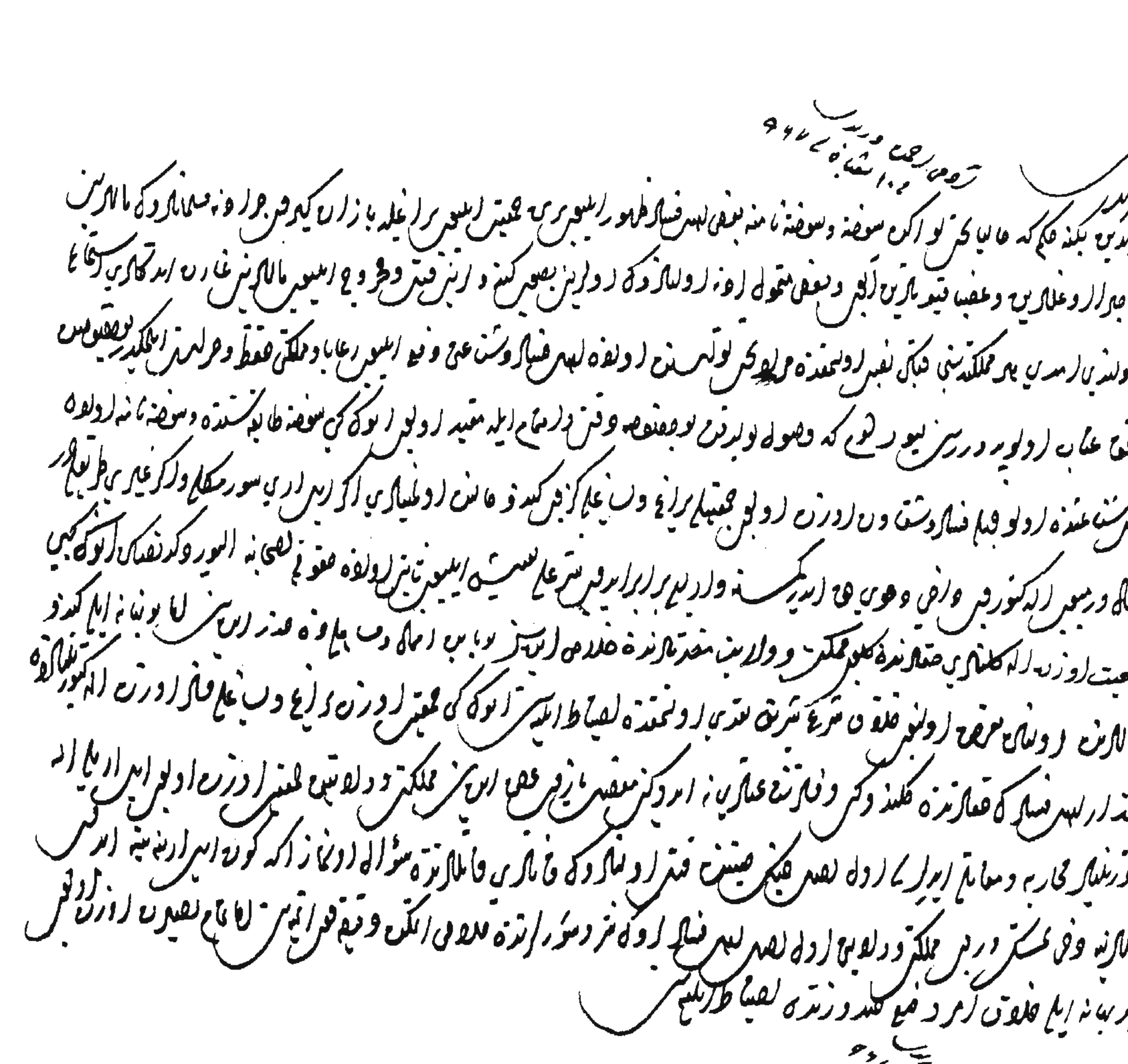

۱۰۷۵

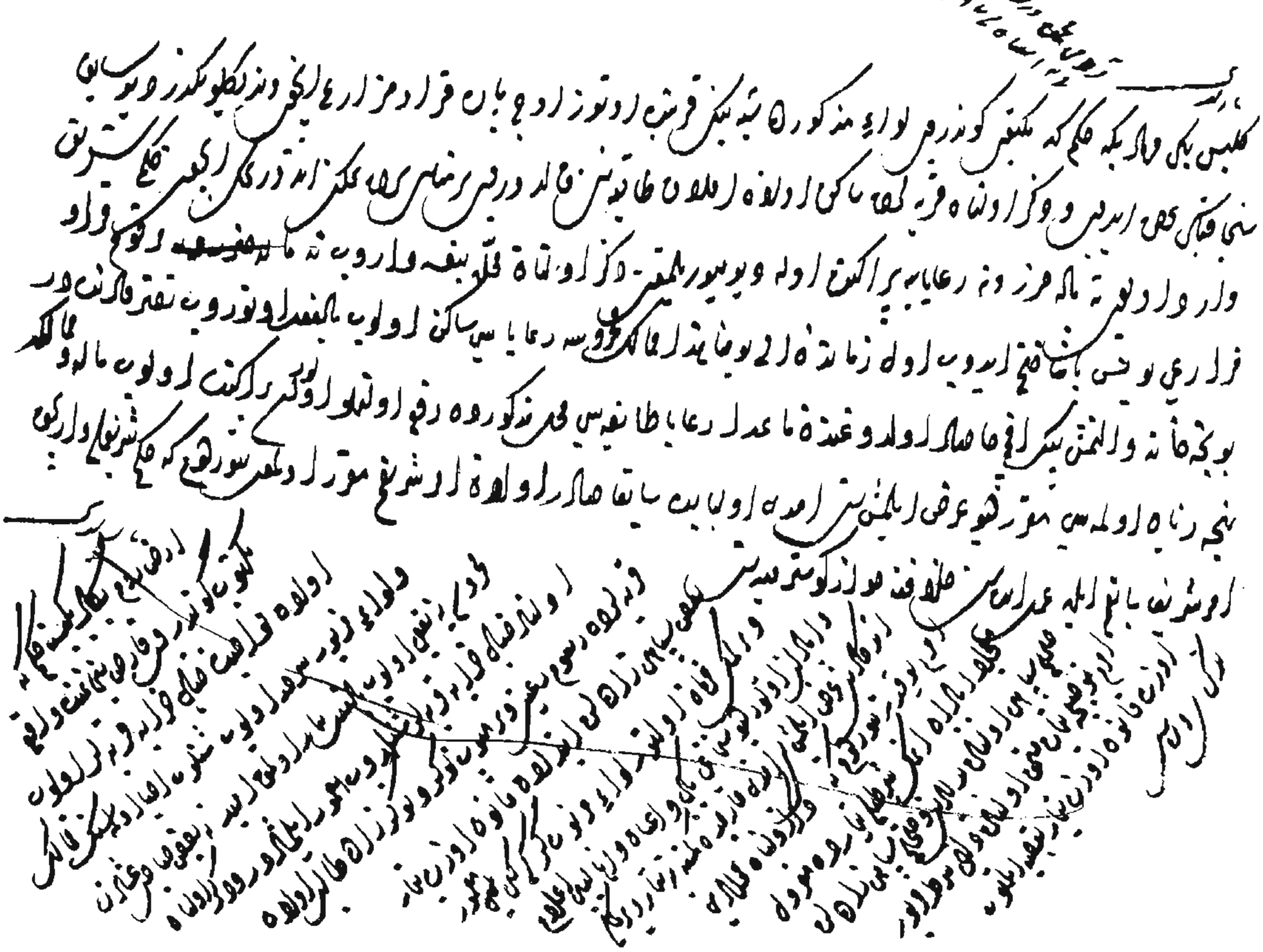

۱۰۷۲ [illegible]

[illegible]

۱۰۷۳ [illegible]

۱۰۶۹

۱۰۶۴

۱۰۵۹

۱۰۶۰

۱۰۶۱

۱۰۶۲

۱۰۶۳

۱۰۵۷

۱۰۵۸

۱۹

اگر معزولا سپاهیه ولگر سپاهی زلفه ور ولگر ورلکسوز اولنلر ور هم برینی یولدن آشاغی تحصیل اولنه هر کسک حقنی ویولدن آشاغی کوره
انواع غایتله مغازه اولور رکه کون تبنه ایلیجی وارفروشنه عسکر ایله ریشه سنی مصنوعات مزبوره نک محل رواجی ورارغرم اولورن
مرتبی ویکمکی وشمعیزی رغیلها حاضر اولوب ارسکی بابنی وقیقه فتر ایه تسلیم ایله تدارکه ایدیلیر نه زمان چقه وعسکر یازفی بلده دیرسک

۱۰۵۵ ، بوجی
قراله اولنه حکم که حالیا شش سعار تمیز یرجانلی قدمتنی اولنه فرمانزیدن ارسال اولنیجق موجبنجه که وصول بولدقده ویلانه
ندکون تکنه بوجه لصقی اولنه طوغانکده قاصه همایونه زیاده نماهنکده تدارکه ایدیلیر وقتنده وموسمنده ایلیکسن سعار نه ارسال ایلیه سن وولانه بن
اولکن وجه بیلن ورفی وقتنده وموسمنده ایله فرمانزیدن ارسال وارسالیه ایدیلیر اولنه وابنکه اولنه واطوارینی یازفی بلده دیرسک

۱۰۵۶ ، بوجی
وارنه قاضیسنه حکم که بونده اقدم لکه حکم شریفم کوندریلیکنه اولنه نوبتجی یکچری یولاماسی وقتنده بابنی مقابله ایدیلیر اولنیجق وصول بولدقده تدارکه
ایدیلیر رعایاکه نوبتجیلیکه یازیلمیه رق کیمسه ایدیلیر یکیلانه تجنید ایدیلیر کوندریلیکنه وبو اوامر اولنه ایدیلیر اولنه حکم شریفم کلکده معزز اولنیجق
مضمونی مزبور مهماندده اولنیجق بوجق که وصول بولدقده اصلنه فرمانزیدن ایکنجی مالزمتنه مباشرت ایلیجی اوجاغی یکچری اولنه رکه به تسلیم
تدارکه ایدیلیر ارسالی ایکنجی بابنی وقیه فتر ایه تسلیم بو مضمونی لعه ایلیجی تزکره ایکه کون مقدم اولنیجق اوجاغی یوقسه استیمالی ارزل اولنه
رکه به ارسالی رعایاسی ایلیجی اولمیه رق وساده وقه قدر اولنه صالح عدد ده مقبوله اولنه و بو حکم شریفم سکنه کون تدارکه ایدیلیر
رنه و قبیلی تدارکه ارسالی ایله چیقمق وعرتمقده ارکه ارسالی ایدیلیر نه زمان کوندره کوکلی یازفی بلده دیرسک

۱۰۵۰ بسم الله الرحمن الرحیم

نبذه ازده دویست و سی و سه حکم که بونده از قدم سگاه حکم شد بر نهم کوه زیلوی نبذه ازه عکریها حاضر اردلی سلس جانباز نه ناظر اردلی از لوکای قدمی وارنی اردلی وارد بیلی ارنی رسلوی ایدی الکریم سلس بکی سناه ولیم علی به ملقبی اردلی وه ومناسبی کورکوی اردرنه قدمی نولیم و بولاروم اردلی ایدی ایدی حالا ارزاق وارد زی جانبازان کفار خاکسار کی حرکتی برکتاری اردلد دنی لسمای اردلی نیولیم که وصول بولدقی لصلاح خیار انتخابی سنی عکس اردلی ایدی حالا ارزاق وارد زی جانبازان کفار خاکسار کی حرکتی برکتاری اردلد دنی لسمای اردلی نیولیم که وصول بولدقی لصلاح خیار انتخابی سنی عکس اردلی ایدی حالا

۱۰۵۱ بسم الله الرحمن الرحیم

وارنه وضمنه حکم که حالا بانان جانباز نه ترکه به مضافه اردلی نیولیم که وصول بولدقی لصلاح خیار انتخابی اوزره ترکه اردلی وارنی زنگبار کمالیه نه ایچی ایلی کوه زی اوزره ترکه اردلد وارنی کمالیه نه محمدی امدی زاده ارکان قویلی کوه به کوندرلدی بلکه تنبیه امدی که آنده طالبی اردلدن بیع اربیع ایله بولنان بیع ایلی رعایا به بعدنی اردلی نرخنده اکسکه اندرلدی ایچی بیع ایلی ایچون کوه زی اوزره ترکه اردلی وارنی زنگبار کمالیه نه ایچی ایلی کوه زی اوزره ترکه اردلد وارنی کمالیه نه محمدی امدی زاده ارکان قویلی کوه به کوندرلدی بلکه تنبیه امدی که آنده طالبی اردلدن بیع اربیع ایله بولنان بیع ایلی رعایا به بعدنی اردلی نرخنده اکسکه اندرلدی ایچی بیع ایلی ایچون

۱۰۴۹

١٠٤٧

١٠٤٨

١٠٤٠ طرابوس بکنه وقفنه حکم کد سلیمانه بر کمسنه طرابوس سنجی غنی جلبانیه سکنان وارباب حصیانه اولان اولاده کلیسی
طایفه سکنای ایکارنی ممکن اولدوقدن صکره کاری تانمق بلم مباشر اولیجی اوکاری تنبیه و تشویق ولایقه قیام ایتمیوب اهمال کاری لسبابه مزبوره دیر کاه طرابوسده و کاه انطاقیه و کاه حلبه کتورمکین ایچون التزامه کفیل کیرو
عاص طایفه ارسنه ولریفی یوماق اولمق اولدوغنی لسماعیل اولمغین سوکره کاه وصول اولرفرح اولمایوب معتید
اولمغین مذکورینه قتع یمیو وهرنه طریقیله اولورسه اکسکوریفی وضع ایدوب قیام قیلمق اولمغین اولدوغی قضیه

١٠٤١ [illegible]

لاوقیه قضیه حکمه کد عایا سکز یوز قروش سکز لچه یارم اقچه اولاس وبشیوز سکسان اوچ لچه یرکویی وبشیوز سکسان
لچه یرده یویی وبشیوز طقسان یوز لچه یارم کن یی دارلق یوزطقوزه بر لچه یارم طاغلق ویکیوز سکسان یکری بش
لچه یرایچی حصاری اولدوغندن بشیوز لچه یرطقوزیکری اولدوغه یکیوز سکسان یکری بش لچه یارم قاش لکیچی و ورغ یوز
ورتیوز یکری بش لچه یارم غنمانه و یدیوز سکسان قروش یدی لچه یارم اصلحانه ویکیوز التمش اوچ لچه یارم قویلق
غنمانه ویکیوز التمش التی لچه یارم اغا بیکلریناملی قرزغدی سنوریایکی قفتکن قریه لسماعیل نام اولمغین
عمارت عامره ایکن وقف اولمغه قریه کسنوریایلی قلوطه اولمغین وایاز اغا وقفه کی اولمغین
اولدوغی عمارت مخروبه متولیسی کسلدوغی زیدیجی اعلام ایتمکین اولمغین اولمغین
سوریلدوغی که وارکوی مالکانی وکز اولمغه قرا وقرارعکی اولدوغندن دکلدرکین وقف کریوز بیرده لسماعیل وقفنامه
قاضی اولدوغندن بحث اولنوب کوندی قیلوقتده مذکور قرا وقرارعکی سنوریایی وقف اولمغه قرا طاغی اغا ایلی کلوطه
بعضی مجاز ومعنی سنوریایی دارمندیر کیمسه نقض ایدرسنوی فاصلایی کندیلرده وقف مندیر اولمغه یازدقلرنه
مجملاً مندیر زیاده ایی دارمندیر ورباً مجملاً سنوریایی مقطوع ایلی کسولریلی اولمغین مسلم ایدیکین بیع ومشکوک
نسنه ایله وقف صحیح وصحیفه اولمغین وقف ایدیکی وقف مقتضی وشروطیه عمل اولنمق لازم اولمغین

١٠٤٢ [illegible]

۱۰۳۵

۱۰۳۶

۱۰۳۷

۱۰۳۱ ثبت سند ... صحیح رسید

آغربیوز قاضی سنه حکم که بونده ارتدم بچه وقف لدکلام شریفه ارسال اولنمش وریایه وکفارفاکسار ح ترکه ده رکی منع اولنمشدر اولد
اولمرسابقه شریفه لرم کماکانه معتبر وریبور حکم که فصوله بولندقده بوبابده وریایا مالکانه متعلق اولوب طلوف اولمرانما
وعماک وسایر زعما وارباب تیمارروه درعایاده برقفه وریایه وکفارفاکسار ح ده وریه سنه اولوکه کبی اولمرایله دارناکرده وکیلیاراولمرانما
نفاذ ارترکه ده رکی متعدد وراکه کوره ترکه ده وقف اولبابده وریلیقه اولمری الانزه اولمق نفاذ ارترکه ده رکیلیه اولمرایله سدس
سهام ترکه عصه اولمق اولوکه کبی مخالفت ایدوکم اولورسه اسمارینه مندرج کنه صفاکنده کلنجه یازیلوب موجبنجه عاجزه اولمق
وسکدم اکبی اولمق لازم آغربیوز کنجی قضا وقفه اولنده قلعه قدیمه کلیسی متعدد اری قصارای عیسا بن سکدم ایله بن

ثبت سند ... صحیح رسید

۱۰۳۲ ثبت سند معتبر ولدی نبی ح بکه حکم که مصرکماکمبی مکتوبی کوندرمش سوکه اولمق وبارکه هولسبله فراغلی السمنوی فراغنده اولدکلری
وقاعه متوفی اولمق وبرادرلری اکبی قیوم اولمق رشیاکوزه قوردوکاری فقدان وبیلوب سکاعصه اولمق اولمنه دخی اولمزمتوفی اولمق ورثه
بیوک کدخدا زاده وارنجه کماکانه فقط وهرایسی لازم اولمق اولمزه بایازیلن فقط ایدیلن وارلوقت کماکان تسلیم ایدلمش کلمیب
سند سهام ترکه ملفی اولمق

ثبت سند ... صحیح رسید

۱۰۳۳ برمیلی بکنه حکم که عالیه برغه قلعه سی وزوارلری بعض کمسنه لرفتنه اسمنه بیضاکاولمکله وقف اولمنش ایدوکی حلده جی اولمغال کوکجه
وبکلیاره معروف کمسنه لرکبی بعض کمسنه لرفی بیلمایدیلر وبکلیمزبورکوکجه ورکا متعلق پادشاهی اولمغلاکزده مصطفی قوشلیق نده وبندایلر
سکا ارسال اولمق بیوله حکم که وارلق مذکورکا وقف اولمالی اولمغابده ورقه شریفه متضمنجه کورلمش

۱۰۳۴ [illegible]

۱۰۲۷

۱۰۲۸

۱۰۲۹

۱۰۳۰

۱۰۲۳

۱۰۲۴

۱۰۲۵

۱۰۲۶

۱۰۱۸

۱۰۱۹

۱۰۲۰

۱۰۲۱

۱۰۲۲

۱۰۱۵ سمند بیجا عنان بکند و قضا را بحکم کہ سنگ بیجان و بکس و رکاب علامہ مکتوب کو بندر ہی فوجا بنہ و بیکار مشہور ہی جید عظیم اولوب
ایکن سعادہ و لیقہ اولمیوب جوارنہ اولاد قرانلری کثری خواص ہمایونہ اولوب اسنا و عماک ضبط ایدوب و کرلو بناہ تملک و املاکنی
اولاد اوقاف و املاکہ و کر سیستہ تیمار کہ خسوز و خراب یورتلری ایدوب انبوب جید مزبور کن اراضی و غیرہ یا اولہ
یاصوب و املاک قدیم ایدوب و بوتون انبوب کاربانہ یاصوب مال و منالرینی غارت ایدوب عمای آلتی یوز نفای بنہ وارمش
و کر اولاد و امجاد و اولاد بحسن اسنا و عماک ایکنجی ہی مالکین اولوب کہ فوجی خدمتی ایدوب عمای ندہ کلیوب اسنا و عماک ایکنجی
لوای مزبورہ خسوز و خراب چوغلمش سنجاق بکی اولمہ با اقلیم خاصی یا عمای ندہ کلمکلہ بوجہ طایر ایدوب کہ خواص ہمایونہ طایر اغلب
و سر سیستہ تیمار کہ اوقاف و املاک کہ جوا اسنا و عماک و سائر صاحبلری و یہ میوب عمای ندہ کلمکلہ و لایتی بوزولمغلہ
متوجہ اولمشلر جوع اولنوب و کلر یعنی بوجہ حکم شریف و امجای آرا تبا عماک و اوقاف بوجہ خصوصہ کندو تصرفلرنہ مباشرت
ایدوب خسوز و خراب اولمش اولدقلری توطن ایدکلری یرلرہ کہ خواص ہمایونہ طایر اغلب و اکثری سر سیستہ و اکثری اوقاف و املاک کہ
یعنی طایر ایدوب اولمغلہ خسوز و خراب اولمغلری شرعلہ ثابت ظاہر اولمغین مقتضای شرع شریف بنا عماک ایدوب حلال
شرع شریف تعلم و فرائض اللہ یہ میوب سنوبکلہ اعیان و اوقاف و املاک و سر سیستہ تیمار کہ ہی بوجہ سیاست مستحق اولنلرہ
و یہ میوب واز کندو تصرفلرنہ و سالو و یرو زرکہ اولاد فی اولجا قعتلرہ و عقب زمانہ اولمق معرز حرا کہ اولہ بنا و تاکید
ایلیوب کہ من بعد امر شریفہ مخالف کمسنہ ایشہ امکہ اعمال اولمیہ تحریر یا سیلکن

۱۰۱۶ محمد عاصم

محمد عاصم

محمد عاصم

۱۰۱۱

۱۰۱۲

۱۰۱۳

۱۰۱۴

۱۰۰۷

۱۰۰۸

۱۰۰۹

۱۰۱۰

١٠٠٣

١٠٠٤

١٠٠٥

١٠٠٦

۹۹۹

۱۰۰۰

۱۰۰۱

۱۰۰۲

۹۹۵ کهنه بکنه حکم که جناب لطفه پناه مکتبی کومرزدین نوغانی طایفه سنه تفرقه واقع اولمغین بعض میرزالری وسایر لهجه فسادی کلوب قلیه یه
ازاغه واوغلی اولوب رعایانک طوارلرینی ولجه یه واموالرینی سرقه وغارت ایتکده قایاولیوب میرزالری وسارقالری طوتلوب وسایرلری
محکمه کنده ارفراره اوغوب لهذا بنی حضرتلری حکم ایلدیلر امدی بونده اولدم قلیه مزبوره اعدادکلدکمن مذکورلرک کی کی معاونی ومنظاهرلری
اولدوغی حکم اولدقجه عاجزانه رایمه توفیقا حکم اتمکله ربیع الاول که دارکلجه قریه سنه متعدد اولوب مذکورلرک بعضلرینی قلیه مزبوره یه
اولدیرمکه تعهد وبعضه معاونتکاری وار رعیدر بیوغه حکم که دارکلجه قریه سنه دیکر اوردوزی ازاله ایله اوزرلرینه ورنیه ور وزمره ایله تدارکنه کلدقلرنده
میرزالرینی یاخود بولدقلرنده کوروبن اولرینی حال معلوم ایدنجه بنی وصیقه اوردوزی متفرق دیشوره یه دکین تعقیب ایدوب

۹۹۶ آیکه اربیل بکنه حکم که مالیه زعامتنه متوقف اولدوغه مدار اوزره زیدقدره قدوس جانبلرینه طوغرایکوزه ارسال اولنمغله ربیع الاول که دارکلجه
دارلوقنه واقع قیه سنی بنی ایله قدوس جانبه اولدقشده دن

۹۹۷ بغداد بکلربکیسنه حکم که بونده اولدم بغداد بکلربکیسی اولدوغه فقره ربیع الاول که دارکلجه مکتبی کومرزدین سرفرایکن بیوک اوغلی سلطانزاده عالی بکک
مذهبی اولدیغی بوجهله اینکی مرادلرینی اوغه جاغزده علاوه سنی کلیا قطع ایدوب یاخود وطوارلرینی سائر زوال ولاقیته کومرزدین
کمذ وصایاتی مالوب الیوم ورن یاخود قلیه مزبوره یه جاغزده عودتی بسلاجکی ارزتمزینه منظور حیوتلری ایدیکی وبابالرینی سلطانزاده
حسین بکک وارثی تسمیه کمذ وقتی رایمه سلطانزاده عالی بکک فوق مکتوباتی اولدیغی بیلدیرمشده اوزره اعلام ایدیکی امدی بوجاغزده علاوه
منافع وضع ایدوب ایکی یاخود وکلدر بیوغه حکم که بوبابده اولدکلری تحقیق اوزره اولدیغی علاوه منافع ایکینه اینی امرکه
سوبکی ولاقیته کومرزدین مذکورلرک کلیا جاغزده کسنه سی قالمش حیوانلرینی تعقیب ایدوب جاغزده صلح نصلوکه وعهده لرینه منافع
اینی اولدقده صفته

۹۹۸ مذکر بکلربکیسنه حکم که بابانی بکلربکیلکی کمالا حوالی حسنه دائره معروف سنجاق وقره اویه زفتار بکلرایله کلکام محمود وتابعلری
تعویض اولنیغی اولبابده حکم بیانوغ کومرزدین ربیع الاول که فصول وبلدقتا فیه ایتیغی عاجزانه اوزره مهمات
اولوزمره یه کوسکدرمی مجلبه اخراج ایدوب کوندرمی وسیع وارتدیم ایلیمی که سابقا بکلربکی اولدوغه معطوف وتابع
رتبه کبرای سریر سلطنت ایلی قلعتی قبضه علیاسنه کلمله

۹۹۰ تصدیق نگار کمینه خاکی که فرزندارجمند و علوم سلیم طالع بقاه و اقبال بی زوال همراه رویچوقه مکه مکرمه و مدینه منوره فقرا سنه ۹۹۰ بیک اکچه کوندرمکن امر اولوب بیورلدی که وصول بولدقده قرنده مذکوره امرم اوزره ۹۹۰ بیک اکچه اقچه یه تبدیل ایدوب برارومعتمد علیه یکمسنه ظرفنده ایدوب ۹۹۰ بیک اکچه اقچه یه تبدیل ایدوب بکمش مکه مکرمه و مدینه منوره یه ارسال ایدوب علما و فقرا و صلحا و سادات قاریه کون توزیع ایدوب هر یکمسنه نقد ارسته و یلورنه بیک تنکه ویرمکن ایسی در بیمی و در یلده اکچه کن عدوی ایام و فقرا ایدوب مهر یوم سنه سعادته کوندرمکن

۹۹۱ تحریر نگار نکبیته خاکی که اردل و لایتنده حاصل اولان ۹۹۱ طوغار ناکوزه ستی سعادته برار طوغار ناکوندرمکن امر اولدوب بیورلدی که وارخونه ناظری اکچه اولان حاصل اولان خاصه همایونه برار زغوتسن ویلیا ۹۹۱ بیک اکچه اقچه یه تبدیل ایدوب وقتی ایله کس سعادته ارسال ایلیه کن

۹۹۲ تحریر نگار نکبیته خاکی که حالیا کوکی سنجی نل فرمانه شرفنفاذ ۹۹۲ تاریخنده مصر اولنوب مشار الیه سنه ۹۹۲ سعادته وصول اولنجه توزیع اولنمق اوزره ۹۹۲ بیک اکچه اقچه یه تبدیل ایدوب بیورلدی که وصول بولدقده اکچه کن زعما و ارباب تیمار رعیتی فقرای ایامی ارتیاب اعتمار اولنمق برایکی ماه مکمسنه ارسال سعادته کوندرمکن که وقت جدید وصول جدید برس ایدر

۹۹۳ تحریر نگار فضایل شعار خاکی که شهر ذیقعده سلطان سلیم طاب ثراه و اقبال همراه مکه مکرمه و مدینه منوره و جده و ینبع و قنفذه و لیث و وجه و قریه بیری اولنمق و کذا ۹۹۳ قلعه تربه و ریدانیه و بیرکاه و بنا اکمکن اولنمق و کذا ۹۹۳ محلی کلمکن اولنمق و کذا ۹۹۳ محلی کلمکن اولنمق و کذا ۹۹۳ محلی کل

۹۸۶

۹۸۷

۹۸۸

۹۸۹

۱۸

۹۸۳ مصر بکار بکیسنه حاکم که حالیا مکتوب کوندرمش وجوهه سلطانه طاب ثراها مکنی سویسده جدیه ایشلیین اکچه یان وقف کمیاکی مصر متوفه لرنده وشنه شریفه
روضه جنه ناظری اولان ذوی ناظم کسنه مقدمه قالیش بکی فلوریتم اجاریه ویرمش ایکن حالیا خواجه کان اولنان کمیاکی تجار وحجاج اسبابی ایله اولکون عادت قدیمه
روزی خلقه الناجی ناولون ایچون سنکده مقدار بنج کندوسی قبض ایدوب کمیاکی موسمی ایله اندر سویسده صاتوب هرسی جدیه واضه اولوب
وهرسی سویسه قریب خلقه فورتونه اولمغله عرف اولوب اولوب جدیه واضه اولانه کمسنه اچون بشیوز فلوریدن زیاده ویرمیوب اکثمیسی یکرمیشر
روزده اولوب باقی اچون بشیوز فلوری طلب اولندقده کمیاکیلر تحمیل ایده کمسنه کرده ناولون ایچون سنکده مقدار ناولون ایچون کمیاکیلر
ویروکی بدل اجاری کاملا تسلیم ایدیلم ویوجوبله ومدخوله هر مقدار ناولونه ایچون ویرمه کمسنه کرده مصروفلرینه کوره تحمیل مقصوده
واراضیلری بوکلتوکی اسبابدن حوض ضایع اولدیغی ویوجوبله ناولونه ایچون طلب اولنکارین بندرمزدن ایمدیلیوروکه حکم شریفلری ویریله
اکی کیلواکی ناولونه احوالیله وزجاجه مخصوصیله شرح اولنوب بوبابده نشان شریف نزیل اولمشدر

۹۸۴ شهرزول سنجاغی نایبی یاکی یکه حاکم که حالیا وارمش معلومه مکتوب کوندروب سرخاب بکی بیوکه اوغلی سلطانه علی بکی بوندن اقدم بنی نضیر اولدوغندن قولباشلق
مدیسنده هربیاولوب بوجهانه کلکی ولومدرویدکی عرض اولنمش اولدیغی جهتله اوته جانبده علاوه سنی فطیلیدیکی جهله ماه وطوارلرینی شهرزول ولایتنه
کوندرمیوب حماه کندوانده حالت قالیوللنده ورخ یاد رفتولو اولوب اوچ شهریومنظر اولدوغنی مانده شاه قوجه اغالریله مکتوب کوندروب حیو
بدمزشی اولمدیکی اولبابده عهد وقرار برمغله اولوجه جانبه کلدیکی وصوله تولدقده من بعد عهد وقرارکه یه ایش ایدیمیوب
شتوبلکی ولدیحه شهرزول مذکورکه لسبابده وعنبریده فسنجی اوزاقه نکلیش ایچون قومیسکی هربیجانبه عهدی ماه صیفیه وصولده نعمایی وضیع صدور

ارتمیه

۹۸۵ کفه سنجاغی بکنه وازاف قضه حاکم که حالیا جنابه اوارتمیان اولنکراینجه کوره مکتوب کوندرمیوب مقدما قلعه دزاز اقه سلطانه ولغا وعلی کاغانام قرداشلری
مجمع نزاع وبرمیوب تلابیس اولوب شقه وشقاوتمندانه لمایچی ولایت ترومانده قالیوب عموماً اظهار عجز اللهوکلری سبیله عرض اولنوب حاکم شرع بقلعه
سورملشکری بعد حرور راتمام کیروبولدیغی دخوله ایدیمیوب ولوغلی کاغانوح وزداری اولوب ایکیوب سابوح اوزره فتنه
وفسی شروعه ایدوب لمایچی ولایتی برحوره شکوی ایلدیکه قابل توصیف وکلدروکی ولوغلی کاغانکه کوندکی اوزره ایمیوب حکم شرعیله
جمعه نام مکنه قلعه دزاز اقه ممکنی اولوب لمایچی قلعه یه اللهوکلری ظلمه غیری دسیسه وچوکسی نوعنایی ناحمد وقرداشلری معاملاتی اولوب تعویقه
خایچی اولیوب ولمایچی قلعه یه لضلالی ایدوب اشقالی باطلی کلمان ایله قلعه یه سوسلنده خلقه صلح وبوح قیلدیکی کوروب اولده
واراضیلرینی ترک کندوالکی کفه ایسه ایکیسی خصوصا فهتلیک وقوعنده شیخ قلعه سی حواغوللرینه ویروب حصاری بعلبه قلعه سنه باغلی اولوب قاعده خایچی
وکلاردن والی صدرنوروزه منسوب بکی بولدیغی وکلی بولدیغی ایچون نوغایلرینه حضوریله ویرمیوب اولوب ایکیوب سابوح اوزره فتنه شورشه ویرمیوب
خلقه قلعه یی سفیه جوارنده بولنانلرینه ویرمیوب ایکیوب سابوح اوزره اولنه حکم همایون مکی صورتنه اولوب بلکه کوندرمکی ایچون

۹۸۰ ... ارض روم ... بکار مکینه ... عالیا ... شرح حابنده ... سفاین ... واروله ... جانبه ... تجارت
... ربلوب ... قولاری ... اعابین ... قدق ... ماجد ... محمد ... مجن ... قوشلوب ... کیرو ... جانبه ... رسالی ... تمت ... بلبور ... که ... بکار ...
... تختی ... لوانسه ... نصفی ... اله ... محمد ... مجن ... عرفی ... ایله ... ارزم ... اولغه ... اکرما ... کولان ... ربلبو ... سامانی ... وسایر ... اولجاق ... بدر ... لچه ... ایله
... البور ... بین ... وسایع ... ایصال ... ایدن ... اجی ... بها ... پسیله ... رعایا ... وغیره ... منتج ... مجانا ... کمسنه ... وبه ... یکی ... وسایر ... نسنه ... التحقده ... زیاده ...
... ایدن ... بر ... النور ... اچه ... ایدن ... ایا ... الدون ... نشو ... یکیه ... بر ... یکوز ... که ... تختی ... لوانسه ... نوبها ... ایله ... کمسنه ... وه ... منتج ... ویکی ... وسایر ... نسنه ... البغی ... تعدی ...
... اولنه ... وغی ... لسعی ... اولنه ... عذر ... کوز ... مقبول ... اولمز ... بنجه ... ایچون ... عاید ... اولور ... ارکان ... کوره ... مقید ... اولمای

ارض روم بکار مکینه ... محی ... ارض ... روم ... بکار ... مکینه

۹۸۱ ارض روم بکار مکینه ... عالیا ... ویا ... نشر ... قده ... علیه ... یه ... وار ... اولغه ... ایچی ... ارجاز ... بها ... یونم ... معاره ... اولوب ... بکیرو ... اولجاق ... جانبه ... ارسال
اولنه ... بلبور ... رعی ... که ... وار ... وب ... وصول ... بولدقن ... ارنبی ... وسایع ... اوته ... جانبه ... ارسال ... وایصال ... ایلیه ... بس

۹۸۲ ارض روم بکار مکینه ... عالیا ... بها ... ارض ... روم ... بکار ... مکینه ... اولغه ... ایله ... بکاکی ... قولاری ... نه ... اوچ ... نفر ... کمسنه ... ارض ... روم ... قولاری ... نه ... ایچون ... اولنوب
کمیک ... کیدوکنه ... بچکن ... وه ... یا ... ریکنده ... توقف ... اولنه ... وغی ... وارنده ... ماعدا ... رمتوفا ... یه ... منتج ... ایله ... قولاری ... نده ... اوه ... بچکن ... نفر ... نکینه ... یکنده ... کیدوکنه ... توقف ... اولنمز
جهری ... نیوکنه ... ار ... علوفه ... نسبتی ... اولنمق ... یله ... خزانه ... عامره ... وفق ... وار ... یحمد ... وسم ... علوفه ... ندکی ... ورنکی ... بسور ... رعی ... که ... حکم ... نشر ... نیجه ... وار ... ق ... قاری ... نه
وفق ... ارالیکی ... ندکی ... بس ... معلوم ... نسبتی ... اولنه ... یا ... ریکنده ... ان ... اولاده ... وفتح ... وفق ... قید ... اولمز ... زیرا ... بو ... علوفه ... کیمسنه ... نقوق ... مزبوره ... بس ... ستحقلرم ... ایلیه ... بس

۹۷۶ فاضله حکم که حاکیا تحت قضا کوه بعض کسنه رکینه سوز ارغای قوللوب رفیار ایدوب بیت ازدکاریه کینلاری و طابعی اوله کلدکاری
لطلق مورجع که وصوله بولدقده تحت قضا کوزه اولاه نوازی و قرار طلقه تنبیه و تاکید ایلیه سنکج اکر رعایا طابعه سیدر و اکر قصوری اولور ایسه
وسایر ارباب تیمار و رعیتی بعد بر قفه کینلر سوز ارغای طابعه سی قوللوبه رشیکار سنکج ارغای طلبی اولنه کینلری اولیله حاکمه کیدوبه بولدقلری
عذری جنسوله اولوب اقتضای یوقدر بولنیله اکر اولاوجه سیاست کیدوبه اولور ایکه کوره تنبیه اولنوب کسنه کینلر سوز ارغای اسکدکلری ایله
بو خصوصده تحت قضا کیه اولانلره اعلام اولنه رک مدت سی که حاکمه کسنه تحت بلدکی دوشمیه کی و یکری اقتضای اولیله

۹۷۷ مدینه منوره قاضیسنه حکم که مکه مکرمه متوفی مکتوبی کونده رعیتی مدینه منوره محافظه سنه تعیین اولنان قاسم ولی مجده انده وارد وقتی مدینه
منوره امیری اولان امیر قاری احمد پاشا سالمن اولدقده وفی ملک اولنان اخوایچ ایدوب کیدوبه وفاتنه تعدی ایلدوکنی اعلام اکلنیب
بیورلمغله که وصوله بولدقده کوریسن قضیه وفی اولندقده کبی اولیچ ار ایلیک فکر اولنان اولملک متوفی اولوب چیرکن اخوایچ
ایدوب الحق بیه قزلوز قاسم یکچن اخواولدقلری ایدوب اخوایچ ایلیچ ملک اولیچ ار ایله تبلیغ اندرعیتی متوفی متوفی اولمایوبه
مضایقه کتیه اندرعیتی سوز اولدقلری ایدوب سنکج میری جانبنه کلوب واریا محافظه اولنان اندرعیتی وفی ایله ملک
اولنان چیرکن اخوایچ قولوزلوغنه باعث حور ایلدوکی

۹۷۸ ارض روم بکلکنه حکم که مکتوبی کوندرلوب ارض روم کمرکی ایتمش نفر وفتر لو چاوشلری اولوب سرعسکر اولوب مصالح میری و مصالح ماشی
چوخ اولمغله کفایتی ایتمیوب فیمابعد وفه خدمتی ایتمش ملازم چاوشلره نوبتی تفویض ایتمشلر و ماشی مصالح اهل و عیال ایله وکیل کوندرمکله
امر اولنوب بیورلدقده که خدمتده حاضر اولنان وفه نفر چاوشلر ایدوب عمل اولنه سی که بعد اسکدار نفر اوله

۹۷۹ . نمره اسکدار کمرکی

۹۷۲

۹۷۳

۹۷۴

۹۷۵

۹۶۹ عثمانجق قضه‌سنه حکم که درگاه معلاسنه مکتوبی کوندرمیش طرابلوسه سوخته ساکنلرندن مولد ارسلان حسن نام سپاهی‌نک دربند حدودنده اسباب و اموالنی
یغما ایدرلر قطاع طریق و باغیلر اولدقلری نوشکاری ویرمکدن یاکه یارای دافع و قلع قمعلرینه مکنتلری اولمغین جانلرینی قورتاروب کسوب
یولنارکسوب قضیه مذکوره اللوه صالحلی و نایبی جیسلر ایدرمیش دیو زعم ایدوب اللوه و برمیش خلاص اولمغین سکا خبر کوندرمیش دارالیدوه
آدملرکوندرمیش مزبورلرک باغیلق ایله قال ایدرلرمیش دیو قتللرینه قصدلرندن کندکلرینه استمانه ایدوب
اللهکتورمیش صفارنده کلمیش نجه اولدوغنی عرض ایدرسز دیو بیورلمغین اوعاده موجبنجه صدارالیه چورمده الفارایدرمیش آخرینجه قال ایدوب
قره وکیلینه واروب قضیه‌یی تمامیله یازوب تحریر اولنان مکتوبی سکا تسلیم ایدرمیش دیو کندولرینه بیان ایدوب
سیاق اولنمغین ومنزل اولدقلرینی کاشکارنه کتورمیش اصل مکتوبی ایله مقابله اولنوب یوقلامه اولنمغین
انوکبی ولایه‌لی صفارک خصوصنه بونده اقدمسکا ارسال اولنمه اولوغه موجبنجه عمل ایدرسز دیو بیورلمشدر کتبه فی

۹۷۰ قسطمونی قضه‌سنه حکم که بونده اقدم قسطمونی ولیسی اولان ولاه اناپکی غازی جامعی خراب اولمغین تعمیری محتاج ایدوکی اعلام اولمغین تعمیری یچون
ورکی ورکی معلم چاوشلرنده قیوده اللاشهی واللاوزاده محمد زید مجدهم تعیین اولنوب بیورلمغله که وصول بولدقده مباشرت ایدوب کتوره‌لری جامع
مذکورک ولیسی اولان ولاه اوقافی محصولنی ولیسی مشارالیه موقفی ایله یحیی تحصیل ایدرمیش جامع تعمیرنه بیلمعرفی ایدوب اوقافی محصولندن
نقدارمیل آچه صرف اولندوغنی وفتر ایدوب تمام اولدقده سند سعادتمه کوندرمیش سنه

۹۷۱ کاسیه بکنه فلکی کدخدا لکاسیه بکی اولدقده اونبش مکتوب کوندروب قلعه‌ی لکاسیه‌نک مرمت و زراعتی وتحصن اسکله و قنطارنک یکلیتا
رفع اولنمق ایچون یوزده اقدم امر شریف صادر اولمغین قلعه مزبوره طوپچیلری اولدقده حاجی لاسکله‌ده و اونبش نفر کمسنه کلمیوب قلعه مزبوره
بیلا رفع اولنمسنه ایدرسز لکن مزبورلرک ذکر اولنان امر شریفه تمکین ایتمیوب اولمایوب دیرلرمیش و فرمان کمسنه کلمیوب قلعه مزبوره
خدمتی لازمه‌سی اولدرمش دیو وقوعی اوزرینه اولمغین وقوعی اوزرینه اللاوزاده‌لی یحیی
امر شریفم اوزرینه سفارش اولنه قلعه وکیلاوغلیه ایله سز

۹۶۵

۹۶۶

۹۶۷

۹۶۸

۹۶۲

۹۶۳

۹۶۴

۹۶۰ [illegible] مکتوب کوندرن قلعهٔ سکتوار بکی اولاه فرولت تارقونای ملعونه ایلیانمای ویرلوذه اولوب طوندقلری مسلمانلاری
اگر بو مکتوبی یروب کوره اوسه ایدی اول قدر آدمی قتل ایتمیه وخلق عدده خایف اولوب قلعهٔ مزبوره ده ویرلوبچه وحورقه
نای قلوب اوزره بر مقدار هدیه ویروب جیقوب گیدرلر ایدی خایف اولمیوب قلعه وقرایی بکوذه توفنگ اندازلق ایدوب
ارتلوسی ایلاوه بش یوز اولدقلری حالده بر کلیسانک ایچنه طپانچه صیاوه کن حکم جنگ اولوب ایکی یوز
کلوب کلیسانک اطرافنی طایوب اوزرینه آتش آتوب حایدوده ایچلرنده اولانلرک سیلاه یکی یوز اوچ یوز
مقدارینی اقدم قوشوب بعد غازیلک خبر اولدقده عقبلرینه الغار اولوب بیلدوکن حکم جنگ اولوب اولوز
قرق باشی کلوب واردوه اوزره طوتلوب سیاست اولندقده بز وخواجه همایون وزعما واربابی تمار قرعه لری نه حایدوب
کلوب کرلنوب واباسی قرالاری کریوب خفیه بنجه فساد اولوب مسلمانلاک بنجه سنی قتل وبنجه سنی گرفتار ایدوب
شرعلی حایدوده قتل ایدوب وگرفتار ایلدوکی ثابت اولمغله قابلیت اولمیوب وصاتمدنده کلنوب صاحب
تیمارلری بشیه وعیتم قتل ایدوب ویوکابت ایلمکی حواله ایدیلوب اوری شوبلکه کاهیه قرالکندهٔ
یومقوله خبر اولدقده برقاچنی صقندوه کلمزسه ولاکیت ضبطی غیر اولور ویوبلدرسکن ایدیلوب سکمان یا
کی زعما واکری اربابی تیمارلی اهل قسمی اولوب ومنوفی معاونه اولنای یه هرکیم اولوب سکمان یا
یا زوب بلدرلکن یکیتمادی ایکی ویرلیا ورعیتی صقندوه کلنه

۹۶۱ [illegible] گه بکنه حکم کوندوه اقدم قصلی یازیلوب روس یوخسنده ویتر اینجام یعنی عاکر یلمانکندهٔ کلوب قلعه دار ازغن قصور ایدوب فیالحال اولوب
بو ولایی وناحیه آیلمادن فیالحال اولوب کفار رفاکسلر یرلکن اولوب روس جانبنده ناکرار اوزه بنکی متاریکی کافر یکیچری اولیوب بنه
قلعه اوزرینه کلوب هنکه باشلیجی قرارلرین میوب قرار ایدوب زماچی اکسه طایفه شنده زمان ایلمامنع ورتیوز متاریکی کافرلکنه قلعه یکیچری
قلعه نیزوه اقتی اولوب جیقوب ویلای بی منظاهر اولدوب بعضی قتل اولوب بعضی ایدیلوب طوتلوب باقیسی فرار ایدوب ومتنا
بحمده حلب سنجاغی اولوب طرابلس شامکی اولدوقده زمانه بکی اولغای روس طرفندن ایدوب عاکر نه ویلی اولمشدی ملعونه فرورکی قرالنده
انکیوزیر قلعکی زمان کلوب ویتر اینجه وصول بولوب چرکس یروقه وروس بلاقه ناکرار ازاغه یحوم ایلمکله انجاق ایدوب وگرلنده
زمان بکی اولغای ونوب ازاق قرنه کلوب تهروقه کلنکی ویتر اینجه ناخبر ایدرکن اولوب جانب بوقولای خبر اولوب عای التحقیق اولوب
روسیلی ملعونه اولمروقه اولوب علی الغفلة یاقوب ولعین یسلدوم واقی واردوب اولیوز سوروب صاکه جنگ غظیم اولوب غنایم اولوب
عاکر ایسلدوم مغلوب وگرفتار متهور کیمی قلچه چکوب کیمی ایدوب اولوب روس واقی چراغ ایمن مس وتنی زمان بکی قاقصوه نکلک دیرقزانلکی بنجاغی کلوب
مرکور بکی اولغلکی زمانیلمازه دروبده کلوه قاچانلر قلعه نومزدیده وبلدرجی ایدوب اولوه قلعه کیمیاوه اولوب اگر ازاغه وگر بلدرجی لازم گراوردی اغه قلعه ملکی
یاروب اگر ازاغه وگر بلدرجی لازم گراوردی اغه قلعه ملکی وولایه دریاسی اکمه گرز ارسدرسی بعلی اولغای رفضیع قصه دریزه قدر دریس لیا ؟ بعضی اولوب ناز سلیمان

۹۵۹ فتنهٔ همایون اولدرجه شمه بیانی حضرت خالق علیم وهاب کریم جل اسمه علو شانه وعم برهانه وسعو عاطفتی
وبنهایت توکل واعتماد وبمتابعت انبیا ورهبر اصفیا حضرت رسالت پناه علیه افضل الصلوة والسلام بمخالفت کثیرهٔ البرکاتنه
وبنهایت توسل واعتقاد قلوب ذوی الاعدای دین مبین وفرقهٔ معاندین مشرکین خذلهم الله تعالی الی یوم الدین مالیا بعض سفاین
حسادن قرایه تدارک واحضار ایدوب معین طریقیله اوزرینه توجه ناموجه ایدیجک اولدقده اولاً اخبار اسلامه قصد کرنده
ایدکلری سوء سعایه نمه عوض اولمغین عجلاً ارسال وکر اولنان کفار خوزه مدارک اوده وبار جلیل الاعتبار اوزرینه وقوع فساد
وشناعتلری واطراف ممالک خسروانه حفظ وحراستی وهمایون کبی ضبط وصیانتی لازم مهمات وجمله دن اولمغین
رعیة الاحراء الکرام ظهیر الکبراء الفخام ایالتلو آخی قبودان پیاله مدام اقبالکن ارباب مناصب واصحاب
وشهامتن ووفور فراست وحسن کیاست جد واهتمامنه اعتماد همایون اولدوغی اجلده بو دفعه فرمانه جلیلهٔ القدر خسروانه مخصوص مزبور
بیجه تجهیز وتکمیل اولنمغین بعض اولنان قطع سفاین نصرت قرایه ایله ارسال اولنان عساکر فوز مآثر باشن وبوغه تعیین ایدیجک
الی یونانه همایون بیجه ایاب وسالکن غوغه وهجوم وبیورولدوغی کوکنجه اولنان یونانه همایون طوغری موره وبیله قوشاده عساکر
نصرت رهبری ایله توجه وعزیمت ایدوب کرک مواضع ومسالکن کماله بصیرت وانتباه اوزره اولوب اکرک مزبور طرابلوسیه حضوصی حرکت
واکرک سایر ممالک محروسه مضافاتندن خبر وپیجانلرن واخی اولانه قلاع وبقاع وبایلرک محافظه لازم اولدوغه بری حفظ وحراست وضبط
ایدوب ودریایوزن غارت پیجه یورباه کمیلری الهکتوریه حمایه اولنده کلوب هر حضوصده مجری اقتضاسنه کوره حفظ وحراست وضبط
وضبانت ایدوب کفار خاکسار ممتلکن اشرار کمیلرنده وحوالی اولندقجه اکثر اوزره مسافرین بحر وبر وتجار ایدوب کفار خاکسار ممتلکن اشرار کمیلرنده
اله وروبه اوزره عدوی خاکسار کمیلرنده ممالک محروسه دن کلوب کمیلر وحوالی سایر حدوده کلوب انواع وجوه ایله
بولدا شلقله وحوالهٔ کلوب یولنوب یوزه اقلعاری تحصیل ایدوب اله شاء الله تعالی حین جلاسنده علو شانه نهایتلری
متارکتی ایله عدوی خاکسار کمیلرنده طرابلوس حالنده واقع اولنده ماعدا اهل اسلام ضبط اولنوب وقوع ایدن
بجاته زوال وارده مسافرین بحر مضرتدن ارشد رعیوب کروه ماکروه شب طپن سکوهم قلوب وتکیت ورمکده خاطر اولیوب
رهاب کفر وبیدادی نهایتنه مهر همت اشرار نهضت اقتران توجه وعزیمتلرین وسایر احوال واطوارلرین وبالجمله شئونلرن
نه تدارک اوزره اولدقلرین تتبع وتجسسده خاطر اولیوب جمیع امورلرین وقوف فاسدلرینه معلوم اولیجک اکرک کون ایجاب ایدوب
اوزره حسن تدبیر ایدوب هرنه یوزده ممکن ایسه وقوف فاسدلرینه شروع ایدوب اقدام وامتثال وقیقه فوت اولمیوب تحیه
وکرامات اولیاء الله تعالی غفلت ایله اوتانهٔ همایونه وسایر عساکر اسلامه طوغری خیام ضرر ارشدرمکده اختیاط
واجتنابن ایدوب کماله بصیرت وانتباه اوزره اولیوب یولنوب یوزه اقلعاری تحصیل اولنمیجه باشن اولوب مساعی جمیله واضحه
ایهامان جنایلرینه کتوروب کافهٔ اهل اسلامه ایام همایونه عدالت انجامن ارتکوه خاطر اولیوب کفار تکبت شعار
محزوله وپایمال اولمقده حالی اولیطوتانهٔ همایونه متعلق اولانه مجهول امور مشار الیهه رای اکاهانه وفطنه نفوذیاب
اولمقدر صلبن وجلت همایونه لایق واولی وسزاوار واجری اولانه نظیر انکله عمل ایلیوب عرض وناموس

۹۵۵ مورد یک عشر ه ش ، یکی حکم که بوندۀ اقدع سکا طوغماد همایونم لیجق سنی عشر سپاهیارندۀ رکبوز اتلان نوسپاهی لصفار ایدلمش و بو
روز اولنمق ایدی حالیا عساکر ولق رعایا اولمغین بیورلمق که سنی عشر سپاهیارندۀ برمقدار تقصیر واقع اولمغله ایکی سنه کچن
زیاده تقصیرلری اولیجه امر الاولا ، الکلیه قبول اولنمیه یاله ولق رقابله طلب ایدرسه اکر سپاهی وقت واکر حصار اریارندۀ
کتبی مقداری آروی ویرمش حصوصی بونوری محرر اعتمادی اکا کوره مقید اولیجه مقدار سپاهی و حصار اری طلب ایدرسه اولوقته
بروجه استعمال اولنمشدر و بدست

۹۵۶ جزایر بکلربکیسنه حکم که بوندۀ اقدع مورد سنجاغی سپاهیارندۀ سنوکلی ورباسوندۀ رکبوز اتلان نوسپاهی تقصیر اولنمق ایدی حالیا ناطولی
سپاهیاری کتبا کلیسی ایرشمدکاری اجلده عشر ایله مکرر احکام شریفه کوندریلیوب اولوقته سپاهیاروه ماعدا الانع اولوبه
اکر سپاهی وار واکر حصار ایدر کتبی مقدار کوندرمدیکی جهتله اولمشدر بیورلمغین که اونوکی کی سپاهی حصار اری الانع اولوبه
مقدار الانع ایله عشر ایله مکتوبی ویلکی کوندریلیوب طلب ایدیلدکده اکر ویرمز و حکم شریفمزه تاریخده وارو وعنر بازغیر بلدرسه

۹۵۷ سمندره بکنه حکم که حالیا اولوبه زیور اولوبه تحریر اولنمیوب وفترلری سنه ۹۷۷ تکلیف اولندقده توزیع اولنمیه اولوقته زیور اولنمشدر
بیورلمغین که وارو وقته اولوبه زیور سپاهیارندۀ تبنیه ایلیه سنکی قانون اوزره بکلر بکلیکنده یافته لرینه الیعی و هر ناحیه سپاهیاری براینه
و یافته لرینه اعتماد اندکلری اکچه ویا بشیاری و مندره واکر سپاهیاری و مندره یری تبدیل ایلیه کوندرلمیوب وفترجدیده تجدید اولنمیه ایلیه

۹۵۸ بدوه بکلربکیسنه حکم که حالیا اولوبه زیور نظام مندره سنجاغی مجدوا تحریر اولنمیوب وفترلری سنه ۹۷۷ تکلیف اولنمیوب توزیع اولنمیه اولوقته اولنمیوب
اولنمیه مدناحیه لرینی سپاهیارینه تبنیه ایلیه سنکی بکلربکلری وه یافته لرینه الیعی اکچه ویا بشیاری و مندره واکر سپاهیاری و مندره یری اعتماد اندکلری
کمسنه لریا کوندرلمیوب وفترجدیده مستفاد یینی تجدید اولنمیه ایلیه اولوبه سنکی بکلربکیسنه کوندرلمشدر بیورلمغین که وصولنده اولوقته
اولوبه زیور سپاهیارینه بکلربکی یافته لرینه الیعی ویرمدیکی وجهله مزوجه اوزره کوندرلمیوب تجدید اولنمیه ایلیه

۹۵۳

۹۵۰

۹۴۸ ازوستورغوه باکی محمد بکه حکم کده اتن اسیر اولمازدن وی ومیانه نام قوجی لبعض فساد کافر اولدوغنی اعلام
ایلکین بیورمشدم که مذکور کافرک برطرفلاری قتل قلنه کلدیلر و قلنه حکدوکلاری یاریلدیلر

۹۴۹ کوه بکه حکم کده ازاری قاضیسی مکتوب کوندروب نوغای جانبنده معتمد علیه کمسنه اکلوب روس جانبنده نزوله ارتمش تجنارده بیک
مقداری قزاق کورکاریه وقزغانونام موضعده یتمیه یوقوه قوتوب توفنکاری تلوروبرکارتن تترکرینه موافق ترتیب اولنده
وزخ کلنه کمسنه لسمعیل بکی ایله مسقوبکی اولانه روس آتنی قبله اولوبهارده عاکر معتاد سیله قوزینه کلوب اوزوقجانبنه
اردو وبکلده معروف مکانه اسمعیل ایله بلاریه اولوب قصد قرم ایدوب سکنه بکی مقداری عاکر مهاجون سنده ویکیرمی نام ملعونی سرورلر
ایدوب تخ صونیده بوجانبه کوندرمکی قصدنه اولدقلاریه خبر ورکلریه بلدوروب وکز اولنه قازقاق وقفچاق اتنی کوزکورکلرنه
حمل اولنمدرعای الخصوص قطلغده ارمای قلغه تکی فوج لحد مقابله لری اولوب قلغه اولنه وارروکلی اولنوب تمام اولمیندن نجه کمکلر
عام وخاص یالغده غیری وقیچ توقدرمالوج وارقی توسنه چندانه اردیلیون طلعتی بعض طلبدی وطن ایکمکین قلغه اقوم وزخ ایکی قلیلدر
قصوصیله طوپلرکه وخ اردیلیون قلغه تکی وچای اولوب اعدانک اقتداری اولمدوغنی طلبدرویی امدی وکز اولنه قلغه تکی اولوب تحدکرکن
تدارکی اولمامغه باغلی ورمیورلوم که وصوله بولدقده تاخیر وترازی ایکیون وکز اولنه قلغه تکی اکزوخ سیدر
واکزی نزاریدر واکر طوپلرکه سایرلرغی ورمیورلر بوتدارکی اولمغه ازاردیلیون وتیمروترمیم کچ اولنه یرلرین واعدانک قدر
اهمیتی اولنه موافقی اوکان وقبلی کوروب بجای اعورین تکمیل ایدوب بیچ یرلری مه مقتور ونفطانی قومبون اعدانک اعلیلرنه
تعیین اکر قلعه واکر اطرافی وجوانبنه حفر وکز ندارستدرمکنه زیاده قدرلرینی وبولوالیسندن فی تتبع وتحسس ایدوب اعدانک
عصی اولندوقی اوزره کمکلریه برکتاری ولرقچ میدرنیچه ورتام مسلح ایدوب وارقی اکه کون تدارکاتی کون وخوناه یکلریه
وخ تجهیز واحضار اولنوب کوندریلمکی اوزره ور وقلغه عذر واریی وکتخدا وسایر نزاریه کی کی تنبیه وتاکیدایله سکنه کچیه وکندرکلرنه
بریرینی فقط وحرکتنه وقیچ قوج اتنیون غفلتی اوزره اویله اولوبچلغ تنزیع سکنه تاریخنه وارروب وقلغه کلدقلرینی فوقنده
مخصوصی وسایر اوزره نزوله تدارکی اوزره کلریه زوب طلبدوقلرینی وسایر اعدانک وارقی اولدوغنی اضبار صحیحه مجلله
ورکاه معلاه عرض ایلیه‌ن

۹۴۴ اسکوب قصبه حکم که بونده رقدم سنجاقبکی اولاه قدوه کلام اولکرم عطایه ولمغن سنه جدقت اعیانه وارد تیمورقتاری وطلبار یا
نفس اسکوبی قضلی ایکوه محمد نام کمسنه یه تیمار خاص ایدوب ضبط و حراست اورنه ایکی نفوکه جا بنکذه اولمغله رفع اولنوب برایکی وقعه برارتق
ظاهر اولمغله بو وقعه نام کمسنه یه نصف اتمکله اولمغله زمانده بر وایکی وقعه اولوب بعلوب لدم فتنه اولمغله دینی و دولتمزه بی اریه مذکور طوارق
و اوماری ایدوب یکلمسی اولوب اولمغله بابنه احکام شریفه ارسال اولنمشدر بیورلمغ کدقت رایه نصف ایدوب یکی اوه رفع ایلیوب
زنوکه کبی بیهوده نصف ایتمکله تیمار ندرسه بنا اولمغله محمد کی برارتق ظاهر اولوبده رفع اولمشدر اولمغله رفع اولمغه بیهوده ندر یا رقیب
بلدیه سبب اولمغله فی واقع قضیه عرض اتکزه زیاده عذر ایلیه

۹۴۵ قضیه بابنه حکم که عالیشانکزه کوندریلمغله عرض اولمغین بعد التفتیش ضبط ایلیه سکاره مزبور اوه رفع ایلیوب بیورلمغ کدقت مزبور اوه
متصل شیخ سنین اولمغله تیمار قضیه بدست سعاکزه عرض اولنوب جوابه واریجه اوکان و بنا علیه ضبط ایلیه

۹۴۶ ندوه بکلرکیسنه حکم که قدوخ اولمغله اولکرم وردینی ولمغن مکتوبکزه مرقوم اوزره قرمنی اولمغله وکی تیمارکنک
محصولندن نصف یکی وکی تیمارساهبانه طوروب، بنه اوغلنه ایکنجی بکلرقیه ویرمکه کلمتسهار ایکی عالیشان مذکور طوروب باکه تیمارعلی
وکی تیمار محصولکنک نصفنی طلب ایدوب ویرمکله وکی تیمار اوه اولمغله وبدوکی بلده رعیتکیسنه بیورلمغ کدنیا اولمغله قضیه عرض
اولنمغله فی یکی سنه اوکی کبی عدول اولمغله تیمار دفتره تحریر اولنمغله کلوب اکر وکی تیمار وورلکی سایر رعایا وورمکیه

۹۴۷ خرج و تدبیر زیاده سنه

۹۴۱ یکی بازار و در شونیزی فاضیانه حکم که نوزده رقم نوارنی اولوزه نمره رنین ابله خوب و نیکو نکی اقچه ایله فلان فلان
نزاعاری اولمغین برابر فوجه تشخیص اولنوب نوزفصل اولنمغین نزعلی کوریلکی اکوزه متید ورکاه معلوم ایله شاهد توزه
محمد زید قدن تسلیم اولنوب تشخیص اکوزه سین ارسال اولندی بوروقم که وارد و فتح علی فاوزه نین اوزرنیه وارد دن
فصلایه برابر امر و مفتوحی اولکان وجهایله اوزرنه یرویلن نزع قلع تشخیص و تفحص ایلیوب انوکن مزبور کی اوزرنین
و بن دیکلونکی نزعلی نزاعاری بی طی اولوبرکی نزعلی نابی اولوزه فلان الوردی اکر فلانک نزعلی نابی اولمزایسه نزع بعد بازع
وارمق معلوم ایله بیلی اکوزه تنبیع اس نزاعاری یه بخز اولوبرکی تارس تفحص اولنوب فلانک اوزرنه فصل اولوبرکی انکلایکی این

۹۴۲ فطونی بکنه وکیل قاضیسنه حکم که قضیه مزبوره اولوزه اربای صومعه قضیه خلقی جانبنده سنت سعادتلو شیوخ علمای اولدیکی بازاری قریبنده
جمعه کونی طرمعله اطراف اولوزه جوامعه تقاطع اولمق و مکتبلی علمایی و صلحای تکوی سبیلی بیلدیرلمسنه کوره طرفین حکم ترفع
و تمکین نامی اوزرینی نوتکمنه اوزره طریق ایله لهلوب سابق اولوزن کیرو و جمعه کونی اقامتی اولنموزه حکم همایونه رفع ایله انکلایکیرو تفحص
معتبر و رعیو کیرو و پنجشنبه کونه طرمعله رجا اندوکلری بلدیه سیورلوب کدحکم همایونم واردوقتی نوحفظ و عیانه واردیکده حج
اولوزن تعیین ایدیلن کون سی نسوتلکدن قضیه مزبوره و ده بازارکونه اقامتی اولنوب مسئله در بوقه بیلدیرلمسنه کوره اولوبرکی
وباخصوص غیری زمانده اولوی و در میقاتی مباین ایله اولمه کونه تعیین ایدیلن عصر ایدیلن نزاعه منقطع اولوب طرفینک نامی اوزرنه نزاعه انکلایکی
محاجی اولمیه

۹۴۳ فطونی بکنه وکیل قاضیسنه حکم که حالیا اردینه نجم بکی طرفنه ولمغین مکتوب کوندرلوب باکلوب وقاضیسنده رعایانک شکویسی اولدوغنی
وندکورلرک فی وقی مکتوب کوندرلوب منار الیهک تعدیسین اولدوغنی و بعضی سبابه بیلدوکی وقی برلرفع ملدرمکی اولوبرکی نوزیه بیلدیکی تمام ایکی
الیوز اکرفی رالیه طرفنه ورا کرفاضیسنه تعیین اولنه این اولرایدیلن بوجهله که عصار لیکی صورتلی یعنی ایکی اوزرنه بیلی اولیوب
بویابن نزی مفتشی تعیین ایدیلن صورتله که فصلوله بولدوقده طرفینک عیانی مسطور اولوقه اولمه اولرقی اولوب ولنوله الاین وقی اوزرنه بیلی موجب
نزع تعیین و تفحص ایلیوب منار الیهانک عصارلری مسطور اولوقه قضیه بازه اوزرینه تابی اولوقه مولوی یازیلن مفصلی وجهله ایدیلک
اکرفی منار الیهم لسنار اندوکی وجهله صادر و اکرفی رالیهک فی ضمنه لسنار اندوکی مالی اولدیغی بابکفه ثبوت بولوقه مولوی یازیلن تحکم
ایلیوب و برجانبه تعیین و بی بابه اعتبار اولمه حریکه تابی اولوب و وقوعی اوزرنه یازیلن وجهله ایدیلک

۹۳۹

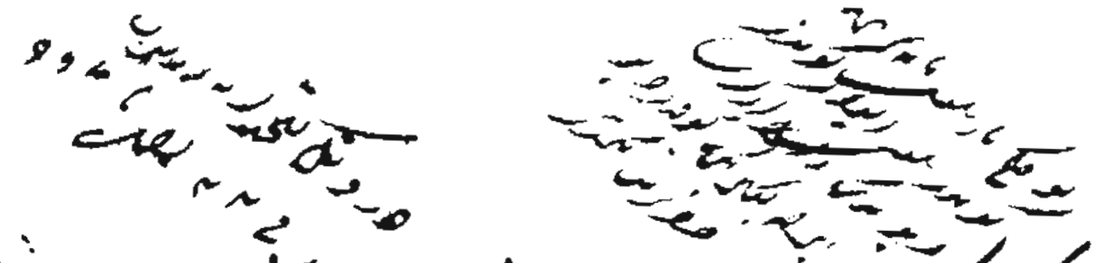

۹۴۰

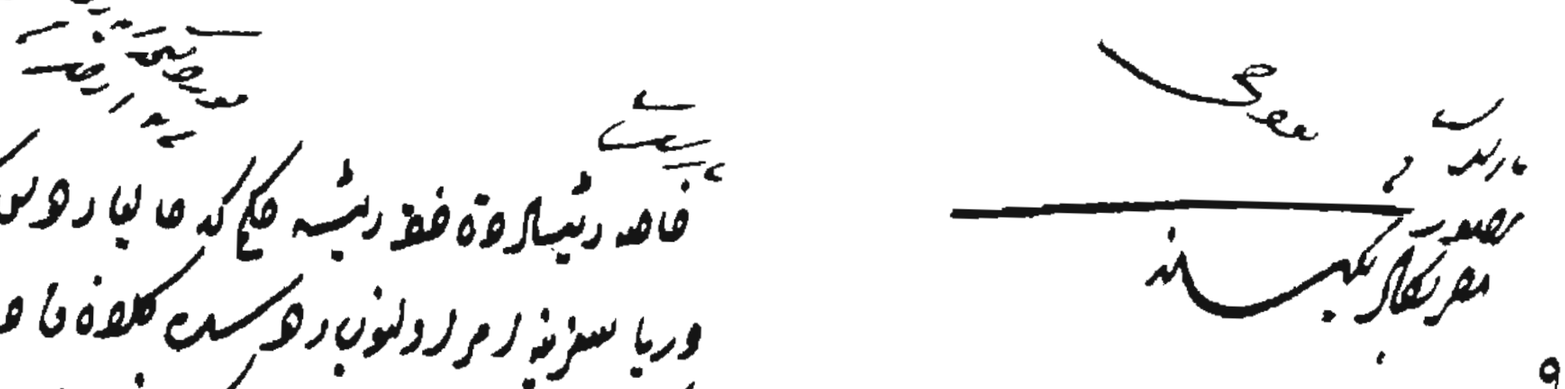

۹۲۶

۹۲۷

۹۲۸

۹۳۳

۹۳۴

۹۳۵

۹۳۰ حمید ایلی سنجاغی نیکنه حکمی که اکیه ورقتی مکتوبی کوندروب بعضی سوضه طایفه سی چکه اولوب بعضی قسلاماکوک چیقه رامالی اولوب بعضی
اردغلی چکوب واردیلر مزبور ه بعضی معتمد لرمزبورلر برمقدار نقد ورروب مرخص اولوب بعضی قسلاماکوک اوزرینه واروب امروب بیکه
نعره باکه اردنجه طایفه مزبور متفق ومتحد اولوب طعام کمسنه مقابله ایدوب مزبورلر نه قادر عاجز ویوقسول اولدقلرینی بیلدکلرندن اوکون بعضی قسلاماکوک
ظهور امروب بس صفنده کلیه سی محو وسنوک اعماکلکده تاشیدروب قوچ کد واردقوزی تا فیرایلیون یوقسول کیکی وارایکی معتمد اولوب
طایفه مزبور وه قصه اولدقلرینی اوزن قسلاوشتاغدن اوزن اولنلری تولدوروب اله کچوزوب بعضی امرایلری بیاقاریته وطورلرقاریته وتولوم
داقریه لرینه باجمله نثرعلم وقانونیله تولدیرمه سی لازم اولدیغی تکلیف ایلیوب تولدوروب وقی اولدقلری طیرلرنی وقیلری معرفتیله بعضی
ایلیوب کوندیلر بعضی اولنلرقی اوزن بعضی قسلاوشتاغی اولنلرکیمی یاتروقی هرایکیسنی برمحله یه جمع وبعضیلرینی کلمنی صفنده کلیه سی
کسنه طلع وتعدی وتجاوز ایدرزمه سی وتوقوف یه بجرا اولوب قوچ اولنلرقی لاقیدانه ایله بعضی قسلاماکوک کوزلرینه باندیروب وکیزلوجه
اولنلرقی یا تیلیون نقدی اولنلرقه وکفه وطلی اولنلرقه زیاده ندر ایدوب وکیزلوجه بعضی قسلاوشتاغه ویرمکسنه وکیزلوجه بعضی قسلاماکوک
ایلیه سی شویلکه برجوانی سنی عکلی انوکی بعضی قسلاوجابانه وقیچ نقدی ایدوکی کیمسه یه اولنه وباجمله اولنه کلمه عذرکی مقبول اولمیوب
لقاچی توقیدرمه قبل اولنلرقه مزبورلرکه کون متعدد اولوب بعضی قسلاوشتاغی اله کچوزوب نثرعلم قانونیله تولدیرمه سی ایچون وقیچ نقدی ایدوب
محلی قصه کلیه سی وکیزلوجه بعضی قسلاوشتاغه نقد ارکنه اله کچوب قصه کلیه سی تازه بلدوروب

۹۲۸

۹۲۹

۹۲۵

۹۲۶

۹۲۷

۹۲۲

۹۲۳

۹۲۴

م الله ٤ ٦ رجب ٩٦٧

٩١٩ وارده بكاربكيسنه حكم كه بونده اقدم سكا احكام شريفه كوندريلوب بو قاردجانبك احوال واطوارين تفحصنده خالى اولميوب
معلومك اولان اخبار صحيحه اعلام ده خالى اولميه سن ديو امرم اولمش ايدى حاليا اجى كللده بر واول جانبك احوالى
معلوم اولمدى بيورجق كه وصول بولدقده بو بابده مفيد اولوب اوته جانبك اجى كتدكدنصكره واقع اولان احوال واطوارين
وفكر وفراستلرى وساير جمهور امورلرى نه نوزده ايدوكن معلومك اولدوغى اوزره معجلا بازيلدرى وبعد اليوم
وارى تتبع وتجسسده خالى اولميوب واقف اولدوغك اخبار صحيحه ى عالى التوالى اعلام ده خالى اولميه

[illegible]

٩٢٠ وبار بكاربكيسنه حكم كه مهر لوكيسه ايله بغداد بكاربكيسنه حكم شريفم كوندرلمشدر بيورجق كه وارد اولدقده تاخير ايلميوب ذكر اولنان
احكامى معجلا اولاغلى فرار اليه ارسال ايليوب جوابى كتوردوب سده سعادته اولاشدرمى وشهرزول بكنه دخى كوندريلده
حكمى كوندروب اولاغلى حوالى ايوب كوندرمى

[illegible]

٩٢١ والتادرلو بكاربكيسنه حكم كه حاليا والتادرلو سپاهيلرنده عوض نام سپاهى سده سعادته عوض حال صونغين ولايتى كاتبى اولان
محمود ولعى نيتارى زيلده يه يازمشدر ديو شكوى ايتمك حقيقى مبلغ اولمق ايچون صونلرده رقعه نك عينى ايله صورتى اخراج
اولنوب سكا كوندريلوب بيورجق كه وصول بولدقده كوردكى عوض حالى مسطور اولان خصوصلر واتمميدر بيجه ويرلدرمى

[illegible]

۹۱۷ حکم

۹۱۳

۹۱۴

۹۱۵

۹۱۶

۹۰۷ بادیه

غزایی زاهده و خاصاقفته حکم که حاکیا کاغذ خانه اطی زارعین میری چاپری متقیی بعضی مکتبه کاک چاپاری اولمی
همدری برطرفی ویا متصرف اولمی مذنمانده و متصرف ایدرلر و یکمه المشاور و رتوفه المشاور و رتوفی ایا مصلح اولمق لازم اولمس
بیورلمق وصول بولدقده و خصوصه بالذلی متقید اولمی و کرا و بنا چاپارلک اورزینه وارمی کورولوب افی میری چاپارلک
و ایلچی متصل اولان چاپارلک صاحبلرینی کتورمیجی اولکات و فلان ایلچی کوندرمی همدر متصرف اولدقاری چاپاری
نقد اردورونده زمانده برو تصرف ایدرلر و نه نسنک ایا تصرف ایدرلر و یکمه المشاور و رونده و فلان المشاور و ر و یا یکا اصلا بر نسنه
و شکوک نسنه قویمی علی وجه التفصیل کرک کتب احوالاری منضبط و مشروح و دفتر ایدوب ایلچی سرعسکر بلده سر
خصوص مزبور محض اصدار کوندمتقید اولمی بالذات هر برینک اورزینه وارمی وجه مشروح اورزه کوندرمی
کمسنه به اعتماد ایلمیه سر

۹۰۸ بادیه

زاطه ایکار کیمسنه حکم که ولایت زاطه ای و فنری چاوشارینک محلول واقع اولان که کاری توجیه اولنمایوا ولدقده اوه بیکی وه اشغه بیماری
اولنمایه و سنجاغکمه بیماری تصرف ایدنمایه توجیه اولنمیجی اولدیوب بیورلمق وصول بولدقده بو بابده ولایتجه متقید اولمی انوکا کی کندو
ویرملوا ولدقده سنوکی سنجاغکمه اوه بیکی اشغه بیماری تصرف ایدنمایه توجیه ایلیوب اوشربیه مخابره آغوسنجاغکمه وه بیماری تصرف ایدنمایه
و اوه بیکی زیاده بیماری اولنمایه توجیه ایلمیه جی و بلغنی و ایکی اوه بیکی زیاده بیماری تصرف ایدرلر جاوش و اریلی تنبیه ایدرسنکی و اریلی
بیماری تصرف ایتدوکی سنجاغکمه سنجاغکمی ایلیا ایسته و بیورلمق همایونمکی صورتی اوزره اولاه فانوزه نامیه فیه ایدرسنکی حایلی و منی بعده مضمونه
همایونیلی عمل اولنمق خلافنه جواز کوستریلمیه

۹۰۹ بادیه

بغدادیکار کیمسنه حکم که بوندن اقدم بوقار و حاینده خضر ایتاع علی نورلمه و قدمه حضرتلرینک فرازشریماری اوزره حوشمکی لکمجی بعضی قالیجه
زرسالی و بعضی سایجا بکارلکی اولاه خضر ولی ایقاله الیوم خطوط ایتدوکی اعلام اولمغین بیورلمق وصول بولدقده کوندمکی بعضی اردو
قالیجه کلمکی بعضی اولدوغی اورزه فرازشریماری نه حوشدقی کندن اوزده بعضی واقی بعضی ازولیوب کلمکی و دیرنه فرازه بعضی اولمغین بعضی
بعضی اولدوغی اورزه برلو برینه حوشدقی مقدار قالیجه کلمکی ازوم اورزه بعضی اولنمایه مخالی وضع اولندوغی وجه همایونمکی نه ایکنده بارکنده
وارمی وطی بازوب بلدمسر

۹۱۰

بادیه سید وحی

بغدادیکار کیمسنه حکم که چاپارلک
وبیارلک کیمسنه چاپارلک
چاپارلک کیمسنه ایتاع
بوندوقنه محلدرارلق
اریلی واصل اولدوقنه
وقف اردوی سید سعادتلو بادیه

٩٠٤

٩٠٥

٩٠٦

۹۰۱ منشن بکنه حکم که مکتوب کوندروب حق یوزباشی نام محلدن حواله ملوخ طرفیلا لوندقورقه جلیفن اوزه ویرلنه بدیلم نام لوند بعضی بخارکیلرین
نیما اوده وب صفرا دولوقن اوزرینه واریلوب بشنه نفر آدمیسی اله کلوب وسکز نفر آدمی طرفیلا قرارلاوب ماعدالمی
وریاب وکلوب اوماغی بلاط طوغه کتمکلری حالنی سوال اولندقده قرق بیکلی دولمه ورمقناه دریاغ ترکمنه اوغلی کلوب هرکاه اوزرلرینه
ارکسنمز وساقز قرینی ومدللو جانبندن فراغ کذارکا قرارلاشدیغزدن بحث ایدرکن اوچ کمسنه اوده وروب زمانکه اوزرلرینه کیتمش اولدیغنی
وکیمسنه آفه واقع اولمیوب بیله اوده وب اوچ تن بیلمالوب وبیچه بوکا بکزر حرکتلری اولمغله اوماغه دوشوب اوزمانکه بوتون اهالیسی اوردیلر
وکلوب کلانلرینی اکرار وغوغا ایتمکله ورواکر قولاقلرینه کلمیوب اوده یاتمقده اولدیغی وکلوب کلانلرینه ویرلمیوب اوچ نفرینی سکوب آلدیغلرینی عرض
ایتمکله بنی امیر بیوردیکه واریوقتده مزبورلری هرقنغی بیله یاقالیه وطوتوب کتورمکه وبیلمیان نزعالی بولدیغی یرده سن اوزرینه
اولمیان بولدوروب اله کتوروب وعونلری امیر یکسنه واریلیه بانلرک طاغی اوزه قاچمش مزبور قبیله کوروب قوتی ماشده اولدیغنی
یکسنه کنی صفاسنی اولوریه نزعالی بنی اولانه صالدیلر اوصی بالصفوف البیوروکه تفکلری بوقسمی اوزرلرینه بیله جمله اوده وب طاغلرینی
وکلی لیلی اولیان نزعالی اوزرلرینه کلوب اوچی اوده وب اوچلرینه قاچمزدن صالدیلی وقبیله اوده وروب بعضی بارچه صیدوب
خصوصیله اوچ نفر آدمیسی اوزرینه کلوب اوچنی بیله طوتوب ساکنلاشدیغزده سنی بیکمسنه کنی بوغوب اقدام وروبلنه بعضی تعب ایله طاغلرینه
۹۰۲ ارفه حکم که سابقا ارفه روم بکلربکیسی اولوب فوت اولدیغنه اوغلی ساکنلاشدیغزده بوتون ارفه روم بکلربکیلکی
غلامی رجا ایدوب کلدیکی اوچلیده ارفه زوم قولاقلرینه اولوب لدکاری بیلوب اولبابده مذکور قولاقلرینه بوتون مهریه کمک کیدوکنه
اولبابده بیکیده نفقه اولمغله وبنی بنیه اولوب خزانه عامره وقنه واریلری جانبندن ویرلمسی بیوردیغی که واریلیان
بنی امیر بیوردیغی وجهله اولوقه وقنه وقفیه ایدوب بنیه اولمغله بیکیده بیکیده اوچ یوزکیسه اوچ یوزکیسه ایله
۹۰۳ خصوصیله بکه حکم که مکتوب کوندروب اوچ کمسنه ملوخ ساکنلاشدیغزده سنی بیکمسنه کنی بوغوب اقدام وروبلنه بعضی تعب ایله طاغلرینه اولمغله بیکیده
سعیدن اولمغله اوچنجی حکم شمدی قبیله وبنده ایله ارسال اولمغله مزبورکی اوچ نفرینی اولوب الله اوچ ملوخ سنکی واریلیه بیلدیرکیتمش
مزبور عفو بولوب وزعمنجه قول اوسته الله ماوی ملوخ سنکی معاصی اوچنجی اوچ نفر اغاسنکی عیالیله الله باقی کاغذ اولوب مزبور عفو اولمغله
امیر وب وتفحص اوزره ملوخ سنکی قبیله اوچ اغاسنکی عیالیله الله باقی کاغذ اولوب مزبور عفو اولمغله
امر قبیله اولوب مزبور اغاسنکی کلوب صفده کمک لازم وردیوشکوی اتدقلرینی بلدیرکیتمش مزبور کی فوتنه اوزرلرینه مالی تخصیص
اولنوقده عیالی مجلدن سابقا اوچ یوزکیسه اوزرینه مزبور کی اوزرینه اولمغله تایی بیقیلوب تخصیص امر وب اولمغله مزبور مجلدن
سابقا اوتوزکیسه وارمزمع کنیه وارلی عیالی بارچه بلدیرلمسی

۸۹۸

۸۹۶ ترجمه بنده حکم که مکتوب کوندروب بر مدینا قیه کستن نام قاض قریه ها بر کمسنه تکل اروپ با صلوب قبض فانه تعین اولنوب قریه
مزبوره وه عایلی نام کمسنه یه وارغاق یه منطه ور چوعبد الرحمن نام اماق عایلی طوتوب قبض ایدوب اوزاق یه تعین
اولندقده مزبور عایلی مقتول اروپ اوکدن بولنوب قریه مزبوره نائبی مذکور ایکوه لهی فساد ور و مقتول اباعبد اوح
سابقه سی وار ور چونهاری انتشار ایکن وارغاق یه عایلی مزبور کتیاور دیو چو اطلاع ایدوب و مزبور عایلی وقتی قبض
اولندقده وکر اوزاده عایلی انوتوب و بر مارکیه ین اوب اطلاع ایدوکن تلدر مسن بن ارمدی بیور دیو که مذکور عایلی ایله
کوزوب غیبت ایدر دیو یکی اکر عایلی ور ایکن وارغاق یه مزبور طلب ایدوب بولمدوروب فقط سیاه بر ایر ایدوب قاچی معرفتی ایله مزبور عایلی
کوروب انوکه کی تهمتی وار ایله عرض معروض ایله وارغی کوروب مزبور عایلی نائبی اولور ایر توقیلی ایدوکی سیاه بی ایله قبض ایدوب حضور
اعلی وکیل ایله اولباب مزبور عایلی نائبی نه ایله اجرا ایدوب برینه قویوب سن اکر تولیتم متعلق ایدر ایله قبض ایدوب حضور اعلی

//

۸۹۷ ارسال
تبدله وه جانبه حکم که حالبا اوزی قلیوبی تعیین نه تعیناتی اولنان زعیم محمد مکتوب کوندروب قلیو مزبور تعیین ایکوه تعیین اولنان
انسکوبی طابغه سی وکیلی معتمداری یله وارغاق وتعیین تمام اولنجه محافظ ایکوه انبخی عسکر یله ویکیچری یکی و نشانلو ایله اردکانه کلنک
ماکولاتی وطوارلری علیق ایکوه سلیمس و خرسن وکیلی و برابر یله و تکفور کویی قاضیلرنه فرمان اولنمش فوقنده تدارکی ایکمش
خرسن قضاسنه وارلرق تاتار دولابنی محطولی اولنلرنه توقیلی و قیلرم تاتار زنده یه ضم یله زوم کیلی و اردکانه و بندر دولابنه کلوب
نیچه یوم وارقی یولجانه چکوب نهایتی مرتبه ها محطولی ایدوب و قلیو مزبور طرفلرنه سمتی یاتوب وارتیه اولوب تعیین قبض فوقنده تولیتم امکان
اولدقده وقتی بولیاب معتمد اولوب ولایتی بلده ازنه کفایتی معتداری فوقنده تدارکی ایدوب
صاحبیاریله وکی اولنان کیلی کوندروب سکذان نبایه تعیین اولنانه اکر حسلم طابغه سنیدر و اکر بیاور ایسه ایکیلیاری اولوب زمان سنی معینتی اولوب
صاحبیاریه باغشی تجاریتی اوله حضوری مزبور محل لیمان ورلنه یسمکانه اولانه عبور و تیتی و لفده قبض و تسلیم اوزه ایکی کلدوکی اولوب
بولیاب ولفی تمام لیمان ایلیوب اکر فوقنده ور ایکن سایر لوازم و مهمات اولنانه حضوری مزبور ایکوه تدارکی ایدوب ارسال ایکی یاتوب انواعی سایر
بحیاطلونوب کتوبیکی و نقدارفوقنده تدارکی ایدوب کومرزوکی یاز بلدوب سن

ارسال
صدر اعظم
اولنان وقیه سنه

۸۹۳

۸۹۴

۱۹۵

۸۹۰ ایلچیانه بکی لشکر بکه حکم کند مکتوب کوه زوین سکنی جانکذه بعضی کسنه از عضو ابزار ازادیون بعضی کسنه وزوار نوطالبی اولون وبعضی کدکار ارفراد ایدوب عضو سکنی اولمه وغنی ولوارد مزبور جاقمای تعیین ایله مشهور بکلیکین قلیه بی وزوار لکذه مزوله عای نام کسنه اولوب قرندانی قوتره تعیین عضو ایله وزوار بی الیوردون وبعضی بیچه فقرا سکنی کدکار بن تعیین ایله الدوردون ونوبنده غیری تزویر مهار ایدرنیچه کسنه اولمه وغنی تلمه رفنی تعیین بیوردوم کدواریچ مذکوریی اره کیوردون لوالاری معرفتی قاضی ایله اوکان وقیاق اوزرنه تعیین ایدوب انوکه کی تزویر وتعیین ماتی وظاهر اولازه کسنه لری حبس ایدوب تبون وظاهر بولازه مال لری یازوب صحیح اوزرنه یازوب عضو ایله تعیین اولمه ق واقعه قضیه عضو انکذه قدر این سی ونزعه مخالف کسنه تندیده قضه سی

۸۹۱ جرمی بکنه ولیچه قرزیلوی قضیه حکم کدسکنه وی قوشی مکتوب کوه زوین یکی قضا کدها یوسنه لری نام قریه وزه نسیمی وارو مور صلم نام قریه وزه کوچک نام کسنه لروکه خوسوز لقاری ودشنه عماری وقتالی ها بتی وظاهر اولوقه ترکه ویاراغاری ایکی حالیا الوتی دستاعلی وصاتلمق نام کسنه لری تیاقاری اولوب معلوم وظاهر اولمغله نیچه کسنه اوکی زمالی سرقه ایدوب ارفریقه بعضی ایدوب ارفراد یکورلمه بی خصوصی بلورقضی بیوردوم کدواریچ مذکوریی اوقضا رایدوب غیبی ازیاری کعلیکرنه وتیاقاری نه وطوراقاری نه باجمای نزعلی بولدورمه بی ازرم اولنلی بولدوردون کیوردون قاوغوی ایزه کسنه اولدیرلری ایدوب متعاری وقضه نزعلی فصل اولمغی اولیون واوزه بنی بی مرورزمانه وعوارضی برموجبی شروع قوم اوکان وقیاق اوزرنه تعیین ایدوب کون ی اوزرزینه تحبس التزیق والتزیق کسنه لکی حقی نابتی وظاهر اولورسه اصحابی حقه نزعلی متوجه اولوقه حقوقی الیوردوکدانصاف سیاسی اولازیاحبس ایدوب عضو ایری اولمیاری اولنلی امرنزعی قوم نه بلی ایجرا ایدوب کزنه قویمه

۸۹۲ تکوزیه قاضی کدحاکم جزایر بکلیکی کبیسی اوزره بیاله ولیع اقچه مکتوب کوه زوین حاکم اورپاه امراولنلره قونه نه عمانولمای اوسکی اولنلره عک نفرزمانی سکنی قاضی نفراولمکی وعضی اکثری رایه ایلیا یعنی وارسای اولنلره عک قوزمانی سی قاضی نفس ایبوب سورلوم کدفت رایه ایلیا بیاکیدوب بیاقوشلوقه عضو موعدیکی واقعه اولوقه قضا باری نزعه تزیق اوزرزینه استماعی ایدوب فصل عضو متی ایلیمی

۸۸۷

۸۸۳

۸۸۴

۸۸۵

۸۸۶

۸۸۰

۸۸۱

۸۸۲

۸۷۶

۸۷۷

۸۷۸

۸۷۹

۸۷۳

۸۷۴

۸۷۵

۸۷۱ آورده فصنه ملکی که مکتوب کوندروب حلوبولجیلر با بنا یا بدیده ملکی تعریف وارروا ولوب مصطفی با بنا کوپرو سنده نبا اولنا ده
عمارتی ایچوده کلماسین مناسب اولازه ایکی صوبکی بولرزنه نقدار لتچق لازم اولمسنه بنی عثمانیه وارمیدر و ویرجکده فلانی بدکتوب
طولاریله کلورا ولمسه نقدار لسنه ایله حاصل اولورلهی و نوتی ایله کوریلوب تخمین اولنوب فیاته اولیمقله اولا ایکی صوبکی اوزرینه
وارریلوب موزاکی نام قریه قرینده اولازه صوبکی ایکسنده قریه مزبوره خلقدن عدم رضالری اولوب وقع مطاوعه بنا وقفی اولمغین
جایه بین دقیقه مسطوره رالبوزایسه وقفه مزبوره تنزل اولورواوج اوده نام قریه قرینده اولازه صوبکی وقفی ایکسنده اما بنی
وقع تنزیله وارروجهور رضالری اولمله وغن وطولاریله مصطفی لهی وقوفی ایله کورلدکن ایله فیلورطولاریله اولمسنه قابلیتی اولوب
کولکاری و مصلحاتی و سایر لوازمی ایچوده اکثمنی بنکی منقدار لتچق تخمین اولمله وغبار عدم ایفنی بنی ایله اولمله اولا ایکا
کسنه بنکی وقع تنزیلی اولمغین قرارغنی اولنوب طولایله صوبکتوریلمسی امرایدوب بیورلدقده کله وارروقوعنه قادر ایکنجی
یوقلوقده مباشرت ایدوب وسعت اوزره برمصلحه بنا اولنوب طولایده مصلحه و کلوبانده عمارته فیلمکی اوزره نقدار لتچق ایله کورلدکن
طولاریله ایکی اوتاق ایچه وظیفه ایله فیاچه اولورسه برقدمنکار تنزیل ایدوب ایکی مصلحه اولمغین وارمامکی وقعه کتوبنی وقیلمله
نقدار کی ایله وفیلمکی بازقبل بلدوبنی

۸۷۲ زرع ربای فاضیلیه فلکی که قیوه اوجی مکتوبی کوندروب بکنی قضا کوزدهبار ایچوده تنزیل اولنماه جلبایه کی موسم قیوناکی بیورلدیکی بابنده فلکی مترقمی
طلبی ایکنجی بیورلدقده وارروقتنده متوکه فاضیلیه مزبانه زارع متعینی اولوب مباشرت ایدوب بازیلوجلبایه وکی موسم قیوناکی معلومی بیچمغه
ایدوب اوزرینه متعینی اولازه قیوناکی کندولریی و باقیه وکیلاری ایله حرمیه ارسالی ایچون قیوه مصطفی صبح ورکی یی تدارکی
دلسلام ایدوب بکنی قضا کوزدهاولازه زغاوی سالی بسالی وقفی ایدوب مقدمی قیوه اوجی لدمامی ایله کوندرکده ورصورتنی ویرلمه جلبکشته
دیمسنی کدوبنی طلدکن اکه کون یوقلوبانلوبنی فیاچه و تلف اولمکی لدمامی اولکیدقیوه مصطفی سالی وسایه اوچون موسم قیوناکی
وقتی ایله کوندرکده بیچمغه ارزوبخه اولازی کوندروکاکی جلبایه وکی اوزرینه سوریجی تعیینی اوزره بکنی قیوناکی کوندرویرلمغین موصلحه
تسلیم ایله کوندرکده فاضیلیه نزلسالی کلکمشهدی اولمله بیانه ایدوجکی عذرکوزمقبوله اولمایوب فستقچی باب اولورسه کوندرکه
اوزره نزجلبایه وکی اوزرینه قیوه اوجی اولازه قیوناکی اولمایه وقتی ایله ارسالی ایچون بابنده وقیفه فعل ایدکن

۸۶۹

۸۷۰

۸۶۶ ... ۸۶۷ ... ۸۶۸

٨٦٣ مسئلہ کبی شناہ یا شایہ حکم کہ مکتوب کومدروں حکم نزینغ معفیہ لوارہ مزدوب ولفش اولدہ نانارطایہ سندہ برفا ہ کسنہ
کتورہ جوب تعیین اولندقدہ وکزاولناہ طایہ کمی نوعای وکبی قدم نانارندہ اولوب اردہ اولدہ زیان ورکدکلمکدہ نانشلیوب
وبانشاکی دسرولرلری وعیزارلری نفض اولندقدہ اولہ متعولہ کسنہ وہ رجحہ بولنیوب حکفدہ کسنہ اربن ومساکین فقرا طایہ بی
اولوب بایان ویرلماکی اولیوب اکثریا الہی وعبالری بیاک فحطا اوصیدہ بین معاش ایچوہ مالکدہ براکثر اولنسا کورعایا یہ
واخوکسنہ لی صدرلری بوقدہ حیلہ بلدہ فتی نزلہ یہ وکزاولناہ طایہ وہ فقش فایز اولیعی اولدوکی بریہ بیچہ اولوب ساکی اولہ
جایز وکلدریلدہ رحم کہ نریابن وارلی متعبد اولوب انوکی کمی سعی معاش ایکن ہرہ بریہ مجانیہ براکثر اولنسا الہی فنا وزارلیہ
جمعیتی ایلہ تومیعی بصدیہ اوزرہ اولازمی کہ فقرا طایہ مزدوب وہ نوازشی وفراریہ وبا خصوصا عایا ویرلماہ بعدیہ وحاضر
اولندہ ذیل التماسلہ اولنسندہ بلبور اکہ کون اولہ اولانین وایاکدریلن فقرا ایلہ اولنایہ وہ رجحہ وتاخ لیہ حل اولورندہ
حضرہ اس بن وقتیہ وہ فقہ اولہ یلدہ بین اونیاکہ فقیر معاشاری نہ نوزدہ وہ رسوالی یہ امدیر اکثیر ریکلکی زدیہ دللدار
طایہ ورلدیر

مصحح

مصحح

مصحح

ارکانکاہ کیہ وبا فصاکہ

مصحح

سلسہ بی علی با فصاکہ

٨٦٤ مصحح

ارکانکاہ اینہ فکح کہ حاکیا نوعای وقدرہ نانارندہ بیچکسنہ اصوفہ کچون مالکی فحدیہ ولفش اولندہ دعای فحص اولدلدین سبب
اولنکاہ اینہ فکح کہ حاکیا نوعای وقدرہ نانارندہ بیچکسنہ اصوفہ کچون مالکی فحدیہ ولفش اولندہ دعای فحص اولدلدین سبب
رعوکی طایہ یہ امرشریفہ اولمدین بروجانیہ کچورملکدہ سبین وباغی ندر بوبابدہ مستحق غیاب اولنی سندہ رسوم حج کہ تحصول
اولندقدہ متعدد اولوب نہ مالکی تمدد ایکسنہ تجنیدہ وفد ایدوب وامرشریفہ اولمدین بومتعولہ طایہ یہ بعضی وربیہ
مالکی حج ایدہ یہ کچورملکدہ سبین وباغی ندر بازین بلدہ دینی دعی بعد اولہ طایہ وہ بروجانیہ برعرضی کچورہ بیہ نشوبکلہ بعد الیوم
رعوکی نانارطایہ ی کچدکی کسماع اولہ کسنہ تکی عذریہ معتولہ اولیعی صفدہ کلمکی معتروراکہ کون بصرن اوزرہ

اولبیفاہ شریفہ نفاذ لقع کچدرلکدہ حدرابن سن

٨٦٥ مرجع وفضہ حاکم کہ محمد مزدوب ہ چکمکجلر تحکمسندہ بکی اولازہ مرافق موسیام بعوجہ تبکسن سعاکتن حضوری لازم
اولکیاچ سورحدم کہ حصول تولدلن مدکوریہ مرقتہ یہ اولہ وربیکرارلقمای توسعہ سن سعاکتہ کوندرلہ سن

٨٥٨
٨٥٩
٨٦٠
٨٦١
٨٦٢

۸۵۵ قوله وه محرّری لمن بوله کلفه یولی اوزرنده واقع اولان وه فیسان وتیوزه اوتنه ملکی که سکنه قیوزه اوتنس محمّد مسفوت
وفنین سیجوزه بچمع امدیوب ارسال اندوکی قیونلرکه قصّابلرکسنلر طابلرینه تارشولایوب طایوب بوسبیلر ایله وکزاوتنه قیوزه
محرّری مزبوب یه کلدیکی فایولاوولرینی امدیی محرّری مزبوب وفنین سیجوزه کلفه قیونلرنی وضبط وحبس اوزره وفنی اولنوب
جایز وکلدیکیوولرینه کد محمّد مزبوب وفنی محضرلرنده جمع ومحتسب اوغلانیله مصطفی دارخوفلرینه وبعد اولاکه محرّری مزبوب
وفنین سیجوزه کلفه قیونلرینی اولاکه مذکورلر تارشولایوب وطایدیکیوب عینی ایله ارسال ایدیکی کندولری سبیلیله ایله اولایه فایولاوکی تقاضا ایلیه

۸۵۶ اول سبیله یکنه وقاضیسنه حکم کد بوینده ارقدم اولکسنه قلعه سی ارناوی زعیم اولنوب کد وکلای سنت سعادتمزده قوللرمزدن زنبیلکنه توجیه
اولنوب ارسال اولنوب انلر اوغرایه اولنوب قلعه نوینلرینه تسلیم اولوجه امرلرمز ولنمش اولدیغی حالیتا قلعه مزبوره وارنجه یه دیاره قیتمه لرینه
قلعه ارناوی یساکنی اولدقلری اولدن بزم ملکمز ورعیتمز اولدقلرندن بحث وتدقیق اولنمیوب عصیان اولنوب اولسه بیله اولدیغی حالده اوغلاق
اولوکسی قلعه مذکوره وارولنجه حصار ارناوی اولنیوب سنت سعادتمزده ارسال اولنان تسلیم ایلیوب اکر سنباهی اولورسه اکر خاصیه
اولوبیله تعلق دیزاهاوزرینه بهرکیمسنه وعوارضی وارایسه کلفه سنت سعادتمزده کوریله

۸۵۷ ارغیوزیکنه وقاضیسنه حکم که مکتوب کوندروب بوینده ارقدم بکی جاوشی بوینده حکم تعریف وبارولنوب لستفا اولنمه اوزره
وبرایه جانب طوچی زاده محمّد ولستفا اولنوب وعلی جلبی زاده محمّد ولستفا اولنوب وعلی جلبی زاده محمّد ولستفا اولنوب (عینیله) کمسنه وندیکی بارچه ارنده اولوجه
قطعه بارچه یه برکنه ورکلای حضاوه یی سنبشن اولنمه بیورلمغله تفتیشه مبادرت اولنمش بعض قوماندن اولنمش اولنمش اولنمش
ایلیشن امرلرینه مذکورلرو وکزاوتنه اصنارتنزلاکنه وارنجه ورسیوب هنوز کلفه کریه تعلیق اندکلرینه کلفه
حضوص مزبوره ریجوه وعلی اولنمش زمرلرینه بیورلمغله وارنجه کمه وارولنجه اوده حضوص ارکیوه سنه قیوزلرینه وکزاوتنه
رعیتلرینه متعدد اولنیوب کمه ماکه هزیمتیزاولکه لازم اولیه

۸۵۲ ولونه بکنه حکم که حالبا ولونه وفور دشمن خاصیاری ایله مکتوب کوندروب قوردشمن ماجه سنه باوه ایله داخل اولوب قریه لری
کش سی عصیانه ایدوب اویله که سکن آروم قتل ایدوب قبس شرعه وعون اولدقلری مکتوب قریه لرینه قریب یرلرده حکم بکنه وضبط ایدوب
الات حرب وقتال ایله تملو قلعوب باشقه زنجیر وزندانه وضبط ایدوب هرطرفده روم طوتوب ایکنجی قبس ایدوب بعضی قتل ایدوب
وبعضلری جزیه سنه الوب طلاق ایدوب الطی رعصیانه وطغیانه ایدوکلری بلده وقلاع لطلده سنه وارنجه قدر که وارنجه قرب قلعه ایدوکلری
اورزن اوله عصیانه ایده کش بکن هرنه قدر ایله قاچوب قلعه لری بیه اکر بیه ارباوه ارکر سایر قصبه ارباوه ورعیت تدارک ایدوب
ایله قتال وحربه اولوب کوروب بیه قاچوب قلعه لری بیه قلعه لرینه کیروب قلعه لرینی محکم ایدوب اوزرلرینه کلن عساکر اسلامیه
قتال ایدوب بیه لرینی الوب قلعه لرینی خراب ایدوب اهالی واسیاب واموالی غارت ایدوب اسیر ایدوب بعضلرینی قتل ایدوب
نتویکه ایله وعیالی اسیر اولنوب واسباب واموالی غارت اولنه بیچاره لر نکاعابد اولور

۸۵۳ برنجی بکی رستم بکه حکم که حالبا کش اولکه عاکرت اغنام وخراجه مجنه وارزه قوتلی وقلعه وقانونه مخالف رعایاه تعدی وجور وزیاده کاری
غضب اولنمغین بویله حکم که وارنجه اولکه کبی خرلیغ وعاکرت اغنام مجنه وارزه قوتلی وقلعه لرینه وقانونه مخالف رعایاه
تعدی ایدرک کلیا منع وقلع این شرع وقانونه وضع مخالف کسنه لرینی اندیشه ایدوب ایچلرینی اسلمیین زیاده
تعدی ایدنلرینی بازیفی بلده وبیاسر

۸۵۴ قرین زبار قضیه حکم که مقدما قرین ابلاغ ماضی اولان فرمان شریف سعادت مکتوب کوندروب چوکه اوزمانکه مارق کمنده ور وعاصی بالی
وطغانه عاصی قره ماک وقلعه زبن شاه قولی قصبه بن یعقوب وبوینق نام کمنده لرینه بوانه نام قوجی مزبورکه تنزلکاره بر بیوطو تلوسنت سعادت
کوندرلکنی روشن کورکه قولمشدن عاکیا مذکور لری بوانه مزبور قلعه کی اقربای ورکاه معلاه کلوب مذکور لرینه قلعه لرینی تسلیم ایدوب قلعه لرینه قلعه لرینی
اوزرینه تسلط تامیله اولدقدن صکره اولقدر چوقه بلده ورویه یاقنده تعلقلری اولنوب اهالیسی معلوم اولوجه ارزم اولنمغین بویله حکم
وارنجه مذکور که اولکی کوندرلن متقدما لدستاه اولنان قصبه لرینه تابع اولوب مسلمی اولمین میدر بیچه ورایه کین کیلی
صورتیله قوجه لری اهالیسی مسجد وکلی یه قریه قلعه لرینه وسایر مسلمانکه اوکاه وقیاقنه ایدوب عصیان اولمدن اول
بکلری ارمغانی وارمیدر سکن وارنجه معلوم کی اولدوقدن اورزن اولمین بلده ورسن

۸۵۰ بسم الله

آیا اهل بیت محمد کیه کلم که مکتوب کوندروب ایچ اهل سخا خلقت لقمه دعای نام سیاه بیاض لوایچ مزبوره معروضه مصطفی نام مکسه نکی خانونی
رضاده ایدوب ایاروان یاماغه آلوب بلکی تافیه کیده وروب اوچ ورن فاضلوی بری کز وروب بیچه ورلوقی دخی ایدوب
دیو وضعه وارقیو اولاده سفر ولقی وار رمیوب اتوراچ لقه یاکی وطلاق ایدیوب یرباچ وضعه معرفتی فاضی ایاچ تنبیه وتاکید اولندقدن اطاغنه
رمیوب حالی مدکون خانونه العفی یاکی نکاح اولوب ویرنده غیری بیچه مسلمانلری یکیت اندوکلاری بعضی ایلچی سی بیوروقه که
وار وقتی مدکوری هوقتده بیلا له کیوزوبی مذکور اوده هرکیم ده وعوی ایدرایسه طلاق ایدوب فاضیلری معرفتی ایاچ وضعه شرعا نفس
اولیوب واوده نیچه بیل مرور ایتیاه بعضی صاری خصا مولقه سنده اوکلاق وایاچ تفتیش وتفحص ایلیوب کون سکه قضیه عین اولندوغی
کبی بیلی ایجاب حقوقه صاری ایلیور وکوره صاکن مدکوری حبس ایدوب وارقیو اولاده مال ایی عینی ایاچ وفق ایدوب بازغین
عرض ایلیه کی ایاچ بیلی بعضی ده مریه نابیه اولیوب هیچ یرجانبه میل ومحابا ایلیوب نزدیکده وبلعیده وسائره زور وزوره
مدار ایدوب قضیه ده مدافعا اولیاچاری وقتلی ایتزر تیاق

۸۵۱ بسم الله

دخی قضیه کم که دخی بکی عضفر ولم عن مکتوب کوندروب نفس دخی ده حس بکی محکمه سنده ساکن اولوب سیاچی وعوارض ایده بیچه
نفقه سی نام کمسنه تحمیه مزبوره ها قلاره بلغله مشتهره اولوب بکی ایتدکسنده هوتمایوب شرع شریف نیاچ طوتلیه ایاله ورمه دیکی لعلیدن
قضیه نی معنف واقف اولوب ایکوزه مدکوری کتوروب هوین برقاچ یوزلیری ایدیوب کی چوار برلم ایدکسی بمقوزه ایکوزه اوچ سکه فرنکی ملکوری
کتوروبن بکاچ قیوجی اوغلانه ویروب برحیلکی صاتوزه آلی صنعتی ایکا ایتی تعلیم ایتی وچوقراری ایلیدی کتی سیاچی وسکه بینی
قضیه نی اولدوغی معلوم اولیوب شاید اولقی اوزره نیاچ شرع شریف الی ورمیوب هوتوب حبس اولندی چوعرض ایلیی ایدیوب بیوروقه که
ورکاه سلام حاضر ساکنزده وار وقتی مدکوری حضار ایلیوب اولقی برینه ویکسنده مسلمانکده کتبیی بعد ایتی اولکان وقتلی
بسنی ایلیوب کون سکه اوچ اولوقیه دخی اولندوغی کبی قلاره بیدر بعضه غیر واقیه بیدر مسلمانی اولوکی قتلنه ورکشتاری
نه وقتلا ورمدکون سوللدیکی سوزلری طلون برچاچی سوللدیکده بعضه بانتی لدماکه ورمیدیی بعضیوه شاهدلری وارمیدیی بیچه ورمه
تمام مطلع ایدیوب اولقی واقیه اورزنی معضل بازوبی بلدوکی دخی مزبوره ورهیکی ایچه فرنکی التونی اولقی ایچی کوندروب
مدکوری مسبذه اطلاع ایچه سی صاکن اولوقیه نیچه صاری اولدوغی عمل ایلیه سی

۸۴۶ وکونه بکای محمد بکدلکی که مکتوب کومرزوین لوای مزبور بالبلاغن واقع اولان طاغلاغه واریع کورقوزکنی بن کلوب اوچاغه کسمک
بهاسیله طوب و خمپاره و توفنگ قوندرمغاری وسایر لوازم حرب کسوب وقطاتیله حمل اولندقده لمنوع اولمق وقاریس بلدرجینک
بیورمغی کد واردقده بوبابده اعتماد اولونوب اولدیغی بیان مذکورین اولدیغی طاغلاغه اغاچ کسمه رجیسی

۸۴۷ اورنه قاضنده فلکی که مکتوب کومرزوین بوندقه اقدم طرفیمزدن طاغلاغه شرفه نوارسکی جاهیه متولیسی اولوب عزل اولنغی
امر اولیغنی اولنانه غیر الدین ایکنجه دکاب همایونه دقعه صونمانک مرکم ایله تحقیق ایدوب الدکتورفی سنه سعادته کومرزوین
کلوب امرم اولمغین تعقیب و تحقیق اتدکده کیم ایدوکی معلوم اولمادی دخی عرض ایلیم بن امدی مزبور غیر الدین ورکاه معلاده کلوب دقعه
صونمانه اورمکده اولغای حسین ورجیسی عرض ایلکای مزبوری سنه سعادته کومرزیس امر ایدوب بیورلمغه کد واردقده مزبوری اورمکه
مصطفی اولغای حسینی سنه سعادته کومرزمغه مبنی قدیمدن بولنیوب اولدیغی تحقیق اولنمغله

۸۴۸ ندوه کلبکای بکبسنده فلکی که حالیا مکتوب کومرزوین بسنده قلعه سنکی تعمیر اولنمغه لزوم اولوب عضویتی مزبوری ایکنجه عرض اولنمغین
عضویتی عرض اولنمغی بن امدی بیورلمغه کد واردقده قلعه مزبوره تعمیرینه لزوم اولمادیغی کرک عرض حضورده وکرک سایر لوازم دولمانجی
کلبکلکی معطل اولمادیغی تحقیق اولنمغله

۸۴۹ وزیر محمد پاشا یه فلکی که مکتوب کومرزوین بهی کلبک بناسی فراغه اولنمغه کلبکای اوکونمسی امرم اولدیغی تقریرنده نخلی اولندقده حمل
کرسته تدارکی وتحمیلی اولنوب بهی کلبکده فراغله وطبیه اولنمغی ایچون بعض کلبکای بنه اولمغه کومرزیلیون کلبکای بنه اولمغه و باقیسی صورایله
تحمیل اولنوب بعضی یه کومرزیلیون اون بنا اولمغه غیری تکمیل وکلدرلیکه خبردار اولمغین بلدرجینک بن وبنی معلوم شریفم اولدیغی
کومرزیلیون سکز بنا قالمغه اندرین کومرزمغی وسایر امر اولنمغه کون کچی اولغای ارسلای این سی وبوایرم اولغای ایدرس کومرزیلیون
عض اندوکلی اورمکی وکلدرلیکه بیورلمغی که معلوم اولدقده کلبکای تمامنده فراغی ایچون امر اولنمغه ایلغی وقتیه ایلکسنده اورمکی
حاضر اولمغه ایلغای وسایر امر سابقه تعقیبی اولنمغه لوازم دولمانجی سکز قالمغه لوغایه وسایر لوازم ایکنجی وامر اولنمغین
متدارین کورکیجی عض اندوکلی اورمکی تعمیر اولنمغه اندره بعضی ارسلای وایچلای اندورمکی وتعمیر اورمکی حاضر اولوب وزنان
کومرزکلی اورمکی اولوب وکومرزیلیون کرسته کیرو وعلیانه اوغلی ولاینه ولغلی اولمغین ایکنجی اون بنا حوض قصابیه دار مقدم
آیاسی بلدرجینک

۸۴۳

۸٤۰

۸٤۱

۸٤۲

۸۳۷ اربیعاه بای اولمدیکدن حکم کدبونده آقدم سن سعادتلو عمر کوندروب اربیعاه قلعه‌سی اربابندن شیلتی نام قریه‌ده طقوز یوز اوتوز اوچ
حصه‌نیمان متفرق اولاده محمد ترکی قلعه‌اربدوب کدوکی کدکی نقوق اینباه قوللاری اوغوللاری وبالمحمد عمر اندوکلکن عمر سنی موقیجه
حکم شریفم ورملتدی اوله حکم شریفم فرمان ورجوسن سعادتلو کوندرمش سن کلدکدن صکره اهالی عمر سنی بولنوب حکم عالیه موافق بولندیغی لدی المذکور
کدوکی صاحبی محمد اوکلوب مصطفی ورمشدر کم اوریولدن بکلی بیوردقلری کدکوندن صکره عمر اولدوقلی اورن کدوکنه عمر ویلوب بولدیلوب
عرضکلدکده سهو اولنوب اصحیح عمر ایدن سز اکر عمر سنی صحیح ایسه حکم موقیجه اوله کمسنه کدوکی نقوق اندن سز

۸۳۸ آرپه بکنی بکنه وضبابچی وقفار وسایر وزغاجیلرینه حکم کدسکدار سنجاغی سن بونده آقدم سن سعادتلو مکتوبی کوروب وستور مکارم وزیرم عالی باشنا
کوروب لمه تقا اطراف نه کمسنه فتنه اولمیاه دیوه حاشا کمسنه‌نک اولمیه‌جغی امر اولنوب صباحترین اولدقده نوکرلرنه کمسنه‌نک تعرضلری لازم
اولیوب اوچ نفری اله کلمیدیکی نفری سپاهی اولوب سفره بولنوب مرور اوغلی محمد وچوقه اهالی محمد نام کمسنه‌لر خلقی طرفیمه کلمیوب
حبس اولندیلر چوقدرسن اندکی حاکیا وبکی چوقه اهالی سفره کتوره‌یلوب تعیین اولنی اوچون اوله جانبه ارسال اولنوب بوبابده ورکاه
معلادم جاوشلرندن سنان بیله صباحترین اولنمیوب بوروجهم که حکم شریفم واردوقده مفتی رایلهم وقاضیکر وصایر اهالیدن جمیع اولوب تعیین
صباحترین اولنمیوب مذکورین وسایر تعرضلری لازم اولانلری تعرض رایدوب اوکلان وقبایلرندن اورن ارسابی موقیجه تعیین ایدوب کوندن
مفتی رایلهمیکی فتنه اولماه وتعرضسن فتنه ایدیکی واوچ ولصباحسی غازی ایدیکی کیمسه ایدوبکی شرعیله ظاهر اولوریچون اوچ اولادن
اوچ قبایلرندن متعهد اولمقده بعضیلر تردد ایلمکله اولمیوب طرفلرندن کتوریلوب وقتی وقتنده ایدیکی سپاهی اولمیاوزه سپاهی اولمیانلرین عین ایدوب
تعهدلرین تعرض اورن یازدیغی عمر ایلیکی سپاهی اولمیانلری اولبابن امر شریفم وقوعنه یکدیکرایله ویرمیه قویمیه

۸۳۹ واقیغزن بای سلیمانه حکم کدحاکیا اوغلی وسلمس جانبکندن رضمتی واردقلرنده اولبابن سلمس سنجاغی بکی سنانه ولوح علیه حکم شریفم
کوندرلمشدر بیوردوم که واردیکی بوبابن سلمدن اصل معتمد اولوب سنی عکس عکریله حاضر ومهیا اولوب اولوجانبه ناظر اولان سلمس
انوکی معاونتن لازم کلوب سنه رایله وه سکاروم ویا مکتوب کلملرله توقف مفتی رایلهم واروب اربابن معتبرین جمعه وسایر کوره‌یکی
اورن کویکی معاونتن ایدوب حضورنه بولکه سن خصوص مزبور بحقنده اعلام وراسکا اکه کون اکرسنی عکس عکریله واکر تعیین کدیر
تعیین ایدوب مفتی رایلهم وناظر اولوب وبوحکم شریفم نکاره کوره واروب وقبایلرندن اورکه اندوکلکدن بعد بلدوب سن

اعلیه عفی عنه
مصور
بلند کتره وبیعه سنه

اعلیه عفی عنه
مصور
بوکن بکنه

اعلیه عفی عنه
مصور
وه‌بن بکنه

٨٣٤ وزیر محمد پاشایه حکم که مکتوب کوندروب بین حکمده نباسی قرمانه اولنان کمیلر و نزول ایچون ارسال اولنان احکام شریفه سکا وصول بولدوغنی
و هر خصوصده نه وجهله تدارک ایتدوکک و امر اولنان یکرمی پاره کمیلرک اون قطعه سنک کرسته سی زماننده کسدوریلوب هنوز اسکله لره ایماردکن
و شمدی کرسته کسمک اولمدوغنی و صویک طغیانی و اوقی قریب اولدوغنی بلدرمش بن هنوز و ثمن لیلی عالی وجه التفصیل معلوم شریفم اولمشدر ایمدی
ساکز پاره قالیته کفایتی ایدر بیورلدی که وصول بولدقده امر سابق اوزره جد و اقدام و سعی ما لا کلام ایدوب معجلا ساکز پاره قالیته یی ارشدورلی
و اوقی ارسال ایدرسن و بین حکمده بصره یه ذکر اولنان کمیلر اقتی و سالم واروب واصل اولورمی یوخسه علیاه اوغلی مملکته اوغرایوب صو یوزنده و مزلوده
ضرر ارشمک احتمالی وار میدر نه یرده واروب واصل اولور اهل وقوفده تحقیق ایلیوب انی ده عرض ایدرسن که انوکی وارقی و اصل
اولمز ایسه عسیر اولوب ضرر احتمالی واریسه سهوده بین خرج ایدر اولمیه و درتیوز کورک دخی امر اولنمش ایدی ابتدا اوقی ارشدورلی کوندرمشدر
و کمیلر نباسی ایچون بونده اقدم و اوقی برار معمارلر ارسال اولنمش در حالا عرض ایتدوکک اوزره برار رئیسلر و قپودانلر کوندرلمشدر و اردو قادرنده وجه
و مناسب اولدوغی اوزره هر کمی یه تعیین ایدوب کوندرمشدر

٨٣٥ خداوندکار سنجاغی بکنه حکم که بونده اقدم بر غمده دزداری اولوب قتل اولنان عالی بک وارثلری سنده سادات کلوب بالفعل دزدار اولان
و اقتی و حصار ازمادنده بعض کمسنه لر ایچون مظنه مزدور دیو تظلم ایتدکلری اجلده دزدارلکده رفع اولنوب و مزبورک دخی امانتی الیوب
حبس ایله تعیین اولنماق ایچون سکا و قاضیلره معضل حکم شریفی کوندرلمشدر بیورلدی که وارثلرنده اصلا تاخیر ایتمیوب معجلا محل حادثه
واروب احوالدن حکم شریفی سابقا موضحیدر تعیین ایلیوب بو فسادی ایدیلری هر کیم ایسه وقتی و اهمال ایدوب ظهور کتورمیه عرض ایدرسن
خصوص مزبور ایچون مهماتدندر اکه کون مقید اولوب قاتل هر کیم ایسه بولدرمانیجه اولمیه و حصار ازمادی خلاف امر و قانونه حصار ده طشره
مایوزلر دیو اعلام اولندی ایندی اوقی کوندرمش امر قاتل طشره ده یاتدقلری واقع میدر ذیوجهله واقع اولدقده حصارده نقد ارحصار ازی
اولوب بعد ازین خارجده ایمن ایندیکی کورمیه بلدوریلمش

٨٣٦ [illegible]

۸۳۰ قیوه از قبیله حکم که حاکیا قوریجی قیونده یوز طقوز یوز اکیوز آلتی قیوه آرسلان اوغلی کلوب والصی اولدیغی کلن آرسلانه وقوزی بلده کوندیلیوب
نیم مقدار قیوه واوغلی کلجک اوزرینه معلوم اولوب هانغی قیوه جمع که وصوله بولدقده کلجک قیونده اکر قوریجی قیونده اوزره اکر سایر دیه کلنه ارزقیوه وجهی
کلجکه مقضی بازغمی مدوب ست

۸۳۱ وندیکی خزینه حکم که وندیکی خزانه سندیرون خزینه اولدیغه نظارتنامه رئیسی نون قیلمیی ارناوتده اوغلی مصطفی وبدری بینی مصطفی نام کسنه اولوکه
اوچ یوز اکسکانه سندن کمی ایکیوز یکرمی ایکیه کمیوز طقسان ایکی یکرمستو قرموزی چوقه اولوب جمعه کیله بر یکرمی وسائر یرلرده ارناوتده ولهسنا یکرمی
اوچ بیکی ایکیوز اوتوز لهسنا یکرمی عصا ایله طلع اولدوکلرین اعیانه واولرینی خبر ورمکلری ایچون قاضی بینی سعید افندیه وسنجی بینی یکی ولی
اعلام ایلیکلین کوندرمکله بعضلری بعضه لهسنا اولدیغه نظارتدن معتمد اوکلاه دخی لهسنا اوچ یوز اوتوز اکی یکرمی ایکی ولی اندن کوندرلوکه لهسنا یکرمی اوچ
طرفون کوندرلن خلقینی اسدیکی یانینه اندیلم دیلمامکزه ورینه ایلیکن

۸۳۲ سلیمن بکی سنانه پاشایه حکم که حاکیا ارناوتکاه قضاسنه مکتوب کوندروب توقاتی جانبنده معذوریتی نامنه طایفه سی قحط اولدیغندن کلوب مماکن خرد سیه
ولصی اولوب رعایاسنه تعدی ایلمکن اوزره اندلم حاکیا بلده ویاسوره حکم کدیکمز چاغرلدقده بوبابده متعید اولوب وکزاولنان طایفه
نفوسه طایفه ورقدار اوغلو وبلوباشلو سرواری وبیوزباری وباج ویرن حاکیاری واوزمعیدر بعضه بماه بیع ومساکین معیدر نه زمان
کلوب وزاعانه کلنلرک ورقدار اوغلو واولادی کلنده وقیه ورعایای توقاتیه کلنده کبیر وکلدکلرک بینی کوندرمکی ایله مبی اولوب هرنه وقبلا وقیم
ورعایای مکتی ایله ایلیکون رعایا وبرایا اوزرنده قالدوروب رفعلرینه سعی وهرنه یوزوندن قصه کوریلیوب وتقدیر وتفاوته کمسنالر لیه
اوزرنی مقضی ومشدد وجه بازغمی تحریض ایلیه سن واول طایفه نکلرینه وبلوراوچ یوز یکرمی اوچه کوزیلن سنه سعاده کوندرمکز ست

۸۳۳ وبابیکی کتخداکمیه ومالکی ونفوسارنه حکم که حاکیا حسکین سنجاغنده سکوتاری قصبه سنده قریه وناحیه وغیریده یکرمی بینی سبکی اوچیوز
ایکی لچه بوز زعامتی متوفی حاجی تکوبلنده خاصه ها بوله ضبط اولنمغین امر اولوب بیورلدی کده وارجاق وکرک اولکاه رعایاسی اوزرنی
اوزرنی متوفای مزبوره تکوبلنده خاصه ها بوله ضبط اولنوب

٨٢٩

۸۲۶

۸۲۲

۸۲۳

۸۲۴

۸۲۵

٨٢٠

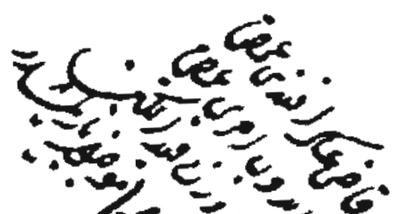

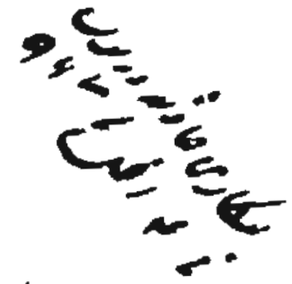

از انتن بکلمو قاضی سنه حکم کد سکذ قاضی سن مکتوب کوندروب عسکر طفنده برقاچ کمسنه اسنر ها یونده عوون ایدوب انتن قاضی یه
قاچ و یکیلد معروف بروقف خانن جلدسی برجن یه قونوب برقچ کونه ساکن اولوب برکیجه مزبور لروده زمن غزیازه اولاده بوجن لعلد
نام کمسنه برعرب ایله بوغازلنوب بولد ارسلای اولالجه اسبابلرین وبارکیرلرین جمله برلغوب کدوقرخانه مزبورک طاشنده جیوایله
اینوب غیبت ایدوب تخمیناً یکرمی اطرافندکوم کوندزلوب حسن ومصطفی نام خدمتکارلری ایله رفع ایلنده اربابی تیمارونه عای نام کمسنه
الدکلروب محبس مرعنه استقبار اولندقده مزبور لرده حسن ومصطفی مزبور عای کنی مولی جهه سندن خبر ویروب ویرباکه بزاکیرلوب کلمشدک
ریکن کمسنه نکی خدمتکاری ایدکی بونلرایله بولدقلرشی اولوب انتن یه کلوب جمله مزخانه مزبوره برجن یه قونوب ریکی نعزخدمتکارلید
غیبت ایدوب الکلروب بی چاوشی اوغلی نام بولدقلرشمزکی برلرده غلاده خصوصیله متعلق مزبور ایله الطشماری اولوب آنفرقجلسنن
غوغا ایدوب مزبور عای مذکور چاوشی اوغلنه معاونتی ایدوب متعلق مزبوری اویلوغندن بیشی ایله مسعود عای صوغلیوب تعلد ونقاک غیبت
ایده مزبور چاوشی اوغلنکی سیواسه نام خدمتکاری بوغزلیوب بعده متعلق مزبورکی عربه بونلرایله هنکی ایدوب عربه ولرفی نعی بوغزلیوب
کوبن اینه عربه کوندیلر بعده چیقارایله خانکی طاشنده اینوب غیبتی اثنا بکاچاوشی اوغلی عای الدکلرینوب کندی تیوتعصبی ایتوکلکنن مزبور
علیده شوالی اولغین مزبور زاده کمسنه لری یولدن رالتن کلدم خانه مزبوره بیلد قوندوق لقابی باشقه جمن یه قوندم زیاغوغا اندیاکر
کورلوم که خانن قپسی اولوی بندلرنی ایپ ایله صارقوب قاچدم غوغادن وغلم بویدرتیوکلکارله جوابدیکلرینی لقابله سی برجن یه
قونوب یه لرینی لیقه لرینی برچیقه اولدوغی مقرر اولمغین مزبور لرصبی اولدیاکتیوعمی ایلدوکمکی لعلده بیوک اوغلی که واریکی الدکنی قپ
حبس اولدیکی عرفی معروف ایله کوروب وارنکلرینی یه سویلدوب هرنه وقیلم جواب ویروب لحواله یه متجر اولورایله مزبور لرکی قپ
حبسده لرفی لعینوب بازوبن عمی ایله بنی وغیبتی ایدیاکی ولغی الدکتور ریکدیکی واقدلم ایله بنی هرنه طرفیلم اولورایله الدکتور قپ
ایاکوکه ولغی لحوالنی کوروب عمی ایله بنی وقیلینوب تلفنقده لقیاط ایدیکی

٨٢١

دوبن دالاجه حصار یکلرنه وبانه قصتنده حکم کد حاکیا وارنجه نوقوزه مصطفی نام سیابی یکلوب کندویه قوجانیه طاغنن طاغنور ایدن
وارمیاکه وبغی حضوریمی امر اولغین بانه قصتنده رعایازه معاونتی ایچوه خانه معاقبیلم ایلی نوکمسنه نعیای اولنوب کرا اولنن
کمسنه لرن دیوه اوه وسایرقوه کمسنه مانع اولمامق بابنن حکم شریفم طلبی ایکنی بیورلدقده کد وارقوجه کون بنی
عمی اندوکی بیلدکی امر سابقم مصنجه عمی ایدوب امریه مخالف کمسنه لرینی اندیه بنی

٨١٨

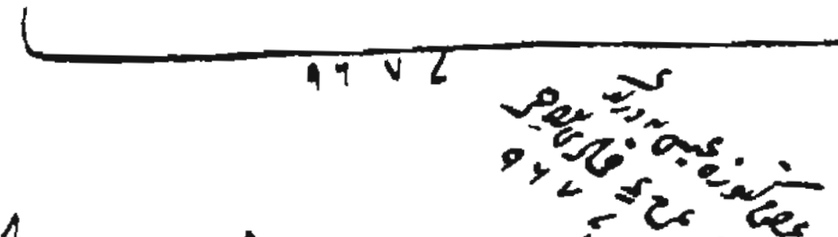

٨١٩

۸۱۵

از و رنبع بکنند و بر و بنیز قضیه حکم که سنگه ها حاصل مکتوب کوندرو بن قضایه مزبون ها تعلق قرید کسبا بی نیماری لی و لون رعایا بی معدن
خدمتی بوز لیون سنجاقیان سوبه سبارین ایجارنده کتورملیتوب ایریزنام نهرو که اردنه جانبنه اولاده ولایه ایله اتفاق ایدوب متصل اول لیون
اولمبلغ ایکنده حایه اولیون می زایلارنده نام قصبه نیچه کن کمسنه لرو که مالاری غارت ایدوب معدنجی هانده اولمغله نیچه نفسار ایدیلر لیون
ایلیشیز ایدی بیورلمغ که حکم شرعی وصول بولدقده بومقوله لرهی فسادی ایله کوتروب غیبت ایدیلر شرعله اولدیغی تقدیرده
شرعله غیبت ایدوب کوتی زایلاب صوقه جیارین ایلیوب وکدنصکره اولنانه لرهی فسادی ایله حبس ایدوب یاکفالتنه اولاده قضیه ایسه
صورت تحقیقاری ایله بلده یازیلوب عرض اولنمق اوزره اولورلر موجبنجه عمل اولنه

۸۱۶

وجه بن بکنده و سلسن قضنده حکم که حاکیا ارنلاق و بوجه بی مکتوب کوندروبیر کوکیه حصن نام کمسنه نک اوزنده عرضه لری قونیه اولکیدر عرضه سی
نوزلیون جوقه و سایر اسبابلری سرقه اولنوب نطعنه لری اوصاحبی و قتام کمسنه لرو سایر تحریکاری ایدوکی عرض اتمکله نوندیه اقدم و نفس حکم شریف
دریلیون سنجی اولدوغی بلدیرمکله بیورلمغ که وارلوقتنه توجه اولنوب اخراج اوزره شرعله حضما مولانه سنجی نعیش ایدیلیب
کوتی بی سوئیکده مذکور کی اوزنده عرضه لری نوزلیون اسبابلری سرقه اولنوب اکرمذکور حسن ورواکر سایر متهمین ظهور ایدرسه
شرعله متعهد اولدوغه جهارین بیقصور متعهد اولدیغنده حکم ایدوب الیورلوب اکر شرعله ثابت اولمازسه مذکور حسن نک وصنک و سایر کفیلنک کفیلتی
اولدقلاری ظلم وزیاده بلده لرینه عودت ایدوب اولوقت کی تحقیق سابقه ایله متهم اولدقلری بیده بیخود و بعضی ایلوکه مشهور اولدوغی معلوم اولانلری بلده وبی
اولوقت کی تحقیق سابقه لری واردیلمغ عینی ایله صورتلرینی اعزایله ایدوب کوندرلسن

۸۱۷

قرمانه نکاری کمسنه حکم که فرزندارنجه ارشه لسعد اولوعلوم سلیم طاش تیاده جانبنده بعض کمسنه لرایله اولده و رکی و ترکه قضیه اولمغین
دارولولایه حکم موجبنجه تیاروترکه قضیه اولنمق حکمای بسنک سعادتله کوندرلمکین امر ایدوب بیورلمغ که وصوله ولدقده
ترکه کیمسنه لرایله دارولولایه حکمای موجبنجه تیاروترکه قضیه ایدوب تدکی ورقه کلک حکمک صورتی الشبو ولفه حکمی
ایله بلده کوندرلسن

۸۱۲

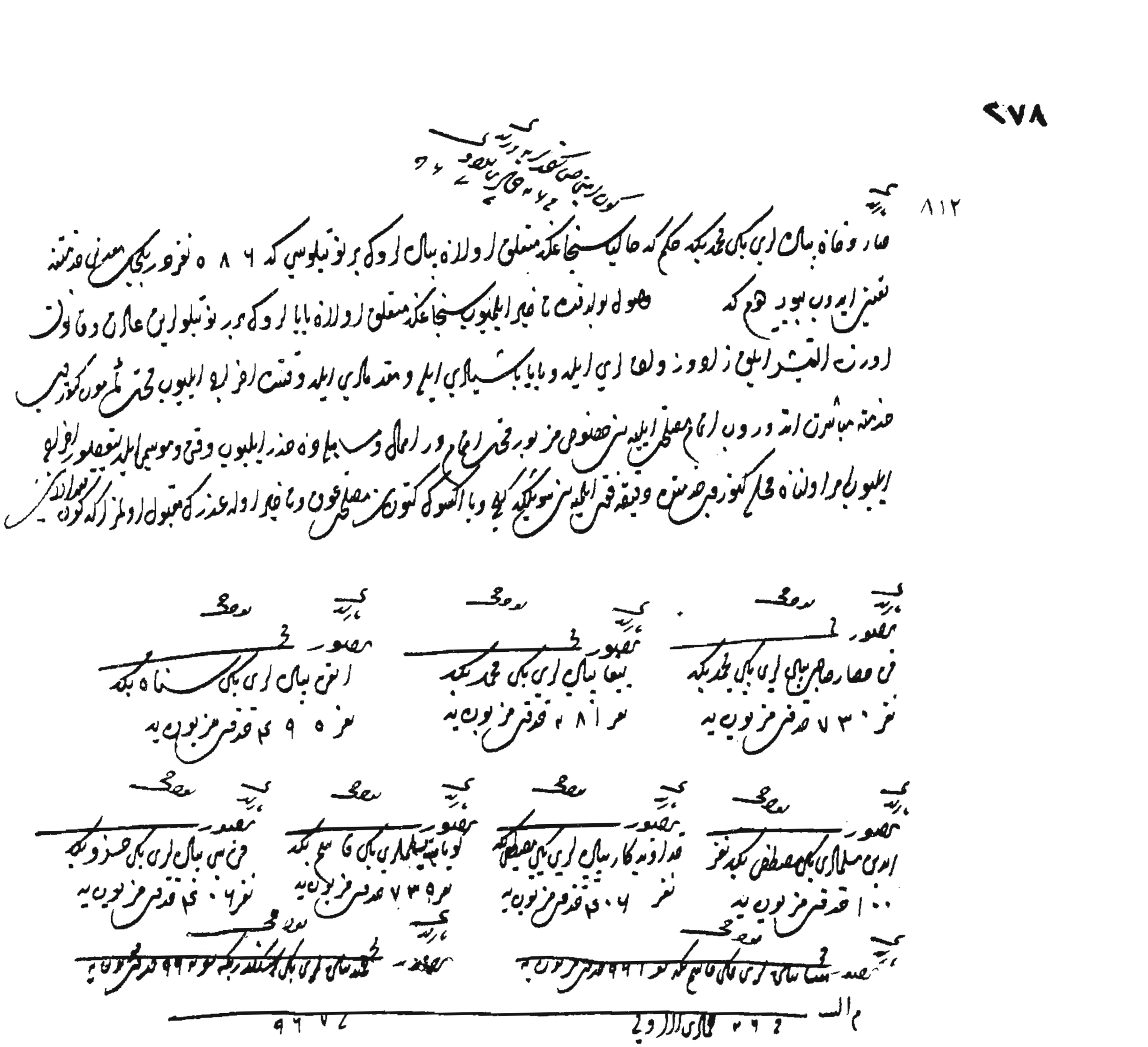

۸۱۳

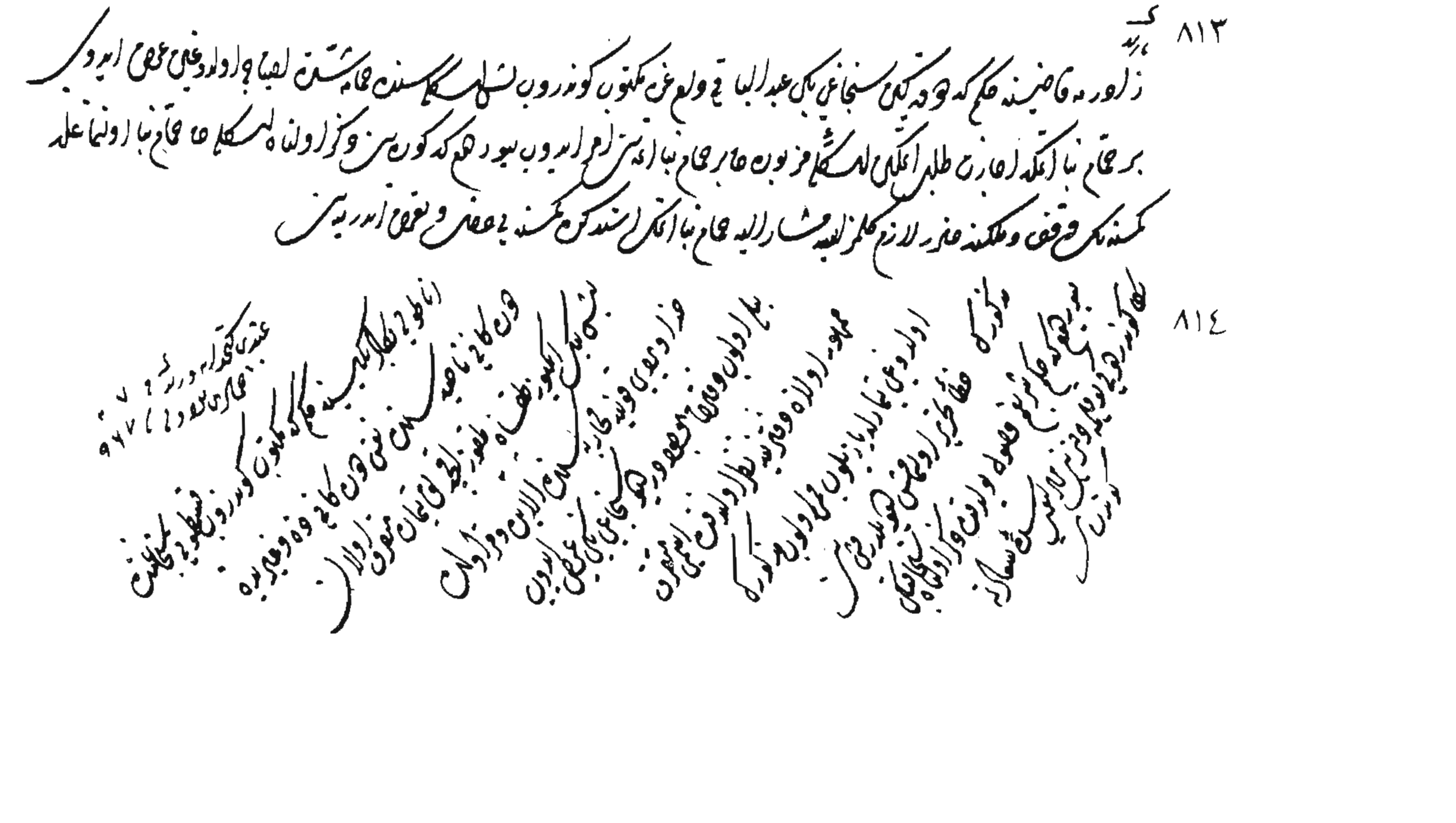

۸۱۴

۸۰۷

۸۰۸

۸۰۹

۸۱۰

۸۱۱

۸۰۵ حاشیه

فرازنجه پادشاهنه نامهٔ شریف بازله که محبهٔ غلطه و بیکلی اولاه فوق تاجراوه زورزی نام فوق کنی دارنالی بوندنه اقدم عتبهٔ علیانی
کلوب و بورزورزی وراولمزوه موقدم ایلتوزلدوه ایکی قنطار فلای و بیک طقوز یوز التمش قنطار بغم داوه بتن قنطار زیوه
و الی بیک زرا یکنوجه تجارتی یچوه الی بیک فلوری بورجالوب کی یه تحمیل قیصه نصرفکاف اولاه دلابنه کومرروب و کزاولنوب
متاعلرنی ایکی و بورو راولوب متاعلرنی کرفت اولنجی بورجالوه الی بیک فلوری ایکنجه زراولوب اولنوب باقی
خاصهٔ همایونجانبنه اولاه ویرمی ایچوه سن سعادتلو آغزی کومرروکاهایه باکون نامهٔ همایون ارسال اولنمش ایدی حالیا کومرریلاه
نامهٔ شریفلرنجه موجنجه مزبورکی ارنی اولاه مالندوه ذکر اولنان الی بیک فلوری زراولوب باقی فلاه مالی ارنی اولاه دکیلاری
پادلویه حکم اولنوب تسلیم اولندوقی دارنالی اعلام ایلدی لعدی کوکدرکه نامهٔ دولتلو مشیر ارروم وصول بولمغله
اول خانه واه ایله قدیمدنبری واقع اولاه مواللات و مصافات مستدعایله مزبورکی باقی فلاه بالتمامه ذکر ارنی اولاه
قبوولاه دولس قومش اولاه حق دارکی سایروه اولاه مالدر هرکیمه ایسه تسلیم اولنوب قوی محلوماکز اولدقده حکم متوجه اولاه اوه
اولنوب تحصیل اولنوب ذکر اولنان دکیلاری پادلویه تسلیم اولنجی خاصه همایون جانبنه اولاه ویرمی ایچون مزبور پادلویه باوجه ورکاهمن
ارسال اولنمق بابنده اولوجه متاعی قیمتلرینه کوره مقدم ایچوه قومش اهالیسندن مکتوبلر کومرروکی مالنده دکیلارنه اعطا کسنده یه
وقفی اندرلیه

۸۰۶ حاشیه

ودیکی حوزنه حکم که حالیا رفتی اولاولرکلیس سنجاغی بکی قوماروغلی یاسرای قاضی زیدفضلاورکاهیه تکنوکومرروب مسنه قلعه سی دیکلری
محله یه قریب برباغی طاش دوقی اولی محفوظ یراولمغله ارنی اولنار اول طاش اورزم چوب فصولاتی جمع ایدرمی ضبط ایدن کلمنار ایکنجی قلعه
مسنه ده برودیکی تورابعنده ترکی طابیه سی اول طاش اورزم برقلعه بنا ایدوب ایکنجی اوه سنی تورقوشاوردیوبنده یلغری قلعهٔ تورقوی یه
قریب مالکی محمودی ایچنده پاپالیکی دیکلری معروف برخراب قلعه اولوب ترکی طابیه سی اول قلعهٔ برقاچ بیلدره برو تعمیر ایدوب ایکنجی سنی تورقوی
متاعلرنی ذکر اولنان تورابعلرایله اولمغ یچوه وقتاکه اوشدرینی وارواولمش ایکی اوچ اولنجی باوجه ورکاهمن
کلیس قلعه سی معاپاسنی اولنجی ارناقی ایلیی ارنی اول قلعه لرکی سعی ایله خلاص اولنوب مالکی قومیه زیاله حاضری وارورسم
اولنمش لاندر و یوغی ایلیی ارنی اولنان قلعه لرکی سعی ایله خلاص اولنوب باقی فلاه متاعلرنی اوچ یوزایکی بوندنه اقدم وقتاکه سیزه نامهٔ همایون ارسال اولنمشدی
کیرو بهدم اولمایوب فالمافه سی ارنی اولنان قلعه لرکی کدرکه یوه ورکاهمه اولاه اخلاص وارقضا حاکم متقضا سنجاغی یوایی اوچ
شدرنجاغی عملی اولنوب ذکر اولنان قلعه لرکی رفتی مابین ارنوت عساکری جمله ظهورکتوب سل
یه قوی اولاه قونطارنام یرده نوع طوپ سی ازمانده ارغدنی مصطفی دیدکری مصطفی نام مسنه زرکی ورلهکسنه بکی طابیه تجارتی ایکی کتوب یکسن ایکی یوزقرق بری
جوقه دار و صوغ کلیدی بخاری و سایر برارمانده و سیاه مانده اوچ یوز ایکی یوز قرق بری خاصه ایچون خاصه ایچون خاصه ایچون خاصه ایچون
و زقی اخلاص ایتمکی کدرکه نوصصوصی مولی یوه سنه اولاه اخلاص و کیلاری مومیه ایله اوچ یوز قرق بری مذکورکی مالنده و دکیلارنه اعطا کسنده
مابین اولمغله ایشبو تحریر ایلدیکز

۸۰۲

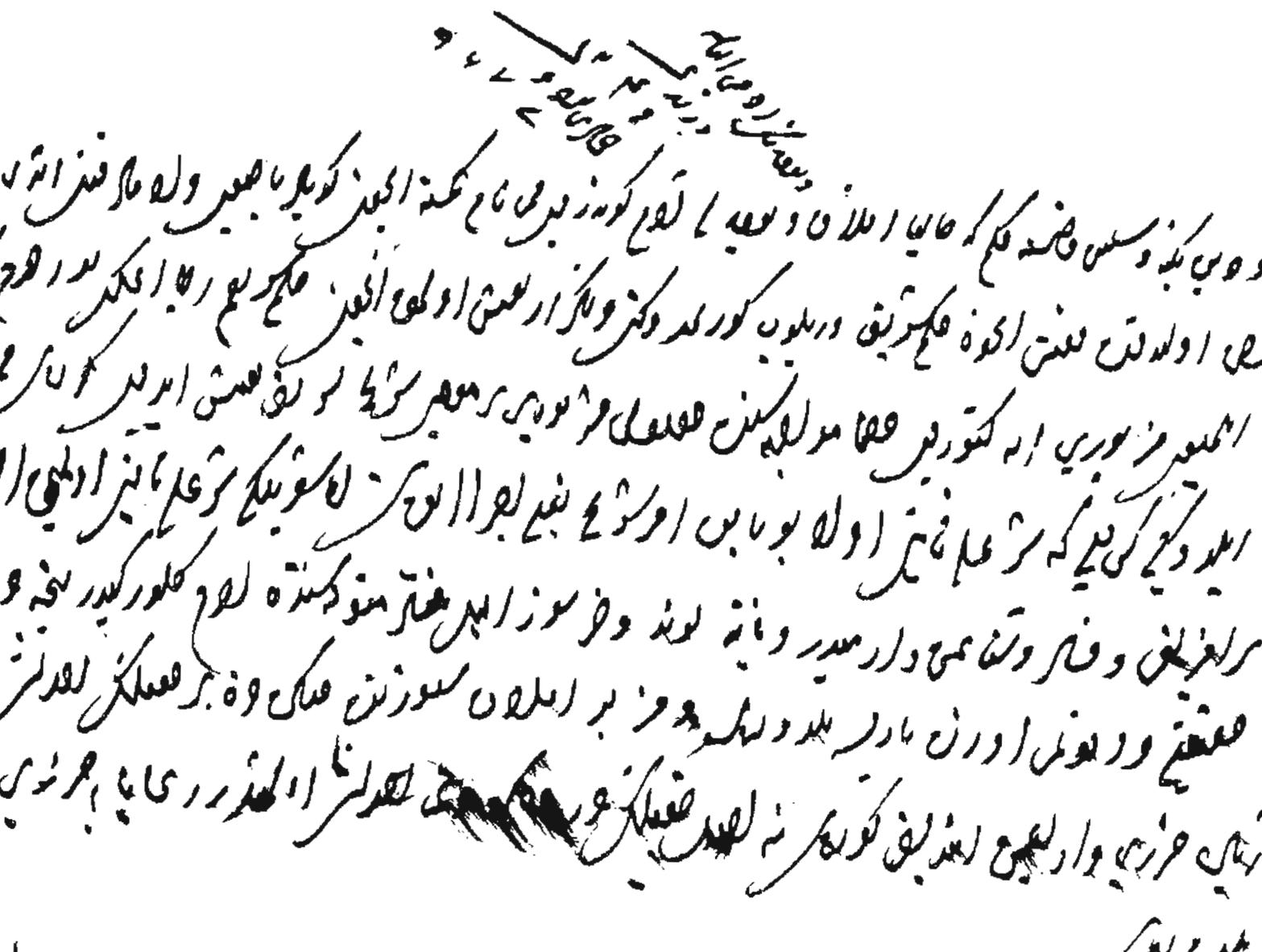

۸۰۳

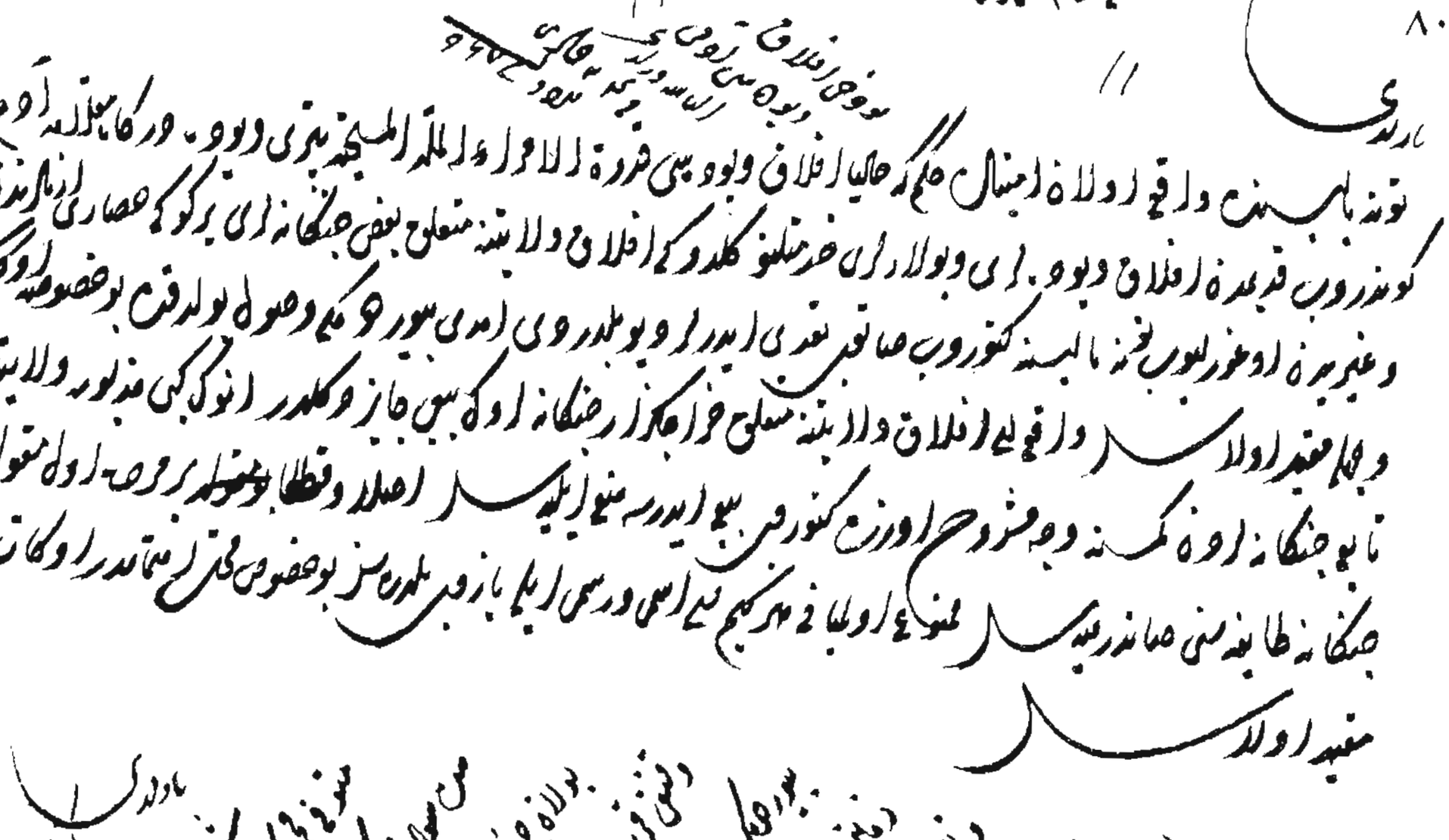

۸۰۴

٧٩٩

٨٠٠

٨٠١

۷۹۳

۷۹۴

۷۹۵

۷۹۶

۷۹۷

۷۹۸

۷۸۷ بنده اوده وارنجه یول اوزرنده واقع اولان کلاه نکلی حکم که حالیا ورکاه معلاه جاوشلرندن زید قدری ایله بعض امرا قولاری طرفندن ارسال اولنمش
بیورلدیغی کبی وصول بولدقده انبز وسائر رایلهم نکلی ایچون ایدوب کوندرمکده اولدیغمز کلاه نکلی بلده سنده کوندرلمکده اولدیغی

۷۸۸ غلطه قاضیسنه حکم که مکتوب کوندروب تحریر اولنوب مزبون محرری اولنماغله اولفصولجیان بلده سنده اولدیغی بیورلدیغی کبی واریجه کزاولنماغله اولوجهله
اولدقده صاحبارینه تنبیه وتاکید ایلیه سنکه بعد ایلیوم مکتوب کوندرمیوب کرک ایله ایله بابه دون سن

۷۸۹ شام نکلی بکجه نده حکم که حالیا شام نکلی بکی مکتوب کوندروب شام نکلی ایله ایلی نوغفاه اوزن اولمغین برلرینه تسلیم یازلمق فصولجیلر بلده سنده مکلف
بیورلدیغی کبی شام نکلی علوفه لری صالنوب بنی ه فتزین صورتیله اولوجهله ایدوب محله سنده سعاده کوندرمکده اولدیغمز محلوله وارایدوکی معلوم اولوب

۷۹۰ بارین بکه حکم که بونده اقدمی بعض یه اولماق ایله اردسای اولنماه ورکاه معلاه جاوشلرندن محمد زید قدری یه طوتوب قید وبند ایله کوندرلمکده ولکن سنکله
سنجاقدارکی وچری باشی عضوی کوکلک ارشیوسی جاسوس سنی چوقطوتوب لسبان اولوب قیله ها قبوب کندوزه اولوب کیدوب بومقوله رعایتسز اولدیغکدن ماعدا ایله

۷۹۱ کوکلی وزوار نجه حکم که بونده اقدمی بعض یه کلاه ورکاه معلاه جاوشلرندن محمد زید قدری یه طوتوب قید وبند ایله کوندرلمکده ولکن سنکله جابکده مکتوبی اولدیغی
جناب کارتکان پاری بکی اولوب علوفه لری اولمکتوب ایله سنجاقداری وچری باشیسی کوندرلمش فصولجیلر ایله سنکله باعث اولوب بوبابده کوندروکی مکتوبی
هرکیمه یه اولدوروب سعاده کوندرلمش امرا ایدوب بیورلدیغی کبی ورکاه معلاه جاوشلرندن ابراهیم زید قدری وارایدوب تسلیم ایدوب کوندرلمکده اولدیغمز
هر قضیه باعث اولوب مهرلیوب مزبور جاوشه تسلیم ایدوب کوندرلمکده شویله که اسمای ایله سنکله وبا خود تعلق ایتدیکی عذرکی مقبول اولوب
هر قضیه یه بولوب کوندرلمکده

۷۹۲

۷۸۳

۷۸٤

۷۸۵

۷۸٦

۷۷۹ آمد و ضمنه حکم که والیان و بارگاه قلمرو بایه روم ایلها عسکری اولوکی بری بنه نوبه امد و شد سفرا نکس لازم کلورسه اردوی اقبال اولنیه بی
لازم و مهم اولیغی بیورلمغله که وصول بولدقده لصلا و دقیقا نافیه و تریث ایتیوب بخش قضا کن واقع اولانه لهجل عرض قلنه عنبذه کتیرمک
مقدماری اردوی همایون طرفنه ایلیوب لوازم و مهماری ایلهاسفارلین سکنک لازم اولدقن بریده استعجالات رالیه ارسال ایلیه سز
خصوص مزبور محل لهمال و رعایه قدرلین بیز

۷۸۰ بارگاه حکم که مقدما شهر زولن قوللری همایونه ناظر اولانه عموما مکتوب کوندروب ناظر اولدوغی سنه هایری یه کامل محصول عاید اولوب ایلهاشهر زولن
اولانه قول اغاسی مسکن معاونی اولیغله مالوجهی زیاده حاصل اولدوغی مملکتک نفع وضرری قول ایله اولدیغی مالوم که بو اغا تون و ملکتی تصور
اولیوب خزینه اولمغله و اگر نظارن تکرار کندوبه خانه اولنوب مالهیری ترقی اولوب مرلوایله و کر اولنانه اغا لق کرکوکی شیخلغن زیاده
ارتدی بکی اولانه حسنه صدقه بیورلمکه کرار و اولادرکی ایلهاشهور طرز تورکی اقدارمی و کیدوبکی سیمین ایلهالی زیاده ترقی تولوب لکه
کمی ایلهی ایدی بیورلمغله که وارد وقتده بوصفلری اوکان و ایلهاکوره ۲ الوالفه قفیه کمی اولندوغی صدرنجه و ایلهاایلهاکمی این

۷۸۱ معرفتکله کمینه مکم که حالیا موسم ویایه اولوب اوله جانبارده روس جانبارینکی وسایر خطه اولنجاق مملکتارک خطه و حدی یعنی لازم و مهم اولمغلی بیورلمغله که
وصول بولدقده مالعفای معرفتیوله زی اولانه قدغن لازم کلانلرک بیجای و لوغ یه کرکی کبی تنبیه و تاکید ایلیه سنکده وقتی و موسمی ایله محافظه ایکوه یعنیای
اولمایه مرتب و مکمل و شمدیکرلغیاه و یایه چیوب قدیم وفه خطه و حدارسه این کلدوبکی مالیلری اکر طریقلوس یعنی کیدیر اکر سوکن مالیلری
تورن و قورقانده محوف اولانه کریلی اوکان و قبلاخطه و حدارسه ایدوب لوند و تورستانده وسایر کفارنک کساتده و ریای بوریاه بنکار
وسایر فرنجه و مالیلری ضرر و کزند ارشدیمیوب صونه و صیانتی و قیفه فون اتیوب تمام بصیره اوزره اولانلرک یاخشی ایدوب

۷۸۲ بر دیکه و اوروسیه قضی اولوب ناظر اولانه کمال و لطف خصلاه جکی کده بوبنده اقدمسین حکم شریفی کوندریلوب ایلهاقسلاری یاخشی ایدوب حفاظ اولنمای
کمالیله حواله اولدقن ایدی اولدا مرشریفی کاکاه معرفتاوکیای بیورلمغله که وصول بولدقن اولکسین ارسال اولانه معضی امرشریفی اوزره
ایلهاقسلاری تبنیه ایدوب تولدورمیوب امرشریفه موجبنجه عمل ایلیه سز

وزیر محمد باشد بحکم کد حالیا عموما بکبلکبی قولاکد احکام شرعیه کوندیلوب هر بری بکبلکبلکلرینه متعلق اولان بکبلک قولاغی وسایر عسکر نفراتی تعیینه
و تکلیف ایدوب جمله سنی بر اقاری ایله حاضر و مهیا اولوب صکره زمانی ضایع و تعلل و تراخی ایمیوب بلا توقف تعجیل ایدوب اولوب و سایر
ایمرای کورستانه وفق اولیان احکام شرعیه قطعیه کوندیلوب بیورلمغله کد وصول بولدقده سند لفی سکا توشیلاده اکر بلوکی ضلیع و مزاولکری بکبلکبی قولاغی در
وسایر لریدر تعینه این سنکله هر بری حاضر و مهیا اولارکد صکره محلی اقتضا ایدوب بر جانبه توجه ایتمکی لازم کلدکده جمله سی بانکدی حاضر اولوب تمکینه توقف لازم
کلمیه و اطراف و جوانبه ولغو کوز و قولاق طوتوب محلی بوزوغه الحاق ایدیرمیه لر انکله عمل ایدوب قضایا و دعوی اولانی و سایر واقعی اولدقده بعلم
شرعی مجلسه یا اعلام وجه ایله دیکیز وسوکلمکله توشیلاده عکس لازم اولانه اورمه جی تدارک و لطف ایدیرمکله ایکوجه طلب و خفته حکم شرعی بازیلوب
سکا کوندریلدیکی اولانشد و روب یعنی اولیانه مقداری اورمه جی یه یعنی ایدوب تروب لطف ایدیرمکله وجه بازیلوب بکبلکبی قولاغی بازیلوب
سکا کوندریلدیکی اولانشد و روب

۷۷۷ طلب و خفته حکم کد وزیر محمد باشا دام معالیه تصدیع کوندروب بابنه اولانه عکس اورمه جی لازم اولدقده اعلام ایلمکیچون محمد فرزون حاجی اولان
ابن حرفنده ایکی نفر قصاب و حورن نفر اریه جی و اوچ نفر ایکمکی و ایکی نفر نعلبند و ایکی نفر تعالی و بر نفر سمرجی و بر نفر برید و ایکی نفر موی تاب و بر نفر
مرابع و ایکی نفر باشلیجی و بر ایکی نفر اشجی و بر نفر نزاز و ایکی نفر خرجی و ایکی نفر بابوچی و بر نفر موجی و بر نفر نعلبند جی که جمله سنکی طلبلرینه نفر اولوب حاضر اولمیوب
نفر اولوب حاضر اولمیانلرینه توجه ایتمکلو اولدقده یازیلوب نفر اولیانه اورمه جی یه اعلام ایدیرمکله کد وصول بولدقده وقتی و موسمنده حاضر اولیوب
و کر اولیانه اربابی حرفتی ارایکنده و تکاریکنده اورمه جی یازوب یعنی ایدیرمکله ایکوجه طلب و خفته حکم شرعی یازیلوب اولانه اورمه جی یازوب یعنی ایدیرمکله
حواریجیلر یله حاضر و مهیا ایکی سنکه سفر جبلدقده جمله سی حاضر ایله یازوب اورمه جی اولانی اورمه جی یازوب و کر اولیانه اورمه جی یازوب
یازوب و فرستاده کونکلری حضورینه وفق اولیانه اورمه جی یازوب اولیانه مقابلیوب و یازیلوب و سیکی وفق حاجتی اقتضا عمل ایله حضورینه
مزبور ربیع اولنه دکین کلوب کون معتبر اولوب اولیانه اورمه جی یازوب بیلا جهار وجه بابنه وفق تعجیل ایله

۷۷۸ روم ایلی بکلربکیسنه حکم کد روم ایلی عسکری انوکی بر جانبه توجه ایدوب اورمه جی لازم اولورسه اورمه جی نفراتی ایلیوب روم ایلی
عسکریه ارسال ایلیمیوب و یوکسد خفته حکم شریفم یازیلوب سکا کوندریلدیکی وقت ربیع اولنه دکین مقید اولوب انوکی بر جانبه حرکت
ایتمکی اردم کلدکده قوی ایله وجه اورمه موجبنجه اورمه جی طلب ایلیمیوب

٧٧١

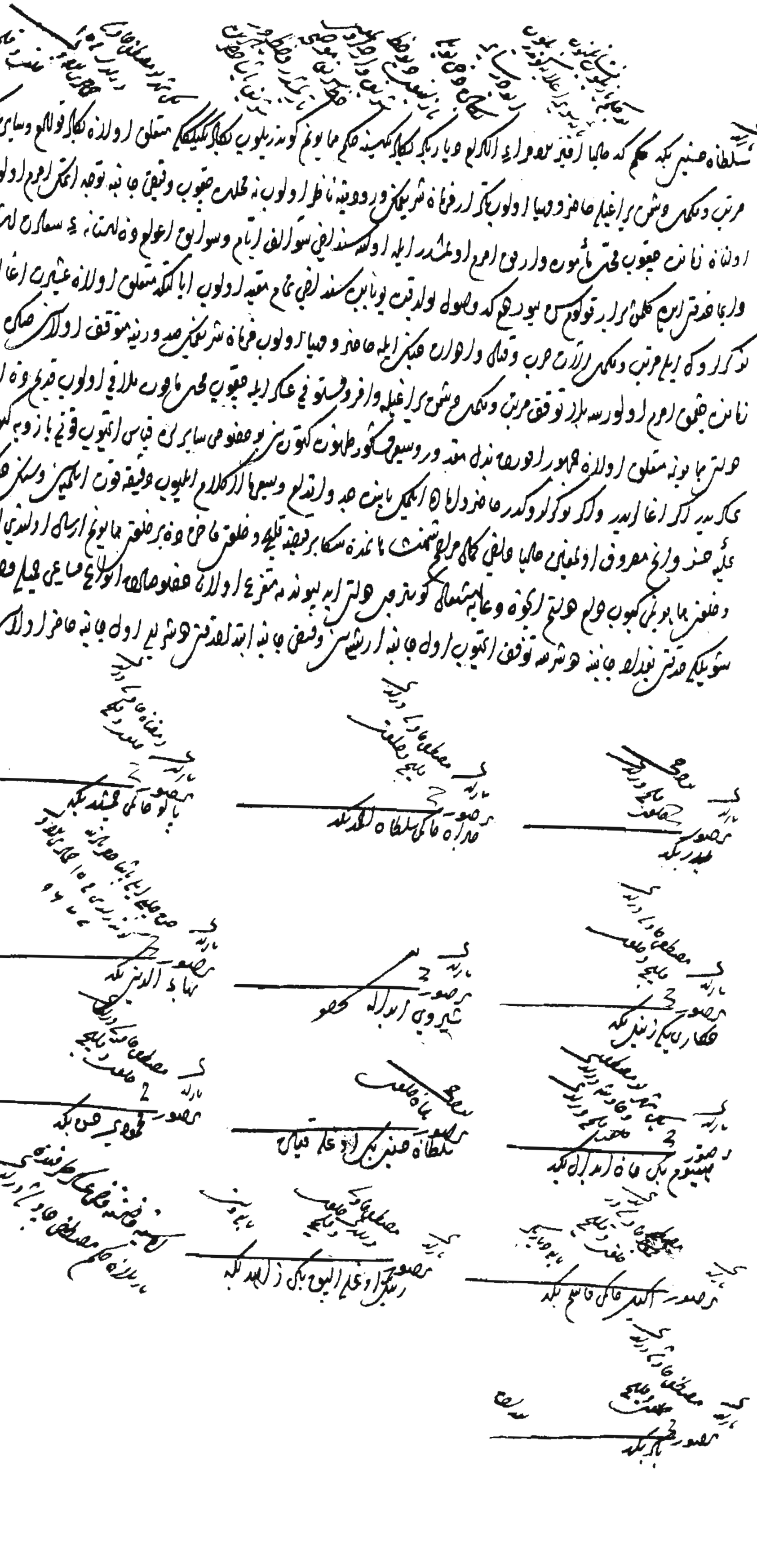

۷۶۷ یارلیغی

قیدشهری باکی قشنی یکچکه کرهایا حاکی وسعرلین نامکندر بووارق اوزی قضاسنه باکی اولوزتلولرایله کوفی رعایا به تعدی
ایتمه کاری اعلام اولنمغین - ایله کوتره لم کیم اولوزیدی بیورمغکله واروقت مذکورلری هرنه طریق ایله اولورسه ایله کوتره فی صدد ایتمه فی
سن سعادتمه عرض ایلیه سن

۷۶۸ یارلیغی

اناطولی قضاسنه حاکم کونده مصطفی اوغلی محمد نام رئیس مکتوبجی محرری استانبول وضواحیسنده اناطولی مستحفظلرندن جمن اوغلی محمد وعالی
مون نام کمسنه لرایله ارسال اولنان اکیوز مدیونداری محرری استانبول اولاه اوه قپانه کتوزفی تسلیم اندکارینه مجبور اولوب تخلف ایلدکده
تمسک وبروب حاکم شرع طلب اندکاریی عرض ایلمکین اولوز تسلیم اندکاری بعدازاں بلجمله خلاف شرع کمسنه یه خصم وتعرض اتمدیه سل

۷۶۹ یارلیغی

اناطولی روم ایالتی مکتوبجی حاکم که بونده اقدم سکاحاکم شرعیه کوندریلوب بکاری مکمل اولدیغندن مقدم وسایر عساکر کرکی کبی تنبیه وتاکید ایله سسکه هریری یازدیری اوزره
وصول بولدقدن
مرتب ومکمل وشمن پراغلیاحاضر ومهیا اولدقلرنی حضور همایونمه اولمش ایدی امدی اولدفعه مایون کاکانه مقرر اولمغین بیورلمغله که
تاکه رهبریه برابر اوطاق ومکتوبجی کوندروب اوکاری وقبالی تنبیه وتاکید ایله سسکه هریری شجاعان عساکر بی باله وآزادان حرب وقتال اولوب عنبر صدد اطاعتدن ایالتی تجاوز
مرتب ومکمل وشمن پراغلیاحاضر اولوب تکاور فرمان شریفمزی اولوب ناظر اولدقلرکه اندهصاحب سکانه کوه چوب وقیاق تهیه ایلیه اوردوی همایون حرکت شریفمزی
کوندریلوبرسه براه وبرساعت تاخیر وتراخی ایتیوب چابوق اوردوی همایون زمان چوب قیاق مایون سکوکاه واروب قطعه کوه وکمال اوزره فرمان مایون مقتضاسنجه صدرنشین وبولدقلرنی
بولدقلری یوقلوجه برابر قبالی ایتیوب بروقبالی تنبیه وتاکید ایله سسکه هریری شجاعان عساکر بی باله وآزادان حرب وقتال اولوب عنبر صدد اطاعتدن ایالتی تجاوز
صاحب برقه کعدیمی مقبول اولوب معاقبل اولمدقلری مقرر اولدیغه کون هریری وقیقه فوت ایتیوب یصابرن اوزره اولدقلرکه وکاه مرتبع حضرت اولدقلرکه
سکا رتبه بیله وصلی خاصه وس صلبی همایونی احسان اولنمغله اوردوی همایون کبی اولوز قولرایله موسوم اولدقلرکه
مهور اولدقلرکه قبولرایله اولوز تنبه کوصدر ولیاقتلری مقدار عرض اولنمغله قدرصدرایله کوره

روم نکاریکینه

ملبن نکاریکینه

والده نکاریکینه

شام نکاریکینه

وان نکاریکینه

بغداد نکاریکینه

مصر نکاریکینه

اناطولی نکاریکینه

یمن نکاریکینه

یارنکاریکینه

٧٦٣

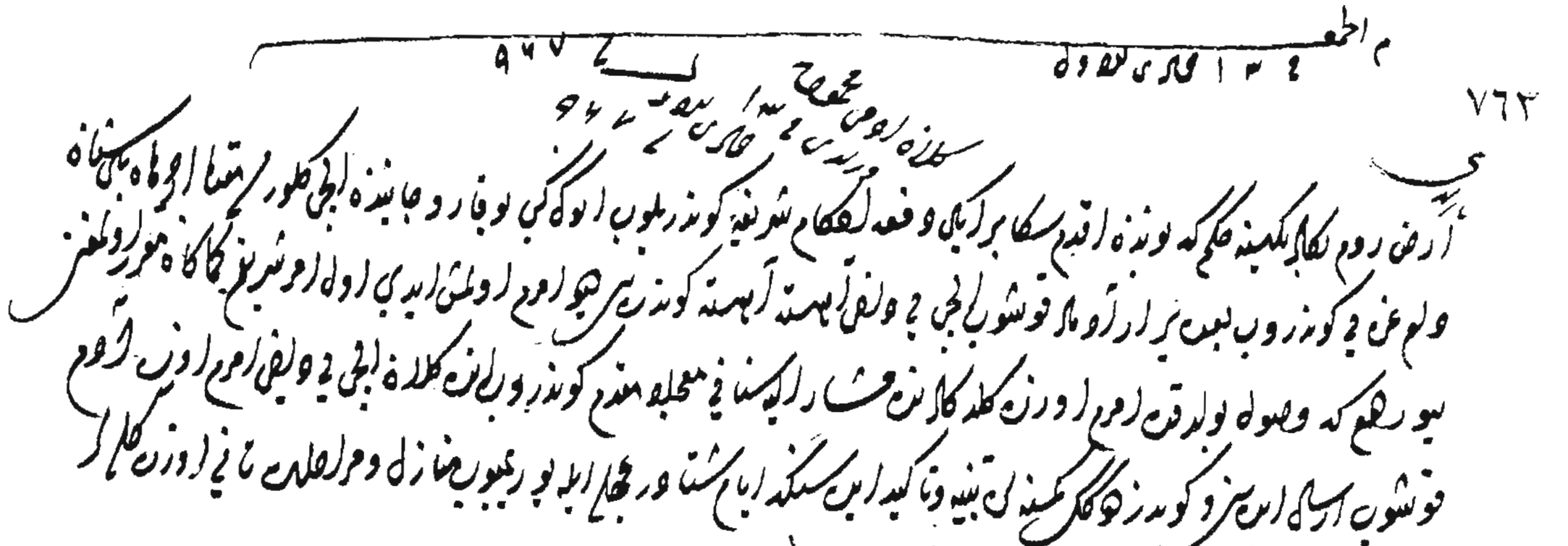

٧٦٤

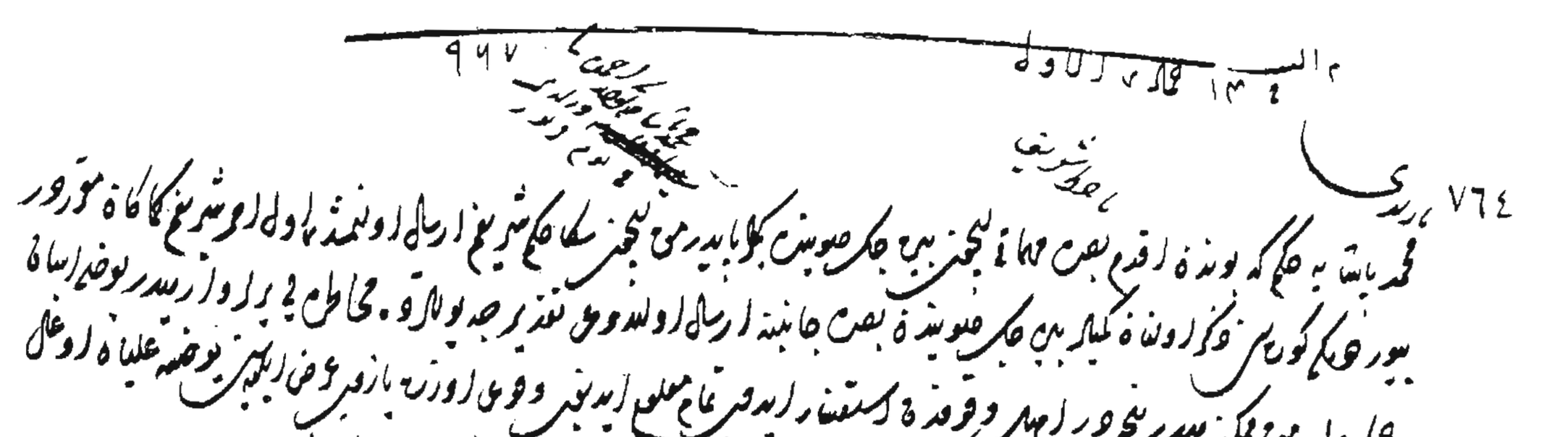

٧٦٥

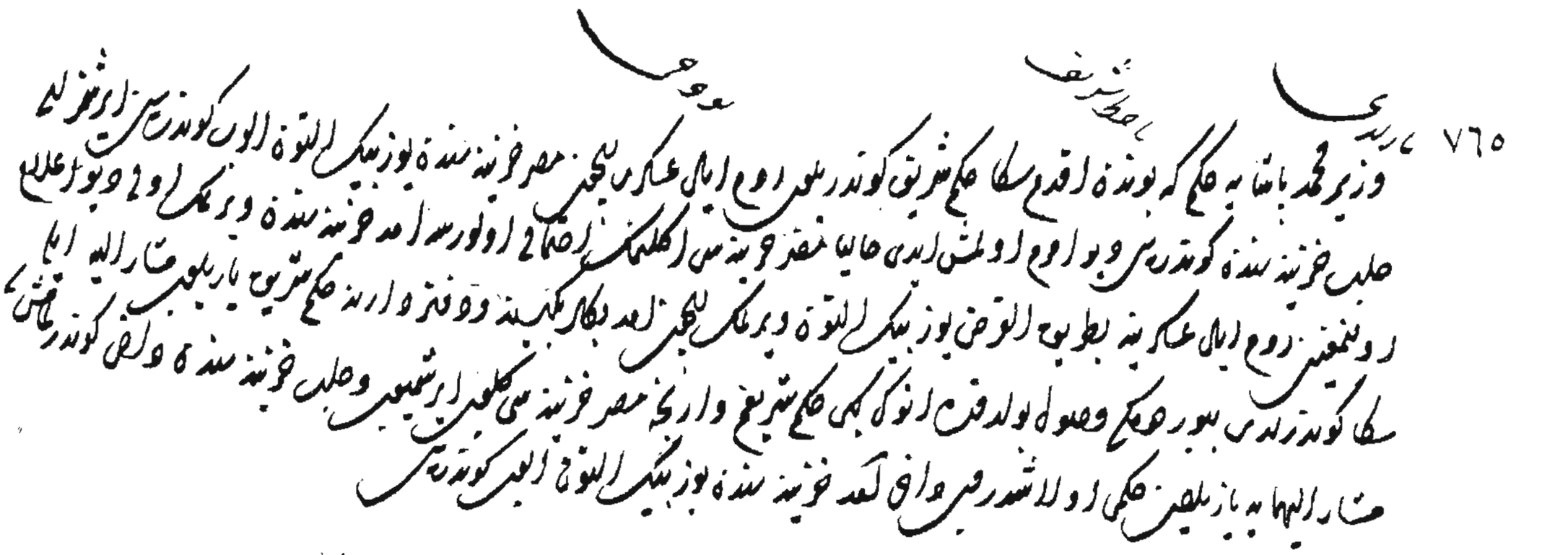

٧٦٦

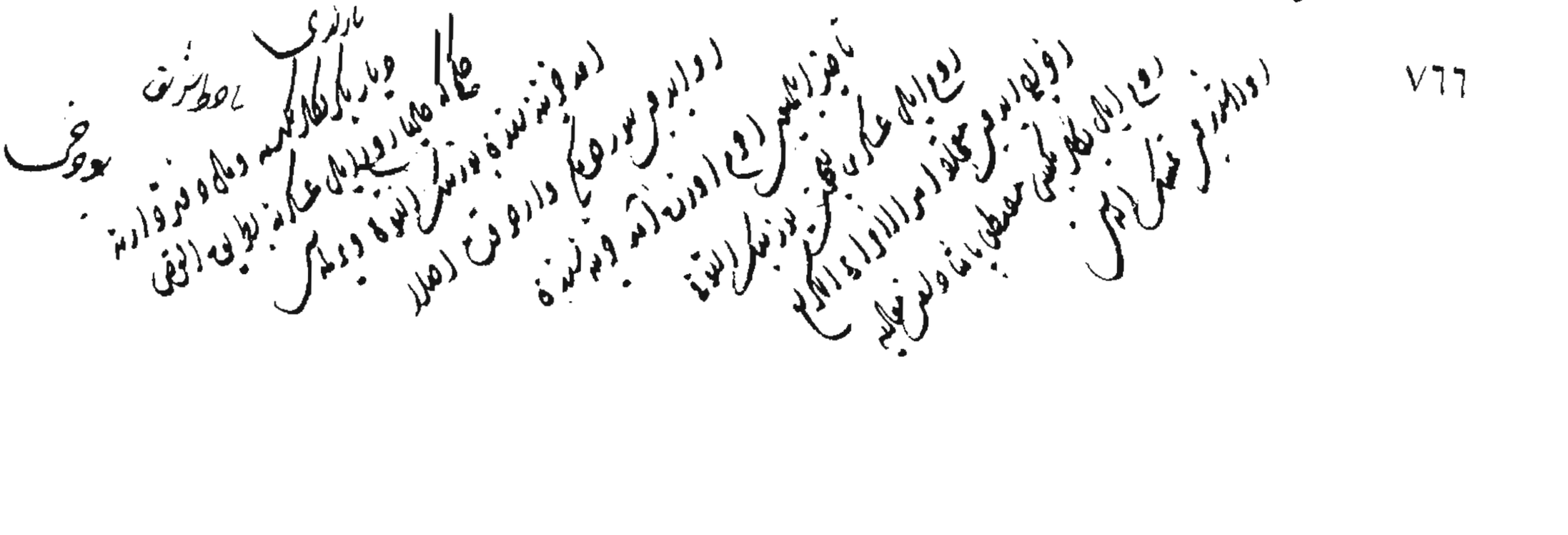

۷۵۹ ایلکسیه بکنه و قاضیسنه حکم که مکتوب کوندروب امر شریف اورن بورطه وزواری اولانه محمد نعیمش اولنوب قضایا و فاتین کوندرمیش کندو
حبس اولنوب مدرجمش سنن مذکور که قید و بند ایلمسن سعایه ارسال اولکمسن امر ایدوب بیورلمغله که
وصول بولدقده مذکوری
حکم قید و بند ایدوب حصار کنخدالیسی و سایر کفاتی متداری حصار اریی وسندلرنی کنخدالکی بله قوشوب سن سعایه کوندروب و کوندروکلکی
کمسنه لرکی کی تنبیه و تاکید ایله سکندخازل و مرتعلمن اولکاح و قبالا فقط ایدوب غیبتی اندرمکده زیاده عذر ایله اصلا عذر اریی
مقبول اولمیوب اکدار اولاجغی اعلام اولنمق مقرردر

۷۶۰ مدللو بکنه حکم که نسن و مدللو قاضیسنه مکتوب و دفتر کوندرمیو بوندن اقدم مدللو اولانس خلفی سن سعایه عرض حال ایلمونله فرزندارنجه اولکوسکنی طاقم
قاچاقنده اولانه اولاد و اقربا ایله رعایتکمسنه ماذون کجلمیو دیو اولاجغی تمام کمسنه اریی بانه الوب اعلام اولنمق مقتضا ایدوب بیلدیکی
ظلم و تعدی ایدرلر ایسه بکلکی ایدکاکن ضبط اولنمق عرض حالکن متبادر اولمغله و واقع مدیر کوندروب عرض اولنمیو بوجهله امر شریف ارسال اولندی حالیا اولکه
امر موجبنجه تحقیق اولنوب سبق ظالمانه اریی شرعا ثابت و ظاهر اولوب و بعض شرعا ثابت اولمیوب اعیانه و اولاجغنه سؤال اولدقده جمیع مسلمانلرکی
آلای بکی حسین و حاجی محمد اغا و چریباشی محمد و حسن اغا و بایقکنخدا و دورویش کنخدا و عثمانه اوقاف باشی و حاجی نبی و سایر مسلمانلر مذکور حسین
و چولاق حسین ایله فساد و غمازلرور و ظالمکدر اولمغله اولاده رعایتلری یجه مدکور اشبو نده برکه و یارانه بلکه خرابه کذارده و سیچانلی کمسنه لر
مالتاوی و مدکارین و فقرا ایدوب بعض اثنیه امری مدکورلرکون که قوشلیمسن امر ایدوب بیورلمغله که مدکوریلری کورکه قوشوب کنخدالرایله
دکورکه قوشدرمغله مأمور اولدقده

۷۶۱ ایدین و حصار و قاضیسنجاقاریی بکلکنه حکم که وربانجی قطعسنن اولانه قرق اولاجه محمد زیدقدن مکتوب کوندروب امر شریف موجبنجه وربانورس
قطعه و حراستی ایدوب اندکجه فرقه ایشلری یکیدن و برارلرینکی قاچانده کلوب کورکجه مساعدت اندوکی ملدرمکلری بیورلمغله رفع کدورات
سنجاغکزه و اقع اولانه قلاعکی نفس مضایقه سی اولمیانه قلاعده قالانلرایله قوم طلبی اولمکن کفاتی متداری حصار اریی ویرمیوب لما فلقیه
لازم اولانه کیانه تعرضه و ایرادنه قلیو یه خایه قومقده زیاده عذر ایلیمسن

۷۶۲ طلب بکلکنه حکم که حالیا طرفدن مزبور ⊙ ما نقصد کنخدالس اولانه سنانه زعیم اولنوب کنخدالقده رفع اولنوب دیمکله فاضی ترجمانی اولانه حسن ولفی
ترجمانلقده رفع اولنمغله این امر ایدوب بیورلمغله که مدکورین کنخدالقده و مزبور حسنی ترجمانلقده رفع ایدوب وصول بولدقده مدکورین کنخدالق
من بعد مدکور کیمسه کنخدالق و مزبور ترجمانلق اندریمیوب شویله که بعد الیوم فرمانه مغایر مدکور سنانه کنخدالق و مزبور حسن ترجمانلق
امورینه قارشمه و غل کستاخلق اولمغله نتیجه سی سیکا عاید اولورلرکه کوش متبادر اولمسن

۷۵۶

۷۵۷

۷۵۸

٧٥٣

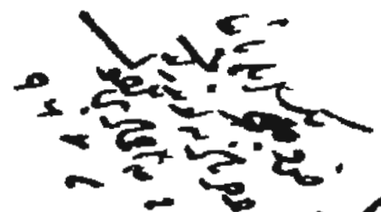

بوسنه یکی بالفوجه بکه حکم که مکتوب کوندروب لوازم بوسنه سرحدنن نوبی و قوستانیچه نام قلعه لرقارشوسندن کفارفاکسار رتللرغندهغوریچه نام خراب قلعه تعمیراین روزرچوکفارفاکسارکه نوبی بکارنده جلبایونس وسلونسق و وارض برقاجه بکارتعیین ایدوب لرو بیکدهزیاده ارتلمو دیایاکافرتجمع لرولوب ممالکی طردسیده حذرایرکورمکدهزیاده لرحتیاط لرولنوب نوبی و قوستانیچه لرغارنیه و نمزلرنه بنیه وتاکید لرولنوب عسکلی لردرن لرولمیوب محافظه مملکتی ایچوجه تجمع لرولوب تمام بصیرن لردرن لرولدقجه چوتنیه اندوکلک ویروجه بکارکمیسکا مکتوب وخبرکوندروب تجمعتی ایمدیتک چوتنیه اندوکی حقنده ایلچی ایمدیبونده لرقدم سکابرایکی وجه حکم شریفم کوندروب ماه ایکی زیاده ممالکی طردلی ورعایایه مزاحم اولمیوب ارشجه کندوممالکنه لرولدقلرینه وارنجه یه دکین ایلچی لرو بیاننه وضع اوزره یولارم لرولمش ایدی اول امرشریفم مکانه معتبر حرکت شویله که ایلچی ایدوکلی لردرن بومقوله عهدنامه یه تجمعتی وحرکتی لردرن لرولدقلرینه دقت اولنوب لرومانع جایز وکلمه زیور صنع که وصوله بولدقدن بویان تمام بصیرن لردرن لرولوب ماه ایکی زیاده تجمعتی لردرن لرولدقلرینه دقت اولنوب طاقتسیز اعدانک احوال واطوارینی تجسس ونتیجه ایدوب فکرفاسد وخیال کاسدلرینه ایدوکنی تمام معلوم ایدیکنوب وارض شویله ممالکی طردسنده برجانبه قصد کزندن ایمدیه طریق اولورسه سبب واقدام ایلیوب معذن واقسارایه وقوع ورفع ایدوب اعدانوه مملکتی دولتیه ورعایاوبرایایه مزاحم وکزندارشدرمکدهزیاده بوطرفه وسایرسرحدلکارینی قوتلاکه وارض بنیه ایمدیکدهمرمتلی حاضروسوکه جابجه ناظرلرولدقلرینه شویله لازم کلوب ایلچی کندوممالکنه لرولدقلرینه ممالکی طردسیده توقف ایدیرلیه کرکی کبی سکا معاونتلرایله بویانه ایلچی لرو ممالکی ایچوجه عهدنامه مقاریر وضعه صاکرلرکیه برو جانبدن اغتلارله باعث اولورضعه دوشنده حذرایله وقتنده چاره سنی وقتنجه اولدقلرینه بازیلی بلده ویرسن

٧٥٤

ویارنکاربکبیسنه حکم که لکارکیلیکلی متعلق لرولدقه سنجاقبکلرنده رسمی برآلنرن ویرمیاه لکارکیلنوبه لرقدم وفترلرینی وقف موضحه التعریف کوندرملکی امرلرولنمق لرولبابن حکم شریف وارض کوندرملنی ایدیبیورلمق که وارنجه یوبابن معتبرلرولوب امرسابقم موجبنجه ومعتاکوندریلده وفترمتبقاسنجه هرکیمک اوزرینه قدرزرعن قطعه رسمی برآلنرن وارلرطلبی امدوب وارض بتصورتخصیص ایلیوبایسن سعاته کوندرمی لرولدقلرینه وقف قصرایدیرلیه وارده لکارکیلنه لرولیکی ایچ حکم شریفم کوندرملرینه لرولدقلرینه

٧٥٥

٧٥٠

اغریبوز بکی حسن بکه حکم که حالیا اغریبوز و استفه قاضیلریله سنه سعادتمه مکتوب کوندروب بونده اقدم دریایه و کفار خاکسار ترکه ورلمیه جق حکم شریفم کوندرلمشدی
شمدی یکیجالده اغریبوز مقابله سنده استفه قضاسنه کفار خاکسارده بعض کمی کلوب استفه مدی ایله بکرمی مدده زیاده ترکه ورلدوکی استماع اولنوب وقوعی
وعدم وقوعی معلوم اولمه سی مهماتدندر کوره سن جو فرمان اولنمغین امر شریف موجبنجه اغریبوز و استفه قاضیلریله و اعیان مملکتی و بعض مسلمانلر محضرلرنده نفس استفه
افندی عیسی و لوای اغریبوز افندی اولان احمد و محمد و علی و رمضان نام کمسنه لر احضار اولنوب سؤال اولندقده دونانمه مأمونه سفرده ایکن سی سی و سبی قیعان
فی الحج سنک اولیلرنده کفار خاکسارک بر پارچه سنی و اوچ پاره اغریبار بکرمی کون مقداری دریاده یاتوب جفته استفه افنانی ترکه تحمیل ایدوب دونانمه
همایونک عودتی استماع اولندقده فرار ایتدیلر و سنک کتخداک اسکله بولارینی حفظ ایدرکن کیجه ایله ترکه یوکلو اون درت عدد مرکبی و ایکی نفر ارناود
اوغلانی طوتوب مزبورلر کتوردیلر سؤال اولندقده رمضان امینکدر دیو جوابی ویروب کرفتن ایلیان حصار ارتلرنده سؤال اولندقده بز بونلری کفار
خاکسار کمیلری یاندوغی اسکله باشنده نصف اللیلده صندالله ترکه قویرکن دوتوب کیمکدر دیدوکمزده رمضان امینکدر دیو جوابی ورودکلرنده خاکسار رمضان
امینده سؤال اولندقده بنم خبرم یوقدر کندولری خلاصی ایتمک ایچون بکا احترا ایدرلر دیو جوابی ورودکن عرض ایلمکین امری بو خصوصک ظهوری کلمه سی
مهماتدندر بیورلدیغی که وصول بولدقده ذکر اولنان اوغلانلری و مذکور رمضانی دخی ایله کتوروب دخی تمام دقت و اهتمام ایله تفتیش و تفحص ایلیوب
ایوکی ترکه مذکور رمضانک ایدوکی ظاهر اولورسه اینده حبس ایدوب عرض ایلیه و مذکور اوغلانلری دخی کوزلرینده کوره سی کندولر قدیمده زراعت
و حراست ایدرکمسنه لر میدر بعضه ترکه مذکور رمضانک میدر و بالجمله جمله سی اتیوب مرکبم اکثر یله ظهور کتوروب عرض ایدیلر

٧٥١

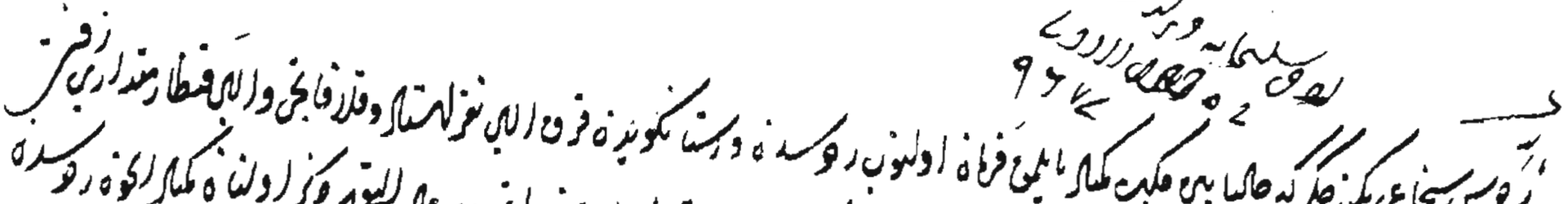

رؤوس سنجاغی بکنه حکم که حالیا بیره جکده کمیلر یاپلمق فرمان اولنوب رؤوسنده و استانکویدن قرق الی نفر استاد و قلافاتجی و الی قنطار مقداری زفت
تدارک اولنوب انطاقیه یه ارسال اولنمه سی امر ایدوب بیورلدیغی که وارد وقت اصلا تأخیر ایتمیوب علی التعجیل ذکر اولنان کمیلر ایچون رؤوسنده
و استانکویدن قرق الی نفر مقداری برابر اکر استاد کمیجی و قلافاتجی اوزره و الی نفر مقداری زفت تدارک ایدوب برقالیته ایله برابر آدمکله معجلا
انطاقیه اسکله سنه کوندرسن که واروب انده وزیرم محمد پاشا وافتی معالیه نک آدمنه تسلیم ایلیه بو خصوص اهم مهماتدندر اوکا وجهله مقید اولوب
ذکر اولنان استادلری و زفت علی التعجیل تدارک ایدوب کوندرمک اردنجه اولاسی که مصلحتی عوق اولمق لازم اولمیه اولیان مشار الیهه دخی
حکم شریف کوندرلمشدر که انطاقیه یه آدم کوندرن که الیوم محل مأمون الله لر و بو حکم شریفم نه کون واروب نه وجهله تدارک ایدوب نه زمانده کوندردوکک
بازدی

٧٥٢ بازبیلدوب سنی

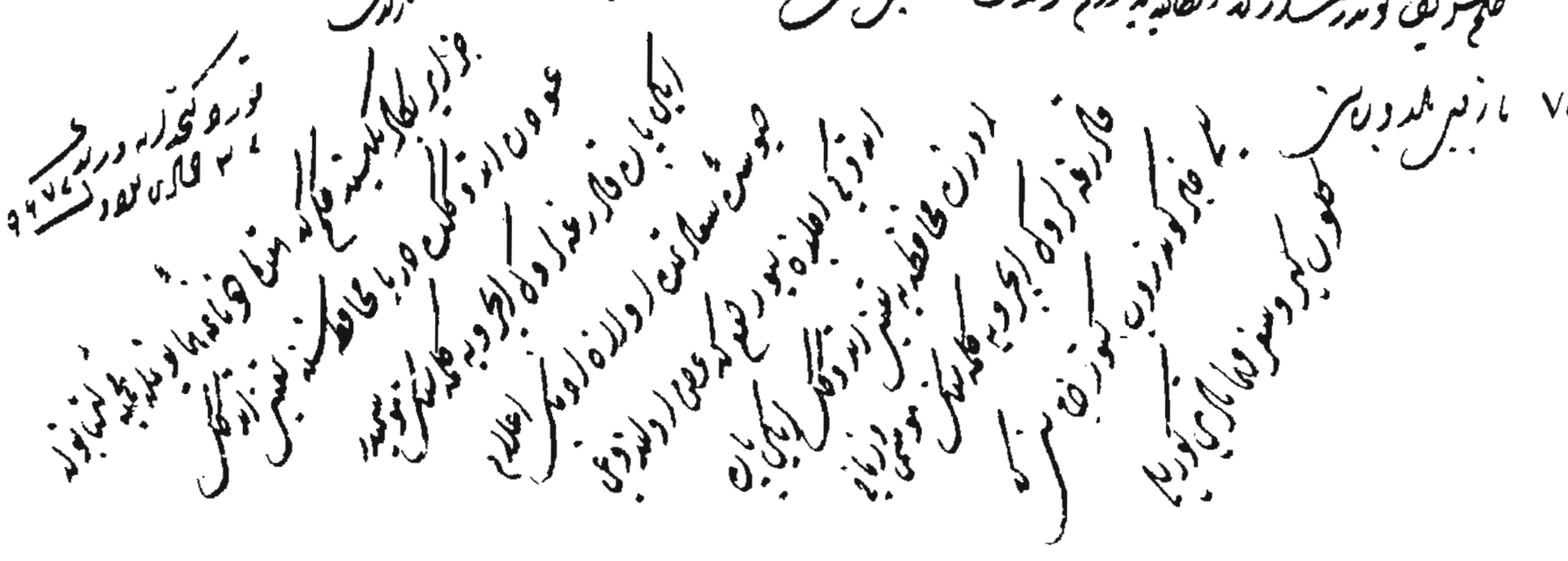

٧٤٦ قدس شریف قاضی‌سنه و قدس شریف متولیسی طور رغوه حکم که مکتبی کوندرن وقف مزبون سابقا متولی اولان ه بدیع جاوش‌زاده‌لیلی
واقع اولان ه وقف فاتحای عالی نام بر منله کفایت‌لقلیان بدورفیس عنبر تعیشان مستاجر مزبور کی اولدرزنن ایکنجی نیشوز فلوریه
کوسترلدیکی اولبیو والنجاق نسندسی ویرلمش اولدیغی مذکور بدیع ه نقیبی اولمدیغی حالده بو دفعه امدی متولی بروقف فاتحای بر منله لقلیان بدورمسه
بعد تحریر اولنان متولی شرعی ه وقفه نصبی امریله بو بابده نوابی شریف ارسالی اولدیغی درکار اولوب لهذا رفع کدوارن اصغار وقفنامه فلوری وقفه نصبی اولدیغی
وکلیدی برنوصر مزبوره قوجه تعیشی امریله بوخصوصده اولان فتوای منیفه نظر اولدقده مزبون کوندرلن حجته عرض اولندوغی کبی بدیع کدیحی السرخی السریق نامنده وقاری اولان
وقفی حقنده شرعا و قانونا منیف مستدعای سابقا متولی اولان ه مذکور بدیع جاوشزاده تعلل وتزلج اولدیغی حالده ایدرسه حکم امریله دفع ایکی نسخه صورت البوی مثلو

٧٤٧ وزیر محمد پاشایه حکم کدیوندره اقدم لحسا نکبار یکسی اولان ه محمد فرناه شریفی اولدیغی تحریرن جرین مسنده عاکف ایلیکچی حاکمی اولان ه رئیس حرلو که تکیوزی ایکنجی
ایدرسه اولدیغی کفار رفاکتن فاجر ایدوب کلوب بعضی اسلامبول کمالرینی ایکنجی زنا فجوری ه قاندقاری یوندره استدعاسنی مسبوق سابقه دعوی اولنوب ایدوب اولدیغی
بعض نکبار یکسینه حکم شریفی کوندرلدی ایدوب حالیاشبو رایحه وه یکسی کلوب اولدیغی بنده متعلق اولان ه قوله اطلاع ایتدکده ایشبو ایلام اولان ه محله اولان ه
ارسالی ایچون نکبار یا بدوروب امر اولنمغله اولان ه محله اولان ه ماکه طرفنده سکا معصی حکم شریفی کوندرلدیغی رایحه وه کلوب اولدیغی وقف سکا کوندرلنمیه
بورقعه که دعوای بولدقدن اولان ه وقف اولنوب وقف امر اولنان ه کیلاری حجته عرض اولندوغی کبی ایشبو رقام ارشد دریس کوندرلن یکی ماهیت انواع
ارتدلع و اجناس ایلیسی حصه‌سنه مزبور رقی ارتدلع وقای اجناس وارکه کوره متعدد اولوب امر اولنان ه حصه‌سنه کاکی کوره ارتسمه‌سی لازم یانبون انواع
وقای مبلغ ظاهرون تعیین دعوی اولنه‌سنه کوره ارتسمه‌سی لازم یانبون انواع وقای مبلغ ظاهرون تعیین دعوی اولنه‌سنه کوره ارتسمه‌سی لازم یانبون انواع

٧٤٨ وبارکبار یکبینه حکم که حالیا مجاسه‌لی ملهم ولیم غن یه سنه سماکه کلوب غورغون عشیرتی کندویه تابع اولوب اولدیغی زنبه قیدی اولنان ه ماهیری جمعی اولدیغی
اولدقده بعض عشیرتی ابوریشی یانندن اولمغله زنا که خصمی اولان ه ماهیری کندویه طلبی اولدیغی دخی بلدروبی یورقعه که واریجه کوندرلن عرض اولندوغی کبی
عشیرتی مزبون وه ابوریشی یانندن اولنان تبنه وتاکه این سنکه کلوب عشیرتی یانبون اولوب اولدیغی زنبه قیدی اولنان ه ماهیری یه عشیرتی ایله بنا لهذا
ایلیه اولان ه ابوریشه یانبون اولنان ه وقف ماهیری بدعاید اولان ه ماهیری رایحه وه طلبی اولدیغی حالده اولان ه محله اولان ه کلدیکده ابوریشه یانبون اولنان ه ماهیری موجبی ایله ابوریشه وه طلبی این
مایه‌الیمن وبافق این اولنان ه کوندرلن

٧٤٩ طلبی نکبار یکبینه حکم که حالیا مجاسه‌لی ملهم ولیم غن یه متعلق اولان ه زنجی طائفه‌سنه بنی وبلی جماعتی ابوریشی معاونتیله اولان ه زنبه کلوب بدرسی بندی
اکلدوقده طایفه اولان ه وطلبه وغی لمسماه اولان ه ولدی یورقعه که واریجه کوندرلن وقف کوندرلن ولدی یورقعه وکر اولان ه طایفه یه وابوریشه تبنه ایلیسی که
فی‌زنبه طایفه‌سنه مزبون کی اولان ه زنبه کلیوب وعدی وبندی وتجاوز ایتمیه کراسلامبول کمالرینی وعدی وبندی ایدیاکه کمالیه یازوب عرض ایلیسی که قصارنده کلدکده

٧٤٢

٧٤٣

٧٤٤

٧٤٥

٧٣٩ روز نهم شهر حالیا روز نهم بوستانجی باشی اولاده سنه ولم محبن مکتوب کوندردی قیزیله قرقیلی مزبون ده یکی عمارتی قرشه تمکلی اولاده سنه‌ای
اوغلناکم زمن سنه اولاده مستدلم نامی مسینه ویرمش صوی زیدکانه سی اولمغله عرض ایدرم تزویج اولنمسی رجاسیله کیفیتی عرض کده دار قرشه
مابلدنی رفع رانمکله قیزیله مزبور روزه تزویج ایلیوب تعلقی اوغلاندریلسی تشویکی معلی ونزاع ایدرلر بازدی بلدرس که عهده‌سنه تعلق سایر اینه موصل
عبدرن ولسیکی اولار

٧٤٠ بازدی وبالکسری فضه
قرمسی بکنه خلیج که بوغه اقدم سینی بنی اوس وسونی قرمسی بدری نام کمسنه اسلیمانه وحسن ونار نام قولاری باغی بیلاریکن جونوب جبرا الوب کیدرکن بعض
مسلمانلر یولنه کلوب الارنده الیغو یعنی تعدی ایتدکاری ثابت اولمغله وغنده غیری مذکورلری سینی وسونی قطعای طوپ اولدقاری شرعا ثابت اولوب
وبالکسری تایین ایمغله صیلا صورت سنجاغی قرمسی اولدوغندن غرض اولنمغین ویورلکون که قونلمدن حالیا مذکورلر غیر واقع عرض اولنمقله مزبور
ویوسف سعادتلو اوغلاری کلوب اجدادلاری کورلکلری اوزره بیکچه پاکری وطقوزنجی کوندره منصرف اولدوغندن وکلای تعلیمنه وتحقیق اولنوب کورلدی
اولمغله وغنکبی ویورلدوکی قطعای طوپ اولدقاری حقنده شرعا ثابت وظاهرا اولغین مسجل صیدره شویکی شرعا قطعای طوپ اولدقاری تحصیل الشرع الشریف
ثابت وظاهرا اولورسه محلنده سیاست ایلیوب اولوجه برینه وارلوغنی بازدوب بلدرس شویکی ثابت اولدقده اجرا الاریله بازدوب بلدرس
دعاکن اولدم توقیعلی صدارت اولورسه عجل ایلیه سن

٧٤١ بازدی
اربعین سنجاغی باکر یکی حالیا شهرزول سنجاغی بکی فاتح همایونم اوزره تحریر اولنوب وقتزلی سن سعادتلو وقف اولمغین ذریه اولمغله اولاد
وبارکلی اولادلری اولمغین منظور اولوب وخدمت ارثم اولوب شتاوی منظور اولمسی مقتضای وارثم اولوب وبنکی واقع هرو عمارلری اولمغله
وحسن استقامت وکفایت وبانکه وضبط وربط مملکت ورعایت واطمینانه رعیت باعث مجدوساعی اولدوغکم اعتماد همایونم اولمغله حسنا اولنوب
عاطفت عنوانلی ظهور کتورمش اولمغین وسنه وسبعین وسبعمایه ربیع الاخر بیکچه پاکری وطقوزنجی کوندره منصرف اولدوغکم خاصلری تبدیل اولنوب
بیکچه اقچه رقیلی شهرزول سنجاغی لواسی کورکلی اولمغین تعویض ایلیوب کورکلی سنجاغی خاصلری اکیوز اللی بیکچه وریلوب اکیوز اللی بیکچه
اقچه وبوزنجی یدی بیکچه اللی بوز سکسان بش اقچه لغی شهرزول خاصلری وطقوزنجی بیکچه اللی بوز پاکری بش اقچه اولوب قدیمی خاصلری کلدکده
روپه اقچه یزار ریالی نایب اخذ قات کم اللی کچ بوز بیکچه وفی اللی بیکچه اللی بوز پاکری بش اقچه اولوب قدیمی خاصلری کلدکده
اولونمه اوتوز بیکچه اقچه تزقه بدل یعنی اولنوب وصول بولدقده اضلاعا ضبط اولنمغین سنجاغکم دارمنی
کمال عدالتی وحسن استقامتی ایله ضبط واستیفا وضبط وربط ولایتی ورعایت واطمینانه رعیت باعث اولمغله سنجاغی
وولایتی وبونکی منظور واولمغله اولاده برای اعمار خصوصی وقف براه اولمغین وبیکی منتقا بیک سی واقدلع مرحمتلو مالکانه وجوه کتورون
وقلاعنکم وقف مرمتی لازم اولمغله برای اعمار اللاوارثی کلمه اولمغین بکارکس قالوب اقتضا موقع ایله کتورون تعمیر اولمغین وقف ایدن
وقف مدارکی ایلیوب اکر موجود اصلاره واکر وقف ایدن زمان قصور وتقصانه قونمیش بونلرن مازیلیه وقف اولوب مازیلیه ایعانی ایله وقف مکلف اولمغله
وولایتی وبونکی اولاده نکاره وقف کاکاه هربری قاتمه شتوبکلی وبراح همایونم منصرف اولدوغی برابر واولمغله اولادلرینکی وتصرف ایلدکلری
اولمغله رهبری برقرار رسایق کبی وبرابر منصرف اولوب واقع اولاده مرحمتلو همایونمغه بذل مجهود ایلیه ایله اولادلری عرض ایلیه سن اکر اداع وقف ضدنه کلوب
اوزره اولوب بانکی ولایتی وبونکی مستقلی مقرر اولمغله بابنده مرحمتلو همایونمغه بذل مجهود ایلیه ایله اولادلری بازدی بلدرس شهرزول مستقلی اولاده بکلره وه

٧٣٦

٧٣٧

٧٣٨

٧٣٤

توجه ایلچی سنجاغی بکی عالی بکه حکم کدلشبو نوروز مبارکدن دریایه توناغمایونم جمیع امرا و لکونسند لری سنجاغلری عسکریله بیله دریا سفرنه تعیین اولنمق
یورلوغ که وصوله بولرق اصلده و قطعا تاخیر و تراخی ایلیوب سنجاغلرینه متعلق اولان زعامت و ارباب تیمار کرکی کبی تنبیه و تاکید ایلیوب سکدیکده
هربری قانونه اوزره جبه و پوشناری وجبه لولری و سایر آلات حرب و قتالی ولوازمات طبخی و جدالاری و کفایتی مقداری زایغور و نقصانی
باتمام و تکمیل و ترتیب و تکمل و شمع یراغلری حاضر و مهیا اولوب نوروز مبارکدن بوغاز حصارینه حاضر اولمالری
اولبابده مراسم الکرامه جزایر بکلربکیلری قپوسوزنه یاکه و لوغ اقباله جهد کورمکی اوزره صفتوی مزبور مضمونی
اهتمام و رعایت عنکری سیاهلرینه کچه کوزمکده و باغوجه لرده و یرلرمانده و لوازم و مهماتده صقور و نقصانه اوزره کتون سنی اولبابده عذر کی مقبول
اولیوب معاقبی اولمامق مقرر و مرعی اولمق مقتضا سندن اولوب سنجاغلرینه متعلق اولان قانونه نامه همایونم موجبنجه حاضر و مهیا اولوب تعیین اولنه زمانده امر اولنان محلده
جمیع سنجاغلری عسکریله بیله دریا سفرینه تعیین اولنه زمانده بیقصور سنجاغلری عسکریله نوروز مبارکدن بوغاز حصارینه حاضر اولمالری اولبابده
قانونه همایونم ناظر اولدقلری ولایتلرده وقت کچیرمیوب و قشلرلیه وجه و معیشت کورمکی اوزره وقتی همایونمه معلق اولان امور
بیله مقدور اولدقجه صفتوی مزبور مضمونی اهتمام و رعایت اولنمق مقرر و مرعی اولمق مقتضا سندن اولوب سنجاغلری عسکریله نوروز مبارکدن مرتبه امر اولنه زمانده تعیین اولنان محلده
کمال تکمل و تجمل ایله حاضر و مهیا اولوب نوروز مبارکدن بوغاز حصارینه حاضر اولمالری اولبابده تاکید و تشدید اولنمق
مقتضا سندن اولوب سنجاغلرینه متعلق اولان زعامت و ارباب تیمار کرکی کبی تنبیه و تاکید ایلیوب قانونه نامه همایونم موجبنجه هربری جبه و پوشناری وجبه لولری و سایر آلات حرب و قتالی و لوازمات طبخی
و جدالاری و زاد و زولف لری و باغلامه و تکمل و شمع یراغلری حاضر و مهیا اولوب و نفس امرده و لوازم الکرامه جزایر بکلربکیلری قپوسوزنه یاکه و لوغ اقباله
کمال تکمل و تجمل ایله حاضر اولمالری

۷۲۸ مارکی

حلب بکار بکمسنه حکم که خزانه عامره مکه معظمه بستانه جانبن وفتوارن وارن علوفه مال میری یه استخدام امکن لیجن زعاوده وارباب تعاوده وجاوشن وه وغیریدنه هرکیمن طلبن ایدرسه ویرلمیوب اولدوغی وارنجاق مال میری استخدامن یچون لازم اولدوغی طلبن ترکمن هرکیمن طلبن ایدرسه ویرلسون استخدام ایلیه

۷۲۹ مارکی

ارض روم بکار بکمسنه حکم که حالیا اوزنه جابنده کلان اولوب وقف عسکر اولوغی زلف ورزولف قلنن اوزره اولدوغندن غیری اولمقدار آرپه منازل وقراسن برایکی قریه یه صنعیی رعایا به مضایقه لازم کلمکین بیورلدوغی وصوله بولدقدن کوندرسن استمالت اولندوغی اوزره زمان آرپه ایاکلوری بومعن ایله کندو جابنکده کلان کمسنه یه اشعار ایدیلمیوب لازم اولیجاق اکر اوماییدر واکر احتمال استمالت اولنه یرمقداریجه اینجه اینتوبعی خفت اوزره کوندرمکن باشقه معن ایله یرسز اتا بوخصوصده مدم سمارنده اولدوغی اولدوغی زمان وقیدلرک تعیین اولنوب اشعار اولنمیوب سکا ارسال اولندی بیورلدوغی وارجه قدم اول وقتده موضعنجه اینه لازم اولان وقتده قیدلرندن استخدام ایلیه سز

۷۳۰ مارکی

ارض روم بکار بکمسنه حکم که بوندن اقدم سکا حکم ایتمش کوندرلمش اولنه اولان قول طابنن وقلیعی وقتنن کوندرسن بو اوم اولوب برمقدارن یوقلنمیوب خبری کلوب بعض سنن وقتن کلدوکی اجلده بیورلدوغی وصوله بولدقدن اوبای اوزره یوقلنیاه قول طابنه سنن حسلن یوقلنمیوب وارنجه وقدینن حاصل ایله ایاس سمارنه کوندرسن

۷۳۱ مارکی

ارض روم بکار بکمسنه حکم که سابقا بکار بکن اولوب وفات ایدن ایاس بکلک اوماییدن بعض ارض روم محلول اولان کوکلو کدوکنه تعیین اولنوب اشعار وقدر اولنمیوب سکا ارسال اولندی بیورلدوغی وارجه وقت اول وقتده موضعنجه اینه لازم اولان وقتده قیدلرندن استخدام ایلیه سز

٧٢٤

۷۲۱ بارندی

سلسن قاضیه حکم که حاپلار اولاد ویوه بن پتری ویوه بن صعارته مکنی کوندرمیز قضیه بر ایلده متمکن فرخ سوبتی ویکلمیوره
نام کمسنه ولایتن اولاد مفسد زنده یانه بچه مفسد بولدیغی مذکور فی مفسد ولایتن اولاد اهلالله سبب اولدقلرندن طولری
کیچه وکوندز ولایتن قوبوب تنک طوارلرینی سوقه ایدیکی مذکور حسنک اوینه کیتورمیز کندوسی وکر اولاده مفسد معینی اولوب
یقینز اولاده ممکن یعنی خوارن اندرمسندر اولدیغی قویدیلر اولاده زنا یا بالکلیه وفحاتیلا بایام میرچو ویوه. قولارینه کلدیکی بهانه
ایله وکندوغیری یانه تکرار بوقولارینه کلدیکی فیاد وفحاشه ایله بارا کوبکسنه ایله ایله وبایاخود حضنده کلنز ایکی یاشلرنده بولنان
براغیلر اخرمیز قولارایلکی میتورمیز ویوه بلدرمیز بن ایدی مذکورک بیتنی اولدیغی اولاد ایدوب بیوروکی مذکوری احضار ایدوب
وهویتی ایدرمکنه اولاری خصوصیله برابر ایدوب مدعا علیهم ایلیکیز کوندیکی تکلیف ایلیوب عرض اندوکی کبی ایله
انوکی کبی ایهلی فیارس یانه الیعنی معینی اولدوغی ورعایانک طوارینی وسایر اسبابنی سوقه اندوکی وبنا فارسی مدعا علیهم بنی اولدیغی
صبایدیکی اجوالنی تحقیق بازوب بلدرمیز

۷۲۲ بارندی

قرحصار شرقیه بکنه حکم که ورکی جمعلانه بکنی کوندرمیز سکا اوشبو وارو اولوب بونده اقدم بلاجی یابابانی نانه اولوب ایهلی فیار
اولاده بهرلری طوتیلرله کیتورمیز حسب حجتنده کلانی ویوقیاه اولدیغینی ویونرکی اوزرنده وارلرندقدم برینی یوقیعنی قویدیلر اورمانه
دوشیلی جدوجهد ایدیکی اورمانی ارانمدوقدم الله کلمیوب لکن اولیعنی لکه اوغلی برقرنداشی وبوقیعنی قبل اولوب
اولاجی مانع وایهلی موقع قاضی ایله وقتی اولوب امانت قونلدوقنی عرض اتمکن ایدی بیوروکی وارو وقتی مذکوری
مدعا علیهم بکنی اولکوری الله کیتورمیز کندوسنک اسپابنی حاضر ایدیکی اوغلی بیک اسپابندوقنی اجوبنه ضبط ایدیکن

۷۲۳ بارندی

بدوه بکار بکمسنه حکم که بدوه نابین بنک صورته سجل وارو اولوب ممتنا بدوه بکار بکمس عالیبک وکیلی وکتخدا سی اولاده قاضی ایله
وزنه وارایوانه ولدیعلاته تابع قریکنی مجلس شرعه حاضر اولوب نجه قیوولرنه اوروبه تابع طوتاغنی اطلاع ایدکی بیع کفن تیمار
وارروب بایاباشیلرنده اولوب بدوه قلعه سندم نوبتجیلر اغاسی اولیعنی سکتوار محافظ سندم کرفتار اولاده وتابع اغاسی چقارمیز
کیتورمک شرطیله ایله شویلکه مذکور اغا الیعنی کیتورمکی قارار اولمزینه کافوا مذکور بیچنی اسندکلرینه یابه کفیدی اولدیغی ویولاوار
ایلیکمکن وزنور قاپوجاوه اوروبه تابع طوتاغنی کتخدا یه مذکور تبلیغ اندوکنی بعد التمکین بیوروکی وارپچی صورتسجل
موجبنجه مذکوره یاکفیدی اولدوغی مانع دیاخود اولوب کندوکی طوتاغنی طلبدیرمیز کیتورمیز

محمد خانه حکم که مکتبی کوندر فی لواء قونیه تابع بعض نواحی مکتبی کوندر فی علاقه سنه عصیانه اوزره تعقیب ایدوب بیرا قاروکون بش الیتوزوه
الکسوک اولمیوب حرا چ کذار رعایا مکتبی قونیه لرینی بصوب کندولرینی قتل و اهل عیالاریی اسیر و مالاریی غارت و اولرینی اولاد ایدوب
یوسنه و مهرسکی و دیریتیجا قاریکتی اسکندریه متصل لواء مذکوره تابع قصبه مضرتاری الکسوک اولمیوب فتح حاقانه وه یوسنه و قیلیچ
کلمیوب و اچارانه سنجاقلری و قاضی کبرصوی قاره وتنا حلقاری یوقاریلری اولوب حقارنده کلمیه مکتبی اوچیوز مقداری مکتبی طابور اغاسی
اسمدی خصوص قونیه مکتبی کوندر مکی مکتبی اولمیوب کلیتا لواء مهرسکی سپاهیلرینی الای بکلی ایله مکتبی کوندر مکی مکتبی جمدر یاغاوه اغا
سعادتلو مکرمتلو حکیم ترین کوندر مشار الیه بیوروکی واریجاق وجه حسن تدارکی ایدوب اکر لواء قونیه سپاهیلری ایله سنجاق عسکری ایله
حقارنده کلمکله وقتنده ایله حکم شریفی مشار الیه کوندر دیکی سپاهی طلبی ایدوب کندوسی واقعی حسن تدبیر ایله اوزرینه وارمیوب
خوریاکر یکی حقارنده کلمیوب اما عیالاریی و مالاریی غارت ایتمیوب توقیلکه لواء مهرسکی سپاهیلری و سنجاق عسکری ایله مصطفی اغا مرابر شمکه
مکتبی اولمیوب آنوتدارکی لازم ایکن وجه وجیهی تدارک ایتمیوب و توقیلکه تدارکی لازم ایکن یازقبی ملاحظه سنکی حکم اولوب قونیه لواسی موجبنجه ایله عمل ایلیه

۷۱۹

شای بکار یکیشه حکم که مصر سعادتلو مکتبی کوندر فی یوزده اقدم حکم شریف وارد اولوب بعدلیک و قضی مکتبی کوندر فی اکی نوکیشه ریاضیان
قاضیلو اندر یعنی محکمه یه کلمیوب هر مالی استه و کاری کیمسه اندر فی مخالفت ایتمکله قاره وکلوز یاکار بنه ضبان آغه جمع اندر اوتوغه اندکده
براه تاخیر و توقف ایتمکی مذکورلری حبس ایدوب براوج و قی دار بنجه اطلاع ایتمیوب و توقیفانه اولمغین مذکورلر اکی یوز یتمش
اولمغین برسی عجبت ایلدی نکی زبور محبوسک اقرباسی بنجه وجه کلمیوب یوز اوتوغه اولمغین غرض ایله و بو نقره اندکاریی
غرض ایلمکی سن ایلدی حکم کزینجی وارجوقی مذکورلرک احوالنی روکاتی و ویله اوزره یتمش کلمیوب کوندیکی اولوب قضی سابق غرض
اندکی کیمسه بدر بوقه خلاف و رفع غرض اولمغین مجکور لرک احوالنی معلوم ایدنجی وارنجه وقوع اولوب غرض ایلیه سنی
حکم اوج نوجیلا اولوب موجبنجه ایله عمل ایلیه

مارلوغا

۷۲۰

اولمغین مذکورلرک حبس سعادتلو مکتبی کوندر فی
بوقه اقدم بابالاری بیرو ویرو یوزه حکم شریفی کوندر بلوب
ولایت اولمغین مذکورلرک قرباسی بنجه وجه کلمیوب یوز اوتوغه
مقدار اولوب بر قراره ارشمه وارایه کلمیوب قضیه اولوب بس وجه
یکی نیوزاوه نیتی مدارایه کلمیوب قضیه اولوب بس وجه
اولمغین قوردله و پس بقوله کوندیلری بابا قدیمه اوزره اوچیوز
اولمغین و قضیه ایلوب وارایکن اوچیوز اوتوغه
اوزره قهوه و قضیه ایلوب وارایکن اوچیوز اوتوغه
قرنی ارتق سن جابه یکی اوچیوز اوتوغه
بوقه حکم وصول اولمغین بنجه بابا یکی اوچیوز اوتوغه
اوزره اوچیوز اوتوغه ایله عمل ایلیه
منبه اولیه سن

۷۱۵

۷۱۶

۷۱۷

۷۱۰

۷۱۱

۷۱۲

۷۱۳

۷۱۴

٧٠٦

٧٠٧

٧٠٨

٧٠٩

٧٠٢

٧٠٣

٧٠٤

٧٠٥

٦٩٨ [illegible]

٦٩٩ [illegible]

٧٠٠ [illegible]

٧٠١ [illegible]

۶۹۵

۶۹۶

۶۹۷

691

692

693

694

٦٨٨ م الار ٩٦٧ ٢٢ ربيع الثاني

[illegible] حکم کہ اولرنہ بوستانجی باشسی یکتوب کوندروب طرفیدن ورلوب اولدوغی قیونلرک متصلا قلعہ بایلرینہ قاچرمیوب اولدقلری یایلاقلرینہ
یعنی اولیلہ قیونلرینہ بریلرینہ یا یایلاقلرینہ قیشلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
ایلہ قاچرمیوب اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف
اولدقلری یایلاقلرینہ کورمیوب اوچ قرزلوغی قصابلرینہ صاتمیوب یایلاغی اولیلہ یکجاری ویکجلیہ موقوف

٦٨٩
[illegible] حکم کہ حالیا ورکی معلقہ مکنسی کوندروب بلغولو قلعہ سی مستحفظلرن آدم کوندروب میری انبار خدمتی تمام اولدقدہ غیری
بدون بکار بکمسہ حکم کہ حالیا ورکی معلقہ مکنسی کوندروب بلغولو قلعہ سی مستحفظلرن آدم کوندروب میری انبار خدمتی تمام اولدقدہ غیری
غیری بنجہ خدمتی وقف تکلیف اولنوب واظ اولنمق اولدہ سمندرہ وسوریجہ

٦٩٠
[illegible] حکم کہ حالیا محروسہ قونیہ جامع عتیقی واوچ شرفہ لو جامع شریفلرک متولسی اولان خیر الدین افندی صاحبلرینہ
عرض حال صورتیلہ شکوی اولنمغین وکز اولنان رقعہ لرک صورتی تکوزمکلری ایچون اصلدہ اوزرلرینہ اولنوب سکا کوندروب وبذکور
تولیتلرندہ عزل اولنوب یرینہ کندوسی مسلم ویرلوب بصورتہ کہ حکم شریفم وصول بولدقدہ بوبابدہ جدید اولون وکز اولنان عرض حالیلہ
مقید اولان حواله یرلوبرندہ اولکان وجہلہ اوزرلرینہ شرعا تفتیش وتحقی ایلیوب کوریلن مذکورک اوزرلرینہ مسلم تولیت اولنوب صفوف
ثابت اولورسہ شرعا ثابت اولدقدہ لازم عقارلرن اصحاب حقوقہ بتصدیق البورقلرین وارہ نوبہ بہ تسلیم اولنوب صفوف
ثابت اولمزسہ غندارہ تکمسہ تک حق ثابت اولوب البورلرندہ کن بازوب منتقص عرض ایلیہ یکی وبک متولیلر وارہ وکز اولنان وقفلرک
کوزتدہ یکن

۶۸۵ [illegible]

[illegible]

۶۸۶ [illegible]

[illegible]

۶۸۷ [illegible]

۶۸۱ عرب وفتوا رنیه حکم که حالیا بعض ولایه کرسنه سعار تکلوب بعض یرده مولد لرکه بعض از قبیله لرینی تحصیل ایچون سیر اولدقلری کیو بعض تجار
وعرضحال ایراز اندوکلای لعلیه ورکیه اولنمق مرتبه سکا کوندرلدیکی بیورلمغله که وزیر کیو وکرا دنناه ایچ وعرضه نظر ایدوب
وقف هربرینه جوابکی نه لیه یازوب وفتوا ایدوب ورکاه معلاه عرض ایلیه سن

۶۸۲ سلوریی وچوریق قبارنیه حکم که حالیا ورکاه معلاه مکتوب کوندرلوب بونده اقدم مضبطی وسفر دمی وکوپیچ بورکی وارینا، مجموعکلوه
ایوکسنه لر وکلاسی ورعایاسی ورویرانویرنده تعیشی فیناه اولدقدن صکره الشریف تعیشی وتوقی اولنمق مذکور کروه اصحاب
برکسنه کلوب وعوی حق ایتمیوب وسلمناکوه غیار مذکوری ایکمن کیدوکا کن بنیرکلی امری ایوکسنه اورعایاسی طوتمیاسی ایچون
اوکنیاسی ورویرانه لرکن بش سنه تعیشی اولنمق عرض اندوکلای لعلیه بیورلمغله که مذکورلری یرلرکنیلی ورعایه صیده الطلاق ایلیه سن

۶۸۳ کوه بکنه حکم که بونده اقدم ویاسوقه قرار ایده یاخود برکیکی نوجاوشاکین شیرولنی جانبکنده بوجانبه کوندرنوبکی لتماسی اولنمغین
بیورلمغله که وصوله بولدقده بوبابین بکدنی متعدد اولوب اول جانبده کلده یولاری کوزتدورمیوب وخبرنه طریقی اولورسه اوکا کیره
قارالمیکی اوماکنده اله کتورلوب وخبیس ایدوب عرض اینمیوب خصوص مزبور تحصیل ایچون ورکه کون متعدد اولمق حق تدارکی اینه
اله کتورمکی سیون اینمی

۶۸۴ لرتی بنول قاضیسنه حکم که حالیا محرر قبرنون ج اولده یهودی ونصاری طایفه سنک اولده اسیر اولرینی فرمانه شریفم اوزره تعیشی اتدکدن صکره یورکی
نزاع سیر والیی برنفر معتوه مجنون اولدیغی وارثلری اولمدیغی اولنمغله یهودی ورثه سی بعد اکر یهودی ورثه سی اکر نصاری ورسیر الوب
بیستجلع انکله زعم اولنوب واز اولوب اولکی اناوه النوب یهودی قبیله سی اولمق وبالعکس اسیر اولمای وجه العین ایچون یهودی سیر
اولنه لرینی اولدقلری بیورلمغله که بوبابین بکدنی متعدد اولوب اکر وقتیله مسطور اولانده واکر اولمیوب اکر اسیر واکر معتوه تحقیق اولدقدن
ایکیسی جانبدن وجه العین اسیر اولمای یهودی قبیله سی اولمق بیستجلع انکله زعم اولنوب اولکی اناوه النوب یهودی قبیله سی اولمق
ارقه سی نصاری قبیله سی اولمق کرکی کبی تنبیه وتاکید اولنمغله سن بعد اکر یهودی ورثه سی اکر نصاری ورثه سی اکر معتوه ورثه سی بیستجلع انکله زعم
بعد التنبیه برنن یا معتوه دیاخود اسیر بولنه اصلا برفرده عذری مقبول اولمیوب اشد سیاستی ایله ویرمیوب مزبور نصاری اکر کون تنبیه اینمکی
حکم کنه نکی یلکی وشتمدکی وبکی جایی اوغلنه وسندلغی وارثی یا معتوه اولدیغی فرمانه ولغی بره وعاملی بره وقاضی بره تنبیه اینمکی
کورلسه کرکدر سوکیلکی برنن اسیر ویا معتوه

۶۷۹

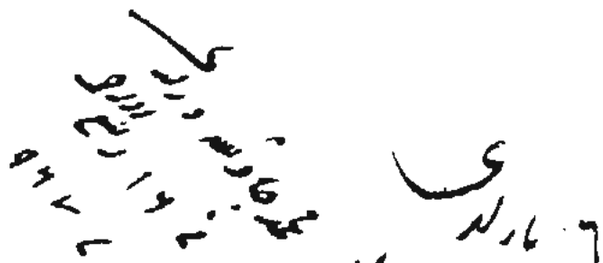

قبای پادشاه حکم کرد ابراهیم اغا و اسمعیل اغا زید مجده ما ملکنی کوندرمی بوندهٔ اقدم قدوة الامرا و الکرام عالی زیدعزه و کاوزلم
سنجاق طربیا و برلوب و ارروقف جمله عشیرتی و اغاری یاشه جق اولوب اوتوزین موضعنده میر عمار الدین دارکیر و قلعه سند
قونلوب حشر ذاله عالی و کاوزلم قلعه سنه کیمه بوردیلر. محمد بک قرداش احمد ارنداسعدی شمار و حولی و تارلم اولوب سلیم
طالی بقا. بانس اولوب دارکیر و ایاوکاوزلم کندوسنک اوغلی بدل اغه سنجاق طربیا ایله بوررمی کلوا کن یولده وفات
ایلیوب اوغللری اکا سنجاق تصرف ایلیوب حشر ذاله عالی زیدعزه ده خدمتلرینده جمله عشیرتی و غیرتی اغاری عالی زیدعزه
استرار و بورکی اوغللرینه بکلک طرفنده بعض خدمات مهمه یه تکلیف اولندقده بابا سی کبی التفات ایلیوب توقسورلق و حرامیلق ایدن
سلمانلری رجیح ایکنده خالی و کاوزلم و یوبلدروب و اقتخار الامرا و الکرام زبدة العلوم ولی مکتبی کوندرمی حشر ذاله عالی زید
عزه بنم جمله یرارلغنی و عقبنده منجق و سنجاولرارلغنی بلدروی لعدیوبوکلی دارقوف کورمیش قضیه نصل اولدوغی
معلوم اولدقده بوجه یه جاوشلر اوم کوندرمی حشر ذاله عالی زیدعزه ده خدمتلرینده استقامت ایلیوب قبل ذلک
غیری بهانه تحریر اولمق لیم عالی وجه الاستقامت بابه سی عالم مصیبتده خدمتلرینه عفو و تقریر اولنمغله عالم سرتقه خدمتلرینه خیط
و شامل و ملتزم امدی بوندهٔ اقدم مزبوره وطنلرینه بکلک بکلربکی قولاکمه و بندلی و یوزباشی قولمه نیچه و قعه لرده کاوزلم سوابقه کوندرلن
ارزاق کلدکن سنه بهار و قیامه معاونتی لازم کلمغله ارزاق کلدکن فرمانه همایونم ایله عامل اولوب قبض قبوض ایمرا کرکدر که
سیر و لفی سنک سماتم اولانه رعایتی و فرط اخلاصلرینه موضح تحریر و مرقوم اولوب خط و خاتم مکتوبلرینه و طمغای
رعیتپناهیلرینه وقیه قوشیلوب اعدالوه و بلغ عملی انجمیع تمام بجیوب اوتوزنی اولوب واقف اولدوغکز لفبا رضیجه ایله عالی زید
احوالی غیبه علیا م اعلام قوه قاپوسنه کوندرمی و بوبنده اقدم اولدجانبه ارسال اولنانه ورکاه معلام جاوشلرندن شجاع
زیدقدره رویی مکتوبنده قوندقدن تعیین اولنانه بکیاکیجه ایله یوسف نام برارنوغلانی قاچیرمی اکا کلمکله ویکی اغلام اولدیغی
امر بلاغت رالیهلری وکزاولنانه اوغلانی برکیمسه یه بولدیرمی سیاقنه کوندرمکله بابه سی انواع قصه ایله طلبون
کتوریلمش

۶۷۶

۶۷۷

۶۷۸

۶۷۳ ،

قوجه ایل بجاغی قجه و اخیر ابلیانه مصلح الدینه کلم که درگاه معلاه مکتوب کوندروب تولیمز نوروز قاندری وشیای وکلیونی قصابلق
بعض قاعده قبلکاری الیشروب ویرزه بوز الیشر یچی رسم بعنوان اولنوب سپاهیای عاصی یازیلوب بقرق اولنوراعیش حالیا اول قبلکاری
رعایا یه صالنوب یچی بیمیری لیچوه قبض اولنوب رعایاده عاصی اولاه عشر و رسم زفین بعنوان اولنه رسوم وه اکسوکی اولمایوب
بلکه وقتی زمانی اولمق مقرر اولوب رعایا ولفوچرا اولنه قبلکاری وکی صالنوب الیمکسزه رعیتی ابدیلوکز اولنه قبلکاری یوزیاکری
عد و اولوب وسپاهیای قید اولنه عاصی ولفی اوزه ایکی بیک یوز یاکری ایکی یچی اولوب وصالنه دخی تعدیه اعلا قبلکاری
بیک یوز وایکی بیک یچی دلفی اولمایوب بلکه وقتی اکسوکه انجی بیمقرر ور و یوخصی ایلد وکاسی بقلنه بیوروله که وارد وقت
وکر اولنه قبلکاری بیمیری جابنده بیع ایدوب یچی بن خزانه عامره لیچوه قبض اندروب و کنده ارقبلکاری بیع اولنوب
جمع بیمیری نه بهایه صالنورسه وفق ایدیلیوب سنه عشر سبعمایه

۶۷۴ ،

بدوه بکلکه کیمسنه حکم که حالیا مکتوبی کوندرلیو بوسرحدلره کفار خاکسار کرفتار اولنلرینه کسلیو چنی اولوله قاندن براق یرلرینه وطلب اولنوب هرکسیه
خلاص لیچوه یرلرینه بولوب ورمکله احد المکتوم یرلرینه چوغلوی کفار وحوی یرلرینه اولمایوب بندکاری یارکیه ارتسه یارلوغزالمکین
حالیا کسیلرینه سنیاه هرقنغی یرلرینه استیا ایلیه لکدوغی اوزره یرلرینه تملکزاولنلرینه ورلمایوب کی تملکلرینه
بولنه سلاحدنه برکمسه توغلغه بیمسه ورزاویوخصی ایمکین احدی کفار خاکسار جانبندن ویرلمکی وعصیان همایونم اولمایوب
متعدیلرینه وتاکید اولنمشدر احدی اولمایوب کاکاه مقرر ور ایسه اولیه بیوروله بکلربکلکی متعلق اولنه بکلر وزعمادارلرینه
بیان وسایرخلقه کوکلی بتینه وتاکید ایلیه سنکی وی بعد اوجلیک لقدر مه مغایر کمسنه اکر کسیر حقارتی خصوصیله ور واکر سایرلرینه
کفار خاکسار اصلا وقطعا ورمکده ور ورمکده کوکلی خدر ایلیه لشویکی اولمایوب مغایر اکر بکلربکلرینه وسایرینه کمسنه ورمکه
معلوملک اولارغی ایلیه سنکی سنیاه کاری دور بکلرینه الیمایوب متنبه اولوب تمام بصیرت اوزره اولا

۶۷۵ ،

ناظر بکلربکلرینه حکم که متاغلط تاجرانه اولیوب مصر اولنه روزنامه تاجرکی دستور اکرم ایچون وزیر اعظم رستم پاشا
اولیچون اسه تنی اجلاله یه وینی اولنوب مذکور تاجرکی انجی اولنوز ایکی صندوق قلایه ویستیاک تنزل قنطاری ایله تنزل ایکی
ورن قنطار بقایی قالنوب وکر اولنه قلایی وبقام قرالیه اولنه وینی ایچون کرسال اولنمش اولوب فی تنزل یوقه کمه
ف رالیمکیچون وارلوغن مذکور وفی بعض انجی اولنوب قلایی وبقام فی بیقلوب تنزل ایدیلیو کنده ویه ارسال ایلیه سنکی
حلاوه اولوشیقی معلق ویباذ ایچه سنکی

۶۶۷

۶۶۸

۶۶۹

۶۷۰

۶۷۱

۶۷۲

٦٦٤

از عرض رومی بکبار بکشند حکم کند مکتوب کوندر قهرمان شریفه کلدهٔ تجاری طائفهٔ سی رومی و لایتنه ورد سنبه و ازمیر و ایزمیر و سایر محالاتی
فرض اید وب کیلو و بار شرقه کمکی اورن کلدکلرن التی یوزه دیرارآق و قادرقوه دکنی و باغرقوه نوقاردیه کمکی انکچه نوکلری
وطوارلری مالکدلری یولده قنی بعض تاجرلری مقدار صحانه و بتیسی بولنوب نوقاردیه کوندریلسی ارض رومی فرض ایدرو حکم
کندولر ایچون مقدار بتیسی آلورز کلری تاجرلری باقرالوب دقته صکره بنا عذرلر اولور بوشنده یه بوشنده کلوب کمکدهٔ فراغین ایدرز
ویوجهلی ایدرلر طوانین فرنوی یه ازلع ایچون نوقاردوجانبه کوندرلکدن صفت اولمیانه لمبابه ارفلوبالکز اینلرایچون شرقی صدقه نوریلر
ویه دفع ایلمکین بوندن اقدم وقوع حکم همایونی کوندریلوب نوقاردوجانبه برارآق دکنی دیرلی وبعض لسنه وقوع کمکی منع اولنوب
حکم همایون مفهوم قید اولنمدریور رفع که وارد وقوع می بعد اولمق حکم همایونی اولوب اکا مخالف نوقاردوجانبه
کنی دیرارآق دیرلی وسایر کمه بی ممنوع و مرفوع اولاوبسنه لرکه کمه تسنده رعایت احتیاط ایدوب حملت اورزن اولکین
وتجار طائفه سنه ویرلمکده و موسارلرایچون باقرالوبی تسنده ایکی اوچ قطعه صحن وبتیسی قوللنلرقارن مانع و مرابع اولکین بوسنه ایچون
کلهاباقرالوبی آلوب کمکدهٔ بعد از اورزن اولکین کیرو متاع کتورلن سایر متاع ایچون کیرلر

وباقی بتیسی آلوب وسایر متاع نوع اولمکله آلن منع اولنمشدر

٦٦٥

بدوه بکلربکی حکم که مکتوب کوندرلن استولی بلغراط بکی نمق ولیسی سکا مکتوب کوندرلکی رعایا بلوکی بلوکباشیلرندن آلنن
ورونن بکی نولارینی قطع ایدرلکی وایرلی کرفن ایلیجی طلبدار اولمدقدن انکارایدوب نوبتکی رعایا یاخود ایلیجی ایلیجی تبلیغ اینسه ایلیجی مالزمی اکثر اورزن
حرارحی بدخای قرالکی اولوب بیلدیکی وجهله تعدی وقبولکدن ارخوارحی همایونه حواله کوندرلکی حرامی جمع ایتدیرلکی وبعض الی خانه نو
برقریه وه نصبدره لی ویوزیشوسکی رئیس صنوی عصبا الوب ولایتی غارت وقرن اولمق اورزن ورونیولکدن رومی
حقی اکثری امیدی و لایته نکبار نفس اولمدیغه قرلدقن آکاه اولوب ولایتی ورعایای اطمینانه رغبتی وارلکی طرفنده وایاالهای رعایا
ایدرلی مملکتی و ولایته ورعایا و برایایه بومقوله تعدی وه جایز اولمیغه اولوکی عالم منعایدرلهی شاکره الکتورلن صفته کلمکی لازم ور
بیورلمق که بوبابده نکبار نکبلکلکی متعلق اولان شکایتی کرکی کبی تتبع وتاکید این سنکده مالکلکی اعلام کندو حالاتنی اولوب بولنمش
خانی مباشر اولیلر بروجانبنده عرض اولنمیه اما شویله که عرض اولندوغی زمان مالکلکی اورزن اولالی ایلوکی کیبلکی
هرنه طریله اولورسه الکتورلن برقاچ یوزین محلنده ارسنده سیمتی ایله وب برقاچ یوزین وبعضیسنی سعاکره کوندرلسی من بعد کمکی
بصیرح اورزن اولوب مملکتی و ولایته اعدله وه حزر و کوندرلسی تنبیه نکبده صدر ایدرلکی قیاچ وعضی اولانی یازدیلدی بیلدیکی

عارض کرمه صیلیه و ارلیه ده
(نسخه الاوی) ده

عرض وقوع وارنه حکم که سبابنه مراجعت بیورلمق
رعایا اولوب مملکتی مکتوب کوندرلن اولوه

جانب اولالی تسنه وقوع حکم همایونی مکتوب کوندرلن اولوه

رعایا و برایایه

بورو دیسه بکلری وارورویه اعلام ایدرو

بعضیده نکبلکی سبیله رعایا نصیحه نظم اولمق اولوب

کوندرلن بیورلمق که دارقوش و کرزنه

کوندرلن بیورلمق که

صورت مکتوبه نظر ایدیلوب کون کل عالی

اولسوه کی اورزن اولالی

رعایا مالکلری نوع وقاتلی

وسفیرلکی وارلیه سنه وقوع بیورلمق

وقاتلی کتابه اولمق

رعایا نوع مالکلکی و وقوع بیورلمق

٦٦٦

٦٥٨

٦٥٩

٦٦٠

٦٦١

٦٦٢

٦٦٣

۶۵۵

۶۵۶

۶۵۷

۶۵۱

بغداد ویوه سنه حکم که بوندہ اقدم بعدلن ویوه سی اوغلاری ندہ اولیس اسلامه کلوب سلیس بکی ایکن قون اولاده محمد بک دسلمه جاریه اکوب
انم بیرت بازاری ویکلی موقوف یره اولی زنم برکان ویرمش ایمش بالفعل اینده ایدوکی اسنام اولنمغین سوریلمکله وصول بولدقده
بوبهم بالدنت معتبد اولیس وکر اولاده جاریه یه اکر اولاد ویرمکه کافی حر واکر آخر کمسنه اله ویرمش ایسه هر قنغی یه بولدرمق لازم
یرار معتمد علیه آخر ایاسن سعاده کوندرمش تبلیغ ایتمکی بوخصوص سایر امور قیاس اینمیرمش سعاده اولاده جاویدن ورشدت معطاسیله
هر قنغی یه بولدرمش کوندرمک بابنده انواع صاغی بجلیل ظهور یه کتوریلمش تعلق وبیانه اندرجه سر

۶۵۲

عاصاک قضیه وسلطان بایزید متولیسنده حکم که حاکیا رکان همایونه رفعه صونلمش قدیم الایامدن زراعت اندوکمز یرلرمز خاصه جاریه ورویه
ایلمزوه الذی ویرلمکین اولیغین ترفعه بنن صورتا عین ایلیا اولیغی کومرلدی سوریلمکله وصول بولدقده بالدنت قدیمدن زراعت
اولنه کلمش یرلرمز مسطور اولاده مخصوص مترعا تصرف ونظم ایدوب اولاده یرلر قدیمدن زراعت اولنه کلمش یرلرمز اکلدیرمیوب
بعضه قدیمدن جاریه اولوب حاکم ومن زراعت اولنمش یرلرمز یرمیوب ایدوب کلوکلری اوزره باقی یدلرنده

۶۵۳

ارض روم بکلربکیسنه حکم که مکتبی کوندرمش زیاده اوغلای سکا آدم کوندرمش اولمغله جانبنده اجی کلمکله مفهوضی اعلام اندوکمز یدلرمزی بره یه
معلوم اولدیغی یوریلمغه که وصول بولدقده مشارالیه زیاده اوغلنه خبر کوندرمیوب زمانده کوندرملوری کوندرسونلر کوکی متوقا اولدقده
جانبه ارسال اولنان سنه ولیع عن اجی وزه متقدم کلورکی تاخیر اتمیوب رأس رفیع قوشمق طوغرسنده سعاده کوندرمش اجی ولق کلورکی اکلدیرمیوب
برأس رفیع قوشمق مجلبه اجی ولق سیمک سعاده ارسال اینمش ولیغین کلدکده متقاعد رأس رفیع ایلیا اولاد ایاسن سعاده بلده ذکرمن
اکوا اجی ورأس رایه سنان اکر معاور واکر مستقله ورتاخیر اتمیوب مجلبه احراج اوزره طوغرین کوندرمش وقوشدوغنی تقدیرلر تبلیغ اینمش
مناسبتله اکلمنیوب ولق ممکن اولدقجه تیز تیز عتبه علیا یه ملاحظه اولنمق

۶۵۴

هر کونر بلده طاوشه دولری
۸۲ رسیع اول ۹۶۷

دفتر بکلربکیسنه حکم که حاکیا ارض روم بکلربکیسنه مکتوبی کوندرمش زیاده اوغلای سکا آدم کوندرمش اولمغله جانبنده اجی کلمکله مفهوضی اعلام اندوکمز یدلرمزی بره یه
معلوم اولدیغی یوریلمغه که وصول بولدقده مشارالیه زیاده اوغلنه خبر کوندرمیوب زمانده کوندرملوری کوندرسونلر کوکی متوقا اولدقده
جانبه ارسال اولنان سنه ولیع عن اجی وزه متقدم کلورکی تاخیر اتمیوب رأس رفیع قوشمق طوغرسنده سعاده کوندرمش اجی ولق کلورکی اکلدیرمیوب
برأس رفیع قوشمق مجلبه اجی ولق سیمک سعاده ارسال اینمش ولیغین کلدکده متقاعد رأس رفیع ایلیا اولاد ایاسن سعاده بلده ذکرمن
اکوا اجی ورأس رایه سنان اکر معاور واکر مستقله ورتاخیر اتمیوب مجلبه احراج اوزره طوغرین کوندرمش وقوشدوغنی تقدیرلر تبلیغ اینمش
مناسبتله اکلمنیوب ولق ممکن اولدقجه تیز تیز عتبه علیا یه ملاحظه اولنمق

۶۴۹ [illegible]

[illegible] حکم کرامیان سعادتمند ملکنی کوندوب معلوم اندر اولیای دولتناه قدوة الامائل والاکابر امیر اخورهای زیدمجدهم به حکم اشرف
کوندریلوب ولایت اقلاق رعایاسی طرفندن سن سعادتمند صونولان رقعه لرکی وقوعی وغیر واقع اولدوغی تفتیش اولنماق اوزره اولبابده
مشارالیهه سن سعادتمند متوجه اولوب حکم شریفلری اولیای دولتناه قدوة الامائل والاقرانه اوروپه جاویش زید قدره بنفسه ولایتین مزبورینک اعیانی
کوندروب صونولان رقعه لری وسایر بولارک ترتیبنجه اولنماق خصوصلری جمله اوزره کوردیکده ولایتین مزبورین اعیانه باکلکاری اولدیغی رقعه لری انکار
ایدوب بوندن خبرموز یوقدر بعضلری تزویر اوردیلرینه کلان وجهی خلاف واقع اوردوایدوب رقعه صونولانلرک رعایاکوکلدرینه مصالحه مبنی اعیانک
کوریلوب سعادتلو رضا وتکاسلی اوزره اولوب سایر بولارک ترتیبنجه وغیریدن ظلم یوقدر رقعه صونولانلرک اشبو اصولیله ایاری اولدیغی تبیین ایدوب الحاصل اقلاق
اولاده خاین بولارک تابع معتمدلری اوردولرینه جمله سندن اوزرلرینه اولوب مصالحه جی اوزره کوریلوب بوقضیه بعض شریرلرک اغوالرینه
مدارک اولنمشدر دیو اعیانه واعیان مکتوبلرینه ویروب سن سعادتلو کوندرمش اندیکی وجهله اعیانک خطوخاتملری مکتوبلرینه اولوب مکتوبلرینه سن سعادتلو
رقعه یولارک ایاری هرخصوصی کندولرک کورمولرینه اولوب جمله سندن اولی جمکده فرار ایده اردوده اولوب رعایا صورتنده سن سعادتلو
کلدکلرینی اعلام ایتمش اولمغله معلوم اولدی امدی واعیان اقلاق بنوم شمشیر ظفرتاثیرم ایاقلرینه وسنجق اولمش مملکتلرینه رعایاوبرایاسی
واولمش سایر رعایام کبی خراجکذار اولمدرباباکه عبد چوبنجه زمانه دیوب اولوب مملکتلرینه واعیان امانت واستقامت ایاسیله اردوب رعایاوبرایاسنه
ظلم وتعدی ایتیوب واندرمیان عبودیت واخلاص ایاسیله واقع اولان خدمات حمایونلرینه بذل مجهود ایدوب قولایدی سندن یارقولی
وصول بولدقدن سکره بصیرت اوزره اولوب حفظ حدود ایتمش مملکتلرینه وضبط ربط رعیت باینلرینه وقیمه قون ایتیوب رعایاوبرایاسنه ظلم
وتعدی ایتمکدن وکسنه یه اندرمکدن زیاده حذر ایدوب وایاعدالت اوزره اولوب اول الامر بلدروب کوروب عتبه علیامه اولان عبودیت
ورقیسنه مقتضا بنیه واقع اولان خدمات حمایونلرینه بذل مجهود ایلیوب اعداوه وسایر آیین فساد وشناعتدن مملکتلرینه ولایتلرینه رعایاوبرایاسنه
ضرر وکزند ایرشدرمکدن زیاده اجتناب ایلیوب هرخصوصده مجد وحمد اندراولوب امن وآساده واعیان ورعایاسی اطمینانه رعیت باینلرینه
وقیمه قون ایتیوب محتاج اولدقلرنده واطراف وجوانبده واقع اولدوغی اخباری اعلامده خالی وزیان اولمیه

مرخصوصه باماکری شرفصدور ایلمشدر

۶۵۰ [illegible]

حلبده باشنایه حکم کرامیان بعض ایلی اداره کنده رعایا طایفه سن آستانه سعادتمه کلوب شکوی ایلمکین وجوه اری شرعله کورلمکین
یولی فاسنده مخصص حکم شریفلری بازلوب ورکا معلوم جاویشلرندن قدوة الامائل والاقرانه جمله زید قدره ایله کوندرلمشدر یولده صادف
وصول بولدقده اولکی کی محرر جاویش اولمله حکم شریفلرینه مسطور اولانه ایلی اداره کنده اعضا ایلمک قاعده اولمغله اعضا ایلیوب اولمله
حکم شریفلرینه موجنجه شرعله تعمیل اولنه

٦٤٥

٦٤٦

٦٤٧

٦٤٨

٦٤٢ تاریخ ۹۶۷ ۱۲ الی ۵ ربیع الاول

ارض روم بکلربکینه حکم کرمکتوبی کوندرب اوشربنی اورزانه اولانه خواص همایونک موجود اولانه ترکه ورانبارلرینوب دفتر اولنه
وفی صانمایون تحصیل اولنوب ورانبارلرنده رمکن کچه نافع اولمیه قیصار طرفنه کیدوب ونقدارترکه بولنوب ورانبارلرده مصلوح اولدقده
وفتری کوندریلوب ومتولیلرینک حواله اولنه اولانه ترکه سی خصوصی دانوکه وفی نقدارترکه لرینه کوره مصلوح اولدقده وفتری کوندرلکین بلدرحق سل
اتا سایرامراحاصلاتی وزعما واربابتیمارلرینه وسایررعایاده وفی ورانبارترکه واردیسه اولدوغی نقدیرجه نقدارحاصل اولوب
ممکن اولور بلدرمتی سی لعدی عسکر وفتح لعهم همایون تدارکیچون وصول بولدقده وفتح خصوصنه بلدرمتعهد اولوب اکرخواص همایونه ترکه سیور
واکرسایرکمسه لرمیانه اولوب تدارکی واحضاریلیوب واحراحاصلاتی وسایرزعما واربابتیمارلرینه وسایررعایاده ولنوب ورانبار
نقدارترکه دارورونقدارمصلوح اولوب ممکن اولیوب ونه سی اولدیغی ورمضبطه یازوب بلدرسی وباکلاوفتح تدارکی امرمهم ورپویه اولدقدن
بصرت اولوب امراولنوب تدارکنه اقدام واهتمام ایلیوب امرمهم اولدیغی اکرخواص همایونه وسایرلره نقدارترکه بیع وتحصیل
اولنوب کلدکده یازوب مجلد بلدرسی واونه جانبه قرارایدهٔ عصاتی کارکوارلرضایع ولطمه اریدهٔ واولوجانبه بیاض معاشره ومعاملات سل
کنیلیق وعسکرفتنه رهبرلیک وسایرسعیکه ملاق اولانه اخضاراسباری علی التعاقب وانتوالی اعلام وانباوه خاچ وزایل اولیه
اولانه ایلاوارلیق زاویه چاوشه ورلکی ورلیوب اماس دقوقه کلی اولدقده تحریرومهم طلبه واقع اولانه صرای عالیه وه.

٦٤٣ تاریخ

ارغوه کامل عیارخانه سنکی رکه سیلدولوب اتاصوبه جاری اولیوب اماس دقوقه کلی اولدقده تحریرومهم طلبه واقع اولانه صرای عالیه وه.
جاری اولانه صوبک بیض قدیمده فزونبیارخانه جاری اولوروی تمیدکیلدی وفدیکن زلف تحدیدنک خلا اولانه خانه الناغلی بیارخانه صوبکلری
اولوب کمال مضایقه چکلوروبوجهدورکارسی غرض ایلدوکی بلده بیورلمکی وصول بولدقده وخصوص بلدرلی اولکان وجهلیه موجب شرع قویم
تعیینتی ایلیوب کورسی فقیه غرض ایلدوکی کمسه اولوب قدیمده وکراولانه بیارخانه سنکی اولصوبه اولوب خلاق نزع الملک ایله
تابعی اولانه صوبه کیروتحکمه اجرا اندرسل

٦٤٤ تاریخ

قرمانه بکلربکینه حکم کرمکتوبی کوندرب قرمانه چاوشلرندهٔ اولانه مصطفی بک چاوشلق الیوب اوه ورتبیکی اچملی بیارتصرف ایدهٔ لعهم
توجیه اولنه وعن بلدرحقی سی لیدی بیارلی اوه بیکدهٔ زیاده اولانه چاوشلق ورلکی وسیخا مکدهٔ غیری سیخا مکی بیارلی اولمان ولنوب ورلکی
اروم بوقدربیورلکی واریکی من بعد اوجلیه لعدم موضعنه عمل ایدیوب اولوکمی محلولی اولانه چاوشلق سیخا مکی مسلمه اولانه اوه بیکدهٔ
اکسمه بیارلی اولمان توجیه ایدیوب اول صفحه ایله سی

۶۳۸

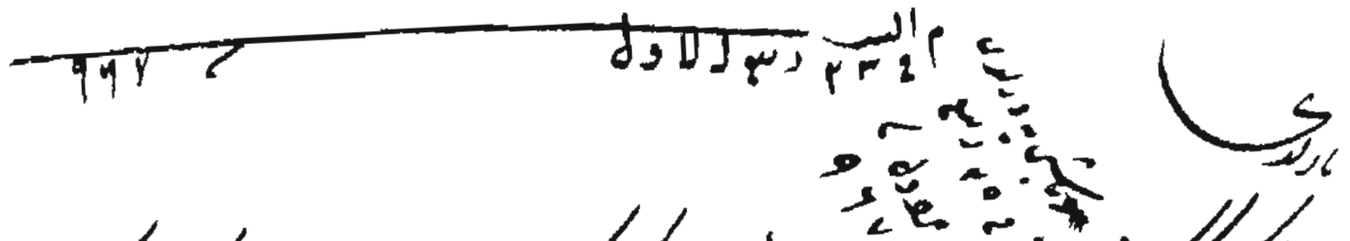

۶۳۹

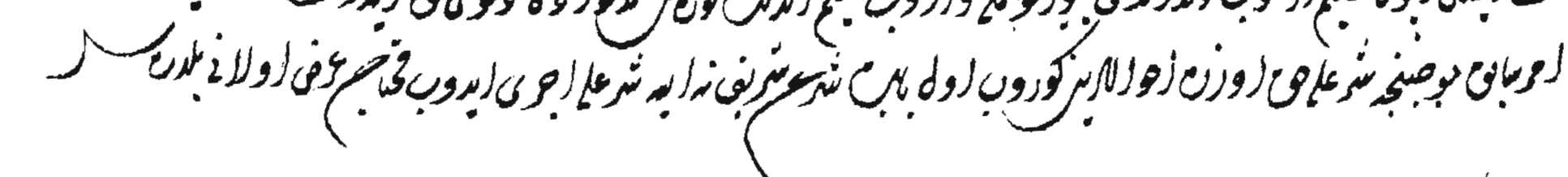

۶۴۰

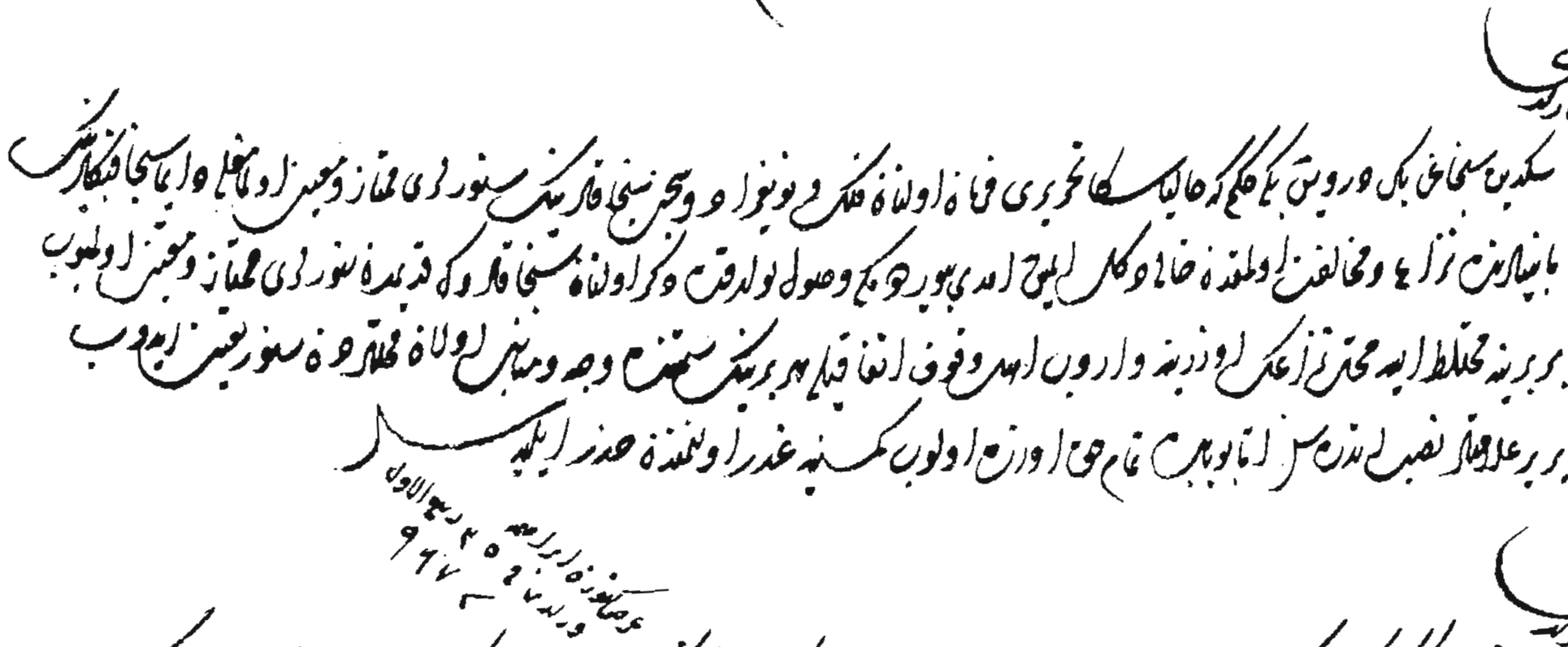

۶۴۱

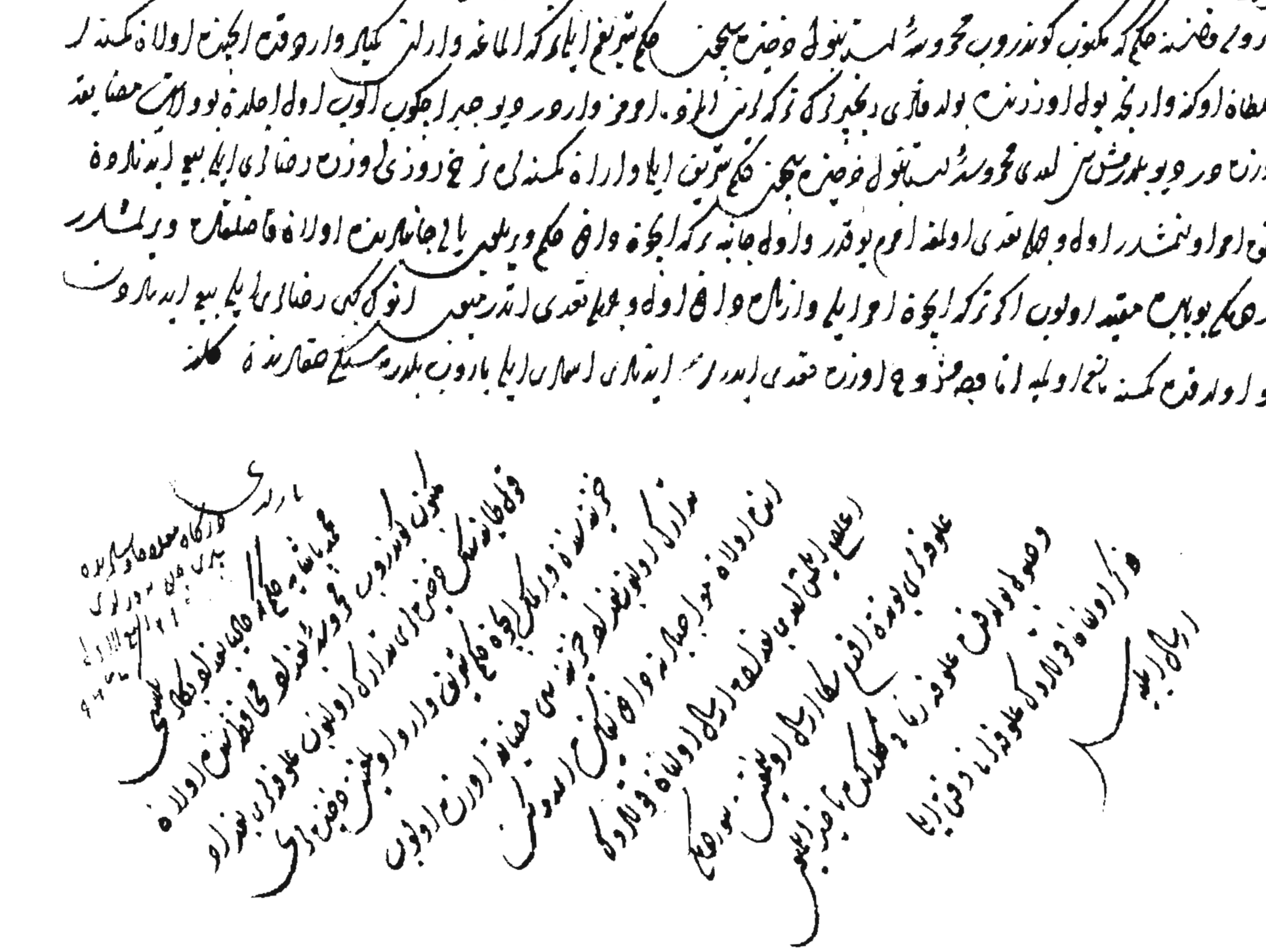

٦٣١ مصر بکار بکینه حکم کیم حاکیا و لاین شام نجیب سنجاغی معتبا مصر و. کوکلتو راغاس اولیجی بالفعل محدوم قونیه و سنجاق تصرف ایده
شایله بیت قول الوب کیده قدوه الامراء الکرام العمده ولیعز یه و یرلیوب اوه باین حاکم شریف کوندرلمشدر بیورلدی کیم وصوله
بولدقده تاخیر ایتیوب مشار الیهی چقاریب معتاد سنجاغنه کوندرسنلر حفظ و حراست اولا لوازم محبوریدن حفظ و حراست مهماندرزی اکمل
کون تاخیر ایتیوب ارسال ایلیه سز

٦٣٢ بکار بکینه حکم که حاکیا نجیب بکی اولایه ملکی تحریر اغرینجاق و یرلیوب سنجاغی مصر و سنجاق تصرف ایده لعمده ولیعز یه و یرلمشدر
لوازم محبوریدن حفظ و حراست لازم مهماندرلغی بیورلدی وصوله بولدقده مشار الیه کلیچ لوازم محبوریدن اولکان وجهله حفظ و حراست
امر قبیل ایتوایله عدل و داد و سایر لوازم فضائل و ده رعایا یه حضر و کزند ایرتمدرمه سز

٦٣٣ مصر بکار بکینه و ناظر اموال ابریشم بکده حکم که بو نوبه اقدم همایون همیون ایچون بکلکی بزمی و اوستنی کوندرلکی اوزره اولبابه حکم شریف
کوندرلش ایدی حالیا همایون همیون اوزره اولبابه موسمی ولفی قریبا ولمغی معتاد اوزره اوزرینه کوندرلمکسزین اوزره نبور قوچ که ورکاه
معلمه چاوشلرندن بایی زیدتدن وصوله بولدقده مافیه ایتیوب اوزره اوزرینه اوستنی و بکلکی بزمی تمارکه امر قبیل ایده استعجالا کوندرلمکلری باین وقفه
قونیه ایرسون سنوکلکی اعمالی اولبابه مخالفه کلیوب اشبو عذرکی مقبول اولمیوب کون معتبر اولمیوب مافیه و تاخیر ایتیوب اقدم اولامر ایلیه سز

٦٣٤ اولبابه قضیه حکم که ورکاه معلمه چاوشلرندن بایی مصر ارسال اولنمش نبور قوچ که دار قونیه تاخیر ایتیوب مصر ارسال ایلیه سز

٦٣٥ رود وس قضیه حکم که حالیا قوسله بایی کنارین مسلمانان نماز کاه ایدیجک بر مسجد اولمیوب زمان مضایقه هکلوی مسجد بنا اولنمق لازم اولدوغی
استماع اولنمغین لفقه ارزن بر مسجد بنا اولنمق اوزره موجب لفقه ارزن بر مسجد بنا اولنمق اوزره اولبابه حکم شریف کوندرلمشدر
لدا اولجک ایچون لفقه ارزن بر مسجد بنا اولنمق اوزره موجب لفقه ارزن بر مسجد بنا اولنمق اوزره اولبابه حکم شریف کوندرلمشدر

٦٣٦ کونیه قضیه حکم که لفقه ارزن معمور نام مکسندکی اکین برزور قضوا بولمیوب صبیانه در حرکاتی عفو اولنمش نبور قوچ که حکم مرقوم وصوله بولدقده
مذکور بیکسن سکاکه کوندرلمکسزین که قونیه

٦٣٧

آورنده قضیه حکم که حاکما شرع سمارنه بعض ذیار عرض حال صونی محمد فرزندان مدن پولدنده سکاین اولاد ذکی لعابده صوفی اصلنده عینی ایله لقبلو اولمغین
کورلکی رجوه سکا ارسال اولدینی بیورلمغ که
و اریکی صورت عرض حالی قسطور اولنوه مولوی یکی لوی یازلوب تزه فی اوزرینه ایراد قیلنمغین
کون من فی الواقع عرضداشت قسطور و معتبر اولدیغی مفهوم صادر واقع میدرینجه ورملوکلی اولدوغی اوزره یازلمغین عرض این سن

٦٢٨

فیروز شهری سنجاغی باکی اولوب ولایتی حوالعلاریله کتبن زیده محروسه حکمی که حالیا غرب جانبی خزینه عامره مکه مکرمه فیروزاری محمد مکتوبی کوندرمغین
من منصور قضانک سورکی وکاخنه قضانک باغبسکی و ماستی قضانک کوله باستی وکوشک نام باجلهاکه بایلاری بروقناف برادلوب خزینه
کوله باستی وکوشک باجلی رفیع ایله وکمک لعلده سودکی و ماغبسک باجلهاکه بنه کمسنه اوغلی معین رفیع اولنه باجلهاجه عبور ایلکلی
اوله ایکی باجلهاجه جوئی نسنه حاصلی اولوب ملکیدی یه قضانک خزینه اولمقدر و یوبلدیکی بیورلمغله حکم واردکی وکر اولنان
محلاردکی باجلی رفیع اتره وکمک لعلی مذکور و جوئی اوزره یازلوب وعرض اولنمغین

٦٢٩

آن وکیلی بایلیانی واقع اولان نکاری وقفیاتی حکم که حالیا برهم مضموم ایکوزه فاصله ایشبو وزه قدیم الوشا سعید ریشی زید قدره موزن
طرابلوس جانبنه ارسال اولنمغین بیورلمغله که بهر قضاکز کی بخی مکونته ولفی اولورسه اکرزاوه وزولفا ایدیلجه ایکی بایلیانی بیورلمغین واکر تعلل ایلرسه اولوقت
آدم ویرمکدر کرکی معاونتی ایله عرض اولنوب وتاخیر اولنمقدر این سن

٦٣٠

رومس بکنه حکم که ان کورکه قونلده بولنان موسی بن محمد دقماق عصاریه فرمانبن عبدین وکلیبولنان اینه قولدن محمد ولد سیده یحیی بن ابراهیم واسکفلی صالحین
سلیمانه واسکفلی محمد بن یوسف وقونیه یخی بکی اوغلی ابراهیم ومغنیسا محمد بن عالی وکوزلحصاریه طوزجی بن یکیجه ولرفاعای حسن بن محمد وطوزلاکه یحیی عالی بن
وبانبولنان حسین بن محمود ولیاملوقای حسین بن محمد وینجا بکای اولواه بن قوندره وسیده وزیحیی بن عالی بن محمد وسیده وزیحیی بن عبدین وباجوی عبد الغفار
بن سوکی وشاهای عبد الرحمن بن عبدین وزغان وه نطارنبن قرن کوزوینجه یکی سلیمانه بن دیلوکرمیانای محمد شیخ ولاور کوبای حاجی بن نبی ویوسف بن مصطفی
ویسیانبولنان حسین بن علیای والده صونیه یکی ویولتسماک وزتبن لوه خوشته بن نوحور وترعوزکی ارنغد وقدس مبارکه مصفور بن عبد الرحمن
وطوریکلی الانی اوزره ویوله وه لیسلقم عمرهام اودتوز نفر مکنه اولمغله اولمنی اولمغین بیورلمغله حکم واردکی وکر اولنان وصول بولدقن
مذکورکن اولمغله اولمنی این سن

وكذا من بها من الرعايا والبرايا مثل رعايانا مصونين مرعيين محفوظين لا خوف عليهم ولا هم يحزنون ولاجل ذلك ارسلنا الى تلك الولاية
من اعتابنا العلية امير امرا وقاضي وامرناهما باجراء الشرع الشريف المطهر ودفع الاذى والضرر عن اهالي تلك الاماكن المنجلة
والمواطن المباركة لتكون الرعايا والبرايا خصوصا العلما والفضلا والفقها واعلام الدين المبين في دولتنا الفايقة ومعدلتنا
الرايقة على اجمل حال وفراغ بال مشغولين بمعايشهم السنتهم رطبة بانواع الادعية الصالحة في صحايفنا الرايقة هذا وفي السنة
الماضية كان قد اتصل بمسامعنا الشريفة تهيئ سفن الكفار احلهم الله دار البوار وقصدهم تلك الديار وعن ذلك جهزنا من اعتابنا
الجليلة لدفعهم وقمعهم سفنا مملوة بعساكرنا مشحونة بالات القتال والعدد فلما سمع بذلك الكفار ولوا الفرار ولم يلبثوا ساعة
من نهار وانقلبوا صاغرين وتفرقوا وانهزموا خاسرين ولما علم بذلك مملوك حضرتنا العلية امير الامراء الكرام القبودان
باعتابنا الجليلة بياله دام اقباله وزاد اجلاله وانقضى موسم البحر لاجرم رجع مشار اليه الى اعتابنا العلية ثم الان ايضا قد سمع
بسدتنا السنية قصد الكفار المذكورين خذلهم الله تعالى وتوجه عزيمتهم الغير موجهة الى تلك الديار لاجرم امرنا لردهم وقمعهم ومقابلتهم
ومقاتلتهم وقلعهم بتجهيز سفن مملوة بالعساكر المنصورة والالات والعدد ولا غرو انكم انتم واباؤكم من قبل من المجاهدين
والمنابذين وحماة دين سيد المرسلين بتلك الاراضي المباركة فمثالنا الشريف اليكم انه اذا جاء الكفار الى تلك الديار قبل قدوم
مراكبنا المذكورة ووصول لتلك الولاية حينئذ تنتدبون على ما هو مركوز في جبلتكم الحسنة وطريقتكم المستحسنة ودينكم ودياناتكم
وشجاعتكم وشهامتكم معاونة ومعاضدة لاهالي الاسلام واحرضر الانام مجدين ومجتهدين في دفع مضرة اولئك الكفرة الفجرة
ووهي كيدهم لئلا يقع والعياذ بالله من اولئك الكفار بحسن تدبيركم ولطف رايكم خسارة لاهالي تلك الولاية المباركة
وما هناك من البقاع والقلاع على ان قيامكم في هذا الامر المهم وانتدابكم لدفع ذلك الضرر الملم انما هو لله ولاعلاء
كلمة الله ولدفع مكيدة اعداء الله وهذا هو مقصودنا الاعظم ونسينا الاقوم ابدا دايما القيام لقيام شوكة الاسلام
ومقاصدة امر سيد الانام لتكون الرعايا والبرايا في ايام سلطنتنا الفايقة على احسن الانتظام واكمل القيام امنين على انفسهم
واموالهم ان شاء الله تعالى ورجاؤنا منه نصرة الدين المتين والغلبة على الكفرة الفجرة اعداء الدين والله تعالى هو الموفق
والمعين بمنه ويمنه ان شاء الله تعالى تحريرا في اواسط شهر ربيع الاول المباركة من شهور سنة ٩٦٧

وقد ارسلنا من فايض انعاماتنا الجليلة الى الجناب العالي خلعة سنية فليلبسها داعيا لدولتنا الفايقة والله تعالى هو
المؤل ومنه القبول بمنه ويمنه

تونس حاکمه فکی که دلدن تونس سوالف ایام و سوابق اعوام وه ایله بنده کوه و ارکان سلطنه و مقربی بندن حافظیس و نی مقرن شید
تقدیم اولوب ایاد و بعد اوه متوفی نیاکو ذکر طریقه و بیانی متعاقب و جانب شریفلرن ارشاد کرین تعقیب ایاد سالک اما مالدین ایله سبب کله شاهید کوا عزیز
عزیز و تشیید فتاح شرع کرین ایچون کفار فجار تونس زمره قرار ایله غزا و جهاد بذل و صرف ایدن سلاطین شرع آیین ایله موالات و مصافات اوزره اولمغله
فتاح زایل اولمغی حسن رای و اتفاق سببی ایله هر زمان اولیای دین و توابع مظفر و منصور و اعدای بکس و ملحد منهزم و مقهور اولمکله کفار و سیرک تونس
کمال و بیانی و انصاف و فحص سیرتی و اعتساف ایله اتفاقا معلوم شریفلری اولمغله متقدمنجه سالک مسالک رباط کلیوه و قبض مذلیس بعد اوه عطا مکز اولوب تونس
ایله انکار ایله بنده اولمزوه مواقفت اتخاذ اولوب علی صمیم القلب اولمیوب بلکه طریق ارکان و ارفاق ایله ایده و کله کتخدا و یوقدر ایله اولمیوب بوبنده ارتفاع فقط
و حراست ممالک محروسه ایچون فرکین کوا کبی شمار ایجیز و احصار اولمیوب زیر نده درایه الکلوب خزاین بکلیک قصبه اوزره بالکه باشاغا کوطرف قرابن ایله ارسال
اولمغی ایدیکی کفار خاک رکاب و فی منوب طرابلسی قصدینه بعض سفاین غارت قرابنی اوله وغی تمتاع اتکن اوزره اوزره و ارمغی صدوبن اولدقدن
تمتاع اندکلرین کفار بهز تمن اتمان فوق و خیش قتوی اولمیوب هر بری کرجانبه پراکنده و تار و مار اولمیوب و سایر و ریاوه فی حرور اتکن اوزره اوزره قصد اوزره
خوانه همایونز ایله عتبه علیه خرم اولمغی اندکن مرحا سقوکن کیدو جمعیت ایدیکی و اولمز خزون اوزرینه توجه تا موصله اندکلرین قتوی شریفلرینه
عرض حسین قهرمانی سنجق و بیشه اولوب کزاولنه کفار خاک رکاب اله کتورملغین صفاکذه کلیکی ایچون تکرار زیاده صدوبن تمتار تدارک و احضار اولمغین
عاکر موصله نین ایله مملو و اولمز خرب و فتاک و اولمز قبلک و جدال ایله تسخیر کلکون تسهیل اولمغین اراه شاه الله بوله عزیمت و اولمز ایله سمکز اوزره و ار
کرکدرکه سیزوکه و ارض جبلکاکه مرکوز اولمزوه ایله ارتفاع معلوم شریفلری متقدمنجه سالک مسالک رباط کلیوه و قبض مذلیس بعد اوه عطا مکز اولوب اوکی
فوائد همایونز و ارض بلده تی اولمزوه متدمج و لازم طرابلس جانبه کفار بد کردار کی حرکتی بر کناره اولوب لیکن مصلحه قصد مفرض ایدوکی ایچون
اولمزوه ایله بنده اولمیوب طرابلس قرنولی بکلیکی اولمزوه ایله زیر نده درایه الکلوب طور غوه باشاوه ایله زباکه لیلیه مراحفی زیاده و موافقتی اوله
ایله کافه عباد اوزرینده ارباب کتوه عباد و اصحاب دین و دنیاکه شرور و شورو خرور و فتورلرین مندفع و مقهور و اعلای دین متین و نشر انوار و شعائر
شرع مبین منتشر و متمادی اولمغی ایچون اولمیوب و یا رطلیس بده عبارده اولمزوه ایله بنده اولمیوب و مشار الیه معاونتی و مظاهرتی شوکتلو متقدمی ایله ارتفاع
بنده اولمیوب و جمیع ملحون کتوه کی بابنی کرنوع جد و اجتهاد و سعی مالا کلام و جهدی کتوه بی

بنده اشالنا العالی و شرین التالیفه و فطانتنا المنیفه الی الخاقانی حقق بالجوه الربانی و المنح الصمدانی اعنیناه الی الجناب العالی
الامیری الکبری الاکرمی الافخمی الامجدی الارشدی الاکملی الاعدلی المفخری الاوفری العونی الغوثی الاوحدی القصدی الهمامی
الماجدی الاصیلی العریقی نسل السلاله الهاشمیه فرع الشجره الزکیه طراز العصابه البهیه المحفوف بعنایه الملک الصمدانی الحاکم بتوفیقه
تونس ادام الله تعالی سعده و انجح قصده فتوضح لعلمه انه قد سمع سیدنا السنیه نهض الکفار فرطهم الله دایما و استیلاء یدهم البترا
علی ولایه طرابلس الغرب و اضاعاتها من تلک الولایه و هتکهم حرمات المسلمین و اسرهم و استحذاءهم لهم قهرا و قد کان غرضنا الشریف
مصروفا لفتح تلک الدیار و استخلاصها من ایدیهم نصرة لاهالی الاسلام و عزة لدین سید الانام صلوات الله و سلامه علیه و اشرقه
للرعایا و البرایا بتلک الدیار العظیمه الاثار و قد یسر الله تعالی ذلک و صارت تلک الدیار و ما تابعها من عداد ممالکنا المحمیه

٦٢٠ فصول علوفه جیاد اغا بیی عبدی اغا یه حکم که حاکیا سکفیا بعد لفا ارسال اولنه تولامش کرکی کی حفظ اولنی ایکن اول مهمی اوزایه دوب بیور دیغم که
بلوکن اولاه تولاش دیار حاضر اولوب حفظ و حراستاری وثیقه فوتی اعتبی کرکی کی ضبط ایلیه

٦٢١ ترصور تعدادها له نای اولیاه شیور
تزنکجه بای بانی تعیین اولیاه کمنیه
فوجه ایلی بکنه حکم که بونده اقدم میری فاراغه قیمی ایکوزه کسلوه کرسته نکی محلده با لیای
اغه بین قیامانه نذر بیور دیغم که حکم سیز نیو وصول بولدقن بو بای مالکدنی مقید اولنی اوزایا
قطع اولنه کمی کرسته کرین تا خیر اندرمیی محلده با لیای اندر قوبی اعفار ایلی تیمار اولنه و بای نذرایلی

٦٢٢ طهر یکای یکمینه حکم که ابو ریسکی رعایا یه طلع و تعدیی اولنی اولاجغی کی تحریر و قیدی و بعضی طوار کرینه بای اندرمی و هرکوبه عوارضی اسلوب
اوزن کینه الموه و کینه ترکه حاکوب و بعضی ربیانه ایلیه تو قیفی اعمر قرن ایلی و یوز للوری هرکیه کسوی رعایا کوسنه بولنه دیکوبی نسنه آیتمه
وقف تحقیق اولنه لقمالی و برلمی کلیا کمی سنجاغی رعایا بیی نذر اغنه قراغی امردوب کلنه کمی بیی و ارغی بو حالی مقرر و رویشمدیزه برکمی اولنه
بیتر آتمای ورکیو عفو اولنی امری مملکتی و دلایتی رعایا و برایایه بو مقوله طلع و تعدیی اولنی منوع اولنماغه سبب و باعث نذر منفعه فاکر اولنه و عکس
تعدیه ایلی فساد و شناعتی اولوب تفصیل اوزن بیکی عرض و اعلام اولنیجه امری بیور دیغم که وصول بولدقن صوکره مضمونی مفصل نذر فی الواقع
ابو ریسکی رعایا یه و برایایه وجه مشروحه اوزن طلع و تعدیی ایلدوکی صحیح میدر صحیح اولدوغی تعدیه منع و دفعنه مقید اولنه و عکسی ظاهر اولدوغی نذر
و منفعه فاکر اولنه و عکسی تقدیر یعالی وجه الیقین سنجاغی بیکی عفو و اعلام اینه بیی بلجمله بو مضمونه عمل اولنه جو ایکی بیی یارغی ورکاه معلاه یلدرمیی

٦٢٣ ارجویی قاضیسنه حکم که سپاهی و علمای زمن سنده اولوب خاصه تاجوکوه اولنه هدطلق زمره دندن قیری ایکوزه موسقوفه کمی ایلی قلعه
و بولغاری و بندر قوبی کلورکن مذکور کمی ارجویی متباقی سکسان هلوکی اولنی ایکنجی اولاه نسبتاً ضایع اولدوغی اولنه و بغی انتهاء اولنه نذر امری
بیور دیغم که وصول بولدقن بو بای مالکدنی مقید اولنی اوزرینه واردقن صفر الیه وکیل اولنه کمی ایلی کوندرجه یی انتهاء اکر ورپای حوروا اکر غلبک
تکلیف اتمای رهر نوعیله اولوب سه طاقون کتوردقن صفر الیهکی لوجه حاجه تحویل ایلیه سن سعاکه کوندرمی حضورنده تحریر اندراج اولنه کون
مقید اولنی ضایع اولاه لهبکی کیفیتی بابنی اندراج و ایهام ایلیه

٦٢٤ [illegible]

٦١٤ بدوه دفتر واردی عبد الکریم جلبی یه حکم که مکتوب کوندروب لیستخلم ایکوه نفیس اولنه درکاه معلا سنه کمکین نیه برحاوش قونارب
الزم اولوب وولدتب تحریر قراه بیورلیغه کاتبی تحریر اندوکه دفتر دی ایله درکاه معلایه متوجه اولمقدروش کندوکه خزانه همایونه ایکوه
درکاه معلاه کلکجی ابنم لبازم همایونم طلب ایدوکی عفن آتمش بش ایله اوچ اولوخزانه همایونه متعلق اولدیغه مضمون سنه سعادتمدلو مبلغه مبلغ لازم
اولمیان بیورلمغله وصول بولدقده اوله لم اولدیغه مضمون سعادتمدلو متوجه اولدوعنی اوزره مقتضی ومتروه عفن اون بش اکاکون تاریخ کوریلوب

٦١٥ بندلو نکاریکینه وفتر واردینه حکم که مکتوب کوندروب سکسان اوچ اولوب بوندلو سرحدنه اولنه قلعه عکی وفیع دی اولیوب مولبایی
وعن صانعد وعن عفن اولندی دیوبیورلمغین بوقلوب کورلکن یاورنه موجب بولنوب سنه ستمیش وتعاه محرمنده برداولنه مولبایی وارمش اولوبرده
وارلمه اولنوب لما وارلمه دی یدی کسنه اولوملایوب کندوعاملارنه اولمغله مولبایی تحصیلندن اجمالی وارمدیو عفن یکیرمی اوچ مدیه کوریلنه قلعه
نفر کسنی مولبایی بیقصور اصحابنه دلصدی اولوب لازم وقیع اولمغین بیورلمغه کدمجرد وارلمه اولنوب جولی اولمق وستمدلو دلصدی اولوبرده
عمرنه کون لازم وربوبابن کمال اقدیو وفور اتمام اوزن اولوب وارلمه اولنه مولبایی وارلمه دنیه تحصیل اندوروب بابریه قیاس نفیس وارلمه
اندوبرده عفن اولندوغی اوزن عذر کلمایی یوقدر بهرفق وارلمه صانغه کلکجی یه بولدوروب بیقصور اولوب اصحابنه تنبیه اولمقله بابنده کوکی کن
متعید اولوب اوسبزنم موجبنجه قلعه اما لمیکن مولبایی بیقصور دلصدی اولمغ حقنده حکم وریا اقدیو واتمام اوزن اولوب اهالیده مبذر زرین بش

٦١٦ بندلو نکاریکینه حکم که مکتوب کوندروبشام وحلب ویاریکر باجمله یوقاروجانبده تحمیله بندلوه کلوب برفرجانبارنه بیکیده تجار طایفه سی بندلو فرنکیه سنده
سکونی اولمغله سیلمانی بقچه وغه اشغابارفروشه جانبارنه چیقدقده باب اولیوب اولجانبارنه اکیدیاوراقعه اولمغله معاملاتی تحدیدی ولداریاقچه سیله
کتوروکلایی کوشش ارفعایدوب حسن رضاکریله فرنکیه یه کتوروبوب وبرفروشه جانبارنه کلن طایفه تجار وقیف اشغا ولداریاکه بیع وشرانه معمول اولغه
تحدیدی ولداریاقچه سی اولوب سیلمانی بانکی اولمق جوانبارنه رواجی یوقدر ویوبیع وشرایه راغب اولمایوب متعاقبا بندلو فرنکیه سی اولوبچه یدیوکی
اقچه معاملاتی بانکی ربعی وثمنی حاصل اولیوب ستوبکیه مرور وعبور ایده تجار طایفه سی کتوروکلایی کوشش بندلوه واقع اولمغله معاملاتی لازمه
ایکوه سیلمانی واشغه جانبانکی مصاحی ایکوه بصره جاری اولمغه عیارایله التیبارمان فتح اوزن تحدیدی ولداری کسلکی فیاه اولیوزنی بندلو
فرنکیه سنده کمال نفیع اولمغله وغده غیری تجار طانوسیکی وقف کتوروکلایی متاعاری رواجی بولوبیاه قریی بدرجه اولمغله نفیع اولیوزو یوعفن اندیکلک

٦١٧ لطیفه بیورلمغه که وصول بولدقده عفن اندوکلک اوزن کسدوروبنکیه اولوبابهاتعلق ویزاع اندرتمیش

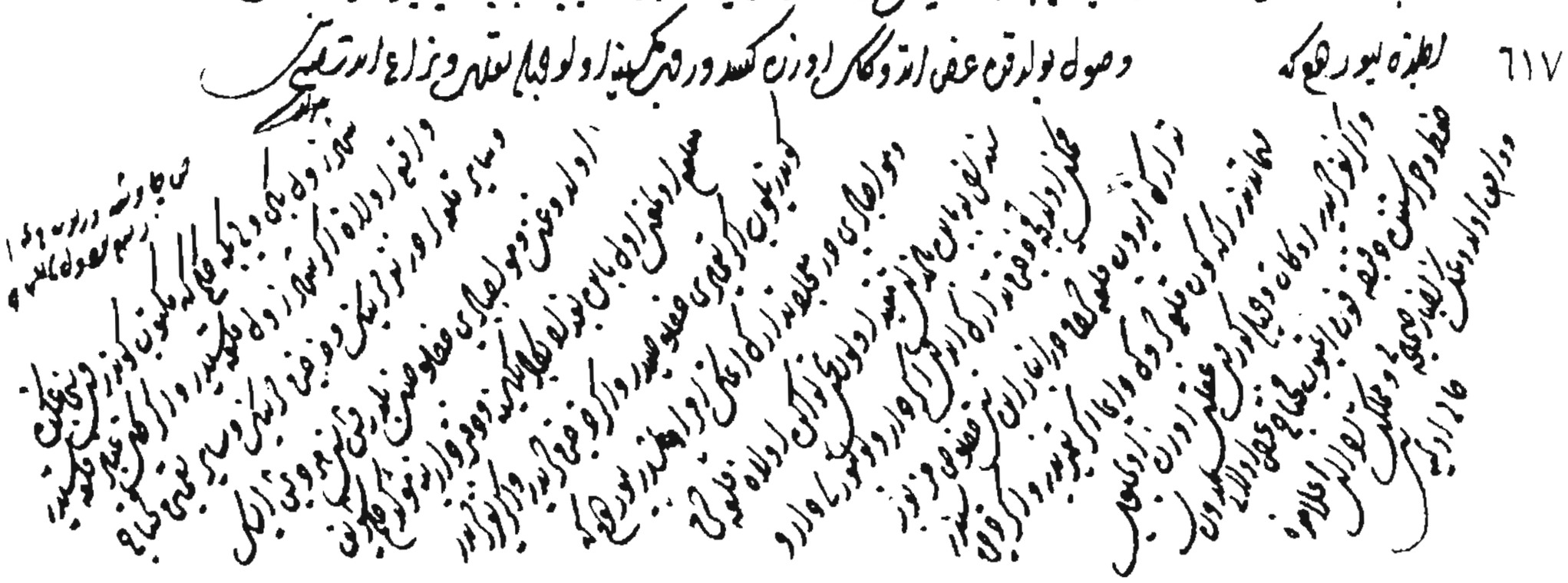

٦١١

[illegible]

رودس بکنه حکم که مکتوب کوندروب بالفعل رودس حصارلری اولان محمد بن محمود نام کمسنه بوندن اقدم رودس بکی اولان علی دام علوه
نامنه بر تزویر عرض ایله جزیره رودس صلقوز واکا تابع حاصلری ٩٦٦ محرمنک غره سنده اوچ بیله التمش بر بیک اوچیوز یکرمی سکز
اقچه یه بعض قیود ایله التزام ایدوب کلدکده میرمشار الیهک کتخداسی مذکوری مجلس شرعه احضار ایدوب بو خصوص ایچون سکا عرض و ترقمشدر
تزویر عرض ایله التزام ایلمشسن دیو دعوی ایلدکده تزویر عرض ایدوکنه اعتراف ایدوب سجل دفع اولنمش ایکن الآن تزویر و تلبیسده
و شرف و شقاوتده خالی اولمیوب حقنده کلنمک لازم ایدوکن عرض ایلدوکک اجلده کورکه قوماسن امر ایدوب بیوردیکی فرمان شریفم موجبنجه
مذکوری کورکه قوشوب امرم اولمدین اخراج ایلمیه

هذا مرسومنا الشریف العالی السلطانی وامرنا المنیف السامی الخاقانی ارسلنا الی العلماء والصلحاء والفضلاء والفقهاء والخطباء والائمة وجمیع
الرعایا والبرایا بطرابلس الغرب زید توفیقهم یتضمن اعلامهم انه قد سمع بسدتنا السنیة تعرض الکفار خذلهم الله تعالی دایما لتلک الجوانب ولاهالی
الاسلام ثم علی ان عزمنا الشریف کان مصروفا لفتح

٦١٢

[illegible]

نیکلده وکولی قاضیلرینه حکم که چرکش قاضیسی سعادتمه مکتوب کوندروب طاهر نام کمسنه یدنده امر شریف وارد اولوب مذکورک اوزه بیلده زیاده تصرفنده
اولان بیرنی قادرشاه نام چاوش جبر ایله النده الوب تعدی ایلمش لغتیش ایلیه سن دیو فرمان اولنمغین لغتیشه شروع اولنوب مذکور چاوشه مراسله ایله
آدم کوندرلدکده ارسال اولنان کمسنه بوزدغان ایله اوروب اطاعت شرع اتمدوکن بلدوروب و مذکور چاوش دخی سعادتمه کلوب خصوص مزبوره
نبوم خبرم یوقدر قاضی آدمی و مراسله سی کلدی دیو جواب ویرمکن قاضینک عرضیمی صحیح در یوخسه چاوشک جوابمی صحیحدر معلوم اولمق ایچون سیزی تعیین ایدوب
بیوردوم که حکم شریفمله وارد وقتده بو خصوصه بالذات مباشرت ایدوب فی الواقع قاضی مشار الیه عرض ایتدوکی اوزره مذکور چاوشه مراسله و آدم کوندروب مجلس شرعه
دعوت اولنوب اطاعت شرع ایتمیوب وارانه آدمی اولوجهله دوکدوکی واقع میدر یوخسه مشار الیه چاوش بلدردوکی کبی قاضی خلاف واقعی عرض ایتمشدر
نیجه در بو بابده هیچ بر جانبه قیل و محابا ایتمیوب صحتی و حقیقتی نه ایسه و یا نکز خانه و جهله ثبوت و ظهور بولورسه کتم ایتمیوب وقوعی اوزره یازوب عرض ایده سن
و بو خصوصده اولان دعوا ایدن دخی الدین اولان امر حربی اوزره شرعا و قانونه ایله کوروب فصل ایدوب تکرار سکوی اتملو ایمیه سز

٦١٣

[illegible]

٦٠٧ شاه بکار بکسنه حکم کرد بوندة اقدم سن سعادتمکنف کوندوز وبلوس آلای بکسی توقلو محمد که فساد وشناعتی اورن اولدوغنی وسپاهیلردن
واقف مذکور وه شکوی ایدرلر که وقفنی ارسال ایدوب تعیین قلمق حکم شریف کوندرلش ایدی حالبا نابلوس سنجاغی بکی رضوانه واقع
سن سعادتمکنف کوندوزی مرقوم توقلو محمدک کاکاه نساد وشناعتی اورن اولدوغنی واکی اوچ وقعه قتل شرعی ثبوت وحق اولدوغی اقامت
شرعیه ایتوب لدی بیرا قلونماغله طابندیا متعفن اولوب مملکته کال ضرری اولدوغنی واقف ایتوب ومذکور توقلو محمد بوسن کلی کبی نابلوس
قید وبند ایله برنجی اورطه موضعنه تعیین اولنوب اچوه عن الیه نابلوس بکلکی تعلق ایتمیه تبلیغ اولنوب ارسال اولنده بیورلمغله واقف
وصول بولدقده مذکوری اوشبو شرعی مستدعاسیله اونکاتی وبالاتعیین وتحصیل ایتوب کوندرمش وحقوق مانده واقع وقتنده نسنه نابت اولور
اصحابنه بیوقصور ایلیورلکده صاحب فساد وشناعتی توقلو محمد ثبوت وظهور بولورایه منصب مارزوب عن الیه مش شیخلکی شرعا مسدس تلازم کلمله
شرعا لازم کلانه تحلیف اجرا ایدوب برینه نوبه نسل

٦٠٨ [illegible] ١٠٤٣ الاول [illegible]
سلودی وچورلی قاضیلرنه حکم کرد بوندة اقدم تحریر قضا کوزده بعض ذوات اهل فساد وشناعتدن بولوطنوبه سن سعادتمکنف کوندوزلوسن جبل اولنمش
مذکور قضای وده برومجموعه اولوب اهالی سپاهیان اوغلندن کذا بن ابراهیم حالا تیمار تیمار بالدن تحریر تعیین اولنمان اچوه
عن الیه ایله ارسال اولنوب بیورلمغله وارود قارئ مذکور اوده حی وقوی ایدرکه نزول اولنه عن الیه بوکون نکلن قضا کوزده چفتلیک
برابر ایدوب بوندة معتدی برروفعه شرعا فصل اولنوب داوه بنی بهی کمانه وطوی ابن زمو جب شرع قویع اوکان وظلم اولوزن تعیین
ایدوب کویس مذکورلرک اوزرلرینه حقوق بسنده تحریر اولنوب قویع نسنه نابت وظاهر اولورلسه شرعا متوجه اولان حقوقه اصحابنه بیوقصور
صاحب فساد وشناعتدن اوزرلرینه نابت وظاهر اولورلرسه اولبابدن اوشرع قویع نزول اولنه ایدوب برینه نوبه سن نسنه نابت وظاهر اولنوب
اطلاق ایلیه سن

٦٠٩ [illegible]
لدی نزه قضاسنه حکم کرد حاجی یوسف تعیین اولنوب جلبه قلامیه اولنان سلحدار طائفه سندن بعض اوشبو نزه معتبرلرندن اولنه کلدکلرنده
استماع اولنوب بیورلمغله وصول بولدقده بو بابده بالدفعات متوجه اولوب ضبطنه قوه وقدرتی یتمیوب تحریر وتحبس ایدوب کویس انوکی طائفه
وقوره حکمنه کلنلرک هرکیم ایله ایسه وحاکی اولدقلری محلی ویرای ایله بارووب بلدن

٦١٠ [illegible]

۶۰۵

۹۶۷

٦٠٢ ولایتی بی‌دار و لی قرا یلستانه قرا له طاغی که عدو کوزل ولایه نجه کفی سنده بر قاج سازناق نامیه کلوب بغمار ایدرلر طوارلی سورلر
لرلا لیندن بیچه سن قتل ایدوب و برکه دلو غوجاناق نامیه لری و جمله اولوب رعایاسین لیدر و لر اموالین غارت ایدوب فرزو زنانه ارتکاب
لستانهٔ سماکر تعرض ایدرلر الجاکز تعزیر و لر علاج ایدوب بو بابدن هرنه که تعزیر و لر علاج ایدرلر بیع عالی التفصیل مایهٔ سریر عالم مصیر عرض اولنمغین
علم شریف عالی سموه حسن و نیغ قیط و شامی لر دلسدر لرمدی بو بنده لر قدیم بنده لره و یوقاریسنده طاغی شریفی کوندریلوب ولایت بندلی عسکریله حاضر و تهیا
لر لوب سنوکه طرفکدن ناظر و لق بیورلمش ریحانیا و نفس کماکان عسکریله حاضر اولوب اونکی سنوکه طرفکدن معاونت لازم لر لوب طلب ایدوکلی
اکر کندو و لر مقدر اکر عسکر کوندرمکدر هر نه طرفدن اولور ایسه معاونت ایدوب لر لوب اولبابده حاکم شریفی یازیلوب کوندریلمکله سیاه زولدق
کرکرکه بو بابده سندیفی کماکان بصیرت و ایتباه اوزره لر لوب اعدایی بدکوار طرفلرندن غفلتن اوزره لر لیوب اوقاتلرینی و اطوارلرینی
و فاکر فاسدلریی و ایامحتسبی و تتبع ایلیوب مملکت و ولایتکه کیرفاک طرفلرندن ضرر و کزندلر رسانمکی مقصوصدن فحد و مرو لرندن اولوب
باب اقدام و اهتمامده و قیقه فوت اتمیه سنی شویله که و شماکز طرفلرندن عرض اولنه و یی اوزره مملکت و ولایتکه هرزو زیانه قصد بیدن ایرلی
معاونت لازمی کماتاخیر ایتیوب بغدلی دیوه سنه اولوی حکم شریفی ایصال ایلیوب معاونت ایچون طلب ایدرلی کیوتوریلوب و فق مصلحت و ایجاب
اوزره جانبه اولاکتر رسکر

٦٠٣ لفلاق دیوه سنه حکم کرحایبا اره له قرا ج قوه تله اولوا، الملتزم المسجه استغاثه قرا یکسن سعادتلو اولاه له یعنی حکم همایونمز اولجانبه
آدمن کوندروب امر و سایح ایصال اولنمق ایچون حکم شریفی طلب ایلکین بیعه رحکم مزایله که وه وارجوفج و ایرلی اولاده ایرلی و سایح
اوزره جانبه اولاکتر رسکر

٦٠٤ ندوه بکلکنه حکم کرحایبا قوه تله اولوا، الکلیع حایبا سیخانی بکی قدوه لرندن سعادتلو مکتفی کوندرمکله لوا، بونوره قیشوار و بونوله قیشوار
سرحدوه لرلوب محافظه ایچون نجه کسنه ترتیب اولنوب کفار حاکسار کی مالک پادشاهی یه جیلا و خدمتداری اولدقدن ضرر زیانی و قوع اولیوره
حایبا قوپانه سیخانی خلوصلی اولنمغله حایبا سعدی خانه قالوب حایبا سیخانی نیه طاغلوزلر اولوب حایبه و فاکر و ایماکوز حرحایبه و فاکر کی خوفناک قیشوار
قلعه سندن ستو بلکی قلعه سی بونوب حایبا سیخانه اوزره صالنمغین خرفنه قوارلی ایله مسبب طاغلمالری متزوره حریکیدو قلعه قیشوار
لوا، حایبا اهالی اولدقدن ضبط ایلدوکی اجلدن اسلوب سابق اوزره اولمغین اولبابده بیورلمغله و کرا اولنه قلعه اکیدو سایحا
اولدوغی کبی لوا، حایبا تابعه اولور

٥٩٩

صحیفه ۵۹۹ سطر ۱۲

ایلچی حکام و نواب ارسلان علی

ایلچی بخت هوشمند حکام که ایلچی بخت قلعه سنگ لچ بولکه سنن واقع اولاه بعده تاج محل خلق جاننده ورکا جیلقمه عض حال صورتیله محل تحریر
وقوعه و کافر زمانند قاعده سنن بر کلیب اولوب ایلچی درونه ایلچی کیم وکوندرسه ترتیب قبر ایدوب صلحا نازر کی عبا و تاجنه کلی صدر ارای
اولدوغی بلدرم وکلای اجلده صورتلاه عض حالنک صورتی عین ایله اولوب اولنجی سکا کوندرلدی بیورلدیکی واریجا عض حالنده
حقیقه اولاه خصوصک احوالی ندر واقع میدر بیجه ور کورجی وقع صحیح ایسه اوزرینه عض ایلیه سکا

٦٠٠

صحیفه ۶۰۰ سطر ۱۲

طلسم اربکار یکمنه حکم که ولایت اروم ایلی استفاده ایله اولاه آتوه مشار الیه طرفندن سن سعادتمه تحریک سنک مملکتی ولایته
وضع و توطن ایدوب بعض نواحی سنک طوارینی سوروب اموالیله اعلی اسیر و اسباب و اموالنی غارت و خارت ایلدوکلرینی اعلی ایدوب
لدی الوصول خصوصک احوالی واردیدرنه طریقله اولمشدر معلوم اولمامغین بیورلدیکی واریجا بوخصوص سندلق تجسس و تتبع
اوزره کوندرلن عدوی بدکردار طرفندن مشار الیه قال مملکتنه وضع و توطن اولنیجی اعلی اولدوغی اوزره بعض نواحی سنک طوارینی
سوروب اموالیله اسیر قلندوغی واقع میدر وایله نابکار و روسشار الیه قارره کلیدر و بقدار روزنامه اولمشدر
بالفعل واقع اوزره کلمکله عاکر واردیدرنه ور برجیه جنابلوب سن سعادتمه تحریک اعلی ایلیه

٦٠١

صحیفه ۶۰۱ سطر ۱۲

بعد الدعا و بوبابده حکم که قدوه الوزراء العظام العیوبه ولایت اروله و مجاورتلرنه استفاده قالمیوجه اسکانه آتوه کوندرلوب
عدوی اولاه بخت سنک حرکت و تجاسرینی اولوب مملکتی ولایتلرنه بعض نواحیه وضع ایدوب طوارینی سوروب اموالیله اسیر
و اموالی و اسبابنی غارت و خارت ایلدکلرینی اعلی ایدوب معاونت طلبنه مکین بولنه رقیم ولفی سکا حکم شریفی کوندرلوب ولایت
بغداده عاکر یله حاضر و مهیا اولوب مشار الیه قال طرفنه تاخر اولنمیوب بیورلمشدر ایله اولمه اولی اوزره تمامیله اولوب اول باهم
تکاور سکا حکم شریفی کوندرلوب بیورلدیکی وجهله مستدعایه تمامیله ولایت بغداد عاکر یله حاضر و مهیا اولوب مشار الیه طرفنه تاخر اولنمیه
سبیله کره عدوی بدکردار طرفنه برحرکتی اولوب ولایت اروله مضرتی قصدینی ایلیه اسکانه آتوم اسالی ایدوب معاونت طلبنه ایلدکده کندو
تمامیله واردقده ایلی اولوب یوقسه عاکر کوندرمکلکی اولورمی بالت

٥٩٦

وجوس بکنه حکم که حالیا بوین لیجنز قدرغه زبابلچ لاری اولمشدر اعمدی اولوجابنجه اغاچ وسایر کوسه می مسوغه بولنمیوب ارخلاک
وارمیوب اسلم سنه آساه اولنلرجه برحمل مباحی اعطا اولنه. میدر وباخود کذا زجه میدر وباخود سوسن اولوب میدر کوروب
کوضی اولمیوب بیورلمسی وصول بولدوقجه بویله بالدنی میدر اولوب کوکی سیه آیلیق بوقلایوب کورمیوب وجه مزبوره
اوزره مباحی اولنلره محض نه یعنی بولنوب بازمیوب کوضی ایله سنکی الی کون اولوجابنجه قدرغه زبابلنه بروجه استجواب مباشرتی اولنلر
وباخود ایکی میوب کورمیوب کوزمک میدر قسقتی مباحی اوزره کوضی ایله سن

٥٩٧

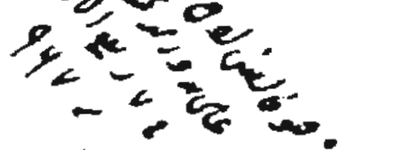

روم ایلی قاضلرنه حکم که حالیه قبوجی اوجاغی اولانلرله اولاغه مجدزیده قدره رکاب جلوه مکتوب کوندرلمیوب مخ وسنه لسنابوله قبوه کتورمکه بازیلوب اولنلره جلب طابنه کنده بعضلری غیبت ایلمسه وبعضلری موسم قبوجی کوندرلوب کلوب وبعضلری
واقع بحث ایراز ایدرایمش وبعضلری وفات حاصل اولوب زمان قبوجیلکلرنه بولنمیوب اولنلره اوزرلنه واقع اولانه شهرلفه وقصبات
قصبالرنه وسطبازلرنه بیوایدن قبوجیلری تلف ایدرایمش وبعضلری بنیه سنی خراب کوه وبیوه کدشته سنه وه باغه قالمش قبوجیلری وارایدوکنی بلدرمکین بیورلمکله وارنجه هربرکوزلدنی معتبد اولوب بحث قضا کوزه واقع اولانلر
بازیلوجلب طابنه کنده غیبت ایدنلری بولدرمی لازم اولمامق بولدرمکین کتورلوب وفات حاصل موسم قبوجیلرنی اولوزلرینه باغه وارمیه
بیتصور بحث وتحقیق اندرعهده مخ وسنه کونبوله یه برارسورمجبار ایله کونده بس وموسم قبوجیلکی کوندوکی ویولوکی خلاف واقع بحث ایراز
ایدنلرک محل اعتبار اولوزلرینه تعذیر اولنلره قبوجی بیتصور وفات وموسم ایله سورمجبور میوب خدمتنه اولنلرکوزنه باغلرکوزلرنه
میوب خدمتنه اولنلرباغلرکوزمیه کوندرلمیوب اوساق اوزره باغدنی کتورلمیوب قووه کرکون یه تسلیم ایدیلوب وسنجاقلرکوزه وبیوه کوزه
وفات وسوباشیلره بولنلر معاونتنه ایدنلرک محل وریلمیوب اعمالری ایله عرض ایدیلوب وبوحالجه حضارنده کلنه که سایرلرنه موجب عبرت واقع اولمق
اصلا رفع عیب اولنوب مانع اولنلری عرض ایدیلیوب وفات وه زمان اولدقلری قبوجیلری بولنه واریزه. وشهرلفه وقصبات قصبالرنه
وسطبازلری قبوجی حاضلرینه بیوایدن بحث کتورلمیوب وباخود قبوجی بحث حاضلرینه بیوایدن بحث کتورلمیوب معاونتلرنه قیاس اعتبار اولنلرک وبوحالجه معتبد اولنلرک سیلک
اعمال اولمیوب قبوجی ایکی وباخود قصور اوزره کتورلمکه ایله قبوجیلرنی معاقبه اولنورلر

٥٩٨

چورلی وبوینی وقوزی کلیب وبابا اسکیس وجیبی بولنوب وحوضی وتخلفی وایبغاله وکلیبولی وایبغور وکشاده وفی حکم قاضلرنه حکم که
قبوجی اعتبار ارکانی اعلامه مکتوب کوندرلمیوب وفات اولنلره قشلاقلرنه مقدار ارکانی قبوجی بولنوریه وفات اولنوب
وارانلرنه بیلمیوب مخ وسنه لسنابوله کوندرلمیوب وفات اولنلره جلب وسطبازلرنی قبوجی ارکانی قبوجی تلف ایدرایمش اولنلرکوزنه
برارکنیلری الیغی مخ وسنه کونبوله یه محض انکیچیبورلمکله حکم شرفی ایله موسم الیمکی کوندوکی قبوجیلرنه موسم عرض حاضر اولنلره
بحث قضا کوزه. واقع اولانلره قشلاقلرنه مقدار بچاغه برارارکانی قبوجی بولنوریه وفات ایدوب مهرلیوب ولفی صاغلمیوب
قوشوب مخ وسنه لسنابوله کوندرلمیوب ومقدار قبوجی کوندرلدوکنی یازوب محض ایله سن وقصبات بعض سطبازلری مخ وسنه کونبوله
ارچوه کلنی قبوجی بولنوب قصبه کفه بوغازلرنه اولنلره جلده جنابی ارکانی قبوجی تلف اولنوریحه اولوکی قصبه قصبالرنه وسایر
سطبازلرنه کوکی تنبیه وتاکید ایله سنکی من بعد مخ وسنه کونبوله یه کلکده قبوجی قبوجیلری برارکنیلری ویه سنکی من بعد بولنوله
ریق ایله ارنه ناری اعمالری ایله یازوب بلدیه سنکی حقنده کلنه

۵۹۲

محمص بکه حکم کوندر قلعه سنه تعیین اولونوب تلوکدوه بکلری نوحصارلری آیین وروش محافظه یچون
تعیین اولنوب بوجانبدن اولاه امنا وعمال و وقفنوارده قلعه ورعایه تذکره ایرسله ایدوب وصول ایدیلدوکه قدر بولدقلرنی اولوب
وقت حاجتده بش نفر نفر بولدقلرنی موجود بولنمیوب ناگهان واردوین وصارنه خطر اولورقوبوعض ایدوکنی بلده بیورلدقده واردقده
قلعه مذکوره ده. اگر بشلو ور واگر حصارلریدر آیین وروش خدمتنه تعیین اولنمشلرور امنا وعمال تسخیر ایلمک جایز دکلدر وبلده
تعیین اولنان خدمتلرنی اولوب امنا وعمال طایفه سنه تسخیر ایلمه یکمه ورعیه سن اونوکه کیمه تعیین اولنان خدمتلرین قویوب کدوکن خالی قویمیه
اگر تلو واگر پیاده ور مجال ورمیوب کدوکلرین نفوذ توقیعیله ایسه سایر رعایه موجب عبرت ونصیحت اولمق

۵۹۳

محمص بکلرینه حکم که سنه سابقه وسنه تعیین اولنه رعایه اعوان بدفعال سنجاغنه خدمتنه اولنوب بعضی رعایه اعوان بدفعال سنجاغنه خدمتنه
ایدوب اول جانبدن رعایایه خیلی نعدی ومالی یدی یه وقتی قضا ذکر اولدوغی استماع اولمغین سابقا سنجاغی ضبط اولنوب اچوه
حکم شریفی کوندرلمشدی حالیا واقف اولنجه کلیتین سنجاغی سپاهی لری ایله ضبط وتحریر اولنه اول جانبدن اول یدیم کدوسنه
حکم شریفی کوندرلمشدر بیورلدقده وصول بولدقده مشارالیهه سندافی کوکی تنبیه وتاکید ایدیلمسی سنجاغی سپاهی لری ایله
سنجاغی قاریلرینی ضبط وتحریر ایدوب اجمالیه کلیه لری

۵۹۴

حلب بکلرینه حکم که حالیا بعض سنجاغی بکلری اولوب وقتی یدیم سابقه وسنجاغنه خدمتنه اولنوب اجمالیه کتخدا لری ایله اعوان بدفعال حرکت
ایدوب اول جانبدن رعایایه خیلی نعدی ومالی یدی یه وقتی قضا ذکر اولدوغی استماع اولمغین سابقا سنجاغی ضبط اولنوب اچوه
حکم شریفی کوندرلمشدی حالیا واقف اجمالیه کلیتین سنجاغی سپاهی لری ایله ضبط وتحریر اولنه اول جانبدن اول یدیم کدوسنه
حکم شریفی کوندرلمشدر بیورلدقده وصول بولدقده مشارالیهه سندافی کوکی تنبیه وتاکید ایدیلمسی سنجاغی سپاهی لری ایله
سنجاغی قاریلرینی ضبط وتحریر ایدوب اجمالیه کلیه لری

۵۹۵

حلب بکلرینه حکم که مکتوبی کوندرلدی قریه قدیمده معمور اولوب حالیا خراب اولوب شنلیکی معمور اولمغین آیین وروش یه
نفعی اولدوغی بلدرلمش لدی بیورلدقده وصول بولدقده عرض اتدوکلری اوزره تحریر اتدوکلری برکوه کمنه کی بازلو وزاعلوسی
اولیه رعایاوه تکالیف مجدده محافظ اولوب اوزره کنورلمیوب قوندرلمه اولوجهله شنلدلمیوب واقف تکالیفنده محافظ اولوب
اوزره کورلمیوب کوزجه آیین وروش یه ضرر وکزندایرتدرمیوب ملاحظه خدمتنه قصورزی اولمیه تکالیفنده محافظ اولالار
وفتح وضبط بوجهله قید اولنمشدر

۵۸۹

۵۹۰

۵۹۱

٥٨٦

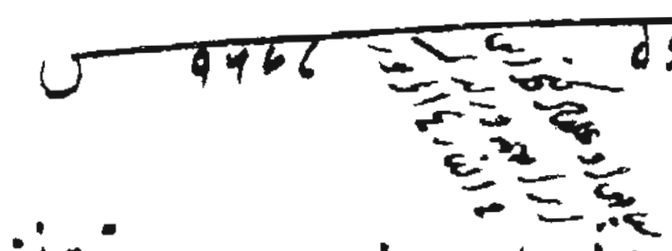

٥٨٧

٥٨٨

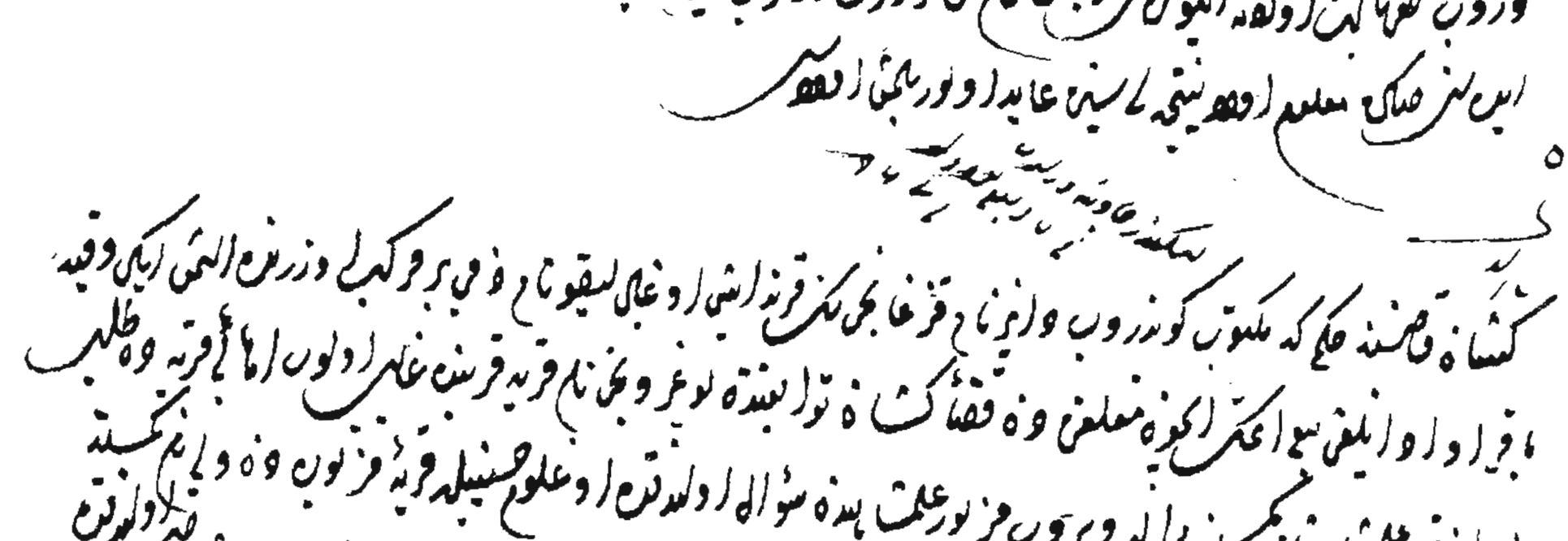

٥٨٢

٥٨٣

٥٨٤

٥٨٥

معزب طربلوس بکار یکسی طور خود باشایه حکم نه حالیاً مرسوم سعادتمکتوبی کوندردی کفار خاکسار. کی حوالهٔ همایون نمز مراجعتی اوزره کوندیکمکله
سفاین صارت قرارینی بلغیت مدارکنی ایدوب ولایتی محروسه قصدنه توجه نامو جه دای اولدوغی بلدرمتی سل اولنده ولایت طربلوسی
سایر ممالک محروسهم کبی اولوب ورعایا و برایاسی وضلع وقمع سایر ممالک محروسهم حقنده یکی ورد اولنمایوب قدیمدن اوزره اولدوغی وجهله الاستمرار
تکرر بنده خانه اولیعی همو جهله حفظ و حراستاری واعدای دینه زیان ولایته ضرر وکوندیلرمامک یدیلرینه اهم مهمات
اولمغین اولدخصوص ایچون تکرار مرکب کواکب ستار تجهیز واحضار اولنوب اوه دات وارکیه وعساکر وشن کبیر وکی ماشیر ایله وکمی
فلنغیر مجلله ارسال اولنوب انشاءالله الاعلی قریبلرینه وصول بولدقده ورایه اولدوغی وجهله سزاوار هجوم و اقدام اولنه حسب
وحوالت همایونه متعلق اولانه اصور و پنجه وفقه صدافت واخلاص ایله بذل مقدور وسعی مسکور ظهور کتورمکله قرینهٔ فتوحات اولوب کمی
کمن لعین و مخرج حوزهٔ مکین حوالهٔ نصرت رهبنمز دارو یوب اونم خلافه اولدیکی ولایت محروسه اوزرینه هجوم ایدرلرسه کمالی معاونت
ومظاهرت ایمکله بحوله اونم اولانه قشخ غربانه و ولایتنک علا وصلی واعیانه احکام شریفه کوندرلمشدر. بنور حکمه وصول بولدقده
اونوکی کمی کفار مخذولیت آثار رهبنمز ایله مکمل حرکت یه برکناری اولجانبه متوجه اولوب سندلق جبلکده وکور اولانه آثار رومانیه وضع ایمکله
مقتضای یوبه حسن تدبیر وتدارک ایلیوب اونم اولانه قبابدن اعراب وضع یغرباه وسایر اتباع واهالی ایله حسن اتحاد واتفاق
اوزره یکدل ویکجهت اولوب احکام شریفه اولاشدر. فی کمی استمالت ویرمیه اکوطربلوسدر واکر اولیاللره. ولاقه اولانه محلاتک
کیجه کوندز کمه اولکان وجمله حفظ وحراستی ایدوب تعمیر وترمیه محتاج اولانه فلاغه وقلعه تعمیر ایدوب یات ویراقلرینه قصور فتوحات
بعنایت الله تعالی اعدای دینه وکفر نعمته مملکت ولایته وقلاغه وبقاعه وقوای وقرایه ورعایا وبرایاسنه صدمه وکزند ایرمکله مصطفی زینه قدر
اعضا وجمله مصرت واضرار دنیه وقوع ورفع اولنمیوب دینه یاپیلمه وحوالت همایونه متعلق اولانه جمهور اهورو اتباع اولانه حسب الامر
کوندریلن بیورلدقلرینی تحصیله سعی واقدام ایلیوب مجدوحه اندلوب عاقبت ایله العیاذ بالله تعالی عرض ناموس سلطنه معایر وصنع
حضرت اولیوب محتاج عرض اولانه بلدرس لعبده ورکه عنایم باری یاری اولوب واعدای دینه وحوالت مهزم ومقهور واولیای
ملک وملت محفوظ ومنصور اولمقده خالق وزاریدن لیه

٥٧٨

۵۷۳

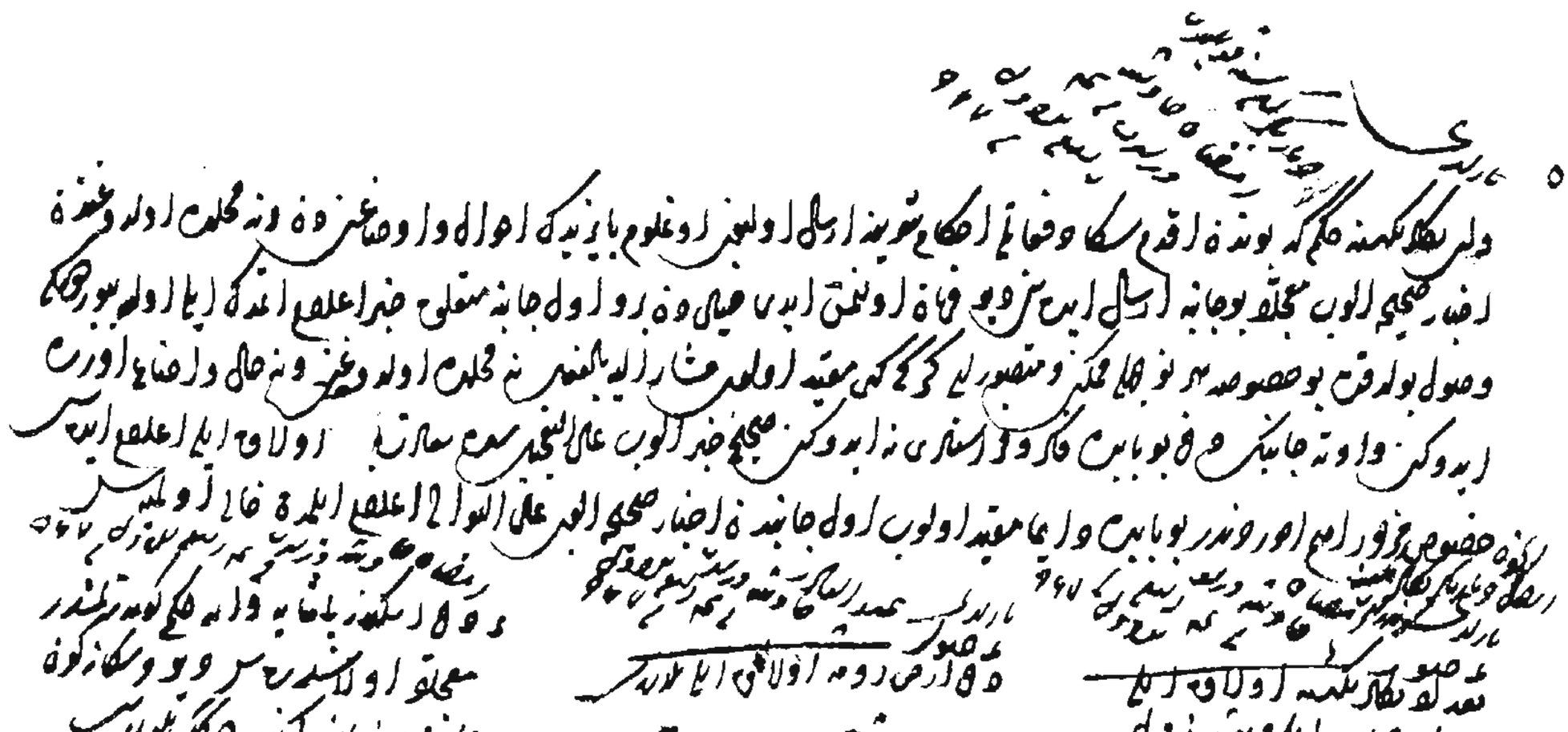

۵۷۴

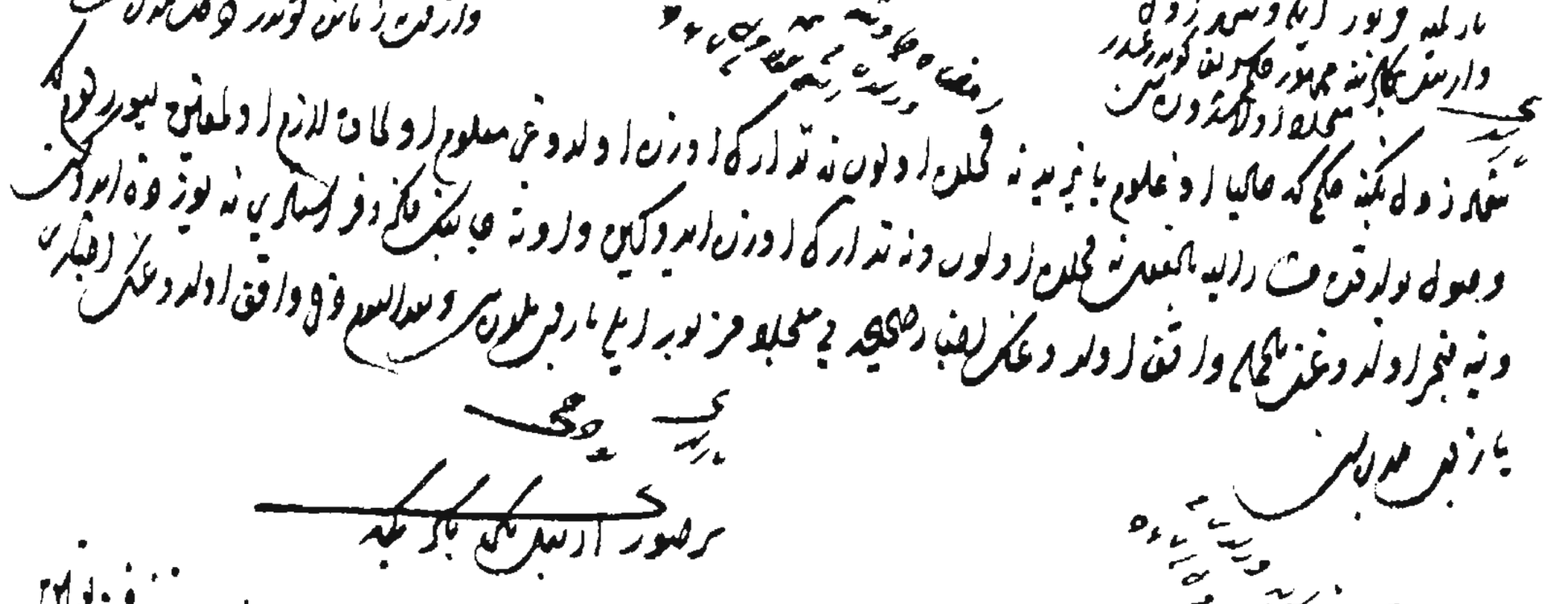

۵۷۵

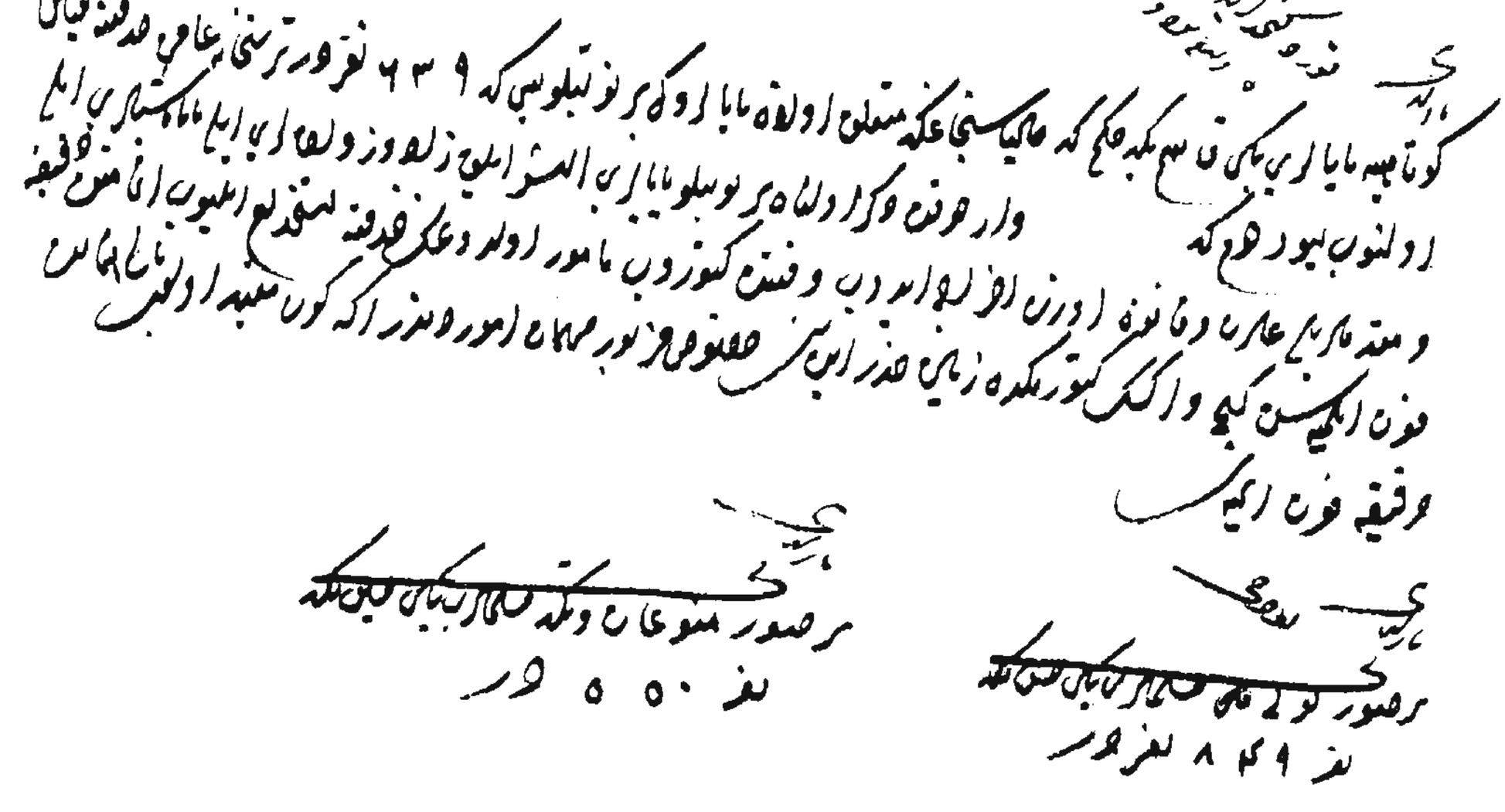

٥٦٩

٥٧٠

٥٧١

٥٧٢

٥٦٤ مارندی

مصر محاسبه سی حکمی که حالیا اون اولاده بیک نفر یکچری قولاقدن اون لیره ایکوز یاوق و اوچیوز نفری البقونی ماعدا اون اوچ نفر وزیر محمد پاشا یانده اولوب هر بهاره اسکلی اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه اون اولاده بیک نفر یکچری قولاقدن اون لیره ایکوز یاوق و اوچیوز نفری البقونی ماعدا اون اوچ نفر وزیر محمد پاشا یانده اولوب هر بهاره اسکلی اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری البقونی ماعدا اون اوچ نفر وزیر محمد پاشا یانده اولوب هر بهاره اسکلی اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری

٥٦٥ مارندی

وزیر محمد پاشا یه حکمی که وکلاء معلقه یکچریلرندن مانده اولوب مصرف اولاده بیک نفر یکچری قولاقدن اون لیره مقدار البقونی وکلای بلغاریه حواله ایله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری البقونی ماعدا اون اوچ نفر وزیر محمد پاشا یانده اولوب هر بهاره اسکلی اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری

٥٦٦ مارندی

مصر محاسبه سی حکمی که حالیا قوللرینه مصرف اسکلی ارسالی اولنان بیک نفر یکچری خزینه ایله قوللرینه و سنوی کفالتی مبلغ وزیر محمد پاشا یانه ارسالی اولمق اوزره اولنون اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله اولنمش اولوب حکم شریف کوندرلمشدر بیورلدیغی وجهله اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه یکچری قولاقدن اون لیره مقدار البقونی وکلای بلغاریه حواله ایله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری

٥٦٧ مارندی

ایطالیه قونصله حکمی که مصر محاسبه سی سنوی سکسن کلوه تنکه یه بالغ اولان قونصلوسی ارزانی فرمان همایونه ورویش کتخدا اکبر اولمق اوزره ارسالی اولنوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری

٥٦٨ مارندی

کومپانیا حکمی که حالیا ولایت ارضروم قرهسی بعض رعایا کلوب رعایا ارغوندن بعض اغنام حالا صولنمغین صحیح معلوم اولمق اوزره اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنوب بیورلدیغی وجهله اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری البقونی ماعدا اون اوچ نفر وزیر محمد پاشا یانده اولوب هر بهاره اسکلی اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنمش اولوب بیورلدیغی وجهله کوندرلمش اولمغین اون بیک یدی یوز اوتوز بش غروش اون پاره یه حواله ارسال اولنه دکلری

۵۶۱

۹۲۷

۲۴ الف ۳۰ لادة

بارندی

اغز بیوز بکنه وقتی که حاجی استانبولی محمود افندی ویرا حاجی طوبی زاده محمد و استانبولی مصطفی و استانبولی رمضان امین ولی و علی و استانبولی محمد سوباشی و علی چلبی اوغلی دیکلکلو موصوف استانبولی قدم و استانبولی روم ویوده و استانبولی عیسی نام مکنه ذو دیمک بارچه قزنده اربور قور بارچه دیکلکلو موصوف بارچه که زیبکنی لسی بونلو و بارزکانتی لسی جوار تونارجه ور و قوربینه دیکلکلو موصوف بارچه که بارزکانتی لسی و نوچوسوخوریه ور دوانی ماندریلا دیکلکلو موصوف بارچه که بارزکانتی لسی انکلوصالی نام کاوخوریوه کزاولنه زوچوقطعه بارچه یه رنبورونه مکنه کزکه ویرکاری اول بارچه ایکرقت اولرقم ایچون اولنه بارزکانه خبرورملکی بیورلدیکی وصولیولدقده ویورکی احضار ایدوب بوخصوص اوکاندیلجای اوزره وقت ولتعیین ایلاعث سل ویلمی ایدوب کوریس و الواقعه مذکور زکزاولنه بارچه لرک ترکه ویرکاری تحقیق مدر دهبری بقدار ترکه ویرمشدر تمام معلوم ایدیوب واقع مذکور بارچه لرک ترکه ویرکاری ثابت و ظاهر اولدقدن صکره حسن ایدوب اسماعیل ورسماعیل ایلیاریوف وقزایلیوب وقتی اوزره علی التفصیل سنه سماعه عرض ایلیکیل بوبابده کوکه کی معتمد اولوب مکنه یه حمایتین انکده عذر ایدوب اوجه معاینه ترکه ویرکاری ظاهر اولدقدن کنع ایلیوب حسن ایدوب عرض ایلیکیل شویلکه بوبابده مکنه یه حمایتین اولنه عذر کوز معتبر اولمایوب نتیجه سی سنه عاید اولمق موزور اکاکوره معتمد اولدیکی

بارندی

مصر بکارکنه کلکه حاجی سنه سماعه مکنی کوندروب محمود، یوزنوندوه واقع اولنه بعض جوارجو و مساعدکی اوقاف حلب و شامدن اولوب متولی و ناظری اولنه اعلام محصولاتی تمام کلمن و نصف اولنوب اکثری خرابه مشرف اولمقدر اولوکی تولیت و نظارتی اولجابنه توجیه اولنوب و محاسبه سی کورلمک ایچون شیخ زاده عبدالرحمن افندی یه و کالت ویرلمش و کالتنامه کلاه فی ۹ وی کار فاتاسل نزدیکی اولوب اولده ولده وقفی وکیل حاجی محمد افندی زاده حاجی عبدالله افندی ی

نکبو ے سنجاغی قاضیارنه توق نوسپاهی وخلیق واوزارنه
قدوه وعنصاه وقومار ناع چاوشلاری حواله یعنی اولنمش
اوه بر بیک سکز یوز اللی اوچ پیاده اولان طقعه
ناع سپاهی یه ورلدی

پوز زیر سنجاغی قاضیارنه باکره اللی نوسپاهی وخلیق واوزارنه
یکی ناع چاوش حواله یعنی ایدوب اوه بر بیک یکرمی اوچ ایاسوعاکر
اولاه دینلکه ورلدی

کوپرلو قاضیسنه طقوز نوسپاهی وخلیق واوزارنه طقوز بیک
اوچ پیاده متفرق اولاه طقوز ناع چاوش حواله یعنی اولنمش
وبوب ورلدی

قلبه قاضیسنه اوه اللی نوسپاهی وخلیق وضرو ناع چاوش حواله
یعنی اولنمش وفترینی طوتوب چاوش کوتورمکه کلکی ایله وفتر
ایلکه ورلدی

ترحاله سنجاغی قاضیارنه اللی بش نوخلیق قره ومصطفی ناع چاوشلار حواله
اوه ورن بیک یدیوز طقسان سکز اوچ پیاده اولنوب
سرعسکر اولاه لطف ورلدی

اوسکوب سنجاغی قاضیارنه اوتوز نوسپاهی وخلیق قره ولیده وه یکرمکله
ومصطفی ناع چاوشلار حواله اولنوب اوه بیک اوچیوز اوچ
پیاده اولاه مذکور مصطفی چاوشه ورلدی

چرمن سنجاغی قاضیارنه اوه نوسپاهی وخلیق اولنوب طقوز بیک
یدیوز اللی اوچ پیاده اولاه زعیم چاوش حواله
یعنی اولنمش وبوب ورلدی

سلسله سنجاغی قاضیارنه اوتوز اوچ نوسپاهی وخلیق واوزارنه
طقوز بیک اوچ پیاده اولاه یعنی چاوش حواله اولنمش
کلکی ایله وفتر ایلکه ورلدی

قلبه واسکی حصار زعیم وعثمانلو وتاتار بازاری قول اغاسی
وتاتار جق قاضیارنه یوز یکرمی ورث نوخلیق وضرو چاوش
حواله یعنی اولنوب اوه بیک یدیوز طقسان
وبوب ورلدی وعدی ورث ورتوار

قره جه کلیسه سنجاغی قاضیارنه طقوز بیک اوچ پیاده اولاه
یکیری وصولی ناع سپاهی ایله وخلیق یعنی اولوب کلکی وفتر
وبوب ورلدی

شهرکوی قضیسنه اوه نوسپاهی وخلیق وطرخانه
چاوش حواله یعنی اولنوب اوراق اوه علی صنم
چاوشه کلکی ایله وفتر ویرلدی

برفوجه قضیسنه ورث نوسپاهی وخلیق مصطفی چاوش
حواله یعنی اولنوب یکیری ناع وخلیقی یه وفتر ایله کلکی
ویرلدی

ستنز قضنه لوه نوخ خلقی واوزرینه تعیناولمه
چاوش حواله یعنی اولنوب حکم وفق اکه ورلدی

قلورینه قضنسنه خ خلقی یاکی نوز اولوب اوزرلرینه
اوزرلرینه عای چاوش حواله تعیین اولنوب

وبخ سنجاغی قاصبلرینه الی نوخ خلقی واوزرینه چورک
قضنسنه الی بیک التموز التی اپچه یتاری اولاه
صن چاوش حواله یعنی اولنوب

ورلوه قضنه اکی نوسپاهی وسلیمانه چاوش حواله اولنوب
وفق ایله حکم اکه ورلدی

سیروز قضنه یدی نوسپاهی خ خلقی واوزرینه
طورغود چاوش حواله اولنوب حکم اکه ورلدی

رهنه قضنه اوچ نوسپاهی خ خلقی اولوب اوزرینه طورغود
چاوش حواله یعنی اولنوب حکم ایله وفق اکه ورلدی

اسکنده سنجاغی قاصبلرینه خ خلقی یاکی اکی نوز اولوب اوچ بیک التموز وفق ایکی اپچه یتاری متفرق اولاه مصطفی وبیک اکیوز وفق اپچه
یتاری اولاه نوچه واوچ ورت بیک لپچه یتاری متفرق اولاه دیکر مصطفی ناع چاوشک حواله اولنوب اولور نوچه چاوشه ورلدی

٩٦٧ ٢٣٤ صو

بانه قضیلرینه وفق نوسپاهی خ خلقی واوزرینه ٦٧١٢ لپچه یتاری اولاه خیبر ٥٩٩٩ لپچه یتاری اولاه یوسف ناع چاوشک
حواله یعنی اولنوب حکم ایله وفق اولور یوسفه ورلدی

لهرنه قضنه یدی نوسپاهی خ خلقی واوزرینه ٥٩٩٩ لپچه یتاری اولاه نظر ناع چاوش حواله یعنی اولنوب رضولی ناع سپاهیه
ورلدی تمای زلفه کنک معلوم اولمق

واوچ سنجاغی قاصبلرینه خ خلقی نوسپاهی خ خلقی یعنی اولنوب بدین بیک یتموز لپچه یتاری اولاه
حی یه ورلدی

اوچ سنجاغی قاصبلرینه وفق یاکی نوسپاهی خ خلقی یعنی اولنوب اوچ بیک التموز التی لپچه یتاری متفرق صن چاوش حواله یعنی اولنوب حکم
ایله وفق اکه ورلدی

ویه سنجاغی قاصبلرینه خ خلقی الی نوز اولوب اوچ چارناع ویه وه الی بیک التموز التی لپچه یتاری متفرق صن چاوش حواله یعنی اولنوب حکم
ایله وفق اکه ورلدی

۵۵۹

لبلیصه سنجاغی خرجلغجاری بکاری بکی دفتری موجبنجه لوه لیکی نوزسپاهی لولوب لوه لوبن نورجاغ بالانامع قریه وه صاکز بیک لیچه تیماری لولاه کینی
چاوش وبورن حواله لولمغین دفتر لیاحکم ورلدی

لولونیه سنجاغی خرجلغجاری بکاری بکی دفتری موجبنجه لالتی نوز لولوب پرصدیه تابولوناع وغین قریه لوه لوه بش بیک لیچه تیمان متصرف
لولاه قوناک چاوش وحصارلو کولکسه ناع قریه وه لوه بش بیک لیچه تیمان متصرف لولاه صبح چاوش وبورن حواله لولمغین دفتر لیاحکم
وبورخرجلغجاری وه لیانوناع قریه وه یدی بیک وریتوز یاکه التی لیچه تیمان متصرف رغنوسه ورلدی

صوفیه ناحیه سی خرجلغجاری بکاری بکی دفتری موجبنجه لوه برنوز لولوب لوخربه تابولوسفرنای قریه وه طقوز بیک یوز التی لیچه تیمان متصرف
لولاه خسرو چاوش وبورن حواله لولمغین دفتر لیاحکم الکی ورلدی

کورچه ناحیه سی خرجلغجاری لوه نوزسپاهی وبمالشته ناحیه سی خرجلغجاری لوه نوزسپاهی لولوب لوشیمنا قریه وه لوه برسیک یوزالتمش
التی لیکی لیچه تیمان متصرف لولاه سرعسکر پاشا لوزرلرینه حواله لولمغین دفتر لیاحکم ورلدی

خورشته وکویه قضاسنه یاکه لیکی نوزسپاهی ولوه برسیک لیتوز لیچه تیماری لولاه سنانه چاوش لوزرلرینه حواله لمغین لولوب
وبورسنانه چاوشه ورلدی

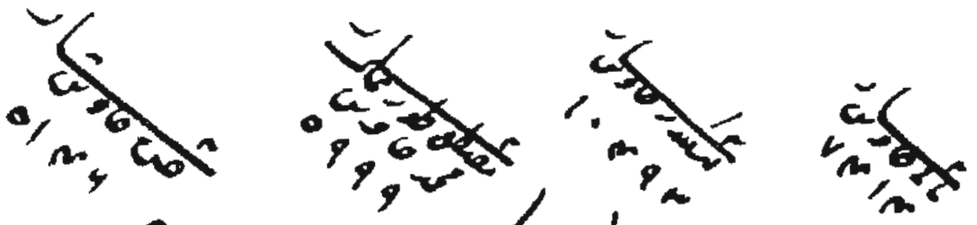

کوستندیل سنجاغی قاضیلرینه یوزنوزسپاهی خرجلغی ولوزرلرینه پاشا ویسکندر ومحمد وحسن ناع چاوشلری حواله لمغین لولوب ولوه التی
سیک یدیوز التمش سکز لیچه تیمانه متصرف لولاه قوناک کنذلر ناع سپاهیه ورلدی

نیورحصار قضاسنه التی نوز خرجلغی ولوزرلرینه سلیمانه چاوش حواله لمغین لولوب دفتر لیاحکم وبورن ورلدی

کوجنه وق صوقضاسلرینه کوجنه ناحیه سنه لوپه نوز وق صوناحیه سنه لوپه خرجلغی لمغین لولوب لوزرلرینه رجب چاوش
حواله لمغین لولوب حکم لکه ورلدی

۵۵۸

حاجیلر مدرالاولاع والکرام روی زمین بکار بکس مصطفی پاشا دام معالیه یه یوقتش
سوره فتش حق اول اولنون تحریر قضا واقع اولاه زعما و ارباب تیمار خوجه‌گانین بجه‌ایکنجی نجوه
یعنی ایدوب لالابنه مهلو دفتر و برمکین بیور حکم حکم تریخلاص رایحک دفتر یاد اوزره قارمه برابه تا دفتر اتمیه هر بریکی تمار زنده خوجه‌گانین
مجلده تدارکی وحکمیله یلیوب دفتر موجبنجه یعنی اولنان خوجه‌گیانه تبلیغ ایدوب و هر بریکی تعذار حاصل ضبط اولوب موضعی یه تبلیغ اولنه وشتب
دفتر ایدوب مهلیوب یا کومزدکی سوبلکه سپاهیلرکی تیمارلرینه صاتلاجق ترکه اولوب بیع اولنجه اکثر یلرینک لانع کلورز عساکر کی خوجلغی متعلق کلمکی لابندر
اولیوه رایحکمسنه ولایه هر بریکی حاصلنه کوره زیاده و نقصان ایله یلیوردیکی خوجلغی یه تسلیم ایدوب وفق حاصلاینده صاحب وفق ویرکلری
ایچون اولیله وسیجه زیاده و نقصان ایله یلیوردیکی خوجلغیلری سوزمانند معذم ایرمکی ایچون وقسنده متعذر تحصیل یلیوب کوندرمکه سوزمانند عساکر کی
خوجلغی حاضر اولوب توقف لانع کلیه وحکم قضا اولاه ارباب تیمارکی تیمارلرینه حاصل اولاه ایچون خوجلغی یه تسلیم اولنمیوب اولده وعنده ایچون خوجلغیلر
وجلب ایچون هر بریکی محصول وجهاتی یعنی ایما نصفی اوزره بجلاه قید ایدوب بعد سجل صورتی الماق تکلیف ایدوب بو بهانه ایله سپاهیلرکی تیمارلرینه مبالغه
ایچون زیاده‌سی لدی خوجلغی یه ایچون تسلیم اتمیوب اولدقدم هرکیم ایچون ویریلور و مقدار ریعی زیاده سجل ایدوب وجه مسترد ایچون مکرر سجل ایتمک
وصورتی الماق تکلیف ایدیکی سوبلکه بو بهانه سجل ایله سپاهیلرینه ذی الیوب شکایت اولنه اصلا عذرکی مقبول وسموع اولمیوب کوندرمکه تدارکی ایله
وحکم حکو واقع اولاه زعما و ارباب تیمارکی عساکر ایله دفتری موجبنجه یعنی اولنان خوجلغی تیمارلرینه واقع اولاه اکثر علاج ورویشت
محصول وجهاتدر و سپنجه وسیار نسنه‌لر هر بریکی اقچه‌لری موجبنجه ذی اوزره حاصلدرلر و نقد الیوکلاه رسومارینه وفق ایچون تخصیص ایدوب
کسنه و برایچون ویرجه حصارینه قومیوب وکیم اندرمیوب هر بریکی محصولنده حاصل اولور مقدار اینجه دفتر ایدوب امضا یلیوب مهر یلیوب عساکر ایله
دفتری موجبنجه یعنی اولنان خوجلغیلرینه تسلیم ایدوب اصلا اکلندرمیوب معلقه کوندرمکه بونده اقدم وفق واقع اولاه بجواه سوزمانند قلاه سپاهیلرکی
کوندریلده خوجلغیلری یالنکلیوب خوجلغسز قالوب وبعضیلرینه وفق موافق ایدوب عذر اولنان ایچون بو بهانه وفق وافق ایدوب هر سپاهیلرینک محصولنده
واقع اولاه ایچون تمام الوب کسنه‌لرینه ویرمیوب موافق ایدوب عذر اولنان سپاهیلرکی محصولنه بهانه سبله خوجلغیلر کندو ترکه‌لرینی مالدار اولاه کسنه‌لر
الدوروب سپاهیلرکی ترکه‌لری قالوب و قاچیلرکی اکثری بو بهانه ایله سپاهیلرکی تیمارلرینی رعایاسنده سرمکله یالنکلیف ایدوب
الورمش بو بهانه وفق کیمسه‌لر ایچون اصلا وقطعا ایچون ویرجه اندرمیوب سپاهیلرکی اکثری بیقصور کندولرینه ایصال ایلمکله وقیمه وفق ایتمیوب سوبلکه
ایچون الورمش انواع کیمسه‌لری وفق استماع ایچون تخصیص اولنان ایچون یالنکلیف ایدوب سپاهیلرکی تیمارلرینی محصولنده وفق ایتمیوب سوبلکه ترکه بیع اولنجه
حکم شرع موجبی ایله عساکر خلعتلرینک خوجلغی تمام ایرمکه و یاخود کیمسه‌یه بیلمه وکیم اندرمیوب سپاهیلرکی
اصلا عذرکی مقبول اولمیوب عزل ایله یالکنز اولنیوب الله حقاب ایله معاقبه اولمیوب کوزمتوره‌لرکه کون مالدار اولاه کسنه‌لر
خوجلغیلرینی ایرندیرمک ایچون اولمیوب خوجلغیلر حکم قضا نه کوه واروب و نه کونم چیوب برو کندوکلرینه یارو یوب بلدیرمیوب
یالکز سپاهیلرکی خوجلغیلرینه خصوص ایچون ایتمیوب اندرمیوب بونده یارلیوب قیاس اولنیوب سوبلکه ترکه بیع اولنمق تاخیر لانع کلورز سپاهیلرکی
ترکه‌لری بیع اولندیکی وقتده ترکه بیع اندرمیوب معلقه تدارکی ایچون ایچون اقدم ولیمالکز وجوه کنوب ایصال ایلمکله وصاحباوه
زیاده اسعاف ایله‌سز سلانیکلی

٥٥٤

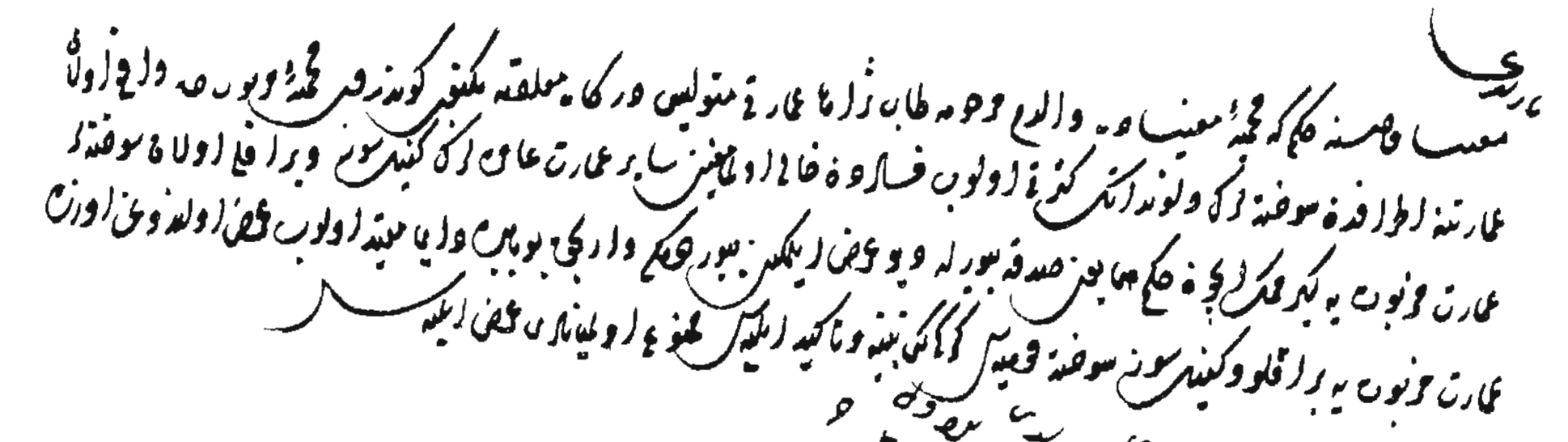

٥٥٥

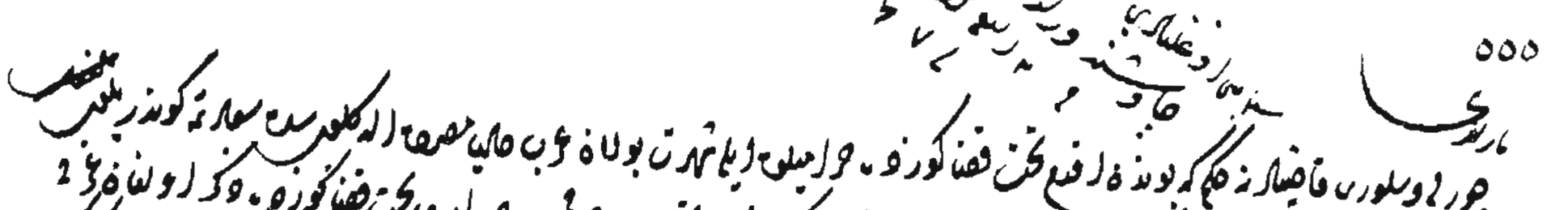

٥٥٦

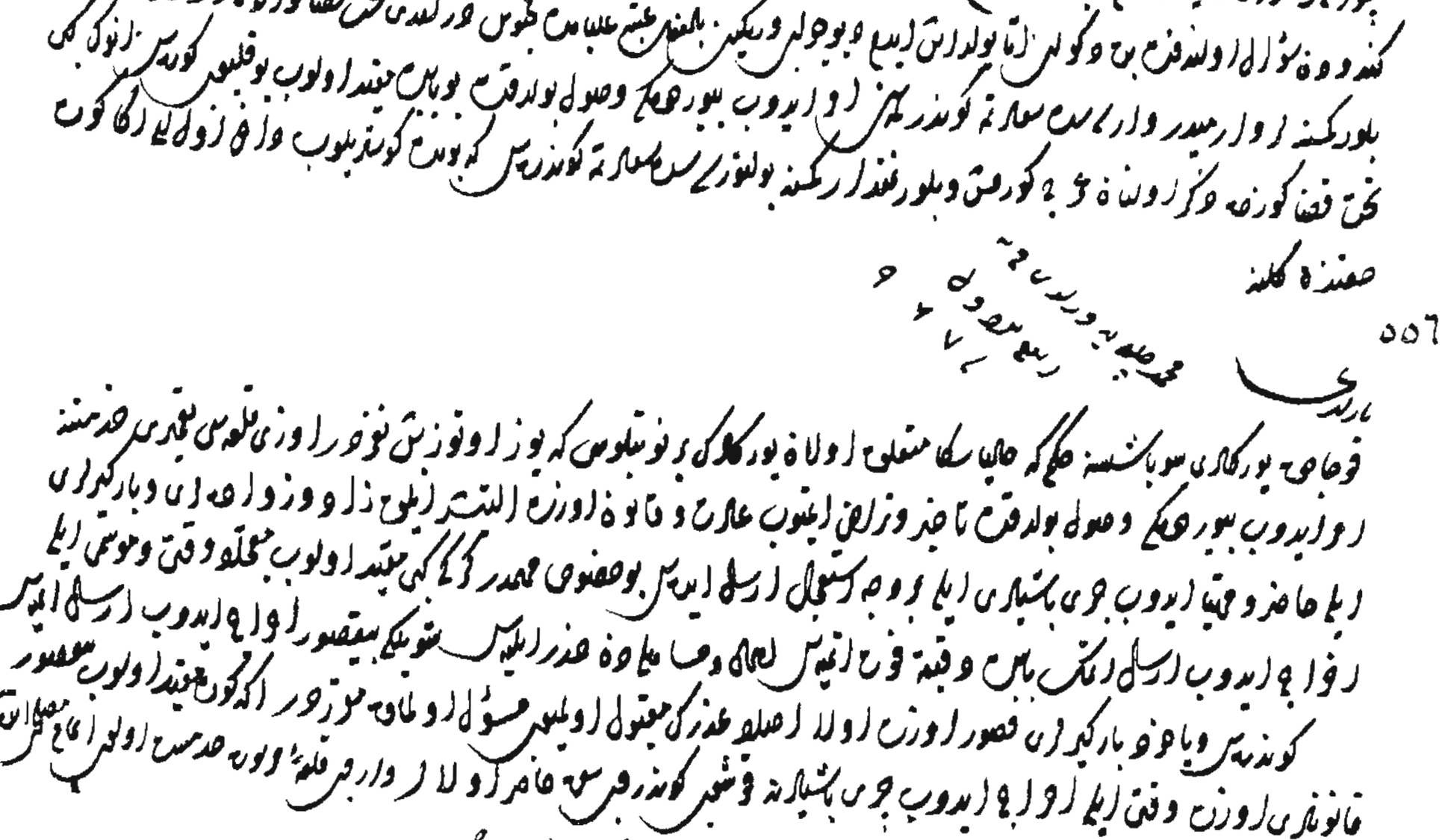

٥٥٧

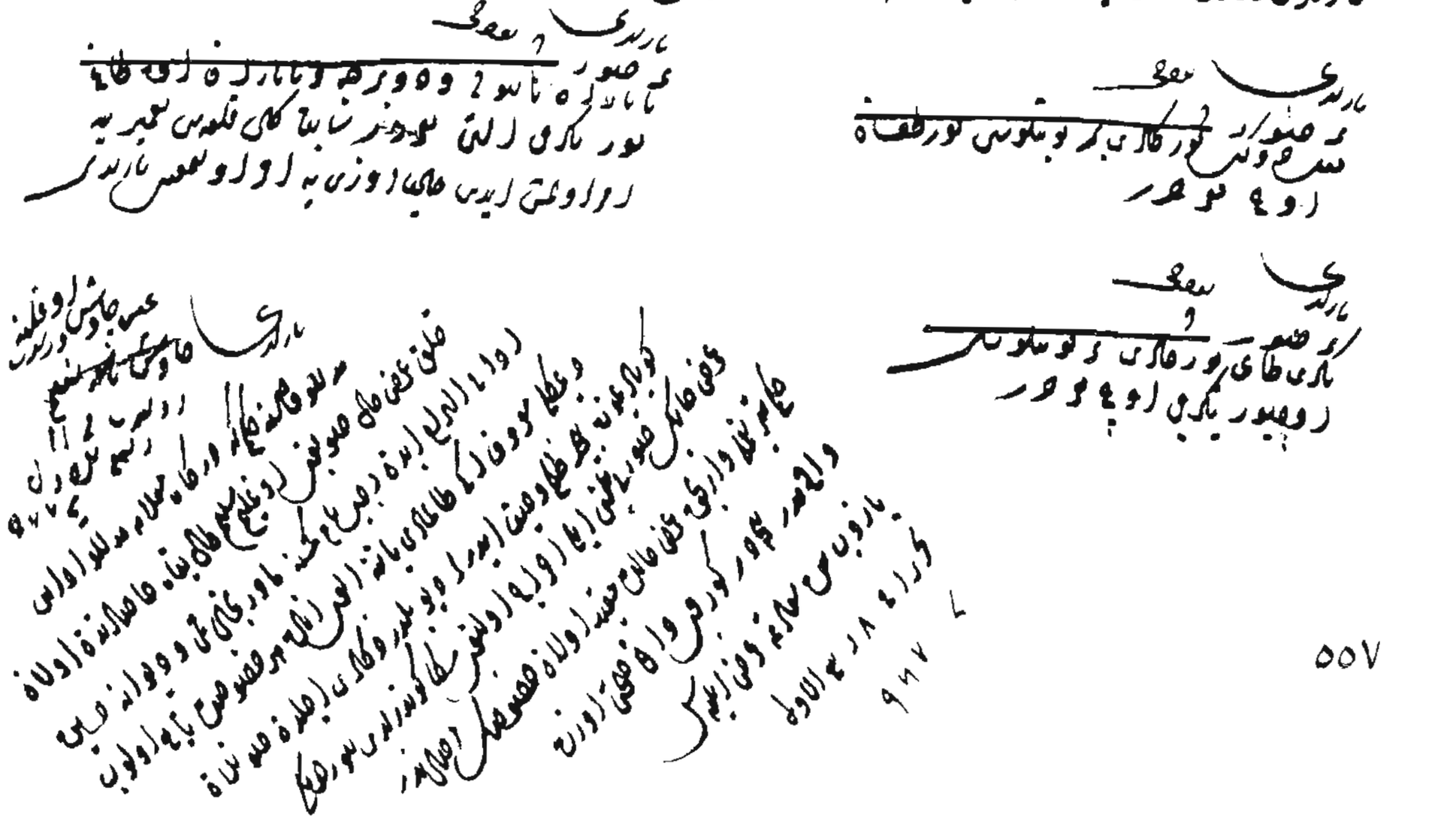

٥٥١

٥٥٢

٥٥٣

٥٤٦

٥٤٧

٥٤٨

٥٤٩

٥٥٠

٥٤٢

٥٤٣

٥٤٤

٥٤٥

٥٣٨

ماده‌ی سیاس هفتصد حکم که حالیا در کار معامله مکتوب کوندرمیش بوده اقتضا سکا وزیر حکم و نفاذ ایله ایدوب جمعه سوباشی جنسن نیم اولنوب قید
و بنده ایاسی معامله کوندرلمک زمانه اولنجه مصطفی نام کسنه نیور صوباشیده طلب اولندقده ذکری یوزوب قچدی ویرده وفات بولمغله عرض اولنمش
بیور حکم حکم شریف واریجه نیور مصطفی یه مذکور جمعه سوباشیده حوالت اولنه بولدرمیش قید و بنده ایاسی ایله ارسالمان فوشوب سنه معامله کوندرلمش
واکر بوملتزم تعلل و خیال ایدرسه کندوسنی کوندرمش

٥٣٩

رعایا قاضیارینه حکم که حالیا روملی ساکن اولاد قاسم نام کسنه تیمار حسن ایدوب متوفا اولمغله تیمار مذکور سلیمان نام سپاهی ایله ارسال اولنمش بیور حکم مذکور سلیمان انوکی کبی تحریر حلوسالکده ویرو قاسم ایله ارسالمان کلور ایسه بیور سلیمانه تسلیم ایدیرمکه واروب
محرر حالنه مراجعت اولنوب کوندیلمه

٥٤٠

ناظر اولاد ایاسیه فتحنامه حکم که ارض روم بکلربکسی ایکن فوت اولمغله ایاس بکلک خدمتی میری ایکن ضبط اولنوب اولاد و اولنوب حالیا کمکی اوزره ایدوکی
استمغله اولنوب بیور حکم وصول بولدقده مکرر اولنمغله مراجعت قلمغله مناسب محل تداركی واریجه وصیاسیدن تولی کتابت متدارس افندی
افندی حضرتلرینه کلدکلرین التوقیعی تعیین ایدکلری محلده قشلاق حق عقدار روم کلبی و نحلی قشلاق و غیر و عقدار فضه‌ی تداركی اولمغله و
ماروب ملتزم اولدوکی صورتی حکم که تحریر سرایه حواله اولنه

٥٤١

مصر بکلربکینه حکم که حالیا معامله مکتوب کوندرمیش اولوب یارجلیس لاعتبار دن اولاد رعایا و برایاده نیچه کسنه کلوب کاشتار و شیخ زیاده و اضافه
ملتزم جزوه شکوی ایدوب التی سنه‌دن بری بعضی قریه‌لرمالی ارتفاعه متحمل اولمیوب بکلربکی اولدوقدن صکره ارتفاعده زیاده اولوب و ارتفاعده نقصانه اوزره اولوب
و مالکانه مقطوعه اولاد کوباکی وقف جمعیته النوکلاده مالی مقاطعه ده مالکانه زیاده اولمغله بیننده ظلم و تعدی ایدرکن جمعیته دن کلدکلری مالی مقاطعه ده فضه‌ی زیاده اولمش بولنوب و بعضی
قریه‌لری اولنی ارتفاعه قدیمده التی کیسه ده زیاده مالی زیاده اولنوب و بعضی محالی عهده سنده اولاد مقاطعه‌لرینه اولنی قراردده زیاده اولمغله رعایانک
اکثری ضعیف الحال اولوب قوت یومیه یه قادر اولیوب و بعضی قرالری رعایاسی بالکلیه براکمغه اولوب یرلرینی و وزعه ترک و کشاف و تیوغه و زیاده و ملوغه
زراعت ایدوب خراجی و یرمکدن و زراعته قادر اولاد قلمغله حاصولی اولی زیاده سیله ایکی قوه اولوب و ورقه اولاد سزاوار و الکله حاصولنی
حق اوزره کورمیوب اوه بخشنده ایچون اشغه ورمش و بو اظهاره بنا و تطلع اندکلرینه حمل و سنه اوزره مالکانه مقطوعه اولاد مالی اولدوقدن
سنه‌لر آتیه ده اشغه و اکمه‌سی لازم اولاد زیاده لری وجه عدالت کورله و یوکسه‌لتلو و یرملکله رعایا متمالی خالی اولدیغی حالده بعضی اولتمش اولدیغی مالی اولنا
و رعایا و برایاک استقامتی مقصوص اولمغله مالی تدنی ایله اولدیغی حالده بو وجهله کوکی بصرح اولنوب اولوب اکر مالی مدن اولاد و ر
و اکر رعایا و برایاک دخی استقامتی مقصوص و رعایای سنق رعایت ایدوب و حالیا صرتداركی ایچون مبتدا اولدیغی مالکانه مالکانه و رعایانه
خلاف شرع و قانون قطع و تعدی اولمیوب کما اولی جمهور اهالی مملکت و رعایای اهالی و تکلیف اولنمش اولوب اکر مالی توفیر و تکثیر ایدر
و اکر رعایا و برایاک دخی استقامتی و اطمینانلری و رو مملکت و لایتک معمور و آبادانی اولیسیدر فضه‌ی و مبتدا اولدوقی اوزره محل ایدوب اولاد
حسابی حالیا ظهوره کتوریلمش محتاج عرض اولمیوب یارجلیس اولمغله

۵۳۳

۵۳۴

۵۳۵

۵۳۶

۵۳۷

۵۳۰

۵۳۱

۵۳۲

۵۲۷ تاریخی

۵۲۸ تاریخی

۵۲۹

٥٢٤

مادة

حوالة قدر اولوب بكارلكمه حكم كه بونده بعض حوالة قدر اولوب سپاهيلرى سن سعادتم كلبى ولاين تحرير اولنن توزيعه اولنوب فرق بورجو اولاه بيمار ايمورى ولاين كاتبى نن توجيه اتدى ويوعرض حال اتدكارنده بونلرى توجيه اولنماق ايكن بونده اسبوسكى حكم شريفى كوندرلمش ايدى اول اوجه تحكاه مقرر اما اول اوجهله قدر حال اولمزده متوجه بيمارلرى توجيه اولنمز ديكى ايله سپاهيلر اولنن ندكى ايله بورجو فرمكارنده ندكى طلبله تدكارى استماع اولنن قدى فيه بيمارلرى صدور بنده متوجه ندكى اولاه سپاهيلرك ندكى ايله بورجو قدر بيورلمق سابقا وارو اولاه اوزره متوجه ندكى الناق اولنوب فيما تعلق ويزاع اتدرجيسى ندكى اعنى ماعة قلانكينه اوماى اوزره بيمارلرى توجيه ايدوب

ندكى ايله ويرسن

وقوع بحضور

٥٢٥

مادة

اسعاول قضيه حكم كه جانب محرره بونده بعض سپاهيلرى وسائر كفره وتصارلف قوله وجاريه وه بعض اسيرلر اولدوغى استماع اولنوب تفتيش اولنوب مقدارى بولنوب وفقرا اولنوب عرض اولنمش اولديغى بيورلمغله حكم شريفلرى موجبنجه مصول بولدقجه بويله بيلدرن متجدد اولمغله بوحصوصلر اولكان وجهاى اوزره تعجيل ايلبوب كوندرلمك محرره اولاه اكرى بيوعى وسائر تصارلف قوله وجاريه وه مقدارى اسيرلرى بولنوب كيمكى ايله ونه زمانده اليمش اى متحصل وفقرا ايلبوب سن سعادتم عرض ايدجك تفتيش قاعده اوزره اولنوب تكنه يه قاعده ايلبوب كتخدا اولمغله وجماعتى اولكان كمسنه وه لفظ وحلب لمكله وبيان عذر ايدوب حاكم بناه اولنجه عذر مقبول اولمز دشمن اولق علانيه تكنه يه فى تكفورلرى بوحصوصلرم كه كمى مقيد اولمغله لوشريفه مخالف كلوب تركمه النمش وراللدوغى تقديره نجوه منع اولنيجه ممنوع اولمياق نجوه عرض اولنيجه وكيمكى ايله ونه قاعده ايله مساكر بمحصل وفوزو وبازفر وعن ايلبوب

٥٢٦

مادة

اغريبوز قضيه حكم كه بونده ارقدم بالياقلا ولرقه اولاه قاضيلرى احكام شرعيه كوندريلوب وريايه وكفار فاكرن برقعه تركمه وريلميه ويولرده اولوب حاليا ولق اولاه اوشريفلرى مقرر اولوب تركمه ورلمك ممنوع ايكن شمدبكجالك اغريبوز مقابلسنده لسنه قصبه كفار فاكرى روه بعضلرى اولوب حاليا ولق اولاه اوشريفلرى موجبنجه كوندريلن كيمكى ايله ويرسن قاعده ايله ريايه وكفار فاكرن برقعه تركمه ورلميه ويولرده

۵۲۰

۵۲۱

۵۲۲

۵۲۳

۵۱۷

۵۱۸

۵۱۹

٥١٤

٥١٥

٥١٦

۵۱۱

مارتلوس

لالاجه حصار بکنه حکم که ور کا معلقه ملکوب کوندروب سمندر وازورینوح ولالاجه حصار سنورلری بجهاولدوغی کورنه موروه نامحلهم
وار یاخود ارسیار اکثر باسمندر سنجاغنده وغیریده اندن بجهاولوب قضاء لالاجه حصاروه وقضاء قوبوب یه قرس محدناروه علیاباد اولر
بصوب اوه مار قتل ایدوب ومالارین غارت ایدوب یه محترقوبوب بجوب فکراونه سنجاقان واغلمار یاخود اکثر ملک متعدد اولوب ودلایت
مزبوره خلق فساد اونه زیان یتجهم اولمه قاریسی وقضاء قوبوب لهالیسی باسرهم کلیس قوجانه نامحله جمع بوینده ایکیوز خود اوی قدر ایکن برقچ یرین
مارتلوس بازیلیس واوزرلرینه یورارکسنه باشی تعیین کوندیلمکله اوله وبارک خلق خود اجیده ایکی اوچ اوزرلرکه مسفور قوجانه معده مارتلوس ساکی
معاف اولمله قاری کی معاف اولمق اوزره قضاء قوبوب وصمانده اللنجی سو مارتلوس بازیلیس مصطفی نامیاهی اوزرلرینه مارتلوس تاشکی
تعیین اولنمش اوقت ایکیسی امیر ولایته بکر نفیر اولنمغه غرض ضبط وحراست مملکت رسمی عکاکی ضبط وحراستی سنگ عهد که دربیورلدیکی وصوله
بولدقده فکراونه ایکی قطار اکری ایله اردی ایله ور واکر سایر مهمات طوپلیله اولوزی الله کنوزلی حفاظ نده کلیس امن دامانه ولایت
ورعایت اطمینانه رعیتی باعث وقیمت قوتی ایکیسی مکمله حضور اکورمکده حضور ایدیلدی

۵۱۲

مارتلوس

ارض روم بکارکمسه حکم که مکتوبی کوندروب اقدم یاپلمش قلعه اولنان ملوزکبر وقلعه سنگ بنای اتمام ایچون طوب وتوفنک وضربزنه
وفشنگ وباروت لازم ایدوکی سنجاغی بکی اعلام اندوکیر بلورمش سی لدی بیورلدیکی وار یاخود قلعه مزبوره ایکیوز یتمش اوچ اوقه ضربزنه
وقوم الاتی توفنک وبرمقدار فشنگ باروت بیاض ویرلمش ضبط وحراست اندرمش

۵۱۳

مارتلوس

بدوه بکارکمسه حکم که حالیا مکتوبی کوندروب حالیا بشته وزواری وکنجه رسی وبلوکباشلری سکا کلیس قوه کنی اوغلی محمد پاشا بنا اندوکی
قلعه سنگ قاپوسنه صوکلوب اباغ شاه مینجه اولمغین بیچ زماه توپنجانه وقاپوغلمه قالیون اباغه صوقولمغین بغایت مضایقه چکوب
وتوپنجانه جورابچیلر اولوب ضرورت چکلدوکین وقلعه مزبوره سنگ بنالری اتمام اولنوب ایکنجه صوقیوسی وتوپنجانه یاپلغاه فکر
اولنه عسرت مندفع اولور وبدکارین وقلعه مزبوره سنگ وجمروه اوزره تکمیل اولمغی قلعه یه ارسالی وارزاق ایله حاصل اولور
وبوعرض اتمش سی لدی بیورلدیکی وار وقت تجمین صوقیوسی ایله تجمین ایدوب وکر اونه سالکی اتمام وصوقیوسی وتوپنجانه مقدار
زاد ایله حاصل اولدوکور کورمش وقوی اوزره عرض ایلیه

۵۰۵

٥٠٠

٥٠١

٥٠٢

٥٠٣

٥٠٤

٤٩٧

٤٩٨

٤٩٩

٤٩٥ مارلدی

٤٩١

٤٩٢

٤٩٣

٤٩٤

٤٨٨

٤٨٩

٤٩٠

٤٨٦

٤٨٤

٤٨٥

م الحمد صو المطو ٩٦٧

٤٨٢

بارلدی

ادرمید و ایازمند و برغمه و کوزلحصار و ترخانیات قضیاتنه حکم که محروسه‌ی استانبولده ترکه بابنده نوعا مضایقه اولمغین بونده اقدم تحت قضا کوزده
ترکه المق ایچون بعض ریسالرک کفیللری النوب وعده ویریلوب امر ایله ارسال اولنوب واروب ترکه المق استدکارنده اختیارلریله بیع ایدنلر
بعض سنجاق عاملاری و سوباشیلری سیز دریایه ترکه ویرمک ممنوع ایکن ترکه ویررسن دیو طوتوب حریم قرین الوب و بعضلری دخی ریسالردن
اغرلق دیو بر مقدار اقچه طلب ایدوب و سیز دخی مملکتده مضایقه واردر و دریایه ترکه ویرمک منع اولنوب نیجه دفعه احکام شریفه وارد اولمشدر
دیو مجرد اخذ ایچون تعلل ایدوب ترکه الدرمدوغکز اعلام ایلدیلر امدی دریایه و کنار خاکسارده ترکه ویرمامک بابنده صادر اولان
امر کماکان مقرردر اما شونلر که امر شریفمله محروسه‌ی مزبوره ذخیره‌سی تحت قضا کوزه واروب ترکه المق استدکارنده اکر سیز
واکر ویوده و عمال و سایر ایش ارلری مجرد اخذ و جلب ایچون وجه مشروح اوزره تعلل و بهانه اولنماق جایز دکلدر بیوردوغمکه وصول بولدقده
بو بابده هر بر یکوز بالدن مقید اولوب انوک کبی فرمان شریفمله محروسه‌ی مزبوره ایچون و ترکه کتورمکه ارسال اولنان ریسالر امر ایله واردقلرنده
اللرنده اولان فرمان همایونم موجبنجه بولنان یرلرده نرخ روزی اوزره اکر اربه و بغدای در اختیارلری ایله بیع ایدنلرده البورجب
کمیلرینه تحمیل ایلیوب شونلر که دریاده کناره بیع اتمک احتمالی اولدقجه یرلرده قویوب و هر ریس کمیسنه نمقدار ترکه تحمیل اولنوب و نه
روزنه الندوغن یازوب سیز دخی سده سعادتمه بلدرسکه کلدکده اکه کوره طلب اولنوب خارجه ایلدوب بیع اتمک احتمالی اولمیه محمد مزبورینک
ذخیره‌سی خصوصی مهماتندندر بونده مضایقه واردر و یاخود دریایه ترکه ویرمک ممنوعدر دیو بونلره ترکه بیع ایدنلری اهل عرف اول وجهله
دخل ایدوب رعایادن و ریسالردن اخذ و جلب اولمقدن زیاده حذر ایلیه‌سز صکره یوقلنوب کوریلوب شویلکه بو بهانه ایله ریسالردن و یاخود
رعایادن سیزدن جانبکزدن و یاخود سایر امنا و عمال و بکلر اوملرندن اخذ و جلب یاخود امر ایله وارمیانلره و یاخود دریایه کنار
خاکسارده ترکه ویرلدوکی معلوم اولدقده اصلا بر فردک عذری مقبول اولمیوب عزل ایله قویلمیوب معاقب اولمق مقرر بلوب اکا کوره بصیرت اوزره
اولوب امر شریفمه مغایر ایش اولمقدن زیاده حذر ایده‌سز

٤٨٣

بارلدی

نابلوس بکنه حکم که فرزند ارجمند اوغلوم سلیم طال بقاه والده‌سنک قدس شریفنده واقع اولان عمارت متولیسی طورغود زید قدره درکاه معلاده مکتوب کوندروب
اوقاف مزبوره‌ده لوای نابلوسده واقع اولان قریه‌ی قاقون اهالیسنی مشاشقه نام مشایخ دایما رنجیده ایدوب اوزرلرینه صالقون صالوب
ترکه حربین و مالارین غارت ایدوب و قریه‌ی مزبوره‌ده هفته بازاری اولوب بازار بهانه‌سیله هر هفته اطرافدن عصات و مفسدین جمع اولوب
قریه‌ی مزبوره‌یه کلوب جبر ایله مفت و مجانا یمکلرین ویمکلرین الوب کلی فساد ایلدکلری سببدن قریه‌ی مزبوره خرابه مشرف اولوب و اوقاف
مزبوره‌ده لوای مرقومده واقع اولان جماسینک دخی یوسف بن صبوسی نام مفسد دایما یوز ایکی یوز اتلو و یایا ایله اوزرلرینه واروب مالارین
غارت ایتدکلرندن ماعدا اهل عیالارینه دخی دخل ایدوب اول اجلدن بعضلری پراکنده اولوب مال وقفه کلی ضرر قرین اولدوغن و قریه‌ی
مزبوره‌ده اولان هفته بازاری دخی رفع اولنمسن عرض اتمکین ذکر اولنان بازار رفع اولنوب و مذکور اهالی اهل فسادک دخی اله کلوب
حقلرنده کلنمسن لوا ایدوب بیوردوغمکه وصول بولدقده بو بابده دایما مقید اولوب ذکر اولنان وقف قریه‌لره کلوب فساد و تعدی ایدوب
اکر مشاشقه طایفه‌سنده و اکر ذکر اولنان یوسف بن صبوسی در هر نه طریقله اولورسه اول مقوله فساد و شناعت اوزره اولنلر ایله کتوروب

٤٧٩

٤٨٠

٤٨١

٤٧٦

٤٧٧

٤٧٨

٤٧٣ وارد شصنه حکم که دزعاقت نظر ایده ناظر اولالی اولایه تخده حکم که حایلا حق قضا کدن اولایه بکیه لر ○ بعض اهل یدکین
اشقار جهیت اوزن اولوب فلانتی ایله فساد وشنا عتده فایق اولمغله قاری استقبا اولندی امدی بونده اقدم
ممالک محروسه ده اهل سنت وجاعت سعاری اوزن اولیوب بدعتی وفلانتی اوزن اولایه اشقار دکمس ایکن
لکه مشیخه لرسای اولنمدین امدی اولاکه مایونم کاکاه اعتبار اولنیور لوم که وارد قدم بوقضیه وقتی واقع اولا
امید اولوب قضاً فزبور ○ اونوکه کی بکیه لر ○ اهل سنت وجاعتدن مذهبی اوزن اولمایوب بدعتی وفلانتی وخلافی شایع
وفیو اوزن اولایه اشقار بنمیوب ایکسز خلافی شرع کسنه ایچون اندن فیسق ممنوع اولمیان مذهبی اسمی ورسمی ایله مذهب
عفی ایچون سمک اناکفتن اوجیون التزام توقیعلی صادر اولورکه موجبی ایله عمل اولنیوب بونلره ایله کیدوب حالتی خلافی
اولایه کسنه لرکه خلافی شرع ده فتی وبکاوزن اولمغله وکسنه بونلره ایله اقتدا وجیون اولمغله زیاده قدر ایدن فتنه لرک

٤٧٤ ویرین بکنه وقصنه حکم که بونده اقدم سلکا حکم شرعیه کوندریلوب اخلاق وجانبنه ناظر اولایه کسنه ویرلوم اولمش ایدی
حالیا اخلاق ویو ○ سیی بکی ویو ○ اهل مکتوب کوندروب اکر دس طرفنده بعض اهل فساد ظهور ایدوب اولایه غه
ونفس اولدقده اوزرینه وارروب قهاریته کلدوکین بلدیر مکی بیورلمغله وصول بولدقده وریا اولجانبه حاضر
وناظر اولوب اونوکه کی برجانبده اهل فساد ظهور ایدوب معاونت لازم کلوب یازمغله مظاهرت طلب ایدیرلمکی اکر اقدم
کوندریلمکی ایله وارکرک برهنه طریقیله اولورکه کی معاونت ومظاهرت ایچون یازیلمغله کوندرلمکی لازم ایمیش تنبیه وتاکید
ایله یازیلمغله اولجانبه وارملوا ولدقارینده ولایتی اخلاق رعایاسنه بندی وفتنه اوزرینه

٤٧٥ سلسی ونیکبولی وروسجوق قهاریته ویو ○ اونیه حکم که حالیا اخلاق ویو ○ سیی سلسترده مکتوب کوندریلمکی
اکر دس ولایتده بعض اهل فساد ظهور ایدوب اخلاق ولایتی غارت قصدنه کلدکلارنده اوزرینه وارروب قهاریته کلدوکین
بلدیرمکی بیورلوم که اونوکه کی بکیه وبعض اهل فساد ظهور ایدوب ولایتی اخلاق غه دخول ایدوب ویو ○ یه معاونت لازم
کلدیرلمکی خبر اکیوب کوکللوبرار کتابیده وسایده ویو ○ لی قوشوب کوندرلمکسزین که ویو ○ لسز اونوکه کی وارملوا ولدقارین
سیزوکلای کیده فلانده ولایتی اخلاق رعایاسنه کمنه یه وفتنه وشر اوزرلرینه کی کی ضبط ایلیوب اهل فساد
اولدقارکی اخلاق وبعضلرینی معرفتیله قهاریته کلاسز

٤٧٠ ...
...
...

٤٦٦ [illegible]

٤٦٧ [illegible]

٤٦٨ [illegible]

٤٦٩ [illegible]

٤٦٣

٤٦٤

٤٦٥

٤٥٩ ... زمان بکار نکس ونمال حکم که حالیا اقسرای قضاس ورکاء معلومه ملکیتی کوندرلن قضاء ونوب نابوا اق ایتمغ وقبه قاعتی ایله کلکلی نام قریه خلق تکی یورت وقوی قصوصندن نزاعلری اولوب برقاچ وقعه احکام شرعیه ویرلمش نصب اولنوب فیما تحریر ویرلوب مرور زمانه اولوب اطاعت شرعیه ایتمکلرین قاضی سابق المولی عبد اللطیف توفی ایدوب مکرر حکم شریف ویرلوب نصب اولنوب ونبور کلکلی یوقاری قاعتی جمن ایدوب توفی ایلیجی ویوقاری اولمغین محل نزاعه واروب ونبور کلکلی قاعتی نصفه نصفه واوده وعلیق مکنه لری وغیریارنه نایله لرینی قصب باستی کوندرلوب شرعه وعون ایله کلدکلرنده اصلا الننمایوب اقدام اولوبدن توفی ایلدن بنه قاری اولدیغی ورومجی سی سبب توفی ایله بیکمنه اولدقاری یرده قونوب قالقمق وندکده بونده کلیه مهلت اولنوزر بیکمنه یرلرینه قارلرین اولوب الی اوب ایله قشلو وقیش مباشرت ایلیجی الحاصل شرعه اندکلرین توفی ایمکین یوریوکه مالدار محتاج حالنده واروب کوندس تشبثکی قاضی ویوقاری توفی ایدوکی خصوصلر نابنه وظاهرا ونبور وکرانوساه نصفه نصفه واوده وعلیق نام مکنه لری کورکه قونمیجی ... اولمق معلومه کوندرلن بافیس وقی جمن ایدوب اجوالارین وقوی اولنوب توفی ایلیجی

سنه پادشاه حکم کرحالیا کلوب سنجاغمکن حفظ وحراست اولمق اوزره ایلیوب بیوروحکمی واروقوف اولدیغم اوزره کلوب سنجاغکزه کیدوب حفظ وحراست اولکز

بوجمن بکنه حکم کرسن سعادتلو مکتبی کوندروب معتمد واردیمن قضاسنه واردیمن قاعتی اولمغین عارضه واقع اولمغله واردیغمن بلدیه معتمد لعدی خصوص وبونمق اوزره بیوروحکمی واریجاق محتاج ملحون واروب اوصاتمق امتضا ایدکورلدیمن قاعتی اولنان خصوص کوندس

دوم ایلی بکلرینه حکم که ولونه سنجاغی بکی قدوة الامراء والاکابر محمد زید عرضحال ورکاسی معلومه مکتوب کوندروب معتمد اولدیغی ونبور مجدد ارسال اولنان مارقلیچ قلعه سنه تعیین اولنان قونمکن حالیا قوچ ورواری اولنان سوله کدوکارکه بعض خلق ایله کیدوقوچ قلعه سنه واولیلیوب تبدیل ایتدروب مارقلیچ قلعه سی بروجه محفوظ اوزره تسلیم ایچیلرینه واروب ورقوچ عرض ایلیکین بیوروحکمی واروقوف اولدیغی وجهله قلعه سنه ارسال اولنان یکرمی بروجه اوزره بقه معایر ومخالف اولمیوب ورعرض ایلیکمنه مکن کدوکمن ویرمیوب قبول ایلیه

٤٥٥

٤٥٦

٤٥٧

٤٥٨

٤٥٢

٤٥٣

٤٥٤

٤٥٠

٤٥١

٤٤٦ [illegible]

٤٤٧ [illegible]

٤٤٨ [illegible]

٤٤٩ [illegible]

٤٤٢

٤٤٣

٤٤٤

٤٤٥

٤٣٩ بارسی

فیروزه سالمه ماه ۵ حکم کو کلو رشاده ق خولجه و نذر یکلوسکی جوهر بای زینتی غیای مملو کمیای زرسنی کلعه زلوی بقدی ایلهرو کاکستاه ازنوب
و نذر معاریمدی زولفه و نذر یک بایلوس واراقی ورکا معلومه زوم کو نذر زمر کو زفوس بیکاری تزه کیدوبه مکتوبکلوب ورت ایدن بزه فدکورق خواجه جوهر بای
برقاچ و نذر یک کمیسنه زرسنی کلوب نزه زیروب زلجن بولناه و نذر یک زعایشق قوتنه بزاوروب و جوشه غوقارینج بای رئیسک ایلی فوصلوب زکمیسن
زلجن زون زقیه فوجی زینتی یاغله و فوز بخشعونای رئیسک ق فوجی زینتی یاغلی مارجلیه نه کمیسن و یکری ورت فوجی زینتی یاغلی کمیای زین واراقی زنوب و زاغاج ایله
علوم کمیای زین واراقی زوب زلجن اولان بیاباری زین بن وزن جه بیغ زاغاج ورجوز علوم ایلهرو کاکرین بلده زمکتب بیورجوندی
فدکور و خواجه یه کیورجوب و نذر یکلوسکی اوملعه زکمیای زین زوب زلجن بولناه زبیاباری بیوایروب و نذر یک زعایشق قاتونه یه زاوروجی واراقی کمیای زین
و ایجای بن زاوزن زینتی یاغی تعدار زبیسه جمله سن فوبیوب بریقه زمانت قوتوب و بیواولناه یاغلی بن واراقی کمیای بیوازمقدر یاتیای جو تخفص ازندوزت کیمه
رئیس مکز ایدن زروکوید و بنیس طه لری طوفارین بخه و نذر یک کمیای بن زوب زمالیس ایبرایدوب فیاروشناغن ایلهرو کاکرین فدکور یاتیوس زعلم ایتلی و کزاولناه
رئیسلری واراقی ایستانه زسعاره تمیر بیله کیوتن سل

بارسی

٤٤٠ و بار باکه بکاز بکیسنه حکم کرارغن باکی اولاه قدوه زلاولیا زالکرام شاه محمد و اوغلی یه عایتاه کی وقفه عباسیجامی و کی وقفه موصلی سنکلی جامی
و کی وقفه حریری سنجاقی و کی وقفه رومی سنجاقی توجه اولنوب تذکره ورزارکی رسمارکی که چکلاوه ورت بیک زچه اولور صنوز زلنیوب و تمسل
اولمغی بیورجکی وصول بولدقده و کزاولناه سنجاقارکی براتی و تذکره لری رسمارین طلب زلنیوب بوصورله اوب سن سعاره کوندن سل

بارسی

٤٤١ زرسنی و کولبازاری قاضیلرینه حکم که حالیاسنکی زرسنی قاضیسی مذکور کولبازاری قاضیسی نایبی کمال ایله سن سعاره مکتوبی کوندروب نفسی زرسنیده قصار
کیده طریق عام اوزرنده بولنرشارلی معتوله اولاه عایشه نام خاتون خصوصی اوستریق معتقدانیجه ورقای معلوم جاویلرنده قدوه اولاقضای و اولاقاضی
مصطفی چاوش زیده قدره مباشر تیلی تعیتل اولنده قدم اله کیده ق محمد و رسول نام جوامیار بالطوغ و اراقضا و نوب عایشه خاتونه و بولنرشارلی بنی
قتل و غارت ایدنلرکاکرین زوار ایلهرکاکرندن حاکم خصوصی و نوب و بیلر اولاه ق مانلوحسن و رویدکاکرندن و نور ق مانلوحسن مجلس شرعه شریفه احضار
اولنوب سؤال اولنده قدم انکار ایلیجولس و رکیس اوجاغ اعیانه ممکنده تحقیق اولنده قدم جامع سلیمانه نام محکمه رویه کیدرکن مذکور ق مانلوحسن
اوچ موضعده یولومه کلدی چونکوی ایدجی و نور ق مانلوحسنده سؤال اولنده قدم و کزاولناه یوقجیلرکه یوقی ضباح اولوب و نور و بولرایزه ویلیکسنج
ایدوب برکیسن اولوب بنه ویرهم چیوجلیس و رکیس و اعیانه و لایتک علما و صلحاسی و نور ق مانلی حسن جوامیار ویلیلر اولور و بولرایزه ویلیکسنج
واراق رشید روز چوجقلرو کاکرین توقیف اولنمسل ایلیاولنه بیورولمق اوزره چاوشلغه واراقوجه مذکور ق مانلوحسن اولکاتو جامع اوزن
وقف و امتمام ایلیاعیتل و تعیق ایدجی وقف عرف معروف ایلیکورجی سویلدیجی بولدرتمارینی و تریکارینی الکوزمکی وقف تام و امتمام تمام ایلیوب واراق
و نور ق حبس ایدوب اهالی و ظهور کلص نکنه لری و قوی اوزره علی التفصیل یازوب سن سعاره بلدرسل

٤٣٧

٤٣٨

٤٣٣

٤٣٤

٤٣٥

٤٣٦

٤٣٠

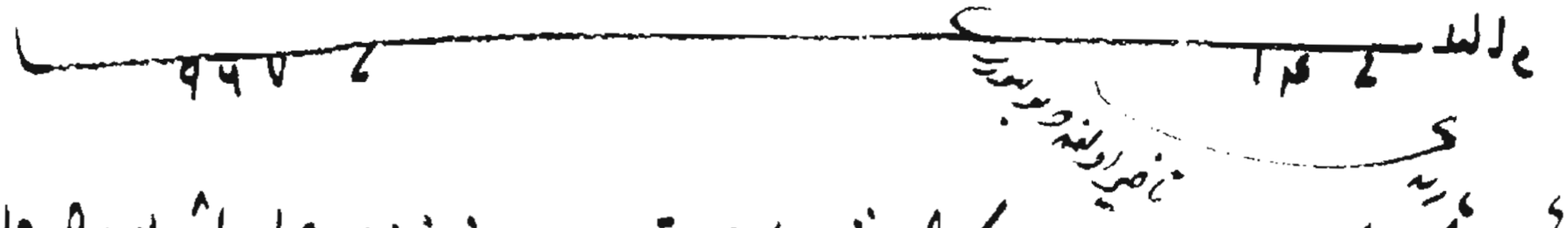

٤٣١

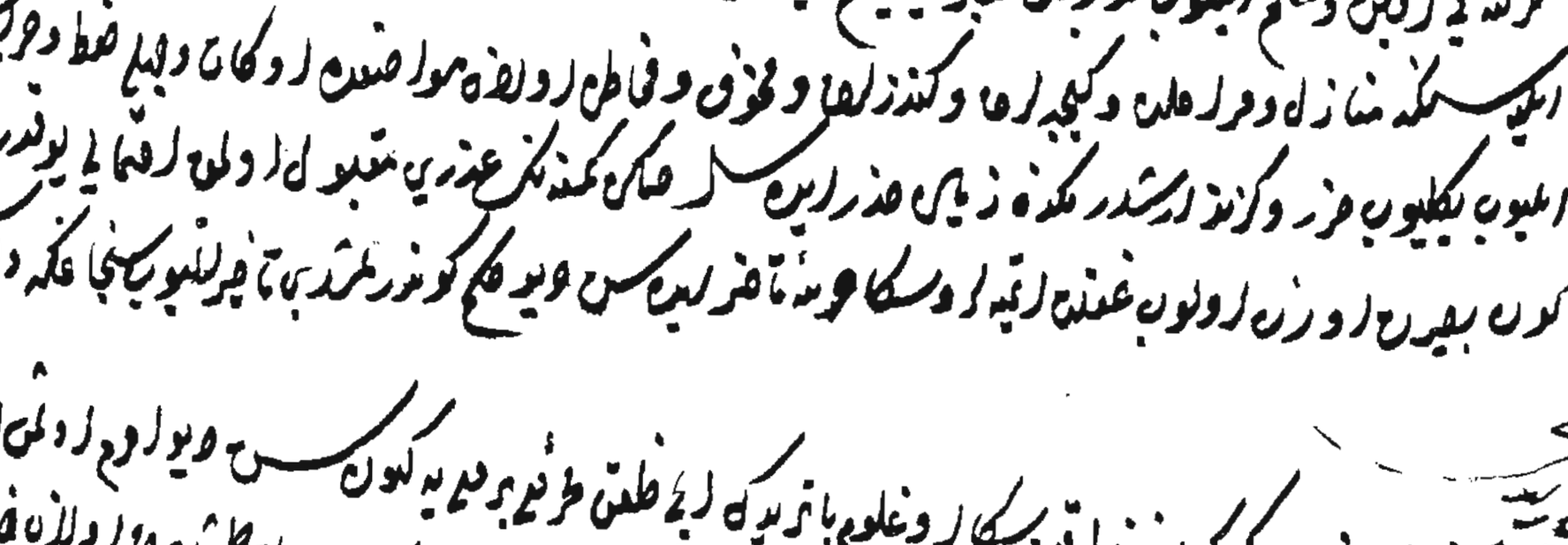

٤٣٢

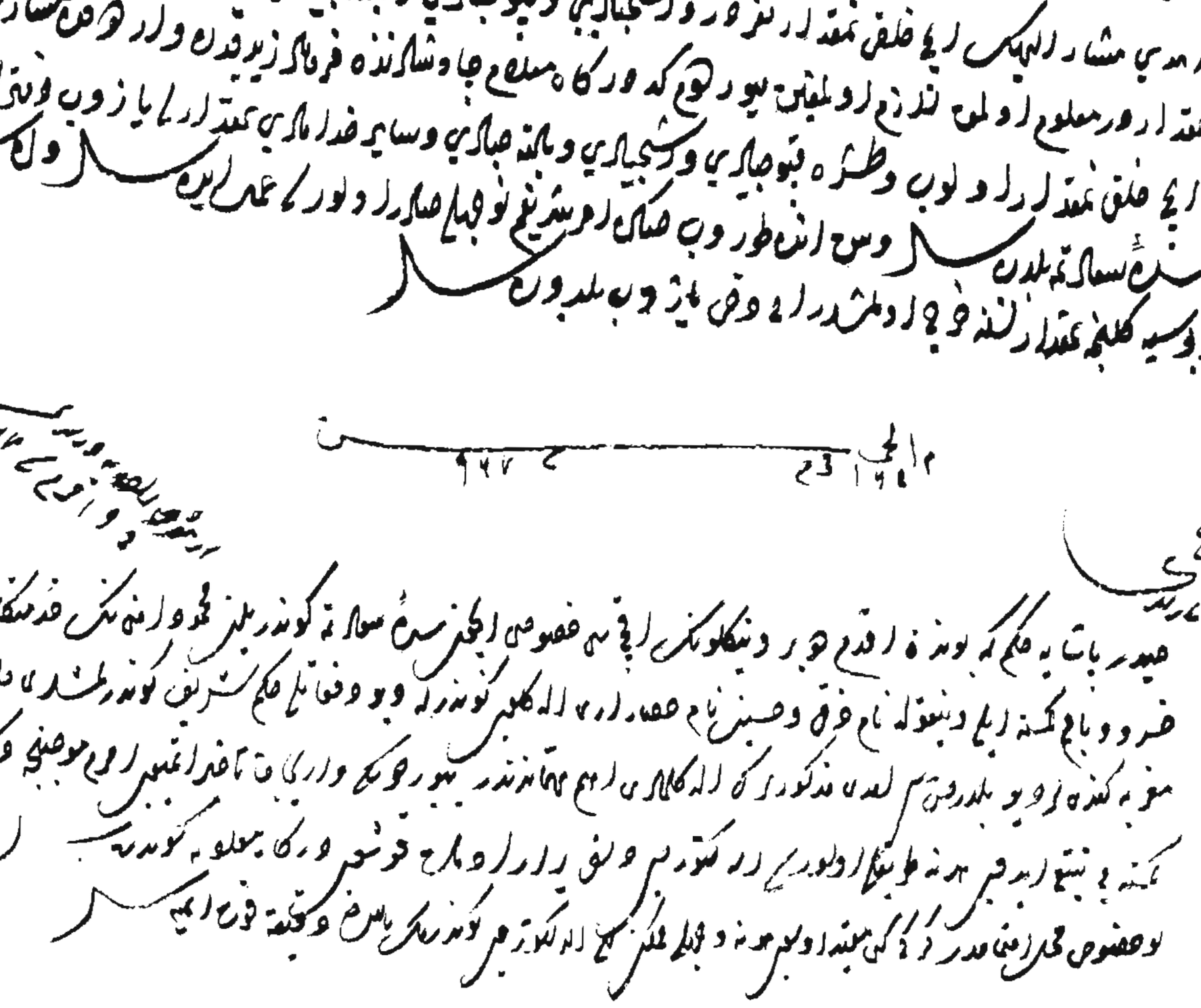

٤٢٧

٤٢٨

٤٢٩

٩

٤٢٤

٤٢٥

٤٢٦

٤٢٠ مارندی

٤١٧

٤١٨

٤١٩

٤١٣ بارلیغ

قدر پاشا به حکم که مکتوب واروم کوندر بس اوده جانبه وارایده اولمغله اهالی اوالنج وخیرایکه یرلرینه آدم وبرکوندر کوکلی بلدرمسی
مهرنه اعلوم اولمق مکن معلوم اولدی امدی یرلرینه وکلی صحیح خیرالنج ایکه عال التوایی اوچ دورت یرلرینه یرار آدم
کوندر کسی اوایدوب بیورمغله حکم وصول بولدقده اعلا خیرالنج یرلرینه یرار اوالنه واقف شده ومعتمد علیه اوچ دورت
یرلرینه متعاقبا آدم کوندروب واقف اوالنه واطوارلرینی وماکولاتینی وباغلی اولدقلری واطوارلرینی تتبع وتجسس
ایدوب معلوم ایدوب متواتر عتبهٔ علیه اعلام مدت خاتم وزارلی اولمیه

٤١٤ بارلیغ

رومیلی بکلربکی حکم که اناطولی جانبنده اوشر یغی ایله اهالی قصبات اولنوب بعض کمسنه اهالی کلوب اهالی اولدقلری ثابت وظاهر
اولوب بحث اولنوب صورت بحثلری ایله صحه سجلاته کوندرملکین اساسیسی وفق اولنوب رومیلی کورکه قونلوب
کسکدام اولنی ایچون سکا کوندرلدی بیورمغله وارچه مذکورلری کوندریلن وفق موصبح یوقلنوب اولوب اوچ کورکه قونوب
کسکدام ایلنیر اوشر یغی اولدیغی اطلاع اینجه مذکورلر صکره یوقلنوب کورلسه کرکدر شویله اوشر یغی اولدیغی وکزاولنه
کچمدن کمسنه اطلاع اولنمق اولبابده سکا عاید اولمق موزور اکا کوره عمل اولنوب کرکی ضبط وضبط اندیغی
اوزره مخالف اطلاع اولنمده ویا غفلتی ایله غیبت اندیکده بلکه زیاده حدر ایله

٤١٥ بارلیغ

ارقادی قضاسنه حکم که مکتوب کوندروب واردقده اولاد اهالی کلاوه اره دکن یورکی قایه سنه قریه نام کمسنه اوزرینه
قولنی ضبدور وخفارنه بعض کمسنه رستاکی اندوکنی مذکور غیبت اندوکنی بلدرمش کسنه مذکورلرک قتل ایله اکثوریسی
سرقت سعارنه کوندریلن اوایدوب بیورمغله ورکا معلوم چاوشلرنه قدوة الاماثل والاقران غلبه چاوشی زید قدره
وارچه قدره بویرلن باشلرک حقنده اولوب هر قتل ایله اکثوریسی قریه نده ایله تسلیم ایلیه کوندره

٤١٦ بارلیغ

سمندره بکی یاهود حکم که حاجب واولغ خاص کویی جنکلرنه اریده کلکه رستاه اولنمیش بیورمغله وصول بولدقده انوکی کیمسه
جنکلکده ایکن کیمسنه رتبوب اولنوب کسکه بدونه ارسالی اولنجق خزینه وارده سکا ارسالی اولمسنی اولوب کیده
وبالفعل انده جنکلکده ایکن یارتوب بلدن سکا ارسالی اکا کوره خزینه ارسالی اولنه

٤١٠

٤١١

٤١٢

٤٠٨

٤٠٥ ع

ارسلان

ارفلوه ویوصه سنه حکم که بونده ارقدم بایاک میدچو ویوصه محرری لیسه سمانیوله اریه کوندرمک ارزوم اولمش ایدی بعض ارسالاریوب بعض
ولق هنوز کلوب اصلی اولمامغین بیورلمق وصوله بولدقده معتاد ولایتی ارفلوقدنه کوندرلمق فیاته اولنه اوله مکن یاخه مقداری قالمش اولمغله
تاخیر اولنمیوب جمع وتحصیل ایدلمش کوندرلمسی

٤٠٦ ع

ارسلان

چرکوه قضه سنه حکم که حالیا ارفلوه ویوصه یکی سنجاغه ضم اولنه ارزوم کوندرلمش قصبه اوکنجی اولوبی اولنه وجه اولنه اسباب
وبعض جاریه واوصاری کلوب کچدکن اما وعاملار وقاضی ایدوکی اسباب ایله ضرر ویرمکه اونکی فیروز ویوصه یکی
اکراسیاب واکر جاریه واکر اوصاری برو جانبه کچدکن ارفلو وقطعا اما وعاملره وسایره ارقضی وقاضی ایدوکی
اکر کی منع وتخ ایدوب ممنوع اولیلمسی اسمایله بازمش بولمغین

٤٠٧ ع

ارسلان

ولایت اروله وبجار قرایه استفانه قزالله حکم شریف بارنکه بونده ارقدم ولایت ارفلوقدنه فسار وشناطین ایلیوب ولایت اروله وارنی
اشرار واشقیا یکی عمارنده کلمسن ویولرده اولمشدی هنوز واروب عمارنده کلمامکه ایچون اکو ولایت اروله جمعیت ایدوب ولایت ارفلوقه
ضرر وکزند قصدنه ایدکلری استماع اولنوب بیورلمق وصوله بولدقده استانه دولتی اشیانه اولانه وفور اخلاص ووفور اختصاصکز
مقتضی سیچ بویله کی معتاد اولوب وکزاونه اهالی فسارنی هرقنی لیه بتیو وکسنس ایلیوب اللکوزنی اوکات وچالیه عمارنده کلمیوب اروله
وغیریده ولایت ارفلوقنی قزاونوب صیسنه ورعایا وبرایاسنه ضرر وکزندیرمیوب تمامیله معتاد اوکی باسماریوب عتبه علیامه کوندرمکز
بوبابده اسباب واصول اولاریله اولوب ضبط ایلیوب قدیمه استانه سعادت مدارنه صدقتی واستقامتی ایله خدمتنده کلمکی بیورلدوغی
اولدوغمکز اجلده ولایت اروله وبجارکه مهور واوصاری سنکرایی صباسنکی تعویق اولنمیوب بوخصوصه تمام بصیرت اوزره اولوب
وکزاونه اهالی فسارنی اوستلرینه اوزره اللکوزنی عمارنده کلمکی بهنه وقیفه فوج اتیوب وشمدیاوکی تعدیه اوکی تعدیه اهالی فسار
اللکوزنی صلی اندوکی وعالیه ولق تعدیه اللکوزنی عمارنده کلمکدوکی بازمش بلدرجی وکزاونه اهالی اللکوزنی ولایت اروله
ارفلوقه قومیوب برو چالیه عمارنده کلمکی اروله ولایت اروله قزاونه بعد تعدی وتجاوز اهالی اولیه ولایت اروله اوراق
اوکات وچالیه ضبط وربط ایلیوب رعایا وبرایاسنه ضرر وایاسنه درقاپیسنه اهالی اوزره اولوب ایلیوب جمعیت ایدوب
اولوب عشیرتلی ایله برابر ضرر ارکورمکدن ضرر ایدوکی واروله اولدوغمکز اعتبار صحیحی اعلام وتحاشی اولیه
واقلاله وبویله سبب واساسکدن بکسز اولمکز امر شریف حسب اقتضا اعاده اوزره اصدار

٤٠١

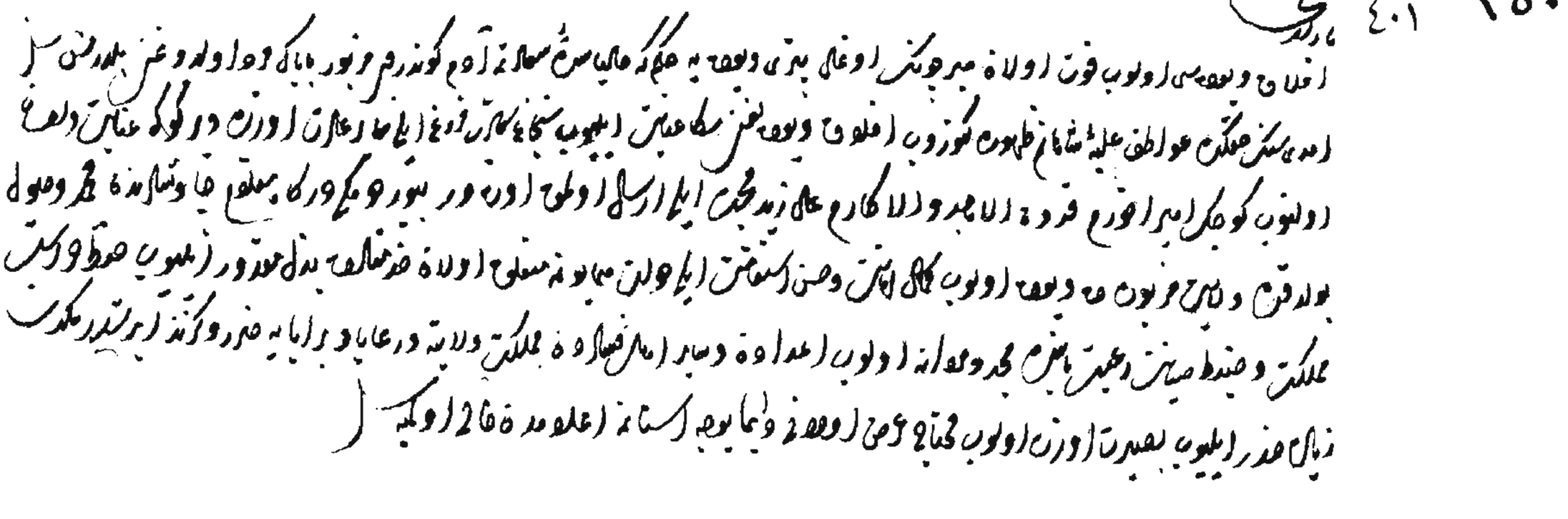

٤٠٢

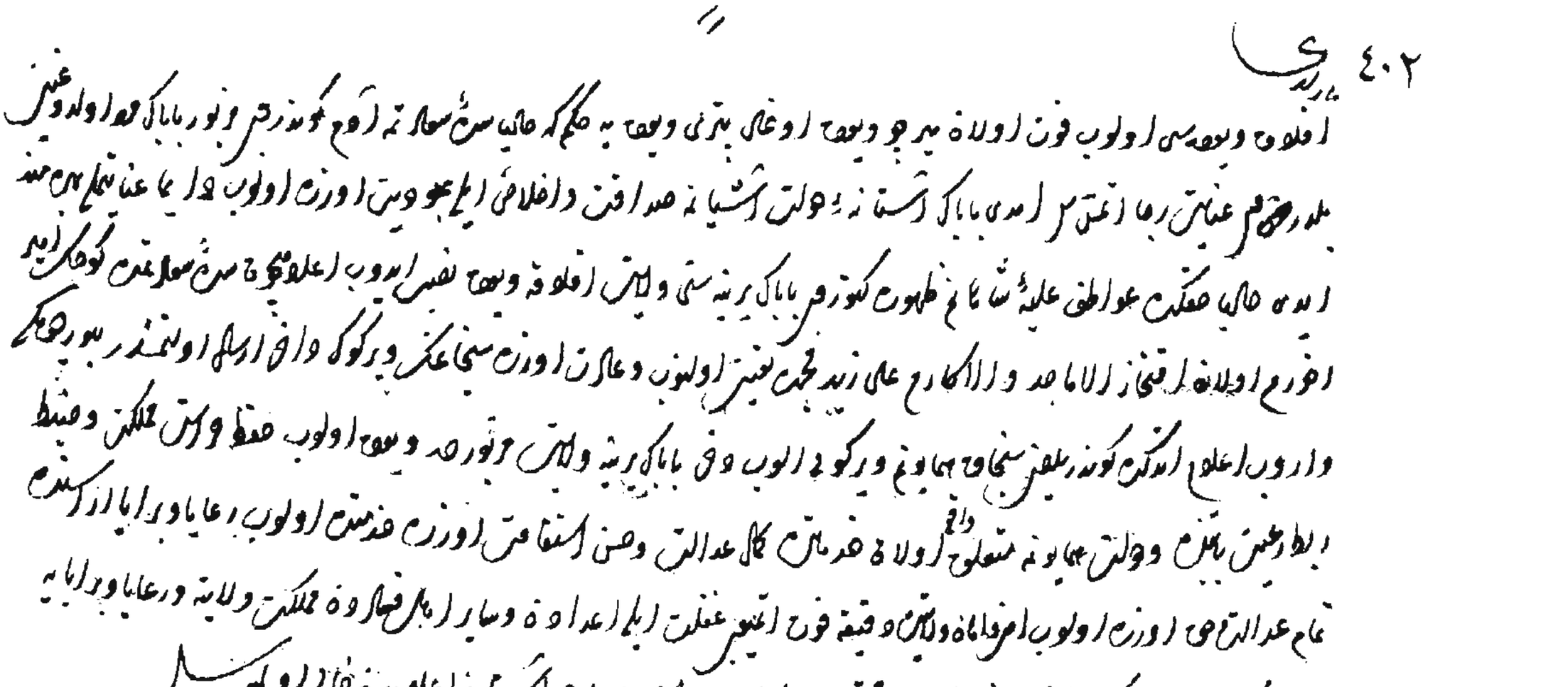

٤٠٣

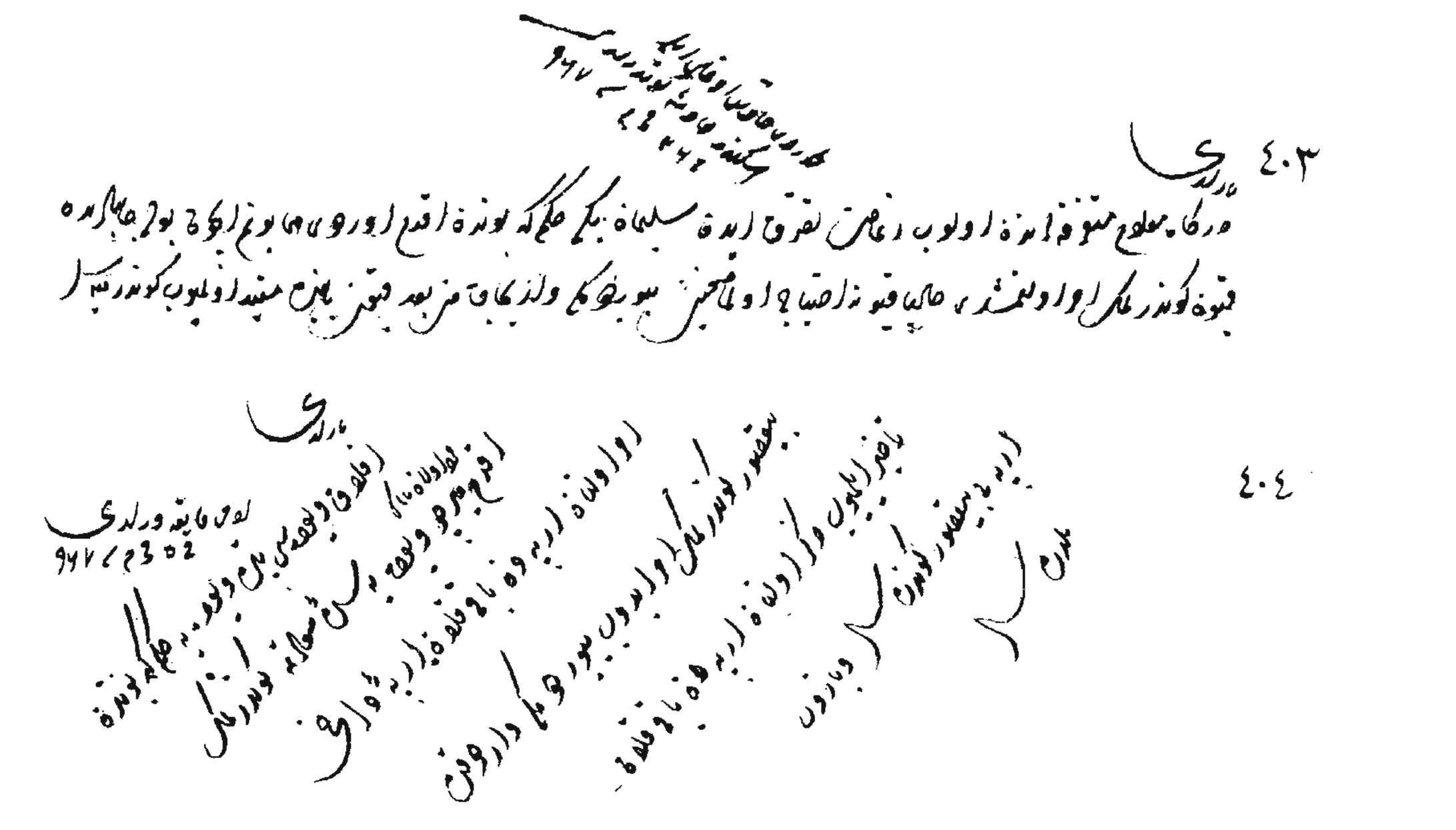

٤٠٤

٢٩٨

وارده

قیمتی بلکه حکم که بسته و دفتداری مکتبی کوندرجی متصرف وقف اولان اولاد و اخلافندن جاه اویس نام مکتبه ویرمش اولدقلرندن
واقف اولان بابلری و موقوفات و بیت المال عامه و بین و قاصرلرک و مال غایب و مفقودلرک ۹۶۰۷ تاریخلی مسنده اویله یازیلوب کتبه
رئیس و اعضا و محضر نام مکتبه کلهایتی اولمق اوزره بعض شروط ایله یورلمش اولان التمش التی بیک اوچیوز یتمش بر آقچه التزام ایله مکتبی عالیه ویرمش و بونوک
محدود کلهایتی یوسف زیاده کلک حکم عالیلرینه توابع اولوب وکراونه اقلامک کتوجانبندن ضبط اولنمش و ماه اولیمش و یتمش جانبندن اعتبار
تعیین ایدوب مکتوبلری ایله کوندرلکین قاضیلرنک ضبط اندرجی وقف اندرجیله مال مکتوبلر و دفتر موجبنجه معاطمه سیله اولور
حکم بروجه ضبط اولنوب مال طلبی ایدرسز دیو عرض اولنمکین طلبی ایدوب وکراونه قلمی مذکورلری ۱۶۶۳۷۱ اوچیوز
آقچه معاطمه ویرملری تاکید اولنمغله عقدار آقچه ضبط اولنوب عرض معلوم اولدقدن صکره دیوانجه مضمونی اوزره معلوم
اولوب لازم اولمغین بیورلدقده کوریلمش ملتزم اولاد کمنار وکراونه ایچون عقدار زیاده ضبط ایدوب و زیاده ضبط اولنن عقدار دخی
قبض ایلمکله ورثه دن تعیین ایله وکالت کتبه یه التزامی ویرلمشدر بوضیغه دن لازم کلن ویرلمشدر و عقدار زیاده ضبط ایدوب
عقدار مال قبض ایلمشدر نماز معلوم ایدوب وافی اکرمعتا التزام ایدمکله وجه مرقوم اکمال مکتوبلر و ویرلمکله ضبط
اندکلری التزامه مولیس ویرلمش بوضیغه نقدا اوزره ویرلمش و ویرلمش ملتزم اولاد کمنار وکراونه ایچون عقدار زیاده ضبط ایدوب

٢٩٩

وارده

وکیلرندن مکتوب آقچه کتبه ایده سلیمانه بکلکی حکم که بونده آقچه کتابه استدعاسیله ایکی نسخه اعلام اولنه سلکدار ارزی بسنده وارمش مضطفا
کوه قدمی کونوب ایکی نسخه اعلام تعیین و ارسال اولنوب بیورلمکله وصول بولوقدن صکره قدمی کتابه استدعاسیله ایکی نسخه اعلام اوزره آقچه طابنه سی محتملد کتبه
ایلمیچون اعلام ایرسلدی قدمی و قدینی سنه سعادتله کوندرلدی

٤٠٠

وارده

بدمی مکاری مکمه حکم که بونده آقچه سی طمشوار بکلکی ایکی نسخه حکم موضیغ الاسم حصار سنجاغی طمشوار اهالیسندن اولنوب و قدینی
کوندرلمکین و بو معامله طویسوته بکلکی حکم شریفی کوندرلمشدی مفهوز کوندرلمده کوره اولمغین بیورلمکله حکم شریفی وارمش
اوسنجاق موضیغ اولاد و بورکی و قدینی اولنوب طمشوار بکلکی اعمال اولاد و اکراع تابعه و توابع اندن تبلیغ اندن
کما اکا کوندرلمش واقع اولمغین محلولاته توجیه ایلیه

٣٩٤ مارسیده

موصل بکی احمد بکه حکم که اونوکی بعذله جانبازان خدمتی واقع اولوب بعذله بکارلکجی سنی طابق اندکده وارمیه ایدوب بیورلمغله وصوله بولدقده باش دوائلی حاضر و مهیا اولوب اوله جانبه ناظر اولمسی اونوکی بو خدمتی واقع اولدقده اصلا و قطعا تاخیر و تراخی ایتیوب سنجاغنی عسکریله ایله و تبعه و مکنه دشمن یراغی ایله معجله وارمیه و مبانی کورهکی اوزره خدمتده بولنه سز اعمالده حذر ایلیه سز

٣٩٥ مارسیده

حریر و دیوانکی سوراتی سلیمان بکه حکم که بونده اقدم سلطانکی حمایونم کوندرلیوب صوله بلوکی اعیانی بلوکه خلق ایله و بشیوزنفر بکچری ایله بغداده واصل اندروب باقی قلاعه بلوکی خلق و بکچری ایله اوغلوم سلیم خانکاه ایله آمن و ارمیوب اولمشده حالیا بعذله بکارلکجی سنی طابق ایله کده وارمیوب وجه کورهکی اوزره خدمتی اوتاکه اوراندروب بیورهکی وصوله بولدقده وارباغ دوائلی اولوب شو یاکه قلعه ایله وه قلعه و مکتوبکی سنی طابق ایله کده اصلا و قطعا تاخیر و تراخی ایتیوب عشیر کنده واغوسنو قلعه ایله مرتبه و مکنه دشمن یراغی ایله معجله ایرشوب وجه و مبانی کورهکی اوزره خدمتده و بولدقلرنی مشغلده بولنه سز اعمالده حذر ایلیه سز

٣٩٦ مارسیده

وزیر محمد پاشایه حکم که بونده اقدم سلطانکی شریفی کوندرلیوب صوله بلوکی اعیانی بلوکه خلق ایله و بشیوزنفر بکچری ایله بغداده وارمیه ایله اندروب باقی قلاعه بلوکی خلق و بکچری ایله اوغلوم سلیم خانکاه ایله آمن و ارمیوب اولمشده حالیا بعذله بکارلکجی سنی طابق ایله کده وارمیوب وجه کورهکی اوزره اوتاکه اوراندروب بیورهکی وصوله بولدقده وارباغ دوائلی اولوب شو یاکه قلعه ایله و بلوکی خلق ایله موصله ایله بیله کده وارمیوب سز شو یاکه اندن قشلامیوب لازم کلوب مضایقه اولورسه بلوکی خلقنکله بعضلرینی بابه و برعضلرینی عشایره کوندروب سز و بعذله بکارلکجیلر ایله کاخیه مهرلوکیه ایله حکم شریفی کوندرلمشدر تاخیر ایتیوب اولمشدن سز

٣٩٧ مارسیده

حلب و فتوا ارسنه حکم که مکتوبکی کوندرلدی اوله و دیاربکر و فتوا و ماردین و خارپوت بعضی وزعه لی اولوب کی زراعتی اولنیوب حاصلی میری ایچون ضبط اولنیوب و کی زراعتی اولنیوب خالی و خارپوت ازو فتوا اولان وزعه لی ارباب تیمارلرینه بعضی کسان و بکلیکی متصرف اولان یراکی طیرانغه و حاصلی اولنیوب اصل ایله تزایدی اوزره اولدقلرینی بلدرمش سز اندن خارپوت ازو فتوا اکر وزعه لی و اکر قریه و قریه کسنه تیمار و یا خود زعامت ایله دیرلکی اوچ یوز قدر سوره حکم کوندرسز انوکی کی خارپوت ازو فتوا و بعضی وزعه و زعامت اکرسانه و بیلانه اکرحالیا و بیلاماده ارباب تیمارلرینه حاصلی اندروب بکلیکی میری ایچون ضبط ایلیه سز و مقدار خارپوت ازو فتوا و وزعه ضبط اولنوب بازکی و فتوا ایلیجی صورتنی سز سلامته کوندرسز

٣٩١

٣٩٢

٣٩٣

٣٨٧

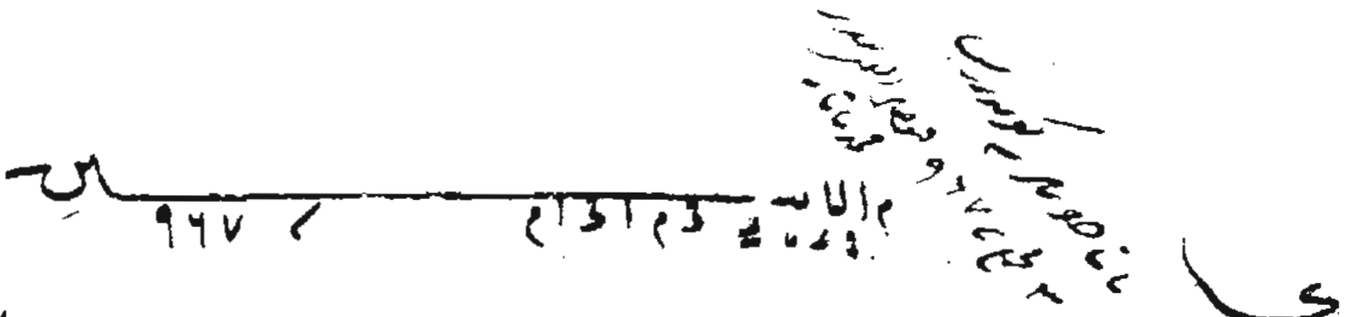

٣٨٨

٣٨٩

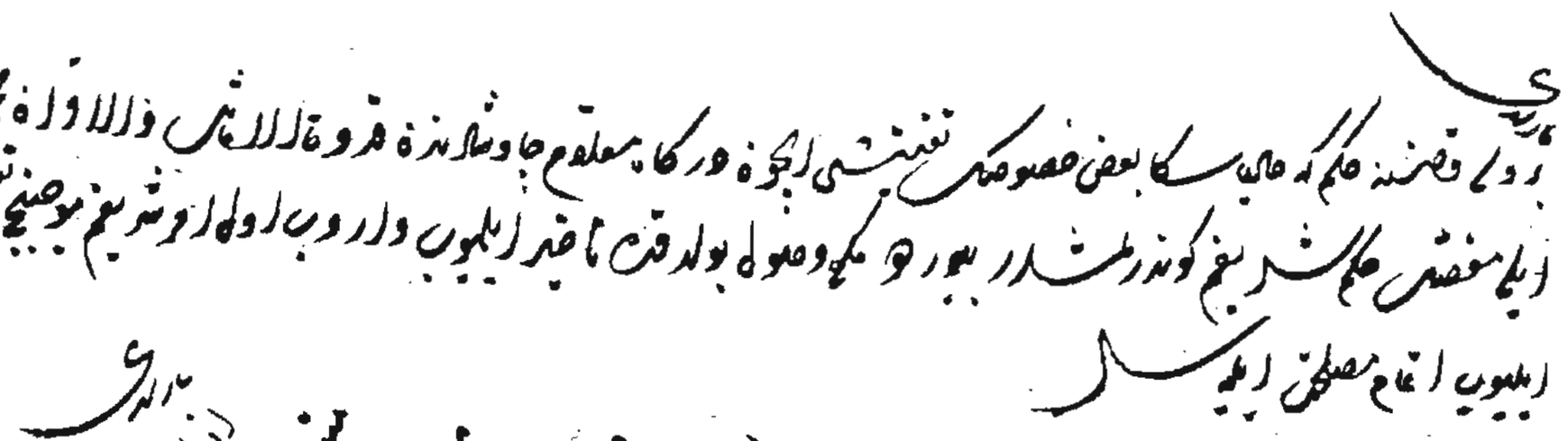

٣٩٠

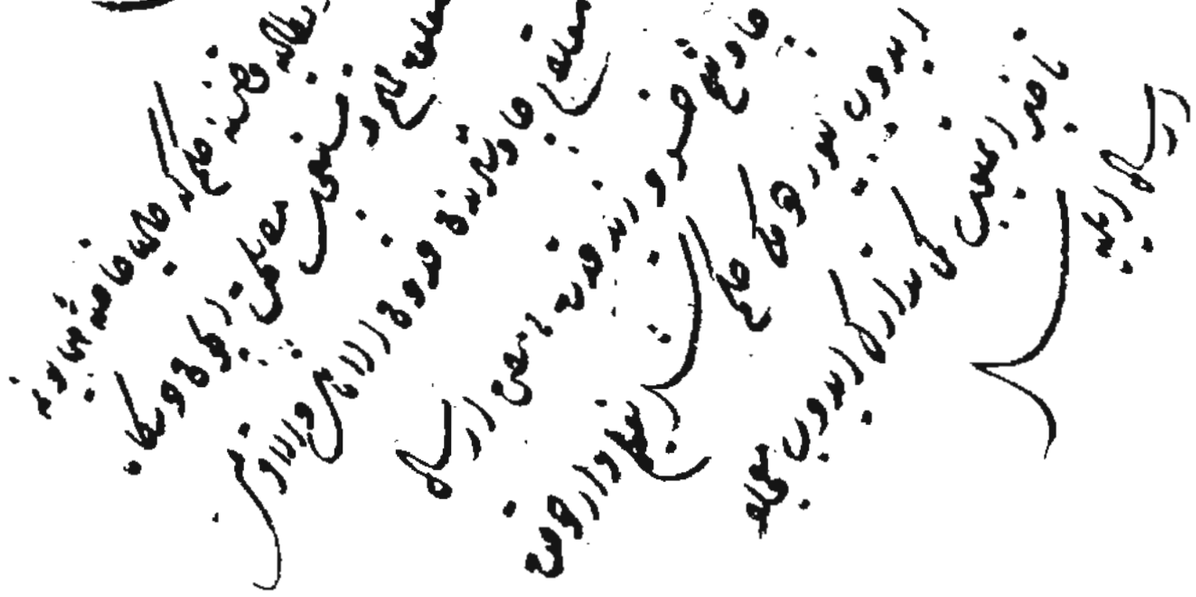

٣٨٤

بدوه بکار کلمه حکم کمکوب کوندرمش متعاویزه خصوصنده وارد اولان اوشربن موصنجی وسرحد اولان ممالک ضبط اولنمیله
بوتاریخه کلنجه بوجانبدن برحرکت واقع اولیوب اولوجه جانبدن وقوع ظاهر اولمین یه اطمئنان کوستردکدن سرحدلرن قریب بره قطعیاً
اولمدوغی استماع اولنور واکرنام حریه قلعه وصولی سرحدنده جمله ممالک محروسه بعض یرلرده پصوایدوب
بوتار قطع اعتماد واقدام المعده خالی اولیوب وقتیجا قاینده برداوته جانبه اصلا برایه ورکوورمه کلیاً قطع اولنه
قویه لرنه اکا کره مکتوبلری کلمین یکیدن ایدوب وبلوله وه بش واوه حوالیسنه شایع اولمینجه یکیدن کمیلری کلمین مملکتمزه قطعاً
اوزم اولور ویوبلورمش سز امدی سرحدلرده عرض ایتدیکمز سبب معلوم اولدی امدی بوندن اقدم زمانلرده ویرلیکده وجهله شرینده مالرلیکه
زمانطرفنده ممالک محروسه وضبط وبجاوز اولنمیوب عاید وجه اوزره وضبط اولنوب اصلا زمانده ضرروزیانه اولمیه
برو جانبدن وقوع وضبط اولنیه وبولوم اولمشدر نه اکلرزمانده عهد معاهده یه بجاوز اولنه واکر برو جانبدن منع اولنمیه بوروسیه
وصول بولدقجه بوبابده مقید اولیوب مالرلیکه زمانطرفنده شرایط عهدنامه ی مطوی طوتلمیوب عاید وجه اوزره کمی ضبط اولنوب
ممالک محمیه برو جهله ضرروکنداینه مشدر میله برو جانبدن واقع زمانده کی ولایتی وملکتمزه وضبط اولنه رعیتمز اکا تشویقله زمانده کلدکده
معاهده عاید وجه اوزره کمی ضبط اولنمیوب فواق وقوله ورعایایه ضرروکنداینه زمانده کیبان مجال ویرمیوب کمی کلمین مضرت واضطرار بنی وقوعه کتیرمک
کلمین مضرت واضطرار بنی وقوعه کتیرمک کمی کلمین وجهله اوزره ضبط اولنمیوب اصلا زمانده وضبط جایز وکلدکده وتکلیف برمیه واقع اولنه
اولنه برداوه بدوقه مصر اولنلرک صفاسزلکلرندن کمی کلمین اولنلرک حاملرندن تکلیف کلمه جکدر ایسه

٣٨٥

فقیروزه بکارینه حکم کمکوبه اقدم وولده وزمانمحلده قورصانه الدوقلمینک ایچنه مالکه وتوزکاوفیوه العین کدیرلکین اوروکارمحلنه
روبوب اولوجانبه قوایه اوروبوب سیزدکی فیوه مالکز الوب ایچنه بوننه اسبابمحمیه وتوجه کاوزره قاچوبه اوره وعاکزک
سن سعادتلو اولنه بابیوس جنوره مکتوب یازوب وصول بولدقده وکراولنه کمی رلان واسباه وسایر ایچنه اهل اسلامدن
وغیریه ذمیلرک واسبابلرینی هرنه ایسه جمله وفتر ایلیوب واولوکمی نوقورصانه کاوزره یرلرلرده مالکیه رتقالیه یه ارسال
ایلیوب کمی واچنه بوننه اسباه وسایر اهل اسلامی وقورصانه کاوزره وفتر ایلیوب فصلنه تسلیم ایلیوب سن سعادتلو وقتنده ایلچیلرمز
بوبابده سولانه رتقالیه قاصدینه حواله حکم شریفلری ارسال اولنمش اولوجه حاصل ایلچیلرمز طرفلرندن عرض اولنه (الله اعلم)

اسباه سرده اکی حوزماه کاخرلرنده رجاکوندرمش اولدیغی ایلچیلرمز

٣٨٦ برحکم وقضیه کوزلرین تسلیم ازمکارینه وفتری ایله مهرنه تسلیم ایدرایسه اولوب قبض ایلیوب حفظ ایدوب
وقوع سن سعادتلو بلدرسز ویره

٣٨١ جوار بکار نکنند بیاله باشد حکم که طالبا موسم دریا شود و ایام شتا عبور ایمک لری ورزد اولوب طونمایه معاودت ایمک ایچون بندر مذکوره ایله جکی زمانده اولوب عبور و مکه وصول بولدقده انوکا کبی کمی فرمان طونمایه خوبن آثاری پرلکن اولوب پرلوبرنه توپ یاتوب ایلیوب دریا بوزنده ممالک محروسه لمانلرینه ضرر و گزند ایرشدیرمکه امتمار ایلیه طونمایه معاودت ایدوب غوون ایدوب سن سعادتله کلوب ملاقی اولدقلری تقدیرده کلوب وقدغه مسنده غفلتی جایز و کلدریوبلرده مقصرون اولوزن اولوب احوال و اطوارینه نظارت و کمال دقت کاسه ارینی طونمایه خارجدن پرلکن اولوب و غیر کمی ایله معاودت ایدوب ملاقی معرفتی امتمار ایلیه غفلتی ایله بولجانه ضرر و گزند ایرشدیرمیه جکلری بصورت و اثبات اولوزن اولدقلری

٣٨٢ مقدر بکار نکنه حکم که بوندن اقدم سکا باکرن توزسیاه، فیوار و غله ذخیره لری کوندرمک و بوراده مکمل اولمشده اولدقجه و معاودتم کاکاه متوقف اولوب بعد و مکه وصول بولدقده تاخیر اتمیوب اولوقته باکرن توزیارا و غله ذخیره لری کوندرمش اولدقلرینی مجمله علیا، ارسال ایلیه

٣٨٣ طمشوار بکار نکنه حکم که جانیا بوندن دیوبه سن سعادتله مکتوب کوندرمش بوندن اقدم و ایشبو اقلاقده پرلکن اولوقته اشراو شتا بهاری و ایشبو زمانده قیش اولوب هوا فاسد اوه و ایشبو اقلاقده کلوب بندر اقصارایتی و قیوار و غله لری مکمل و مکه وصول بولدقده بوبابده کی مقید اولوب تنبیه و تحکیم ایله مسکی و کمر اولنه اوبله قصار که صحاریده کلوب و ایشبو اقلاقده و خارجی و نجاوز امریه ایشویلکه و ایشبو قیوار

۳۷۶ حلب

قپودن بکار سه حکم که حالیا سکندر به قبول نزاوله قدوه الامرا والکرام شجاعت زید قدره سمّ سعادت آرود کوبدرو
وریان کرکن روزکار اولوب وباخود بعض لوازم ایچوه قدیمه سیدوکی لبهانکن ه اخذ لی ولنه کلوب حالیا کرمک لازم کلدکده او
وارور ویومانیو اولدوغکوز بلدروی امدی بیورو حکم طوتنا رهیا بونم اولیا جانبان وارو حوقه انو کبی روزکار اولوب
وباخود بعض لازم ایچوه لبهانه کیرمک لازم کلدکده سمّ سعادت غلو اولاه عهدنامه موجنجه اولو ویرمانیو لوبیلیس که اولو بسبب لبلا طوتنا
بهابونه خضر کلمکلو اولیه

۳۷۷ حلب

حلب وفتوا رنه حکم که حالیا و لایتین عربکی ارسال اولنیخ خزینه سنکی معجله ارسال اولکین اولو ایدوب وخزینه کتورمک ایچوه
اعزاز وکلس سنجاغی باکی جانبولاد ولوع عرب بیلی تعین اولونوب اولو بابهم اکه واردقده حکم شرعیه کوندریلوب بیورو حکم وصول بولدقن
قدیمه خزینه ایلی بیلی قوشلوب نمقدار آرود ارسال اولینوب کلمش ایکن اولو نمقدار قوشغه واردقده انلرک بیلی ایلی معجله اولوب
ایدوب کوندرمسی منازل وواصلات کبی حفظ وحراسی ایچوب خضر وکتدار شهر مکه زیاد حضرتلرینک
وبو قوشلوغه کنه ارکان دولتلو بکلر بکلیکی وارسه اولینیخ خزینه ورسکی اونلرنی خزینه طلب ایتدوب یانلرنی کوندرمسی

۳۷۸ حلب

جانبولاد بکه حکم که حالیا سمّ سعادت ارسال اولنیخ خزینه یسنی بیلی کتورمک اولو ایدوب اولو بابهم وفتوا رنه حکم کوندریلوب
بیورو حکم وصول بولدقن اولو ارسال اولنیخ خزینه ایلی بیلی کلوب منازل وواصلات کبی حفظ وحراسی ایچوب
خضر وکتدار شهر مکه زیاد حضرتلرینک بوبابهم حلب بکلر بکلیکنه واردقده حکم شریف کوندریلمشدر

۳۷۹ حلب

حلب بکلر بکلیکنه حکم که حالیا سمّ سعادت ارسال اولنیخ حلب خزینه سنکی اعزاز وکلس سنجاغی باکی جانبولاد ولوع عرب کتورمک
اولو ایدوب اولو بابهم مشارالیه حکم شریف کوندریلمشدر بیورو حکم وصول بولدقن اولو ارسال معجله خزینه ایلی قوشلوب
کوندرمسی شیمدیکدر

۳۸۰ حلب

مصر بکلر بکلیکنه حکم که حالیا مصر ولایتی وجوارلری و شام وحوالیسی و غزه حصاری ملکتی کوندریلن ارسلانی ولی بک ایله
قاچ ولی انبالی اولوند وسعد الدین مصطفی بک مبارزه سنه وردیرالدن بری مکه شهرک اردنی مکه کورسهاک اردنی طرق واریاولی جنب
سنی اولو ارسال اولنه زخایر نقدیه سنی اولو بیورو حکم وصول بولدقن اولو ارسال اولنیخ خزینه ایلی
اطلاق اولنمسی

۳۷۲ بعد دو فصله حکم که عالیجاه و بنیوه ورواری اولنلر قرنبین و نیم صوده یا اقرار اولنه دیو بعض ارباب اغراض
بیورمغله که وصول بولمدی - کوندن بحق اولنلرک اوصوده یا قرنبین اولمیوب اسلامه کوندرمس

۳۷۳ بعد ثلثین و بعده سنه حکم که ملتزم کوندرجی بوندن اقدم برکنج اولنه اغلوه پی بکاری نیجه ولیه و لایاته برکنج اولمادیدی شمدی
مزبور برجملسی اولمق ولایته نیجه اولوب میرچو و بوه کنی اوزرینه کلمکی فصدیله اپدرلر میرچو و بوه عسکر طلبی ایدرلر طلبی
اولندوغی قدر عسکر و پاس و بوقاه اولنه و عین بلدرجی لعدی بیورمغله کلمکده بوه کسنه اولنه بیوه و بن و رقبن متنفذ بعض
بعدازه عسکری ایله وایا حاضر و مهیا اولوب میرچو و بوه جانبنه ناظر اولوب انوکی کبی و کزاولنه اهل فساد و کن ایدوب اغلب
ولایته و فی الجمله ضرر ایدرلر ایسه اصلا تاخیر انمیوب وارمغه حاضر اولنه کلمکه باشلدوقده قوش انمیوب انولرله صاوشوب جمله ظهور
کتورمغه کلکه معاونت و مظاهرت ایدوب اطراف و جوانبنه واقع اولنه و عکس اقتضاسی اعلامده خاطر اولیسه الله اعلم

۳۷۴ بعد ثلثین و بعده سنه حکم که مکتوب کوندرجی بوندن اقدم اولنه بش بیک مد ارپه مکس مقداری کوندرملمق صاری و اغلی
کوندرمکی اوزره اولنه و عین بلدرجی لعدی اپدیه خصوصی ایچون کوندرمکی بیورمغله مکس سعادته اولنه بیوه و بن خلصه سنجق اولنه
ارپه وه باقه قله نیم و فی تاخیر انمیوب تدارکه وارسالنه مکس باشلدوقده قوش انمیه

۳۷۵ قوجه ایلی سنجاغنی مجدده رکابنه ایده مولانا زید فضله حکم که ازنیق قضاسندن واقع اولنه وجوه جدید سلطانی
اورخانه علیه الرحمه والغفرانکی اوقافندن سکوده و اسمدلو نام قریه نی رعایای سنه سعادته رقبه صوبوب و کزاولنه
قریه رعیتلری دفتر جدید خاقانیده عوارض و یولنیده و تکالیف عرفیه ده معاف و مسلم اولوب الفت معافنامه اولوب
وارویو بلدرجی یاکه لعدی و لایتی دفتری سنکله یدیحه اوغلنه بیورمغله کلمکده وارمغنه و کزاولنه
قریه رعیتلری دفتر عتیق و جدیده کوروب نوعیله قید اولنمش ایسه صورتلرینی صحتله اوزره ارسال اولنه
مهر لبوب کوندره

٣٦٨

بعد لقه بکار مکمنه حکم که حاجی ورکا معلوم چاوشلرندن قدوه الاشی ولاوزه محمد زید قدره اولایق ایله بعض یه ارسال اولنمشدر بیورلمق وصولنده بولدقده امر وسایر ولایتی وجوه یه اولمشدر مسطور

٣٦٩

بکی بازار قضسنه حکم که مالک فی دسمده بکچه تلیک ایچون اولغله بحواله مکن قانونه معین اولمغین ورکا معلوم یابا باشیلرندن رویکویلو محمود زید قدره ایله منعقد حکم همایونم ارسال اولنوب حکم شریف عوارض دیوانیه ونکابنده مصاف ایچون حکم شریفین ویریلماغله فراغلغنده تعلق ایدن جیوب قانونه اوزره اولغله الوب واولغله الیمنده عینی ایله مصاف اولوب اول باب وفی حکم شریف ویریلماغله فراغلغنده واقع قانونه اوزره اولغله بحواله دفتر اولغله حکم شریف واردوروب تعلق ایدن جیوب اول حکمی واقع الوب محرر جیوب سنه سعادتمه کونده سل ویوسطور معتبر ایکی تخت قضا کتب معدنه خلق الوقف اولغله ویرمک ایچون حکم واردوروب حکمه بعد التحلیف خلق ویوبارلمشدر معدنه بازلمشدر ویوا اولغله ویرمکله تعلق عمال اندکاری وجه رایه یابا باشنه تعلق اندکاری موجبی ایله سنه سعادتمه عرض ایلدکده اعده اولوب شریفین اولدقده حکمی اولنارده تعلق ایدن جیوب اولغله الوب حکمی واقع الوب محرر جیوب سنه سعادتمه کونده سل ویوسطور اوزره معتبر ایکی معدنه خلق ویوبارلمشدر ویوا اولغله ویرمک ایچون حکم واردوروب حکمه بعد التحلیف خلق ویوبارلمشدر معدنه بازلمشدر ویوا اولغله ویرمکله تعلق عمال اندکاری وجه رایه یابا باشنه تعلق اندکاری موجبی ایله سنه سعادتمه عرض ایلدکده اعده اولوب شریفین اولدقده حکمی اولنارده تعلق ایدن جیوب اولغله الوب حکمی واقع الوب محرر جیوب سنه سعادتمه کونده سل ویوسطور اوزره معتبر ایکی معدنه خلق ویوبارلمشدر ویوا اولغله ویرمکله تعلق عمال ایدن سنه منوال جیوب ایله الوب حکمی واقع الوب محرر جیوب سنه سعادتمه کونده سل ویوسطور اوزره معتبر ایکی معدنه خلق ویوبارلمشدر ویوا اولغله ویرمکله تعلق عمال ایدن سنه منوال جیوب اولوب باقی اولغله الدرفبر والانمن اولغله حکمایین واقع الوب محرر جیوب سنه سعادتمه کونده سل واولغله عمال ایدرادوه باباباشی دعوی حق ایله شرعلی اولکه باب اولوب ایدوب وعمال ایدن عمال کلیه اسعاده ایله یازوب بلدن سل

٣٧٠

اماسیه قضسنه حکم که مکتوب کوندروب بونده اقدم اماسیه ده حصیانه ایدوب کیفه کمنار که اهل عیالاری ساکن اولدقده فاریلی اوزره حصوصن بلدرمش سل اعده بیورلمغله واریلمق بابالی معتبر اولوب شهر فلغنده اولان اولغله کمنار اولرین طلب ایله کارزمه شرعلی تابعین اولغله ملکارین صاحبلرینه البیورمیوب خلاف شرعله ملکارینه کمنده وضبط اندیرمیوب ایکیسنه اولغله نه جانبه ولی کیفه ل

رضوان حاوشیر فوه
کرکانه ایله کونده زیدک
وسیکا ایچی ٩٩٦٧

٣٧١

٣٦٦

٣٦٤ بحرین حاکمی و لوشاه حکم کہ بونده اقدم عتبهٔ علیا به پنج وقیه آومک وارد اولوب آستانه اولین آشیانه دستبوسیده مدرک مکانن
عرض عبودیت و اخلاص و فوط رقبت و اخفا من ابلدوکلای ایلده سنوک ممکنی عواطف علیه شاهانه ظهورن کلیر ممکن ولایتدن سنجاق
طریقیله عنبهٔ اولنوب براث سعادت زیارت خسروانه اولنوب اوله و اینجه اولاه بکلربکیلر و بکلر قولاروه و سایر عساکر
ظفر مآثر تبنیه و تاکید اولندیکدن صکره ممالک ولایت و رعایا و برایاکه دفتر و تجاوز اولنمیوب سایر ورکا معلومه عرض عبودیت
ایدنلر کہ ایام سلطنت همایونده آسوده حال اولوب اوج اولمندن حالا بکلربکیسی اولاه مصطفی پاشادن صکره عرض و اعلاه
اتحفهٔ فتوح بعض اوردوی عساکر له تحت تصرفکده اولاه جزیرهٔ بحرینه تجهیز و فرق و تجاوز ایدوب مستدعی و قوع و معزلرک ایکی نفر
تدارکی اوزره اولوب و کفار طوفنده و فی روجانبده الوب کندوکلری قاره غل و سایر سعادتلو الوب بالفعل عساکر اسلامیه جزیرهٔ مذکوره
اولمغله قاریز بصره بکلربکیسی جانبنده اعلاه اولمغین بو بابده مشارالیه بکلربکی و سایر لکا متابعت ایلیوب وفاه همایونه اولمدیکین
عتبهٔ علیایه ارسال عبودیت اوزره اونلرک وفاتی و تجاوزاتده وکلری اجلده موجب عزل و منع عقاب اولدقلری اعلاه و اشعار
برینه آنوبکلربکی ارسالی اولمغین اوزره ورایلر اولمه سوالنی اتباع و سوابق اعوامده اجرا اولنه ورکا سعادت مدارونه اولمغین
عبودیت و اخلاص و رقبت و اخفا صاحبقران سنجاق بیورمغله مکه مکرمه و بکلربکی و بکلری و سایر بلده اولاه عساکر اسلامیه
همرنه طریقیله اولورسه امین و صاحب روجانبه ارسالی و ایصال ایلیه سنکله بومعامله اوشبو اوچ اولمدین و ضبط ایده اکر بکلربکیدر و اکر بکلربکی ور
عزل اولنوب حقارنده کلمغین برابنه انوبکلربکی و بکلر قولاروه ارسالی اولنمه سایر ابنه موجب عبرت واقع اولوب روحی رفته کی
اکرمحاه و اکر آوه و اوچ اولمدین صکره سعادتلو والیا عبودیت اوزره ثابت قدم اولمکله ابنجه اوزره ارسالی اولنوب و من بعد حالیه ارسالی اولنه بکلربکیلر قولاروه و سایر اولجه ابنلر اولاه اولوب سایر عساکر ظفر مآثر تبنیه و تاکید اولندیکدن
بکلربکی و بکلر حسن انتظار و انقیاد ایله حوالی همایونه متعلق اولاه امورده و اولجانبلرده اولاه یاکلیاه کفار خاکسار روه ضرر
و کزند ایرشدرمکه بالجزم معاونتده حقیقه فوت اقامکی سرمایهٔ عزت و سعادت بلدر

٣٦٥ از ینجه حضرت حکم کہ بونده اقدم اولوب بارید کی قبوکندزی اولاه محمده کہ اسپانیولر کچوروه و ویرو زعامه متعرض اولاه حسن کندزی
بعض مکسنه ایله جبر و تکبیر اولمغله زمانمزده ابنجه حبس اولنمش ایدی اولمکسنه بالفعل ابنجه حبس میدر بعضه اطلاق اولنمشدر
معلوم اولمغله لازم اولمغین بیورحق مکرم وصول بولدقده کوندرلن اولمکسنه بالفعل ابنجه حبس میدر بیچه ور بازجن بلدرسل

۳۶۱ مصدقیو و اغ شجاع بکر حکم و اغی بازله که محافظه و لایتی اچوه دریا یه چقه و عکس راست کلدکده کمانده اکرو ندیکلو ور
و اکر ساغ لو ور و چپ و بنکلو ور ایچارنن چپ یکا قولنور ایسه النده سن اول ایدوب بیور حکم انوکه کمه و ندیک ساغ و چپ و بنک
کمانده دریان راست کلدکدن ایچارنن اولاه چپ یکا قوه اوم موصیه الوب ویرمکده غلط ایدمازسه و مانع اولامازسه یازوب
سن سعاده عرض ایلیه سل

۳۶۲ ایلیه اول سنجاغ قپتانیارنه حکم که حالی مختص قضا کوزه بعض سوخته طابه نی و بعضی ولق سوخته صورتنده یات و یراغلی تعیین اوزره کرفس فساد و شاغ
ایلیوب اول و یا صوب اول و غلده چکوب آوم قتل ایدوب و بکز اعتماد فساد و قاره اولمه و قاره اسقاع اولمغین و معوله فساد اوزره اولیاغی
الکتورمن حضارنده کلمکن ایچون زعماء قره و الاتلی و الاوزه بعض زیده قدر تعیین اولنوب بیور حکم حکم شرعله مهر قضاکن مختص
قضاسنه و اغی اولورسه کوپسی انوکه کبی سوخته طابه سنده یراغ و یاغ ایلیه تعیین اوزره کوپ اول و یا صوب اوم قتل ایلیوب اول و غلدن
چکمازسه الکتورمن مجال و یرمیوب حضارنده کلمکن صوکره تعیین اوزره یراغ و یاغ ایلیه کرفاره الکلاو اولمه قدم قبیحت ایدمازسه و مانع
و طور اقمازسه و اقوالی و اقوبالنه و یا بکلم شرعله بولدرمیوب اولمانی تکلیف ایدوب بولدرمیوب یراغ و یاغ و تعیین اوزره کرفس
و اغی کبی صفته کلوب مختص برنه قوپسه و یا بکلم مختص قضا کوزه اکر سوخته طابه سیدر و اکر سایر سوخته صورتنده یراغ و یاغ ایلیه فساد
اوزره اولوب تعیین ایلیه کرفاره اعلی فساد ی الکتورمن عنوه و قاتوه اوزره حضارنده کلوب اول جوابنی سوخته طابه سنکه فساد و شاغنده
نظیر و یا کی ایلیوب بو یانه ایلیه اعلی فساد کی یاغ من الیوب قاچمن اولنمغه و کسنه عالاتنی اولمان خلاف شرع و فعل اولنمغه و عنوی
و اقع کسنه یه نسبه اسناد اولنمغه زیاده قدر ایدوب تمام موخصوصده صحیح صریحه تابع اولوب محتاج عرض اولماه یازوب بلدرسل
و اغنه کبی یراغ و یاغ ایلیه تعیین اوزره مقدار موصفه الکلمز حضارنده کلمز و کلمز و قوع و کنه مانع کانه ایدوکنی مفصل یازوب بلدرسل

بر کلمه اولمان و صیاکزنه

۳۵۶

۳۵۷

۳۵۸

۳۵۹

۳۶۰

۳۵۱ مصدر بکار یکصد حکم که حالیا محروسهٔ مصدر. ساکن کمال احمد بن عبدالله ایلی بر بوزوق علیا یک سر سعادتلو استخدام ایچون حضوری لازم ایدوکی بیورو حکم وصول بولدقده تاخیر اتیوب مذکوری لازم اولانه حواله ایلیم مجلله و نور ایلی عتبهٔ علیاده کورنمک و بیانه اندر بیسر

۳۵۲ کیمیه قضیسنه حکم که مکتبر کوندر جک بوندن اقدم قاره غاج ایچکز و اسکدار اولانه اوشر یغم اورنج رعایایه توزیع اولندقده قریه و عماره و شرب و شناوبلر معروف جاغ عمال و قمی ریس نام کمسنه ایچکلری اضافه ایدوب اوه اطلق اتیوب قسمنه یشر و سعر ایدوب اولیکده ازاله ایلدکدن صکره حسن

واکر سایر لوند طابند سیدر براغ ویساغ قصار اوزره جمعیت ایله کره ایله قصاری لله کتوره قصارنده کلوب وخسوز وواریده الله کلمالری
وخ وجه مسرّوح اوزره کوره قصر اولوب جوابنی اکر سوخته طابنه تسیدر واکر سایر لوند خسوز وواریده تطهیر وپاک ایتیوب بویانه ایله ایله
قصار کرکی ایله لنوب حمایتی اولنمقده وکذلک حاکم شرع اولنلر خلوق شرع وخلق وکذلک اولنمقده وبعض واقع مکسنه یه ایله قصار اولنمقده
زیاده حذر ایدوب تمام مرحضوصده حد صریحه مایه اولوب محتاج وقوف اولنلر یازوب سر قصارتنه بلدیرمکسزین ونقدار ایله قصار الله کلوب
قصارنده کلمدوکنز وقصارنده کلمالری کی جرم وکناهلری نه ایدوکی مفصلی یازوب بلدیرمکسزین

٣٤٩

حاقه دیسلمه نقل ریشه حکم که دریا به دکنار خاکسار ترکه ویرلمکی لغنوه اولوب نیچه دفعه تنبیه وتاکید اولنمشدر ایله اولله بعض کیمسه
اوه متعرض بالیاده ترکه اولوب ولرق کتمان بیله اندرکاری استماع اولنوب بیورلدیکی وصوله بولدقده وریان کی وکیل ایله بویانه
کوکلی متعدد اولوب انوکلی ترکه ایله اوه بویانه متعرضلری اوزرینه کلوب سکر بکلر وریوب کافه ایلیوب کی ایچنده وجه کافی بولنوب ایله
قانونیه اوزره کمکلری ایچنده دارالاده مال قیوب ترکه سیله محدوده کلمکسزین بولنوب کوندرمکسزین خصوصی ونور محتاج ایتمامدر ایکه کوره بصیرتله اوزره
اولوب ترکه ایله اوه متعرضلرینکی کمکسزین بولورسکز بکلر وریوب اوه اوزره مال اولوب کمکنه کی ایچنده حاکم شرع اولنمقده زیاده
حذر ایلیسز اکر جرو بیکلوده وعنیده انوکلی التزنده اوشبو اولیاری واقف کافت ایدسز

٣٥٠

بعدلس ویوع سنه حکم که عالیشانه اولان عبودیتی رفیقی مقتضاسنجه عالم اوزره هرسال ارسال اولنده وغی اوزره
عتبهٔ علیه شاهانه وبارکیره ارسالی ایدوب اندن ماعدا کوندرمکه مکنه بارکیر اکر ذال اوغلنه وقرابه متعلقدر واکر سایر هرنه
عرض التمش حکم معلوم اولوب وارسالی اولنان شاهانه وبارکیره واقع واصل اولمغین بیورلدیکی وصوله بولدقده من بعد ولی ضبط
وحفظ مملکت وضبط عبادی رعیتی بابنده وقتنه فوت اتمیوب هرجانبه حاضر وناظر اولوب اکره ویاسقو جانبارنده واکر ذال اوغلی اوندوقنی
طرفارنده واقف اولدوقلری اخبار صحیحه ایله سر سعادته اعلام ایده کلمه

٩٦٦

٣٤٦ وزیر بکار بکسنہ حکم کہ مکتب کوندرجی ماہ ذالقعدہ نکرادہ وروہنی کوزحلوجخ نام محلی واریلیں قدوۃ الاماثل آقالکرام قوجہ ایلی سنجاغی بکی
عالی حوالہ عنہ نکر طقوز قطعہ کمی ایلہ محلی قرنورہ حد سکاملہ قراولدوغنی ماہ مبارکی وروہنی صبوت نام موضعہ واریلیں بخشیدہ اکوہ
ارسال اندوکہ یونس وعلی نام رعیتلکلوب کفار خاکسار کی طوتنہ کہ ہرنیچ آثاری بوزیلیں ومسنہ نام محلدہ صوتماریں طلبشم چوقوفار بنم
طاتلہ کاوزی ایلہ اسپانیہ کاوینکی اولدہ عدا وتاری اولمغین بریرنہ قلیچ قویوب محکم جنکی اولوب الیتی یدی بیک مبارزلری کاوغنلی
اولندوغنی خبر ویروکاریں بلدرشی سز امدی ہرنہ کوزی ایلہ کہ معلوم اولدی بیورہ کہ من بعد ولغ کفار خاکسار کی احوالی اطوارینی
وفکر فسار وخیالی کاسدارینی تتبع وتحصیل ایدوب تمام احوالنہ وطوتنہ کہ بوزلدوغنی معلوم ایدہ سز ولغ وقوی اوزرہ بلدرغین اعدا اوہ یکی
وکن العبیکی حیلہ وخدعہ سندہ احتراز ایدوب تمام بصیرت وانتباہ اوزرہ اولوب غفلتی ایلہ طوتنمایہ ہمایونہ وبالہام واثق اولمانلہ

حضرہ کرندہ ایرشدرمکدہ ارجمند ربیع سنہ ٩٦٦

٣٤٧ حلب بیگلربیگی وارلی محمد چلبی حکم کہ حالیا سنہ سبع سبعمائہ آدم کوندرجی مالیدی تحصیل ایچون طرابلوس وشام جانبلرینہ وارمغی لازم اولوب
اولباب حکم شریف طلب ایندوکہ بلدرشی سز بیورہ کہ مالک تحصیل ایچون لازم اولانلرینی واروب جمع وتحصیل وقوفیرتکدہ
بابنی صاحی جمیلہ طرہ کنوز سنہ

٣٤٨ حلب ایالتی سنجاغی وفقیلرینہ حکم کہ حالیا تکن قضاکوزہ بعض سوخته طابنہ سی وبعض ولغو سوخته صورتنی بان وبرزغلی تعیین اوزرہ کزوب فسار وشاغت
ایلیوب رعایایہ تعدی ایلیوب اندہ بعض لوندطابنہ سی تعیین ایلہ اوباصوب آدم قتلی ایدوب بونکرامغی فسادوہ فانی اولمدوقاری
یستمایہ اولغی وتولہ فسار اوزرہ اولنلری الہ کتورغی خصوصندہ کلمکی ایچون زعامہ قدوۃ الاماثل والاقرانی ومقبول زبدۃ فخر تعبیر اولنوب
بیورہ کہ حکم شریفلری مرفقلرکی تکن قضاسنہ واصل اولورسہ انوکی کبی اکرسوخته طابنہ سندہ واکرمبارواوہ وسوزلوندطابنہ سندہ
براغ ویاغ ایلہ تعیین اوزرہ الہ کتورغی تعیین ایندکلری بیانلرینہ وطوراقلرینہ واقوام واقربالرینہ وبالجملہ شرعلی بولدرمس لازم اولوب
بولدرغی ولغ براغ ویاغ ایلہ تعیین اوزرہ الہ کتورہ کلدہ اہل فسادلری حال وریبوب صغارندہ کلمیوب زیادہ ماعدا سایر خوسوزخواجندہ الہ کلمکلرینی
دہ دعوی وجہ ایلہ المسنہ اولرینی حضورہ احضار وجہ مسندہ رفع فصل اولنمغہ دعوی لریش شرعلی اوزرہ تفتیش ایلیوب اصحاب صغوفہ طابنہ سندہ
صغارینی ایبوروکدہ صلاح زمان بابنہ اولوشرع شریفہ مخالف ایدوب محکمہ برنہ قویمیوب وبالجملہ تکن قضاکوزہ اکرسوخته طابنہ سندہ

٣٤٣

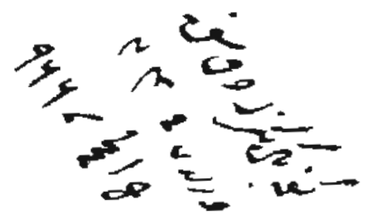

كفه بكنه حكم كه حالبا ارزاق نوبتجى اولاه يكچرى قولارومه باش اولاه باباشى اوركا معلومه مكتوب كوندروب اينه اولاه يكچرى قولارومك حضنه اى
باعث مضايقه اى اولدوغنى بلدرمش امدى بوندن اقدم يكچرى قولارومك حضنه اى خصوصنده وقتنده سكا احكام شريفه كوندرلمشدر وخيره
خصوصى اتهم مهما ندندر بيورولمكله حكم شريفم واصل اولنجه مضمونه تاخير وتراخى اتميوب ارزاق نوبتجى اولاه يكچرى قولارومك حضنه اى
ربلمه حضنه اينى ندار كه ايدوب مضايقه چكدرميه سن اوراق حرم سعادتمه مكتوبى اعلو ريكيسل

٣٤٤

تبدوه بكارلكنه حكم كه اوركا معلومه مكتوب كوندروب وره واماه اصاه اولاه اعدا جانبنده ضرر محتاجه اولميوب بجمله سرحد اوره
اولارى تنبيه وتاكيد اولنمغله وره كه كهى رعايتى اولنوب قلعه وبقاع اعدا يه مضرت اندرمامكله اوتده وقتى بوجانبه ظاهر اولمضرت ايجاب
ايدر هركتخداى وسنماى اولنمز سابقا جايده وقارى كتخداى وره حضرتلرندكارى اعلام اولندقده تاخير اتميوب قوللرى اوغلنه مكتوب كوندروب اوره
جانبنده مملكتمز برقبه لكدن زياده اولمازلكين جايده وقار كوتوب حواليسى ايلمك مقدر بوضع اكثيوده يه اعتماد واعتبار كوزيله مقدر وبو اعلام
اتدكده جواب نامه سى واصل اولنوب اكر وره يه رعايتى واحتمالى اكمكله بابامك وبتوم رعايا اولمه كذب وحيله ايله وره طلبى اولمزدن اماه
اصاه اولنوب مملكتمزك امن اورتمسى ايكين ازاله اولنه وره ايجاب ايدر اوضاع وحركات ايلمكله احتمالدر اكه بناء عليه وره واقع اولانى
شمديدن باركين مملكتمزه اولاه يكلك وعسكر برلوبرندن ساكن اولوب وره كسمهوه. مالا يكه ثابت اولا اصله وكتى وبرجه ضرر اوليه ويوه وضعاتى
تنبيه وتاكيد اولندى بوصفه وقوع مكرر تنبيه اولنمسه كه غفلتله وره يه مخالف وكتى صادر اوليه ويو بلدوكين وجه مستوجع اولوز نوتاريخ وكين
وره يه اعتبار ايدوب برجه جمعيتكارى اولميوب هربرى برلوبرندن ساكن اولوقارى استماى اولنوز جو بلدرمش سن لعدى اعداوه غفلتن
جايز وكلدر بيورولمكله وصول بولدقده وايجابيدرت وانتباه اورتمسى اولوب احوال واطوارينى وفكر وذ استماريتى تتبع وتجسسده غايه
اولميوب مالا يكه اثار طرفنده ممالك محروسه ضرر اوليه بوجانبده وقوع عدم مغاير وضع اولمز ميوب حضرتلرندن شرايط عهد واماننى
كما كان عادت اللهيه وقتا بوقت اولاه بازوب بلدن [illegible] واصل اولدقده رعايا سكنه لعاصدر سياى اولوب
وعرض اللهكر

٣٤٥

اوريه نوتامه بوسنه نكوداى تخارين بوده رعيه ازبرتر

شتى ٩٦٦ بك اوه رئيس مصطفى ايله
كوندرلدى ٩٦٦

٣٤١

بوسنه بکی مالغه چکمکه حالیا امیر الامرا و الکرام بدوه بکلربکیسی رستم وام اقطاعیدن معاد تمکتوب کوندروب انلر اوغلندن کندوسنه
مکتوب وارد اولوب وقتا ساعه اولنه زمانه وره یه ورمه صاحبلرینه اولدوغنه بنا اسعد امرم اولاه بکلربکیلکی وعساکر وکمکی
وبرمه جاندن بویله معذرت قصدیله استوار ویوه وضابطه بنیه وتاکید ایلدوکمی اعلام اندکده حاکم بوسنه سعد امرم بالفعل تحقیق واردیغی
احوال ندر ویوجواب طلبی اندن عرض ایلمش امدی سابقا صاحبقرانه اولنه عهدنامه کاکا مقرر بیورلمکله واردیغی بویله متعهد
اولوب باسین واقیه اولاه شرایط عهدنامه رعایتی اولنوب مادامکه انلر شرطندن وره یه مغایر وضع حال اولیوب برو جانبه عصیان
وتوقف قلیچه سندانی اولاسعدو. الکاکون عهدنامه مجانبی اوزره جانبه کسنه یه وفاق وتوقف اندرمیه سیله تاعقلنی اوزن اولمق عرض جاز
وکلدرمه ولیا بصیرن اوزن اولوب عهدنامه یه وبن طرفدن مغایرت عقلنی ایلیه رجحتی حضرده کندیسنه بیلدرمکه باسین مجد وعاجل اولاسیله

٣٤٢

بیوه بکلربکیسنه حکم کامیاب وارکا معلومه مکتوب کوندروب سابقا بدوه بکلربکیسی اولاه وضع طوبغوه بکی امن واماه ولایتی
خصوص اچوه حاجی پاره قاه بنا اولنمق لازم وروبوه من الکیمن تاخیر اتمیوب مملکت حفظ وحراستنه واعدانک وفع باسین
مناسبی اولاه مخلت وبه کوره وکمکی اوزن پاره قاه بنا اندرمیوب وبنور پاره قاه اچوه یکیدن اکیوز توفنکی کاغذ یازوب حفظ وحراست
باسین وقیقه فوت اتمیه سی جهتیله مزبون حکم شریفی وارد اولمغین وکزاونه اکیوز نفر توفنکی بطقوز یوز الملی اچمکه
عین تسعه یازوب بالفعل خدمتنه وررلمه قاه پاره قاه وبنورکی بیاننده مباشرتی اولمغین فوتی اولوب وکزاونه پاره قاه
بناسی لازم اولدوغنی بلدرمش امدی بیورلمکله اوسابق اوزره عمل اولیوب ولازم اولاه مستحفظلری اولوجهله
دوشن کدوکاروه توجیه اولیوب حفظ اندرمیه

۳۳۹

بعد لو بکار یکسنه حکم که حالیا عصیانه اورن اولاه اوغلو بایزید اولی جانبلرنه توجه ایلمک احتمالی اولوب بغداد و محافظه سنجغی صوبه سی اولمغله
اغالرمزه ایلچی و بشیوز نفر یکچری قولارندن ارسالی اونشدر بیورلمغله وارلوب وصول بولدقده ارسالی اولنان قولارمک اگر خصوصی حضورلری
و اگر سایر لوازم و مهمات بدرقه اولمقان و بعضلری تدارکی ایلیوب مصابقه چکدرمیوب اطراف و جوانبنه کوز و قولاق طوتوب اونکه کبی اعداوه و کلت
اولورایسه وجه و مناسبی کورولمکی اورن اگر قلعه کنی حفظ و اگر سایر صوبه و صیانتی لازم اولاه محلارده کرکی کبی حفظ اتدروب حذر و کوندر
ایرشدرمکده زبان حذر ایلیه سی اونکه کبی سن لازم کلوب قلعه وه خارجه چیقارلوب اورسمک ارسالی اولنان بشیوز نفر یکچری قولارندن و حالیا موصل
سنجغی بکی اولاه اعتماد اولاوه اکارم و اعلم و قلعه دار قیوب کرکی کبی تنبیه و تاکید ایلیه سنکه حفظ و حراستده وقیقه فوت اتمیوب
قلعه یه بعد اوی اوکان و بجمله حفظ ایدن و بکار یکیدکلری متعلق اولاه کوروستاه بکار بنه اولنی سنجغاری حفظ ایچوه حکم شریفی کوندرلمشدر اولاده بعض
اوکان و بجمله تنبیه و تاکید ایدن سنکه مدیری سنجغاریی حفظ ایدوب ورندای و سایر امور و عبور اولنانی برای بکلدرمیوب اعداوه حذر ایرشدرمیوب
اوکی کبی عسکر ایله اولوجانبه توجه ایدوب خدمتی واقع اولدقده بجمله سیله یکدل اولوب حوالی همایونه متعلق اولاه امورده بذل مقدور ایلیوب
واقف اولدوغکز اضباری اعلامده قصور ایلیمیسز و ارسالی اونان چاوشلاوه اولاوه حکمی اولوب سن سعادتلو کلمکی ایچوه رخصت ویرمیوب
بعض بکلر مستعفی احکام شریفه کوندرلمشدر اولاشدرمیسز

۳۴۰

یا جوانلو بلکه حکم که سنجغاری اوکان و بجمله حفظ و حراستده اولمق اولمایدوب بیورلدیکی وصول بولدقده بویله دایما حاضر و اطراف و جوانبه
ناظر اولوب اوکی کبی اعداوه حذر و کمال یقظه اولورایسه سنجغاری حفظ و حراستده اولمق اولمایدوب ورندای و سایر امور و عبور اولنانی موافق اوکان و بجمله
کیفیت و کوندرلمکده بلکه دوب بو و بجمله تدارکی ایلیه سنکه اعداوه مملکت ولایته و نواحی و جوانبه حذر و کوندرلمشدر ملحوظ ایلیه سز
و دایما واقف اولدوغکز اضباری صحیحه اعلامده قصور ایلیمیسز اوکی کبی بر وقتده واقع اولدقده اعمال بکلرینه بذل مقدور ایلیوب
جمله و مناسبی کورولمکی اورن و سایر اوکی قولارندن ایلیه یکدل اولوب حوالی همایونه متعلق اولاه امورده بذل مقدور ایلیوب عبور و
مقتضانیچه بذل مقدور ایلیوب انواعیوزی تحصیلنه سعی ایلیه سز

رخصت ویرمیه بلکه — رخصت ویرمیه بلکه — اورکان بلکه — کلوسن بلکه

٣٣٨

بدر بکی حکم کہ جانب ایالتکی متعلق اولان محللرک کہ کبی ضبط و حراستی اولہ ایدوب بیورلدیکی حکم شریفم وصول بولنجق سولیف
ایامدہ آستانہ دولتی تشبث ایدن اولان عبوديتی و اخلاص و رقیتی اقتضاسنجہ مالکانہ و ولیانہ لازم و بیار بکار لکلری
اسکندر واجب اولمغله بانفم جمعیتی اوزرہ اولسی زیارتی مالکی کوندروب ایالتکی کہ کبی ضبط ایدوب اعداوہ و سایر لهی فساد وہ اولیجق بندہ
عقلت ایلہ ممالکی محروسہ ضرر اولمق احتمالی اولمیہ جمعیتی بطرف اولوب اجارتن و یرلدکدن سنن بالدرن بو بابدہ معتمد اولوب ایالتکدہ واقع
اولان محللرک و سایر ضبطی لازم اولان یرلری اولکلری و جہلہ ضبط ایدوب حاضر و مہیا و ہر جانبہ ناظر اولوب انوکی کبی بر خدمت
واقع اولدقدہ اکر مستحق اولدیغی مقدر و اکر جمعیتی ایلہ ور عملہ اولہ جواب ورلہ اولان بکلر قولاغی ایلہ یکدل اولوب مشارالیہ وجہ مکور حکم اوزرہ
حولنہ مہابونہ متعلق اولان اوردہ و ضبط و حراستی و ایلہ قدیمدہ ایدن کلدوکلری اوزرہ انواع حسن خدمتی جہدلہ اولوب اعمال
اجنابدن ایلہ سر واقع اولان خدمات جلیہ یہ مذکورہ خدمتکر و یولدہ تسلقم بولنان قولاغم حقنہ انواع عنایت خسروانہ مبذول اولوب اعمال
اوزرہ اولنلر مسئول اولدقلری خطورہ اکمکون بصیرت و انتباہ اوزرہ اولوب حولنہ ایدیلہ جک منوع اولان مصالح مہمہ مجدد و دقت
اولوب انواع بوزقلقلری تحصیلہ سعی ایلہ سر واعدا ظرفندہ و سایر وقوع واقع اولدقدہ عنک اقتضا صحیحہ اعلام عجلہ خاصہ اولہ سر

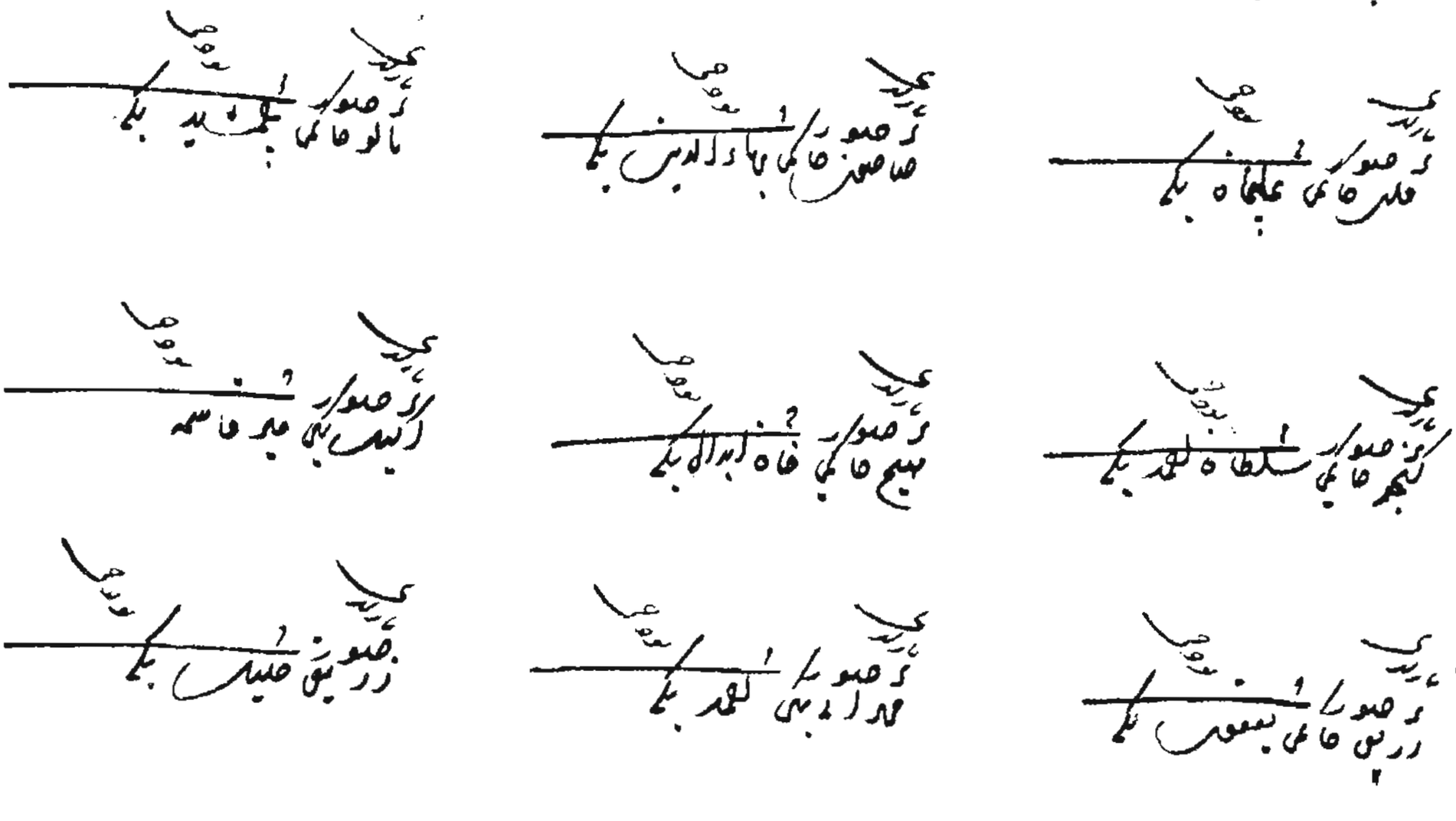

ولایہ بکلربکینہ حکم کہ جانب سامیہ اوزرہ اولان اولوغلوم بایزید برجانبہ حرکتی احتمالی اولوب بکلربکیلکلرہ متعلق اولان اکورجندلری
و اکر سایر مواضیدہ کی ضبط اولہ سر ایدوب بیورلدیکی وصول بولدقدہ بو بابدہ کی کی متقید اولوب حاضر و جانبہ ناظر اولوب امداد
طرفدارندہ غفلت ایتیوب اکورجندلری و اکر سایر کور و عبور اولیجاق مواضیدہ کی ضبط اتدروب اعداوہ قلعکتی و ارسیہ

۳۲۴ وبار بکار بکسنه حکم کم بکار بکیلکلکی متعلق اولان کورستانه بکاری قولاتروسنجاقلرینه واقع اولان اورمانلری وسایر حفظ لازم اولان مواضعی کاکی حفظ ایدوب اعداده وسایر اهل فساده قلکن ورعایایه ضرر وکزندار شدرمیه اولوب اولوب اولیایه مهربانه مستغنی حکم شریف بازیلوب سکا کوندرلدی بیورولمکله وصول بولدقده ارسال اولنان احکام اولوجهله واصل کاکی تنبیه وتاکید ایله سنکله مالکی یانکده جمعیت وررایرآمد مهربانه تعیین ایلیوب اولوجه اورمانلرینی حفظ وحراست ایدوب جمعیت احوالی برطرف اولوب اجازتی ویرلدکده کلمکه وقرالدقلرینی مقید اولوب هرجانبه حاضر وناظر اولوب انواکاکی عصیانه اورمان اولانلره وغلوم بایزید اولجانبه توجه ایدوب مکن واقع اولورایسه جملکی اولوقولاتروم ایله بکدلی اولوب حولنده مامور متعلق اولانلره اورمه وحفظ حراستی لازم اولان عاصیلرک

۳۳۱

سکبان باشنه حکم کرم حالیا سنوکلی اولان یکیچری قولاری ومدة بشیوز نفر یکیچری محافظ حدنیچین بغداد کوندرلمکین اولوب ایدوب اندن
اولان یایا باشیلرندن قدوة اللاتی واللاوزه جامدار فاضم زید قدره پیش ویوغ نفیس ایدوب کوندرلمکین دستور مکرم
وزیرم محمد پاشا دامت معالیه حکم شریفم کوندرلمشدر بیورولمکه وصول بولدقده مسئول اولوم موصیچ بشیوز نفر یکیچری قولاری محی
بغداد یه کلمکین اوزره تعیین ایدوب مذکور یایا باشیلرین پیش ویوغ نفیس ایدوب استحصال اوزره ارسال وایصال اینه سکز اندن وارو
بکلربکسی وجه کورولکه خدمتی محافظه اولالر

۳۳۲

عرض روم بکلربکسنه حکم کرم حالیا اوغلوم بایزیدکه نه محلده اولوب وفکر فکار وخیال کاسدی نه ایدوکی واردوته طرفدن اکه نه یورزوه
فلنه فکاری معلوم اولمق لازم اولوب بیورولمکه وصول بولدقده بوبابده متعدد اولوب مشارالیه بالتفصیل نه محلده اولوب فکر وذکری
نه ایدوکن وباشنه نقدار آدمی اولوب واردوته جانبندن وارمش باشنه کیملر اولدوغین واکا ونقدار عسکری اولدوغین
ونه تدارکی اوزره اولوب اردوته جانبه کمسنه کوندرمش میدر وکوندرمکه آدملری کلوب خبر کتورمش میدر نه خبر کتورمش وبالجمله جمیع
احوال واطوارین وفکر وذکرستی نه ایدوکن وسایر اولجه اوزره بکلربکلری وفاء واطوارین متفقن معلوم ایدوب وارمش ونورایله یازوب

عرضه روم ایلی بکلربکلیسنه کوندرلدی

عرضه وان بکلربکلیسنه کوندرلدی

عرضه وماه بکلربکلیسنه کوندرلدی

عرضه وانقلار نوبکلربکلیسنه کوندرلدی

عرضه آناطولی بکلربکلیسنه کوندرلدی

۳۳۳

موصل بکی عرضه سکم کرم حالیا بغداد کی صفطی اچوه ورکا متعلق علوفجیلری اغالری ایله بشیوز نفر یکیچری قولاری ارسال
اولنوب انوکی لازم اولوب بکلربکی خارجه چقمیوب اولجه بیورلدیکی اوزره بشیوز نفر یکیچری قولاری ایله سن قلعه ده محافظه ایچون
تعیین اتمکن اول اولنوب لدی الوصول حکم شریفم کوندرلمشدر بیورولمکه وصول بولدقده انوکی لازم کلوب
سن قلعه محافظه ایچون وقت تمام بصورت اوزره اولوب وجه کورلدوکی اوزره قلعه ی بغداد کی صفظ وحراستنه وسایر
لوازم وهماتنه وقیدقون اغیوب صفوه صیانتنه انواع اقدام واهتمام اوزره اولوب مساعی جمیله ظاهره کتورمکله

٣٢٨ بروی فضیلتمند حکم کرامتلو کوندروب اوغلوم اوزن اوغلوم بایزید کلیچ خلوتی اولدوقده واخی قلعه ده بولنه امینی
عالی بکی اولوی اولوب اتا ناغام بعض پری اولدوغنی وخارج قلعه ده واقع سید حسین نام کمسنه نک اولوی اولدوغنی بلدرمکله
امری واخی قلعه ده اولان احضاری اولکیسنی اوراید وب بیورمکله مکتوبلری چاوشلرنده قدوته اللاتیلی واللاوانه
بایزید وارمدوقده تعیین مخاصم اولنه برلی بخشوی مرتان ایلیوب احضار ایلیه

٣٢٩ سلطانه سلیم حضرتلرینه حکم کرمنده اقدم سلکا حکم همایونم ارسال اولنوب اوته جانبده رصحیح خبر معلوم اولنیچ محروسه مدافعه
وزن سن ویولوم اولمشلی ایدی اولا اوشرینغ کاکاه موتر اولوب حالیا ولاه وویار باکر وبغدا وبکار بکیلرینه
وزمان تابعی اولنه جمله کوره ستانه بکلره قولاروه توقدی اسمهن کونه احکام شریفه بازیلوب هریری سنجاقلرینه واقع اولان
وربندلری وسایر حور وعبور اولنجاق مواضعی اولکان وجمله حفظ ایدوب انوکبی عصیانه اوزن اولنه لهذا فسادوه
برجانبه حرکتی اولورایسه هریری ده واقع ورخنه وکوکبی حفارینه کلمکمکن باهنم انواع حسابی جمله ظاهور کتوروب اولوب
اولنوب وارندهٔ ماعدا بغدادوکه حفظ وحراستی ایچون باقیدم اولنه صوله بلوکه علوفجیلری قولاروم اغالری ایله وشلوز
نفر یکیچری قولاروم ارسالی اولنمق اوزره اولوب اوله باهم ولفو وستور مکرم مشیر معظم وزیرم محمد پاشا الوفی الله تعالی
اجلاله یه وسکبانلاروج باشی محمد حکم همایونم کوندرلمشدر بیورمکله حکم شریفلری واصل اولنجاغم وصوله بولدوقده اوزن اوغلوم
واطرافی وجوانبه ناظر اولوب معظم ومشهور اولنه عساکر اهالی واطوارلرینی فکر کلمروضا ایلکاسدوبنی اوته جانبه ایله
معاملاتدن وایله تنبیه وتحبیب ایدوب ولفو انوکبی ممالک محروسه برجانبه حرکتی بدیرکلری واقع اولدوغی مسموعکن
اولورایسه وجه ومتابنی کورمکله اوزن حسن تدارکی ایدوب عساکر حق ایله معاونت ذکلمکمکن باهنم انواع حسابی جمله ظاهور
کتوروب سرانشاء الله تعالی واله یاغی وشوکتلو مظفر ومنصور واعدای ملکی وملتی مغلوب ومقهور اولمقده خالی اولیه وبغدادهٔ ارسال
اولنمسی زمانه اولنه بلوکه خلقی ویکیچری قولاروم واخی اوغلوم اوزن اوغلوی ایدوب ارسال اولنمق

٣٣٠ وزیر محمد پاشایه حکم کرامتلو کلیاسنوکلی ارسالی اولنه بلوکه خلقندهٔ علوفجی قولاروم اغالری قوه اللاتیلی واللاکارم عبدی زیدمجتبم ایله ویکیچری
قولاروه ولفو بشیوز نفری بغداده واردقده بکلرینه اذن محافظه ایچون ارسال اولنه وصوله بولدوقده اوزن اوغلوم علوفجی
قولاروه ولفو بشیوز نفری بغداده بکلرینه اذن محافظه ایچون ارسال اولنه ایدوب بیورمکله حکم شریفلری وصوله بولدوقده اوزن اوغلوم علوفجی
قولاروم اغالری ایله وبشیوز نفو یکیچری قولاروم واخی تنبیه ایلیوب بایابا باشبلاوه جاندارلرینه قاسم باشی وبوزغ تنبیه ایلیوب
ولفو بروم ارسالی ایچون سکبانلاروب بغداده وصوله بولدوقده اوزن حضرتی محافظه اولنه بوحکم همایونم نه کونه واردقده
ونه جانب تدارکی اولنوب ونه زمان ارسالی اولنه وعینی یارنوب بلدرمکله

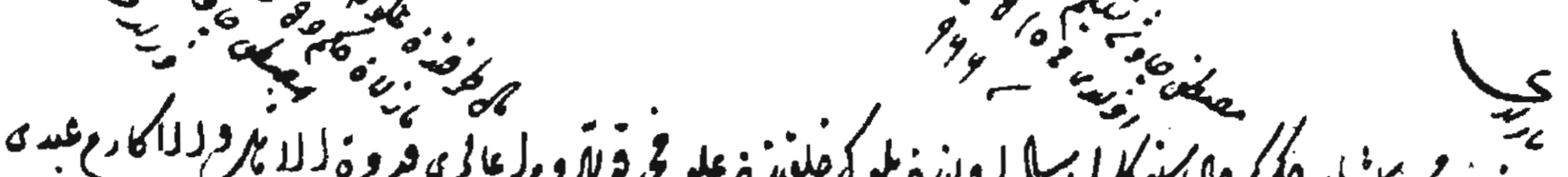

۳۲۵

بور خوغاة وقضية حكم كه حالیا ورکا معلقه مکتوب کوندروب بوندة اقدم قبلیچ نام قریه ده عبدی نام کمسنه بعض اتباعیله محمود اورغاة
کدوکی حضوصکی تفتیشیچوه حسن چاوش آدمارندن علی ومحمد اوغلرینی ایراد ایدوب فوبور عبدی بعضی انصارایله مزبور اوغلة محمد وعلی
مباشرتاریله احضار اولنوب تفتیشه مشروحا اولدقده حاضر اولان سلمان شاه نامنده منصدی اولدقده چاوش کندوکلینیچ استماعنه
اندرون وزدوبوب صاکن فوبور چاوش کلوب مزبور عبدی ولدینای وکندوبه غیبت اندیاکدیوبلدرمش سبب اعدی بوبورلدکی حکم شریفم
واردوقده خصوص مزبوره مباشر تعیین اولنان مزبور چاوش اولغیبت ایدنلری هرقنم ایسه الکتوروبن خصمایله برابر ایدوب
سابقا وبربلاه اوشریفم موجبنجه قضیه لرینی اوصابق اوزره عمل اینه

۳۲۶

مابینس وقضیه حکم که ورکا معلقه مکتوب کوندروبن بورکا طابع سنده محمد اوغلی مصطفی قفیه نام کمسنه براوه ویرلوب شهال ایراید
ایدوب اون نظر اولندقده سایر وارولاه اولوشریفه مخالف فهم اولنوب فوبور مصطفی یه بوندکیم یازدوی بوسوآله اولندقده
محدومیه بروساطه مدینه منوره کابنی اولاه محمد چلبی برقوچ یازدوروی بوجواب ویرمکین تعلل زیاده اولاه شهود طریق
مجلس شرعه احضار اولنوب سوآله اولندقده بوتعلله برقوچ جنز فوبوقدر بوجهتین بانه اندکاکنده صاکن فوبور مصطفی واقعا بوتعللدن
بونارکی خبری بوقدر وبوتصدیق اندکدن فوبور مصطفی جبرا اولنوب اوه ونقلی مهلنوب براراتله مزبور اینای ورکا معلقه به ارسال
اولندی وبوعرض ایلمکین سز اینای اوله بوبورلدکی حکم واردوقده مذکورای کتوروب قیدبند اینای ورکا معلقه به کوندرلسن

۳۲۷

وصوله

وعلی بروی قضیه مابینس وقضی مکتوب کوندروب عرض ایلکین بوبورلدکی حکم شریفم وصوله بولنجه فوبور مدینه منوره کابنی اولاه محمدی اله کتوروب واقعه اولی حکمی یازدوروغی قوچه بوبولدوریلدکدن سکره واقعه قیدبند اینای براراتله آدمان اوکاک
وبجمله تنبیه وتاکید اینه سکره بولنه وارزه غیبت اندرمکده زیان خدر اینه لر

٣٢٢ وفتوا رفاسع بکی حکم کہ خاصلر قضا سنہ بعض کمسنار قنن اولنوب اہل قسار تفتیش اولدوب ظہور کتورمکلری ایچون خاصلر قضا سنہ
حکم شریفی کوندرلمشدر بیورلدی وصول بولدقدہ اونوکلی صویولمق اوزرہ طایفہ حضوری لازم اولوب سنہ
طلب اندکلرینہ مرکبہ مسدار ایلہ تسلیم ایلیہ سز

٣٢٣ اقکرمانہ بکی مصطفی بکہ حکم کہ ورکلری متعلقہ مکتوب کوندروب بونده اقدم اوشریق دارو اولوب لیہ جانبنده امیر چقارہ کسنہ لری
یازوب عرض ایلیہ سز بیورلمش ایدی حالیا اوزی صوبیلی فوہ وکیزہ جانبنده تاتار اوزرنہ کلاہ موسقوعسکرنہ بوسرحدلرہ
خیلی لیہ کمش سی اولوب اوراغنی ویکلری معروف محلرہ واروب کیروعودت اندکلرندہ صکرہ مذکور لیہ کمش سی وکرلرندن
عسکرہ ایریلوب اتاصوسیچ فلہ لرینہ طوغو متوجہ اولدقلرینہ ناکاہ تاتار طایفہ سنہ طوش اولوب وکرلرندہ کمش وہ بعضلری امیر
اولوب جانلرینہ پرا کمش اولدقلرینی بلدرمش سز امدہ امیر اولمیاہ بومنوالہ اورکہ کمدوحالرینہ اولورکن عنہم مغایر بروجہ بالا
اوروب امیر اولمش یوخسہ عسکر ایلہ ویاخود باغیلی طریقی ایلہ ممالک محروسہ وتاتار ولایتنہ واراضی اولنلرہ ألتہ امیر
بیورلمکلہ وصول بولدقدہ اوم اوزرنہ اونوکلی لیہ کمش سی عسکر ایلہ ویاخود خفیہ قصدنہ ممالک محروسہ کلہ رالتہ امیر حرر
اونوکلی لرطلب اولنمز ایکن مفید اولوب صفظ وحراسی ممکن بامنہ وقتنہ فوت اولنیوب محتاج عرض اولانہ بلدرسز

٣٢٤ اقوکیزہ بالارنہ واقع اولہ قاضیلرہ حکم کہ حالیا بعض اونہ طایفہ سی طرفلرندن قسار اوزرنہ اولدوغی استماع اولنمغین
اہل کتورمکلری ایچون خاصہ رسالہ قدوۃ الامائل عالی رئیس زید قدرہ امیر اولنوب بیورلمکلہ اونوکلی مذکور اہل قسار
اہل کتورمکلہ اولنوب قولیہ حوکولورلرایلہ بہر قضاکوزکی تحت قضاسنہ واقع اولہ مدینہ طریق ایلہ اولورلرایلہ معاونت
ومظاہرت ایلیوب اہل قسار اہل کتورولوب مشارالیہ تسلیم ایلیہ سز اہمال ومساہلہ زیاں حضرلریدوب شو بلکہ
بہر بکوزکی تحت قضاسنہ اونہ طایفہ سی قولیہ جملہ اہل کتورلیہ سز صکرہ عزل ایلہ قولیوب معاقبت اولمکلری مقرر اولہ سز

٩٦٦

۳۲۰

۳۲۱

۳۱۷ عرب جانبی حفتوارلری محمد چلبی یه حکم که حالیا سن سعاده مکتوب کوندروب شام بکاریکسی امیر الاداء الکرام لمعدوام اقبالله مکاتیب
کوندروب شمدیارکیتی فاغلاء حجاج ایله بوزلتان نوسپاهی ویوزلتان نوچریکی وحصارلری که جمله اکبوزلتان نوزادم کوندرلوروی بوسنه ده
نسیم نام عاصی عرب الحاق صورتیله کوندروب کلوب عام حتی سن الوب کندکده صاکن یه ده خیال قتلیله وآدم بجوایدوب عرکتی اورزن
اولدوغی جاسوسلار خبر ویروب حجاج حضور پادشاهی تو هم اولنوب اتلان نوسپاهی زبان ارسالی اولنمغله لازمدر ویولاعلام ایدوب حجاج وقتی
ماه شوال مکه اوده ساکن یکی کونمز توجه ایلیوب عرض اولنوب جواب کلمکین زماده اولدوغی اجلده قطار ایله تعجیل ایلدوکی اورزن اتلان نوچریکی
سپاهی اوزکی ماکولاتی وعلیقاریله وجه اربعین مقدار کی اولنوب ویرلدوکنی بلدرمش مثل امری خصوص اونور قطار ایله معتاد سن سعاده
عرض ایدوب اوله باب سامی حکم شریف کونمز مشدر بیورولدوقده موجبی ایله عمل ایده سل

۳۱۸ تورس وطه اسکله سنه مرسوله مولانا محی الدینه حکم که بونده اقرع کلهلی نام مکنه کلوب تورس قضاسنده رقیه نام اولوب بعض سیارت
دعوی سن ایدوب صاکن سپاهی یم ویوبوریوب فتنه وفساد اورزن اولدوغی سابقا تورس قضاسی عرض ایلمکین بیدبنده ایله اوله ایکورمک
ایچون حرکت جعلقلی چاوشلاندن قوة الامثل والاقران مصطفی زید قدره ایله ارسال اولنوب بیورلدیکی مذکور معتاد کلوب ساکنی اولدوغی
قریه خلقندن احوالنی وسایر اطرافدن اولانلاردن تحقیق ایلیوب کوریسن اولوجه عرض اولندوغی کبی اولده قریه کلوب امام اولمش میدر
نه زمانهن کلمش ورایاملی ایدوب وصاکن سپاهیلرن دعوی سن ایدوب علامت کتورمکه دلیل واضح میدر ویاخود اولده جامع نمدار زماده متکن اولمشدر واولیه دکه خلق وبونرجهتدن نوچریکی شهادت ایدرلر ایمش اورزن یوقدیرلر اتلان نوسپاهی
ویاکلهلی هردو جماعتی احوالنی کوروب تحقیق یازوب بلدرسل

۳۱۹ زغره اسکله قضاسنده حکم که حالیا اسکدره سنجاغی بکی اولان جناب اسارت مآب محمد خانه واردم علوه مهنوز سنجاغه کتمیوب چفتلکنده
ایدوکی استماع اولنوب بیورلدیکی وصوله بولدقده حسب الامر مهنوز چفتلکنده میدر یوخسه سنجاغنه کتمش میدر وکندوکی
تقدیر جه نه تاریخده چفتلکنه کتمشدر تاخیر اتمیوب یازوب بیورلدیکی بلدرسل

۹۶۶ — ۱۵۵۸/۹

۳۱۵

شام بکار بکبسنه حکم که عالیجاه ورکا معلومه مکتوب کوندروب شام سنجاغنه تابع بعض قرا خلق قوقه اولوب رنیچ جمعیت اورزن اولوب کندو حوالرنه
تابع اولیاه قرا خلق ایله جنگ وجدال ایدوب مابینلرنده خیلی اوه قتل اولنوب زر مالرینی ومالارینی نهب وغارت ایلدکلرندن شرع شریفه
ونزحاکمه اطاعت ایتمکله جمعیت اورزن اولنلرینکله بعضنه بکار قوتاروم کوندریلوب زیان اولنلرینکی اورزنه کندکی واروب حقلرندن
کلوب وبعضلری ولیق جمعیتلرینی بورنلوب اولدوقلری اورزنه وارمیوب اورزن اولدوغکی بلدرمش ایله اولبیورجه کیم وارجه قدر
عرض اولنه وغی اورزن اهالی قصار ونشاعلکی وجه مناسب کورجه کلی اورزن شرع وقانونه مقتضا بنجه حال وبرمیوب حقلرندن کلوب وممالکلرینی رعایا سنه
ضرار ایتمدرمیوب امن وامانده ولایتی درقاعیت اطمینانده رعیت باهنم وقیقه قوزایتمیوب وشمدیاکین بکار قوتاروم واروب حقلرندن
کلدکلری معقوله اهالی قصاروه واهالی قصار اولنلرنه محلنه عودت اولنمدن واروب حقلرندن کلدکلری اهالی قصار معقوله کمسنه اورورنه محلنه
جمعیت ایتمسار اولیدی وحالیا جمعیت اورزن اولنه اهالی قصار کمال عودت ونوچاغلی تدارکی اولنمدن مقتضی وجهیله یازوب ورکا معلومه عرض ایلیه
ونمقدار آدم قتل اولنمشدر بلدرسه

۳۱۶

شام بکار بکبسنه حکم که سنه سعادته مکتوب کوندروب حالیا اولایت نابلوس ولاسی بکلکی نابلوسده واقع اولنه خاصه پادشاهی یه امین تعیین اولنوب
کوندرلدکده نابلوسی واروب بعض کمسنه یه سیاست ایدوب وقتیله مکتوب کوندروب مسلمانلرنه ظلم اتدوکندنه ماعدا اراضی بیراق مهوراسنه
نابه ورجه وض ایدوب عفتیچ وقتی وض شام کلوب نیچ نابلوسلی خلق بیله کلوب بکی قوتاری ونابلوس سپاهیلری بجمله کلوب شکوی ایدوقده
بجمله مرکز اسعاری وتجاری یازلسوه مدرنه کیم اولولنوری یه تعیین کلدکده یوه وقتز بیله اولسوه اکه کون وعوی اولنور ویدکلرینی
بلدرمش اولدی وکزاونه وقتز که صورتی اوچ اولنوب ومذکور که تعیین سکا اولیدوب بیورجه مکه وصوله بولدقده مذکوری
ایله کتوروب ولیق اکه وکزاونه سپاهیلره وغیریلره مدکیم کلوب مزبوره وعوی حق ایدری یوقه شرعله فصل اولنمش اولیوب
واوقه بش یدی کون زیاده وعوللرینی حضما حواله سنه طیراق تجاری موقتی ایله شرعله تعیین ایلیوب کوره سکز مذکور که اورزنه
هرکیمک حق ثابت اولدوغی شرعله ثابت اولنه حقلرینی رضای جانب حقوقه بیتصور ایلیوره کذه صاکن کندوسیله جبس ایدوب اورزنه
نمقدار یکمسنه یک حق ثابت اولنوب ایلیورلدوکنی ومنقوله خصوصلر ثابت اولدوغنی وبیراق سنه نابه اولدوغی
ولیق بانکله نوچاغلی ظاهر اولدوغنی وبالجمله حین تعیینده ظهور ایده قضایا سنی مقتضی یازوب بلدره
صاکن اوغی نوچاغلی صاکر اولورسه موجبی ایله عمل ایلیه

۳۱۰ روسچق و اسکله لرینی نه حکم که ولی الرغلی الجیسی سن سعادتمه عرض حال ایدوب حسن رایه طرفندن کلمش ایکی قاری ان ایله بوجانبده واقع
حورتن دره سنه قطع اشجاری مومی ایله جانبنه ارسال ایلیوب حالیا قضاء قونیه و قارمان ممالکی محروسه ده براز آن ایله کمکش ممنوع اولمغی
صالیور ملدوکنی عرض ایلمکین بیورلدی که وصول بولدقده ارسال اولنوب کما فی سابق دره سنه ایله کیدو سن سعادتمه کوندرلسون

۳۱۱ کلیبولی و حضرتنه حکم که بونده لغم ایله اوسلنده واقع اولان طوزلیه بعض اونلر طایه نسی ایکی قایق ایله کلوب کیجه ایله یاصمجی بعض اسباب
و آدم القدقاریق اعلام اتدکده کورمک ایچون مغصتی حکم شریفم کوندرمش ایدی ایله اولسه بویله کلیبولی سویاشلی بیله مباشرتن اولنمیوب
اول ایدوب بیورلدی که وصول بولدقده قید اولنان قایق مزبورک مباشرتی ایله وقتی واقعه نامه ایله اولکان و جهله حرر اولنوب کورلوب عرض ایلمکین

۳۱۲ بالکی حصاری وزیر ارنه حکم که بونده لغم ایله جبل اونه لغاسی ایچون اولنان طوطاق اولمغی اطلاق اولمغین اول ایدوب بیورلدی که
حکم شریفم وصول بولدقده مذکوری اولغلن لغم اولنان جبله تاخیر اولنوب اطلاق ایدیلسون

۳۱۳ ارنبوط و بلوط آبالری قضاسنه حکم که دستور مکرم مشیر معظم وزیر عالم پاشا دام اقباله تقدیم اجلله کنی صانیلوب اسکله سنده بلوک خلقندن سلیمانه
نام کمسنه نک اکه خدمتکاری و برمیخانه جی کاوه قولنی قتل ایتمکله مقتول حقنده کاری مشار الیه اعلام اینکین بیورلدی که حکم شریفم ویرکاری معلوم چاوشلرندن
قدوه اللاتهی و اللواء محمود زید قدره دارلرقده بوخصوصه بالذات متعهد اولوب محاکمه سنی اولوزنه دارلرقده بولنمق اوزره طوطاق
اونه لغه و سایر بیلاد اولکاری اعضاسنه ایلیوب اولکان و جهله مشار علیها اوزن وقتی و اتمام ایله متعاقبا ایلیوب کوندرلسون
مشار الیهک یدنده مسطور اولوب مذکور اولوغه و غدیره ده کیجه قتل اتمش ایسه ظاهره کتورلرک دارلرقده بولنمق اوزره اول جبل ایدوب عرض ایدیلسه حکم شریفم
اولوجه عمل ایلیه

۳۱۴ حاصلی قضاسنه حکم که حالیا ویرکاری معلوم چاوشلرندن اولوب صویوله خدمتنده اولان قدوه اللاتهی و اللواء چاوشلرندن فاسم سن سعادتمه
مکتوب کوندروب سیرای عادم ایچون که چه لازم اولوب که چه ذوات مذکوره یوزاوتوزیدی پوله کوچه تخمیل ایدوب بجمعا ایکی یوز قوچ
قنطار کوچه اولوب یوکرلوغه کوچه ماعدا ایکی ذوات که چه حاضر اولرصاحبلرینک بارکیرلری اولمغله معطلدرکه چاره حالی اوزره طورر
والتی ذوات وقتی طاشی ایله طولوره دهم بارکیرلری وقتی موجود اولوب دستنه قالدیرچه بلدرچی اسمی که چه خصوصی مهماندار بیورلدیکی حکم شریفم
وصول بولدقده تاخیر و تراخی اقتضاسوب بالذات متعهد اولوب تحت قضاکده اولان ذوات که چه ذوات مذکوره کماینبغی متدارکی که چه تدارکی ایلیوب قوتلرک
معطل اقتدیرمیوب دستلرنه کچن اقداح و اتمام ایله سفینه مصاحبه جکلرنه اولیه

۳۰۷

شاهِ تیماری و فتوداری عبدالملک به حاکم که حالیا ورکی متعلقه مکتفی کوندرمش و ایمن شاهد جومینی لشرعینی لوقافه متدع متولی اولان
سیدتاج الدینگ مفصل محاسبه لری و مخوجات و فتوالری جلب خزینه سنده کوندرمکی لازم اولدوغینی بلدروب و قضاءِ بعلبکهٔ اولانه جومینی
لشرعینی لوقافه متدع ناظر اولدیغی حرتی ایچون ایلامنصرف اولمکی صاحب نظارت اسمی تولیته تبدیل لوبوب وقف وثوق ناظر و متولی لازم اولدوغینی
بلدرمش اولمغی بونده لرقم اولنمشکه جومینی لشرعینی لوقافه خصوصیجون ارسال اولنانه حکم شریفم موضحی اوکره بوریتا یالدیغنگ لوحه اوزره اوکره سایر
جومینی لشرعینی لوقافه متعلق اولانه خصوصلرده رأی و تدبیرگ اوزره کیفیتی کورمکی لازم ایدوب وعرض اتدوکگ اوزره تا یالدیغنگ اوکره
اولانه وفترلرینی سلمکی کوندرمکی لچونه عرب جانبی وفتوالرینه حکم شریفم کوندریلوب بیوریلمکله وصوله بولدقده اولانه وفترلرینه اولاوزره
کتوروب برلوبرنده حج اوزره کورلسی ولنمه غیری بعلبکهٔ اولانه نظارت و تولیتی ولی رفیع ایلیوب حین بعده اکره بعلبکهٔ اولان
جومینی لشرعینی لوقافه ور وسایر یره اولانه جومینی لشرعینی لوقافه ور شرح تعریف وشرط واقفه مخالف ایسه اندرمیسل

۳۰۸

برلیمین ویکیوزیدی وعونی طغنه حکم که ارفلوق ویوه سی سنه سعادتلو مکتوبی کوندروب حلوبنگ دیرکه و برلیمین نام قصبه ده عاملر
وبعض اوغوزی و ارمنی ارفلوق رعایاسنگ بارکیمین وصونمین وسایر طوارلرینی سوروب اصی یه طغایسیله طوارینی بولوب طلب ایلدکده
رعایاده مسلمانه شاهد کستیمین مسلمانه شاهد عجز چکوب یالنیا یه طوارلری ضایع اولوب بوخصوصده رعایا یه زیان ظاهر مسلمانه شاهد بولمغه
قادر وکلاتوروبوله علوم ایلمش بیوریلمکله حکم شریفم وارمغله مهر یکوز بویله متعدد اولوب انوکگیی ارفلوق رعایاسنگ طوارلری
سرقه اولنوب تحت قضاکوزده علوه تمار یلمه بولدقدارمنی مهر کیمگ لسنده بولنوزی ونه یره اولوب وکیفه الدوغنی بولدرمش وعرض تذکره
الدوغنی یری بولیسرقه اولدوغی ظاهر اولدیغی حالده متولی لسنده سرقه اولنمش طوار بولنماری حبس ایدوب احوالدرمین و لسنده بولنان
طوارکیمگ اولوب ونمقوله کمسنه ایدوکنی بازوب بلدرمسنه اولوقچه قضیه عرض اولدوغی اوزره میدره اده ولغی بازوب بلدرمسل

۳۰۹

ارفلوق ویوه سی سنه حکم که حالیا عامان وقانوزه اوزره ارسال ایلدوکگ سعادتلو مکتوبلرینی بارکیمین اوغورتمن جنابه شاهنشاهی ازلگ سعادتلو
سعادتمه تسلیم اولندیغی بیوریلوحکم شریفم وارمغله وصوله بولدقده عرض بحرو فتوی عتبهٔ علیامه اولانه عبوده بین ورقیمین متضمن سنجق ولوه اولان
خدمات همایونه بذل مجهود ایدوب حفظ و صیانت و تملکین وضبط صیانت رعیت یمین انواع اقدام و اهتمام اوزره اولوب
اطراف وجوانبده واقع اولدوغکز اخبار صحیحه و مکتوبه وفتوی اولانه احوالیه اعلامده غایه اولیسل

۳۰۴ وقف کلیب قضه حکم که تحت قضا کرنا یو علوجی کو یا نام قریه ممکنن لر ولاه خولجه اوغلی محمد نام کمسنه اله کلوب سن سعادته کوندریلسی لازم اولمغین
بیورلدی مکی واریجاق مذکوری تتبع وتحقیق ایدوب اله کتورلدیکی وقت قید بند ایله یارلیغه مکه کوندریله شوبوب ورکا سعادتپناهه کوندریله
ممکن تبنیه ایلیه سنکی یولده غفلتن اوزن اولمیوب یتیشدیرمکده حذر ایله

۳۰۵ کفه باکی سنانه بکی حکم که ممکنن کوندروب ارزاعنی ضبطنه ایکن یارلیغه وچکسی جانبارینه تحسبی حصولنه تحقیق محمود و محمد نام چاوشلر یارلیغه وکدلر حکم شریفلرینه وارجق
اولیغله حوتنای همایونه ارزاق محافظه سنه قویوب اکه قاتله ایله یارلیغه تحقیق اوزره عساکر عوتق ایلدی ویره کرا اولنه حوتنه کرشه کلوب
وصوله بولدقده وبرمیه روس ولایتنوب بوحرفه ارزاغی محاصره ایده ویمدارتی نام یعنی کیه وسته چکلوب فارغه نام برصعب مقاومتله تحصن ایدوب
ارنهار نام نهرکه ارمافارین تحتنده وجمیع منازله وحوالیسنی وحصارینی جانبرکه یاری یازوب وقفه ایدوب متولیسنه عوتق ایلیوب اوقاتلرینه وکیل
خرق اولمغین حوتنای همایونه اجازت ویرلمیوب ارزاق نوبنجلکله تعیینی اولنه یکیچری قولاری ومکی امرالجانبه ایصالی ممکن اولمغین بانکه اولوب محافظه
ایچوه خضره کنه تدارکه اوزن اولدقلرینی واریجق ایکی قطعه قالیته جدید جوانوب وکرا اولنه جوانکی ضبط وحراستنه اولدوقلرینی
امدی بودفعه اولیغی واریاسن سعادتلو اولنه کی ارسالیله عسکر ظفر پیکر حوتکرا اولنه کی وترسخانه کی لغامه ارشدرشی لازم اولدقده
زنار ایله اولطرفه ضبط ایدوب سن سعادتلو اولنه کی طلبی ایتلو اولیله یکیچری قولاری ومکی خضره سی ایچون تدارکه ایدوب مضایقه چکدرمیه

۳۰۶ ولایتی خرب وقفداره حکم که حاجی قدوه الحاج ماجد ولاکارم شام تجاری وقفداری اولوب ناظر اوقاف اولاه عبدالکریم
ورکا معلومه مکوب کوندروب ولایتی مشاهده عرضی لازم کلدیکی اوقاف متولیسی سیدنا یاللدینک زمانه توبتنه اوقاف خرابه اولدقلرینی
غدرلری کورلمکله ایچوه اولاه اوشریف موجبنجه اوقاف خرابه لازم اولیانه یلکن جابالر وکاتبلرینه زمانه بروالمدقلرینی
اولنمقدر واجانب ارض ویرولانه اوچ کیمان ورمشدر ومحاسبه لرینی اولاه مصارف سنکی خرجلرینه وبوقید اندکاری اوچ اوقاف
سنکی بری صرف اولنمقدر صحتی اوزره معلوم اولوب انجق زمانه توبتنه اولاه منفصل دلیله محاسبه لری طلب اولندقده کیمی حلب
غربیسنه تسلیم اولنمقدر وبوجواب ویرلمیو صحتی اوزره کورلمکله حلب محاسبه سنده مفوضات دارجوقف خرابه سید یاللدینک زمانه
توبتنه واوچ اولاه مفوضات وقفداریه ومنفصلی محاسبه لرینی حسار الیه کوندره

٣٠٠

٣٠١

٣٠٢

٣٠٣

٢٩٦

٢٩٧

٢٩٨

٢٩٩

۲۹۳

سلطان سلیم حضرتلری خولیه سنه حکم که بوندق اقدم مشار الیه سن سعادتله مکتفی کوندرمی سکاریلو ویرلمک مصوص بلدروب
اسندی ی عدیتی انکیس حکمت و بندغاطعی خسروانه ظهوره کتورمی مکاوم بیرا چیلو اوزره نوه اولادیو بوجوقدکری اولوب
ایدوب کوندرمسکی برلرشتر بخور ویلمز تقرع ایدوب حوالی واقعه ایدیوندم ایچون وجهایه لشتغال کوستمیوب

۲۹۴

فرانجه پاکشاهینه حکم که بوندق اقدم فرانجه پاکیی اولوب اولاد واطفالی یاکوندم مکتی لعتانه حوالت اتباعنه اولطرفلرده
ایلچیلیو اولدوقنه اولجانبه کمکت یاپمق اجازتی طلب ایمکین رفقتی مایونی ویرلمیوب غایت اولنوب اولجانبه ارسال اولندی
کوکدیکه واردقنده ملاقی اولمق

۲۹۵

شاه بقاپرزرینی باکی اولاد حسین نکی حکم که حالیا واردقه قضاسنده بازارجوق نام قصبه ده کیچه ایاپاکی دیمکله مشهور نفوسدن اولوب
اولجانبه کندویه مجموعه ایدوب اسباب و اموالی غارت وخسارت ایلمیوب اندن صکره اولاد و یاکرخواجه محمد نام کمسنه قتل ایدوب
واقعه ماعدا سلسله مذکوره اولاد و نام قریه ده بش نفر کافر قبیحه جلباری قبوه الوب ایکی وکر اولنه لوندان خبر ایشیدوب
برمقداری غارت اتدکلری اسباب و اموالی قالمیوب الی نفری قریه مذکوره یه کلمیوب وکر اولنه جلباری اوباشمق ایچون ویوجه طلبی ایدرکن
قیدینه ایلمیوب واردقه ایلدوب کندولرینی قتل ایلدوب یاناکدن اولنه اچه لرینی الوب کندکلری ایستمایه اولندی ایدوب وکر اولنه اسباب غارتکری
الدکلری دی لازم و مهم اولمغین بیوروله یکی واریکی ناخیر و تراخی اتمیوب وکر اولنه محلاتی وکی بالکلیه اوزره واردقه کوره بشر ایستمایه اولندوقی
کبی سابق مذکوره اسباب غارتی مفوله کمنه ایدوکین بیلمیوب اقاقارنه وطوراقارنه بولدروب واناکه ماعدا کارو کسبی اولمغین انه اسبب
بشمغین غارتکر اوزره کمنه لری که تمامی سابقه لری اولان اونکی کسانی واقع اولمغین ایدوب تمامی اولدقلری حالده اوزره اولکلت
وجمیع وقتلر دلتمام ایلمیوب کوریمز مذکور خواجه محمد کی اویز ماصوب اموال واسباب غارت ایدنلر کسانی اولدوغی شرعا ثابت
وظاهر اولوب بیع غارت اتدکلری اسباب بیقصور ظهوره کتورمکله وکر اولنه جلباری واربر ماصوب قتل ایدنلر حالده
اولوقتده ملک الرقابی اچه لرینی بیقصور تحصیل اتدرمکین اولنه بوصوله غارت ایدنلر سیاهی طایفه سندن اولمغین محکم حبس ایدوب عرض ایمکین وکلای
اولدقلری مقتضای شرعیه نه لری اولمغین اولدقلری حبسدن اخراجلرینه فرمان همایون صادر اولمغین اولدقلری حبسدن اخراج اولنوب
اولوقتده اسباب غارتی مفوله کمنه لرینی ایدوکین بیلمیوب اقاقارنه وطوراقارنه بولدروب واناکه ماعدا کارو کسبی اولمغین انه اسبب
بشمغین غارتکر اوزره کمنه لری که تمامی سابقه لری اولان اونکی کسانی واقع اولمغین ایدوب تمامی اولدقلری حالده اوزره اولکلت
وجمیع وقتلر دلتمام ایلمیوب کوریمز مذکور خواجه محمد کی اویز ماصوب اموال واسباب غارت ایدنلر کسانی اولدوغی شرعا ثابت
وظاهر اولوب بیع غارت اتدکلری اسباب بیقصور ظهوره کتورمکله وکر اولنه جلباری واربر ماصوب قتل ایدنلر حالده
اولوقتده ملک الرقابی اچه لرینی بیقصور تحصیل اتدرمکین اولنه بوصوله غارت ایدنلر سیاهی طایفه سندن اولمغین محکم حبس ایدوب عرض ایمکین وکلای
اولدقلری مقتضای شرعیه نه لری اولمغین اولدقلری حبسدن اخراجلرینه فرمان همایون صادر اولمغین اولدقلری حبسدن اخراج اولنوب
اولوقتده اسباب غارتی مفوله کمنه لرینی ایدوکین بیلمیوب اقاقارنه وطوراقارنه بولدروب واناکه ماعدا کارو کسبی اولمغین انه اسبب
بشمغین غارتکر اوزره کمنه لری که تمامی سابقه لری اولان اونکی کسانی واقع اولمغین ایدوب تمامی اولدقلری حالده اوزره اولکلت
وجمیع وقتلر دلتمام ایلمیوب کوریمز مذکور خواجه محمد کی اویز ماصوب اموال واسباب غارت ایدنلر کسانی اولدوغی شرعا ثابت
وظاهر اولوب بیع غارت اتدکلری اسباب بیقصور ظهوره کتورمکله وکر اولنه جلباری واربر ماصوب قتل ایدنلر حالده
اولوقتده ملک الرقابی اچه لرینی بیقصور تحصیل اتدرمکین اولنه بوصوله غارت ایدنلر سیاهی طایفه سندن اولمغین محکم حبس ایدوب عرض ایمکین وکلای
اولدقلری مقتضای شرعیه نه لری اولمغین اولدقلری حبسدن اخراجلرینه فرمان همایون صادر اولمغین اولدقلری حبسدن اخراج اولنوب

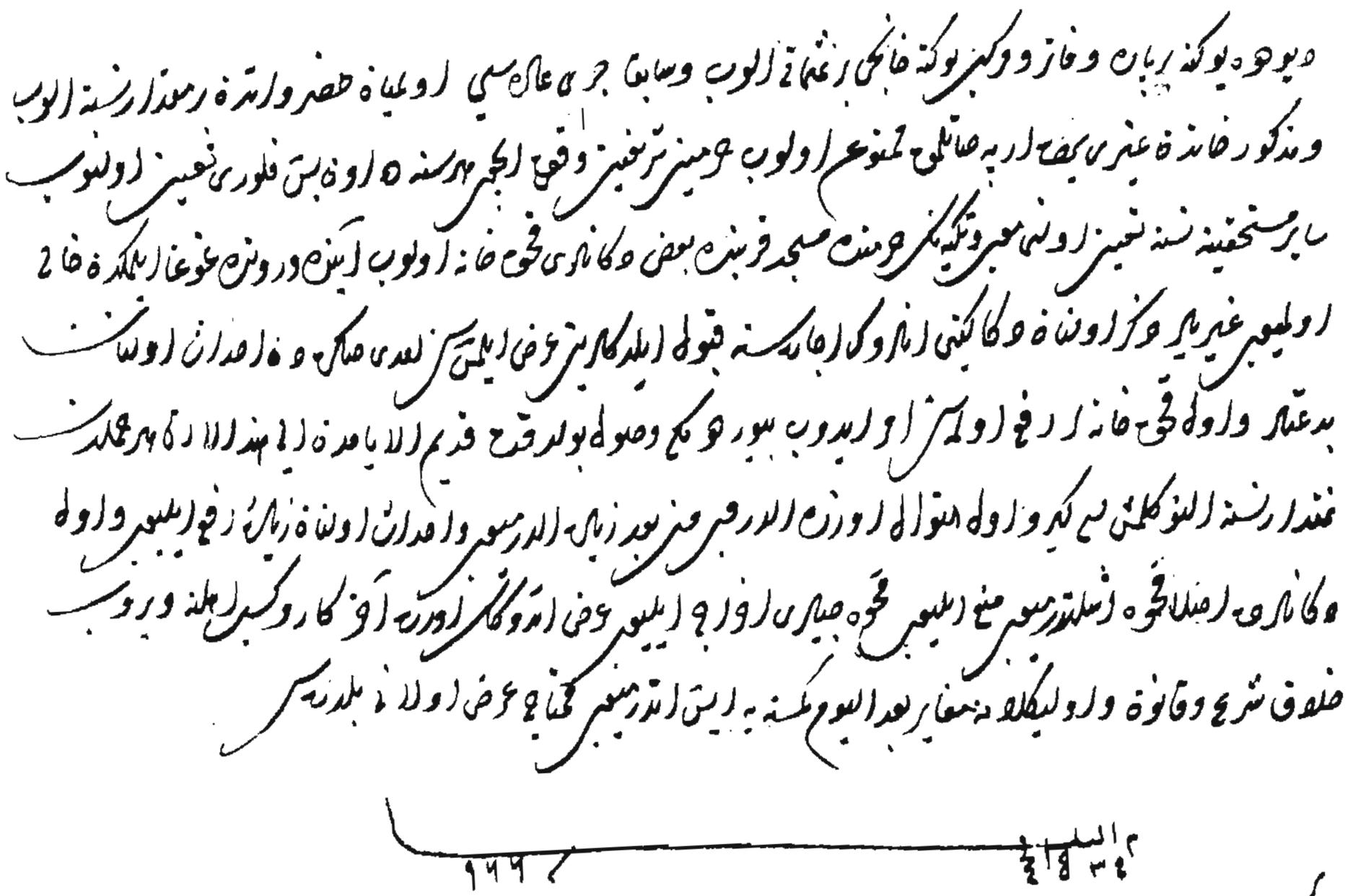

٢٩١

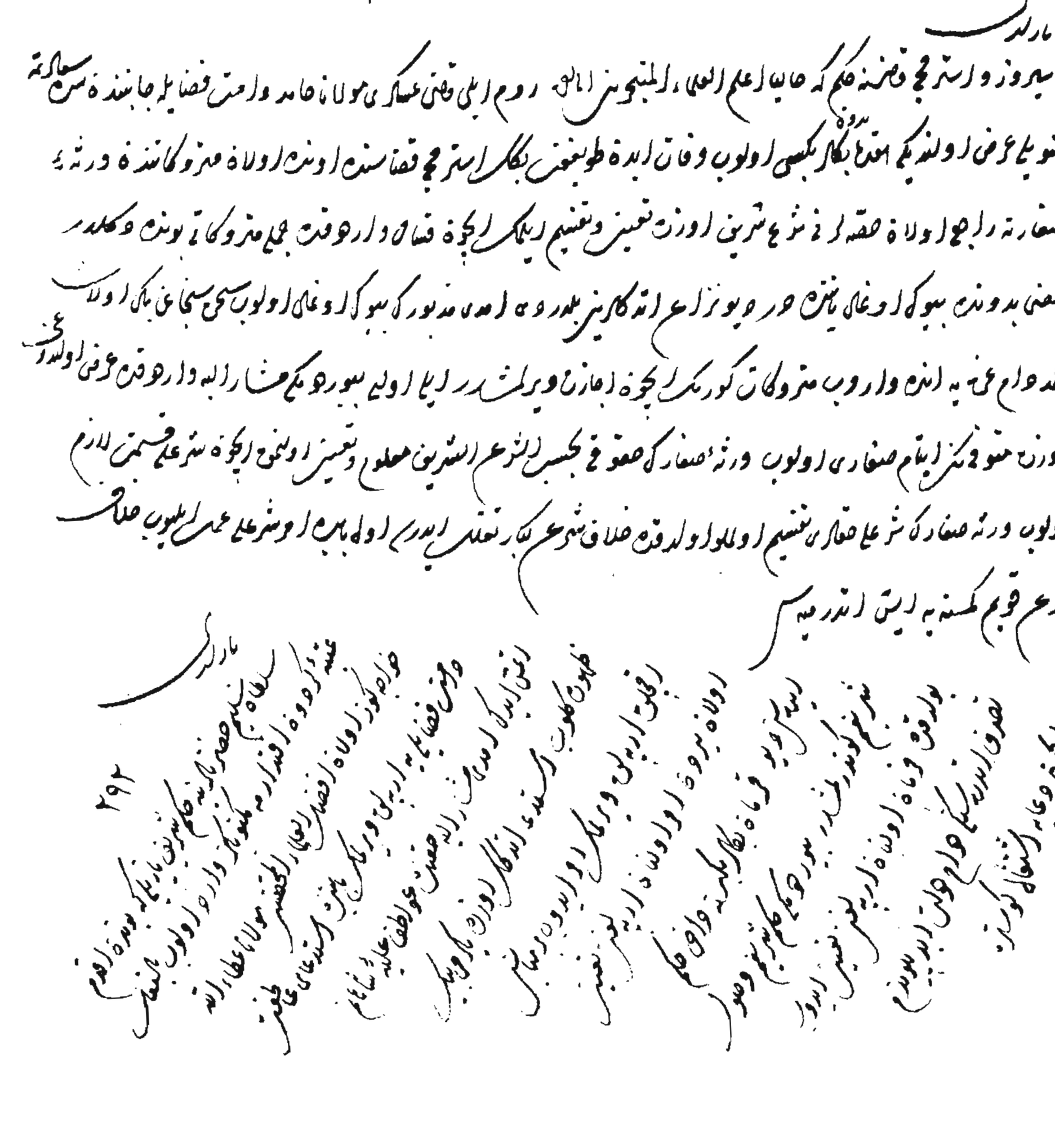

٢٩٢

۲۸۹

۲۹۰

۲۸۵

از تکلید قاضیه حکم که مکتوبی کوندر قبر اوشریعم اوزره تحت قضاکده اولاه اشبو وه که وصیانجی طاغارندن قوریده اغاچ کسلمز
منع اولندقده بزمیری ایچون اطمی که روز ویوجواب ویره کلرینی بلدرمش سز امدی قوریده کمی یه برار اغاچ کسلمک ممنوع اولوب
نجه دفعه منع اولنمش اولدقلرینی کاغذ مزورسیورجکی وصول بولدقده اوم اوزره متعدد اولوب قوریده کمی یه برار اغاچ کسدرمیوب
منع ایدیکز تماشو بلکه میری ایچون قوریده اولقوری اوه اوچون کسلن کلمتن غیری میری ایچون کمی یه برامیاه یره بعض یرتعیین ایدیکلی
میری ایچون اندره اوچون کسمیه میز بعدکی یه برار اغاچ کسدرمیوب میری اوچون بهانه سنه ولق غیری یکدن اوچون کسدرمیوب انوکی کبی
میری ایچون قدیمده کسلمکده اولنان تعیین اندکلری یره کسدرمیوب خارجدن قوری یه یکنه وخاصه اندرمیه سز

۲۸۶

شلسه بکی اولاه سنانه پاشایه حکم که سکا اوشریعم واروب برطرفدن حکمکی اولدیغی اندن اولوب اکرامیه لطرافلرندکی کبی
حفظ وحراست اوزره اولمق اوزره ایدوب بیورجکی وصول بولدقده اکر سوخته طاینه سنه واکر سایر لوندن حرامی طاینه سنده رعایادن برایه
وابنا وبسیله ضرر وکزند ایرشدیرمیوب ظهوره کلن تماری ایله کتورولوب شرعا عمل اولنه کلمن حفظ وحراستنده قصه قیلنه یعنی قتا یه عرض اولنه بلدره سز
مکی یه سکا نوجیلی اوم اولورسه انوکلا عمل ایده سز

۲۸۷

وسایر قصارلرینه وقوعی اوزره عرض ایده سز

۲۸۸

شلسه بکی اولاه سنانه پاشایه حکم که سنکی زعیم حسن سز مکتوب کوندروب اوزنده زیاده یاباق اوغلو وبایلو وورتنز
ازبوح قضیه ورعایتی تصرف ایده حسنه حکم که سنکی زعیم حسن سز مکتوب کوندروب اوزنده زیاده یاباق اوغلو وبایلو وورتنز
ازبو اسمی قصارظهور اندوکینی بلدرمش سز امدی مذکورلرو کارکلاری اعم محافظه اولوب بیورجکی وصول بولدقده اصلا وقطعا
تاخیر وتراخی اینیوب سکا قضی سز قصارلرینه بوخصوصه باکذلک مباشرت ایدوب واقع اسمی اوزره سوریکی ایچون اولور وباخود عذری
طریقیله یکدن زمینه وچکی اولورسه اول واقدار ایدوب کرک اولنه اسمی قصارلرینه کتورولوب شرعا عمل ایدوب تمتوله یکنه اوزره ایدوب حبس
وسایر قصارلریز وقوعی اوزره عرض ایده سز

۲۸۸

شلسه بکی اولاه سنانه پاشایه حکم که سنکی زعیم حسن سز مکتوب کوندروب اوزنده زیاده یاباق اوغلو وبایلو وورتنز
ازبوح قضیه ورعایتی تصرف ایده حسنه حکم که سنکی زعیم حسن سز مکتوب کوندروب اوزنده زیاده یاباق اوغلو وبایلو وورتنز
ازبو اسمی قصارظهور اندوکینی بلدرمش سز امدی مذکورلرو کارکلاری اعم محافظه اولوب بیورجکی وصول بولدقده اصلا وقطعا
تاخیر وتراخی اینیوب سکا قضی سز قصارلرینه بوخصوصه باکذلک مباشرت ایدوب واقع اسمی اوزره سوریکی ایچون اولور وباخود عذری
طریقیله یکدن زمینه وچکی اولورسه اول واقدار ایدوب کرک اولنه اسمی قصارلرینه کتورولوب شرعا عمل ایدوب تمتوله یکنه اوزره ایدوب حبس
وسایر قصارلریز وقوعی اوزره عرض ایده سز

٢٨٢

قسطمونی قضیه حکم که بوندن اقدم کندر امین اولان مأموره کندر فصح رعایه تعدی ایدوب بیوکدره عرض حال صونلمیوب واقع
اولان تعدیسی بیانه اولنمیوب یالوبرندن کورملری وقوی وعدم وقوی وقدیم وحادث تفتیش اولنوب توقیف اولدوغی معلوم اولمغله ایکنجی
عرض حالکز صورتی یعنی ایلیا اخوایچ اولنمیوب کوندرلدی بیوروکلی وصوله بولدقده عرض حالکز مسطور اولان مواد ایله کلمیوب دعوی ایدرکن
حق مواجهه شرعیه اوزره کورمیوب مذکور اورزنه شرعیه کمنه سنک حق ثابت اولورسه اصحاب صنعه شرعیه ثابت اولان حقی البورمیوب
داق مقدار کمنه سنک حق ظاهر اولوب و تقول نسنه نامی اولدوغی یازوب بلدیه سی دیمارکیر اونباشه مالی اولق واقع مبدر بنجه ورقیدست
بنجه اولیکلمشدر. وهذکورک داق اولمق جواب ندر وبوخصوصه دائر بعض قضیار اعتقاسیله مذکور صورت بیهوده ارزال ایکنجی اونوکه حق
صورتی کوندرلدی اولا صورت بیهوده واقع مبدر حق اوزره اولنمیوب بالجمله هیچ بر خصوص مهمه دائر مشکوک نسنه قویمیوب قضیه مذکوره کورمیوب
داق حقیقتی اوزره یازوب بلدیه سی

٢٨٣

جانبکز مکی عامی یکی حکم که بوندن اقدم اوغلوم یازیدک یانمه کیدوب اولاده اسراوه نامنه مقدار اولان ویرکی قانونیه یانه بعض اهالی
هیچ ایلیوب بالفعل جانبکزه طاغارمش. کوزوب فساد وشقاقی اوزره اولدوغی استماع اولنمیوب سابقا مذکور ایله کوندرلمکله ایکنجی حکم شریف کوندرلمش صورت
ایله اولیه مقدمه وبوردکی ایله کلمیوب همانده اولنمیوب بیوروکلی حکم شریفم وصوله بولدقده بوبابده بالدفعه مقید اولوب مذکوری تفتیش وتجسس
ایلیوب هرقنغی ایله معلوم ایدنمیوب داق حسن تدارکی ایلیوب هرنه یوزدن ممکن ایله کوندروب جمله ایدوب تحقیق ایله بوخصوصده بوردم
محمد امضامدر ایله کوندرلمکله مقید اولوب اهالی وسائر وجه احتیاط ایله

٢٨٤

سلوری قضیه حکم که حالیا نفس سلوریه مدت بلده محلی سندن اولاده منول ولد قوشار وعمری منوفیلو ومنول ولد زیلو
نام بخارلی ویاما لسماسه محلی سنده صوصلانوس موضع ساعی عواله نام بخارلی ویابابانام محلی سنده اندرسوحای قوس ویابا
وعمری محلی سنده قوشه لسنانبولو نام بخارلی ترسخانه عامره وجه غیبتله ایلنمکله ایدن بیوروکلی وارد وقوع مونوری کیفیلاریله
بولدوردقده بندیکزیاد ایله کوندرلمکله تجدیلا ترسخانه عامره وجهیله خدمته کوندرلمسی خصوص مونوری کتابه اندراج اولنکوه
مقید اولاسن

٢٨٠

٢٨١

٢٧٨

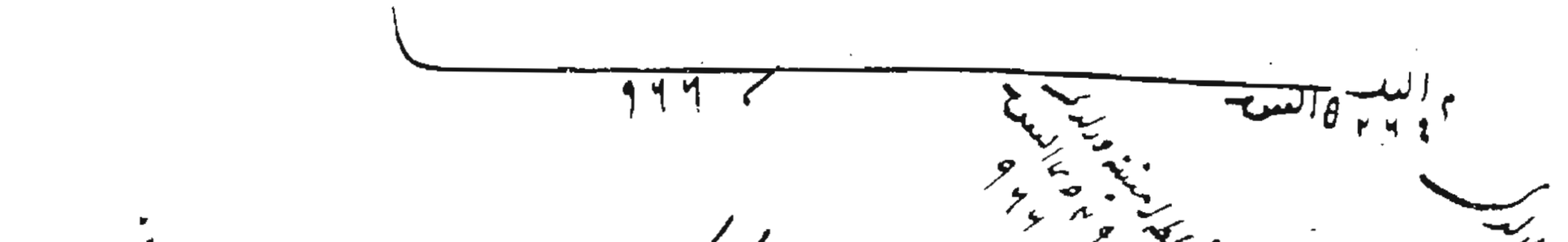

٢٧٩

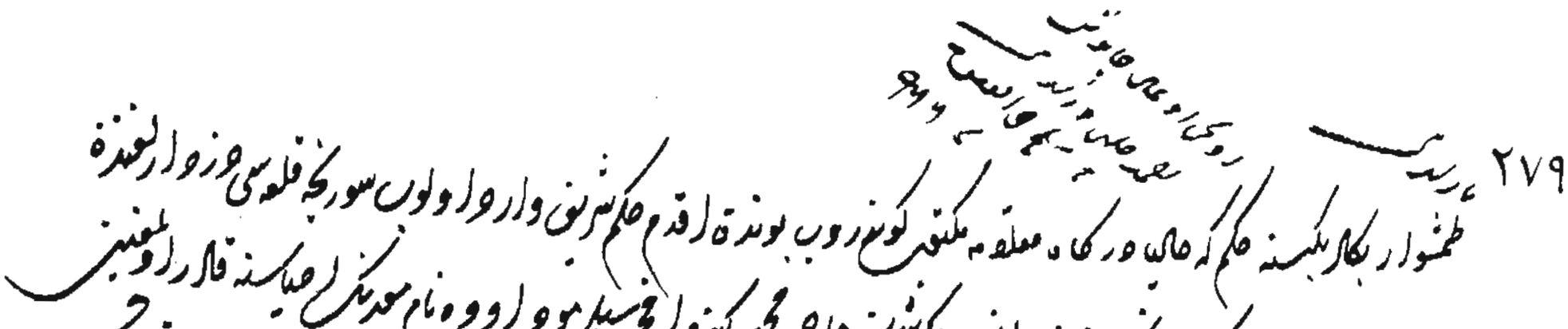

٢٧٤ اوده کیز بالیارنه واقع اولان قضالرده حکم که حالیه بعض اولنده طاینه‌سی کافی صورتنه بولنمیوب قوللره وایروز وقوع اسکاری
ویرلمه واجب اولدیغی طرفلرنه رعایه تعدد اولنه کاری رسمنه اولنوب وکر اولنان اهالی قضالری الکه کوره یکی ایچوه زیاده
وارمه کاه فرمان همایون لعد رئیس وتبرکی نام ریسکار رقالیته ویرلمایه اولنوب بیورلدیغی مثلو هرقضانک کمی قضانسنه
کوره کی اهالی قضالری الکه کوره یکی بابنه انواع معاونت ومظاهرت ایدوب اهمالده حذر ایلمه‌سی مشروطیله الکه کلدوقده
قوجه کوره الکه کوره یکی وانی معاونت وقیمه قوت اعطه‌سی که الکه کوره یکی قضاسنده کائن وقضاکی کمی قضانسنه کلوب قضالر
الکه کوره یکی مذکوره حذر ایلمه‌سی

٢٧٥ قوللره قپوداره‌لرنه حکم که بونده اقدم سلکه حکم همایونم کوندریلمیوب وقوع حالیه کوره بعض اولنده طاینه‌سی کافی صورتنه قاپوداره
بولنمیوب رعایه تعدد اولنده کاری رسمنه اولنمق تاخیر اولنمیوب جمله الکه کوره یکی ضاغنده کائن قپولره قوم اولمق ایچون حالیا اولی خصوص
ایچوه سه سکانمده عراق برقالیته ویرلمایه اینا طرفنه احمد وتبرکی نام ریسکار ارسال اولنوب بیورلدیغی وصوله بولدقده کوره‌سی وکر
اولنان اهالی قضالری الکه کوره یکی بابنه جمله کوزه برپوده بورمکی اولماغه توقیع باشقه باشقه یازیلوب بورمکی میانسنده مهر توقیعلری
تدارکی ایچون حسن انتاج ایاسنه واقدم ایلمیه مهر طرفنه اولنوب وکر اولنان اهالی قضالری الکه کوره یکی بابنه اقدم
واهتمام ایلمیه خصوص وبونه محال ایتمیه‌سی الکه کوره یکی معتمد اولنوب اهمالده حذر ایلمه‌سی

٢٧٦ وصیفه‌دانه
وبارنامکی بکارمکتبنه حکم که غازی قاضی اوغلی علی بهاء الدین مولاه وغیرلرینک برات‌لری رسمی زنجیرلی خزینه عامره ضبط
اولنمیوب ایدوب بیورولمغه حکم شریف واریجه مشارالیهمک اوشبو مهر شریف موجبنجه برات‌لری رسمی زنجیرلی خزینه عامره
ضبط ایلمه‌سی

٢٧٧ کتبه‌ده‌کانه‌ی قضاسنه شیخ
وبرات‌لری رسمی زنجیرلی خزینه عامره ضبط ایلمه‌سی
وبرات‌لری رسمی زنجیرلی خزینه عامره ضبط ایلمه‌سی
وبرات‌لری رسمی زنجیرلی خزینه عامره ضبط ایلمه‌سی
وبرات‌لری رسمی زنجیرلی خزینه عامره ضبط ایلمه‌سی

٢٧٠

٢٧١

٢٧٢

٢٧٣

٢٦٨

٢٦٩

۱۰۵

ارزاق محافظه ارسال اولنه عمای ریشه حکم که حایه ورکا یعلقه مکتوبی کوندرب قدرغه ارپا ارزاق اوزرینه وارلوب
بوندقه اقدام و بمقدار اون بیک کاغد ارپا کلوب وبنور حصاری احاطه ایلیوب چکنج اولنه عسکر خلیل ضلال مصاحبه
چکوب الوب قصدنه ایکن بکمار وارمق ارپا تجمیل کندو ارسالی اولدوقاری قلعه لری اوزرینه وارلوب اوتوروب حایه وبنور قدرغه ار
ایچون بیک لازم اولمغین باشی کوفه نام محالی یوزه کلوب حصار اوکنه اولوب جناب امارت مآب خانه وارمق معالیه وسن
مکتوب کلوب اوموجبنجه برپاب قدرغه ارپا برقطعه قالیه کنه جانبارسی صفط ایچون کوندرلمسی بلدورمق ایام اله ویرمیوب باشی کوفه وه
بکمکاولنی ممکن اولمیوب اوشربی اوزره مذکورلری کوندرمکی اوزره اولوب حایه مسقو و بیرالله کندو بکمار ندوه ایمان نام
برکتی ورق بیک نفر کاغد ارپا اوزریوه کلمکی قصدی ایچون یارویم کوندرمش ایمان اوراق مذکور کاغد ارپه سکن اولوب بکمار
بوجانبن اولمغله ملعونه مذکور برنده قالغوب حرکته فکر اولنوب مذکورکنه برارسید کوندرمش کوفه نام محالی بولدقاری کبی
برنوع امار ارپا جمکن بوقدر وبیدکاری بیک شوبلکه وبنور کاغد برطرف اولیه وبکمکاری ایام اله ویرمیوب اوله جانبه توجه اوزره اولدوغی بلدورمش
بیورلوبکه مکار ایکه وکر اولنه کنه اوله اولوب برویکیلدوکی تقریرجه برضرر اقتضا ایدرسه اول طرفدن صفط وحراسته اولنه
شوبلکه قشله مونه لازم کلورسه اوله قشله مونه قابل بیر دارمیدر منقوله ایماندر بلدرمک وموسم بکمدن کنار برطرف اولمق اقتضا ایدرمیدر
بیورلوب ورانه حاکم بلدرمک

قبودن بکارینه حکم که مجموعی بروسوه وارمق کاغه بونچه اوغلی وجاق حسینی وبکتاشی نام کسنه ارپا باسی نام بهودی صرح
سعادتله کلوب وبنور بونچه اوغلنک برادغلی وجاق حسینک ایکی اوغلی وبکتاشی قرداشی وقوم بهودیلرنک صرح
محمیه مصرحه استانبوله کلورلکن مامسه کاغدلری مذکورلری قارغه ارپالوب کیدوب کیلرینه بکمکاری تنبه کاغد قوبوب یعنی بونچه کیدرلکن
روزکار محافظ اولوب قبودن لوکسنه براوب بالعکس کیلرینه اولدوقاری تعرض ایلمکین اولوجهله وکر اولنه کنه کرواللهنک
اسپاب ولیسی روم کوزمکی ایچون امیرالاولاد الکرام روسی بکی لحضه واصل اولدیغه حکم شریف کوندرلمشدر بیورلوبکه مشارالیه
طرفندن لزوم وارسه وقت وکر اولنه کمکی جمله آلات واسپاب واچکنج اولاه تمامه مهنه ایله بولنه کنه واصل قاچاقچی
جمله سی وفتر ایدوب وفتری ایله تسلیم ایلیوب کوندرمکی ومنقوله کی اولوب اچکنج آلات واسپابدن ه اولوب اولنه تاولدوکی
منقوله وعقار اسپابی بولندوغی وقاچاقچی اولدوغی منعصه وفتر ایدوب برصورتی سن شعله یه کوندرمک

٢٦٢

٢٦٣

٢٦٤

٢٦٥

۲۵۹

اورحوی بها بوندن قوال اوغلنه واریجه بوله اورزنج واقع اولان یکاج و قضاسنه حکم که حاجی شاه ایله
قوال اوغلنک ایکی نزله سی سنه سعاکه تکلیف کیدوب اولطرفه ارسال اولنمغین بیورولمق مدققوزک تکلیف
حکومتنه واقعاتی اولورسه یولنه وایرلمه مناسبدر و مرقوم حاجی شاه نزدیک کمنده قلعه سی تعارض
اندره یوب رکیج اندره سی نابنده وکاری آن اولیوب بارکیر اولان آلوب کتمکی اوزره یوقدر فرمان همایونم
مبنی اولیق اوزره اعلام اولنه حسنه

۲۶۰

بصره بکلربکسنه حکم که مکتوبی کوندریلدیکده ارسال اولنان عساکر یکیاریاکوندریلسی و یوقسه اولبابده
اوشریف موجبنجه بصره ده اولان تجار و سایر آیندن ورونج گمیلری طوتیلمیوب کوندرلدیکی و یکی وارمان کلن تجار و سایر آیندن
ورونج گمیلری طوتیلمغی بصره یولنه مسدد اولوب بصره بندرنه جزوی کمسنه گلورسه اولدی حیله و بهانه سیله بیورولمیوب
اولگبی اولباب جانبنه حذفن واقع اولدقده رکبدیکمسنه وصل ایلیه

۲۶۱

سلیمان پاشا سنجاغی بکی اولوب الماسیه محافظتنه اولان سفاین پاشاسیله حکم که حاجی و زینغین و قاضی مکتوب کوندروب
وکایتن رومت سوفته ولیتی طابنه سی ایله اورزنه گلوب هربلوک فوقنده اولانی نزگمسنه اولوب اکثر وجوب ونوفتک
ایله قصبه و قصبه یه گزوب تخته و قفار اورزنه اولدوقلرین بلدرحق لعدی و گرک اولنان اهل قفاکی ازگلمای یلازم
اولمغین بیورولمق حکم شرعیسنه وصول بولدقده بوبابده متقید اولوب هرطریقله ممکن یدارکی ایدوب اکثر بصره
و فی وجه حشره و هاورزنه قفار و دشتنه عمارتی ظاهرا ونفار و کی حفاظتنده گلمای که سایر اینه موجب عبرت واقع اولا
حصول و بور محمل لزوم و مقتضای اهتمامدر گرگی کبی اهتمام ایلیه اکثر ممکن بلابنه وقیعه فوق انمیه

۲۵۶

۲۵۷

۲۵۸

٢٥٣

٩٦٦

سلخ ربیع الاول سنه ٩٦٦

بارسید

قوله فیوه ارنه حکم که حایلا بیوز و قوزاق سکاری یا لیارنه بعض لوند قایقاری ظهور ایدوب کفه کسونا ایلا یوریوب رعایا و رایا یه تعدی
ارنه کاری استماع اولوب سنه سعاریده واقع بعض فاریغه ازدارکی اولیق کومرزلمک اوزره حرر بیور دوکا حکم شریف وارا وقت
اصله و قطعا تاخیر و تراخی اینمیوب سندلرنی بانکه اولاج کیمسه وج ایکی پاره کمی طونادوب واقع و کزاونه اهالی قصه کی اطراف
جوانبی کزه کن جوسق و جوایدوب و کزاونه لوند طایفه سی هرنه طریقیله (اولور) الکه کتورمیه قصارنده قلمک باغیچ انواع اقدام
و اهتمام ایلیوب اهالی و صایادوج زیاده حذر ایدوب کیمسه کی بورغوسی ایکی کورکی در و اکر سایر لوازمی در ندارکی ایدمک اطلس
قوله فضنه حکم شریف کوندرلمشدر جمله سی واقف حصار ازمارنده نوفتی قوللوز لاقاردوج ندارکی ایدوب اولمشدر ایکی کونه تنبیه
اولیق و کزاونه اهالی قصه کی هرنه طریقیله (اولور) بلعن زیاده وجه کمنه به ضرر ایرشدرمییه

٢٥٤

بارسید

قوله فضنه حکم که حایلا بیوز و قوزاق سکاری یا لیارنه دریاده بعض لوند قایقاری ظهور ایدوب کافه وضعنج یوریوب
اولا اطراف قصه قصارنده اولان اهالی ایسه ایکی پاره کمی ایله جمعیتله و کزاونه اهالی قصه کی الکه کتورمکه کوج
قوله فیوه ارنه قدوة الامام والاقران حسین زید قدره حکم شریف کوندرلمشدر بیور دوکی کونه ایکی پاره کمی حوالیسنده واقع
چیقوب اولا اوزره خدمتجی اولا ایکی کیمسه کی کورکی سنه وجنکی و سنه قصه ری واریه لازم اولان کورکی سن معجلا
ارنه ندارکی ایدوب وجنکی واقع کوکللو ایله ارنده و توفنکی قوللوز حصار ازمارنده ندارکی ایدوب ایکی پاره کیمسه کی
تکمیل ایله کی وکورکی به تعدار فوج کیدر) یازوب وفتر ایدوب بلده ده اکر کون ویره یوحصوصله کوج سن سعاریده واقع فاریغه
ندارکی اولنوب کوندرلمکه اوزره جمعیتله ازمار واریجه اشبو مذکور ممکن اولاج لوازمی کوری ویرجی تاخیر اندرمیوب جمعیتله

٢٥٥

بارسید

قوله فضنه حکم که ممکن کوندرلمی وقتی اولاج زخراج و اردنه غیری شمدیا وکیمی ایله ارسال اولنمی قیوه و قصه یاری فصوصی بلده رمضان
اولدی کوه ارسانبول ایکوه تعیین اولنه جلبی قیوه و اردنه غیری ارسانبول کوکللو جلبیاری کیوب جمعی قیوه اولدوقده اکر یازو جلبی
ایلیچ جاروکللری بیور دوکی وصول بولدقده کوکی تنبیه و تاکید ایدیلی که من بعد ارسانبول ایکوه اکر یازو جلبی
قیوه و اکر کوکللو جلبی اولدوقده قوشولمیوب ارسانبول قیوه سنه مخصوص ایلیچ

سلخ ربیع الاول سنه ٩٦٦

اولنور ویو بلدرجس واندہ غیری وضیح یہ متعلوح وعلوفہ یہ متوجہ ہر نہ بلدرجس اسک معلوم شریفم بویلہ کتابت محداری یرلرسیاہ مارون
سکا فوشمہ ایچوہ افتخارلو اولوراکرام مورسنجاغی بکی عثمانہ واردم علوہ یہ حکم شریف بازیلوب سکا کوندرلدی بیورلدیکی وصولہ
بولدقدہ بویلہ واریاپصیرتی اوزرہ اولوب کفارحاکسارکی احوالی ولطوارلرینی وفکر وقصدلرینی وخیال فاسدلرینی بتمیز وتجسس
ایدوب کورہ سکز ناکہ ایکی کفارہ برکوارکہ وکنی برکفاری اولا کلمک میسر وکلدکدہ وضیح یہ قولای اولماق لیمانہ موقوف ایدوب
شویلکہ کفار ہرپیش اثارکی طوتمامغہ حارث مرتبہ کہ بعنایت اللہ تعالی یراکنہ اولوب طاغلمش زمرہ ضرر اصحابی قالمیہ سندہ اوی موسم
طوتمامغہ مبادرت کلمکلری وکورکجی وقوشجی طوتوب زبونہ اتیوب اوتوکلری عسکر اعتباہ اولور حکم شریفی کوندرلمش رالیہ وہ
کفارہ اعتداری سیاہی الوب استخدام ایلیہ کز وواردقدہ اولدوغکز اخبار صحیحہ سرعسکر تمہ اعلام مدتہ قدر اولیہ کز اعدای
بدآیین دین غفلتہ جایز وکلدکدہ تمام تنبیہ انتباہ اوزرہ اولوب بعنایت اللہ تعالی وتمامک محروسہ بریہ غفلتہ یا
ضرر ایرشدرمکدہ زیاده حذر ایدوب حفظ وحراستہ وقیمہ فوت ایتمیکز

۲۵۱ یارلیغ

ایندکجی سنجاغی قفلارنہ حکم کہ حالیا وزیر بکارکبسی پایہ مکنہ کوندرلن اوتوب طرابلوس بکارکبسی طورغود واردقدہ انکلہ ترکہ باغچہ
مضافیتہ سی اولوب ترکہ اوچ باب کی کوندرلوب وکن وہ کراونہ کیلمہ ترکہ دیرمکس عرض انکلن بونہ یرہ الیوب سکر
دیوفہ رالیہ حکم شریف کوندرلمشدر بیورلدیکی وکراونہ کیلمہ ترکہ دیرمکلہ باغچہ ہر بکارکہ تخم قصانسہ کوندرلن اوچ اوزرہ
وکراونہ عسکر بونہ یرلرہ نزع روزی اوزرہ اوچ بابہ ترکہ دیرلدیکی انارکہ خصوصہ اولوب سابقہ کاکاہ انور
بویلہ اولیاوہ رماہ کفارہ خاکسارہ ترکہ دیرلمکدہ زیاده حذر ایدیلمسی شویلکہ اسمای اولنہ کزلی ایلیاقونلیس معانی اولورسہ
وکیلری تمام تحبیر اولنہ قدغہ صکہ حکم شریفی الیوبلہ نمقدار ترکہ دیرلدوکن بازوب بلدرمکس

۲۵۲ یارلیغ

مصر بکارکہ حکم کہ بونہ اقدم یمن جانبہ بیلک نزوالیلس ارسالہ اولنمق اوزرہ اولمش ایدی حالیا بعض ارسالہ اولنوب
بعض حالی سنوز ارسالہ اولمدوغی سعادتمہ یمن بکارکبسی مصطفی باغکلوی اعلام اکلمکلہ بیورولدیکی حکم شریفہ وصولہ بولدقدہ
کوندرلن اوچ اولنہ بیلک نزوہ باقی قالمش نمقدار قالمش بازبیلک نزہ تمشدر وبرمق عارضہ وقاوہ اوزرہ اولدوغندن
کورجی حالیا ولایتہ توجہ منوب سنجاغی بکی اولاج قدوہ الامرا اکرام مصطفی زید قدرہ قوشمہ ارسالہ ایلیہ کز

۲۴۸

[illegible] جوار بکار نکنند حکم کند که در کار بعلامه مکتوبی کوندز فرستند طریق بکار نکنند ولاه طرغود و ایلچیان
ده او چهار پاره زنجیر کیاری کلوب اولنه جانب دوشن و کن اوزره اولنجق ترکه باشنه زیاده ضرورتی و مضایقه
اوزره اولمه قاریسی بلده روب اچه ای ایلچی ترکه و برلمکسن باشنه حکم همایونم طلب ایلیجی هو یوغیکی واریجه بولنان
یروده اختیار ایلیه بیوله ایلچی نلده ده ز چه روزی اوزره کچنجک مقداری ترکه تدارکی ایده و برمی و اق کلاه کیاری یه تحمیل ایده روب
مث ر ایله ارسالی ایلیجی و نقدار ترکه تحمیل اولنوب ارسالی اولنه و غش و اق بازوب بلده سنی ترکه انکی کونه طلب ایده روب
قبض و ضبط ایلیه ارتا بو بهانه ایله دریایه و کنار خاکسار طرفاریه ترکه و برلمکده احتیاط ایلیه خصوصی و بوز فحش ارتکاب ایده
مرتبه یروده ممکن نسنه حضرته تدارکی ایده روب ارسالی ایده

۲۴۹ — [illegible] رقم محکمه سلیم اولدی سنه ۹۶۶

کلس بکی زمانه یکی حکم که مکتوب کوندروب قصبه ملونه و ساکر اولاه سوزنام کمسنه بوندن اقدم بعض قلعه لرده تبدیل ایاچ اولسی
اولوب اوجاقلرنده تحصیل ایلنه و کایچی ایله مواجبه تسلیم ایلیوب انکی ایده روب حضرتمزه بیکی ایچی اوزره قاله و غش
ثابت ایده سنی حبس ایده روب کندوسی حبس ایده و نقدار ترکه یه حق الیوریلیس اوزره نقوله قیمتی ثابت اولنه و غش
منصلی و فتر ایده روب بیلکونده سی حضرته اروم نوجاق صکره اولنوب انوعیله عمل ایده

۲۵۰

قپوداننه حکم که مکتوب کوندروب اول الیوب کنار خاکسارکی یتمش پاره قاریغه لری و یکرمی پاره بارچه لری وارور بهرحال
رغبتوسکی اوزه بشنه و یاخود اولوندن طوغو پاچه اوزره وارماری متوروز زیرا موسم کچکده صکره حرکت همایونه
طوغرمازکنه کلرنده وارمه لوم و یوندارکی اوزره اولدقاریسی ضبط و یرکن و عسکر قلنی اوزره اولدوغی و موجبنجه تعلقه
عسکر و یرلمکی واندن بیلری طوغنه همایونم موسم زمانتی عودتی اولنوز بوضع کنارکی خانه سی برا کنه اولنجه تاخیر

٢٤٦

بروی فرضنه حکم که ایام سلطنت همایونش لوای تراویح لوی اقصای اقدام و انعقاد احکام مصطفوی انتهای دارد
اولمغین بونده اقدم ممالک محمیه اولان تهارده بیرامارده بعض کسنه تخصیص منع قیلوب صالنغان قوروب طبل
ونفاره وصورنای چالوب بچه ملاعب وملاهی یه ارتکاب اولنوب اندن غیری بدع وقوعه و ایام عاشورا ده اشوح
طایفه سی دوافی سنی فاز قالدروب کوس ونفاره لر وده و بلکه ایام علاده نیاکز خلاف شرع لعب ولهو مشغول اولنوب
اول اجلدن بچه فسق وفجور اولمغین انلرک کبی بیرامارده وسایر زمانلرده خلاف شرع شریف کسنه ایش ایمیه ویوز اولنوب
اول منوال اعمال قبیحه وبدع شنیعه منع ووقع اولنوب بنیه وتاکید اولنمش ایدی اول اوتوز یدنجی کاکانه اشوز اولمغین یوز ونکی
وصول بولدقده اوج اوزن بیرامارده وسایر وقتلرده خلاف شرع شریف کسنه طبل ونفاره وصورنا
وسایر آلات لهو ولعب چالدرمیوب اظهار ملاعب وملاهی اندرمیوب وایام عاشورا ده وسایر زمانلرده دوافی اشوح طایفه سک
انلرک کبی وضع ایامنده کزدرمیوب بالجمله شرع شریف مغایر اولان اوضاع واطوارک رفعنی ویرمیوب منع ووقع ایله سک
همتلری مصروف اولمغله یارب بحب المشروع المشروح تا وجوب ایله وبوحکم شریفلرینک صورتنده سعی محفوظه قید ایدوب حالیا ومن بعد
شرع شریف وبوابو بنه مغایر کسنه ایش اندرمیوب وکنی دوافی بدنامارلغه علانیا فسق وفجور اندرمیوب یعنی ایام
کزدرمیوب خلاف شرع شریف ایش اندرمیوب شویله که بعد الیوم کنی طایفه سنه دوافی اصلا وقتا ساعتا ایش بعبر واربیا ماضرانبوب کبی
استماع اولنه سزدک اعمال وعدم اعتماکرخه ناشی اولور لکا کوره مقید اولاسن وکنی طایفه سنک دوافی بدنامارندن بعضی
برابر اولوب اکثری بلکه اکثرلری اوزن اولی برابر جمع اولوب علانیا فسق وفجور اتمکلرینه بونده اقدم اولوب دوافی منع و
وقع اولمق اولباب دوافی مقید اولوب بعد الیوم کنی طایفه سنه دوافی اصلا وقتا ساعتا ایش بعبر واربیا ماضرانبوب کبی منع ووقع ایله سک
شویله که بعد الیوم کنی فضاکوزه بومنهیات منع اولنمایوب کبرو واربیا اولنه وی استماع اولنه سزدک اعمال وعدم اعتماکرخه ناشی اولور لکا کوره
منسه اولاسن ودوافی کنی قوانلنی صوابیله وسایر انلنی اعمالی انلنی بعبر واربیا ماضرانبوب کبی اجرا قیلنه سن

برصورتکه
اساسنول عاقبته

برصورتکه
عاصمک عاقبته

برصورتکه
اسکودره عاقبته

برصورتکه
دوافی غلطه عاقبته

٢٤٧

عارضه

موضع بیلی عثمانه بیکلکه تابع
قضوداغ نبایلرندن تکفور
کوسره وبکلکه تابع قاراعاج نبایلرندن
موضع بیلی قاراعاج بکلرندن
سیاه ورلی نام اوبه
ساکن اولوب طایفه سی
ساکن اولدقلری
ساحل بحر سیاه
بانوب نامنده
قریه ده مقیم
حاضر وقیماری اولوب
نیم ایام قضوی اوزره کلی
زیاده شدت ایله
رکوبه مشغول اولوب
زیاده شدت ایله

محرم اولور نه محافظه سنده اولاه اصطفن بکی حکم که حالیا ایام سلطنت سلیم ثانیده اولان تراویح احیای لیله عاشورا صیام
احکام مصطفوی منتهی والمم اولوب و ممالک محروسه وسیعه الاکناف مدت مدیده دولت و حکام نصفت اولمغله اولان
متصوف شریعتم شرعه شریفه مغایر اولاه اوضاع و اطوار مستحدثه وضع اولمغله ایام اولیه بولنه اقدم ممالک محمیه
اولاه شهر رجب بعض کمسنه لر تحصیل منافع اولجوه بیهوده صانعلر ایدوب خلاف شرعم بعض ولهو مشغول اولوب
اولد اجله نیچه فسوق و فجور اولمغله انوکی کبی اعیاده خلاف شرعه زینت ایمه دیوار اولنوب اول مقوله افعال شنیعه
وضع و منع اولنوب تنبیه و تاکید اولمغله حالیا محروسه ده عید سابقده بعض فسقه شرعه شریفه مخالف واقع
مغایر اسلوب سابق اوزره صانعلر ایروب طبل و نقاره و صور نار جالنوب نیچه ملاعب و ملاهی به ارتکاب اولنمش
اولنده غیری بدعت وقوعه وده ایام عاشورا ده اشقیا طایفه سی اولی سنجاقلر قالدروب و کوس و نقاره لر وضع و
وبلکه ایام علانیا شهر ده کزوب حکام مسلمینه بونلکی کبی خلاف شرعه اوضاعلک منع لازم ایکن رخصت ویروب
منع اولمغله و بوخی استماع اولغله ایمدی سنی اولده حفظ و صیانت ممکنه وخلاف شرع و قانونه اولاه اجرا امارت
منع و وضع ایچون البته بونلکی سنی اولور انوکی کبی اعیاده و عاشورا ده بونلکی ایما خلاف شرع فسوق و فجور اولوب سنی منع
زینت و منع قارر اولمغله و علی تقدیر عرض زینت بوبابده معتاد اولمش سنی اولور ایمدی بعد هذا
وصول بولمغله اگر عید شریف اولور و اگر ایام عاشورا ده اولور ایسه خلاف شرع شریف و مغایر اولمغله منع اولنوب
لمنوع اولمیانلری ایسه یا بازوب بلدلرینه و سایر اولده عید شریف و ایام عاشورا ده خلاف شرع شریف و مغایر اولمغله منع اولنوب
وضع اولمش میدر اولمغله علی تقدیر عرض زینت منع اولنوب و منع قارر اولمغله بونلکی ایچون عرض اولنمغله بازوب بلدلرینه
وکوس و نقاره لر وضع و فجور ایدوب جمعیتی ایله کزمیوب بونلکی بعد الیوم تحت فضاکده بولنمیان
منع اولنمغله و بونلکی سنی اولده سنوکی ایمال عدم رضا ایله اشعار اولنمش اولمغله بونلکی سنی اولور اگر اولده
اگر انوکی کبی اولمش صانعلر و سایر انوکی امثالی الناس بعض واریه تافیر ایتمیوب کیه رحمدن

بعضی
کردیه قاضیسنه

٢٤١

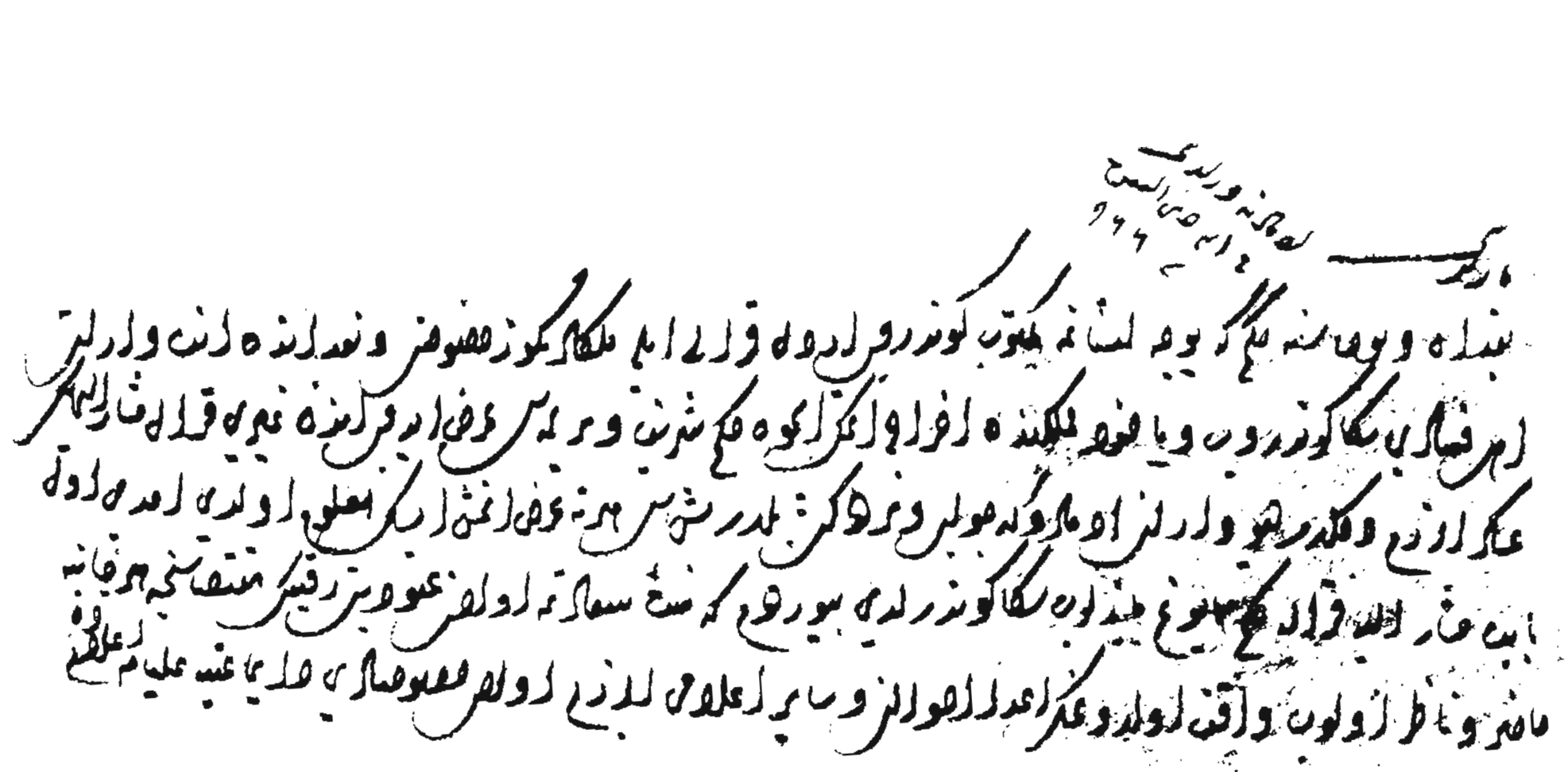

٢٤٢

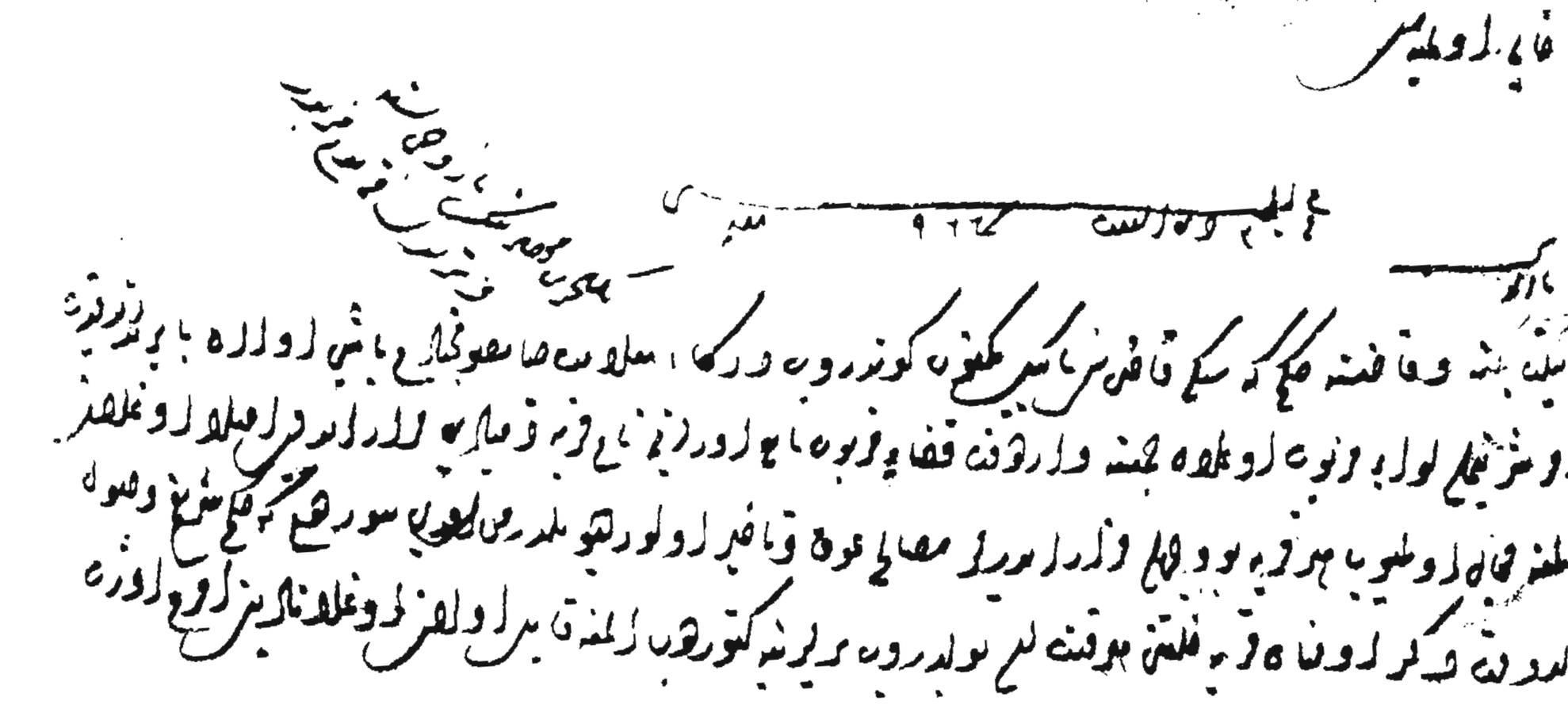

٢٤٣

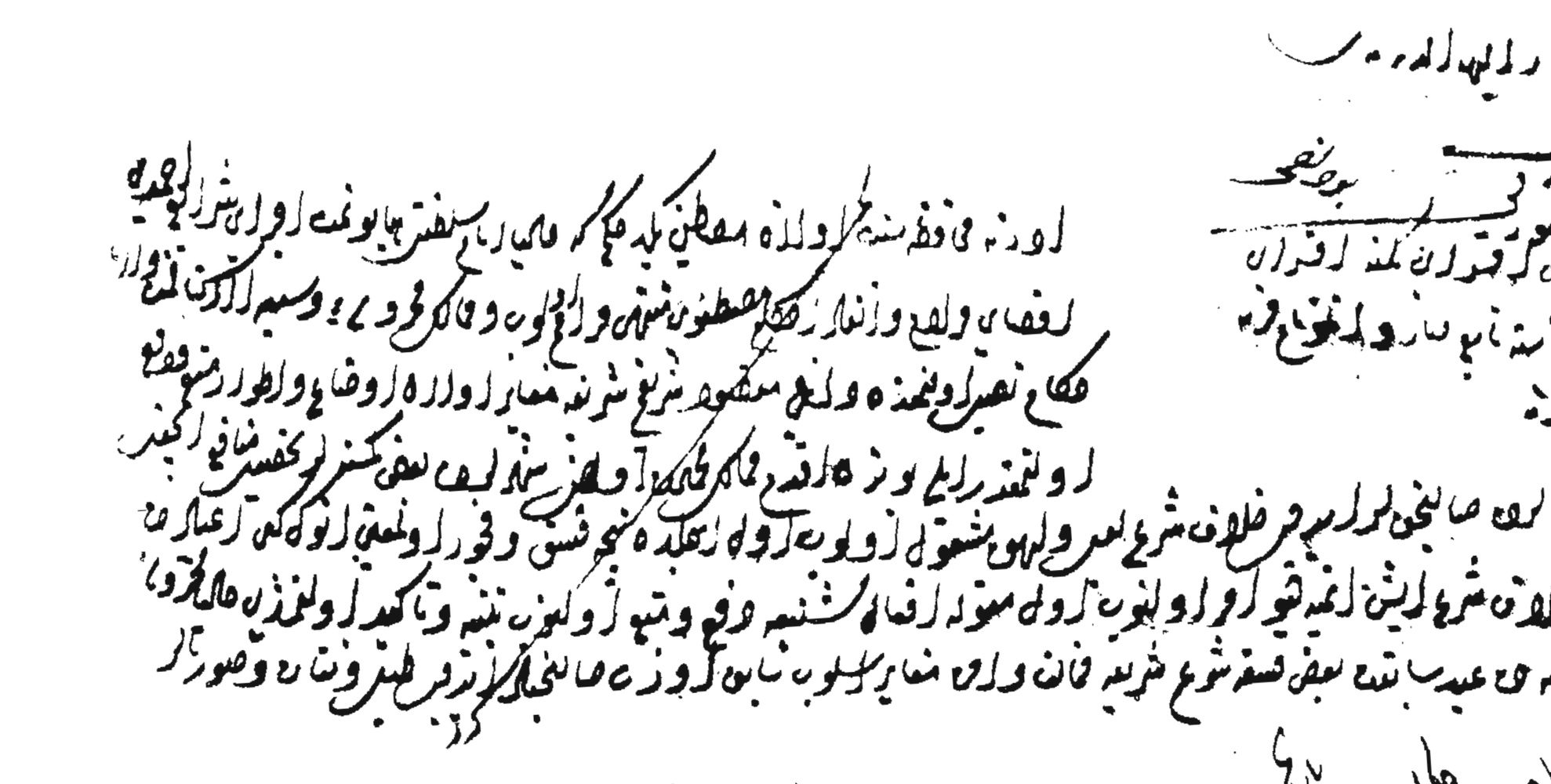

٢٤٤

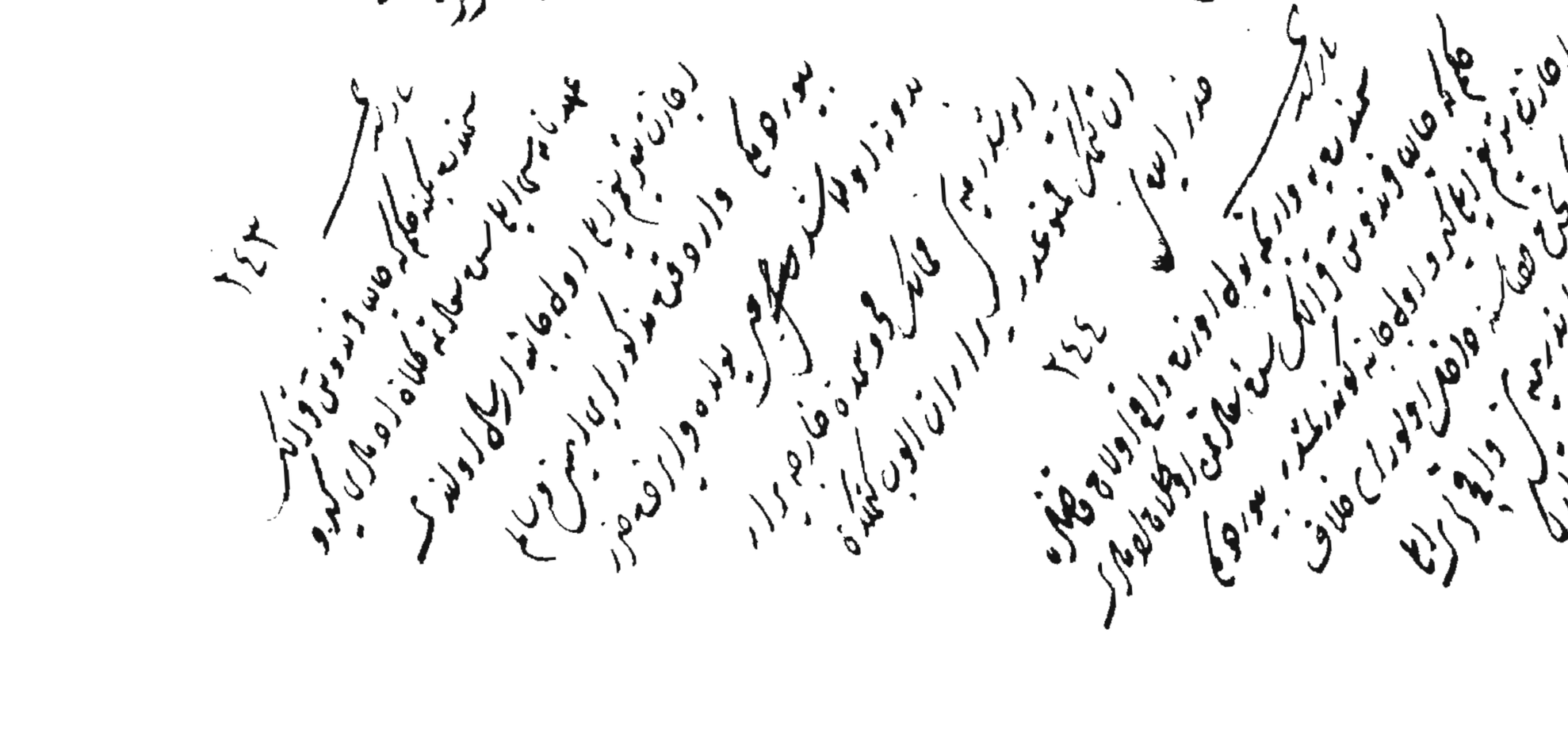

٢٣٦

٢٣٧

٢٣٨

٢٣٣

٢٣٤

٢٣٥

٢٢٩

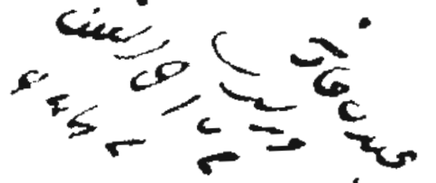

ارض روم بکلربکی نه حکم که حالیا اولان جانبه اولان بکلربکی وه روم ایلی وروم وارزنه واناطولی بکلربکیلرک
کندولرینه متعلق اولان بکلر وسایر عسکر خلق ایله اوتوروب برصیحه خبر معلوم اولنجه امنده اولوب طاغ اوزره وب
اولمایه سربرنه حکم شریف کوندرلمشدر ایله اولیه وکزه اولنان عسکر نصرت مآثر کی زلو وزوله ایله تدارک
اولنمه اولنغه بیورلمکله وصوله بولدقده بوبابده کی مقتضا اولوب عسکر طفرمآثر رضاسنه مبنی اولمغله
اولورکی تدارک ایدوب کتورلمکله عسکر مشارالیهم حضوره وزیر محترم ایتمامدر اکه کوره مقتضا اولوب وضع تدارکه
جد امتام اولنه اولا

٢٣٠

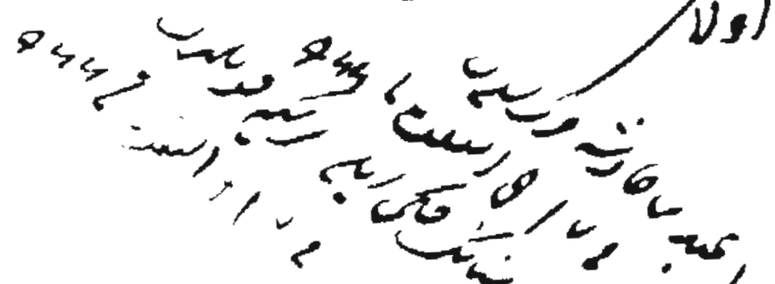

چورم بکی ایلی بکی بوندن اقدم متوفی سلیمان پاشانک فیوض باشی اولوب اولغلوم بایزید باشی اولان محمد نام مقدم
بکلربکی اولوب انا سنه ٩٠٠ قالوب بعده باشنه بعض اسباب فسادیله ایدوب سلطان جانبندن
رستمای اولنغه ایله اولنه بیورلمکله وصوله بولدقده بوبابده مقتضا اولوب ثبت ودفتر ایدوب هرطایفه اولورکی
ایله کتورلمکله وضع اولنان تدارک ایدوب عرض اولنمق اوزره

٢٣١

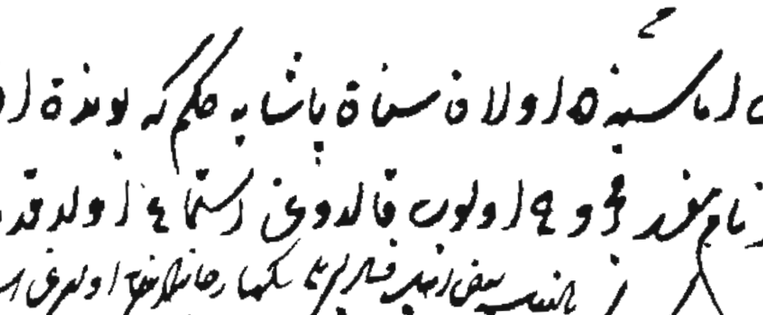

سلسره بکی اولوب انا سنه ٩٠٠ اولان سنه پادشاه حکم که بوندن اقدم متوفی سلیمان پاشانک فیوض باشی اولوب اولغلوم بایزید
باشی اولان محمد نام مقدم بکلربکی اولوب قالدوغی اسبابدن اولدقدن صوکره باشنه حکم شریف کوندرلمکله ایدی حالیا بکلربکی
اولنه ایله وکزه مشارالیه کندی ولایتنه عزیمت ناکزیر نام مقدم کی ایله کتورلمکله مهامده اولوب بیورلمکله بوبابده مقتضا اولوب
اطراف وجوانبنه بکلربکیلرینه ایدوب وقتنده خبر ورلمک اوزره روم کوندرلمکله ایلیه اولور مهمه وطایفه ایله تدارک ایدوب
ایله کتورلمکله باشنه انواع اقدام واهتمام ایلیه کز بوبابده چورم بکه ویرلمکله حکم کوندرلمشدر اولا سنه

٢٣٢

٢٢٦

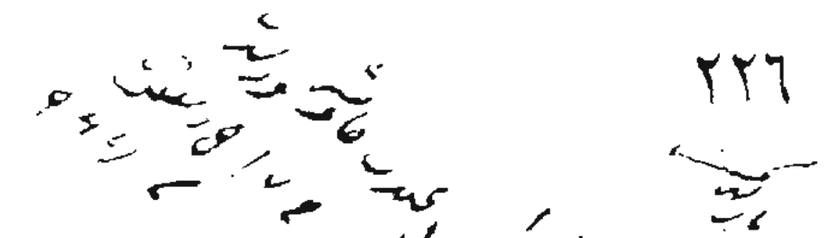

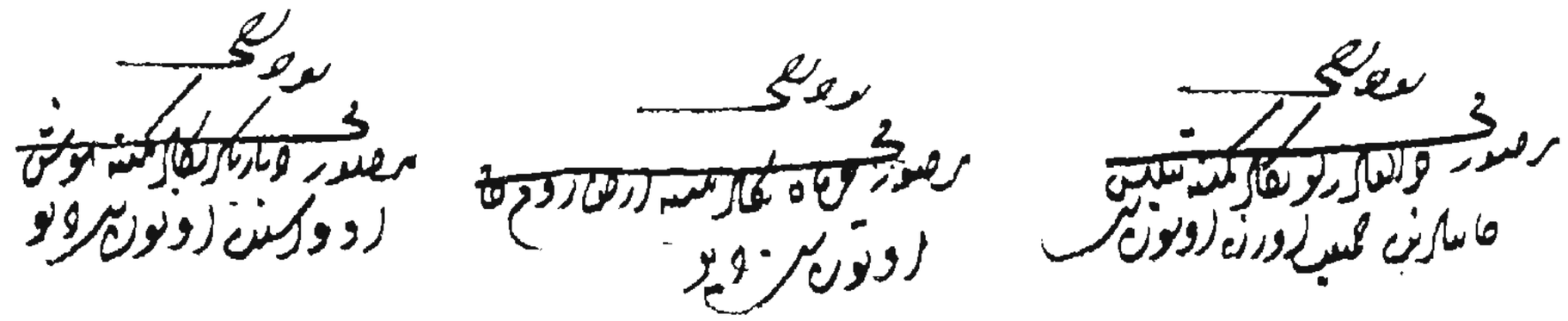

٢٢٧

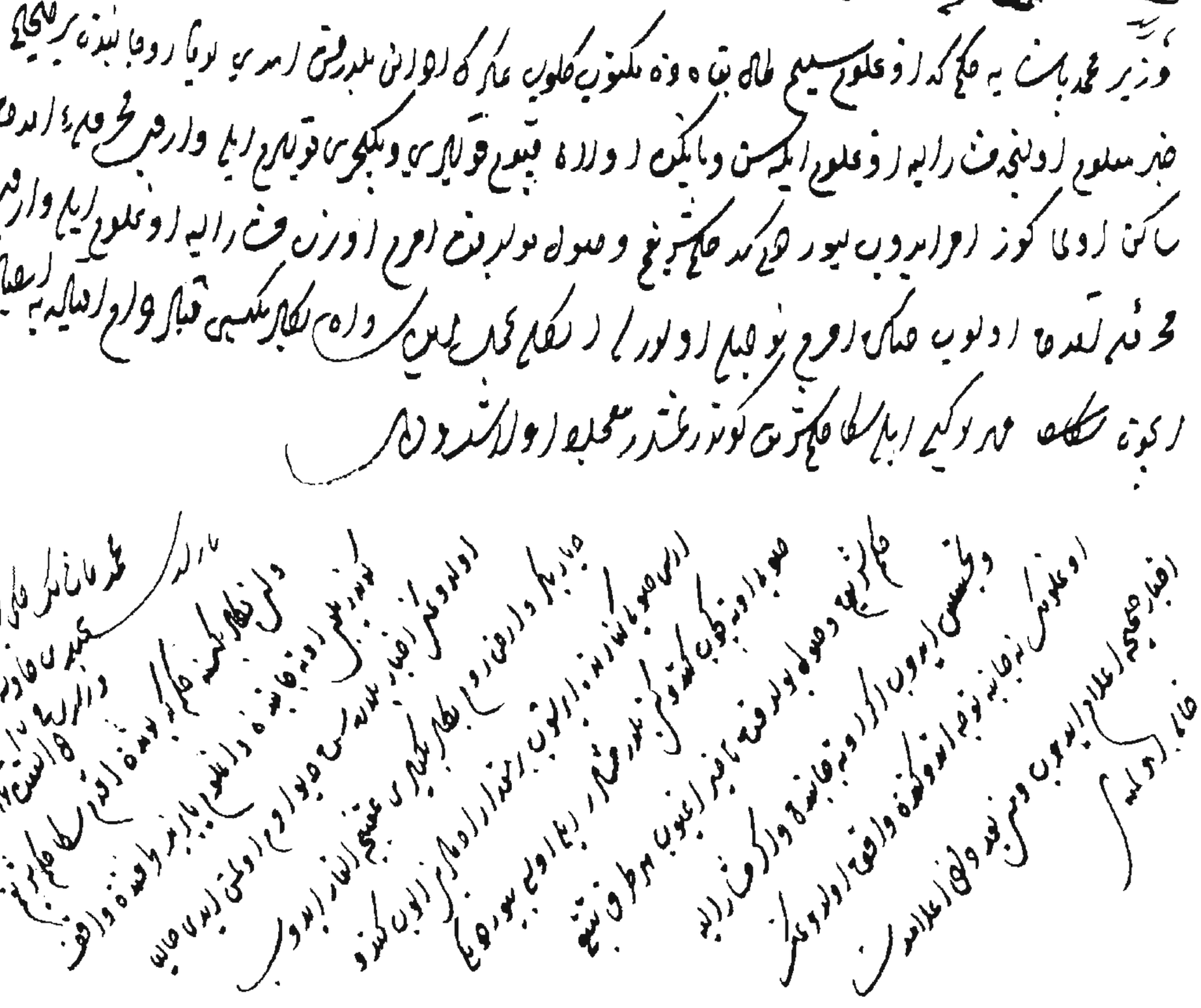

٢٢٨

٢٢٣

٢٢٤

٢٢٥

٢٢٠ [illegible]

بعد او بکاربکینه حکم که بونده اقدم وجهانه بدره بکی عالی اوله ایچون خلاف شرع و قانون بعض بدقیلار اولنان ایدوب
رعایایه فوق الحد ظلم و حیف ایتمشدر دیو ایتدوکی بدعتلری دفتر ایدوب سنت سعادتمه صونوب اظهار تظلم ایتدکلری اجلده
دفترک صورتی عینی ایله اخراج اولنوب سکا کوندریلوب بیورلدی که وارکجه فی بعد بکاربکیلکه متعلق اولان سنی بکالرینه
تنبیه و تاکید ایلیه سنکه سنجاقلرینه تابع اولان رعایا ایله شرع شریفه و قانون منیفه و دفتر خاقانی یه مغایر و مخالف بو اصل
بدعتلر احداث ایتمیوب ظلم و تعدی ایتمیه لر شویلکه شمدیکی سنجاقلری و آدملری رعایایه بو مقوله خلاف شرع و قانون
تعدی ایتدکلرینی منع ایتمیوب و بعض ایتمیه سنت سعادتمه تکرار بونک کبی عرض حال صونلوب شکوی اولنه عذرک مقبول اولمیوب
نتیجه سکا عاید اولور اکا کوره مقید اولوب بکالرده و آدملرنده و غیریده رعایا و برایایه خلاف شرع و قانون
و مغایر دفتر همایون کمسنه تعدی ایتدیرمیوب فیه سنکه رعایا ایام عدالتمده اسوده حال اولوب کاو و کسبلرینه مشغول اولالر

٢٢١ م الجمعه ٤ ١٣ ٥ السنه ٩٦٦

کوی بیک و مدرنی و بکبازاری قاضیلرینه حکم که بونده اقدم اوردوی همایونم ایچون قیونه تدارک و ارسال ایدیلن و بو وقتلرده احکام شرعیه
کوندرلمش ایدی ایله اولیه کن قضا کوزده بعض قاضی و مدرس و نایبلرده و متقاعد سپاهی و پیاده طایفه سنده بچاغه یرارارکک
قیونه اولوب ورنکده تعلل ایدرلرمش و قضا کوی بیکده دخی بعض قضاده نامنه کمسنه لرده دخی قیونه اولوب طلب اولندقده قضالرز
دیو تعلل ایدرلرمش بیورلدی که درکاه معلوم چاوشلرنده محمد زید قدره وصول بولدقده بو بابده مقید اولوب بحل قضا کوزده بچاغه
یرارارکک قیونه اکر دکر اولنان طایفه ده و غیریده هر کیمده بولنورسه تعلل و زراعت ایتدرمیوب تعداد قیونه بولنورسه صاحبلر و یاخود
وکیللری ایله مزبور ایله و نایبلریکوز ایله معجلا ارسال ایدوب اوردوی همایونمه اولاشدوب سن خصوص مزبور محل اهتمام درکه کون
هر بریکوز بالذات مزبور چاوشلر ایله مباشرت ایدوب بحل قضا کوزده تعداد ارارکک بچاغه یرار قیونه بولنورسه اوچ اوزره عید مبارکده
مقدم سور دوروب کوندرسه بو بابده قیونی اولنلره ضمیمه اولنوب اولمیانلره تکلیف اولمقده و کمسنه ده اخذ و جلب اولمقده زیاده قدر
ایدوب غفلت ایتدیکی صکره کمسنه ده نسنه اخذ اولدوغی استماع اولنه نتیجه سنه عاید اولور

٢٢٢ م السبت ١٥ ٤ ٥ السنه ٩٦٦

[illegible]

ایکوه ار وصیه حکم که بونده اقدم دلده اولان ات کمیلری ریسلرنده سیدی رئیس سنه سعادتمه کتورلمشدی
دکر اولنان ریسک کمسنه دخی اولاه ایرزانک حق حضوری لازم اولمغین بیورلدیکه چاوش
اوغلرنده محمد زید قدره وار دوقده قید بند ایله تسلیم ایلیوب کوندرسه

٢١٧

٢١٣

٢١٤

٢١٥

٢١٦

٢١١

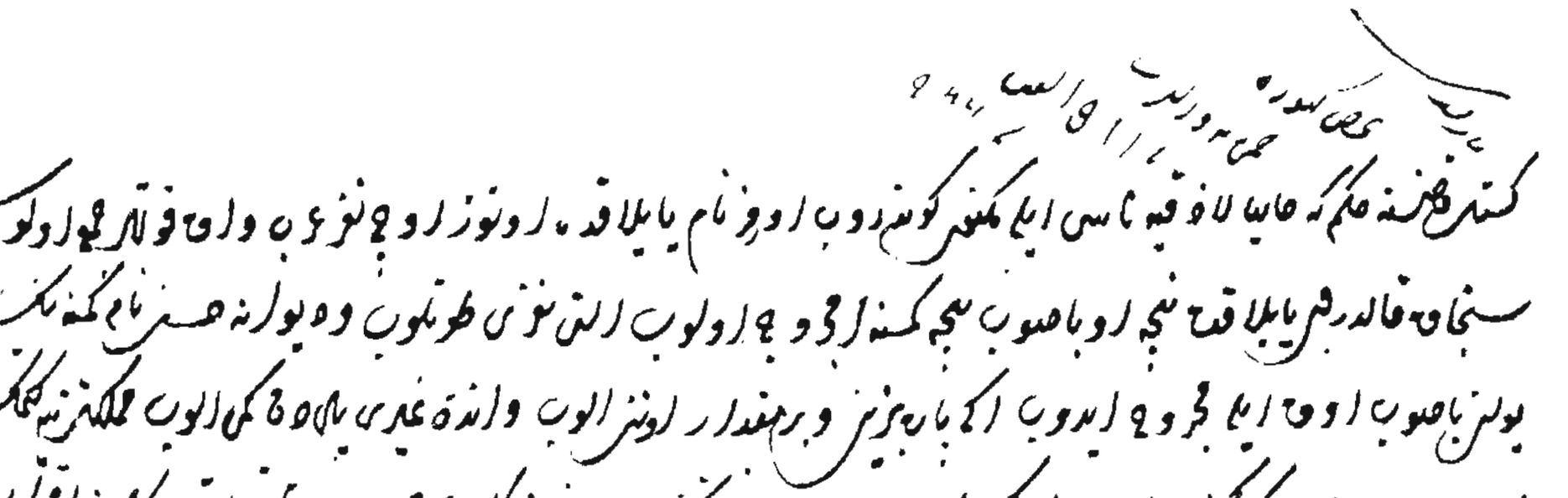

٢١٢

۲۰۸

بوده سنجی وقتیکه حکم کرده بودند اقدم اورخوی همایونم ایچون قبوچی اوراولوب اول بایدم سیزده احکام شریفه
یازلمشدی ایبلر اولمه سورحوکم وصول بولدقده هربیکوزکی تحت قضاکوزه نقدار رقبوچی تدارکی واحضارایله شکور
صاحبلری ویاوکیلری ایبلر اورخوی همایونم ارسالی ایبله کتورمیچون ایکی قبوچی عیدمبارکدن اقدم کلوب
واصل اولمق اوزره کندراکه کوره معتبداولوب ایهالده حضرایله کی ونقدار رقبوچی تدارکی وایبلر ایله بیکوزیازوب بلدیه کی

۲۰۹

یازلدی

ازبکیده وقتی سنه حکم که اورخوی همایونم ایچون بوایسنجاغی قاصلقاردن سورلمیسی زمانی اوسناه وضع ایبلر تحت قضاکه
قبوچی واصل کلمش ایسه (اگر کلمش) اورخوی همایونم کوندرلمیسی اوایدوب سورحوکم کلاه قبوچی تاخیر اتمیوب بیقدور
ارسالی ایله کی

۲۱۰

یازلدی

شنده بایله حکم که مکتوبی کوندروب اوم اوزره اوغلوم بایزیدکی ضبط اندوکلک ایسابکی واعلامارینی وخزینه کوندرمیسی
امری عملی یارلیغی جاورلی وجیه خانه سی وکتابلری واوغلامارینی کرطواری ایبلر اول جانبه وسی اولان اسکلایه کوندرمیسی
واصل اولدقده اول جانبه وسی اولان اسکلایه کوندروب واصل اولدقده اول جانبه قاریغمای تحکمی ایله سی سنجاغی
کوندرمیسی ایچون طلب اولنه واینه باقه قلوب بیولدیغی ایسابه واصل نقدار اولوب ونه بیولدوغی بیولدقده اول
بلدیه کی وخزینه دارلیغه اعلامانده شهرده . قپالی اوم واردیوایسکله اولنور واریدیر نمقوله (اگر وار) هرنه طریقله تحکمی
طاغدیسی وبهوزاماسه تحکمی اوماری وارماغی اوم تغیراندوب شهرضبط اندیکی وایچ خلق ایچون بریچ قالدرملو
اولدقده غربه وارمدیچه وزانی ولیق یازوب بلدیه کی غربه نقدار رحوکمانی تحریر کرطواری بولنورس معجلاً وزیرله
بلدیه کی وخلیل وخواجه وحکیم باشی کوندیکی کلوب کیچه کوزاندوغی غیری اون اولاغ اوماندوغ قپوواوغلامانده وقپوجیاندن
وزنجیاروغ کیچه ایچون بخصوص اولان اسکلاطوروب اناروغ غیریسنی برزمانه تعیین اندوب بنیه اینمسن که اول وقتده وکیلی
کمسنه قلیوب طاغلی صاحبی بولنانه سیاستی اولور وبیس ازسای وفاه اولنه اسیابلری متعدی کیمسه ایله کوندیکی

عینی ایپا سنهٔ سعادته کوندوزوب لکن سابقا ایلیصفاه بکی ایپا ورایچ فاتحی سنهٔ سعادته کوندوزوکاری عرضاً بندهٔ
الثفاه ایسه پک مقداری بیاض اولمغین ارسال اولنان نامهٔ همایونمزده عینی ایپا اعلام اولنمش ایدوکی مذکور بالیوسک
ویروکا وفتده مسطور اولان ایپاب جوزی اولوب مذکور کمی ریکا روذ طغور قطعه بیوک وکوچک طوپ
اولوب بالیوسکز ویروکا وفتده بش قطعه طوپ کوندرلمش سایر ایپاپاری اوراق یومتوال اوزره اولوب
کرکدرکا قدیمدن استانهٔ دولتلی ایشیانز ایپا اولان حوستلکز مستدعاسنجه قلعهٔ مذکوره النشم الثفاه کمی واسپابدن
سابقنامهٔ همایونمزده مرقوم اوکر اولثفاه ایپاپک ارسال اولنمیوب بانجه فلانی اوراق بیقصور ظهوره کنوروبلوب ارسال
اولنمق بابنده انواع مساعی جمیلهکوز وجهه کتوریلسه دوندیکلوبه اوراق واقع اولان ضرر وزیانه یرلویرنده
حاصل اولوزه بحسب الشهوه الشریفه کورلوب اصحاب حقوقه حق تسلیم اولنمق ایچون قدوة الاماثل الاکرام ایلیصفاه
بکی ایپا ورایچ فاتحنه حکم همایونمز کوندرلمشدر سیز اوراق ایپاپ الثفاه لدی الوصول بکوز عون الهیه ارسال ایلیه سز که اوکریتم
موضعنده کورلوب اصحاب حقوقه بعد التسلیم حقلرینی الیوبرله وعیالکز محروسه سنه عودت ایدوب اوراق اولوب
تنبیه وتاکید اولنوب مالکیکز طرفکوزدن عهدنامهٔ شریفه مغایر برحرکت صادر اولمیه وجانبنده اوراق عهدنامه
مخالف کمسنه یه ایتدیرمیه اصدار همایون اولوه اوراق لونده طاینه کسنه خدمه وارزوه ویرمیوب اولوب سیز اوراق
اکر کریده اطه سنده واکر قبرسده وسایر بالیاده وارق واقع اولان بکلربکیلک کرکلی تنبیه وتاکید ایدیسز که اوراق اوراق
اوراق لونده طاینه کسنه خدمه وارزوه ویرمیوب معاونت ومظاهرت ایتمیه لر سویلکی ظاهر اولا محال ویرمیوب جزا و
سزاسنی ویره کز که برحرکت عهدنامه مغایر کمسنه نک ایتمکی محال اولیه طرفیستکز رعایادن ایسترا خذه اولنمق
وحد یما اولمق جوابن معلومکز اولوق اخبار صحیحهٔ عتبهٔ علیاوقه اعلام اینکده خالی اولمیه سز که اخبار صحیح وسلامیکز ایپا
اولماغله موجب تاکید مومی الیه اولمغین تمهید مجتث ور محالکز محروسه کلوب قلعه طوپلیوب بومقوله فسادلره
مجدداً غل ایپا اکتفا اولنیوب سنهٔ سعادتمزه ارسال اولانمق مقتضاسنجه قلعه اندوکی زیاده بیقصور تفهیم اندیرلوب
قلعه تمهید اولنوب کندونک کرکی صفنده کلنمک کرکدر بکلربکیلک کرکلی تنبیه وتاکید ایدیسز که اوراق اوراق
اوراق لونده طاینه کسنه خدمه وارزوه ویرمیوب معاونت ومظاهرت ایتمیه لر سویلکی ظاهر اولا محال ویرمیوب جزا و
سزاسنی ویره کز که برحرکت عهدنامه مغایر کمسنه نک ایتمکی محال اولیه طرفیستکز رعایادن ایسترا خذه اولنمق
وحد یما اولمق جوابن معلومکز اولوق اخبار صحیحهٔ عتبهٔ علیاوقه اعلام اینکده خالی اولمیه سز که اخبار صحیح وسلامیکز ایپا
اولماغله موجب تاکید مومی الیه اولمغین تمهید مجتث ور محالکز محروسه کلوب قلعه طوپلیوب بومقوله فسادلره
مجدداً غل ایپا اکتفا اولنیوب سنهٔ سعادتمزه ارسال اولانمق مقتضاسنجه قلعه اندوکی زیاده بیقصور تفهیم اندیرلوب
قلعه تمهید اولنوب کندونک کرکی صفنده کلنمک کرکدر

وزارتپناهی

وزارتپناهی حکم که بوندهٔ اقدم ارسالی اولنه ویو وندیک وزارتنامهٔ همایونم کوندرلمشدر
کلیوب وزارتپناهی اولاه رنجبر بکلربیی اسپاهیلرلوب کندوکسنه عرض اتدوکلرنده وندیک وزارتنامهٔ همایونم کوندرلمشدر
اولاه اسپاب بیتصور اصحابنه تسلیم اولنمق ایچون ارسالی اولنه ویو اعلام اولنمق ایدی ایمدی اولیله وندیک بکلربیی
عتبهٔ علیاده مکتوبلری وارد اولوب قدرعه یا کلیبی اولمغوله قرار ایدوب اومارینک حصهٔ اندوکلنده کسن والدهٔ مارک
اسپاب کیدوصاحبلرنه تسلیم ایتمک ایچون ارسالی اولنه وعنی بلدورلمش وسن سعادتمدار اولاه بایلوسلری ولق اوته جانبدن
کوندرلن ایسپانیک عینی ایله وفتربنی ورکابمعلاه کنوروکده ایکنجی وسطور اولاه اسپاب سابقنده عرض اولندوغی
مقدار وجه نقدی اولمغین تاقی قلاه وعرض ارسالی اولنه ویو وندیک وزارتنامهٔ همایونم کوندرلمشدر لهذا
بیوروکه اوته جانبدهٔ کوندره کلری اسپابلرلوب وفتری ایله حفظ ایدوب وارق صاحبلری کلوب طلب
ایلدکده اوکلرک ویرلمکی کوروب صحیح کندوسنک اولدوغنی ثابت اندکده صاکز تسلیم ایدوب وفتره ارشارت
ایدیلک لازم وبایدر اهتمام اوزره اولاسن کمسنه سنک حق حقنده اولمیوب اولیله

وزارتپناهی

وندیک وزارتنامهٔ حکم که عتبهٔ علیهٔ عالیه وسن سنیه سعادتلو دستگاهمزه کوندرلن طرابزان وسکنا وخوارجیی اولاندر
مکتوب موجبنجه مصحوبکز وارد اولوب بوندهٔ اقدم ارسالی اولنه نامهٔ همایونمز واصل اولوب مراجعه وارق اولاه
فقیدک معلومکز اولوب خصوص مذکور ناکاه خطاً وارق اولوب اسنماع ایلدوکده عظیم اضطراب وارق اولوب
آستانه کرووه وقاریمزلرایله صدارتلو وزارتلو اولاه حسنلو بناسی مؤکد ومشید اولدوغی معلوم اولوب
ایکوزه فی الحال دونانمه کوز اوزره پروه اولاه غزل اولنوب یرینه معتمد علیه براز اومکز تعیین اولنوب
رعایاوزوه اللهٔ اسپاب وکمی سرحد ممالک محمیهٔ حالا وارق اولاه بکلر قوتلرینه تسلیم اولنمق ایچون ارسالی اولنه وعنی
اعلام ایلیوب ممالک محروسه اولاه قوتلروم ورعایا طابعه سی عداد اولوندقلرینه سنخ وضیح وازوح ویرلیوب
کیدرلن قبول اغیوب معاونت ومظاهرت ایلیه لازم فصلرک کاکه مهمهٔ کلیوب وسرحد وارق اولاه بکلر قوتلرینه
تنبیه اولنوب عهدنامهٔ همایونه مغایر کمسنه لرین اعمالی خصوصی اعلام اولنمق وآستانه سعادتمدار اولاه
بایلوسکوزه وفی اللهٔ قومسی کمسی ایکنجی بولنوب اصحابنه دوا اولنمق ایچون ارسالی اولنه اسپابکز موجبنجه

۲۰۱ [illegible]

۲۰۲ [illegible]

۲۰۳ [illegible]

۲۰۴ [illegible]

۱۹۸

١٩٥

١٩٦

سابقا برزرین بلکی اولان حضرتلکی که حالیا مغلوب و فتنی سن سعادته مکتوب کوندروب قصبه و قونوج خلق کلوب سوخته طاقه سی
و بوستانلری و وزی خراب ایدوب و عمارت خدای وق کلوب اوه اوزه تش تز سوخته اوق تش کونده زیاده رکه مرکوج
التی وب ایله عمارته کلوب کندو حصه سنه اللی قدر نفاک سومندار یولداشلرندن وار و رجبو قوزانلق یمکنده خیلی یمک الوب
سویلکی خوجه ایله اوزکاتی جمعیتلری وار و رجبو خبر و ره کاریز و کندو وارق مصالحه صلمز ایچون التی وب ایله بریچ کیدرکن
قصبه ایچون التی وب ایله بیچه سی قونوج کلیسی اوه انوب قلیچ چکوب جنگ عظیم ایدوب صلمازلر برشوب اوه اله کلوب غیرکنه
عبرت ایچون حقنده کلوب باقسی قوغری طاغنه و ایصاله جانبازانه فرار ایدوب کیدرکن جمعیتی اتباع اوزره اولدقلری
بلده یکیسی بیورو مکله وصول بولدقده براق وبرساعت تاخیر ایلیوب بالدنلق محلی قونوب واروب وارق وکز اولنلر
اهالی حصارلرینه سی واقعه ایلیوب اکرسنوک یانکده اولنلر ایله و رکرایلری سورمکله ایله مدینه طرفلرنه زوله رک اله کچوب
سندیچ و قانوج ایله حصارلرنده کلملرک یانچه و قیصه قون ایلیوب اهالی و صاحبلرندن زیاده حذر ایدرک شویله که واروب
ربرشمه سی برقصبه ایچه ارسنده بلنور ارکه کوره متعدد اوردکی وقصبه ایچوه التی وب ایله بولنوب اله کلنلرک حصارلرنده کلملرک

شام بکارکسنه حکم که حالیا سن سعادته مکتوب کوندروب اوتوز اوزن کرکی وشوتک سنجاغی بکی سعید واج عزت کرکه
قلعه سی وزوارنی قتل ایدوب تاج بیع علو قرکسوب لاوماکنه ویروی ویوشکاتیه اولدقلرینه سبب نه اولمشدر
کوندرسن ویوارم اولمغین فی الیوم سعید واج عزت بولنده اقدم مکتوبی کوندروب قلعه مزبوره وزواری اولنلرک نشانلرینه
عاصی عبده قتل اولنوب بدی سکز تز حصارلرنه ایله متنفذ اولوب بکارلوماکنه حصارلرای قوشلره رخصت کوندرلدکده
بکارلوماکنی عزیه ویررکن کندو صاغ کلورکن ویوه و صاغنه اعلام ایلیوب و بوندن اول بوناوکی احوالارینی بکارلوماکنه
وسایر قلعه لرنه اشعار ایلمکینی عرض اولندقده. ارمشیغم ویریلوب سکز یلکه تابع اولدیغی یه سعادتلرینه
واکرشبه واری روم ایلی سورکوچ ایله سن ویوارم اولمغین سعید بکنده تمامکی سوال اولندقده. قلعه مذکوره ارناوتلرنه
بیچ اختیار کمنه لر مذکور وزوارلرکه بوجمله قباحتلری موجبنجه تذکره کوندروب حقنده کلمشدر. لکن سایر وقتلرنده
ویوشکاتیه اولمشدر ارناوتلرنه خدمتی بوقدر بوناوکرکیچ اولمغین اوارم ویوعرض ایلمکین سن اولدی
اولکه کاری اولنارکه بعض سنه سعادتلرینه کلوب کندو کاریزلرینه سبب اولمغین وزویوشکوسی ارناوتکاری بوخصوصلرک
اصلا معلوم اولمغین بناسبب اولمغین موزایه سی ویوحکم ویریلوب دورداره غیری قتل اولنمق اوزره وارمیدر
اولدوغی تقدیرجه نه خصوص ایچوه قتل اولنمادر معلوم اولمق لازم اولمغین بیورو مکله وصول بولدقده ارناوتلرنه
وکزاولنلره حصارلرنکنده حکم ایراز ایدرک اینچ اولمق مناسبی اولمقلرین قومیوب دورداره غیری وارق شاید
ایله کمنه قتل اولنمیدر. و نه خصوص ایچوه قتل اولنمدر معلوم ایدیلوب وارق اقدمه عرض ایله سی وعرض اولدوقده
اینچ طوزلق مناسبی اولمیله حصارلرنکنده وارق رجحان ایله سی

١٩٠ شای یکار یکیسنه فلکه جالیاسن سعاره فکنون کونررن شای یکیرن ایرن دیایا یاسنای کلمن بویوزه اندن حلب وتفوارین وشای ناوایه
ایده یکیرن طایفه سین اوچ ایده. ایکنجی لوب لوتیه طایفه سی اوتوزیکنجی ماده کیدر. شمدیکی حالده اوچ دورت قدمی ایدوب اکر قطه یکلکن قدم
دکل اکر قدمی یومرطقایا اولنجه اوچنجی قوله رفع یکلیانلر مفعوله دورچوالیشر ایکنجی قدمی ایرن لوم ایدوکلرین دخی اکلن قدکور کیلدیکی
شمدیکی اولده ایدوب سورمیه کر

فصل اولمزدن بعد الیوشای یکیرن ایکنجی قدمی ایرن وتفوارین یاتیه واکر شای ناوایه
یاتیدن اولجه حاله قدمنه. اولنجه یکیرن ایکنجی قدمی ایرن لیستدای اوتوزیکنجی ماده کیدر. شمدیکی حالده اوچ دورت قدمی ایدوب اکر قطه یکلکن
واکر قدمی یومرطقایا اولنجه اوچنجی قوله رفع یکلیانلر مفعوله دورچوالیشر ایکنجی قدمی ایرن لوم ایدوکلرین دخی اکلن قدکور کیلدیکی
شمدیکی اولده ایدوب سورمیه کر

١٩١ ماردک ـــــــ معصلات

عوسیناه وعدوارینه کاکه شای یکار یکیسی سن سعاره فکنون کونررن شای یکیرن ایرن دیایا یاسنای کلمن بویوزه اندن حلب وتفوارین وشای ناوایه
یاتیدن قدمی ایده یکیرن طایفه سین اوچ ایده. ایکنجی لوب لوتیه طایفه سی اوتوزیکنجی ماده کیدر. شمدیکی حالده اوچ دورت قدمی ایدوب اکر قطه یکلکن
واکر قدمی یومرطقایا اولنجه اوچنجی قوله رفع یکلیانلر مفعوله دورچوالیشر ایکنجی قدمی ایرن لوم ایدوکلرین دخی اکلن قدکور کیلدیکی
شمدیکی اولده ایدوب سورمیه کر

فصل اولمزدن بعد الیوشای یکیرن ایکنجی قدمی ایرن وتفوارین یاتیه واکر شای ناوایه
یاتیدن اولجه حاله قدمنه. اولنجه یکیرن ایکنجی قدمی ایرن لیستدای اوتوزیکنجی ماده کیدر. شمدیکی حالده اوچ دورت قدمی ایدوب اکر قطه یکلکن
واکر قدمی یومرطقایا اولنجه اوچنجی قوله رفع یکلیانلر مفعوله دورچوالیشر ایکنجی قدمی ایرن لوم ایدوکلرین دخی اکلن قدکور کیلدیکی
شمدیکی اولده ایدوب سورمیه کر

١٩٢ ماولدک ـــــــ فصل اولمزدن بعد الیوشای یکیرن ایکنجی قدمی ایرن وتفوارین یاتیه واکر شای ناوایه
اصلوح قضیه حکم که یکنجی کونررن تمش سکانه مقداری سوخته جمع اولوب فصل اولمزدن شوکه واقع قصبه یوکسک یاصوب
اوچ تونی اله کلمن صفاکنده کلدوکلمن وباقیلری قوغری واپصاله جانبکه نه فرار ایدوب کل تا کهره وجمعیتی اولوب
عودت ایدرلر شهر خلق اوستریق اولمزین مقابله اعکس جهه خوف اندکاری بلدرشی امدی یوبایه وارنوب ایرشوبا
اهل فساد اله کتورمکه کچوه سابقا پرزرین بکی اولاه حاجیا اولی جوانبه خوجه سنه اولاه هفروالی یه حکم شریف کونده بلمزدر
بیورمکله وصول بولدقده متعلق حاضر اولوب انوکیمی وکرا اولناه اهل فساکیمه وعودت ایدوب فساد اتمکه
استعداد کوسترکه قصبه خلق حورواکر بایرلرینه حورجمع ایدوب واقع اهل فسادی اله کتورمکی تنبیه وقانون ایله
صفاکنده کلمکی باسنه وقیفه قوتی ازمیه سعی ایلیه که وکرا اولناه اهل فساکی اله کلمکله اولدقجه تنبیه صنکی وعدالله معامله
ایلیه کی جمله جملکی ازاده تمش اوچنجی ماده سوال اولنرکه کوچ طلغه تبنه ایدوب واقع اله کتورلدکی باسنه سعی
واقدام ایلیه کی بویله ایله کنده حاکمانه اولنان وظیفه اولمله فساد اچوه اهالی وب ایله جمع اولنارده اله کلمکی صفاکنده
کلمکی

١٨٦

١٨٧

١٨٨

١٨٩

١٨٢ بوزغه بکن اولوب سمندن ای دخی سنن اولانه حین بکه حکم که مالیه دیوه وطنسوار لکه کیمار نیه ایصال ایتیوه لازم لوکیه ایله ورکاه معلوم چاوشانه قفره ایله اولکاج کیدنه کونده رمیه سورلوق که وارین سبکه تسلیم ایدکن وکزاولنانه مکاری یه خلاف ایتیوب یرار اوه ایله مدیرینه اولدیشه ورین وارمیوب اولمیه اولدوغین یازوب بلدیرمیه

١٨٣ مارلدی محمد چاوشه حکم که مکتوبی کوندرمیه اولوایله اورطوی همایونم اوکوچ اکیه بیکده زیاح قیمی یارلدوغی بلدرمیه سز اندی وکزاولنانه قیمتی نه مقدار ایسه ایسون بکه اولوزارلدیغه طوپسون صنکه اوشبو یغم یوکیله اولورسه اونوکیل عهدسنه اولکه

١٨٤ مارلدی سلطانه اوکوچ سیخانی یایاری بکنه حکم که جار الله چاوشه ایله مکتوب کوندرمیه اولوایله مذکور پیاح کرنده یلجاک قضاسنده بعض پیاح کرلرو تاقجیاروز ویو یاایچ خدمتکارنه کلمیوب عناد ایدوکاری حقنده ایچ اوغلی خدمته کتوب سز ویو متعدده وارمه اولایله اولوشتریه حالیا یلجکده اولان اولایله قاضی لکاعتی ایتمیوب تونبلو یایاری خدمته ویرمدوکی عرض اولندقده قاضی معزول اولوب یایاری خدمتکارنه کلمکاری مذکور قاضی وکزاولنانه تونبلو یاایچ اوغلی کوندرمیه بش سنری پیاح نکده خلاص ایدیمز تعجیلا استانبوله کلمکی ویو اضلال ایتمکین پیاح اخدمتکارین بم ارغوب کندیلکی ویو بلدرمیشکز اوچنجی اولمقوله خدمته کلمیانه پیاح کرسنه سعادتمه کوندرملرسز اوه ایدوب بیورمه کلمکی وارپیاح اوکیلی خدمته کلمیوب ارسال ایدیلمکی اولوشتریه موجبنجه سنه سعادتمه ارسال ایدیلسز

١٨٥ ازجازی قضیته حکم که کنخدا مقاطعه اولدلاه رعایا طایفه سی ورکاه معلومه آلوح کوندرمیه شوبایغی اولدیلکه اولکوزاری وعرضی یوغ ایکن اونکیدلر کلمکه جلد ایله یوناری اوتوه کلدوکده طلع وضبط ایدیلرایمیه بیورلمغله کوریلر تقصه یقی اولدوغی کبی اولغی یوناری اوتوه هالیسی میدرنکدارلری اوتوه ورمیه لکوته میدرنجه کلدوکده ایکیوتلی اولدوغی تقدیرجه قرق لیره یاخود اوته یوزلیره اولیقلی قدرضبط اولنمایی وضبط صانی کلمکی حقنده میاه ضبط وعرضی اولنمایی وضبط صانی کلمکی قدرضبط اوته یوزلیره تقاریر یوبای تقدیری وارمدیریه ورمقصی نازلی بلدیرمیشکز

ارقلاع ونوح سنه حکم که مکتوبی کوندروب ولایتی اردوی قزلباش طالماری کلوب درگاه معلاه مکتوبی کوندرکس ولایتی
اردوی قزلباش طالماری کلوب درگاه معلاه ارسال اندوکلک واندهٔ غیری لدمکم حاضر نه تقدیر اندیسه معلوم
اولدی لهذا رایه قزلباش وارق عتبه علیاه مکتوب کوندرمش فرندوستی قزلباش آستانه سعادتمه ایلچی اندوکه یارشلقدن
ولایتی اردوی اکلیامقدر رویو مملکتمزه نه کلمش عسکر جمع ایدهمش کوندرمش سوهدوندیه بعضی یرلرینه وضاص اولنوب اکثری
اردوسی اغوی ایکمش اوزره اولدوغی بلدرمش لهذا بوندن اقدم سن مذکورلرک ولایتلرینه بعض نفچی عسکری کلمش وخوله
ایکمش اوزره درویو بلدرمش ایدک بیورلدوکمکم شریفلرینم وصوله بولدقده بوبابده سن سعادتمه اولاج عبودیتم واخلاصمک
مقتضاسنجه ارقلاوغ عسکری ایله حاضر ومهیا اولوب اوله جوایلکش وفرندوستی طرفدن یلکش احوال واطوارینی تتبع
وتجسس ایلیوب وارق مت رالیه عرض اندوکاری اوزره مملکتمزه عسکر کلوب وضاص وتوقیفلری واردقدر یوقسه سابقدنبری
عرض اندوکلری اوزره مدرنجه ورتمام معلوم ایدوب وارق سن سعادتمه بلدرمش شویله که عرض اندوکلری اوزره ولایتی
اردوله وسایر قزلباش اوغلانلرینک تصرفلرنده اولاج مملکتمزه عهدنامه همایونمزه مغایر وضاص وتوقیف ایدیلدکدن صکره
ریه وحلی تاخیر ایتمیوب مضرت واضرار ایرشدیرمکدن باشقه وجهله حرکت اولونمیوب وجهتدن ایتمیوب ولایتی اردوله اولان اوجاقلو
زیر بشدرمیوب بوبابده بعدلرینه ویره جک حکم شریفمز کوندرلمشدر ایصال ایدیجک اکر ولایتی اردوسنک وفرندوستی
طرفلرنه احوالی تجسس ایدوکمز معلوم ایدوب وارق موقوف واردقدر یوقسه سابقدنبری اندوکلری معجلا بلدرمکمز

شمدیکی حکم که مایه اردوله قزلباش سن سعادتمه ارسال قیلنوب بکی اولاه محمود واوج موقوفی ایله
صولنغه جعفر اغانام کسنه یولیله نامه کوندرمش واطرافنده بعضی قره یرلی اوروب ایساب وامواللرینی غارت واهالیسنی اسیر
ایدوکلری عرض اولنمش مت رالیه قزلباش طرفندن بوخصوصی بیلمکچون ایلچی اندوکه بوندن اقدم سن سعادتمه
قزلباش طرفندن کلان ایلچی ایله کوندرلن نامه همایونمزده یازلوب ایلچی کلدکده بوخصوصی اولکاش وجوابی ایله
روزنامه کره اولنه قره یری وسایر قره یرلری اوزره ایساب وامواللری غارت واهالیسنی اسیر اولنمش اولدوغی
مقدار اوطاری ایله اولمیوب ومقدار ایساب اولنمش اولدوغی بعد التحقیق کیفیت واضحانه رعایه توقیف اولنه
حبس ایدوب عرض ایلیه دیو خصوصی مت رالیه مخصوص اوغلانی ایله ارقلاوغ موقوفی واردقدر یوقسه سابقدنبری
اوزره یاروب بلدرمش اولنه ایصال کنده وایساب اولنمش طاهر اولمیوب کیفیت ایله بوخصوصلر ایلیوب وسن برطرف اولدقدن
مت رالیه محمود اوغلانی برجانبه چکلیه دیو امر ومرحمتمز صدور بولمغله حکم شریفم وصوله بولدقده

۱۷۶ مارلدک معطی
دیاربکر و فدوارنه حکم که ولایتواه مجدوالتحریر اولنجق اولاده خواص همایون تمکن قدرایله مرقوم
ارسال اولندی سور حکم وصول بولدقده حرکت ه. فقط ایدفروق من بعد انکله عمل ایلیاسن

۱۷۷ مارلدک
حمید ایلی بکنه حکم که بوندهٔ اقدم رجوع کوندره تمکن اولاده فیوجی یوزل اوغلی یوسف نهوه ارسال اولنجق
اکبوه رقلوسنده صبن اولدوغی عرض اولنوب ومعلم تعیین ایدوب طوغ وعوی ایدرمکنه ایوقدر ویوسف
عرضکن بولنماغین مذکورک اطلاق اولمسی اولدوب سور حکم حکم شریفم وصول بولدقده مذکوری یاراکیله وبرجق
صبط واطلاق ایدیاسن

۱۷۸ مارلدک یوسف حاجی بیکاری بابه سی سوندرلوب ایدوب تعیین اولنان تیمارلی سنجق ویوسف ارضاسنه سنجق بکلکی
بدوح بکاربکنه حکم که حایلی اولدوغی اثناده قوالی سنجق سعادتلو مکتبی کوندرجی فرندوش قوالی سنجق سعادتلو اولان
حوستلنج سزک مملکتکزیله واقع وکلدرویوخیلی عسکر جمع ایدرکن سرحد نوح اوغلی بعض یرانه دخالت ایتمکله روزنامه اولدوغی
بلدرجق امری شارالیه ویرلماج عهدنامه همایونم قوالی اوغلیکن بالفعل تمکن تصرفنه اولماج اکر اولایسه اولدوغی
وقتده عرض ایدوب معلم اولدوغی وجهله عسکر جمع ایدوب سور حکم حکم شریفم وصول بولدقده بوبابده حاضر واولجانبه ناظر اولیاسن انوکن عهدنامه
همایونه مغایر شارالیه طرفندن ولایتی اولمه وبالفعل شارالیه قوالیکن تصرفنه اولماج ویقاسنه ونواحی وقوارسنه
فرندوش قوالی طرفندن دخالت وتعرض اولنمیه شارالیه قوالی اوغلی ایله مشاوره ایلیه عهدنامه مغایر وضع ایدیاکه وکل
مضرت واغتشاش وقوع ویرمیه ایکی بابدن وجه ومنهی اولدوغی اوزره عمل ایدوب ولایتی اولمه وسایر تصرفاتنده اولجانب
برلرنه ضرر وکزند ایرشدرمیه وسن دخی اولجانبکن زوال اطوارینی نتیجه ایلیه عرض اولندوغی بکی وکیلکی
وارمدرنیچه ور معلوم ایدنجه بیلوجه عسکر عاشر عثمانی واقع اولدوغی اخبار صحیحه یازجق بلدرسن

مارلدک
رصور فوالی طرفندن ارسال کتیبه

۱۷۹ مارلدک
بغداد ویوجه سنه حکم که اولجانب قرالی استفانه قوالی سنجق سعادتلو مکتبی کوندروب فرندوش قوالی عهدنامه همایونه مغایر
حرکاتنه دخالت ایتمکله روزنامه عسکر تدارک ایدوب کوندره وکیفیت بلدرمکجی سور حکم حکم شریفم وصول بولدقده سنجق
سعادتلو اولاده عبوریتی ورقیسکن اقتضاسنجه حاضر اولوب جانبه ناظر اولوب اکر اولجانب اطوارینی واکر فرندوش
جانبی اطوارینی نتیجه وکیفیتی ایدوب عرض اولندوغی کبی مدت قلیله ظرفنده عسکر مکنه متوله عسکره واقع اولیه هرنه یولوقوش
مناسب ایسه مضرتلرینی دفع ورفع ایتمکله باسخ اقدام واهتمام ایلیه ارضروم والی اولاده اولجانب ارضروم وکندارشدرمکده خدرایتمکله واحوالدن
نوجه معلومکی ولورسه معقصدیازوب بلدرسن

۷۱

۱۶۸

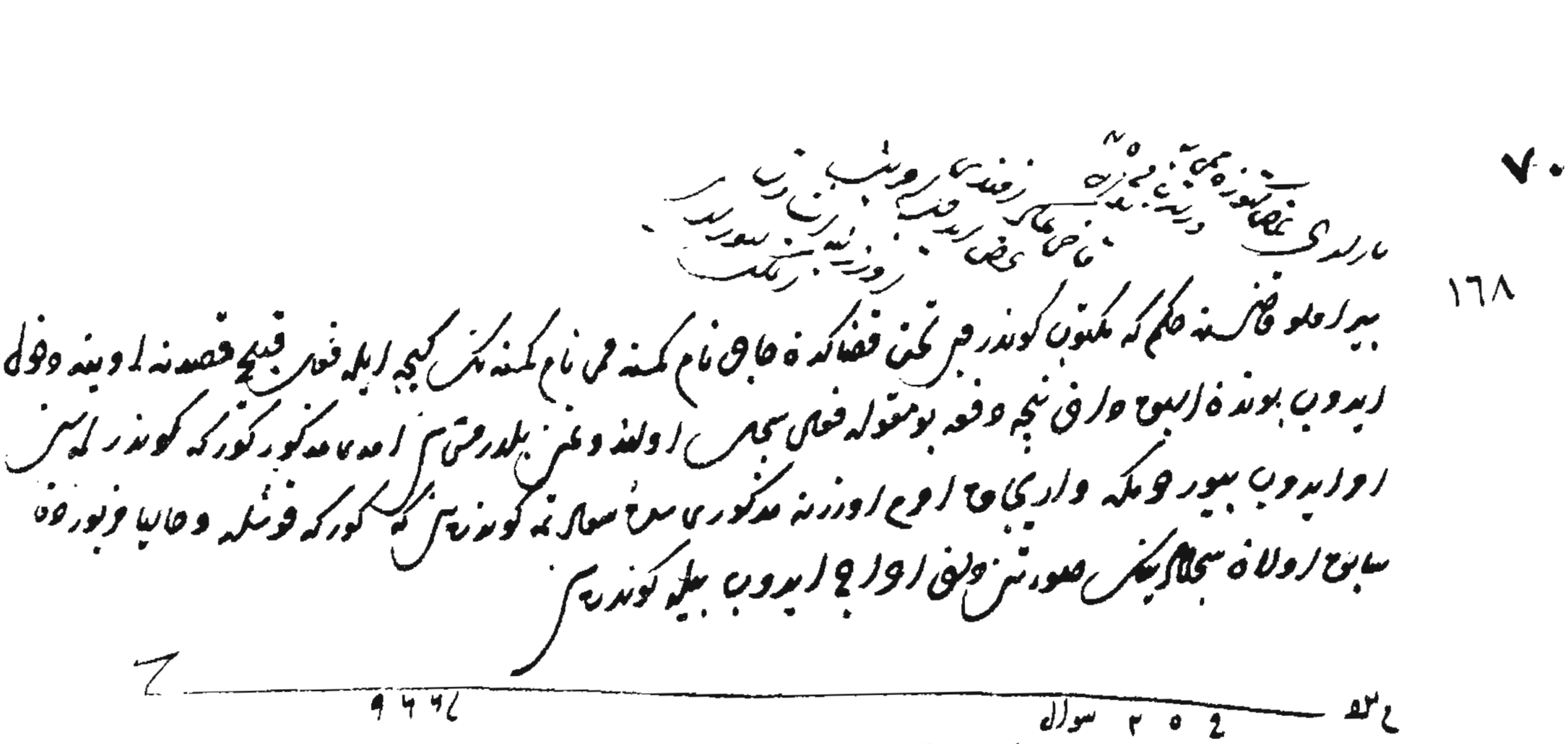

۱۶۹

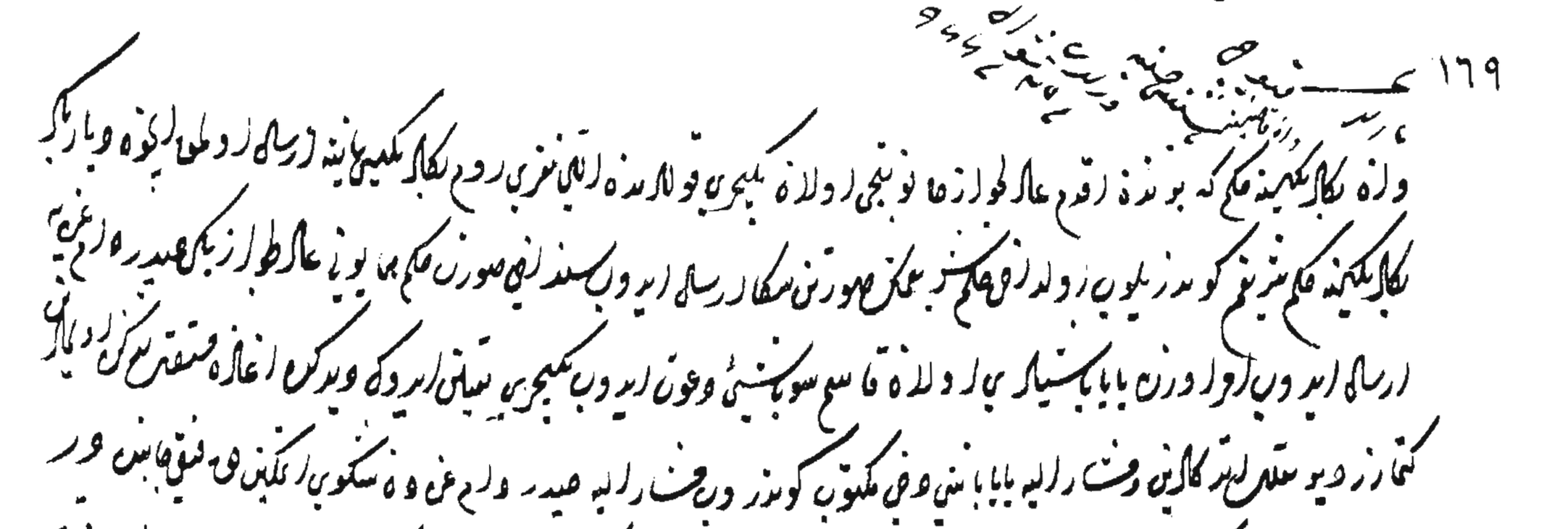

۱۷۰

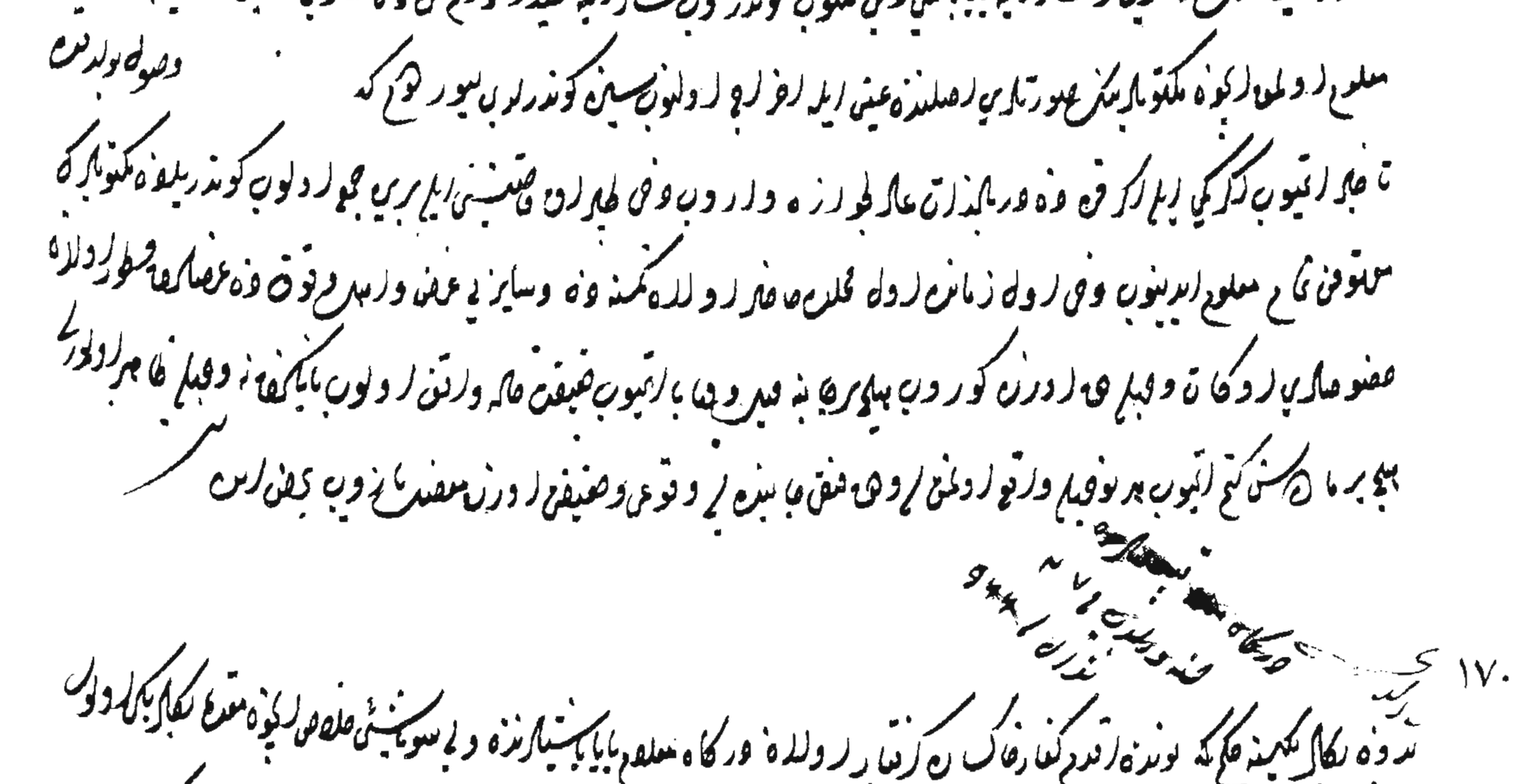

۱۷۱

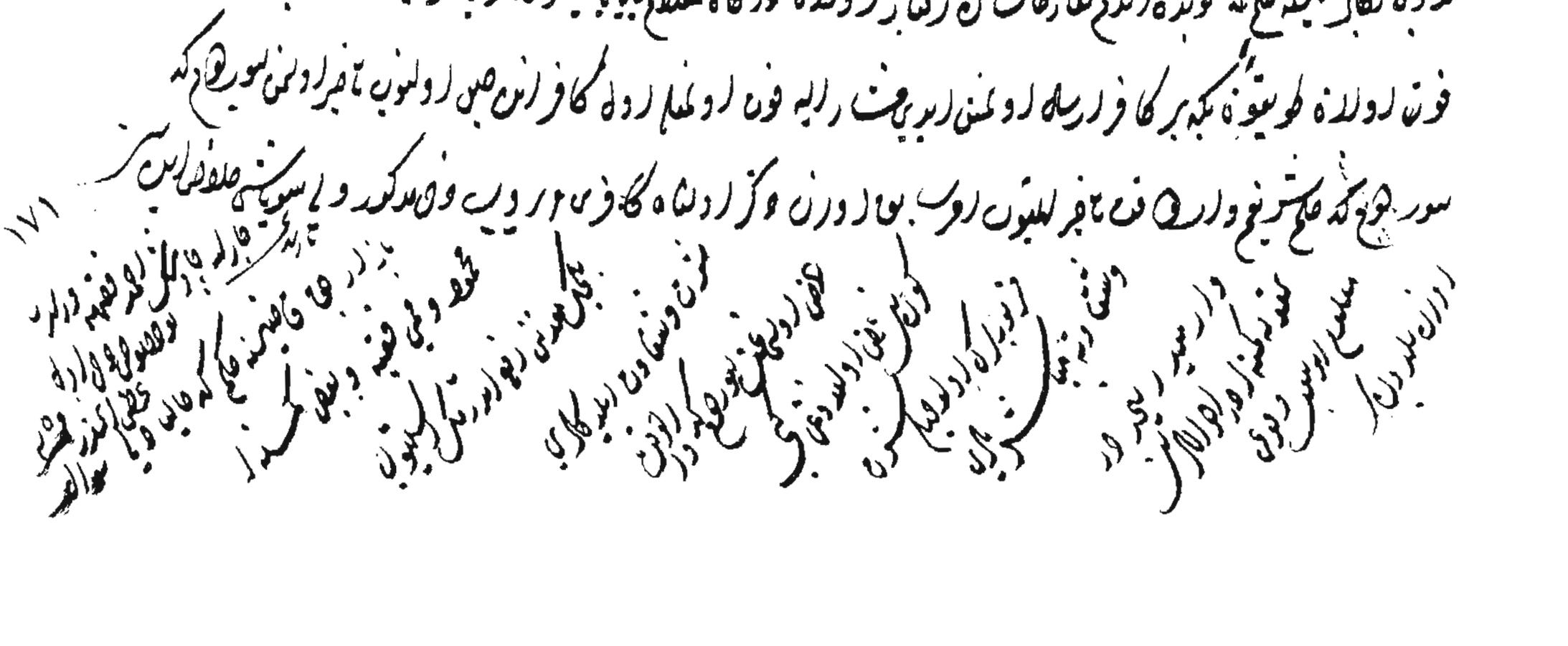

طلب وفتوا ارنه حکم که بونده اقدم سکا حکم همایونم کوندرملوب طلب ضبط ایتوه شاه وه یوزنز بکیری کلمکی اولدیلوب
وسئ سعادتده اولان یوزنز یازیلوب اطراف ارسال اولنوب زیرا یکیت قدغت اولدقلرنی ویوارمق اولمغین ایدی حالیا
بنای بکارکیبی مکتوب کوندروب بکیری یه مضایقه اولوب ارسال اولنماغه مجال اولمدوغیتن بلده رمکن صورتوک که
وارلوقدن یدی وه سنوکیا یکی قدغت ایکوزه تعیین اولنه شاه یکیری یارین وهالیسئ سعادتده ارسال اولنماه یوز
نفر یکیری ایله وانلرنوبرطرف اولنجه حصار وقزلباشی ایکی کی ضبط ایدوب برطرف اولدقدن وکز اولنماه یوزنفر
ولیقدغ رالیه کوندرمسکه وارونه قدغت اولنوب یابن قدغ رالیه وقتی هلاکتین کوندرمشدر

١٦٦

م الیه ٩٦٦ سوال

جواب

طلب وفتوا ارنه حکم که تمام بکارکیبی مکتوب کوندرمش تمام سپاهی اولنده برج اوغلی سلیمانه وقوندرلنجی یکی اوزنده ماله بری
اولنده وغنی ویونده بعضی مذکور بعض قولرخلقی ناموجب قتل ایدوب بغاوت وشقاوتلرینه مبنی اولمه وعن قریب مقتضی اعلام
اولنوب کی بلده رمکین بو بابده حقه رالیه حکم شریفم کوندرمیوب مذکوری وقوندرلنجی الیه کتوردکین صکره ایدوب وقتی اوزرانده نقدار
مالبیری وارنه لسبابه وارملاکنده بیوانده رعیت اولوب کفایتی انمزسه کفیلارنده جمع اولنه که وقتی اوزرانده وکیل
تعلقه ثابت اولورسه شرعله لازم کلانه تملک اولور ایدوب یرنه قویمق ونقدار دینی اولوب نقدار یکی تحصیل اولنوب طلبی
وباقی نه قلدوغی بازوب بلده رمکین ویوارمق اولمشدر بیورلدوکی وارروقدم کوبمکی مذکور بالنفس رمکین وملتزم مدت
ونه متعلقه ایشی طوتمشدر وباقسی اولدوغی تقدیرجه نقدار اولوب ونه یرده باقی قالمشدر تحصیل ممکن مدر وکیفیتاری
وارمحدر مفصلی بازوب بلده رمکین

١٦٧

سوال

جواب

١٦٢

١٦٣

١٦٤

م الحی ٢٣ شوال ٩٦٦

١٥٨

[illegible]

[illegible] بیک سلیمان بک حکم که [illegible] بیک خان احمد مکتوب کوندروب کندویه بعض [illegible] نسوب [illegible] ایکوه عشیره
بکلرنده طلب ایدرکن [illegible] خصوصیچون حکم شریفم رجا ایلکین بیورلدی که [illegible] بعض خصوص ایکون معاونت طلب ایدیلیر
[illegible] کوندردوکده [illegible] بکلرنده [illegible] ارسال [illegible] وارقی معاونت ایلیه

١٥٩

[illegible] قاضیسنه حکم که مکتوب کوندروب قرمان اوغلی ابراهیم بک نفس [illegible] کفایت مقداری صوکتوروب اولدیغنده بر [illegible]
انتفاع ایدرلر ایکن حالیا جاری و نازل اولدوغی یرلری بالکلیه خراب اولوب انتفاعدن قالدوغی و [illegible] کلوب [illegible]
[illegible] و تعمیر ایتمکه قادر کمسنه [illegible] بالکلیه قطع اولنجق اولورسه [illegible] اولور [illegible]
اولنوب [illegible] کفایت [illegible] بیورلدی که حکم شریفم وصول بولدقده کوره سن [illegible] ایله اوزرینه
واروب تخمین صحیح ایله تخمین ایدوب [illegible] کفایت ایلدوکین یازوب عرض ایلیه

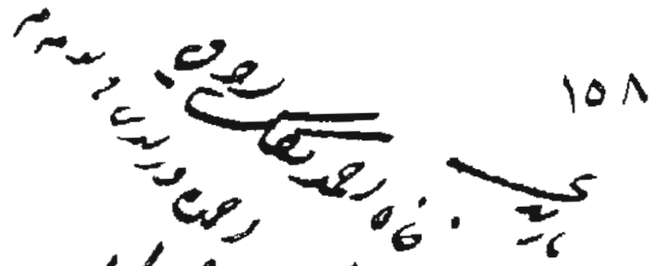

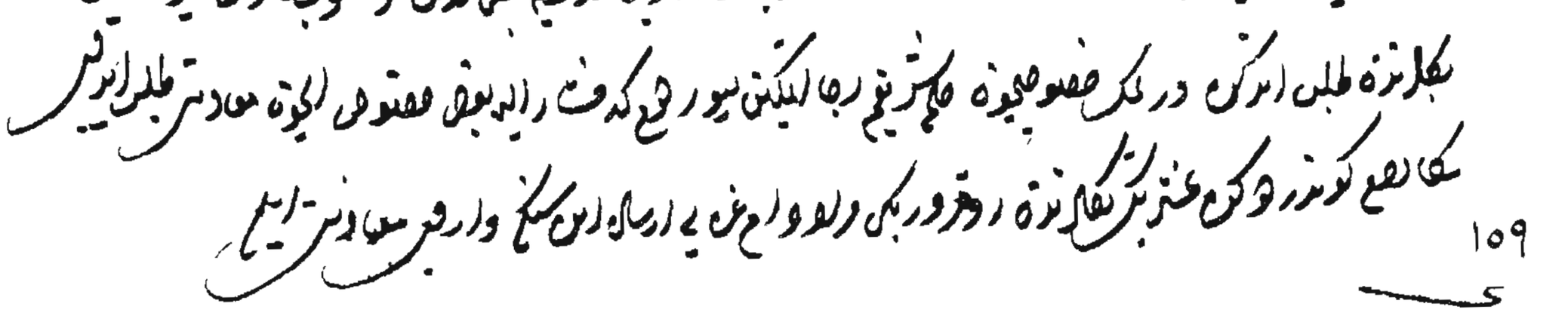

١٦٠

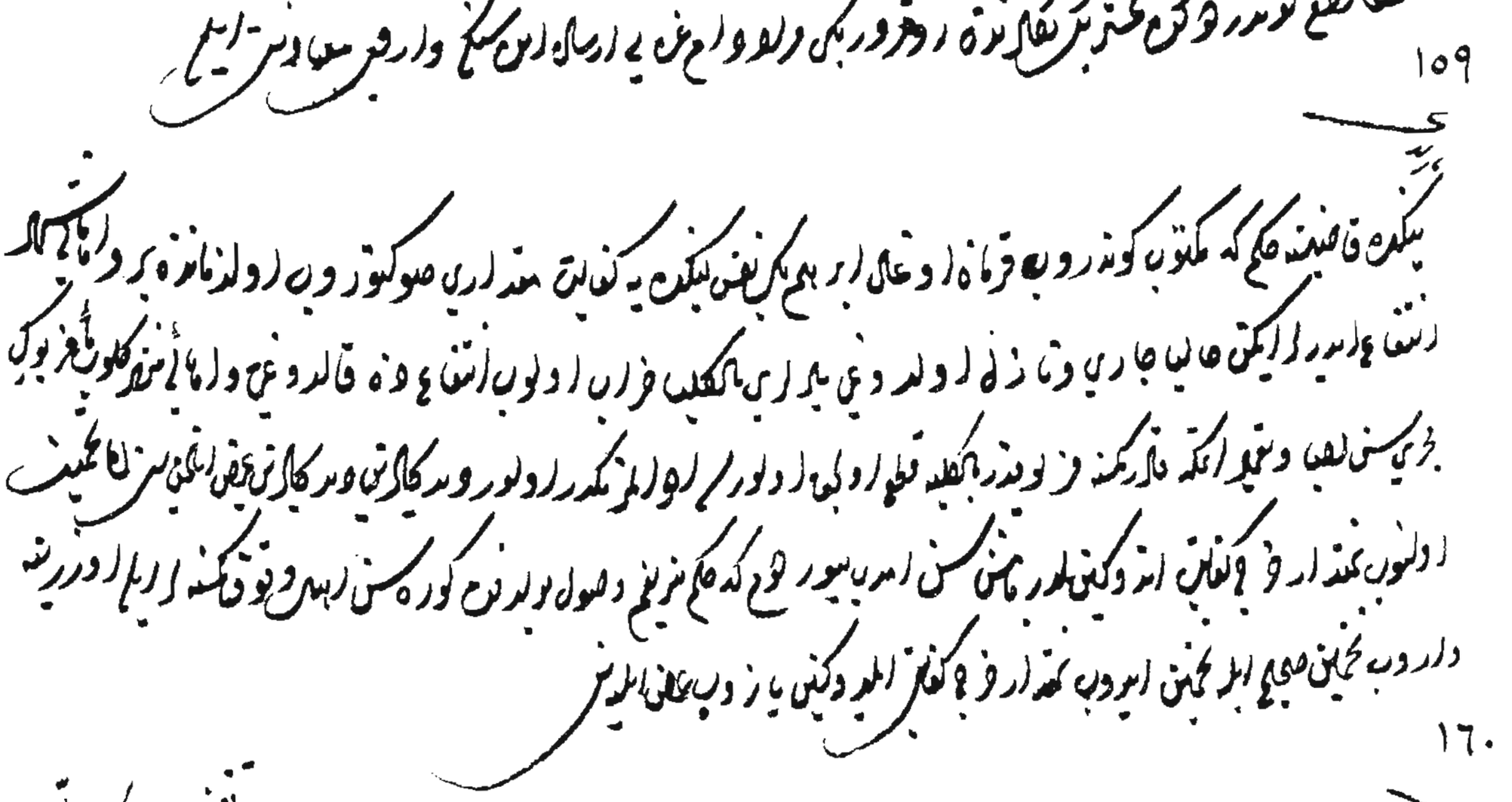

[illegible] قاضیسنه حکم که سابقا [illegible] قاضیسی اولان [illegible] عزل اولنوب [illegible] درگاه معلوم
[illegible] تعیین اولنوب ارسال اولنمشدر [illegible] کلوب [illegible] قید و بند ایدوب [illegible]
کیدوب امر اوزره تعیین ایلیه

١٦١

[illegible]

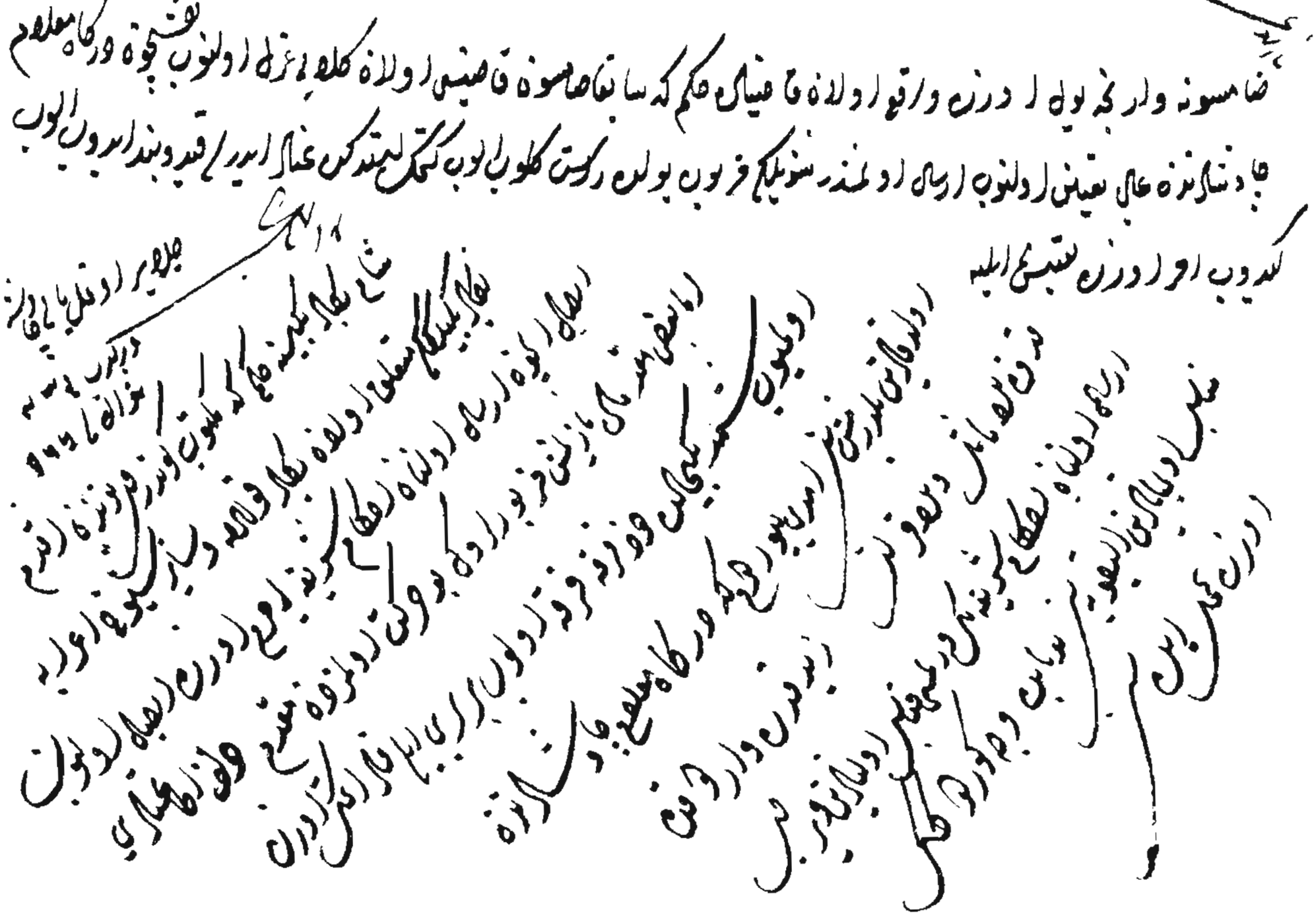

معرکه‌کار مکینه حکمی کدسنت سماکرنمه عرض حال صونلوب قدس ونشاع طرحاکرنده متاع وصابونه کتوزه بازرکانلاری یوکاری معرکه رکنی وکالت
الصابونه‌جی خانه‌لرنوب کوروکاری وکالت الصابونده‌لرنوری قبل‌لرنتیج بعدالنتیج کوروکی لرده وکالة الصابونده‌لرنوب
ماتتبع وزه بازرکانلارده وکالت الصابونه‌جی قونارلرویلسکندریا بنسازمانلرنکوروکی ملتزمین لرولایه‌لرنوبی بدعت لرصدارت لریدوب
کلوب بازرکانلاروکی یوکاری معرفه طشره رصاکی صبتلی یرلرنا کویلی قوندوروب کوروکی انلرلورلرولدیی رکبارین غائبا طلم
وضرر لرولورزیرکه‌لرتکلیف وکالت الصابونه معروکی رکنی لرفی وظایف روزنامه‌لرنوب طشره ولایتلرنده بولنان تجارلرنک
رولیکلدوکی لرورلرنعمل ایدوب کتابچه کفی لرولایتلرینازوب بلدرن بیرسنه

سابقا قطعه‌لرنکی لرولایه تجریکده وقاندریق قاضیلرنه حکم کدیاورکاه معلاده مکتوب کوندروب لرکنشن موضجه صابونجی قصبه‌لرنده
اغاچ کوپرین بکلیوب وبعض کچید لرولوب لرولدویارکی قومنه تبعیه ایدوکلکی وقاندریق قاضیلغنده قارتلدویکی کچید لرده
کچید لرده اتوب تعمیر کورر لرولدکیاپاره لنوب ولرولدولدیکلی رعایا سین معاونت ایدوب لرولدیی بعض سوخته لرولرده
ماصوب تعمیر فتح ایدوب نساروزه طایفه لرولدوتنهایرلرده مسلمانلرعوارض صالوب ولرنا بولرصدر فعلاکرمیدر لرولدویارکی طایفه
طعنده ویکیجیده ویکیجیاروزه لرولایه کلمه لرینه معاونت ایکلدیلرورکه‌سن بلدرمشنسن لرنا وکرلرولنایه تحلیف لرولدیکیاک
وقف میدر ملکمیدر نقوله کیاکورلرنده کوروقف میدر ملکمیدر نقوله کیاکورلرنده کوروقف میدر ملکمیدر نیچه ورلر
یازوب بلدورونده وانده غیریلرنوکرلرونه سوخته لریوسایرانوکلرنکی لرهمفعال لرولنایلرنوبهرنه طریقله لرولنوب لرنه
کتورلوب فاکوشتاعلرنکشرعله وتحت سابقه لرولنایلرنوقانونه ایلیقاض معرفتی ریلیفاکوشتاعلرنکی تابعلرنا
هاکنده کلوب کچاوحفظ لرولایه یازوب بلدرن سنکی مذکورلرهمانه کتورمکلرنکی لرولایه تکلیریوبلوکلرنکی خلق قولاغی ویلیق
سکاکرکی کی معاونت ایدوب لر

١٥٢

١٥٣

١٥٤

١٥٥

١٤٩

١٥٠

١٥١

١٤٥

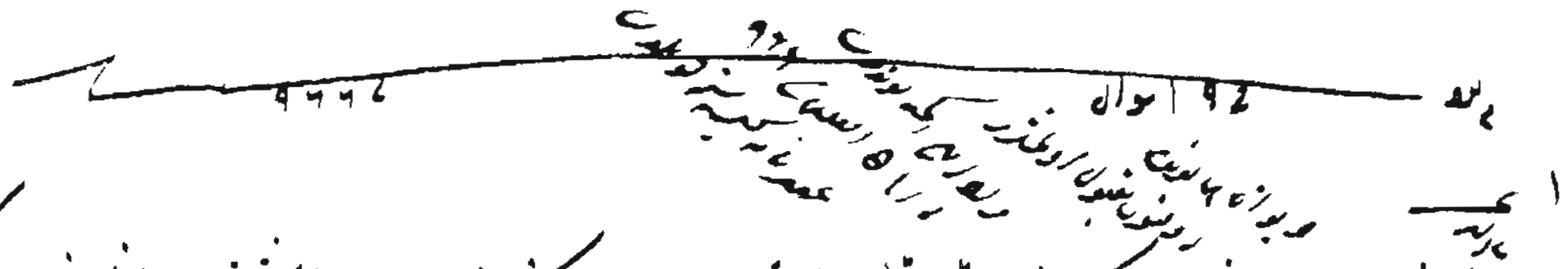

فرمودش قرار نامهٔ شرین یا زیلکه بوبنده لقدم عتبهٔ علیا نازنین لر ولایه لرینکه ماینمز لر ولایه لرینکه ماینمز لر ولایه لرینکه ماینمز

٩٠٦٧

١٤٤

١٤١

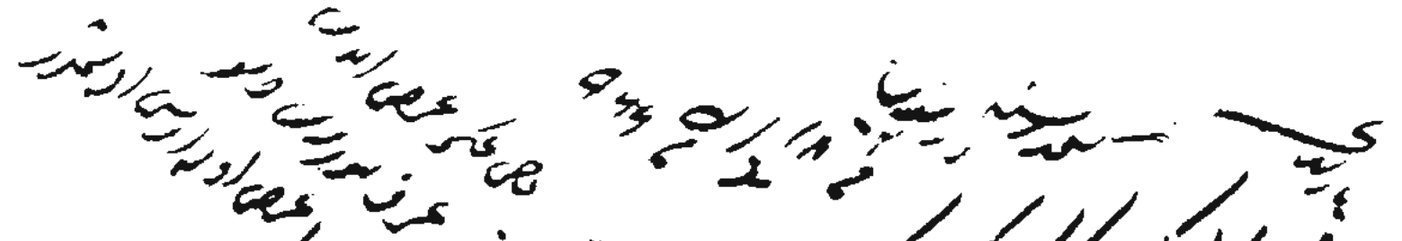

١٤٢

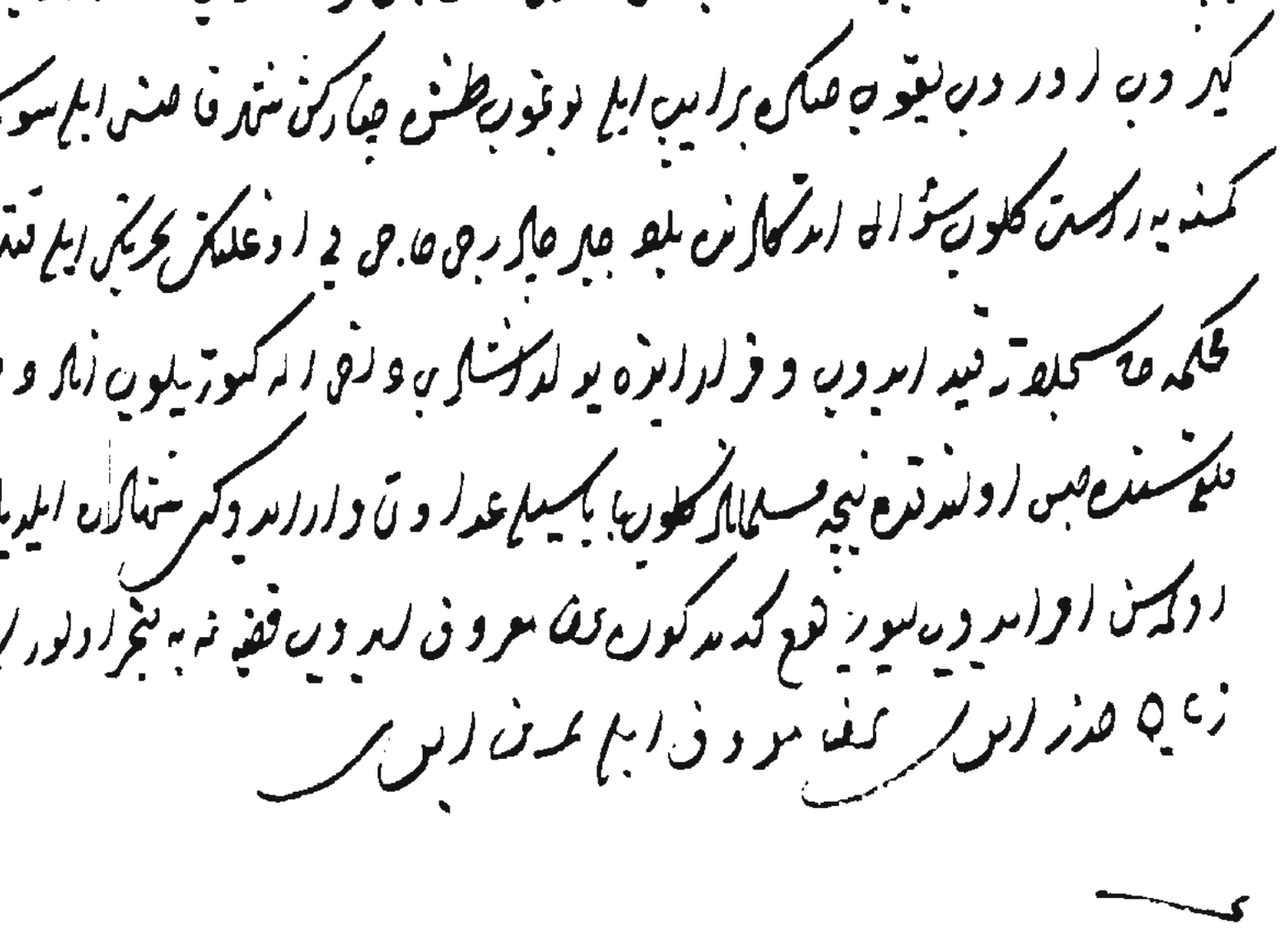

١٤٣

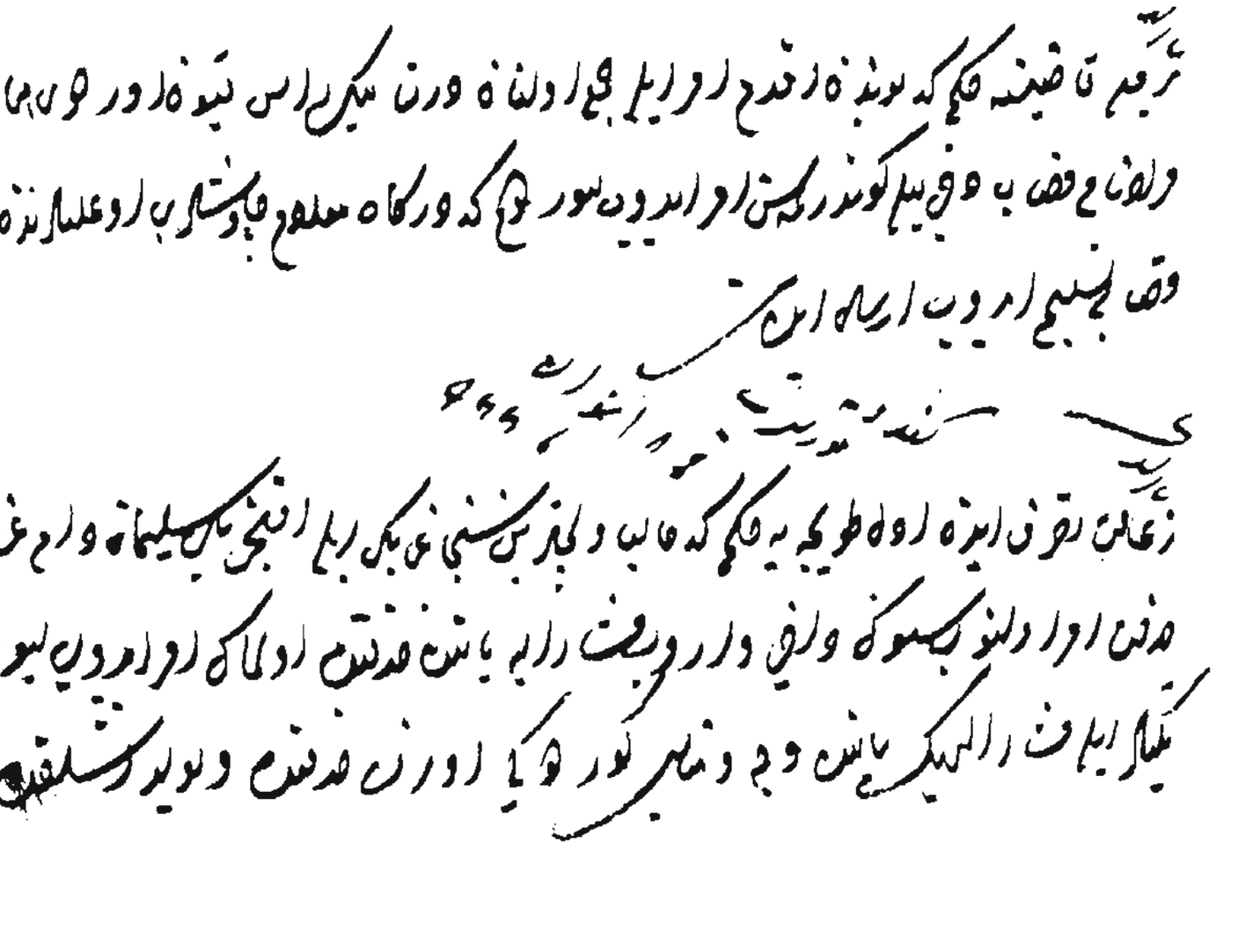

١٣٨ قدس شریف وطبلوس قاضیلرینه حکم که حالیا قدس شریفده متولیسی اولدقلری معروف مکتوب کوندرمشلر عمارت عامه متولیسی ارمکن اوغلی زاده محمد بک کورلوب بیتشن اولدقدن صوکره اولادلری اولوب قاعده بنی بیتوب طقوز الوده و یکرمی بش کیچ پاره متبوعه غایتی بولنوب ولکن ۳۶۹۵ صی کورلوب مولفه طرفندن بیع اولنیوب کیی زینتی بیاسنده یوز اتمش الوده وطقوز الوده عرض وقف قراءه اکدوروب قسمتی ورثه یه بعد ای بیاسنده ظاهر اولوب وبالجمله قسمتی بنی بیک یدی یوز اتمش الوده ظاهر اولوب بشی بیک یدیوز یکرمی الوده قیمتی اولوب حصه مزبوره بیع اولنوب بیک کچی ارسلندوروب وبالمزایده قسمتی زوایدوده ورثه یوز قرق ایکی غلوری اولوب ساکز پاره قالوب دکندیره رویه ضبط ایتدیلر بیک یکرمی الوده بیع اولنماه جاموس بیاسنده بر قسطی که یدیوز قرق الوده اولوب اوزرینه لازم اولدقجه ایکی یوز یتمش اردوب یدی وطرابلوسده واقع اولاده طاماری عایلمام برمغله کیلسز لیمازیه ویردوب بشمدیلرکه قسمتی ایکی بیک یدیوز الوده کسری اولوب ورثه کلدیر دیو دفعه ایکنی یوز یدی که حاکم کریم اولوقت لطفاً حصه مکتوب کوندی حقیقت حال اولندوقی اولوب قسمتی ظاهر اولنوب اولاده طاماری وقف که اکر زوایدی اولوب قاعده سنده اکر وکیل اولاده زیاده دقداری بیاسنده ورثه بیع اولنماه جاموس قطیدن اکر وکیل اولاده طاماری اجاریه اولاده مذکوره‌نک یکسوانتوز اسدیه‌نک کچن اوچ سنه‌لک معتقی یوز اوچ قروش اوچ پاره

١٣٩ جزایر بکلربکیسنه حکم که حالیا سده سعادتده مکتوب کوندروب کوکلوریسیاوه قصه عایلرنام ریشی بریدار اولکتوردن کفار فاکر اولاده سؤال اتدوکلری بیانه مبتور کسکساه اکی پاره قاعده سیله اوده پاره قالنه سی حسنه‌لر موجود اولوب وقف پاره یکی وقف قریه‌لره کلمه‌سی مقرر ورا که تاجیر اولنوب اجاره کیاسنه اولاده بکیاربکی باشی بوغه تعیناتی اولوب ویوکاباغ اولاده ورثه عرب تجار اولوب بر کیسی جزایره وارکیسی طابلوسده ورطوغوه بکلکی اولوب زیاده وارمق مقرر اولوب جوابده ورقه کی وسند لفی عاکر تدارکی ایچون اولوب وبالمزایده ایکی اوچ کوندرمش مقرب جاتیاکه نوبتجی اولوب بلدرمش لرنا بوحقوصلک وقیو ورقه سی تولیاتدارکی ایچون اولدوغی اولوب سابقدار قوسی قیوورلی اولاده عایلی وعایلیتی اولاده قرروادعای اولمق معجبه یکیاری ایلیاداریه

١٣٥

١٣٦

١٣٧

١٣٣

نسخه

رحوس یکی از محله یکه حکی که حالیا اردو جوانیکه حاضر و درستی از کوه معرفتپو و از بنجاع تعیین اردلنوب وس و سابقا
رحوس یکی از وله ه عالی وارم غز کند و بشتار حاسیله قریب و یکمی قتیپو و از بیاله وارم از قبالی یا نه وار وب فرستم
وصول
اردلما کوز از وارد وب اردو یا بین شار از بیها یه فوج حکی نتر تیغ یا زیلوب از یاه اردلنوب بیو رحوی که
بولدقدم از نوکر کی شار از بنجاع اردو جوانیه یلم حکی نتر تیغی اردلاسند در وب کر کی کی تنبه و تاکید از یکه سنکه اگر رحوس
جانبکاین و اردو از طرفاری کر کی حفظ و حراست از لیوب پاس شار از یه علی ایلم موی از یه قپوز از نه ملد قی اردو له س
ستو یلکی موی از یه بنجاع اردو جانبکا حاردلیوب رحوس از طرفاری حفظ و حراست لازم ی موی از یه علی وارم
غز کی بشتار حاسنده غیری بر یر از قلیته و حرف از لیه سیلم ایکه سنکه از یکی پاره کی ایلم اردو وار وب فرستم از یه
قپه وار نه ملد قی اردلوب سن تا یکی قله ه بنی پاره کی ایلم اردو جوانی کر کی کی صوه و صیانت از لیوب کنار خاک روه
وسایر قورصاه و لونه طایفه سنده مملکتی و وله یه و نوا حی و قرایه و صافونی بحر نبقایه له تا حضر و کنار تا شیوب
حفظ و حراست موقعه فوج از یه کی و حکی ما یلوی سکنه کونی وار وب و نوقیلی تدارکی ارمه و کلی باز ی بلدون
وف از کینی ه و له ه مکر از حکی کرتی کوندلون اردو جوانی و کلی از ه کلوب کلمه ی اردلما ی اردو کلنی تا جوانیوب کلدکی سندلی تا جوانیوب از ادن
وار وب ف از یه ما یه کین

١٣٤

نسخه

مقر تپو از بنجاع یکه حکی که رحوس یکی از وله ه اردلما وارم غز یه قپو از نه وار ما از اردلنوب سن از رحوس وار وب جانبکاین
حفظ و حراست از کمی از اردو وب اردلما بین ف از لیه حکی نتر تیغی کوندر یلوب از نوکر کی سن اردو جوانیه نوبنور سنکی کنی و از یه
سوی از لیه کمی اردو ی اردلمندر یبو از حوی که وصول نوبدقدم از نوکر کی سن اردو طرفاری از یکی شار از یه از ما
اردن وار وب قپو از نه وار ما از یه کندکتی یا نکی از وله ه کیلر یلم از رحوس وار اردو طرفاری و جوانی از نه ه عالی ایلم
حفظ و حراست لازم از وله ه یا لیاری و موضع کر کی کی حفظ و حراست و ضبط و صیانت از لیوب کنار خاک روه
وقورصاه و سایر و لونه طایفه سنده قتیار نده مملکتی و بتاع و نوا حی و قرایه و رعایا و برایا و سایر
صافونی بحر نبقایه له تا حضر و کنار از سند رسیوب حفظ و حراست و تیقه فوج از کیوب فعلی تا یلم جانبه و ما بقیه وار وب
بیان کنار خاک روه و ما بقی سایر قورصاه و اوا لونه طایفه سنده حوالی از سند رسکنه زیا جا قدر از یه تا ج بعیدح
اوبزن اوله

١٢٨

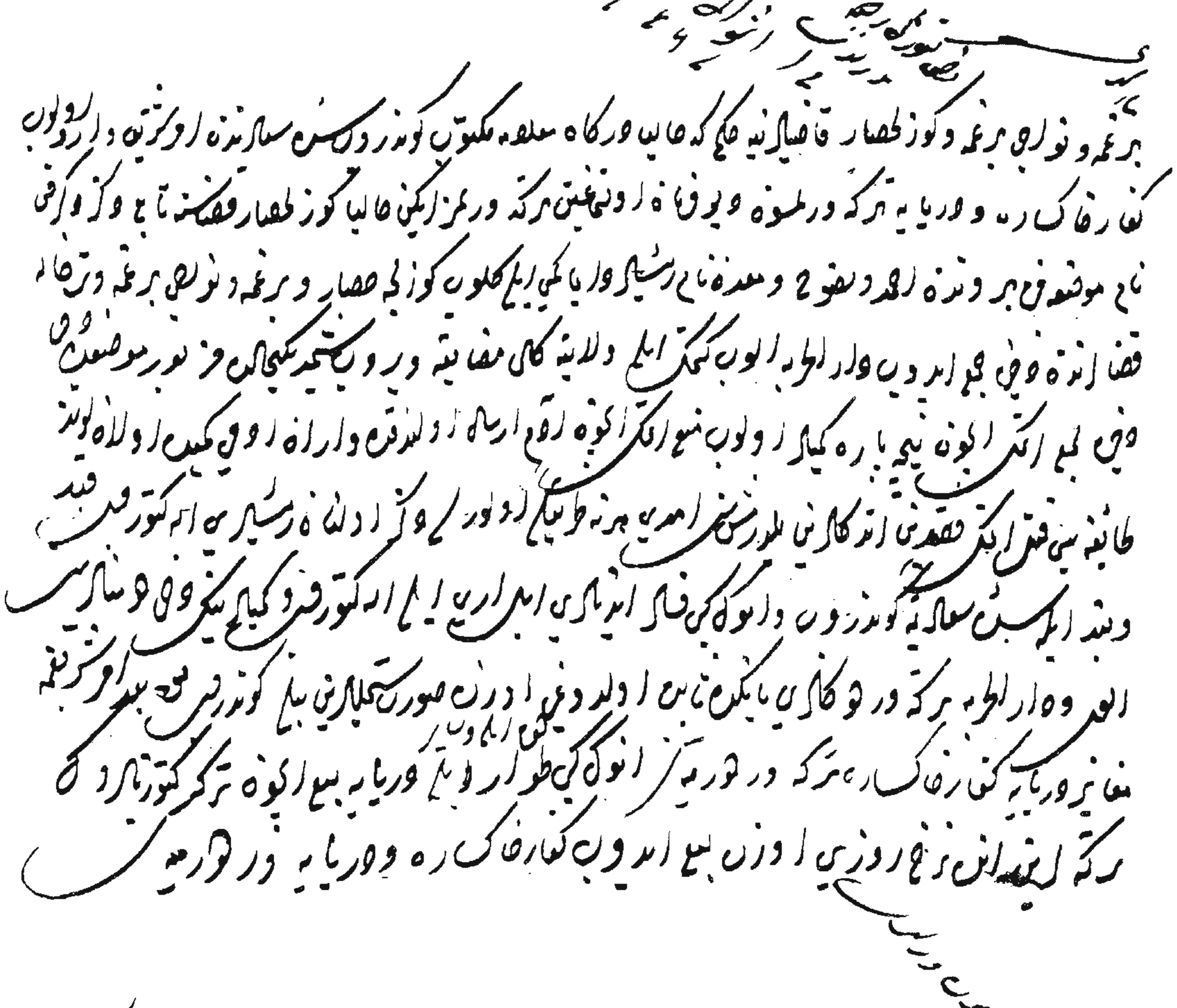

١٢٩

١٢٦

١٢٤

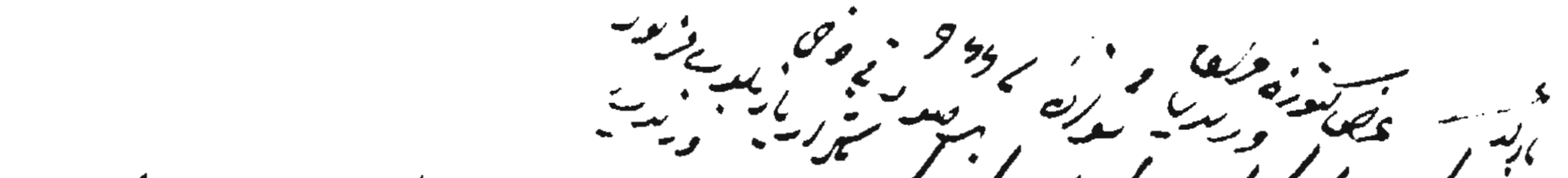

١٢٥

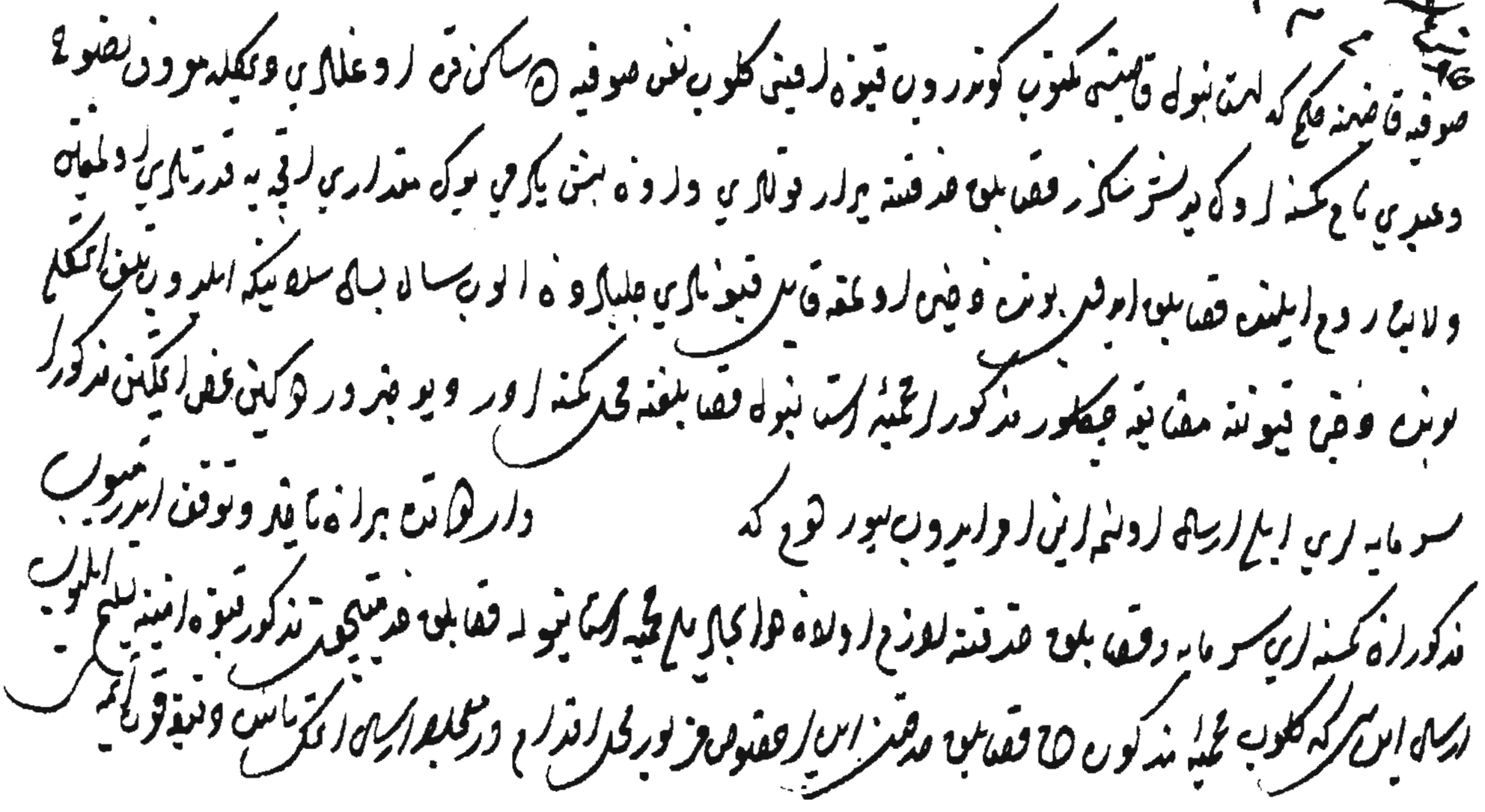

١٢٠

١٢١

١١٥

١١٦

١١٧

١١٢

١١٣

١١٤

١١٠ شیای فاضله حکم که مکتوب کوندرمش قضا مزبوره ده عمر خلیفه و بکر محمد و محمد و شعبانه و بکینه اکلوب حق جیاره ده وارن اردغلیاکره
وار ور تو جیاره ده و غیابنده چاتمه اکلوب اینکی اردیر محمد اولمایله بعضی اصلده برابر فی درمیان جیرار اولونمز و شمائز الوب
بعضی که تریسنه قاتر و حق صاتوب و بعضی که اوارنه کیرمی لعبا بمزالدن اینده غیری عورتمز و تردغلمه نمز تکاوز ایتمک
استر اکلیس شرعه وعون الله دکرمز شتم ایدرمی کندی کاراینی بلد ورمی دیب. فحی بعثتن اولوب تزع روزی اوزن اچمز
الیورمی من ظالم ایدرمیم اویورجا الله کاراینی عرض حالمکن امدی ایای شابنوه عدالتی مرعی قلمز مکنه یومقوله بدی اولمه
رضای شریفلرینی تولدرمیورسوی که غلظت تنبه و تاکید ایله سسکه اوتوکن کلمی فرمان همایونمزدر که تزع روزی اوزن اچمز صباکیسی
ورمنباکی و عون شتم اولمی حقلرین طلب ایدن اوتوکن معاندت و مخالفت ایدنلرک هرکم اویورمز ممکنی طبق
سکا کوره ایسندرمی سنه سعادتمزلدن سسکه رکابمزیه تقدیم ایدن بکلر و قبلا صیده کلنه کبی سایرلرنه موجب عبرت
اولمق اویره اویغون دوشن مثیل اولوب بکینه تعلل ایدرمیوب مقتضی و مجانسنه اینی ایدرمیه و عفلاندوکمی اوزن بیلوب و مسامحه دن

١١١ عکدین صکره مکتوب کوندرمش سکدیزده بدونه واردقده اولوه یولرجا و بیابانه اولمغین تمامکی محافظه خصوصنده
اولنوب محافظه اولمق اوزره قارشه تاغ محلنده جمعنه وه الی نفر مسلح نفیتی اولمق بکینه بولنه ایدوب عرض ایدوکمده
کندیلرینه بیلوردیکی وجهله جمعنه وه فی قریه الی نفر مسلح توظف ایدوب یولکی اوزره قلعه کزبنی و یکیکند نام طوزه
واقعه اولنه وه واردقده وین و ریلوج وار اوتوکن سکدیزده یکیدن بدونه کیده یوجی سکدیزده تابع صوسیوردیکی اولوب ایده
بدونه متوجه اولوب وکز اولنه ه قارنه جاینده کیده یولجی مقدم اولدوغنده غیری صوسیوردیکی اوزره قلعه کزبنی نام طوزه
قریه اولنه ه تعلق ایدن قریه لرک سکنه لرندن هر بنه قلعه کزبنی نام طوزه غیری اوتوکن کیده جای اولدوغی صوسیوردیکی
وجهله یولکی اوزره جای مزبوره یکیده کلمی توظف ایده قریه اولنه کندیلری یارلیغ و بیابانه جمعنه وه الی نفر مسلح
اولنه ه الی نفر توفنکی اندن مسلح یارلیغ و یولکی اوزره غیری اردنوز نفر مسلح ویرمی محافظه ایدوب بجمله یکرمی
نفر توفنکی الله اوزره بیابانه اولوب وکز اولنه سسکه اوزه کچی بدونه کیده یولجی مابنده یارغانه وکین کوندریلیدکی
وقتده زمان تملکنده محافظه قدغنده جای اولنه اویورمی ایدوکنی اوتوکن اجلده بیلوردیکی که ماوراکی کشفی ایدوکنی
اوزره وکز اولنه موافقنده کمال امنیت و صحت ایله قریه محافظه و حراستی ایلیوب اینی درون بنی
مالارینه و جانلرینه حرامی حایدوقدغه حزم و احتراز ایلیه رماکی اوزره مسلح اولمق محافظه و حراستی ایچون
فقط اویورمی

١٠٨

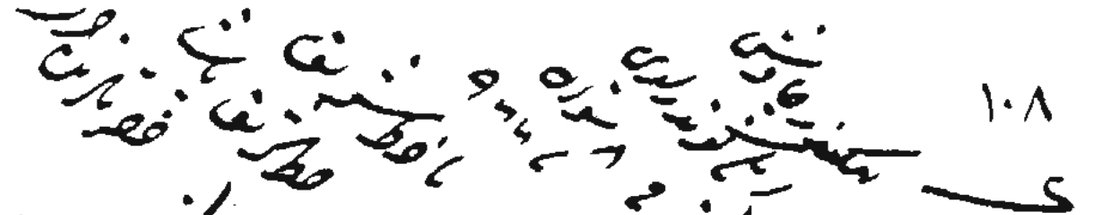

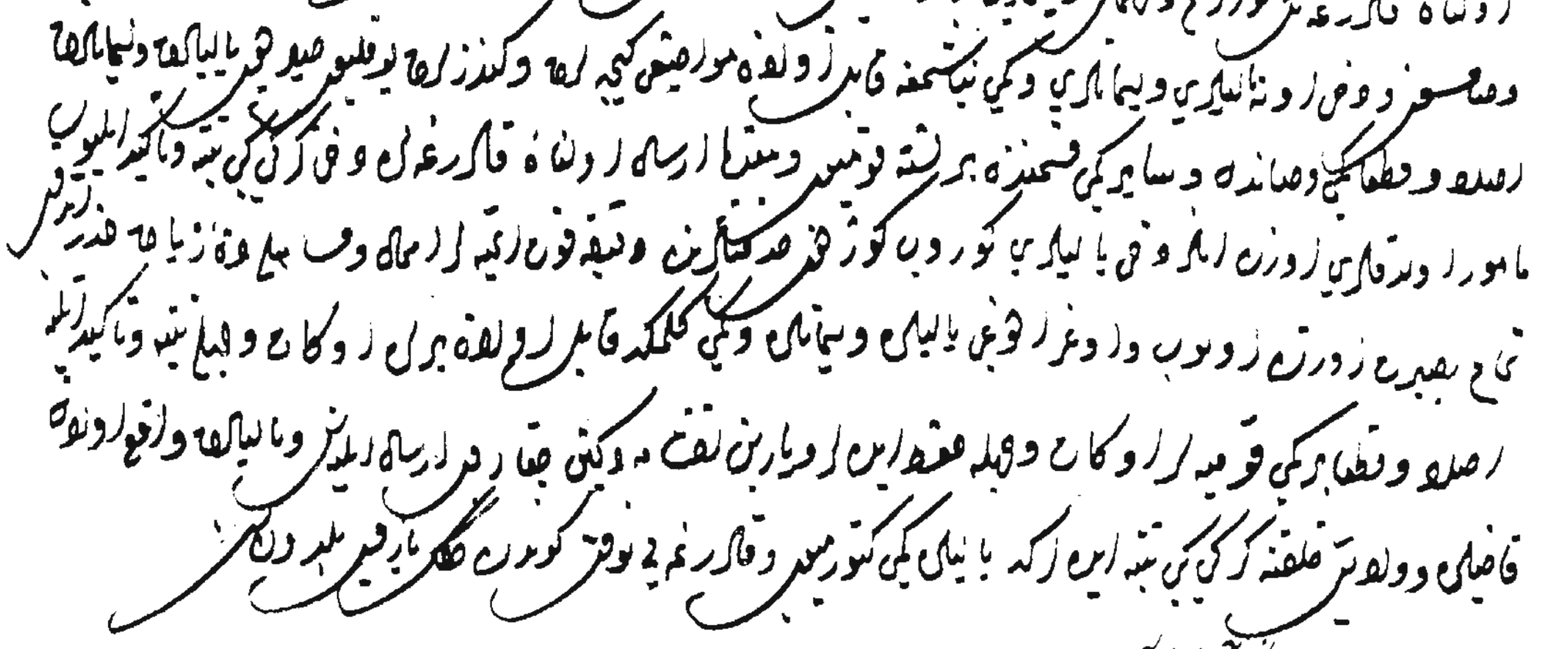

١٠٩

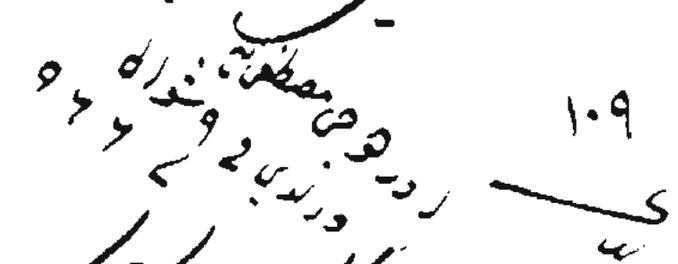

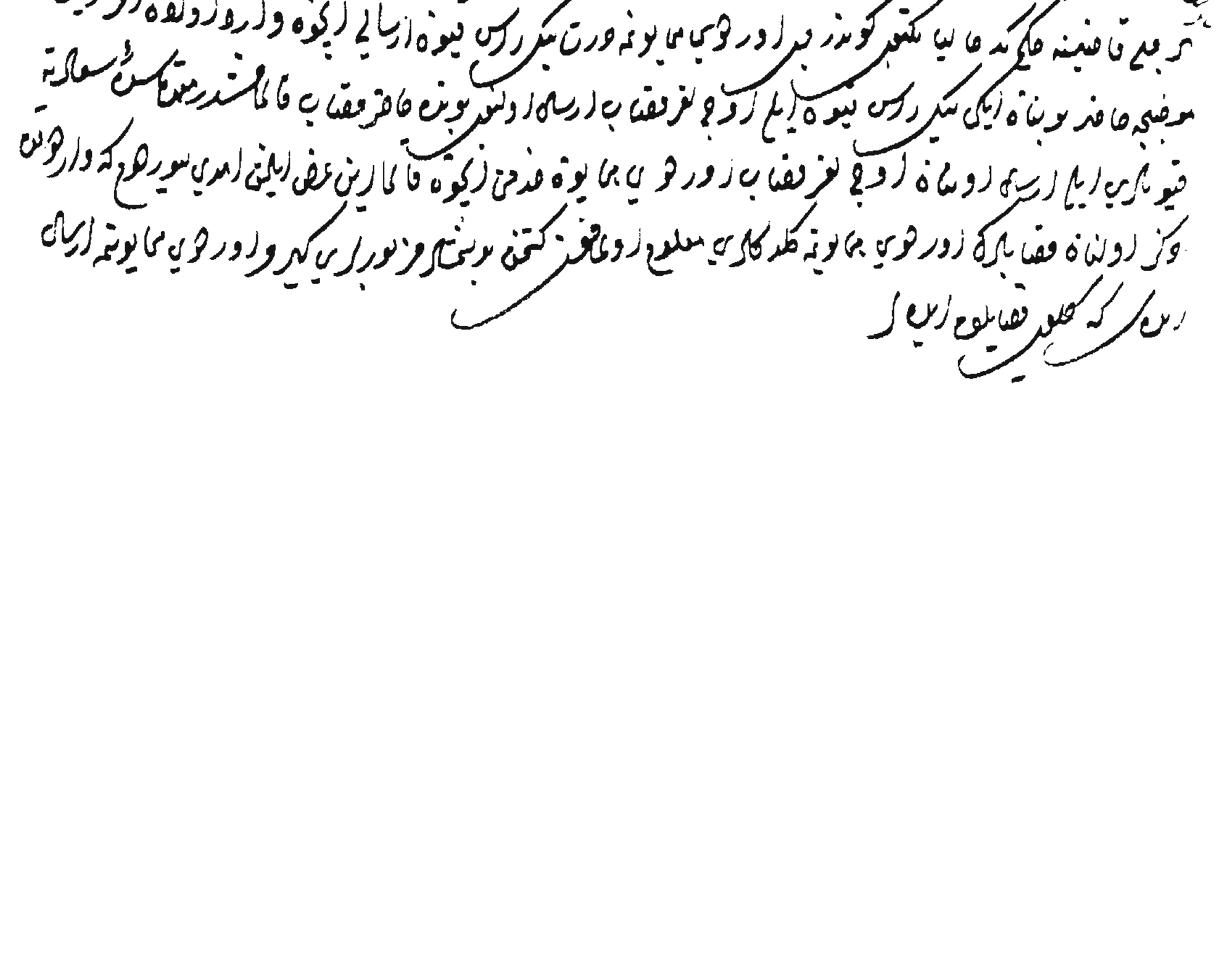

صحب نگار کتبه حاکم کدخدا بنیاد محمد سنجانی بکی حسین ولد مرحوم مکتوب کوزدون لواء فرزور ح حقیقه ملوکستدم تعیین زوننا ه انلو بلوکی
حاجی قشی وسایر آبنده و رونده کنی مرور اندوکی یولارین خفظ انکی ریکوه بعیین زولنوب مذکور اوه قشه اوغلاری وبکلکلی
معروف محمد وعلی وعبد الرفیع نام کسنه لر برزمانی نا ریکنده بر وقلبه کلیوب خدمتنه بولنمدقاری سیبنده ورلوکه تحقیق زولنمق
ایچون حاکم شرعی ولزوملوب خدمتنه موجود اولمیاردی کدوکلرین عرض ایدوب فرمان همایون نفاذ بولمشدر
زولنمق مذکور اموجوه بولنیوب واربا غی جدولارینی محصل رعایا سنده زولوب وسابقده نسنکریلی متهمار زولوب
بر وجهلی قلعه یازمنار وقلعه فزورده محفظ اولنده فرمان مکنه وحق ایچون اصل زولوب وسجلاتدن مقید فرسوز زولوب بوسمقوله
رعایی نسنکری کدکلری زبتن وتحقیق مکنه لری توجیه زولنمق لازم زولمغین عرض اولنکین سویورلوی کدوارکوفن منار الیه تبنیه ایلیه سن که
انکی قلعه فزورده اولنده قدمادن زولیوب ارباب وحسابسیز زولنمقدکدکلرینی عرض توجیه اولنیوب عفو ایله

٩٩٩٧

١٠٦ صحیفه سنه

بروجه بکلکلی مالی کدخدایان صولنوسنجانی بکی محمود ولد مرحوم مکتوبا کوزدون لوبنده اقدم قرابچه وقرال اوغلنی وکیلی بودرکا
معلومه کلوب وارروب ولایتمز رعیتی چاینده وحق زولنوب قرار مزغارت وف رت زولنمقده خانی وکلدرویوسکوب ایلدکلرینی
مصنوص قضیه سنکوکه سی مابینده فرمانه حکم اشنه وارزولملیان بیوریه واربوب طلسنجانی بکی مصطفی نکی طرفندن تفتیش زولنوب
طلب ایلدکلری قرابچه اوغلی کلیسی ولایتی کابتی تحریر ایلیوب اکثری بوزیلسن زوزایلیوب حقوق ورسومی نوزایلیکی کوبای بولنوب لکن نفع قرابچه
مذکور چاینده نیوزولنمغله فزورده کلمایوب لکن ولایتی کابتی توجیه موجبیچه سابقدن بری ندکی ورلنمق طوریولنوب ارباب نیمارینقرابچه
اوزره قریه لری اهالیسی طرفندن زولیوب اوچ سنه لکنه وفکزولنمق قرار بالمبنیه حکم وصدور ایدیرکدوبقرابچه قرال اوغلنه
ورلدیکی حسنده چاینده وارروب کلمایوب کوزویوبنه ایکی کیسن مملکته رضته لی ورمق وبالجمله محصولاتدن خاصه یه نفقه کلی زولنمق ولایتی
کابتی بازوب سبب ایله توزیع اتدوکی تزویده غیری فضولی ویرمایه حقوق اوزنسنی بقا ولایتی فرزونشنا یه زولنوب ورلنه
تحقیقوس بلده نه نسنکری ایدوکی بیان فرزونش وولیتی تایونش وارونشی عزنوریتی
طلب ایلدکلری قرابچه اوغلی کلیسی ولایتی کابتی توجیه موجبیچه سابقدن بری ندکی ورلنمق طوریولنوب ارباب نیمارینقرابچه
اوزره قریه لری اهالیسی طرفندن زولیوب اوچ سنه لکنه وفکزولنمق قرار بالمبنیه حکم وصدور ایدیرکدوبقرابچه قرال اوغلنه
ورلدیکی حسنده چاینده وارروب کلمایوب کوزویوبنه ایکی کیسن مملکته رضته لی ورمق وبالجمله محصولاتدن خاصه یه نفقه کلی زولنمق ولایتی
کابتی بازوب سبب ایله توزیع اتدوکی تزویده غیری فضولی ویرمایه حقوق اوزنسنی بقا ولایتی فرزونشنا یه زولنوب ورلنه
تحقیقوس بلده نه نسنکری ایدوکی بیان فرزونش وولیتی تایونش وارونشی عزنوریتی
طلب ایلدکلری قرابچه اوغلی کلیسی ولایتی کابتی توجیه موجبیچه سابقدن بری ندکی ورلنمق طوریولنوب ارباب نیمارینقرابچه
اوزره قریه لری اهالیسی طرفندن زولیوب اوچ سنه لکنه وفکزولنمق قرار بالمبنیه حکم وصدور ایدیرکدوبقرابچه قرال اوغلنه
ورلدیکی حسنده چاینده وارروب کلمایوب کوزویوبنه ایکی کیسن مملکته رضته لی ورمق وبالجمله محصولاتدن خاصه یه نفقه کلی زولنمق ولایتی
کابتی بازوب سبب ایله توزیع اتدوکی تزویده غیری فضولی ویرمایه حقوق اوزنسنی بقا ولایتی فرزونشنا یه زولنوب ورلنه
تحقیقوس بلده نه نسنکری ایدوکی بیان فرزونش وولیتی تایونش وارونشی عزنوریتی
طلب ایلدکلری قرابچه اوغلی کلیسی ولایتی کابتی توجیه موجبیچه سابقدن بری ندکی ورلنمق طوریولنوب ارباب نیمارینقرابچه
اوزره قریه لری اهالیسی طرفندن زولیوب اوچ سنه لکنه وفکزولنمق قرار بالمبنیه حکم وصدور ایدیرکدوبقرابچه قرال اوغلنه
ورلدیکی حسنده چاینده وارروب کلمایوب کوزویوبنه ایکی کیسن مملکته رضته لی ورمق وبالجمله محصولاتدن خاصه یه نفقه کلی زولنمق ولایتی
کابتی بازوب سبب ایله توزیع اتدوکی تزویده غیری فضولی ویرمایه حقوق اوزنسنی بقا ولایتی فرزونشنا یه زولنوب ورلنه
تحقیقوس بلده نه نسنکری ایدوکی بیان فرزونش وولیتی تایونش وارونشی عزنوریتی

١٠٢

[illegible]

١٠٣

[illegible]

[illegible] ٣ شوال ٩٦٦

[illegible]

١٠٠ کوتاهیه قاضیسنه و جارالله چاوشنه حکم که سنکو جارالله چاوشنی درکاه معلومه مکتوب کوندرمش سابقا وارد اولان
امر شریف موجبنجه کوتاهیه سنجاغنده قیوه جمع اولوب کوتاهیه اوکنده حاضر اولمشدر لیکن عرض ایتمش سن زمدی ذکر اولنان
قیونک نصفی اوردوی همایونی ایچون کلمه سی لازم اولمغین بیورلدی که وارد اولان جمع اولنان
قیوه نقدارینی نصفی اوردوی همایونی ایچون صاحبلری و یا وکیللری ایله اوردوی همایونه کوندرمش و نصف آخرینی
کیرو برلو یرنده قویه سن صاکره امر شریفم توجهله صادر اولورسه موجبنجه عمل ایلیه سن اما شمالی قیوه اولمغین بچانمه برار
ارکک قیوه ارسال ایدرسن و نقدار قیوه ارسال ایدرسک دفترینی بیله کوندرمش که اکه کون عمل اولنه

[illegible] ٦ شوال المکرم ٩٦٦

١٠١ [illegible]

چورلی قاضیسنه و متولیسنه حکم که بالفعل انده اولان عمارت عامره نک کلورینه نقدارینه وارد و مطبخنده دخی نقدار
وارد معلوم اولمق لازم اولمغین بیورلدی که وصول بولدقده عمارت عامره نک بالفعل کلورینه
باغ و بال و ترنج و کلوره لازم اولان کرسنه ده و مطبخنده دخی لازم اولان اوانی ده نقدارینه وارد معلوم
و قدر المیوب دخی قلدیوب سده سعادتمه کوندرمش

۹۸

۹۹

[illegible]

٩٤ قرق کلیسا بکی سنان بکه حکم که بو بنده اقدم صو یولی خدمتنه تعیین اولنان یورک و مسلم طایفه سنک قرق کون دخی نفقه ایله خدمت
ایتمه این امر ایدوب بیورلدوم که حکم شریفلری درگاه معلوم چاوشلرنده حسینی زید قدره وارلدقده بو بابده کرکی کبی مقید اولوب
سو باشلرینه اوکات دخی تنبیه و تاکید ایلیه سنکه قرق کون دخی خدمت مستخدم ایلیوب اندن صکره اجازت ویرسون خصوص مزبور
محل اقدام دورر مالنده حذر ایدوب تعیین اولنان زمان مقداری دخی خدمت اوزره استخدام ایلیه

[illegible]

٩٥ سیمو قاضیسنه حکم که قاین اتاک اوغلی بونده اقدم کوتاهیه قاضیسی اولوب روغلوم بایزید ایله بیلکیزه قاضی حالیا بعض کمسنه ایله
کلوب اوکده ایدوکی صحیح خبر الیوب بیورلدوم که وارلدقده اصلا تعلل و بهانه ایتمیوب
مذکورین مزبورک تسلیم ایلیه سن اوکا سکا وارلدقده معلوم اولمشدر باشک کرکی تعلل ایدن بن دیمیوب اکر یانکده اکر غیری صورت مذکورک تسلیم ایدن

[illegible]

٩٦ سیمو قاضیسنه حکم که حالیا اورلدوی یوغم ایچون اوپه و قیون و سایر دخی لازم اولمغین درگاه معلوم چاوشلرنده ایله
اولنوب بیورلدوم که وارلدقلرنده تحت قضاکده وارمز و مستوفی قیون و اوپه و سایر دخی تدارک و احضار
ایدیسنک خصوص مزبور محل اقدام دورر که کون مقید اولوب

[illegible]

٩٧ استانبول قاضیسنه حکم که حالیا محرم مزبوره نک احتسابی خدمتنی سپاهی اوغلنلری زمن سنده وارنده احمد امر ایدوب
بیورلدوم که کمال امانت و حسن استقامت ایله خدمت مزبوره یی مذکور اتدوکن

۹۲

۹۳

۸۵

٨٣

۸۱

۸۲

۷۷ [illegible]

[illegible]

۷۸ [illegible]

۷۹ [illegible]

۸۰ [illegible]

۷۴

۷۵

۷۶

٧١

٧٢

٦٧

٦٨

٦٩

٧٠

٦٣

٦١ بعض نکارکنید حاکی که حالیا روغلوم بایزید عصیان و طغیانه ایدوب بعض اهل فساد و شقاوتی ایله اولوب فرزندارشجاعت و غلو
سیله طاق بناه اولوب زرینه دارون اهل سلامدن زیاده لشکر ایدوب بغایت سه منتظم و مسلح اولوب بنته اسبوق اولدقلرنی فکر
ایله ذرایدوب بندلرو ستیلارنه دارون چوابنه کمک فکرنه اولدقلرنی استماع اولنغین بیوروشدی که اولبابده نکارکنیده
حاکم مابونی کوندریلوب حاضر اولون اولوکی اوه چوابنه وارلرای سندکسورون قلعه سنده کائن ویولوم اولمشدر بیورلدی که وصوله
بولدقده سندرقی نکارکنیلکله متعلق اولان نکار وسایر عسکر ایله حاضر و مهیا اولوب اطراف و چوانبی تنبیه و تحسین ایدوب اولوکی
هرجانبدن چیقارده قلعه اولوب اولیا نعمتلرینه دلجمعلق و اطمینان بیوروب صف نکار و آرایش و تهیه اولوب وقتی
هرنه یوزوه اه ورلرای اندکسورمک بابنده وقتیله فون ایتمش قلعه اولوب مارویش چولاقلرنی و موصلی قوارنلرنی و چرکس
طوقارلرنی کیکی سد و بند ایلیوب اول جانبده قرارلشمق اوزره کیه مرباب نظام بصیرت و انتباه اولوب اولوجه تدارک و تهیه
هرجانبدن تنبیه و تحسین ایدلدی بر طرف اولوب موجب اولدیغی اوزره کون باشندن اعتبارا ایکنجی اولوکه نکار توپلرنی و سایر عسکر ایله
یکدل و یکجهت اولوب ات زاغیسی قلعه کاکی بابنده انواع صنایع بدیعه ظاهر کتورمش اولمغله ایلری جانبده قرارلشمکده یاخود
هذه الدفعه ارسلان اولنان چاووشلرک ایلری یورتمه سیله یکدیگرینه کوچ و تداخل اولنمقده اولدیغندن بو دفعه ایکنجی
وسالم کوزقلعه سنه اولان یولدن اولوکی متعلق اولان نکار وسایر عسکر ایله حاضر و مهیا اولوب اطراف و چوانبی تنبیه و تحسین اولنوب
مستعد اولدقده توپلرینی وقت کیچ حفظ اولنمق اوزره کوچ بوجاقلرینه یاروملی و سنجاق ترکلرندن قرالوزلک
بازرلیدن اولمش

سید محمد سعید سلطان سلیم
فقیر هزینه سلطنت کرد
روز نصف شنبه بازسنده و بدستگاه
روز نصف شنبه خانه و رشت و صفحه

حالیا ولیش اطاعتنده بعید اولاده اولوغلرم بایزید اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم فرمانبرداری اولوب
اولوب ممالکی محروسه ده واقع اولاده رعیتی فسادی یاننده بولنیان زمانده اعوان شیطان دن صیانه و طغیانیلوکه ایدن
ارسنه اولادم اولاده فرزندلرنجه دن سنه اولوتز و نیاز اولوغلرم سلیم شاه بقاه نک اوزرینه واردقده انکله وانلوک
یانلرنه جمع اولان عساکر نصرتمآثرم ایله محاربه و مقاتله ایدیوب بعونه تعالی مغلوب و منهزم اولوب بقیة السیوف اولانلر قباع
و رسوایی ایله عربستانه فرار ایتکله اوزرینه وارلیوب استیصال اولنوب مشارالیه اللهکتوره ویلوب قتنده کلمه سی اوقدای معصوم و شریع
اولمیتین اولوب عصوف لیکونه شاه بکار کتیبی الحمد ولله انجایه کلنجه کوندرلوب اوکی کی اوچار یمشدر و انی یمکم اللهکتوره
واللهکتوره مکه ولیسی اولوب اگر سنی قتلنی یمکله بکار کتیبلیک و اگر زیدی لیکی سنی و اگر رعیتیمیز ایله اولدوغه اغز رعنالق اولغیب
امر شریفم اولوب و ورنک رجا اغز عنایم و قبایمیز ایله اوکی کبار یمز دخی بعد سنی بولارضی و بولاینه و تقلیدی عرفیه وزه معان و مسلم
ایکی معاهدنامه همایونم اولمشدر بیورلوم که سکا و اولاد عظامکز دخی و اولیای دولتمیز ایله تباع و اریبان اولمکله و کوز اولاده خیرخواهی و بکلیکی
و اخلاص و صدق اعتقاد بولوفه طاغون کتورمکدن اولاده عنایم و قبایمیزه مذکور نوشکو توشک قوللنور و سایر اوج و بای
و اولاد و جهات و قضای مستقیای ایدرسز کلوه مالکه داریمیز قلعه مانیکه جمع ایدیوب مشارالیه اللهکتوره ویلوب اندکدن نصکی یمین
و یسار قلعه لرنی و اولوسی اولوب اگر نصکی ایله اولمغله و اگر طاعت مستقیمه واریوب بولغوصه
کرکی کبی مبالغه ایدیوب ستویلکی بعونه تعالی وقتنده کن میسر اولورسه مذکور عاصی و طاغی نک اولادین قلع و قمع
و مال و منالی و طوار و ترسبالی قلیچ ایدیوب همانه لذی طوتوب اللهکتوره جمعیتنه کلنجه بابنده انواع عنایم جمیله مظنون
کتوریوب اوزه تعالی اولوز بوجهتی دیولدرستوق مقابلنده سن معاهدنامه همایونم اوزره انواع محراطف کلیه ظهور ایله
بنظهر واقعه اولمغله مهر سعادت اکرکون عقیب اولوب سیعی واقدامی حاوقیقه قرین ایلیه

سید محمد سعید
سید محمد سعید
سید محمد سعید

بر صورتی سلام بکار بلیکنه مطلع اولاده بکار
بر صورتی سنی لبنان اوریشن
محمد بن مدنی
بر صورتی صیدا اولوسن باغدیر باشنه
رعایای نقوش ایزه قیلیچ تعلقن

٥٧

شام بکاری کمینه حکم که حالیا دائره اطاعتدن خروج ایدن اوغلوم بایزید اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم فرمان شریفنده رد کردن
اولوب ممالک محروسه‌ده واقع اولان اهل فسادی یاننه جمع ایدوب اناک اغوا سیله طریق عصیان و طغیانه سلوک ایدوب ارشد اولادمده
اولان فرزند ارجمند ارشد اسعد عزت شعار دولت و ثار محض عواطف الله الملک العلیم اوغلوم سلیم طال بقاه‌نک اوزرینه واروب انکله
و اوکا یاننده مجتمع اولان عساکر نصرت مآثرم ایله محاربه و مقاتله ایدوب بعنایت الله تعالی مغلوب و منهزم اولوب بقیة السیوف اولان اتباع و اشیاعیله
عربستانه فرار ایتمک اوزره در دیو استماع اولنمغین مشار الیهی الله کتوروب حقنده کلمک اقصای مقصودم اولمغین بو خصوص ایچون
جمله ولایت شامده اولان امرا و سایر شیوخ قبایل اعرابیه‌ده درکل تعرف ایدنلر و اتباعه صاحب عشایر مستقل احکام شریفه یازیلوب سکا
کوندریلوب جمله‌سی قادر اولدقلری آدم ایله حاضر و مهیا اولوب انوک کبی مشار الیه اول جانبده توجه ایلیه سنکله یکدل اولوب جمله
یکدل اولوب معافی وارمق مناسب در یوخسه هر بری مستقل بوریمک اولی در وجه و مناسب اولدوغی اوزره الله کتورمکده سعی ایدوب
الله کتورنده انواع عنایتم وعده اولنمشدر بیورلدی که وصول بولدقده ارسال اولنان احکام شریفه‌یی بیرلو
یرینه ارسال ایتمیه ایدوب دخی کرکی کبی سند اخی هر یرینه تنبیه و تاکید ایلیه سنکه هر بری سنه سعادتمه اولان عبودیت و اخلاص و رقیت
و اخلاص صادی مقتضاسنجه عشایر و قبایلنده اولان توفنک قوللنور و اوق و یای و سایر آلات حرب و قتال استعمال ایدرلر کلو
آدمادی و اربع بابارنه جمع ایلیوب حاضر و مهیا اولوب انوک کبی حذف واقع اولدقده سنکله مشاوره ایدوب نه یولده و نه محلده وارلر
فرمان عاصیک لوبنی ایلیوب الله کتورمک بابنده هر بری مستقل وارمق مناسب در سنکله اولمق اولی در وجه و مناسب اولدوغی اوزره
الله کتوروب حقنده کلمک بابنده انواع اقدام و اهتمام ایلیوب حذفنده بو تسمغه سعی ایدوب بابنده جمع اولان عصاتی قلیچ دن کچورلر
اموال و اسبابلرین یغما ایدوب همان کندویی طوتوب حقنده کلمک بابنده انواع مساعی جمیله ظهور کتورنلر الله کتوره سنجاق بکلک بیر
بکاری بکلک و زعیم بیر سنجاق و سایر ارباب تیمار بیر رعایت عنایت اولنوب و رعایا عوارض دیوانیه و تکالیف عرفیه‌ده
معاف اولوب بهره‌مند قلنورلر اکه کون میتد اولوب دقیقه فوت ایتمیه‌لر

٥٨

[illegible]

٥٥

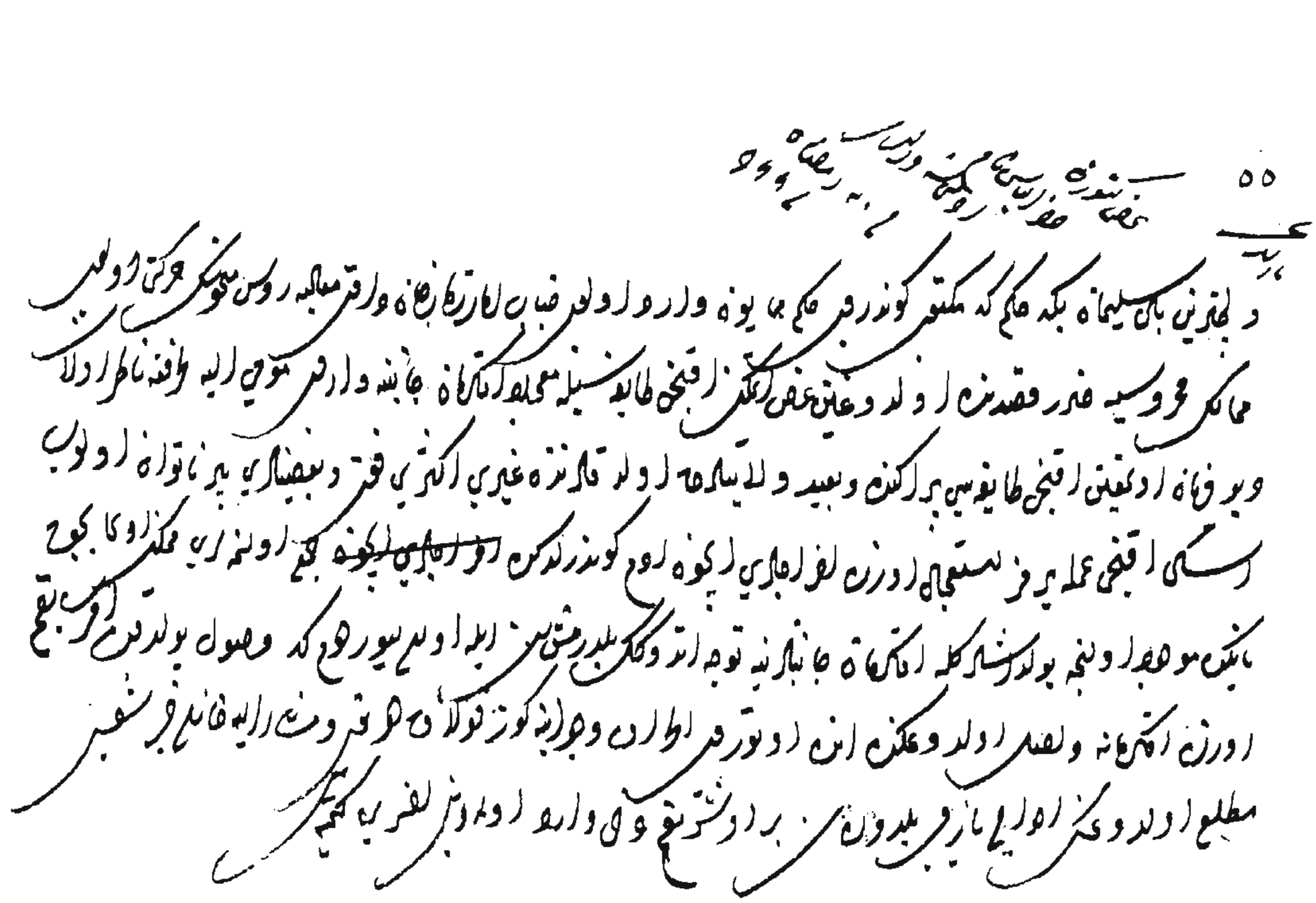

٥٦

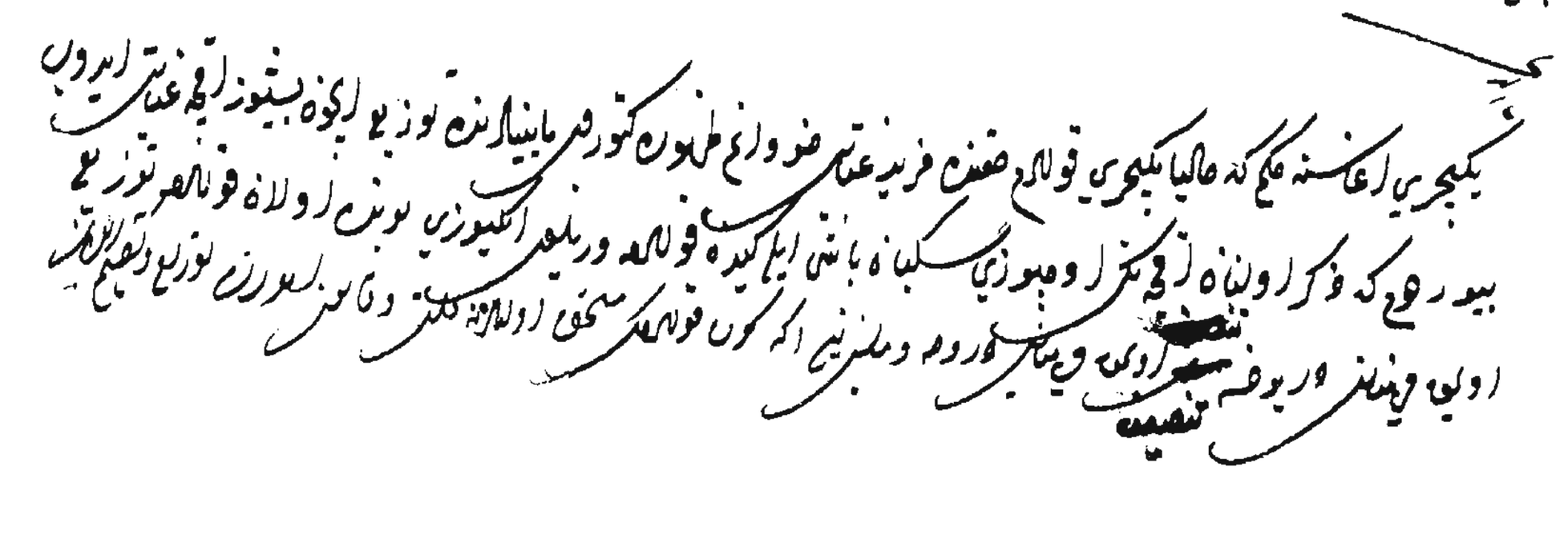

۵۲

۵۳

۵۴

۴۸ نمره
نوشتن قاضیه حکم که براسی قاضیه حکم شرعیه کوندیلن برابده فرمایش اولنوب اوزره یازیلدی

۴۹ نمره
بند لو بکار یکینه حکم که طاش بکار یکبیی یکنی کوندرلیب ویرده اقدم طاش چاوشلرنده طوتیلوب ولایتلی حاج واقع اولده
اوقاف زوایه لرنی بررسنه متداریه ضبط امرنی بورلوسنه اریال سکز عدد یکی جواب امرنی لی فرمانه برلیقه ویرمه تسلیم آتمی واقع اولده غیره
حبه کوکلو اوکنجی اسی کوکلو اوده مقطع نام کنه یه امرنی اوزره مذکور چاوشلر ایله بورصه غیبنه امرنی اولده بعد
اولده وضع اولنین بیورلدی که دار الخلافه تعین مذکور ریاضه کسین سلیمی اله کتورمی قید وبند امرنی یازلوب
قونیلی یه ارسال اولنین قونیه کوندرلوب کوکلی اوده حکم یه اسی سکنه اوکلرنه قطعا امرنی قبض امرنی مکده حضرتلرنی

۵۰ نمره
ارسال قاضیه ودین بورکاری یه سوبا شیلمسی یه حکم که سکنه قاضیه سی مکتوب کوندرمی اوزره باشی اولوب عالی اوکلی بورلی
قضیه شرعیه کلمی اشکوبی طائفه سی بوسنه صوبیلی ضرتنه فرمانه اولنوب طابعه مرکوره قضیه مزبوره حاجی عبدی طلبه کلمه سنلر
ساکن اولوب سنلرن کوسلمه مزبور فرمانه تعویق موجبنجه کمال تنبیه وتاکید اولندقده مزبور اوکنجی فرمانی تاخیر ایلمکله ضرتنه کمدوکنین
بعض ایمنی سوروجی که وارد اکن مستفیدلرنی مذکور ریاضه کسین سلیمی اله کتورمی قید وبند امرنی یازلوب قونیلی

۵۱ نمره
کلمسی بنجاغی بکده حکم که رکاب بی یوزرقعه صولاق سنده سکنه اولنجی صولاقده رقعه تکی صورتجی ایله زوجه اوکنجی
سکی کوندرلدیکی یورلدوقی که وصول بولدقده نظر امرنی کوندرلن کوکلی اوده اولان صولاقده معلوم امرنی ولی هرینه
جواب نیه یازلمی بعض ایلیمی

٤٤ کوه نکنه و قاضیه حکم کند سنگه سنجی قبان سنی بوزنده ارقدم سکا حکم همایون کوندریلی اوغلوی بایزید عصیانه اوزرن اولمغین
اوغلوم سلیم طاغ بغاه ایله قبض ایلیوب منعزل اولمغی قرار ایتدیکده اول جانبدن وارن آدملرک کتورمغی وبولرن اوکتمغی ایچون
اول امرهمایون مزر اولمغین سیورغوج که مرباب وارباب اولمغله تمام سیورن اوزرن اولمغین زمان اولاده کیمسه کوه پرماکرفه
در قاله مرتب نفر ایله اول جانبدن اولاده بالیاره وسمایاری وماکیان بیاشلری یراره کرکی کبی سونده رعیتدن وکسنی ایدرلمغین
وبالیاره وسنی کتمکدن اولاده وروارن ولرفاده عماکه کرکی کبی تنبیه وتاکید ایله سنکه همایون یوحضوره کرکی کبی منعید اولمغین
تنبیه ایله کرکی کبی اول جانبه وارملرن اولمغی وبعضی اکرارلوسید اکرورسیدر اوکتون شویله نقلتمکله ایله
اول جانبه وارمغی بغه طوبله اصلا کسنه نک عذری مقبول اولمغین انواع عتاب ایله کرکی کبی تنبیه اولنمق مقرر ایکن اکرون متعید
اولمغین حضوره کرکی ایله مایرین کماکان وفی وارباب تیمار وبسزه خایی اولمغین کفایت ایله مایر وقیه اولنمده عذرایدن

٤٥ رقمکاه یکی مصطفی بکه حکم کند مالیاوه کاه معلاجا وشارنزه محمد اولاه ایله کفیل ارساله اولمغین سیورغوج که مزبورین عموما
تنبیه اکرقیوده اکروکزوه رفیق وسالم ارساله واعیال ایله

٤٦ برقیه قاضیه حکم که مکتی کوندرمغین اوستنین موقیه اورغوجه اوغلیه اولمغین اولان نانزه وشکارقرمن اولمغین بعضی کوارین
سرقه اولمغی وبعضی کمزکوب غارت اولمغین برقله وارمغه اوغلیه سوکی کیدوشمن کیرمغی حاقرار ویرمغه اولمغین بلدیرمغین
رعیدن وکزاولنه کسنه یورغوجیلکدن قطع یازلانه کمنه اورغوجی ماعدا رعیتدن کیرکی کبی تعدی اولمغین اوستنین تعدی ایدن
یورغوج که وارموقف امرمتضمنجه قطع اولاه یاتیماری ایله اورغوجی یوکه کوندرمغین تفتیش اولمغین کیرکی کبی
کیرمغی وسیا اولمغین امرشریفی ورویه نانزاولاه صاکن روم توقیل اولمغین رکنلی سلاولمغین

٤٧ برایله قاضیه حکم که یوزده اربعه جمع اربعین لتنابعه کومرکنی ایکیوزه سکا حکم شریفی کوندریلمکله مالیاوه قرن مضمونجه عمل اولنمغین
اوزمغی تکی نفاکره جمع اولنه اربعه یتمش یدی تحمیل اولنمغین قول خرسنه اسکاسنه کوندریلمکله زعامدن بیورغوج که وارموقف
امرشریف تحمیل اوزرن بدارک اولمغین اولنه اربعه یتمش یدی تحمیل اولنمغین قول خرسنه اسکاسنه کوندریلمکله
ونقد اراده بدارک اولمغین کوندریلدوکی صورته وقف امرشریفی سعایه کوندریلمغین

٤١

سلطان سليم لا كلسنه حكم كه قدق الوارتين لمكان شاه خوبانه خاتونه واح عنهما والسنده ركاه اعلا مشويلع عرفي اولنديكه
بوبنده اقدم طاسوسن سنجاغي يكل اولمق حايبا فقر اولدقدن صكره بطريق الزوم نساكر بويرديكزي سكه الشوني وارايني مبتوني
وقوشمي نقد ارفلفتي واريم كبي وقف ايلمك اوكسلاوارديمي بيورديغي كه امرم اولدقدن مبتوني مرقومك كلي وجوزي يكذار
قلفتي واريم كبي وقف ايلمك وازلريه معرفي ايله ضبط ايلمي نعذارنده بي ضبط اولدوقني بازقيد اولدوقدن

٤٢

وارني كاتبن مولوجلبي يه حكم كه مكتب كوندزليمي بلده طيبه سنجاغي قيدي ايله ايلمي تمام اولمق اوزره اوعايي موجبنجه توجيه وتقيع اولنوب
بشيوزايلك سكسن اقچه مقداري زوايدي ظاهر اولمغين مقدم بياض اولنمق كوندزلكي اوزره ويرلمك اوزره بيورلوغ كه وارلوقدن اولديغي مقداري
ضبط اندوقدن صكره وارايدي ظاهر اولدقده تزويرايدي ايله ضبط اولنمق اوزره بيورلوغ كه وارلوقدن اولديغي مقداري ضبط اندوقدن

٤٣

خانه خصارتارنه حكم كه بوبنده اقدم سينه حكمي يوزنمز كوندزليمي اوغلوم بايزيد عصيانه ايدوب عاكر جمعي اوغلوم سليم طاب ثراه اوزرينه وارديغي
ايچون سليم ايله صفين ليلبوب نعبانيه لشكرني منهزم اولوب اوطاغه فرار ايتمكين اقشهايي واوزدمرلوكي ايله كلوزي قلعه سنه ويوزنمز
اولمش ايدوب حالبا لكسيه واروب عاكر جمعي ليلبوب كيروفرار ايتمكين اوزرنه ايدوب التماي اولنمغين بوبنده اقدم التماي اولندي
كي كفه بكنه وقاضيسنه ماكر حكم سنزيغم كوندزليمي برقاررغه وبرقاليه اورسان ايلمي واريايا ليايري وكمي كله حكي يمناري وسايرموا ضيع
بوقعي واريلمان وحورواريلن وسايرخلفه اوزرنه تاكيد ايلمي ايچون بكلدوقدن اونوكي اولجا بابنن چقارسه كاك ويرسعيد
ايله كبورقي قلعه سنه ويوامرم اولمغين سلك سعادتمزه اولاده وفور اخلاص وفوط اخصاص عاكر موضيحه
حكم بيوروب سزيغم مقتضاسنجه واريا متعيد اولمق مشاراليه اولياليه و چوكسه تمياركه كمي كلماري واوزي توجيه تبتيع
ايدوب اونوكي اوزرنه كلوزي قلعه ويرسعيد قلعه سنه كلمكي بابنن انواع صنايع جليله مظنون كتوريلمش

٣٨ ...

٣٩ ...

٤٠ ...

۳۶

۳۴ روی نگارکیسنه حکم که حالیا وغلوم با بزیر عقیانه اورزن اولوب اوتاغه اوقطاق شوبیلکه بیلدیرلوبدر انسه اولنوب وارنده تغیر یتمزدن اول لازه اوغلوم بایزیدک لکسیه یه کوندرلن اوقاتده عاکر جمع ایدیوب لکسیه یه کوچ بندایلیوب واطرافی وجوارینه ماه صالوب شویلکه مضابقه اولنمیوب جانبکزه کمکی زمانده واردوریدن متدریجا فرزندارجمند اوغلوم سلیم طاهتناه حضرلرنه طوغری ونباه وقوع التمارلو عاکریله وزیرم محمد پاشا روملی عاکریله وسایر کلدکلرسلاح وعلوفه یارلیغ دفتریله تکیارکی واریکی مقدار یرلیکیز حوالکزده ایله بوریکز اولدوغه ماقدار وبیارکار نگارکیسی ملاحظه کیتمکی اوزره اولنمغله اوتاغی روم نگارکیسی قارشی اوزره قلعه اولدوغی اولدقجه اولدقجه حاضر اولمق وقتنده اوتاغه کوندریلیوردوغی کبی سندکزده مسطور اولمغله اوتاغی روم نگارکیسی والطوارنی دفتر جانبه توجیه اینمکی معلوم ایدوب خوشنویسکی عقلته ایله جزکی اولنمیوب سلیم طاهتناه حضرلرنه ایله کوندریلوب اوتاغه قارشی اوزره قلعه اولدوغی اولدقجه اولدقجه حاضر اولمق وقتنده اوتاغه کوندریلیوردوغی کبی سندکزده مسطور اولمغله اوتاغی روم نگارکیسی والطوارنی دفتر جانبه توجیه اینمکی معلوم ایدوب خوشنویسکی عقلته ایله جزکی اولنمیوب سلیم طاهتناه حضرلرنه ایله کوندریلوب

۳۵ طرابزونه بکنه حکم که حالیا وغلوم با بزیر عقیانه اورزن اولوب عاکر جمع ایدیوب بوبنده اقدم اوغلوم سلیم طاهتناه اوزرینه وارب راهی بسلاح ایله حفظ ایدکن بعباته لله تعالی منتزع ومتروک اولمش ایدیکی حالیا لکسیه یه وارمغین یکیدن عایاوزعامتی ایچون وطوارنجه ایدیلن هرجانبه قرارکتی اورزن اولدوغی عرض اولنمغله اکثر اقسام اولوجانبه توجیه اولنمغله اوتاغی روم نگارکیسی وارمغین وارکه جانبکزده

٣٢

٣٣

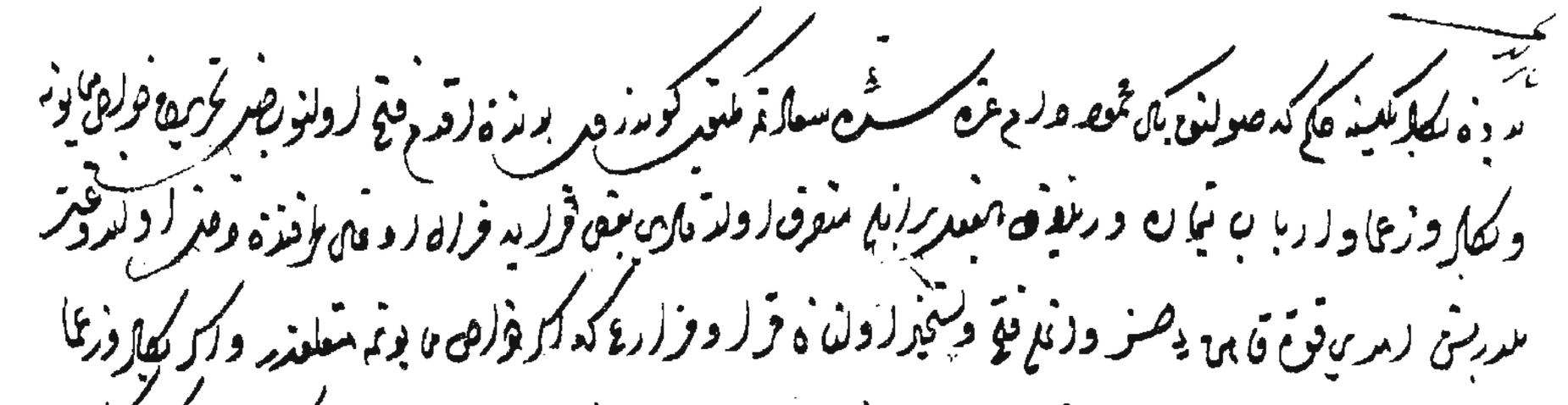

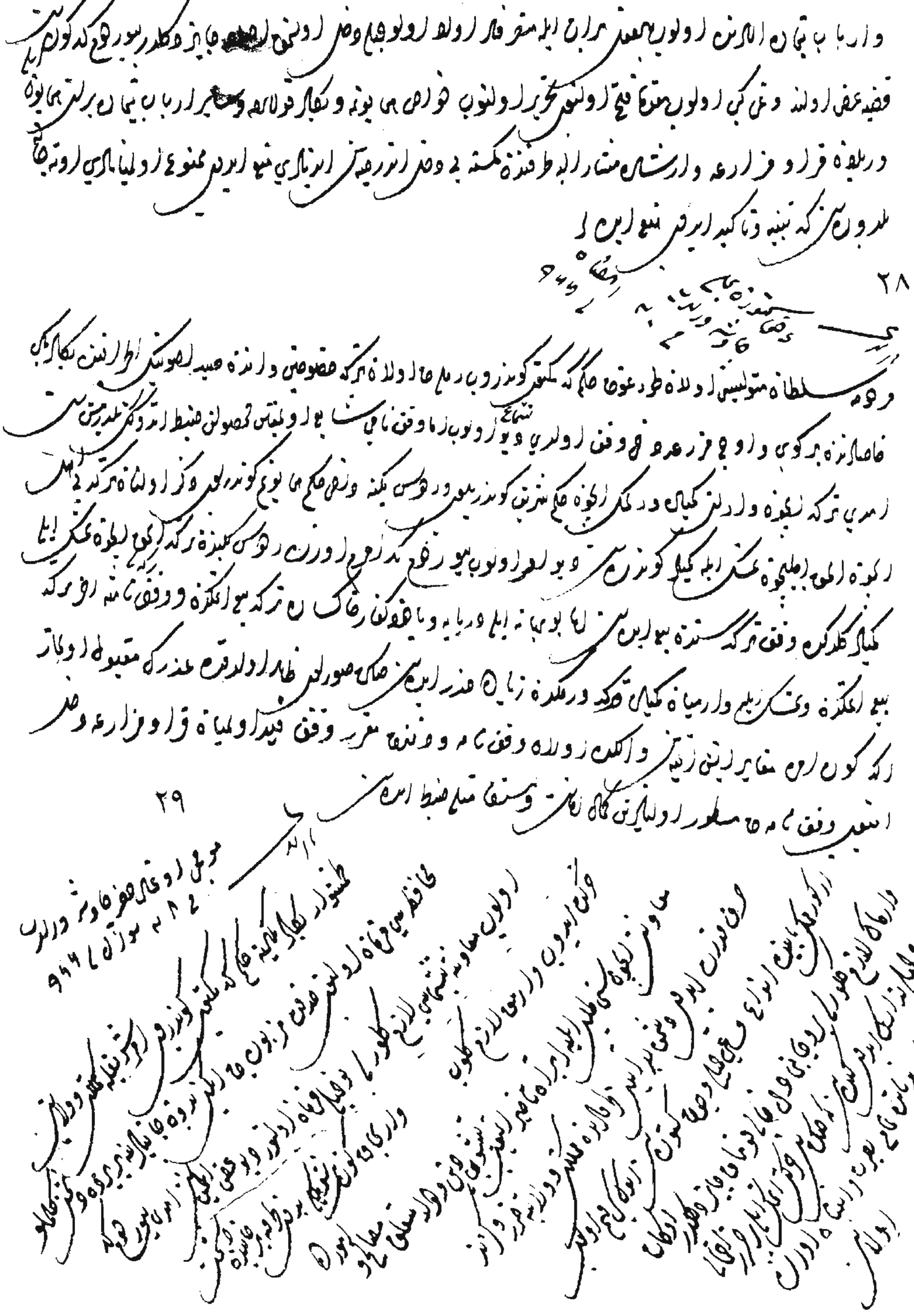

٢٣ استانبول قاضیسنه و دفتردار رفاعیه جامعی جامع که طایفه سکه و دفتر دارلرینک مکتوبی کوندرمکله اوندن اقدم جامع شریف
صحابه کرامدن ابوبکره سی قباله کوندرلدیکی اوزره مکتوبی مذکور وصولنده مضمونی معلوم اولوب بیان اولنان
اوجاقلرک صندوقلرینی معاینه ایله مقدار مصوله دفتری معلوم اولمادیغی جهتله کوندرمش اولدیغی دفتر
بر بریکوزمایدلتی معینه اولوب وکزاونه صوبکی اوزرینه واردقده کون کرمی صوبکدن اولمه اولوب وهمان اوزه الی قاچ
اونه وارنجه قدر اولمه اولور مهربانی باشقه کوندیکی دفتری صندوقه قویلرق اولمادیغی واردقده صندوقه اندرلدیکی
جلی قاچ اولمه اولدیغی یازیلمیوب

٢٤ استانبول قاضیسنه جامع کبیر محمد وارنجه اوزنجاوجاغی موسترینه کوندرمش اولدیغی وجاغه اوزنه صوبکدن اولمه اولمادیغی معلوم اولمغله
وارنجه ای دفتری وقتنده یاسمی وارمیوب علوم و عمان جامع کبیر بعضی کوندرمشدر بو مقصوص سندلری بیان اولنمیوب اوزرینه
مشارالیها ایله خبر لشیلوب وکزاونه صوبکی اوزرینه بلدیه وارمیوب اوزنجاوجاغی موضحه کوندیکی دفتری دفتری اوزرینه مضمون
جلی قاچ اولمه اولدیغی یازیلمیوب

٢٥ بر جلی دسلطانه اردیکی قاضیارنیه جامع کبیر قضاکورجاوزنه اوزرک طایفه سنن بولنان فیوزه مرقدی قضاباری
رکوزه ایلیوریکسن اوزرینه یوزدقده کیه جاوشی اوغلی محمد وارنجه بو بابده بر بریکوزمیندلی اولوب اوزرک طایفه سنن
کاغد یرلرنده اولان کوکوزه قدر ایکیسی سمارکه کوندرمش

٢٦ کوتاهیه قاضیسنه جامع که بولنان اقدم اوغلوی یاپدیکی منارک اولدقده بندویکی ایریوزقضاه ایله مکمل آچیلمیوب
وصول بولدقده بوبابده
محصلی معروف وتیه جاسنجاغه چقانه انا طولی کتخدالرینه آکوماری اولمق ایچون یوزدقده که
ماهیتی متبدل اولمیوب اوزرینه واردقده وقتنده طلوب کیوزدقده اوزرینه اولان قضاه رضا ایله یرلرینه قویلمیوب اکرانکاره
سمارته معلوم ایسه یازسن

٢٢

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

بیرلی

سلطان سلیم حضرتلری لالاسنه حکم که حالیا مشار الیه اوغلوم ایچون ایلی قنطار بارون سیاه و بر یوک فتیل اوتی
ایله توفنک فتیلی قاترلن تحمیل اولنوب ارسال اولنمشدر بیورلدوم که ذکر اولنان جبه خانه لیبابی وارلیب تسلیم
اولدوغنی و نه زمانده و نه محلده وارلدوغنی یازیلیب عرض ایدیلسن

محمد چاوشه ورلدی ١٦ ٩٦٦ (مصنف ٥)

١٦ بیرلی

وزیر محمد پاشایه حکم که فرزند ارجمند اوغلوم سلیم طال بقاه یه ایلی قنطار بارون سیاه و بر یوک فتیل اوتی ایله توفنک فتیلی قاترلن
تحمیل اولنوب اول جانبه ایصال ایچون درگاه معلی چاوشلرندن زید قدره ایله ارسال اولندی بیورلدوم که الیوب
سکا تسلیم اتدکده الیوب قبض المیوب عینی ایله ارسال اولنان جبه خانه یی سکا نه محلده تسلیم اتدوکنه الته تمسک ویریلیب واخی ذکر
اولنان جبه خانه یی اصلا تاخیر ایتمیوب مشار الیه اوغلومه ارسال ایصال ایدیلسن شویلکه تحمیل اولنان طوار بولیب طوتوب کرا ایله
طوار بولیب بروجه استعجال جبه خانه یی عوق ایتمیوب موی الیه اولاشدرلسن بو بابده مشار الیک لالاسنه دخی حکم شریف یازلمشدر
ایتمیوب ایندی دخی بیله کوندریلیب تسلیم ایدیلسن تسلیم اولدوغنه عرض ایتمیوب کوندرلسن خصوص مزبور محل اقدام در اولاشدر معنی اهتمام ایدیلسن

عرض کورلدی رقیمه بیننده بیورلدی حکم یازمق ایچون خصوص اولوب خدمتلرن کوندرلدی

اوچ نظم ورلدی ١٦ ٩٦٦ (مصنف ٥)

١٧ بیرلی

میخال اوغلی حضرتلری حکم که مکتوب کوندریلیب بو بنده یه فرمان اولنان قاضیلقلرک حفظ و حراستنه عالی مامور مامور شروع اولندقده
سایر مملکتلرین و آنلرن اورن اولوب لکن محمیه اورته قربنده بر قاچ نفر سوخته و تلی طایفه سی بر کمسنه نک اوغلنی جبرا چکوب فرار
ایدرلر ایکن قصبه بیکار قربنده سلوک ایدرلر ایکن قاضیسی اولان محمد ذکر اولنان اوغلانی الادنده الیوب اتاسنه دخی ورمیوب کندو بابنده
قدمتلندر مکالمه مذکورلر سوخته طایفه سی قصبه مزبورک اطرافنده کزوب قصبه یه صمق قصدین ایلدیلر ایکن دیو سنجاغی اولیوب قاضی محمد
مزبور اوغلانی اتاسنه ورمکله برنسنه باعث اولمق فتح اولنور دیو بلدرمن بن ایدی بیورلدوم که وارلدوقده ذکر اولنان سوخته لری
هر نه طوتیلی اولورسه ایله کتوروب دخی انوک کبی اوغلانه چکدکلری ثابت اولورسه حبس ایدیلیب عرض ایدیلسن و اوغلانه خصوصنده دخی
امر شرعی نیجه کوروب اکر بابنده تسلیم ایتمکدر و اکر کندو مراد اتدوکی یرده طورمق در اولبابده و اخی شرعی لازم کلدیکی اجرا
ازدریلیب حفظ و حراستنه دقیقه فوت ایتمیوب

١١

١٣

٨ [illegible] رحمت [illegible] ١٨ [illegible] ٩٦٦

شام بکلربکیسنه حکم که سدهٔ سعادتمده حکم شریف واروب بکلربکیلکی متعلق اولان امرا بیانکه کتورلوب برمنشی اولان محلده جمعیت
ایلیوب اطراف وجوانبه ناظر اولوب حفظ وحراستده بصیرت اوزره اولوب لکن بعض امرانک سنجاقلری شرحدار اولوب
اعراب بدفعال فرصت بولوب مملکت ورعایایه ال اوزاتوب سنجاقلرینک حفظی لازم اولمغین عرضه سنجاغنک سلیمان دام عزه اول جانبده
اولان سنجاقلرک وکندو سنجاغنک ضبط وحفظی ایچون اجازت ویریلوب اگر عسکر لازم اولورسه یدی سنجاق کوندن جمعیت هرینه کلوب حاضر
اولمق شرطی اوزره کوندرلدی دیو بلدرمشسن امدی بو امر شریفمده حکم تکرار فرمان همایونم کوندریلوب اوغلوم بایزیدک عصیانه
اوزره اولوب فرزندلر جمله اوغلوم سلیم طاه بناه اوزرینه کلوب اهل اسلام ایله جنک ایدوب بعنایة الله تعالی منهزم اولوب فرار
ایتمشدر بو بابده بصیرت اوزره اولوب هر جانبه کوز قولاق اولوب تتبع وتجسسده خالی اولمیوب انوک کبی ذکر اولنان اشرار اول
جانبه وارملو اولورسه عسکر ایله بکلدل اولوب هر جانبه واقف صالی ورمیوب جمله سنک حقلرنده کلدی دیو امرم اولنمش ایدی اول امر
سابقا بکلربکیلکی کماکان مقرر اولوب بیورلدی که عرض اتدوکک اوزره محافظه تعیین اتدوکک مشار الیه ده غیری جمله بکلربکیلکی
متعلق اولان بکلر وسایر عسکر خلقی ایله مرتب ومکمل دشمن یراغیله حاضر وفیا اولوب واقف اطراف وجوانبه کوز قولاق اوروب
وایا مشار الیک اوضاع واطوارینی وتحملی توجه اوزره ایدوکن معلوم ایدینوب انوک کبی اول جانبده وارملو اولورسه اله کتورمک بابنده امر
سابق اوزره اقدام واهتمام ایلیوب غفلت ایله هر جانبه فرار اتدرمکده زیان حذر ایتسن اله کتورمک نه هر کیم اولورسه انواع عنایتمله بهره مند
اولمق مقرردر اکه کون مقید اولوب وایا حاضر وفیا اولوب غفلتی اوزره اولمیان

٩ [illegible] ١٨ [illegible] ٩٦٦

سکدین بکی ورویش بکه حکم که مکتوب کوندرلوب بدون بکلربکیسی اولان طوتیونک قوت اولدوغنی بلدرمشسن امدی ذکر اولنان
بکلربکیلک طمشوار بکلربکیسی رستم دام اقباله تفویض اولنوب بیورلدی که مشار الیه وارنجه ولایت بدونک حفظ وحراستنده
وقیفه قوت اغیوب اعدادن مملکت وولایت ورعایا وبرایایه ضرر وکزند ارشدرمیوب اوکان وجهله مقید اولوب انواع مساعی جمیله طمشون کتورلمش

١٠ [illegible]

درویش بکه حکم که بونده اقدم فلک سنجاغی بکی اولوب امرایله حبس اولنان ویجان دام عزه نک صبره اطلاق اولنمش امر ایدوب
بیورلدی که وصول بولدقده تاخیر اتمیوب امرم اوزره مشار الیهی اطلاق ایدرسن

٣

محفوظات ... رقم ٥٠٠٠

خانه حضرت پادشاه حکم که بونده ارقدم ارو غلوم بایزید عصیانه وطغیانه ارلیوب بعض اهل فساد حکم ارلیوب فرزندار رحمندار وغلوم
سلیم طاب ثراه اروزرینه کلوب اهل تعدادج ایله صنکن ارلیوب نعمانیه لسه تعالی ممالکنه وممتور اولوب باغی طائفه اکثر زابلیه فرار
ایتمندر ایله اولسه محمی ورکه کمی ایله کفه وباغوه جوارکه طرفارینه کمک ایتمک اکون اولوب ایله اروپه کوندرکه تعجیل وسعاکرینه
ارولاده و فوزلطارص وارضه طاکز متعلقاتنی بوبابده سیز وزیر اوری معتمد اولوب اولوه جوارینه وبایلاری وجوارکه سعاکرینی
کرکی کبی هرزمان تنبیه ولجسنده غایه اولیوب اونوکه کی چقه وباغوه کمی ایله اروپه جانبه وارمیوب اولوبه کی محاربه وبعضی ایله کتورمیوب عقده
واکر اولوسیده واکر اورسیده متولد رعیتلرینه ایله جانبه فرار ایدرسه مانع جانبه اونوکه ایتمک اوزره کتون تنبیه تعلیق اوزرینه
اولیه سی اکر بوعضو عقده اکر سایر اعدا اطرافنده واقع اولدوغی رجاریه اعلام وعده غایه اولیه سی

٤

... سنه ... رقم ...

رصوره کفر بال سعاده بکه ولیس کفر حاوراوه
جانبنه اولاده مطرباز اوه اونوکه باغی کمیه
وارمیوب تحریر اولنوب

٥

... سنه ... رقم ...

رمضان ماه بال مصطفی بکه حکم که ورکاه معلمه چاوشلرنده محمد زیدقدن دارسوتمن کذ جانبه بعض مصنوعی ایکوه اولاقیاری ارسال اولنمندر
بیورولوغ که حکم شریفلری موجبنجه اولبابده وارد وقتنده اکر ورپاره واکر قزاوه اینجه وسائر ارسال واولیاری اینجه

... سنه ... رقم ...

٦

طمنتوار ریکار یکیچری قاپوسی باشنایه حکم که بونده ارقدم قوه قاپوسی وتشیخار اولنوب بعضی خواص همایونه وبعضی یکیچری وزعمادارینه
تیمار قالمه تحریر وتوزیع اولنوب بالفعل تعمارینه اولاده بعضی قزلباش اوغلانی طرفنده وصف اولنوز اینجه بیورولوغ که وارد وقتنده
مأخذ اتیوب یکیچری یکیکلکه وارمی خواص وسعت مملکت وضبط وصیانت رعیتی باعث وارمی ولاده ولایتی بابنده انواع اقدام واهتمام ظاهردن
کتون شی اونوکه کی متعاقب اولنوب تحریر اولنوب یکیچری قالمه وخواص همایونه تعلیق اولنوب وسایر زعما وارباب تیمار وبیلیکه قزلباش وقوه قاپوسی
کمه یه وصف اولدقده اعدا اطرافنده واقع اولدوغی رجاریه اعلام وعده غایه اولیه سی

... سنه ... رقم ...
٧

مهم فتری
من اواسط رمضان الی اوائل ربیع الاول
سنه ۹۶۸
سنه ۹۶۶ ۳

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı

Yayın Nu: 12

Dîvân-ı Humâyûn Sicilleri Dizisi : I

3 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

966–968 / 1558–1560

ANKARA–1993

Proje Yöneticisi

İsmet BİNARK
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Necati GÜLTEPE
Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı

Necati AKTAŞ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanı

Yayına Hazırlayanlar

Nezihi AYKUT	*Cevdet KÜÇÜK*
İdris BOSTAN	*Özcan MERT*
Murat CEBECİOĞLU	*Abdülkadir ÖZCAN*
Feridun EMECAN	*İlhan ŞAHİN*
Mücteba İLGÜREL	*Hüdai ŞENTÜRK*
Mehmet İPŞİRLİ	*Mustafa Çetin VARLIK*

Bilgisayar Dizgi

Yaşar YILMAZ
Yakup YILDIRIM
Sadık KINIK
Sevinç AKÇA

Sayfa Düzenleme

Nizamettin OĞUZ
Yücel DAĞLI

Baskıya Hazırlama

Murat ŞENER
Metin ŞEN

İngilizce Tercüme

Neclâ İlimen

ISBN 975-19-0787-X

3 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

966–968 / 1558–1560

Ö N S Ö Z

Devletlerin her türlü hizmet ve faaliyetlerini belgeleyen ve kültür varlıklarının başında gelen arşivler, devlet, millet ve birey haklarının korunmasında da birinci derecede önemi haizdirler. Öte yandan tarihî ve güncel arşivler, günümüz yönetim birimlerinin işlerini kolaylaştırıcı, yönlendirici ve sağlıklı kararlara ulaştırıcı olmaları yönünden vaz geçilmez kaynaklardır.

Türkiye Cumhuriyeti, devraldığı Osmanlı dönemi arşiv malzemesine ilâveten, Millî Mücadele, onu takip eden dönem ve Cumhuriyetin ilânından bugüne kadar teşekkül eden arşiv malzemesi ile dünya arşivleri arasında zengin bir potansiyele, müstesna bir yere sahiptir. Ayrıca geçen yüzyılda Osmanlı eyaletleri olan Orta, Yakın Doğu, Balkan ve Kuzey Afrika devletlerinin tarihleri için Osmanlı Sadareti'ne ait Hazine-i Evrak'a baş vurmaları, arşivlerimizin uluslararası niteliğini ortaya koyan özelliktir. Bu ülkelere mensup araştırıcılar, kendi millî arşivlerini kurmak, toplum ilimleri açısından var oluşları ile ilgili meseleleri incelemek, tespit ve değerlendirmek için Osmanlı Arşivlerinde araştırmalar yapmak mecburiyetini duymaktadırlar.

Diğer taraftan, yurtiçi ve devletlerarası siyasî platformlarda ortaya çıkan sorunların çözümünde, arşivlerden yararlanma yoluna gitmek, bunları objektif bir kaynak olarak değerlendirmek, gerektiğinde önemli belgeleri yayınlamak idarî ve kanunî bir görev olarak devlet arşiv mevzuatımızda yer almıştır.

Bilindiği üzere, modern arşiv idarelerinin, sahip oldukları malzemeyi muhafaza ve tasniften sonra önemli bir görevi de tanıtım ve yayındır. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi'ndeki muazzam belge ve defter koleksiyonlarının yerli ve yabancı bilim âlemine tanıtımında dış siyasî gelişmelere paralel olarak belge yayınına başlamış, öncelikle Türk Cumhuriyetlerine ve onların yaşadıkları coğrafyaya yönelik belge neşriyatı yapmıştır.

Bu defa, Osmanlı Arşivi'ndeki önemli defter fonlarından Mühimme Defterleri serisi içinde yer alan 3 Numaralı Mühimme Defterini yayına hazırlamıştır. Osmanlı idaresinde üst düzey karar organı olan Divân-ı Hümâyun'a ait ferman suretlerini ihtiva eden bu defterin yayınlanması, dönemin siyasî, idarî ve kültürel olaylarına ışık tutacak, kültür ve medeniyet tarihimize ait bir takım yanlış yorumlara açıklık getirecektir.

Osmanlı Devleti, bölge siyasetine yön verme açısından dünyanın en güçlü devleti; müesseselerin hızlı işleyişi açısından da dünyanın en modern devleti idi. Kurumların çalışma tarzını ve işleri neticelendirmedeki maharetini, belge ve defterleri karşılaştırarak yapılan işlemlerin seyrinden anlamak mümkündür.

Ayrıca, dönemin Avrupa ülkeleri Fransa, Avusturya, Portekiz ve diğer devletler ile yapılan yazışmaların da yayımlanan defterde yer alışı, devletlerarası münasebetlerin boyutunu ortaya koymaktadır.

"Osmanlı Arşivi 3 Numaralı, 1558-1560 Tarihli Mühimme Def-teri" neşrinin, bilim tarihine, kültür ve medeniyet tarihimizin zenginliğini ortaya koyma hususunda önemli bir katkı sağlayacağını ümit ediyorum. Eserin hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür eder, ilgililere yararlı olmasını dilerim.

Dr. Yücel EDİL
Başbakanlık Müsteşarı V.

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

ÖNSÖZ

İÇİNDEKİLER

DEFTERİN TRANSKRİPSİYONU VE HÜKÜM ÖZETLERİ 1

İNDEKS 723

SEÇİLMİŞ BİBLİYOGRAFYA 815

1 *Diyarbekir Beylerbeyi'ne: İsyan ile Şehzade Sultan Selim üzerine gelerek cenk edip firar eden şehzade Bâyezid'in ele geçirilmesi ve Malatya'daki eşkıyânın haklarından gelinip Malatya nâzırı Mahmud'un yakalanması hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 13 Ramazân sene 966

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana niçe def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp münâsib olan mahalde cem'iyyet üzre olup etrâf ü cevânibe nâzır olup bir maslahat vâkı' olursa bezl-i makdûr eyleyesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ oğlum Bâyezîd ba'zı ehl-i fesâd cem' idüp ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* üzerine gelüp ehl-i İslâm ile ceng idüp firâr itmişdür. Eyle olsa **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp cem'iyyet ile Malâtıyye geçidi'ne gelüp bir münâsib olan mahalde hâzır u müheyyâ olup etrâf ü cevânibe nâzır olup ahvâl ü etvârın dâ'imâ tetebbu' u tecessüs idüp dahı her ne cânibe teveccüh iderse arkurı yolına varup inâyet-i Hakk ile hakkından gelesin. Bu bâbda müşârün-ileyh oğlum Selîm *tâle bakāhu* yanında olan beglerbegiler ve asker ile yürimek emr olup vezîrüm Mehmed Paşa dahı Rûm-ili beglerbegisi ve külliyyen Rûm-ili askeri ve silâhdârlarum ve ulûfecilerüm ve garîb-yiğitlerüm ve iki bin mikdârı yeniçeri ile segbânlarum-başı bile irsâl olınmışdur. Sen dahı gereği gibi mukayyed olup, gaflet üzre olmayasın. Her ne mahalle gelüp ve ne tedârük üzre olup ve ne haber alduğın yazup bildüresin ve Malâtıyye'de ba'zı ehl-i şenâ'at üzre olduğın sancağı begi arz itmişdür. Anun gibileri yoklayup ehl-i fesâd ü şenâ'at olanlarun Şer'ile haklarından gelüp re'âyâdan ve gayrıdan kimesneye yarak kullandurmayasın. Ve Malâtıyye Nâzırı olan Mehmed'i dahı her ne tarîkla olursa ele getürüp mecâl virmeyüp hakkından gelesin, ihmâlden hazer idesin. Ve müşârün-ileyh çavuşı eğlendürmeyüp ber vech-i isti'câl berüye gönderesin.

2 *Diyarbekir Beylerbeyi'ne: Siverek beyinin adamları ve subaşılarının fesat ve zulümlerini tahkik için Âmid kadısının görevlendirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 31 Ramazân[i] sene 966

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Siverek kādîsı mektûb gönderüp Siverek Sancağı Begi Abdullâh *dâme izzuhû*'nun sübaşıları bir niçe kimesneler ile ittifâk idüp kâfirlerün bed-nâmî günleri kefere ile varup her yirde hamr idüp ba'zı kimesneyi rencîde itdüklerinde şikâyetcileri gelüp âdem gönderilüp meclisleri târâc itdürilüp mezkûr sübaşılar müşârün-ileyh begün âdemleri ile kimi kılıc ve kimi nacak ile mahkemeyi basup Şer'-i Şerîf'e hakāret idüp niçe âdemlerin mecrûh idüp müşârün-ileyhe i'lâm olındukda ihmâl idüp:

"Mezkûrlar firâr eyledi" diyü cevâb virüp taht-ı livâsında Şer‘-i Şerîf aslâ icrâ olınmayup *"Re‘âyâ, zulümlerinden müşevveşü'l-hâl olmışlardur"* diyü arz itdüği ecilden bu husûsun teftîşine Âmid kādîsı gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr itmeyüp emrüm mûcebince mevlânâ-yı müşârün-ileyhi bir yarar âdem ile ta‘yîn idüp irsâl eyleyesin ki varup husûs-ı mezbûrı teftîş idüp, müşârün-ileyh sancak-beginün âdemleri ve sübaşıları vech-i meşrûh üzre fesâd ü şenâ‘at eyledükleri ve Şer‘-i Şerîf'e adem-i inkıyâdları Şer‘ile sâbit ü zâhir olursa mufassal yazup arz idesin.

3 *Kırım Hanı'na: İsyan eden Şehzade Bâyezid'in ele geçirilmesine dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 13 Ramazân sene 966

Hân hazretlerine hüküm ki:

Bundan akdem oğlum Bâyezîd, isyân ü tugyân eyleyüp ba‘zı ehl-i fesâd cem‘ eyleyüp ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* üzerine gelüp ehl-i İslâm ile ceng eyleyüp bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ münhezim ü makhûr olup bâkΩ kalan eşirrâ ile firâr itmişdür. Eyle olsa muhtemeldür ki, gemi ile Kefe ve yâhûd Çerâkise taraflarına gitmek mekrinde ola. Eyle olsa gerekdür ki, Âstâne-i sa‘âdet'imüze olan vüfûr-i ihlâs ü ihtisâsınuz muktezâsınca bu bâbda siz dahı dâ’imâ mukayyed olup ol cevânibi ve yalıları ve Çerâkise semtlerini gereği gibi her zamânda tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup anun gibi çete ve yâhûd gemi ile ol cânibe varmalu olursa mecâl virmeyüp ele getürüp hakkından gelesin ve eger ölisidür ve eger dirisidür makbûldür. Gaflet ile bir cânibe firâr itdürmemek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin, gaflet üzre olmayasın. Eger bu husûsdan, eger sâ’ir a‘dâ tarafından vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

4 *Yukarıdaki hükmün bir örneğinin Kefe Beyi Süleyman Bey'e gönderildiğine dair kayıt.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bu dahı.

Bir sûreti Kefe Begi Sinân Beg'e ve nefs-i Kefe'de ve ol cânibde olan matrabâzlarda bulınan yağı kimesneye virdürmeyüp mahrûse-i İstanbul'a gön-deresin.

5 *Akkirman Beyi Mustafa Bey'e: Memuren Kefe canibine gönderilen Çavuş Mahmud'un, oraya sâlimen ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Akkerman Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mahmûd *zîde kadruhû* Kefe cânibine ba‘zı husûs içün ulağ ile irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle mûmâ-ileyh vardukda, eger deryâdan ve eger karadan emîn ü sâlim irsâl ü îsâl idesin.

6 *Tameşvar Beylerbeyisi Kasım Paşa'ya: Küffârdan zabtolunan ve havâss-ı hümâyûn ile bazı zeâmet ve timar sahiplerine tahrir ve tevzi edilen karyelere hariçten kimsenin müdahale ettirilmemesine dair.*

Yazıldı.
Kāsım Paşa'nun kethudâsına virildi.
Fî 13 Ramazân sene 966

Tımışvar Beglerbegisi Kāsım Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem kuvve-i kāhire-i husrevânemle feth u teshîr olınup, ba‘zı havâss-ı hümâyûnuma ve ba‘zı begler ve zu‘amâ vü erbâb-ı timar kullaruma tahrîr ü tevzî‘ olınup bi'l-fi‘l tasarruflarında olan ba‘zı kurâya, Kral-oğlı tarafından dahl olınur imiş. **Buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr itmeyüp beglerbegili-güne varup dahı hıfz u hırâset-i memleket ve zabt u sıyânet-i ra‘iyyet ve emn ü emân-ı vilâyet bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm zuhûra getüresin. Anun gibi mukaddemâ alınup tahrîr olınup begler kullaruma ve havâss-ı hümâyûnuma ta‘yîn olınup ve sâ’ir zu‘amâ vü erbâb-ı timara virilen kurâya dahı hâricden kimesneyi dahl itdürmeyesin. A‘dâ taraflarından vâkıf olduğun ahbârı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

7 *Velican Bey'e: Velican Bey'in salıverilmesi hakkında Segedin Beyi Derviş Bey'e hüküm gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 13 Ramazân sene 966

Velican Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp vâkı‘ olan günâhun afv olmak bâbında istid‘â-yı âtıfet itmişsin. İmdi, afv-ı cerâ’im ü günâh, âdet-i hasene-i Südde-i sa‘âdet-destgâh'um olmağın, cerîde-i cürmüne rakam-ı afv çeküp habsden ıtlâk olman emr idüp ol bâbda Segedin Begi Dervîş *dâme izzuhû*'ya hükm-i hümâyûnum gönderilüp **buyurdum ki**:

Emrüm üzre ıtlâk olınduğında devâm-ı devletüm içün du‘âya iştigāl gösteresin.

8 *Şam beylerbeyine: Sancakların, serhatların ve reâyânın korunmasına dikkat edilmesi ve Şehzade Bâyezid'in ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Ahmed'e virildi.
Fi 18 Ramazân sene 966

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'ümden hükm-i şerîf varup beglerbegiliğüne müte‘allık olan ümerâyı yanuna getürüp bir münâsib olan mahalde cem‘iyyet eyleyüp etrâf ü cevânibe nâzır olup hıfz u hırâsetde basîret üzre olup, lâkin ba‘zı ümerânun sancakları serhadd olup A‘râb-ı bed-fi‘âl fursat bulup memleket ve re‘âyâya el uzadup sancaklarınun hıfzı lâzım olmağın Gazze Sancağı Begi Süleymân *dâme izzuhû* ol cânibde olan sancaklarun ve kendü sancağınun zabt u hıfzı içün icâzet virilüp eger asker lâzım olursa, yedi-sekiz günde cem‘iyyet yirine gelüp hâzır olmak şartı üzre gönderildi diyü bildürmişsin. İmdi, bu emr-i şerîfümden sonra tekrâr fermân-ı hümâyûnum gönderilüp oğlum Bâyezîd'ün isyân üzre olup, ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* üzerine gelüp ehl-i İslâm ile ceng idüp bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ münhezim olup firâr itmişdür. Bu bâbda basîret üzre olup her cânibe göz-kulak olup tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup anun gibi zikr olınan eşirrâ ol cânibe varmalu olursa asker ile yek-dil olup, bir cânibe dahı salıvirmeyüp cümlesinün haklarından gelesin diyü emrüm olmış idi. Ol

emr-i sâbıklarum girü kemâ-kân mukarrer olup **buyurdum ki**:

Arz itdüğün üzre muhâfazaya ta‘yîn itdüğün müşârün-ileyhden gayrı cümle beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler ve sâ’ir asker halkı ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağiyle hâzır u müheyyâ olup dahı etrâf ü cevânibe göz-kulak olup dâ’imâ müşârün-ileyhün evzâ‘ u etvârın ve ne mahalle teveccüh üzre idüğin ma‘lûm idinüp anun gibi ol câniblere varmalu olursa ele getürmek bâbında emr-i sâbık üzre ikdâm ü ihtimâm eyleyüp gaflet ile bir cânibe firâr itdürmekden ziyâde hazer idesin. Ele getürenler her kim olursa envâ‘-ı inâyetümle behre-mend olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup dâ’imâ hâzır u müheyyâ olup gaflet üzre olmayasın.

9

Segedin Beyi Derviş Bey'e: Budin Beylerbeyiliğine, Tuygun Paşa'nın vefatından dolayı Tameşvar Beylerbeyisi Rüstem Paşa'nın tayin edildiğine ve Budin'in korunmasına dikkat edilmesine dair.

Yazıldı.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 31 Ramazân[ii] sene 966

Segedin Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp Budun Beglerbegisi olan Toykun'un fevt olduğın bildürmişsin. İmdi, zikr olınan beglerbegilik, Tımışvar Beglerbegisi Rüstem *dâme ikbâlühû*'ya tefvîz olınup **buyurdum ki**:

Müşârün-ileyh varınca, vilâyet-i Budun'un hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt itmeyüp a‘dâdan memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp onat vechile mukayyed olup envâ‘ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

10

Derviş Bey'e: Filek sancağı Beyi Velican Bey'in salıverilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Dervîş Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem Filek Sancağı Begi olup emr ile habs olınan Velican *dâme izzuhû*'nun habsden ıtlâk olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp emrüm üzre müşârün-ileyhi ıtlâk idesin.

11

Budin Beylerbeyisi Rüstem Paşa'ya: Maaş tevzii işinde bulunmak için yeni memuriyet mahalli olan Budin'e varması hakkında.

Yazıldı.
Kāsım Paşa'nun kethudâsına virildi.
Fî 13 Ramazân sene 966

Budun Beglerbegisi Rüstem Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Budun'da olan erbâb-ı mevâcibe mevâcibleri virilmek içün hazîne irsâl olınup tevzî‘ olmak üzredür. Senün dahı mu‘accelen varup irişmen lâzım olmağın **buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp ber-vech-i isti‘câl irişüp mevâcibün tevzî‘inde mücidd olup, müstahıkk olmayanlara virilmeyüp mâl isrâf ü telef olmakdan hazer idüp kānûn üzre müstahıkk olanlara tevzî‘ idesin ve memleket ü vilâyetün zabt u rabtında re‘âyânun refâhiyyet ü itmi’nânında mücidd ü merdâne olup emn ü emân-ı vilâyetde dakΩka fevt itmeyüp, a‘dâdan dahı gaflet itmeyüp dâ’imâ evzâ‘ u etvârların ve

fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin dâ'imâ tetebbu' u tecessüs idüp dahı ana göre tedârüklerin görüp tamâm basîret üzre olasın ve vâkıf olduğun ahbârı i'lâmdan hâlî olmayasın.

[Yev]mü'l-isneyn fî 14 Ramazân sene 966 [20.06.1559]

12 ***Gazze beyine: Şehzade Selim'in validesinin Eyle'de olan evkafı mahsulünün Rodos'dan gelecek Müslüman gemilerine sattırılması hakkında.***

Yazıldı.
Şâm çavuşlarından Ali Çavuş'a virildi.

Gazze begine hüküm ki:

Oğlum Selîm vâlidesi merhûme Sultân'un Eyle'de olan evkāf terekesin Rodos cânibinden varan rencber Müslimân gemilerine virilmesin emr idüp **buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, müşârün-ileyhânun anda olan evkāf terekesin varan gemilere bey' itdüresin, ol bâbda kimesne mâni' olmaya. Ammâ küffâr-ı hâksâra tereke virilmek memnû'dur. Rodos beginden temessük ile gelenlere viresin, hâricden kimesneye virdürmeyesin ve bu bahâne [ile] evkāf terekesinden gayrı kimesneye emre mugāyir tereke bey' itdürmeyesin.

13 ***Rodos beyine: Şehzade Selim'in validesinin Remle'de olan evkafı mahsûlünün Müslüman gemilerine sattırılması hakkında.***

Yazıldı.
Kapudan kethudâsı Durak'a virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 966

Rodos begine hüküm ki:

Müşârün-ileyhânun Remle'de olan evkāfınun terekesi anda olan rencber gemilerine virilmesin emr idüp ol bâbda Gazze Begi Süleymân Beg'e hükm-i şerîf gönderilüp senden temessük ile varan gemilere tereke virilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfüm vardukda, anun gibi Rodos'a tereke getürmek içün giden gemilere temessük viresin ki varup tereke alalar. Ammâ gönderdüğün gemilere yarar âdemler koyup bile gönderesin ki terekeyi alup küffâra virmek ihtimâli olmayup getürüp anda ehl-i İslâma bey' itdüresin. Bu bahâne ile emre mugāyir deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmekden ziyâde hazer ide[sin]; sonra istimâ' olına, özrün makbûl olmaz.

14 ***Konya kadısına ve dizdarına: Tekeli Beyi Bâlî Beyin evvelce Konya Kalesi'nde hapsettiği Emin Yusuf hakkında siyaset icrasına dair.***

Yazıldı.
Durdı Beg-oğlı Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 14 Ramazân sene 966

Konya kādîsına ve dizdârına hüküm ki:

Hâliyâ bundan akdem Teke-ili Sancağı Begi olan Bâlî *dâme izzuhû*'nun emr-i şerîfümle

ele getürüp Konya kal‘ası'nda habs itdüği Emîn Yûsuf nâm kimesnenün siyâset olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Durdı Beg-oğlı Hasan Çavuş *zîde kadruhû* vardukda, aslâ te’hîr itmeyüp hakkından gelüp emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

15 *Sultan Selim'in lalasına: Gönderilen barut ile fitil ve sairenin geldiğini bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.

Sultân Selîm hazretleri lalasına hüküm ki:

Hâliyâ müşârün-ileyh oğlum içün elli kantâr bârût-ı siyâh ve bir yük fitil otı ile tüfeng fitili katırlara tahmîl olınup irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Zikr olınan cebehâne espâbı varup teslîm olduğın ve ne zamânda ve ne mahalde vardığın yazup arz idesin.

16 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Şehzade Sultan Selim için gönderilen cephanenin bir an evvel ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 16 Ramazân sene 966

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu'*ya elli kantâr bârût-ı siyâh ve bir yük fitil otı ile tüfeng fitili katırlara tahmîl olınup ol cânibe îsâl içün Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* ile irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Alınup sana teslîm itdükde alup kabz eyleyüp aynı ile irsâl olınan cebehâneyi sana ne mahalde teslîm itdüğine eline temessük virüp dahı zikr olınan cebehâneyi aslâ te’hîr itmeyüp müşârün-ileyh oğluma irsâl [ü] îsâl idesin. Şöyle ki, tahmîl olınan davar yolda dura, kirâ ile davar bulup ber-vech-i isti‘câl cebehâneyi avk itmeyüp mûmâ-ileyhe ulaşdurasın. Bu bâbda müşârün-ileyhün lalasına dahı hükm-i şerîf yazılmışdur. Alup anı dahı bile gönderüp teslîm idesin. Teslîm olduğına arz alup gönderesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâmdur, ulaşdurmakda ihtimâm idesin.

17 *Mihal oğlu Hızır Bey'e: Edirne yakınında softalar tarafından kaçırılan bir erkek çocuğun babasına teslimi ve softaların ele geçirilip hapsedilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Nazar'a virildi.
Fî 14 Ramazân sene 966
Arzda göricek akçası tevzî‘i husûsı olup, hüküm yazmak içün defterdâra gönderildi.

Mihal-oğlı Hızır Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp bu bendeye fermân olınan kādîlıklarun hıfz u hırâsetine alâ-mâ huve'l-me’mûr şürû‘ olındukda sâ’ir memleket

emn ü emân üzre olup lâkin mahmiyye-i Edirne kurbinden birkaç nefer sûhtevât tâ'ifesi bir kimesnenün oğlını cebren çeküp firâr iderler iken kasaba-i Pınar kurbinde sülûk ideriken kādîsı olan MehmedPınar zikr olınan oğlanı ellerinden alup atasına dahı virmeyüp, kendü yanında hıdmetlendürmekle mezkûrûn sûhte tâ'ifesi kasaba-i mezbûrun etrâfında gezüp kasabayı basmak kasdın eylerler imiş diyü istimâ' olınup, Kādî Mehmed, mezbûr oğlanı atasına virmemekle bir fesâda bâ'is olmak fehm olınur diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan sûhteleri her ne tarîkla olursa ele getürüp, dahı anun gibi oğlan çekdükleri sâbit olursa habs idüp arz idesin ve oğlan husûsında dahı emr-i Şer' neyse görüp, eger babasına teslîm itmekdür ve eger kendü murâd itdüği yirde durmakdur, ol bâbda dahı Şer'ile lâzım geleni icrâ itdürüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin.

18 *Gönüllü Reisleri Kapudanı Deve Hoca'ya: Derya muhafazası için gönderilen Kapudan Piyale Paşa ile hizmet ve yoldaşlık etmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Hasan Re'îs'e virildi.
Fî 14 Ramazân sene 966

Gönüllü re'îslerine kapudan olan Deve Hoca'ya hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp a'dâya müte'allık ba'zı ahbâr bildürmişsin, ma'lûm oldı. Hâliyâ deryâ muhâfazasiyçün kapudanum Piyâle irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, te'hîr itmeyüp yanına varup vech ü münâsib gördüği üzre envâ'-ı hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınasın.

Yevmü's-sülâsâ fî 15 Ramazânü'l-mübârek sene 966 [21.06.1559]

19 *Kocaeli Beyi Ali Bey'e: Sancağına giderken beraber götürdüğü kayık ile baştardayı ve azapları alıp gelmesi hakkında.*

Yazıldı.

Sâbıkā Rodos Begi olup, hâliyâ Koca-ili Begi olan Ali Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ gelüp sancağuna gitmelü oldu-ğunda Ca'fer Beg'ün oğullarından alınan kayığı bile alup ve kendü baştardene binüp ve Galata azeblerinden Teberrük ve Hacı Kābil-oğlı Memi ve Küçük Hamza ve Yûsuf ve Mustafa nâm kimesneleri bile alup gelmek emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre zikr olınan kayık ile baştardeyi ve mezkûrları alup bile gelesin.

20 *Edremid kadısına: Deryaya tereke verilmemesi ve verenlerin hapsedilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sûret-i sicil getüren Çit (ı) nâm karyeden Nasûh ve Şa'bân'a virildi.
Fî 15 Ramazân sene 966

Edremid kādîsına hüküm ki:

Nâ'ibün Südde-i sa'âdet'üme sûret-i sicil gönderüp Hüseyin ve Ahmed nâm kimes-neler ile [illegible] nâm zimmî deryâya küffâra tereke virdüklerin ikrâr idüp sicill itdüğin bildürmiş. İmdi, deryâya tereke virilmek memnû'dur. Buyurdum ki:

Göresin; vâkı' ise min-ba'd deryâya emr-i hümâyûnuma muhâlif tereke virdürmeyesin ve tereke virüp ikrâr idüp müseccel olan

kimesneleri habs eyleyüp sübût ü zuhûr olduğı üzre sıhhatiyle yazup arz idesin.

21 *Diyarbekir beylerbeyine: Kürt a'yânından Hasan Ağa'nın Âmid Kalesi'nde hapsedilmesi ve haslardan kalmış malın Halep defterdarına gönderilmesine ve Kablur beyinin kalede değil, şehirde hapsedilmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Kubâd'a virildi.
Fî 16 Ramazân sene 966

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr üzre Ali Hân husûsın ve Mardin alay-begi ve Mardin-altı'nda cem‘iyyet üzre olduğın ve Kürd a‘yânından Hasan nâm kimesne ele gelüp, habs olınup ve Mahmûd Aga husûsın ve emr üzre Malâtıyye'de olan hâslarun zabtına âdem ta‘yîn itdüğün ve Kabur Begi (boşluk)[iii] husûsın bildürmişsin. Anlardan gayrı yukaru cânibe müte‘allık ahbâr i‘lâm itmişsin. Her ne arz olmış ise ma‘lûm oldı. İmdi, **buyurdum ki:**

Mezkûr Hasan Aga'yı Âmid kal‘ası'na getürüp, anda habs idüp ve hâslardan dahı ümenâda mâl bulınmış ise Haleb defterdârına gönderüp teslîm idüp ve Kabur Beg'ün dahı kal‘ada habs itmeyüp şehrinde eyleyüp ammâ gaybet itdürmekden hazer idesin ve Malâtıyye emînlerinden kimesne ele gelmiş midür ve mâl kabz olınmış mıdur, nicedür? Anı dahı mufassal bildüresin. Ammâ şöyle ki, müşârün-ileyh Ebû-Sa‘îd'e senün i‘timâdun olup sonra taleb olındukda ihzârına kādir olursan, vech gördüğün üzre yanunda istihdâm eyleyesin. Bu hıdmet ber-taraf oldukdan sonra emrüm üzre icrâsı görile.

22 *Diyarbakır beylerbeyisine: Kürdistan beyleriyle diğer beylerden halkla birlikte suç işleyenlerin ve Şehzâde Bâyezid'in ele geçirilmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Kubâd'a virildi.
Fi 16 Ramazân sene 966
Müsveddesi nüshası yazılup içerüye gönderilüp yazılsun diyü emr olınup hükm-i şerîf yazılup gönderilmişdür.

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp emr-i şerîfüm mûcebince Kürdistân begleri kullarumun yarar cebeleri ile cem‘iyyet olup her ne hıdmet vâkı‘ olursa sadâkat ü ihlâs ve gayret ü hamiyyet ile hâzır olup uğur-ı hümâyûnda cidd ü ihtimâm üzre olduğun ve anlardan gayrı beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler kullarum ve sâ’ir zu‘amâ vü erbâb-ı timar, düşmen yarağiyle hâzır u âmâde olup ve asker-i zafer-nigârun ve kul tâ’ifesinün defterin gönderüp eger ümerâ kullarumun ve eger sâ’ir asâkir-i nusret-me’âsirün sadâkat ü ihlâs ve ubûdiyyet ü ihtisâs üzre hıdmetde mücidd ü sâ‘î oldukların bildürmişsin. İmdi, bundan sâbık sana tekrâr hükm-i hümâyûnum gönderilüp cem‘iyyet ile Malâtıyye semtlerine gelüp etrâf ü cevânibi tetebbu‘ u tecessüs eyleyüp dahı anun gibi eşirrâdan ol cânibe varursa ele getürüp haklarından gelmek bâbında ikdâm eyleyesin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. İmdi, Kürdistân begleri kadîmden Âstâne-i devlet-âşiyân'uma sadâkat ü ihlâs ile hıdmet idegelmiş yarar kullarumdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup ümerâ’-i Kürdistân ve sâ’ir yanunda olan begler kullarum ile yek-dil ü yek-cihet olup müretteb ü mükemmel düşmen yarağiyle emr-i sâbık üzre ol mahallerde münâsib olan yirde cem‘iyyet üzre olup etrâf ü cevânibe göz kulak tutup anun gibi senün semtünde bir hıdmet vâkı‘ olursa, cümle ümerâ kullarum ve sâ’ir asâkir-i nusret-karâ’inün kebîri ve sagΩri ile kadîmden idegeldükleri üzre devlet-i hümâyûn-ı nusret-makrûnuma müte‘allık olan umûrda bezl-i makdûr ve sa‘y-i

meşkûr zuhûra getürüp envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y idesiz ki, in-şâ’allâhü'l-e‘azz, beglerden ve sâ’ir kullarumdan her kimün hıdmet ve yoldaşlığı sebkat ide, envâ‘-ı inâyetümle behre-mend ve ber-murâd olmak mukarrer bilüp ana göre bu inâyetümi begler kullaruma ve sâ’ir asâkir halkına gereği gibi bildürüp istimâlet eyleyesin ki, her biri mahallinde dakΩka fevt itmeyüp mücidd ü merdâne olup, sâ’ir hıdmete kıyâs itmeyüp, ehl-i fesâd ü şenâ‘at olanları ve bu fesâda bâdî olan oğlum Bâyezîd'i ele getürüp haklarından geleler ki sa’irlerine mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı‘ ola. Sen dahı bu husûslarda envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm üzre olup berü cânibün ahvâl ü etvârın ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidin her ne yüzden ise ma‘lûm idinüp dahı ana göre tedârükin görüp, vech ü münâsib olup mahall iktizâ itdüğine göre begler kullarum ile hüsn-i ittihâd ü ittifâk ile ehl-i fesâd ü şenâ‘atlerün ele gelüp haklarından gelmek bâbında ve sâ’ir devlet-i ebed-peyvendüme müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp gaflet ile ırz u nâmûs-ı saltanata mugāyir vaz‘ sudûrından ziyâde hazer idesin ve ma‘lûmun olan ahbâr-ı sahîhayı mütevâliyen i‘lâmdan hâlî olmayasın. Bu bâbda ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* dahı Aksarây taraflarına varmak emr olınup ve vezîrüm Mehmed Paşa dahı Rûm-ili beglerbegisi ve silâhdârlarum ve ulûfecilerüm ve garîb-yiğitlerüm ve iki bin yeniçeri ile irsâl olınmışdur. Ve Malâtıyye begine dahı senün yanuna varmak emr olınup ve emr-i sâbık üzre Malâtıyye begin dahı yanuna getürüp ümerâdan ve zu‘amâdan ve erbâb-ı timardan ve re‘âyâdan müşârün-ileyhün her kim ölüsin [ve yâhûd] dirisin getürürse envâ‘-ı inâyet-i husrevânemle behre-mend kılınmak mukarrerdür. Bu hükm-i şerîfüm sana ne târîhde varup ve ne mahalde ve ne tedârükde olup ol cânibden ne haber alduğun yazup bildüresin.

23 *İstanbul kadısına, Defterdar Kasım Bey'e ve mimara: İnşâ olunan camiye getirilen su miktarının bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Arz getüren ahur halkından Mustafa'ya virildi.
Fî 16 Ramazân sene 966

İstanbul kādîsına ve Defterdâr Kāsım Beg'e ve Mi‘mâra hüküm ki:

Hâliyâ sen ki Defterdâr'sın, mektûb gönderüp bundan akdem câmi‘-i şerîf mühimmâtı içün getürilmesi fermân olınan suyolı lâğımı tamâm olup alâkası kalmayup, su dahı salıvirilüp bi'l-fi‘l akduğın, lâkin ölçilüp sanduğa alınmamağın, ne mikdâr su olduğı ma‘lûm olmaduğın arz eylemişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, her birinüz bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan sunun üzerine varup göresin; asıl su ne mikdâr lüle olur ve sonradan ilhâk olınan dahı ne kadar lüle olur, her birin başka görüp dahı sanduğa münâsib olan mahalle varup sanduğa alındukda cümle kaç lüle olduğın yazup bildüresin.

24 *İstanbul kadısına: Aynı hususa dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

İstanbul kādîsına hüküm ki:

Müceddeden binâ olınan câmi‘-i şerîfe getürilmesi fermân olınan su, ne mikdâr lüle olduğı ma‘lûm olmak mühimm olmağın Hızâne-i Âmire'm Defterdârı Kāsım *dâme ulüvvuhû* ve mi‘mâra hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Bu husûsda sen dahı bile olmak emr idüp **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyhimâ ile haberleşüp dahı zikr olınan sunun üzerine bi'z-zât varup ol hükm-i şerîf mûcebince görüp vukø‘ı üzre arz idesin.

25 *Bursa ve Sultanönü kadılarına: Yörük taifesinde bulunan koyunların Bursa kasapları için alınması ve daha ne kadar koyun varsa bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 16 Ramazân sene 966

Burusa ve Sultân-öni sancakları kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda olan yürük tâ'ifesinde bulınan koyun Burusa kassâbları içün alıvirilmesin emr idüp buyurdum ki: Çavuş-oğlı Mehmed vardukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup yürük tâ'ifesinde bıçağa yarar ne mikdâr erkek koyun bulınursa bahâsiyle Burusa kassâblarına alıviresin ve her birinüz taht-ı kazânuzdan ne mikdâr koyun bulınup ve kangı kassâba alıvirdüğünüz defter eyleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

26 *Kütahya kadısına: Evvelce Şehzade Bâyezid'in hezimete uğradığı sırada bindiği at ile üzerindeki eğerin, Anadolu kethudâsı adamlarının elinde ise alınıp gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 16 Ramazân sene 966

Kütahya kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem oğlum Bâyezîd münhezim oldukda bindüği gümüş eyer ve bozdoğan ile mükemmel atı, Ağaç-köy dimekle ma'ruf karyede sancağa çıkan Anadolı kethudâsı âdemleri elinde imiş. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup üzerine varup bu husûsı onat vechile dikkat ü ihtimâm ile teftîş eyleyüp zikr olınan kimesneleri ele getürüp eger anlardadur, eger âhardadur, mezbûr at her kimde ise zuhûra getürüp üzerinde olan rahtı ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa'âdet'üme mu'accelen irsâl idesin.

27 *Budin beylerbeyine: Fetih olunarak havâss-ı hümâyûna ve bazı beylerle zeâmet ve timar sahiplerine verilen köy ve mezraalara, kralın oğlu tarafından müdahale olunmaması hakkında.*

Yazıldı.

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Solnok Begi Mahmûd *dâme izzuhû* Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp, bundan akdem feth olınup, hîn-i tahrîrde havâss-ı hümâyûna ve begler ve zu'amâ ve erbâb-ı timara virilen bi'l-fi'l berâtla mutasarrıf oldukları ba'zı kurâya Kral-oğlı tarafından dahl olınduğın bildürmiş. İmdi, kuvvet-i kāhire-i husrevânemle feth u teshîr olınan kurâ vü mezâri' ki eger havâss-ı hümâyûnuma müte'allıkdur ve eger begler ve zu'amâ vü erbâb-ı timara, ellerinde olup bi'l-fi'l berât ile mutasarrıflar ola, ol vechile dahl olınmak aslâ câ'iz değildür. **Buyurdum ki:**

Göresin, kazıyye arz olındığı gibi olup, mukaddemâ feth olınup tahrîr olınup havâss-ı hümâyûnuma ve begler kullaruma ve sâ'ir erbâb-ı timara berât-ı hümâyûn virilen kurâ vü mezâri'a ve varoşlara müşârün-ileyh tarafından kimesneyi dahl itdürmeyesin; idenleri men' idüp memnû' olmayanları öte cânibe bildüresin ki, tenbîh ü te'kîd idüp men' ideler.

28 *Valide Sultan Vakfı mütevellisi Turgud'a: Remle'de olan Valide Sultan Vakfı mahsulünü Rodos'dan temessük ile gelecek gemilere satıp Hıristiyanlara satmaması ve vakıf olmayan köy ve mezraalara müdahale edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Ali Çavuş'a virildi.
Fî 20 Ramazân sene 966

Merhûme Sultân mütevellîsi olan Turgud'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp Remle'de olan tereke husûsın ve andan Sayda suyı'nun etrâfında beglerbegi hâslarından bir köy ve üç mezra'a dahı vakf oldı diyü istimâ' olup ammâ vakf nâmı şâyi' olmağın mahsûlin zabt itdüğin bildürmişsin. İmdi, tereke içün varan gemilere virilmek içün hükm-i şerîf gönderilüp ve Rodos begine dahı hükm-i hümâyûnum gönderilüp zikr olınan terekeyi ehl içün almak ecliyçün temessük ile gemiler gönderesin diyü emr olup buyurdum ki:

Emrüm üzre Rodos beginden tereke almak içün temessük ile gemiler geldükde vakf terekesinden bey' idesin. Ammâ bu bahâne ile deryâya ve yâhûd küffâr-ı hâksâra tereke bey' itmekden ve vakf nâmına âhar tereke bey' itmekden ve temessük ile varmayan gemilere tereke virmekden ziyâde hazer idesin. Sonra sorılup zâhir oldukda özrün makbûl olmaz. Ana göre emre mugāyir iş itmeyesin ve elinde olan vakf-nâme ve defterde mukarrer vakf kayd olmayan kurâ vü mezâri'a dahl itmeyüp vakf-nâmede mastûr olanların, kemâl-i emânet ü istikāmetle zabt idesin.

29 *Tameşvar beylerbeyine: Budin taraflarına düşman geldiğinde yardım istenildiği zaman derhal yetişilmesi ve daima dikkatli ve uyanık bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Mumcı-oğlı Hızır Çavuş'a virildi.
Fî 28 Şevvâl sene 966

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr-i şerîfle memleket ü vilâyet muhâfazası fermân olınup hıdmet-i mezbûrede iken Budun cânibelerine bir yirde düşmen gelmelü olup mu'âvenete yetişmesi lâzım gelürse ne vechile fermân olınur diyü arz eylemişsin. İmdi, buyurdum ki:

Hareket idüp varmak lâzım gelüp varıcak göresin; şöyle ki, Budun tarafına bir cânibden düşmen mu'âvenet içün seni taleb eyleyeler, bir ân te'hîr itmeyüp yetişüp dîn ü devlete müte'allık mesâlih u umûrda sarf-ı kudret idüp düşmen-i bed-âyîn taraflarından memleket ü vilâyete zarar u gezend irgürmemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle vücûda getüresin. Anun gibi fehm olup varmak lâzım gelürse, berü cânibi dahı hâlî komak câ'iz değildür. Onat vechile tedârük idüp gidesin ki sonra sen hareket itmek ile bir zarâr ihtimâli olmaya. Bu bâbda tamâm basîret ü intibâh üzre olasın.

30 *Tameşvar Beylerbeyisi Kasım Paşa'ya: Kral Frenduş tarafından ahidnâme üzere kimsenin geçirilmemesi ve serhatların muhafazasından da gafil bulunulmaması ve ahde mugayir harekete meydan bırakılmaması hakkında.*

Yazıldı.
Mumcı-oğlı Hızır Çavuş ile müşârün-ileyhimâya îsâl içün Semendire muhâ-fazasında olan Hüseyin Beg'e gönderildi.
Fî 26 Şevvâl sene 966

Tımışvar Beglerbegisi Kāsım Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr üzre muhâfaza-i memleketde olup, begler ve sâ'ir asker halkına

tenbîh ü te'kîd idüp Ferenduş Kral tarafına dahl itdürilmeyüp anlar tarafından Memâlik-i mahrûse'ye şimdiye değin dahl ü ta'arruz olınmadığın bildürmişsin. İmdi, hâliyâ dahı müşârün-ileyhün yarar âdemi ile Südde-i sa'âdet'üme ahd-nâmesi gelüp fermân-ı şerîfüm üzre virgülerin virüp Âstâne-i sa'âdet'üm ile sulh u salâh itmeğin Südde-i sa'âdet'ümden dahı ahd-nâme-i hümâyûnum erzânî kılınup, emr üzre, mâdâmki anlardan vilâyet ü memlekete dahl ü tecâvüz olınmaya, berü cânibden dahı dahl olınmaya diyü ahd olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ'imâ mukayyed olup serhadd-i vilâyet-i ma'mûremde olan eger begler kullarumdur, eger zu'amâ vü erbâb-ı timar ve sâ'ir kılâ' u bikā' ve nevâhî vü kurâya ve re'âyâ vü berâyâya dahl olınmayup ve haydud u harâmîleri zabt olınup kendü hallerinde olalar. Berü cânibden dahı ahd ü emânı gereği gibi hıfz idüp Kral-ı müşârün-ileyhün vilâyetine kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp serhadleri onat vechile zabt u rabt eyleyüp ammâ gaflet dahı câ'iz değildür. Dâ'imâ evzâ' u etvârların ve fikr ü firâsetlerin dâ'imâ tetebbu' u tecessüs idüp tamâm ma'lûm idüp dahı ana göre basîret üzre olup emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmi'nân-ı ra'iyyet bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getürüp, anlardan ki ahde mugāyir vaz' sâdır olmaya. Berü cânibden dahı ahde münâkız vaz' sudûrından hazer idesin, muhtâc-ı arz olanı ve sâ'ir ahbâr-ı sahîhayı bildüresin.

-30/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Budun beglerbegisine gönderildi.

31 *Maarra Beyi Sinan Bey'e: Ma'arra'da bulunup fitne ve fesada hazırlandıkları bildirilenlere göz açtırılmaması ve isyan ettiklerinde haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.

Ma'arra Begi Sinân Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp nefs-i Ma'arra'da sâkin olan Setliş-oğulları dimekle ma'rûf Muhammed ve Ahmedeyn ve Doğancı Hasan nâm kimesnelerün ahvâlin ve iki taraf olup üç yüz mikdârı yay alup hâzır idüp fitne vü fesâda mübâşeret itmek fikrinde oldukların bildürmiş. İmdi, ehl-i fesâd ü şenâ'at ele gelüp gereği gibi haklarından gelinmek lâzımdur. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda onat vechile mukayyed olup anun gibi fesâd ü şenâ'ate bâdî olanlar eger mezkûrlardur ve eger gayrıdur, te'hîr ü terâhî itmeyüp arz itdüğün üzre fitne vü fesâdları zâhir olanları mecâl virmeyüp muhkem hakkından gelesin ki, sâ'irlere mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı' ola ve kimesnenün fesâd ü şenâ'at itmeğe mecâli olmaya. Ammâ bu bahâne ile kendü hallerinde olanlara dahl olmakdan ve yâhûd idenlere himâyet olınup ahz ü celb olmakdan ziyâde hazer idüp, fesâd ü şenâ'atleri zâhir olanlarun haklarından gelesin.

[Yev]mü'l-cum'a fî 17 Ramazân sene 966 [23.06.1559]

32 *Diyarbekir beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in karşılanması için uygun bir şekilde diğer beyler ile de haberleşilip firarına meydan verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Rûm beglerbegisine gönderildi.
Rûm çavuşlarından Ca'fer ve Üveys ve Hüseyin ile.
Fî 17 Ramazân sene 966

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâ-yûnum gönderilüp Malâtıyye semtlerine gelüp oğlum Bâyezîd'ün ahvâl ü etvârın tecessüs idüp dahı her ne cânibe teveccüh iderse yolın alup ele getürmek bâbında sa'y ü ikdâm eyleyüp gaflet üzre olmayup ve Erzurum beglerbegisi ile haberleşüp her ne yüzden el virirse vech ü münâsib olduğı üzre ikdâm eyleyesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Rûm beglerbegisi mektûb gönderüp müşârün-ileyh hufyeten Amâsiyye'ye varup şehr[i] kûçe-bend eyleyüp, tekrâr âdem gönderüp davar cem' eyleyüp ve halka mâl salup bir cânibe firâr itmek üzre olduğın bildürmiş, ekser ihtimâl Gürci içinden Çerâkise vilâyetine duhûl fikrinde olmışdur. İmdi, ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* cümle Anadolı askeri ile ve Karaman ve Dulkādirlü askeri ve kendü tevâbi'i ile ve vezîrüm Mehmed Paşa dahı cümle Rûm-ili askeri ve silâhdârlarum ve ulûfecilerüm ve garîb-yiğitlerüm ve iki bin yeniçeri müstevfâ darbzenler ile yüriyüp irişmek üzredür. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gaflet üzre olmayup etrâf ü cevânibi ve müşârün-ileyh Bâyezîd'ün ahvâl ü etvârın ve fikr-i fâsidin tecessüs ü tetebbu' idüp dahı her ne cânibe teveccüh-i nâ-müvecceh iderse Rûm ve Erzurum beglerbegileri ile haberleşüp müşârün-ileyh oğlum Selîm *tâle-bakāhu* ve vezîrüm ile dahı haberleşüp mahall iktizâ itdüğine göre her ne vechile vech ü münâsib ise yek-dil ü yek-cihet olup mecâl virmeyüp yolın alup emr-i sâbıklarum üzre hakların-dan gelüp gaflet ile bir cânibe firâr itmek ihtimâli olmaya. Husûs-ı mezbûrı sâ'ir umûra kıyâs câ'iz değildür. Tamâm mertebe teyakkuz u intibâh üzre olup, eger Gürci cânibleridür ve eger Dulkādirlü semtleridür ve eger sâ'ir mürûr u ubûr olınacak mahalleri dâ'imâ yokladup dahı ana göre tedârükin görüp gaflet itmeyesin ve ahvâl ü etvârı ne yüzden olduğın ma'lûm olduğı üzre Südde-i sa'âdet'üme arz itmekden hâlî olmayasın. Anun gibi fursat el virdükde birbirinüz ile haberleşmeğe tevakkuf itmeyüp vech olduğı üzre fursatı fevt itmeyesin.

33 *Erzurum beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in yakalanması için yalıların da muhafaza altına alınarak firarına meydan verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.

Bir sûreti Erzurum beglerbegisine; Malâtıyye semtlerine gelmek yazılmadı. Anun gibi fursat el virdükde birbirinüz ile haberleşmeğe tevakkuf itmeyüp vech ü münâsib olduğı üzre fursatı fevt itmeyesin.

Ve Trabzon ve ol cevânibde vâkı' olan yalılarun dahı hıfzı lâzım olmağın, bu husûs için Trabzon Sancağı Begi Hasan ta'yîn olınup, ol bâbda kendüye müstakıl hükm-i şerîf gönderilmişdür. Emrüm üzre ta'yîn eyleyüp, gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki varup yalılarun hıfzında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâm üzre olasın.

34 *Rum beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Rûm çavuşlarından Ca'fer ve Hüseyin ve Üveys'e virildi.

Fî 17 Ramazân sene 966

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp emr üzre irsâl olınan ahkâm-ı şerîfe yirlü yirine irsâl olınup ve andan gayrı münhezim olan oğlum Bâyezîd'ün Amâsiyye'ye gelüp at ve katır ve asker cem‘ eyleyüp Amâsiyye'yi kûçe-bend eyleyüp ve etrâf ü cevânibe mâl salup, şöyle ki müzâyaka ola, Şirvân câniblerine gitmek ihtimâli vardur diyü bildürmişsin. İmdi, ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* cümle Anadolı ve Karaman ve Dulkādirlü askeriyle ve vezîrüm Mehmed Paşa Rûm-ili askeri ve sâ’ir silâhdârlarum ve ulûfecilerüm ve garîb-yiğitlerüm ve iki bin mıkdârı yeniçeri kullarum ile yürimek üzre olup anlardan mâ‘adâ Diyârbekr beglerbegisi Malâtıyye semtlerine gelmek emr olınup Erzurum beglerbegisi dahı anı getürdüp ol dahı hâzır olmak fermân olmışdur. **Buyurdum ki:**

Sen dahı gaflet üzre olmayup hâzır u müheyyâ olup dahı dâ’imâ müşârün-ileyhün ahvâl ü etvârın ve kangı cânibe teveccüh ideceğin tamâm ma‘lûm idüp dahı Diyârbekr beglerbegisi ve Erzurum beglerbegisi ile haberleşüp ve müşarün-ileyh oğlum Selîm *tâle bakāhu* ile haberleşüp dahı her ne yüzden el virirse ele getürmek bâbında yek-dil olup ikdâm ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyüp, gaflet ile bir cânibden halâs olup firâr itmek ihtimâli olmaya ve vâkıf olduğun ahvâlin mütevâliyen arz itmekden hâlî olmayasın. Şöyle ki, fursat el vire, birbirinüz ile haberleşmeğe tevakkuf itmeyüp vech ü münâsib olduğı üzre fursatı fevt itmeyesin ve sana irsâl olınan hükümleri mu‘accelen yirlü yirine îsâl idesin.

35 *Trabzon beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in deniz yoluyla Çerkezistan tarafına kaçması ihtimaline karşı müteyakkız bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Rûm beglerbegisine gönderildi.
Fî 17 Ramazân sene 966

Trabzon begine hüküm ki:

Hâliyâ oğlum Bâyezîd isyân üzre olup asâkir cem‘ idüp bundan akdem oğlum Selîm *tâle bakāhu* üzerine varup ehl-i İslâm ile ceng itdükde bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ münhezim ü makhûr olmış idi. Hâliyâ Amâsiyye'ye varup girü re‘âyâdan akça ve davar cem‘ idüp bir cânibe firâr itmek üzre olduğı arz olınup ekser-i ihtimâl ol cânibden deryâ ile Çerâkise ve yâhûd bir taraf-ı âhara firâr itmek [ihtimâli] vardur. İmdi, eger Trabzon ve eger Canik ve ol cevânibde vâkı‘ olan Karadeniz yalılarınun hıfzı içün seni ta‘yîn eyleyüp bu bâbda Erzurum beglerbe-gisine dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp müşârün-ileyhün ahvâlin tecessüs ü tetebbu‘ idüp dahı anun gibi deryâdan bir cânibe firâr itmek üzre ise her ne tarafdan ki teveccüh itmek isteye, vech ü münâsib olduğı üzre hüsn-i tedârük idüp yolların bend idüp ele getürmek bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyesin. Gaflet ile bir cânibe firâr itdürmekden ziyâde hazer idesin. Yalıları ve anun gibi gemi gelüp yanaşacak yirleri gicelerde ve gündüzlerde onat vechile hıfz idüp bir vechile tedârük idesin ki, yalılardan gemi ile bir cânibe geçüp halâs olmak ihtimâli olmaya. Şöyle ki, gaflet ile haberün olmayup gemi ile bir tarafa firâr ide, sonra özrün makbûl olmak ihtimâli olmayup eşedd-i ikāb ile mu‘âkab olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup dâ’imâ ahvâlin ve fikr-i fâsidin ma‘lûm idüp dahı ana göre tedârükin göresin ve vâkıf olduğun ahvâlin yazup bildüresin.

36 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Ankara ve Çubuk'daki eşkiyânın Şehzade Bâyezid'e gidiyoruz diyerek fesat çıkarmağa başlamaları üzerine o havalinin muhafazası hakkında.*

Yazıldı.
Hızır Çavuş'a virildi.
Fî 17 Ramazân sene 966

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Ankara ve Çubuk kādîları mektûb gönderüp memleket harâm-zâdesi ayağ üzre kalkup sancak-begi ve yarar âdemleri olmamağla alâniyen âdem soyup oğlum Bâyezîd'e giderüz diyü köyler yağmâ eyleyüp yevmen fe-yevmen fesâdları ziyâde olup vilâyetün hıfzı lâzımdur diyü bildür-meğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup zikr olınan kasabayı ve ol cevânibi hıfz içün ve ehl-i fesâd men‘ u def‘i içün yarar âdem ta‘yîn eyleyüp gönderesin ki, varup ol cevânibi gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp anun gibi ehl-i fesâdı ele getürüp haklarından gele ve zikr olınan sancak, oğlum Selîm *tâle bakāhu* lalası-oğlı Mehmed'e virilmişdür. Tenbîh ü te’kid eyleyesin ki sancağınun zabt u rabtı içün yarar âdemlerin mu‘accelen gönderüp hıfz u hırâset ide.

37 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Şehzade Sultan Selim ile buluşup Şehzade Bâyezid'in bir an evvel hakkından gelinmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bu dahı.

Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp Çâşnigîr köprüsi'ne doğrı yüriyüp ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu'*ya mülâkΩ olup vech ü münâsib olduğı üzre eşirrânun ele gelmeleri bâbında sa‘y idesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ oğlum Bâyezîd-i bâgΩ kalkup Amâsiyye'ye varup re‘âyâdan at ve sâ’ir davar ve akça cem‘ eyleyüp firâr itmek üzre olduğı istimâ‘ olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, eger müşârün-ileyh oğlum *tâle bakāhu* ile cem‘ olmalarına haberleşüp münâsib olan mahalde arkurı gelüp seninle cem‘ olup dahı eger mûmâ-ileyh Bâyezîd yukaru câniblere teveccüh iderse cidd ü cehd eyleyüp önün alup ele getürüp ve eger hareket itmeyüp otururşa hüsn-i ittifâk u ittihâd ile yüriyüp üzerine varup in-şâ’allâhü te‘âlâ inâyet-i Hakk ile hakkından gelesin. Bu bâbda her ne yüzden el virüp müşârün-ileyhi tedârükin görüp atlatmadın irişmek ardınca olasın ve Rûm beglerbegisinün ılgar ile üzerine varmak ihtimâli vardur. Tetebbu‘ eyleyüp vâkı‘ ise görüp mu‘accelen irişüp tedârükin göresin ve Rûm beglerbegisine bir hüküm gönderilmişdür, ulaşdurasın.

38 *Samsun, Sinop ve Trabzon'a varıncaya kadar yol üzerinde olan kadılara: Şehzade Bâyezid'in denizden firarına meydan verilmemesi için icap eden istihbaratın yapılması ve firarına sebep olanların ceza göreceklerinin tekidi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 17 Ramazân sene 966

Samsun ve Sinob ve Trabzon'a varınca yalılarda vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Bundan akdem size hükm-i hümâyûnum gönderilüp oğlum Bâyezîd isyân idüp, ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* üzerine varup ehl-i İslâm ile mukātele eyleyüp bi-inâyeti'llâhi te'âlâ münhezim olup firâr itmişdür. Taht-ı kazânuzda olan yalıları gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp, anun gibi müşârün-ileyh gemi ile bir cânibe firâr eyleyüp gitmelü olursa ele getüresin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup müşârün-ileyhün ahvâlin tetebbu' u tecessüs idüp dahı ana göre tedârükin görüp yalıları, gicelerde ve gündüzlerde gereği gibi hıfz u hırâset idüp gemi ile bir cânibe firâr itmekden ziyâde hazer idesin. Şöyle ki, birinüzün taht-ı kazâsında bir cânibe gidesiz, tutmayasın, sonra özrinüz makbûl olmayup azl ile iktifâ olınmayup eşedd-i ikāb ile mu'âkab olmanuz mukarrer bilüp ana göre basîret üzre olup anun gibi gelmelü olursa her ne tarîkla olursa ele getürmeğe sa'y idesin.

39 *Rum beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in nerede olduğunun, yanına kimlerin geldiğinin ve hezimete uğradıktan sonra ne fikirde ve ne yapmakta bulunduğunun bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hızır Çavuş'a virildi.
Fî 17 Ramazân sene 966

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana niçe def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp münâsib olan mahalde cem'iyyet üzre olasın diyü emrüm olmağın ol emr-i hümâyûnum mukarrer olup buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bi'l-fi'l ne mahalde olup ve beglerden ve zu'amâ vü erbâb-ı timardan yanuna kimler geldüğin yazup bildüresin ve andan mâ'adâ oğlum Bâyezîd münhezim olup varalıdan berü ne halde olup ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidi nedür? Ne tedârük üzredür? Tamâm tetebbu' u tecessüs idüp dahı ma'lûmun olan ahbârı i'lâmdan hâlî olmayasın.

40 *Antalya kadısına: Mısır'a gönderilen Çavuş Mehmed'in gemiyle o tarafa gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Antâliyye kādîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed ba'zı mühimm ü müsta'cel maslahat içün mahrûse-i Mısr'a irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp mezbûrı mu'accelen gemiye koyup ol cânibe irsâl itmek bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmun vücûda getüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 18 Ramazân sene 966 [24.06.1559]

41 *Sultan Selim'in Lalası'na: Şahhûbân Hatun'un merhum Tarsus Beyi Ferruh Bey'den alacağından dolayı muhallefâtının zabtedilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Sultân Selîm lalasına hüküm ki:

Kıdvetü'l-havâtîni'l-mükerremât Şâh Hûbân Hâtûn *dâme[t] iffetühâ* tarafından Dergâh-ı mu'allâ'ma şöyle arz olındı ki, bundan akdem Tarsus Sancağı Begi olup hâliyâ fevt olan Ferruh Beg'de bi-tarîkı'l-karz sekiz yüz yigirmi sikke altunı var imiş. Müteveffâ-yı merkømun ne mikdâr muhallefâtı var ise cümlesin deyni içün zabt olınmak emr idüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre müteveffâ-yı merkømun küllî ve cüz'î ne mikdâr muhallefâtı var ise cümlesin defter eyleyüp vârisleri ma'rifeti ile hıfz eyleyüp ne mikdâr nesnesi hıfz olduğın yazup bildüresin.

42 *Vilâyet Kâtibi Murad Çelebi'ye: Malatya sancağı tahririrnden çıkan fazlalığın mîrî için ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Karındaşı Ali Çelebî'ye virildi.
Fî 20 Ramazân sene 966

Vilâyet Kâtibi Murâd Çelebî'ye hüküm ki:

Mektûb gönderüp Malâtıyye sancağı müceddeden yazılup tamâm olup emr-i âlî mûcebince tevcîh ü taksîm olınup beş yüz elli bin akça mikdârı zevâ'idi zâhir olup merd-i mîrîleri dahı beyâz olınup gönderilmek üzredür diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, livâ'-i mezbûrun arz itdüğün üzre zâhir olan zevâ'idin mîrî içün zabt itdüresin.

43 *Amasya'ya varıp asker toplayarak firar üzere bulunan Şehzade Bâyezid'in o taraflara gelmesi ihtimaline karşı, araştırılıp rast gelinirse hakkından gelinmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 18 Ramazân sene 966

Hân hazretlerine hüküm ki:

Bundan akdem size hükm-i hümâyû-numuz gönderilüp, oğlum Bâyezîd isyân idüp asker çeküp oğlum Selîm *tâle bakāhu* üzerine varup ehl-i İslâm ile ceng eyleyüp bi-inâyeti'llâhi te'âlâ münhezim olup ol taraflara firâr itmek ihtimâli vardur. Anun gibi ele gelürse hakkından gelesin diyü tenbîh olmış idi. Hâliyâ Amâsiyye'ye varup asker cem' eyleyüp girü firâr itmek üzre idüği istimâ' olınmağın, bundan akdem istimâ' olındığı gibi, Kefe begine ve kādîsına mükerrer hükm-i şerîfüm gönderilüp bir kadırga ve bir kalita irsâl eyleyüp dâ'imâ yalıları ve gemi gelecek limanları ve sâ'ir mevâzı'ı yoklayup ve emînlere ve dizdârlara ve sâ'ir halka dahı tenbîh ü te'kîd eyleyüp yir yir bekledüp anun gibi ol câniblere çıkarsa mecâl virmeyüp ele getürüp hakkından gelesin diyü emrüm olmışdur. Eyle olsa Südde-i sa'âdet'imüze olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınuz mûcebince hükm-i hümâyûn-ı sâbıkum muktezâsınca dâ'imâ mukayyed olup, müşârün-ileyh ol yalılarda ve Çerâkise semtlerine gidecek mahalleri dahı yoklayup tetebbu' idüp anun gibi râst gelinürse mecâl virmeyüp hakkından gelmek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin.

44 *Yine bu hususda Kefe beyine ve kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kefe begine ve kādîsına hüküm ki:

Sen ki sancak-begisin, bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp oğlum Bâyezîd isyân üzre olup, oğlum Selîm *tâle bakāhu* ile ceng eyleyüp münhezim olup firâr itmişdür. Ol câniblere varursa mecâl virmeyüp ele getüresin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i hümâyûnum mukarrer olup **buyurdum ki:**

Bu bâbda dâ'imâ mukayyed olup tamâm basîret üzre olup, anlarda olan gemilerden bir kadırga ve bir kalita müretteb ta'yîn eyleyüp ol cânibde olan yalıları ve limanları ve bi'l-cümle gemi yanaşacak yirleri gereği gibi leyl ü nehâr tetebbu' u tecessüs itdürüp ve yalılarda ve sancağunda olan dizdârlara ve ümenâ vü ummâle gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, her biri bu husûsda gereği gibi mukayyed olup tetebbu' eyleyüp gereği gibi ol cânibe varılu olursa mecâl virmeyüp eger ölüsid[ür], eger dirisidür, ele getüresin. Şöyle ki, gaflet ile ol cânibe varup çıksa duyulmaya, aslâ kimesnenün özri makbûl olmayup envâ'-ı ikāb ile giriftâr olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup yarar gemi ile yalıları kemâl-i dikkat ü ihtimâmla tetebbu' u tecessüsden hâlî olmayup gaflet ile bir vaz' olmakdan hazer idesin.

45 *Akkirman Beyi Mustafa Bey'e: Kefe'ye gidecek olan Çavuş Mehmed'in oraya selâmetle ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Akkerman Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:

Haliya Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından Mehmed, ulak ile Kefe'ye irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Mezbûrı avk itmeyüp, eger karadan, eger denizden emîn ü sâlim irsâl ü îsâl eyleyesin.

46 *Bursa kadısına: Orducılardan kasap olanların orduya gönde-rilmesi ve geri kalanların şehirde emre hazır bulunması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren âdemine virildi.
Fî 18 Ramazân sene 966

Burusa kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr-i şerîf mûcebince orducı ihrâc olınup ol zamândan berü şehir kurbinde oturup, ammâ ba'zınun davarı serika olınup ve ba'zınun kırılup hasâret üzre olup bir mahalle varmak emr olıncaya değin girü şehre girüp hâzır olmaların bildürmişsin. İmdi, zikr olınan orducılardan kassâb yazılan kimesneler ordu-yı hümâyûnuma gelüp mâ'adâsı şehre girüp hâzır olup emr-i şerîfüme müterakkıb olmaların buyurdum ki:

Vardukda, emrüm muktezâsınca kassâb olanı koyunları ile ordu-yı hümâyûnuma gönderüp, bâkΩsin icâzet viresin ki şehre girüp hâzır u müheyyâ olup emr-i şerîfümün vürûdına nâzır olalar. Sonra emrüm ne vechile olursa anunla âmil olalar.

47 *İbrâil kadısına: İstanbul'a kayıklarla arpa gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Ahur halkından Hüseyin b. Abdullâh ile Şehr-emîni'ne gönderildi.
Fî 18 Ramazân sene 966

Brayıl kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem arpa cem‘ idüp İstanbul'a göndermen içün sana hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Hâliyâ zahîre husûsı ehemm-i mühimmâtdan olmağın taht-ı kazândan cem‘ olınan arpa, şaykalara tahmîl olınup dahı Hırsova iskelesi'ne gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emr-i sâbıkum üzre tedârük ü ihzâr olınan arpayı te’hîr ü terâhî itmeyüp şaykalara tahmîl idüp zikr olınan iskeleye gönderüp ve ne mikdâr arpa tedârük olınup gönderildüğin sûret-i defterin Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

48 *Hırsova kadısına: İbrâil'den İstanbul'a gönderilecek arpalar hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Hırsova kādîsına hüküm ki:

Brayıl kādîsına hükm-i şerîf gönderilüp Brayıl'dan mahrûse-i İstanbul'a irsâl olınacak arpayı şayka ile Hırsova'ya irsâl idüp araba ile Köstence iskelesi'ne irsâl olınup, andan berü cânibden varan at gemilerine tahmîl olmasın emr idüp müşârün-ileyh emrüm üzre arpayı Hırsova'ya gönderdükde arabalara tahmîl eyleyüp zikr olınan iskeleye iletdüresin ki andan varan at gemilerine tahmîl olınup mahrûse-i mezbûreye irsâl olına.

49 *Bağdad beylerbeyine: Lahsa vilâyetindeki evkafın bir senelik fazlalığını Hazineye vermeyen Tarîk Çavuş ile adam katleden gönüllü kethudâsı Hasan'ın yakalanmaları hakkında emir gönderildiğine dair.*

Yazıldı.

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Lahsâ beglerbegisi mektûb gönderüp bundan akdem Lahsâ çavuşlarından Tarîk Çavuş, vilâyet-i Lahsâ'da vâkı‘ olan evkāfun zevâ’idâtın bir sene mikdârı zabt idüp yüz on iki bin Osmânî cem‘ idüp Lahsâ hazînesi'ne bir akça ve bir habbe teslîm itmeyüp ve andan gayrı Çese gönüllüleri kethudâsı olan Hasan, gönüllülerden Mustafa nâm kimesneyi katl idüp mezkûr çavuş ile mezbûr Hasan gaybet idüp ol cânibde olduğın arz itmeğin buyurdum ki:

Vardukda, te’hîr itmeyüp mezkûrları hufyeten tecessüs eyleyüp ele getürüp kayd ü bend idüp, yarar âdemlere koşup Lahsâ'ya irsâl eyleyesin. Koşup gönderdüğün âdemlere muhkem tenbîh idesin ki, onat hıfz idüp gaybet itdürmekden hazer ideler.

50 *İpsala kadısına ve Vize yörükleri Subaşısı Piri'ye: Suyolu hizmetine gitmeyen eşkincilerden Hüseyin'in küreğe konulmak üzere Kavala kaptanına teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sübaşı âdemi Nasûh'a virildi.
Fî 18 Ramazân sene 966

İpsala kādîsına ve Vize yürükleri Sübaşısı Pîrî'ye hüküm ki:

Sen ki kādîsın; mektûb gönderüp onbaşı olan Ali-oğlı Nûrî mahfil-i Şer'a gelüp eşkünci tâ'ifesi bu sene suyolı hıdmetine fermân olınup tâ'ife-i mezbûr-dan kasaba-i mezbûrda Abdî Halîfe mahallesi'nde sâkin olan Hüseyin b. Koca, mahall-i mezbûra fermân-ı şerîf mûcebince gitmek tenbîh ü te'kîd olındukda mezbûr, emr-i şerîfe itâ'at itmeyüp hıdmetine gitmedüğin arz itmişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, göresin; arz itdüğün gibi ise mezbûrı tutup Kavala kapudanına teslîm idesin ki, küreğe konıla.

51 *Kilis sancağı beyine: Şikâyeti hâvi sunulan arzuhalin kendisine gönderildiğine dair.*

Klis sancağı begine hüküm ki:

Rikâb-ı hümâyûnuma ruk'a sunılup senden şikâyet olınmağın sunılan ruk'anun sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, nazar idüp göresin; içinde münderic olan mevâddı tamâm ma'lûm idünüp dahı her birine cevâbun neyse yazup arz eyleyesin.

[Yev]mü'l-erbi'â fî 20 Ramazân sene 966 [26.06.1559]

52 *Mehmed Paşa'ya: Şehzade Bâyezid'in ele geçirilmesi için hizmet edeceklerin terakki ve taltiflere mazhar olacağına dair.*

Yazıldı.
Beg hazretleri müsvedde idüp Dîvân-ı âlî'de yazılup.

Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp isyân u tugyân iden oğlum Bâyezîd'ün ve yanında olan erbâb-ı fitne vü fesâd ve ashâb-ı şakāvet ü inâdun ele getürilüp haklarından gelinmesi içün bile koşılan asker halkı ile yüriyüp üzerine varmak emr olınmışdı. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp yanunda olan bölük-halkı ve yeniçeri kullarum ile ve sâ'ir asker halkı ile yek-dil ü yek-cihet olup erbâb-ı şenâ'at ü tugyân ve ashâb-ı şakāvet ü isyân olanlarun muhkem haklarından gelinmek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin. Herkesün şecâ'at ü merdâneliği zuhûra gelecek zamândur. Şöyle ki, bölük-halkı ve yeniçeri kullarumdan ve sâ'ir asâkir-i zafer-me'âsirden her kimün yoldaşlığı zâhir olursa in-şâ'allâhü'l-e'azz her biri envâ'-ı inâyet-i Pâdişâhâne[m] ve asnâf-ı himâyet-i Şehen-şâhânem ile behre-mend ve ber-murâd olup fevka mâ yutesavver küllî ri'âyetler ve terakkΩler olınmak mukarrerdür. Ana göre her biri devlet-i ebed-peyvendüme müte'allık olan umûrda bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr ideler ve bu hükm-i şerîfümi cümle yanunda olan asâkir-i nusret-me'âsirümi cem' eyleyüp alâniyen okudup her birine tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, def' u ref'-i a'dâ-yı dîn ü devlet bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyeler.

53 *Rumeli beylerbeyine: Suçluların haklarından gelinmesi için Vezir Mehmed Paşa'yla bir an evvel görüşülerek kendisiyle birlikte çalışılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Vech-i meşrûh üzre olup.

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp mu‘accelen beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler ve zu‘amâ vü erbâb-ı timar ve sâ’ir asâkir-i zafer-me’âsir ile varup vezîrüm Mehmed Paşa'ya mülâkΩ olup yek-dil ü yek-cihet olup vâkı‘ olan hıdemâtda bezl-i makdûr eyleyesin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân te’hîr ü terâhî itmeyüp yanunda olan begler ve zu‘amâ ve erbâb-ı timar ile müşârün-ileyhe mülâkΩ olup yek-dil ü yek-cihet olup erbâb-ı şenâ‘at ü tugyân ve ashâb-ı şakāvet ü isyân olanlarun haklarından gelmen bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

54 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Vezir Mehmed Paşa ile gönderilen bölük halkına ve yeniçerilere dağıtılmak üzere gönderilen üç yüz akçe hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Kurd'a virildi.
Fî 20 Ramazân sene 966

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ senünle irsâl olınan bölük-halkı ve yeniçeri kullaruma mahallinde tevzî‘ için mezîd-i âtıfet-i husrevânemden üç yüz akça inâyet idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ta‘yîn olınan akçayı mahallinde kullarumun hıdmetinde ve yoldaşlıkda bulınanların istihkāklarına göre tevzî‘ u taksîm eyleyesin.

55 *Vulçıtrın Beyi Süleyman Bey'e: Rusyanın memâlik-i mahrûseye zarar kasdiyle hareket etmesi üzerine, akıncılarla Akkirman tarafına gidip müteyakkız olması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Hızır İlyâs nâm âdemîsine virildi.
Fî 20 Ramazân sene 966

Vulçıtrın Begi Süleymân Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp hükm-i hümâyûn vârid olup cenâb-ı emâret-me’âb Hân *dâmet me‘âlîhi*, Rus-ı menhûsun hareketi olup Memâlik-i mahrûse'ye zarar kasdında oldu-ğın arz itmeğin akıncı tâ’ifesiyle mu‘accelen Akkerman cânibine varup mûmâ-ileyh tarafına nâzır olasın diyü fermân olmağın, akıncı tâ’ifesi perâkende ve ba‘îd vilâyetlerde olduklarından gayrı, ekseri fevt ve ba‘zıları pîr-i nâ-tüvân olup eski akıncı amele yaramaz isti‘câl üzre ihrâcları içün âdem gönderildükde cem‘ olınmaları mümkin olmayıcak, yanunda mevcûd olınca yoldaşlarunla Akkerman câniblerine teveccüh itdüğün bildürmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i sâbıkum üzre Akkerman'a vâsıl olduğunda anda oturup etrâf ü cevânibe göz-kulak dutup ve müşârün-ileyh Hân'la haberleşüp muttali‘ olduğun ahvâli yazup bildüresin. Bir emr-i şerîfüm dahı vârid olmadın âhar yire gitmeyesin.

56 *Yeniçeri ağasına: Yeniçerilerden müstahak olanlara tevzi olunmak üzere beş yük akçe verildiğine dair.*

Yazıldı.

Yeniçeri agasına hüküm ki:

Hâliyâ yeniçeri kullarum hakkında mezîd-i inâyet-i husrevânem zuhûra getürüp mâ-beynlerinde tevzî‘ içün beş yüz akça inâyet idüp **buyurdum ki:**

Zikr olınan akçanun üç yüzi segbân-başı ile giden kullaruma virilüp, iki yüzi bunda olan kullaruma tevzî‘ olmak mı münâsibdür, yohsa tansîf olmak mı münâsibdür? Vech ü münâsib neyse ana göre kullarumun müstahıkk olanlarına âdet ü kānûn üzre tevzî‘ u taksîm idesin.

57 *Şam beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'ın hezimete uğradıktan sonra Arabistan taraflarına firar edeceği duyulduğundan, ümerâ, meşâyih ve Arap kabileleriyle birlikte, ele geçirilmeye çalışılmasına dair.*

Yazıldı.

Bâyezîd Çavuş ile Kara Ali-oğlı Mustafa'ya virildi. İçerüye gönderilüp irsâl olınmışdur.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ dâ’ire-i itâ‘atden hurûc iden oğ-lum Bâyezîd, «³ÍŸ†«žžÁ†Ë«³ÍŸ†«ž—”Ëž†Ë«Ë: n-ı şerîfinden rû-gerdân olup Memâlik-i mahrûse'mde vâkı‘ olan ehl-i fesâdı yanına cem‘ idüp anlarun igvâsiyle tarîk-ı isyân u tugyâna sülûk idüp erşed-i evlâdumdan olan ferzend-i ercmend-i erşed-i es‘ad-i izzet-şi‘âr-ı devlet-disâr-ı mahz-ı avâtıfi’llâhi'l-Meliki'l-alîm oğlum Selîm *tâle bakāhu*'nun üzerine varup anunla ve anun yanında müctemi‘ olan asâkir-i nusret-me’âsirüm ile muhârebe vü mukātele idüp bi-inâyeti’llâhi te‘âla maglûb ü münhezim olup bakıyyetü's-süyûf olan etbâ‘ u eşya‘ıyla Arabistân'a firâr itmek üzredür diyü istimâ‘ olmağın müşârün-ileyhi ele getürüp hakkından gelinmek aksâ-yı maksûdum olmağın, bu husûs içün cümle vilâyet-i Şâm'da olan ümerâ ve sâ’ir şüyûh-ı kabâ’il-i A‘râb'dan dirlik tasarruf idenler ve itmeyen sâhib-i aşâ’ire müstakıll ahkâm-ı şerîfe yazılup sana gönderilüp cümlesi kādir oldukları âdem ile hâzır u müheyyâ olup anun gibi müşârün-ileyh ol câniblere teveccüh eyleye, senünle yek-dil olup, cümle yek-dil olup ma‘an mı varmak münâsibdür, yohsa her biri müstakıl yürimek mi evlâdur? Vech ü münâsib olduğı üzre ele getürmekde sa‘y idüp ele getürenlere envâ‘-ı inâyetüm va‘de olmışdur. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, irsâl olınan ahkâm-ı şerîfeyi yirlü yirine irsâl [ü] îsâl idüp dahı gereği gibi sen dahı her birine tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, her biri Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyet ü ihlâs ve rıkkıyyet ü ihtisâsları muktezâsınca aşâ’ir u kabâ’ilinde olan tüfeng kullanur ve ok ve yay ve sâ’ir âlât-ı harb u kıtâl isti‘mâl ider ne denlü âdemleri var ise yanlarına cem‘ eyleyüp hâzır u müheyyâ olup anun gibi hıdmet vâkı‘ oldukda senünle müşâvere idüp ne yoldan ve ne mahalden varup mezbûr âsînün yolın alup ele getürmek bâbında her biri müstakıl varmak mı münâsibdür, senünle olmak mı evlâdur? Vech ü münâsib olduğı üzre ele getürüp hakkından gelmek bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyüp hıdmetde bulınmağa sa‘y idüp yanunda cem‘ olan usâtı kılıçdan geçürüp emvâl ü espâbların yağmâ idüp hemân kendüyi dutup hakkından gelinmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. Ele getüren sancak-begi ise beglerbegilik ve za‘îm ise sancak ve sâ’ir erbâb-ı timar ise ze‘âmet inâyet olınup ve re‘âyâ [ise] avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyyeden mu‘âf olup behre-mend kılınurlar. Ana göre mukayyed olup dakΩka fevt itmeyeler.

58

Bu hükmün bir suretinin Haleb ve bir suretinin Diyarbekir beylerbeyine gönderildiğine dair kayıt.

Yazıldı[iv].
Bu dahı.

Bir sûreti Haleb beglerbegisine yazıldı.

-58/a-

Mustafa Çavuş'a virildi.

Bir sûreti Diyârbekr beglerine (boşluk) beglerbegine ve Kürd beglerine ve Diyârbekr'e tâbi‘ olan şüyûh-ı Urbâna ve Türkmen kethudâlarına ve boy-beglerine.

59

İsyan eden Şehzade Bâyezid'in ele geçirilmesine çalışılmasına ve bu işte yararlıkları görüleceklerin taltiflerinin kararlaştırıldığına dair.

Yazıldı.
Bu hükmün müsveddesi Şehzâde Sultân Selîm hazretlerinden gelüp içerüye vâsıl olup bu müsveddenün aynı ile hükm-i şerîf yazılsun diyü müsveddenün üzerinde hatt-ı şerîf olmağın yazılup Bâyezîd Çavuş ve Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 21 Ramazân sene 966

Hâliyâ dâ’ire-i itâ‘atden ba‘îd olan oğlum Bâyezîd, «³ÍŸ†«žžÁ†Ë«³ÍŸ†«ž—”Ëž†Ë«ËžÍ fermân-ı şerîfinden rû-gerdân olup Memâlik-i mahrûse'de vâkı‘ olan ehl-i fesâdı yanına cem‘ idüp anlarun igvâsiyle tarîk-ı isyân u tugyâna sülûk idüp erşed-i evlâdum olan ferzend-i ercmend-i izzet-şi‘âr-ı devlet-disâr oğlum Selîm *tâle bakāhu*'nun üzerine varup anunla ve anun yanında müctemi‘ olan asâkir-i nusret-me’âsirüm ile muhârebe vü mukātele idüp bi-avni’llâhi te‘âlâ maglûb ü münhezim olup bakıyyetü's-süyûf olan etbâ‘ u eşyâ‘ı ile Arabistân'a firâr itmek üzredür diyü istimâ‘ olınup müşârün-ileyh ele getürdilüp hakkından gelinmesi aksâ-yı maksûd-ı şerîfüm olmağın, ol husûs içün Şâm Beglerbegisi Ahmed *dâme ikbâlühû'*ya hükm-i şerîfüm gönderilüp gereği gibi ısmarlanmışdur ve anı her kim ele getürürse ve ele getürmeğe delîl ü sebeb olursa eger sancak-begi ise beglerbegilik ve eger za‘îm ise sancak ve eger râ‘iyyet ise ibtidâdan ağır ze‘âmet olmağa emr-i şerîfüm olup ve dirlik recâ itmez aşâ’ir ve kabâ’il ise anun gibileri neslen ba‘de neslin avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyyeden mu‘âf ü müsellem itmeğe mu‘âhede-i hümâyûnum olmışdur. **Buyur-dum ki:**

Sana dahı hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ‘um varıcak, cibilletünde merkûz olan gayret ü hamiyyeti ve ihlâs u sadâkati bu def‘a zuhûra getürüp taht-ı hükûmetünde olan aşâ’ir ü kabâ’ilden tüfeng kullanur ve sâ’ir ok ve yay ve âlât-ı harb ü kıtâl isti‘mâl ider ne denlü âdemlerün var ise cümlesin yanuna cem‘ idüp müşârün-ileyh beglerbegi ile müşâvere itdükden sonra ne yolda ve ne mahalde varup mezbûr âsî ve tâgΩnün yolını sedd ü bend itmek münâsib ise eger beglerbegi ise ma‘an ve eger müstakıllen varup bu husûsa gereği gibi mübâşeret idüp şöyle ki, bi-avni’llâhi te‘âlâ fursat ve nusret size müyesser olursa mezkûr âsî ve tâgΩnün âdemlerin kılıçdan geçürüp ve mâl ü menâlini ve davar ve espâbını cümle yağmâ idüp hemân kendüyi tutup ele getürüp hakkından gelmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. İn-şâ’allâhü'l-azîz bu hıdmet ve yoldaşlık mukābelesinde mu‘âhade-i hümâyûnum üzre envâ‘-ı avâtıf-ı aliyye-i husrevâneme mazhar vâkı‘ olmağun[v]

mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup sa‘y ü ikdâmda dakΩka fevt itmeyesin.

-59/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şâm beglerbegiliğine müte‘allık olan sancak-beglerine.

-59/b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Sancak-begi Ebû-Rîş Muhammed b. Müdliç.

-59/c-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Cebel-i İbn-i Sâ‘id nâhiyesinde ze‘âmet tasarruf iden Mîr Kansûh['a].

-59/d-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti nâhiye-i Havran'da ze‘âmet tasarruf iden Na‘îm'e.

-59/e-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti nâhiye-i mezbûrede ze‘âmet tasarruf iden Nasrullâh'a.

-59/f-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti nâhiye-i mezbûrede ze‘âmet tasarruf iden Gazlân'a.

-59/g-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti nâhiye-i Ba‘lbek'de ze‘âmet tasarruf iden Begtemür-oğlı'na.

-59/h-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti nâhiye-i mezbûrede ze‘âmet tasarruf iden Mîr Mûsâ'ya.

-59/i-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti nâhiye-i Cebel-i Kesrevân'da ze‘âmete mutasarrıf Mîr Kayıt Beg'e.

-59/j-

Yazıldı.

Bir sûreti nâhiye-i Şeref b. Ma‘n'da ze‘âmet tasarruf iden Emîr Muhammed Beg

-59/k-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Sâ‘d b. Sa‘îd Şeyhi; nâhiye-i Benî-Ken‘ân'da. Dirliği yokdur.

-59/l-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Ahmed ve Muhammed; nâhiye-i Benî-Cevher Şeyhi'dür. Dirliği yokdur.

-59/m-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Gazâlî ve karındaşı Hayr Beg; Şeyh-i nâhiye-i Havran. Dirlileri yokdur.

-59/n-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ahmed b. Ziyâd nâhiye-i Urza‘ («Ë—)'da şeyhdür. Dirlikleri yokdur.

-59/o-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Muhammed ve Ahmed; nâhiye-i Şeyh'de şeyhlerdür. Dirlikleri yokdur.

-59/p-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti dîger Muhammed; nâhiye-i Dağ Arablarına şeyhdür. Dirliği yokdur.

-59/r-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Câbî Beg el-Cârî (?); nâhiye-i Ceydûr'da şeyhdür. Dirliği yokdur.

-59/s-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Mûsâ-oğlı; nâhiye-i Cevlân'da (ÃË‰‘şeyhdür.

-59/t-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Harb b. Bîşâc; nâhiye-i Kunaytara'da (?) şeyh. Dirliği yokdur.

-59/u-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şerefuddîn ve Ali; nâhiye-i Mercânü'l-fev'de (?) mezbûrlar şeyhdür. Dirlikleri yokdur.

-59/v-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Tırrîn-oğulları; nâhiye-i Karalar'a şeyhdür. Erbâb-ı timardandur.

-59/y-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Muhammed b. Sa‘d ve Ömer b. Yalku; nâhiye-i Zeydânî'de şeyh. Dirlikleri yokdur.

-59/z-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ali b. Abdân ve Sâlim el-Kesrevanî; nâhiye-i Zebîb'de şeyhlerdür. Dirlikleri yokdur.

-59/aa-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Mânsûr b. Şerefuddîn; nâhiye-i Nuhkerek['de] şeyhdür. Dirliği yokdur.

-59/ab-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Mîr Mansûr ve Mîr Hüseyin; nâhiye-i şeyhleridür. Dirlikleri yokdur.

-59/ac-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Zeynüddîn ve Muhammed; nâhiye-i Şevku'l-Ebyâz şeyhleridür. Dirlikleri yokdur.

-59/ad-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Nâsıruddîn; nâhiye-i Hammâre şeyhidür.

-59/ae-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Alâ'üddîn b. Abrişe; nâhiye-i Vâdi't-tem (?) şeyhidür. Di[r]liği yokdur.

-59/af-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Fâ'ik b. Savvâf; nâhiye-i şeyhidür. Dirliği yokdur.

-59/ag-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Mîr Korkmaz; nâhiye-i İbn-i Ma'n'a şeyhdür. Dirliği yokdur.

-59/ah-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti İzzüddîn b. Allâf; nâhiye-i Şevk b. Allâf şeyhidür.

-59/ai-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şerefuddîn ve Şeyh Bedrüddîn; nâhiye-i Burc-i Mebrûd'da şeyhlerdür. Mezkûr Mîr Şerefüddîn za'îmdür. Bedrüddîn'ün dirliği yokdur.

-59/aj-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ali ve Ahmed; nâhiye-i Sayd'da şeyhlerdür. Dirliği yokdur.

-59/ak-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şihâbüddîn; İklîm-i Zebîbe şeyh[i]dür. Dirliği yokdur.

-59/al-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Mukaddim Muhammed ve Mukaddim Alâ'eddîn; nâhiye-i Zebîbe şeyhleridür. Dirlikleri yokdur.

-59/am-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Gazâlî; tâ'ife-i Müsâ'id şeyhidür. Livâ'-i Kerek'e tâbi'dür. Dirliği yokdur.

-59/an-

Yazıldı.
Bu dahı.

Yûnus ve Yûsuf b. Asker; tâ'ife-i Hasene şeyhleridür. Dirlikleri yokdur. Tâbi'-i livâ'-i m[ezbûr].

-59/ao-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Megāmiz-oğulları; tâ'ife-i Kilâbiyye şeyhleridür. Dirlikleri yokdur. Tâbi'-i [livâ'-i] m[ezbûr].

-59/ap-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Yergin-oğulları; tâ'ife-i Dümeyrâ'da şeyhlerdür. Livâ'-i Aclun'a tâbi'. Dirlikleri yokdur.

-59/ar-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Ahmed b. Şeyh Ali; Benî-Senhî tâ'ifesinün şeyhidür. Dirliği yokdur. Tâbi'-i livâ'-i m[ezbûr].

-59/as-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Bedr; tâ'ife-i Benî-Mehdiyye şeyhidür. Dirliği yokdur.

-59/at-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti tâ'ife-i Benî-Sa'îd. Bunlarun dahı dirlikleri yokdur.

-59/au-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Kādir b. Elvân'a.

-59/av-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Mansûr b. Derdük (?); tâ'ife-i Kûzetü'l-fevk şeyhleridür. Dirliği yokdur.

-59/ay-

Yazıldı.
Bu dahı

Bir sûreti Şeyh Ecved b. Nussâr; Şeyh-i Küzetü'l-eymen şeyhleridür. Dirliği yokdur.

-59/az-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Ali'ye; Şeyh-i Benî- . Dirliği yokdur.

-59/ba-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Ca'berî'ye; nâhiye-i Halîlü'l-Rahmân şeyhidür. Sâhib-i timardur. Livâ'-i Kuds-i Şerîf'de.

-59/bb-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Ahmed b. Şettâ; nâhiye-i Benî-Zeyd şeyhidür. Dirliği yokdur. Der-livâ'-i mezbûr.

-59/bc-

Yazıldı.
Bu dahı

Bir sûreti Şeyh Muhammed el-Celîs; nâhiye-i Benî-Hâzeyd şeyhidür. Dirliği yokdur. Tâbi'-i livâ'-i m[ezbûr].

-59/bd-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Muhammed b. Tevbe; tâ'ife-i Kavâdire şeyhidür. Livâ'-i Nablus'a tâbi'.

-59/be-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Yûsuf ve Şeyh İbrâhîm. Livâ'-i mezbûrda.

-59/bf-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti dahı Evlâd-ı Hasan. Livâ'-i mezbûra tâbi'.

-59/bg-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Kâşif-oğulları'na. Livâ'-i Gazze'ye tâbi'.

-59/bh-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Şeyh Yûsuf ve Şeyh Ömer'e. Erbâb-ı timardur.

-59/bi-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti tâ'ife-i Benî-Atıyye ve Benî-Atâ. Livâ'-i mezbûrâ tâbi'.

-59/bj-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Mîr Ali b. Turabeg['e]. Livâ'-i Leccûn'a tâbi'.

-59/bk-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Yürük Türkmenlerinün boy-beglerine. Bu dahı Îsâ ve bu dahı Mûsâ ve bu dahı Türük ve bu dahı Arab-oğlı.

-59/bl-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti dahı Haleb beglerbegiliğine tâbi' olan sancak-beglerine.

-59/bm-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Hamâ Begi Bâyezîd Beg'e.

-59/bn-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Hıms Begi Hüseyin Beg'e.

-59/bo-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Birecik Begi Sinân Beg'e.

-59/bp-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ekrâd Begi Canpulad Beg'e.

-59/br-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ma'arra Begi Sinân Beg'e.

-59/bs-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Üzeyr Begi Muhammed Beg'e.

-59/bt-

Yazıldı.

Bu dahı.

Bir sûreti Bâlis Begi Ahmed Beg'e.

-59/bu-

Yazıldı.

Bu dahı.

Bir sûreti Selemiyye Begi Ni‘metullâh Beg'e.

-59/bv-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ane Begi Ebû-Rîşe Beg'e.

-59/by-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti cemâ‘at-i Bulacılarlu boyınun begi Asıl Beg'e ve oğullarına. Bunlar Haleb'e müte‘allık Ekrâd aşâ’irlerdür.

-59/bz-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti İrişuvanlu Kethudâsı Hamza Beg'e.

-59/ca-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Hammâzlu Kethudâsı Durak ve Dâvûd Beg'e.

-59/cb-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ömerlü Kethudâsı Kubâd-oğulları'na.

-59/cc-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Süleymânlu Kethudâsı Dürrî'ye.

-59/cd-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ulu Kethudâsı Hacuy'a.

-59/ce-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Deşt (?) Boyın Begi Şâhdil.

-59/cf-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti cemâ‘at-i Hâlid Boyın Emîr Sultân.

-59/cg-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Zu‘b Arablarınun şeyhleri olan Gurgur'a ve Ahmed'e.

-59/ch-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti cemâ‘at-i Ka‘bere şeyhleri Ebû-Bekr Nâ’il'e.

-59/ci-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Benî-Ali Şeyhi Ebû-Zeyd'e.

-59/cj-

Yazıldı.

Bu dahı.

Bir sûreti Cemâ‘atü'l-Fâzıl ve Âlûs Şeyhi Bâd-Muş (?) ve Tatan'a.

-59/ck-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Bozulus Türkmenlerine.

-59/cl-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Yeni-Deli Boyın Begi Divâne Pîrî'ye.

-59/cm-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Bozkoyunlı Boyın Begi Kılıç ve Seydî'ye.

-59/cn-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Harfeyn Kethudâsı Sârım ve Cum‘a'ya.

-59/co-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Harman-dilü Boyı Begi Mahmûd'a.

-59/cp-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti İnallu Boyı Begi Ali ve oğlı Ahmed'e.

-59/cr-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti dîger Kethudâsı Sâlim Beg'e.

-59/cs-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Sâlur Kethudâsı Muhammed Mekîs['e] (?).

[Yev]mü's-sülâsâ fî 21 Ramazân sene 966 [27.06.1559]

60 ***Bağdad beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in Bağdad havalisine firarı ihtimaline binâen, dikkatli bulunularak ele geçirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Dîvân'da vüzerâ önünde okunup makbûl olup, Mustafa Çavuş ile gönderildi.
Fî 21 Ramazân sene 966

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana bir-iki def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp, oğlum Bâyezîd isyân u tugyân eyleyüp ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* üzerine varup ehl-i İslâm ile ceng eyleyüp bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ münhezim ü makhûr olup ol cânibe firâr itmek ihtimâli vardur. Beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler ve sâ’ir asker halkı ile müretteb ü mükemmel hâzır u müheyyâ olup bir münâsib mahalde cem‘iyyet idüp etrâf ü cevânibe nâzır olup mezbûrun ahvâlin tetebbu‘ u tecessüs idüp, fikrin ne idüğin bilüp ana göre tedârük eyleyüp ele getürüp hakkından gelesin diyü emrüm olmış idi. Eyle olsa ol emr-i hümâyûnum mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, cümle beglerbegliğüne müte‘âllık, eger ümerâ’-i Kürdistân ve sâ’ir begler kullarumdur, müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile hâzır u âmâde eyleyüp kal‘a-i Bagdâd'un eger zahîresi husûsıdur ve eger yarağıdur, kemâl-i dikkat ü ihtimâmla tedârük idüp müretteb ü mükemmel eyleyüp, eger Bagdâd ve sâ’ir beglerbe-giliğüne müte‘allık olan yirlerün zahîrelerin kal‘alarda hıfz idüp kal‘aya karîb mahalde cem‘iyyet ile hâzır olup berü câniblere nâzır olup, mezbûrun ahvâlin

tetebbu‘ u tecessüs eyleyüp ma‘lûm idüp, anun gibi ol cânibe varmalu olursa, eger karşu varmak mı münâsibdür, eger gice ile baskun itmek mi evlâdur? Mahall iktizâ itdüğine göre Kürdistân begleri kullaruma ve sâ’ir ümerâya istimâlet virüp dahı cümlenüz yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittihâd ü ittifâk ile müşârün-ileyhi her ne yüzden ele getürmek mümkin ü mutasavver ise dakΩka fevt itmeyüp ele getürüp hakkından gelmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. Gaflet ile ırz u nâmûs-ı saltanata mugāyir vaz‘dan ve bir cânibe firâr itdürmekden ziyâde hazer idüp, kemâl-i basîret ü intibâh üzre olasın. Bu bâbda mezbûrı ele getüren ve ele getürmeğe delîl ü sebeb olan, eger begler kullarumdan ise beglerbegilik ve eger za‘îm ise ve dirliksüz ra‘iyyet ise ibtidâdan ağır ze‘âmet ve dirlik recâ itmez aşâ’ir ü kabâ’il ise anun gibileri, neslen-ba‘de neslin avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyyeden mu‘âf olmak mukar-rerdür. Ana göre bu inâyetümi begler kulla-ruma ve sâ’irlerine bildüresin ki mahallinde hıdmetde dakΩka fevt itmeyeler ve mühürli kîse ile Rakka beglerbegisine îsâl içün sana hükm-i şerîf gönderilmişdür. Ulaşdurmak ehemm-i mühimmâtdandur. İhmâl itmeyüp mu‘accelen ulaşdurasın.

61 *Basra beylerbeyine: Şehzade Selim üzerine varıp hezimete uğrayan Şehzade Bâyezid'in Bağdad'a firar eylemesi ihtimaline karşı müteyakkız bulunularak ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mustafa Çavuş ile Bagdâd beglerbegisine gönderildi.
Fî 21 Ramazân sene 966

Basra beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ oğlum Bâyezîd isyân u tuğyân idüp ba‘zı ehl-i fesâd ü şenâ‘ati cem‘ eyleyüp ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu,* üzerine varup ehl-i İslâm ile ceng idüp bi-inâyeti’llâh münhezim ü makhûr olup bakıyyetü's-süyûf olan ehl-i fesâd ile firâr idüp Bagdâd semtlerine ve ol cevânibe gitmek fikrinde olduğı istimâ‘ olmağın, ol bâbda Bagdâd beglerbegisine hükm-i hümâyûnum gönderilüp hâzır olup anun gibi ol cevânibe varursa ele getürüp hakkından gelesin diyü emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı beglerbe-giliğüne müte‘allık olan begler ve sâ’ir asker ile hâzır u müheyyâ olup etrâf ü cevânibi tetebbu‘ u tecessüs itdürüp, anun gibi berü cânıblerden halâs olup ol taraflara varmalu olursa mecâl virmeyüp hüsn-i ittihâd ü ittifâk ile vech ü münâsib olduğı üzre her ne yüzden mümkin ise ele getürüp hakkından gelesin. Bu husûsda müşârün-ileyhi her kim ele getürürse envâ‘-ı inâyetümle behre-mend olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup gaflet üzre olmayasın.

62 *Diyarbekir beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'ın Bağdad tarafına firar etmek istediği haber alındığından, ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâyezîd Çavuş'a virildi.
Fî 21 Ramazân sene 966

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp oğlum Bâyezîd ol cânıblere firâr itmek [ihtimâli] vardur; Malâtıyye semtlerine gelüp etrâf ü cevânibi tetebbu‘ idüp anun gibi ol cânibe teveccüh iderse, yolın alup her ne tarîkla olursa ele getürüp hakkından gelesin diyü emrüm olmış idi.

Hâliyâ Bagdâd cânıblerine teveccüh murâdı idüği tevâtüre karîb olmışdur. Eyle olsa ol evâmir-i şerîf[e]m kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ'imâ mukayyed olup müşârün-ileyhün ahvâl ü etvârın tetebbu' idüp ma'lûm idinüp dahı ana göre tedârükin görüp ol cânibe teveccüh iderse her ne yüzden el virürse ele getürmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Gaflet üzre olmayup Mardin yollarında ve Musul cevâniblerin ve Cezîre tarafların gereği gibi sedd ü bend eyleyüp ol cânibden firâr itmek ihtimâli olmaya. Bu bâbda tamâm basîret ü intibâh üzre olup gicelerde ve gündüzlerde her cânibi tetebbu' u tecessüs idüp her ne tarafa teveccüh-i nâ-müvecceh iderse mecâl virmeyüp mahall iktizâ itdüğine göre yanunda olan begler kullarum ve sâ'ir asker ile yek-dil ü yek-cihet olup müşârün-ileyhün hakkından gelmek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin. Gaflet ile bir cânibden firâr itdürmekden ziyâde hazer idesin ve Bagdâd'a irsâl olınan çavuşuma yarar âdemler koşup yedek atları virüp mahûf u muhâtara olan yirlerde emîn ü sâlim geçürdüp Bagdâd'a ulaşdurasın. Yolda zarar u gezend irmekden ve avk u te'hîr olmakdan hazer idesin ve beglerbegiliğüne müte'allık olan kal'aları dahı gereği gibi hıfz itdüresin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne târîhde vardığın ve ne vechile tedârük itdüğün ve ne haber alduğun yazup bildüresin.

63 *Bursa kadısına: İhraç olunan ve şehre girmelerine müsaade edilen orducuların ordu-yı hümâyûna gönderilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 21 Ramazân sene 966

Burusa kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr-i şerîf muktezâsınca ihrâc olınan orducılar, şehir kurbinde haylî zamândan berü oturup şehre girmeleri husûsın bildürdüğün ecilden bir mahalle ta'yîn olınca şehre gireler diyü emr olınmışdı. El-hâletü hâzihi zikr olınan orducılar bunda ordu-yı hümâyûnuma gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr ü terâhî itmeyüp mukaddemâ emr-i şerîfüm mûcebince ihrâc olınan orducıları ordu-yı hümâyûnuma gönderesin.

64 *Gelibolu Muhafızı Sinan Bey'e: Seferde İstanbul'a gelmeleri emredilen Dergâh-ı Âlî neferlerinin Gelibolu'dan geçmeyip İstanbul'dan geçmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Yelken Re'îsi İbrâhîm'e virildi.
Fî 22 Ramazân sene 966

Gelibolı muhâfazasında olup Silistre sancağı virilen Sinân Beg'e, Gelibolı kādîsı mektûb gönderüp sefer-i hümâyûn içün İstanbul'a gelmek fermân olınan Dergâh-ı mu'allâ kulları Gelibolı iskelesi'nden geçmek kasd itdüklerinde kalafatçılar kethudâsı mâni' olup Rûm-ili beglerbegisi dahı kul tâ'ifesinün gelüp Gelibolı'dan geçmelerin câ'iz görmeyüp İstanbul'da geçmek gerekdür didüğin arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Dergâh-ı mu'allâ kulların Gelibolı'dan geçürmeyesin ki gelüp İstanbul'dan geçeler.

65 *Canik Beyi Ali Bey'e: Seferihisar Kalesi'nde hapsolunan üç eşkiyânın sancak subaşısına teslimi hakkında.*

Yazıldı.
Beg'ün âdemi Mahmûd'a virildi.
Fî 24 Ramazân sene 966

Mukaddemâ Canik Sancağı Begi olup mehâyif teftîşinde olan Ali Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp Begbâzârı ve Mihalıççık ve Seferî-hisâr kādîlığında vâkı‘ olan ehl-i fesâdun teftîşiyçün vârid olan hükm-i şerîf mûcebince mahall-i me’mûra varup, toprak kādîsı ma‘rifetiyle teftîş olındukda, üç nefer ehl-i fesâd bulınup Seferî-hisâr kal‘ası'nda habs olındı diyü bildürmişsin. Sûret-i sicillerin bile göndermişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan mücrimleri sancak sübaşısına teslîm idesin ki mahallinde Şer‘ile lâzım geleni icrâ eyleyesin ve sen varup vezîrüm Mehmed Paşa'ya mülâkΩ olup hıdmetde olasın.

66 *Yoros kadısına: Yoros Kalesi Dizdarı Sadullah'ın kale içindeki evleri otluk ile doldurduğu, gece bağ ve bahçesine gidip, kale muhafazasında bulunmadığı hakkında teftiş yapmasına dair.*

Yazıldı.
Mezbûr çavuşa virildi.

Yoros kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Yoros kal‘ası erenleri cânibinden arz-ı hâl sunılup Yoros dizdârı kethudâsı kal‘a içinde olan evleri otluk ile doldurup ve gice ile bağ ve bağçesine varup kal‘a hıfzında olmayup hâlî koyup dâ’imâ hevâlarında oldukların bildürmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle çavuşum Mehmed vardukda, onat vechile teftîş idüp görüp fi'l-vâkı‘ kal‘a içinde olan hisâr-erenlerinün evlerinde otluk var mıdur? Kal‘ayı hâlî koyup taşra çıkup kendü hevâsında olduğı vâkı‘ midür, nicedür? Tamâm ma‘lûm idinüp vukø‘ın ve adem-i vukø‘ın yazup bildüresin.

67 *Yalakâbâd kadısına: Karamürsel halkından tedarik olunduğu bildirilen zahirenin, lüzumunda tayin olunacak mahalle gönderilmek üzere yerinde muhafaza edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Yalak-âbâd kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûrdan zahîre ihrâc olınmağiçün hükm-i şerîfüm vârid olmağın Karamürsel halkı otuz müd arpa ve Yalak-ova halkı yigirmi dört müd arpa ve yeni terekeden dahı kırk altı müd ve elli araba otluk ve elli araba saman ve elli araba odun ve yüzer re[’]s koyun ve üç müd un ve beş yüz akçalık ve elli kantar bal ve yağ tedârük olındığın arz eylemişsin. **Buyurdum ki:**

Zikr olınan zahîreyi yirlü yirinde hıfz idesin ki, lâzım olduğı vakit ta‘yîn olınan mahalle getürile. Şöyle bilesin.

68 *İstanbul kadısına ve mimarına: İstanbul hisarlarının dış ve içlerine ev ve dükkân yapılmaması hakkında.*

Yazıldı.

İstanbul Kādîsı'na ve Mi'mâr'a hüküm ki:

Mahrûse-i mezbûrenün hisârınun taşrasından ve içerüsinden evler ve dükkânlar yapılmasun diyü emrüm olup, ol cânibde olan evler ve dükkânlar dahı yıkdurılmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr ü terâhî eylemeyüp bu husûsa bi'z-zât mübâşeret eyleyüp şehrün etrâf ü cevânibinde anun gibi emr-i şerîfüme mugāyir kimesne hedm olan yirlere nesne binâ itmişler ise hedm idüp fermân-ı şerîfüme mugāyir bir kimesneye iş itdürmeyesin.

69 *Sinop kadısına: Sinop Kalesi'nin tamirine ve yalıların muhafazası için gönderilen kadırgalara dair.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 22 Ramazân sene 966

Sinob kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ kal'a-i Sinob'un ta'mîre [muhtâc] yirleri olmağın çavuşum Mehmed irsâl olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kal'a-i mezbûrenün ta'mîr ü termîmine muhtâc olan yirlerin yoklayup dahı muhtâc olan yirlerin gereği gibi ta'mîr eyleyüp metîn ü hasîn eyleyesin. Ammâ ta'mîrde kemâl-i basîret ü istikāmet üzre olup isrâf ü itlâfdan hazer idesin. Ne mikdâr yiri ta'mîr olınup ve ne kadar harc ile olduğın defter idüp mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin ve dâ'imâ gicelerde ve gündüzlerde kal'ayı ve şehri gereği gibi hıfz u hırâset itdürüp eşirrâ vü eşkıyâdan kimesneyi getürdmeyüp anun gibi gelüp (boşluk) itmek isteyüp ve yâhûd akça ve sâ'ir nesne teklîf itmeğe gelenden mecâl virmeyüp ele getürüp hakkından gelesin ve ol cevânibi ve yalıları hıfz içün kadırga irsâl olmışdur. Ol ele gelüp habs olan emîni, kadırgalar anda geldükde re'îse teslîm idesin. Muhkem kadunaya urup hıfz ideler ve kangı re'îse teslîm itdüğün yazup bildüresin. Şöyle ki, müşârün-ileyh çavuşumla irsâl olınan akça kal'a ta'mîrine kifâyet itmezse dahı ne mikdâr lâzım olursa tedârük eyleyüp maslahatı itmâma irişdüresin. Sen ne mikdâr akça tedârük itdüğün yazup Südde-i sa'âdet'üme arz idesin.

70 *Kocaeli sancağı kadılarına: Dîvân-ı Hümâyûn kâtiplerinden Reis Mehmed'in bazı devecileri yaralayan kölesi Hüseyin'in ve aynı durumdakilerin ele geçirilip hapsedilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûr âdemine virildi.
Fî 22 Ramazân sene 966

Koca-ili sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Dîvân-ı Hümâyûn'um kâtibleri-nün re'îsi olan Mehmed'ün Hüseyin nâm Rûsu'l-asl tirâş bir deveci kulı, ba'zı devecileri mecrûh idüp gaybet itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle âdemi Ahmed vardukda, her kangınuzun taht-ı kazâsında ele gelürse mukayyed ve mahbûs, mezbûr âdemîsine teslîm idüp gönderesin ve taht-ı kazânuzda olan yavacılara ve halka tenbîh idesin ki, dâ'imâ gözedüp anun gibi râst geldüklerinde aslâ mecâl virmeyüp dutup kayd ü bend ile hıfz idüp dahı her kangınuzun taht-ı kazâsında bulınursa habs idüp yazup bildüreler. Şöyle ki, taht-ı kazânuzda yavacılar ve gayrıları ele getürüp, bildürmeyüp ya bey' ideler ve yâhûd gaybet itdüreler, özrleri makbûl olmayup ana olacak anlara olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olalar.

71 *Kütahya kadısına ve subaşısına: İsyan eden Şehzade Bâyezid'ın adamlarından elde edilen Behmen oğlu İbrahim'in İsfendiyar Çavuşla göndermesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 23 Ramazân sene 966

Kütâhya kādîsına ve sübaşısına hüküm ki:

Hâliyâ oğlum Bâyezîd âdemlerinden Behmen-oğlı İbrâhîm ki bi'l-fi'l ele gelüp anda mahbûs imiş. **Buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından İsfendiyâr vusûl buldukda, mezkûrı kayd ü bend ile mezbûra teslîm eyleyüp, sen ki sübaşısın, Dil-iskelesi'ne değin bile getürüp andan berü dahı âdemlerün bile koşup gönderesin. Ammâ yolda ve izde gereği gibi hıfz idüp gaybet itdürmekden ziyâde hazer idesin.

72 *İstanbul kadısıyla su başısına: İstanbul hisarları dibine ev yapılmaması ve yapılacak evlerin nasıl yapılması lâzım geleceği hakkında.*

İstanbul Kādîsı'na ve sübaşısına hüküm ki:

Bundan akdem sene sitte ve erba'în ve tis'a-mi'e târîhinde hükm-i şerîfüm virilüp mahrûse-i İstanbul hisârı'nun iç yüzinde dîvâra muttasıl ve dîvâr üzerinde ba'zı kimesnelerün evleri ve şehnişînleri olup husûsâ Yehûdâ tâ'ifesi tabakātla âlî evler ve çârtâklar ihdâs eyleyüp ve dîvârun taşra yüzine dahı hisâra muttasıl dükkânlar olup ve ağaççılar dîvâra muttasıl ve dîvâra karîb mahallere ağaçlar ve tahta yığmağla her gâh harka kābiliyyet gelüp Müslimânlara eksüksüz mazarrat ü hasâret olduğı ecilden min-ba'd bu husûsları ref' idüp bi'z-zât mübâşeret idüp ol yirlerün üzerine varup göresin; mahrûse-i mezbûrede hisâr dîvârınun iç yüzinden hisâra muttasıl ve hisâr dîvârı üzerinde yapılmış eger evlerdür ve eger şehnişînlerdür, bi'l-cümle her neyse ve her kimün ise külliyyen ref' idüp getürdüp, hisâr dîvârı üzerinde aslâ anun gibilerden binâ eseri komayasın ve dîvârun iç yüzinden dahı bennâ arşuniyle dört arşun mikdârı hisâra karîb yirde evler olmağa emrüm yokdur. Ol bâbda dahı tamâm ihtimâm üzre olup, şol kimesnelerün ki bi'l-fi'l yapılmış evleri hisâr dîvârından ıraklığı dört arşun veyâ dört arşundan ırak ola, ana müte'ârız olmayup hâli üzre koyasın. Ammâ mâ-beyni dört arşundan eksük olan eger evlerdür ve eger dükkânlardur, her ne mikdârsa cümlesin vech ü münâsib olduğı üzre tedârük idüp her vechile [tenbîh] eyleyesin ki hisâr dîvâriyle külliyyen evlerün mâ-beyninde emrüm üzre dört arşun mikdârı hâlî ve açuk yir kalup tarîk-ı âmm ola ve bi'l-fi'l yanan yirlerden dahı anun gibi yapılmalu oldukda kezâlik hisâr dîvârına muttasıl ve dîvâr üzerinde kat'â bir ferde cüz'î ve küllî nesne yapdurmayup hisârla mâ-beynleri yine emrüm üzre dört arşun mikdârı yir olup mühim tabakātla âlî evler ve çardaklar yapdurılmak câ'iz değildür. İki tabakadan ziyâde binâ itdürmeyüp yukaru tabakada aşağadan çıkan dîvârdan zâ'id sokak üzerine nesne uzatdurmayup aşağanun ve yukarunun dîvârların beraber itdüresin ve evleri saçaklı yapdurmayup âdet üzre tûladan kerpi itdürüp buna muhâlif bir ferde iş itdürmeyesin ve dükkânlar dahı yapılmalu oldukda dükkânun kadîmî sınurı ve haddi neyse ana göre yapdurup dükkânlar öninde suffalar ve pîşhûnlar itdürmeyesin ve dîvârun taşra deryâ tarafında dahı emrüm bunun üzerinedür ki, dîvâra muttasıl min-ba'd dükkânlar olmayup ve hisâr dîvârına karîb mahallerde ağaç ve tahta cinsinden bir nesne konılmaya; ol bâbda dahı tamâm ihtimâm üzre olasın. Bi'l-fi'l hisâr dîvârına muttasıl her ne mikdâr dükkân var ise ref' idüp ve hisâra karîb yıkılmış ağaçları ve tahtaları giderdüp ve gereği gibi tenbîh idesin ki yanan yirlerden yapılmalu oldukda dahı hisâra karîb yirde bir ferde dükkân yapdurmayup ve ağaç ve tahta bindürmeyüp her ne mikdâr tevsî' itdürmek mümkin ise itdürüp bir vechile tedârük

eyleyesin ki, nâgâh âteş oldukda dahı dîvâra ulaşmağa kābiliyyet kalmayup tamâm emr-i şerîfüm yirine vara. Bu bâbda benüm ziyâde ihtimâmum vardur. Şöyle ki, min-ba'd emrüme muhâlif hisâr dîvârınun iç yüzinde ve taşrasında ve yâhûd dîvâr üzerinde cüz'î ve küllî evler ve şehnişînler ve dükkânlar olduğı istimâ' olına, aslâ kimesnenün özri makbûl olmak ihtimâli yokdur. Emr-i şerîfüme muhâlefet idenler her kimler ise siyâset olınmak mukarrerdür, bilmiş olasın ve bu hükm-i şerîfümün sûretin sicillâtuna kayd itdüresin ki senden sonra gelen kudât dahı dâ'imâ mazmûn-ı hümâyûniyle âmil olup aslâ vü kat'â hilâfına cevâz göstermeyeler diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ ol emr-i hümâyûnuma mugāyir ba'zı yirlere girü binâ yapılup ve kapular olup ve bu hükm-i hümâyûnumun sûreti, sicilde mukayyed olduğı bulınmağın tekrâr yazılup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sûretin sicill-i mahfûza kayd eyleyüp dahı bi'z-zât bu husûsa mübâşeret idüp emr-i şerîfüme mugāyir olan yirleri men' u def' idüp hâliyâ fermân-ı cilîlü'l-kadrüm ile âmil olasın.

73 *Eskişehir ve Seyitgazi kazalarında Seydi Gazi ışıklarından suçlu olanların tutuklanmaları hakkındaki tekiden yazılan hüküm.*

Yazıldı.

Eskişehir kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp hükm-i şerîf vârid olup mazmûn-ı hümâyûnında Eskişehir ile Seydî Gāzî kazâlarında sâkin olan Seydî Gāzî ışıklarınun ba'zı ehl-i fesâdı olup anun gibilerin kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Kütâhya kal'ası'nda habs idesin ve espâbların defter idüp arz idesin diyü fermân olınmış idi. Emr-i âlî mûcebince teftîş olındukda Eskişehir kādîlığında iki nefer ışık bulınup biri yigirmi yıldan ve biri on beş yıldan Ehl-i Sünnet Cemâ'ati târîkına sülûk idüp ve ikisi dahı te'ehhül idüp bi'l-fi'l ehl ü iyâlleri olup kendü hâllerinde olduklarından mâ'adâ hîç bir vechile töhmet-i sâbıkaları dahı olmayup, eyülüklerine ol kazânun halkı şahâdet eyledüklerin bildürmişsin. İmdi, buyurdum ki, emr-i sâbık ile amel idüp anun gibi ehl-i fesâda ruhsat virmeyesin.

[Yev]mü'l-cum'a fî 24 Ramazâni'l-mübârek sene 966 [30.06.1559]

74 *Kütahya kadısına: Gönderilen Çavuş Seydi Ali'nin topladığı koyunların ordu-yı hümâyûn için gönderilmesi hakkında*

Yazıldı.

Kütahya kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem ordu-yı hümâyûnum içün taht-ı kazândan koyun ihrâcı içün irsâl olınan Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Seydî Ali *zîde kadruhû* şimdiye değin ne mikdâr koyun cem' itmişse ordu-yı hümâyûnuma getürmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, cem' olınan koyun ne mikdâr ise mu'accelen ordu-yı hümâyûnuma yarar âdemler ile gönderesin ki getürüp teslîm ideler ve müşârün-ileyh anda kalup emr-i sâbık üzre dahı koyun cem' ide.

75 *Ürgân Beyine: Sancağına evvelce mutasarrıf olan kimsenin Şehzade Bâyezid'in yanında olduğu ve aşiret halkını da saptıracağı haber alındığından, bunlara fırsat verilmeyip haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.

Fî 25 Ramazân sene 966

Âdemlerinden Budak'a virildi.

Ürgân Sancağı Begi Îsâ Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem ülkâ-i mezbûrda mutasarrıf olan (boşluk) hâliyâ isyân üzre olan oğlum Bâyezîd'ün yanında olup aşîreti halkını dahı ıdlâl itmek üzre olup anlardan dahı ba‘zı inâd ü muhâlefet üzredür diyü istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr ü terâhî eylemeyüp zikr olınan aşîreti gereği gibi hıfz u zabt eyleyüp ehl-i fesâd ü şenâ‘at olanların Şer‘ile haklarından gelüp anun gibi fursat el virürse begleri olup müşârün-ileyh oğlum yanına varanı dahı mecâl virmeyüp hakkından gelesin.

[Yev]mü's-sebt fî 25 Ramazân sene 966 [01.07.1559]

76 ***Ma‘arra sancağı beyine: Ma‘arra sancağında havâss-ı hümâyûnda yakalanan haramzâdenin suç işlediği yerde kanuna göre hareket edilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Ma‘arra sancağı begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda olan havâss-ı hümâyûnda ba‘zı kuttâ‘u't-tarîk harâm-zâdeler ele gelüp siyâset olınmalu olduklarında ümenâ vü ummâl tâ’ifesi el altından ba‘zı nesne ekl itmekle: "*Havâss-ı hümâyûn i‘tiyâdıdur"* diyü harâm-zâdeyi ele virmeyüp siyâset olmağa tâbi‘ olurlar ve ba‘zı çeri-başıları dahı: *"Bizüm timarımuz serbestdür, elimüzde emrimüz vardur"* diyü karyelerine âdem koyup harâm-zâdeyi yanlarında saklayup nizâ‘ iderler diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Varıcak, arz itdüğün üzre Şer‘ile siyâsete müstahıkk olanları eger havâss-ı hümâyûnumdadur ve eger zu‘amâ ve çeri-başı ve alay-begi ve gayrıdadur, ta‘allül ü bahâne itdürmeyüp toprak kādîları ma‘rifeti ile fesâd ü şenâ‘ati sâbit ü zâhir olan harâm-zâdeyi günâh itdüği mahalde Şer‘ile siyâset idüp havâss-ı hümâyûn ra‘iyyetleridür ve serbest timarlardur diyü hilâf-ı Şer‘ u kānûn ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyesin.

77 ***Defterdar Kasım Bey'e: Su yolu hizmetine tayin olunan müsellemlerin hangi tarihte işe başladıklarının bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş-oğlı Abbâs'a virildi.
Fî 25 Ramazân sene 966

Defterdâr Kāsım Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ suyolı hıdmetine ta‘yîn olınan müsellem tâ’ifesinün ne târîhde gelüp hıdmete mübâşeret itdükleri ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, hıdmet-i mezbûre içün ta‘yîn olınan müsellem sancaklarının müsellemleri gelüp ne târîhde ve ne zamânda hıdmete mübâşeret itmişlerdür, yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 26 Ramazân sene 966

78 ***Kefe beyine: Evvelce gönderilen kadırgalardan on ikisinin İstanbul'a gönderilmesine ve düşman hakkındaki istihbaratın bildirilmesine dair.***

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî [Yev]m[-i] m[ezbûr]

Kefe begine hüküm ki:

Bundan akdem anda irsâl olınan kadırgalarun iki pâresi Südde-i sa‘âdet'üme göndermek emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr eylemeyüp zikr olınan kadırgalarun iki pâresini müretteb espâbı ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ve ol cânibün ahvâl ve a‘dâ taraflarınun etvârın ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidin ve bi'l-cümle vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî ve't-te‘âkub i‘lâmdan hâlî olmayasın.

79 *Kefe beyine: Düşmanın Azak Kalesi'ni muhasarasında hizmette ve yardımda bulunan Nogay mirzalarının han tarafından müdahale ve rencide ettirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kefe begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp küffâr-ı bed-girdârun hareketi olup Azak kal‘ası'nı muhâsara idüp *bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ* zarar olmayup ve Nogay mîrzâları dahı gereği gibi hıdmetde ve yoldaşlıkda bulındukların bildürmişsin. Ammâ cenâb-ı emâret-me’âb Hân *dâmet me‘âlîhi* anlarun anda olduğın istemeyüp rencîde iderimiş diyü istimâ‘ olındı. Şöyle ki, arz itdüğün üzre anlarun anda olması kal‘a hıfzına ve sâ’ir hıdmete enfa‘ olup anlardan ihtiyât itmezsen vech gördüğün üzre anda duralar. Müşârün-ileyh tarafından dahl ü rencîde itdürmeyesin. Anda nevbetci olan yeniçeri kullarumun dahı zahîrelerin tedârük idüp müzâyaka çekdürmeyesin.

80 *Kefe canibi için gönderilen yeniçerilerin Yayabaşısı Hamza'ya: Maiyetindeki yeniçerilerle Kefe beyi emrine giderek Azak Kalesi muhafazasına çalışması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kadırgalar ile mahrûse-i Kefe cânibi hıfzı içün irsâl olınan yüz nefer yeniçeri kullaruma baş ta‘yîn olınan Yaya-başı Hamza'ya hüküm ki:

Hâliyâ Kefe begi mektûb gönderüp küffârun hareketi olup Azak kal‘ası'nun hıfzı lâzım olup sâbıkā ta‘yîn olınan nevbetci yeniçeri kullarum kifâyet itmeyüp senün dahı yanında olan segbân neferi yeniçeri kullarum ile anda nevbetci tarîkıyla muhâfazada olman emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp ve müşârün-ileyh vech gördüği üzre varup kal‘a-i mezbûrede yanunda olan yeniçeri kullarum ile muhâfazada olup hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin.

81 *Azak Kalesi Nöbetçileri Başbuğu Derviş Mehmed'e: Düşmanın ve Dimitraş'ın, Azak Kalesi'ni muhasara etmesi üzerine, kadırga ile gönderilen yeniçerilerin, kalenin korunmasında bulundurulması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kal‘a-i Azak'da nevbetci kullarum üzerine başbuğ ta‘yîn olınan Yaya-başı Dervîş Mehmed'e hüküm ki:

Hâliyâ Kefe Begi Sinân *dâme izzuhû* mektûb gönderüp küffârun ve Dimitraş-ı bed-ma‘âşun hareketi olup Kal‘a-i Azak'ı muhâsara itdüğin bildürmeğin kadırgalar ile irsâl olınan segbân nefer-i yeniçeri kullarum ve yaya-başılariyle anda nevbetci yeniçeri kullarum ile

gicelerde ve gündüzlerde gereği gibi kal‘anun hıfz u hırâsetinde olup a‘dâdan zarar irişdürmemek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

82 *Ferhad Paşa'ya: İstanbul surları içine ve dışına bina inşa ettirilmemesi ve yapılmış binaların yıktırılması hakkında.*

Yazıldı.

Ferhâd Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem mahrûse-i İstanbul hisârı'nun taşrasında ve içerüsinde kimesne dört arşun yirde evler ve dükkânlar binâ itmeyüp ve kimesne kereste yıkmayup tarîk-ı âmm olmak emr olınup ve anlardan gayrı dahı her ne emr olmış ise mufassal hükm-i şerîf virilmiş idi. Hâliyâ ol emr-i şerîfe mugāyir ba‘zı yirde kuyular ve dükkânlar ve evler ihdâs olınup ve tüfeng-hâne olan yirde bir çârtâk ihdâs olup kal‘a üzerine karîb olup ve Odun-iskelesi'nden Unkapanı'na varınca şehre muttasıl ba‘zı kereste yıkılup ve dükkânlar ihdâs olduğı istimâ‘ olınmağın ol emr-i hümâyûnum mukarrer olup sûreti tekrâr yazılup mahrûse-i İstanbul Kādîsı'na ve Mi‘mâr-başı'na gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp bu husûsı müşârün-ileyhimâ ile görüp anun gibi eger hisârun taşrasında ve içerüsinde hisâra muttasıl eger evlerdür ve eger dükkânlardur ve eger sâ’ir kerestedür, giderüp min-ba‘d emr-i hümâyûna mugāyir bir ferde iş itdürmeyüp ve emre mugāyir ne mikdâr dükkân ve ev ve sâ’ir kereste bulınup ref‘ olduğın ve kimler ihdâs itdüklerin yazup bildüresin. Bu bâbda tamâm mukayyed olup aslâ vü kat‘â eger hisâr içerüsinde ve eger taşrasında hisâra muttasıl eser-i binâdan ve sâ’ir keresteden bir nesne komayup emr-i celîlü'l-kadrümün icrâsında dakΩka fevt itmeyesin ve eger hisârun taşrası ve içerüsi husûsında ve anlardan gayrı emrlerde her ne derc olınmış ise yarar mu‘temedün-aleyh âdemün ta‘yîn eyleyüp müşârün-ileyhimâ ile görüp emre mugāyir olanları ref‘ idüp emr üzre hisârun eger içerüsidür, eger taşrasından tarîk-ı âmm olup mürûr olına.

83 *Kefe beyine: Azak Kalesi, Rusya ve Dimitraş'la ilgili mektubuna cevaben; kadırgalardan ikisinin İstanbul'a gönderilmesi ve memleketi muhafaza hususunda gereği gibi çalışılması hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 26 Ramazân sene 966

Kefe begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp kadırgalar ahvâlin ve anda varan yaya-başı ile segbân nefer-i yeniçeri nevbetci durmasın ve Azak ahvâlin ve Rus-ı menhûs ahvâlin ve Dimitraş-ı bed-ma‘âş husûsın ve anda tershâne binâ olmasın ve andan mâ‘adâ her ne arz itmiş isen ma‘lûm oldı. İmdi, anda irsâl olınan kadırgalardan iki pâresi mu‘accelen Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olınup bâkΩ kalan dört pâresi dahı emr-i sâbık üzre mevsimi ile irsâl olınup ve kalitalar dahı anun gibi anda bir mühim hıdmet olup alıkonılmak îcâb itmezse anlardan bâkΩ kalan dört pâre kadırgalar ile mevsimi ile irsâl olınmasın ve arz itdüğün üzre zikr olınan segbân nefer-i yeniçeri kullarum yaya-başılariyle anda nevbetci tarîkıyla anda muhâfazada olmasın emr idüp, buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olınan iki pâre kadırgayı mu‘accelen varan çavuşum ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp ve bâkΩ kalan kadırgalar ile kalitaları dahı anun gibi havf olup mühimm ü lâzım olursa kalitaları muhâfaza içün alıkoyup deryâya kadırgayı vakit geçmedin irsâl idüp eger Azak'dur ve eger Kefe'dür ve sâ’ir hıfz u hırâseti lâzım olan mahalleri gereği gibi hıfz u hırâset idüp gaflet ile bir mahalle a‘dâdan

zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp dâ'imâ ahvâl ü etvârların ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin dâ'imâ tetebbu' u tecessüsden hâlî olmayup ve sâ'ir ma'lûm idinüp dahı ana göre tedârüklerin görüp tamâm basîret üzre olup ma'lûmun olan ahvâli i'lâmdan hâlî olmayasın (boşluk) ve Moskof küffârına hükm-i hümâyûn gönderilmesin bildürmiş-sin. Vech ü münâsib olduğı üzre sen bu ahvâli i'lâm idesin ve Nogay mîrzâları dahı Azak hisârı'nda yoldaşlık itdüklerin bildürmişsin. Anun gibi anlardan bir ihtiyât yoğise ol cevânibde münâsib olan mahalde oturalar ki vakt-i hâcetde hıdmetde ola.

[Yev]mü'l-isneyn fî 27 Ramazân sene 966 [03.07.1559]

84 ***Darende kadısına: Yeniil voyvodasından şikâyet edildiğini Yeniil kadısı bildirdiğinden, teftiş yapılması hakkında.***

Yazıldı.

D[â]rende kādîsına hüküm ki:

Yeni-il kazâsından Begdili nâm cemâ'at, Yeni-il voyvodasından şekvâ idüp ol bâbda Yeni-il kādîsı arz gönderüp ve mezkûr voyvoda dahı anlar husûsında mektûb ve sûret-i siciller irsâl itmeğin, müşârün-ileyh kādînun arzınun ve voyvodanun mektûbınun ve sûret-i sicillerün aynı ile sûretleri ihrâc olınup hakΩkati ma'lûm olmak içün sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Varup vusûl buldukda, te'hîr ü terâhî itmeyüp, bizzat mahall-i hâdiseye varup gönderilen sûretlere nazar idüp mastûr olan mevâddı onat vechile hakk üzre teftiş idüp göresin. Ol bâbda kādînun arz itdüği husûslar vâkı' midür? Voyvodasınun mektûbınun dahı aslı var mıdur? Hak kangı cânibdedür? Ve bu husûslarda voyvodanun üzerinde bi-hasebi'ş-Şer' kimesnenün hakkı sâbit ü zâhir olursa hakların alıvirüp dahı hakΩkat-i hâli ma'lûmun olduğı üzre mufassal yazup bildüresin.

85 ***Sapanca kadısına: Bir yaya beyinin kızını alan müteveffa Ahmed Paşa'nın, Voyvoda Mustafa'nın mîrî tarafından zabtı emredilen çiftlik mevcuduna ait defteri ile beraber İstanbul'a gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 27 Ramazân sene 966

Sabancı kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem fevt olan Ahmed Paşa'nun Mustafa Voyvoda'sı anda bir yaya-beginün kızın alup çiftliği varimiş; her nesi varsa mîrî içün zabt olmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezkûrun çiftliği eger taht-ı kazândadur ve eger âhar kazâdadur, her ne yirdeyse üzerine varup eger davardan ve eger terekeden ve kul ve câriyeden ve sâ'ir çiftlikde her nesi varsa cüz'î ve küllî defter idüp mîrî içün zabt u kabz idüp dahı defterin virilüp mezbûr ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

86 ***Yenişehir kadısına: Firar ederek Şehzade Bâyezid'in yanına giden bir kimsenin çiftliğinin zabt edilerek mevcudu bildiren defterinin gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 27 Ramazân sene 966

Yenişehir kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem firâr idüp, oğlum Bâyezîd yanına varup taht-ı kazânda olan çiftliği mîrî için zabt olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât üzerine varup dahı çiftliğinde eger terekeden, eger davardan ve sâ'ir espâbdan ve kuldan ve câriyeden her nesi varsa cüz'î ve küllî defter idüp mîrî için zabt u kabz eyleyüp dahı defterin mühürleyüp mezbûr ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

87 *Kütahya, Karahisar, Sandıklı ve Şeyhlü kadılarına: Şehzade Bâyezid'e firar edenlerin afvedildiğine dair.*

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 28 Ramazân sene 966

Kütahya ve Kara-hisâr ve Sanduklu ve Şeyhlü kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem niçe def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp oğlum Bâyezîd'ün firâr idenleri her kande ise ele getürüp hakkından gelesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ anlarun kemâl-i merâhim-i husrevânemden günâhların avf idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birinüz taht-ı kazânuzda bu husûsı nidâ itdürüp halka i'lâm idesiz ki, min-ba'd anun gibi âdemlerinden kimesneyi dutup rencîde itdürmeyesin ve idenleri men' idesin.

88 *Akkirman Beyi Mustafa Bey'e: Ulak ile Kefe'ye gönderilen Çavuş Mehmed'in sâlimen oraya ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.

Akkerman Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed, ulak ile Kefe'ye irsâl olınup **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, eger karadan eger deryâdan mezbûra yarar âdemler koşup emîn ü sâlim ulaşdurasın. Şöyle bilesin.

89 *Kefe beyine: İstanbul'a arpa gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 27 Ramazân sene 966

Kefe begine hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da arpa bâbında müzâyaka olup arpa irsâl olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp bulınan arpayı rencber gemilerine tahmîl idüp, mahrûse-i mezbûreye irsâl idesin ki getürüp bey' idüp ashâbına ticâret hâsıl olup ve bu cânibün dahı ol bâbda müzâyakası def' ola.

90 ***Solnok Beyi Mahmud Bey'e: Eğri keferesinin, ahde mugâyir olarak elçi geldikden sonra bazı fesatlıklar yaparak bir neferi esir aldığı, bu hareketlerinin men'i ve esiri iadelerinde adamlarının salıverilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 19 Şevvâl sene 966

Solnok Sancağı Begi Mahmûd Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp Budun Beglerbegisi Tuygun Paşa gelüp çayırda olmak tenbîh eylemeğin çayıra gelinüp bile otururken, Eğrilü olan kefere ilçi geldükden sonra ba‘zı fesâd ü şenâ‘at eyleyüp ve Yûsuf nâm beşlüyi giriftâr eyleyüp anda olan guzât potereye seğirdüp Eğri kal‘ası'na değin kuvvet yetişmeyüp anlarun çayırda bir mikdâr atlusı haberin alup basup on dört âdem ile otuz re’s atların alup getürüp âdem ve atlardan aslâ nesne zâyi‘ olmayup hıfz olınmışdur diyü bildürmişsin. İmdi, emr ile olan ahd ü emân zamânında memleket ü vilâyetimüze bu vechile dahl ü tecâvüz olınmak câ’iz değildür. Bu vechile fesâd idenleri ele getürüp haklarından gelmek ve itdükleri ziyân tazmîn itdürilmek bâbında Ferenduş Kral'a nâme-i şerîfüm yazılup âdemi ile irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, gönderilen hükm-i şerîfümi ulaşdurup ahd ü emân muktezâsınca berü cânibden aldukları âdem ve espâb taleb olınup bî-kusûr gönderilüp teslîm olındukdan sonra anlardan alınup habs olınan âdemleri ve atları her neyse bî-kusûr ıtlâk olınup min-ba‘d mâdâmki anlar tarafından ahde mugāyir vaz‘ sâdır olmaya, mâ-beynde vâkı‘ olan ahd ü emâna mugāyir berü cânibden dahı bir vaz‘ sudûrından ziyâde hazer idesin.

91 ***Mısır beylerbeyine: Mısır'da Mel'a ve Feltube kâşifi Hızır'dan şikâyet edildiğinden, şeriate göre muhakeme edilmesine dair.***

Yazıldı.
Galata Emîni Ali'ye virildi ve kādî-asker cânibinden kenîse husûsıyçün yazılan hüküm bile virildi.
Fî 10 Şevvâl sene 966

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Mel‘a ve Feltûbe kâşifi olan Hızır'dan Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup şikâyet olınup görilüp hilâf-ı Şer‘ u kānûn te‘addîsi zâhir olursa def‘i içün sûreti ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arz-ı hâlde mastûr olan mevâddı ma‘lûm idinüp, dahı anun gibi hilâf-ı Şer‘ u kānûn te‘addîsi var ise men‘ u def‘ idüp Şer‘-i Şerîf ve kānûn-ı münîfe mugāyir re‘âyâdan ziyâde nesne almış ise husamâ muvâcehesinde Şer‘ile sâbit olan hakkın ashâbına alıvirüp, min-ba‘d mezkûra ve gayra hilâf-ı Şer‘ u kānûn re‘âyâya te‘addî itdürmeyesin. Şöyle bilesin ve zâhir olan zulm ü te‘addîsin mu‘accelen bildürüp arz idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 28 Ramazân sene 966 [04.07.1559]

92 ***Boğdan voyvodasına: Koyun ve davar almak için gönderildiklerini söyleyerek bunları tecessüs edenlerin hapsedilmesi ve temessüklerinin gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp ba‘zı kimesneler sana varup koyun ve davar almak içün gönderilmişdür diyü koyun ve davar tecessüs

itdüklerin bildürmişsin. İmdi, ol kimesneler habs olınup ahvâlleri arz olınmasın emr idüp buyurdum ki:

Ol arz itdüğün kimesneleri dutup habs idüp, koyun ve davar almak içün ibrâz itdükleri temessükleri mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

93 *Boğdan voyvodasına: Boğdan tarafında suç işleyen Lehlileri ele geçirmesi, Leh ve Moskof taraflarından alınan haberlerin bildirilmesi ve memleketi muhafazaya dikkat edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
So[r]pol nâm âdemine virildi.
Fî 7 Şevvâl sene 966

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp hükm-i şerîf vârid olup vilâyet-i Boğdan'ı onat vechile hıfz u hırâset idüp re‘âyâdan bir ferde kimesneden zarar u ziyân irişdürmeyesin diyü emr olınmağın gereği gibi hıfz u hırâset olınup şimdiye dek bir ferde kimesneden zarar u ziyân olınmayup emn ü emân üzre olurlar iken, Lih cânibinden kat‘â huzûr olınmayup Lih Kralı'nun memleketi serhaddinde vâkı‘ olan yarar begleri yanlarında yaramaz âdemler olup Lih Kralı'na hîç iltifât eylemezler ve dâ’imâ Boğdan cânibine gelüp envâ‘-ı fesâd ü şenâ‘at eylemekden hâlî değillerdür. Bundan evvel dahı husûs-ı mezbûr arz olınduğın ve Mayıs ayınun yigirmi beşinci güninde Lih Kralı ile ittifâk olınup yarar beglerini memleket serhaddine gönderüp müşâvere olınup re‘âyânun ziyânların edâ iderler diyü memleket serhaddine yarar âdemlerün gönderüp anlarun gelmelerine intizârda iken Lih Kralı yararlarından kimesne gelmeyüp ve maslahat dahı görilmeyüp re‘âyâya envâ‘-ı ziyân olup bir habbe nesne edâ olınmayup bu fesâdât[ı], küllî serhad begleri idüp andan gayrı yanlarına bir niçe ehl-i fesâdı bulup kaldurmak içün telbîs kâğıdı yazup bolarlarımuza ve memleket re‘âyâsına nâ-ma‘køl kelimât idüp ıdlâl iderler il (?) vilâyet re‘âyâsı ol serhad beglerinden haylî zarar u ziyân gördüklerin ve sen dahı anlardan intikām almak içün icâzet recâ itdüğün ve anlardan gayrı mektûblarunda Rus'a ve Tatar'a müte‘âllık her ne arz itmiş isen ma‘lûm oldı. İmdi, anlardan intikām almak kasd idüp haklarından geldüğün takdîrce öte cânibden üzerüne küllî asker gelmeklü olursa tedârüklerin görüp def‘ u ref‘a kādir olursan ahd ü emâna mugāyir çünki anlar tarafından memleket ü vilâyete ve re‘âyâya te‘addî idenleri ele getürüp haklarından gelüp re‘âyânun vâkı‘ olan ziyânların tazmîn itdürüp anun gibi ahde mugāyir vaz‘ idenler eger begleridür, eger[vi] sâ’ir ehl-i fesâd ü şenâ‘atdür, her ne tarîkla mümkinise mecâl virmeyüp haklarından gelesin ve ne vechile tedârük idersen yazup bildürüp ve andan mâ‘adâ etrâf ü cevânibden ve Lih ve Maskov ve sâ’ir a‘dânun vâkıf olduğun ahbârı i‘lâmdan hâlî olmayasın. Hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp gaflet ile memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar irişdürmekden hazer idesin.

94 *Kırkkilise Beyi Sinan Bey'e: Su yolu hizmetine tayin olunan müsellem taifesinin kırk gün hizmetten sonra serbest bırakılması hakkında.*

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş-oğlı Abbâs'a virildi.
Fî 28 Ramazân sene 966

Kırk-kilise Begi Sinân Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem suyolı hıdmetine ta‘yîn olınan yürük ve müsellem tâ’ifesinün kırk gün dahı nafaka ile hıdmet itmelerin emr idüp, **buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfümle Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Hüseyin *zîde kadruhû* vardukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup sübaşılarına onat vechile tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki kırk gün dahı hademe istihdâm eyleyüp andan sonra icâzet viresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâmdur; ihmâlden hazer idüp, ta‘yîn olınan zamân mikdârı dahı hıdmet üzre istihdâm eyleyesin.

95 *Simav kadısına: Şehzade Bâyezid ile giden ve Simav kadısının kayınatası olan Kütahya kadısının evinde bulunduğu haber alındığından, gönderilen adamlara teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Karamanlı Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 28 Ramazân sene 966

Simav kādîsına hüküm ki:

Kayın-atan olup bundan akdem Kütahya kādîsı olup oğlum Bâyezîd ile bile giden kādî, hâliyâ ba‘zı kimesneler ile gelüp evünde idüği sahîh haber alınup **buyurdum ki:**

(Boşluk) Varduklarında, aslâ ta‘allül ü bahâne itmeyüp mezkûrı mezbûrlara teslîm eyleyesin. Anun sana varduğı ma‘lûm olmışdur. Başun gerekse ta‘allül ideyin dimeyüp eger yanundadur, eger gayrı yirdedür, mezkûrlara teslîm idesin.

96 *Simav kadısına: Ordu-yı hümâyûna lüzumu olan zahirenin gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Fî [yev]m-i m[ezbûr].

Simav kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ ordu-yı hümâyûnum içün arpa ve koyun ve sâ’ir zahîre lâzım olmağın Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından (boşluk) olınup **buyurdum ki**:

Varduklarında, taht-ı kazânda vâfir vü müstevfâ koyun ve arpa ve sâ’ir zahîre tedârük ü ihzâr idesin ki husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâmdur. Ana göre mukayyed olasın.

97 *İstanbul kadısına: İstanbul ihtisap hizmetinin, sipahi oğlanlarından Ahmed'e tevcihi hakkında.*

Yazıldı.

İstanbul kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i mezbûrenün ihtisâb hıdmetin sipâhî-oğlanları zümresinden dârende Ahmed'e emr idüp **buyurdum ki**:

Kemâl-i emânet ve hüsn-i istikāmet ile hıdmet-i mezbûreyi mezkûra itdüresin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî selh-i Ramazân sene 966 [06.07.1559]

98 *İznikmid, Yoros, Kandıra, Taşköprü ve Gebze kadılarına: Ordu-yı hümâyûn için parasız zahire almak isteyenlerin men'i ve alanların bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

İznikmid ve Yoros ve Kandırı ve Taşköpri ve Gekbuze kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ ordu-yı hümâyûnumdan ba‘zı hıdmetkâr tâ’ifesi nevâhî vü kurâya zahîre içün varup arpa ve saman ve otluk alduklarında re‘âyâya hakların virmeyüp te‘addî iderler imiş. **Buyurdum ki**:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Haydar vardukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup anun gibi taht-ı kazânuzdan zahîre almağa varanlara, kimesneye te‘addî itdürmeyüp her ne alurlarsa bahâsı ve rızâlariyle aldurup müft ü meccânen kimesneden nesne aldurmayasın. Almak isteyenleri men‘ idüp men‘ ile memnû‘ olmayanları isimleri ve ne tâ’ifeden idüklerin yazup bildüresin. Bu husûsda gereği gibi mukayyed olup re‘âyâya te‘addî olmakdan hazer idesin.

99 *Bolu sancağı kadılarına: Ordu-yı hümâyûn için ne mikdar zahire gönderileceğinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Maksûd Çavuş'a ve çavuş-oğlanlarından Rüstem ve Muhib ve Dervîş'e virildi.
Fî yevmi'l-‘îdi'l-ekber sene 966

Bolı sancağı kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem size niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup ordu-yı hümâyûnum içün koyun ve arpa ve sâ’ir zahîre tedârük idesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ emrüm üzre cem‘ olınan koyun ve arpayı her birinüzün taht-ı kazâsında ne mikdâr ise İznikmid'e irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:

Her birinüz taht-ı kazânuzda ne mikdâr koyun ve arpa tedârük itmişsenüz te’hîr itmeyüp sâhibleri ve yâhûd vekîlleri ile mahall-i me’mûra irsâl idesiz ki, anda emrüm ta‘yîn olmışdur. Getürdüklerinde te’hîr itdürilmeyüp sâhiblerine bî-kusûr akçası teslîm olınup kabz olınur. Bu husûs mahall-i ikdâm ve cây-ı ihtimâmdur. Ana göre her birinüz taht-ı kazânuzdan ne mikdâr koyun ve arpa gönderdüğinüzi ve kimlerün idüğin yazup defter idüp mühürleyüp bile gönderesiz ki geldüklerinde ana göre taleb olına. İhmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin.

[Yev]mü's-sebt fî 3 Şevvâl sene 966 [09.07.1559]

100 *Kütahya kadısına ve Carullah Çavuş'a: Ordu için toplanan koyunlardan yarısının gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Cârullâh Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Kütahya kādîsına ve Cârullâh Çavuş'a hüküm ki:

Sen ki Cârullâh Çavuş'sun, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp sâbıkā vârid olan emr-i şerîf mûcebince Kütahya sancağından koyun cem‘ olup Kütahya öninde hâzır olmışdur diyü arz itmişsin. İmdi, zikr olınan koyunun

nısfı ordu-yı hümâyûnum içün gelmesi lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, cem‘ olınan koyun ne mikdâr ise nısfın ordu-yı hümâyûnum içün sâhibleri veyâ vekîlleri ile ordu-yı hümâyûnuma gönderesin ve nısf-ı âharın girü yirlü yirinde koyasın. Sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mûcebiyle amel eyleyesin. Ammâ sağmalı koyun olmayup bıçağa yarar erkek koyun irsâl idüp ve ne mikdâr koyun irsâl idersen defterin bile gönderesin ki ana göre amel olına.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 6 Şevvâlü'l-mükerrem sene 966 [12.07.1559]

101 ***Çorlu kadısına ve mütevellisine: İmâret-i Âmire kilerinde bulunan nesnelerin mikdarının bildirilmesine dair.***

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Çorlı kādîsına ve mütevellîsine hüküm ki:

Bi'l-fi‘l anda olan imâret-i âmirenün kilârında ne mikdâr nesne vardur ve matbahında dahı ne mikdâr nesne vardur ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, imâret-i mezbûrenün bi'l-fi‘l kilârında yağ ve bal ve pirinç ve kilâra lâzım olan keresteden ve matbahında dahı lâzım olan evânîden ne mikdâr nesne vardur? Mufassal defter eyleyüp dahı mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

102 ***Boğdan voyvodasına: Azak ve Cankirman kalelerine düşmanın hareket etmesi üzerine; durumun gözden geçirilerek âsayişe, huzur ve emniyete mâni hâllerin giderilmesine dair.***

Yazıldı.
Sorpol nâm âdemine virildi.
Fî 7 Şevvâl sene 966

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Süleymân Çavuş elinden hükm-i şerîf vârid olup kal‘a-i Azak üzre küffâr-ı hâksârun hareketi olup ve Dimitraş nâm müfsid bile olup ol cânibe hâzır u nâzır olasın diyü emrüm olup, emrüm üzre her ne zamânda hâzır olup ammâ Petro nâm nehr-i azîm olup kayıksuz geçmeğe kābiliyyet olmayup ve senün kayıklarun olmadığın ve Cankirman kādîsı sana mektûb gönderüp küffâr-ı hâksârun hareketi olup Dimitraş-ı deniyy-i mel‘ûn anlar ile bile olup Cankirman'a hücûm-i şûmların mukarrer idüp ve sizden mu‘âvenet taleb itdüğin bildürmişsin. Andan gayrı her ne dimiş isen mâ‘lûm oldı. İmdi, çünki Azak cânîblerine varılmak sana asîr ise müretteb ü mükemmel düşmen yarağiyle hâzır u âmâde olup dahı anun gibi kal‘a-i Cankirman'a küffâr gelüp zarar kasdın iderse aslâ vü kat‘â te’hîr itmeyüp Âstâne-i devlet-medâr'uma olan ubûdiyyet ü rıkkıyyetün muktezâsınca eger kendü nefsünledür ve eger kifâyet mikdârı âdem göndermek iledür, her ne tarîkla olursa olsun, mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ idüp haklarından gelmen bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm zuhûra getüresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâmdur; ana göre dakΩka fevt itmeyüp mu‘âvenet ü müzâheretde mücidd ü merdâne olup gaflet ile kal‘aya ve ol cevânibe zarar irişdürmekden hazer idüp dâ’imâ a‘dânun ahvâl ü etvârın ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidin tetebbu‘ u tecessüs idüp ve müşârün-ileyh kādî ile haberleşüp dahı mahall iktizâ itdüğine göre amel idüp Dîvân-ı Hümâyûn'uma müte‘allık olan umûrdan ve a‘dânun def‘ u ref‘inde envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm zuhûra getüresin ve etrâf ü cevânibden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı yazup mütevâliyen i‘lâmdan hâlî olmayasın.

103 *Kral Ferenduş'a : Eğrililerin elçi geldikden sonra yaptıkları mefsedet ve aldıkları esir üzerine, ahidlerine aykırı harekette bulunmalarına mâni olunması hakkında.*

Yazıldı.
Ahd-nâme kîsesine koyılup Tercemân Murâd'a teslîm olındı.
Fî 11 Zi'l-ka'de sene 966

Ferenduş Kral'a nâme-i şerîf yazıla ki:

Hâliyâ Solnok Begi Mahmûd *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Budun Beglerbegisi Tuygun Paşa bu cânibe gelüp çayırda olmamuza fermân eyledüklerine binâ'en gelinüp zikr olınan çayırda ma'an ikāmet üzre iken Eğrilü ilçi geldükden sonra evvelâ Kendiriş nâm karyeden yedi yüz elli re's davar sürüp ve Kangen nâm karyeden iki martolos ile bir avrat alup ve Peşte'ye buğdayımuz gelürken sekiz yüz keyl zahîremüz alup ve bu cânibe harclık irâd iderken üç yüz guruş alup ve bu kulları bunda iken Solnok kurbinde Müslimânlarun olanca ineklerin sürüp ve Yûsuf nâm beşlüyi giriftâr eyledüklerinde anda muhâfazada olan guzât ve kümât potereye yetüp Eğri kal'ası'na değin kovup yetişmek müyesser olmayıcak, kal'a-i mezbûrenün çayırda bir mikdâr atlusı haberin alduklarında, basup on dört âdem ile otuz re's atların getürdiler ve irâd eyledükleri at ve âdemden bir ferd zâyi' olmayup hıfz olınmışdur. Emr-i şerîf neyse mûcebi ile amel olınur diyü bildürdi. İmdi, ahd ü emân içinde memleket ü vilâyetimüze bu vechile dahl ü ta'ârruz olmak câ'iz değildür. Gerekdür ki, mâ-beynimüzde olan mu'âhede muktezâsınca zikr olınan ehl-i fesâd her kim ise te'hîr olınmayup ele getürilüp gereği gibi haklarından gelinüp ve itdükleri ziyân bî-kusûr külliyyen tazmîn olınup ashâbına redd olına ki bir ferdün dahı âhde mugāyir bu makøle vaz' itmeğe iktidârı olmaya. Bu husûs içün Mahmûd *dâme izzuhu*'ya dahı hükm-i şerîf gönderilüp anlarun aldukları âdem ve espâb bî-kusûr teslîm olındukdan sonra berü cânibde habs olınan kimesneler atları ve sâ'ir espâbları ile ıtlâk olmak emr olınup min-bâ'd mâdâmki sizün tarafınuzdan ahde mugāyir vaz' olınmaya, berü cânibden dahı kimesneye ahd ü emâna mugāyir iş itdürmeyesin; idenlerün gereği gibi haklarından gelesin diyü tenbîh olmışdur. Siz dahi berü cânibden alınan eger âdemdür, eger sâ'ir davar ve espâblarıdur, bî-kusûr ashâbına redd itdürüp ehl-i fesâdun haklarından gelmen bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin ki, bâ'is-i te'kîd-i mebânî-i ahd ü emân idüğine iştibâh yokdur.

104 *Halep beylerbeyine: Selluriye Türkmenlerinin Ba'albek kazasında koyunlara verdikleri zarardan dolayı bunların dâvalarının görülmesi hakkında nâme-i hümâyûn.*

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 8 Şevvâl sene 966

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Hıms Sancağı Begi Hüseyin *dâme izzuhû* mektûb gönderüp livâ'-i mezbûra tâbi' Sellûriyye Türkmenlerinün Ba'lbek kazâsı'nda re'âyânun zirâ'atleri içinde koyun ziyânlık idüp çiğnedüklerinün emr-i şerîfle teftîşi içün üzerlerine vilâyet-i mezbûre kādîsı ve nâzırı ve sübaşısı varduklarında, âlât-ı harbile karşu gelüp âdemlerin yaralayup isyân üzere oldukları bâ'isden Türkmen-i mezbûrı teftîş idüp ehl-i fesâdın habs idüp Südde-i sa'âdet'üme arz idesin diyü fermân olınmağın ber-mûceb-i emr-i şerîf yaz evvelinde memlekete çıkup geldüklerinde kethudâları getürdilüp ehl-i şenâ'ati ihzâr idün diyü dikkat üzre tenbîh olınup talep olındukda ihzâr itmeyüp: *"Varalum, getürelüm"* diyü esâmîlerin yazdurup hîle idüp emr-i şerîfe itâ'at itmeyüp firâr idüp itâ'at-i Şer'-i Şerîf

itmeyenlerün isimlerin yazup bildürmiş. İmdi, sûreti ihrâc olınup sana irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan tâ'ifeyi ihzâr idüp dahı husamâsı ile berâber idüp ber-mûceb-i Şer'-i kavîm, hakk üzre da'vâların gördürüp kimesnenün üzerlerinde hakkı sâbit olursa Şer'ile ashâbına alıvirüp ol bâbda emr-i Şer'-i Şerîf neyse icrâ idüp yirine koyasın.

105 *Haleb beylerbeyisine: Humus sancağında Husayya Kalesi'ne tayin olunan atlılardan görevlerine gelmeyenlerin gediklerinin başkasına tevcih edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Hıms Sancağı Begi Hüseyin *dâme izzuhû* mektûb gönderüp livâ'-i mezbûrda Husayya kal'ası'nda ta'yîn olınan atlu bölüği huccâcun ve sâ'ir âyende vü revendenün mürûr itdüği yolların hıfz itmek içün ta'yîn olınup mezkûrlardan Hışân-oğulları dimekle ma'rûf Mehmed ve Ali ve Abdurrahîm nâm kimesneler berâtları târîhinden berü kal'aya gelmeyüp hıdmetde bulınmadukları sebebden der-i devlete arz olınmış idi. Hâliyâ hükm-i şerîf vârid olup hıdmetinde mevcûd olmayanlarun gedüklerin arz idesin diyü fermân olınmağın, tecessüs olındukda mezkûrlar mevcûd bulınmayup ve eben an-ceddin vilâyet-i Hıms re'âyâsından olup ve sâbıkdan fesâd ile müttehemler olup bir vechile kal'aya yazılmışlar ve kal'a-i mezbûre müstahfızlarından Ferec nâm kimesne dahı Yehûd-ı aslî olup ve sicillâtda mukayyed hırsuz olup bu makøle ehl-i fesâdun gedükleri emîn ü müstakΩm kimesnelere tevcîh olınmak lâzım olmasın arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, müşârün-ileyhe tenbîh eyleyesin ki, anun gibi kal'a-i mezbûre erenlerinden, hıdmetlerinde olmayup ihmâl ü müsâhelesi olanlarun gedüklerin âhara tevcîh eyleyüp arz eyleye.

[Yev]mü'l-hamîs fî 8 Şevvâl sene 966 [14.07.1559]

106 **Budin beylerbeyine:** *İslâm tarafından zarar verildiğine dair kraliçe ve kral oğlu vekillerinin şikâyet ettiği köyler hakkındaki tahkikat üzerine, fetholunan köylere onlar tarafından vâki' olacak müdahale ve taarruzun men' edilmesi için keyfiyetin kral oğluna bildirilmesi hakkında.*

Solnok beginün kethudâsına virildi.
Fî 9 Şevvâl sene 966

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Solnok Sancağı Begi Mahmûd *dâme izzuhû* mektûb gönderüp bundan akdem Kraliçe ve Kral-oğlı'nun vekîlleri Dergâh-ı mu'allâ'ya gelüp varup vilâyetimüze İslâm cânibinden dahl olınup karyelerimüz gāret ü hasâret olınmakdan hâlî değildür diyü şekvâ eyledüklerinde, husûs-ı kazıyyenün görilmesi bâbında fermân-ı celîlü'ş-şân vârid olmağın Lipva'ya varılup Tımışvar Sancağı Begi Mustafa'nun mahzarında teftîş olınup taleb eyledükleri karyelerün küllîsin vilâyet kâtibi tahrîr eyleyüp ekseri cizyesin edâ eyleyüp hukøk ve rüsûmın edâ eylemiş köyler bulınup lâkin, ba'zı karyeler mezkûr cânibinden men' olınmağla harâca gelmeyüp, ammâ vilâyet kâtibi tevcîhi mûcebince sipâhî bendelerinün tezkirelerinde mastûr bulınup erbâb-ı timar tasarrufında olan karyelere anlarun medhali olmayup, eyle olsa anlar dahı zikr olınan kurâ ahâlîsine sît ü sadâ iderler ki vilâyet Kral-oğlı'na virildi, İslâm cânibine varup gelmanuz diyü tenbîh itmeğin, memlekete ihtilâl virüp ve bi'l-cümle mahsûlât-ı hâssaya noksân-ı küllî olmışdur. Vilâyet kâtibi yazup sipâhîye tevzî' itdüği kurâdan gayrı fuzûlî bir cânibe tasarruf

olınmayup sâbıkā vilâyet, Ferenduş'a tâbi‘ olup Varad kal‘ası'nda (boşluk) Şemetlos palankası'n muhâsara idüp ba‘dehû Ferenduş, Hırvat Yanoş, varoş-ı mezbûrı ihrâk iyledüği esnâlar ki Kral-oğlı anda idi; ol zamânda kuvvet-i kāhire-i husrevânem ile feth olmış ba‘zı kurâya Kral-oğlı kendü enbâların üzre kâğıdlar gönderüp tenbîh idüp vilâyet külliyyen bize virilmişdür. Ehl-i İslâm dahl itmez dimekle bu cânibe itâ‘at eyleyen köyler dahı küliyyen rücû‘ itmişlerdür diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, göresin; kazıyye arz olduğı gibi ise anun gibi Kral-oğlı henüz vilâyet-i Erdel'e dühûl itmezden mukaddem Ferenduşîler elinden kuvvet-i kāhire-i mülûkânemle feth ü teshîr olınup kitâbet olınup havâss-ı hümâyûna ve beglerbegiler ve begler kullaruma ve sâ’ir zu‘amâ ve erbâb-ı timara virilen kurâ ve mezâri‘a anlar tarafından ol vechile dahl ü ta‘arruz olınursa men‘ u def‘ eyleyüp vech-i meşrûh üzre Memâlik-i mahrûse muzâfâtından olan nevâhî vü kurâya anlar tarafından kimesneyi dahl itdürmeyüp men‘ile memnû‘ olmayanları yazup Kral-oğlı'na bildüresin ki ol asıllarun gereği gibi haklarından gelüp tenbîh ü te’kîd eyleye ki, bir dahı kimesne bu asl vaz‘ itmeye.

107 *Biga beyine ve Edremit kadısına: Biga ve Karasi sancaklarında bulunan eşkiyâdan Ahmet Fakih, oğlu İbrahim ve ortağı Çırpanoğlunun şeriate göre muhakeme edilmesi ve haklarından gelinmesine dair*

Yazıldı.
Arz getüren Mustafa'ya virildi.
Fî 9 Şevvâl sene 966

Biga begine ve Edremid kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Karesi ve Biga sancaklarında vâkı‘ olan ehl-i fesâd ü şenâ‘at ele getürilüp haklarından gelinmek ve gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına buldurmaları ve siyâset olınmaları içün vârid olan emr-i şerîf muktezâsınca nefs-i Balıkesrî'ye bi'z-zât gelinüp mukaddemâ Edremid Kādîsı Mevlânâ Kemâl, arz itdüği üzre sûhte adına olup cemî‘-i ehl-i fesâda serdâr olan Çırpan-oğlı dimekle müte‘âref Yörüğe, kasaba-i mezbûreden Ahmed FakΩh b. Eldelik (?) mâldâr Yörüğün oğlı İbrâhîm, tîb-i hâtırile yoldaşı olup, bundan akdem Rûm-ili vilâyetine gidüp beş-altı aydan sonra gelüp bir-iki ay Çırpan-oğlı yigirmi nefer mikdârı yoldaşlariyle mezkûr Eldelik (?) Ahmed FakΩh evinde yataklandığı şâyi‘ olup hattâ yigirmi bin mikdârı akçayı Ahmed FakΩh'e bir sûret ile virdükleri Müslimânlarun ma‘lûmı olup oğlı İbrâhîm zikr olınan ehl-i fesâdlardan ayrılmayup bile gidüp tekrâr fesâd ü şenâ‘at üzre olup yollar kesüp ve evler basup katl-i nüfûs ve gāret-i emvâl olınduğı ecilden Ahmed FakΩh ele getürilüp oğlı İbrâhîm ve şerîki Çırpan-oğlı ve gayrı müfsidleri bulmak teklîf olınup ele getürmek sadedinde iken sefer-i hümâyûna fermân olınmağla teveccüh olup mezbûr Ahmed FakΩh yarar kefîllere virilüp bulmasın uhdesine alup tecessüs üzre idüğin arz eylemişsin. İmdi, mezkûrlarun ele getürilüp Şer‘ile haklarından gelinmesi lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa toprak kādîsı ma‘rifetiyle onat vechile mukayyed olup her ne tarîkla olursa ele getürüp dahı hak da‘vâ idenleri berâber idüp hakk üzre teftîş idüp üzerlerine Şer‘ile sâbit olan hakkı ashâbına alıvirdükden sonra ol bâbda emr-i Şer‘-i kavîm neyse icrâ idüp fesâd ü şenâ‘atleri zâhir olanlarun Şer‘ile mahallinde haklarından gelüp fitne vü fesâdlarından ol cevânibi emîn ü sâlim idesin.

108 *Vezir Ferhad Paşa'ya: Hazırlanan kadırga ile evvelce gönderilen kadırgaların Samsun, Sinop ve öteki sahillerde tarassut ve muhafaza hizmetlerinde bulunmaları ve yalılarda bir gemi ve kayık bırakılmaması hakkında.*

Yazıldı.
İskender Çavuş ile gönderildi.
Fî 8 Şevvâl sene 966
Bâ-hatt-ı şerîf.
Hatt-ı şerîf, Paşa hazretlerindedür.

Vezîr Ferhâd Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ hâzır olan kadırganun mu‘accelen yarın çıkup varup Samsun ve dahı öte ol yalıları sıyırdup ve sâbıkā irsâl olınan kadırgalara dahı tenbîh itmesin emr idüp ve bir yaya-baş[ı] ile yigirmi beş yeniçeri kullarum bile irsâl olmasın emr idüp ol bâbda agalarına tenbîh olup **buyurdum ki**:

(Boşluk) Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ‘at te’hîr ü terâhî itmeyüp zikr olınan kadırganun levâzım ü mühimmâtın ve peksimâdın tedârük idüp dahı müretteb ü mükemmel mu‘accelen çıkarup irsâl idesin ki Karadeniz kenârların ve Sinob ve Samsun ve dahı öte yalıları ve limanları ve gemi yanaşmağa kābil olan mevâzı‘ı gicelerde ve gündüzlerde yoklayup sıyırdup yalılarda ve limanlarda aslâ vü kat‘â gemi ve sandal ve sâ’ir gemi kısmından bir nesne komayup ve mukaddemâ irsâl olınan kadırgalara dahı gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyüp me’mûr oldukları üzre anlar dahı yalıları görüp gözedüp hıdmetlerinde dakΩka fevt itmeyeler. İhmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idüp tamâm basîret üzre olup ve uğraduğı yalılara ve limanlara ve gemi gelmeğe kābil olan yirlere onat vechile tenbîh ü te’kîd eyleye. Aslâ vü kat‘â bir gemi komayalar, onat vechile hıfz ideler. Ve yarın ahşâma değin çıkarup irsâl eyleyesin ve yalılarda vâkı‘ olan kādîlara ve vilâyet halkına gereği gibi tenbîh ideler ki, yalılara gemi getürmeyüp ve kadırgayı ne vakit göndereceğün yazup bildüresin.

109 *Bursa kadısına: Ordu-yı hümâyûn için üç adet kasabın gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Orducı Mustafa'ya virildi.
Fî 9 Şevvâl sene 966

Burusa kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp ordu-yı hümâyûnuma dört bin re’s koyun irsâli içün vârid olan emr-i şerîf mûcebince hâzır bulınan iki bin re’s koyun ile üç nefer kassâb irsâl olınup bunda hâzır kassâb kalmamışdur. Mukaddemâ Südde-i sa‘âdet'e koyunları ile irsâl olınan üç nefer kassâb ordu-yı hümâyûn hıdmeti içün kalmaların arz eylemiş. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan kassâblarun ordu-yı hümâyûnuma geldükleri ma‘lûm olmamağın gitmiş bulınmışlar. Mezbûrları girü ordu-yı hümâyûnuma irsâl idesin ki gelüp kassâblık ideler.

110 *Şile kadısına: Bazı deveci at oğlanları ve orducular gibi kimselerin cebren narh harcı ve ücretsiz mal ve zahire almalarına meydan verilmemesi, buna cesaret edenlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sinân Çavuş'a virildi.

Şili kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûrdan Ömer Halîfe ve Pîr Mehmed ve Mahmûd ve Şa‘bân ve ba‘zı kimesneler gelüp devecilerden ve at-oğlanlarından ve orducılardan ve gayrıdan çok kimesler gelüp iki ev bir yirde olmamağın ba‘zısı aslâ bir akça virmeyüp cebren otluğımuz ve samanımuz alup ba‘zımuzun tarlasına katır ve deve salup ve ba‘zımuzun evlerine girüp

espâbımuz alduklarından gayrı avratımuza ve oğlanımuza tecâvüz itmek isterler. Meclis-i Şer‘a da‘vet itdüğimüzde şetm idüp gitdüklerin bildürüp ve yasakcı ta‘yîn olınup narh-ı rûzî üzre akçamuz alıvirüp bize zulm itdürmeyeler diyü recâ eyledüklerin arz eylemişsin. İmdi, eyyâm-ı hümâyûn-ı adâlet-makrûnumda kimesneye bu makøle te‘addî olmağa rızâ-yı şerîfüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Halka tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, anun gibi gelüp zahîre isteyenlerden narh-ı rûzî üzre hakların virmeyenleri da‘vet-i Şer‘-i Şerîf idüp hakların taleb ideler. Anun gibi mu‘ânedet ü muhâlefet idenleri her kim olursa memleket halkı sana getüreler; sen dahı Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin ki re‘âyâya te‘addî idenün bir vechile hakkından geline ki, sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola. Dâ’imâ bu bâbda mukayyed olup kimesneye ta‘allül itdürmeyüp müft ü meccânen nesnelerin aldurmayasın ve arz itdüğün üzre yasakcı dahı irsâl olınur.

111 *Segedin beyine: Segedin'den Budin'e kadar yollarda emniyet ve selâmetin temini ve gelen gidenlerin mal ve canlarının muhafazası hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Hızır'a virildi.
Fî 12 Şevvâl sene 966
Âmed sûret. Deftere sûret-i hüküm yazıldı.

Segedin [begine] hüküm ki:

Mektûb gönderüp Segedin'den Budun'a gelince vâkı‘ olan yollar hâlî vü beyâbân olmağın Memâlik-i mahrûse hıfz u hırâset olınup hâs (?) olmak içün Harka nâm mahalde Haymana'dan elli nefer müsellem ta‘yîn olmak recâsına bundan akdem arz itdüğünde kimesnenün yazılu ra‘iyyet ve a‘yân-ı Haymana'dan mahall-i mezbûrda elli hâne müsellem tavattun itdürilmek içün hükm-i şerîfüm verilmeğin, nehr-i Tuna'da vâkı‘ olan Varadin ve İlok ve Erdud iskelelerinden geçüp Budun'a giden yolcı Segedin'e tâbi‘ Sonbor kal‘ası'na gelüp andan Budun'a müteveccih olup zikr olınan Harka cânibinden giden yollar münsedd olduğından gayrı Sonbor nâhiyesinde nehr-i Tuna'ya karîb olan karyeleri Sigetvar nâm harbî kal‘anun haydukları gâret itmekden hâlî olmadığı sebebden memleketün hıfz u hırâseti ve yollarun emni içün nâhiye-i mezbûrda yeniden gelüp tavattun iden karyelerden kimesnenün yazılu ra‘iyyeti olmayan Haymana'dan sâbıkā fermân olınan elli nefer müsellem yirine elli nefer tüfeng-endâz müsellem yazılup ve bunlardan gayrı otuz nefer müsellem dahı muhâfaza hıdmetine ta‘yîn olınup cümle seksen nefer tüfeng-endâz piyâde olup zikr olınan iskelelerden geçüp Budun'a giden yolcı, Bane nâm parkana değin gönderi gidüp ve her zamânda memleketün muhâfaza hıdmetinden hâlî olmayalar diyü arz itdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Mâdâmki arz itdüğün üzre zikr olınan mevâzı‘ı kemâl-i emânet ve hüsn-i istikāmet ile hıfz u hırâset eyleyüp âyende vü revendenün mâllarına ve cânlarına harâmî haydukdan zarar u gezend irişdürmemek üzre müsellem olup hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin.

112 *Eflâk voyvodasına: Memleket ve reâyânın selâmet ve refahlarına Boğdan voyvodasıyla birlikte hareket ederek dikkat ve gayret etmesi hakkında.*

Yazıldı.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp vilâyet-i Erdel'e ve sâ’ir ol cevânibe müte‘allık ba‘zı husûslar arz idüp âdemün dahı her ne takrîr itmiş ise alâ-vechi't-tafsîl ma‘lûm-ı şerîfüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, dâ’imâ eger Erdel taraflarından ve eger sâ’ir her cevânibi dâ’imâ tetebbu‘ u tecesüsden hâlî olmayup ahvâl ü etvârların ma‘lûm idüp hıfz u

hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp Boğdan voyvodası kulum ile dahı yek-dil olup emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmi'nân-ı ra'iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp a'dâ taraflarından gaflet üzre olmayup eger Erdel taraflarından ve eger sâ'irden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın. Gaflet ile memleket ü vilâyete ve re'âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp basîret ü intibâh üzre olasın.

[Yev]mü'l-ahad fî 10 Şevvâl sene 966 [15.07.1559]

113

Anadolu kadılarına: Tedavi için İzmir kefere kethudâsına teslim olunan ve iyileştikten sonra firar eden kürek suçlularının yakalanmasına dair.

Yazıldı.

Anadolı kādîlarına hüküm ki:

Dârende Yorgi nâm zimmî gelüp nefs-i İzmir'de kefere kethudâsı olup sene-i sâbıkada donanma-yı hümâyûnum ol cânibe vardukda, kapudanum kürekde olan mücrimlerden on üç nefer kimesneyi marîz olmağın kendüye timar itmek için teslîm olınup mezbûrlar ifâkat bulup habs olınmışlar iken bir gice mahbesi bozup gaybet itdüklerinde müşârün-ileyh avdet idüp gelüp zikr olınan mücrimleri taleb idüp gaybet itmiş bulınmağın kendüye bulmak teklîf idüp kefîle virdüğin arz itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, zikr olınan mücrimler kangınuzun taht-ı kazâsında bulınursa mecâl virmeyüp ele getürüp gaybet iderlerse yataklarına ve duraklarına ve bi'l-cümle Şer'ile buldurması lâzım olanlara buldurup ele getürüp hisâr-erenlerinden yarar âdemlere koşup gönderüp küreğe konmak içün Rodos begine teslîm itdüresin ve gönderdüğinüz âdemlere tenbîh idesin ki, teslîm olınduğına temessük alup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ammâ bu bahâne ile ol gaybet iden kimesnelerden gayrı kimesnelere dahl ü tecâvüz olmakdan hazer idesin.

114

Edirne kadısına: Hani Hatun'un eşyasını çalan kimselerin yakalanmaları hakkında.

Mezbûre hâtûna virildi.
Fî 11 Şevvâl sene 966

Edirne kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Hani nâm hâtûnun evine girüp espâb serika idenlerden Yevmci-oğlı Ali ve Çıkışmaz-oğlı Dervîş nâm kimesneleri gönderesin diyü hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Fevt olup kilâb ekl eyledüği istima' olındı diyü arz eylemiş idün. Hâliyâ mezkûre hâtûn Südde-i sa'âdet'üme gelüp mezkûrlar içün bi'l-fi'l hayâtda olup Filibe['de] görinmişler diyü eyitdüği ecilden **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, mezkûrları onat vechile tetebbu' u tecessüs itdürüp her kande ise be-her hâl ele getürüp ve mezkûr Çıkışmaz-oğlı'nun anasın bile gönderesin.

115

105 numaralı hükmün mükerreridir.

Yazıldı.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hıms begi mektûb gönderüp livâ'-i mezbûrda Husayya kal'ası'nda ta'yîn olınan atlu bölüği huccâcun ve sâ'ir âyende vü revendenün mürûr itdüği yolların hıfz itmek için ta'yîn olınup mezkûrlardan Hışân-oğulları dimekle ma'rûf Mehmed ve Ali ve Abdurrahîm nâm kimesneleri berâtları yazılmayıdan berü kal'aya

gelmeyüp hıdmetinde bulınmadığı sebebden devlete arz olınmış idi. Hâliyâ hükm-i şerîf vârid olup hıdmetinde bulınmayanlarun gedüklerin arz idesin diyü fermân olınmağın tecessüs olındukda mezkûrlar mevcûd bulınmayup ve eben an-ceddin vilâyet-i Hıms re'âyâsından olup ve sâbıkdan fesâd ile müttehemler olup bir vehile kal'aya yazılmışlar ve kal'a-i mezbûre müstahfızlarından Ferruh nâm kimesne dahı cehûd-ı aslî olup ve sicillâtda mukayyed hırsuz olup bu makøle ehl-i fesâdun gedükleri emîn ü müstakΩm kimesnelere tevcîh olınmak lâzım olduğı arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, müşârün-ileyhe tenbîh eyleyesin ki, anun gibi kal'a-i mezbûre erenlerinden hıdmetlerinde olımayup ihmâl ü müsâhelesi olanlarun gedüklerin âhara tevcîh eyleyüp arz eyleyesin.

116 *Gelibolu ve Malkara kadılarına: Çingene taifesinin ispençelerini toplamaya memur olan Koçi Çavuş'un kötü muamelesinden dolayı tutulup gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Çingânelere virildi.
Fî 11 Şevvâl sene 966

Gelibolı ve Migalkara kādîlarına hüküm ki:

Sen ki Migalkara kādîsısın, mektûb gönderüp Çingâne tâ'ifesinün ispençeleri cem'ine me'mûr olan Koçi Çavuş, livâ'-i Gelibolı'da olan Çingânelerün ispençelerin cem' itmek içün ta'yîn eyledüği Ali b. Mesîh nâm kimesne livâ'-i mezbûrda vâkı' olan kādîlıklara geldükde, maslahatı ma'rifet-i kādî ile ve emr-i şerîf ve defter-i münîf mûcebince görilüp on beş-yigirmi nefer levend ile gezüp fukârayı karyelerde dutup yetmiş-seksener akça ispençelerin almayınca ıtlâk itmeyüp, virmeyenleri der-zencîr idüp karye karye gezdürüp envâ'-ı zulm ü te'addîsi zâhir olup ve yanında biri birine muhâlif üç dürlü mühürler bulınup hîç vechile te'addîsi def' olmadığın arz eylemiş.

İmdi, mezkûrı dutup der-zencîr idüp yanında bulınan mühürleri alup, hak da'vâ ider kimesne varsa, bir def'a Şer'ile fasl olmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer'-i kavîm hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; mezkûr kimesneden Şer' u kānûn ve deftere muhâlif eger ispençeden, eger sâ'ir me'kûlât kısmından her nelerin almış ise ki Şer'ile sâbit ola, Şer'ile sâbit olan hakların ashâbına alıvirüp ve ne mikdâr kimesnenün hakkı alınup ve ne makøle hukøk alındığın yazup defter idüp mühürleyüp mezkûr ile bile yarar âdemler ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Sübaşı bile mübâşir olup hadd-i Şer'den tecâvüz itmeye.

117 *Edirne kadısına: Cisr-i Mustafapaşa'da yapılacak imaret ve mescit hakkında.*

Yazıldı.

Edirne kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Mustafa Paşa köprisi kurbinde binâsı fermân olınan imâretün kurbinde binâ olınacak mescidün kâr-nâmesi irsâl olınup **buyurdum ki:**

Anun gibi ustada vüs'at var ise irsâl olınan resim üzre mescidün binâsına dahı mübâşeret idesin; yoğise imâret tamâm oldukda mübâşeret idüp itmâma irişdüresin; ammâ resimde menâre iki olmışdur, bir itdüresin.

118 *Segedin Beyi Derviş Bey'e: Sigetvar Kalesi Beyi Hırvat Marko ve avanesiyle yapılan savaş münasebetiyle sancağın korunmasında basiret üzere bulunmasına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Ferruh'a virildi.
Fî 12 Şevvâl sene 966

Segedin Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Sigetvar nâm harbî kal‘anun hayduğı livâ’-i mezbûra tâbi‘ Sonbor nâhiyesinde nehr-i Tuna yalısında vâkı‘ olan karyeleri bir-iki def‘a gāret idüp ve Sonbor varoşından defe‘âtle harâc taleb itmeğin sen emr olınan vilâyet tahrîrinde iken nâhiye-i mezbûrenün hıfzı içün Ferruh nâm âdemün ve ba‘zı yarar koşup ve Beşlü Agası Hızır Aga ve sâ’ir beşlü tâ’ifesi ve müsellemler ta‘yîn olınup muhâfazada iken kal‘a-i mezbûrenün begi olan Hırvat Marko nâm mel‘ûn, kal‘a-i mezbûre hayduklarından yüz yirmi beş nefer tüfeng-endâz yarar hayduk intihâb idüp ve dört nefer yarar kâfiri üzerlerine serdâr idüp ve iki bayrak virüp kal‘a-i mezbûre varoşın gārete gönderüp zikr olınan kefere ba‘zı arabalar ihrâk ve ba‘zı arabalarına binüp nehr-i mezbûrı ahşâm zamânında geçüp sabâh zamânında varoş-ı mezbûrun yigirmi hânesin ihrâk bi'n-nâr ve buldukları espâbı gāret idüp mezbûr voyvoda ve beşlü agası ve sâ’ir müsellemler akablerince irişüp ceng ü cidâl idüp bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ küffâr münhezim olup serdârlarınun üç neferinün başı ile seksen beş baş kesilüp ve dokuz nefer diri alınup ve sâ’ir olan alınup mezkûrlarun yoldaşlıkların arz itmişsin. İmdi, arz itdüğün üzre hıdmetde bulınanlara hâllerine göre inâyetüm olup **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, dâ’imâ basîret üzre olup sancağınun hıfz u hırâsetinde ve ehl-i fesâd ü şenâ‘at ve hayduk u harâmînün ele getürüp bunun gibi haklarından gelmek bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm üzre olup emn [ü] emân-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. Ol cânibe ahd-nâme-i hümâyûnum irsâl olınup anlar dahı hayduk u harâmîlerin zabt idüp memleket ü vilâyete anlar tarafından aslâ zarar erişmemek üzre [emrüm] olmışdur. Mâdâmki anlar tarafından dahl olınmaya, sizden dahı dahl itdürmeyesin. Ammâ şöyle ki, anlar haydukların zabt itmeyüp bu makøle fesâd ideler, aslâ mecâl virmeyüp ele getürüp mahallinde haklarından gelesin; a‘dâdan gaflet üzre olmayasın.

119 *Vezir Ferhad Paşa'ya: İstanbul'a gelecek olan Amasya Müftüsü Cürcan ile Vâiz Hayreddin için mesken tedarikine dair.*

Yazıldı.
İbrâhîm Çavuş'a virildi.
Fî 10 Şevvâl sene 966

Vezîr Ferhâd Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Amâsiyye Müftîsi Mevlânâ Cürcân ile anda Vâ‘iz olan Mevlânâ Hayreddîn Südde-i sa‘âdet'üme gelmek üzre olup mesken lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, mezkûrlara sâkin olmak içün bir mesken tedârük idün ki geldüklerinde Çavuş ile irsâl olınur. Varup teslîm itdükde tedârük olınan mekânda kondurup emrüm olmayınca kimesne ile buluşdurmayasın.

[Yev]mü'l-isneyn fî 11 Şevvâl sene 966 [17.07.1559]

120 ***Siverek beyine: Ekrât taifesinden adam katledenlerin haklarında şeriate göre lâzım gelenin icra olunarak fesada meydan verilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Ahmed Kethudâ'ya virildi.
Fî 12 Şevvâl sene 966

Siverek begine hüküm ki:

Siverek kādîsı mektûb gönderüp Siverek'de vâkı‘ olan Ekrâd tâ’ifesi benüm hâtûnum veyâ kızum fülân nâm nâ-mahrem ile kelimât eyledi diyü ol kimesneyi hilâf-ı Şer‘-i Şerîf katl idüp harmanların ve damların ihrâk idüp begler bu makøle fesâd idenlerün haklarından gelmeyüp cerîmelerin almak ile içlerinde âdet olup her senede kırk-elli nefs telef olup bu makøle fesâd idenlerün cerîmesin almayup yirlerine kısâs ideler diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda göresin, arz olındığı gibi ise anun gibi âdem katl iden kimesneleri ele getürüp husamâsiyle berâber idüp ahvâllerin kādî ma‘rifetiyle Şer‘ile teftîş idüp bi-hasebi'ş-Şer‘ sâbit ü zâhir olanlara mecâl virmeyüp Şer‘ile lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyasın; cerîmelerin alup ıtlâk itmekden hazer idesin. Şöyle ki, ol asl âdem katl iden kimesnelerün üzerine katl husûsı bi-hasebi'ş-Şer‘ sâbit ola, mahallinde Şer‘ile lâzım gelen icrâ olınmayup akçaları alınup koyıvirile, anlara olacak ukøbet sana olmak mukarrerdür; ana göre mukayyed olup ehl-i fesâda ruhsat vermeyüp bi-hasebi'ş-Şer‘ fesâdı zâhir olanların Şer‘ile haklarından gelesin. Min-ba‘d kimesneye bu makøle fesâd itdürmeyesin.

121 ***Siverek beyine ve kadısına: Reâyâya zulmeden eminler ile timar ve zeâmet sahipleri hakkında şeriate göre muamele ifası ve itaat etmeyenlerin bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Siverek begine ve kādîsına hüküm ki:

Sen ki kādîsın, mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûrede vâkı‘ olan emînler ve erbâb-ı timardan ve zu‘amâ vü ümerâ âdemleri re‘âyâya zulm ü te‘addî idüp Şer‘-i Şerîfe da‘vet olındukda gelmeyüp inâd idüp hukøk-ı nâs zâyi‘ olup re‘âyânun şekvâ üzre olup bu makøle kimesnelerün Şer‘-i Şerîf'e ihzâr olınmasın bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, sen ki sancak-begisin göresin; re‘âyânun ba‘zı kimesnede Şer‘î hakları olup meclis-i Şer‘a da‘vet olındukda itâ‘at itmeyenleri kādî sana bildürdükde Şer‘-i Şerîfe muhâlif te‘allül ü nizâ‘ itdürmeyüp ihzâr itdüresin ki, bi-hasebi'ş-Şer‘ teftîş olınup Şer‘ile da‘vâları görilüp fasl olına; eslemeyüp itâ‘at-i Şer‘ itmeyenleri, her kim ise isimleriyle yazup bildüresin ki Şer‘a muhâlefet idenlerün gereği gibi haklarından geline.

122 ***Karahisâr-ı Şarkî sancağı yayaları beyine: Yayabaşıların hizmetlerinde nöbetleri üzere kullanılmaları ve hizmetlerine gelmeyenlerin tutulup küreğe konulması hakkında.***

Yazıldı.

Kara-hisâr sancağı yayaları begine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Kara-hisâr sancağında Sıçanlu ve Yalak nâhiyelerinde yigirmi altı buçuk ocak yaya-başılığun mahsûli, hâssa-i hümâyûna ilhâk olınup mezkûr yaya-başılığun yayaları hıdmet teklîf olındukda, *"hâss olduk"* diyü hıdmete gelmeyüp emr-i Pâdişâhîye itâ'at itmedükleri, bundan akdem Dergâh-ı mu'allâ'ya arz olındukda emr-i Pâdişâhî vârid olup hâss olan yaya-başılığı timarıdur, zikr olınan piyâdeler hâss olmayup mezkûrlara sâ'ir piyâdeler gibi kemâ-kân edâ'-i hıdmet itdüresin diyü fermân olınmağın zikr olınan yigirmi altı buçuk ocaklardan karye-i Ceviz-ağaç'dan Ebû-Bekir ve karye-i Bayatcuk'dan Çakır ve karye-i Ayvalu'dan mezkûrlar hıdmet üzerinde mevcûd olup ve karye-i Ahmed Beg'den Satı ve Pursin (?) ve Pîr Ahmed ve karye-i Öküz Beg'den Velî ve karye-i Ulu'dan Süleymân ve karye-i Akçaşehir'den Orhan: *"Çiftliğimüz mahsûli hâssa-i Hümâyûna iltizâm olmışdur"* diyü hıdmet üzerinde gayb idüp ve bundan gayrı on yedi ocağun piyâdeleri aslâ emr-i Pâdişâhîye itâ'at eylemediler ve karye-i Ceviz-ağaç yigirmi dokuz ocak olup on beş buçuk ocağı hâssa-i hümâyûna ilhâk olınan ve on üç buçuk ocağı yaya-başılığı hissesi olup Yalak ve Akcı [Akçaşehir] dahı yigirmi iki ocak, on bir ocağı hâssa-i hümâyûna ilhâk olınandandur ve on bir ocağı dahı yaya-başılık hissesidür. Piyâdeleri dahı hıdmet teklîf olındukda, *"biz hâss olduk"* diyü hıdmete gelmeyüp gaybet eyledüklerin ve her hıdmet vâkı' oldukda nizâ'dan hâlî olmadukların arz eylemişsin. İmdi, hâss olan yaya-başılarun timarı mahsûlidür, yaya-başıları hâss olmış değildür. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, eger hâss yayalardur ve eger yaya-başılar hissesi yayalarıdur, her birin nevbetlerinde vâkı' olan hıdmetlerine kullanup hîç vechile özr ü bahâne itdürmeyesin. Şöyle ki; mezbûrlardan biri nevbetlerinde vâkı' olan hıdmete gelmeyüp inâd ideler, sen te'dîb idesin. Eslemeyüp emr-i şerîfe muhâlefet idenleri her kim olursa dutup küreğe gönderesin.

123 *Semendire sâbık Beyi Hüseyin Bey'e: Tayin olunan Sancak Beyi Bâlî'nin gelmesine kadar sancağın korunmasına devam etmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş Hüseyin'e virildi.
Fî 11 Şevvâl sene 966

Sâbıkā Semendire Begi olan Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Sancak-begi olan Bâlî *dâme izzuhû* sancağına varınca, sen girü anda sâkin olup livâ'-i mezbûrı hıfz u hırâset itmek emr idüp **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh varınca, kemâ-kân livâ'-i mezbûrda oturup hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt itmeyesin. Vardukda, gelüp sancağuna gidesin.

124 *Pojega Beyi Veli Bey'e: Pojega sâbık Beyi Halil Bey'in ölümü üzerine Ösek varoşunu basan haydutlardan sancağın korunmasına ve eşkiyânın ele geçirilmesine dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Murâd'a virildi.
Fî 10 Şevvâl sene 966

Bir sûreti dahı tekrâr yazılup mezbûra virildi.

Pojega Begi Velî Beg'e hüküm ki:

Ösek kādîsı mektûb gönderüp bundan akdem livâ'-i Pojega Begi Halîl fevt olmağla iki yüz mıkdârı hayduk cem' olup Ösek kazâsına tâbi' Ürdük varoşı'nı sene sitte ve sittîn ve tis'a-mi'e Cemâziye'l-âhir'inün on beşinci gicesinde basup getürilmeğe kābil olan espâbların aldukdan sonra varoş-ı mezbûre ve parkanına yir yir âteş koyup ihrâk olındığı istima' olındukda varoş-ı mezbûr üzerine varılup nefs-i varoşda sâkin olan re'âyâdan otuz nefer dahı evleri içinde bârgîrleri ve davarlariyle ihrâk olup ve üç nefer kimesne katl olınup ve beş kişi diri alındı diyü heber virdiler ve mukeddemâ zikr olan varoş iki yüz hâneden mütecâviz olup bi'l-fi'l sekiz ev kalup mâ'adâsı külliyyen ihrâk olup, mezbûr varoşun parkan-ı mezbûrı tecdîd olmağa ihtiyâc-ı tâmm olduğın iltimâs itdüklerin arz itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ'imâ mukayyed olup göresin; arz olındığı gibi midür, nicedür? Yazup bildüresin ve min-ba'd sancağunı gereği gibi hıfz u hırâset idüp hayduk u harâmîden zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp anun gibi ahde mugāyir ol cânibden vaz' sâdır olup hayduk u harâmîleri zabt olınmaya, her ne tarîkla olursa ehl-i fesâdı ele getürüp haklarından gelüp emn [ü] emân-ı vilâyet ve refahiyyet ü itmînân-ı ra'iyyet bâbında enva'-ı mesâî'-i cemîle zuhûra getüresin; gaflet ile bu makøle fesâd olmakdan hazer idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 13 Şevvâl sene 966 [19.07.1559]

125 ***Sofya kadısına: Sofyada Kara oğulları Nasuh ve Abidin'in kasaplık hizmetiyle İstanbul'a gönderilmesine dair.***

Çavuş-başına virildi.
Fî [Yev]m-i m[ezbûr]

Sofya kādîsına hüküm ki:

İstanbul kādîsı mektûb gönderüp koyun emîni gelüp nefs-i Sofya'da sâkin Kara-oğulları dimekle ma'rûf Nasûh ve Abdî nâm kimesnelerün yedişer sekizer kassâblık hıd-metine yarar kulları ve on beş yigirmi yük mikdârı akçaya kudretleri olmağın, vilâyet-i Rûm-ili'nde kassâblık idüp bunda zahîre olmağa kābil koyunları celeblerden alup sâl be-sâl Selânik'e iledüp telef itmekle, bunda zahîre koyunına müzâyaka çekilür; mezkûrlar mahmiyye-i İstanbul kassâblığına mahal kimesnelerdür diyü haber virdüğin arz itmeğin, mezkûrlar sermâyeleri ile irsâl olınmaların emr idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, bir ân te'hir ü tevakkuf itdürmeyüp mezkûrân kimesneleri sermâye ve kassâblık hıdmetine lâzım olan havâ'icleriyle mahmiyye-i İstanbul'a kassâblık hıdmetiyçün mezkûr koyun emînine teslîm eyleyüp irsâl idesin ki gelüp mahmiyye-i mezkûrede kassâblık hıdmetin ideler. Husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâmdur; mu'accelen irsâl itmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

126 ***Bağdad beylerbeyine: Musul'daki boyahane mahsulâtının maaş alanlara verilmesi ve bunların miktarının bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Şa'bân Kethudâ'ya virildi.
Fî 16 Şevvâl sene 966

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp hükm-i şerîf vârid olup nefs-i Musul'da vâkı' olan boya-hâneden kādîlar[a] araz ta'yîn olınan vezâ'if, asl-ı mahsûlden ziyâde olup ba'zı kimesnelere cihet ihdâs idüp deftere muhâlif cihetler virdükleri ecilden boya-hâne mahsûlin mîrîye zabt idesin diyü emrüm olmağın, emrüm üzre zabt olınurken ba'zı ulemâ vü sâdât gelüp defter mûcebince mutasarrıf oldukları vazîfeleri kat'

olduğına mütezaccir oldukların ve ahvâlleri arz olınmasın recâ itdüklerin bildürmişsin. İmdi, vazîfesi olanlarun kemâ-kân vazîfeleri virilmek emr idüp **buyurdum ki:**

Henüz zabt olınmamışsa min-ba'd dahl itmeyüp eger nesne zabt olınmış ise dahı Hazîne'den ihrâc idüp her kimesnenün ne mikdâr hakkı zabt olınmış ise bî-kusûr teslîm idesin; ammâ, zikr olınan boya-hâne her senede mahsûli ne mikdârdur ve şart-ı vâkıf defter muktezâsınca vezîfeye mutasarrıf olanlar ne mikdârdur ve sonradan ihdâs olanlar ne mikdâr ve ihdâs olınan kimesnelerün her birinün vezîfeleri ne mikdârdur ve ihdâs olanlardan müstahıkk olanlar kimlerdür, istihkākı olmayanlar kimlerdür? Mufassal defter idüp, defteri Südde-i sa'âdet'ime gönderesin. Ammâ kimesneye vazîfelerin kemâ-kân tasarruf itdürüp kimesneye dahl ü ta'arruz itmeyesin.

127 *Şam beylerbeyine: Şam sancağında adam katleden ve fesad çıkaran sipahilerden Barak oğlu Süleyman ve kardeşinin hapsedilip mallarının satılması ve haklarında şeriate göre lâzım gelenin icra olunması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 18 Şevvâl sene 966

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Şâm sancağında havâss-ı hümâyûndan Mu'azzamiyye ve Ruhayna nâm karyeler halkı âdem cem' idüp ba'zı sancak vaz' idüp Kostanika nâm karyenün üzerine gelüp sekiz nefer âdemlerin katl idüp âdem gönderilüp tetebbu' olındukda ele girmeyüp karye halkınun kendü hâllerinde olanları sana gelüp fesâd idenler Şâm sipâhîlerinden Barak-oğlı Süleymân ve karındaşı ve kurâda mütemekkin olan nâ'ibdür diyü haber virdüklerin ve mezkûrun üzerinde mâl-ı mîrî olduğın ve bundan gayrı mezkûr, ba'zı kurâ halkın nâ-hak yire katl idüp fesâd ü şenâ'atinün nihâyeti olmadığın Kārâ kādîsı i'lâm itdüğin bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrı ve karındaşın ele getürüp habs idüp dahı üzerlerinde ne mikdâr mâl-ı mîrî varsa espâb ü emlâklerin bey' itdürüp alup kifâyet itmezse kefîllerinden cem' eyledükden sonra katl-i nefs itdüği Şer'ile sâbit olursa Şer'ile lâzım geleni ba'de's-sübût mahallinde icrâ itdürüp yirine koyasın ve ne mikdâr deyni olup, ne mikdârı tahsîl olduğın ve bâkΩ ne kalduğın yazup bildüresin.

128 *Bergama ve nahiyeleri ile Güzelhisar kadılarına: Küffâra deryadan zahire alan reislerin ele geçirilip İstanbul'a gönderilmesi ve küffâra mahsul verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Receb'e virildi.
Fî 11 Şevvâl sene 966

Bergama ve nevâhî-i Bergama ve Güzel-hisâr kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp Südde-i sa'âdet'den emr-i şerîf vârid olup küffâr-ı hâksâra ve deryâya tereke virilmesün diyü fermân olınmağın tereke virilmez iken, hâliyâ Güzel-hisâr kazâsına tabi' Deniz-değirmeni nâm mevzı'â Kara-burun'dan Ahmed ve Nasûh ve Ma'din nâm re'îsler dâ'imâ gemi ile gelüp Güzel-hisâr ve Bergama ve nevâhî-i Bergama ve Tarhala kazâlarından zahîre cem' idüp dârü'l-harbe alup gitmek ile vilâyete küllî müzâyaka virüp şimdiki hâlde mezbûr mevzı'da dahı zahîre cem' itmek içün niçe pâre gemiler olup men' itmek içün âdem irsâl olındukda varan âdemi gemide olan levend tâ'ifesi katl itmek kasdın itdüklerin bildürmişsin. İmdi, her ne tarîkla olursa zikr olınan re'îsleri ele getürüp kayd ü bend ile

Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp ve anun gibi fesâd idenleri il-eri ile ele getürüp ve gemilerinün dahı dümenlerin alup ve dârü'l-harbe tereke virdükleri yanunda sâbit olduğı üzre sûret-i sicillerin bile gönderüp min-ba‘d emr-i şerîfüme mugāyir deryâya küffâr-ı hâksâra tereke virdürmeyesin. Anun gibi deve ile ve sâ’ir davar ile deryâya bey‘ içün terekesin getürenlerün terekelerin anda narh-ı rûzî üzre bey‘ idüp küffâr-ı hâksâra ve deryâya virdürmeyesin.

129 *Rumeli beylerbeyine ve yol üzerindeki kadılara: Üsküp Beyi Atâî Bey'in adamlarının Üskübe sâlimen ulaştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.

Rûm-ili beglerbegisine varınca yol üzre vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ Üsküb Begi olan Atâ’î *dâme izzuhû*'nun âdemlerinden dârende Hüseyin Voyvoda üç nefer yoldaşiyle bilâd-ı müşârün-ileyhe gidüp menâzilde dahl olmamak bâbında hükm-i hümâyûnum taleb itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Mezkûrlar her kangınuzun [kazâsına] dâhil olurlarsa menâzil ü merâhilde hilâf-ı Şer‘ kimesne mâni‘ u müzâhim olmayup dahl ü ta‘arruz kılmaya.

130 **Boğdan voyvodasına:** *Boğdan'da hapsedilen Üsküdar imareti kasaplarının koyunlarıyle İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hristo nâm âdemine virildi.
Fî 14 Şevvâl 966

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem ba‘zı kimesneler anda koyun almak içün vardukların ve kimler idüği ma‘lûmun olmadığın arz eyledüğün ecilden, mezbûrları habs idüp kimler idüğin yazup bildüresin ve bu emrüm olmışdı. Hâliyâ Üsküdar imâreti kassâblarından oldukların arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Mezbûrları, cem‘ itdükleri koyunları ile mahrûse-i İstanbul'a gönderesin.

131 *Rodos sancağı beyine: Mısır kapudânı tarafından denizde rast gelinip zaptedilen kâfir gemilerinin eşyalarıyla beraber İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 15 Şevvâl sene 966

Rodos sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Mısr kapudanı mektûb gönderüp bundan akdem emr-i şerîf mûcebince deryâ muhâfazasında iken râst gelinüp alınan kâfir barçalarınun içinde olan espâbların, mukaddemâ re’îsleri söziyle bin kantâr keten ve sekiz yüz aded hâm gön ve üç çuval bahâr ve bir çuval penbe ve dört çuval yapağı ve iki çuval günlük arz olınmışdı. Emr-i şerîf vârid olup, zikr olınan barçalarun içlerine âdem koyup gönderesin diyü fermân olınmışdı. Zikr olınan gemileri Rodos limanı'na koyup Rodos efendisin gemilerün üzerlerine iletüp defter olınsun dinildükde re’îsler eyitdiler: *"Gemilerde olan espâbı biz sahîh diyelüm, boşalmağa ihtiyâc yokdur. Evvelâ Sakız gemisinde iki yüz yigirmi sekiz çuval keten ve altı yüz seksen beş aded gön ve iki çuval günlük vardur ve bir barça Ceneviz'dür ve içinde iki yüz yetmiş dokuz çuval keten ve beş yüz yigirmi beş aded gön ve iki*

çuval penbe ve iki çuval ülfül ve iki çuval zencebil ve bir kafes darçın ve dört çuval yapağı vardur. Ammâ espâb dahı ziyâde olmakdur" diyü kādî ma'rifetiyle zikr olınan barçalarun anbârları mühürlenüp ve içlerine bir[er] yarar re'îsler konup Rodos limanı'nda hıfz olındı diyü arz eylemişsin ve mevlânâ[-yı] müşârün-ileyh dahı vech-i meşrûh üzre zikr olınan espâblar için Dergâh-ı mu'allâ'ma mühürlü defter göndermiş. **Buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan gemileri ve defter mûcebince içinde olan espâbı bile yarar âdemler ile Dergâh-ı mu'allâ'ma gönderesin. Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup gönderdüğün âdemlere tenbîh idesin ki, mezkûr gemilerün âlât ü espâblarından ve defter mûcebince içinde olan espâbdan nesne zâyi' olmak ihtimâli olmaya.

[Yev]mü'l-cum'a fî 15 Şevvâl sene 966 [21.07.1559]

132 *Rodos Beyi Ali Bey'e: Rodos'un muhafazası için yanındaki baştarde ile gidip kapudânı Piyale'ye mülâki olması hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 15 Şevvâl sene 966

Sâbıkā Rodos Sancağı Begi olup hâliyâ Rodos-ili[vii] Begi olan Ali Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Rodos Begi olan Ahmed *dâme izzuhû*'ya hükm-i şerîfüm gönderilüp anun gibi Mısr kapudanı ol cevânibde ise Rodos'un ve ol cevânibün hıfz u hırâsetin ana ısmarlayup, senün yanunda olan altı pâre gemi ile ve senünle kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* yanına varup hıdmetde bulınmak emr olınup anun gibi müşârün-ileyh Şücâ' ol cevânibde değilse kendü beş pâre gemi ile Rodos hıfzında olup sana bir yarar kalita virüp kendü baştarden ve ol kalita ile müşârün-ileyhe irsâl itmen emr olmışdur. **Buyurdum ki:**

Anun gibi mûmâ-ileyh Şücâ', ol cevânibde olup müşârün-ileyh Ahmed gitmelü olursa kendü baştarden ile bile gidüp, eger kendü gitmelü olmayup sen müstakıl gitmelü olursan emrüm üzre bir yarar kalita alup dahı kendü baştarden ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağiyle te'hîr itmeyüp varup müşârün-ileyh kapudanuma mülâkΩ olup dahı vech-i münâsib gördüği üzre dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte'allık olan umûrda bezl-i makdûr eyleyesin.

133 *Rodos Beyi Ahmed Bey'e: Rodos civarını muhafazası için Mısır kapudânı Şucâ'ın tayin edildiğine ve Kapudan Piyale Paşa ile birlikte hizmette bulunup korsan ve levent taifesinden memleketi muhafaza etmelerine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Rodos Begi Ahmed Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ ol cevânibün hıfz u hırâseti için Mısr Kapudanı Şücâ' ta'yîn olınup ve sen ve sâbıkā Rodos Begi olan Ali *dâme izzuhû* kendü baştardesiyle müreteb ü mükemmel, kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* yanına varup hıdmetde olmanuz emr idüp ol bâbda müşârün-ileyhimâya dahı hükm-i şerîfüm yazılup irsâl olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi müşârün-ileyh Şücâ' ol cevânibde ise hükm-i şerîfi ulaşdurup gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, eger Rodos câniblerin ve ol etrâfları gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp sen müşârün-ileyh Ali ile mûmâ-ileyh kapudanuma mülâkΩ olasın. Şöyle ki, mûmâ-ileyh Şücâ', ol câniblerde olmayup Rodos etrâfınun dahı hıfz u hırâseti lâzımsa mûmâ-ileyh Ali *dâme izzuhû*'nun baştardesinden gayrı bir yarar kalita dahı müşârün-ileyhe teslîm eyleyesin ki, iki pâre gemi ile ol varup müşârün-ileyh kapudanuma mülâkΩ olup sen yanunda kalan beş pâre gemi ile ol cevânibi gereği gibi savn u sıyânet eyleyüp küffâr-ı hâksârdan ve

sâ'ir korsan ve levend tâ'ifesinden memleket ü vilâyete ve nevâhî vü kurâya ve müsâfirîn-i bahre bi-inâyeti'llâhi te'âlâ zarar u gezend irişdürmeyüp hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt itmeyesin diyü hükm-i hümâyûnum sana ne günde varup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin. Ve müşârün-ileyh Şücâ''a dahı tekrar hükm-i şerîf gönderilüp ol cevânibde değilse de gelüp sana mülâkΩ olmak emrüm olmışdur. Ol gelince te'hîr idüp geldükde sen dahı te'hîr itmeyüp emr üzre varup müşârün-ileyh yanına gidesin.

134 *Mısır Kapudanı Şucâ Bey'e: Rodos ve etrafının muhafazası için Kapudan Piyale Paşa ile buluşmasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Mısır Kapudanı Şücâ' Beg'e hüküm ki:

Rodos Begi olan Ahmed *dâme izzuhû*'ya kapudanum yanına varmak emr olınup, sen Rodos'ı ve ol cânibleri hıfz u hırâset itmek emr idüp ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîfüm gönderilüp anun gibi sen ol cevânibde bulınursan kendü varup mûmâ-ileyhe gitmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, anun gibi sen ol taraflarda isen, müşârün-ileyh emrüm üzre varup kapudanum[viii] *dâme ikbâlühû*'ya gitdükde yanunda olan gemiler ile Rodos ve ol etrâf ü cevânibi andan gayrı hıfz u hırâseti lâzım olan yalıları ve mevâzı'ı gereği gibi hıfz u hırâset ve zabt u sıyânet eyleyüp küffâr-ı hâksârdan ve korsan ve sâ'ir harâmî levend kayıklarından kılâ' u bikā''a ve nevâhî vü kurâya ve re'âyâ vü berâyâya ve sâ'ir müsâfirîn-i bahra bi-inâyeti'llâhi te'âlâ zarar u gezend irişdürmeyüp hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt itmeyüp, gaflet ile bir cânibe ve yâhûd vâridîn-i bihâra küffâr-ı hâksârdan ve yâhûd sâ'ir korsan harâmî levend tâ'ifesinden zarar irişdürmekden ziyâde hazer idüp tamâm basîret üzre olasın.

135 *Mısır Kapudanı Şucâ Bey'e: Rodos ve civarının gereği gibi muhafazası için Kapudan Piyale Paşa ile birleşmesi hakkında.*

Bu üç hükmün birer sûretleri dahı yazılup Kurd Kethudâ'ya çavuş-başı ile teslîm olup deryâdan gönderilmişdür.
Fî yevm-i mezbûr sene 966
Yazıldı.
Âdemi Husrev'e virildi.
Fî 15 Şevvâl sene 966

Mısır Kapudanı Şücâ' Beg'e hüküm ki:

Rodos begine, yanında olan gemiler ile kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* yanına varmak emr olınup Rodos'un muhâfazası sana fermân olınmağın **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp Rodos'a varup müşârün-ileyhe mülâkΩ olasın ki ol varup müşârün-ileyh kapudanuma mülâkΩ olup emr üzre sen Rodos'ı ve ol cevânibi gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp küffâr-ı hâksârdan ve sâ'ir korsan harâmî levend kayıklarından kılâ' u bikā'a ve nevâhî vü kurâya ve sâ'ir müsâfirîn-i bihâra zarar u gezend irişdürmeyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin. Ammâ te'hîr itmeyüp Rodos'a varasın ki, sen varmayınca ol çıkmayup (boşluk) te'hîr idüp avk itmekden hazer idesin ve Mısır beglerbegisine îsâl için sana bir hükm-i şerîf gönderilmişdür. Anı dahı ulaşdurasın.

136 *Antalya kadısına: Mısır Kapudanı Şucâ Bey nezdine gidecek adamının gecikmeden ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.

Bu dahı.

Antâliyye kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Mısr Kapudanı Şücâ‘ *dâme izzuhû*'nun âdemi Husrev müşârün-ileyhe irsâl olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp müşârün-ileyhe îsâl eyleyesin.

137 *Yanbolu kadısına: Zağra Eskisi kadısının, suçluları Prizrin beyine bildirmemesi sebebinin tahkikine dair.*

Yazıldı.
Begün âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 18 Şevvâl sene 966

Yanbolı kādîsına hüküm ki:

Sâbıkā Pirzrin Begi olup muhâfazaya ta‘yîn olınan Hızır, mektûb gönderüp Zağra-eskisi kazâsında birkaç âdemler katl olınup ba‘zı fesâd olup hıfz-ı memleket içün virilen hükm-i şerîfi kādîya gönderildükde iltifât eylemeyüp: *"Ben bu ahvâli Âstâne-i sa‘âdet'e arz eyledüm"* diyü cevâb virüp kādîlığında vâkı‘ olan fesâdâtun ahvâlin i‘lâm eylemedüğinden gayrı gönderilen hükm-i şerîfün kendüye vâsıl olduğın dahı bildürmemiş diyü arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin, kazıyye arz eyledüği gibi midür, kādîlığında fesâd ü şenâ‘at ider kimesne var mıdur; gönderilen hükm-i şerîfe adem-i iltifâtı vâkı‘ midür, taht-ı kazâsında vâkı‘ olan ehl-i fesâd ü şenâ‘at mûmâ-ileyhe i‘lâm eylemedüğinün aslı nedür? Tamâm ma‘lûm idinüp dahı vukø‘ı üzre yazup bildüresin.

138 *Kudüs-i Şerif ve Trablus kadılarına: Kudüs-i Şerif'te imâret-i âmire mütevellisi Bayram'ın ve vakıf kiracısının zimmetleri hakkında şeriate göre muamele ifasına dair.*

Yazıldı.
Şâm çavuşlarından Ali Çavuş'a virildi.
Fî 16 Şevvâl [sene 966]

Kuds-i Şerîf ve Trablus kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Kuds-i Şerîf Mütevellîsi olan Turgud mektûb gönderüp İmâret-i Âmire Mütevellîsi Bayrâm'un emr-i şerîf üzre muhâsebesi görilüp teftîş oldukda zevâ’id-i evkāfdan beş bin beş yüz doksan üç altun ve yigirmi beş buçuk pâre makbûzâtı bulınup ve sene 963'de hâsıl olup muvâza‘a tarîkıyle bey‘ eyledüği zeyt bahâsından yüz altmış altun ve dokuz altun dahı vakf kurâda ekdürüp kısmın virdüği buğday bahâsından zâhir olup ve bi'l-cümle zimmetinde beş bin yedi yüz altmış (boşluk) altun zâhir olup, beş bin üç yüz yigirmi altunı kabz olup Haleb hazînesine teslîm olınup temessük dahı alınmışdur ve hâliyâ mezbûr Bayrâm'un zimmetinde zevâ’idden dört yüz kırk iki flori ve on sekiz pâre kalup ve kendüye üç kıst şartıyle bin yigirmi altuna bey‘ olınan câmûs bahâsından bir kıstı ki, üç yüz kırk altun olur, üzerine lâzım olmış iken virmeyüp gaybet idüp ve Trablus'da vâkı‘ olan hânları Ali nâm bir müflise kefîlsüz icâreye virüp şimdilerün mezbûr müste’cirün zimmetinde iki bin beş yüz altun kesri olup virmeğe kādir değildür diyü arz itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, ihzâr-ı husamâ kılup göresin; kazıyye arz olındığı gibi olup mezbûr Bayrâm'un zimmetinde zâhir olan mâl-ı vakf ki eger zevâ’id-i evkāfdandur ve eger zikr olınan zeyt ve buğday bahâsındandur ve bey‘ olınan câmûs kıstıdur ve eger zikr olınan hânları icâreye alan mezkûr Ali'nün kesr-i iltizâmındandur ki bi-hasebi'ş-Şer‘ sâbit ü zâhir ola, ol bâbda şol ki muktezâ-yı Şer‘-i kavîmdür, amel eyleyüp[ix]…

139 ***Cezayır beylerbeyine: Mesina'da toplanan İspanya donanmasının Fransa'dan gelecek donanmayı beklediklerine dair verilen haber üzerine, Rodos sâbık Kapudanı Ali ile Kapudan Kurdoğlu Ahmed'in ve İstanbul'dan da bazı gemilerin gönderildiğine ve sahillerin muhafazasına dair.***

Yazıldı.
Paşa hazretlerine virildi.
Fî 15 Şevvâl sene 966
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp, gönüllü re’îslerden Karaca Ali nâm re’îs bir yarar dil getürüp küffâr-ı hâksârun ahvâlinden sü’âl itdüğünde İspanya[-i] makhûrun seksen iki pâre kadırgasiyle on pâre kalitası Mesina'da mevcûd olup ve kırk pâre gemi dahı Françe'den gelmesi mukarrerdür, ana te’hîr iderler. Bu cümle gemiler, Mesina'da olan beglerbegi başbuğ ta‘yîn olınup ve buna bâ‘is olan dört Arab şeyhleridür; ikisi Cerbe'den ve ikisi Trablus'dandur; Turgud Beg'ün üzerine varmak mukarrerdür diyü cevâb virdüğin ve sen dahı asker tedârük itmek üzre olup ve tekrâr dil almak içün âdem gönderüp sen Magrib câniblerine teveccüh itdügün bildürmemişsin. Ammâ bu husûsun def‘ u ref‘ine sen ne vechile tedârük itmek üzre olduğun bildürmemişsin. İmdi, arz itdüğün üzre sâbıkā Rodos Kapudanı olan Ali ve hâliyâ kapudan olan Kurd-oğlı Ahmed, mu‘accelen gemileri ile varup sana mülâkΩ olmak içün ve Rodos Boğazı'n Mısr kapudanı hıfz itmek içün ulak ile ahkâm-ı şerîfe gönderilüp ve Südde-i sa‘âdet'ümden dahı ba‘zı gemiler tedarük ü ihzâr olınup mu‘accelen sana gönderilmek üzre olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda senün dahı fikr ü firâsetün ve tedârükün ne vechile olduğın ve sâ’ir a‘dânun vâkıf olduğun ahbârın ve fikr ü fâsid ve hayâl-i kâsidlerin yazup bildüresin. Dâ’imâ gaflet üzre olmayup hıfz u hırâsetinde mücidd ü merdâne olup gaflet ile el-iyâzü bi’llâhi te‘âlâ donanma-i hümâyûna ve kılâ‘ u bikā‘a ve nevâhî vü kurâya küffâr-ı hâksârdan zarar u gezend irişdürmeyüp tamâm basîret ü intibâh üzre olup ve ne haber alup ve ne vechile tedârük üzre olduğun yazup bildüresin. Şöyle ki, arz itdüğün üzre Trablus'a yapışmalu olurlarsa ol bâbda dahı senün tedârükün ne tarîkla olur, anı dahı bildüresin.

[Yev]mü'l-cum‘a fî 16 Şevvâl sene 966 [22.07.1559]

140 ***Ferhad Paşa'ya: Rodos'a gidecek Kocaeli Beyi Ali Beyin gemilerine mülâki olmak üzere beş para kadırga hazırlanıp sevk olunması ve Karadenizden gelen kadırganın Trabzon ve diğer yalıları yoklamak üzere tekrar Karadenize gönderilmesi hakkında.***

Ferhâd Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Rodos Sancağı Begi olup hâliyâ Koca-ili Begi olan Ali'nün kendü kadırga ve kalitasiyle ve beş pâre kadırga dahı ihzâr olınup cümle yedi pâre gemi ile gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Emr olınan beş pâre kadırganun eger kürekcisidür ve eger cengcisidür ve sâ’ir levâzım ü mühimmâtı her neyse tedarük idüp müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyle ihzâr eyleyüp hîç bir mâddede kusur u noksânların kodurmayup müşârün-ileyhün öteden getürdüği bir kadırga ve bir kalita ile ki cümle yedi pâre olur, müşârün-ileyh ile emrüm üzre irsâl eyleyesin ki, varup mülâkΩ olup hıdmetde bulına ve Karadeniz'den gelen kadırgayı dahı bu gice girü ol cevânibe irsâl idesin ki, Trabzon ve

Karadeniz yalıların varup yoklayup onat vechile yalılarda olan kādîlara ve sâ'ir il-erine gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleye ki yalıları ve limanları ve gemi yanaşmaya kābil olan mevâzı'ı gicelerde ve gündüzlerde gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp aslâ yalılarda ve limanlarda gemi kısmından nesne kodurmayup, bir vechile hıfz ideler ki, gaflet ile gelüp ol cevânibden bir tarafa firâr itmek ihtimâli olmaya. Bu husûs mühimdür; te'hîr itmeyüp bu gice girü irsâl idesin. Ve kapudana gönderilecek gemileri dahı mu'accelen levâzımların ihzâr idüp in-şâ'allâh üç dört güne dek irsâl idesin; te'hîr olınmaya ve ne vechile tedârük itdüğün bildüresin.

141 *Şam beylerbeyine: Şam Çavuşları Kethudâsı Çadırcı oğlu Mehmed'in babasını öldürtmesinden dolayı sorguya çekilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 18 Şevvâl sene 966
Kādî-asker arz idüp örf buyurıldı diyü arz ola.
İrsâl olmışdur.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem Şâm çavuşları kethudâlığı virilen Çadırcı Hacı-oğlı Mehmed nâm kimesne Şâm'a gelüp hıdmetkârlarına: *"Babamı katl idün, sizi âzâd ideyin"* diyü tahrîk idüp, kendü cem'iyyete gelüp mezkûr Çadırcı Hacı'yı şehr içinde bağçesinde ahşâma karîb zamânda âbdest alurken dört-beş nefer kimesne iki hıdmetkârları ve ba'zı mezkûr Mehmed'ün re'âyâsı, üzerine girüp urup yıkup sonra bir ip ile boğup taşra çıkarken şehir kādîsı ile sübaşısı muhâfaza içün gezerken bir eli kanlu kimesneye râst gelüp sü'âl itdüklerinde bilâ-cebr: *"Çadırcı Hacı'yı oğlının tahrîki ile katl eyledük"* [diyü] ikrâr ü i'tirâf idüp mahkemede sicillâta kayd idüp ve firâr iden yoldaşları dahı ele getürilüp anlar dahı ikrâr idüp mezkûr Mehmed, Şâm kal'ası'nda habs olındukda niçe Müslimânlar gelüp, babasiyle adâveti var idüğin şehâdet eylediler diyü arz eylemişsin. İmdi, mezbûra örf olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Mezkûra örf-i ma'rûf idüp, kazıyye neye müncer olursa arz idesin. Ammâ katl olınup telef-i nefsden ziyâde hazer idesin, örf-i ma'rûf ile örf idesin.

142 *Bursa kadısına: Ordu-yı hümâyûn için toplanan koyunlar ile kasap Murat'ın gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Burusa kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem emr ile cem' olınan dört bin re's koyun ordu-yı hümâyûnum içün irsâl olmasın ve mezbûr kassâblardan Murâd nâm kassâb dahı bile gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşları oğlanlarından Mehmed vardukda, ta'yîn olınan koyunı ve mezbûr kassâbı teslîm idüp irsâl idesin.

143 *Zaim Edel Toyca'ya: Vulçıtrın Beyi ile Akıncı Beyi Süleyman Bey'in, Akkirman taraflarındaki hizmetlerine iltihak eylemesi hakkında.*

Yazıldı.
Kendüye virildi.
Fî 18 Şevvâl sene 966

Ze'âmet tasarruf iden Edel (?) Toyca'ya hüküm ki:

Hâliyâ Vulçıtrın Sancağı begi ile Akıncı Begi Süleymân *dâme izzuhû*'ya cümle akıncı

tâ'ifesiyle Akkerman câniblerinde hıdmet emr olınup senün dahı varup müşârün-ileyh yanında hıdmetde olman emr idüp **buyurdum ki**:

Te'hîr itmeyüp varup yarar yiğitler ile müşârün-ileyhün yanında vech ü münâsib gördüği üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınasın.

[Yev]mü's-sebt fî 18 Şevvâl sene 966

144 ***Ardahan Bey'i Sinan Beye: Şehzade Bâyezid'in İran tarafına firarı ihtimaline binaen İran Şahı Tahmasb'a yazılan nâme-i hümâyûnu kendisinin götürmesine dair.***

Pâye-i serîr-i a'lâya gönderilüp, okunup hatt-ı şerîf mûcebince tashîh olınup, yazılup Paşa hazretlerine virildi.
Fî 20 Şevvâl sene 966

Ardahan Begi Sinân Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ isyân üzre olan oğlum Bâyezîd firâr idüp öte cânibe varmak ihtimâli olmağın ol bâbda vâlâ-cenâb-ı devlet-nisâb-ı sa'âdet-intisâb-ı siyâdet-iktisâb el-mahfûf bi-sunûfi letâ'ifi avâtıfi'l-Meliki'l-İlâh mu'izzu's-saltana Tahmasb Şâh'a nâme-i hümâyûnum yazılup anun gibi varup ilticâ iderse mâ-beynde olan müvâlât muktezâsınca girü bu cânibe gönderilmek i'lâm olınmışdur. Eyle olsa anlarun ahvâl ü etvârların senün ma'lûmun olmağın, nâme-i hümâyûnumı sen alup gitmen emr idüp **buyurdum ki**:

İn–şâ'allâhü'l-e'azz alınup teslîm itdüğünde cenâb-ı celâlet-me'âbum tarafından dahı ağızdan takrîr idesin ki, müşârün-ileyhün ele getürilmesiyçün külliyyen Rûm-ili askeri ve ba'zı kapum halkı ve ba'zı yeniçeri kullarum ile vezîrüm Mehmed Paşa ve ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* ile dahı umûmen Anadolı ve Karaman ve Rûm ve Dulkādirlü askeri beglerbegileri akabince ılgar ile serhadde karîb oldukların bildürüp anun gibi mezbûr oğlum varup vilâyetlerine dâhil olursa eger mâ-beynimüzde olan sulh u salâhun istihkâmı murâdlariyse mu'âhede-i şerîfüm üzre ele getürüp dahı bu cânibe gönderüp teslîm ideler. Ammâ şöyle ki, varmalu olursa ele getürüp atebe-i ulyâ-menziletüme irsâl ideler. Mâ-beynde olan binâ'-i sulh u salâh, mü'ekked ü müşeyyed olup, mâdâmki anlar tarafından ahde mugāyir vaz' olmaya, berü cânibden dahı olmak ihtimâli yokdur. Şöyle ki: Vilâyetlerine dâhil ola, akabince varan asâkir-i fevz-me'âsire ve müşârün-ileyh oğluma gereği gibi tenbîh ü te'kîd olmışdur. Mâdâmki nâme-i hümâyûnumun cevâbı gelüp vâsıl olmaya, memleketlerine dâhil olmayup re'âyâ vü berâyâya dahl ü tecâvüz itmeyüp, serhadd-i Memâlik-i mahrûse'mde bir münâsib olan mahalde nâme-i hümâyûn-ı behcet-makrûnumun cevâbına tevakkuf ideler. Ana göre sen dahı iki-üç menzili bir eyleyüp isti'câl üzre anlara ulaşasın. Kış mevsimi gelmedin sahîh haber alup gelesin.

Bir sûreti dahı yazılup Paşa hazretlerine virildi. Fî 7 Zika'de sene 966.

[Yev]mü'l-ahad fî 19 Şevvâl sene 966 [25.07.1559]

145 ***Kral Ferenduş'a nâme-i şerîf: Kendisi ile yapılan ahidnâmenin gönderildiğine dair.***

Yazıldı.
Dîvân-ı Hümâyûn'da okunup makbûl olmışdur.
Murâd ile ilçiye gönderi[ldi].

Fî 11 Zi'l-ka'de sene 966
Ahd-nâme kîsesine konıldı.

Ferenduş Kral'a nâme-i şerîf yazıla ki:

Bundan akdem atebe-i ulyâ-menziletimüzde olan ilçinüz mâ-beynimüzde olan barışıklık ahvâlin size bildürdükde, ol bâbda ahd-nâme-i sadâkat-mashûbunuz vârid olup ba‘zı husûslar şart u beyân olup ana göre te’kîd-i mebânî-i ittihâd içün Dergâh-ı sa‘âdet-medârı'muzdan ahd-nâme-i hümâyûnumuz virilmek murâd olmış, her ne ki tahrîr olmışsa alâ vechi't-tafsîl pâye-i serîr-i âlem-masîr-i husrevâneme arz u takrîr olup ilm-i şerîf-i hıdîvânem muhît u şâmil olmışdur. İstid‘ânuz üzre atebe-i gerdûn-iktidârımuz tarafından dahı ahd-nâme-i muhâlasat-meşhûn yazılup müşârün-ileyh ilçinüze size irsâl içün teslîm oldukda ahd-nâme-i hümâyûnumuzda tahrîr olınan ba‘zı merâma sizün cânibinüzden vârid olan ahd-nâmede mukayyed değildür. Ana mugāyir olıcak ben cevâba kādir olmazam dimeğin ahd-nâme-i şerîfimüz ile bu nâme-i hümâyûnum irsâl olındı. Gerekdür ki, ahd-nâme-i hümâyûnumuz vusûl buldukda, mazmûn-ı sa‘âdet-mektûbı ile amel olınup hilâfına cevâz gösterilmeyüp eger cenâb-ı Hilâfet-me’âbımuz ile müvâlât ü musâfât üzre olmakdan mahzûr isenüz, dâ’imâ şart-ı ahd ü emân mer‘î tutılmakda envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûra getürüp ta‘yîn olınan virgünüz dahı irsâl olına ki re‘âyâ vü berâyânuz dâ’imâ âsûde olup huzûr-ı hâl ve ferâg-ı bâl ile kâr ü kisblerine meşgøl olalar.

146 *Kral oğluna ve Kraliçeye: Solnok civarında yapıldığından şikâyet ettikleri yağmalama ve esir alma halleri hakkında Tameşvar Beyi Kasım Paşa'ya teftiş yaptırılmakda olduğundan ve taraflarından da adam gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Yazılup pâye-i serîr-i a‘lâya gönderilüp makbûl olmışdur.
Hızır Çavuş ile gönderildi.
Fî 28 Şevvâl sene 966

Kral-oğlı'na ve Kraliçe'ye hükm-i şerîf yazıla ki:

Hâliyâ atebe-i ulyâmuza âdeminüz vârid olup bi'l-fi‘l Solnok Begi olan Mahmûd *dâme izzuhû* ma‘rifeti ile Solnok'da Ca‘fer Aga nâm kimesne Yuvan nâm karyenüz ve etrâfında dahı ba‘zı karyelerinüz urup re‘âyâyı esîr ve espâb ü emvâllerin gāret itdüklerin bildürmişsin. İmdi, bu bâbda teftîş olınup anun gibi eger re‘âyânuzdan ve sâ’ir espâb ü emvâlden nesne gāret ve esîr ol[ın]mışsa her kim itmişse zuhûra getürüp dahı esîr olınanları ıtlâk idüp ve alınan emvâl ü espâb dahı ashâbına redd olınup bu makøle fesâd idenleri her kim ise Südde-i sa‘âdet'üme arz itmek içün Tımışvar Beglerbegisi Kāsım *dâme ikbalühû*'ya hükm-i hümâyûnumuz irsâl olmışdur ki, gerekdür ki siz dahı müşârün-ileyhe yarar âdemlerinüz gönderüp bu husûs mahallinde emrüm üzre görilüp hak zâhir olup bu fesâdı idenler kim idüğin bilüp arz itdükde bir vechile haklarından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola ve ne mikdâr esîr alınmış ise ıtlâk olınup ve gāret olınan espâb ü emvâllerin ashâbına bî-kusûr teslîm ide ve sınur ta‘yîn olınmak husûsı içün Segedin Begi Dervîş *dâme izzuhû* ile sâbıkā Tımışvar Defterdârı olan Durmış *zîde mecduhû* ta‘yîn olınup irsâl olınmak üzredür. Mezbûrlar vardukda, siz dahı bir vechile tedârük idesiz ki bu def‘a hakk üzre görilüp fasl olup iki cânibün dahı re‘âyâsı istirâhat üzre olup a‘dâ tarafından dahı ol mahalde varanlara zarar u gezend irişmeye. Hüsn-i tedârük idüp gaflet itmeyesin.

147 *Kral oğlu ile Kraliçeye: Kral Ferenduş'un kralın üzerlerine asker göndermek üzere bulunduğuna dair kral oğlu ile kraliçenin mektuplarına karşı ahidnâme ahkâmı dairesinde hareket olunması ve teyakkuz üzere bulunulması hakkında.*

Yazıldı.

Bu dahı yazılup, içerüye gönderilüp makbûl olmışdur.
Bu dahı Hızır Çavuş ile gönderildi.
Fî 28 Şevvâl sene 966

Kral-oğlı'na ve Kraliçe'ye hüküm ki:

Hâliyâ atebe-i ulyâmuza mektûbınuz vârid olup Ferenduş Kral üzerinüze asker göndermek üzre olup ve kendüye virilen ahd-nâme-i hümâyûnumuzda siz bile eğlenüp şart olmamış ola ve ne denlü merâmınuz var ise ana virilmiş ola. Ungurus atluları ve niçe tüfenglü gönderüp serhadlerinüzde olan kimesneleri dahı igvâ itmek üzre oldukların bildürmişsin. Eyle olsa baban Yanoş Kral, kadîmden Âstâne-i devlet-âşyân'ımuza sadâkat ü ihlâs ile niçe zamân hıdmet idüp niçe inâyetlerüme mazhar vâkı‘ olup sonra senün dahı hakkunda envâ‘-ı şefekat ü merhamet-i husrevânem zuhûra gelüp baban ocağın sana inâyet idüp siz dahı yarar kullarum ve vilâyet ü memleketün sâ’ir Memâlik-i mahrûse'm gibi olup ve müşârün-ileyhe dahı yazılan ahd-nâme-i şerîfümde min-ba‘d senün bi'l-fi‘l taht-ı tasarrufunda olan eger vilâyet-i Erdel'dür ve eger gayrıdur, ol cânibden taht-ı yedünde olan yirlere kılâ‘ u bikā‘a ve nevâhî vü kurâya ve sâ’ir re‘âyâya dahl ü ta‘arruz olmamak şart olmışdur. Gerekdür ki siz dahı bu bâbda dâ’imâ basîret üzre mücidd ü merdâne olup, mâdâmki mu‘âhede-i şerîfüme mugāyir anlar tarafından sizün tasarrufınuzda olan memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya ve kılâ‘a dahl ü tecâvüz olınmaya. Siz dahı Südde-i sa‘âdet-merâmımuza olan sadâkat ü ihlâsınuz muktezâsınca dostluk şerâ’itin dâ’imâ mer‘î tutup anlarun memleket ü vilâyetlerine ve re‘âyâlarına ve sâ’ir kılâ‘ u bikā‘larına sizün cânibinüzden dahı ahde mugāyir kimesneyi dahl ü tecâvüz itdürmeyüp bu bâbda Budun ve Tımışvar beglerbegilerine mü’ekked ahkâm-ı şerîfe yazılup cümle beglerbegilerine müte‘allık olan asker halkı ile hâzır olup sizün cânibinüze nâzır olup anun gibi lâzım geldükde mu‘âvenet idesiz diyü emrüm olmışdur. Siz dahı a‘dâdan dahı gaflet câ’iz değildür; her zamânda teyakkuz u intibâh üzre olup ahvâl ü etvârların ve fikr ü firâsetlerin tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup ana göre tedârüklerin görüp emn [ü] emân-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmi’nân-ı ra‘iyyet ve zabt u rabt-ı vilâyet bâbında envâ‘-ı ikdâm eyleyüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı Südde-i sa‘âdet-penâh'uma i‘lâmdan hâlî olmayasın.

148 *Solnok Beyi Mahmud Bey'e: Eğri Kalesi keferesinin yaptıkları hırsızlık ve çapulculuk üzerine gönderilen adamların, aldıkları esir ve davarları geri vermeleri ve ahde göre hareket olunması hakkında.*

Yazıldı.

Solnok Begi Mahmûd Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp Eğri nâm harbî kal‘a keferesi gelüp senün ve ba‘zı kimesnelerün akça ve espâbların ve davarların gāret idüp gitdüklerinde akablerince âdem gönderilüp kendülere irişemeyüp kal‘a-i mezbûre altında bir mikdâr kefereye râst gelüp on dört nefer kâfir, bir mikdâr davarları alınup bi'l-fi‘l kefere habs olınup davarları hıfz olduğın bildürmişsin. Ol bâbda ahde mugāyir alınan davar ve espâb ve esîrleri bî-kusûr sana gönderüp teslîm itdükden sonra bu cânibden alınan kefere davarları bî-kusûr virile diyü Ferenduş Kral'a nâme-i hümâyûnum yazılup sana gönderildi.
Buyurdum ki:

Vardukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp ulaşdurup dahı berü cânibden alınan eger esîr ve sâ’ir akça ve espâbdur, bî-kusûr taleb idesin. Şöyle ki, gönderüp teslîm ideler, sen dahı alınan âdemlerin ve espâbların ve davarların bî-kusûr ol cânibe teslîm eyleyüp mâdâmki anlar tarafından ahde mugāyir vaz‘ sâdır olmaya, berü cânibden dahı hilâfına cevâz göstermeyesin. Ammâ şöyle ki, anlar harâmî ve haydukların zabt itmeyeler, Memâlik-i mahrûse'ye dâ’im zarar ideler; ehl-i fesâda mecâl virmeyüp ele getürüp muhkem haklarından gelesin.

149

Haydar Paşa'ya: Dubrovnikli tüccarların para meselesi için bulunması lâzım gelen bazı kimselerin gecikmeden buldurulup gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dubrovniklü kâfirlere virildi.
Fî 21 Şevvâl sene 966
Bir sûreti dahı yazılup kendülere virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Haydar Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Dubrovniklünün bâzergânlarınun akçası husûsı içün emr ile irsâl olınan Mahmûd Emîn'ün hıdmetkârlarından Hüseyin ve Husrev ve Cündî ve Pervâne nâm kulı ki, senün kethudân Ayas'a bey‘ itmiş ve anlardan gayrı Nikola ve Küre nâm zimmîler ki, mezkûr Küre gümrük kâtibi imiş; mezkûrlarun huzûrı lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp mezbûr Pervâne'yi kethudâna buldurup ve sâ’irlerin dahı yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına her kandeyse buldurup dahı yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ammâ gönderdüğün âdemlere gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, menâzil ü merâhilde onat vechile hıfz idüp gaybet itdürmekden ziyâde hazer idesin. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup mezkûrları her ne tarîkla mümkin ü mutasavver ise ele getürüp göndermen bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyüp ihmâl eylemeyesin.

150

Karahisâr-ı Sâhip yayaları beyine: Cürm ü cinayet ve arusâne resmlerini vermeyen yayabaşıların adet ve isimlerinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.

Kara-hisâr-ı Sâhib yayaları begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Kara-hisâr-ı Sâhib piyâdelerinün siyâseti bâbında kānûn-nâme-i hümâyûn sadaka olına ve ba‘zı piyâdeden ehl-i berât ve sipâhî ve sipâhî-zâde ve yaya-başı olup bi'l-cümle livâ’-i mezbûrun yaya-başıları ve yayadan ehl-i berât olan piyâdelerün cürm ü cinâyeti ve resm-i arûsâneleri taleb olındukda: *"Ehl-i berât olduk"* diyü cürm ü cinâyet ve resm-i arûsânelerini virmeyüp inâd itdüklerin arz eylemişsin. Ammâ mezkûrlar ne mikdârdur ve kimlerdür bildürmemişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, o makøle olan kimesneleri isimleri ve resimleriyle ve ocaklarıyla mufassal bildüresin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 20 Şevvâl sene 966 [26.07.1559]

151

Yenişehir ve Gölpazarı kadılarına: Bilecik demir madenindeki taşçıların ve yayabaşıların halleri hakkında Cârullah Çavuş ile Bilecik sâbık kadısının arzlarının tedkik edilerek bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Sinân Çavuş'a virildi.
Fî 10 Zi'l-ka‘de sene 966

Yenişehir ve Göl-bâzâr kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Cârullâh Çavuş mektûb gönderüp Bilecik ma‘deni'nde demür top hıdmetine Bilecik Kādîsı olan Ahmed ihmâl idüp ve yaya-başılara yaya ihrâcına mâni‘ olur diyü arz eyledükde kādî azl olınmış idi. Hâliyâ müşârün-ileyh kādî dahı Südde-i sa‘âdet'üme arz gönderüp ma‘den-i mezkûrda işleyen

taşcılar tâ'ifesi ba'zı karyeler halkınun ekinlerine konup davarların salup zarar u ziyân idüp Cârullâh Çavuş'a men'i içün mektûb gönderdükde aslâ iltifât eylemedi diyü i'lâm eylemeğin hakΩkat-i hâl ma'lûm olmak içün ikisinün dahı arzlarınun sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderilüp **buyurdum ki:**

Çavuş vardukda, te'hîr itmeyüp bi'z-zât mahall-i hâdisenün üzerine varup arzlar sûretinde mastûr olan ahvâli tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' kādî-i mezkûrun ma'den-i mezkûr hıdmetinde ihmâli olduğı sahîh midür ve taşcılar ba'zı karye halkınun ekinlerine zarar eyledükleri vâkı' mıdur? Hak taleb iden kimesne varsa anı dahı görüp hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ eylemeyüp kangısınun arz itdüği sahîh ise hak kangı cânibün ise vukø'ı üzre yazup arz eyleyesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 21 Şevvâl sene 966 [27.07.1559]

152 *Hatvan sâbık Beyi Mehmed Bey'e: Hazinesini yağma edenlerle onlara tâbi olanlar hakkında gereğini yapmasına dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker arz idüp arzınun üzerinde kendü hattı olup buyurılmışdur.

Sâbıkā Hatvan Begi olan Mehmed Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp hazînedârun beş nefer kimesne ile hazîneni yağmâ idüp altundan ve akçadan ve sâ'ir espâbdan alup kaçup yârendesi ardlarından birkaç âdem gönderüp yetişdüklerinde bunlardan dahı mezbûrlara beş neferi tâbi' olup bile gidüp ba'dehû Mûsâ Paşa-oğlı Süleymân atlanup ardlarından yetüp sekiz neferin ele getürüp mezbûrlara kendün anda siyâset eylemeğe hükm-i şerîfüm taleb eyled[üğ]ün ecilden siyâset olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Mezbûrlara siyâset idüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresin.

153 *Sinan Bey'e: Şehzade Bâyezid'in Amasya'da kalan eşya ve emvâlinin zaptolunması ve kendi yanında iken yaralanan Mahmud Ağa'nın gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr] sene 966

Sinân Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ firâr iden oğlum Bâyezîd'ün mahrûse-i Amâsiyye'de kalan ehl-i iyâl ve sâ'ir espâbın görmek içün ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* seni ta'yîn itmeğin **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed *zîde kadruhû* vusûl buldukda, anda varup gördükde ehl-i iyâlinden ve eger sâ'ir espâb ü emvâlinden her ne mikdâr nesne bulınup zabt idersen mufassal u meşrûh defter eyleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ve müteveffâ Süleymân Paşa'nun kapucı-başısı olup müşârün-ileyhün yanında olan Mahmûd Aga mukeddemâ mecrûh olmağın bi'l-fi'l Amâsiyye'de kalduğı istimâ' olınur, anı dahı her ne tarîkla olursa tetebbu' u tecessüs idüp ele getürüp der-zencir idüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Şöyle ki, mezbûr Mahmûd yolda fevt olursa başın kesdürüp gönderesin.

154 *Haleb beylerbeyine: Ulak ile gönderilen Ahmed Çavuş'un hasta ise kalede hapsedilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bekkî Çavuş'a virildi.
Fî 21 Şevvâl sene 966

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem ulak ile ol cânibe irsâl olınan Ahmed Çavuş'un anda marîz olup kalduğın bildürmiş idün. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûr bi'l-fi‘l anda ise te’hîr itmeyüp Haleb kal‘ası'nda habs idüp arz idesin. Onat vechile tetebbu‘ idüp bulup habs idüp ifşâ olmakdan hazer idesin.

155 *Ereğli kadısına: Gecikmeden İstanbul'a gelmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Ereğli kādîsına hüküm ki:

Bir husûs içün senün Südde-i sa‘âdet'ümde huzûrun lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp mu‘accelen gelüp atebe-i ulyâma mülâkΩ olasın.

156 *Mısır beylerbeyine: Kudüs ve Şam taraflarından meta' getiren tüccarların yüklerinin önceden olduğu gibi Vekâletüssabun adlı hana konulup, gümrüklerinin orada alınması hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Çavuş'a virildi.
Fî 3 Muharrem sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup: “Kuds ve Şâm taraflarından metâ‘ ve sâbûn getüren bâzergânlar yüklerin Mısr'un içinde Vekâletü's-sâbûn nâm hâna alınup gümrükleri Vekâletü's-sâbûn'dan alınurdı. Kable'l-feth [ve] ba‘de'l-feth gümrük ol Vekâletü's-sâbûn'dan alınup mâ-tekaddemden bâzergânlar ol Vekâletü's-sâbûn'a konarlardı. İskender Paşa zamânında gümrük mültezimi olan Yahûdî, bid‘at ihdâs idüp gelen bâzergânlarun yüklerin Mısr'dan taşra bir رمضان قبلی nâm yirde gücle kondurup gümrüği anda alur oldı. Rencberlere gāyetle zulm ü zarar olur. Zira ki, evvelki Vekâletü's-sâbûn Mısr'un içinde emn ü emân üzre korkusuz yirde idi. Şimdi hem taşrada korkulu yirde olup hem rencberlerün mâlı zâyi‘ olur, havf u hatardan hâlî değildür ve hem taşrada kondukları takdîrce tekrâr kirâya davar tutup yüklerin kirâyile Mısr'un içine iletmeğe tekrâr harc lâzım olur, her vechile rencberlere zulm ü hayfdur. Mâ-tekaddemden olıgelmiş değildür. Bu zulümlerün ref‘ u men‘ olmasına ümîzdür ki, hükm-i şerîf sadaka buyrıla ki mâ-tekaddemden Mısr'a varan gelen atdan ve katırdan tamgām (?) alınmaz idi. Şimdi zulm ile alur oldılar, hayfdur” diyü bildürdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; kadîmden olıgelene mugāyir bid‘at ihd âs olınmışsa olıgeldüği üzre amel idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-erbi'â fî 22 Şevvâl sene 966 [28.07.1559]

157 ***Hatvan sâbık Beyi Mehmed Bey'e ve Kandıra kadısına: Kandıra'da dere geçitlerinde işlerken paralanan gemiler hakkında malûmat verilmesi ve fesat çıkaran eşkiyanın haklarından gelinmesine dair.***

Yazıldı.

Sâbıkā Hatvan Begi olan Mehmed Beg'e ve Kandırı kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'âllâ'ma mektûb gönderüp emr-i şerîf mûcebince Sabancı kazâsında Ağaç-köpri'de bekleyüp ve ba'zı geçidler olup ol diyârun kavmine tenbîh itdüğün ve Kandırı kādîlığında قارتلق dimekle meşhûr geçidlerde akça alup âdem geçürürler, ol gemiler pârelenüp ve ol vilâyetün re'âyâsı bize mu'âvenet ideler. Ve ba'zı sûhteler var, ev basup âdem katl idüp fesâddan hâlî olmazlar ve tenhâ yirlerde Müslimânlara avârız salup dâ'imâ bu asl fi'ller iderler ve bu diyârda kapu halkından ve yeniçeriden ve yeniçerilerden olan kimesneler bize mu'âvenet itmekde emr-i şerîfüm virilmesin bildürmişsin. Ammâ zikr olınan mahalde olan gemiler vakf mıdur, mülk midür, ne makøle gemilerdür, bildürmemişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, ol gemiler ne makøle gemilerdür, vakf mıdur, mülk midür, nicedür? Yazup bildürüp ve andan gayrı zikr olınan sûhteleri ve sâ'ir anun gibi ehl-i fesâd olanları her ne tarîkla olursa ele getürüp fesâd ü şenâ'atlerin Şer'ile ve töhmet-i sâbıkası olanları kānûn ile kādî ma'rifeti ile fesâd ü şenâ'ati sâbit olanlarun Şer'ile haklarından gelüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin. Mezkûr ehl[-i fesâdı] ele getürmekde anda olan yeniçeri ve bölük-halkı kullarum dahı sana gereği gibi mu'âvenet ideler.

[Yev]mü'l-cum'a fî 23 Şevvâl sene 966 [29.07.1559]

158 ***Harirdevin Beyi Süleyman Bey'e: Lacan Beyi Ahmed Bey talep ettiği zaman yardım için aşiretin beylerinden Murad Bey'in gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hân Ahmed Beg'ün âdemi Ahmed'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Harîr-i Divîn Begi Süleymân Beg'e hüküm ki:

Lacan Begi Hân Ahmed mektûb gönderüp kendüye ba'zı hıdmet düşüp mu'âvenet içün aşîret beglerinden taleb itdükde virilmek husûsıyçün hükm-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh ba'zı husûs içün mu'âvenet taleb idüp sana âdem gönderdükde aşîretün beglerinden روقرور Begi Murâd *dâme izzuhû*'yı irsâl idesin ki varup mu'âvenet eyle[ye].

159 ***Niğde kadısına: Karaman oğlu İbrahim Bey'in Niğde'ye getirdiği suyun yollarının ne kadar masrafa tamir edileceğinin bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Niğde kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Karaman-oğlı İbrâhîm Beg, nefs-i Niğde'ye kifâyet mikdârı su getürüp ol zamândan berü ahâlî-i şehr intifâ‘ iderler iken hâliyâ cârî vü nâzil olduğı yirleri bi'l-külliyye harâb olup intifâ‘dan kalduğı ve ahâlî-i şehr gelüp: *"Mâ’-ı mezbûrun mecrâsın ihyâ vü ta‘mîr itmeğe kādir kimesnemüz yokdur; bi'l-külliyye kat‘ olacak olursa ahvâlimüz mükedder olur"* didüklerin arz eylemişsin. Ammâ tahmîn olınup ne mikdâr harc kifâyet itdüğin bildürmemişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda göresin; ehl-i vukøf kimesneler ile üzerine varup tahmîn-i sahîh ile tahmîn idüp ne mikdâr harc kifâyet eyledüğin yazup arz eyleyesin.

160 *Samsun sâbık Kadısı Gülâbî'nin teftîşi için Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Ali'nin görevlendirildiğine dair hüküm.*

Yazıldı.

Samsun'a varınca yol üzre vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Sâbıkā Samsun kādîsı olan Gülâbî azl olınup teftîşiyçün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Ali ta‘yîn olınup irsâl olmışdur. Şöyle ki, mezbûra yolda râst gelüp alup gitmek istedükde inâd iderse kayd ü bend idüp alup gidüp emr üzre teftîş eyleye.

161 *Şam beylerbeyine: Beylere ve Arab şeyhlerine gönderilen fermanların gerekli olanlara verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Celâyir-oğlı Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 23 Şevvâl sene 966

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler kullaruma ve sâ’ir şüyûh-ı A‘râba îsâl içün irsâl olınan ahkâm-ı şerîfe emrüm üzre îsâl olınup ammâ ba‘zı mukaddemlere yazılmış. Mezbûrlarun bu hareket olmazdan mukaddem devlete itâ‘atleri olmayup şimdiki hâlde hod fırka fırka olup birbiri ile fesâd itmek üzre oldukların bildürmişsin. İmdi, buyurdum ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [Bâlî Çavuş] *zîde kadruhû* vardukda, irsâl olınan ahkâm-ı şerîfemün virilmesi münâsib olanların virüp münâsib olmayanların alıkoyasın. Bu bâbda vech gördüğün üzre amel idesin.

162 *Kavala kapudanına: Küffâra deryada mahsul verilmemesi hususundaki emre muhalif olarak mahsul taşıyan gemi görüldüğünde İstanbul'a gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 23 Şevvâl sene 966

Kavala kapudanına hüküm ki:

Bundan akdem küffâr-ı hâksâra ve deryâya tereke virilmeye diyü envâ‘-ı tenbîh ve yasak

olınup deryâ kenârında olan kādîlara müte‘addid ahkâm-ı şerîfe gönderilüp her vechile men‘ u def‘ olınmışdı. Eyle olsa ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, sen dahı mukayyed olup dâ’imâ anun gibi emr-i hümâyûnuma mugâyir deryâ yüzinde tereke ile gemi bulursan mecâl virmeyüp girift idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin. Sonra emrüm ne vechile olursa amel idüp bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup emre mugāyir eger yalılarda ve eger deryâda küffâr-ı hâksâra ve deryâya tereke virilmekden ziyâde hazer idesin.

163

Humus kadısına: Humus'da yapılmakda olan han hakkındaki şikâyetlere dair.

Yazıldı.
Celâyir-oğlı Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 23 Şevvâl sene 966

Hıms kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Hıms'da binâ olınan hânda ba‘zı bid‘at ihdâs olınup ol ecilden re‘âyâya te‘addî vardur diyü Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup vukø‘ı ve adem-i vukø‘ı ve aslı ma‘lûm olmak içün arz-ı hâlün sûreti aslından ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arz-ı hâlde mastûr olan ahvâli ma‘lûm idinüp dahı aslı nedür? Arz olınduğı gibi midür, nicedür? Vukø‘ı üzre mufassal u meşrûh yazup bildüresin.

164

Şam beylerbeyine: Haleb'de defterdar yanında hizmet için istenilen yeniçeriler hakkında.

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 24 Şevvâl sene 966

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp hükm-i şerîfüm vârid olup mahrûse-i Haleb'de defterdâr yanında hıdmet içün yüz nefer yeniçeri irsâl olınmak emr olınup hâliyâ hıdmet çok olup âdeme müzâyaka olup yeniçeri gönderilmeğe mecâl olmaduğın bildürmişsin. İmdi, bundan akdem Südde-i sa‘âdet'ümden yüz nefer yeniçeri yazılup bu dalgalık ber-taraf olınca Haleb'de müşârün-ileyh yanında olup andan sonra varup senün yanunda hıdmetde olmak emr olınup irsâl olmışdur. Çünki senün yanunda hıdmet-i lâzıme olıcak anda olan yeniçeriyi lâzım olan hıdmetlerde istihdâm eyleyüp, Haleb'e yeniçeri göndermeyesin. Kadîmden müşârün-ileyh yanında hıdmete ta‘yîn olınan yeniçeriler ile Südde-i sa‘âdet'ümden irsâl olınan yüz nefer, bir mikdâr zamân Haleb'de hıdmet idüp ba‘dehû anda varalar. Anda olan yeniçerileri mümkin olduğı mikdâr lâzım ü mühimm olan hıdmetlerde istihdâm eyleyesin.

165

Haleb defterdarına: Haleb'in muhafazasında bulundurulmak üzere Şam'dan gönderilen yeniçerilerin, dalgalığın bertarafından sonra geri gönderilmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp Haleb hıfzı içün Şâm'dan yüz nefer yeniçeri gelmek emr olınup ve Südde-i sa‘âdet'ümden dahı yüz nefer yazılup anlarda

irsâl olınur, yanunda hıdmetde olalar diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Şâm beglerbegisi mektûb gönderüp yeniçeriye müzâyaka olup irsâl olınmağa mecâl olmadugın bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, kadîmden senün yanunda hıdmet içün ta‘yîn olınan Şâm yeniçerileri ve hâliyâ Südde-i sa‘âdet'ümden irsâl olınan yüz nefer yeniçeriler ile dalgalık ber-taraf olınca hisâr ve hazîneyi gereği gibi hıfz idüp ber-taraf oldukda zikr olınan yüz neferi dahı müşârün-ileyhe gönderesin ki varup hıdmetde olalar. Bu bâbda müşârün-ileyhe dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür.

[Yev]mü's-sebt fî 24 Şevvâl sene 966 [30.07.1559]

166 **Haleb defterdarına:** ***Şam sipahilerinden Barak oğlu Süleyman ile kardeşinin üzerinde olan devlet malının alınması ve adam katletmiş ise şeriata göre lâzım gelenin yapılması hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Şâm beglerbegisi mektûb gönderüp Şâm sipâhîlerinden Barak-oğlı Süleymân ve karındaşınun üzerinde mâl-ı mîrî olduğın ve bundan gayrı mezkûr ba‘zı kurâ halkın nâ-hak yire katl idüp fesâd ü şenâ‘atinün nihâyeti olmadugın Karalar kādîsı i‘lâm itdükde bildürmeğin, bu bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîfüm gönderilüp mezkûrı ve karındaşın ele getürüp habs idüp dahı üzerlerinde ne mikdâr mâl-ı mîrî varsa espâb ü emlâkinden bey‘ itdürüp alup, kifâyet itmezse kefîllerinden cem‘ itdükden sonra âdem katl itdüği Şer‘ile sâbit olursa Şer‘ile lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyasın ve ne mikdâr deyni olup, ne mikdârı tahsîl olduğın ve bâkΩ ne kalduğın yazup bildüresin diyü emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda göresin; mezkûr bi'l-fi‘l emîn ü mültezim midür ve ne makøle iş tutmışdur ve bâkΩsi olduğı takdîrce ne mikdâr olup ve ne yirden bâkΩ kalmışdur? Tahsîli mümkin midür ve kefîlleri var mıdur? Mufassal yazup bildüresin.

167 ***Pojega Beyi Veli Bey'e ve Pojego kadısına: Pojega sancağında fitne ve fesat çıkaran reâyânın oradan alâkalarının kesilerek miktarlarının bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 25 Şevvâl [sene 966]

Pojega Begi Velî Beg'e ve [Pojega] kādîsına hüküm ki:

Mektûb ve sûret-i sicil gönderüp, livâ’-i mezbûreye tâbi‘ olan kurâ re‘âyâsından ba‘zı zimmîler ve mürtedler, Sigetvar kal‘ası'na varup hayduk olup, küffâr hayduklarına kulaguz olup her gâh hayduk tâ’ifesiyle Memâlik-i mahrûse'nün mazarratına hurûc itdüklerine evlerine gelüp avretlerine ve oğlanlarına ve akribâlarına bulaşup azıklanup re‘âyâ vü berâyâya ve erbâb-ı sebîle avretler ve oğlanları söziyle mazarrat irişdürüp itdükleri fesâd cümle anlarun söziyle olup mûcib-i ibret için esîr ve siyâset olınmayalar, fitne vü fesâd ziyâde olmak mukarrerdür diyü a‘yân-ı vilâyet şekvâ itdüklerin bildürmişsin. İmdi, anun gibi ol vechile fitne vü fesâd idenlerün ol yirden alâkaları kat‘ olınması[n] emr idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzre mezbûrlarun ol yirden alâkaların kat‘ idüp Hersek ve yâhûd vilâyetlerine sürgün itdürüp ve ne mikdâr hâne olup, ne kadar kimesne sürgün itdür[dü]ğinüz ve ne mahalle gönderdüğinüz defter idüp yazup bildüresin. Bu bâbda tamâm hakk üzre olup kendü hâllerinde olanlara dahl olmakdan ve ehl-i fesâd himâyet olmakdan hazer idesin.

168

Bayramlu kadısına: Bayramlu'da Memi adlı birisinini evine zarar vermek üzere giren sabıkalının küreğe konmak üzere İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Memi'ye virildi.
Fî 25 Şevvâl [sene 966]
Kādî-asker Efendi arz idüp emrün üzerine işâret itmek buyurıldı.

Bayrâmlu kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp taht-ı kazândan Hacı nâm kimesne Memi nâm kimesnenün gice ile fi‘l-i kabîh kasdına evine duhûl idüp bundan esbak dahı niçe def‘a bu makøle fi‘li sicill olınduğın bildürmişsin. İmdi mezkûr, küreğe gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzerine mezkûrı Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki küreğe koşıla ve hâliyâ mezbûrdan sâbık olan sicillerinün sûretin dahı ihrâc idüp bile gönderesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 25 Şevvâl sene 966 [31.07.1559]

169

Van beylerbeyine: Rum beylerbeyisinin yanına gitmek istemeyen Âdilcevaz Beyi Haydar Bey'in çerileri hakkında tahkikat icra edilerek neticenin bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Van kādîsı kapucı-başısı Hüseyin'e virildi.
Fî 25 Şevvâl sene 966

Van beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Âdilcevâz'da nevbetci olan yeniçeri kullarumdan elli neferi Rûm beglerbegisi yanına irsâl olmak içün Diyârbekr beglerbegisine hükm-i şerîfüm gönderilüp ol dahı hükm-i şerîfümün sûretin sana irsâl idüp sen dahı sûret-i hükm-i hümâyûnı Âdilcevâz Begi Haydar *dâme izzuhû*'ya irsâl idüp: *"Emr üzre yaya-başıları olan Kāsım Sübaşı'yı da‘vet idüp yeniçeri ta‘yîn idün"* didükde: *"Agadan müstakıl tezkire olmadın gitmezüz"* diyü ta‘allül itdüklerin ve müşârün-ileyh yaya-başı dahı mektûb gönderüp müşârün-ileyh Haydar *dâme izzuhû*'dan şekvâ itmeğin hak kangı cânibdedür, ma‘lûm olmak içün mektûblarınun sûretleri aslından aynı ile ihrâc olınup size gönderildi. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp eger gemi iledür ve eger karadandur, bi'z-zât Âdilcevâz'a varup dahı toprak kādîsı ile bir yire cem‘ olup gönderilen mektûblarun mefhûmın tamâm ma‘lûm idinüp dahı ol zamânda ol mahalde hâzır olan kimesneden ve sâ’ir bî-garaz ve ehl-i vukøfdan arzlarda mastûr olan husûsları onat vechile hakk üzre görüp hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp hakΩkat-i hâle vâkıf olup yanınuzda ne vechile zâhir olursa hîç bir mâddesin ketm itmeyüp her ne vechile vâkı‘ olmışsa ve hak kangı cânibdeyse, vukø‘ı ve hakΩkati üzre mufassal yazup arz idesin.

170 *Budin beylerbeyine: Esir düşen Veli Subaşının kurtulması için bir kâfir verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Dergâh-ı mu'allâ kapucılarından Hasan'a virildi.
Fî 27 Şevvâl sene 966

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem küffâr-ı hâksâra giriftâr olan Dergâh-ı mu'allâ'm yaya-başılarından Velî Sübaşı'yı halâs içün mukaddemâ beglerbegi olup, fevt olan Tuygun Beg'e bir kâfir irsâl olmış idi. Müşârün-ileyh fevt olmağla ol kâfir anda habs olınup te'hîr olınmış. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, te'hîr itmeyüp emr-i sâbık üzre zikr olınan kâfiri virüp dahı mezkûr Velî Sübaşı['yı] halâs idesin.

171 *Pazarcık kadısına: Bilecik madenini ref' ettirmek için yolsuzluk yapan Veli Mahmud ile Memi Fakih hakkında tahkikat yapmasına dair.*

Yazıldı.
Cârullâh Çavuş'un [âdemi] Ahmed FakΩh'e virildi.
Bu husûsı dahı ol arz itmişdür.
Fî 25 Şevvâl [sene 966]

Bâzârcık kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Deli Mahmûd ve Memi FakΩh ve ba'zı kimesneler Bilecik ma'denini ref' itdürmek isteyüp şirret ü şakāvet eyledükleri arz olınmağın **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; arz olındığı gibi mezbûrlarun ol vechile şirret ü şakāvete mübâşeretleri var mıdur, nicedür, ne makøle kimesnelerdür? Ahvâllerin ma'lûm itdürüp vukø'ı üzre bildüresin.

172 *Alacahisar beyine ve Bane kadısına: Dağılmış olan Kekenc karyesi keferesinin buldurulup yerlerine iskân edilmesi ve evvelden beri yaptıkları gibi iki adet ulak beygiri beslemeleri hakkında.*

Yazıldı.

Alaca-hisâr begine ve Bane kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Bane kazâsına tâbi' Polvan nâhiyesinde Popoşta nâm karye keferesi gelüp sâkin olduğumuz karye-i mezbûre ve [illegible] nâm karyeler İstanbul'dan Budun'a giden tarîk-ı âmm üzre kasaba-i Niş ile Perakin'de mâ-beynde vâkı' olup merhûm Sultân Mehmed zamânında zikr olınan karyeler avârız-ı dîvâniyyeden ve tekâlîf-i örfiyyeden ve yeniçeri-oğlanından mu'âf olmaları şartıyle iki re's olan ulak bârgîrlerin besleyüp gelen ulaklara ulak bârgîrlerin virüp ol târîhden ilâ-yevminâ hâzâ ol hıdmet üzre iken Popoşta nâm karyenün ahâlîsi tâ'ûndan kırılup ve ba'zısı girîhte olup ve bize yamak olan [illegible] keferesinün on altı hânesi nâ-ma'lûm yirlere firâr idüp yirinde üç hânesi kalduğın bildürdüklerin arz eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan karyenün, kadîmî yirlü olup perâkende olan keferesin her kande ise buldurup getürdüp girü yirlerinde temekkün itdürüp kadîmden idegeldükleri hıdemât-ı levâzımesin şerâ'it-ı mezbûre üzre itdürüp bir ferde ta'allül ü bahâne itdürmeyesin.

173 ***Erdel'e kadar olan yol üzerinde olan yerlerin kadılarına: Memleketlerine dönecek olan kral oğlu ve kraliçenin adamlarına müdahale olunmaması hakkında.***

Yazıldı.
Dragoman Ferhâd'a virildi.
Fî 27 Şevvâl sene 966

Vilâyet-i Erdel'e varınca yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ Kral-oğlı, Kraliçe'nün Südde-i sa‘âdet'üme gelen on iki nefer âdemleri girü ol cânibe gönderilmeğin yolda ve izde kimesne dahl itmemek bâbında hükm-i şerîfüm virilmesin recâ itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Her kangınuzun taht-ı kazâsına dâhil olursa kendülerine ve espâblarına hilâf-ı Şer‘ u kānûn kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyüp emîn ü sâlim ulaşdurasız ve Memâlik-i mahrûse'mden hârice at gitmek memnû‘dur. Bindükleri yarar at olmayup bârgîrler ola, ana göre mukayyed olup hilâf-ı emr iş olmakdan hazer idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 27 Şevvâl sene 966 [02.08.1559]

174 ***Van beylerbeyine: Tahrir olunan mahallere ait defterlerin taalluk ettikleri mahallere gönderilmesi ve gereğince hareket olunması hakkında.***

Yazıldı.
Kapucı-başı Hüseyin'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Van beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i Van'da tahrîr olınan Van ve Bitlis ve Âdilcevâz ve Erciş ve Bargiri sancaklarınun mufassal ve icmâlleri ve zikr olınan sancaklarda olan havâss-ı hümâyûnumun dahı müstakıl defteri ve Erzurum beglerbegiliğine tâbi‘ olan Hınıs sancağınun dahı defteri müstakıl bir kîseye mühürlenüp sana gönderildi. Beglerbegiliğüne müte‘allık olan defterleri alup hıfz idüp min-ba‘d anunla amel eyleyüp ve havâss-ı hümâyûnûm defterin Diyârbekr defterdâr[ı] irsâl eyleyüp ve Hınıs sancağı defterlerin dahı Erzurum beglerbegisine irsâl eyleyüp ulaşdurasın. Defterler sana teslîm olduğın yazup bildüresin.

175 ***Erzurum beylerbeyine: Hınıs livasının yeni tahrir defterinin gönderildiğine dair.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ livâ’-i Hınıs müceddeden tahrîr olınup defterleri Südde-i sa‘âdet'ümden mühürlenüp sana irsâl olınup **buyurdum ki:**

Vâsıl oldukda alup hıfz idüp min-ba‘d anunla amel idesin.

176 ***Diyarbekir defterdarına: Tahrir olunan Van vilâyeti defterlerinin gönderildiğine dair.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Diyârbekr defterdârına hüküm ki:

Vilâyet-i Van müceddeden tahrîr olınup anda olan havâss-ı hümâyûnumun defterlerin mühürlenüp irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, hazînede hıfz idüp dahı min-ba'd anunla amel idesin.

177 *Hamideli beyine: Eğirdir Kalesi'nde mahpus olan kapıcı Mirza oğlu Yusuf'un kefaletle salıverilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kağıd, emîne gitmişdür.

Hamîd-ili begine hüküm ki:

Bundan akdem Rodos'a gönderilmek emr olınan Kapucı Mîrzâ-oğlı Yûsuf'un, henüz irsâl olınmayup Eğirdir kal'ası'nda habs olduğı arz olınup ve mukaddemâ teftîş idüp hak da'vâ ider kimesneler yokdur diyü senün arzun bulınmağın mezkûrun ıtlâk olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, mezkûrı yarar kefîllere virüp habsden ıtlâk idesin.

178 *Budin beylerbeyine: Erdel'in ahidnâmeye dahil olmamasından dolayı Kral Ferenduş'un asker topladığını Erdel Kralı İstefan'ın bildirmesi üzerine ahde dahil olan bir vilâyetin korunmasına gayret olunması hakkında.*

Yazıldı.
Bu hükm-i şerîfler yazılup nişânlanup pâye-i serîr-i a'lâya gönderilüp, *"eyüdür gönderilsün"* diyü buyrılmağın Uncı-oğlı Hızır Çavuş ile müşârün-ileyhimâya îsâl içün Semendire muhâfazasında olan Hüseyin Beg'e gönderildi.
Mühürlü kîse ile.
Fî 28 Şevvâl sene 966

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Erdel Kralı İstefan Kral, Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp Ferenduş Kral Südde-i sa'âdet'ümle olan dostlukda sizün memleketinüz bile dâhil değildür diyü haylî asker cem' idüp serhadlerinde olan ba'zı yirlerine dahl itmek üzre olduğın bildürmiş. İmdi, müşârün-ileyh[e] virilen ahd-nâme-i hümâyûnumda Kral-oğlı'nun bi'l-fi'l taht-ı tasarrufında olan eger vilâyet-i Erdel'dür, eger gayrıdur, dahl ü ta'arruz olmamak bile şart olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ'imâ hâzır ve ol cânibe nâzır olasın. Anun gibi ahd-nâme-i hümâyûnuma mugāyir müşârün-ileyh tarafından vilâyet-i Erdel'e ve bi'l-fi'l müşârün-ileyh Kral'un taht-ı tasarufında olan kılâ' u bikā' ve nevâhî vü kurâsına Ferenduş Kral tarafından dahl ü tecâvüz olınursa müşârün-ileyh Kral-oğlı ile müşâvere eyleyüp ahde mugāyir vaz' idenlerün mazarrat ü ifsâdın def' u ref' itmek bâbında vech ü münâsib olduğı üzre amel idüp vilâyet-i Erdel'e ve sâ'ir tasarruflarında olan yirlerine zarar u gezend irişdürmeyesin. Ve sen dahı ol cânibün ahvâl [ü] etvârın tetebbu' eyleyüp arz olınduğı gibi hareketleri var mıdur, nicedür? Ma'lûm idinüp bî-hûde yire asker taşırtmayup vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîha[yı] yazup bildüresin.

-178/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti dahı Tımışvar beglerbegisine.

179 ***Aynı iş hakkında Boğdan voyvodasına hüküm.***

Yazıldı.
Eflâk voyvodasınun âdemine virildi.
Fî 27 Şevvâl sene 966

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Erdel Kralı İstefan Kral Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Ferenduş Kral ahd-nâme-i hümâyûna mugāyir memleketlerine dahl itmek üzre asker tedârük idüp gönderdüğin bildürmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyet ü rıkkıyyetün muktezâsınca hâzır ve ol cânibe nâzır olup eger Erdel ahvâlin ve eger Ferenduş cânibi etvârın tetebbu‘ u tecessüs idüp arz olduğı gibi midür, nicedür? Gelen asker ne makøle askerdür? Vâkı‘ ise her ne yüzden münâsib ise mazarratların def‘ u ref‘ itmek bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyüp anlardan vilâyet-i Erdel'e zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin ve ahvâllerin ne vechile ma‘lûmun olursa mufassal yazup bildüresin.

180 ***Yine aynı mesele hakkında Eflâk voyvodasına hüküm.***

Yazıldı.
Mektûb getüren âdemine virildi.
Fî 27 Şevvâl sene 966

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp vilâyet-i Erdel Kralı'nun sana âdemleri gelüp Dergâh-ı mu‘allâ'ma irsâl itdüğin ve andan gayrı âdemün dahı her ne takdîr itdiyse ma‘lûm oldı. İmdi, müşârün-ileyh Kral dahı atebe-i ulyâma mektûb gönderüp Ferenduş Kral Âstâne-i sa‘âdet'ümle itdüği barışıklıkda vilâyet-i Erdel anlamamışdur diyü memleketlerine küllî asker cem‘ idüp gönderüp serhadlerinde ba‘zı yirlerine dahl olınup ekser âdemlerin igvâ itmek üzre olduğın bildürmiş. İmdi, bundan akdem sen mezkûrlarun vilâyetlerine ba‘zı Nemçe askeri gelüp duhûl itmek üzredür diyü bildürmiş idün. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu bâbda Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyet ü ihlâsun muktezâsınca Eflâk askeri ile hâzır u müheyyâ olup ol cevânibün ve Ferenduş taraflarınun ahvâl ü etvârın tetebbu‘ u tecessüs eyleyüp dahı müşârün-ileyh arz itdüği üzre memleketlerine asker gelüp dahl ü ta‘arruzları var mıdur, yoksa sâbıkā sen arz itdüğün üzre midür, nicedür? Tamâm ma‘lûm idüp dahı Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin. Şöyle ki, arz itdükleri üzre vilâyet-i Erdel'e ve sâ’ir Kral-oğlı'nun tasarruflarında olan memleketlerine ahd-nâme-i hümâyûnuma mugāyir dahl ü ta‘arruz ideler her ne tarîkla münâsib ise te’hîr itmeyüp mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ itmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp vilâyet-i Erdel'e anlardan zarar u gezend irişdürmeyesin. Bu bâbda Boğdan voyvodasına dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür, îsâl idesin. Eger vilâyet-i Erdel'ün ve eger Ferenduş tarafınun ahvâli ne yüzden idüğin ma‘lûm idüp dahı ne vechile tedârük itdüğün mu‘accelen bildüresin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 28 Şevvâl sene 966 [03.08.1559]

181 ***Tameşvar beylerbeyine: Solnok'da Cafer Ağa tarafından bazı Erdel köylerinden alınan eşya ve emvalin ve yaptığı zararların tedkiki için kral tarafından gelecek adam ile beraber çalışılmasına dair.***

Yazıldı.
Hızır Çavuş'a virildi.
Fî 28 Şevvâl sene 966

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Erdel Kralı Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp sâbıkā Solnok Begi olan Mahmûd *dâme izzuhû* ma‘rifeti ile Solnok'dan Ca‘fer Aga nâm kimesne Yuvan nâm karyelerin ve etrâfında ba‘zı karyelerin urup espâb ü emvâllerin gāret ve ehl [ü] iyâllerin esîr itdüklerin ve bundan gayrı dahı mukaddemâ niçe def‘a karyeleri urılup âdemleri esîr olup emvâl [ü] espâbları gāret olınduğın bildürüp şimdiye değin vâkı‘ olan ziyânların görilmesin arz itmeğin müşârün-ileyhe âhar sancak virilüp kendüden ve gayrıdan taleb itdükleri ziyânları eger zikr olınan Yuvan nâm karyeden ve eger mukaddemâ vâkı‘ olan bu husûsı teftîş itmek içün seni ta‘yîn eyleyüp ol bâbda müşârün-ileyh Kral'a hükm-i hümâyûnum gönderilüp yarar âdemin göndermek emr olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anlar ile haberleşüp dahı âdemleri geldükde, eger hâliyâ vâkı‘ olan ziyânlarıdur ve eger sâbıkā vâkı‘ olan ziyânlarıdur, eger müşârün-ileyh Mahmûd'dan eger sâ’irden her kimden taleb iderlerse, bu husûsı onat vechile hakk üzerine Şer‘ile toprak kādîsı ma‘rifetiyle teftîş eyleyüp göresin; arz itdükleri üzre zikr olınan karyeleri ve sâ’ir karyeleri urılup espâb ü emvâlleri gâret ve ehl [ü] iyâlleri esîr olmış ise ne mikdâr âdemleri esîr olup ve ne mikdâr espâbları alınmış ise ba‘de's-sübût girü ashâbına redd eyleyüp bu fesâdları idenleri her kim ise habs idüp arz idesin; ne mikdâr esîrleri ve espâbları alınup ashâbına redd olınursa ve kimlerde bulınursa mufassal defter idüp arz idesin. Alınan esîrlerden ve espâplarından zâhir olanları girü bî-kusûr alıviresin ve teftîş ber-taraf olmadın müşârün-ileyh Mahmûd dahı bir cânibe hareket eylemeye ve üzerine kimesne zâhir olursa anı dahı arz idesin.

182 *Pojega Beyi olup Semendire'nin muhafazasında bulunan Hüseyin Bey'e: Gönderilen fermanların yerlerine ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 28 Şevvâl sene 966

Pojega Begi olup Semendire muhâfazasında olan Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Budun ve Tımışvar begler-begilerine îsâl içün mühürlü kîse ile Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Hızır ile ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Varup sana teslîm itdükde zikr olınan hükümleri te’hîr itmeyüp yarar âdemler ile her birine ulaşdurup varup vâsıl olduğın yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 29 Şevvâl sene 966 [04.08.1559]

183 *Mahmud Çavuşa: Ordu-yı hümâyûn için yazılan koyunlar hakkında emrin beklenilmesine dair.*

Yazıldı.

Dergâh-ı mu‘allâ çavuşı oğlanlarından Ali'ye virildi.

Fî 29 Şevvâl sene 966

Mahmûd Çavuş'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr ile ordu-yı hümâyûnum içün iki binden ziyâde koyun yazıldığın bildürmişsin. İmdi, zikr olınan koyun ne mikdâr ise ashâbınun üzerlerinde dursun, sonra emr-i şerîfüm ne vechile olursa anunla amel olına.

184 *Sultanönü sancağı yayaları beyine: Bilecik kazasından hizmete gelmeyen yayaların İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren âdemi Süleymân'a virildi.
Fî 29 Şevvâl sene 966

Sultân-öni sancağı yayaları-begine hüküm ki:

Cârullâh Çavuş ile mektûb gönderüp livâ'-i mezkûr piyâdelerinden Bilecik kazâsından ba'zı piyâdeler: *"Ortakcılaruz"* diyü yayalık hıdmetlerine gelmeyüp inâd itdükleri defe'âtle arz olınup hıdmete getüresin diyü müte'addid vârid olan evâmir-i şerîfeye hâliyâ Bilecik'den ma'zûl olan kādî ità'at itmeyüp nevbetlü yayaları hıdmete virmedüği arz olındukda kādî ma'zûl olup yayalar hıdmetlerine gelmişler iken mezkûr kādî zikr olınan nevbetlü yayalara âdem gönderüp: *"Ben sizi piyâdelikden halâs ideyin, ta'cîlen İstanbul'a gelesin"*, diyü ıdlâl itmeğin piyâdeler hıdmetlerin bıragup gitdiler diyü bildürmişsin. İmdi, ol makøle hıdmete gelmeyen piyâdeler Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdrum ki:**

(Boşluk) Varıcak, anun gibi hıdmete gelmeyüp inâd idenleri emr-i şerîfüm mûcebince Südde-i sa'âdet'üme irsâl idesin.

185 *Akyazı kadısına: Akyazı reâyâsına zorla odun çektirilmekde olduğuna dair vâki şikâyetin tahkiki hakkında.*

Yazıldı.
Şikâyete gelen Emirze ve Şâh-kulı['ya] virildi.
Fî selh-i Şevvâl sene 966

Akyazı kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda olan re'âyâ tâ'ifesi Dergâh-ı mu'allâ'ma âdem gönderüp şöyle arz eylediler ki öküzleri ve arabaları yoğ iken İznikmid iskelesi'ne cebr ile bunlara odun çekdürüp zulm ü hayf iderler imiş. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda göresin; kazıyye arz olınduğı gibi olup bunlara odun salınmış mıdur ve ne mikdâr odundur, mîrî içün midür, gayrı mıdur? Ve mîrî içün olduğı takdîrce kadîmü'l-eyyâmdan ne vechile olıgelmişdür? Hakkı olmayanlara dahı salınıgelmiş midür? Yohsa hemân çifti ve arabası olanlara mı salınıgelmişdür? Kadîmden olıgelene mugâyir bunlara te'addî var mıdur, nicedür? Mufassal yazup bildüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 2 Zi'l-ka'de sene 966 [06.08.1559]

186 *Anadolu beylerbeyine: Şehzade Sultan Selim'in hükmü ile tevcih edilen terakki ve tımarların tezkirelerinin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* tarafından vârid olan hüküm mûcebince tevcîh idüp tezkire virdüğün terakkΩ ve timarlarun tezkireleri müşârün-ileyhden gelen hükm ile bile gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Anun gibi müşârün-ileyhden gelen hükm ile tevcîh itdüğün terakkΩ ve mahlûl timarlarun tezkirelerin vârid olan hükm ile bile Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp hükümlerin sen sûretlerin alıkoyasın.

187 *İznikmid kadısına: Istabl-ı Âmire için İznikmid'e sürülüp gelen arpanın satılması hakkında.*

Yazıldı.

İznikmid kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem emr ile Istabl-ı Âmire'm için İznikmid'e sürilüp gelen arpaya ihtiyâc olmayup bey‘ olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, getüren eger sâhiblerinden, eger vekîllerinden, mani‘ olmayup icâzet viresiz ki, her kime dilerlerise bey‘ ideler. İcâzet bahânesiyle ger senün cânibünden eger süren kullarum tarafından kimesneden bir akça ve bir habbe aldurmayup re‘âyâya tazyîk itdürmeyesin. Sonra kimesneden nesne alındığı istimâ‘ olına, azl ile komayup mu‘âteb olursun.

[Yev]mü'l-ahad fî 3 Zi'l-ka‘de sene 966 [07.08.1559]

188 *Rumeli kadılarına: Sipahi zümresinden Mehmed'e Koyun Emaneti tevcih edildiğinden, sâbık Koyun Emini Kara Sinan'daki nişanlı celep defterlerinin alınıp Mehmed'e verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Emîne teslîm olındı.
Fî yevm-i mezbûr.

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ sipâhî-oğlanları zümresinden Mehmed'e koyun emâneti tevcîh olınmağın sâbıkā koyun emîni Kara Sinân'da olan nişânlu celeb defterleri alınup müşârün-ileyh[e] teslîm olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîf ile vardukda, her kangınuzun taht-ı hükûmetinde zikr olınan celeb defterleri bulınursa alup müşârün-ileyh[e] teslîm eyleyesin.

189 *Şam beylerbeyine: Hacıları götürmek için deveciler arasındaki rekâbetten dolayı hacıların ve yolcuların emniyet ve selâmetinin sağlanması hakkında icap edenin yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hüseyin'e virildi.
Fî 5 Zi'l-ka‘de sene 966

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûbun gönderüp hacc-ı şerîf içün Nasrullâh, haylî devesini hâzır

idüp ve Na‘îm dahı evvel-bahârda Havran nâhiyesinden gelüp: *"Bu sene haccı ben getüreyim"* diyü ikdâm itdükde, kānûn üzre çadırın ve levâzım-ı sâ’iresin virüp bir ay mikdârı zahîresin alup üzerinde olan kabâ’il-i Urbân-ı Bagdâd Arabı ve gayrı külliyyen dağılup yalnız kaldukda Nasrullâh'dan havf idüp: *"Kudretüm yokdur"* diyü çekilüp berriyyeye gidüp yine Nasrullâh kullarına ısmarlandugın duyıcak: *"Âdem gönderüp Nasrullâh gitsün, ben getüreyim"* didükde: *"Be-her senede bu hîleden hâlî değilsün, ze‘âmetün alınmaz ve surren kesilmez; kendü hâlünde ol"* diyü cevâb virilüp Nasrullâh müheyyâ olup hıdmet üzre olup ammâ ba‘zı kabîle gelüp hac yolında konduğı haberi alındukda mahûf tarîk olmağın sâbıkda gelen beglerbegiler[e] elli neferden ziyâde sipâhî gönderilüp beş senedür ki yüz sipâhîye indürilüp bu sene A‘râb-ı bed-fi‘âlden havf olmağın elli nefer sipâhî ziyâde gönderilmek münâsib görilmeğin tedârükleri görilmek içün Haleb defterdârına mektûbun gönderdüğün bildürmişsin. İmdi, huccâc-ı zevi'l-ibtihâcun ve sâ’ir ebnâ’-i sebîlün emn ü emân ve refâhiyyet-i itmi’nân üzre olmaları bâbında evlâ vü enfa‘ ne ise anunla amel idesin. Huccâca, A‘râb-ı bed-fi‘âlden ve gayrıdan zarar irişdürmemek bâbında mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

190 *Şam beylerbeyine: Haleb defterdarı ile Şam nâzırının yanındaki yeniçerilerin birer sene nöbetle istihdam edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Şâm yeniçerileri ve yaya-başıları gelüp bundan akdem Haleb defterdârı ve Şâm nâzırı yanlarında hıdmet iden yeniçeri tâ’ifesi üç ayda bir tebdîl olup nevbet tarîkıyle hıdmet olınurken şimdiki hâlde tebdîl olınmayup üçer dörder yıl hıdmet idüp eger muhâfaza-i memleketdür ve eger hıdmet-i hümâyûndur, hâlî olınmayup envâ‘-ı zahmet çeküp anlar huzûrdadur diyü altışar ay hıdmet idelüm didüklerin arz itmeğin, mezkûrlar yılda bir kerre tebdîl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, ba‘de'l-yevm Şâm yeniçerilerinden eger Haleb defterdârı yanında ve eger Şâm nâzırı yanında hâl-i hıdmetinde olan yeniçerileri yılda [bir] tebdîl eyleyüp istihdâm itdüresin. Ammâ şunlar ki, hâl-i hıdmetine gāyet lâzım olup eger defterdârdur ve eger nâzırdur, taleb ideler, tebdîl câ’iz değildür. Bu bâbda defterdâra dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür.

191 *Aynı iş hakkında Arabistan defterdarına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Arabistân defterdârına hüküm ki:

Şâm beglerbegisi Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Şâm yeniçerileri ve yaya-başıları gelüp, bundan akdem Haleb defterdârı ve Şâm nâzırı yanlarında hıdmet iden yeniçeri tâ’ifesi üç ayda bir tebdîl olup nevbet tarîkıyle hıdmet olınur iken şimdiki hâlde tebdîl olınmayup üçer dörder yıl hıdmet idüp eger muhâfaza-i memleketdür ve eger hıdmet-i hümâyûndur, hâlî olınmayup envâ‘-ı zahmet çeküp anlar huzûrdadur diyü altışar ay hıdmet idelüm didüklerin arz itmeğin, yılda bir kerre tebdîl idüp ammâ hâl-i hıdmetde ehemm olanları tebdîl itmeyesin diyü müşârün-ileyh[e] hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Zikr olınan yeniçerileri emrüm mûcebince tebdîl itdükde hâl-i hıdmetine istihdâm eyleyüp ammâ şunlar ki, mâl-ı mîrî hıdmetine mühimm olup tebdîl olmağla mâla zarar lâzım gelse anun gibileri kemâ-kân istihdâm eyleyesin.

192 *Malkara kadısına: Malkara'da fesatlıklar yapan eşkiyânın silah zoruyla ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kādî âdemine virildi.
Fî 4 Zi'l-ka‘de sene 966
Bu da içerü gönderilmişdür.

Migalkara kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp yetmiş-seksen mikdârı sûhte cem‘ olup fesâd üzre olmağın senün dahı kasabada yolın basup üç neferi ele gelüp haklarından geldüğün ve bâkΩleri Koğrı ve İpsala câniblerine firâr idüp ammâ girü cem‘iyyetleri olup avdet iderlerse şehir halkı emr-i şerîf olmadın mukābele itmekden havf itdüklerin bildürmişsin. İmdi, bu bâbda varup irişüp ehl-i fesâd ele getürmek içün sâbıkā Prizrịn Begi olan hâliyâ ol cevânibde hırâsetde olan Hızır *dâme izzuhû*'ya hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, sen dahı hâzır olup anun gibi zikr olınan ehl-i fesâd girü avdet idüp fesâd itmek istedüklerinde eger kasaba halkıdur ve eger sâ’ir il-eridür, cem‘ idüp dahı ehl-i fesâdı ele getürüp Şer‘ u kānûn ile haklarından gelmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Şöyle ki, zikr olınan ehl-i fesâd ele gelmelü olduklarında, ceng ü cidâle mübâşeret idesin. Hîn-i cengde anlardan katl olınanlar kātillerden sü’âl olmaz. Ana göre halka tenbîh idüp dahı ele getürenleri bâbında sa‘y ü ikdâm eyleyesin. Bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olmaya. Fesâd içün âlât-ı harb ile cem‘ olanlardan ele gelenlerün haklarından gelesin.

193 *Prizren sâbık Beyi Hızır Bey'e: Malkara kazasında evler basıp suç işleyenlerin ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Süleymân Çavuş'a bile mübâşir kayd olınup ol alup gitdi. Bu hükümler yazılup pâye-i serîre gönderilüp *"eyüdür, gönderilsün"* diyü hatt-ı şerîf gelüp alup gitdi, bile mübâşir olsun diyü buyurıldı.
Fî 4 Zi'l-ka‘de sene 966

Sâbıkā Prizrin Begi olan Hızır Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Migalkara kādîsı Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp kasaba-i mezbûre halkı gelüp: "Sûhte tâ’ifesi yetmiş ve seksen nefer olup âlet-i harb ile gezüp ev basup oğlan çekmek kasdına gündüzin bağlarda yatup bağlarımuzı ve bostânlarımuzı harâb idüp ve imâret huddâmı dahı gelüp on-on beş nefer sûhte on beş günden ziyâdedür ki her gün âlet-i harb ile imârete gelüp kendü hisselerin aldukdan sonra şu mikdâr yoldaşımuz vardur diyü fukarânun yemeğinden haylî yemek alup söylemeğe havf iderüz; küllî cem‘iyyetleri vardur" diyü haber virdüklerin ve kendü dahı mesâlih-i Müslimîn içün at ile bir yire giderken, kasaba içre âlet-i harb ile niçesi karşu gelüp ok atup kılıç çeküp ceng-i azîm idüp Müslimânlar irişüp üçi ele gelüp, gayrılarına ibret içün hakkından gelüp bâkΩsi Koğrı-dağı'na ve İpsala câniblerine firâr idüp girü cem‘iyyet-i ittifâk üzre oldukların bildürmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ‘at te’hîr itmeyüp bi'z-zât mahall-i mezbûra varup dahı zikr olınan ehl-i fesâdı sa‘y ü ikdâm eyleyüp eger senün yanunda olanlar iledür, eger il-eri sürmek ile her ne tarîkla olursa ele getürüp Şer‘ u kānûn ile haklarından gelmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin. Şöyle ki varup irişmeyesin, bir fesâd ideler, senden bilinür. Ana göre mukayyed olasın ve fesâd içün âlet-i harb ile bulınup ele gelenlerün haklarından gelesin.

194 ***Şam beylerbeyine: Kerek Kalesi dizdarını emr-i şerif hükmüyle katleden Kerek ve Şevbek sancağı Beyi Said tarafından daha başka kimselerin öldürülüp öldürülmediğinin bildirilmesi ve orada oturmaları caiz olmayan hisar erlerinin ref' edilmesi hakkında.***

Bu dahı.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp emr-i şerîfüm üzre Kerek ve Şevbek Sancağı Begi Sa‘îd *dâme izzuhû* Kerek kal‘ası dizdârını katl idüp: *"Nâ-hak yire ulûfemüz kesüp âdemlerine virdi"* diyü şikâyet eylediler. Sebeb ne olmışdur, göresin diyü emrüm olmağın müşârün-ileyh Sa‘îd *dâme izzuhû* bundan akdem mektûb gönderüp kal‘a-i mezbûre dizdârı olan Beşâret, âsî Arab'dan kız alup yedi-sekiz nefer hisâr-erenleri ile müttefik olup begler âdemlerine hisâr-erleri koşılup bir hıdmete gönderildükde: *"Begler âdemlerin Arab'a virürler, kendü sağ gelürler"* diyü defe‘âtle i‘lâm eyleyüp ve bundan evvel bunlarun ahvâllerin beglerden ve sâ’ir halkdan istimâ‘ itmeğin arz olındukda emr-i şerîfüm virilüp senün yanunda sâbit oldiyse siyâset idesin ve eger şübhe varsa Rûm-ili'ne sürgün idesin diyü emrüm olmağın Sa‘îd Beg'den töhmetleri sü’âl olındukda kal‘a-i mezkûre erenlerinden niçe ihtiyâr kimesneler mezkûr dizdârlar için: *"Bu, cümle kabâhatle mevsûfdur"* diyü şehâdet idüp نفسه begi zamânında töhmete bir cihet olmakda mezkûr dizdârun hakkından gelinmesi içün emrüm mûcebince tezkire gönderüp hakkından gelinmişdür. Lakin: *"Sâ’irlerini katl itdi, diyü şikâyet eylemişler, anlardan haberüm yokdur, bunlar Kerek'de olmakdan olmamak evlâdur"* diyü arz eylemişsin. İmdi, ol gedükleri alınanlardan ba‘zı, Südde-i sa‘âdet'üme gelüp: *"Gedüklerimüz bilâ-sebeb alnmışdur"* diyü şekvâ itdüklerinde bu husûsun aslı ma‘lûm olmamağın bilâ-sebeb alınmışsa mukarrer idesin diyü hüküm virilüp ve dizdârdan gayrı katl olınmış âdem var mıdur? Olduğı takdîrce ne husûs içün katl olınmışlardur? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi zikr olınan hisâr-erenlerinden hükm ibrâz iderlerse anda olmak münâsib olmayanları komayup ve dizdârdan gayrı dahı müşârün-ileyh kimesne katl itmiş midür ve ne husûs için katl itmişdür? Ma‘lûm idinüp dahı anı arz idesin ve arz itdüğin üzre anda durmak münâsib olmayan hisâr-erenlerinden dahı ref‘ idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fi 5 Zi'l-ka‘de sene 966 [09.08.1559]

195 **Bursa Harç Emini Kubad Çavuşa:** ***Kirmasti'deki harap olan Züfer Camii'nin tamiri için keşif yapılarak bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Burusa Hâssa Harc Emîni Kubâd Çavuş'a hüküm ki:

Mihalıç kādîsı mektûb gönderüp kasaba-i Kirmasti'de merhûm Züfer, binâ itdüği mescidün zelzeleden kubbelerinün bir mikdâr yiri ve menâresi harâb olup ta‘mîrine vakfı olmayup mîrî tarafından termîm olınmasın arz idüp ve ehl-i hibre ile üzerine varılup sekiz bin akça tahmîn olındı diyü i‘lâm itmeğin sana dahı varup tahmîn itdürmek emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm varıcak, bi'z-zât yarar muhamminler ile üzerine varup zikr olınan mescidün ta‘mîre muhtâc olan yirlerin tahmîn-i

sahîh ile tahmîn itdürüp ne kadar nesne ile termîm kābildür, nicedür? Vukø‘ı üzre yazup arz idesin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 6 Zi'l-ka‘de sene 966 [10.08.1559]

196 ***Ankara eski Kadısı Emir Şah'a: Taraklı, Göynük, Akyazı ve Ilıca kazalarındaki eşkiyâ hakkında tahkikat yapıp şeriate göre lâzım geleni icra etmesine dair.***

Yazıldı.
Mezbûra Ankara kādîlığına virilüp kādîlığına varmak emr olınup müfettiş, sâbıkā Kandırı kādîsı ol vilâyete buyurılup hüküm ana yazılmışdur.

Sâbıkā Ankara Kādîsı olan Mevlânâ Emîrşâh'a hüküm ki:

Bundan akdem Hatvan Begi olup hâliyâ Burusa ve Koca-ili sancaklarında ba‘zı ehl-i fesâdı ele getürmek içün irsâl olınan Mehmed *dâme izzuhû* mektûb gönderüp kazâ’-i Taraklu ve Göynik ve Akyaz ve Ilıca'nun yürük tâ’ifesi ehl-i şenâ‘at olup kādîları ve nâ’ibleri yek-dil olup kurâda olmayup ve yollarda âdem katl idüp ehl-i fesâd ele gelüp kādîlara getürdüklerinde: *"Sicill ve huccet hakkı"* diyü bir mikdâr altunların alup ehl-i fesâdun hakkından gelinmeyüp halâs olmağla re‘âyâya envâ‘-ı te‘addî olınur diyü bildürüp senün dahı kemâl-i diyânet ve hüsn-i istikāmetüne i‘timâd-ı hümâyûnum olmağın zikr olınan kādîlıklarda olan ehl-i fesâd ü şenâ‘atün teftîşini sana tefvîz idüp bu bâbda Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mustafa bile mübâşir ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup bi'z-zât zikr olınan kādîlıklara varup ibtidâ Ilıca kazâsından mübâşeret eyleyüp eger sûhtelerden ve eger gayrıdan fesâd ü şanâ‘at üzre olanları ve töhmet-i sâbıkā ile müttehem olanları ele getürüp tecennüb idenleri yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına ve bi'l-cümle Şer‘ile ve kānûnla buldurması lâzım olanlara buldurup dahı da‘vâ-yı hakk ider kimesneler var ise bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan kazıyyelerin husamâ muvâcehesinde kazıyyelerin Şer‘ile istimâ‘ eyleyüp töhmet-i sâbıkā ile müttehem olup töhmeti müseccel olanları dahı kānûnla görüp ele gelen ehl-i fesâddan Şer‘ile sâbit olan hakların ashâb-ı hukøka alıvirüp anun gibi cürm-i galîzi olup salb ü siyâsete ve yâhûd kat‘-ı uzva müstahıkk olanları mahallinde Şer‘ile salb ü siyâset idüp ve yâhûd kat‘-ı uzva müstahıkk olmayan mücrimleri sûret-i cürmleriyle ve yarar âdemler ile ve kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Dahı ol bâbda şol ki muktezâ-yı Şer‘-i Şerîfdür, mahallinde icrâ itdüresin. Ammâ şunlar ki, töhmet-i sâbıkā ile müttehem olup Şer‘-i Şerîf ile el virmiye, töhmet-i sâbıkāsı müseccel olup mûcib-i örf olanları dahı kānûn ile görüp bu bâbbda tamâm dikkat ü ihtimâm üzre olup ol cevânibi ehl-i fesâd ü şenâ‘atden tathîr ü pâk idüp eyyâm-ı adâlet-encâm-ı husrevânemde re‘âyâ vü berâyâ âsûde-hâl ve müreffehü'l-ahvâl olup ed‘ıye-i devâm-ı devletüm içün du‘âya iştigāl göstereler. Ammâ teftîş umûrında tamâm hakk üzre olup ehl-i fesâd ü şenâ‘ate himâyet olınup kendü hâllerinde olanlara dahl ü ta‘arruz olmakdan ve hilâf-ı Şer‘ u kānûn kimesneye te‘addî olmakdan ziyâde hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin ve zikr olınan kādîlardan ve nâ’iblerden arz olınduğı gibi ehl-i fesâd himâyet olınmış mıdur, ne zamânda olup ne makøle kimesneye himâyet olmışdur? Anı dahı tamâm ma‘lûm idinüp arz idesin ve ehl-i fesâdı ele virmekde ve ele getürmekde toprak kādîları ve sübaşıları ve sâ’ir halka gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret idüp ehl-i fesâda himâyet itmekden ve tecennüb itdürmekden ve ihmâlden ziyâde hazer ideler. Şöyle ki, ihmâl ideler ve yâhûd mu‘âvenet itmeyüp ol sebeb ile

ehl-i fesâd tecennüb ide, anlara olıcak kendülere olur; azl ile konılmayup mu‘âkab olmağı mukarrer bileler. Bu bâbda ihmâli olanları bildüresin.

197 *Ankara kadılarına: Günlük teftiş ediyoruz diyerek ahaliye haksızlık edenlerin men'ine ve bu işe kalkışanların hapsedilmelerine ve ahalinin rencide edilmesine meydan verilmemesine dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf Pâdişâ[h] hazretlerinden.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 7 Zi'l-ka‘de sene 966

Ankara sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'ümde şöyle istimâ‘ olındı ki ba‘zı kimesneler yevmlü teftîş iderüz diyü re‘âyâyı tutup: *"Sen yevmlüsün"* diyü kiminün akçasın alup ve kimin rencîde idüp te‘addî iderler imiş. İmdi, bu husûs içün kimesneye dahl ü tecâvüz olınmaya diyü emr olınup ol bâbda Memâlik-i mahrûse'ye ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup anun gibi ba‘zı kimesneler: *"Yevmlü teftîş iderüz"* diyü taht-ı kazânuza geldükde her kim olursa aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp mecâl virmeyüp tutup kayd ü bend ile habs idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin ve min-ba‘d beglerbegiler ve begler âdemlerine ve sâ’irlere gereği gibi taht-ı kazânuzda tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, bu husûs içün kimesneye dahl ü tecâvüz itmeyüp re‘âyâ ve gayrıya: *"Sen yevmlüsün"* diyü yapışılup akçaların almakdan ziyâde hazer idesin. Şöyle ki, birinüzün taht-ı hükûmetinde bu makøle vaz‘ olduğı istimâ‘ olına, azl ile konılmayup envâ‘-ı ikāb ile mu‘âkab olmanuz mukarrer bilüp, bu hükm-i hümâyûnumun sûretin her birinüz sicill-i mahfûza kayd idüp halka dahı nidâ vü i‘lâm idesin ki, emr-i şerîfe mugāyir bir ferd iş itmeye; re‘âyâ, zıll-ı sa‘âdetümde âsûde-hâl ola ve şimdiye değin taht-ı kazânuzda kimesne gelüp: *"Yevmlü teftîş iderin"* diyü re‘âyâya dahl ü tecâvüz itmiş midür ve ne makøle kimesnedür ve ne zamânda gelmişdür? Her kangınuzun taht-ı kazâsında vâkı‘ olmışsa anı dahı arz idesin. Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından ve kapucılarından ve gayrıdan ba‘zı kimesneler memleket mesâlihi içün ulak ile irsâl olınur. Anun gibilerden mâ‘adâ ba‘zı kimesneler tezvîr idüp re‘âyânun davarların tutarlar imiş. İmdi, bu bâbda dahı mukayyed olup ulak ile gelenlerün ellerinde olan ahkâm-ı şerîfeyi taleb idüp dahı kaç nefer kimesne ta‘yîn olınmışsa ana göre davar bulıvirüp emre mugâyir anlara aldurmayup ve elinde hükmi olmayup tezvîr idenleri ele getürüp habs idüp arz idesin ve kirâ ile dutmalu olduklarında dahı sâhiblerinün rızâları olmadan [de]fter tutdurmayup ve bi'l-cümle zikr olınan husûslarda dâ’imâ mukayyed olup emr-i şerîfe mugāyir kimesneye iş itdürmeyüp icrâsında dâ’imâ mukayyed olup inâd ü muhâlefet idenleri isimleriyle yazup bildüresin. Zikr olınan tâ’ifenün cerâ’im-i günâhları sâbıkā afv olınmışdur. Ol husûs içün min-ba‘d kimesneye dahl ü tecâvüz itdürmeyüp ve bu hükm-i şerîfüm ne gün varduğın yazup bildüresin ve dâ’imâ memleket ahvâlin i‘lâmdan hâlî olmayasın.

-197/a-

Yazıldı.
Yûnus Çavuş'un oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 7 Zi'l-ka‘de sene 966

Sûreti Bolı sancağı kādîlarına.

-197/b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Sûreti Kastamoni sancağı kādîlarına.

-197/c-

Yazıldı.
Bu dahı.

Sûreti Kangırı sancağı kādîlarına.

-197/d-

Yazıldı.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 7 Zi'l-ka'de sene 966

Sûreti Çorum'dan Tokat'a varınca olan kādîlara.

197/e-

Yazıldı.
Yûnus Çavuş'un oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 7 Zi'l-ka'de sene 966

Sûreti Çorum sancağı kādîlarına.

198 *Kubad Paşa'ya: Serhaddin ahvaliyle Şehzade Bâyezid'e ait haberleri daima bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bekir Çavuş'a virildi.
Fî 8 Zi'l-ka'de sene 966

Kubâd Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ serhadd ahvâli ve öte cânibün etvâr u evzâ'ı ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, serhadd ahvâlin ve öte cânibün evzâ' u etvârın ve fikr [ü] firâsetlerin ve oğlum Bâyezîd'ün vâkıf olduğun ahbârın ve bi'l-cümle her tarafdan ma'lûmun olan ahbâr-ı sahîhayı ve dâ'imâ vâkıf olduğun ahbârı i'lâmdan hâlî olmayasın. Şöyle ki, i'lâmı lâzım olan husûsı ve anlardan gayrı muhtâc-ı arz olan ahvâli mufassal yazup mezbûr ulak ile bildüresin ki te'hîr lâzım gelmeye.

-198/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Diyârbekr defterdârına.

-198/b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Sûreti Bitlis begine.

[Yev]mü's-sebt fî 10 Zi'l-ka'de sene 966 [14.08.1559]

199 *Barçınlı kadısına: Barçınlı kazasında Bâyezid adlı sipahi ile oğlu ve kaynının haramzadelere baş olarak günlük diye yolculara tecavüzlerinin men'ine ve yakalanarak haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı
Edhem Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr] sene 966

Barçınlu kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp oğlum Selîm'den hüküm gelüp cem' olup perâkende olan eşirrâya min-ba'd dahl olınmaya, emn üzre olalar diyü ısmarlanup tenbîh oldukdan sonra taht-ı kazândan Bâyezîd nâm sipâhînün oğlı ve kaynı ba'zı harâm-zâdelere re'îs olup yevmlü diyü ebnâ'-i sebîle zarar u ziyân itdüklerinden gayrı Gökbaş nâm karye kurbinde Dîvâne Bâlî ve Kurd ve Budak ve dahı sâ'ir yoldaşlariyle yedi nefer müsâfirlerün basup Gökbaş zâviyesine düşürüp andan halâs bulmayup Abdâl zâviyesine düşüp anda dahı akablerince varup iki zâviyenün şeyhleri: *"Bunlar yevmlü değildür"* didüklerinde âlet-i harb ile üzerlerine yüriyüp Gökbaşlu zâviyesi şeyhin çalup bir kolın amel-mânde ve zikr olınan kimesneleri külliyyen soyup espâbların aldukların bildürmişsin. İmdi, mezkûr Bâyezîd'ün babası ve iki nefer yoldaşları Südde-i sa'âdet'ümde

tutılup Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Edhem Çavuş ile ahvâlleri görilmek içün gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr itmeyüp mezbûr Bâyezîd'ün oğlın ve kaynın ve sâ’ir yoldaşların dahı ele getürüp gaybet iderler ise yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına ve bi'l-cümle Şer‘ile ve kānûnla buldurması lâzım olanlara buldurup dahı da‘vâ-yı hakk ider kimesneler varsa husamâsiyle beraber idüp üzerlerine kimesnenün hakkı sâbit olursa sâbit olan hakların ashâbına alıvirüp dahı arz itdüğün üzre bu fesâdı itdükleri bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir olanları mecâl virmeyüp mahallinde haklarından gelüp ve ne mikdâr kimesnenün hakkından gelindüğin ve sâbit olan fesâdlarınun sûret-i sicillerin mezbûr ile Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin ve bu bahâne ile kimesneye garaz u buğzdan ve hilâf-ı vâkı‘ iş olmakdan ziyâde hazer idüp arz itdüğün gibi fesâd idenleri ki fesâdları zâhir olmış ola, emrüm üzre anlarun hakklarından gelesin ve muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 11 Zi'l-ka‘de sene 966 [15.08.1559]

200 *Kırkkilise beyine: Kırkkilisenin Ulûfeciler köyünden hırsız ve harami olduğu bildirilen Yeniçeri oğlu Ali'nin Dersaadete gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Güveygûsi Ahmed'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Kırk-kilise begine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı sa‘âdet-me’âb'uma mektûb gönderüp bundan akdem Kırk-kilise kazâsına tâbi‘ Ulûfeciler nâm karyenün teftîşi Yeniçeri-oğlı Ali nâm kimesne içün hükm-i şerîf gönderilüp emr-i şerîfüm mûcebince teftîş olındukda inkârla cevâp virüp müdde‘îsi olan İskender nâm kimesneden da‘vâsına muvâfık beyyine taleb olındukda: *"Şâhidlerüm sefer-i hümâyûndadur"* diyüp ba‘dehû mezkûr Ali'nün ahvâli ehl-i karyeden istifsâr olındukda niçe kimesneler: *"Mezbûr Ali eyü at besleyüp, inüp, binüp, bir-iki ay çıkar gider; hırsuz ve harâmîdür, eyü kimesne değildür"* diyü şehâdet itdüklerin i‘lâm itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, mezbûrı kayd ü bendle yarar âdemlerle koşup Südde-i sa‘âdet'üme irsâl idesin ve getüren kimesnelere muhkem tenbîh idesin ki, yolda gaybet itmeden ihtirâz eyleyeler. Şöyle bilesin.

201 *Amasya Muhafızı Sinan Paşa'ya: Budin'in Kopan sancağına bey olan Hasan Bey'in gecikmeden sancağına gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sinân Kethudâ'nun âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 966

Mahmiyye-i Amâsiyye muhâfazasında olan Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Vilâyet-i Budun'da Kopan sancağı inâyet olınan kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Hasan *dâme izzuhû*'nun sancağı serhadd olup zabt u hırâseti lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp müşârün-ileyhi gönderesin ki varup gereği gibi sancağınun hıfz u hırâsetinde ola.

202 *Kütahya piyadeleri sancağı beyine: Tersâne-i Âmire hizmetine tayin olunan Kütahya sancağı piyadeleri nöbetlisinin acele hizmete gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Zi'l-ka'de sene 966

Kütahya piyâdeleri sancağı begine hüküm ki:

Kütahya sancağınun piyâdelerinün bir nevbetlüsi mukaddemâ Bilecik ma'denine ta'yîn olınmışdı. Hâliyâ bir nevbetlüsi dahı Tershâne-i Âmire'm hıdmetine ta'yîn idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, sancağun piyâdelerinün bir nevbetlüsi dahı ne mikdâr ise yaya-başıları ve mukaddemleri ve kānûn üzre altı aylık zâd ü zevâde ile mu'accelen ihrâc idüp emrüm mûcebince Tershâne-i Âmire'me iletüp hıdmete mübâşeret itdüresin. Yayaları eksük ve giç iletmekden ziyâde hazer eyleyeler.

203 *Ahyolu, Aydos, Varna, Tekfurgölü, Hırsova ve İbrail kadılarına: Arpa ve buğday navlunlarını fazla isteyen gemicilerin haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.

Ahyolı ve Aydos ve Varna ve Tekfur-göli ve Hırsova ve Brayıl kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzdan İstanbul zahîresiyçün irsâl olınan arpa ve buğdayun navlunların gemiciler kadîmden alıgeldüklerine muhâlif ikişer akça taleb eyledükleri istimâ' olınmağın **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda göresin; her birinüzün taht-ı kazâsından kadîmü'l-eyyâmdan arpanun ve buğdayun kilesine navlun her ne alınugelmişse girü anı mukarrer idüp hâliyâ gemiciler kadîmden olıgelenden ziyâde navlun taleb eylerlerse aldurmayup, itmek isteyenleri men' idüp memnû' olmayanları isimleri ile yazup bildüresin ki ana göre haklarından geline ki sâ'irlerine mûcib-i ibret vâkı' ola. Her birinüzün taht-ı kazâsından kadîmden navlun ne alınugelmişse anı aldurup gemicilere kimesneyi tazyîk idüp ziyâde itdürmeyesin.

204 *İlbasan beyine ve Draç kadısına: Venedik beyleri Draç Limanı'ndan aldıkları eşyayı iade ettiklerini bildirdiklerinden, onların talep ettikleri gemi ve zeytinyağlarının geri verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Cenâze'ye virildi.
Fî 11 Zi'l-ka'de sene 966

İlbasan begine ve Draç kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i sa'âdet'üme arzlarınuz vârid olup Draç limanı'nda Venedik kadırgaları aldukları gemiler ve espâb i'lâm olınup ahde mugāyir alınan espâb ve gemi girü irsâl idesin diyü Venedik dojına nâme-i hümâyûnum gönderilmişdi. Venedik beglerinden hâliyâ atebe-i ulyâma mektûb gelüp alınan espâb gönderildi diyü i'lâm idüp ve sâbıkda kendülere müte'allık ba'zı gemileri levend kayıkları alup içinde bulınan zeyt yağın Draç'da bey' eylediler diyü i'lâm eyledüklerinde ashâb-ı hukøka hakları alıvirile diyü bundan akdem size hükm-i şerîfüm dahı gönderilmişdi. Hâliyâ girü Venediklüye ol makøle vâkı' olan ziyânlar görilüp alıvirilmek içün yarar âdemlerünüz ta'yin idüp irsâl idesin diyü Venedik dojına nâme-i hümâyûnum irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Öteden âdemleri geldükde taleb itdükleri espâbı Şer'ile teftîş idüp müteveccih olanlardan bilâ-kusûr ashâbına alıvirüp ahde mugāyir

kimesneye iş itdürmeyesin ve husûs-ı mezbûr neye müncer olup ashâbına Şer‘ile teslîm olınan espâb ne mikdâr olduğın tafsîl ile Südde-i sa‘âdet'üme arz u i‘lâm idesin.

205 *Draç kadısına: Venedik doju Draç Limanı'ndan alıp gittikleri rencber gemilerini ve eşyayı iade ederse bunların alınıp sahiplerine teslimi hakkında.*

Yazıldı.

Draç kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem İlbasan sancağı begi ile Âstâne-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Venedik'e müte‘allık birkaç pâre kadırga gelüp Draç limanında olan rencber gemilerin espâbiyle alup gitdüğin arz itdüğinüzde Venedik dojına nâme-i hümâyûnum gönderilüp alınan espâb bî-kusûr ashâbına teslîm olınmak için irsâl olına diyü i‘lâm olınmış idi. Eyle olsa Venedik beglerinün atebe-i ulyâma mektûbları vârid olup kadırgalariyle gelüp ol makøle fesâd iden âdemlerinün haklarından gelindüğin ve aldukları espâb girü sâhiblerine teslîm itmek için irsâl olındugın bildürüp ve Südde-i sa‘âdet'ümde olan baylosları dahı öte cânibden gönderilüp espâbın aynı ile defterin Dergâh-ı mu‘allâ'ma getürdükde, içinde mastûr olan espâb, sâbıkda arz olındugı mikdârdan cüz’î olmağın bâkΩ kalan dahı irsâl olına diyü, Venedik dojına tekrâr nâme-i hümâyûnum gönderilmişdür. İmdi, **buyurdum ki:**

Öte cânibden gönderdükleri espâbı alup defteri ile hıfz idüp dahı sâhibleri gelüp taleb eyledükde onat vechile görüp sahîh kendünün olduğın sâbit itdükden sonra teslîm idüp, deftere işâret idesin. Ammâ bu bâbda ihtimâm üzre olasın. Kimesnenün hakkı zâyi‘ olmalu olmaya.

206 *Venedik dojuna : Draç Limanı'ndan Venediklilerin aldıkları gemiler ve eşyanın bakıyyesinin de teslim edilmesi, harami ve levent taifesine zahire verilmemesine dair.*

Yazıldı.
Âdet üzre ser-â-ser kîse ile ve altun kozalak ile mühürlenüp Cenâze'ye teslîm olındı.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 966

Venedik dojına hüküm ki:

Atebe-i aliyye-i âlem-penâh ve Südde-i seniyye-i sa‘âdet-destgâhımuza ki mesned-i selâtîn-i cihân ve müttekâ’-i havâkΩn-i devrândur, mektûb-ı meveddet-mashûbınuz vârid olup bundan akdem irsâl olınan nâme-i hümâyûnumuz vâsıl olup Draç'da vâkı‘ olan kazıyyeler ma‘lûmınuz olup husûs-ı mezkûr nâgâh hatâ’en vâkı‘ olup istimâ‘ eyledüğünüzde azîm ıztırâb vâkı‘ olup, Âstâne-i gerdûn-vakārımuz ile sadâkat ü ihlâs üzre olan dostluk binâsı mü’ekked ü müşeyyed olduğı ma‘lûm olmak içün fi'l-hâl donanmanuz üzre prevedor olan azl olınup yirine mu‘temedün-aleyh yarar âdeminüz ta‘yîn olınup re‘âyâmuzdan alınan espâb ve gemi serhadd-i Memâlik-i mahmiyye'de vâkı‘ olan begler kullaruma teslîm olınmak için irsâl olındugın i‘lâm eyleyüp Memâlik-i mahrûse'mde olan kullarum ve re‘âyâ tâ’ifesi harâmî levend tâ’ifesine zahîre ve azık virmeyüp gemilerin kabûl itmeyüp mu‘âvenet ü müzâheret eylemeyeler. Ehl-i fesâdun gereği [gibi] hakkından gelinüp ve serhadde vâkı‘ olan begler kullaruma tenbîh olınup ahdnâme-i hümâyûnuma mugāyir kimesne iş itmemek husûsı i‘lâm olınmış ve Âstâne-i sa‘âdet'ümde olan baylosınuz dahı alınan Karamürsel gemisi içinde bulınup ashâbına redd olınmak için irsâl olınan espâbun defterin aynı ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp lâkin sâbıkā İlbasan begi ile Draç kādîsı Südde-i sa‘âdet'üme gönderdükleri arzlarında alınan espâbun mikdârı beyân olmayup irsâl olınan nâme-i hümâyûnumuzda aynı ile i‘lâm olınmış idi. Mezkûr baylosun virdüği defterde mastûr olan espâb cüz’î olup mezkûr gemi ile on dokuz kıt‘a büyük ve küçük top olup baylosınuz virdüği defterde beş kıt‘a top gönderilmiş. Sâ’ir espâbları dahı bu minvâl üzre olup gerekdür ki kadîmden Âstâne-i devlet-âşiyânımuz ile olan

dostluğunuz müsted‘âsınca kal‘a-i mezkûre altında alınan gemi ve espâbdan sâbıkā nâme-i hümâyûnumuzda zikr olınan espâbun irsâl olınandan bâkΩ kalanı dahı bî-kusûr zuhûra getürdilüp irsâl olınmak bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz vücûda getüresin ve Venediklüye dahı vâkı‘ olan zarar u ziyân yirlü yirinden hakk üzre bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf görilüp ashâb-ı hukøka hak teslîm olınmak içün kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm İlbasan begi ile Draç kādîsına hükm-i hümâyûnumuz gönderilmişdür. Siz dahı espâbı alınan âdemlerinüz mûmâ-ileyhimâya irsâl eyleyesiz ki emr-i şerîfüm mûcebince görilüp ashâb-ı hukøka ba‘de's-sübût hakları alıvirile ve Memâlik-i mahrûse'm ser-haddinde vâkı‘ olan begler kullaruma tenbîh ü te’kîd olınup mâdâmki sizün tarafınuzdan ahd-nâme-i şerîfüme mugāyir bir vâz‘ sâdır olmaya, berü cânibden dahı ahde muhâlif kimesneye iş itdürmeyüp ehl-i fesâd olan harâmî levend tâ’ifesine zahîre virdürmeyesin, diyü emrüm olup siz dahı eger Girid adası'nda ve eger Kıbrus'da ve sâ’ir yalılarda vâkı‘ olan beglerinüze gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesiz ki anlar dahı harâmî levend tâ’ifesine zahîre ve azık virmeyüp mu‘âvenet ü müzâheret itmeyeler. Nitekim şimdiye değin anlarun mu‘âveneti ile niçe gemilere zarar gelmişdür. Şöyle ki zâhir ola, mecâl virmeyüp cezâ vü sezâsın viresiz ki, bir dahı ahde mugāyir kimesnenün iş itmeğe mecâli olmaya. Tarafeynün re‘âyâ vü berâyâsı istirâhatde olalar ve dâ’imâ ahbâr-ı sıhhat ü selâmetinüz ile ol cevânibde ma‘lûmınuz olan ahbâr-ı sahîhayı, atebe-i ulyâmuza i‘lâm itmekden hâlî olmayasız ki ıttılâ‘-ı mûcib-i te’kîd-i meveddet ve müstev-cib-i temhîd-i mahabbetdür, Memâlik-i mah-rûse'mden gelüp kal‘a toplayup bu makøle fesâd iden, mücerred azl ile iktifâ olınmayup, Südde-i sa‘âdet'üme olan müvâlât muktezâsınca kal‘aya itdüği ziyân bî-kusûr tazmîn itdürilüp kal‘a ta‘mîr olınup kendünün gereği gibi hakkından gelinmek gerekdür.

207 *Malkara kadısına: Malkara'nın Deveciler köyünde Elif adlı bir genç kıza tecavüz eden Ali hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker arz itmişdür.
Arz getürene virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de [sene 966]

Migalkara kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûrda Deveciler nâm karyeden Elif binti Mehmed nâm bâkire meclis-i Şer‘a gelüp: *"Ali nâm kimesne mahzarında da‘vâ idüp vâlideynüm tarlada iken evimüze gelüp bana güç eyleyüp bekâretüm izâle eyledi"* didükde mezbûr Ali dahı ikrâr idüp müseccel olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol bâbda emr-i Şer‘ neyse icrâ olınup ve mezbûr, sâbıkā bu makøle töhmet ile müttehem midür ve ne hallü kimesnedür, teftîş olınup eger töhmet-i sâbıkāsı var ise kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme irsâl idüp ve kız dahı ne hallüdür anı dahı teftîş idüp arz idesin.

208 *Bolu sancağı kadılarına: Ordu-yı hümâyûn için alınacak koyunlar hakkında.*

Yazıldı.
Çavuşlukdan ma‘zûl Rüstem ile Maksûd Çavuş'a gönderildi.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 966

Bolı sancağı kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem ordu-yı hümâyûnum için koyun emr olup ol bâbda size ahkâm-ı şerîfe yazılmışdı. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Maksûd Çavuş vusûl buldukda, [her] birinüzün taht-ı kazânuzdan ne mikdâr koyun tedârük ü ihzâr itmişsenüz sâhibleri ve yâhûd vekîlleri ile ordu-yı hümâyûnuma irsâl idesiz, getürüp bey‘ ideler. Ammâ koyun îd-i mübârekden mukaddem gelüp vâsıl olmak gerekdür. Ana göre mukayyed olup ihmâlden hazer idesiz ve ne mikdâr koyun tedârük ü irsâl idece[ği]nüz yazup bildüresiz.

209 *İznikmid kadısına: Bolu sancağından gönderilen zahire ve koyunların ordu-yı hûmâyûna gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

İznikmid kādîsına hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnum içün Bolı sancağı kādîlıklarından sürilmesi fermân olınan zahîre ile taht-ı kazâna koyun dahı gelmiş midür? Eger gelmişse ordu-yı hümâyûnuma gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Gelen koyunı te'hir itmeyüp bî-kusûr irsâl idesin.

210 *Sinan Paşa'ya: Şehzade Bâyezid'in Amasya'da zabtolunan eşya ve hizmetçilerinin en yakın iskeleden İstanbul'a gönderilmesi ve eşyasının bir kısmının satılması hakkında.*

Yazıldı.
Esîr-oğlı Yûnus Çavuş'a Üsküdar'da Paşa hazretlerinün evinde dokuz yüz altmış altı Zi'l-ka'de'sinün on birinci gicesi ki isneyn gicesidür, teslîm olındı.

Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp emrüm üzre oğlum Bâyezîd'ün zabt itdüğün espâbınun ve oğlanlarınun defterin göndermişsin. İmdi, amele yarayan çadırları ve cebehânesin ve kitâbların ve oğlanların kirâ davarları ile ol cânibe karîb olan iskeleye gönderüp dahı ol cânibde olan kadırgalar ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. BâkΩ kalan espâb[ı] anda bey' idüp dahı anda olanlara harc olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, emrüm üzre müşârün-ileyhün kitâbların ve cebehânesin ve çadırların ve oğlanların kirâ davarları ile ol cânibe karîb olan iskeleye gönderüp dahı ol cânibde olan kadırgalara tahmîl eyleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. BâkΩ kalan espâbı anda bey' idüp dahı ne mikdâr akça olursa anda olanlara harc idüp cebehâne espâbından ve çadırdan ve kitâblardan ve oğlanlardan ne mikdâr gönderdüğün ve kimün ile irsâl itdüğün yazup defter idüp bile gönderesin ki ana göre taleb olına ve anda bâkΩ kalup bey' olınacak espâb dahı ne mikdâr olup ve ne bey' olduğın, bey' oldukda anı dahı bildüresin ve müşârün-ileyhün âdemlerinden şehirde haylî âdem var diyü istimâ' olınur. Var mıdur, ne makøle kimesnelerdür? Eger varsa her ne tarîkla mümkinse dağıdasın ve henüz Amâsiyye beginün âdemleri varmamış. Âdem ta'yîn idüp şehri zabt itdüresin ve iç-halkı içün bir yire kaldurmalu oldukda araba var mıdur, nicedür? Anı dahı yazup bildüresin. Araba ne mikdârdur, kifâyet itmezse kirâ davarı bulınur mı? Mu'accelen mezbûrla bildüresin ve Halîl ve Hoca ve Hekim-başın gönderesin, gelüp gideler. Ve anlardan gayrı anda olan âdemlerinden kapu-oğlanlarından ve kapucılarından ve aşçılardan kim içerüye mahsûs ola, anlar durup anlardan gayrısını bir zamân ta'yîn idüp tenbîh idesin ki: *"Ol vakte değin kimesne kalmayup dağıla, sonra bulına siyâset olur"* diyesin. İrsâli fermân olınan espâbları şimdi gemi ile gönderesin.

211 *Kestel kadısına: Lazkiye'de Örmez yaylağında zuhur eden eşkiyâya haddinin bildirimesi ve ele geçenlerin hapsi ile defterinin Dersaadet'e irsali hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Hamza'ya virildi.
Fî 11 Zi'l-ka'de sene 966

Kestel kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Lâzikıyye nâ'ibi ile mektûb gönderüp Örmez ? (اورمز) nâm yaylakda otuz üç

nefer Arab ve ak-kullar cem‘ olup sancak kaldurup yaylakda niçe ev basup niçe kimesneler mecrûh olup altı neferi, tutılup ve Divâne Hasan nâm kimesnenün yolın basup ok ile mecrûh idüp iki pâre bezin ve bir mikdâr unın alup ve andan gayrı yirden gemi alup memleketlerine gitmek niyyet idüp yolda iki kimesne soyup ve bir öküz alup ve yaylak halkınun üzerine gelüp muhârebe vü mukātele itdüklerine ikrâr idüp sicill olınup habse virildüğin bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Varıcak, arz itdüğün üzre tutılup fesâd ü şenâ‘ati sâbit ü zâhir olanları, mecâl virmeyüp mahallinde siyâset eyleyesin ve emr-i şerîfüm yirine vardugın yazup bildüresin ve mezkûrlarun gaybet iden sâ’ir yoldaşların dahı yatağ u duraklarına buldurup getürdüp hakk üzre teftîş idüp bi-hasebi'ş-Şer‘ üzerlerine sâbit ü zâhir olan fesâdların defter idüp kendülerin habs idüp defterin Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

212 *Bağdad beylerbeyine: Cessân Sancağı Beyi Ali Bey'in kötü hareketlerinden dolayı hapsedilip, aldığı şeylerin sahiplerine verilmesi ve teftiş neticesinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mudurnılı Mehmed Çavuş'a virildi ve Mâliyye tarafından dahı yazılan hüküm dahı mezkûra virildi.

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Cessân kādîsı mektûb gönderüp Cessân Sancağı Begi Ali Beg'ün bundan akdem Bedre nâhiyesinde zulm ü te‘addîsi olduğı ecilden teftîş idüp fukarânun hakkın alıvirüp temerrüd ideni arz idesin diyü vârid olan hükm-i şerîf mûcebince mîr-i müşârün-ileyhe söylendükde, hükm-i şerîfe itâ‘at itmeyüp aşîretini nâhiyede koyup re‘âyâ tâ’ifesin rencîde itmekden hâlî olmayup cemî‘-i hıdmetlerine fukarâyı istihdâm idüp nâ-hak yire zulmen akçaların alup mahsûlleri virildükde hilâf-ı Şer‘ u kānûn u defter rızkların alup iki def‘a Bâb-ı sa‘âdet'e ahvâllerin arz itmek içün bir niçe âdem gönderüp beş günlük yoldan getürüp cerîmelerin aldukdan sonra birbirine kefîle virüp zulm ü hayf itdüğin bildürmişsin. İmdi, müşârün-ileyhün sancağı âhara virilüp teftîş olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, mezkûr bi'l-fi‘l yanunda ise habs idüp, değil ise bir tarîkla getürdüp habs idüp dahı bir vekîl nasb idüp sancağına gönderüp eger kendüden ve eger âdemlerinden her kim gelüp da‘vâ-yı hakk eylerse toprak kādîsı ma‘rifeti ile bir def‘a Şer‘ile fasl olınmış olmayup on beş yıl terk olınmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm onat vechile hakk üzre husamâ muvâcehesinde teftîş eyleyüp dahı eger kendüde ve eger âdemlerinde her kimün Şer‘ile hakkı sâbit olursa, sâbit olan hakların ashâb-ı hukøka alıvirüp dahı ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildükde ve kendünün ve âdemlerinün üzerlerinde ne mikdâr nesne sâbit olup ve ne makøle mâdde sâbit olduğın mufassal defter idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz idüp kendüyi habsden ıtlâk itmeyüp sonra emrüm ne vechile sâdır olursa anunla amel eyleyesin.

213 *Kefe kadısına: Kefe beyine gönderilen çavuşun, kendisine ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mezkûr çavuşa virildi.

Kefe kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mühürlü kîse ile Kefe begine Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil Mustafa zîde kadruhû ile hükm-i hümâyûnum gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Anun gibi müşârün-ileyh anda hâzır değilse her kandeyse mezbûr çavuş[ı] emîn ü sâlim ulaşdursın.

214 *Muhafız Mehmed Bey'e: Tersâne-i Âmire'ye ait serenlerin Sakarya nehrinden geçirtilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Muhâfazaya ta‘yîn olınan Mehmed Beg'e hüküm ki:

İznikmid kādîsı mektûb gönderüp emr-i şerîf mûcebince Tershâne-i âmire mühimmâtı içün Akyazı ve Göynik ve Yenice ve Akhisâr ve Nurgân kādîlıklarına tevzî‘ olındukda hâzır bulınan seren, ücret ile çıkra olanlara tahmîl olınup Sakarya nehri'ne gelüp kadîmden seren ve direk geçürdükleri mahalden geçmek istedüklerinde: *"Köprüden mürûr eylen"* diyü sen mâni‘ olduğun arz eylemeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp ne yirden mürûrı kābilse geçürdüp rencbere mâni‘ u müzâhim olmayup avk itdürmeyesin.

215 *Rodos beyine: Mısır kapudanının yanına gitmeyip, kendi kadırgalarıyla Rodos'un muhafazasında bulunmasına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Er-oğlı Üzeyr'e virildi.
Fî 10 Zi'l-ka‘de sene 966

Rodos begine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp yanunda olan kadırgalar ile kapudanum yanına varup Rodos câniblerinün hıfz u hırâsetin Mısır kapudanına ısmarlayasın diyü emrüm olmış idi. Eyle olsa müşârün-ileyh Südde-i sa‘âdet'ümden niçe pâre kadırgalar ile gönderilüp senün girü sancağun muhâfazasında olman emr idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, müşârün-ileyh cânibine gitmeyüp Rodos'un ve ol etrâfda hıfz u hırâseti lâzım olan yalılarun ve limânlarun ve deryâ yüzinün gereği gibi hıfz u hırâsetinde olup a‘dâdan ve levend ve korsan tâ’ifesinden nevâhî vü kurâya ve re‘âyâya ve müsâfirîn-i bahre zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idesin ve Mısır kapudanına dahı tenbîh idesin ki, kendü semtinde hıfz u hırâseti lâzım olan yirleri onat vechile görüp gözedüp dakΩka fevt itmeye ve a‘dâ taraflarından ve donanma-i hümâyûnumdan vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

216 *Kefe beyine: Azak Kalesi'nde bulunan yeniçerilerin zahire ve akçelerinin gecikmeden gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 966

Kefe begine hüküm ki:

Hâliyâ Azak kal‘ası'nda nevbetci olan yeniçeri kullarumun şimdiye değin zahîreleri tedârük olınmayup zahîre bâbında müzâyaka olmağın Südde-i sa‘âdet'üme feryâdcılar gelmişdür. Eyle olsa yeniçeri kullarumun zahîresi tedârüki mühimmâtdan olup **buyurdum ki:**

Çavuşum Mustafa *zîde kadruhû* vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp zikr

olınan kullarumun zahîrelerin akçaları ile mu‘accelen tedârük eyleyüp akçaları ile mu‘accelen irsâl idesin. Eger Kefe'de ve eger adalarda ele girmezse der-mahzen olmış mîrî tereke var ise narh-ı rûzî üzre mîrî terekeden tedârük idüp ber-vech-i isti‘câl ulaşdurasın ki müzâyakaları def‘ ola ve min-ba‘d dahı anda nevbetci olanlarun eger kış zahîreleridür eger gayrıdur, mukaddem tedârük idesin ki bir dahı zahîre husûsında müzâyaka çekmelü olmayalar. Zahîrelerin ne vechile tedârük idüp ve nice gönderdüğün ve şimdiye değin niçün tedârük olmadugın yazup bildüresin ve ta‘yîn olınan iki yüz nefer yeniçeri bi'l-fi‘l anda kal‘ada mevcûdlar mıdur, ne mikdârı mevcûddur? Hufyeten ma‘lûm idinüp dahı arz idesin.

217

Akkirman beyine: Kırım hanının tamir edilmesini bildirdiği Saçaklu adlı harap kalenin tamirinde fayda olup olmadığının ve Kırım hanının yaptırmakda olduğu kale hakkındaki malûmatın bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.
Ve Kefe kādîsına mezbûr çavuşı Kefe begi her kandeyse ulaşdurasın diyü hükm-i şerîf yazılup mezbûra virilmişdür.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Akkerman begine hüküm ki:

Hâliyâ Hân hazretleri mektûb gönderüp Saçaklu nâm harâb kal‘anun ta‘mîr olmasın bildürmişdür. Eyle olsa kal‘a-i mezbûre ne makøle yirdedür, ta‘mîr olınsa ne mikdâr nesne ile ta‘mîr olınur ve olduğı takdîrce memleket zabtına nef‘i var mıdur? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; kal‘a-i mezbûre ne mahaldedür ve ta‘mîr olındugı takdîrce ne mikdâr nesne ile olur ve ma‘mûr olmasınun memleket ü vilâyetün hıfzına nef‘i var mıdur ve andan gayrı müşârün-ileyh dahı bir kal‘a binâ itmek üzre olup ol binâ ideceği kal‘a mahallinde olup etrâfında şenlik var mıdur, nicedür ve ne makøle kal‘a binâ ider? Yazup bildüresin ve müşârün-ileyh çavuşumı eger karadan ve eger deryâdan emîn ü sâlim Kefe'ye ulaşdurasın.

218

Malatya beyine ve kadısına: Sayvek adlı Ermeninin yaptığı şirret ve şekâvetten dolayı şeriate göre muhakeme edilmesi ve kendisine tenbihatta bulunulması hakkında.

Yazıldı.

Malâtıyye begine ve kādîsına hüküm ki:

Malâtıyye muhâfazasında olan Ülgen İbrâhîm *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Sayvek nâm Ermenî şiddet ü şakāvet üzre olup ba‘zı re‘âyânun mâlın alup ba‘zın kādîya iledüp hakāret itdürüp âmme-i Müslimânlar ve Ermenîler gulüvv idüp, zarar-ı âmmdur ve mezkûrun şiddet ü şakāvetinden üç hâne göçüp âhar sancağa gitmişdür, sâ’irleri dahı perâkende olmak mukarrerdür diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Varıcak, ehl-i İslâm ve kefereden, mezkûrdan hak da‘vâ ider var ise husamâsiyle berâber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olınmayup ve on beş yıl geçmeyen husûsların ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf hakk üzre teftîş idüp göresin; üzerine kimesnenün Şer‘ile hakları sâbit ü zâhir olursa Şer‘ile sâbit olan hakların ashâbına alıvirüp dahı tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki min-ba‘d kādî ve sübaşı ve nâ’ib yanına varmayup mesâliha karışmaya ve üzerine ne makøle hak sâbit olup ve ne mikdâr kimesnenün hakkı alıvirildüğin yazup defter idüp arz idesin ve ba‘de't-tenbîh bu makøle vaz‘a mübâşeret iderse bildüresin.

219 ***Çorum Beyi İlyas Bey'e: Mal tahsilinde emr-i şerîf üzere hareket olunup günlü taifesinden kimseye taaddi ettirilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Müstedâm Çavuş'a virildi.
Fî 19 Zi'l-ka'de sene 966

Çorum Begi İlyâs Beg'e hüküm ki:

Mektûb ve kazâyâ defteri gönderüp ba'zı husûsı i'lâm idüp andan gayrı [illegible] nâm kimesnenün Merzifon taraflarında olduğın ve İskilip dizdârında emânet konılan espâblar husûsın ve andan gayrı yevmlü tâ'ifesinün ahvâlin bildürmişsin. İmdi, mâlın tahsîli içün sana ve mâl nâzırı olan Amâsiyye kādîsına mâliyye tarafından hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Âmil olup mâlun tahsîlinde emrüm üzre olup ve yevmlü tâ'ifesinden kimesneye te'addî itdürmeyüp kendü hallerinde gelüp evlerinde sâkin olanlara dahı min-ba'd kimesneyi dahl itdürmeyesin ve dizdârda emânet konılan espâblar Konya cânibine teveccüh itdüklerinde mi konmışdur, yohsa sonra münhezim olup avdet itdüklerinde mi konmışdur? Ne makøle espâbdur ve kimleründür, yazup bildüresin. Sancağunı gereği gibi hıfz idüp yevmlü tâ'ifesinün gelüp evlerinde kendü hâllerinde kimesneye "yevmlüsün" diyü dahl ü ta'arruz itdürmekden hazer idesin. Ammâ kendü hâllerinde olmayup girü memleketde fesâd üzre olanları men' idüp kimesneye zarar irişdürmeyesin.

220 ***Bağdad beylerbeyine: Cessân-Bedre Beyi Ali Devle'nin bazı bid'atler ihdâs etmesinden dolayı, reâyâya şeriate, kanun ve defter-i hâkânîye mugâyir bid'atlerle taaddi ettirilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Arz-ı hâl sunan Sultân Ali'ye virildi.
Fî 14 Zi'l-ka'de [sene 966]

Bagdâd Beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Cessân-ı Bedre Begi Ali Devle içün, hilâf-ı Şer' u kānûn ba'zı bid'atler ihdâs idüp re'âyâya fevka'l-had zulm ü hayf itmişdür diyü itdüği bid'atleri defter idüp Südde-i sa'âdet'üme sunup ızhâr-ı tezallüm itdükleri ecilden defterin sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderilüp **buyurdum ki:**

Varıcak, min-ba'd beglerbegiliğüne müte'allık olan sancak-beglerine tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, sancaklarına tâbi' olan re'âyâlarına Şer'-i Şerîfe ve kānûn-ı münîfe ve defter-i hâkānîye mugāyir u muhâlif bu asl bid'atler ihdâs itmeyüp zulm ü te'addî itmeyeler. Şöyle ki, şimden sonra sancak-begleri ve âdemleri re'âyâya bu makøle hilâf-ı Şer' u kānûn te'adddî itdükde sen men' itmeyüp veya arz itmeyesin, Südde-i sa'âdet'üme tekrâr bunun gibi arz-ı hâl sunılup şekvâ olına, özrün makbûl olmayup netîcesi sana â'id olur. Ana göre mukayyed olup beglerden ve âdemlerinden ve gayrıdan re'âyâ vü berâyâya hilâf-ı Şer' u kānûn ve mugāyir-i defter-i hümâyûn kimesneye te'addî itdürmeyesin ki re'âyâ, eyyâm-ı adâletümde âsûde-hâl olup kâr ü kisblerine meşgøl olalar.

[Yev]mü'l-cum'a fî 13 Zi'l-ka'de sene 966 [17.08.1559]

221 *Göynük, Mudurnu ve Beypazarı kadılarına: Ordu-yı hümâyûn için kimin elinde olursa olsun, koyun tedarik edilerek gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Göynik ve Mudurnı ve Begbâzârı kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem ordu-yı hümâyûnum içün koyun tedârük ve irsâl idesin diyü defe‘âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilmiş idi. Eyle olsa taht-ı kazânuzda ba‘zı kādî ve müderris ve nâ’iblerde ve mütekā‘id sipâhî ve piyâde tâ’ifesinde bıçağa yarar erkek koyun olup, virmekde ta‘allül iderler imiş ve kazâ’-i Göynik'de dahı ba‘zı kuzât nâmına kimesnelerde dahı koyun olup taleb olındukda, "kassâbuz" diyü ta‘allül iderler imiş. **Buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Maksûd *zîde kadruhû* vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup taht-ı kazânuzda bıçağa yarar erkek koyun eger zikr olınan tâ’ifeden ve gayrıdan her kimde bulınur ise ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyüp ne mikdâr koyun bulınur ise sâhibler ve yâhûd vekîlleri ile mezbûr ile ve nâ’iblerinüz ile mu‘accelen irsâl idüp ordu-yı hümâyûnuma ulaşdurasın. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre her birinüz bi'z-zât mezbûr çavuş ile mübâşeret idüp taht-ı kazânuzda ne mikdâr erkek bıçağa yarar koyun bulınursa emrüm üzre îd-i mübârekden mukaddem sürdürüp gönderesiz. Bu bâbda koyunı olanlara himâyet olınup olmayanlara teklîf olmakdan ve kimesneden ahz ü celb olmakdan ziyâde hazer idüp gaflet itmeyesiz. Sonra kimesneden nesne ahz olduğı istimâ‘ olına, netîcesi size â’id olur.

[Yev]mü's-sebt fî 15 Zi'l-ka‘de sene 966 [19.08.1559]

222 *Üsküdar kadısına: Dil'de bulunan at gemileri reislerinden Seydi Reis'in dümencisi Mirza'nın gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-oğlı Mehmed'e virildi.

Üsküdar kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Dil'de olan at gemileri re’îslerinden Seydî Re’îs Südde-i sa‘âdet'üme getürilmişdi. Zikr olınan re’îsün gemisinde dümenci olan Emîrzâ'nun dahı huzûrı lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Çavuş-oğulları'ndan Mehmed *zîde kadruhû* vardukda, kayd [ü] bend ile teslîm eyleyüp gönderesin.

-222/a-

Bir sûreti dahı sâbıkā yazılup Dil'de at-gemisi re’îslerinden Seydî içün yazılmışdur.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 966

223 *Dergâh-ı Âli Çavuşlarından İskender Çavuş'a: Gelibolu Boğazı'nda oturup gelip geçen gemileri yoklaması hakkında.*

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.

Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 966

Dergâh-ı âlî çavuşlarından İskender Çavuş'a hüküm ki:

Senün varup Gelibolı ma‘berinde oturup zikr olınan boğazdan mürûr idenleri sen bi'z-zât görüp ol boğazları hıfz itmek emr idüp **buyurdum ki:**

Te’hîr itmeyüp emr olınan mahalle varup hıfz u hırâsete eger Gelibolı'da oturmak evlâ ise anda oturup ve eger Anadolı yakasında oturmak münâsibse anda sâkin olup ol boğazları gereği gibi hıfz u hırâset idüp mürûr u ubûr iden kimesneleri onat vechile yoklayup ehl-i fesâddan Rûm-ili câniblerine kimesne geçmekden ziyâde hazer idüp hıfz u hırâset ve zabt u sıyânetde dakΩka fevt itmeyesin.

224

Gelibolu muhafazasında olan Amasya Bey'i Sinan Bey'e: Gelibolu Boğazı'nın muhafazası İskender Çavuş'a emredildiğinden, sancağına dönmesi ve Mahir adlı müfsidin ele geçirilerek hapsedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mezbûr bege îsâl içün İskender Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Amâsiyye Begi olup Gelibolı muhâfazasında olan Sinân Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Gelibolı ma‘berinün zabtı Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsîl ve'l-akrân İskender Çavuş'a emr olup sen varup sancağun hıfz u hırâsetinde olman emr idüp **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh vardukda, aslâ te’hîr itmeyüp varup sancağun hıfz u hırâsetde olasın ve sâbıkā isyân üzre olan ehl-i fesâddan Mâhir nâm müfsid, ba‘zı ehl-i fesâd ile ol câniblere ve Merzifon câniblerinde gezdüği istimâ‘ olınur. Vardukda, hüsn-i tedârük eyleyüp zikr olınan müfsidi her kande ise tetebbu‘ u tecessüs eyleyüp her ne tarîkla olursa ele getürüp habs idüp arz idesin ve andan gayrı müteveffâ Süleymân Paşa kapucı-başısı olup ba‘dehû oğlum Bâyezîd yanına varup muhârebede mecrûh olmağla anda kalan Mahmûd nâm müfsid dahı Niksar câniblerinde imiş, anı dahı ele getürmeğe sa‘y idesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 17 Zi'l-ka‘de sene 966 [21.08.1559]

225

Şehzade Sultan Selim'e: Askerini Vezir Mehmed Paşa ve Erzurum'da bulunan beylerbeyiler ile beraber olarak Kara Âmid'de toplaması hakkında.

Yazıldı.
Bu cümle hükümler yazılup nişânlanup pâye-i serîr-i a‘lâya gönderilüp eyüdür gönderilsün diyü hatt-ı şerîf olmağın Abdî Çavuş ile gönderilmişdür.
Fî yevm-i mezbûr.

Sultân Selîm hazretlerine hüküm ki:

Hâliyâ atebe-i ulyâ-menziletüme mektûbun vârid olup asker ahvâlin bildürmişsin. İmdi, ol cânibden bir sahîh haber ma‘lûm olınca asker perâkende olmak münâsib olmamağın sizün ve vezîrüm Mehmed Paşa ve kapum kulları ve yeniçeri kullarum ile mahrûse-i Kara Âmid'e varup ve Erzurum'da bulınan beglerbegiler dahı yanlarında bulınan asâkir-i zafer-me’âsir ile anda cem‘iyyet üzre oturup ve Diyârbekr beglerbegisi Muş ovası'nda oturup cem‘iyyet idüp ve Anadolı beglerbegisi dahı Tercan'da sâkin olup ve Dulkādirlü beglerbegisi mukaddemâ ta‘yîn olınduğı üzre münâsib ise Bitlis câniblerinde olmasın emr idüp ol bâbda her birine müstakıl hükm-i hümâyûnum yazılup irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, irsâl olınan ahkâm-ı şerîfeyi her birine irsâl idüp dahı fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre ta‘yîn eyleyesin ki, her biri varup öte cânibde bir sahîh haber

ma‘lûm olınca mahall-i me’mûrda cem‘iyet üzre müretteb ü mükemmel hâzır u müheyyâ olup sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mûcebiyle amel olına ve siz dahı müşârün-ileyh vezîrüm ve kapum kulları ve yeniçeri kullarum ile ta‘yîn olınan yire varup ol cânibün haberine müterakkıb olup vâkıf olduğunuz ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâmdan hâlî olmayasın. Sonra mahal ne vechile iktizâ iderse mûcebiyle amel olına.

226 *Rumeli beylerbeyine: Şehzade Sultan Selim'e verilen emre göre hareket olunmasına dair.*

Yazıldı.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 966

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ oğlum Selîm *tâle bakāhu*'dan mektûb gelüp askerün ahvâlin bildürmiş. İmdi, yukaru cânibden sahîh haber ma‘lûm olınca senün dahı Rûm-ili askeriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağiyle Erzurum cânîblerinde olan beglerbegiler kullarum ile cem‘iyyet üzre olmanuz emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre öte cânibden sahîh haber gelince yanunda olan Rûm-ili askeriyle oturup sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mûcebiyle amel idesin.

-226/a-

Bu dahı.

Bir sûreti Dulkādirlü beglerbegisine; Bitlis cânîblerinde cem‘iyyet üzre oturasın.

-226/b-

Bu dahı.

Bir sûreti Karaman beglerbegisine; Erzurum'da oturasın diyü.

-226/c-

Bu dahı.

Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine; Muş ovası'nda oturasın diyü.

-226/d-

Bu dahı.

Bir sûreti Erzurum beglerbegisine; Erzurum'da oturasın diyü.

-226/e-

Bu dahı.

Bir sûreti Rûm beglerbegisine; Erzurum'da oturasın diyü.

-226/f-

Bu dahı.

Bir sûreti Anadolı beglerbegisine; Tercan'da oturasın diyü.

227 *Yine aynı hususta Vezir Mehmed Paşa'ya hüküm.*

Yazıldı.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 966

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Oğlum Selîm *tâle bakāhu*'dan mektûb gelüp askerün ahvâlin bildürmiş. İmdi, yukaru cânibden bir sahîh haber ma‘lûm olınca müşârün-ileyh oğlum ile sen ve yanunda olan kapum kulları ve yeniçeri kullarum ile varup mahrûse-i Âmid'de sâkin olmanuz emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, emrüm üzre müşârün-ileyh oğlum ile varup mahrûse-i Âmid'de olup sonra emrüm ne vechile olursa anunla amel idesin. Van Beglerbegisi Kubâd

dâme ikbâlühû'ya îsâl içün mühürlü kîse ile sana hükm-i şerîf gönderilmişdür. Mu'accelen ulaşdurasın.

228 *Van beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in Aras Suyu'nun ötesine geçtiği bildirildiğinden, oradan ne tarafa yöneldiğinin haber alındığında bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Mehmed Paşa'nun hükmi ile Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka'de sene 966

Van beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp öte cânibden ve oğlum Bâyezîd tarafından vâkıf olduğun ahbâr[ı] bildüresin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Diyârbekr ve Erzurum beglerbegileri akabince ılgar idüp Aras suyı kenârında irişüp bir mikdâr âdemlerin alup kendü suyı öte geçüp gitdüğin bildürmişler. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp her tarafı tetebbu' u tecessüs idüp eger öte cânibden ve eger müşârün-ileyh oğlumun ne cânibe teveccüh itdüğinden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîha[yı] i'lâm idüp ve min-ba'd dahı i'lâmdan hâlî olmayasın.

229 *Erzurum beylerbeyine: Erzurum tarafında olan askerin zahirelerinin tedarik edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka'de sene 966

Erzurum beglerbeg[i]lerine hüküm ki:

Hâliyâ ol cânibde olan beglerbeg[i]lerden Rûm-ili ve Rûm ve Karaman ve Anadolı beglerbegileri kendülere müte'allık olan begler ve sâ'ir asker halkı ile öteden bir sahîh haber ma'lûm olınca anda olmak emr idüp ol bâbda her birine hükm-i şerîf gönderilmişdür. Eyle olsa zikr olınan asâkir-i nusret-me'âsirün zâd ü zevâdeleri tedârüki ehemm-i mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup asker halkının zahîresin her ne tarafdan olursa tedârük idüp getürdüp askere müzâyaka çekdürmeyesin. Husûs-ı mezbûr, mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup zahîre tedârükinde cidd [ü] ihtimâm üzre olasın.

230 *Çorum Beyi Ayas Bey'e: Şehzade Bâyezid'ın yanında olanlardan yaralı olarak Amasya'da kalan Mahmud'un Niksar taraflarında fesada başlaması üzerine, ele geçirilmesi hakkında.*

Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka'de sene 966
Sinân'un hükmi ile bir kîse[ye] konıldı.
Fî 17 Zi'l-ka'de [sene] 966

Çorum Begi Ayas Beg'e [hüküm ki]:

Bundan akdem müteveffâ Süleymân Paşa'nun kapucı-başı olup oğlum Bâyezîd yanında olan Mahmûd nâm müfsid mecrûh olup Amâsiyye'de kalup ba'dehû yanına ba'zı ehl-i fesâd cem' idüp Niksar cânîblerinde fesâd üzre olduğı istimâ' olınup eyle olsa **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup tetebbu‘ u tecessüs idüp her [ne] tarîkla olursa ele getürüp habs idüp arz idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olasın.

231 *Silistre Beyi olup Amasya'da bulunan Sinan Paşa'ya: Adı geçen Mahmud'un ve Tankır adlı müfsidin ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 966

Silistre Begi olup Amâsiyye'de olan Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem müteveffâ Süleymân Paşa'nun kapucı-başı olup oğlum Bâyezîd yanında olan Mahmûd nâm müfsid mecrûh olup kalduğı istimâ‘ oldukda ol bâbda hükm-i şerîf gönderilmiş idi. Hâliyâ tecessüs üzre idüğün bildürmişsin. İmdi, mezkûrun bi'l-fi‘l ba‘zı ehl-i fesâd ile Niksar câniblerinde olduğı istimâ‘ oldı. İmdi, mezkûrun ve andan gayrı Tankır nâm müfsidün ele gelmeleri mühimmâtdan olup **buyurdum ki:**

Bu bâbda mukayyed olup etrâf ü cevânibi tecessüs idüp her kande haberin alursan, âdem göndermek ile mi olur, her ne tarîkla mümkinse hüsn-i tedârük idüp ele getürmek bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyesin. Bu bâbda Çorum begine dahı hüküm gönderilmişdür, ulaşdurasın.

232 *Erzurum beylerbeyine: Mahmud'un Niksar taraflarından Erzurum'a geçdiği haber alındığından, ele geçirilmesi ve firarına meydan verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 966

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem müteveffâ Süleymân Paşa'nun kapucı-başı olup oğlum Bâyezîd'ün yanında iken Konya muhârebesinde mecrûh olmağla Amâsiyye'de kalup hâliyâ ba‘zı ehl-i fesâd cem‘ idüp Niksar câniblerinden ol cânibe gelmek üzre idüği istimâ‘ olınup **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu bâbda dâ‘imâ mukayyed olup ol etrâfı cüst ü cû idüp mezkûrı ele getürmeğe sa‘y idesin. Gaflet ile ya cem‘iyyet ile ve yâhûd tebdîl-i sûret ile bir cânibe firâr itmekden ihtiyât üzre olasın.

[Yev]mü'l-isneyn fî 18 Zi'l-ka‘de sene 966 [22.08.1559]

233 *Kubad Paşa'ya: Biradost aşireti ile Brazgird nahiyesi uhdelerine tevcih edilen Gazi Kıran oğlu Ali Bey ile Bahaeddin oğlu İmadeddin'e yardım edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sultân Hüseyin Beg'ün kethudâsına virildi.
Fî gurre-i Zi'l-hicce sene 966

Kubâd Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Gāzî Kıran-oğlı Şâh Mehmed Beg'ün oğlı Budak *dâme izzuhû*'nun tasarrufında olan Biradost aşîreti sancak tarîkıyla müşârün-ileyh Mehmed Beg'ün karındaşı Ali *dâme izzuhû*'ya ve Brazgird nâhiyesi kadîmden Mîr Bahâ’eddîn'ün ülkesi olup fevt olmağla müşârün-ileyh Şâh Mehmed Beg'ün oğlı İskender tasarrufındadur. Ol dahı sancak tarîkıyla Bahâ’eddîn-oğlı İmâdeddîn'e virilüp

berâtları dahı virilmişdür. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Varup dâhil olduklarında şöyle ki, mu‘âvenet lâzım gele, te’hîr itmeyüp gereği gibi müşârün-ileyhimâya mu‘âvenet ü müzâheret idesin. Müşârün-ileyhimâyı sancaklarına iletmek içün cenâb-ı emâret-me’âb Sultân Hüseyin *dâmet me‘âlîhi*['ye] hükm-i şerîf virilmişdür.

-233/a-

Yazıldı.
Buna virilmedi.
Sûrânî Süleymân Beg'e yazıldı.
Bu dahı mezkûr kethudâya virlidi.
Târîh-i mezbûrda.
Bir sûreti Hakkârî Begi Zeynel Beg'e.
Bunlarda: *"Müşârün-ileyhe tenbîh idesin"* yazılmamışdur.

-233/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Buna da âhar tarîkla hüküm yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Sultân Hüseyin Beg'e.

234 *Diyarbekir beylerbeyine: Beylerbeyiliğe bağlı beyler ve askerlerle Muş'da oturup Van ve Bağdad'a bağlı beylere icazet verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 18 Zi'l-ka‘de sene 966

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Muş'da cem‘iyyet üzre oturasın diyü emrüm olmış idi. Eyle olsa sâbıkā Van ve Bagdâd beglerbegiliklerine müte‘allık olan ba‘zı beglerden Hizan Hâkimi Sultân Ahmed ve Kisan Begi ve Hakkârî Begi Zeynel ve Muş begi ve Agakis begi ve Hızo begi ve Palu hâkimi ve Erbil begi ve Şirvin begi ve Kulp begi ve Bitlis begi ve Musul begi ve Göregil begi ve Sindi begi dahı senünle cem‘iyyetde olmak emr olmış idi. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, sen emrüm üzre beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler ve sâ’ir asker kullarum ile Muş'da oturup Van ve Bagdâd'a müte‘allık olan beglerden yanunda olanlara icâzet viresin ki her biri varup beglerbegileri yanunda hâzır olup vâkı‘ olan hıdmetde bulınalar ve zikr olınan beglerden yanunda her kim yoklanup ve ne vakit icâzet virüp gönderdüğün yazup bildüresin.

235 *Bağdad beylerbeyine: Refahiye sancağı reâyâsından ve hariçden gelenlerden olan eşkiyânın şeriate göre haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Rumâhiye beginün âdemi Pîrî'ye virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 966

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Rumâhiye Sancağı Begi Ahmed *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp sancağı toprağında yazılu ra‘iyyetlerinden ve hâricden gelen Hâlid ve Hâlik nâm Arab tâ’ifesi ve gayrı, muttasıl harâmîlik idüp fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmaduklarından gayrı kendülerden mîrîye â’id ve müteveccih olan mâlun dahı edâsında ta‘allül idüp isyân ü tugyân üzre oldukların arz eyledüği ecilden ol makøle ehl-i fesâdun haklarından gelmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Göresin, kazıyye arz eyledüği gibi olup müşârün-ileyhün ra‘iyyetlerinden ve hâricden

gelen tavâ'if-i Arab'dan fesâd ü şenâ'ati zâhir olup müdde'îleri da'vâ itdükde ele getürüp toprak kādîsı ma'rifeti ile husamâyı berâber idüp Şer'ile hakk üzre görüp hırsuzluk ve harâmîlıkı Şer'ile zâhir olanlarun Şer'ile haklarından gelesin ki sâ'irlerine mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı' ola. Ammâ bu bahâne ile mücerred ahz ü celb içün kimesneye dahl ü tecâvüz olınmaya ki kendü hâlinde olan bî-günâh kimesnelere hilâf-ı Şer'-i Şerîf zulm ü te'addî olmakdan ihtiyât u ihtirâz idesin.

236 *Bağdad beylerbeyine: Sancaklarında bulunan derbentlerin muhafazasında beylerin gaflet üzere olmamaları hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bu cümle hükümler Mehmed Çavuş'la Diyârbekr beglerbegisine gönderildi.
Fî 19 Zi'l-ka'de sene 966

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp beglerbegiliğüne müte'allık olan begler ve sâ'ir asker ile hâzır olasın diyü emrüm olup beglerbegiliğüne müte'allık olan beglerden ba'zı, Diyârbekr beglerbegisi yanına emr olınmış idi. Hâliyâ ol begler girü sancaklarına varup hıfz u hırâsetde olup, lâzım olursa yanuna varmak emr olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Mehmed Çavuş vardukda, emr-i sâbık üzre hâzır u müheyyâ olup ve beglerbegiliğüne müte'allık olan beglere gereği gibi tenbîh idesin ki sancaklarında vâkı' olan derbendleri onat vechile hıfz idüp gaflet üzre olmayalar.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 19 Zi'l-ka'de sene 966 [23.08.1559]

237 *Diyarbekir beylerbeyine: Muş'da toplanan beylerden bir kısmının yerlerine gönderilmesi ve keyfiyetin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bu dahı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Van ve Bagdâd beglerbegiliklerine müte'allık olup senün yanuna gelmesi fermân olınan beglerden Sultân Hüseyin Beg ve Zeynel ve Bekir ve Murâd *dâme izzuhum* girü varup sancakları hıfzında olmaların emr idüp buyurdum [ki]:

Mehmed Çavuş vardukda, te'hîr itmeyüp anlar yanundaysa her birin mu'accelen sancaklarına gönderesin ve hem gelüp gönderdüğün yazup bildüresin ve mezkûr çavuşun elinden ulak hükmin alup yemek içün davar viresin ve Van'a müte'allık olan küffârdan eger Sultân Ahmed Beg'dür ve eger gayrı dahı yanunda varsa anları dahı sancaklarına gönderesin. Bu bâbda ba'zı beglere müstakıl hüküm dahı gönderilmişdür. Sancaklarına varmak içün.

238 *Sultan Hüseyin Bey'e: Sancakların muhafazasına ve Diyarbekir beylerbeyisinin emrine muntazır bulunulmasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem sana Diyârbekr beglerbegisi ile cem‘iyyet olasın diyü emrüm olmış idi. Eyle olsa Bagdâd beglerbegisine dahı cem‘iyyet emr olmışdur. Eyle olsa senün dahı sancağuna varup ol cânibe hâzır u nâzır olup lâzım geldükde varup müşârün-ileyh yanında hıdmetde bulınmak emr idüp buyurdum ki:

(Boşluk) Vusûl buldukda, aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp sancağuna varup dahı hâzır u âmâde oturup müşârün-ileyh cânibine nâzır olasın. Anun gibi lâzım geldükde te’hîr ü terâhî itmeyüp müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile varup mu‘accelen mülâkΩ olup Âstâne-i sa‘âdet-âşiyân'ımuza olan vüfûr-i ihlâs-ı ubûdiyyetün muktazâsınca devlet-i hümâyûnuma müte‘âllık olan cumhûr-ı umûrda müşârün-ileyh vech gördüği üzre hıdmetde bulınasın ve sancağınuzda hıfz u hırâseti lâzım olan derbendleri gereği gibi zabt itdüresin, gaflet üzre olmayasın.

-238/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Musul Begi Murâd Beg'e.

-238/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Erbil Begi Bekir Beg'e.

-238/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Zeynel Beg'e.

239 *Edirne kadısına: Bayramlarda davul çalınmaması ve aşure günlerinde ışık taifesinin sancak kaldırıp kös ve nakkare ile şehirde dolaşmamasına dair.*

Yazıldı.

Edirne kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ eyyâm-ı saltanat-ı hümâyûnumda icrâ-yı şerâyi‘-i Ahmedî, aksâ-yı murâdum ve inkıyâd-ı ahkâm-ı Mustafavî, müntehâ-yı merâmum olmağın, Memâlik-i mahrûse-i vesî‘atü'l-eknâfumda vülât ü hukkâm nasb olmakdan dahı maksûd-ı şerîfüm Şer‘-i Şerîfe aktâr u emsâr ve mugāyir olan evzâ‘ u etvâr men‘ u def‘ olmakdur. Eyle olsa bundan akdem Memâlik-i mahrûse'mde olan a‘yâdda ba‘zı kimesneler hilâf-ı Şer‘ la‘ib ü lehve meşgøl olup ol ecilden niçe fısk u fücûr olmağın anun gibi a‘yâdda hilâf-ı Şer‘ iş itmeyeler diyü emr olınup ol makøle ef‘âl-i şenî‘a men‘ u def‘ olınup tenbîh ü te’kîd olmış idi. Hâliyâ taht-ı kazânda îd-i sâbıkda ba‘zı feseka, Şer‘-i Şerîfe muhâlif ve emre mugāyir üslûb-i sâbık üzre tabl u nakkāre ve surnalar çalup niçe melâ‘ib ü menâhîye irtikâb olınup andan gayrı bida‘-ı merfû‘adan eyyâm-ı âşûrâda Işık tâ’ifesi dahı sancaklar kaldurup kös ve nakkāre ve dakk u dübelekler ile alâniyen şehirde gezüp hukkâm bunun gibi hilâf-ı Şer‘ evzâ‘un men‘i lâzım iken ruhsat virilüp men‘ olınmaduğı istimâ‘ olınmağın imdi, bunun emsâli ef‘âl-i şenî‘a bundan sâbık men‘ u def‘ olmış iken bu def‘a ruhsat virilüp men‘ olmamağa bâ‘is nedür? Ma‘lûm olmak ve min-ba‘d men‘ olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, min-ba‘d a‘yâdda hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneye tabl u nakkāre çaldurup ızhâr-ı melâ‘ib ü menâhî

itdürmeyüp, idenleri men‘ eyleyüp ve eyyâm-ı âşûrâda dahı ve sâ’ir vakitlerde Işık tâ’ifesin ânun gibi vaz‘ ile şehirde gezdürmeyüp men‘ile memnû‘ olmayanları bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf te’dîb idüp bu hükm-i şerîfümün sûretin anda sicill-i mahfûza kayd idüp hâliyâ ve min-ba‘d emr-i hümâyûnuma mugāyir ve Şer‘-i Şerîfe muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 20 Zi'l-ka‘de sene 966 [24.08.1559]

240 ***Erdel kralına: Boğdan'a bağlı mülklerin ve mülk mahsullerinin verilmesi ve Boğdan'dan Erdel'e kaçan suçluların kabul edilmeyip Boğdan voyvodalığına gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Âdet üzre ser-â-ser kîse gümüş kozalak ile Boğdan voyvodası âdemlerine virildi.
Fî 21 Zi'l-ka‘de sene 966

Erdel Kralı'na hüküm ki:

Hâliyâ Boğdan voyvodası atebe-i ulyâmuza mektûb gönderüp mülkleri virilmek husûsında bundan akdem size irsâl olınan hükm-i hümâyûnumuz mûcebince kadîmî olan mülkleri virilüp ve âyîn [ü] erkânınuz üzre temessükleri dahı virilüp ammâ sınurında olan mülklerinün tereke ve şıra mahsûline girü sizün cânibinüzden dahl ü ta‘arruz olınduğın ve andan gayrı size mu‘âvenet içün kendüye irsâl olınan hükm-i şerîfüm muktazâzınca âdem lâzım ise gönderelüm diyü size bildürdüğin egerçi Nemçe askeri vardur, bize zararları yokdur diyü cevâb virdünüz ve Boğdan'dan ba‘zı ehl-i fesâd kaçup vilâyet-i Erdel'e vardukda, ya tutup kendüye gönderüp ve yâhûd vilâyetinüzden ihrâc olınmasın arz eylemiş. İmdi, **buyurdum ki:**

Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyet ü ihlâs ve re’fet ü ihtisâsınuz muktezâsınca Boğdan'a müte‘allık olan eger mülkleridür ve eger mülk yirlerinün mahsûllerin virüp ve andan gayrı Boğdan'dan kaçup anda varan ehl-i fesâdı dahı kabûl itmeyüp anun gibi ehl-i fesâdı ya tutup kendüye gönderüp yâhûd vilâyet-i Erdel'den ihrâc idüp turgurmayup redd itmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin ve a‘dânuz taraflarınun ve sâ’ir vâkıf olduğunuz ahbârı Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâmdan hâlî olmayasın.

241 ***Boğdan voyvodasına: Erdel kralına yazılan yukarıdaki hükmün gönderildiğine ve aldığı haberleri bildirmesine dair.***

Yazıldı.
Âdemlerine virildi.
Fî 21 Zi'l-ka‘de sene 966

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Yüce Âstâne'me mektûb gönderüp, Erdel Kralı ile mülklerinüz husûsın ve Boğdan'da anda varan ehl-i fesâdı sana gönderüp ve yâhûd memleketden ihrâc itmek içün hükm-i şerîf virilmesin arz idüp andan gayrı Kral-ı müşârün-ileyhün asker lâzım değildür diyü varan âdemlerüne cevap virdüğin bildürmişsin. Her ne arz itmiş isen ma‘lûm oldı. İmdi, ol bâbda müşârün-ileyh Krala hükm-i hümâyûnum yazılup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyet [ü] rıkkıyyetün muktezâsınca her cânibe hâzır u nâzır olup vâkıf olduğun a‘dâ ahvâlin ve sâ’ir i‘lâmı lâzım olan husûsları dâ’imâ atebe-i ulyâma i‘lâmdan hâlî olmayasın.

[Yev]mü'l-hamîs fî 20 Zi'l-ka‘de sene 966 [24.08.1559]

242 ***Niğde beyine ve kadısına: Asker toplamak için gönderilen Samsuncubaşıya, kaçan köy halkının buldurulup asker toplaması için yardım edilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Yeniçeri muhzırınun yazucısına virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Niğde begine ve kādîsına hüküm ki:

Sen ki kādîsın, nâ'ibün mektûb gönderüp Dergâh-ı mu‘allâ'mda samsoncılarum-başı olan Bâyezîd *zîde kadruhû* emr-i şerîfümle livâ'-i mezbûra oğlan cem‘ine vardukda, kazâ'-i mezbûra tâbi‘ Evrânî nâm karye zimmîleri firâr idüp aslâ oğlan almağa mecâl olmayup her karye bu vechile firâr iderler, mesâlih avk u te'hîr olur diyü bildürmiş. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, zikr olınan karye halkını her kande ise buldurup yirlerine getürdüp almağa kābil olan oğlanların emrüm üzre müşârün-ileyhe aldurasın.

-242/a-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı Aksaray begine, Aksaray kazâsına tâbi‘ Sarvanlu nâm karye zimmîlerine.

243 ***Semendire beyine: Kral Ferenduş'un avdet eden adamlarına yolda zarar verilmemesi hakkında.***

Yazıldı.

Semendire begine hüküm ki:

Hâliyâ Ferenduş Kral'un ahd-nâmesi ile Südde-i sa‘âdet'üme gelen âdemleri girü icâzet-i şerîfüm ile ol cânibe irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrları emîn ü sâlim Budun'a ulaşdurup yolda ve izde zarar irişdürmeyesin. Memâlik-i mahrûse'mden hârice yarar at gitmek memnû‘dur. Yarar at alup gitmekden hazer idesin.

244 ***Aynı iş hakkında Semendire'ye kadar yol üzerindeki kadılara hüküm.***

Yazıldı.

Semendire'ye varınca yol üzre vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ Ferenduş Kral'un Südde-i sa‘âde-t'ümde olan âdemleri icâzet-i şerîfüm ile girü ol cânibe gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Her birinüzün taht-ı kazâsına dâhil olurlarsa hilâf-ı Şer‘ kimesneyi dahl itdürmeyesin ve akçaları ile zâd ü zevâdelerin dahı tedârük idiviresin.

245 ***239 numaralı hükme dair Edirne Muhafızı Mustafa Bey'e hüküm.***

Yazıldı.
Süleymân Çavuş-oğlı Ahmed'e virildi.
Fî 23 Zi'l-ka‘de sene 966

Mahrûse-i Edirne muhâfazasında olan Mustafa Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ eyyâm-ı saltanat-ı hümâyûnumda icrâ-yı şerâyi‘-i Ahmedî, aksâ-yı murâdum ve inkıyâd-ı ahkâm-ı Mustafavî, müntehâ-yı merâmum olup ve Memâlik-i mahrûse-i vesî‘atü'l-eknâfumda vülât ü hukkâm nasb olınmakdan dahı maksûd-ı şerîfüm Şer‘-i Şerîfe mugāyir olan evzâ‘ u etvâr men‘ u def‘ olınmakdur. Eyle olsa bundan akdem Memâlik-i mahmiyye'mde olan şehirlerde ba‘zı kimesneler tahsîl-i menâfi‘ için bayrâmlarda salıncaklar idüp hilâf-ı Şer‘ la‘ib ü lehve meşgøl olup ol ecilden niçe fısk u fücûr olmağın anun gibi a‘yâdda hilâf-ı Şer‘ iş itmeye diyü emr olınup ol makøle ef‘âl-i şenî‘a def‘ u men‘ olınup tenbîh ü te’kîd olınmışdı. Hâliyâ mahrûse-i Edirne'de îd-i sâbıkda ba‘zı feseka Şer‘-i Şerîfe muhâlif ve emre mugāyir uslûb-ı sâbık üzre salıncaklar idüp tabl ü nakkāre ve surnalar çalınup niçe melâ‘ib ü melâhîye irtikâb olınup andan gayrı bida‘-ı merfû‘adan eyyâm-ı âşûrlarda Işık tâ’ifesi dahı sancaklar kaldurup ve kös ve nakkāreler ve def ü dübelek ile alâniyen şehirde gezüp hukkâm-ı müslimîne bunun gibi hilâf-ı Şer‘ evzâ‘un men‘i lâzım iken ruhsat virilüp men‘ olınmaduğı istimâ‘ olındı. İmdi, sen anda hıfz u hırâset-i memleket ve hilâf-ı Şer‘ u kānûn olan ahvâlleri men‘ u def‘ için alıkonılmışsındur. Anun gibi a‘yâdda ve âşûrlarda bunun emsâli hilâf-ı Şer‘ fısk u fücûr olup sen men‘ itmeyesin ve men‘a kādir olmaduğun takdîrce arz itmeyesin, bu bâbda mu‘âteb olmışsındur. İmdi, **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, eger îd-i şerîfdedür ve eger eyyâm-ı aşûrlardadur, ehl-i fısk u fücûra bu makøle vaz‘ itdürmeyüp idenleri men‘ eyleyüp, memnû‘ olmayanları isimleriyle yazup bildüresin ve sâbıkda îd-i şerîfde ve eyyâm-ı âşûrlarda hilâf-ı Şer‘-i Şerîf ve mugāyir-i emr-i münîf bu makøle vaz olmış mıdur? Olduğı takdîrce sen niçün men‘ itmeyüp ve men‘a kādir olmadun ise niçün arz itmedün? Yazup bildüresin ve kefere dahı bed-nâm anda alâniyen fısk u fücûr idüp, cem‘iyyet ile gezdürmeyüp şöyle ki, ba‘de'l-yevm taht-ı kazânda bu menhiyyât men‘ olınmayup girü olduğı istimâ‘ olına, senün ihmâl [ve] adem-i ihtimâmundan nâşî olmış olur. Ana göre mukayyed olasın ve eger anun gibi kurılmış salıncak varsa ve sâ’ir anun emsâli âlet-i la‘ib var ise te’hîr itmeyüp giderdesin.

-245/a-

Bu dahı.
Bir sûreti Edirne kādîsına.

246 *239 numaralı hükme dair Bursa kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Seydî Çavuş-oğlı Dervîş'e virildi.
Fî 24 Zi'l-ka‘de sene 966

Burusa kādîsına hüküm ki:

Eyyâm-ı Saltanat-ı hümâyûn'umda icrâ-yı şerâyi‘-i Ahmedî, aksâ-yı murâdum ve inkıyâd-ı ahkâm-ı Mustafavî, intihâ-yı merâmum olmağın, bundan akdem Memâlik-i mah-miyye'mde olan şehirlerde, bayrâmlarda ba‘zı kimesneler tahsîl-i menâfi‘ için salıncaklar kurup tabl ü nakkāre ve surnalar çalup niçe melâ‘ib ü melâhîye irtikâb olınup andan gayrı bida‘-ı merfû‘adan eyyâm-ı âşûrlarda Işık tâ’ifesi dahı sancaklar kaldurup kös ve nakkāreler ve def ü dübelekler ile alâniyen gezüp hilâf-ı Şer‘ la‘ib ü lehve meşgøl olup ol ecilden niçe fısk u fücûr olmağın anun gibi bayrâmlarda ve sâ’ir zamânlarda hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesne iş itmeye diyü emr olınup ol makøle ef‘âl-i kabîha ve bida‘-ı şenî‘a men‘ u def‘ olınup tenbîh ü te’kîd olınmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, emrüm üzre bayrâmlarda ve sâ’ir vakitlerde hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneye tabl ü nakkāre ve surna ve sâ’ir âlât-ı lehv ü la‘ib çaldurmayup ızhâr-ı melâ‘ib ü

melâhî itdürmeyesin ve eyyâm-ı âşûrlarda ve sâ'ir zamânda dahı Işık tâ'ifesin anun gibi vaz' ile şehirde gezdürmeyüp bi'l-cümle Şer'-i Şerîfe mugāyir olan evzâ' u etvâra ruhsat virmeyüp men' u def' eyleyesin. Men'ile memnû' olmayanları bi-hasebi'ş-Şer'i'ş-Şerîf te'dîb eyleyesin ve bu hükm-i şerîfümün sûretin sicill-i mahfûza kayd idüp hâliyâ ve min-ba'd Şer'-i Şerîfe ve bu emr-i hümâyûnuma mugāyir kimesneye iş itdürmeyesin ve kefere dahı bed-nâmlarında alâniyen fısk u fücûr itdürmeyüp cem'iyyet ile gezdürmeyüp hilâf-ı Şer'-i Şerîf iş itdürmeyesin. Şöyle ki, ba'de'l-yevm taht-ı kazânuzda bu menhiyyât men' olınmayup girü olduğı istimâ' olına, sizün ihmâl ve adem-i ihtimâmınuzdan nâşî olur. Ana göre mukayyed olasın ve kefere tâ'ifesinün dahı bed-nâmlarında ba'zı yirleri olup âyîn-i bâtılaları üzre ol yirlerde cem' olup alâniyen, fısk u fücûr itdükleri bundan akdem ol dahı men' u def' olmış. Ol bâbda dahı mukayyed olup ba'de'l-yevm kefere tâ'ifesine dahı ol asl vaz' itdürmeyüp gereği gibi men' u def' idesin. Şöyle ki, ba'de'l-yevm taht-ı kazânuzda bu menhiyyât men' olınmayup girü vâkı' olduğı istimâ' olına, sizün ihmâl ve adem-i ihtimâmınuzdan nâşî olur. Ana göre mukayyed olasın ve eger anun gibi kurılmış salıncak ve sâ'ir anun emsâli âlet-i la'ib var ise te'hîr itmeyüp giderdesin.

-246/a-
Bir sûreti İstanbul kādîsına.

-246/b-
Bir sûreti Hâslar kādîsına.
[illegible] kefere husûsı yazılmamışdur.

-246/c-
Bir sûreti Üsküdar kādîsına.

-246/d-
Bir sûreti dahı Galata kādîsına.

247 *Mora Beyi Osman Bey'e: Kapudan Piyale için yeteri kadar sipahi hazır bulundurulması hakkında.*

Yazıldı.

Mora Begi Osmân Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ kapudanum Piyâle, Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp askere ihtiyâc olduğın bildürmiş. Mora sancaklarınun yararlarından kifâyet mikdârı sipâh virilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh âdem gönderüp taleb itdükde aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp yarar sipâhlardan kifâyet mikdârı sipâh yazup müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile hâzır u müheyyâ idüp müşârün-ileyhe gönderüp teslîm idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup ihmâlden ziyâde hazer idesin.

248 *Cezayir beylerbeyine: Trablusgarp Beylerbeyisi Turgud Paşa'nın gönderdiği üç rençber gemisine mahsul verilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp Magrib Trablusı Beglerbegisi olan Turgud *dâme ikbâlühû*'dan üç pâre rencber gemileri gelüp ol cânibde düşmen hareket üzre olmağın tereke bâbında ziyâde zarûret ve müzâyaka üzre oldukların bildürüp akçaları ile tereke virilmek

bâbında hükm-i hümâyûnum taleb itmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Varıcak, bulınan yirden ihtiyârlariyle bey‘ idenlerden narh-ı rûzî üzre kifâyet mikdârı tereke tedârük idivirüp dahı gelen gemilerine tahmîl idüp müşârün-ileyh[e] irsâl eyleyesin ve ne mikdâr tereke tahmîl olınup irsâl olınduğın dahı yazup bildüresin ki ana göre taleb idüp kabz u zabt eyleye. Ammâ bu bahâne ile deryâya ve küffâr-ı hâksâr taraflarına tereke virilmekden ihtiyât eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Her ne yirden mümkin ise zahîre tedârük idüp irsâl idesin.

249 *Kilis Beyi Ferhad Bey'e: Helona kasabasında mukim Sefer'in sahte mühürle halktan para topladığı için hapsedilmesine ve hak sahiplerine haklarının verilmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e teslîm olındı.
Fî 22 Zi'l-ka‘de sene 966

Klis Begi Ferhâd Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp kasaba-i Helona'da (Á‰ËÊÁ) sâkin olan Sefer nâm kimesne bundan akdem ba‘zı kal‘alarun telbîs ile مولس olup ocaklardan tahsîl itdüği akçayı ehl-i mevâcibe teslîm itmeyüp ekl idüp husamâsı niçe bin akça üzerinde kalduğın sâbit idüp Şer‘ile habs olınmış iken habsden halâs olup varup telbîs mührile Tatar-bâzârı'nda olan emînden haylî akça alup taleb itdüğin bildürmişsin. İmdi, mezkûr bunda ele gelüp habs ile âdemüne teslîm olınup hukøkı görilmek içün sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîf varıcak, mezkûrdan da‘vâ-yı hakk ider var ise husamâsiyle berâber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmayup on beş yıl geçmeyen da‘vâların ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf toprak kādîsı onat vechile hakk üzre teftîş idüp ashâb-ı hukøka Şer‘ile sâbit olan hakların alıvirüp dahı kendüsin habs idüp ve ne mikdâr kimesneye hakk alıvirilüp üzerine ne makøle fesâdlar sâbit olduğın mufassal defter idüp bile gönderesin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa anunla amel idesin.

250 *Kapudana: Küffarın Ağustos nihayetlerinde Turgud Paşa üzerine varmasının kararlaştırıldığına dair mektubu üzerine asker ve zahire temini hususunda emrin gönderildiği hakkında.*

Kapudana hüküm ki:

Mektûb gönderüp dil alınup küffâr-ı hâksârun yetmiş pâre kadırgaları ve yigirmi pâre barçaları vardur. Be-her-hâl Ağustos'un on beşinde ve yâhûd evâhırinde Turgud Paşa üzerine varmaları mukarrerdür. Zîrâ mevsim geçdükden sonra donanma-i hümâyûn durmaz, gitdüklerinde varalum, diyü tedârük üzre olduklarun haber virdüğin ve asker kıllet üzre olduğın ve Mora sancağından asker virilmesin ve andan gayri donanma-i hümâyûnum mevsim zamânında avdet olınur. Yoksa küffârun donanması perâkende olınca te’hîr olınur mı diyü bildürüp ve andan gayrı zahîreye müte‘allık ve ulûfeye müteferri‘ her ne bildürmiş isen ma‘lûm-ı şerîfüm [oldı]. Bu bâbda kifâyet mikdârı yarar sipâhîlerden sana koşmak içün iftihârü'l-ümerâ’i'l-kirâm Mora Sancağı Begi Osmân *dâme ulüvvuhû'*ya hükm-i şerîf yazılup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ basîret üzre olup küffâr-ı hâksârun ahvâl ü etvârların ve fikr ü fesâd ve hayâl-i fâsidlerin tetebbu‘ u tecessüs idüp göresin. Mâdâmki küfâr-ı bed-girdârun hareket-i bî-bereketleri ola, gelmek

münâsib değildür. Zahîreye kolay olan limanlarda tevakkuf idüp şöyle ki, küffâr-ı hezîmet-âsârun donanma-i hasâret [ü] hezîmetleri bi-inâyeti'llâhi te'âlâ perâkende olup dağılup anlardan zarar ihtimâli kalmaya. Sen dahı mevsimde donanma-i hümâyûnumla gelesin ve kürekciyi dahı hoş tutup zebûn itmeyüp anun gibi askere ihtiyâc olursa hükm-i şerîfi gönderüp müşârün-ileyhden kifâyet mikdârı sipâhî alup istihdâm eyleyesin ve dâ'imâ vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîha[yı] Südde-i sa'âdet'üme i'lâmdan hâlî olmayasın. A'dâ-yı bed-âyînden gaflet câ'iz değildür. Tamâm teyakkuz [u] intibâh üzre olup bi-inâyeti'llâhi te'âlâ donanma-i hümâyûnuma ve Memâlik-i mahrûse'mden bir yire gaflet ile zarar irişdürmekden ziyâde hazer idüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin.

251 *İnebahtı sancağı kadılarına: Turgud Paşa'nın gönderdiği üç gemiye mahsul verilmesi hakkında.*

Yazıldı.

İnebahtı sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Cezâyir Beglerbegisi Piyâle mektûb gönderüp Magrib Trablusı Beglerbegisi Turgud *dâme ikbâlühû*'nun tereke bâbında müzâyakası olup tereke içün üç pâre gemi gönderdüğin ve zikr olınan gemilere tereke virilmesin arz itmeğin bulınan yirden alıviresin diyü müşârün-ileyh[e] hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Zikr olınan gemilere tereke virilmek içün her [kangı] beglerün taht-ı kazâsına gönderürse emrüm üzre zikr olınan askere, bulınan yirlerden narh-ı rûzî üzre akça ile tereke virdüresin. Ammâ tereke husûsında evâmir-i sâbıka kemâ-kân mukarrer[dür]. Bu bahâne ile deryâda küffâr-ı hâksâra tereke virilmekden ziyâde hazer idesin. Şöyle ki, istimâ' olına, azl ile konılmayup mu'âteb olursun ve gemileri tamâm tahmîl olındukdan sonra hükm-i şerîfümi alıkoyup ne mikdâr tereke virildüğin yazup bildüresin.

252 *Mısır beylerbeyine: Mısır'dan Yemen'e yazılan bin nefer kulun levâzımâtıyla beraber Mağrib sancağı Beyi Mustafa Bey'e gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mustafa Beg'ün âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 24 Zi'l-ka'de sene 966

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Yemen cânibine bin nefer kul yazılup irsâl olınmak emr olmış idi. Hâliyâ ba'zı irsâl olınup ba'zı dahı henüz irsâl olduğı Südde-i sa'âdet'üme Yemen Beglerbegisi Mustafa Paşa'nun âdemi i'lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda göresin; anun gibi emr olınan bin neferden bâkΩ kalmışsa ne mikdar kalmışsa yazup bin nefere yetişdürüp âdet ü kānûn üzre levâzımların görüp dahı hâliyâ vilâyet-i mezbûre Magrib Sancağı Begi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mustafa *zîde kadruhû*'ya koşup irsâl idesin.

[Yev]mü'l-cum'a fî 23 Zi'l-ka'de sene 966 [27.08.1559]

253 *Kavala kapudanına: İnöz ve Kavak iskeleleri yalılarında kayıklarla ve kâfir kisvesiyle zuhur eden leventlerin fesat çıkardıklarından ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 23 Zi'l-ka‘de sene 966

Kavala kapudanına hüküm ki:

Hâliyâ İnöz ve Kavak iskeleleri yalılarında ba‘zı levend kayıkları zuhûr idüp kefere kisveti ile yüriyüp re‘âyâ vü berâyâya te‘addî itdükleri istimâ‘ olup Südde-i sa‘âdet'ümden dahı ba‘zı kadırgalar tedârük olup gönderilmek üzredür. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp sen dahı yanunda olan gemilerden iki pâre gemi donadup dahı zikr olınan memlehalar etrâfın ve ol cevânibi gereği gibi cüst ü cû idüp zikr olınan levend tâ’ifesin her ne tarîkla olursa ele getürüp haklarından gelmek bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idüp gemilerün bozgunsa eger kürekcidür ve eger sâ’ir levâzımıdur, tedârük idilmek içün Kavala kādîsına hükm-i şerîf gönderilmişdür. Cenge dahı hisâr-erenlerinden tüfeng kullananlardan tedârük itmek emrüm olmışdur. Ana göre mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâdı her ne tarîkla olursa bulup anlardan kimesneye zarar irişdürmeyesin.

254 *Aynı iş hakkında Kavala kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kavala kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ İnöz ve Kavak memlehaları câniblerinde deryâda ba‘zı levend kayıkları zuhûr idüp kâfir vaz‘ında yüriyüp ol etrâfda fesâd üzre oldukları istimâ‘ olmağın iki pâre gemi ile çıkup zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürmek içün Kavala Kapudanı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin *zîde kadruhû*'ya hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Göresin, iki pâre gemi donanmış hâzırsa çıkup emr üzre hıdmetde ola. Eger gemilerün kürekcisinde ve cengcisinde kusûrı var ise lâzım olan kürekcisin mu‘accelen anda tedârük idüp ve cengci dahı gönüllü il-erinden ve tüfeng kullanur hisâr-erenlerinden tedârük idüp iki pâre gemileri tekmîl eyleyesin ve kürekciye ne mikdâr harc giderse yazup defter idüp bildüresin. Ana göre virile. Bu husûs içün Südde-i sa‘âdet'ümden kadırgalar tedârük olınup gönderilmek üzredür. Hemân anlar varınca mu‘accelen mezkûrlar mümkin olan levâzımın görivirüp te’hîr itdürmeyüp çıkarasın.

255 *Edirne kadısına: İstanbul için tahsis olunan koyunları bundan sonra İstanbul'a gönüllü celeplerin getireceği ve bunları Edirne kasaplarının karşılayıp almaması hakkında.*

Yazıldı.
Süleymân Çavuş-oğlı Ahmed'e virildi.
Fî 24 Zi'l-ka‘de sene 966

Edirne kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp vâkı‘ olan ihrâk ve andan gayrı şimdiye değin irsâl olınan koyunı ve kassâblar husûsın bildürmişsin. İmdi, mahrûse-i İstanbul içün ta‘yîn olınan celeb koyun[ı] ve andan gayrı İstanbul'a gönüllü celebler, getüreceği koyunı Edirne kassâbları karşulayup almak câ’iz değildür. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki min-ba‘d İstanbul içün eger

yazılu celeb koyunıdur, eger gönüllü celeblerdür, karşulayup İstanbul koyunına dahl itmeyeler.

256 *Kandıra sâbık Kadısı Hüsam'a: Taraklı, Göynük ve diğer kazalardaki suçluların yakalanması işinin uhdesine tevdi edildiğine dair.*

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 25 Zi'l-ka'de sene 966

Sâbıkā Kandırı Kādîsı olan Mevlânā Hüsâm'a hüküm ki:

Bundan akdem Ada ve sâ'ir üç pâre kādîlıkda vâkı' olan ehl-i fesâdun teftîşi, sâbıkā Ankara Kādîsı olan Mevlânâ Emîrşâh ile Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil Mustafa *zîde kadruhû* emr olup ol bâbda mufassal emr-i şerîf virilmiş idi. Hâliyâ müşârün-ileyh Emîrşâh'a girü kazâ'-i mezbûr virilüp anda görilecek ba'zı husûs olup irsâl olınup bu husûsı sana emr idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp varup müşârün-ileyh çavuşuma mülâkΩ olup virilen emr mûcebince teftîşe mübâşeret eyleyüp hakk üzre itmâma irişdüresin.

257 *Ankara kadısına: İlyas Subaşının bazı kimselere emanet verdiğini söylediği eşyanın buldurularak defterinin gönderilmesine dair.*

Yazıldı.

Ankara Kādîsı Mevlânā Emîrşah'a hüküm ki:

Sâbıkā Ankara kādîsı Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp Kara Kāsım'ı İlyâs Sübaşı kayd [ü] bend ile gönderilmek fermân olınmağın Kara Kāsım ele girmeyüp İlyâs Sübaşı irsâl itdüğin arz eylemişsin ve mezkûr İlyâs Sübaşı dahı bâgΩlerün anda ba'zı kimesnelerde emânet konılmış espâbları olduğın ve her kimde ne mikdâr esbâb konıldığın isimleriyle takrîr itmeğin aynı ile takrîri yazılup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup mezkûr, takrîr itdüği kimesnelerden emânet konılan espâbı taleb idüp bî-kusûr zuhûra getürüp alup kabz u zabt eyleyesin. Ne mikdâr espâb zuhûra getürilürse her kimünse ve kimde bulınursa ve ne mikdârsa ve ne makøle espâbsa aynı ile defter olınup ve defteriyle Âstâne-i sa'âdet'üme gönderesin ve bunlardan mâ'adâ dahı gayrı kimesnelerde ol makøle emânet konılmış espâb var idüği istimâ' olup anı dahı halka tenbîh ü i'lâm idesin ki anun gibi bâgΩler her kimde espâb komışlarsa bî-kusûr getürüp teslîm ideler. Her kim ki konılan espâb getürüp ketm itmeyüp teslîm ide, ol makøle kimesnelere dahl olınmayup teslîm itdükleri espâbı alup kabz u irsâl eyleyesin. Ammâ şunlar ki ketm ideler, sonra ele gele, anun gibilere muhkem siyâset olınur. Bilmiş olup ana göre her kimde espâb konmış olursa ketm itmeyüp aynı ile getürüp teslîm ideler. Bu bâbda tamâm hakk üzre olup her kimde bâgΩlerün espâbı konmışsa zuhûra getürüp defter eyleyüp gönderesin. Bu bâbda basîret üzre olup emânet konılan espâbdan nesne zâyi' olup ve hilâf-ı vâkı' kimesneye te'addî olınmakdan hazer idesin ve bu bahâne ile celb ü ahz olınmakdan [ve] kimesneye zulm ü hayf olmakdan dahı sakınasın. Şöyle bilesin.

258 *Pazarcık kadısına: Bilecik madenini ortadan kaldırmak isteyen Mahmud'un yakalanarak cürmünü itiraf etmesinden dolayı İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Cârullâh Çavuş'un âdemi Seyfî'ye virildi.
Fî 24 Zi'l-ka‘de sene 966

Bâzârcık kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp hükm-i hümâyûn vârid olup mazmûnında Bilecik ma‘denin ref‘ itdürmek isteyüp şiddet ü şakāvet iden Deli Mahmûd'un ve Memi FakΩh nâm kimesnelerün ahvâlleri teftîş olınup arz olınmak fermân olınmağın, mezbûr Deli Mahmûd meclis-i Şer‘a ihzâr olınup keyfiyyet-i ahvâlinden sü’âl olındukda karye-i Uden'den (?) Hamza b. Memi ve Mustafa b. Mehmed ve Rüstem b. Mehmed ve Mustafa b. Fârûk ve Yahşi b. Yûsuf ve Hân b. Turak ve Süleymân b. Ali Başa ve karye-i Çaltı'dan Kurd b. Mahmûd ve karye-i Murâd FakΩhler'den Hasan b. Bâlî ve Kerîm FakΩh b. Murâd FakΩh nâm kimesneler şehâdet idüp didiler ki, mezbûr Deli Mahmûd dâ’imâ şirret ü şakāvet üzre olup yaramazlıkla meşhûr olduğından gayrı mezbûr ma‘deni ref‘ itdürmesine hâliyâ Bilecik'den ma‘zûl olan Ahmed ile ittifâk idüp ba‘zı kimesneleri tahrîk eyledüklerin, mezbûrlarun şehâdetleriyle sâbit olındukdan sonra mezbûr Deli Mahmûd dahı meclis-i Şer‘de ikrâr idüp didi ki: *«Bilecik'den ma‘zul olan Ahmed Kādî, beni tahrîk idüp didi ki: "Gel benümle İstanbul'a ki, mezbûr ma‘deni şikâyet ile battâl itdürelüm" didükde, ben dahı bile gitdüm, ammâ şikâyet itmedüm»* didüği kayd-ı defter olınup mezbûr Memi FakΩh ele girmedi diyü arz eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Hükm-i hümâyûnum vardukda, mezbûr Deli Mahmûd'ı der-zencîr idüp anda müfettiş olan Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Sinân Çavuş'a teslîm idüp dahı vukø‘ı üzre yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 25 Zi'l-ka‘de sene 966 [29.08.1559]

259 *Kral oğluna varıncaya kadar yol üzerinde bulunan beylere ve kadılara: Yerlerine avdet eden Kral oğlunun adamlarına zarar verilmemesi hakkında.*

Ordu-yı hümâyûndan Kral-oğlı'na varınca yol üzerinde vâkı‘ olan beglere ve kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ müşârün-ileyh Kral-oğlı'nun iki nefer âdemîsi Südde-i sa‘âdet'üme gelüp girü ol tarafa irsâl olınmağın **buyurdum ki:**

Her kangınuzun taht-ı hükûmetine dâhil olurlarsa yolda ve izde, menâzil ü merâhilde mezkûrlara hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneyi dahl ü ta‘ârruz itdürmeyüp rencîde itdürmeyesin. Ammâ bindükleri at olmayup bârgîr ola, at alup gitmeğe emrüm yokdur. Fermân-ı hümâyûnuma muhâlif iş olmakdan sakınasın.

260 *Basra beylerbeyine: Bir hizmet vukuunda rençber gemilerine müdahele olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Kapuda hıdmetde olan âdemleri Ferhâd'a teslîm olındı.
Fî 26 Zi'l-ka‘de sene 966

Basra beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Bagdâd'dan Lahsâ'ya irsâl olınan askeri, gemiler ile gönderesin diyü fermân olınmağın emr-i şerîf mûcebince Basra'da olan tüccâr ve sâ’ir âyende vü revende gemileri tutılup gönderildi. Lâkin deryâdan gelen tüccâr ve sâ’ir âyende vü revende gemileri tutılmağla Basra yolı münsedd olup Basra benderine cüz’î kimesne gelür oldı diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Anun gibi ol cânibe hıdmet vâkı‘ oldukda rencber gemisine dahl itmeyesin.

261 *Amasya muhafızı ve Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Ayaklanan talebelerin ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çorum beginün âdemi olan Ali'ye teslîm olındı.
Fî 25 Zi'l-ka‘de sene 966

Silistre Sancağı Begi olup Amâsiyye muhâfazasında olan Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Merzifon kādîsı mektûb gönderüp vilâyet-i Rûm'da sûhtevât tâ’ifesi ayağ üzerine gelüp her bölük kırk ve elli nefer kimesne olup âlât-ı harb ve tüfeng ile kasabadan kasabaya gezüp fitne vü fesâd üzre oldukların bildürmiş. İmdi, zikr olınan ehl-i fesâdun ele gelmeleri lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup her [ne] tarîkla mümkinse tedârük idüp ele getürüp dahı vech-i meşrûh üzre fesâd ü şenâ‘atleri zâhir olanlarun haklarından gelesin ki sâ’irlerine mücib-i ibret vâkı‘ ola. Husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâm ve cây-ı ihtimâmdur. Gereği gibi ihtimâm eyleyüp ele getürmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

262 *Çorum Beyi İlyas Bey'e: Osmancık taraflarında taaddiye cür'et eden talebelerin ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Çorum beginün âdemi Ali['ye] virildi.
Fî [yev]m-i mezbûr

Çorum Begi İlyâs Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Osmancık taraflarında ba‘zı levend sûhte tâ’ifesi, re‘âyânun ve gayrınun koyunların sürüp ve espâpların alup cem‘iyyet ile gezüp fesâd üzre oldukları istimâ‘ olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup anun gibi taht-ı livânuza sûhte tâ’ifesi cem‘ olup bu makøle fesâd üzre ise her ne tarîkla olursa ele getürüp fesâd ü şenâ‘atleri zâhir olanları mecâl virmeyüp haklarından gelesin. Husûs-ı mezbûr, mahall-i ihtimâmdur ana göre mukayyed olup ihmâlden hazer eyleyesin.

263 *Tameşvar beylerbeyine: Fethiye Palanga Kalesi nöbetçi zahirelerinin gecikmeden gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Muhzır'a virildi.
Fî 25 Zi'l-ka‘de sene 966

Tımışvar beglerbegisine hüküm iki:

Hâliyâ Fethiyye Palanka kal‘ası'nda nevbetci ta‘yîn olınan yeniçerilere baş ve buğ olan Yûnus Yaya-başı, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp zikr olınan Palanka, küffâr-ı hâksâra karîb yirde olmağla zâd ü zevâdelerinde gāyetle müzâyaka çekdüklerin bildürdi. İmdi, nevbetci kullarumun zahîreleri tedârüki ehemm-i mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup anda olan nevbetci kullarumun zehâ’ir [ü] me’kûlâtların ve sâ’ir levâzım olan havâyiclerin akçaları ile mu‘accelen tedârük ü ihzâr idüp hârice ihtiyâc çekdürmeyesin. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur, ihmâlden hazer idüp lâzım olan zahîrelerin tedârük idüp ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

264 *Van beylerbeyine: Serhat ahvaline karşı daima uyanık olunup alınacak doğru haberlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kapucı-başıları Hüseyin'e virildi.
Fî 29 Zi'l-ka‘de sene 966

Van beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp serhadd ahvâlin ve ol câniblerün inkıyâd ü itâ‘atden gayrı fikirleri olmaduğın, vâkı‘ olan cem‘iyyet niçün idüğin bilüp havfden fâriğ oldukların ve emrüm üzre Van kullarından altı yüz nefer kimesne ve emr olınan ümerâ’-i Ekrâd, Diyârbekr beglerbegisi yanına irsâl olınduğın ve Zeynel Beg husûsın bildürüp andan gayrı her ne husûsı i‘lâm itmişsen ma‘lûm oldı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tarafeynün ahvâl ü etvârın tetebbu‘dan hâlî olmayup şimdiden sonra evzâ‘ u etvârı ve fikr-i firâsetleri neye müncer olursa tamâm her husûsı ma‘lûm idinüp dahı vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî ve't-te‘âkub i‘lâmdan hâlî olmayasın.

265 *Diyarbekir'e kadar yol üzerindeki kadılara: Vezir Mehmed Paşa'ya gönderilen hazinenin emniyet ve selâmetle ulaştırılmasına dair.*

Yazıldı.

Diyârbekr'e varınca yol üzre vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ düstûr-ı mükerrem vezîrüm Mehmed Paşa'ya hazîne irsâl olınup **buyurdum ki:**

Her kangınuzun taht-ı kazâsına dâhil olursa gicelerde bekletdürüp ve lâzım olan yirde kulağuz virüp ve mahûf u muhâtara olan yirlerde kendünüz bi'z-zât geçürüp zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer eyleyesiz. Ammâ eger bekletmeğe ve eger kulağuza yarar kādir olanları viresiz, fukarâyı rencîde itdürmeyesiz. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Eger kulağuz virmekdür ve eger gicelerde bekletmekdür ve eger mahûf olan yirlerden bi'z-zât geçürmekdür, dakΩka fevt itmeyüp ihmâlden hazer idesiz. Bu bahâne ile fukarâya te‘addî olınmakdan hazer idesiz.

266 *Azak muhafazasına gönderilen Ali Reis'e: Azak Kalesi'nin muhafazasına devam edilmesine ve orada kışlanmasına dair.*

Yazıldı[x].
Galata emînine virildi.
Fî 29 Zi'l-ka‘de sene 966

Azak muhâfazasına irsâl olınan Ali Re’îs'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp kadırgalar ile Azak üzerine varılup bundan akdem Dimitraş niçe bin kâfir ile gelüp mezbûr hisârı ihâta eyleyüp ceng idüp içinde olan asker halkı haylî müzâyaka çeküp almak kasdında iken, gemiler varmak ile kaçup kendüler sâkin oldukları kal‘aları üzerine varup oturup hâliyâ mezbûr kadırgalar içerüye girmek lâzım olmağın, Başküfe nâm muhâtara yirden girüp hisâr öninde olup cenâb-ı emâret-me’âb Hân *dâmet me‘âlîhi'*den mektûb gelüp emr mûcebince bir pâre kadırga ile bir kıt‘a kalita, Kefe câniblerini hıfz içün gönderilmesin bildürüp eyyâm elvirmeyüp Başküfe'den geçmeğe dahı mümkin olmayup emr-i şerîf üzre mezkûrları göndermek üzre olup hâliyâ Moskov Dimitraş'a kendü beglerinden Anyan (?) nâm bir begini dört bin nefer kâfir ile üzerimüze gelmek kasdı içün yardım gönderüp anlar dahı: *"Mezkûr kâfirler yirinde sâkin olup, gemiler bu cânibde olmağla mel‘ûn-ı mezkûr yirinden kalkup harekete kādir olmayup mezkûr kefere bir esîr*

gönderüp Kerş nâm hisâra yol virsünler, bizüm anlar ile cengimüz yokdur" didüklerin, şöyle ki mezbûr kâfir ber-taraf olmaya ve geçmeğe eyyâm elvire, ol cânibe teveccüh üzre olduğın bildürmiş. **Buyurdum ki:**

Mâdâmki zikr olınan kefere anda olup berü gidildüği takdîrce bir zarar ihtimâli ola, anda durup hıfz u hırâsetde olasın. Şöyle ki, kışlamak lâzım gelürse anda kışlamağa kābil yir var mıdur, ne makøle limandur, bildüresin ve mevsim geçmedin küffâr ber-taraf olmak ihtimâli var mıdur, nicedür? Anı dahı bildüresin.

267 *Kıbrıs beylerine: Mısır'dan gelen kâfir gemisiyle Kıbrıs'a uğrayan tacirlerin ve eşyalarının Rodos beyi tarafından gelecek adama teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Kıbrus beglerine hüküm ki:

Mahrûse-i Burusa'dan dârendegân Bunca-oğlı ve Hacı Hüseyin ve Bektâş nâm kimesneler ile Bâlî nâm Yahûdî Südde-i sa‘âdet'üme gelüp mezbûr Bunca-oğlı'nun bir oğlı ve Hacı Hüseyin'ün iki oğlı ve Bektâş'un karındaşı ve merkøm Yahûdînün dahı bir oğlı mahmiyye-i Mısr'dan İstanbul'a gelürleriken Malta kâfirleri mezkûrları kadırga ile alup, gidüp gemilerine yigirmi nefer kâfir koyup akablerince giderleriken rûzgâr muhâlif olup Kıbrus adası'na bıragup bi'l-fi‘l gemiler anda oldukların arz eylemeğin ol bâbda zikr olınan kimesneler ve alınan espâb ve esîri Rodos'a getürmek içün emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Rodos Begi Ahmed *dâme izzuhû*'ya hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh tarafından âdem vardukda, zikr olınan gemiyi cümle âlât ü espâb ve içinde olan metâ‘ her ne[y]se ve bile bulınan kefere dahı kaç nefer ise cümlesin defter idüp defteri ile teslîm eyleyüp gönderesin ve ne makøle gemi olup içinde âlât ü espâbdan ne olursa ve alınan tâcirlerün ne makøle ve ne mikdâr espâbları bulındığın ve kaç nefer olduğın mufassal defter idüp bir sûretin Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

268 *Rodos Beyi Ahmed Bey'e: Aynı gemide olan eşya ve gayr-i müslimleri defteriyle teslim alarak İstanbul'a göndermesine dair.*

Yazıldı.

Rodos Begi Ahmed Beg'e hüküm ki:

Mahrûse-i Burusa'dan dârendegân Bunca-oğlı ve Hacı Hüseyin ve Bektâş nâm kimesneler ile Bâlî nâm Yahûdî Südde-i sa‘âdet'üme gelüp mezbûr Bunca-oğlı'nun bir oğlı ve Hacı Hüseyin'ün iki oğlı ve Bektâş'un karındaşı ve merkøm Yahûdî'nün dahı bir oğlı mahmiyye-i Mısr'dan İstanbul'a gelürleriken Malta kâfirleri mezkûrları kadırga ile alup gidüp gemilerine yigirmi nefer kâfir koyup akablerince giderleriken rûzgâr muhâlif olup Kıbrus adasına bıragup bi'l-fi‘l gemiler anda oldukların arz eylemeğin ol bâbda zikr olınan gemiyi ve alınan espâb ve esîri defteri ile sana teslîm olınmak içün Kıbrus begine hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, yarar âdem gönderüp zikr olınan gemiyi içinde bulınan esîri ve cümle ehl-i İslâm'dan ve kefereden alınan metâ‘ı ve geminün âlât ü espâbı ile taleb idüp defteri ile alup getürüp içinde olan metâ‘ı gemi ile defteriyle Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp ve kefere esîrlerin kaç nefer ise anda katunaya urup isimleri ve resimleri ile defter idüp defterin Dergâh-ı mu‘âllâ'ma gönderesin.

269

Gelibolu kadısına: Ece nahiyesinde Tuzla'yı basan leventlerin yatakları olan adamların haps edilerek hallerinin tafsılâtıyla bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Acemî.
Mihal yanında olan Acemî-oğlanı Mehmed'e virildi.
Fî 24 Zi'l-ka'de sene 966
Gelibolı voyvodası mübâşir (?) olmak içün tekrâr hüküm buyurılup yazıldı.
Fî 8 Zi'l-hicce sene 966

Gelibolı kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ'-i mezbûra tâbi' Eceadası nâhiyesinde vâkı' olan Huday-tuzı, olıgelen âdet üzre derlü dere itmeğe mevlânâ-yı müşârün-ileyh nâ'ibi ve iltizâmla emîn olan Mihal'ün kā'im-makāmı olan Yani nâm zimmî hıdmetkâr ile ve emîne tâbi' Ahmed nâm kimesne ile tuzla maslahatında iken meger iki kıt'a levend kayıkları Ece nâm limana gelüp limanı bekleyen kimesnelere bir kaç akça virüp andan çıkup tuzlaya karîb Tuzla-depesi nâm limana gelüp mezbûr limanı bekleyenler dahı tuzlaya haber virmeyüp ol gice levendler tuzlada olanları basup nâsun espâbın ve mezbûr Yani'nün espâbın ve yanında bulınan akçaların ve mezbûr Ahmed'ün espâbın alup ve mezkûr Yani bir hıdmetkârı ile alup gemilerine iledüp: *"Asıl emîn senmişsin"* diyü işkence idüp bi'l-âhire nâ'ib ba'zı kimesnelerden beş bin akça karz alup levendlere virüp mezbûr Yani'yi çıkarup ammâ hıdmetkârın levendler koyuvirmeyüp mezbûrdan levendler iki gün tuzlada Res limanı'nda olup limana ol esnâda mezbûr limanı bekleyen Anafarta nâm karye etrâki varup levendler ile karışup ve anlar ile ta'âm yiyüp ve su gösterüp karîb olan karyeler ma'rifeti ile ve Küçük Anafarta nâm karyeden Dilki Mustafa-oğlı Hasan ve Laz Hasan nâm kimesneler ma'rifeti ile olduğı fehm olınduğın arz eylemişsin. İmdi, ol Dilki Mustafa-oğlı Hasan'ı ve Laz Hasan'ı ve sâ'ir ol limanları ol zamânda bekleyenleri cümlesin ihzâr idüp getürdüp bu husûsı hakk üzre göresin; şöyle ki, arz itdüğün üzre olduğı sâbit ü zâhir ola, mezkûrları habs idüp ahvâllerin mufassal yanunda zâhir olduğı üzre yazup bildüresin. Habsden ıtlâk itmeyüp sonra emrüm ne vechile olursa mûcebiyle amel idesin.

270

Trabzon Beyi Hasan Bey'e: Daha önce sahtekârlıkla yayabaşı adına asker toplayıp, sonra cezadan kurtulan ve fesat üzere olan bir kimsenin ele geçirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Batum beginün âdemi Ali'ye virildi.
Fî 25 Zi'l-ka'de sene 966

Trabzon Begi Hasan Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem yaya-başı adına olup Trabzon sancağında oğlan devşürüp halâs olan kimesne bi'l-fi'l ol cevânibde fesâd üzre olduğı istimâ' olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mezkûrı tetebbu' u tecessüs idüp her kande ise ele getürüp dahı hakkından gelesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur, gereği gibi mukayyed olup ele getürüp hakkından gelmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

-270/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kara-hisâr-ı ŞarkΩ begine.

-270/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Batum Begi Süleymân Beg'e.

271 *Adı geçen müfsidin ele geçirilmesi için Erzurum beylerbeyine hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem yaya-başı adına Trabzon sancağından telbîs idüp oğlan devşüren kimesne bi'l-fi'l Trabzon ve Batum ve Kara-hisâr-ı ŞarkΩ taraflarında ifsâd üzre olduğı istimâ' olınup zikr olınan beglere ol bâbda hükm-i şerîf gönderilüp her kande ise ele getürüp hakkından gelesin diyü emrüm olup îsâl içün sana gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birine ulaşdurup dahı sen dahı ol cevânibi tetebbû' u tecessüs idüp eger begler sancaklarındadur ve eger sana müte'allık olan yirlerdedür, her kande ele girerse hakkından gelesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 26 Zi'l-ka'de sene 966 [30.08.1559]

272 *Cezayir beylerbeyine: Gemiler için Avlonya'dan zift alınması hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:

Gemiler içün zift lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Südde-i sa'âdet'üme gelmelü oldukda Avlonya'dan gemilere vâfir zift tahmîl idüp getüresin.

273 *Sultan Hüseyin Bey'e: Gâzî Kıran oğlu Şah Mehmed Bey'in oğlu Ali ile Bahaeddin oğlu İmameddin Bey'in yeni sancaklarına selâmetle ulaştırılmaları hakkında.*

Yazıldı.
Ahmed'e virildi.
Fî 27 Zi'l-ka'de sene 966

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Gāzî Kıran-oğlı Şâh Mehmed *dâme izzuhû*'nun oğlı Budak, tasarruf itdüği sancak müşârün-ileyh Şâh Mehmed'ün karındaşı Ali'ye inâyet olınup ve İskender nâm oğlınun tasarrufında olan (boşluk) nâhiyesi dahı sancak tarîkıyla sâbıkā ülke-i mezbûreye mutasarrıf olan Bahâ'eddîn'ün oğlı Mîr İmâdeddîn'e sancak tarîkıyla virilüp müşârün-ileyhimâyı sen bizzat sancaklarına iletüp yirleşdürmek emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Âstâne-i devlet-âşiyân'uma kadîmî olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsun muktezâsınca müşârün-ileyhimâyı alup dahı bi'z-zât sancaklarına iletüp ve gayrılarına dahı gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki fermân-ı hümâyûnum üzre kendülere beg bilüp mâdâmki Şer'-i Şerîf ve kānûn-ı münîf üzre re'âyâ vü berâyâ bende-i adl ü dâd ve salâh u sedâd üzre olalar, emirlerine itâ'at ü inkıyâd üzre olup vâkı' olan hıdemâtda idegeldükleri üzre hıdmet ideler ve müşârün-ileyh Şâh Mehmed ve oğulları emr-i şerîfüm üzre ülkeleri teslîm idüp kendü hâllerinde olalar, dahl ü ta'arruz olınmaya. Ammâ şöyle ki, inâd idüp bir yire arka virüp fesâd üzre olalar, her ne

tarîkıla olursa eger kendüsin ve eger oğulların ele getürüp haklarından gelesin.

274

Akdeniz yalılarındaki kadılara: Bazı levent taifesinin kâfir suretinde Kavala, İnöz ve Kavak taraflarında reâyâya taaddi ettikleri duyulduğundan, bunların yakalanmasına memur edilen Ahmed ve Teberrük adlı Reislerin geldiklerinde kendilerine yardım edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kavala kapudanınun kethudâsı Kurd'a teslîm olındı.
[Fî] 25 Zi'l-ka'de sene 966

Akdeniz yalılarında vâkı' olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ ba'zı levend tâ'ifesi kâfir sûretinde yüriyüp Kavala ve İnöz ve Kavak iskeleleri kurbinde ve Ece-ovası taraflarında re'âyâya te'addî itdükleri istimâ' olınup zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürmek içün re'îslerden dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Ahmed Re'îs ve Teberrük nâm re'îsler bir kalita ve bir kayık ile irsâl olınup **buyurdum ki:**

Her kangınuzun taht-ı kazâsına gelürlerse ehl-i fesâdı ele getürmek bâbında envâ'-ı mu'âvenet ü müzâharet idüp ihmâlden hazer idesin. Şöyle ki, ele gelmelü olduklarında karaya dökileler, ele getürmekde ve anlara mu'âvenetde dakΩka fevt itmeyesin ki, ele getürüp haklarından geline ve kangınuzun taht-ı kazâsına gelüp fesâd itmek isterlerse mezkûrlara haber idesin.

275

Kavala kaptanına: Aynı mesele hakkında birlikte hareket olunarak leventlerin ele geçirilmelerine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Kavala kapudanına hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp İnöz ve Kavak memlehaları kurbinde ba'zı levend tâ'ifesi kefere sûretinde kayık ile yüriyüp re'âyâya te'addî itdükleri istimâ' olınup te'hîr itmeyüp çıkup ele getüricek haklarından gelesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ ol husûs içün Südde-i sa'âdet'ümden dahı bir kalita ve bir kayık ile Zarîf Ahmed ve Teberrük nâm re'îsler irsâl olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürmek bâbında cümlenüz bir yirden yürimek mi evlâdur, yohsa başka başka mı yürimek münâsibdür? Her ne vechile münâsibse tedârük idüp hüsn-i ittifâk ile sa'y ü ikdâm eyleyüp her ne tarîkıla olursa zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürmek bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup ihmâlden hazer idesin.

276

Diyarbekir beylerbeyine: Gazi Kıran oğlu Ali Bahaeddin'in berat vergileri hakkında.

Yazıldı.
Sinân Kethudâ'ya virildi.
Fî 29 Zi'l-ka‘de sene 966

Diyârbekr beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Gāzî Kıran-oğlı Ali Bahâ’eddîn *dâme izzuhumâ*'nun berâtları resmin anda alınup Hazîne-i âmire'me zabt olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm varıcak, müşârün-ileyhimânun emr-i şerîfüm mûcebince berâtları resmin anda alup Hazîne-i âmire'me zabt eyleyesin.

277 *Prizrin sâbık Beyi Hızır Bey'e:Yanbolu, Karinâbâd ve Aydos'daki eşkiyânın hakkından gelindiğine dair mektubu üzerine muhafazadan geri durulmaması hakkında.*

Yazıldı.
Kendü âdemlerinden Hâşim'e virildi.
Fî 27 Zi'l-ka‘de sene 966

Sâbıkā Priz[r]in Begi olup muhâfaza hıdmetinde olan Hızır Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp Yanbolı ve Karîn-âbâd ve Aydos'da zuhûr idüp ev basup âdem katl idüp ehl-i fesâd ele gelüp haklarından gelindüğin bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ba‘de'l-yevm emr-i sâbık üzre ol etrâf ü cevânibi girü kemâ-kân hıfz u hırâset eyleyüp ele gelen ehl-i fesâd ü şenâ‘ati Şer‘-i Şerîf mûcebince haklarından gelüp savn [u] siyânetde dakΩka fevt itmeyesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 26 Zi'l-ka‘de sene 966 [30.08.1559]

278 *Kefe beyine: Azak Kalesi muhafazasına memur Ali Reis gemileriyle orada kalacak olursa, zahirelerinin temini ve küffârın tecavüz ve zararlarına meydan verilmemesi hakkında.*

Yazıldı[xi].
Galata emînine virildi.
Fî 29 Zi'l-ka‘de sene 966

Kefe begine hüküm ki:

Azak muhâfazasında olan Ali Re’îs Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp kadırga ile Azak üzerine varıldukda Dimitraş niçe bin kâfir ile gelüp hisârı ihâta ve ceng idüp almak üzre iken gemiler varmağile kaçup kal‘alarına vardukların ve kadırgalar içerü girmek lâzım olmağın Başküfe nâm muhâtara yirden girüp bi'l-fi‘l hisâr öninde oldukların ve hâliyâ mesfûr Dimitraş'a kendü beglerinden Anyan (?) nâm birinün dört bin kâfir ile üzerimüze gelmek kasdına yardım gönderüp gemiler bu cânibde olmağla harekete kādir olmadukların bildürmeğin zikr olınan kefere mâdâmki anda cem‘iyyet üzre olup gemiler berüye gidildüği takdîrce zarar ihtimâli ola, hıfz u hırâsetde olup kefere perâkende oldukda mevsim elvirürse gelesin diyü emr olınup hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Zikr olınan anda kalmalu olursa eger gelmek ve eger içinde olan azeb ve sâ’ir tâ’ifenün zâd ü zevâdelerine hüsn-i tedârük idüp gemilere zarar ve halka müzâyaka çekdürmeyesin ve sen dahı dâ’imâ ol cânibe

hâzır u nâzır olup a‘dâdan ve küffâr-ı bed-girdârdan eger kal‘a-i Az[a]k'dur ve eger sâ’ir yirlerdür, zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin ve muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

279 *Tameşvar beylerbeyine: Surniçe Kalesi dizdarlığından mâzul Hacı Mahmud'un, Modova madenini ihyâya gücü yettiğini bildirdiğine dair.*

Yazıldı.
Uncı-oğlı Çavuş Ahmed Çelebî['ye] virildi.
Fî selh-i Zi'l-ka‘de sene 966

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem hükm-i şerîf vârid olup Surniçe kal‘ası dizdârlığından ma‘zûl olup Radonik (?) ma‘dencilerinden dârende-i hükm-i şerîf Hacı Mehmed kendü akçasiyle Mod-ova nâm ma‘denün ihyâsına kādir olmağın mutasarrıf olduğı beş bin beş yüz akça dizdârlığı timarına Lipva serhaddinde itâ‘at eyleyen köylerden iki bin beş yüz akça ilhâk olup sekiz bin akça timar Mod-ova parkanı dizdârlığı tevcîh olmasın recâ itmeğin sekiz bin akçalık üzre tezkiresi virile diyü emr olmış iken girü mezbûr Hacı Mehmed'ün yararlığın ve ma‘den-i mezbûrun küllî ziyâde olmasına ve etrâfında olan hâric ez-defter mezra‘alarun ihyâsına mültezim olup timarı on bin akça olması bâbında inâyet recâ itdüğin arz itmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Göresin; zikr olınan ma‘dende ne mikdâr nesne hâsıl olmışdur, yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-cum‘a fî 28 Zi'l-ka‘de sene 966 [01.09.1559]

280 *Amasya Kadısı ve Emval Nâzırı Muhyiddin'e: Şehzade Bâyezid'in iç halkının İstanbul'a gönderilmesi için lâzım gelen harcın verilmesine dair.*

Yazıldı.
Çavuş-oğullarından Yûnus'a virildi.

Amâsiyye kādîsı olup nâzır-ı emvâl olan Muhyiddîn'e hüküm ki:

Oğlum Bâyezîd'ün iç-halkı Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmek içün Silistre Begi iftihârü'l-ümerâ’i'l-kirâm Sinân *dâme ulüvvuhû'*ya hükm-i şerîf gönderilüp harc lâzım olursa senden almak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Lâzım olup taleb itdükde kifâyet mikdârı akça virüp deftere dahı işâret idesin. Ammâ harc-ı lâzım içün virüp israf [ü] itlâfdan hazer idesin.

281 *Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Şehzade Bâyezid'in İstanbul'a gönderilecek eşyaları ve iç halkı için gereken harç, araba ve saire hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-oğulları'ndan Yûnus'a virildi.
Fî 29 Zi'l-ka‘de sene 966

Silistre Begi olan Sinân Paşa'ya [hüküm ki]:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp oğlum Bâyezîd'ün zabt itdüğün espâbından amele yarayan çadırların ve cebehânesin ve kitâbların ve oğlanların ger davarları ile Samsun iskelesi'nden Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp andan gayrı içerü halkın göçürmeğe kifâyet mikdârı araba var mıdur diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp araba kifâyet ider ve deve bulınur, ammâ araba içün elli re’s ve sâ’ir hademe içün otuz üç re’s bârgîr lâzım idüğin bildürmişsin. İmdi, lâzım olan bârgîrler Südde-i sa‘âdet'den irsâl olmak üzre olup bârgîr varınca anda olan sâ’ir levâzımları mümkin olduğı üzre görilüp hâzır olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Aşcı ve sâ’ir hıdmetkârdan çok olmayup lâzım ise her birinden nihâyet üçer nefer koşup bunlarun harclarına akça lâzım olursa anda Amâsiyye Kādîsı olup Nâzır-ı Emvâl olan Mevlânâ Muhyiddîn'den alup ammâ harcda isrâf ü itlâf olınmayup ve menâzilde dahı me’kûlâtları husûsın hemân ri‘âyet lâzım olanları görile. Davar varınca cümle mühimmâtların görüp hâzır idesin ki varduklarında tevakkuf lâzım gelmeye ve irsâl itdüğün mektûbda amele yaramayan çadırların gönderesin diyü emr olduğın yazılmış. Sâbıkā irsâl olınan emr-i hümâyûnumda hod amele yarayan gönderilmek emr olmışdur. Eyle olsa amele yaramayanın emr-i sâbık üzre anda giderüp amele yarayan çadırların ve andan gayrı cebehânesin ve kitâbların ve oğlanların cümle atebe-i ulyâma gönderesin. Amele yaramaz espâb ve çadırdan göndermeyesin ve akça lâzım olursa virmek içün mevlânâ-yı müşârün-ileyhe hükm-i şerîf gönderilmişdür. Lâzım olursa virüp kifâyet mikdârı akça alasın ve getürmek içün Dergâh-ı mu‘allâ'mda müteferrika agalardan biri bir mikdâr bölük-halkı ve kapucı ile ta‘yîn olınmışdur. Varup göçürdüklerinde sen dahı bir yarar âdemün koşasın ki yolda ve izde gereği gibi hıfz ideler. Öteden irsâl olınacak eger kapu-oğlanları ve aşcılar, sâ’ir hademeden cümlesin agaya koşup her birine tenbîh idesin ki, yolda ana muhâlefetden hazer idüp tamâm itâ‘at ü inkıyâd üzre olalar.

Kastamonu kadısına: Kendir Emini Şaver'den şikâyeti hâvi mektubu üzerine tahkikat icrasına ve muhakeme icrâsına dair.

282

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Zi'l-hicce sene 966
İrsâl olınan sûret-i sicillün sûreti ihrâc olınup gönderilmişdür.
Aslı mâliyye tarafında kalmışdur.
Fî 4 Zi'l-hicce sene 966

Kastamoni kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem kendir emîni olan Şaver'den kendir cem‘inde re‘âyâya te‘addî ider diyü arz-ı hâl sunılup vâkı‘ olan te‘addîsi beyân olınup yirlü yirinden görilüp vukø‘ ve adem-i vukø‘ı ve kadîmden teftîş olınup ne vechile olduğı ma‘lûm olmak içün arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arz-ı hâlde mastûr olan mevâddı gelüp da‘vâ iderlerse hakkı, muvâcehede Şer‘ile hakk üzre görüp mezkûr üzerinde Şer‘ile kimesnenün hakkı sâbit olursa ashâb-ı hukøka Şer‘ile sâbit olan hakkın alıvirüp dahı ne mikdâr kimesnenün hakkı zâhir olup ve ne makøle nesne sâbit olduğın yazup bildüresin. Ve sâ’ir tahrîr olınan mâddeler dahı vâkı‘ midür, nicedür? Kadîmden nice olıgelmişdür ve mezkûrun dahı anlara cevâbı nedür? Ve bu husûsda dahı ba‘zı kādîlar imzâsiyle mezkûr, sûret-i sicill ibrâz itmeğin anun dahı sûreti gönderildi; ol sûret-i sicil vâkı‘ midür? Hakk üzre olınup bi'l-cümle hîç bir husûsda mühmel ü meşkûk nesnesin komayup cümlesin görüp dahı hakΩkati üzre yazup bildüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 29 Zi'l-ka‘de sene 966 [02.09.1559]

283 *Canik Beyi Ali Bey'e: Şehzade Bâyezid'in yanında toplanan eşkiyâdan Tankır'ın Canik dağlarında fesat ve haydutluk üzere olmasından dolayı ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-oğlı Yûnus'a virildi.
Fî 29 Zi'l-ka'de sene 966

Canik Begi Ali Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem oğlum Bâyezîd'ün yanında cem' olan eşirrâdan Tankır nâm müfsid ol vilâyetde kalup yanına ba'zı ehl-i fesâd cem' eyleyüp bi'l-fi'l Canik dağlarında gezüp fesâd ü şenâ'at üzre olduğı istimâ' olınup sâbıkā mezkûrı ele getürmek içün hükm-i şerîf gönderilmişdür. Eyle olsa müfsîd-i mezbûrun ele gelmesi mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup mezkûrı tetebbu' u tecessüs eyleyüp her kande ise ma'lûm idinüp dahı hüsn-i tedarük eyleyüp her ne yüzden mümkin ise ele getürüp habs idüp arz idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden ihtiyât eyleyesin.

284 *Silivri kadısına: Tersâne-i Âmire'de müstahdem iken kaybolan bazı marangozların buldurulup gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî gurre-i Zi'l-hicce sene 966

Silivri kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ nefs-i Silivri'de Metrepolid mahallesi'nde olan Manol veled-i Konyad ve Dimitri Manokonlu ve Manol veled-i Maryol nâm neccârlar ve Papa Astasya mahallesi'nde Susanus Mavramaç (?), Sanop Avala nâm neccârlar ve Papayani nâm mahallesi'nden Andriniko Hanikos (?) ve Papa Dimitri mahallesi'nden Kosta İstanbulî nâm neccârlar Tershâne-i Âmire'mden gaybet eylemişler idi. **Buyurdum ki:** Vardukda, mezbûrları kefîllerine buldurup kayd [ü] bend ile yarar âdemlere ta'cîlen Tershâne-i Âmire'de olan hıdmete gönderesin. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandur, ana göre mukayyed olasın.

284/a-

Bu dahı.
Bir sûreti dahı Marmara kādîsına, A'rac cezîresi'nde.
Potodra (?) Dimitri K.
Mihal Dimitri K.
Komnenos (?) Dimitri K.
Ve Kiryakos Nikola V.
Ve Nikola (?) Kosta V.
Monol Yorgi L.
Kostandin Monol L.
Aleksi Andri L.

Nâm neccârlar içün yazıldı. Birbirine kefîller imiş.

285 *İznikmid kadısına: Eşme, Dikme ve Sapancı dağlarındaki korudan kimseye gemi için ağaç kestirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Galata emînine virildi.
Fî 29 Zi'l-ka'de sene 966

İznikmid kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr-i şerîfüm üzre taht-ı kazânda olan Eşme ve Dikme ve Sapancı dağlarında korıdan ağaç kesenler men' olındukda: "*Biz mîrî içün odun keserüz"* diyü cevâb virdüklerin bildürmişsin. İmdi, korıdan gemiye yarar ağaç kesilmek memnû' olup niçe def'a men' olup ol emr kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mukayyed olup korıdan gemiye yarar ağaç kesdürmeyüp men' idesin. Ammâ şöyle ki, mîrî içün kadîmden ol korılarda odun kesiligelmiş ise mîrî içün gemiye yaramayan yirden ba'zı yir ta'yîn idesin ki, mîrî içün andan odun kesüp min-ba'd gemiye yarar ağaç kesdürmeyüp ve mîrî odun bahânesine dahı gayrı kimesnelere odun kesdürmeyüp anun gibi, mîrî içün kadîmden kesegelmiş olanlara ta'yîn itdüğün yirden kesdürüp hâricden korıya kimesne dahl itdürmeyesin.

286 *Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Gerek Amasya'da, gerek her ne tarafda olursa olsun, harami levent ve softaların reâyâ ve berâyâya taaddilerine meydan verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-oğullarından Yûnus'a virildi.
[Fî] gurre-i Zi'l-hicce sene 966

Silistre Begi olan Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Sana emr-i şerîfüm varup, bir tarafa gelmek emr olınca anda olup eger Amâsiyye etrâflarıdur, gereği gibi hıfz u hırâset üzre olmak emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, eger sûhte tâ'ifesine ve eger sâ'ir levend harâmî tâ'ifesinden re'âyâ vü berâyâya ve ebnâ'-i sebîle zarar u gezend irişdürmeyüp zuhûr iden ehl-i fesâdı ele getürüp Şer'ile haklarından gelüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin. Muhtâc-ı arz olanı bildüresin. Sonra sana ne vechile emrüm olursa anunla amel idesin.

[Yev]mü'l-ahad an-gurre-i Zi'l-hicce sene 966 [04.09.1559]

287 *İznik kadısına ve zeâmet sahibi Hasan'a: İznik havalisinde ortaya çıkan eşkiyâyı ele geçirip keyfiyeti bildirmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Beg'ün âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 2 Zi'l-hicce sene 966

İznik kādîsına ve ze'âmet tasarruf iden Hasan'a hüküm ki:

Sen ki Za'îm Hasan'sın, mektûb gönderüp ondan ziyâde yayak oklu ve yaylu ve dört nefer atlu ehl-i fesâd zuhûr itdüğin bildürmişsin. İmdi, mezkûrlarun ele gelmeleri ehemm-i mühimmâtdan olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp sen ki kādîsın, müşârün-ileyhle bu husûsa bizzât mübâşeret idüp dahı il-eri sürmek ile mi olur ve yâhûd gayrı tarîkla mı mümkindür, her ne vechile olursa sa‘y ü ikdâm idüp zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürüp habs idüp ne makøle kimesneler olduğın ve sâ’ir fesâdların vukø‘ı üzre arz idesin.

288 *Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Şehzade Bâyezid'in iç halkının İstanbul'a getirilmesi için müteferrikalardan Ferhad'ın gönderildiğine dair.*

Yazıldı.

Silistre Begi olan Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp oğlum Bâyezîd'ün iç-halkın göçürmek içün irsâl olınan cümle levâzımların tedârük ü ihzâr idesin. Vardukda, te’hîr itmeyüp koşup gönderesin diyü emr olmış idi. Hâliyâ ol husûs içün Dergâh-ı mu‘allâ'm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ferhâd *zîde mecduhû* ba‘zı bölük-halkı ve kapucılar ile irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre cümle âdemlerin göçürüp kaldırup müşârün-ileyh ile gönderesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 2 Zi'l-hicce sene 966 [05.09.1559]

289 *Dukakin sancağı beyine: Leş İskelesi'nden Dukakin Hisarı'na hücum eden ve evler basan eşkiyânın ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemîsi Mehmed'e virildi.
Fî 7 Zi'l-hicce sene 966

Dukagin sancağı-begine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp, livâ’-i mezbûra tâbi‘ ba‘zı âsîlerün urılması içün sâbıkā Yeşbek Beg'e hükm-i şerîf virilüp marîz olmağla, urılmayup bu kulları sefer-i hümâyûna çıkup Üsküb'e geldükd[e] ba‘zı rencber tâ’ifesi Leş iskelesi'nden Dukagin hisârı'na gelüp konup Zere nâm âsî kefere ardınca gelüp kal‘a kapusın alup muhkem ceng idüp hisâr kapusın [illegible] ile vurup envâ‘-ı fesâd idüp ve Yeşbek Beg zamânında Merdit nâm âsîlere tâbi‘ Kalur nâm karye keferesi Zaderme evkāfından Meyyit nâm karye primkürinün evin basup kırk-elli re’s bârgîrlerin alup gitmişler. Mezbûr zimmînün hakkı alıvirilmek içün voyvodamuz ile nâ’ibü'ş-Şer‘ gönderilüp mezbûr âsîlerün serdârı ele girüp habs itdüklerinde sâ’ir kefere alâniyen voyvodamuzı ve nâ’ibi basup âdemlerimüzi mecrûh idüp kendü mahbûsların halâs itdüklerinden gayrı niçe âsîleri dahı halâs itdiler ve sâbıkā Ferhâd Beg'ün voyvodasın dahı katl itmişler. Mezbûr âsîlerün haklarından gelmek mümkin idi. Lâkin emr-i şerîf olmamağın hâlleri üzre konıldı. İhtimâldür ki, niçe karyeler bunlara ta‘assub (?) bir[le] küllî fesâda mübâşeret eyleyeler; mezbûr âsîlerün fesâdları yevmen fe yevmen terakkΩdedür; haklarından gelmek içün hükm-i şerîf lâzımdur diyü arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Kazıyye arz itdüğün üzre ise hüsn-i tedârük idüp ehl-i fesâd gayrı tarîkla ele gelmek mükin değilse üzerlerine varup her ne tarîkla olursa ehl-i fesâdı ele getürüp hoyradlarınun haklarından gelüp ammâ ehl [ü] iyâlleri esîr ve emvâllerin gāret itdürmeyesin. Bu bahâne ile kendü hâllerinde olana dahl ü ta‘arruz olınmaya ve ne mikdâr kimesnenün haklarından gelinüp ve ne vechile tedarük eyledüğün yazup Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz eyleyesin.

290 ***Humus kadısına: Humus'da yapılan ve tartı yeri olan yeni handa ihdâs olunan bid'atlerin ve kahvehanelerin kaldırılmasına ve yüklerden ne kadar para alınacağına dair.***

Yazıldı.
Murâd Çelebî'den kâğıd getüren Ayas'a teslîm olındı.
Fî 6 Zi'l-hicce sene 966

Hıms kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp nefs-i Hıms'da binâ olınup dârü'l-kapan olan hân-ı cedîdede hâdis olan bid'atleri teftîş idüp vukø'ı üzre yazup bildüresin diyü gönderilen hükm-i şerîf mûcebince ehl-i vukøfdan ve yarar mu'temedün-aleyh kimesnelerden bi'z-zât tefahhus olındukda sâbıkā Haremeyn-i Şerîfeyn vakfı olup dârü'l-kapan olan hânda eger bal ve yağ ve eger zeyt ve sâbûn her ne ise cümle kapan olıcak metâ'un deve yükine beş Osmânî ve katır ve hımâr yükine iki buçuk Osmânî muhtesib bâc aldukdan sonra hâncı olan dahı *"yir hakkı"* diyü her yük başına bir karaca akça alup yir hakkından hâsıl olanun nısfın Haremeyn-i Şerîfeyn'e ve nısf-ı âharı erbâb-ı müstahıkkΩne virilüp bu minvâl üzre mutasarrıflar iken hâliyâ binâ olınan hân-ı cedîdde deve yükine sekiz Osmânî ve katır ve merkeb yükine dört Osmânî'yi muhtesib alup ve yir hakkı diyü deve yükine bir pâre ve katır ve merkeb yükine hâncı bir Osmânî alup ve sâbıkā cerâ-âdesi olmayan hadravâtdan bir mikdâr nesne alup ve mezkûr hândan gayrı yirde arpa satılmak memnû' olup Haremeyn-i Şerîfeyn vakfı içün her senede on beş flori ta'yîn olınup, sâ'ir müstahıkkΩne nesne ta'yîn olınmayup ve tekyenün hareminde mescid kurbinde ba'zı dükkânları kahve-hâne olup âyende vü revende gavgā eylemekden hâlî olmayup gayrılar zikr olınan dekâkîni anlarun icâresine kabûl eyledüklerin arz eylemişsin. İmdi, sonradan ihdâs olınan bid'atler ve ol kahve-hâneler ref' olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâzel-ân her cümleden ne mikdâr nesne alınugelmiş ise girü ol minvâl üzre aldurup min-ba'd ziyâde aldurmayup ve ihdâs olınan ziyâdeyi ref' eyleyüp ve ol dükkânlarda aslâ kahve işletdürmeyüp men' eyleyüp kahvecileri ihrâc eyleyüp arz itdüğün üzre âhar kâr ü kisb ehline virüp hilâf-ı Şer' u kānûn ve olıgelene mugāyir ba'de'l-yevm kimesneye iş itdürmeyüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 3 Zi'l-hicce sene 966 [06.09.1559]

291 ***Siroz ve Ustrumca kadısına: Müteveffâ Budin Beylerbeyisi Tuygun Paşa'nın Ustrumca'daki metrukâtının taksimi için oğlu Seçen Beyi Ahmed Bey'e icazet verildiğine dair.***

Yazıldı.

Siroz ve Usturumca kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn ilâ âhirihî Rûm-ili Kādî-askeri Mevlânâ Hâmid *dâmet fezâ'ilühû* cânibinden Südde-i sa'âdet'üme şöyle arz olındı ki, mukeddemâ Budun Beglerbegisi olup vefât iden Tuygun Beg'ün Usturumca kazâsında evinde olan metrûkâtından verese-i sıgārına râci' olan hisselerini Şer'-i Şerîf üzre ta'yîn ü taksîm eylemek içün kassâmı vardukda: "*Cümle metrûkâtı bunda değildür, ba'zı Budun'da büyük oğlı yanındadur"* diyü nizâ' itdüklerin bildürdi. İmdi, mezbûrun büyük oğlı olup Seçen Sancağı Begi olan Ahmed *dâme izzuhû*'ya anda varup

metrûkât görmek için icâzet virilmişdür. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh vardukda, arz olındığı üzre müteveffânun eytâm-ı sıgārı olup verese-i sıgārun hukøkı bi-hasbei'ş-Şer'i'ş-Şerîf ma'lûm ve ta'yîn olınmak için Şer'ile kısmet lâzım olup verese-i sıgārun Şer'ile hakları taksîm olmalu oldukda hilâf-ı Şer', kibâr ta'allül iderse ol bâbda emr-i Şer'ile amel eyleyüp hilâf-ı Şer'-i kavîm kimesneye iş itdürmeyesin.

292

Şehzade Sultan Selim'e: Hoca Atâullah'a arpalık tahsis edildiğine dair.

–

Yazıldı.

Sultân Selîm hazretlerine hükm-i şerîf yazıla ki:

Bundan akdem atebe-i gerdûn-iktidâruma mektûbınuz vârid olup bi'l-fi'l hâcenüz olan efdalü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkΩn Mevlânâ Atâ'ullâh *dâmet fezâ'ilühû*'ya arpalık virilmek bâbında istid'â-yı âtıfet itmiş idün. İmdi, müşârün-ileyh hakkında avâtıf-ı aliyye-i şâhânem zuhûra gelüp istid'â itdüğün üzre yigirmi bin akçalık arpalık virilmek emr idüp bir münâsib olan yirden emr olınan arpalığın ta'yîn idesin diyü Karaman beglerbegisine dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, fermân olınan arpalığın ta'yîn idüp tasarruf itdüresin ki devâm-ı devlet-i ebed-peyvendüm için du'âya iştigāl göstere.

293

Hoca Atâullah'a bir arpalık verildiğine dair Sultan Selim hocasınahüküm.

Yazıldı.

Sultân Selîm hazretleri hâcesine hüküm ki:

Bundan akdem müşârün-ileyh Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp sana arpalık virilmek husûsın bildürüp istid'â-yı inâyet itmeğin, hakkunda mezîd-i âtıfet-i husrevânî zuhûra getürüp yigirmi bin akçalık arpalık emr idüp **buyurdum ki:**

Tezkireni ihrâc idüp gönderesin ki berât-ı şerîfüm virilüp tasarruf idesin. Devâm-ı devlet-i ebed-peyvendüm için du'âya iştigāl gösteresin.

293/a-

Yazıldı.

Bir sûreti dahı yazıldı. Aynı ile.

294

Fransa elçisinin avdetine müsaade edildiğine dair Fransa kralına nâme-i hümâyûn.

Yazıldı.

Ser-â-ser kîse ve altun kozalak ile mühürlenüp Paşa hazretlerine gönderildi.

Fî 5 Zi'l-hicce sene 966

Françe Pâdişâhı'na hüküm ki:

Bundan akdem Françe Pâdi[şâ]hı olup mürd olan babanuz Henri'nün Âstâne-i devlet-âşiyân'ımuzda olan kıdvet-i ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhıyye ilçisi Dadunya, ol cânibe gitmek bâbında icâzet taleb itmeğin ruhsat-ı

hümâyûnum virilüp inâyet olınup ol cânibe irsâl olındı. Gerekdür ki varup yirine mülâkΩ ola.

295 *Prizrin sâbık Beyi Hüseyin Bey'e: Varna'nın Pazarcık kasabasında ve Silistre'nin bir köyünde çıkan eşkiyânın ele geçirilerek haklarından gelinmesi hakkında.*

Yazıldı.
Budak-oğlı Hüseyin Çavuş'a virildi.
Fî 4 Zi'l-hicce sene 966

Sâbıkā Prizrin Begi olan Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Varna kazâsında Bâzârcık nâm kasabada gice ile yigirmi beş nefer mikdârı atlu levend, Hâce Mehmed nâm kimesnenün evin basup kendüyi mecrûh idüp espâb ü emvâlin gāret ü hasâret eyleyüp anda müsâfir olan diğer Hâce Mehmed nâm kimesne[yi] katl idüp ve andan mâ'adâ Silistre kazâsında لورلورو nâm karyede beş nefer kâfir koyun celebleri, koyun alurlar iken zikr olınan levendât haberlerin alup bir mikdârı gâret itdükleri espâb ile kalup altı neferi karye-i mezkûreye gelüp zikr olınan celebleri ev basmışsız, siz[i] voyvoda taleb ider diyü kayd ü bend eyleyüp bir ormana iledüp kendülerin katl eyleyüp yanlarında bulınan akçaların alup gitdükleri istimâ' olındı. İmdi, zikr olınan ehl-i fesâdun ele gelmeleri lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, te'hîr ü terâhî itmeyüp zikr olınan mahallerün bi'z-zât üzerine varup görüp istimâ' olınduğı gibi ise mezkûrûn ehl-i fesâdı ne makøle kimesneler idüğin bilüp dahı yataklarına ve turaklarına buldurup ve anlardan mâ'adâ kâr ü kisb olmayup ata inüp binüp fesâd üzre kimesneleri ki töhmet-i sâbıkaları ola, anun gibileri dahı ihzâr idüp töhmet[i] olanları dahı kānûn ile hakk üzre onat vechile dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp göresin; mezkûr Hâce Mehmed'ün evin basup emvâl ü espâbın gāret idenler kimler olduğı Şer'ile sâbit ü zâhir olur ise gāret itdükleri espâbı bî-kusûr zuhûra getürüp ve zikr olınan celebleri varup basup katl idenler dahı kim ise Şer'ile sâbit ü zâhir oldukdan sonra aldukları akçaların bî-kusûr tahsîl itdürüp dahı bu makøle fesâd idenler sipâhî tâ'ifesinden ise muhkem habs idüp arz idesin, değil ise ol bâbda muktezâ-yı Şer'-i Şerîf ne ise mahallinde edâ idüp yirine koyasın; ehl-i fesâddan ele girüp haklarından gelenleri ve zuhûra gelen emvâl ü espâb ne mikdâr olduğın defteri ile i'lâm eyleyesin.

Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi' olup ehl-i fesâda himâyet olınup celb ü ahz olınmakdan ve bî-günâh olanlara hilâf-ı Şer'-i Şerîf zulm ü te'addî olınmakdan ziyâde hazer idüp be-her-hâl zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürüp haklarından gelmekde dakΩka fevt itmeyüp sa'y ü ikdâm eyleyesin.

296 *Eflâk voyvodasına: Eflâk'da Mavuç kasabasında katlolunan bir Yahudiye ait dâvanın tekrarlanmasına mâni olunması hakkında.*

Yazıldı.
Kâtibi Fâ'ik'a virildi.
Fî 8 Zi'l-hicce sene 966

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem vilâyet-i Eflâk'da ملوچ nâm kasabada iki nefer kâfir dört avret yoldaşiyle لولوه nâm Yahûdîyi katl idüp hısımları gelüp da'vâ itdüğinde kasaba halkı zikr olınan ehl-i fesâdı espâbları ile sâbıkā voyvoda olan Petroşko'nun ve صوبك âdemlerine teslîm idüp alup gidüp ol zamândan berü ol fesâd idenler kasabaya dahı gelmeyüp hâliyâ girü vârisleri gelüp da'vâ itdüklerin bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Varıcak, arz itdüğün üzre zikr olınan husûs mukaddemâ görilüp hısımları kim idüği zâhir olup ehl-i fesâd ellerine teslim olınmış iken girü gelüp tekrâr hilâf-ı Şer‘ da‘vâ iderlerse men‘ eyleyüp ol vechile kasaba halkına dahl itdürmeyesin.

[Yev]mü'l-cum‘a fî 5 Zi'l-hicce sene 966 [08.09.1559]

297 *Haleb beylerbeyine: Humus'da taaddiye cür’et eden bir Arabın te'dibi için Humus alay beyinin memur edildiğine dair.*

Yazıldı.
Murâd Çelebî'den kâğıd getüren Ayas'a virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Hıms câniblerinde A‘râb-ı bed-fi‘âlün hareketleri olup re‘âyâya te‘addîden hâlî olmadukları istimâ‘ olınup ol cevânibün zabtı içün kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hıms alay-begisi ta‘yîn olınup irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp müşârün-ileyhi gönderesin ki varup livâ’-i mezbûrun hıfz u hırâsetinde olup ve sâ’ir ehl-i fesâddan re‘âyâya zarar u gezend irişdürmeyüp zabt u rabtında dakΩka fevt itmeye.

298 *Hatvan sâbık Beyi Mahmud Bey'e: Sultan Bâyezid'in kaçan adamlarının bulunduğunu haber aldığında, Dersaadet'e getirmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sinân Çavuş'a virildi.
Fî 13 Zi'l-hicce sene 966

Sâbıkā Hatvan Begi olan Mehmed Beg'e hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp sâbıkā Sultân Bâyezîd'ün Dergâh-ı mu‘allâ'ma gelürken gaybet iden kapucılar ol zamândan berü tecessüs üzre olup hâliyâ mezbûrlar Hendek nâhiyesinde Dîvâne Bekir ve Derzi Paşayiğit ve Sipâhî-zâde Arslan nâm kimesnelerün evlerinde mahfûz olup saklandığın ve mezbûr Bâyezîd'ün Mustafa nâm âdemîsi Âstâne-i sa‘âdet'e giderken mezbûrlar alıkoyup ba‘dehû Na‘lband-oğlı Katırcı Ahmed nâm kimesne mezbûr Mustafa'nun libâsın giydürüp katırcı libâsın giydürüp bu vaz‘ ile gelüp geçürüp gitdüklerin ve sâ’ir anlara müte‘allık her ne dinilmiş ise mufassalan ma‘lûm oldı. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Varıcak, mezbûr Dîvâne Bekir'i ve Derzi Paşayiğit ve Sipâhî-zâde Arslan ve Katırcı Ahmed eger elde ise alup bile Südde-i sa‘âdet'üme gelesin. Eger elde olmayup iki-üç güne değin ele getürebilürsen alup bile gelesin ve eger iki-üç güne değin ele getürmezsen sen kendün gelüp gidesin.

299 *Şehzade Bâyezid'in devecilerinden olduğu için Sefer adlı yörüğü katleden Kenan'ın Dersaadet'e getirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Maktûlün karındaşı Ca‘fer'e virildi.
Fî 7 Zi'l-hicce sene 966

Kütahya kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ yürük tâ’ifesinden Burgos nâhiyesine tâbi‘ Başı-büyüklü nâm cemâ‘atden

Hacı Mahmûd-oğlı Ca‘fer nâm kimesnenün Sefer nâm karındaşın oğlum Bâyezîd devecilerindendür diyü Ken‘ân b. Abdullâh nâm kimesne kapucılar sûkında dutup soyup yedi yüz akça kıymetlü bir gümüşlü kılıcın ve berâtın ve bir çûka ferâce ve dolamasın ve dülbendin aldukdan sonra katl itmeyesin diyü karındaşı mezkûr Ca‘fer'ün dahı iki yüz sekiz florisin alup yine mezbûr Sefer'i katl eyledüği Müslimânlar şehâdetiyle sicill olınup sûret-i sicilli Südde-i sa‘âdet'üme ibrâz olınup arz olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr Ken‘ân'ı der-zencir eyleyüp dahı hisâr-erenleri ve yâhûd yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ammâ getüren kimesnelere tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki yolda getürürler iken onat hıfz eyleyüp gaybet itdürmekden ziyâde hazer ideler.

[Yev]mü's-sebt fî 7 Zi'l-hicce sene 966 [10.09.1559]

300 *Ağrıboz sancağı kadılarına: İdam ve siyâsetten başka cezalara mahkûm olanların küreğe konulmak üzere Anapoli kaptanına teslim olunması hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Ağriboz sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf cerîmesi sâbit ü zâhir olan ehl-i fesâd ve mücrimleri salb [ü] siyâsete müstahıkk olanlardan gayrı, mücrimleri sûret-i sicilleri ile bile Anabolı kapudanına teslîm olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; anun gibi taht-ı kazânuzda cürm-i galîzı zâhir olup Şer‘ile salb ü siyâsete müstahıkk olanlardan gayrı, mahbûs mücrim var ise emrüm üzre anun gibi mücrimleri ne mikdâr ise defter idüp sûret-i cerîmeleri ile müşârün-ileyhün hükm-i şerîfümle varan âdemîsine teslîm eyleyesin ki küreğe koşa. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara hilâf-ı Şer‘-i kavîm dahl olınmakdan ve ehl-i fesâda dahı himâyet olmakdan hazer idesin ve her birinüz taht-ı kazânuzda olan mücrimlerün sâbit olan cerîmelerin ve ne mikdâr mücrim teslîm olınduğın ale'l-esâmi defter idüp mühürleyüp bir sûretin Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

301 *Basra beylerbeyine: İhtiyaç olduğu için Lahsa'ya gönderilen azap taifesinin Basra'ya iadesinin Lahsa beylerbeyine bildirildiğine dair.*

Mezbûr beglerbeginün kethudâsı Ferhâd'a virildi.
Fî [yev]m-i mezbûr.

Basra beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp vilâyet-i mezbûrede âdeme ihtiyâc olınduğın bildürüp âdem taleb itdüğün ecilden sâbıkā Lahsâ'ya irsâl olınan azeb tâ’ifesi girü anda gelmek içün emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Lahsâ beglerbegisine hükm-i hümâyûnum irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Anun gibi âdem lâzım olur ise müşârün-ileyhe haber gönderüp zikr olınan azeb tâ’ifesin taleb idüp getürdüresin.

302 *Lahsa beylerbeyine: Gönderilen azep taifesinin Basra'ya iadesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:

Basra beglerbegisi mektûb gönderüp âdeme ihtiyâcı olduğın bildürmiş. İmdi, sâbıkā Basra'dan Lahsâ'ya irsâl olınan azeb tâ'ifesi girü Basra'ya gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, zikr olınan azeb tâ'ifesin emrüm üzre irsâl eyleyesin.

303 *Bursa kadısına: Şehzade Bâyezid'in iç halkının iskânı için münasip bir ev tedâriki hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bâyezîd Çavuş'a virildi.
Fî 7 Zi'l-hicce sene 966

Burusa kādîsına hüküm ki:

Oğlum Bâyezîd'ün iç-halkı sâkin olmak içün kal'a dâhilinde bir münâsib ev görilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bâyezîd *zîde kadruhû* vardukda, emrüm üzre gelicek iç-halkı içün mu'accelen kal'a dâhilinde bir münâsib ev tedârük idüp ihzâr idesin. Anun gibi kal'ada bulınmayup zarûrî olursa kal'a hâricinde tedârük idesin; ammâ sa'y idüp kal'ada tedârük idüp ihzâr idesin ve ne vechile tedârük idüp kimün evin ihzâr itdüğün yazup bildüresin.

304 *Kırkkilise kadısına: Ulûfeci köyünden Hoca oğlu Mehmed'in ele geçirilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz idüp işâret itmeğin yazıldı.

Kırk-kilise kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazâna tâbi' Ulûfeci köyi nâm karyede mütemekkin olan Hâce-oğlı Mehmed nâm kimesne ele gelüp Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesi lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûrı tetebbu' u tecessüs idüp ele getürüp dahı kayd [ü] bend ile yarar âdemlere koşup Dergâh-ı sa'âdet-me'âbuma gönderesin ve bile gönderdüğün kimesnelere tenbîh eyleyesin ki yolda gaflet üzre olmayup gaybet itdürmekden hazer eyleyeler.

305 *Kefe Beyi Sinan Bey'e: Azak'ın muhafazası için oradaki gemilerin ve tersanenin bir an evvel ikmaline ve yeniçerilerin zahirelerinin tedarikine dikkat olunmasına dair.*

Yazıldı.
Kefe beginün âdemi Sefer'e virildi.
Fî 7 Zi'l-hicce sene 966

Kefe Begi Sinân Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp Azak'un hıfzında iken yalılarun ve Çerkes câniblerinün tecessüsi husûsıyçün Mahmûd ve Mehmed nâm çavuşlarile mü'ekked hükm-i şerîfüm vârid olmağla donanma-i hümâyûnı Azak muhâ-

fazasında koyup iki kalita ile yalılarun tecessüsinde iken Rus askeri avdet eyledi diyü zikr olınan donanma Kerş'e gelüp vusûl bulduğın ve bir kaç Rus dil alınup bu def'a Azak'ı muhâsara iden Dimitraş nâm la'în girüsine çekilüp Kargalı nâm bir sa'b makāmı tahhassun idüp [illegible] nâm nehrün ırmakların tecessüs ve cemî'-i menâzil ü merâhilini ve hisârlar binâ idecek yirleri yazup defter idüp makarlarına avdet eyleyüp evvel-bahâra değin havf olmamağın donanma-i hümâyûna icâzet virilüp Azak nevbetciliğine ta'yîn olınan yeniçeri kullarumun ol cânibe îsâli mümkin olmamağın yanunda olup muhâfaza içün zahîrelerine tedârük üzre oldukların, varıcak iki kıt'a kalita-i cedîd donadup zikr olınan cevânibün hıfz u hırâsetinde olduğun bildürmişsin. İmdi, bu'd-i mesâfe olmağın dâ'imâ Südde-i sa'âdet'ümden anda gemi irsâli asîrdür, **buyurdum ki:**

Emr olınan gemileri ve tershâneleri itmâma irişdürüp lâzım oldukda anlar ile ol etrâfı hıfz idüp Südde-i sa'âdet'ümden gemi taleb itmelü olmayasın ve yeniçeri kullarumun zahîresi mühimdür; tedârük idüp müzâyaka çekdürmeyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 8 Zi'l-hicce sene 966 [11.09.1559]

306 ***Arap vilâyeti defterdarına: Haremeyn evkafı mütevellisi Taceddin'in hesabının görülmesi için müfredat defterlerinin ve muhasebelerinin, nâzır tayin edilen Abdülkerim'e gönderilmesi hakkında.***

Dündar'un âdemine virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Vilâyet-i Arab defderdârına hüküm ki:

Hâliyâ kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Şâm timarları defterdârı olup Nâzır-ı Evkāf olan Abdülkerîm, Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp vilâyet-i Şâm'da Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkâfınun mütevellîsi Seyyid Tâcüddîn'ün zamân-ı tevliyetinde evkāf-ı mezbûreye olan gadrları görilmek içün vârid olan emr-i şerîf mûcebince evkāf-ı mezbûreye lâzım olmayan yirlere câbîler ve kâtibler ne zamândan berü ihdâs olınmışdur ve icâre-i arz diyü virilen akça kimlere virilmişdür. Ve muhâsebelerinde olan masârifâtınun harclarıdur ve meremmât diyü kayd itdükleri akçalar dahı nenün gibi yirlere sarf olınmışdur? Sıhhati üzre ma'lûm olmağiçün zamân-ı tevliyetinde olan mufassal ve icmâl muhâsebeleri taleb olındukda kimi Haleb hazînesine teslîm olınmışdur, diyü cevâb virilüp sıhhati üzre görilmeğe Haleb hazînesinden müfredât vardukda, mezbûr Seyyid Tâcüddîn'ün zamân-ı tevliyetinde vâkı' olan müfredât defterlerin ve mufassal muhâsebelerin müşârün-ileyhe gönderesin.

307 ***Aynı mesele hakkında Şam timarları defterdarı olan Abdülkerim'e hüküm.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Şâm Timarları Defterdârı Abdülkerîm'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp vilâyet-i Şâm'da Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkāfına mukaddemâ mütevellî olan Seyyid Tâcüddîn'ün mufassal muhâsebeleri ve müfredât defterleri Haleb hazînesinden gönderilmek lâzım olduğın bildürüp ve kazâ'-i Ba'lbek'de olan Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkāfına mukaddemâ nâzır olanlar dört akça ile mutassarıflar iken sonra nezâret ismi tevliyete tebdîl olınup vakf-ı mezbûra nâzır ve mütevellî lâzım olduğun bildürmiş. İmdi, bundan akdem

sana Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkāfı husûsıyçün irsâl olınan hükm-i şerîfüm mûcebince eger mezbûr Tacüddîn'nün ahvâlidür ve eger sâ'ir Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkāfına müte'allık olan husûslardur, emr-i sâbıkum üzre girü sen görmen emr idüp ve arz itdüğin üzre Tâcüddîn'nün zikr olan defterlerin sana göndermek içün Arab cânibi defterdârına hükm-i şerîfüm gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol defterleri emr üzre getürdüp yirlü yirinden hakk üzre göresin ve andan gayrı Ba'lbek'de olan nezâret ve tevliyeti dahı ref' eyleyüp min-ba'd eger Ba'lbek'de olan Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkāfındadur ve sâ'ir yirde olan Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkāfındadur, Şer'-i Şerîf ve şart-ı vâkıfa muhâlif iş itdürmeyesiz.

308 *İbrail, Niğbolu ve Çırnova kasabalarında, hırsızlar tarafından reâyânın sürülen davarlarının buldurulup alınması ve suçluların hapsedilmesi hakkında bu kazalar kadılarına hüküm.*

Yazıldı.

Brayıl ve Niğebolı ve Çernovi kādîsına [kādîlarına] hüküm ki:

Eflâk voyvodası Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp علوشبك ve Yergöği ve Brayıl nâm kasabalardan âmiller ve ba'zı uğrı, vilâyet-i Eflâk re'âyâsınun bârgîrin ve sığırın ve sâ'ir davarların sürüp ashâbı, tamgasiyle davarın bulup taleb eyledükde re'âyâdan Müslimân şâhid isteyüp Müslimân şâhide acz çeküp bî-nihâye davarları zâyi' olup bu husûsda re'âyâya ziyâde zulümdür; Müslimân şâhid bulmağa kādir değillerdür diyü i'lâm eylemişsiz. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, her birinüz bu bâbda mukayyed olup anun gibi Eflâk re'âyâsınun davarları serika olınup taht-ı kazânuzda alâmetleriyle bulduklarında her kimün elinde bulınursa ve ne yirden alup ve kimden aldığın buldurup dahı ne tarîkla aldığı yiri bulmaya, serika olduğı zâhir ola, ol makøle elinde serika olınmış davar bulınanları habs idüp ahvâllerin ve elinde bulınan davar kimin olup ve ne makøle kimesne idüğin yazup bildüresiz. Fi'l-vâkı' kazıyye arz olındığı üzre midür? Anı dahı yazup bildüresiz.

309 *Eflâk voyvodasına: Gönderdiği beygirler ile şahinlerin geldiğine ve memleketi korumak hususunda bütün gücüyle çalışmasına dair.*

Yazıldı.
Mezbûr voyvodanun kâtibi Fâ'ik'a virildi.
Fî 8 Zi'l-hicce sene 966

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ âdet ü kānûn üzre irsâl eyledüğün sekiz re's bârgîr ile dört cenâh şâhinleri âdemlerün Südde-i sa'âdet'üme teslîm olındı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, min-ba'd dahı atebe-i ulyâma olan ubûdiyyet ü rıkkıyyetün muk-tezâsınca vâkı' olan hıdemât-ı hümâyûnuma bezl-i makdûr idüp hıfz [u] hırâset-i memleket ve zabt [u] sıyânet-i ra'iyyet bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâm üzre olup etrâf ü cevânibden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ve muhtâc-ı arz olan ahvâli i'lâmdan hâlî olmayasın.

310 *Rusçuk iskele eminine: Memâlik-i mahrûsadan yarar at alıp gitmek yasak olduğu için, Kral oğlunun elçisinin aldığı atları tekrar südde-i saâdete iadesine dair.*

Yazıldı.
Kâfirün âdemine virildi.
Fî 8 Zi'l-hicce sene 966

Ruscuk [kādîsına] ve İskele emînine hüküm ki:

Kral-oğlı ilçisi Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl idüp müşârün-ileyh tarafından gelmiş iki re’s at ile bu cânibden dahı dört re’s sakat atları mûmâ-ileyh cânibine irsâl eyleyüp hâliyâ kazâ’-i mezbûra vaduklarında Memâlik-i mahrûse'den yarar at alup gitmek memnû‘ olmağın salıvirilmedüğin arz itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, irsâl itdüği kaç re’s at ise girü Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz.

311 *Gelibolu kadısına: Ece ovasındaki tuzlayı basan leventlerin ele geçirilmesi için Gelibolu subaşısının da memur edildiğine dair.*

Yazıldı.

Gelibolı kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Ece ovası'nda vâkı‘ olan tuzlaya ba‘zı levend tâ’ifesi iki kayık ile gelüp gice ile basup ba‘zı espâb ve âdem aldukların i‘lâm itdükde görilmek içün mufassal hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Eyle olsa bu bâbda Gelibolı sübaşısı bile mübâşeret olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i sâbık üzre mezbûrun mübâşereti ile dikkat ü ihtimâm ile onat vechile hakk üzre görüp arz eyleyesin.

312 *Yenihisarı dizdarına: Mahpus olan Elkas emîri ile oğlunun salıverilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Yeni-hisârı dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem anda habs olınan Elkas emîri ve oğlı ıtlâk olmaların emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, mezkûrı ve oğlın emrüm üzre habsden te’hîr itmeyüp ıtlâk idesin.

313 *İznik ve Yalakâbâd kadısına: Samanlı İskelesi'nde Vezir Ali Paşa'nın adamını katledenin ortaya çıkarılıp hapsedilmesi hakkında.*

Yazıldı.

İznik ve Yalak-âbâd kādîsına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham vezîrüm Ali Paşa *edâma’llâhü te‘âlâ iclâlehû*'nun Samanlu iskelesi'nde bölük-halkından Süleymân nâm kimesnenün iki hıdmetkârı ve bir meyhâneci kâfir bir kulın katl itdükleri müşârün-ileyh i‘lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmûd *zîde kadruhû* vardukda, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup mahall-i hâdisenün üzerine varup bu bâbda zikr olınan kimesneleri ve sâ’ir bile olanları ihzâr eyleyüp onat vechile Şer‘ile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş eyleyüp göresiz. Müşârün-ileyh'ün âdemin mezkûrlardan ve gayrıdan her kim katl itmiş ise zuhûra

getürüp dahı habs idüp arz idesiz; sonra emrüm ne vechile olursa anunla amel eyleyesiz.

314 ***Haslar kadısına: Saray-ı Âmire için gereken kirecin tedarik edilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hayreddîn Çavuş'a virildi.
Fî 8 Zi'l-hicce sene 966

Hâslar kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından olup suyolı hıdmetinde olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân çavuşum Kāsım Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Sarây-ı âmire'm içün kirec lâzım olup kirec furunlarından yüz otuz yedi yük kirec tahmîl idüp cem‘an iki yüz kırk kantâr kirec olur. Bu zikr olınan kirecden mâ‘adâ iki furun kireç hâzırdur; sâhiblerinün bârgîrleri olmamağla mu‘attaldur. Kirecleri hâli üzre durur ve altı furun dahı taş ile doludur ve hem bârgîrleri dahı mevcûd olup işlenmesine kābildür diyü bildürüp, imdi, kireç husûsı mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp bi'z-zât mukayyyed olup taht-ı kazânda olan kirec furunlarından kifâyet mikdârı kirec tedârük eyleyüp furunları mu‘attal itdürmeyüp işletdürüp gereği gibi ikdâm ü ihtimâm eyleyesin ki müzâyaka çek[il]melü olmaya.

[Yev]mü'l-isneyn fî 9 Zi'l-hicce sene 966 [12.09.1559]

315 ***Şam beylerbeyine: Şam sancağında cemiyetler kurarak taaddilerde bulunan eşkiyânın haklarından gelinmesi ve hallerinin bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Ahmed Kethudâ'nun âdemi Ahmed'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Şâm sancağına tâbi‘ ba‘zı kurâ halkı fırka fırka olup bir niçe cem‘iyyet üzre olup kendü hevâlarına tâbi‘ olmayan kurâ halkı ile ceng ü cidâl idüp mâ-beynlerinde haylî âdemler katl olınup rızıkların ve mâlların nehb ü gāret eyledüklerinde ne Şer‘-i Şerîfe ve ne hâkime itâ‘at itmemeğin cem‘iyyet üzre olanlarınun ba‘zına begler kullarum gönderilüp ziyâde olanlarınun üzerlerine kendün varup haklarından gelüp ve ba‘zıları dahı cem‘iyyetlerini bozmayup anlarun dahı üzerlerine varmak üzre olduğun bildürmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vardukda, arz olındığı üzre ehl-i fesâd ü şenâ‘atün vech ü münâsib gördüğün üzre Şer‘ u kānûn muktezâsınca mecâl virmeyüp haklarından gelüp ve memleketün re‘âyâsına zarar irişdürmeyüp emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet [ü] itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyesin ve şimdiye değin begler kullarumdan varup haklarından geldükleri ne makøle ehl-i fesâddur ve ehl-i fesâd olanlar ne mahaldedür ve sen bi'z-zât varup hakkından geldüğün ehl-i fesâd ne makøle kimesnelerdür ve ne mahalde cem‘iyyet itmişler idi ve hâliyâ cem‘iyyet üzre olan ehl-i fesâd kimlerdür ve ne vechile tedârük olınmışdur, mufassal u meşrûh yazup Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz eyleyesin ve ne mikdâ[r] âdem katl olınmışdur bildüresin.

316 ***Şam beylerbeyine: Nablus alay beyinin hâssa-i pâdişahîye emin olarak tayin oldukdan sonra bazı kimseleri cezalandırdığı haberinin tahkik edilmesine dair.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp hâliyâ livâ’-i Nablus alay-begisi Nablus'da vâkı‘ olan hâssa-i Pâdişâhîye emîn ta‘yîn olınup gönderildükde Nablus'a varup ba‘zı kimesneye siyâset idüp kādîsı mektûb gönderüp Müslimânlara zulm itdüğinden mâ‘adâ ak-bayrak hevâsına tâbi‘dür diyü arz idüp akabince kādî dahı Şâm'a gelüp niçe Nablus halkı bile gelüp beg kulları ve Nablus sipâhîleri cümle gelüp şekvâ idüp cümlemizün isimleri ve timarları yazılsun, her ne kim emr olınur ise teftîş geldükde bu defter bile olsun, ana göre da‘vâ olınur didüklerin bildürmiş. İmdi, zikr olınan defterin sûreti ihrâc olınup ve mezkûrun teftîşin sana emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrı ele getürüp dahı eger zikr olınan sipâhîlerden ve gayrıdan her kim gelüp mezbûrdan da‘vâ-yı hakk iderse bir def‘a Şer‘ile fasl olınmış olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen da‘vâların husamâ muvâcehesine toprak kādîları ma‘rifeti ile Şer‘ile teftîş eyleyüp göresin; mezkûrun üzerine her kimün hakkı sâbit olursa Şer‘ile sâbit olan hakların ashâb-ı hukøka bî-kusûr alıvirdükden sonra kendüyi habs idüp üzerine ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olınup alıvirildüğin ve ne makøle husûslar sâbit olduğın ve bayrak hevâsına tâbi‘ olduğı dahı yanunda ne vechile zâhir olduğın ve bi'l-cümle hîn-i teftîşde zuhûr iden kazâyâsın mufassal yazup bildüresin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olur ise mûcebi ile amel eyleyesin.

317

Arap canibi defterdarına: ***Hac kafilesinin, surre aldıkdan sonra isyan eden Nesim ve avenesinin tecavüzünden muhafazası için lüzumu kadar sipahi verilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Defterdârun âdemi Hurrem'e virildi.
Fî 27 Zi'l-hicce sene 966

Arab cânibi defterdârı Mehmed Çelebî'ye hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Şâm Beglerbegisi Emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Ahmed *dâme ikbâlühû* sana mektûb gönderüp şimdiye değin kāfile-i huccâc ile yüz nefer sipâhî ve yüz elli nefer yeniçeri ve hisâr-eri ki cümle iki yüz elli nefer âdem gönderilürdi. Bu sene de Nesîm nâm âsî Arab, itâ‘at sûretin gösterüp gelüp tamâm surresin alup gitdükden sonra berriyyede haylî kabâ’il ve âdem cem‘ idüp hareket üzre olduğı câsûslar haber virüp huccâca zarar yetişdürmek tevehhüm olınur, elli nefer sipâhî ziyâde irsâl olınmak lâzımdur diyü i‘lâm idüp huccâc dahı mâh-ı Şevvâl'ün on sekizinci güninde teveccüh eyleyüp arz olınup cevâb gelmeğe zamân olmadığı ecilden müşârün-ileyh ta‘yîn eyledüği üzre elli nefer sipâhîlerün me’kûlâtı ve alîkların ve develerin tedârük olınup virildüğin bildürmişsin. İmdi, husûs-ı mezbûr[ı] müşârün-ileyh mukaddemâ Südde-i sa‘âdet'üme arz idüp ol bâbda sana hükm-i şerîf gönderilmişdi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mûcebi ile amel idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 10 Zi'l-hicce sene 966 [13.09.1559]

318

Yoros ve Tavas'dan mâzul Mevlânâ Muhyiddin'e: Yoros kazasında seyyidlik iddiasında bulunan bir köy imamını getirmek için Mustafa Çavuşun memur edildiğine dair.

Yazıldı.

Yoros ve Tavas'dan ma‘zûl Mevlânâ Muhyiddîn'e hüküm ki:

Bundan akdem Gülâbî nâm kimesne gelüp Yoros kazâsında bir karyede imâm olup ba‘dehû siyâdet da‘vâsın idüp sonra sipâhîyüm diyü yüriyüp fitne vü fesâd üzre olduğı sâbıkā Yoros kādîsı arz itmeğin, kayd ü bend ile ahvâli görilmek içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa *zîde kadruhû* ile irsâl olınup **buyurdum ki:**

Mezkûr, mukaddemâ gelüp sâkin olduğı karye halkından ahvâlin ve sâ’ir etrâfda onlanlardan tefahhus eyleyüp göresin; fi'l-vâkı‘ arz olınduğı gibi ol karyede gelüp imâm olmış mudur, ne zamânda gelmişdür, imâmlık idüp ve sonra siyâdet da‘vâsın idüp alâmet getürdüği dahı vâkı‘ midür ve ne makøle kimesnedür, ne yirden gelüp, ol cânibde ne mikdâr zamân mütemekkin olmışdur ve ol yirün halkı mezbûr hakkında ne vechile şehâdet iderler, eyülük üzre mi, yohsa yaramazlığı var mıydı? Ve bi'l-cümle her vechile ahvâlin görüp mufassal yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-cum‘a fî 13 Zi'l-hicce sene 966 [16.09.1559]

319 *Zağra Eskisi kadısına: İskenderiye sancağına tayin edilen Mehmed Han'ın sancağa gidip gitmediğinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Ömer Çavuş'a virildi.
Fî 13 Zi'l-hicce sene 966

Zağra-eskisi kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ İskenderiyye Sancağı Begi olan cenâb-ı emâret-me’âb Mehmed Hân *dâme ulüvvuhû* henüz sancağına gitmeyüp çiftliğinde idüği istimâ‘ olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh henüz çiftliğinde midür, yohsa sancağına gitmiş midür ve gitdüği takdîrce ne târîhde çıkup gitmişdür? Te’hîr itmeyüp yazup mezbûr ile bildüresin.

320 *Aydın sancağı kadılarına: Aydın sancağında taaddiye cür'et eden softaların ele geçirilmesi ve ne için tedbir alınmadığının bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Ca‘fer Çavuş'a virildi.
Fî 13 Zi'l-hicce sene 966

Aydın sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ sancak-begi hâzır olmamağile taht-ı kazânuzda ba‘zı sûhte tâ’ifesi ve ba‘zı ehl-i fesâd hareket üzre olup fesâd ü şenâ‘atden ve re‘âyâya te‘addîden hâlî olmadukları istimâ‘ olınup andan gayrı sancak-begi dahı sancağı hıfzı içün yarar âdemlerin komayup işlerin âmillere satup ol ecilden hıfz u hırâset olmazimiş. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, siz ki kādîlarsız, her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi taht-ı kazânuzda eger sûhte tâ’ifesidür ve eger sâ’ir levend tâ’ifesidür, fesâd ü şenâ‘at üzre kimesne var ise, eger il-eri iledür ve sâ’ir her ne tarîkla olursa ele getürüp fesâd ü şenâ‘atleri sâbit ü zâhir olanlarun gereği gibi haklarından gelüp re‘âyâya ve berâyâya ve ebnâ’-i sebîle zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idesiz ve istimâ‘ olınduğı gibi ehl-i fesâd ve sûhte zuhûr itmiş ise niçün siz def‘ itmeyesiz ve yâhûd men‘a kādir olmazsınuz, niçün Südde-i sa‘âdet'üme arz itmeyesiz ve begler işlerin kendü âdemlerine zabt itdürmeyüp ummâle bey‘ itdükleri vâkı‘ midür? Sancak-begi ne mikdâr

işin âhara bey‘ idüp ve kendü âdemleri zabt itdükleri ne mikdâr ve sancağı hıfzı içün ne makøle âdemin komışdur, mufassal yazup bildüresiz.

320/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti vilâyet-i Anadolı kādîlarına.

320/b-

Yazıldı.
Çavuş-oğullarından Mehmed'e virildi.
Fî [Yev]m-i m[ezbûr].
Bir sûreti Saruhan sancağı kādîlarına.

321 *Haslar kadısına: Haslar kazası dahilinde Suyolu yakınında vukua gelen öldürme hâdisesinin faillerinin ortadan çıkarılmasına dair.*

Yazıldı.
Kırk-kilise begine bile yazılmışdur.
Kırk-kilise beginün güveygûsi sipâhî-oğlanına virildi.
Fî 29 Zi'l-hicce sene 966

Hâslar kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda suyolı kurbinde ba‘zı katl olınmış kimesneler olduğın Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâm eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup ol âdem katl olınan mahalle varup dahı ol bâbda mazınna olanları ve sâ’ir ol cânibde levendlik nâmı ile meşhûr olanları ve töhmet-i sâbıkası olanları getürdüp gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına ve bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp görüp anun gibi töhmet-i sâbıka ile müttehem olup töhmet[i] sicill olanları kānûn ile dahı görüp âdem katl idüp fesâd idenleri zuhûra getürüp dahı kātil kim idüği Şer‘ile zâhir oldukdan sonra eger sipâhî ise habs idüp arz idesiz. Değil ise ol bâbda emr-i Şer‘-i Şerîf ne ise icrâ idüp mahallinde yirine koyasız ve bi'l-cümle bu bâbda gereği gibi mukayyed olup, bulup fesâd idenler eger suyolında işleyen ırgad tâ’ifesidür ve eger sâ’ir kurâda olan levend ırgad keferesidür ve eger gayrıdur, her kim olursa zuhûra getürüp Şer‘ile haklarından gelüp ol cevânibi ehl-i fesâdun şerr u şûrlarından emîn idüp ve ne mikdâr ehl-i fesâd ele gelüp ve ne makøle kimesneler olduğın ve ne mikdâr ehl-i fesâdun haklarından gelindüğin yazup bildüresiz ve eger suyolında işleyen tâ’ifeden kimesnenün huzûrı lâzım olup taleb olındukda her kimi taleb iderler ise teslîm eyleyesiz diyü defterdârum Kāsım *dâme ulüvvuhû*'ya hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Kimesne lâzım olur ise taleb eyleyesiz ve bundan akdem kimesne kefîlsüz ırgad konılmaya diyü emrüm olmış idi. Ol emr kemâ-kân mukarrerdür; anun gibilere dahı gereği gibi tenbîh idesin ki, min-ba‘d kimesne kefîlsüz ırgad konılmaya. Şöyle ki, bir kimesnenün ırgadı lâzım olup âmil olına, kefîli olmaya, kendüye teklîf idüp buldurasın ki aslâ kimesne kefîlsüz ırgad istihdâm itmeye.

322 *Defterdar Kasım Bey'e: Suyolu yakınındaki katil hâdisesinden dolayı su yolcularından gerekenlerin teslim edilmesine dair.*

Yazıldı.

Defterdâr Kāsım Beg'e hüküm ki:

Hâslar kazâsında ba‘zı kimesneler katl olınup ehl-i fesâdı teftîş idüp zuhûra getürmek içün Hâslar kādîsına hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi suyolında işleyen tâ'ifeden huzûrı lâzım olup senden taleb itdüklerinde her kimi isterler ise teslîm eyleyesiz.

323 *Akkirman Beyi Mustafa Bey'e: Lehlerden alındığı evvelce bildirilen esirlere mukayyet olup, memleketin korunmasında dikkatli olunmasına dair.*

Yazıldı.
Yanbolılı Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 966

Akkerman Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem emr-i şerîf vârid olup, Lih cânibinden esîr çıkaran kimesneleri yazup arz eyleyesiz diyü buyurılmış idi. Hâliyâ Özi suyı'yla Karadeniz cânibinden Tatar üzerine gelen Moskov askerine bu serhadlerden haylî Lih keferesi uyup Orağzı dimekle ma'rûf mahalle varup girü avdet itdüklerinden sonra mezkûr Lih keferesi zikr olınan asker den ayrılup ammâ Sonice kal'alarına doğrı müteveccih olduklarında nâgâh Tatar tâ'ifesine tuş olup zikr olınan kefereden ba'zın esîr idüp ol câniblere perâkende oldukların bildürmişsin. İmdi, esîr olmayan bu makøledür ki kendü hâllerinde olurken ahde mugāyir berü cânibden urup esîr olmış ola, yohsa asker ile ve yâhûd bâgΩlik tarîkı ile Memâlik-i mahrûse'me ve Tatar vilâyetine dâhil olanlardan alınan esîrdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre anun gibi Lih keferesi asker ile ve yâhûd zarar kasdına Memâlik-i mahrûse'me geleler, alınalar; esîrdür. Anun gibiler taleb olınmaz. Ana göre mukayyed olup hıfz u hırâset-i memleket bâbında dakΩka fevt itmeyüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

324 *Akdeniz yalılarındaki kadılara: Deryada fesat üzere olan levent taifesinin ele geçirilmesi için Ali Reis'in memur edildiğine ve elde edilecek suçluların kendisine teslim edilmesine dair.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 13 Zi'l-hicce sene 966

Akdeniz yalılarında vâkı' olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ ba'zı levend tâ'ifesi deryâda fesâd üzre olduğı istimâ' olmağın, ele getürmek içün hâssa re'îslerden kıdvetü'l-emâsil Ali Re'îs *zîde kadruhû* irsâl olınup **buyurdum ki:**

Anun gibi mezkûr ehl-i fesâdı ele getürmekde olup kurâya dökülürler ise her kangınuzun taht-ı kazâsında vâkı' ola, her ne tarîk ile olur ise mu'âvenet ü müzâheret eyleyüp ehl-i fesâdı ele getürüp müşârün-ileyhe teslîm eyleyesiz. İhmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idüp şöyle ki, her birinüzün taht-ı kazâsına levend tâ'ifesi kurâya çıka, ele getürmeyesiz, sonra azl ile konılmayup mu'âteb olmanuz mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasız.

[Yev]mü's-sebt fî 14 Zi'l-hicce sene 966 [17.09.1559]

325 *Bozdoğan kadısına: Kılıç köyünde mühürlü urgan kesen Abdi ile kendisine tâbi olanların ele geçirilip muhakeme edilmelerine dair.*

Yazıldı.

Arz getüren Ali'ye virildi.

Fî 15 Zi'l-hicce sene 966

Bozdoğan kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem Kılıç nâm karyede Abdî nâm kimesne ba‘zı etbâ‘ıyle memhûr urgan kesdüği husûsun teftîşiyçün Hasan Çavuş âdemleri Ali ve Mehmed emr-i şerîf irâd idüp mezbûr Abdî ba‘zı ensâr ile mezbûrân Mehmed ve Ali mübâşeretleriyle ihzâr olınup teftîşe şürû‘ olındukda hâzır olan Müslimânlar şehâdete mütesaddî oldukda, çavuş kendü gelmeyince istimâ‘ itdürmezüz diyüp sonra mezbûr çavuş gelüp mezbûr Abdî ve etbâ‘ı ve küfelâyı gaybet itdiler diyü bildürmişsiz. İmdi, **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, husûs-ı mezbûra mübâşir ta‘yîn olınan mezbûr çavuş ol gaybet idenleri her kande ise ele getürüp husamâsiyle berâber idüp sâbıkā virilen emr-i şerîfüm mûcebince kazıyyelerin emr-i sâbık üzre amel idesiz.

326 *Manyas kadısına: Yörük taifesinden Mehmed oğlu Mustafa'nın yazdırdığı sahte emirden dolayı kendisinin ve alâkalıların gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Feres nâzırı âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî gurre-i Muharremü'l-harâm sene 967

Manyas kādîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp yürük tâ’ifesinden Mehmed-oğlı Mustafa FakΩh nâm kimesne bir emr ve bir nakl-i şehâde îrâd idüp emre nazar olındukda, sâ’ir vârid olan evâmir-i şerîfeye muhâlif fehm olınup mezbûr Mustafa'ya: *"Bunı kim yazdı?"* diyü sü’âl olındukda: *"Mahrûse-i Burusa'da Medîne-i Münevvere Kâtibi olan Muhammed Çelebî, bir kocaya yazdurdı"* diyü cevâb viricek, naklün zeylinde olan şühûd-ı tarîk, meclis-i Şer‘a ihzâr olınup sü’âl olındukda: *"Bu naklden bizüm haberimüz yokdur"* diyü yemîn-i bi’llâh itdüklerinden sonra mezbûr Mustafa: *"Vâkı‘â bu naklden bunlarun haberi yokdur"* diyü tasdîk itdükde mezbûr Mustafa habs olınup emr ü nakli mühürlenüp yarar âdemimüz ile Dergâh-ı mu‘allâ'ya irsâl olındı diyü arz eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûrları getürüp kayd [ü] bend ile Dergâh-ı mu‘allâ'ya gönderesin.

326 /a-
Bir sûreti dahı Burusa kādîsına.

327 *Bursa kadısına: Adı geçen Yörük Mustafa'nın sahte emrini yazan Mehmed Çelebi ile diğer alâkalı kimsenin gönderilmesine dair.*

–

Yazıldı.
Bâyezîd Çavuş'a virildi.
Fî 15 Zi'l-hicce sene 966

[Burusa kādîsına hüküm ki:]

Manyas kādîsı mektûb gönderüp arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl bulıcak; mezbûr, Medîne-i Münevvere Kâtibi olan Muhammed'i ele getürüp dahı ol hükmi yazdurduğı kocayı buldurup anı sen dahı kayd [ü] bend ile yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin. Ammâ bile koşup gönderdüğün âdemlere onat vechile tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki yolda ve izde gaybet itdürmekden ziyâde hazer eyleyeler.

328 *Bursa kadısına: Şehzade Bâyezid'ın iç halkı için Bursa'da kale içindeki evlerin tamir ettirilerek hazırlanması hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.

Burusa kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp emrüm üzre oğlum Bâyezîd'ün iç-halkı içün tefahhus olındukda, dâhil-i kal‘ada Mîzân Emîni Ali Beg evleri olup ammâ nâ-tamâm ba‘zı yiri olduğın ve hâric-i kal‘ada dahı Mîr Hüseyin nâm kimesnenün evleri olduğın bildürmişsin. İmdi, dâhil-i kal‘ada olan evler ihzâr olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bâyezîd vardukda, ta‘mîre muhtâc olan yirleri cüz’î meremmât eyleyüp ihzâr eyleyesin.

329 *Sultan Selim'e: Çevrenin kontrol edilmesi, asilerin hâl ve hareketlerine dikkat olunması ve gerekli tedbirlerin alınmasına dair.*

Yazıldı.

Sultân Selîm hazretlerine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum irsâl olınup öte cânibden bir sahîh haber ma‘lûm olınca mahrûse-i Âmid'e varasın diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup hâliyâ Van ve Diyârbekr ve Bagdâd beglerbegilerine ve anlara tâbi‘ olan cümle Kürdistân begleri kullaruma mü’ekked istimâlet-gûne ahkâm-ı şerîfe yazılup her biri sancaklarında vâkı‘ olan derbendleri ve sâ’ir mürûr u ubûr olıncak, mevâzı‘ı onat vechile hıfz idüp anun gibi isyân üzre olan ehl-i fesâddan bir cânibe hareket olur ise her biri def‘ u ref‘inde ve gereği gibi haklarından gelinmek bâbında envâ-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüreler diyü emr olınup ve andan mâ‘adâ Bagdâd'un hıfz u hırâseti içün yanunda olan sol bölük ulûfecileri kullarum agaları ile ve beş yüz nefer yeniçeri kullarum irsâl olınmak emr olınup ol bâbda dahı düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham vezîrüm Mehmed Paşa *edâma’llâhü te‘âlâ iclâlehû*'ya ve segbânlarum-başı Mehmed'e hükm-i hümâyûnum gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ‘um vusûl buldukda, emr-i sâbıkum ile âmil ve etrâf ü cevânibe nâzır olup münhezim ü makhûr olan usâtun ahvâl ü etvârların [ve] fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin öte cânib ile mu‘âmelelerin dâ’imâ tetebbu‘ u tecessüs idüp dahı anun gibi Memâlik-i mahrûse'mden bir cânibe hareket-i bî-bereketleri vâkı‘ olduğı mesmû‘un olur ise vech ü münâsib gördüğün üzre hüsn-i tedârük idüp inâyet-i Hakk ile haklarından gelinmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. İn–şâ’allâhü te‘âlâ dâ’imâ izz ü şevket [ve] muzaffer ü mansûr ve a‘dâ-yı milket ü millet münhezim ü makhûr olmakdan hâlî olmaya ve Bagdâd'a irsâl olınması fermân olınan bölük-halkın ve yeniçeri kullarum dahı emrüm üzre ihrâc idüp irsâl itdüresin.

330 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Bağdad'ın muhafazası için bölük halkından Ulûfeciler Ağası Abdi ile beş yüz yeniçerinin Bağdad'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Mustafa Çavuş'a teslîm olındı.

Fî 15 Zi'l-hicce sene 966
Mâl tarafından ulûfe için yazılan hüküm dahı mezbûr Mustafa Çavuş'a virildi.

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ senünle irsâl olınan bölük-halkından ulûfeci kullarum agaları kıdvetü'l-emâsil ve'l-ekârim Abdî *zîde mecduhû* ile ve yeniçeri kullarumdan dahı beş yüz neferi Bagdâd beglerbegisine anda muhâfaza için irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre ulûfeci kullarum agaları ile ve beş yüz nefer yeniçeri kullarum dahı ta'yîn eyleyüp yaya-başılarda Câmedân Kāsım baş ve buğ ta'yîn eyleyüp dahı ber-vech-i isti'câl irsâl idesin ki varup Bagdâd'da müşârün-ileyh vech gördüği üzre hıdmet-i muhâfazada olalar. Bu hükm-i hümâyûnum ne gün varup ve ne vechile tedârük olınup ve ne zamânda irsâl olındığın yazup bildüresin.

331 *Sekbanbaşıya: Bağdad'ı muhafaza için beş yüz nefer yeniçerinin Bağdad'a gönderilmesine dair.*

Yazıldı.

Segbân-başına hüküm ki:

Hâliyâ senünle olan yeniçeri kullarumdan beş yüz nefer yeniçeri muhâfaza hıdmetiyçün Bagdâd'a gönderilmesin emr idüp anda olan yaya-başılarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Câmedân Kāsım *zîde kadruhû*'yı baş ve buğ ta'yîn idüp gönderesin diyü düstûr-ı mükerrem vezîrüm Mehmed Paşa *dâmet me'âlîhi*'ye hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı emrüm mûcebince beş yüz nefer yeniçeri kullarumı Bagdâd'a gitmek için ta'yîn idüp mezkûr yaya-başın baş ve buğ nasb idüp isti'câl üzre irsâl ü îsâl idesin ki anda varup beglerbegisi vech gördüği hıdmet-i muhâfazada olalar.

332 *Erzurum beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in ne tarafda olduğunun araştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 15 Zi'l-hicce sene 966

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ oğlum Bâyezîd'ün ne mahalde olup ve fikr-i fesâd ve hayâl-i kâsidi ne idüği ve öte tarafdan ana ne yüzden kılındukları ma'lûm olmak lâzım olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup müşârün-ileyh bi'l-fi'l ne mahalde olup fikr ü firâseti ne idüğin ve yanında ne mikdâr âdemi olup ve öte cânibden dahı yanında kimler olduğın ve anlarun ne mikdâr askeri olduğın ve ne tedârük üzre olup öte cânibe kimesne göndermiş midür ve gönderdüği âdemi gelüp haber getürmiş midür, ne haber getürmiş ve bi'l-cümle cem'î-i ahvâl ü etvârın ve fikr ü firâseti ne idüğin ve sâ'ir ol cevânibün evzâ' u etvârın mufassal ma'lûm idinüp dahı mezbûr ile yazup bildüresin.

Bu dahı.

Bir sûreti Rûm-ili beglerbegisine.

332/a

Yazıldı.

332/ b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Rûm beglerbegisine gönderildi.

332/ c-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Karaman beglerbegisine gönderildi.

332 /d-

Yazıldı.
Ulaşdurmak içün İskender Paşa'ya mezbûr çavuş ile gönderildi.

Bir sûreti Dulkādirlü beglerbegisine gönderildi.

332 /e-

Yazlıdı.
Bu dahı.
Bir sûreti Anadolı beglerbegisine gönderildi.

333 *Musul Beyi Murad Bey'e: Bağdad Kalesi'ni muhafaza için beş yüz yeniçeri gönderildiğine dair.*

Yazıldı.

Musul Begi Murâd Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Bagdâd'un hıfzı içün Dergâh-ı mu‘allâ'm ulûfecileri agaları ile ve beş yüz nefer yeniçeri kullarum irsâl olınup anun gibi lâzım olup beglerbegi hârice çıkmalu olur ise zikr olınan beş yüz nefer yeniçeri kullarum ile seni kal‘ada muhâfazası içün ta‘yîn itmek emr olınup ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi lâzım gelüp seni kal‘a muhâfazasiyçün alıkodukda tamâm basîret üzre olup vech görildüği üzre kal‘a-i Bagdâd'un hıfz u hırâsetinde ve sâ’ir levâzım ü mühimmâtında dakΩka fevt itmeyüp savn [u] sıyânetde envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm üzre olup mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

334 *Diyarbekir beylerbeyine: Beylerbeyilik tevâbiinden olan Kürdistan beylerine derbendlerin muhafazası için hükümler yazıldığına ve Şehzade Bâyezid'in o tarafa giderse hakkından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 15 Zi'l-hicce sene 966

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Beglerbegiliğüne müte‘allık olan Kürdistân begleri kullaruma sancaklarında vâkı‘ olan derbendleri ve sâ’ir hıfzı lâzım olan mevâzı‘ı gereği gibi hıfz idüp a‘dâdan ve sâ’ir ehl-i fesâddan memleket ü re‘âyâya zarar u gezend irişdürmeyeler diyü emrüm olup ol bâbda her birine müstakıl hükm-i şerîf yazılup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, irsâl olınan ahkâmı ulaşdurup dahı gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, mâdâmki yanunda cem‘iyyetdedürler, yarar âdemlerinden ta‘yîn eyleyüp emrüm üzre eyâletlerin hıfz u hırâset idüp cem‘iyyet ahvâli ber-taraf olup icâzet virildükde kendüler bi'z-zât mukayyed olup her cânibe

hâzır u nâzır olup anun gibi isyân üzre olan oğlum Bâyezîd ol cânibe teveccüh idüp hareket vâkı‘ olur ise cümle ümerâ kullarum ile yek-dil olup devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda ve âsîlerün gereği gibi haklarından gelinmek bâbında vech ü münâsib olduğı üzre bezl-i makdûr eyleyüp gaflet üzre olmayasın.

335 *Sultan Hüseyin Bey'e: Derbendlerin ve diğer icap eden yerlerin muhafazasında hizmet ve yardımda bulunmasına dair.*

Yazıldı.

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ eyâletüne müte‘allık olan mahaller gereği gibi hıfz u hırâset olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, sevâlif-i eyyâmdan Âstâne-i devlet-âşiyân'uma olan ubûdiyyet ü ihlâsun ve rıkkıyyet ü ihtisâsun muktezâsınca dâ’imâ hâzır ve etrâf ü cevânibe nâzır olup taht-ı eyâletünde vâkı‘ olan derbendleri ve sâ’ir mürûr u ubûr olınacak mevâzı‘ı onat vechile hıfz idüp a‘dâdan ve sâ’ir fitne vü fesâd üzre olandan gaflet ile bir mahalle zarar irişdürmekden ihtiyât üzre olup anun gibi bir hıdmet vâkı‘ oldukda eger müstakıl varmakdur ve eger cem‘iyyet iledür, cümle ol cevânibde olan sâ’ir ümerâ-i Kürdistân kullarumla yek-dil ü yek-cihet olup Emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Diyârbekr Beglerbegisi İskender Paşa *dâme ikbâlühû* vech ü münâsib gördüği üzre devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda ve hıfz u hırâset-i vilâyetde idegeldüğün üzre envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp bezl-i makdûr eyleyüp ihmâl ü müsâheleden ictinâb eyleyesin. Vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınan kullarum hakkında inâyet-i husrevânem mebzûl olup ihmâl ü müsâhele üzre olanlar mes’ûl olmaları mukarrerdür. Ana göre basîret ü intibâh üzre olup devlet-i ebed-peyvendüme müteferri‘ olan mesâlih u mühimmâtda mücidd ü merdâne olup envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y eyleyesin ve a‘dâ tarafından ve sâ’ir vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdam hâlî olmayasın. Ammâ şöyle ki, hıdmet Bagdâd cânıblerine düşe, te’hîr itmeyüp ol cânibe varup vech ü münâsib olduğı üzre hıdmetde bulınup sarf-ı meşkûr eyleyesin ve bir cânibe gitmelü olduğunda, eyâletünde hıfz u hırâseti lâzım olan derbendleri ve sâ’ir mevâzı‘ı, yarar âdemler koyup gereği gibi hıfz itdürüp hâlî komayasın. Şöyle ki; isyân üzre olan oğlum Bâyezîd ol cânıblere gelmelü olur ise, Memâlik-i mahrûse'me dühûl itdürmeyüp ehl-i bagy ü inâdun gereği gibi haklarından gelüp def‘-i ifsâdları bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

336 *Bedir Bey'e: Eyaleti gereği gibi muhafaza edip hazır bulunması ve Diyarbekir beylerbeyisinin emrine intizar eylemesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı mezbûr Mustafa Çavuş'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Bedr Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ eyâletüne müte‘allık olan mahaller gereği gibi hıfz u hırâset olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl bulıcak, sevâlif-i eyyâmdan Âstâne-i devlet-âşiyân'uma olan ubûdiyyet ü ihlâs ve rıkkıyyet-i ihtisâsun muktezâsınca mâdâmki Emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Diyârbekr Beglerbegisi İskender *dâme ikbâlühû* yanında cem‘iyyet üzre olasın. Yarar âdemlerün gönderüp eyâletüni gereği gibi hıfz idüp a‘dâdan ve sâ’ir ehl-i fesâddan ol cânibden gaflet ile Memâlik-i mahrûse'me zarar olmak

ihtimâli olmaya. Cem‘iyyet ber-taraf olup icâzet virildükde, sen bi'z-zât bu bâbda mukayyed olup eyâletünde vâkı‘ olan derbendleri ve sâ’ir hıfzı lâzım olan yirleri onat vechile hıfz idüp hâzır u müheyyâ ve her cânibe nâzır olup anun gibi bir hıdmet vâkı‘ oldukda eger müstakıl varmakdur ve eger cem‘iyyet iledür, cümle ol cevânibde olan begler kullarum ile yek-dil olup, müşârün-ileyh vech gördüği üzre devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda ve hıfz [u] hırâset-i vilâyetde kadîmden idegeldüğün üzre envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp ihmâl ü müsâheleden ictinâb eyleyesin. Vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınan kullarum hakkında envâ‘-ı inâyet-i husrevânem mebzûl olup ihmâl üzre olanlar mes’ûl olmaları mukarrerdür. Ana göre basîret ü intibâh üzre olup devlet-i ebed-peyvendüme müteferri‘ olan mesâlih-i mühimmâtda mücidd ü merdâne olup envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y eyleyesin ve a‘dâ tarafından ve sâ’irden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

336/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Kulp Hâkimi Alican Beg'e.

336/b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Sason Hâkimi Bahâ’eddîn Beg'e.

336/c-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Palu Hâkimi Cemşîd Beg'e.

336/d-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Gence Hâkimi Sultân Ahmed Beg'e.

336/e-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Heytum ? (بسم) Hâkimi Hân Abdâl Beg'e.

336/f-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Eğil Begi Mîr Kāsım'a.

336/g-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti ZirikΩ Hâkimi Ya‘køb Beg'e.

336/h-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Mihrânî Begi Ahmed Beg'e.

336/i-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti ZirikΩ Halîl Beg'e.

337 ***Van beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in hareket ihtimaline karşı derbendlerin muhafazasında kusur edilmemesi ve diğer beylerle birlikte hareketle şehzadenin o tarafa geldiğinde ele geçirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Van beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ isyân üzre olan oğlum Bâyezîd bir cânibe hareket itmek ihtimâli olup beglerbegiliğüne müte'allık olan eger derbendlerdür ve eger sâ'ir mevâzı'dur, gereği gibi hıfz olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup hâzır ve [her] cânibe nâzır olup a'dâ taraflarından gaflet itmeyüp eger derbendlerdür ve eger sâ'ir mürûr u ubûr olınacak mevâzı'dur, gereği gibi hıfz itdürüp a'dâdan memleket ü vilâyete zarar u gezend irişdürmeyüp ve etrâf ü cevânibden ve a'dâ taraflarından vâkıf olduğun üzre ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayup ve beglerbegiliğüne müte'allık olan Kürdistân begleri kullaruma dahı bu bâbda müstakıl hükm-i şerîf gönderilmişdür. Ulaşdurup dahı gereği gibi tenbîh eyleyesin ki, her biri gaflet üzre olmayup, kendü sancakların gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp basîret üzre olalar. Anun gibi müşârün-ileyh o cânıblere teveccüh idüp bir hıdmet vâkı' ola, begler kullarum ile yek-dil olup vâkı' olan hıdemât-ı hümâyûnumda zikr olınan ehl-i isyânun gereği gibi haklarından gelmeğe bezl-i makdûr eyleyesin ve kış eyyâmında a'dâ tarafından gaflet itmeyüp ve begler dahı itmeyeler ve bundan akdem sana i'lâmı lâzım olan ahvâli ale't-tevâlî bildürmekden hâlî olmayasın diyü emrüm olmışdı. Ol emr-i şerîf mukarrerdür. Şöyle ki, öte cânibe müte'allık mühim haber ola, aslâ te'hîr itmeyüp ulak ile bildüresin ve irsâl olınan çavuşumı mu'accelen Bagdâd'a îsâl eyleyesin.

338

Hakkâri Beyi Zeynel Bey'e: Vilâyetin derbend ve diğer mahallerinin korunmasında Van beylerbeyisinin emrine göre hareket edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Hakkâri Begi Zeynel Beg'e hüküm ki:

Sancağun onat vechile hıfz u hırâsetde olmak emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ'imâ hâzır [ve] etrâf ü cevânibe nâzır olup anun gibi a'dâ tarafından bir hareket olur ise sancağunda vâkı' olan derbendleri ve sâ'ir mürûr u ubûr olınan mevâzı'ı onat vechile gicelerde ve gündüzlerde bekledüp bir vechile tedârük eyleyesin ki a'dâdan memleket [ü] vilâyete ve nevâhî vü kurâya zarar u gezend irişdürmelü olmayasın ve dâ'imâ vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın. Anun gibi bir hıdmet vâkı' oldukda Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Van Beglerbegisi Kubâd *dâme ikbâlühû* vech ü münâsib gördüği üzre ve sâ'ir ümerâ kullarum ile yek-dil olup devlet-i hümâyûnuma müteferri' olan cumhûr u[xii] [cumhûr-ı] umûrda Südde-i sa'âdet'üme olan ubûdiyyetün muktezâsınca bezl-i makdûr eyleyüp envâ' yüz aklıkları tahsîline sa'y eyleyesin.

Bu dahı.
Bir sûreti Şirvin Begi Mîr Abdâl [Beg'e].

338/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kisan begine.

338/b-

Yazıldı.

338/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti سعس begine.

338/d-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Hizân Begi Sultân Ahmed Beg'e.

338/e-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Mahmûd b. Hasan Beg'e.

338/f-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kilis [begine].

338/g-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Alpak [begine].

339 *Bağdad beylerbeyine: İsyan üzere olan Şehzade Bâyezid'in saldırısına karşı Bağdad Kalesi'nin muhafazası için beş yüz nefer yeniçeri gönderildiğine ve Musul Beyi Murad Bey'in gerektiğinde kaleyi muhafaza işini deruhde etmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bagdâd beglerbegisinün âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 15 Zi'l-hicce sene 966

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ isyân üzre olan oğlum Bâyezîd ol câniblere teveccüh-i nâ-müvecceh itmek ih-timâli olup Bagdâd muhâfazasiyçün sol ulûfecilerüm agaları ile ve beş yüz nefer yeniçeri kullarum irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Varup vusûl buldukda, irsâl olınan kullarumun eger zahîreleri husûsıdur ve eger sâ'ir levâzım ü mühimmâtlarıdur, onat vechile tedârük eyleyüp müzâyaka çekdürmeyüp etrâf ü cevânibe göz ve kulak tutup anun gibi a'dâdan hareket olur ise vech ü münâsib gördüğün üzre eger kal'anun hıfz [u] hırâsetidür ve eger sâ'ir savn u sıyâneti lâzım olan mahallerdür, gereği gibi hıfz itdürüp zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer eyleyesin. Anun gibi sen lâzım gelüp kal'adan hârice çıkmalu olursan irsâl olınan beş yüz nefer yeniçeri kullarumı ve hâliyâ Musul Sancağı Begi olan iftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Murâd *dâme ulüvvuhû*'yı kal'ada koyup gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp kal'a-i Bagdâd'ı onat vechile hıfz ide ve beglerbegiliğüne müte'allık olan Kürdistân beglerine dahı sancakları hıfzı içün hükm-i şerîf gönderilmişdür. Ulaşdurup onat vechile tenbîh ü te'kîd idesin ki her biri sancakların hıfz idüp derbendleri ve sâ'ir mürûr u ubûr olınacak yirleri bekletdürüp a'dâdan zarar irişdürmeyeler. Anun gibi müşârün-ileyh ol cânibe teveccüh idüp hıdmet vâkı' oldukda cümlesiyle yek-dil olup devlet-i hümâyûnuma müte'allık olan umûrda bezl-i makdûr eyleyüp vâkıf olduğun ahbârı i'lâmdan hâlî olmayasın ve irsâl olınan çavuşlardan ulak hükmini alup Südde-i sa'âdet'üme gelmek içün birer davar viresin. Ba'zı beglere müstakil ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür, ulaşdurasın.

340 *Bacvanlu beyine: Sancağın muhafazası için lâzım gelen tertibatın alınmasına ve bu hususta Bağdad beylerbeyisinin emrine göre hareket olunmasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Bacvanlu (?) begine hüküm ki:

Sancağun onat vechile hıfz u hırâsetinde olmak emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ'imâ hâzır ve etrâf ü cevânibe nâzır olup anun gibi a'dâ tarafından bir hareket olur ise sancağunda vâkı' olan derbendleri ve sâ'ir mürûr u ubûr olınacak mevâzı'ı onat vechile gicelerde ve gündüzlerde bekledüp bir vechile tedârük eyleyesin ki a'dâdan memleket [ü] vilâyete ve nevâhî vü kurâya zarar u gezend irişdürmelü olmayasın ve dâ'imâ vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın. Anun gibi bir hıdmet vâkı' oldukda Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Bagdâd Beglerbegisi (boşluk) vech ü münâsib gördüği üzre ve sâ'ir ümerâ kullarum ile yek-dil olup devlet-i hümâyûnuma müte'allık olan umûrda Südde-i sa'âdet'üme olan ubûdiyyetün muktezâsınca bezl-i makdûr eyleyüp envâ' yüz aklıkları tahsîline sa'y eyleyesiz.

340/a-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti ركى ve وسب begine.

340/b-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kerer begine.

340/c-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Örgân begine.

340/d-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kelâs begine.

340/e-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Havran begine.

340/f-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti [begine].

340/g-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Erbil begine.

340/h-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti روسى begine.

340/i-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti ركى [begine].

340/j-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Baban [begine].

340/k-
Yazıldı.

Bu dahı.
Bir sûreti Rûmî [begine].

Yazıldı.
Bir dahı.
Bir sûreti Şehrizol begine.

340/m-

341 ***Bosna Beyi Malkoç Bey'e: Kral oğlunun mektubu üzerine muahedenâme ahkâmına riayet olunması ve gafil kalınmaması hakkında.***

Yazıldı.
Budun beglerbegisinün kethudâsı Hüseyin'e virildi. Teslîm içün.
Fî 14 Zi'l-hicce sene 966

Bosna Begi Malkoç Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Budun Beglerbegisi Rüstem *dâme ikbâlühû* Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Kral-oğlı'ndan kendüye mektûb vârid olup fermân olınan emâna, vireye derûn-ı sâfla inkıyâdları olduğına binâ'en serhadlerinde olan beglere ve askere hareket ve berü cânibden bir yire mazarrat kasdın itmesünler diyü defe‘âtile tenbîh ü te'kîd eyledüğin i‘lâm itdükden sonra Bosna serhaddinde bi'l-fi‘l cem‘iyyet vardur, aslı nedür diyü cevâb taleb itdüğin arz eylemiş. İmdi, sâbıkā ihsân olınan ahd ü emân, kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup mâ-beynde vâkı‘ olan şerâ'it-ı ahd ü emân[a] ri‘âyet olınup mâdâmki anlar tarafından vireye mugāyir vaz‘ sâdır olmayup berü cânibe dahl ü ta‘arruz kılınmaya; sen dahı ol serhadde ana göre ahde muhâlif öte cânibe kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin. Ammâ gaflet üzre olmak dahı câ'iz değildür. Dâ'imâ basîret üzre olup adû-yı bî-dîn taraflarından gaflet ile bir mahalle zarar u gezend irişdürmemek bâbında mücidd ü sâ‘î olasın.

342 ***Budin beylerbeyine: Mohaç'da parkan bina inşa ettirilmesi ve müstahfız gediklerinin tevcihi hakkında.***

Yazıldı.
Beglerbeginün kethudâsı Hüseyin'e virildi.
Fî 14 Zi'l-hicce sene 966

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp sâbıkā Budun beglerbegisi olan merhûm Tuygun Beg emn ü emân-ı vilâyet husûsı içün Mohaç'da parkan binâ olınmak lâzımdur diyü arz itmeğin, te'hîr itmeyüp memleket hıfz u hırâsetinde ve a‘dânun def‘i bâbında münâsib olan mahalde vech gördüğün üzre parkan binâ itdüresin ve mezbûr parkan için yeniden iki yüz tüfekçi kâfir yazup hıfz u hırâset bâbında dakΩka fevt itmeyesin diyü müteveffâ-i mezbûra hükm-i şerîf vârid olmağın zikr olınan iki yüz nefer tüfekciyi dokuz yüz altmış altı Receb'inün gurresinden yazup bi'l-fi‘l hıdmetdedürler. Fe-emmâ parkan-ı mezbûrun binâsına mübâşeret olınmadın fevt olup zikr olınan parkanun binâsı lâzım olduğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Emr-i sâbık üzre amel idüp ve lâzım olan müstahfızları ol cevânibde düşen gedüklerden tevcîh eyleyüp hıfz itdüresin.

343 *Kefe beyine: Azak Kalesi'nde nöbetçi olan yeniçerilerin zahirelerinin ve akçelerinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kefe beginün âdemi Sefer'e virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 966

Kefe begine hüküm ki:

Hâliyâ Azak'da nevbetci olan yeniçeri kullaruma baş olan yaya-başı Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp anda olan yeniçeri kullarumun zahîreleri bâbında müzâyakaları olduğın bildürmiş. İmdi, bundan akdem yeniçeri kullarumun zahîreleri husûsına defe‘âtle sana ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. Zahîre husûsı ehemm-i mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ‘um vusûl buldukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp Azak'da nevbetci olan yeniçeri kularumun akçaları ile zahîrelerin tedârük idüp müzâyaka çekdürmeyesin. Bir dahı Südde-i sa‘âdet'üme şekvâ itmelü eylemeyesin.

344 *Budin beylerbeyine: Muahede şartlarına riayet olunması, fakat kat'iyen gaflet üzere bulunulmaması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı kethudâsı Hüseyin'e virildi.
Fî 14 Zi'l-hicce sene 966

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp vire vü emân ihsân olalı a‘dâ cânibinden zarar müşâhede olmayup cümle serhadlerde olan ümerâya tenbîh ü te’kîd olmağla vire[ye] gereği gibi ri‘âyet olınup kılâ‘ u bikā‘-ı a‘dâya mazarrat itdürilmemekle öteden dahı berü cânibe zâhiren mazarrat îcâb ider hareketleri istimâ‘ olınmaz. Sâbıkā haydukları kenârlarda zarar itdükleri sana i‘lâm olındukda te’hîr itmeyüp Kral-oğlı'na mektûb gönderüp berü cânibden memleketlere bir habbelik nesne ziyân olmaz iken hayduklar gezüp harâmîlik eylemek nedendür? Yohsa işbu vireye i‘timâd ü inkıyâdınuz yok mıdur diyü i‘lâm itdükde cevâb-nâmesi vârid olup eger vireye ri‘âyet ü imtisâl itmeğe babamun ve benüm rızâmuz olmasa kizb ü hîle ile vire taleb olınmazdı. Emân ihsân olınup memleketimüz emn üzre iken izâle-i vire îcâb ider evzâ‘ u hareket eylemek ne ihtimâldür? Ana binâ’en mâ-beynde vire vâkı‘ olalı şimdiye değin memleketimüzde olan beglere ve askere yirlü yirinde sâkin olup vire-i ma‘hûde mâdâmki sâbit ola, aslâ hareket ve bir yirde zarar olmaya diyü defe‘âtle tenbîh ü te’kîd olındı. Bu def‘a dahı tekrâr tenbîh olınsun ki gafletle vireye muhâlif hareket sâdır olmaya diyü bildürdüğin vech-i meşrûh üzre bu târîhe değin vireye i‘tibâr idüp bir yirde cem‘iyyetleri olmayup her biri yirlü yirinde sâkin oldukları istimâ‘ olınur diyü bildürmişsin. İmdi, a‘dâdan gaflet câ’iz değildür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dâ’imâ basîret ü intibâh üzre olup ahvâl ü etvârın ve fikr ü firâsetlerin tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup mâdâmki anlar tarafından Memâlik-i mahrûse'me zarar olınmaya, berü cânibden dahı ahde mugāyir vaz‘ itdürmeyüp hazer idüp şerâ’it-ı ahd ü emânı kemâ-kân ri‘âyet itdüresin ve muhtâc-ı arz olanı yazup bildürüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın ve arz itdüğün üzre bu bâbda Bosna begine dahı hükm-i şerîf gönderilüp tenbîh olınmışdur.

345 *Rodos beyine: Mısır Kapudanı Şücâ'ın aldığı Mesine gemisinden çıkan kâfirlerin alıkonulmayıp kendisine teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Şücâ‘ Beg âdemi Re’îs Mustafa ile gönderildi.

Fî 17 Zi'l-hicce sene 966

Rodos begine hüküm iki:

Mısr Kapudanı olan Şücâ‘ *dâme izzuhû* Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem mûmâ-ileyh aldığı Mesina gemisinden çıkan âsî kâfirleri sâbıkā esîrlikden halâs olan Müslimânlar bilürler. Biri içün Mesina'dan niçe def‘a bu kâfir korsanlık idüp firkate donadup niçe Müslimânlar esîr idüp bunı biz yakaruz diyüp âhirü'l-emr barçada nasb olınan re’îs alıkoyup ve bir kâfir içün dahı Müslimânlar şehâdet idüp Ca‘fer Beg'ün cenginde bile idi diyü ve birkaçı dahı geçen senede Rodos-altında korsanlık idüp Müslimânlar gemilerin alanlardur diyüp ol kâfirler senün tarafından alıkonılduğı[n] arz itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; mûmâ-ileyhün arz olınduğı üzre gemisinden ne mikdâr kâfir alınmış ise girü ana teslîm idüp kendü gemisinde konıla.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 19 Zi'l-hicce sene 966 [22.09.1559]

346 *Cezayir beylerbeyine: Donanmanın ve yalıların muhafazasına çalışılması hakkında.*

Yazıldı.

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp mâh-ı Zi'l-ka‘de'nün on dördinci güni Halofça nâm mahalle varılup kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Koca-ili Sancağı Begi Ali *dâme izzuhû*'nun dokuz kıt‘a gemi ile mahall-i mezbûrede sana mülâkΩ olduğın mâh-ı mezbûrun yigirmi dördinde صيون nâm mevzı‘a varılup tecessüs içün irsâl itdüğün Yûnus ve Ali nâm re’îsler gelüp küffâr-ı hâksârun donanma-i hezîmet-âsârları bozılup ve Mesina nâm mahalde soltatların taşra çıkarduklarında Dalyan kâfiri ile İspanya kâfirinün evvelden adâvetleri olmağın birbirine kılıç koyup muhkem ceng olup altı-yedi bin mikdârı kâfir katl olınduğın haber virdüklerin bildürmişsin. İmdi, her ne arz eylemişsen ma‘lûm oldı. **Buyurdum ki:**

Min-ba‘d dahı küffâr-ı hâksârun ahvâl [ü] etvârın ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin tetebbu‘ u tecessüs idüp tamâm-ı ahvâline ve donanmaları bozılduğın ma‘lûm idinüp dahı vukø‘ı üzre bildürüp a‘dâ-yı dînün ve kefere-i la‘înün hîle vü hud‘asından ihtirâz idüp tamâm basîret ü intibâh üzre olup gaflet ile donanma-i hümâyûna ve yalılarda vâkı‘ olanlara zarar u gezend irişdürmekden ictinâb eyleyesin.

347 *Haleb Defterdarı Mehmed Çelebi'ye: Tahsilât için icap eden yerlere gitmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemîsi Hurrem'e virildi.
Fî 19 Zi'l-hicce sene 966

Haleb Defterdârı Mehmed Çelebî'ye hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp mâl-ı mîrî tahsîli içün Trablus ve Şâm câniblerine varmak lâzım olup ol bâbda hükm-i şerîf taleb itdüğün bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Mâlumun tahsîli içün lâzım olan yire varup cem‘ u tahsîl ve tevfîr [ü] teksîri bâbında mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

348 *Hamideli sancağı kadılarına: Softa ve levend taifelerinin düşmanlıklarının önüne geçilmesi için takipleri ve ele geçenlerin muhakeme olunması hakkında.*

Yazıldı.
Bolı sancağı hâslarına yazan Za‘îm Süleymân Beg münâsib oldı.
Âdemi Zülfikār'a virildi.
Fî 27 Zi'l-hicce sene 966

Hamîd-ili[xiii] sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazanuzda ba‘zı sûhte tâ’ifesi ve ba‘zı dahı sûhte sûretinde yat ü yarağla cem‘iyyet üzre gezüp fesâd ü şenâ‘at eyleyüp re‘âyâya te‘addî eyleyüp andan ba‘zı levend tâ’ifesi cem‘iyyet ile ev basup âdem katl idüp bunun emsâli fesâddan hâlî olmadukları istimâ‘ olınup bu makøle fesâd üzre olanları ele getürüp haklarından gelinmek içün zu‘amâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleymân *zîde kadruhû* ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle her kankınuzun taht-ı kazâsına dâhil olur ise anun gibi eger sûhte tâ’ifesinden ve eger sâ’ir harâmî ve hırsuz levend tâ’ifesinden yarağ u yasağ ile cem‘iyyet üzre gezenleri ele getürüp gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına ve bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup dahı yarağ u yasağ ile cem‘iyyet üzre olup ele gelen ehl-i fesâdı, mecâl virmeyüp haklarından gelüp anlardan mâ‘adâ sâ’ir hırsuz harâmîden ele gelenlerden dahı da‘vâ-yı hakk eyler kimesneler varise husamâ muvâcehesinde bir def‘a fasl olmayan da‘vâların Şer‘ile hakk üzre teftîş eyleyüp ashâb-ı hukøka sâbit olan hakların alıvirdükden sonra anlar bâbında emr-i Şer‘-i Şerîf ne ise icrâ idüp mahallinde yirine koyasız ve bi'l-cümle taht-ı kazânuzda eger sûhte tâ’ifesidür ve eger sâ’ir levend tâ’ifesidür, yarağ u yasağ [ile] fesâd üzre cem‘iyyet ile gezen ehl-i fesâdı ele getürüp haklarından gelüp ve hırsuz u harâmîden ele gelenleri dahı vech-i meşrûh üzre görüp ol cevânibi eger sûhte tâ’ifesidür ve eger sâ’ir levend hırsuz u harâmîden tathîr u pâk eyleyüp bu bahâne ile ehl-i fesâdun akçası alınup himâyet olınmakdan ve kendü hâllerinde olanlara hilâf-ı Şer‘ dahl ü tecâvüz olınmakdan ve gayr-ı vâkı‘ kimesneye isnâd olınmakdan ziyâde hazer idüp tamâm her husûsda hakk-ı sarîh[a] tâbi‘ olup muhtâc-ı arz olanı yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresiz ve ne mikdâr ehl-i fesâd ele gelüp haklarından gelindüğin ve haklarından gelinenlerün cürm ü günâhları ne idüğin mufassal yazup bildüresiz.

[Yev]mü's-sebt fî 21 Zi'l-hicce sene 966 [24.09.1559]

349 *Hâssa reislerden Ali Reis'e: Deryaya ve küffâra mahsul verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Kapudanun kethudâsı Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Hâssa Re’îslerden Ali Re’îs'e hüküm ki:

Deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmek memnû‘ olup niçe def‘a tenbîh ü te’kîd olınmışdur. Eyle olsa ba‘zı gemiciler emre mugāyir yalılardan tereke alup dahı küffâra bey‘ itdükleri istimâ‘ olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, deryâda gezdüğün yirlerde bu bâbda gereği gibi mukayyed olup anun gibi tereke ile emr-i hümâyûnuma mugāyir gemi[ye] râst gelürsen mecâl virmeyüp girift eyleyüp gemi içinde harbî kâfir bulınur ise katunaya urup geminün içine yarar âdemler koyup terekesiyle mahrûse-i İstanbul'a gönderesin.

Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre basîret üzre olup tereke ile emre mugāyir her kimün gemisin bulursan mecâl virmeyüp emrüm üzre âmil olup kimesnenün akçasın alınup himâyet olınmakdan ziyâde hazer eyleyesin. Eger Dubrovniklü'den ve gayrıdan anun gibi ellerinde emr-i şerîfüm olmayanları dahı girift idesin.

350 *Boğdan voyvodasına: Gönderdiği hediyelerin alındığına ve Leh, Moskof ve Kral oğlu tarafları ahvâlinden haber verilmesine dair.*

Yazıldı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Âstâne-i devlet-âşiyân'uma olan ubûdiyyet [ü] rıkkıyyetün muktezâsınca âdet üzre her sâlde irsâl olındugı üzre atebe-i ulyâma şâhinler ve bârgîrler irsâl idüp andan mâ'adâ gönderdüğün mektûblarunda eger Kral-oğlı'na ve Kraliçe'ye müte'allıkdur ve eger sâ'ir her ne arz itmişsen ma'lûm olup ve irsâl olınan şâhinler ve bârgîrler dahı vâsıl olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, min-ba'd dahı hıfz [u] hırâset-i memleket ve zabt [u] sıyânet-i ra'iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp her cânibe hâzır u nâzır olup eger Lih ve Maskov câniblerinden ve eger Kral-oğlı Ferenduş taraflarından vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı Südde-i sa'âdet'üme i'lâmdan hâlî olmayasın.

351 *Mısır beylerbeyine: Kehhâl Ahmed bin Abdullah ile berber cerrah Ali Bey'in İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Çavuş'a virildi.
Fî 3 Muharrem sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i Mısr'da sâkin kehhâl Ahmed b. Abdullâh ile berber cerrâh Ali Beg, Südde-i sa'âdet'ümde istihdâm içün huzûrı lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mezkûrları lâzım olan havâyicleri ile mu'accelen mezbûr ile atebe-i ulyâma gönderesin. Ta'allül ü bahâne itdürmeyesin.

352 *Geyve kadısına: Şirret ve şekâvetten dolayı mazûliyeti bildirilen iki kimsenin İstanbul'a gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Ramazân'a virildi.
Fî 27 Zi'l-hicce sene 966

Geyve kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem kadırgalar mühimmâtı içün vârid olan emr-i şerîfüm üzre re'âyâya tevzî' olındukda karye-i Satı'dan şirret ü şakāvet ile ma'rûf Hacı Ali ve Memi Re'îs nâm kimesneler niçe kimesneleri ıdlâl idüp emre itâ'at itmeyüp fitneye şürû' idüp ol yirden izâleleri lâzımdur diyü Müslimânlar şehâdet itdüklerin ve sâbıkā dahı küreğe emr olınup bir tarîk ile halâs oldukların bildürmiş. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mezkûrları yarar âdemler ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Gönderdüğün kimesnelere gereği gibi tenbîh eyleyesin ki yolda gaybet itdürmekden ziyâde hazer ideler.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 24 Zi'l-hicce sene 966 [27.09.1559]

353 ***Dergâh-ı Muallâ Müteferrikalarından Ferhad'a: Şehzade Bâyezid'in iç halkının Bursa'ya götürülmesine dair.***

Yazıldı.
Ferhâd Çavuş'a virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 966

Dergâh-ı mu'allâ müteferrikalarından Ferhâd'a hüküm ki:

Oğlum Bâyezîd'ün iç-halkı içün mahrûse-i Burusa'da ev tahliye olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, müşârün-ileyhün iç-halkın doğrı mahrûse-i mezbûreye alup gidesin.

354 ***Hassa Harç Kâtibi Sinan'ın geldiğine dair Şam beylerbeyisine hüküm.***

Yazıldı.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i sa'âdet'üme irsâl olınması fermân olınan Hâssa Harc Kâtibi Sinân'ı hâliyâ Şâm yeniçerilerinden Ali ile irsâl itmişsin; getürüp teslîm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol bâbda kimesne mâni' u müzâhim olmaya.

355 ***Şam beylerbeyine: Cezalandırma bahanesiyle subaşıların havâss-ı hümâyûna girip reâyâyı tâciz etmemeleri ve cezaya müstahak olanların kadı ve eminler marifetiyle cezalandırılması hakkında.***

Yazıldı.
Haleb Defterdârı Mehmed Çelebî'nün kethudâsı Hurrem'e virildi.
Fî 27 Zi'l-hicce sene 966
Mâliyye tarafından bu hüküm yazılup tekrâr birer sûret dahı beglerbegilere yazılmak buyurıldı diyü Mehmed Çelebî ru'ûsa kayd itmeğin yazılmışdur.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem havâss-ı hümâyûnum içinde senün âdemlerün ve sancak-begi sübaşıları gezmeyüp ve cerîmelerin almayup re'âyâyı ta'cîz ü tazyîk itmeyeler diyü defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp men'ile memnû' olmayıcak min-ba'd sancak-begi sübaşıları ve senün sübaşılarun siyâsete karışmayup siyâset dahı ümenâ ma'rifetiyle ola diyü hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Sonra, sancak-begi âdemleri siyâset, ümenâya tefvîz olınmağla ehl-i fesâdun hakkından gelinmeyüp memleket zabtı asîr olur diyü i'lâm eyleyüp üslûb-i sâbık üzre siyâset, sancak-beglerine müfevvaz olmağiçün hükm-i hümâyûn ihrâc itmişler. Bu bahâne ile muttasıl memleket içinden ellerin çekmeyüp re'âyâ ahvâli perîşan olup mâl-ı mîrîye envâ'-ı gadr olur diyü i'lâm olınmağın **buyurdum ki:**

Hükm-i hümâyûnum varıcak, min-ba'd senün sübaşılarun ve sancak-begi sübaşıları siyâsete karışmayup ve siyâset bahânesiyle

havâss-ı hümâyûnuma girmeyüp kimesneyi rencîde itmeyüp hâslar içinde anun gibi ehl-i fesâd olup tutılmak lâzım geldükde emînler tutup eger ümenâ tutmağa kādir olmayup senden mu‘âvenet taleb iderse tutmakda mu‘âvenet eyleyesin ve siyâsete müstahıkk olanlar kādî ve emînler ma‘rifetiyle siyâset olınup haklarından geline. Şöyle ki emîn, siyâsete müstahıkk olan ehl-i fesâdun akçaların alup salıvire, ol vakit sen emîn[ün] ıtlâk itdüği ehl-i fesâdı ele getürüp, ele girmezse anun yirine emîni tutup vâkı‘ hâli arz eyleyesin ki emr-i şerîfüme muhâlif iş idenlerün gereği gibi haklarından geline. Min-ba‘d bu emr-i hümâyûnum ile âmil olup hilâfına cevâz göstermeyüp siyâset bahânesiyle sancak sübaşıların ve kendü sübaşılarun hâslarum içine komayup havâss-ı hümâyûnum re‘âyâsına dahl itdürmeyesin. Şöyle bilesin.

355/a-
Yazıldı.
Bir sûreti Haleb beglerbegisine yazılmışdur.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 26 Zi'l-hicce sene 966 [29.09.1559]

356 *İzmir kadısına: Rodos'dan firar eden Gelincik İbrahim'in yakalanıp Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kazancılar nâm karyeden Seydî Ali ve Ulamış nâm karyeden Mustafa ve Urla kazâsından Ovacık nâm karyeden Begdemür nâm kimesnelere virildi.
Fî 28 Zi'l-hicce sene 966

İzmir kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem emr ile teftîş olınup Rodos'a irsâl olınan Gelincik İbrâhîm girü bir tarîkıla halâs olup taht-ı kazâna geldüği istimâ‘ olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrı tutup kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ammâ irsâl eyledüğün kimesnelere gereği gibi tenbîh eyleyesin ki, yolda getürürken gaybet itdürmekden hazer ideler.

357 *Balıkesir kadısına: Emirle gelenlere mahsul verilip emirsiz gelen reislere mahsul verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Karesi nâzırının âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî gurre-i Muharrem sene 967

Balıkesrî kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr ile ba‘zı re’îsler gelüp tereke alup, hâliyâ dahı gelüp tereke almalu olduklarında ol vilâyetün halkı tereke bâbında müzâyakaları olduğın bildürdüklerin bildürmişsin. İmdi, tereke bâbında virilen emr ihtiyâriyle bey‘ idenlerden almakdur. İhtiyârları ile bey‘ idenlerden emr ile varan re’îsler tereke almalu oldukda mâni‘ olmayup, ammâ şöyle ki, rızâları ile kimesne re’îslere tereke bey‘ itmeyüp anlar emr ile geldük, tereke aluruz diyü te‘addî itdürmeyesin. Ammâ bu bahâne ile emirsüz varan re’îslere min-ba‘d tereke aldurmayasın.

358 *Bursa kadısına: Meyhanelerin ve çirkin işlerin men'ine dikkat edilmesine dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Mahmûd'a virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 966

Burusa kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp vârid olan emr mûcebince meyhâneler ve sâ'ir umûr-ı münkere ve ef'âl-i kabîha ve bida'-ı şenî'a men' u def' olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Varıcak, min-ba'd emr-i şerîfümün icrâsında kemâl-i ikdâm ü ihtimâm üzre olasın.

359 *Bursa Subaşısı Kubad'a: Alenen içki sattırılmaması ve kefere arasındaki içki alış verişinden bac alınması hakkında.*

Yazıldı.
Sübaşınun âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 966

Burusa Sübaşısı olan Kubâd'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp, meyhâne ve bâc husûsın bildürmişsin. İmdi, meyhâne merfû'dur. **Buyurdum ki:**

Varıcak, min-ba'd meyhâneye mu'ârız olmayup alâniyen hamr satdurmayup anun gibi kefere kendü nefsleri içün hamr getürüp birbirine bey' itdüklerinde kānûn üzre bâcın aldurasın.

360 *Mısır Kapudanı Şüca' Bey'e: Dört adet Mağrib kalitesinin Girit adasından aldıkları esirlerden Mısır Kapudanı Şüca' Bey'e verdikleri yirmi neferin Dersaadet'e gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Arz-ı hâl üzre emr Hasan Çelebî hattı ile yazılmışdur. Mahfûzdur.
Müteferrika Re'îs Mustafa'ya virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966

Mısr Kapudanı Şücâ' Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Venedik baylosı Dergâh-ı mu'allâ'ma arz-ı hâl gönderüp bundan akdem dört kıt'a Magrib kalitası Girid adası'na varup bir köy urup iki yüz nefer mikdârı esîr alup giderler iken sana râst gelüp aldukları esîrlerden sana yigirmi nefer esîr virdüklerin i'lâm eyledi. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm varıcak, Girid adası'nda köy uran kalitalar ne makøle kalitalardur, re'îsleri kimdür, ne cânibden gelüp, ne tarafa teveccüh itmişleridi ve içinde ne mikdâr kâfir var idi? Mufassal defter idüp ve sana virdükleri yigirmi nefer esîrlerden bir neferin bile Südde-i sa'âdet'üme gönderüp vâkı' olan hâli arz u i'lâm eyleyesin. Ve ol üserâdan âharda dahı bulınursa alup gönderesin.

361 *Mısır Kapudanı Şüca' Bey'e: Deryada rast geleceği Venedikli, Sakızlı ve Dubrovnikli gemilerde harbî kâfir bulunursa alıp Dersaadet'e götürmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Mustafa'ya virildi.

Mısır Kapudanı Şücâ‘ Beg'e bir hüküm dahı yazıla ki:

Muhâfaza-i vilâyet içün deryâya çıkdu-ğunda râst geldüğün kefere gemilerinden eger Venediklüdür ve eger Sakızludur ve Dubrovniklüdür içlerinde harbî kâfir bulınur ise alınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Anun gibi Venedik ve Sakız ve Dubrovnik gemilerine deryâda râst geldükde içlerinde olan harbî kâfiri emrüm mûcebince alup virmekde inâd idenleri ve mâni‘ olanları yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 26 Zi'l-hicce sene 966 [29.09.1559]

362 *Antalya dizdarına: Antalya kadılığına tayin edilen Taceddin'in işine gelip gelmediğinin bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş'a virildi.
Fî 27 Zi'l-hicce sene 966
Târîh-i fî 17 Şevvâl sene 966

Antâliyye dizdârına hüküm ki:

Hâliyâ Antâliyye Kādîsı olan Mevlânā Tâcüddîn, kādî olalı henüz anda varmayup kendü kolayında olduğı istimâ‘ olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu kazıyye istimâ‘ olınduğı gibi olup kādî henüz varmış mıdur? Vardığı takdîrce ne zamânda varmışdur? Vukø‘ı üzre yazup bildüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 27 Zi'l-hicce sene 966 [30.09.1559]

363 *Hamideli sancağı kadılarına: Softa ve levend taifesinden taaddide bulunanların ele geçirilmeleri ve muhakeme edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûr Mîrzâ''ya virildi.
Fî 28 Zi'l-hicce sene 966

Hamîd-ili sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda ba‘zı sûhte tâ’ifesi ve ba‘zı dahı sûhte sûretinde yat ü yarağla cem‘iyyet üzre gezüp fesâd ü şenâ‘at eyleyüp ev basup oğlan çeküp âdem katl idüp bunun emsâli fesâddan hâlî olmadukları istimâ‘ olınmağın bu makøle fesâd üzre olanları ele getürüp haklarından gelinmek içün zu‘amâdan kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mîrzâ’ *zîde kadruhû* ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle her kangınuzun taht-ı kazâsına dâhil olursa göresiz, anun gibi sûhte tâ’ifesinden yarağ u yasağ ile cem‘iyet üzre gezüp ev basup âdem katl eyleyüp oğlan çekenleri ele getürüp mecâl virmeyüp haklarından gelesiz. Şöyle ki, cem‘iyyet üzre yarağ u yasağ ile gezenlerden ele gelmelü oldukda gaybet idenleri yataklarına ve du-

raklarına ve akvâm ü akribâlarına ve bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım olanlara teklîf idüp buldurup yarağ u yasağ ve cem‘iyyet üzre gezenler dahı gereği gibi hakkından gelüp mahallinde yirine koyasız ve bi'l-cümle taht-ı kazânuzda eger sûhte tâ’ifesidür ve eger sâ’ir sûhte sûretinde yarağ u yasağ ile fesâd üzre olup cem‘iyyet ile gezen ehl-i fesâdı ele getürüp Şer‘ u kānûn üzre haklarından gelüp ol cevânibi sûhte tâ’ifesinün fesâd ü şenâ‘atinden tathîr ü pâk eyleyüp bu bahâne ile ehl-i fesâdun akçası alınup himâyet olınmakdan ve kendü hâllerinde olanlara hilâf-ı Şer‘ dahl olınmakdan ve gayr-ı vâkı‘ kimesneye nesne isnâd olınmakdan ziyâde hazer idüp tamâm her husûsda hakk-ı sarîha tâbi‘ olup muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresiz ve anun gibi yarağ u yasağ ile cem‘iyyet üzre ne mikdâr sûhte ele gelüp haklarından gelindüğin ve cürm ü günâhları ne idüğin mufassal yazup bildüresiz.

363/a-
Bir sûreti Teke-ili kādîlarına.

364 *Bahreyn Hâkimi Murad Şah'a: Bahreyn adalarına tecavüzde bulunulmasından bazı ümeranın azledildiğine, yalıların muhafazasına ve küffâra zarar eriştirilmesine dair.*

Yazıldı.

Bahreyn Hâkimi Murâd Şâh'a hüküm ki:

Bundan akdem atebe-i ulyâma niçe def‘a âdemün vârid olup, Âstâne-i devlet-âşiyân ve Südde-i seniyye‘-i sidre-mekân'ımuza arz-ı ubûdiyyet ü ihlâs ve fart-ı rıkkıyyet ü ihtisâs eyledüğün ecilden senün hakkunda avâtıf-ı aliyye-i şâhânem zuhûra gelüp memleket [ü] vilâyetün sancak tarîkıyle inâyet olınup berât-ı sa‘âdet-âyât-ı husrevânem ihsân olınup ol cevânibde olan beglerbegiler ve begler kullaruma ve sâ’ir asâkir-i zafer-me’âsire tenbîh ü te’kîd olmışdı ki min-ba‘d senün memleket [ü] vilâyet ve re‘âyâ vü berâyâna dahl ü tecâvüz olınmayup sâ’ir Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz-ı ubûdiyyet idenlerün eyyâm-ı saltanat-ı hümâyûnumda âsûde-hâl olmak emrüm olmışdı. Hâliyâ Lahsâ Beglerbegisi olan Mustafa Paşa, Südde-i sa‘âdet'üme arz u i‘lâm itmeden fuzûlî ba‘zı ümerâ ve askerle taht-ı tasarrufunda olan Cezîre-i Bahreyn'e geçüp dahl ü tecâvüz idüp sen dahı def‘ [u] mazarratları[xiv] içün ba‘zı tedârük üzre olup ve küffâr tarafından dahı berü cânibden alup gitdükleri kadırgalar ve sâ’ir sefâ’in alınup bi'l-fi‘l asker-i İslâm cezîre-i mezkûrede oldukların Basra beglerbegisi cânibinden i‘lâm olmağın bu bâbda müşârün-ileyh beglerbegi ve sâ’ir ana mütâba‘at eyleyüp fermân-ı hümâyûnum olmadın atebe-i ulyâmuz ile ubûdiyyet üzre olanlara dahl ü tecâvüz itdükleri ecilden, mûcib-i azl ve müstahıkk-ı ikâb oldukları ecilden azl olınup yirine âhar beglerbegi irsâl olınmak üzredür. Eyle olsa sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a‘vâmdan ilâ hâze'l-ân Dergâh-ı sa‘âdet-medâr'ımuza olan ubûdiyyet ü ihlâs ve rıkkıyyet ü ihtisâsun muktezâsınca **buyurdum ki:**

Zikr olınan beglerbegi ve begleri ve sâ’ir bile olan asâkir-i İslâmı her ne tarîkla olursa emîn ü sâlim berü cânibe irsâl ü îsâl eyleyesin ki bu makøle emr-i şerîfüm olmadın vaz‘ iden eger beglerbegidür ve eger beglerdür azl olınup haklarından gelinüp yirlerine âhar beglerbegiler ve begler kullarum irsâl olına ki, sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ olup bir dahı bir ferdün eger Lahsâ'da ve eger âharda emr-i hümâyûnum olmadın Südde-i sa‘âdet'ümle dâ’imâ ubûdiyyet üzre sâbit-kadem olanlara dahl ü tecâvüz itmeğe kimesnenün mecâli olmayup ve min-ba‘d hâliyâ irsâl olınan beglerbegiler kullarum ve sâ’ir ol cevânibde olan ümerâ ve sâ’ir asâkir-i zafer-karâ’in ile yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittihâd ü ittifâkla devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda ve ol cânıblerde olan yalılarda küffâr-ı

hâksârdan zarar u gezend irişdürmemek bâbında mu‘âvenetde dakΩka fevt itmemeği sermâye-i izzet ü sa‘âdet bilesin.

365 *İznik kadısına: Şehzade Bâyezid'in Kapı Kethudâsı Mahmud'un eşyasını ele geçirdiğinden dolayı hapsedilenlerin mahbus olup olmadıklarının bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş ile gönderildi.
Fî 28 Zîlhicce sene 966

İznik kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem oğlum Bâyezîd'ün kapu-kethudâsı olan Mahmûd'un espâbın geçürdi diyü ze‘âmete mutasarrıf olan Hasan Kethudâ ba‘zı kimesnelerile haber virmeğin ol zamânda anda habs olınmış idi. Ol kimesneler bi'l-fi‘l anda habs midürler, yohsa ıtlâk olınmış [mı]dur? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; ol kimesneler bi'l-fi‘l anda habs midür, nicedür? Yazup bildüresin.

366 *Basra beylerbeyine: Bahreyn odasına tecavüz edilmesinden dolayı vukua gelen hâdiselerin önüne geçilmesi, muhafazada birlikte hareket edilmesi, askerin geri alınması ve Lahsa beylerbeyliğinin Musul Beyi Murad Bey'e verildiğine dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 28 Zi'l-hicce sene 966

Basra beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Lahsâ beglerbegisi bilâ-emr Bahreyn hâkimi üzerine varup ve kadırgaları ve sâ’ir gemileri küffâr aldığun ve bi'l-fi‘l anlar zikr olınan cezîrede oldukların ve küffâr-ı hâksâr tarafından mu‘âvenet içün âdem gelmek üzre olduğın ve andan gayrı Basra etrâfın hıfz içün gemiler lâzım olup gemilere lâzım olan espâb [ü] âlât taleb olınup ve andan gayrı ol cevânibe müte‘allık her ne arz olmış ise ma‘lûm oldı. Eyle olsa Bahreyn hâkimi kadîmden atebe-i ulyâma ubûdiyyet üzre olup eyâleti sancak tarîkıyle virilmiş idi. Anun vilâyetine dahl olmak içün müşârün-ileyhe emr dahı olmamışdur. İmdi, mûmâ-ileyh Murâd'a hükm-i şerîfüm yazılup anda olan askeri emîn ü sâlim berü cânibe irsâl ü îsâl idesin diyü emrüm olup sana gönderilüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* vusûl buldukda, her ne tarîkla ve kimün ile göndermek münâsib ise vech ü münâsib olduğı üzre hükm-i şerîfüm müşârün-ileyhe irsâl idüp sen dahı gereği gibi istimâlet-gûne mektûblar yazup bile gönderüp anda olan askerün berü cânibe çıkarmak bâbında vech ü münâsib gördüğün üzre hüsn-i tedârük idüp zarar u gezend irişdürmeyüp çıkarmak bâbında sa‘y ü ikdâm eyleyesin ve gemiler içün taleb olınan espâb ü âlât dahı tedârük olınup gönderilmek üzredür. Anda mümkin olan levâzımâtın dahı tedârük ü ihzâr eyleyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp ve sâ’ir ümerâyile dahı hüsn-i zindegânî idüp emr-i hümâyûnum olmadın Südde-i sa‘âdet'ümle ubûdiyyet üzre olanlara dahl ü tecâvüz itdürmeyüp anun gibi lâzım oldukda Südde-i sa‘âdet'üme arz olınup emr-i şerîfüm ne vechile olursa anunla amel idüp ve hükm-i hümâyûnumı ne vechile tedârük idüp ve kimün ile gönderdüğün yazup mu‘accelen i‘lâm eyleyesin. Ve anda kalan askerün ahvâlleri dahı şimdilik ne minvâl üzre olduğın dahı arz idüp ve müşârün-ileyh Murâd'a irsâl olınan hükm-i hümâyûnumda alup gidecek kimesne yazılacak yir konmışdur. Her kimi ta‘yîn idersen mühri kaldurup içine ismin yazup mühürleyüp gönderesin ve Lahsâ beglerbegiliği dahı Musul

Sancağı Begi Murâd *dâme ulüvvuhû*'ya verilmişdür. Varınca ol cevânibe göz ve kulak olup hıfz u hırâset üzre olasın.

367 *Musul Beyi Murad Bey'e: Lahsa beylerbeyiliğinin kendisine tevcih edildiğine ve Arap meşâyihi ve kabile sahiplerinden sadakatli olanlara müdahele edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı Mehmed Çavuş'a.

Musul Begi Murâd Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ senün hakkunda mezîd-i inâyetüm zuhûra gelüp Lahsâ beglerbegiliği inâyet olınup müjde içün çâşnigîr kullarumdan biri irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp levâzım ü mühimmâtın görüp mu‘accelen varup hıfz [u] hırâset-i vilâyet ve zabt [u] rabt-ı ra‘iyyet bâbında envâ‘-ı ikdâm [ü] ihtimâm üzre olup atebe-i ulyâma ubûdiyyet üzre olan eger Arab meşâyıhıdur ve eger sâ’ir ol cevânibde olan ashâb-ı kabâ’il [ü] aşâ’ir ve eyâletdür, hüsn-i ittihâd [ü] ittifâk üzre olup, sadâkat [ü] istikāmet ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüz itdürmeyüp savn [u] sıyânet-i vilâyetde envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

368 *Bağdad beylerbeyine: Basra'ya gidecek olan Mehmed Çavuşun sâlimen ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* ulak ile Basra'ya irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki;**

Vusûl buldukda, emîn ü sâlim vilâyet-i mezbûreye ulaşdurasın.

369 *Yenipazar kadısına: Yeniçeri yetiştirileceklerin toplanmasına mâni olanların ellerindeki hükümlerin gönderilmesi ve isimlerinin bildirilmesine dair.*

Yazıldı.

Yeni-bâzâr kādîsına hüküm ki:

Memâlik-i mahrûse'mden yeniçerilik içün oğlan cem‘ itmek kānûn-ı mu‘ayyen olmağın Dergâh-ı mu‘allâ'm yaya-başılarından Üsküblü Mahmûd *zîde kadruhû* ile mufassal hükm-i hümâyûnum irsâl olınup hükm-i şerîfümde avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîfden mu‘âf içün hükm-i şerîf virilen kurâ halkından ta‘allül itdürmeyüp kānûn üzre oğlan alup ve oğlan alınmakdan aynı ile mu‘âf olup ol bâbda dahı hükm-i şerîf virilen kurâ halkından dahı kānûn üzre oğlan cem‘ idüp oğlan virmemek içün hükm-i şerîf vardur diyü ta‘allül itdürmeyüp ol hükmi dahı alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin diyü mastûr [u] mukayyed iken taht-ı kazânda ma‘den halkı: *"Elimüzde oğlan virmemek içün hüküm vardur ve hükümde Boğdan halkı diyü yazılmışdur, Ma‘den yazılmamışdur"* diyü oğlan virmekde ta‘allül ü inâd itdükleri ve müşârün-ileyh yaya-başına te‘addî itdükleri mûmâ-ileyh Südde-i sa‘âdet'üme arz eyledi. İmdi, emr-i şerîfümde ol asl hükmi olanlardan ta‘allül itdürmeyüp oğlan alup hükmi dahı alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin diyü umûm üzre

mukayyed iken Ma‘den halkı bu vechile ta‘allül ü inâd ide, sen men‘ itmeyüp ihmâl ü müsâhelenden nâşîdür. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, eger Ma‘den halkıdur ve eger gayrıdur, kimseye ta‘allül ü bahâne itdürmeyüp emr-i sâbık üzre oğlan aldurup ve ellerinde olan hükümlerin dahı alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve ol inâd iderlerden yaya-başı da‘vâ-yı hakk eyler ise Şer‘ile görüp ol bâbda emr-i Şer‘ ne ise icrâ idüp ve inâd idenler kimler ise isimleri ile yazup bildüresin.

370 *Amasya kadısına: Amasya'da isyan edip gidenlerin evleri hakkında yapılacak muameleye dair.*

Yazıldı.
Arzun içinde ba‘zı mâla müte‘allık husûs olmağın Defterdâr Efendi'ye virildi.
Erbâb-ı timardan Ahmed'e virildi.
Fî 16 Muharrem sene 967

Amâsiyye kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem Amâsiyye'den isyân idüp giden kimesnelerün ehl [ü] iyâlleri sâkin oldukları evler husûsın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup şehir halkından evi alınan kimesneler evlerin taleb eyledüklerinde Şer‘ile sâbit olan mülklerin sâhiblerine alıvirüp hilâf-ı Şer‘ mülklerine kimesneyi dahl itdürmeyüp içinde olan ne cânibe dilerse gideler.

371 *Edremid kadısına: Biga sancağı, Seçen sancağından Ma'zûl Mehmed Bey'e tevcih edildiğinden, gelişine kadar mahsulâtın Hazine-i Âmire'ye teslimi hakkında.*

Yazıldı.
Rıdvân Çavuş kulı Mercân ile gönderildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966

Edremid Kādîsı olup Nâzır-ı Emvâl olan Kemâl'e hüküm ki:

Hâliyâ Biga sancağı sene 966 Zi'l-ka‘de'sinün ikinci güninden vilâyet-i Budun'da Seçen sancağından ma‘zûl olan Mehmed *zîde izzuhû*'ya buyurılup henüz kendü âdemi irişmeyüp livâ’-i mezbûrun hıfz u hırâseti lâzım olmağın âdemi gelince livâ’-i mezbûrı sen zabt itmek emr idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, livâ’-i mezbûrun târîh-i mezbûrdan berüde vâkı‘ olan cüz’î ve küllî ebvâb mahsûlatın yarar âdem ta‘yîn idüp zabt itdürüp ve resm-i berâtı dahı virilmemişdür. Hâsıl olan sancağı mahsûlinden gönderüp Hazîne-i Âmire'ye teslîm eyleyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 29 Zi'l-hicce sene 966 [02.10.1559]

372 *Brod kadısına: Bazı köyleri zabteden Donboy dizdarı Hurrem'in elindeki defterin suretinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Travnik kal‘ası dizdâr[lığından] ma‘zûl olan Mûsâ Aga'ya virildi.
Fî 4 Muharrem sene 967

Brod (?) kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Donboy Dizdârı olan Hurrem, telbîs defter sûreti ibrâz idüp ba‘zı kurâ zabt itdüği

müseccel olduğı istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; arz olındığı gibi ise o sûret-i defteri alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

373 *Boğdan voyvodasına: Erdel vilâyetine toplanıp Mirço voyvodanın üzerine yürümek isteyen Nemçe ve Leh beylerinin tecavüzlerine meydan verilmemesi için yardımda bulunması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi لوشه لاس nâm kâfire virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem perâkende olan Eflâk Pre-begleri Nemçe ve Lih vilâyetlerine perâkende olmışlar idi. Şimdi mezbûrlar, cümlesi Erdel vilâyetine cem‘ olup Mirço Voyvoda'nun üzerine gelmek kasdın iderler. Mirço Voyvoda asker taleb iderse taleb olındığı kadar asker viresin diyü fermân olındığın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Yüce Âstâne'me olan ubûdiyyet ü rıkkıyyet muktezâsınca Boğdan askeri ile dâ’ima hâzır u müheyyâ olup Mirço Voyvoda cânibine nâzır olup anun gibi zikr olınan ehl-i fesâd hareket idüp Eflâk vilâyetine dahl itmek murâd iderler ise aslâ te’hîr itmeyüp varup haklarından gelmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret idüp etrâf ü cevânibün vâkıf olduğun ahbârı i‘lâmdan hâlî olmayasın. Eflâk vilâyetine anlardan zarar irişdürmekden hazer idesin.

374 *Boğdan voyvodasına: Kalan arpanın gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem emr olınan beş bin müd arpanun bir mikdârı gönderilüp sâ’irleri dahı gönderilmek üzre olduğın bildürmişsin. İmdi, arpa husûsı mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyetün muktezâsınca emr olınan arpadan bâkΩ kalanı dahı te’hîr itmeyüp tedârük ve irsâl itmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

375 *Kocaeli sancağını kitabet eden görevliye: İznik'de Orhan Gazi Evkafından iki köyün defter-i cedîd ve atîkdeki kayıtlarının çıkarılarak gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Ruk‘a sunan Söğüd nâm karyeden Hamza'ya virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966

Koca-ili sancağını müceddeden kitâbet iden mevlânâ (boşluk) *zîde fazluhû*'ya hüküm ki:

İznik kazâsında vâkı‘ olan merhûm ceddüm Sultân Orhân *aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân*'un evkāfından Söğüd ve Dânişmendlü nâm karyeler re‘âyâsı Südde-i sa‘âdet'üme ruk‘a sunup zikr olınan karyeler ra‘iyyetleri defter-i cedîd-i hâkānîde avârız-ı dîvâniyyeden ve tekâlif-i örfiyyeden mu‘âf ü müsellem olup elimüzde mu‘âf-nâmelerimüz var diyü

bildürdiler. İmdi, vilâyet defteri senün yanunda olmağın **buyurdum ki:**

Varduklarında zikr olınan karyeler ra‘iyyetleri, defter-i atîk ve cedîdde görüp ne vechile kayd olınmış ise sûretlerin sıhhati üzre ihrâc eyleyüp mühürleyüp gönderesin.

376 *Kıbrıs beylerbeyine: Donanmanın muhalif havalarda Kıbrıs Limanı'na girmesine mâni olunmaması hakkında Mısır kapudanı Şüca Bey'in arzı üzerine emir yazıldığına dair.*

Yazıldı.
Müteferrika Mustafa'ya virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966

Kıbrus beglerine hüküm ki:

Hâliyâ İskenderiyye Kapudanı olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şücâ‘ *zîde kadruhû* Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp, deryâda gezerken rûzgâr olup ve yâhûd ba‘zı levâzım içün kadîmden sizün limanınuza dâhil olınagelüp, hâliyâ girmek lâzım geldükde emr vardur diyü mâni‘ olduğunuz bildürdi. İmdi, **buyurdum ki:**

Donanma-i hümâyûnum ol câniblere vardukda, anun gibi rûzgâr olup ve yâhûd ba‘zı lâzım içün limana girmek lâzım geldükde Südde-i sa‘âdet'ümle olan ahd-nâme mûcebince ol vechile mâni‘ olmayasın ki, ol sebeb ile donanma-i hümâyûnuma zarar gelmelü olmaya.

377 *Haleb defterdarına: Arap vilâyeti hazinesinin getirilmesi için Azaz ve Kilis Beyi Canbulat Bey'in memur edildiğine ve hazinenin gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Bâyezîd Çavuş'a virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966

Haleb defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i Arab'un irsâl olınacak hazînesinün mu‘accelen irsâl olınmasın emr idüp ve hazîne getürmek içün A‘zâz ve Kilis Sancağı Begi Canpulad *dâme izzuhû* bile ta‘yîn olınup ol bâbda ana dahı hükm-i şerîf gönderilüp, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmden hazîne ile bile koşılup ne mikdâr âdem irsâl olınugelmişse girü ol mikdâr koşup dahı müşârün-ileyh ile mu‘accelen ihrâc idüp gönderesin. Menâzil ü merâhilde gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idesin diyü koşılan kimesnelere onat vechile tenbîh ü te'kîd eyleyesin ve irsâl olınacak hazîneden yüz bin altunın hazîne-i Haleb'de alıkoyup bâkΩsin gönderesin.

378 *Aynı iş hakkında Canbulat Bey'e hüküm.*

Yazıldı.
Ba-hatt-ı şerîf.
Bu dahı.

Canpulad Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olınacak hazîneyi sen bile getürmek emr idüp ol bâbda defterdâra hüküm gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre irsâl olınacak hazîne ile bile gelüp menâzil ü merâhilde gereği gibi hıfz u hırâset itdürüp zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idesin. Bu bâbda Haleb beglerbegisine dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür.

379 *Aynı iş hakkında Haleb beylerbeyine hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olıncak Haleb hazînesin A‘zâz ve Kilis Sancağı Begi Canpulad *dâme izzuhû* getürmek emr idüp ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mu‘accelen hazîne ile koşup gönderesin. Şöyle bilesin.

380 *Budin beylerbeyine: Cürmü sâbit olmadığını Budin defterdarının bildirdiği Budin Voyvodası Mustafa'nın salıverilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hüseyin Kethudâ'ya virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966
Ba-hatt-ı şerîf.

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Budun defterdârı ve Mohaç ve Şimontor[na] ve Filek kādîlarına mektûb gönderüp Arslan Beg *dâme izzuhû*'yı hayduk basdukda Tımışvar Beglerbegi[si] Kāsım *dâme ikbâlühû* PalankaVoyvodası olan Mustafa Beg mübâşereti iledür diyü ol zamândan berü mahbûs olup mezkûr[a] isnâd olan gayri vâkı‘ olup hîn-i teftîşde dahı üzerine Şer‘ile nesne sâbit olmamışdur diyü bildürdükleri ecilden i‘lâm olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mezkûrı ıtlâk eyleyesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî selh-i Zi'l-hicce sene 966 [02.10.1559

381 *Cezayir Beylerbeyisi Piyale Paşa'ya: Kış münasebetiyle donanmanın Dersaadet'e avdet etmesi hakkında.*

Yazıldı.
Ferruh'a virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966
Paşa hazretleri[ne] tezkire gitmişdür.

Cezâyir Beglerbegisi Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ mevsim-i deryâ mürûr ve eyyâm-ı şitâ ubûr itmek üzre olup donanma-yı hümâyûnum şimden sonra avdet idecek zamânı olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi kefere-i fecerenün donanma-yı hezîmet-âsârı perâkende olup yirlü yirine teveccüh-i nâ-müvecceh eyleyüp deryâ yüzinden Memâlik-i mahrûse'me anlardan zarar u gezend irişmek ihtimâli ber-taraf olmışsa vakt ü mevsimi ile donanma-i hümâyûnum avdet idüp Südde-i sa‘âdet'üme gelüp mülâkΩ olasın. Ammâ a‘dânun hîle vü hud‘asından gaflet câ’iz değildür. Bu bâbda tamâm basîret üzre olup ahvâl ü etvârın ve fikr-i fesâd ve hayâl-i kâsidlerin ve donanmâ-i hasâret (boşluk) perâkende olduğın gemi ile ma‘lûm idüp anlardan bir mahalle mazarrat ihtimâli ber-taraf olup gaflet ile bir cânibe zarar u gezend irişdürmeyüp tamâm basîret ü ihtibâh üzre olasın.

382 *Mısır beylerbeyine: Yirmi tane sipahi göndermesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Çavuş'a virildi.
Fî 3 Muharrem sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana yigirmi nefer sipâh kapu-oğlanı alup gönderesin diyü emrüm olmışdı. Ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrer olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp emr olınan yigirmi nefer yarar oğlan tedârük [ü] iştirâ eyleyüp mu'accelen atebe-i ulyâma irsâl eyleyesin.

383 *Tameşvar beylerbeyine: Eflâk'da evvelce dağılan eşkiyânın Erdel'de toplanıp fesat çıkaracaklarını Boğdan voyvodası bildirdiğinden, Krala haber gönderip bunların tecavüzlerine mâni olunması hakkında.*

Yazıldı.
Hüseyin Kethudâ'ya virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 966

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Boğdan voyvodası Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp bundan akdem vilâyet-i Eflâk'dan perâkende olan eşirrâ vü [e]şkıyâ cümle vilâyet-i Erdel'de cem' olup fikr-i fâsidleri vilâyet-i Eflâk'a gelüp yine ifsâd itmekdür diyü i'lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup tetebbu' u tecessüs eyleyüp göresin; arz olındığı gibi ise Erdel Kralı'na haber gönderüp onat vechile tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, zikr olınan ehl-i fesâdun haklarından gelüp vilâyet-i Eflâk'a dahl ü tecâvüz itdürmeyeler. Şöyle ki, vilâyet-i mezbûreye dahl ideler, ehl-i fesâdun haklarından gelinüp, ammâ netîcesi kendüye â'id olur. Ana göre mukayyed olalar ve sen dahı dâ'imâ hâzır olup eger vilâyet-i Eflâk'dur ve eger sâ'ir etrâf ü cevânibe nâzır olasın. Anun gibi zikr olınan ehl-i fesâd Eflâk cânibinde bir hareket itmek iderler ise vech ü münâsib olduğı üzre tedârükün görüp mazarrat ü ifsâdların def' u ref' eyleyüp eger ol cevânibün ve eger sâ'ir etrâfun vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayup zikr olınan ehl-i fesâdun ahvâli arz olındığı gibi midür, nicedür? Ma'lûm idinüp anı dahı yazup bildüresin.

384 *Budin beylerbeyine: Vergi hususundaki emr-i şerife itaat olunmasına ve eşkiyânın çeşitli şekilde zarar vermesine mâni olunması gerektiğine dair.*

Yazıldı.
Hüseyin Kethudâ'ya virildi.
Fî gurre-i Muharrem sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp mukaddemâ vire husûsında vârid olan emr-i şerîf mûcebince bu serhadde olan asker zabt olınmağile bu târîhe gelince bu cânibden bir hareket vâkı' olmayup öte cânibden dahı zâhiren vireye itâ'at gösterüp serhadlere karîb yirde cem'iyyetleri olmadığı istimâ' olınur. Ve Eğr[i] nâm harbî kal'ada ve Solnok serhaddinde çete çıkup Memâlik-i mahrûse'de ba'zı yirlerde pusu idüp yollar kat'

itmekden ve âdem almakdan hâlî olmayup ve feth-i hâkānîden berü öte cânibe aslâ bir akça virgü viregelmeyen Koyun-adası karyelerine iki kerre mektûbları gelüp rencîde idüp ve Belgrad'dan beş ve on donanmış şayka olmayınca rencber gemileri gelmeyüp memleket kaht üzre olur diyü bildürmişsin. İmdi, her ne arz eylemişsen ma'lûm oldı. İmdi, bundan akdem anlara virilen fermân-ı şerîfümde mâdâmki anlar tarafından Memâlik-i mahrûse'me dahl ü tecâvüz olınmayup hayduk harâmîleri dahı zabt olınup aslâ anlardan zarar u ziyân olmaya, berü cânibden dahı dahl olınmaya diyü emrüm olmışdur. Ne ân ki anlardan ahd[e] mugāyir tecâvüz olına, dahı berü cânibden men' olınmaya. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup mâdâmki anlar tarafından şerâ'it-ı ahd mer'î tutılup hayduk harâmîleri gereği gibi zabt itdürilüp Memâlik-i mahmiyye'me bir vechile zarar u gezend irişdürmeyeler, berü cânibden dahı anlarun vilâyet ü memleketlerine dahl itdürmeyesin. Ammâ şöyle ki, anlar ahde mugāyir hayduk harâmîleri zabt itmeyüp nevâhî vü kurâya ve re'âyâya zarar u gezend ideler, anun gibilere mecâl virmeyüp gereği gibi haklarından gelüp mazarrat ü ifsâdların def' u ref' itmek gerekdür. Ammâ kendü hâllerinde olanlara dahl câ'iz değildür ve memleket re'âyâsına dahı tenbîh olına; anlardan dahı hayduka mu'în olanlarun haklarından gelmek gerekdür. Anun gibi hayduk geldükde haber idesin.

385 *Kıbrıs beylerbeyine: Havanın muhalefetinden dolayı karaya vuran korsan gemisindeki kâfirlerle eşyaların Antalya'ya gönderilip kadıya teslim ettirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Cenâze'ye (?) virildi.
Fî 22 Muharrem sene 967

Kıbruz beglerine hüküm ki:

Bundan akdem Koldoni nâm mahalde korsan alduğı geminün içine yigirmi nefer kâfir, koyun alup giderler iken rûzgâr muhâlif olup ol cânibe karaya urup sizün kapudanınuz alup içinde bulınan espâbı der-mahzen eyleyüp ve harbî kâfirleri kadunaya urduğınuzı Südde-i sa'âdet'ümde olan baylos haber virmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan gemiyi âlât ü espâbı ve sâ'ir içinde ehl-i İslâmdan ve gayrıdan alınanları ve espâbların her ne ise cümle defter eyleyüp ve ol yigirmi nefer korsan kâfirleri yarar âdemler ile Antâliyye'ye irsâl eyleyüp gemiyi ve içinde bulınan espâbı ve sâ'ir ehl-i İslâmı ve korsan kâfirleri defteriyle kādîsına teslîm eyleyüp Südde-i sa'âdet'üme arz idesiz. Bu bâbda mevlânâ Antâliyye kādîsına dahı hükm-i şerîfüm irsâl olınmışdur. Te'hîr eylemeyüp emrüm üzre bî-kusûr eger ehl-i İslâm ve espâbdur ve eger korsan kâfirlerdür, cümle gönderüp teslîm eyleyesin.

386 *Kıbrıs'dan gönderilecek korsanları ve eşyaları teslim alıp hıfzederek bildirmesi hakkında Antalya kadısına hüküm yazıldığına dair kayıt.*

Yazıldı.
Husrev Çavuş'a virildi.
Fî 3 Muharrem sene 967

Bir hüküm dahı kādîya getürüp teslîm itdüklerinde defteri ile her ne teslîm iderler ise alup kabz eyleyüp hıfz idüp dahı Südde-i sa'âdet'üme bildüresiz diyü.

[Yev]mü'l-isneyn fî gurre-i Muharremü'l-harâm sene 967 [03.10.1559]

387 ***Bağdad beylerbeyine: Bağdad haricine çıktığı zaman Bağdad Kalesi muhafazasının Musul Beyi Murat Bey'in yerine Cessânbedre sancağı Beyi Veli Bey'e verildiğine dair.***

Yazıldı.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 3 Muharrem sene 967
Kapucılar alup gitdi. Mehmed Paşa'ya.

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem ol cânibde hıdmet vâkı‘ olup sen taşra çıkmak lâzım geldükde Musul Sancağı Begi Murâd *dâme ulüvvuhû*'yı kal‘a-i Bagdâd muhafazasiyçün Bagdâd'da alıkoyasın diyü hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. El-hâletü hâzihî müşârün-ileyh Murâd *dâme izzuhû*'ya beglerbegilik virilüp hıdmet-i mezbûreye Cessân-ı Bedre Sancağı Begi kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Velî *dâme izzuhû* ta‘yîn olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi bir hıdmet vâkı‘ olup sen taşra çıkmalu olduğunda müşârün-ileyh emr-i sâbık üzre Bagdâd'un muhâfazasiyçün ta‘yîn eyleyüp gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeye ve Cessân-ı Bedre sancağı dahı serhadd olup hıfz u hırâseti mühimmâtdandur. Müşârün-ileyh Bagdâd'a gelmelü oldukda livâ’-i mezbûrun hıfzı içün dahı münâsib gördüğün üzre sancak-begi ta‘yîn eyleyüp anun dahı sancağın gereği gibi hıfz u hırâset itdüresin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 2 Muharremü'l harâm sene 966 [967] [04.10.1559]

388 ***Rumeli kadılarına: Moskov taraflarına giden tüccar Haçazir'in ele geçirilip gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Haçazir nâm Ermenî tâciri mahrûse-i İstanbul'dan çıkup ticâret üzre Maskov câniblerine teveccüh idüp, mezkûrun ele gelüp Südde-i sa‘âdet'üme getürmek içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin *zîde kadruhû* irsâl olınup **buyurdum ki:**

Her kangınuzun taht-ı kazâsında bulınursa yanında ne mikdâr mâl [ü] espâbı bulınur ise defter eyleyüp mühürleyüp dahı defteri ile kayd [ü] bend ile müşârün-ileyh çavuşuma koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup her kande bulınur ise ele getürüp teslîm itmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp ihmâlden hazer idesiz.

389 ***Bursa kadısına: Çavuş Mehmed ile gönderilen emir mûcebince teftiş yapmasına dair.***

Yazıldı.

Burusa kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ sana ba‘zı husûsun teftîşi içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zide kadruhû* ile mufassal hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr eylemeyüp varup ol emr-i şerîfüm mûcebince teftîş eyleyüp itmâm-ı maslahat eyleyesin.

390 ***Antalya kadısına: Mısır'a gidecek olan Çavuş Hüsrev'in bir gemi ile acele ulaştırılması hakkında.***

Yazıldı.

Antâliyye kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ hâssa-i hümâyûnuma müte‘allık mühimm ü müsta‘cel maslahat için Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân çavuşum Husrev *zîde kadruhû*'yı Mısr'a irsâl idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, te’hîr itmeyüp gemi tedârük idüp mu‘accelen irsâl eyleyesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 3 Muharremü'l-harâm sene 967 [05.10.1559]

391 ***Bağdad beylerbeyine: Devlete ait işlerde beraberce bütün güçleriyle çalışmaları ve uygun göreceği şekilde hareket olunması için Sultan Hüseyin Bey'e ve bazı beylere tekiden hükümler gönderildiğine dair.***

Der-kîse olup yazılup Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr-i şerîfüm üzre hâzır u müheyyâ olup etrâf ü cevânibi tetebbu‘ idüp vâkı‘ olan derbendler hıfz olmak üzre olup andan gayrı İmâdiyye Hâkimi Sultân Hüseyin *dâme ulüvvuhû* ile Bekir *dâme izzuhû*'ya ve anlardan gayrı Harîr ve Divîn[xv] Begi Süleymân ve Baş-açuk-oğlı Bû-Sa‘îd'e yanunda hıdmet için hükm-i şerîf gönderilmesin arz eyleyüp anlardan gayrı ol cevânibe müte‘allık her ne bildürmiş isen ma‘lûm olup ol bâbda müşârün-ileyhim beglere bundan akdem dahı hükm-i şerîf gönderilmişdi. Hâliyâ dahı arz itdüğün üzre anun gibi bir hıdmet vâkı‘ oldukda aslâ te’hîr itmeyüp müretteb irişüp vech gördüğün üzre hıdmetde bulınmak emrüm olup îsâl için sana gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ahkâm-ı şerîfeyi her birine ulaşdurup anun gibi bir hıdmet vâkı‘ olup lâzım olursa mûmâ-ileyhim begler kullaruma âdem gönderüp taleb idüp getürdüp dahı vech ü münâsib gördüğün üzre devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda bezl-i makdûr eyleyüp envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y idüp gaflet ile ırz u nâmûs-ı saltanatuma mugāyir vaz‘dan hazer eyleyüp isyân üzre olanlarun ahvâlinden ve sâ’ir ol cevânibün etvârından vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayup hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyeysin.

392 ***Sultan Hüseyin Bey'e: Bağdad beylerbeyinin emrine göre devlete ait işlerde beraberce hareket olunması hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp eyâletüne müte‘allık olan agalarun ve nökerlerün ile dâ’imâ hâzır olup taht-ı hükûmetünde olan derbendleri onat vechile hıfz idesin diyü emrüm olmışdı. Hâliyâ bir hıdmet vâkı‘ olup seni taleb iderse aslâ te’hîr itmeyüp vâfir ü müstevfâ âdem ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağiyle Bagdâd Beglerbegisi Hızır *dâme ikbâlühû* yanına varup vech gördüği hıdmetde bulınman emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmden Âstâne-i devlet-âşiyân'uma olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsun mûcebince dâ’imâ hâzır ve ol cânibe nâzır olasın. Anun gibi müşârün-ileyh âdem ve yâhûd mektûb gönderüp seni taleb itdükde aslâ te’hîr itmeyüp vâfir ü müstevfâ asker ile varup mülâkΩ olup devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda müşârün-ileyh vech ü münâsib gördüği üzre gereği gibi hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınup envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y idesin. Ve gitmelü oldukda sancağunı dahı

hâlî komayup yarar âdemün koyup gereği gibi zabt itdüresin.

392/a-

Yazıldı.
Bir sûreti dahı Erbil Begi Bekir Beg'e.

393 ***Başaçık oğlu'na : Bağdad beylerbeyinin emrine göre hareket ederek hizmette bulunması hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Baş-açuk-oğlı'na hüküm ki:
Hâliyâ Bagdâd Beglerbegisi Hızır *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp senün yararlığun ve hıdmet vâkı‘ oldukda kendü ile bile olmak bildürmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, dâ’imâ askerün ile hâzır olup müşârün-ileyh tarafına nâzır olasın. Anun gibi bir hıdmet vâkı‘ olup seni taleb eyledükde aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp vâfir ü müstevfâ askerün ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile mu‘accelen varup müşârün-ileyh olup vech ü münâsib gördüği üzre hıdmet ve yoldaşlıkda bulınasın. Şöyle bilesin.

394 ***Musul Beyi Ahmed Bey'e: Bağdad beylerbeyisinin vereceği emre göre hareket edilmesine dair.***

Yazıldı.

Musul Begi Ahmed Beg'e hüküm ki:
Anun gibi Bagdâd câniblerinde hıdmet vâkı‘ olup Bagdâd beglerbegisi seni taleb itdükde varmak emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, yat ü yarağla hâzır u müheyyâ olup ol cânibe nâzır olasın. Anun gibi bir hıdmet vâkı‘ oldukda aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp sancağun askeri ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile mu‘accellen varup vech ü münâsib gördüği üzre hıdmetde bulınasın; ihmâlden hazer eyleyesin.

395 ***Harir-i Dîvîn Beyi Suranî Süleyman Bey'e: Bağdad beylerbeyinin emrine göre hareket etmesine dair.***

Yazıldı.

Harîr-i Divîn Begi Sûrânî Süleymân Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp sancağun askeri ile Diyârbekr beglerbegisi yanında hıdmetde olasın diyü emrüm olmışdı. Hâliyâ Bagdâd beglerbegisi seni taleb eyledükde varup vech gördüği üzre hıdmetde olman emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dâ’imâ hâzır u nâzır olup şöyle ki, müşârün-ileyhden âdem ve mektûb gelüp seni taleb itdükde aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp aşîretünden vâfir ü müstevfâ âdem ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile mu‘accelen irişüp vech ü münâsib gördüği üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınasın; ihmâlden hazer eyleyesin.

396 ***Vezir Mehmed Paşa'ya: Şehzâde Sultan Selim'in Haleb'e varması emredildiğinden, maiyyetiyle beraber Haleb'e gitmesi hakkında.***

Yazıldı.

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp sol-bölük agasın bölüği halkı ile ve beş yüz nefer yeniçeri ile Bagdâd'a irsâl itdürüp bâkΩ kalan bölük-halkı ve yeniçeri ile oğlum Selîm *tâle bakāhu* ile Âmid'e varasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ müşârün-ileyh Haleb'e varmak emr olınup ol bâbda hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Sen dahı yanunda kalan yeniçeri ve bölük-halkı ile mûmâ-ileyh ile bile Haleb'e varasız. Şöyle ki, anda kışlamak lâzım gelüp müzâyaka olursa bölük-halkınun bir mikdârın Bâb'a ve bir mikdârın Ayıntab'a gönderesin ve Bagdâd beglerbegisine îsâl için mühürlü kîse ile hükm-i şerîf gönderilmişdür; te'hîr itmeyüp ulaşdurasın.

397 *Haleb defterdarına: Vilâyette defter harici olan mezraalara müdahale ettirilmeyip defterlerinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 5 Muharrem sene 967

Haleb defterdârına hüküm ki:

Mektûb gönderüp ol vilâyetde defterden hâric ba'zı mezra'alar olup kimi zirâ'at olınup hâsılı mîrîye zabt olınup ve kimi zirâ'at olınmayup hâlî ve hâric ez-defter olan mezra'alar erbâb-ı timardan ba'zı kimesnelere virilmeğin ma'mûr olan yirlerün toprağına dahl olınup ümenâ ile nizâ' üzre oldukların bildürmişsin. İmdi, hâric ez-defter eger mezâri'dür, eger karyedür, kimesneye timar ve yâhûd terakkΩye virilmeğe emrüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Göresin, anun gibi hâric ez-defter virilen kurâ vü mezra'adan eger sâbıkā virilen eger hâliyâ virilenlerden erbâb-ı timara dahl itdürmeyüp cümlesin mîrî için zabt eyleyesin ve ne mikdâr hâric ez-defter kurâ vü mezra'a zabt olınursa, yazup defter eyleyüp sûretin Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

398 *Kırşehir Beyi'ne: Zülkadirli'deki bazı iltizam işleri hakkında sâbık Defterdar Murad zamanında yapılan muameleye dair tafsilât verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kırşehri begine hüküm ki:

Arabistân defterdârı mektûb gönderüp mukeddemâ Defterdâr olan Murâd zamânında Hacı Üveys nâm kimesne vilâyet-i Dulkādir'de vâkı' olan mâ-beyn ve mevkøfât ve beytü'l-mâl-ı âmme ve yava ve kaçkun ve mâl-ı gā'ib ve mefkødı sene 965 Muharrem'inün gurresinden üç yıla değin kendüye Emîn ve Ahmed ve Mehmed nâm kimesneler kâtib olmak üzre ba'zı şurût ile yüz altmış altı bin üç yüz yetmiş bir akçaya iltizâm eylemeğin hâliyâ vilâyet-i mezbûreyi müceddeden kitâbet eyledüğün zamânda hükm-i hümâyûn vârid olup zikr olınan aklâmun kendü câniblerinden zabt olınması fermân olınmağın, câniblerinden emînler ta'yîn idüp mektûbları ile göndermeğin kādîlar anlara zabt itdürüp bizi dahl itdürmediler, elimüze mektûblar virdiler; bu takdîrce mukāta'amuz fesh olur, sonra bizden kıstu'l-yevm üzre mâl taleb idersiz diyü arz olınmasın taleb idüp zikr olınan kalemler mezkûrlara üç yılda 166.371 akça mukāta'aya virilüp ammâ ol cânibden ne mikdar akça zabt olınduğı ma'lûm olmadı diyü arz eylemiş. Eyle olsa bu husûsun ahvâli ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Göresin, mültezim olan kimesneler zikr olınan işi ne mikdâr zamân zabt eyleyüp ve zamân-ı zabtlarında ne mikdâr nesne kabz

eylemişlerdür ve sen ta‘yîn eyledüğün kimesneye iltizâmla mı virilmişdür, yohsa ber-vech-i emânet mi virilmişdür ve ne mikdâr zamân zabt eyleyüp ne mikdâr mâl kabz eylemişdür? Tamâm ma‘lûm idinüp dahı eger mukaddemâ iltizâm idenlerdür ve eger şimdi senün cânibünden zabt idenlerdür; bu cümlenün zabt itdükleri iltizâma cevâb virür mi, yohsa noksân üzre midür, nicedür? Mübhem ü meşkûk bir mâdde komayup mufassal yazup arz eyleyesin.

399

Vulçıtrın Beyi Süleyman Bey'e: Akıncı yazmağa tayin edilen Mustafa'nın istihdamı hakkında.

Yazıldı.

Vulçıtrın Begi olup akıncıyı kitâbet iden Süleymân Beg'e hüküm ki:

Bundan [akdem] akıncı kitâbetine istihdâm içün irsâl olınan silâhdârlar zümresinden dârende Mustafa, girü hıdmet-i mezbûre içün ta‘yîn ü irsâl olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, hıdmet-i kitâbete istihdâm eyleyüp emr-i sâbık üzre akıncı tâ’ifesi mu‘accelen kitâbet eyleyüp itmâma irişdürüp, defterin Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü's-sebt fî 4 Muharremü'l-harâm sene 967 [06.10.1559]

400

Budin beylerbeyine: Alacahisar sancağının Tameşvar'a ilhakı cihetiyle defterlerinin Tameşvar Beylerbeyisi Kasım Paşa'ya teslimi hakkında.

Yazıldı.
Hüseyin Kethudâ'ya virildi.
Fî 4 Muharrem sene 966 [967]

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sen Tımışvar Beglerbegisi iken arzun mûcebince Alaca-hisâr sancağı Tımışvar'a ilhâk olınup defterlerin gönderesin diyü müteveffâ Tuygun Beg'e hükm-i şerîf gönderilmişdi. Henüz gönderilmedüği arz olınmağın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm varıcak, emr-i sâbıkum mûcebince livâ’-i mezbûrun defterlerin mühürleyüp Tımışvar Beglerbegisi emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Kāsım *dâme ikbâlühû*'ya teslîm itdüresin ki ana göre vâkı‘ olan mahlûlâtı tevcîh eyleye.

401

Ölen Eflâk Voyvodası Mirço'nun yerine oğlu Petri'nin voyvoda tayin edildiğine dair hüküm.

Yazıldı.

Eflâk Voyvodası olup fevt olan Mirço'nun oğlı Petri Voyvoda'ya hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp mezbûr baban mürd olduğın bildürmişsin. İmdi, senün hakkunda avâtıf-ı aliyye-i şâhânem zuhûra getürüp Eflâk voyvodalığın sana inâyet eyleyüp sancağ-ı sa‘âdet-fürûğ ile sâ’ir âdet üzre virgün inâyet ü ihsân olınup küçük emîr-i ahurum kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ali *zîde mecduhû* ile irsâl olmak üzredür. **Buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mehmed vusûl buldukda, vilâyet-i mezbûrede voyvoda olup kemâl-i emânet ve hüsn-i istikāmet ile devlet-i hümâyûnuma müte‘âllık olan hıdmetlerde bezl-i makdûr eyleyüp hıfz [u] hırâset-i memleket ve zabt [u] sıyânet-i ra‘iyyet bâbında mücidd ü merdâne olup a‘dâdan ve sâ’ir ehl-i fesâddan memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer eyleyüp basîret üzre olup muhtâc-ı arz olanı dâ’imâ yüce Âstâne'me i‘lâmdan hâlî olmayasın.

402 *Yine bu voyvodalığa tayin edildiğine ve halkın korunması ve vergi konularında bazı emirlere dair Voyvoda Petri'ye hüküm.*

Yazıldı.

Eflâk Voyovodası olup fevt olan Mirço Voyvoda-oğlı Petri Voyvoda'ya hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp mezbûr baban mürd olduğın bildürüp inâyet recâ itmişsin. İmdi, baban Âstâne-i devlet-âşiyân'uma sadâkat ü ihlâs ile ubûdiyyet üzre olup dâ’imâ inâyetümle behre-mend idi. Hâliyâ hakkunda avâtıf-ı aliyye-i şâhânem zuhûra getürüp baban yirine seni vilâyet-i Eflâk'a voyvoda nasb idüp i‘lâmiyçün Südde-i sa‘âdet'ümde küçük emîr-i ahurum olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ali *zîde mecduhû* ta‘yîn olınup ve âdet üzre sancağun virgün dahı irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Varup i‘lâm itdükde, gönderilen sancak-ı hümâyûnum virgüyi alup dahı baban yirine vilâyet-i mezbûrda voyvoda olup hıfz [u] hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı ra‘iyyet bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık vâkı‘ olan hıdemâtda kemâl-i adâlet ve hüsn-i istikāmet üzre hıdmetde olup re‘âyâ vü berâyâ arasında tamâm adâlet ve hakk üzre olup emn ü emân-ı vilâyetde dakΩka fevt itmeyüp gaflet ile a‘dâdan ve sâ’ir ehl-i fesâddan memleket [ü] vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp muhtâc-ı arz olan umûrı yüce Âstâne'me i‘lâmdan hâlî olmayasın.

403 *Zeâmet mutasarrıfı Süleyman Bey'e: Bundan sonra ordu-yı hümâyûn için Bolu'dan koyun gönderilmemesine dair.*

Yazıldı.
Durdı Çavuş-oğlı ile İskender Çavuş'a gönderildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Dergâh-ı mu‘allâ'm müteferrikalarından olup ze‘âmet tasarruf iden Süleymân Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem ordu-yı hümâyûnum içün Bolı câniblerinden koyun gönderilmek emr olınmışdı. Hâliyâ koyuna ihtiyâc olmamağın **buyurdum ki:**

Varıcak, min-ba‘d koyun bâbında mukayyed olmayup göndermeyesin.

404 *Eflâk Voyvodası Petri'ye: Dersaadet'e tahsis edilen arpayı göndermesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Fâ'ik'a virildi.
Fî 5 Muharrem sene 967

Eflâk Voyvodası Petre Voyvoda'ya hüküm ki:

Bundan akdem mürd olan baban Mirço Voyvoda'ya Südde-i sa'âdet'üme gönderilmek emr olınan arpadan bâkΩ kalan arpayı dahı bî-kusûr gönderilmek emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp zikr olınan arpadan bâkΩ kalan arpayı bî-kusûr gönderesin ve yazup bildüresin.

405 *Eflâk Voyvodası Petri'ye: Dersaadet'e arpa bakıyyesinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Eflâk Voyvodası'na hüküm ki:

Bundan akdem baban Mirço Voyvoda, mahrûse-i İstanbul'a arpa göndermek emrüm olmış idi. Ba'zı irsâl olup ba'zı dahı henüz gelüp vâsıl olmamağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mukaddemâ vilâyet-i Eflâk'dan gönderilmesi fermân olınan arpanun bâkΩ ne mikdârı kalmış ise te'hîr itmeyüp cem' u tahsîl idüp gönderesin.

406 *Çernovi kadısına: Eflâk Voyvodası Petri'nin Rusçuk'daki evine ve eşyasına müdahale olunmaması hakkında.*

Yazıldı.

Çernovi kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Eflâk Voyvodası Petri, Südde-i sa'âdet'üme âdem gönderüp kasaba-i Ruscuk'da evleri olup öteden evlerine espâb ve ba'zı câriye ve âdemleri gelüp geçdükde, ümenâ ve âmiller dahl idüp espâbların karışdurup te'addî iderlerimiş. İmdi, **buyurdum ki:**

Anun gibi mezbûr voyvodanun eger espâb ve eger câriye ve eger âdemleri berü cânibe ve öte [cânibe] geçdükde aslâ vü kat'â ümenâ vü ummâlden ve sâ'irden bir ferdi dahl itdürmeyesin; dahl idenleri gereği gibi men' u def' idüp memnû' olmayanları isimleriyle yazup bildüresin.

407 *Erdel ve Macar vilâyetleri Kralı İstefan'a: Erdel'de toplanıp Eflâk'da fesat çıkarmak isteyen eşkiyânın haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Şücâ' Çavuş'a virildi.
Fî 8 Muharrem sene 967

Âdet üzre ser-â-ser kîse ve gümüş kozalak ile.

Vilâyet-i Erdel ve Macar Kralı İstefan Kral'a hükm-i şerîf yazıla ki:

Bundan akdem vilâyet-i Eflâk'dan fesâd ü şenâ‘at eyleyüp vilâyet-i Erdel'e varup eşirrâ vü eşkıyânun haklarından gelesin diyü emrüm olmış idi. Henüz dahı haklarından gelinmemek ile girü vilâyet-i Erdel'de cem‘iyyet idüp vilâyet-i Eflâk'a zarar u gezend kasdında idükleri istimâ‘ olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Âstâne-i devlet-âşiyân'uma olan vüfûr-i ihlâs ve fart-ı ihtisâsun muktezâsınca bu bâbda gereği gibi mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâdı her kande ise tetebbu‘ u tecessüs eyleyüp ele getürüp onat vechile haklarından gelüp anlardan ve gayrıdan vilâyet-i Eflâk'un kurâ vü nevâhîsine ve re‘âyâ vü berâyâsına zarar u gezend irişdürmeyüp baş[xvi] müfsidlerün başların atebe-i ulyâma gönderesin. Bulınan espâb ve emvâllerin alup zabt eyleyesin. Kadîmden Âstâne-i sa‘âdet-medâr'uma sadâkat ü istikāmet ile hıdmet idegelmiş yarar kulum olduğun ecilden vilâyet-i Erdel ve Macar'un cumhûr u umûrı[xvii] senün re’y-i sıyânetüne tefvîz olınmışdur. Bu husûsda dahı tamâm basîret üzre olup zikr olınan ehl-i fesâdı emr-i şerîfüm üzre ele getürüp haklarından gelinmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp ve şimdiye değin ne mikdâr ehl-i fesâd ele getürüp salb itdüğün ve hâliyâ dahı ne mikâr ele gelüp hakkından gelindüğin yazup bildürüp zikr olınan a‘dâdan vilâyet-i Erdel'de bir ferd komayup bir vechile haklarından gelesin ki, anlardan vilâyet-i Eflâk'a min-ba‘d te‘addî ve tecâvüz ihtimâli olmaya. vilâyet-i Erdel'i dahı onat vechile zabt u rabt eyleyüp re‘âyâ vü berâyâ emn ü emân ve refâhiyyet [ü] itmi’nân üzre olmaları bâbında mücidd ü merdâne olup gaflet ile bir mahalle zarar irgürmekden hazer idüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîha[yı] i‘lâmdan hâlî olmayasın ve Eflâk voyvodasiyle dahı yekdil [ü] yek-cihet olup, hüsn-i ittihâd [ü] ittifâk üzre olasın.

408 *Erdel ve Macar Kralı İstefan'a: Hizmet ve sadakatine binâen hil'at gönderildiğine ve Erdel ve Macar vilâyetlerini muhafazaya devam etmesine dair.*

Yazıldı.
Şücâ‘ Çavuş'a virildi.
Fî 8 Muharrem sene 967

Erdel-i Macar Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:

Hâliyâ Âstâne-i devlet-medâruma mektûbınuz vârid olup sâbıkā Solnok Begi olan Mahmûd *dâme izzuhû*'nun teftîşi içün hükm-i şerîf virildüğin ve baban ve senün hakkunda vâkı‘ olan inâyetlerümi ve atan mürd olduğın ve sana inâyet olınan Erdel-i Macar vilâyetlerinün saklanması husûsın ve sınur ahvâlin ve Ferenduş Kral'a ihsân olınan emân husûsın ve anlar tarafından vilâyetüne dahlden hâlî olmaduğın ve andan gayrı her ne bildürmiş isen alâ-vechi't-tafsîl pâye-i serîr-i âlem-masîrüme arz u takrîr olınup ilm-i şerîf-i husrevânem muhît u şâmil olmışdur. İmdi, baban Yanoş Kral Âstâne-i sa‘âdet'üme niçe müddet sadâkat ü ihlâs ile hıdmet idüp envâ‘-ı inâyetüme mukārin olup sonra senün hakkunda dahı envâ‘-ı merhamet ü şefekatüm zuhûr eyleyüp atan ocağından seni mahrûm itmeyüp vilâyet-i Erdel ve sâ’ir Macar vilâyetin sana inâyet eyleyüp sen dahı yarar istikāmet ile hıdmet ider kulumsun. Hâliyâ dahı hakkunda avâtıf-ı aliyye-i şâhânem bürûz idüp sana hil‘at-i hümâyûnum irsâl olınmışdur. Mâdâmki sadâkat [ü] ihlâs ve rıkkıyyet [ü] ihtisâs üzre vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr eyleyüp ve re‘âyâ vü berâyâ bâbında kemâl-i adâlet eyleyüp hıfz u hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı vilâyet ve refâhiyyet [ü] itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında mücidd ü merdâne olup câdde-i ubûdiyyet ü rıkkıyyetden udûl ü inhirâf göstermeyüp her zamân adl ü dâd [ve] rüşd [ü] sedâd üzre olup manzûr-ı nazar-ı şefekat-eserüm olmakdan hâlî olmayup envâ‘-ı inâyet-i mülûkâneme mukārin olursız. Eyle olsa **buyurdum ki:**

İhsân olınan hil‘at-i fâhire-i hümâyûnumı giyüp dahı kadîmden Âstâne-i sa‘âdet-âşiyân'uma olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsun muktezâsınca hıfz [u] hırâset-i memleket ve

savn [u] sıyânet-i ra‘iyyet bâbında envâ‘-ı ikdâm [ü] ihtimâm üzre olup a‘dâ tarafından dahı gaflet itmeyüp tamâm basîret üzre olup vilâyet-i Erdel taht-ı tasarrufunda ola. Sâ’ir Macar vilâyetlerine zarar u gezend irişdürmekden ziyâde ihtiyât ü ictinâb üzre olup mâdâmki Ferenduş Kral tarafından vilâyet-i Erdel'e ve sâ’ir yirlere ahde mugāyir dahl ü tecâvüz olmaya, hayduk harâmîleri dahı zabt olına, berü cânibden dahı anlarun memleket [ü] vilâyetlerine ve kılâ‘ u bikā‘larına ve re‘âyâsına kimesneyi dahl itdürmeyesiz. Ammâ gaflet dahı câ’iz değildür. Şöyle ki, anlar ahde mugāyir vaz‘ ideler, her ne tarîkla olursa mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ eyleyüp anlardan ve sâ’ir a‘dândan vilâyet ü memleketüne ve kurâ vü nevâhî ve kılâ‘ [u] bikā‘a zarar u gezend iriş-dürmeyüp muhtâc-ı arz olanı ve sâ’ir ol cevânibün ahvâl ü etvârın Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâmdan hâlî vü zâ’il olmayup ve bundan akdem vilâyet-i Erdel'den Budun'a zahîre irsâl olınmamak fermân olınup ol bâbda size hükm-i hümâyûnum irsâl olınmışdı. Ol senede müzâyaka olmağın irsâl olınmaduğın âdeminüz i‘lâm eyledi. İmdi, ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrerdür. Bu sene mümkin olduğı kadar irsâl eyleyesiz. Anun gibi atan mürd olmağla, begleründen ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyetden senden ba‘zı yüz çevirmek ihtimâli olup bâ‘is-i fitne olanları mecâl virmeyüp haklarından gelüp Budun ve Tımışvar beglerbegileri kullarum ile yek-dil [ü] yek-cihet olup anlara dahı senün cânibüne hâzır u nâzır olasız diyü emr olınmış[dur]. Ana göre mütenebbih olasız. Bu husûsı (?) Südde-i sa‘âdet'üme bildüresiz. Eflâk voyvodasiyle dahı yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittihâd ü ittifâk üzre olasız.

409 *Uşak kadısına: Karahisar yayaları sancağı beyi Mehmed'in namaz kılmadığı ve içki içtiğine dair haber üzerine tahkikat yapıp bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.

Uşak kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Kara-hisâr yayaları sancağı begi[xviii] olan Mehmed târik-i salât ve şârib-i hamr olup evi dahı mescid civârında olup halk cum‘a namâzında iken kendü meclis kurup fısk itdüği istimâ‘ olınmağın bu husûsun ma‘lûm olması lâzım olup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; mezkûrun ahvâli istimâ‘ olındığı gibi midür, nicedür? Vukø‘ı üzre yazup bildüresiz. Hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz itmekden hazer idesin.

410 *Anadolu beylerbeyine: Bolu'da Ali sipahi ile Nasuh'un elindeki sahte hükümleri kimlerin yazdığının tahkiki ve adı geçenlerin hapsi hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 12 Muharrem sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Bolı sancağında üç bin akça timara mutasarrıf olan Ali nâm sipâhî ve Nasûh nâm kimesneler yedinden hüküm vârid olup edâsında telbîs mülâhaza olınmağın Südde-i sa‘âdet'üme gönderildüğin bildürmişsin. İmdi, gönderdüğün hükümler telbîs olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, ol kimesneleri getürdüp hükümleri kim yazmışdur? Kendüleri mi yazmışdur, yohsa âhara mı yazdurmışlardur? Mezkûr sipâhîleri ve yazanları ele getürüp habs idüp arz idesin.

411 ***Saruhan, Menteşe ve Aydın kadılarına: Bazı kazalarda taaddi ve tecavüzlerde bulunan softalarla aynı durumdakilerin haklarından gelinmesine dair.***

Yazıldı.
Zehrimâr (?)-oğlı'nun âdemi Hasan'a virildi.
Fî 12 Muharrem sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e.
Bir sûreti Aydın Begi Mustafa Beg'e virilmek buyurılup yazıldı.
Yazıldı.

Saruhan ve Menteşe ve Aydın kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda sûhte ve sûhte nâmına ba‘zı ehl-i fesâd zuhûr idüp bir bir cem‘iyyet idüp yarağla bâzâra girüp cerr adına Müslimânlarun mâlların ve cebren oğulların ve gazaban koyunların alup ve ba‘zı devletlülerün evin basup kendülerin katl ü mecrûh idüp mâlların gāret itdüklerinden mâ‘adâ Menteşe sancağında yüz mikdâr ehl-i fesâda Fazlullâh ve Tosun Îsâ ve ماروه kazâsında Hacı Hızır-oğlı nâm kimesneler baş ve buğ olup Ayasuluğ ve Güzel-hisâr kazâlarında iki pâre köy basup üç dört oğulların alup ve mâlların gāret idüp te‘addî itdükleri istimâ‘ olınup zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürüp haklarından gelinmek içün zu‘amâdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Hamza *zîde mecduhû* ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle her kangınuzun taht-ı kazâsına dâhil olursa anun gibi cem‘iyyet ile yarağ u yasağ ile gezüp fesâd üzre olan sûhte tâ’ifesin ele getürmelü oldukda eger il-eri sürmek iledür ve eger gayrı tarîkıledür, her ne yüzden el virürse mu‘âvenet ü müzâheret idüp ol vechile yüriyen sûhte ve levend tâ’ifesin ele getürdüp da‘vâ-yı hakk ider kimesne varsa berâber idüp Şer‘ile teftîş idüp sâbit ü zâhir olan hukøkı sâhibine alıvirdükden sonra anun gibi cem‘iyyet üzre ele gelenleri mecâl virmeyüp haklarından gelüp ol cevânibi anlarun şerr u şûrlarından emîn idesiz. Bu bâbda ber birinüz bi'z-zât mukayyed olup ihmâlden hazer idesiz. Ammâ bu bahâne ile kendü hâlinde olanlara hilâf-ı Şer‘ dahl olınmakdan hazer idesiz. Anun gibi yarağ u yasağ ile cem‘iyyet idüp fesâd üzre ele gelenlerün haklarından gelüp himâyet itmeyesiz. Ne mikdâr ehl-i fesâd sûhte ele gelüp haklarından gelindüği ve haklarından gelinenlerün fesâd ü şenâ‘atleri ne idüğin yazup bildüresiz. Anun gibi cem‘iyyet üzre olanları il-eri ile ele getürmelü olduklarında muhârebe vü mukātele iderlerse ol hînde katl olanlarun hakları heder olup kātilden sü’âl olınmaya. Ana göre il-erinün ellerine temessük vireler. Ammâ tamâm basîret üzre olup vech-i meşrûh üzre cem‘iyyet ve fesâda mübâşir olmayanlara dahl ü tecâvüzden hazer ideler.

412 ***Âmid'e varıncaya kadarki yol üzerindeki kadılara: Diyarbekir'e gidecek olan Şeyh Abdullah Han'a müdahale olunmaması hakkında.***

Yazıldı.

Âmid'e varınca yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ dârende-i fermân (boşluk) kıdvetü's-sâlikîn umdetü't-tâlibîn Şeyh Abdullâh Hân *zîde takvâhu* ol cânibe revâne olup **buyurdum ki:**

Yolda ve izde ve menâzil ü merâhilde hilâf-ı Şer‘ kendüye ve âdemlerine kimesne dahl ü ta‘arruz itdürmeyüp ve davarlarına ulak ile irsâl olınanları tecâvüz itdürmeyesiz. Emîn ü sâlim varup vâsıl ola.

413 ***Kubad Paşa'ya: Şehzade Bâyezid'in durumunun tahkiki için adamlar gönderilmesi ve alınacak haberlerin bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Van çavuşlarından Hüseyin Çavuş'a virildi.
Fî 9 Muharrem sene 967
Nişânlu kâğıda.

Kubâd Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp öte cânibe firâr iden oğlumun ahvâlin ve haber içün bir nevbet âdem dahı gönderdüğün bildürmişsin. Her ne i'lâm itmişsen ma'lûm oldı. İmdi, bir nevbet değil sahîh haber alınmak içün ale't-tevâlî üç ve dört nevbet yarar âdemler gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp yarar ahvâle vâkıf sika ve mu'temedün-aleyh üç-dört nevbet müte'âkıben âdemler gönderüp dahı ahvâl ü etvârların ve fikr ü firâsetlerin ve bi'l-cümle evzâ' u etvârların tetebbu' u tecessüs idüp ma'lûm idinüp mütevâliyen atebe-i ulyâma i'lâmdan hâlî vü zâ'il olmayasın.

414 *Rodos beyine: Gönderilen suçluların küreğe konularak istihdam edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.

Rodos begine hüküm ki:

Anadolı cânibinde emr-i şerîfüm ile ehl-i fesâd teftîş olınup ba'zı kimesneler ele gelüp ehl-i fesâd oldukları sâbit ü zâhir olup sicill olınup sûret-i sicilleri ile Südde-i sa'âdet'üme gönderilmeğin esâmîsi defter olınup Rodos'da küreğe koşılup istihdâm olınmak içün sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûrları görderilen defter mûcebince yoklayup alup dahı küreğe koyup istihdâm eyleyüp emr-i şerîfüm olmadın ıtlâk itmeyesin. Mezkûrlar sonra yoklanup görilse gerekdür; şöyle ki emr-i şerîfüm olmadın zikr olınan mücrimden kimesne ıtlâk olınmış ola, netîcesi sana â'id olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup gereği gibi hıfz u zabt idüp emrüme muhâlif ıtlâk olınmakdan veyâ gaflet ile gaybet itdürilmekden ziyâde hazer eyleyesin.

415 *Akyazı kadısına: Adamının kolunu kıran Yörük Hayran'ın gönderilen çavuşa teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Nişânlu kâğıda.

Akyazı kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Van'dan ulak ile gelen âdeminün yürük tâ'ifesinden Hayrân nâm kimesne urup kolın sındurduklarına ba'zı kimesneler şehâdet itdüğin ve mezkûr gaybet itdüğin bildürmişsin. İmdi, mezkûrı her kande ise ele getürüp Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdî Çavuş *zîde kadruhû* vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup her kande ise ele getürüp kayd ü bend ile teslîm eyleyüp gönderesin.

416 *Semendire Beyi Balı Bey'e: Budin'e ait hazineyi götürmek için çiftliğinde olup olmadığını bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.
Nişânlu kâğıda yazılup Mûsâ Çavuş'a virildi.

Semendire Begi Bâlî Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ dahı Hasköy'de çiftlikde idüğün istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi bi'l-fi‘l çiftlikde isen hareket itmeyüp oturasın ki Budun'a irsâl olınacak hazîne vardur, sana irsâl olına; sen alup gidesin ve bi'l-fi‘l anda çiftlikde isen yazup bildüresin ki ana göre hazîne irsâl olına.

Yevmü's-sebt fî 12 Muharrem sene 967 [14.10.1559]

417 ***Rusçuk ve İskele eminine: Kral oğlu adamı ile gelen atların geçmesine müsaade olunması hakkında.***

Yazıldı.
Şücâ‘ Çavuş'a virildi.
Fî 12 Muharrem sene 967

Ruscuk ve İskele emînine hüküm ki:

Bundan akdem Kral-oğlı âdemlerinün ol cânibden gelmiş iki re’s bârgîr ile bu cânibden alınan dört re’s sakat atları ki üç re’si kır ve iki re’si torı ve bir re’si kara-torıdur, Memâlik-i mahrûse'den yarar at alup gitmek memnû‘dur diyü salıvirilmedüğin, âdemleri Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâm eylemeğin zikr olınan altı re’s bârgîr salıvirilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan altı re’s sakat atları salıviresin. Ammâ bu bahâne ile yarar at alup gitmekden ictinâb idesiz.

418 ***Varna kadısına: Keligra Hisarındaki Sarı Saltık Zâviyesi ışık tâifesinin Ehl-i Sünnetten olup olmadığının bildirilmesine dair.***

Yazıldı.
Za‘îm Mehmed Çelebî'nün-oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 10 Safer sene 967

Varna kādîsına hüküm ki:

Kasaba-i Balçık nâ’ibinün imzâsiyle Südde-i sa‘âdet'üme sûret-i sicil sunılup taht-ı kazâna tâbi‘ Keligra nâm hisârda vâkı‘ olan Sarı Saltuk zâviyesinde ışık tâ’ifesinden Mehmed nâm kimesne Şer‘-i Şerîfe ve dîn-i İslâm'a muhâlif ba‘zı kelimât itdüğin bildürmiş. İmdi, bundan akdem Memâlik-i mahrûse'me hükm-i şerîfüm gönderilüp anun gibi zâviyelerde Şer‘-i Şerîfe mugāyir ehl-i bid‘at olan ışık tâ’ifesin komayasın diyü buyurılmışdı. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsa mukayyed olup göresin; mezkûr ışığun arz olınduğı üzre Şer‘a muhâlif kelimât itdüği vâkı‘ midür, ne makøle kimesnedür? Andan gayrı zikr olınan zâviyede sâkin olanlar ehl-i bid‘at ışık tâ’ifesi midür, yohsa Ehl-i Sünnet cemâ‘at kendü hallerinde midür, nicedür? Yazup bildüresiz.

419 ***Samsun, Bafra, Sinop ve saire kadılarına: Lâdik kazasında kendilerini talebe gibi göstererek suç işleyen kimselerin ele geçirilmesine dair.***

Yazıldı.
Mezbûr Ahmed'e virildi.
Fî 14 Muharrem sene 967

Samsun ve Bafra ve Sinob ve Gedegra ve Kavak ve Ladik ve Canik kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Samsun kādîsı mektûb gönderüp Ladik kazâsından Çölmek dimekle ma‘rûf ehl-i fesâd nâmını sûhte nâmına takup yanınca yigirmi beş nefer eli tüfenglü ehl-i fesâda kendüsi baş olup Amâsiyye ile Canik arasında yüriyüp kiminün oğlanın çeküp ve ba‘zı kimesnelerden cebren akçasın ve espâbın alup hâliyâ Ladik öninde Boğaz nâm karye kurbinde ceng idüp dört nefer âdem katl idüp ve ba‘zı dahı mecrûh olup fesâd ü şenâ‘atinün nihâyeti olmaduğın bildürmeğün mezkûrı ve bile olan ehl-i fesâdı ele getürmek içün erbâb-ı timardan Ahmed ta‘yîn olınup sizün dahı mezkûrları ele getürmekde mu‘âvenet itmenüz emr idüp **buyurdum ki:**

Mezkûr hükm-i şerîfümle vardukda, zikr olınan ehl-i fesâd her kangınuzun taht-ı kazâsında bulınursa eger il-eri iledür ve gayrıdur, her ne tarîk ile mümkinse mezkûra gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret idüp ele getürmeğe ikdâm ü ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki, ele gelmekde inâd idüp muhârebe vü mukātele eyleyeler, haklarından gelüp ol muhârebede zikr olınan ehl-i fesâddan katl olınanlarun hakları kātilden sü’âl olınmayup heder ola. Ammâ bu bahâne ile kendü hallerinde olanlara dahl itmekden ziyâde hazer idüp ol tüfeng ile cem‘iyyet ile gezüp fesâd idenleri sa‘y idüp ele getüresiz ve ol başları olan ehl-i fesâd ele gelürse kayd ü bend ile mezbûr ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz. Hilâf-ı Şer‘-i Şerîf ve mugāyir-i emr-i münîf kimesneye iş olmakdan hazer eyleyesiz.

420 *Akdeniz yalılarındaki kadılara: İstanbul için rençber gemilerine narh üzere mahsul yükletilerek gönderilmesi ve kâfir gemilerine mahsul verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.

Akdeniz yalılarında [vâkı‘ olan] kādîlara [hüküm ki:]

Haliyâ mahrûse-i İstanbul'da terekeye nev‘an ihtiyâc olup taht-ı kazânuza tereke içün varan rencber gemilerine taht-ı kazânuzda tereke olan yirlerden ta‘allül itdürmeyüp narh-ı rûzî üzre akçaları ile tereke alıvirüp gemilerine tahmîl eyleyüp mahrûse-i mezbûreye gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi tereke almağa varan gemilere tereke olan yirlerden ta‘allül itdürmeyüp narh-ı rûzî üzre tereke alıvirüp dahı tahmîl eyleyüp mu‘accelen mahrûse-i İstanbul'a gönderesiz. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup emrüm üzre ber-vech-i isti‘câl taht-ı kazânuzda vâkı‘ olan iskelelerde olan gemileri eğlendürmeyüp vech-i meşrûh üzre tereke tahmîl eyleyüp ve her gemiye ne mikdâr tereke tahmîl olınup ve ne sefer üzre alınduğın yazup ve birer yarar âdem koyup bile gönderesin ki, terekeyi hârice alup gitmelü olmaya. Anun gibi taht-ı kazânuzda tereke almak içün kâfir gemisi gelmiş ise girift eyleyüp re’îslerin habs idüp arz eyleyesiz.

421 *Bursa sâbık Beyi İbrahim Bey'e: Tevcih olunan yaya tahriri hizmeti uyarınca şimdiye kadar yazılmayanların tahrir defterinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Piyâle Beg'e virildi.

Fî 13 Muharrem [sene 967]

Sâbıkā Burusa Begi olan İbrâhîm Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem sana yaya tahrîri fermân olınup Südde-i sa‘âdet'ümde defter kâtiblerinden kıdvet-i erbâb-ı kalem Piyâle *zîde kadruhû* kâtib ta‘yîn olınup ol bâbda hükm-i şerîf virilmiş idi. Hâliyâ kitâbeti fermân olınan yayalarun ba‘zı yazılup ba‘zını dahı tahrîr itmeyüp itmâma irişdürmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp emr-i sâbık üzere yazılmayanların dahı müşârün-ileyh ile tahrîr eyleyüp itmâma irişdürüp defterin mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; te’hîr itmeyesiz.

422

Bursa kadısına: Uşak kazasında Osman Çavuşla Pir Mehmed arasındaki dâva hakkında.

Yazıldı.
Osmân Çavuş'a virildi.
Fî 14 Muharrem sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Uşak kazâsında Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osmân Çavuş'un Pîr Mehmed ve ba‘zı kimesneler ile da‘vâları olup görilmek içün sana mufassal hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Ol bâbda tarafeynden ihzârı lâzım olanları yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına ve bi'l-cümle Şer‘ile ve kānûn ile buldurması lâzım olanlara buldurup dahı ol emr-i şerîfüm muktezâsınca hakk üzre görüp tarafeynden kazıyyede medhali olmayanları dahl itdürmeyüp her husûsı hemân Şer‘ile husamâ muvâcehesinde görüp hâricden medhali olmayanları dahl itdürmeyesiz.

423

Zeâmet tasarruf eden Hamza'ya: Menteşe ve Saruhan sancaklarındaki softa taifesinin haklarından gelmesine dair.

Yazıldı.
Defter kâtiblerinden Mustafa Çelebî'ye virildi.
Fî 14 Muharrem sene 967

Ze‘âmet tasarruf iden Hamza'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîf virilüp Aydın ve Menteşe ve Saruhan sancaklarında zuhûr iden sûhtelerün haklarından gelesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Tire kādîsı Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp zikr olınan sancaklarda sûhte tâ’ifesinün cem‘iyyet ile fesâd üzre oldukların bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp zikr olınan sancaklara varup dahı sana virilen mufassal emrüm üzre ahvâllerin görüp ehl-i fesâdun haklarından gelüp ol cevânibi anlarun şerrinden emîn idesiz.

[Yev]mü'l-isneyn fî 13 Muharrem sene 967 [15.10.1559]

424

Kırkkilise beyi ile Hasköy ve Kızılağaç kadılarına: Hasköy köylerindeki suçluların ele geçirilip haklarında şeriate göre lâzım gelen muamelenin ifasına dair.

Yazıldı.
Ahmed'e virildi.

Fî yevm-i mezbûr

Kırk-kilise sancağı begine Kırk-kilise ve Hasköy ve Kızıl-ağaç kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ sen ki Hasköy kādîsısın, Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp ba'zı kurâda fesâd ü şenâ'at olup ehl-i fesâdı meclis-i Şer'a ihzâr için memleket voyvodası irsâl olındukda inkıyâd itmeyüp serbest veyâ vakf toprağında oluruz diyü ta'allül idüp bu sebeb ile ehl-i fesâdun haklarından gelinmemekle fesâdları ziyâde olur diyü arz eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, siz ki kādîlarsız, bu bâbda onat vechile mukayyed olup anun gibi ba'zı kimesneler fesâd ü şenâ'atde bulınup meclis-i Şer'a huzûrı lâzım olup voyvoda ve yâhûd kādî tarafından âdem varup taleb itdükde anun gibi evkāf zâbitleri ve yâhûd serbest timarları olanlar mâni' olursa men' eyleyüp ehl-i fesâdı ele getürüp Şer'ile ahvâlin görüp Şer'ile lâzım geleni icrâ idüp inâd idenleri yazup bildüresiz.

425 *Silivri, Çorlu, Rodosçuk ve Gelibolu kadılarına: Gelen gemilere zahire yükletilip gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 14 Muharrem sene 967

Silivri ve Çorlı [ve] Rodoscuk [ve] Gelibolı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da zahîre bâbında müzâyaka olup ve taht-ı kazânuzda vakı' olan iskelelere tereke için varan gemileri eğlendürmeyüp akçaları ile bulınan yirden narh-ı rûzî üzre gemicilerine alıvirüp dahı mu'accelen gemilerine tahmîl itdürüp göndermek için Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İskender *zîde kadruhû* ta'yîn olınup **buyurdum ki:**

Bu bâbda her birinüz mukayyed olup taht-ı kazânuzda vâkı' olan iskelelere gelen gemileri eğlendürmeyüp taht-ı kazânuzda bulınan yirden ta'allül itdürmeyüp akçaları ile narh-ı rûzî üzre tereke alıvirüp gemilerine tahmîl eyleyüp içine ol cânibde olan müsellem tâ'ifesinden çeribaşlarına yarar mu'temedün-aleyh olanlardan ta'yîn itdürüp her gemiye bir iki âdem koyup ve her gemiye ne mikdâr tereke tahmîl olınup ve ne sefer üzre alındığın bile yazup defter eyleyüp defteri ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesiz ve bile koşup gönderdüğün müsellemlere gereği gibi tenbîh eyleyesiz ki, âhar yire alup gitmekden ziyâde hazer idüp doğru mahrûse-i mezbûreye getürüp teslîm eyleye ve taht-ı kazânuzda kimesnede der-anbâr olmış tereke varsa, anı dahı hârice bey' itdürmeyüp mahrûse-i İstanbul için varan gemilere emr üzre alıvirüp gönderesiz. Anun gibi taht-ı kazânuzda tereke için kâfir gemisi gelmişse girift eyleyüp re'îsin habs eyleyüp arz eyleyesiz.

426 *Cezâyir beylerbeyine: Deryaya mahsul verilmesi yasak olduğundan mahsul ile rast geldiği gemileri Dersaadet'e göndermesi hakkında.*

Yazıldı.
Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 19 Muharrem sene 967

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem yalılarda vâkı' olan kuzâta ahkâm-ı şerîfe gönderilüp deryâda ve küffâr-ı hâksâra tereke virdürmeyesin diyü tenbîh olınmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup hâliyâ dahı ol bâbda mü'ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp te'kîd olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı mukayyed olup anun gibi deryâda tereke ile gemiye râst gelürsen her kimün olursa olsun mecâl virmeyüp girift eyleyüp Südde-i

sa‘âdet'üme getüresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup fermân-ı hümâyûnuma mugāyir deryâda tereke ile ele gelen gemileri emrüm üzre girift eyleyüp kimesneye himâyet itmeyesin.

427 *Akdeniz yalılarındaki kadılara: İstanbul için hükümle gelen gemilerden başkasına mahsul verdirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 16 Muharrem sene 967

Akdeniz yalılarında vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Bundan akdem size niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup deryâda ve küffâr-ı hâksâra taht-ı kazânuzdan tereke virdü[r]meyesiz diyü emrüm olmış idi. Ol fermân-ı şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün hükm-i şerîfümle varan gemilerden gayrı kimesneye taht-ı kazânuzdan tereke virdürmeyüp gereği gibi zabt eyleyesiz. Şöyle ki, tereke almağa küffâr-ı hâksâr gemileri dahı gelmişse her kimün olursa mecâl virmeyüp girift eyleyüp re’îslerin habs eyleyüp arz eyleyesiz ve hükm-i hümâyûnumla mahrûse-i mezbûre içün tereke almağa varan gemilere dahı tereke tahmîl olındığından sonra hisâr-erenlerinden ve gayrıdan yarar âdemler koyup ve emr üzre her gemiye ne mikdâr tereke tahmîl olınup ve ne sefer üzre alındığın yazup arz idesin ve koşduğun âdemlere gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki terekeyi gayrı yire ve deryâda küffâr-ı hâksâra virdürmekden ziyâde hazer idüp, mahrûse-i İstanbul'a getürüp teslîm eyleye ve teslîm itdüğine temessük ala. Şöyle ki, birinüzün taht-ı kazâsından emr ile İstanbul içün varan gemilerden gayrıya tereke virile ve yâhûd deryâda küffâr-ı hâksâra virile ve yâhûd kefere gemisi gelüp taht-ı kazânuzdan tereke alup girift idüp arz eylemeyesiz, azl ile iktifâ olınmayup mu‘âkab olmanuz mukarrer bilüp ana göre basîret üzre olup fermân-ı hümâyûnuma mugāyir iş itmekden hazer idesiz. Ve bu hükm-i şerîfüm ne tarihde varup ne vechile tehyi’e ve tedârük itdüğünüz çavuş-ı mezbûr ile bildüresiz.

427/a

Yazıldı.
Bir sûreti Keşan, İpsala, İnöz, Ferecik, Gümülcine ve Zihne ve Karasu-yenicesi ve Kavala kādîlarına.
Sinân Çavuş'a virildi.
Fî 19 Muharrem sene 967

428 *Kocaeli sancağını kitabet eden Muslihiddin'e: Bazı kazalarda sipahilere hasıl yazılan ve reâyâya satılması menfaatli görülen çiftliklerin miktariyle kıymetlerinin bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Mustafa'ya virildi.
Fî 15 Muharrem [sene 967]

Koca-ili sancağın kitâbet iden Mevlânâ Muslihuddîn'e hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Koca-ili vilâyetinde Kandırı ve Şili ve Gekbuze kazalarında ba'zı çiftlikler[e] ellişer ve yüzer ve yüz ellişer akça resm ta'yîn olınup sipâhîlere hâsıl yazılup tasarruf olınur imiş. Hâliyâ ol çiftlikler re'âyâya satılup akçası mîrî içün kabz olınup reâyâdan hâsıl olan öşr ta'yîn olınan rüsûmdan ziyâde olmak mukarrer olup ve re'âyâ[ya] satılup alınmasına rağbet iderler diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, ol çiftlikler ne mikdârdur ve bey' olınduğı takdîrde ne mikdâr akça olur, aslı ve tafsîli üzre yazup arz eyleyesiz.

429 *Boğaz hisarları dizdarlarına: Mahsul yüküyle taşraya giden gemilerin boğazdan geçirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.

Boğaz-hisârları dizdârlarına hüküm ki:

Hâliyâ Boğaz'dan tereke ile gemi geçürmemek emr idüp, **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından İskender *zîde kadruhû* vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup gelen-giden gemileri tecessüs eyleyüp, anun gibi tereke ile taşra gemi giderse her kimün gemisi olursa olsun mecâl virmeyüp, içine kifâyet mikdârı yarar hisâr-eri koyup mahrûse-i İstanbul'a gönderesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre her birinüz gaflet ile Boğaz'dan taşra tereke ile gemi geçüp gitmekden ziyâde hazer idesiz. Şöyle ki istimâ' olına, netîcesi size â'id olur, bilmiş olasız.

[Yev]mü's-sülâsâ fi 14 [Muharrem] sene 967 [16.10.1559]

430 *Semendire beyine: Budin'e gönderilen hazinenin emin ve selâmetle ulaştırılmasının temin edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Te'hîr olına diyü buyurıldı.

Semendire begine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'm yaya-başılarından Mûsâ *zîde kadruhû* ile Budun'a hazîne irsâl olmışdur. Buyurdum [ki]:

Vardukda, sancağun sipâhîlerinün yararlarından yüz nefer sipâhî ta'yîn eyleyüp alay-begilerine koşup hazîne ile bile irsâl eyleyesin ki hazîneyi emîn ü sâlim iletüp Budun'da beglerbegiye teslîm ideler ve irsâl itdüğün alay-begine ve sâ'ir sipâhîlere gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, menâzil ü merâhilde ve gicelerde ve gündüzlerde ve mahûf u muhâtara olan mevâzı'da onat vechile hıfz u hırâset eyleyüp bekleyüp zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idesiz. Sonra kimsenenün özri makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre basîret üzre olup gaflet itmeyeler ve sana hazîneyi te'hîr idesin diyü hüküm gönderilmişdi. Te'hîr itmeyüp sancağuna varasız.

431 ***Müteferrika Ferhad'a: Şehzade Bâyezid'in Bursa'ya götürülecek iç halkı mikdarının bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Müteferrika Ferhâd Aga'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana oğlum Bâyezîd'ün iç-halkın mahrûse-i Burusa'ya getüresin diyü emrüm olmış idi. İmdi, müşârün-ileyhin iç-halkı ne mikdâr neferdür ve aşcıları ve kapucıları ve baltacıları ve sâ'ir taşrada olan huddâmları ne mikdârdur? Ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Ferhâd *zîde kadruhû* vardukda, müşârün-ileyhün iç-halkı ne mikdâr olup ve taşra kapucıları ve aşcıları ve baltacıları ve sâ'ir huddâmları ne mikdârsa yazup defter eyleyüp Südde-i sa'âdet'üme bildüresiz ve sen anda durup sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa amel idesiz ve Amâsiyye'den Burusa'ya gelince ne mikdâr nesne harc olmışdur, anı dahı yazup bildüresiz.

[Yev]mü'l-hamîs fî 16 Muharrem sene 967 [18.10.1559]

432 ***Haydar Paşa'ya: Dubrovnikli'nin akça meselesi için İstanbul'a gelen Mahmud Emin'in hizmetkârlarından Hüsrev ve Bâlî ile zimmi Nikola ve Hüseyin'in ele geçirilip gönderilmesine dair.***

Yazıldı.
Armudcı-zâde'ye virildi.
Fî 19 Muharrem sene 967

Haydar Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Dubrovniklü'nün akçası husûsı içün Südde-i sa'âdet'üme gönderilen Mahmûd Emîn'nün hıdmetkârlarından Husrev ve BâkΩ nâm kimesne ile ve Nikola nâm zimmî ve Hüseyin nâm hisâr-eri ele gelüp gönderile diyü defe'âtle hükm-i şerîf görderilmişdi. Hâliyâ mezkûrlar Magrib'e gitdiler diyü bildürmişsiz. İmdi, mezkûrlarun ele gelmeleri ehemm-i mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Varıcak, te'hîr itmeyüp emrüm mûcebince zikr olınan kimesneyi tetebbu' idüp her ne tarîkla olursa ele getürüp dahı yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu'âllâ'ma gönderesiz. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur. Gereği gibi mukayyed olup her ne vechile mümkin ise ele getürüp göndermek bâbında dakΩka fevt itmeyesiz.

433 ***Karasi beyine ve Edremid kadısına: Eşkiyâ taifesinin başı olduğu anlaşılan Hacı Ahmed'e gerekenin yapılması ve diğer eşkiyânın da yakalanıp hapsedilmeleri hakkında.***

Yazıldı.
Nâzır-ı Emvâl Kemal Efendi'nün âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî 17 Muharrem [sene 967]
arz idüp arzun üzerine kendü hattı ile buyurıldı diyü işâret itmişdür.
Kādî-askere virildi.
Fî 19 muharrem [sene 967]
Bir hüküm dahı Balıkesrî [ve] Ezine kādîlarına yazıldı. Mezkûr Hacı Ahmed'ün arz olınduğı üzre yatak olup harâmîlerle mu'âmelesi olduğı Şer'ile sâbit olur ise emr-i sâbık mûcebince siyâset idesin ve illâ habs idüp, arz idesin diyü

Kādî-asker Efendi'den bu vechile yazıla diyü tezkire gelmişdür.

Karesi begine ve Nâzır-ı Emvâl olup Edremid Kādîsı olan Kemal'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp Beg ve Karesi ve Biga sancaklarında vâkı' olan harâmîlerün ve yataklarınun teftîşi fermân olınup nefs-i Balıkesr'de Hacı İshâk mahallesi'nde sâkin olan Hacı Ahmed nâm kimesne kuttâ'-ı tarîk tâ'ifesine serdâr olup Çırpan-oğlı nâm sûhtenün yatağı ve mezbûr Hacı Ahmed'ün-oğlı İbrâhîm, mezkûr sûhtenün yoldaşı idüğin a'yân-ı memleketden cemm-i gafîr Müslimânlar şehâdetleriyle sâbit oldukda mezbûr Hacı Ahmed merkøm Çırpan-oğlı kendünin evine gelüp gitdüğin ve oğlı İbrâhîm yoldaşı olup niçe fesâd itdüklerine ve Rûm-ili'nden yigirmi bin nakd akça ve espâb ve emred ve oğlan getürdüklerine ikrâr ü i'tirâf kılup harâmîler tâ'ifesi ile mu'âmelesi olduğı meşhûr u müte'âref olup hırsuzlarun ve yataklarun haklarından gelinmez ise Müslimânlar terk-i diyâr eylemek lâzım gelüp, merkøm Hacı Ahmed'ün siyâset olınmasın murâd itdüklerin bildürmişsiz. İmdi, **buyurdum ki:**

Mezbûr Hacı Ahmed'e siyâset itdürüp ve sâ'ir harâmîlerden dahı ele gelmiş varsa ıtlâk itmeyüp ve anlardan gayrı yoldaşların dahı ele getürmeğe sa'y eyleyesiz.

434 *Sirem Beyi Bayram Bey'e: Tahrir ettiği Sirem sancağının mufassal defterinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Budun beglerbegisinün âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 21 Muharremü'l-harâm [sene 967]

Sirem Begi Bayrâm Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ müceddeden tahrîr itdüğün Sirem sancağınun mufassalınun bir sûretin Südde-i sa'âdet'üme gönderüp beglerbegine irsâl olıncak bir sûretin dahı henüz tamâm yazdurup göndermemişsin. İmdi, tahrîr itdüğün Sirem sancağınun mufassal defterinün bir sûretin dahı ta'cîlen yazdurup, tekmîl idüp dahı mühürleyüp Budun beglerbegisine irsâl idesin.

435 *Trabzon'dan İstanbul'a kadar yol üzerindeki kadılara: Hâssa doğanlarıyla İstanbul'a gelecek olan Trabzon Alay Beyi Hamza'ya müdahale ettirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Hüseyin'e virildi
Fî 19 Muharrem sene 967

Trabzon'dan mahrûse-i İstanbul'a gelince yol üzerinde vâkı' olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ Trabzon alay-begisi kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hamza *zîde kadruhû*'da hâssa doğanlar olup Südde-i sa'âdet'üme göndermelü oldukda yolda ve izde dahl olınmamak bâbında hükm-i şerîf taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Anun gibi müşârün-ileyh irsâl itdüği doğanlara kimesneyi dahl itdürmeyesiz ki getürüp Südde-i sa'âdet'üme teslîm eyleye.

436 *Mısır beylerbeyine: Ebülgarip adlı mukâtaa mültezimine bazı mukâtaaların ne suretle ihale edildiğine dair izahat verilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Mısr beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Ebü'l-Garîb Tubeylî nâm kimesne Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl gönderüp mahrûse-i mezbûrede iltizâm itdüği asel ve bıttîh ve funduku'd-decâc ve sâ’ir ana müte‘allık olan mukāta‘aları on kîse ziyâde ile alup bundan sâbık olanlar noksânla iken girü otuz beş kîse bâkΩleri olup müteveffâ Mehmed Paşa zamânına gelince iltizâm üzre haklaşup ba‘dehû Mehmed Paşa *"Mukāta‘alar ziyâdeye mütehammildür, ziyâde ider âdem vardur"* diyü sekiz kîse ziyâde ile kabûl eyle diyü teklîf idüp bu dahı kabûl itmeyüp gitmiş iken kabûl itdi. Haberüm yoğiken mukāta‘a defterine kayd itdürmiş; ma‘a-hâzâ vilâyet-i mezbûrede bunun gibi bir kimesne bir mukāta‘ayı ziyâde itmelü oldukda beglerbegi ve nâzır-ı emvâl huzûrında ziyâde idüp kabûlleri oldukdan sonra mukāta‘acı ile dîvân kādîsiyle şehir kādîsına gönderilüp anda dahı i‘tirâf eyleyüp tescîl olınup yarar kefîlleri alınup ba‘dehû mukāta‘a buna virildi diyü şehâdet nidâ olınugelüp benüm ahvâlüm bu minvâl üzre olmış değil iken mücerred hilâf-ı âdet, mukāta‘a defterinde mukayyeddür diyü benden sekiz kîse akça taleb olınur diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresin; fi'l-vâkı‘ bunun emsâli mukāta‘alar ziyâde oldukda, kazıyye arz eyledüği gibi olıgelmiş midür? Zikr olınan mukāta‘a dahı buna ol vechile mi virilmişdür, yohsa hemân defterde mukayyed mi olmışdır; tescîl olınmamış mıdur, nicedür? Vukø‘ı üzre yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-cum‘a fî 17 Muharrem sene 967 [19.10.1559]

437 ***Selânik beyine: İstanbul zahiresi için emir ile gelen gemilerden başkasına mahsul verilmemesine dair.***

Yazıldı.
Nardalı Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 17 Muharrem [sene 967]

Selânik begine hüküm ki:

Bundan akdem niçe def‘a yalılarda vâkı‘ olan kuzâta ahkâm-ı şerîfe gönderilüp deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virmekden ziyâde hazer idesin diyü emr olınup ol emr-i hümâyûnum mukarrer olup hâliyâ dahı mü’ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp gereği gibi tenbîh ü te’kîd olınup anun gibi tereke almağa gelmiş kefere gemisi var ise re’îsin habs idüp tereke ile gemiyi girift idesin diyü emr olınmışdur. **Buyurdum ki:**

437/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Karlı-ili Begi Mahmûd Beg'e.

Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı dâ’imâ mukayyed olup taht-ı livânda olan yalılara yarar âdemler ta‘yîn eyleyüp yoklatdurup mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün emr ile varan gemilerden gayrı bir ferde tereke aldurmayup ve anun gibi yalılarda tereke almağa gelmiş ve almış kefere gemisi bulınursa ve her kimün olursa olsun mecâl virmeyüp girift eyleyüp re’îsin habs idüp arz eyleyesin ve kādîlara dahı onat vechile tehdîd ü te’kîd eyleyesin ki dâ’imâ fermân-ı şerîfümün icrâsında dakΩka fevt itmeyüp emre mugāyir deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmekden ziyâde hazer ideler. Şöyle ki, sonra istimâ‘ olına, azl ile konılmayup mu‘âteb ü mu‘âkab olmak mukarrerdür. Ana göre gaflet itmeyüp her biri basîret üzre olalar.

437/ b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Ağriboz Begi Hasan Beg'e.

437/ c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti İnebahtı Begi Turahan Beg'e.

437/ d-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Mora Begi Osmân Şâh Beg'e.

[Yev]mü's-sebt fî 18 Muharremi'l-harâm sene 967 [20.10.1559]

438 *Hamideli Beyi Mustafa Bey'e: Sancak'daki eşkiyâ taifelerinin ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Murâd'a virildi.
Fî 10 Safer sene 967

Hamîd-ili Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ sancağunda sûhte ve gurbet tâ'ifesinün hareketi olup fesâd üzre oldukları istimâ' olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp mu'accelen yüriyüp sancağuna varup eger sûhte tâ'ifesidür ve eger gurbet [ve] sâ'ir hırsuz harâmîdür ele getürüp Şer'ile haklarından gelüp fesâd ü şenâ'atlerin vilâyetden def' u ref' eyleyüp, muhtâc-ı arz olanı Südde-i sa'âdet'üme yazup bildüresin.

439 *Kapudan Piyale Paşa'ya: Gönüllü reislerden Deve Hoca'nın deryada ve diğer bir kaç reisin de Girid ve Kıbrıs taraflarında fesat ve şenaatleri haber verildiğinden, bunların Dersaadet'e getirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 19 Muharrem sene 967

Kapudan Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Gönüllü re'îslerden Deve Hoca Venediklünün deryâda zeyt yağıyla memlû gemilere râst gelüp alup te'addî eyledüği istimâ' olınup ve Südde-i sa'âdet'ümde olan Venedik baylosı dahı Dergâh-ı mu'allâ'ma âdem gönderüp Körfös beglerinden kendüye mektûb gelüp dört aydan berü mezkûr Deve Hoca deryâda bir kaç Venedik gemisine râst gelüp gark idüp içinde bulınan Venedik re'âyâsın kadunaya urup ve Domine Gokartim nâm re'îsin elli fuçılık bir gemisi içinde on üç fuçı zeyt yağıyla ve Karanceşko nâm re'îsün kırk fuçı zeyt yağıyla Marcilyana gemisin ve yigirmi dört fuçı zeyt yağıyla iki gemilerin dahı alup ve ağaç ile memlû bir gemilerin dahı alup içinde olan espâbların Preveze'de bey' itmişlerdür diyü i'lâm eyledüklerin bildürmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, mezkûr Deve Hoca'yı getürdüp Venediklünün ol mikdâr gemilerin alup içinde bulınan espâbın bey' idüp Venedik re'âyâsın kadunaya urduğı vâkı' ise Venediklüden alduğı gemileri ve içlerinde olan zeyt yağın ne mikdâr ise cümlesin mühürleyüp bir yirde emânet koyup ve bey' olınan yağların dahı kimlere bey' itmişdür? Yalılarda tefahhus itdürüp kime bey' itmiş ise akçasın cem' idüp mühürleyüp ve mezkûr Deve Hoca'yı Südde-i sa'âdet'üme geldüğünde bile getüresin ve andan mâ'adâ Kolak Re'îs ve Yûnus Re'îs ve bir Küreklü Re'îs sekiz aydan berü Girid ve Kıbrus adaları taraflarında niçe Venedik gemilerin alup

ahâlîsin esîr idüp fesâd ü şenâ‘at eyledüklerin mezkûr baylos i‘lâm itmeğin zikr olınan re’îsleri dahı Âstâne-i sa‘âdet'üme bile getüresin.

440 *Diyarbekir beylerbeyine: Ergani Beyi Şah Mehmed Bey'in berat ve tezkire resimlerinden borcunun alınıp gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sinân Kethudâ'ya virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Ergani Begi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâh Mehmed *dâme izzuhû'*ya sâbıkā iki def‘a Ane sancağı ve iki def‘a Musul sancağı ve iki def‘a Harîreyn sancağı ve iki def‘a Rûmî sancağı tevcih olınup tezkire ve berâtları resmleri ki cümle on dört bin akça olur, henüz alınmayup zimmetinde olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan sancaklarun berât ve tezkireleri resimlerin taleb eyleyüp bî-kusûr alup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

441 *İznik ve Gölpazarı kadılarına: İznik'den Akhisar'a giden yol üzerinde adam öldüren Karamanlı Hasan hakkında iyice tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker arz idüp örf buyurıldı diyü arz üzre kayd olınmağın yazıldı ve mezbûr çavuşun âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 18 Muharrem sene 967

İznik ve Göl-bâzârı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ sen ki İznik kādîsısın, mezkûr Göl-bâzârı kādîsınun nâ’ibi Kemâl ile Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp nefs-i İznik'den Akhisâr'a giden tarîk-ı âmm üzerinde yoldaşlariyle maktûle olan Âyişe nâm hâtûn husûs-ı emr-i şerîf muktezâsınca Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* mübâşeretiyle teftîş olındukda ele giren Kara Mehmed ve Resûl nâm harâmîler bi't-tav‘ ve'r-rızâ mezbûre Âyişe Hâtûn ve yoldaşlarını katl ü gāret itdüklerin ikrâr eyledüklerinden sonra: *"Husûs-ı mezbûra delîl olan Karamanlu Hasan'dur"* didüklerinde mezbûr Karamanlu Hasan meclis-i Şer‘-i Şerîfe ihzâr olınup sü’âl olındukda inkâr ile cevâb virmeğin, ahvâli a‘yân-ı memleketden tefahhus olındukda Hacı Süleymân nâm kimesne: *"Burusa'ya giderken mezkûr Karamanlu Hasan üç mevzı‘da yoluma geldi"* diyü şekvâ idüp mezbûr Karamanlu Hasan'dan sü’âl olındukda zikr olınan yolcılarun yolı zâk (÷«,))olup mezbûrlardan bâc taleb idüp bir kebesin alup yine virdüm diyü cevâb virüp ve a‘yân-ı vilâyetün ulemâ ve sulehâsı mezbûr Karamanlu Hasan harâmîlere delîl olur ve yola iner ve yol keser harâmî işidürüz diyü haber virdüklerin arz itmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh çavuşum vardukda, mezkûr Karamanlu Hasan'ı onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp dahı örf-i ma‘rûf ile görüp, söyledüp yoldaşlarını ve şerîklerini ele getürmeğe dikkat-i tâm ve ihtimâm-ı tamâm eyleyüp dahı mezbûrı habs idüp ahvâlin ve zuhûra gelen kimesneleri vukû‘ı üzre ale't-tafsîl yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresiz.

[Yev]mü'l-ahad fî 19 Muharremü'l-harâm sene 967 [21.10.1559]]

442 *Müteferrikalardan Ferhad Ağa'ya: Şehzade Bâyezid'in iç halkını Bursa'ya getirdikten sonra yeni emri alınca İstanbul'a gelmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.

Müteferrikalardan Ferhâd Aga'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm gönderilüp emr üzre Burusa'ya geldükde anda durup tekrâr emrüm olmadın hareket itmeyesin diyü emrüm olmış idi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen gelüp Südde-i sa‘âdet'üme mülâkΩ olasın.

443 *Sakız beylerine: Kavala kaptanının leventlerden alıp Sakız adasında bıraktığı on sekiz oturaklı geminin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Tercemân Tomaka'ya virildi.
Fî 20 Muharrem sene 967

Sakız beglerine hüküm ki:

Hâliyâ Kavala kapudanı Anadolı yakasında İpsala Burnı'nda levendlerden alup Sakız adasında alıkoduğı on sekiz oturak gemi Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr itmeyüp zikr olınan gemiyi donadup kifâyet kadarı âdem ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

444 *Çeşme kadısına ve derya muhafazasında olan Mehmed'e: Çeşme'de Ali adlı âmili katleden levent ile Divane Bayram adlı levendin fırkatesinden esir alınan leventlerin mahallinde siyaset edilmesi; yalıların ve limanların korunmasına çalışılması hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 27 Muharrem sene 967

Çeşme kādîsına ve ol cânibde deryâ muhâfazası hıdmetinde olan Mehmed'e hüküm ki:

Hâliyâ sen ki Çeşme kādîsısın, Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Solhisâr'dan Ali nâm âmilün otuz nefer fırkate levendleri evin basup mezbûr âmili katl idüp mâl ü espâbın gāret eyleyüp ve sâ’ir niçe fesâd itdüklerin ve sen ki Mehmed'sin, Dîvâne Bayrâm nâm levendün fırkatesin basup on nefer levendin alup ve bâkΩsi deryâya dökilüp ba‘zı helâk ve ba‘zı necât bulup ve sâ’irleri dahı ele gelmek üzredür diyü bildürmişsin. İmdi, ol cevânibün hıfz u hırâseti mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Ele gelen levendleri mecâl virmeyüp, mahallinde siyâset eyleyüp ve bâkΩ firâr idenleri dahı her ne tarîkla olursa buldurup arz eyleyüp, min-ba‘d dahı ol cevânibde vâkı‘ olan yalıları ve limanları ve sâ‘ir levend ve korsan gelicek mahalleri gereği gibi tetebbu‘ u tecessüs idüp levend ve sâ’ir korsandan nevâhî vü kurâya ve re‘âyâya zarar u gezend irişdürmeyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp muhtâc-ı arz olanı bildürüp ve ol levendler husûsında emr-i şerîfüm yirine varduğın bildüresiz.

445 *Rumeli beylerbeyine: Vezir Ali Paşa'nın Hasları Zâbiti Hürrem'i İstanbul'a gelirken ellerinden kaçıran sipahilerin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem düstûr-ı mükerrem vezîrüm Ali Paşa *dâmet me'âlîhi'*nün Mora'da olan hâsları zâbiti Hurrem Voyvoda mahsûli ile İstanbul'a gelürken Çatalca'dan Palatimona'ya gelince zâyi' olmağın İnebahtı sancağı Begi Turahan *zîde izzuhû* ile Yenişehir ve Çatalca kādîlarına ol yirleri tetebbu' u tecessüs eyleyesiz diyü irsâl olınmışdı. Hâliyâ mezbûrlar Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb ve sûret-i sicil gönderüp Temür-hisâr cânibinden Âdem Beg dimekle ma'rûf bir sipâhî harâmî inmişdür diyü haber virilüp mezbûrun yatağı ve durağı Çatalca'ya tâbi' İdris-obası nâm karyeden Oruç-oğlı Mehmed'dür ve sâ'ir yoldaşları kazâ'-i mezbûrda Ulaslı nâm karyeden Mehmed b. Mürüvvet Voyvoda ve Durak ve mezbûr Mehmed'ün Hasan nâm hıdmetkârıdur ve Serciler nâm karyeden Dîvâne Hasan ve Takyeci Hasan ve Fenar'a tâbi' Cum'a-bâzârı'ndan Hamza Bâlî ve Köse Şa'bân ve Dîvâne Ahmed nâm kimesnelerdür, Mahall-i hâdisede olan karye halkı haber virüp mezbûrlardan Köse Şa'bân ve Durak ele girüp ve mezkûr Mehmed b. Mürüvvet Voyvoda ve Mehmed b. Oruç ve Dîvâne Hasan ve Hamza Bâlî ve Dîvâne Ahmed nâm kimesneler sipâhî olmağın sefere gitmiş bulınup ve mezkûr Mehmed'ün hıdmetkârı dahı sefere bile gitmişdür diyü arz itmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, te'hîr eylemeyüp mezbûrdan sipâhîleri her kandeyse buldurup yarar âdeme koşup Südde-i sa'âdet'üme gönderesiz ki husûs-ı mezbûr, ber-mûceb-i Şer'-i kavîm görülüp fasl olına.

446 *İnebahtı Beyi Turhan Bey'e: Aynı hâdise faillerinin buldurulup hapsedilmesi hakkında.*

Yazıldı.

İnebahtı Begi Turahan Beg'e ve Yeni-şehir ve Çatalca kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb ve sûret-i sicil gönderüp düstûr-ı mükerrem vezîrüm Ali Paşa *edâma'llâhü me'âliyehu*'nun Mora'da olan hâsları akçasiyle gelürken Çatalca ile Palatimona arasında nâbedîd olan Hurrem nâm voyvodasınun ahvâlini teftîş eylemek içün size irsâl olınan hükm-i şerîfüm muktezâsınca teftîşe şürû' mahall-i hâdisenün etrâfında olan kurâdan on üç pâre karyeler halkı Temür-hisâr cânibinden Âdem Beg dimekle ma'rûf bir harâmî sipâhî ol zamânda bu diyâra gelmiş idi. Bu fesâdı yoldaşlariyle ol itmişdür. Çatalca kazâsında İdris-obası nâm karyeden Oruç-oğlı Mehmed ile kazâ'-i mezbûrda Ulaslı nâm karyeden Mehmed b. Mürüvvet Voyvoda ve Durak ve mezbûr Mehmed'ün hıdmetkârı Hasan ve Serciler nâm karyeden Dîvâne Hasan ve Takyeci Hasan ve Fenar'a tâbi' Cum'a-bâzârı'ndan Hamza Bâlî ve Köse Şa'bân ve Dîvâne Ahmed nâm kimesneler yatakları ve duraklarıdur, zuhûra getürilsün. Sâbit olmazsa mes'ûl olalum diyü haber virdüklerin ve sâ'ir yoldaşları gaybet itdüklerin i'lâm eylemişsin. İmdi, mezbûrûn sipâhîleri gönderesiz diyü beglerbegiye hükm-i şerîfüm irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda mazınna vü müttehem olanlar eger arzınuzda mastûr olanlardur ve eger âhar kimesnelerdür, her kimler ise bi-hasebi'ş-Şer'i'ş-Şerîf ve'l-kānûn buldurması lâzım olanlara teklîf eyleyüp, buldurup getürdüp, habs eyleyüp vukø'ı üzre yazup Südde-i sa'âdet'üme arz idesiz ve habs olanları dahı ıtlâk itmeyesiz, onat vechile zabt eyleyesiz.

447 ***İnegöl kadısına: Domaniç kadısının hasta olup evinde bulunduğu haberinin doğru olup olmadığının bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.

İnegöl kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Domaniç kādîsı on aydan berü kādîlığında olmayup, hasta olup evine gitdüği istimâ‘ olındı. İmdi, **buyurdum ki:**

Bu husûsı onat vechile tetebbu‘ idüp göresiz. Mezkûr kādî ne zamândan berü kādîlığından gitmişdür ve ne sebeb ile gitmişdür? Tamâm ma‘lûm idinüp vukø‘ı üzre yazup Dergâh-ı mu‘allâ'ma bildüresin.

448 ***Bursa kadısına: Bursa'dan Dellâl Mustafa'nın taş gemisine koşulmasının sebebinin bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Mezbûr Dellâl Mustafa'nun karındaşı Mehmed'e virildi.
Fî 24 Muharremü'l-harâm [sene 967]

Burusa kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Burusa'da dellâl olup taş gemisine koşılan Mustafa'nun cerîmesi ne olup ne vechile müseccel olduğı ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûrun cerîmesi nedür, sicillâta ne vechile kayd olınmışdur? Sıhhati üzre sûretin ihrâc idüp dahı mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü'l erbi‘â fî 23 Muharrem sene 967 [25.10.1559]

449 ***Müteferrika Ferhad Ağa'ya: Bursa'ya gelen Şehzade Bâyezid'in iç halkından işlerinde kalacakları alıkoyup, diğerlerinin alâkalarının kesilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Yayadadur.

Müteferrika Ferhâd Aga'ya hüküm ki:

Bundan akdem oğlum Bâyezîd'ün iç-halkı ile gelen huddâmdan ba‘zı alıkonılup ba‘zına icâzet virile diyü defter gönderilmiş idi. Ol emrüm mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Bekir *zîde kadruhû* vardukda, ol defterde alıkonılması fermân olınanları koyup bâkΩsine icâzet viresin ki her biri bir tarafa gideler ve sen dahı gelesin diyü emrüm olmış idi. Tekrâr emrüm varınca

sen dahı girü anda durasın. Bu bâbda mukayyed olup ol defterde ta‘yîn olınanlardan ziyâde âdem alıkomayup dağıdasın.

450 *Bursa kadısına: Bunlardan işlerine son verilenlerin her birinin birer tarafa gitmelerinin tenbih edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.

Burusa kādîsına hüküm ki:

Oğlum Bâyezîd'ün mahrûse-i Burusa'ya gelen iç-halkı yanında kalacak huddâm ta‘yîn olınup bâkΩsine icâzet virilmek emr olınup bundan sâbık defteri gönderilmiş idi. Hâliyâ hıdmet içün ta‘yîn olınan kimesnelerden gayrısına icâzet virilmek içün Dergâh-ı mu‘allâ'm müteferrikalarından Ferhâd *zîde mecduhû*'ya hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Bekir *zîde kadruhû* vardukda, emrüm üzre icâzet virilen tâ’ifeye tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki her biri bir tarafa çıkup gideler.

451 *Balıkesir kadısına: Tırhala kazasından Kamer adlı kadını dağa kaçırıp fesat ve şekâvetlere cür'et eden leventler hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker arz idüp, emr arz üzerinde kendü hattıyla mukayyeddür.
Kemâl Efendi âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Balıkesrî ve Ezine kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Balya kādîsı olan Mevlânā Mehmed mektûb gönderüp Tarhala kazâsına tâbi‘ Bakır-obası nâm mevzı‘dan Kamer nâm hâtûnı üç yıldan mütecâvizdür ki levend tâ’ifesi çeküp Balya kazâsına getürüp kazâ’-i mezbûrda ve Edremid ve İvrindi ve Manyas kādîlıklarında vâkı‘ olan derbendlerde ve yataklarun evlerinde durup niçe fesâdlar olınurken hâliyâ Balya kazâsına tâbi‘ Akbaş nâm karyede sâkin Hızır nâm kimesnenün taht-ı tasarrufında bulınup, ihzâr-ı Şer‘ olınup sü’âl olındukda, ikisi bile cevâb virüp, mezkûre Kamer Hâtûn'ı Biga sancağı sipâhîleri sefer-i hümâyûnuma müteveccih oldukları gice karye-i mezkûrede mütemekkin Mustafa nâm sipâhî er vekîli ve İbrâhîm nâm sipâhî avret vekîli olup dört nefer kimesneler mehirlerinde Akbaş-oğlı Mehmed nâm sipâhî, ma‘rifet-i kādî ve nâ’ib olmadın akd-i nikâh itdiler, hattâ imâma teklîf itdiler. Hâkim: *"Ma‘rifetsüz itmezin"* didi didüklerinde mezbûre hâtûndan levendler ile gezdüği istifsâr olındukda kazâ’-i Balya'dan otuz neferden mütecâviz kimesneler ile ve Edremid ve İvrindi ve Manyas kazâlarından müddet-i medîd dağlar başında ve yataklar evlerinde durup gezüp gâh ev basup bu kulağuz olup gâh levendün bir fırkasından bir zümresi dahı mukātele vü muhârebe ile çeküp gitdüğin ve niçe def‘a köylerde bulınup girü levende kendüsi koşılduğın ve bi'l-fi‘l nikâh da‘vâsın iden mezbûr Hızır ve karındaşı Mahmûd ile kable'n-nikâh altı aydan mütecâviz dağ başlarında tenhâ yüriyüp fesâd itdüklerin tav‘an ikrâr idüp mezbûr Mehmed sipâhînün oğlı vekîl-i mezkûr İbrâhîm sipâhî ve timar yemeyen âhar oğlı Bostan dahı fesâd üzre oldukları ecilden mahzâ taht-ı nikâhda bulınsun diyü kendü re’yleriyle bu makøle vaz‘ idüp ve mezbûrdan sipâhîlerün ve ba‘zı oğlanlarınun ve müte‘allikātlarınun vilâyet içinde fitne vü fesâd ile şöhretleri olup eyle olsa, sâbıkā nikâh husûsiyçün ve hâliyâ ehl-i fesâd kazıyyesi içün vârid olan emirler muktezâsınca mezbûr Hızır ve şâhidler ve yarar kefîllere virildüğin arz itmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Varıcak, husûs-ı mezbûrı siz dahı teftîş idüp arz olındığı gibi ise yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin.

452 *Çorum sancağı beyine: Günden güne mikdar ve şekâvetleri artan softaların ele geçirilerek muhakeme olunması ve haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Durdı Çavuş-oğlı ile Merdî İskender Çavuş'a gönderildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Çorum sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Amâsiyye kādîsı mektûb gönderüp sûhte adına ba‘zı levendler bir, iki, üç yıldan berü iki bölük olup Osmancık ve Merzifon ve Ladik ve Gümüş kasabalarında ve nevâhîsinde ba‘zı kimesnelerün evlâdına dahl idüp ve zekât ve sadaka diyü ba‘zı kimesnelerden cebren akça alup te‘addî eyledüklerin ve Ladik cânibinde Çopî nâm hâssa Kürdlerün obaların basup üç âdemlerin katl idüp ve altı-yedi neferin pâreleyüp ve sâbıkā Osmancık derbendinde istihdâm içün gönderilen Hasan nâm kimesneyi soyup ve sâ’ir silâhlarından gayrı tüfengleri olup vardukça ziyâde olup kuvvetlenmek üzre olup fesâddan hâlî olmadukların arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi taht-ı hükûmetünde cem‘iyyet ile yarağ u yasağla gezüp fesâd üzre olan sûhte ve levend tâ’ifesin eger il-eri sürmekledür ve eger gayrı tarîkladur her ne yüzden elvirürse ikdâm ü ihtimâm eyleyüp ol vechile yüriyen sûhte ve levend tâ’ifesin ele getürüp ve mezkûrlardan da‘vâ-yı hakk ider kimesne varsa husamâsiyle berâber idüp Şer‘ile teftîş idüp sâbit ü zâhir olan hukøkı ashâbına alıvirdükden sonra anun gibi cem‘iyyet üzre ele gelenleri mecâl virmeyüp haklarından gelüp ol cevânibi anlarun şerr u şûrlarından emîn idesiz. Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden ve bu bahâne ile kendü hâlinde olanlara hilâf-ı Şer‘ dahl olınmakdan hazer idesiz ve anun gibi yarağ u yasağla cem‘iyyet idüp fesâd üzre ele gelenlerün haklarından gelüp himâyet itmeyesiz ve ne mikdâr ehl-i fesâd sûhte ve levend ele gelüp haklarından gelindüği ve haklarından gelinenlerün fesâd ü şenâ‘atleri ne idüğün yazup ve cem‘iyyet üzre olanları il-eri ile ele getürmelü olduklarında muhârebe vü mukātele iderlerse ol hînde katl olınanlarun demleri heder olup kātilden sü’âl olınmaya. Ana göre il-erinün ellerine temessük viresiz. Ammâ tamâm basîret üzre olup vech-i meşrûh üzre cem‘iyyet ve fesâda mübâşir olmayanlara dahl ü tecâvüz[d]en hazer eyleyesiz.

452/a-

Yazıldı.

Bu dahı bir sûreti dahı Amâsiyye Begi Sinân Beg'e.

453 *Akyazı kadısına: Akyazı köylerinde eşkiyâlık eden talebelerin ele geçirilerek Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Durdı Çavuş-oğlı ile Merdî İskender Çavuş'a gönderildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Akyazı kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda mehâyif teftîşinde olan Mevlânâ Hüsâm *zîdet fezâ’ilühû* mektûb

gönderüp taht-ı kazâna tâbi‘ Karaca-oğlı nâm karyeden Abdî-oğlı Yûsuf ve Sarı ve nefs-i Handek'den Resûl ve Dâvûd-oğlı Yûsuf nâm sûhteler belde yolcı basup âdem katl idüp mâ-meleklerin alup ve mezbûr Abdî-oğlı ve Resûl, İbrâhîm nâm sûhteyi katl idüp ve Şeyhler nâm karyeden Karacan-oğlı Ca‘fer nâm sûhte bâzâr yirinde bir sûhteyi katl idüp ve Kösem b. Bâyezîd ve Pîrî b. Niyâz ve Şemsî nâm levendler sârıklar olup hîn-i teftîşde ele gelmeyüp gaybet itmişlerdür diyü bildürüp mezbûrlarun ele gelmeleri ehemm-i mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâdı hufyeten tetebbu’ u tecessüs idüp yataklandurup her ne tarîkla mümkin ü mutasavver ise ele getürüp dahı muhkem kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz. Husûs-ı mezbûra ihmâl ü müsâhele itmeyüp mezbûrları bi-eyyi tarîkın-kân ele getürmek bâbında onat vechile ikdâm ü ihtimâm üzre olasız.

454 *Şile kadısına: Şekâvet eden Köse İbrahim adlı talebinin ele geçirilip Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Şili kādîsına hüküm ki:

Müşârün-ileyh mektûb gönderüp Ak-ova'dan Köse İbrâhîm nâm sûhte Kandırı kazâsından ba‘zı sûhtelerle Akyazı kazâsına tâbi‘ Hacı Velî nâm kimesnenün evin basup ayağından asup cebr ile bir mikdâr mâlın alup hîn-i teftîşde gaybet itdüğin bildürüp mezbûrların ele gelmeleri ehemm-i mühim-mâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâdı hufyeten tetebbu‘ idüp yataklandurup her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp dahı muhkem kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz. Husûs-ı mezbûra ihmâl ü müsâhele itmeyüp mezkûrları bi-eyyi tarîkın-kân ele getürmek bâbında onat vechile ikdâm ü ihtimâm üzre olasız.

455 *Göynük kadısına: Ev basarak kız kaçıran levent taifesinin ele geçirilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Göynik kādîsına hüküm ki:

Müşârün-ileyh mektûb gönderüp Yürükler nâm karyeden Kara Boyacı-oğlı Mustafa nâm levend bir kaç levend ile Şa‘bân nâm kimesnenün evin basup cebren hâtûn çeküp bir hafta koyuvirmeyüp envâ‘-ı hakāretler itdiler diyü mezbûr Şa‘bân şikâyet idüp ve cem‘-i kesîr dahı hırsuz u harâmîdür diyü şehâdet idüp ve Alan nâm karyeden Mengen-oğulları Ahmed ve Mahmûd nâm sûhteler kız ve oğlan çeküp ve Kaya-dili'nden Yağlu Kayış dimekle ma‘rûf Kara Mehmed b. Tursun nâm levend bir kimesneyi çalup kolın düşürüp dahı gayrı fesâdınun nihâyeti olmayup hîn-i teftîşde ele gelmeyüp gaybet eyledüklerin bildürüp mezbûrlarun ele gelmeleri ehemm-i mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda da’imâ mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâdı hufyeten tetebbu‘ idüp yataklandurup her ne tarîk ile mümkin ü mutasevver ise ele getürüp dahı muhkem kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ele getürmek bâbında onat vechile ikdâm ü ihtimâm eyleyesiz.

456 *Aynı hususta ve diğer bazı eşkiyânın yakalanması hakkında hüküm yazıldığına dair kayıt.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı.

Kandırı kādîsına müşârün-ileyh mektûb gönderüp taht-ı kazânda Şeyh Bahâ'eddîn Gaybî-oğlı dimekle ma'rûf Bıyıklu Tâceddîn ve Teberrük nâm sûhteler Şili kazasından Köse İbrâhîm nâm sûhte ile kazâ'-i Akyazı'ya tâbi' Hacı Velî nâm kimesnenün evin basup ayağından asup cebr ile bir mikdâr mâlın alup hîn-i teftîşde ele girmeyüp gaybet eyledüğin.

457 *Anadolu beylerbeyine: Şark tarafından gelerek cami halılarını çalan ve ev basan, eşkiyânın tenkilleri hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Kütâhya kādîsı mektûb gönderüp şark cânibinden yigirmi-otuz nefer gurbeter gelüp Sakalar nâm karyede olan câmi'-i şerîfün gice ile yigirmi ve otuz aded kaliçelerin alup ve Çaka-sazı kurbinde Burusa'dan gelür bir kârbân basup Habîb nâm tâcirün elli beş bin nakd akçasın ve kırk bin akçalık kumaşın aldukların ve telef-i nefs olmak ihtimâlinden kimesne varmayup bu makøle fesâd üzre oldukların arz itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup zikr olınan gurbetleri her kande ise ele getürüp anun gibi yarağlarile gezüp fesâd idenleri mecâl virmeyüp haklarından gelüp ve beglerbegiliğüne müte'allık olan beglere dahı gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki her biri sancaklarında anun gibi gurbet tâ'ifesin gezdürmeyüp ele getürüp Şer' u kānûn ile haklarından gelüp vilâyeti anlarun şerr u şûrlarından tathîr ü pâk eyleyesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olan re'âyâya dahl olınmayup gurbet tâ'ifesinün haklarından geldüresiz. Mezkûr Habîb'ün gāret itdükleri akçasın zuhûra getürüp ne mikdâr akçası zuhûra gelürse girift idüp, aynı ile defter eyleyüp arz eyleyesin ve emre mugāyir kimesne yukaru cânibe göçmüş (?), alup getüre.

458 *Van beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in ve diğer tarafın ahvalinden haber alıp bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana bir-iki def'a hükm-i hümâyûnum gönderilüp oğlum Bâyezîd'ün ve öte cânibün vâkı' olan ahvâllerin mütevâliyen i'lâmdan hâlî olmayasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ haylî müddetdür ol cânibe müte'allık ne mektûb ve ne âdemün geldi. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dâ'imâ ol cânibe mu'accelen mu'temedün-aleyh yarar âdemler gönderüp dahı vâkıf olduğun ahbârı müte'âkıben i'lâmdan hâlî olmayup ve şimdiye değin her ne ma'lûmun olmışsa alâ-vechi't-tafsîl yazup bildürüp dahı ba'de'l-yevm dahı eger oğlum Bâyezîd'ün ve eger ol cânibün ahvâl ü etvârların ve fikr [ü] firâsetlerin ve bi'l-cümle mecmû'-ı ahvâllerin ber-vech-i isti'câl birbiri ardınca eğlendürmeyüp yazup bildüresin. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandur. Ana göre mukayyed olup ale't-te'âkub ve't-tevâlî

keyfiyyet-i hâllerin muttasıl bildürmekden hâlî olmayasız.

[Yev]mü's-sebt fî 26 Muharrem sene 967 28.10.1559]

459 ***Karaman beylerbeyine: Aksaray kazasının AK-in köyü ile Gelsin köyü halkı arasındaki yurt ve mer'a münâzaasından dolayı alâkalı bazı kimselerin durumlarının araştırılmasına dair.***

Yazıldı.
Arz getüren İç-il nâm karyeden Mehmed'e virildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Karaman Beglerbegisi Ferhâd'a hüküm ki:

Hâliyâ Aksarây kādîsı Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûra tâbi‘ Ak-in nâm karye cemâ‘ati ile Gelgin nâm karye halkınun yurt ve mer‘â husûsında nizâ‘ları olup, birkaç def‘a ahkâm-ı şerîfe virilüp teftîş olup huccet-i Şer‘iyye virilüp mirâren men‘ olup itâ‘at-i Şer‘ itmedüklerin kādî-i sâbık Mevlânã Abdüllatîf arz idüp tekrâr hükm-i şerîf virilüp teftîş olınup mezbûr Gelgin-boğazı cemâ‘atin habs idüp arz eyleyesin diyü fermân olınmağın, mahall-i nizâ‘a varup mezbûr Gelgin cemâ‘atinden Ahmed ve Evhad ve Halîl kimesnelere ve gayrılarına nâ’ibü'ş-Şer‘ ile muhzır-başı gönderilüp Şer‘a da‘vet eyledüklerinde aslâ iltifât itmeyüp, bundan akdem üç kādî arz eyledi, yine kādir oldılar. Dördincisi sen arz eyleye diyü men‘ oldukları yire konup: *"Kalkun"* dinildükde: *"Bunda külliyyen helâk oluruz"* diyü ellerine yarakların alup âlet-i harb ile fitne vü fesâda mübâşeret eyleyüp itâ‘at-i Şer‘ itmedüklerin arz itmeğin **buyurdum ki:**

Bi'z-zât mahall-i hâdiseye varup göresin; şöyle ki, kādî-i mezbûr arz itdüği husûslar sâbit ü zâhir olursa zikr olınan Ahmed ve Evhad ve Halîl nâm kimesneleri küreğe komağiçün Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderüp bâkΩsin dahı habs idüp ahvâllerin vukø‘ı üzre arz eyleyesin.

460 ***Sinan Paşa'ya: Sancağına gelip muhafazayla meşgul olması hakkında.***

Yazıldı.
Mezbûr Paşa'nun âdemi Gazanfer'e virildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ gelüp sancağunun hıfz u hırâsetinde olmak emr eyleyüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emr-i şerîfüm üzre gelüp sancağuna gidüp hıfz u hırâsetinde olasız.

461 ***Çirmen beyine: Görevini yapmak üzere derhal Varna'ya gitmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hızır Beg'ün âdemi Avcı'ya virildi.
Fî 26 Muharrem sene 967

Çirmen begine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp mukaddemâ Varna kazâsına varılması fermân

olınup ârıza vâkı‘ olmağla varılmadığın bildürmişsin. İmdi, husûs-ı mezbûr mühimdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, mahall-i me’mûra varup emr-i sâbıkum muktezâsınca görilmesi fermân olınan husûsı göresin.

462 *Rumeli beylerbeyine: Folça Kalesi'nden Markalıç Kalesi'ne ihraç olunan yirmi üç neferden emr-i şerife muhalif olanların gediğinin verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Dizdâr İlyâs Beg'e virildi.
Fî 27 Muharrem sene 967

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:

Delvine Sancağı Begi kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Mehmed *zide izzuhû* Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp mukeddemâ livâ’-i mezbûrda müceddeden binâ olınan Markaliç kal‘ası'na ta‘yîn olınan neferlerden yigirmi üç gedük livâ’-i Yanya'da olan Folça kal‘ası'ndan emr ile ifrâz olınup niçe müddet istihdâm olınmışiken, hâliyâ Folça Dizdârı olan Sefer ol gedüklerün ba‘zı hilâf-ı emr girü Folça kal‘ası'na redd eyleyüp tebdîl itdürüp Markaliç kal‘ası berr u bahrden mahûfdur, âdeme şiddet-i ihtiyâç vardur diyü arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; vâkı‘ ise mukeddemâ emrile Folça kal‘ası'ndan Markaliç kal‘ası'na ihrâc olınan yigirmi üç neferden emr-i şerîfe mugāyir u muhâlif ol dizdâr arz ile kimesnenün gedüğini virmeyüp kabûl eylemeyesiz.

[Yev]mü'l-isneyn fî 28 Muharrem sene 967 [30.10.1559]

463 *Dulkadirli beylerbeyine: Basra için yapılacak gemilere Maraş dağlarından kereste kestirilmesine dair.*

Yazıldı.
Mezbûr beglerbeginün kethudâsına virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Dulkādirlü beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Basra mühimmâtı içün binâsı fermân olınan gemilere ağaç ve kereste lâzım olmağın Mar‘aş dağlarından kesilmek içün neccâr ve ba‘zı ehl-i vukøf gönderilüp ve ne mikdâr ağaç ve kereste lâzım olduğı defter olınup gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, gönderilen defter mûcebince lâzım olan ağaç ve keresteyi kesdürüp itmâma irişdürmek bâbında gereği gibi mu‘âvenet eyleyüp dakΩka fevt itmeyesiz. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup ber-vech-i isti‘câl kesdürmek bâbında ihtimâm eyleyesiz.

464 *Bursa kadısına ve Hâssa Harç Emini ve Subaşı Kubad'a: Bursa eteklerinde kilise basıp adam öldürenlere gereken muamelenin yapılması ve ele geçen leventlerin Dersaadet'e gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Sipâhî-oğlanlarından Burusa'da Ases-başı olan Mustafa'ya virildi.
Fî selh-i Muharrem sene 967

Burusa kādîsına ve Hâssa Harc Emîni ve Sübaşı olan Kubâd'a hüküm ki:

Hâliyâ sen ki kādîsın, Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûr[e] zeylinde ba‘zı eşkıyâ gice ile bir kilise basup kefereden bir er ve bir avret katl idüp espâbların gāret idüp irte gicesi Kiremidci mahallesi'nden dahı bir ev basup bir kimesneyi mecrûh itdükde ev sâhibleri feryâd idüp ehl-i mahalle âgâh olup gelürken zikr olınan eşkıyâ firâr idüp, sabâh sübaşı ile tefahhus itdükde mezbûrlardan bir Arab ve üç nefer Arnavud ele getürilüp kıssa istifsâr olındukda ikrâr idüp: *"Biz yedi kimesne idük; kiliseyi basup ol eri ve avreti biz katl itdük"* didüklerinde üçine siyâset olınup biri habs olınup sâ’irleri tecessüs olmak üzredür. Ammâ şehirde bu makøle müfsidlerün cemî‘îsinde Arnavud tâ’ifesi bile bulınup kimi yatak ve kimi şerîk olup her fesâdda müşâreketleri olup ahâlî-i şehirden niçe ulemâ vü sulehâ ve gayrı gelüp tâ’ife-i mezbûre şehirden ihrâc olmayınca fitne def‘ olmaz didüklerin arz eyleyüp ol firâr idenlerün kefîlleri olduğı dahı mahrûse-i mezbûr[e] za‘îmi arz itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, ol mahbûsa dahı örf itdürüp ikrârı ne ise bildürüp ve sâ’ir gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve ol kefîl olanlara teklîf idüp her ne tarîk ile olursa buldurup getürdüp ahvâllerin görüp Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildürüp ve bundan sâbık öte cânibe Arnavud levend kâfir geçmeye diyü tenbîh ve yasak olınmışdı. Zikr olınan Arnavud tâ’ifesinden ol emirden sonra ol cânibe geçmiş levend Arnavudları cem‘ eyleyüp kayd [ü] bend ile yarar âdemler ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp ve beheri ne târîhde geçüp ve ne mahalden geçüp kim geçürdüğün yazup bildüresiz. Ammâ ol emirden mukaddem geçüp yirlü ve yurdlu olup kendü hâllerinde olanlara dahl olınmaya.

465 *Rumeli kadılarına: Fesat ve şenaat üzere olup firar eden bazı zimmilerin yakalanmasına dair.*

Yazıldı.
Boğdan voyvodasınun âdemi Hıristo'ya virildi.
Fî 28 Muharrem sene 967

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:

Boğdan voyvodası âdem gönderüp hâliyâ vilâyet-i Boğdan'dan Yorla (?) ve Yanol (?) ve Mihail ve Barafak (?) ve Kirila (?) ve Mahadzak (?) ve Polur (?) ve Yaran (?) ve Dimitri nâm zimmîler fesâd ü şenâ‘at üzre olup firâr itdüklerin bildürüp huzûrları lâzımdur diyü i‘lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Zikr olınan kefere her kangınuzun taht-ı kazâsında bulınursa hükm-i şerîfümle müşârün-ileyhün âdemleri vardukda, teslîm eyleyesiz. Ammâ bu bahâne ile zikr olınan kefereden gayrıya dahl itdürmeyesiz.

466 *Eflâk voyvodasına: Vilâyetin muhafazası hususunda vakit geçirilmemesi ve halkın emniyet ve refahlarının temin olunması hakkında.*

Yazıldı.
Voyvodanun âdemine virildi.
Fî 28 Muharrem sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Âstâne-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Mehmed Çavuş yedinden hükm-i şerîf vârid olup baban yiri sana ihsân olınduğın ve vilâyet-i Eflâk'un sadâkat ü ihlâs üzre hıfz u hırâsetinde olduğun ve Ungurus vilâyetinden vilâyet-i Eflâk'a mazarrat u hasâret kasdına gelen ehl-i fesâd münhezim ü makhûr oldukların i‘lâm eylemişsin. Her ne ki bildürmişsen ale't-tafsîl ma‘lûm oldı. İmdi, **buyurdum ki:**

Varıcak, kemâ-kân vilâyet-i mezbûrenün hıfz u hırâseti ve zabt u sıyâneti husûsında dakΩka fevt itmeyüp ehl-i fesâd ü şenâ‘atden zarar u gezend irişdürmeyüp re‘âyâ vü berâyânun refâhiyyet ü istirâhatleri bâbında ikdâm ü ihtimâm zuhûra getüresin ve lâzımü'l-

arz olan ahvâli Âsitâne-i sa‘âdet'üme arz u i‘lâm eyleyesiz.

467 *Gelibolu kadısına: Muhafaza hizmetindeki İskender'in İstanbul'a gelmesi ve yerine Mes'ud Çavuş'un muhafaza hizmetinde bulunması hakkında.*

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 28 Muharrem sene 967

Gelibolı kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân çavuşum İskender *zîde kadruhû* muhâfaza hıdmetiyçün ol cânibe irsâl olınmışdı. Hâliyâ mezkûr, Südde-i sa‘âdet'üme gelmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, mesfûr çavuşa tenbîh eyleyesin ki, Südde-i sa‘âdet'üme gelüp gide ve kadîmü'l-eyyâmdan ol boğazdan gemiler ne vechile işleyügelmiş ise, girü olvechile işleyüp olıgelene mugāyir kimesne dahl ü ta‘arruz itmeye.

468 *Bursa kadısına: Osman Çavuş ile bazı kimseler arasındaki ihtilâfa ve Osman Çavuş'un duyulan halleri hakkında tahkikat yapılarak bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Te’hîr olınmak buyurıldı.

Burusa kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Osmân Çavuş ile Mehmed nâm âmilün ve sâ’irün mâ-beynlerinde vâkı‘ olan husûmetlerini görmek içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mehmed, ile sana mufassal hükm-i şerîf gönderilmişdi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup mezbûr Osmân'dan dahı şimdiye değin ol cevânibde mübâşir olduğı mâddelerde ba‘zı kimesneye te‘addîsi olduğı istimâ‘ olınmağın çavuşluk ve timarı alınup anun dahı teftîş olınmasın emr eyleyüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr Osmân ol cevânibde mübâşir olduğı husûslarda ve gayrıda her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderse bir def‘a Şer‘ile fasl olınmış olmayup ve on beş yıl geçmeyen kazıyyelerini husamâ muvâcehesinde tamâm dikkat ü ihtimâm ile ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş eyleyüp göresin; üzerine sâbit olan hukøkı ashâbına alıvirdükden sonra nenün gibi husûslar sabit olduğını ve ne mikdâr kimesneye hak alıvirildüğini ve vâkı‘ olan zulm ü te‘addîsi ne idüğini mufassal u meşrûh hakΩkati ile yazup arz idesin. Hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup hîç bir cânibe meyl eylemeyesin.

469 *Kızılağaç kadısına: Veled-i Doğan karyesinden hapsedilen bazı zimmilerin suçlarının bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sübaşıya virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Kızıl-ağaç kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazâna tâbi‘ Veled-i Doğan nâm karyeden Yorgi ve Kiryakos ve Yorgi İsto nâm zimmîler bundan akdem cerîme isnâdiyle Südde-i sa‘âdet'üme gönderilüp küreğe konılmışdı. Mezbûrlarun ne cerîme içün gönderildüği ma‘lûm olmayup bilinmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak göresin; mezkûrlarun cerîmeleri nedür, ne husûs içün gönderilmişdür, yanunda olan sicillâta ne vechile kayd olınmışdur? Sıhhati üzre sicilleri sûretin ihrâc idüp dahı mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

Eger sicille kayd olmış değilse de niçün irsâl olındukların bildüresin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 29 Muharrem sene 966 [967] [31.10.1559]

470 ***Eflâk Voyvadası Petri'ye: İbrâil'e arpa getiren gemiler yerlerine götürülürken Eflâk yakasında kaldıklarından bunların Niğbolu'ya gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Eflâk voyvodası Petri Voyvoda'ya hüküm ki:

Hâliyâ Hırsova kādîsı ve dizdârı mektûb gönderüp Brayıl nâm iskeleye emr ile arpa getüren mîrî gemiler mahalline göndermek içün mürd olan baban Mirço Voyvoda'ya emr-i şerîfüm gönderilmeğin, mezbûr dahı zikr olınan mîrî gemileri Eflâk keferesiyle donadup Niğebolı cânibine gönderüp gemileri sürüp alup giderken kâfirler Mirço'nun mürd olduğın istimâ‘ itdüklerinde, gemilerün elli bir pâresin Hırsova mukabelesinde Eflâk'a tâbi‘ Salta-Boğazı dimekle ma‘rûf boğazda koyup ve on pâresin Kaloç (?) nâm iskelede koyup ve bir pâre gemiyi dahı zikr olınan iki mahallin arasında koyup gemilerün sürüp alup giden kâfirler külliyyen dağılup kaçup gemilerde bir kâfir kalmayup şimdi gemiler Eflâk yakasında tenhâ bir muhâlif yirde yaturlar. Eger Tuna taşarsa gemilere küllî ziyân olur diyü bildürmişler. İmdi, husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle çavuşum Mehmed *zîde kadruhû* vardukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp kifâyet mikdârı âdemler tedârük eyleyüp mu‘accelen gönderüp zikr olınan gemileri emr-i sâbık üzre Niğebolı cânibine gönderüp teslîm idesin. Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyetün muktezâsınca bu bâbda gereği gibi mukayyed olup zikr olınan gemilere lâzım olan eger kürekcidür, eger sâ’iridür, her neyse mu‘accelen tedârük idüp mahalline îsâl idüp gemilerine ve arpaya zarar u ziyân irgürmeyesin.

471 ***Üsküp kadısına: Buhara elçilerinden Seyyid'e sahte mürûrnâme yazan Üsküpte Sarı İmam'ın ele geçirilip İstanbul'a gönderilmesine dair.***

Yazıldı.
Sübaşıya virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Üsküb kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Selânik Kādîsı Mevlânā Ali mektûb gönderüp tüccâr a‘cemlerinden seyyid sûretinde Mehmed nâm kimesne Yahûdî tâ’ifesinden hâneden hâneye kendüye birer akça cem‘ itmek içün hükm-i şerîf üslûbında mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe bir mürûr-nâme îrâd idüp ve mürûr itdüği kendünün ikrâriyle sâbit olup, kim yazdı diyü sü’âl olındukda mahmiyye-i Üsküb'de Tahte'l-kal‘a kurbinde İhtiman mahallesi'nde Sarı İmâm dimekle ma‘rûf kimesne dört sikke altunum alup yazıvirdi didüğin arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Mezkûr imâmı her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin ve gönderdüğün kimesnelere tenbîh idesin ki yolda ve izde onat vechile mukayyed olup gaybet itdürmekden ihtirâz eyleyeler.

472 *Manisa kadısına: Mescid duvarına tavuk kümesi yapan ve mezarlığı avlusu içine alan Mehmed'in küreğe koşulmak için Dersaadet'e gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz idüp buyurılmışdur.
Arz getüren âdeme virildi.
Fî 29 [Muharrem] sene 967

Mağnisa kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Mehmed nâm kimesne kendü evine muttasıl olan mescidün dîvârına tavuk kümesi yapup ve kadîmden olan mezârlara dîvâr çeküp havlısı içine aldığı Şer'ile sâbit ü zâhir olup hedm olınması içün konşusı Hacı Ahmed âdem iletdükde mezbûr Hacı Ahmed'i külüng ile urmak isteyüp ve muhzır gönderilüp muhzırı dahı urup itâ'at-i Şer' itmedüğin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Mezbûr Mehmed'i küreğe koşmak içün bu cânibe gönderesin.

473 *Varna kadısına ve Emval Nâzırı olan Mehmed'e: Tekkelerde Ehl-i Sünnet'ten olmayan ışıkların men edilmesine dair.*

Yazıldı.
Za'îm Mehmed'ün âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî 10 Safer sene 967.

Varna kādîsına ve ze'âmet tasarruf iden Nâzır-ı Emvâl olan Mehmed'e hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânda olan tekyelerde ba'zı ehl-i bid'at ışıklar cem'iyyet üzre olup dalâlet ile fesâd ü şenâ'atden hâlî olmadukları istimâ' olındı.

İmdi, bundan akdem Memâlik-i mahrûse'mde Ehl-i Sünnet ve Cemâ'at şi'ârı üzre olmayup bid'at ü dalâlet üzre olan ışıklarun men'i içün ahkâm-ı şerîfe irsâl olınmışdı. İmdi, ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa dikkat ü ihtimâm ile mukayyed olup kazâ'-i mezbûrda anun gibi tekyelerde Ehl-i Sünnet ve Cemâ'at Mezhebi üzre olmayup bid'at ü dalâlet ve hilâf-ı Şer' vaz' üzre olan ışıkları men' u def' eyleyesin. Hilâf-ı Şer' kimesneye iş itdürmeyesin. Memnû' olmayanları ismi ve resmi ile yazup arz idesin. Sonra anlar hakkında emr-i celîlü'l-kadrüm ne vechile sâdır olursa mûcebi ile amel idesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâlinde salâh üzre olan kimesnelere hilâf-ı Şer' dahl ü tecâvüz olınmakdan ve kimesneden bu bahâne ile ahz ü celb olmakdan ziyâde hazer idüp tamâm hakk üzre olasın.

474 *Vidin beyine ve kadısına: Eflâk tarafından yardım talep edilirse gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Karamanlu Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 29 Muharrem sene 966 [967]

Vidin begine ve kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Eflâk cânibine nâzır olasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda mektûb gönderüp Ungurus tarafından ba'zı ehl-i fesâd zuhûr idüp vilâyet-i Eflâk'a dâhil oldukda üzerine varup haklarından geldüğün bildürmeğin **buyurdum [ki]:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, dâ'imâ ol cânibe hâzır u nâzır olup anun gibi bir cânibden ehl-i fesâd zuhûr idüp mu'âvenet lâzım gelüp senden müzâheret taleb iderse eger âdem göndermek iledür ve eger sâ'ir her ne tarîkla olursa gereği gibi mu'âvenet ü müzâheret idesin. Ammâ gönderdüğin âdemlere tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, ol cânibe varmalu olduklarında vilâyet-i Eflâk'a ve re'âyâya te'addîden hazer ideler.

475 *Aynı mesele hakkında Silistre, Niğbolu ve Rusçuk kadılarına ve voyvodalarına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Silistre ve Niğebolı ve Ruscuk kādîlarına [ve] voyvodalarına hüküm ki:

Hâliyâ Eflâk voyvodası Südde-i sa‘âde-t'üme mektûb gönderüp Ungurus vilâyetinden ba‘zı ehl-i fesâd zuhûr idüp Eflâk vilâyetini gāret kasdına geldüklerinde üzerlerine varup haklarından geldüğin bildürmeğin **buyurdum ki:**

Anun gibi girü ba‘zı ehl-i fesâd zuhûr idüp vilâyet-i Eflâk'a duhûl idüp voyvodaya mu‘âvenet lâzım gelürse te’hîr itmeyüp gönüllü yarar yiğitlerden ve sâ’irden voyvodalara koşup gönderesiz. Siz ki voyvodalarsız, anun gibi varmalu oldukda sizünle giden halkdan vilâyet-i Eflâk re‘âyâsına kimesneyi dahl ü tecâvüz itdürmeyüp gereği gibi hıfz eyleyüp ehl-i fesâd olanlarun Eflâk voyvodası ma‘rifetiyle haklarından gelesiz.

476 *Tuna yalısındaki kadılara ve dizdarlara: Niğbolu canibine gönderilen gemilere kürekçi konulmasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a.

Tuna yalısında vâkı‘ olan kādîlara ve kılâ‘ dizdârlarına hüküm ki:

Hâliyâ Niğebolı cânibine irsâl olınan gemilere kürekci husûsiyçün Eflâk voyvodasına hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûr voyvoda emrüm mûcebince kürekci gönderüp gemilere konıldukda, siz dahı zikr olınan gemileri sürmek içün kifâyet mikdârı hisâr-eri ta‘yîn idesiz ki, gemilere girüp sürdürüp mahall-i me’mûra iletüp teslîm itdüreler. Maslahat avk u te’hîr olmakdan sakınasız.

477 *Erzurum beylerbeyine: Kızılbaş ve Gürcü taraflarının durumlarının araştırılıp alınacak malûmatın bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Bekir Çavuş'a virildi.
Fî 29 Muharrem sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Kızılbaş ve Gürci taraflarınun ahvâli ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup, Kızılbaş cânibinün evzâ‘ u etvârı ve fikr ü firâsetleri ve Gürci taraflarınun evzâ‘ u etvârı ve hareket ü sükûnları ahvâli her ne yüzden ise her cânibün vâkıf olduğun ahbârın mufassal yazup mezbûr ile Südde-i sa‘âdet'üme bildürüp min-ba‘d dahı her cânibe yarar mu‘temedün-aleyh âdemler gönderüp eger Kızılbaş tarafınun ve ol firâr iden usâtun ve Gürci ve Gürci cânibleriniün ahvâl ü etvârların ve fikr ü firâsetlerin ve bi'l-cümle evzâ‘ ve sâ’ir cumhûr-ı umûrın tetebbu‘ u tecessüs idüp ma‘lûm idinüp dahı ale't-tevâlî Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâmdan hâlî olmayasın.

[Yev]mü'l-erbi'â fi selh-i Muharrem sene 967 [01.11.1559]

478 ***Edirne kadısına: Edirne kasaplarının İstanbul'dan gelen celeplerden koyun almamaları ve onlara koyun satmamaları hakkında.***

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem sana niçe def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp, mahrûse-i İstanbul içün gelen celeb koyunlarından ve sâ'ir gönüllü getürenlerden Edirne kassâblarına dahl itdürmeyesiz diyü emrüm olmışdı. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer[dür].

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, min-ba'd Edirne kassâbları mahrûse-i mezbûreye gelen yazılu celeb tâ'ifesinden koyun almayup ve anlara dahı anda koyun bey' itdürmeyüp ve mahrûse-i mezbûra gönüllü koyun getürenlere dahı dahl itdürmeyüp emr-i şerîfümün icrâsında dakΩka fevt itdürmeyesin.

479 ***Rumeli'nin sağ kolunda bulunan kadılara: İstanbul'a koyun gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Rûm-ili'nün sağ-kolında vâkı' olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da et bâbında müzâyakası olmağın, taht-ı kazânuzda olan celeb tâ'ifesinün hâliyâ irsâl olınacak mevsim koyunları ne mikdâr olup ve ne mikdârı tedârük olınup irsâl olınmak üzre idüği bilinmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuzda olan celeb tâ'îfesin getürdüp dahı üzerlerine mukayyed olan koyunı defter mûcebince tedârük itdürüp vakti ve mevsimi ile her mevsim koyunın bî-kusûr ihrâc eyleyüp dahı anun gibi mâl hıdmetinde olanlarınuz yarar nâ'iblerinüz ve âdemlerinüz ile mâl hıdmetine me'mûr olmayanlarınuz bi'z-zât sürdürüp bî-kusûr getürüp mahrûse-i mezbûreye teslîm itdüresiz. Şöyle ki, birinüz taht-ı kazânuzda olan celeb tâ'ifesine defter mûcebince yazılan koyunların bi't-tamâm tedârük itdürüp sürüp getürdüp teslîm itmeyesiz ve yâhûd noksân üzre getürüp ve yâhûd her koyunı ta'yîn olınan mevsimden geç getüresiz ve yâhûd yolda kassâblara bey' itdürüp telef itdüresiz, aslâ bir ferdün özri kabûl olınmayup Südde-i sa'âdet'ümde olan celeb defterine tatbîk olınup noksân üzre getürenlerin mansıbları alınmağla konılmayup envâ'-ı itâb ü ikāba müstahıkk olmak mukarrer bilüp ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâhaleden ve kimesneye himâyet itmekden ziyâde ihtiyât [ü] ictinâb eyleyüp her birinüz taht-ı kazânuzda vâkı' olan celeblere defter mûcebince ta'yîn olınan koyunların vakti ve mevsimi ile tedârük itdürüp mâl hıdmetinde olmayanlarınuz emrüm üzre sürüp bi'z-zât getürüp ve mâl-ı mîrî hıdmetinde olanlarınuz nâ'iblerinüz ve yarar âdemlerinüz ile gönderüp teslîm itmekde dakΩka fevt itmeyesiz ve her birinüz bi'l-fi'l taht-ı kazânuzda ne mikdâr celeb olup ve üzerlerine takdîr olınup hâliyâ irsâl olıncak ne mikdâr koyunları olup tedârük olınmışdur, mufassal yazup mezbûr ile arz idesiz. Ve sene-i sâbıkada dahı getürüp mahrûse-i mezbûreye koyun teslîm idüp celeb huccet alan celeblerün dahı huccetlerin alup ne mikdâr koyun teslîm iderlerse huccetleri

mûcebince anı dahı yazup bildüresiz. Taht-ı kazânuzda olan kassâblara katup ررر satdurmayasız. İkişer elli ve üçer yüz dirheme satdurmayasız.

479/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı sol-kol kādîlarına.

480 *Rumeli kadılarına: Erzurum Beylerbeyisi Ayas Paşa'nın adamı Hüseyin Subaşı'nın, Tameşvar sâbık Defterdarı İbrahim'e teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:

Sâbıkā Erzurum Beglerbegisi olan Ayas'un âdemlerinden Hüseyin Sübaşı nâm kimesnenün huzûrı lâzım olmağın getürmek içün sâbıkā Tımışvar'da timar defterdârı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrâhîm *zîde mecduhû* irsâl olınup **buyurdum ki:**

Her kangınızun taht-ı kazâsında bulınursa tutup müşârün-ileyhe teslîm eyleyesiz. Şöyle ki, ele gelmekde ve yolda getürmekde âdem lâzım olursa kifâyet mikdârı âdem viresiz.

481 *Mısır beylerbeyine: Kudüs'de Şehzade Sultan Selim validesi imareti için mahsul alınmasına dair.*

Yazıldı.
Şâm yeniçerilerinden, arz getüren Ömer'e virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Ferzend-i ercmend oğlum Selîm vâlidesinün Kuds-i Şerîf'de olan imâreti mütevellîsi Turgud, Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp, hâliyâ sene 966 târîhinde hâsıl olan terekeyi çekirge yiyüp şimdilik tereke bahâda olduğın ve sâbıkda der-anbâr olan terekeye dahı bit düşüp satılmak üzre olduğın ve bu yıl hâsıl olan tereke dahı kalmayup imâret-i mezbûre harcına kifâyet ideceği ma'lûm olmayup terekeye müzâyaka lâzım gelürse ol cânibden tereke almak içün âdem gönderildükde akçaları ile kifâyet mikdârı buğday ve sâ'ir tereke virilmek bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğin, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; anun gibi evkāf-ı mezbûrenün terekesi imâret harcına kifâyet itmeyüp müzâyaka lâzım gelürse ki, müzâyaka olup ihtiyâc olduğı senün ma'lûmun ola, ol bâbda müzâyaka çekdürmeyüp ne mikdâr tereke kifâyet iderse kifâyet mikdârı akçaları ile kifâyet mikdârı tereke alıviresin. Ammâ evkāf bahânesiyle kimesneye tereke virilmekden ve kifâyet mikdârından ziyâde virilmekden hazer idesin. İhtiyâc olduğın ve ne mikdâr lâzım olduğın tamâm ma'lûm idinüp, dahı ana göre viresin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 2 Saferü'l-muzaffer sene 967 [03.11.1559]

482 *Edremid, Ayazmend, Bergama, Güzelhisar ve Tarhaniyat kadılarına: Deryada küffara zahire verilmemesi, fakat İstanbul için ferman ile gelenlere zahire verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Edremid ve Ayazmend ve Bergama ve Güzel-hisâr ve Tarhaniyat kādîlarına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da tereke bâbında nev‘â müzâyaka olmağın bundan akdem taht-ı kazânuzdan tereke almak için ba‘zı re’îslerün kefîlleri alınup va‘de virilüp emr ile irsâl olınup varup tereke almak istedüklerinde ihtiyârlariyle bey‘ idenleri ba‘zı sancak âmilleri ve sübaşıları, siz deryâya tereke virmek memnû‘ iken tereke virürsiz diyü tutup cerîmelerin alup ve ba‘zıları dahı re’îslerden ağırlık diyü bir mikdâr akça taleb idüp ve siz dahı memleketde müzâyaka vardur ve deryâya tereke virilmek men‘ olınup niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe vârid olmışdur diyü mücerred ahz için ta‘allül idüp tereke al-durmaduğınuz i‘lâm eylediler. İmdi, deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmemek bâbında sâdır olan emrüm kemâ-kân mukarrerdür. Ammâ şunlar ki emr-i şerîfümle mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün taht-ı kazânuza varup tereke almak istedüklerinde, eger siz ve eger voyvoda ve ummâl ve sâ’ir iş-erleri mücerred ahz ü celb için vech-i meşrûh üzere ta‘allül ü bahâne olınmak câ’iz değildür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup, anun gibi fermân-ı şerîfümle mahrûse-i mezbûre için ve tereke getürmeğe irsâl olınan re’îsler emrüm ile varduklarında, ellerinde olan fermân-ı hümâyûnum mûcebince bulınan yirlerden narh-ı rûzî üzre eger arpa ve buğdaydur, ihtiyârları ile bey‘ idenlerden alıvirüp gemilerine tahmîl eyleyüp şunlar ki deryâda küffâra bey‘ itmek ihtimâli ola, içine yarar âdemler koyup ve her re’îs gemisine ne mikdâr tereke tahmîl olınup ve ne sefer üzre alınduğın yazup siz dahı Südde-i sa‘âdet'üme bildüresiz ki, geldükde ana göre taleb olınup hârice iledüp bey‘ itmek ihtimâli olmaya. Mahmiyye-i mezbûre'nün zahîresi husûsı mühimmâtdandur. Bunda müzâyaka vardur ve yâhûd deryâya tereke virilmek memnû‘dur diyü bunlara tereke bey‘ idenleri ehl-i örf ol vechile dahl idüp re‘âyâdan ve re’îslerden ahz ü celb olmakdan ziyâde hazer eyleyesiz. Sonra yoklanup görilüp şöyle ki, bu bahâne ile re’îslerden ve yâhûd re‘âyâdan sizün cânibinüzden ve yâhûd sâ’ir ümenâ vü ummâl ve begler âdemlerinden ahz ü celb yâhûd emr ile varmayanlara ve yâhûd deryâya küffâr-ı hâksâra tereke virildüği ma‘lûm ola, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup azl ile konılmayup mu‘âkab olmak mukarrer bilüp ana göre basîret üzre olup emr-i şerîfüme mugāyir iş olmakdan ziyâde hazer idesiz.

483 *Nablus beyine: Kudüs'de Şehzade Selim'in validesinin imareti vakfına ait köylerin halkına bazı kişilerce verilen zararın men'i hakkında.*

Yazıldı.
Şâm yeniçerilerinden, arz getüren Ömer'e virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Nablus begine hüküm ki:

Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* vâlidesinün Kuds-i Şerîf'de vâkı‘ olan imâret mütevellîsi Turgud *zîde kadruhû* Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp evkāf-ı mezbûreden livâ’-i Nablus'da vâkı‘ olan karye-i Kakun ahâlîsin Müşâşaka nâm meşâyıhı dâ’imâ rencîde idüp üzerlerine salgun salup terekelerin ve mâlların gāret idüp ve karye-i mezbûrda hafta bâzârı olup bâzâr bahânesiyle her hafta etrâfdan usât ü müfsidîn cem‘ olup karye-i mezbûreye gelüp cebr ile müft ü meccânen iyâllerin ve yemeklerin alup küllî fesâd

eyledükleri sebebden karye-i mezbûre harâba müşrif olup ve evkāf-ı mezbûreden livâ'-i merkømda vâkı‘ olan cemâsınun dahı Yûsuf b. Süyûsî nâm müfsid dâ'imâ yüz iki yüz atlu ve yaya ile üzerlerine varup mâlların gāret itdüklerinden mâ‘adâ ehl [ü] iyâllerine dahı dahl idüp ol ecilden ba‘zıları perâkende olup mâl-ı vakfa küllî zarar karîn olduğın ve karye-i mezbûrede olan hafta bâzârı dahı ref‘ olınmasın arz itmeğin zikr olınan bâzâr ref‘ olınup ve mezkûr olan ehl-i fesâdun dahı ele gelüp haklarından gelinmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ'imâ mukayyed olup zikr olınan vakf karyelere gelüp fesâd ü te‘addî idüp eger Müşâşaka tâ'ifesinden ve eger zikr olınan Yûsuf b. Süyûsî'dür, her ne tarîkla olursa ol makøle fesâd ü şenâ‘at üzre olanları ele getürüp re‘âyâdan alınan mâl ü menâllerin ba‘de's-sübût alıvirüp dahı fesâd ü şenâ‘ati zâhir olanları mecâl virmeyüp haklarından gelüp zikr olınan karyeleri ve sâ'irlerin anlarun fitne vü fesâdlarından emîn eyleyüp muhtâc-ı arz olanı bildürüp bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara hilâf-ı Şer‘ dahl olınmayup ehl-i fesâda himâyet olınmakdan hazer idesin.

484 *Şam beylerbeyine ve Şam yeniçerileri ağasına: Aynı vakıf işinde istihdam için on tane yeniçeri gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Şâm yeniçerilerinden, arz getüren Ömer'e virildi.
Fî 4 Safer sene 967

Şâm beglerbegisine ve Şâm yeniçerileri agasına hüküm ki:

Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* vâlidesinün Kuds-i Şerîf'de olan imâreti evkāfı mütevellîsi Turgud *zîde mecduhû* mektûb gönderüp imâret-i mezbûre evkāfı perâkende olmağın istihdâm içün Şâm yeniçerilerinden kifâyet mikdârı yeniçeri virilmek mühimm ü lâzım olduğın arz itmeğin on nefer yeniçeri virilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Zikr olınan evkāfun mesâlihine istihdâm içün müşârün-ileyh murâd itdüği kimesnelerden on nefer yeniçeri ta‘yîn eyleyüp gönderesiz ki, varup mûmâ-ileyh yanında hıdmetde olalar.

485 *Amasya sancağı beyine: Gelen gidenlere taaddi ve tecavüz eden levent ve softa taifesinin tenkilleri hakkında.*

Canik beginün âdemi olan Budak'a virildi.
Fî 3 Safer sene 967

Amâsiyye sancağı begine hüküm ki:

Silistre sancağı begi olup livâ'-i mezbûr muhâzafasında olan Sinân *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Canik Sancağı Begi olan Ali *dâme izzuhû* ile mahmiyye-i Amâsiyye'de muhâfaza hıdmetinde iken ba‘zı sûhteler ve levend tâ'ifesi cem‘ olup âlet-i harb ü kıtâl ile ayende vü revendenün yollarına inüp ve nevâhî vü kasabât halkından niçe kimesnenün evlâd ü emvâllerine dahl itdükleri sebebden ele getürmek içün etrâf ü cevânibe âdemler salınup ele girmeyüp cem‘iyyetle Canik câniblerine gitdüğin bildürmiş; kârı istimâ‘ olduğın bildürmiş. İmdi, bundan akdem zikr olınan sûhte ve levend tâ'ifesiyçün size niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp tenbîh olınmış idi. İmdi, sacağınuzda bu makøle ehl-i fesâd zuhûr idüp bunca zamândan berü siz ele getürüp haklarından gelmeyesiz, bu sizün ihmâlinüzden ve yâhûd hıfz u hırâset-i memlekete adem-i iktidârınuzdandur. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan elh-i fesâd eger sûhte tâ'ifesidür, eger

gayrı levenddür, her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp anun gibi yarağ u yasağ ile fesâd üzre ele gelenleri mecâl virmeyüp mahallinde haklarından gelüp ol cevânibi anlarun fitne vü fesâdlarından emîn ü âzâd eyleyesin. Şöyle ki, bu def'a dahı zikr olınan ehl-i fesâdun haklarından girü sancağınuzda kimesneye te'addî itdükleri istimâ' olına, aslâ özrinüz makbûl olmak ihtimâli olmayup mes'ûl olmanuz mukarrer bilüp ana göre basîret üzre olup hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp ehl-i fesâdı ele getürüp Şer' u kānûn ile haklarından gelesin. Bu bâbda ehl-i fesâd olanlar kimler ise Canik Sancağı Begi Ali *dâme ulüvvuhû* tezkire idüp göndermeğin, sûreti ihrâc olınup bile irsâl olmışdur. Her kandeyse bulup ehl-i fesâdun hakkından gelesin.

485/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Çorum sancağı begine.

[Yev]mü's-sebt fî 3 Saferi'l-muzaffer sene 967 [04.11.1559]

486 ***Kudüs-i Şerif evkafı mütevellisi Turgud'a: Kudüs-i Şerif'de evkaf mütevellisi Bayram zamanından kalan mahsulün Dubrovnikliye satılması hakkında.***

Yazıldı.
Şâm yeniçerilerinden, arz getüren âdemi Ömer'e virildi.
Fî 4 Saferi'l-muzaffer sene 967

Kuds-i Şerîf evkāfı mütevellîsi olan Turgud'a hüküm ki:

Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp ve sâbıkā mütevvellî olan Bayrâm zamânında dört bin kile mikdârı tereke der-anbâr kılup tâlib olmamağın bey' olınmayup çüriyüp ve senün zamânunda hâsıl olan tereke dahı vilâyet-i mezkûre ucuzluk olmağın der-anbâr kalup nısfı mikdârı çüriyüp mâ'adâsı dahı telef olmak üzredür diyü arz itmeğin Dubravniklü'ye bey' olınmasın emr idüp Yafa iskelesi'ne gemi gönderilmek tenbîh olınmışdur. **Buyurdum ki:**

İskele-i mezkûreye gemilerin gönderdüklerinde evkāf-ı mezkûrenün ne mikdâr terekesi varise narh-ı rûzî üzre Dubravnik gemilerine bey' eyleyüp ne mikdâr tereke virilürse ellerine temessük virüp bir sûretin Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ammâ zikr olınan gemilere evkāf-ı mezkûre terekesinden gayrı tereke virilmek câ'iz değildür. Bu bâbda mukayyed olup, evkāf terekesinden gayrı bir habbe tereke virdürmeyüp fermân-ı hümâyûnuma [mugāyir] iş olmakdan hazer idesin. Şöyle ki, evkāf terekesinden gayrı, evkāf bahânesiyle hâricden tereke alınup virile ve yâhûd gayrı kimesnelere bu bahâne ile tereke virdürdüğün istimâ' olına, özrün makbûl olmayup mu'âkab olman mukarrerdür. Ana göre evkāfun bey'i lâzım olan terekesin viresin.

487 ***Canik sancağı Beyi Ali Bey'e: Fesat üzere bulunan softa ve levent taifesinin ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.***

Yazıldı.
Mezbûr begün âdemi Budak'a virildi.
Fî 3 Safer sene 967

Canik Sancağı Begi Ali Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp sûhte ve levend tâ’ifesinden haylî ehl-i fesâd cem‘ olup âlet-i harb ve tüfeng ile âyende vü revendenün yollarına inüp kurâ halkına salkun salup husûsan Canik sınurında Demir nâm karyede salkun salar iken iki neferi ele gelüp karye halkından iki kimesne mecrûh idüp meclis-i Şer‘de ikrâr idüp ikrârları sicill olındukdan sonra Samsun kal‘ası'nda habs olındukların ve bundan gayrı ehl-i fesâd kimler idüğin yazup bildürmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâd eger arzda mastûr olanlardur ve eger sâ’ir sûhte ve levend tâ’ifesindendür her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp anun gibi yarağ u yasağla ele gelenleri mecâl virmeyüp mahallinde haklarından gelüp ol cevânibi anlarun fitne vü fesâdlarından emîn idesin. Şöyle ki, ehl-i fesâdun hakkından gelinmeyüp sancağunda kimesneye te‘addî itdükleri istimâ‘ olına, asla özrün makbûl olmaz. Ana göre mukayyed olup hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp ehl-i fesâdı ele getürüp Şer‘ u kānûn ile haklarından gelesin ve arz olınduğı üzre zikr olınan ehl-i fesâddan yarağıyla tutılup ve âdem mecrûh idüp ikrârı dahı sicill olup habs olınan iki nefer ehl-i fesâdı müseccel olmışsa mahallinde hakkından gelesin ve emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup arz idesin.

488 *Sofya, Çırnova ve Berkofça kadılarına: Rumeli Beylerbeyisi Mustafa Paşa'nın hasları mahsulâtının voyvodaları tarafından toplanarak tahsil ettirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Sofya, Çernovi ve Berkofça kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Rûm-ili Beglerbegisi Mustafa Paşa *dâmet me‘âlîhi* taht-ı kazânuzda olan hâsları mahsûlâtınun akçasın cem‘ u tahsîl eyleyüp getürmek içün voyvodalarına mektûb göndermeğin, mektûbları aynı ile irsâl olınup **buyurdum ki:**

Rûm-ili çavuşlarından Bâlî vardukda, müşârün-ileyhün zikr olınan voyvodalarına mektûbı mûcebince mahsûllerin cem‘ u tahsîl itdürüp dahı bi'z-zât voyvodaları ile mezbûr ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz. Husûs-ı mezbûr mühimdür, ihmâl itdürmeyüp emrüm üzre irsâl eyleyesiz. Şöyle ki voyvodaları bi'z-zât gelmek ile anda mahsûlâta zarar lâzım gelüp bi'z-zât gelmek mümkin değilse zikr olınan akçayı yarar ve i‘timâd itdüği âdemlerin koşup bile göndere.

488/a-

Yazıldı.
Bir sûreti Siroz, Zihne ve Filorina kādîlarına.

Rûm-ili çavuşlarından Ferruh'a.

488/b-

Yazıldı.
Bir sûreti Mora, Yanya, Cum‘a-bâzârı kādîlarına.
Rûm-ili çavuşlarından Mustafa['ya].

[Yev]mü'l-isneyn fî 5 Safer sene 967 [06.11.1559]

489 ***Eflâk Voyvodası Petri'ye: Erdel'e toplanan müfsidlerin tecavüzlerinin men'i için Vidin beyi ve Boğdan voyvodası ile birlikte muhafazaya devam edilmesine dair.***

Yazıldı.
Âdemi Malkoç'a virildi.
Fî 7 Safer sene 967

Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda'ya hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Erdel'den ba‘zı müfsidler cem‘iyyet üzre olup ammâ ümîzdür ki an-karîb münhezîm ü makhûr olup haklarından geline ve memleket birleşince Emîr-i Ahurum Ali *zîde mecduhû* ol vilâyetde eğlenmesi husûsın i‘lâm eylemişsin. İmdi, Vidin begine ve Boğdan voyvodasına senün tarafuna hâzır u nâzır olmalariyçün hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi ba‘zı ehl-i fesâdun def‘ u mazarratı husûsında lâzım gelürse anlar ile haberleşüp yek-dil ü yek-cihet olup hıfz u hırâset-i memleket ve zabt u sıyânet-i râ‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp ikdâm ü ihtimâm üzre olasın ve müşârün-ileyh emîr-i ahurum Âstâne-i sa‘âdet'üme gelüp gide.

490 ***Bu hususta Vidin beyine hüküm.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Vidin begine hüküm ki:

Eflâk voyvodası Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp vilâyet-i Erdel'den gelmiş ba‘zı müfsidler cem‘iyyet üzre olup anun gibi vilâyet-i Eflâk'a zarar kasdına hareket iderlerise def‘ u mazarratları husûsında mu‘âvenet lâzım gelürise mu‘âvenet olınmasın i‘lâm i[t]düği ecilden **buyurdum ki:**

Varıcak, sen dahı mezkûr voyvoda taraflarına göz ve kulak tutup anun gibi ehl-i fesâd hareket idüp def‘ u mazarratları bâbında mu‘âvenet lâzım gelüp sana haber gönderdükde mezkûr voyvoda ile yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittihâd ü ittifâk üzre ehl-i fesâdun def‘-i mazarratları husûsında her ne tarîkla olurise mu‘âvenet ü müzâheret eyleyüp memleket [ü] vilâyete zarar u gezend irişdürmemek bâbında ve devlet-i ebed-peyvendüme müteferri‘ olan mesâlih u mühimmâtda envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

490/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Boğdan Voyvodası Aleksandra Voyvoda'ya.

491 ***Budin beylerbeyine: Eşkiya ve haydutlar için Seksar Beyi Duralı Bey tarafından adam istenildiğinde varoşlardan tüfenkçi gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Şa‘bân Kethudâ'ya virildi.
Fî 5 Safer sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Seksar Sancağı Begi olan Turali *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp sancağında ba‘zı hayduk harâmî zuhûr idüp kendü üzerine varmalu oldukda ve yâhûd âdem göndermelü oldukda Nakşa ve Nolta ve Atina nâm varoşlardan ve sâ’ir sancağında olan hâslardan ba‘zı tüfengci âdem lâzım olup taleb itdükde ta‘allül itdüklerin bildürmiş. Ol bâbda hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Anun gibi hayduk harâmî zuhûr idüp def‘-i ifsâdları içün tüfengciye ihtiyâc olup müşârün-ileyh taleb itdükde zikr olınan varoşlar ahâlîsi ta‘allül iderlerse men‘ eyleyüp tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki lâzım olup müşârün-ileyh tüfengci taleb itdükde ta‘allül ü bahâne itmeyüp kifâyet mikdârı âdem viresin.

492 *Bursa'da tutulan hırsızların İstanbul'a gönderilmesi hakkında Bursa subaşısına hüküm.*

Yazıldı.
İstanbul sübaşısına virildi.
Fî 6 Safer sene 967

Burusa sübaşısına hüküm ki:

Bundan akdem emr-i şerîfüm gönderilüp mahrûse-i İstanbul sübaşısı tutduğı Kulak Husrev nâm hırsuzun Burusa'da tutılup ellerinde kürkler bulınup habs olınan Acem Hüseyin ve Dervîş nâm şerîkleri Südde-i sa‘âdet'üme gönderile diyü emrüm olmışdı. Hâliyâ gönderildüği i‘lâm olınmağın **buyurdum ki:**

Varıcak mezkûrun, mezbûrân şerîklerin ellerinde bulınan kürkleri ile yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin. Yolda gaybet itdürmekden hazer idüp onat [vechile] mukayyed olasın.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 6 Safer sene 967 [07.11.1559]

493 *Çorum sancağı beyine: Sancak'daki eşkiyâyı ele geçirip haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Ca‘fer'e virildi.
Fî 8 Safer sene 967

Çorum Sancağı Begi İlyâs Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp sancağunda hırsuz u harâmîlik ile ma‘rûf u meşhûr olup fesâd ü şenâ‘at itdüklerinde üzerlerine varup dutmak kasd olındukda âhar sancağa kaçmağla ele girmeyüp hâric-i sancağa kaçan ehl-i fesâdı dutup ele getürüp haklarından gelinmesi lâzımdur diyü arz itmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi zuhûr iden ehl-i fesâdı eger sancağundadur ve eger gayrı yirdedür, her ne tarîkla ele gelmek mümkin ise ele getürüp dahı Şer‘ u kānûn ile ehl-i fesâdun fesâd ü şenâ‘atleri zâhir olduğı yirde haklarından gelinüp sancağun değildür diyü eger kādîlar ve eger sâ’ir kimesneler inâd iderlerse arz idesin. Ehl-i fesâdı ele getürmekde eger kādîlar ve eger gayrıdur, gereği gibi mu‘âvenet ideler. Bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüz olmakdan hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

494 ***Tameşvar beylerbeyine: Feth-i hâkanîden sonra iltica ve hicret eden zimmilere verilen muaf ve müsellem tezkireleri kayıtlarının gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hüseyin Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Safer sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp feth-i hâkānîden küffâr-ı hâksârun a'yânından ba'zı zimmîler ihtiyârlariyle gelüp itâ'at itdüklerinden gayrı niçe hâne itâ'at itdürdükleri ecilden müteveffâ Mehmed Paşa himâyet idüp ellerine temessük virüp ba'dehû vilâyet tahrîr olındukda timar müyesser olmayanlara rızâlariyle vilâyet emîni, tasarruflarında olan yirleriyle mu'âf ü müsellem idüp vilâyet defterine kayd itdüm diyü ellerine mühürlü tezkire virüp tezkireleri defter-i mufassala kayd olınmadığı sebebden, sâkin oldukları yirlerün sâhibleri mezbûrlardan sâ'ir re'âyâdan gir[ü] öşr ve rüsûm taleb itdüklerin bildürmişsin. Lâkin isimleriyle ne mikdâr nefer oldukları ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, ne mikdâr neferdür, isimleriyle defter eyleyüp Südde-i sa'âdet'üme bildüresin. Ve defterde yazılan ne mikdârdur, kayd olınmayup kalanlar ne mikdârdur? Defter idüp bildüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 10 Safer sene 967 [11.11.1559]

495 ***Boğdan voyvodasına: Eflâk Voyvodası Mirço'nun ölümünden sonra taaddi ve şekâvet yapılacağına dair haberler üzerine, o tarafla ilgilenip lüzumunda yardım etmesi hakkında.***

Yazıldı.
Âdemi Polna'ya virildi.
Fî 11 Safer sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Mirço Voyvoda fevt oldukdan sonra mezbûr Mirço Voyvoda'ya hıyânet iden ba'zı eşirrâ üç bölük olup, bir bölüği İstefan Kral'un ve bir bölüği Plademir Çaret ve bir bölüği Patrandıraş (?) ellerinde olup İstefan Kral'un ve cümle bolarlarun ve Erdel ve Macar beglerinün ittifâklariyle birin Kara Eflâk vilâyetine gönderüp varup duhûl itmişlerdür. Husûs-ı mezbûr içün askerimüz hâzırdur. Emr-i şerîf olmayınca varup mukābil olmazuz, İstefan Kral itdüği gibi itmek istemezüz. Erdel cânibinden gelen âdemlerimüz şöyle haber getürdiler ki: *"İstefan Kral cümle bolarlariyle ve Erdel ve Macar bekçinüz ile ittifâk eylediler ki, şimdiye değin seneden seneye harâc virildüği gibi bir dahı virilmeye"* diyü Âstâne-i sa'âdet'e harâc getürmezlerse isyân üzre olmaları mukarrer olur ve Âstâne-i sa'âdet'de İstefan Kral'un Julay Mihay nâm âdemîsi olup ziyâde şerîr olup, 'de her ne istimâ' iderse bi'l-külliyye İstefan Kral'a i'lâm ider ve İstefan Kral dahı Magrib cânibinden olan krallara ve Ferenduş'a ve sâ'irlere haber idüp i'lâm ider. Şimdiki hâlde İstefan Kral, Erdel ve Macar beglerini cem' idüp, danışık itmek isterleriken fikri ne idüği ma'lûm olmadı. Efkâr-ı fâsidi nenün üzerine olduğı ma'lûm olursa ber-vech-i isti'câl arz olınur diyü i'lâm eylemişsin. Bu bâbda her ne dahı dinilmişse ma'lûm-ı şerîfüm oldı. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vardukda, Eflâk voyvodası cânibine dâ'imâ hâzır u nâzır olup anun gibi eger nefsünledür ve eger kifâyet mikdârı âdem göndermek iledür,

her ne vechile olursa gaflet itmeyüp, mahall iktizâ itdüğine göre gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret idüp her ne vechile mümkin ü mutasavverse mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ itmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlen zuhûra getüresin. Gaflet ile ehl-i fesâddan vilâyet-i Eflâk'a zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin. Atebe-i ulyâ'ma olan ubûdiyyet ü ihlâsun muktezâsınca vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr eyleyüp, her cânibden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâmdan hâlî olmayasın ve anun gibi Boğdan vilâyetine zarar kasdına gelenleri dahı gereği gibi haklarından gelüp memleket [ü] vilâyete îrâs-ı zarar u ziyân irişdürmeyüp hıfz u hırâset-i memleket ve savn u sıyânet-i râ‘iyyet bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

496 *Balıkesir ve Ezine kadılarına: Hacı Ahmed adındaki eşkiyâ hakkında Edremid kadısı ve Emval Nâzırı olan Kemal ile beraber tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Nâzır'un âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî 11 Safer sene 967

Balıkesri ve Ezine kādîlarına hüküm ki:

Edremid kādîsı olup Nâzır-ı Emvâl olan Kemâl, bundan akdem Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Hacı Ahmed nâm kimesnenün ehl-i fesâd ve hırsuz yatağı olup izâlesi lâzımdur diyü arz itmeğin ol bâbda size hükm-i hümâyûnum gönderilüp arz olınduğı gibi ise hakkından gelesiz diyü emrüm olmışdı. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Mezbûrun ahvâli görilmelü oldukda girü müşârün-ileyh Kemâl bile mübâşir olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Mezbûrîn ahvâlin emrüm üzre müşârün-ileyhle hakk üzre teftîş eyleyüp emr-i şerîf-i sâbıkumla amel eyleyesiz.

[Yev]mü's-sebt fî 11 Safer sene 967 [12.11.1559]

497 *Mısır beylerbeyine: Reşid kazasında bayram gecesi Memi adlı birisinin evinde içki içip adam katledenler hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz idüp buyurılmışdur.
Muhzır yoldaşı Mehmed'e virildi.
Fî 10 Safer sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem sana Reşîd kādîsı mektûb gönderüp Dergâh-ı mu‘allâ yeniçerilerinden Mustafa ve Kul-oğlı Ali ve diger Mustafa ve Mürşid Ca‘fer'ün kulı Dervîş ve Tâcir Mehmed ve Hızır nâm kimesneler dahı bayrâm gicesi Memi nâm gazzâzun odasında şürb-i hamr idüp Kul-oğlı Ali katl olınup mezbûr Mustafa mecrûh olup Müslimânlar ile üzerine varılup ehl-i meclisden Mustafa ve diger Mustafa ve Dervîş ve Tâcir Mehmed hâzır olup sü’âl oldukda mecrûh Mustafa cevâb virüp diger Mustafa evine girüp Hızır Bâlî maktûl Ali ile gavgā idüp mum söyinüp Dervîş kaçup mezbûr Hızır Bâlî, Ali'yi bıçağla omuzında[n] ve birkaç yirinde[n] urup Mustafa tutmak istedükde anı dahı üç yirde[n] urup kaçup gitdi. Etrâfa âdemler gönderilüp Hızır Bâlî ve Memi ele gelmeyüp gaybet idüp hâzırlarun cevâbı sicille kayd olınup diyü i‘lâm itdükde[n] sonra mezbûr Hızır Bâlî ele gelüp sü’âl oldukda inkâr idüp ashâb-ı sohbetden gayrı şâhid olmayup eyle olsa mezbûr Hızır Bâlî ve mecrûh Mustafa yeniçeri olup bunda nevbetci olan turnacı-başına teslîm olınup ve ashâb-ı sohbet ve sâhib-i hâne sübaşıya virilüp habs olmışlardur diyü arz eylemişsin. İmdi, ol mahbûslarun dahı agaları

tarafından âdetleri üzre berâtları gönderilmişdür. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vardukda, ehl-i meclisden sâ'ir gaybet idenleri dahı her ne tarîkla olursa ele getürüp ahvâllerin ber-mûceb-i Şer'-i kavîm onat vechile teftîş eyleyüp göresin; eger ol berâtları gönderilenleridür ve eger sâ'iridür Şer'ile lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyasın.

498 *Selânik kadısına: Madenci olan Hüseyin Bâlî yerine İstemat adlı zimminin celep kaydedilmesine müsaade olunduğuna dair.*

Yazıldı.
Kemâl Çavuş-oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 13 Rebî'u'l-evvel sene 967

Selânik kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp nefs-i Selânik'de Debbâğlar mahallesinde sâkin olup defterde yüz koyuna celeb kayd olınan Pîrî-oğlı Hüseyin Bâlî içün ma'denci olmağla celeb hıdmetine mâni'dür ve yirine kazâ'-i mezbûra tâbi' Ayamana nâm karyeden İstemad nâm zimmî yarar ve mütemevvil olmağın mahaldür diyü i'lâm itdüğün ecilden mezkûr zimmî, mesfûr Hüseyin'ün yirine defterde celeb kayd olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Mezbûr İstemad'un defterde üzerine kayd olınan koyunı sâl be-sâl vakti ve mevsimi ile tedârük itdürüp gönderüp mahmiyye-i mezbûreye teslîm itdüresin. Şöyle ki, mezbûr zimmî zikr olınan koyunını getürüp teslîm itmeye veyâ adem-i iktidârın arz eyleye, mezkûrun üzerine kayd olınan koyun senden taleb olınur, ana göre mukayyed olasın.

499 *Üsküp sancağı kadılarına: Üsküp beyinin hasları mahsulünün adamına toplattırılması hakkında.*

Yazıldı.

Üsküb sancağı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ livâ'-i mezbûrun begi Südde-i sa'âdet'üme âdem gönderüp hâsları mahsûli cem' u tahsîl olup harclıkcı varınca ihzâr olmasın recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle âdemi Husrev vardukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuzda vâkı' olan hâsların zabt idüp âdemlerine tahvîlinde vâkı' olan cüz'î ve küllî mahsûlin cem' u tahsîl idüp ihzâr itdüresiz ki, harclıkcı vardukda aslâ tevakkuf lâzım gelmeye. Husûs-ı mezbûra dikkat ü ihtimâm idüp ihmâl ü müsâhele itmeyüp Şer' u kānûn [ve] defter mûcebince müşârün-ileyhe â'id ve râci' olan hukøk-ı Şer'iyye ve rüsûm-ı örfiyyesin bî-kusûr cem' itdürüp kimesnede bir akça ve bir habbesin bâkΩ komayasın.

[Yev]mü'l-isneyn fî 12 Safer sene 967 [14.11.1559]

500 *Bağdad beylerbeyine: Mevcut askerle yeniden gönderilecek askere kâfi miktarda zahirenin mevcut olup olmadığının bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Ulaşdurmak için Ali Çavuş ile Diyârbekr beglerbegisine gönderildi.
Fî 12 Safer sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem ol cânibe irsâl olınan asâkir-i nusret-me'âsirün zahîreleri mühimm ü lâzım olup andan gayrı dahı asker gönderilmek lâzım oldukda zahîre husûsı mühimmâtdan olup vilâyet zahîresi ahvâli ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup vilâyet-i mezbûrenün eger mîrîde ve eger erbâb-ı timar ve re'âyâda der-anbâr olmış tereke var mıdur? Anda olan askerden mâ'adâ asker varmalu oldukda kifâyet ider mi, tahmînen ne mikdâr tereke olup ne mikdâr askere kifâyet ider? Tamâm ma'lûm idinüp dahı yazup bildürüp ve sâ'ir ol cevânibün vâkıf olduğun ahbârı dahı i'lâm idüp ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup vâsıl olduğın bile yazup bildüresin.

501 *Diyarbekir beylerbeyine: Gönderilen mühürlü hükmün Haleb defterdarına ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Ali Çavuş ile Mâliyye tarafından virilen hükümleriyle bile gönderildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Haleb defterdârına îsâl içün sana mühürlü kîse ile hükm-i şerîfüm gönderil-mişdür. **Buyurdum ki:**

Varup vâsıl oldukda yarar çavuşun ile gönderüp ulaşdurup cevâbı ne ise aldurup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin ve müşârün-ileyhden ulak hükmin alup Südde-i sa'âdet'üme gelmek içün bârgîr viresin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup vâsıl olduğın ve ne zamânda irsâl eyledüğün yazup bildüresin.

502 *Rum beylerbeyine: Gönderilen mühürlü hükmün Erzurum beylerbeyine ulaştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Mâliyye tarafından virilen hükümleriyle Ali Çavuş'a virildi.

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Erzurum beglerbegisine îsâl içün sana mühürlü kîse ile hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

İsâl itdükde te'hîr itmeyüp yarar çavuşun ile müşârün-ileyhe irsâl ü îsâl idüp fermân-ı şerîfümün cevâbı ne ise, sen alup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne günde vâsıl olup ve ne zamânda irsâl itdüğün yazup bildüresin.

503 *Gönderilen hükmün cevabını derhal göndermesi hakkında Amasya kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Amâsiyye kādîsına hüküm ki:

Sana hükm-i şerîf gönderilmişdür. Varup teslîm itdükde te'hîr itmeyüp müşârün-ileyhün gelmesine tevakkuf eylemeyüp cevâbın yazup mu'accelen bildüresin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün vâsıl olup ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

504 *Amasya beyine: Amasya Kalesi tüm görevlilerinin külliyen değiştirildiğine dair.*

Yazıldı.
Muhzıra virildi.
Fî 13 Safer sene 967

Amâsiyye sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Amâsiyye kal'asınun dizdârı ve kethudâsı ve sâ'ir müstahfızları bi'l-külliyye ref' olınup yirlerine âhar dizdâr ve kethudâ ve hisâr-erenleri ta'yîn ü nasb olınup berât-ı şerîf virülüp irsâl olındılar. **Buyurdum ki:**

Varduklarında, kal'a-yı mezbûre dizdârın ve kethudâ ve sâ'ir müstahfızların ihrâc idüp dahı kal'ayı hâliyâ varan dizdâra teslîm idüp gereği gibi hıfz u hırâset itdüresin. Şöyle bilesin.

505 *İznik kadısına: Akçahisar yolunda kadınların öldürülmesine yardımcı olan Subaşı Karamanlı Hasan'ın siyaset edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hayreddîn Beg'e virildi.
Fî 13 Safer sene 967
Kādî-asker arz idüp emri üzre yazılmışdur.

İznik kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Göl-bâzârı kādîsı ile Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp kazâ'-i İznik'den Akçasar'a giderken tarîk-ı âmm üzre maktûl olan hâtûnları katl iden harâmîlerden Kara Mehmed ve Resûl nâm kimesneler kazâ'-i İznik'de sübaşılık iden Karamanlu Hasan içün zikr olınan hâtûnlarun Akçasar'a gitmelerinden bize haber virüp delîl olmışdı didüklerinde, İznik ahâlîsinden niçe kimesneler mezkûr Karamanlu Hasan hakkında eyü kimesne işitmezüz; yola ve bele iner harâmî işidürüz diyü haber virdüklerin arz eylemişsin. İmdi, mezkûra siyâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Mezkûr Karamanlu Hasan'ı siyâset itdürüp emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

506 *Erdel Kralı İstefan'a: Erdel'e firar eden Boğdanlı Jeravik adlı suçlunun Boğdan voyvodasına teslim ettirilmesine dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 25 Safer sene 967

Erdel Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:

Hâliyâ kıdvetü'l-ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhıyye Boğdan Voyvodası Aleksandra Voyvoda Dergâh-ı mu'allâ'ma âdem gönderüp Boğdan halkından Jeravik nâm ehl-i fesâd kâfir, bir nefer yoldaşiyle Erdel vilâyetine gidüp bi'l-fi'l anda oldukların arz eyledi. Eyle olsa gerekdür ki, kadîmden yüce Âstâne'müze olan ihlâs u ihtisâsun mûcebince mezkûr Boğdan voyvodasınun âdemi vardukda, zikr olınan

müfsidi yoldaşiyle merkøma teslîm idüp Boğdan voyvodasına irsâl idesin.

507 *Erdel ve Macar kralına: Eflâk'dan kaçıp Erdel'e giden ve reâyâya zarar veren eşkiyânın ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Erdel ve Macar Kralı'na hüküm ki:

Hâliyâ Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda atebe-i ulyâma mektûb gönderüp vilâyet-i Eflâk'dan ba‘zı ehl-i fesâd kaçup vilâyet-i Erdel'e duhûl idüp kendü hevâlarına tâbi‘ ba‘zı ehl-i fesâd cem‘ idüp niçe def‘adur ki Eflâk re‘âyâsın gāret ü hasâret eyleyüp bu def‘a dahı ba‘zı ehl-i şenâ‘at cem‘ olup vilâyet-i Eflâk'a küllî zarar u ziyan itdüklerin bildürdi. İmdi, vilâyet-i Eflâk ve Boğdan benüm şemşîr-i zafer-rehberüm ile feth u teshîr olmış memleket ü vilâyetümdür. Ve re‘âyâ vü berâyâsı dahı harâc-güzârlarumdur. Dâ’imâ vilâyet-i mezbûrenün ehl-i fesâdı varup sizün vilâyetinüze sığınup gelüp eger Eflâk ve eger Boğdan'da fesâddan hâlî olmayup niçe def‘a bu husûs içün size ahkâm-ı şerîfe gönderilüp anun gibi ehl-i fesâdı memlekete komayup ve dâhil olanları ele getürüp haklarından gelesiz diyü fermân-ı şerîfüm olmış idi. Sen dahı yarar kulumsun. Gerekdür ki dergâh-ı gerdûn-iktidârımuza olan mahz-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınuz muktezâsınca bu bâbda dâ’imâ bi'z-zât mukayed olup eger Eflâk'dan ve eger Boğdan'dan anun gibi firâr idüp ol cânibe varan ehl-i fesâdı her kande[y]se ve her kimse tetebbu‘ u tecessüs idüp ele getürüp dahı haklarından gelüp başların Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki bir dahı zikr olınan vilâyetlerün ehl-i fesâdı anda varup fitne vü fesâda mübâşeret itmeğe iktidârları olmaya ve bi'l-cümle bu def‘a vilâyet-i Eflâk'dan varup fesâda mübâşir olanları her ne tarîkla olursa ele getürüp haklarından gelmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. Bir dahı kimesne varup anda şakāvet idüp tekrâr şekvâ itdürmelü itmeyesin ve zikr olınan ehl-i fesâddan ne mikdâr ele getürilüp ne vechile haklarından gelindüğin yazup bildüresin.

508 *Akdeniz yalılarında ve Aydın sancağında olan kadılara: Deryada fesat çıkaran levent taifesinden karaya çıkıp kaçanların yakalanarak kapudana teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Arslan nâm kimesneye virildi.
Fî 16 Safer sene 967

Akdeniz yalılarında [ve] Aydın sancağında olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ Çeşme kādîsı Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp, hâliyâ ol cevânibde deryâ muhâfazasında olan Hâce-zâde Mehmed, Ayasuluğ'a tâbi‘ Kesri (,,”—Í) nâm mevzı‘da Ahmed ve Kara Ali ve Kara Hasan ve Murâd nâm re’îslerle levendlik idüp fesâd üzre iken irişüp top ve tüfeng ile zevâle değin ceng idüp ba‘dehû karaya dökilüp dört aded firkatelerin alup Müslimânlar âsûde-hâl oldılar diyü arz idüp anun gibi levend tâ’ifesi karaya dökildükde ele gelmek bâbında mu‘âvenet olınmaduğın müşârün-ileyh Mehmed'ün âdemi arz itmeğin **buyurdum ki:**

Bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi deryâda levend tâ’ifesi fesâd idüp müşârün-ileyh ve eger gayrı kapudanlarum ele getürmek istedüklerinde karaya dökilüp firâr itdüklerinde firâr iden ehl-i fesâd eger il-eri iledür ve eger her ne tarîkla olursa sa‘y ü ikdâm eyleyüp ele getürüp kapudana teslîm eyleyesiz. Şöyle ki, bir dahı levend tâ’ifesi birinüzün taht-ı kazâsında karaya dökilüp ele getürüp teslîm

idüp himâyet itmeyesiz, sonra anlara olacak size olmak mukarrer bilüp onat basîret üzre olup taht-ı kazânuzda bu husûsı gereği gibi tenbîh eyleyesiz ki karaya çıkan ehl-i fesâdı mecâl virmeyüp ele getüreler. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olınmakdan ve ehl-i fesâda himâyet olmakdan hazer idesiz.

509 *Budin beylerbeyine: Sigetvar Kalesi Beyi Hırvat Marko'nun Mohaç sancağından bazı kimseleri esir ettiğine; ahde muhalif hareket olunmamasına ve eşkiyanın tenkil edilmesine dair.*

Yazıldı.
Budun beglerbegisinün âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 21 Safer sene 967

Mohaç begi mektûb gönderüp Peç Kralı ile olan ahde muhâlif bir vaz‘ olmayup hıfz u hırâset üzre olup, lâkin Sigetvar kal‘ası'nun begi olan Hırvat Marko, Mohaç sancağında âyende vü revendeden ve sipâhîden niçe Müslimânları giriftâr idüp kal‘a-i mezbûreden saklanup ahde muhâlif vaz‘ idüp Memâlik-i mahrûse'de haydud yürimeyüp Müslimânları giriftâr eylememek içün mektûblar gönderilüp ve esîr olan Müslimânlar taleb olındukda inkâr idüp bizüm haberimüz yokdur, şenâ‘at idenler Zringi ve Nadaj Tomas'un haydudlarıdur diyü cevâb virmeğin, Memâlik-i mahrûse'den Mohaç sancağında Semartde nâhiyesinde sipâhî ve sâ’ir zu‘amâ köyleri rencîde iden Sigetvar haydudlarından yaraklariyle ve tüfengleriyle yigirmi beş nefer haydud tutılup onbeş nefer haydud salıvirilüp ve on nefer haydud alâmet içün hıfz olındukda vireyi bozarlar diyü hilâfen Kral'a i‘lâm itmekden hâlî olmayup hîle vü hud‘a itdüklerin bildürmişsin. İmdi, mâdâmki anlar hayduk harâmîleri zabt idüp memleket ü vilâyete anlardan zarar irişmeye, berü cânibden dahı ahde mugāyir iş itdürmeyesin. Ammâ arz olınduğı gibi anlarun haydukları gelüp vilâyetde bu makøle fesâd ideler, ele getürüp dahı ehl-i fesâdı mecâl virmeyüp eşedd-i siyâset ile mahallinde hakkından gelesin. Ammâ şöyle ki, anlardan berüye tecâvüz olmaya, ahde mugāyir vaz‘dan hazer idesin.

510 *Kırşehir Bey'e Mahmud Bey'e: Sipahilere istedikleri yerden tevcih olunan timarlarına ait tezkirelerin verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arslan Kethudâ'ya virildi.
Fî 25 Safer sene 967

Kırşehri Begi olup vilâyet tahrîrinde olan Mahmûd Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp bin sekiz yüz dahı ziyâde sipâhîye murâd itdükleri yirlerden timarları tevcîh olınup tezkireleri virilüp, bir yıl mikdârı timarların tasarruf idüp nâhiye-i Samantu'ya müte‘allık ve gayrı üç yüz mikdârı sipâhî kalmış iken emr-i şerîf vârid olup min-ba‘d yurdlarından virüp ve beglerbegi yanında tevcîh idesin diyü fermân olınmış. قبهر iki ay mikdârı, beglerbegi yanında üç yüz mikdârı tezkiresin alup ol zamâna değin timarların tasarruf iden sipâhîler tezkirelerin bozdurup tekrâr tevcîh olınup aslâ defter-i atîk ve cedîd ile olmayup hemân murâdları olduğı üzre tevcîh olınup bu takdîrce tahrîr olınan vilâyetün zevâyidi dahı vefâ itmez diyü arz eylemişsin. İmdi, ol emr-i şerîfüm varmazdan mukaddem timarları tevcîh olınup yedlerine alup mutasarrıf olan sipâhîler ol vechile te‘allül [ü] nizâ‘ itmek câ’iz değildür.
Buyurdum ki:

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, mukaddemâ tezkirelerin alup ol mikdâr zamân timarların tasarruf iden sipâhîlere ol vechile nizâ‘ itdürmeyüp zikr olınan emr-i şerîfüm vardukda, henüz tezkire almayan sipâhîlere emr-i sâbık üzre timar almadın tevcîh itdürüp

emr-i şerîfüme mugāyir bir kimesneye inâd ü muhâlefet itdürmeyesin; idenleri isimleriyle yazup bildüresin.

511 *Alacahisar beyine: Semendire, İzvornik ve Alacahisar hudutlarında fesat ve şekâvet icra eden eşkiyanın ele geçirilmesi için icap edenin yapılması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemîsi Mehmed'e virildi.
Fî 18 Safer sene 967

Alaca-hisâr begine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Semendire ve İzvornik ve Alaca-hisâr sınurları cem‘ olduğı Kürnemürde (?) nâm mahalde dâ’imâ harâmîler ekseriyâ Semendire sancağından ve gayrıdan anda cem‘ olup kazâ’-i Alaca-hisâr'da ve kazâ’-i mezbûreye karîb ma‘denlerde alâniyen evler basup âdemler katl idüp ve mâlların gāret idüp yine mahall-i mezbûra kaçup zikr olınan sancaklara dağılmalariyle ele getürilmek müte‘assir olup ve vilâyet-i mezbûre halkı, fesâdlarından ziyâde rencîde oldukların ve kaza’-i mezbûre ahâlîsi bi-esrihim gelüp, Koçanya nâm cebel bundan esbak harâmî mecma‘ı iken birkaç yirinde martolos yazılup ve üzerlerine yarar kimesne baş ta‘yîn olınmağla ol diyârın halkı harâmîden emîn olmışlardur. Eger mesfûr Koçanya ma‘den martolosları, mu‘âf olındukları gibi mu‘âf olmak üzre kazâ’-i mezbûrede Samana'dan altmış nefer martolos yazılup Mustafa nâm sipâhî üzerlerine martolos-başı ta‘yîn olınmasın arz eylemişsin. İmdi, vilâyete beg nasb olınmakdan garaz, hıfz [u] hırâset-i memleketdür. Sancağunun hıfz u hırâseti senün uhdenedür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan ehl-i fesâdı eger il-eri iledür ve eger sâ’ir her ne tarîkla olursa ele getürüp haklarından gelüp, emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet [ü] itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp kimes-neye zarar irgürmekden hazer idesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 17 Safer sene 967 [18.11.1559]

512 *Erzurum beylerbeyine: İnşası sona eren Malazgird Kalesi için mühimmat gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
İbrâhîm Çavuş'a virildi.
Fî 22 Safer sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem yapılması fermân olınan Malazgird kal‘ası'nun binâsı itmâma irişüp top ve tüfeng ve darbzen ve kundak ve bârût lâzım idüğün sancağı begi i‘lâm itdüğin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Varıcak, kal‘a-i mezbûre içinde beş ve on darbzen ve kırk-elli tüfeng ve bir mikdâr bârût-ı siyâh virüp hıfz u hırâset itdüresin.

513 *Budin beylerbeyine: Peşte Kalesi'nin ikmali için ne kadar paraya ihtiyaç varsa bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Hasan'a virildi.
Fî 21 Safer sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp hâliyâ Peşte dizdârı ve kethudâsı ve sana gelüp Dukagin-

oğlı müteveffâ Mehmed Paşa binâ itdüği kal‘anun kapusına su gelüp eyyâm-ı şitâda müncemid olmağın niçe zamân nevbet-hâne ve kapu, amelden kalup ahâlî-i kal‘a su almakda be-gāyet müzâyaka çeküp ve nevbetcilere duracak yir olmayup zarûret çekildüğin ve kal‘a-i mezbûrenün bünyâdı itmâm olınup içinden su kuyusı ve nevbet-hâne yapılmağla zikr olınan usret mündefi‘ olur didüklerin ve kal‘a-i mezbûrenün vech-i meşrûh üzre tekmîl olması, kal‘aya enfa‘ ve az akça ile hâsıl olur diyü arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, tahmîn-i sahîh ile tahmîn idüp zikr olınan binâların itmâmı ve su kuyusı ve nevbet-hâne ne mikdâr akça ile hâsıl olur? Görüp vukø‘ı üzre arz eyleyesin.

514 *Boğdan voyvodasına: Özi Kalesi'nin tamiri için gereken malzemenin tedariki hakkında.*

Yazıldı.
Za‘îm Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 25 Safer sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Özi kal‘ası'nun ta‘mîr olınmasın emr eyleyüp ze‘âmet tasarruf idenlerden fahrü'l-emâcid Yanbolılu Mehmed *zîde mecduhû* mübâşir ta‘yîn olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, husûs-ı mezbûr içün Boğdan vilâyetinden lâzım olan eger ağaç ve tahta ve sâ’ir kerestedür, bî-kusûr tedârük idivirüp irsâl ü îsâl eylemek bâbında Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyetün muktezâsınca envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâmun zuhûra getüresin.

515 *Bursa kadısına ve subaşısına: Tutulan hırsızların derhal Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sübaşıya virildi.
Fî 18 Safer 967

Burusa kādîsına ve sübaşısına hüküm ki:

Bundan akdem emr-i şerîfüm gönderilüp mahrûse-i İstanbul sübaşısı, tutduğı Kulak Husrev nâm hırsuzun Burusa'da tutılup ellerinde kürkler bulınup habs olınan Acem Hüseyin ve Dervîş nâm şerîkleri Südde-i sa‘âdet'üme gönderile diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ gönderilmedüği i‘lâm olınmağın **buyurdum ki:**

Bu def‘a hükm-i şerîfüm vardukda, te’hîr eylemeyüp mezkûrun, mezbûrân şerîklerin ellerinde bulınan kürkleri ile yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin. Gönderilmemeğe bâ‘is varsa yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 18 Saferü'l-muzaffer sene 967 [19.11.1559]

516 *Budin beylerbeyine: Taaddi ve şekâvetten hâli kalmadıklarını bildirdiği haydutların ve eşkiyânın ele geçirilerek en şiddetli siyaset ile haklarından gelinmesi hakkında.*

Yazıldı.

Âdemi Hüseyin'e virildi.

Fî 21 Safer sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp bu vilâyetün ahvâlinden tefahhus buyurılursa, asâkir-i İslâm, intizâm üzre olup ve Memâlik-i mahrûse dahı refâhiyyet üzredür, ammâ küffârun haydukları ve harâmîleri memleket içinde yollar kesüp âdem almakdan, mâl gāret itmekden hâlî olmayup vire bozılmak icâb ider vaz‘lar olmağla Kral'a mektûb gönderilüp hayduklar âdemler alup bahâya kesdürmek nedendür diyü i‘lâm olındukda bu vaz‘a râzı değilüz diyü haberler gönderüp ve beglerine vireye muhâlif vaz‘ itmen diyü zâhiren tenbîh eyledüğün câsûslarımuz haber virüp lâkin harâmîleri gezüp zarar u ziyân itdükleri ma‘lûmıdur. Cümle işleri hîledür ve İspanya Kralı mürd olmağile, Peç Kralı, İspanya Krallığı'na geçüp oğlın Peç Kralı itmek istedükde, âyîn-i bâtılaları üzre Korof Nikola-oğlı Karofek (?) nâm mel‘ûnun aslı Nemçe olup, lâkin Macar arasında olmağla cümle hıdmetkârları Macar olup, Macar'a nisbet idüp Peç Krallığı'n bana virüp takviyet idecek olun, varup İstolni-Belgrad'ı alayım diyü da‘vâ itmeğin, aralarında ihtilâf vardur. Ol sebebden serhadde karîb olan kal‘alar mazbût olmayup harâmîler gezer diyü câsûslarımuz haber virürler diyü bildürmişsin. İmdi, mâdâmki anlar tarafından hayduk harâmîleri zabt olınup memleket [ü] vilâyete zarar u gezend olmaya, berü cânibden dahı anlar vilâyetine dahl ü tecâvüz ca’iz değildür. **Buyurdum ki:**

Emrüm üzre anlar kendü hâllerinde olduklarında ahde mugāyir berü cânibden kimesneye iş itdürmeyesin. Ammâ şöyle ki haydukları zabt olmaya, zuhûr idenlerin her ne tarîkla olursa ele getürüp eşedd-i siyâset ile haklarından gelüp gaflet ile anlardan vilâyet ü re‘âyâya zarar irişdürmeyüp hıfz u hırâset bâbında dakΩka fevt itmeyüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın. A‘dâdan gaflet câ’iz degildür. Basîret üzre olasın.

517 *Ağrıboz beyine ve Istefe kadısına: Emre muhalif olarak deryada küffara mahsul verilmemesine dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 18 Safer sene 967

Ağriboz begine ve İstefe kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem size defe‘âtle ahkâm-ı şerîfüm gönderilüp deryâya ve küffâr-ı hâksâra bir habbe tereke virilmeye diyü emrüm olup hâliyâ dahı ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup tereke virilmek memnû‘ iken şimdiki hâlde Ağriboz mukābelesinde İstefe kazâsına küffâr-ı hâksârdan ba‘zı gemi gelüp İstefe müddi ile yigirmi bin müdden ziyâde tereke alup bi'l-fi‘l karyeden karyeye gezüp tereke cem‘ itdükleri istimâ‘ olınup vukø‘ı ve adem-i vukø‘ı ma‘lûm olması mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsun aslı nedür? Fi'l-vâkı‘ emr-i şerîfüme mugāyir deryâya ve küffâr-ı hâksâra zikr olınan kādîlıkdan tereke virilür mi? Virildüği takdîrce gelüp tereke alanlar kimlerdür? Ellerinde emr-i şerîfleri var mıdur? Kimün ma‘rifeti ile alurlar? Şimdiye değin ne mikdâr tereke alup gemilerine tahmîl itmişlerdür? Emr-i şerîfe muhâlif gelüp taht-ı kazânuzdan tereke alanları siz niçün men‘ idüp arz eylemeyesiz? Almamanuza sebeb nedür? Bâ‘is-i azl olmışsızdur. Te’hîr itmeyüp bu husûsı tetebbu‘ u tefahhus idüp, görüp dahı gelüp tereke alanları her kimün olursa girift eyleyüp re’îslerin habs idüp ne mikdâr tereke aldukların ve gemiler kimün idüğin ve kimün ma‘rifeti ile olduğın yazup bildüresiz. Min-ba‘d emr-i şerîfümle İstanbul zahîresiyçün varan gemilerden gayrı bir ferde deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virdürmeyüp emr-i şerîfümün icrâsında dakΩka fevt itmeyesiz ve zahîre içün varan gemilere ne mikdâr tereke virilürse ellerinde olan hükm-i şerîfümi alup, virilen terekenün mikdârı ile karadan Südde-i

sa‘âdet'üme gönderesin ki ana göre taleb olına. Şöyle ki, bu husûs vâkı‘ olup dahı siz arz itmeyüp ketm eyleyesiz, sonra netîcesi size â’id olur; ana göre mukayyed olasız.

518 *Mora sancağı beyine: Mesine'de hazırlanan İspanyol ve Fransa donanmasının tecavüz ihtimaline karşı hazır bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Ferhâd'a virildi.
Fî 21 Safer sene 967

Mora sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp İspanya-i lâ‘în ile Françe'nün mâ-beynlerinde musâlaha olup yetmiş kıt‘a kadırga ve elli kıt‘a barçaları bi'l-fi‘l Misina nâm kal‘alarında hâzır olup ve Trablus A‘râbı dahı küffâr-ı hâksâr ile meşveretde bile olup Trablus'a düşmeleri mukarrerdür diyü Trablus-ı Magrib Beglerbegisi olan Turgud *dâme ikbâlühû* sana i‘lâm eyledüğin bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı cem‘iyyetün dağıtmayup dâ’imâ hâzır u müheyyâ olup ol cevânibün ahvâl ü etvârın ve küffâr-ı hâksârun fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin dâ’imâ tetebbu‘ u tecessüs idüp ma‘lûmun olan ahbârı i‘lâmdan hâlî olmayup gaflet ile küffâr-ı hâksârdan yalılara ve sâ’ir ol cevânibe zarar u gezend irişdürmekden ihtiyât eyleyesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 21 Safer sene 967 [22.11.1559]

519 *Çorlu kadısına: Sipahi oğlanları zümresinden bazı kimselerin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Çorlu kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ kasaba-i mezbûrede sâkin olan sipâhî-oğlanlarum zümresinden Yeniçeri-oğlı Mehmed ve Ali ve İskender ve Karıştıran'da sâkin olan dîger Ali nâm kimesnelerün Südde-i sa‘âdet'ümde huzûrları lâzım olmağın irsâl olınup buyurdum [ki]:

Vardukda, te’hîr eylemeyüp mezbûrları müşârün-ileyhe koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

520 *Vulçıtrın ve Akıncı Beyi Süleyman Bey'e: Özi Kalesi'nin tamiri sırasında düşmanın tecavüzüne karşı dikkat olunması hakkında.*

Yazıldı.
Za‘îm Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 25 Safer sene 967

Vulçıtrın ve Akıncı Begi olan Süleymân Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Özi kal‘ası'nun ta‘mîr olınmasın emr idüp ol bâbda levâzım u mühimmâtı tedârük idüp şürû‘ itmek içün zu‘amâdan olup Nâzır-ı Emvâl olan Mehmed *zîde kadruhû* ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Sen dahı cümle akıncı tâ’ifesini gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki cümlesi yat [ü] yarağ ve kānûnları üzre hâzır u müheyyâ olup ol cânibe nâzır olasın. Anun gibi kal‘a-i mezbûre binâsına şürû‘ oldukda, bir cânibden küffârdan

hareket olup hıfzı lâzım gelürse aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp mu‘accelen irişüp hıdmetde bulınasın. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; gaflet üzre bulınmayup Mihallu'ya tâbi‘ olan eger toycalarundur ve eger akıncılarundur cümle ihzâr idüp ol cânibe göz ve kulak tutasın. Lâzım geldükde bilâ-tevakkuf irişüp gaflet ile binâ üzre olanlara a‘dâdan zarar irişdürmekden hazer idesin ve akıncılara tenbîh içün irsâl itdüğün âdemlerün akıncı tâ’ifesinden bu bahâne ile ahz ü celb itmekden ictinâb idesin; sonra ki istimâ‘ olına, netîcesi sana â’id olmak mukarrerdür.

521 *Zaîm Toyca'ya: Özi Kalesi'nin tamirinde mübaşir ile beraber çalışmasına dair.*

Yazıldı.
Za‘îm Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 25 Safer sene 967

Za‘îm-i evvel Toyca'ya hüküm ki:

Hâliyâ Özi kal‘ası'nun ta‘mîr olınmasın emr idüp ol bâbda zu‘amâdan Nâzır-ı Emvâl Mehmed, mübâşir ta‘yîn olınup senün dahı müşârün-ileyh ile kal‘a binâsında bile olmak emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı müşârün-ileyh ile bile olup eger levâzım u mühimmâtın tadârük itmekdedür ve eger binâya mübâşeret oldukda mu‘âvenet ü müzâheret itmekdür, gereği gibi ikdâm ü ihtimâm itmekde dakΩka fevt itmeyesin.

522 *Akkirman Beyi Mustafa Bey'e: Özi Kalesi'nin tamiri için lâzım olan mühimmatın tedariki ve saire hususunda yardımda bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Za‘îm Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 25 Safer sene 967

Akkerman Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Özi kal‘ası'nun ta‘mîr olınmasın emr idüp ol bâbda Nâzır-ı Emvâl olan Za‘îm Mehmed mübâşir ta‘yîn olınup levâzım u mühimmâtın ihzâr içün irsâl olınup ve ağaç ve sâ’ir ba‘zı ol cânibden gelecek kereste içün Boğdan voyvodasına dahı hükm-i şerîf gönderilüp senün dahı ol bâbda gereği gibi mu‘âvenet itmen emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup levâzım u mühimmâtı tedârüki bâbında eger hisâr-eri lâzımsa hisâr-erenlerinden ve sipâhîlerden kifâyet mikdârı âdem virüp kerestesin ihzâr itmek bâbında her ne vechile lâzım gelürse mu‘âvenet ü müzâheret eyleyüp anun gibi binâya mübâşeret oldukda yat ü yarağla ve sancağunun sipâhları hâzır u müheyyâ olup eger bi'z-zât üzerine varmak lâzımsa varup ve illâ göz ve kulak olmağla mıdur, her ne yüzden münâsibse mahall iktizâ itdüği üzre hüsn-i tedârük üzre olup gaflet ile binâ üzerinde olanlara küffâr-ı hâksârdan zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer eyleyesin.

523 *Erzurum beylerbeyisine: Erzurum beylerbeyiliğine bağlı zeâmet ve timar sahipleri ve diğer kul taifesinin defterinin tanzimi ve gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
İbrâhîm Çavuş'a virildi.

Fî 23 Safer sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp beglerbegilüğ[ün]e müte‘allık olan zu‘amâ ve erbâb-ı timarun ve sâ’ir kul tâ’ifesinün yoklamasın murâd itdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Erzurum'da ve Oltu'da ve sâ’irde olan kul tâ’ifesin bi'z-zât yoklayup ne mikdâr mevcûd ise defter eyleyüp mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, kul tâ’ifesi dâ’imâ yat ü yarakları ile senün yanunda hâzır olup lâzım oldukda mevcûd bulınalar. Andan gayrı beglerbegilüğüne müte‘allık olan zu‘amâ ve erbâb-ı timara dahı gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki her biri kānûn üzre cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ’ir âlât-ı harb [u] kıtâlleri ile dâ’imâ hâzır [u] müheyyâ olalar. Anun gibi hıdmet vâkı‘ oldukda tevakkuf lâzım gelmeyüp cem‘an müretteb ü mükemmel bulınalar. Bu bâbda beglere dahı gereği gibi tenbîh idesin.

524 *Dulkadirli beylerbeyine: Tahrir esnasında timarlarının tevcih edilmemesinden şikâyet eden sipahilerin tezkirelerinin verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Yazılup, nişânlanup içerüye gönderilmeğin Arslan Kethudâ'ya virildi.
Fî 25 Safer sene 967

Dulkādirlü beglerbegisine hüküm ki:

Bundan [akdem] ba‘zı Dulkādirlü sipâhîleri Südde-i sa‘âdet'üme gelüp vilâyet tahrîr olup tevzî‘ oldukda, yurdumuz olan timarlarımuzı vilâyet kâtibi bize tevcîh itmedi diyü arz-ı hâl itdüklerinde, bunları tevcîh olınmak içün bundan esbâk sana hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer[dür]; ammâ ol emr-i celîlü'l-kadrüm sâdır olmazdan mukaddem timarları tevcîh olınup tezkirelerin alan sipâhîler dahı tezkirelerin bozdurup tekrâr tezkire taleb itdükleri istimâ‘ olındı. İmdi, fermân-ı hümâyûnum sudûrından mukaddem tezkire olan sipâhîlerün tezkireleri bozılmağa emrüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Sâbıkā vârid olan emrümden mukaddem tezkire alanlara ol vechile ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyüp tezkire itmeyüp bâkΩ kalanlarına emr-i sâbık üzre timarların tevcîh idüp tezkirelerin viresin.

524/ a-

Bu dahı.
Bir sûreti dahı Kırşehri begine yazıldı.

525 *İstanbul kadısına: İstanbul'da Hıristiyanlarda ve Yahudilerde kul ve cariyeden ne kadar esir varsa defterinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

İstanbul kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i mezbûrede Yahûdî ve sâ’ir keferede ve Nasârâda kuldan ve câriyeden ba‘zı esîr olduğı istimâ‘ olınup teftîş olınup ne mikdâr bulınursa defter olup arz olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

İstanbul Sübaşısı Mehmed vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup bu husûsı onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; mahrûse-i mezbûrede olan eger Yahûdî ve sâ’ir Nasârâda kuldan ve câriyeden ne mikdâr esîr bulınursa her kimün ise ve ne zamânda alınmışsa mufassal defter eyleyüp Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup kimesneye himâyet eylemeyüp, ketm olınmakdan ve mübâşir olanlar kimesneden ahz ü celb itmekden ziyâde hazer idüp sonra beyân olınacak özr makbûl olmaz ve şehre dahı alâniyen kimesneye hamr getürilmesün. Bu husûsda gereği gibi mukayyed olup emr-i şerîfüme mugāyir ve Yahûdî ve kefereden her kimde esîr bulınursa aynı ile

defter idüp, mühürleyüp gönderesin ve kimden alınmışsa ve ne mahallede sâkinse mufassal u meşrûh yazup arz idesin.

526 *Ağrıboz kadısına: Ağrıboz'un Istefe kazasından küffara mahsul verilip verilmediğinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kādîya virildi.
Fî 15[xix] Safer sene 967

Ağriboz kādîsına hüküm ki:

Bundam akdem yalılarda vâkı‘ olan kādîlara ahkâm-ı şerîfe gönderilüp deryâya ve küffâr-ı hâksâra bir habbe tereke virilmeye diyü emrüm olup hâliyâ dahı ol emr-i şerîfüm mukarrer olup tereke virilmek memnû‘ iken şimdiki hâlde Ağriboz mukābelesinde İstefe kazasına küffâr-ı hâksârdan ba‘zı gemi gelüp İstefe müddi ile yigirmi bin müdden ziyâde tereke alup bi'l-fi‘l karyeden karyeye gezüp tereke cem‘ itdükleri istimâ‘ olınup vukø‘ı ve adem-i vukø‘ı ma‘lûm olması mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, bu husûsın aslı nedür? Fi'l-vâkı‘ emr-i şerîfüme mugāyir deryâya ve küffâr-ı hâksâra zikr olınan kādîlıkdan tereke virilür mi? Virildüği takdîrce gelüp tereke alanlar kimlerdür? Ellerinde emr-i şerîfleri var mıdur? Kimün ma‘rifeti ile alurlar? Şimdiye değin ne mikdâr tereke alup gemilerine tahmîl itmişlerdür? Emr-i şerîfe muhâlif gelüp tereke alınmış mıdur? Alındüğı takdîrde niçün men‘ olınmaya? Memnû‘ olmayanlar niçün arz olınmaya? Bâ‘is nedür? Bu husûsı tetebbu‘ u tefahhus idüp, görüp dahı gelüp tereke alanları her kimün olursa girift eyleyüp re’îslerin habs idüp ne mikdâr tereke aldukların ve gemiler kimün idüğin ve kimün ma‘rifeti ile olduğın yazup bildüresin. Min-ba‘d emr-i şerîfümle İstanbul zahîresiyçün varan gemilerden gayrı bir ferde deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virdürmeyüp emr-i şerîfümün icrâsında dakΩka fevt itmeyesin ve zahîre içün varan gemilere ne mikdâr tereke virilür ise ellerinde olan hükm-i şerîfümi alup virilen terekenün mikdârın defter idüp kurudan Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki ana göre taleb olına. Şöyle ki, bu husûs vâkı‘ olup dahı arz itmeyüp ketm idesin, sonra netîcesi sana â’id olur.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 22 Safer sene 967 [23.11.1559]

527 *Özi Kalesi'nin tamirine ve memleketi korumaya dikkat edilmesi hakkında hüküm.*

Za‘îm Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 26 Safer sene 967

Hân hazretlerine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Poşank (?) nâm Çerkes Begi, bundan akdem Cane nâm Çerkes ile ittifâk idüp Taban ovası'nda olan Müslimânlığun rızkın gāret eyleyüp ve Kefe Begi olan Şücâ‘ Beg'ün üzerine gelüp ceng idüp niçe kimesne katl olınup mezkûr kendüye tâbi‘ olan re‘âyâsiyle Çerkes vilâyetine gidüp ba‘dehû istimâlet ile edâya geldükde girü hıyânet idüp Çerkese gitmesi mukarrer olıcak, kendüsini ve re‘âyâsını sürüp getürüp mezkûrı habs eyleyüp Vakkas Polad Sultân ve Cantemir Sultân dahı hıyânet idüp Moskov'a gitmeleri muhakkak olmağın mezkûrları dahı tutup habs eyleyüp ve Moskov'a giden Banik Sultân ve Tohtamış Sultân ve Yâdigâr Sultân, Moskov ile ittifâk idüp memâlik-i İslâma zarar itmeleri mukarrer olup ve Cantemir Sultân'un iki küçük karındaşların ba‘zı müfsidler berüye getürmişlerdür. Bu bâbda fermân-ı şerîf ne vechile

sâdır olurise mûcebi ile amel olına diyü bildürmişsin. Eyle olsa gerekdür ki, bu husûslarda nizâm-ı umûr-ı memleket ve refâhiyyet ü itmi'nân-ı ra'iyyete lâyık u evlâ ve sezâvâr u ahrâ olan ne ise anunla amel eyleyüp memleket [ü] vilâyetün âbâdân ve re'âyâ vü berâyânun istirâhat ü itmi'nân olmaları husûsında şol ki, lâzime-i tedbîr-i umûr-ı mühimmedür, zuhûra getüresin ve bundan akdem vilâyetinüze tâbi' İslâm Kirmân kal'ası ma'mûr iken Özi suyı'ndan küffâr-ı hâksâr gelüp Memâlik-i mahrûse'ye duhûl idüp zarar u ziyân itmez idi. Hâliyâ her senede gelüp tecâvüzden hâlî olmadığı ecilden Memâlik-i mahrûse'mde olan Özi kal'ası ta'mîr olmasın emr idüp, lâzım olan mühimmâtı görilmek içün âdem irsâl olınmışdur. Siz dahı kadîmden Südde-i sa'âdet-me'âbuma olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsun mûcebince kal'a-i mezbûreyi üslûb-ı sâbık üzre gereği gibi ta'mîr ü termîm itdürüp kifâyet mikdârı âdem ve yarak ve gemi koyup dahı ol mahalden küffâr gelüp zarar idecek boğazı onat vechile hıfz u hırâset itdüresiz ki, küffâr-ı bed-girdâr gelüp gemi ile geçüp Memâlik-i mahrûse'me zarar u gezend irişdürmek ihtimâli olmaya.

528 *Erzurum beylerbeyine: Beylerbeyiliğe bağlı olan kul taifesinin yoklanıp defterinin gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
İbrâhîm Çavuş'a virildi.
Fî 22 Safer sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Beglerbegiliğüne müte'allık olan kul tâ'ifesi yoklanup mevcûd olanı ve gayrı mevcûdı olup nâbedîd olanlar ve mürdeleri her biri müstakıl defter olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup Erzurum ve Oltı ve sâ'ir beglerbegiliğüne müte'allık olan kul tâ'ifesin yoklayup bi'l-fi'l mevcûd olanları ve gayr-ı mevcûd olanlarun dahı bulınmayanları başka ve nâbedîd olanları müstakıl ve mürdeleri dahı müstakıl ve amel-mânde olup hıdmete kādir olmayanları dahı müstakıl defter eyleyüp mezbûr ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ammâ hîn-i yoklamada tamâm hakk üzre olup hâzır olmayanları himâyet eylemekden hazer eyleyesin ve yokladukda her birine berât olup kul tâ'ifesinden midür, yohsa kul-oğlı mıdur; sipâhî-zâde midür, ra'iyyet-oğlı mıdur? Her birinüz keyfiyyet-i ahvâlin bile yazup mu'accelen defterin gönderesin.

528/ a-

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 22 Safer sene 967
Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine.

529 *Rumeli beylerbeyine: Muzafferiyet münasebetiyle ümera ve askerlere verilen terakkiler hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 22 Safer sene 967

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ vâkı' olan sefer-i zafer-eserde senünle olan ümerâ ve sâ'ir asâkir-i nusret-me'âsir kullarum hakkında avâtıf-ı aliyye-i şâhânem zuhûra getürüp ümerâ kullaruma otuzar bin ve sâ'ir asâkir-i zafer-karîne binde yüz akça terakkΩ inâyet idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anlar bâbında zuhûr iden inâyetüm kullaruma bildîresin ki, ümerâ ve sâ'ir erbâb-ı timardan senünle ta'yîn olınup edâ'-i

hıdmet idenlerin defteri geldükde mevcûd olanlar emrüm üzre terakkΩlerin alalar.

[Yev]mü'l-hamîs fî 22 Safer sene 967 [23.11.1559]

530 ***Vidin sancağı Beyi Muzaffer Bey'e: Sancağın tahrir defteri geldiğine ve sipahilerin berat almak için İstanbul'a gelmelerinin, livanın serhadde yakın olmasından dolayı uygun olmayacağına dair.***

Yazıldı.
Mü'ezzin Mustafa Beg'e virildi.
Fî [yev]m-i mezbûr.

Vidin Sancağı Begi Muzaffer Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ livâ'-i mezbûr müceddeden tahrîr olup muhâsebesi Südde-i sa'âdet'üme arz olınup tevzi' emr olmışdur. Eyle olsa livâ'-i mezbûr serhadde karîb olup hıfzı lâzım olmağın sipâhîler cümle gelmek münâsib görilmeyüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, livâ'-i mezbûr sipâhîlerine tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, kānûn üzre beglerbegiden yafta alup dahı her nâhiye sipâhîlerinün defter-i cedîdden tezkirelerin alup berâtların ihrâc içün kifâyet mikdârı sipâhî ta'yîn idüp dahı Südde-i sa'âdet'üme gönderesin; gelüp berâtların ihrâc ideler.

530/a-
Yaftaların viresin diyü.

Bir sûreti dahı Tımışvar beglerbegisine yazılup Müe'zzin Mustafa'ya virildi.

531 ***Haleb defterdarına: Erzurum'daki kul taifesinin ulûfelerine ait iki senelik defterin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Ca'fer Çavuş'a virildi.
Fî 23 Safer sene 967

Haleb defterdârına hüküm ki:

Erzurum'da vâkı' olan kul tâ'ifesinün ulûfelerin saldukların iki senenün defterlerin Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Bâyezîd Çavuş vilâyet-i Erzurum'un kullarınun ulûfeleri salınmak içün irsâl itdükleri defterlerinden bir sene senün zamânından ve bir sene senden mukeddem olan Murâd *dâme izzuhû* zamânından iki senenün defterin aynı ile hazîneden ihrâc eyleyüp, mühürleyüp mezbûr ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

532 ***Lala'ya: Aksaray sancağında timardan mâ'zul Mehmed ile timarı alınan Hüseyin hakkında tahkikat yapılmasına dair.***

Yazıldı.
Mezbûr Mehmed''e virildi.
Fî 23 Safer sene 967

Lala'ya hüküm ki:

Dârende-i hükm-i şerîf Mehmed nâm kimesne gelüp bundan akdem Aksaray sancağında beş bin altı yüz doksan beş akça timardan ma‘zûl olup yine livâ’-i mezkûrda Hüseyin nâm kimesnenün beş bin iki yüz akça timarı Konya muhârebesinde bulınmadı ve bu def‘a vâkı‘ olan cem‘iyyete gelmedi diyü beglerbegi buna tevcîh idüp tezkire virüp ba‘dehû mezkûr Hüseyin, Sultân Bâyezîd yanında oğlın getürmeğe gitdükde anda tutılup habs olup haylî zamân mahbûs kalup sonra Konya muhârebesinde fursat bulup gelüp oğlın dahı getürüp muhârebe-i mezkûreden mukaddem ve sonra olan yoklamalarda mevcûddur diyü timarın ibtidâ’-i târîhden mukarrer idüp eline mukarrer-nâme virdüğin ve: *"Mezkûr Hüseyin, oğlın getürmeğe varmadı, ol tarafa kaçup gitmişdi; sonra ol cânib münhezim olmağla girü bu tarafa gelmişdür"* diyü arz idüp ve müşârün-ileyh beglerbegi dahı mektûb gönderüp mezkûr Hüseyin için: *"Oğlın getürmeğe vardığı sahîhdür; Karaman'un kadîmî ocak-eridür, timarı mukarrer kılına"* diyü arz itmeğin arzınun ve mezkûr Mehmed'e virdüği tezkirenün aynı ile sûretleri ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sûret-i arza ve tezkireye nazar idüp içinde mastûr olan ahvâli tamâm ma‘lûm idinüp dahı göresin; müşârün-ileyhün arz itdüği gibi midür, yohsa mezkûr Hüseyin, mezbûr Mehmed arz itdüği üzre sahîh ol cânibe gidüp sonra inhizâm vâkı‘ olmağla mı berü cânibe gelmişdür, nicedür? Ve bi'l-cümle hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp mukeddemâ virdüği tezkire mi sahîhdür, yohsa girü mezkûra mukarrer itmek için virdüği arz mı sahihdür, nicedür? Mufassal yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

533 *Anadolu beylerbeyine: Timarları alındığından şikâyet eden sipahiler hakkında tahkikat icrasına dair.*

Yazıldı.
Çavuş-oğullarından Dervîş'e virildi.
Fî selh-i Safer sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i Anadolı sipâhîlerinden ba‘zı sipâhîler Südde-i sa‘âdet'üme gelüp bu def‘a vâkı‘ olan seferde edâ’-i hıdmet itmişler iken: *"Timarlarımuz bilâ-sebeb alınup âhara virildi"* diyü şekvâ itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu def‘a vâkı‘ olan seferde ne mikdâr sipâhînün timarı alınmışdur ve her birinün timarı alınmağa sebeb ü bâ‘is nedür? Mufassal isimleri ve timarları ve sebeb-i azilleri ile yazup defter idüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Sefer vâkı‘ olup hıdmetde bulınmayan sipâhîlerün isimleri defter olınup defterleriyle Südde-i sa‘âdet'üme arz olınup timarları virilmek emr oldukda timarları alınmak emr olınanlarun timarları ve emr ile âhara virilmeye. Mâ-beyne zabt olınmak kā‘ide-i mukarrere iken bunlarun timarları hıdmetde bulınmadukları ecilden virilmişse arz olınmadın virilmeğe bâ‘is nedür? Ve timarlarınun mâ-beyne zabt olınacak timar mahsûlleri ahvâli dahı ne vechile tedârük olmışdır? Yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin ki, ana göre cevâbları virile.

[Yev]mü'l-ahad fî 26 Safer sene 967 [27.11.1559]

534 *Eflâk voyvodasına: Erdel'e gidecek olan Mehmed Çavuş'un selâmetle ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Arslan-oğlı Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mehmed *zîde kadruhû* bir husûs içün vilâyet-i Erdel'e gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, müşârün-ileyhi emîn ü sâlim vilâyet-i mezbûreye ulaşdurasın.

535 *Bazı müfsidlerin yakalanmasına kadar Mirahur Ali Ağa'nın bir ay Eflâk'da kalması hakkında kendisine hitaben yazılan hüküm.*

Yazıldı.
Eflâk voyvodasınun âdemîsi Yunak (?) nâm zimmîye virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Mîr-i ahur Ali Aga'ya hükm-i şerîf yazıla ki:

Hâliyâ Eflâk voyvodası Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp Südde-i sa‘âdet'üme gelmek emr olmışdı. Hâliyâ ba‘zı müfsidler halâs olup kandeliği ma‘lûm olmağın memleket dahı yirleşmedi. Eyle olsa zikr olınan ehl-i fesâd ele gelince anda olman lâzımdur. Şöyle ki, berü cânibe müteveccih olmış isen dahı girü dönüp anda varman mühimdür diyü arz itmeğin senün gurre-i Rebî‘u'l-âhir'e değin anda olman emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl bûldukda, emrüm üzre bir ay mikdârı dahı anda olasın.

536 *Kefe beyine, Menkub ve Sudak kadılarına: Özi suyu üzerindeki İslâm Kirman Kalesi'nin tamiri için han hazretlerine kereste hususunda yardımda bulunulmasına dair.*

Yazıldı.
Zâ‘îm Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 26 Safer sene 967

Kefe sancağı begine ve Menkûb ve Sudak kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ cenâb-ı emâret-me’âb Devlet Girây Hân *dâmet-me‘alîhi* Özi suyı üzerinde olan İslâm Kirmân kal‘ası'nı ta‘mîr eylemek murâd idünüp lâzım olan kerestesi bâbında mu‘âvenet içün hükm-i şerîfüm virilmesin recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kal‘a-i mezbûrenün ta‘mîrine lâzım olan keresteyi akçalariyle bulınan yirlerden almalu olduklarında mu‘âvenet ü müzâheret eyleyesiz. Ammâ bu bahâne ile kimesneye hilâf-ı Şer‘ te‘addî olmakdan hazer idesiz.

537 *Haleb defterdarına: Trablus sancağının Aydın Beyi Mehmed'e tevcih olunduğuna ve kalan akçenin ifrazın mîrî için zabt edilmesine dair.*

Yazıldı.

Ca‘fer Çavuş'a virildi.

Fî 26 Safer sene 967

Haleb defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Trablus sancağı, hâliyâ Aydın Sancağı Begi kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mehmed *dâme izzuhû*['ya] dört kerre yüz bin akça ile virilüp sâbıkā olan dört yüz elli bin [akça] ile berât itmişdür. Elli bin ifrâzı kalmışdur. **Buyurdum ki:**

Livâ'-i mezbûrun zikr olınan ifrâzın mîrî için zabt itdüresin.

538 *Manyas kadısına: Sahte hükümden dolayı hapsi lâzım gelen ve zinciri kırarak kaçan Mustafa'nın derhal tutulup gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Manyas kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem sana tezvîr hüküm ve nakl îrâd idüp Ca'fer Sübaşı habsine teslîm olınup kayd ü bend ile Südde-i sa'âdet'üme gönderilmek fermân olınan Mustafa nâm kimesne mezbûr sübaşıdan taleb olındukda, zencîri bozup kaçdı didüğin arz itmişsin. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm varıcak, mezbûr Mustafa'yı mezkûr Ca'fer Sübaşı'ya her kande ise buldurup kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin ve eger bulmakda ta'allül ü inâd iderse kendüsini gönderesin.

539 *Rumeli ve Anadolu kadılarına: Adam öldüren Kabil'in, gönderilen sipahi Süleyman'a teslimi hakkında.*

Yazıldı.
Rodos begi âdemi Süleymân'a virildi.
Fî 27 Safer sene 967

Rûm-ili ve Anadolı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Rodos'da sâkin olan Kābil nâm kimesne âdem katl idüp Şer'ile teftîş olınmak için Rodos Begi Ahmed *dâme izzuhû'*nun âdemi Süleymân nâm sipâhî ile irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Mezkûr Süleymân anun gibi taht-ı hükûmetinüzde mezbûr Kābil'e râst gelürse, mezbûr Süleymân'a teslîm idesiz ki varup mahall-i hâdisede Şer'ile teftîş olınup görile.

540 *Nâzır olan Amasya kadısına: Erzurum Beylerbeyisi iken vefat eden Ayas Paşa'nın develerinin zabtı hakkında.*

Yazıldı.
Bu hüküm ve mâliyye tarafından müşârün-ileyhe virilen hüküm ve Rûm beglerbegisine yazılan ve Erzurum beglerbegisine ve Erzurum Nâzırı Ömer'e yazılan hükümler dahı mühri ile Kerîm Çavuş-oğlı Sinân'a virildi.
Fî 28 Safer sene 967

Nâzır olan Amâsiyye kādîsına hüküm ki:

Erzurum Beglerbegisi iken fevt olan Ayas Beg'ün develeri mîrî için zabt olınmak emr olınup hâliyâ gitmek üzre idüği istimâ' olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan develer için kışlamağa münâsib bir mahal tedârük ve arpa ve samanların dahı kifâyet mikdârı ihzâr itdürüp ol cânibe geldüklerinde alıkoyup ta'yîn itdüğün mahalde kışladup ne mikdâr deve gelüp ve ne mahalde kışladuğın ve ne mikdâr zahîreleri tedârük olınduğın yazup bildüresin. Anun gibi gelüp geçerlerse ana kondurup anda kışladasın.

541 *Mısır beylerbeyine: Mısır'da kâşiflerden, şeyh Araplardan, emin ve mültezimlerden halkın şikâyette bulunduğuna ve huzur ve refahın teminine gayret olunması hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp ol diyâr-ı celîlü'l-i'tibârda olan re'âyâ vü berâyâdan niçe kimesneler gelüp kâşifler ve şeyh Arablardan ve ümenâ ve mültezimînden şekvâ idüp altı seneden berü ba'zı karyeler mâl irtifâ'a mütehammil değil iken, irtifâ'dan ziyâde olup ve irtifâ'dan noksân üzre olup ve mâlları maktû' olan köylerün dahı hemîşe alınugelen mâl-ı mukāta'adan mâlları ziyâde olmağile bize zülm ü te'addî iderler didüklerinde, Hızâne-i Âmire'de olan mukāta'a defterlerine nazar olınup görildükde fi'l-vakı' maktû' olan niçe karyeler hemîşe viregeldükleri mâl-ı mukāta'adan haylî mâl ziyâde olınmış bulınup ve ba'zı karyelere dahı irtifâ'-ı kadîmden elli kîseden ziyâde mâl ziyâde olınup ve ba'zı ummâl uhdesinde olan mukāta'ât dahı karârından ifrâtla ziyâde olmağile re'âyânun ekseri za'îfü'l-hâl olup køt-i yevmiyyeye kādir olmayup ve ba'zı kurânun re'âyâsı bi'l-külliyye perâkende olup yirlerin ve mezra'aların keşşâf ve şüyûh-ı Urbân ve mültezimîn zirâ'at idüp harâcın virirler imiş ve zirâ'ate kādir olan fellâhlar dahı ol ziyâde sebebi ile zebûn olup ve vâkı' olan şerâfî ve ekl-i dûd dahı hakk üzre görilmeyüp on bahşdan bir bahşı ancak aşağa virilmişdür diyü ızhâr-ı acz ü tezallüm itdüklerinde: *"Hele bu sene üzerinüzde maktû' olan mâlı edâ idün; sene-i âtiyede aşağa virilmesi lâzım olan ziyâdeler ber-vech-i adâlet görile diyü istimâlet virilmekle re'âyâ mütesellî-i hâtır oldılar"* diyü arz eylemişsin. İmdi, mâl ahvâli ve re'âyâ vü berâ[yâ]nun istirâhatleri husûsı ehemm-i mühimmâtdandur. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda gereği gibi basîret üzre olup eger mâl-ı mîrî ahvâlidür ve eger re'âyâ vü berâyânun refâhiyyet ü istirâhatleri husûsıdur, kemâ-yenbagΩ ri'âyet idüp bir vechile hüsn-i tedârük eyleyüp mukayyed olasın ki, ne mâla gadr ve ne re'âyâya hilâf-ı Şer' u kānøn zulm ü te'addî olmak lâzım gele. Ol diyâr-ı celîlü'l-i'tibârun cumhûr-ı umûrı senün re'y-i isâbet-karînüne tefvîz olınmışdur. Eger mâlun tevfîr ü teksîridür ve eger re'âyâ vü berâyânun refâhiyyet ü itmi'nânlarıdur ve memleket ü vilâyetün ma'mûr u âbâdân olmasıdur, vech ü münâsib olduğı üzre amel idüp envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getürüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

542 *Mısır beylerbeyine: Mekke-i Mükerreme fukarası için bin beş yüz erdeb buğdayın fazlaca gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı sa'âdet-destgâh'a mektûb gönderüp her sâl Mekke-i Mükerreme fukarâsına irsâl olınan deşîşe-i âmme buğdayı bin beş yüz erdeb buğday olup ahâlî-i Medîne-i Münevvere'ye on dört bin erdebden ziyâde buğday irsâl olınup ma'a-hazâ Medîne-i Münevvere ahâlîsi Ka'be-i Mu'azzama fukarâsına nisbet, öşr âşiri gelmeyüp bu sebeb ile cîrân-ı Beytü'l-Harâm ziyâde fakΩrü'l-hâl olup kendülere dahı ziyâdece buğday irsâl olınmasın taleb itdüklerin arz itmişsin. İmdi, Ka'be-i Şerîfe *şerrefeha'llâhü te'âlâ* ahâlîsi hakkında dâ'imâ merhamet ü inâyetüm mebzûl

ve şefekat ü re'fetüm masrûf olmağın her sâl irsâl olınan deşîşe buğdayından ziyâde bin beş yüz erdeb buğday dahı irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Kâ'be-i Mu'azzama *azzemeha'l-lâhu te'âlâ* fukarâsiyçün her yıl irsâl itdüğün deşîşe-i âmme buğdayından ziyâde cenâb-ı celâlet-me'âbum deşîşesi buğdayından bin beş yüz erdeb buğday dahı irsâl eyleyüp anda olan fukarâ ve zu'afâya tevzî' itdürüp deftere dahı vech-i meşrûh üzre işâret itdüresin. Zikr olınan buğday, fermân-ı şerîfüm muktezâsınca her sâl irsâl olına.

[Yev]mü'l-isneyn fî 27 Safer sene 967 [28.11.1559]

543 ***Kefe beyine: Azak Kalesi'nin icap eden yerlerinin tamir ettirilmesine ve memleketin muhafazasına dair.***

Yazıldı.
Yanbolılı Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 2 Rebî'u'l-evvel sene 967

Kefe begine hüküm ki:

Azak kal'ası'nun handekında ve sâ'ir yirlerinde ta'mîr ü termîme muhtâc yirleri olduğı istimâ' olmağın kal'a-i mezbûrenün ta'mîr olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Zikr olınan kal'anun eger handekında ve eger sâ'ir yirlerinde ne mikdâr ta'mîre muhtâc yirleri var ise ta'mîr itdüresin. Şöyle ki, lâzım olan keresteden anda bulınmayan ne makøle kereste lâzımsa defter idüp gönderesin ki, lâzım olanı irsâl olına. Ammâ ta'mîrde tamâm dikkat ü ihtimâm idüp metîn ü hasîn itdürüp isrâf ü itlâfdan hazer idesin. Ve anda olan beş pâre gemileri dahı dikkat ile donadup hâzır eyleyüp lâzım olan mahalleri hıfz u hırâset idüp a'dâdan memleket [ü] vilâyete ve kılâ' u re'âyâya zarar irişdürmekden hazer idüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin. Kal'a-i Azak'un hıfz u hırâsetinde tamâm mücidd olup a'dâdan gaflet ile bir mahalle zarar gelmekden ictinâb idesin. Eger Azak'dur, eger sâ'ir etraf ü cevânibi onat vechile savn u sıyânet eyleyüp dakΩka fevt itmeyesin.

544 ***Üsküdar kadısına: Yedi tüfenk imalathanesi için gereken kömürün istenilen yerde bırakılması hakkında.***

Yazıldı.

Üsküdar kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Şehr-emîni olan Hasan Südde-i sa'âdet'üme şöyle arz eyledi ki, mîrî tüfeng kârhânesi mühimmi içün emr ile kömür yakılagelen mahallerde kış eyyâmında yakmak kābil olmayup Ark deresi'nde yakmak lâzımdur diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Emr ile tüfeng mühimmi içün kömür yakmağa me'mûr olan kefere anda varup kömür yakmak istedüklerinde kış eyyâmında kimesne mâni' olmayup yazın girü kadîmden yakageldükleri yirde yakalar. Ammâ bu bâhane ile emr ile ta'yîn olınanlardan gayrı hâricden kefere gelüp kömür yakmakdan ve ziyâde yakdurmakdan hazer idüp kifâyet mikdârı yakdurasız.

545 ***Bursa kadısına: Bursa nahiyelerindeki Arnavut leventlerin Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Bölük-halkından Mustafa'ya virildi.

Fî 28 Safer sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp anda olan Arnavud levendlerden ele getürüp Dergâh-ı mu‘allâ'ma irsâl eyleyesiz diyü emrüm olmışdı. Ol emr-i şerîfüm mûcebince ele girenlerden ba‘zın Dergâh-ı mu‘allâ'ma göndermişsin. **Buyurdum ki:**

Varıcak, Burusa nevâhîsin dahı tetebbu‘ u tecessüs idüp emr-i sâbık mûcebince ele giren Arnavud levendlerinden dahı dutup Dergâh-ı mu‘allâ'ma irsâl eyleyesin.

546 *Yergöğü dizdarına: Erdel'e gidecek Çavuş Mehmed'in selâmetle ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.

Yergöği dizdârına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* Erdel'e irsâl olınmağın **buyurdum ki:**

Varup vusûl buldukda, mezkûra lâzım gelen yirde kifâyet mikdârı hisâr-eri koşup emîn ü sâlim ulaşdurasın.

547 *Mısır beylerbeyine: Mısır hazinesinin vaktinde gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî gurre-i Rebî‘u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olıncak hazînenün âdet üzre irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp âdet ü kānûn üzre irsâl olınacak hazîneyi mu‘accelen ihrâc idüp evvelden koşılan âdemden ziyâde kifâyet mikdârı âdem koşup irsâl idüp Nevrûz'dan mukeddem Südde-i sa‘âdet'üme îsâl idesin. Hazînenün mu‘accelen irişmesi lâzımdur. Emrüm üzre Nevrûz'dan mukaddem Südde-i sa‘âdet'üme vâsıl olmak gerekdür. Ve bu hükm-i şerîfüm sana ne târîhde vâsıl olup ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

547/a-

Ca‘fer Çavuş'a virildi.
Fî 28 Safer sene 967

Bir sûreti dahı yazılup îsâl içün Şâm beglerbegisine gönderildi.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 28 Safer sene 967 [29.11.1559]

548 *Şam beylerbeyine: Mısır'a gidecek hükmün acilen ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Ca‘fer Çavuş'a virildi.

Fî 28 Safer sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ bir mühim husûs içün Mısr beglerbegisine bir hükm-i şerîf yazılup mühürlü kîse ile sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr itmeyüp zikr olınan hükm-i şerîfümde ber-vech-i isti'câl müşârün-ileyhe ulaşdurasın ve hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne târîhde irsâl itdüğün yazup bildüresin. Ve gönderdüğün çavuşa tenbîh eyleyesin, öteden cevâbın getürüp sen dahı Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Müşârün-ileyhden ulak hükmin alup Südde-i sa'âdet'üme gelmek içün davar viresin.

549 *Mısır beylerbeyine: Gönderdiği bakâyâ defterine ait tafsilâtlı bilgileri ihtiva eden diğer bir defterin tanzim edilerek gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i Mısr'dan bakāyâ defterin göndermişsin. Ammâ zikr olınan bakāyâ ne zamândan berü kalmışdur, mâl-ı makbûzdan ne mikdârdur? Ve sâ'ir âfât-ı semâvî irüp kesr-i iltizâmdan ne mikdârdan beyân olınmamağın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vusûl buldukda, zikr olınan bakāyâ, mahrûse-i mezbûreden ibtidâ Südde-i sa'âdet'üme hazîne irsâl olınmak fermân olınandan berü vâkı' olan cümle bakāyâ mıdur, yohsa ol zamândan dahı bâkΩ var mıdur, mâl-ı makbûzdan bâkΩ kalan ne mikdârdur ve âfet-i semâvî ve sâ'ir kesr-i iltizâmdan olan bakāyâ ne mikdârdur? Her birin ayırup bir mâddede mübhem ü meşkûk bir nesne komayup mufassal u meşrûh defter idüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

550 *Mısır beylerbeyine: Portekiz'in deryada hareketlerine karşı Süveyş'te yapılmakda olan gemilerin bir an önce tamamlanması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp kefere-i Portugal'un deryâda hareketi olduğın Mekke-i Mükerreme kādîsı ile Cidde emîni arz itdükleri ecilden Süveyş'de yapılması fermân olınan gemilere acele olınup itmâma irişmek üzre olup ve Hürmüz'den gelen iki kıt'a baştardeye Yemen'e yazılması fermân olınan kuldan üç yüz kul yazılup ulûfeleri virilüp zikr olınan baştardeye tahmîl olınup agaları ile irsâl olduğın bildürmişsin. İmdi, Süveyş'de binâ olınacak gemilerün itmâma irişmesi lâzımdur. **Buyurdum ki:**

Zikr olınan gemilerün levâzım u mühimmâtın tedârük ü ihzâr idüp itmâma irişdürüp hâzır u müheyyâ idesin ki lâzım oldukda bir husûsa tevakkuf itmek lâzım gelmeye.

551 *Bosna beyine: Zacesne Kalesi'ne lüzumu kadar top verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Îsa'ya virildi.
Fî selh-i Safer sene 967

Bosna begine hüküm ki:

Zacesne Begi Ferhâd *dâme izzuhû* mektûb gönderüp livâ'-i Zacesne'de sâbıkā kal'a-i mezbûr[e] feth olındukda livâ'-i mesfûre kal'alarından altı kıt'a top mezbûr Zacesne kal'ası serhadde olmağla konılmışdı. Hâliyâ hedm olındukda zikr olınan topları alduğın ve zikr olınan kal'alar dahı küffâr-ı bed-girdâr kal'alarına mukābil ve derbend ağızlarında vâkı' olup kefere-i fecerenün şirret ü şakāveti eksük olmayup kal'alarun etrâfında memleket halkına haber içün atılacak toplar lâzımdur diyü arz itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan toplara vardukda ihtiyâcları varsa viresin.

552 *Mısır beylerbeyine: Mısır'da Cevherü's-sahratî Cami-i Şerifi Vakfı'na ait Şehme mezreasının zabtının sebebinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 967

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem emr-i şerîf vârid olup mahrûse-i Mısr'da vâkı' olan Cevheretü's-sahretî Câmi'i evkāfından Şehme dimekle ma'rûf mezra'ası altmış feddân yir olup kurbinde bir mikdâr mîrî yir olmağla dokuz yüz altmış Receb'inün evâ'ilinden mezra'a-i mezbûre, mîrî olan yir ile mîrîye zabt olınup harâcı dahı mîrî içün zabt olınmağla câmi'-i mezbûr harâb olmış, zikr olan mezra'anun mahsûlin ne kadardur ve câmi'-i mezbûrun masârifine ne mikdâr nesne lâzımdur? Teftîş idüp tafsîli ile yazup bildüresin diyü fermân olınmağın câmi'-i mezbûrın üzerine varılup görildükde cemâ'at-i kesîre hâzırân olup zikr olınan câmi'de evkāt-ı hamse ikāmet olınmak lâzımdur. Ammâ vakfun altmış feddân yiri mîrîye zabt olınmağla câmi' mu'attal olmışdur didüklerinde zikr olan altmış feddân yirün harâcı istifsâr olındukda yılda beş bin para olup ve câmi'-i mesfûrun masârifi yoklandukda her senede yedi bin paradan ziyâde vakfa muhtâc olup câmi'-i mezbûr gāyet vüs'atli olup bi'l-fi'l evkāfından yılda bin para hâsıl olup ol dahı kayyımlarına kifâyet itmeyüp hatîb ve imâm ve mü'ezzininün vazîfeleri olmamağla ahyânen gelüp ekser evkātda hâlî vü mu'attal olup zikr olınan altmış feddân yir câmi'-i mezbûrun vakfı idüği muhakkak olup altı yıl mikdârı mîrî içün zabt olınmağın mîrîden ifrâz olınup vakfa kayd itdürmeğe cür'et ü ikdâm olınmayup mezkûr vakfun ma'mûr olması bâbında inâyet recâ olınur diyü arz itmişsin. Ammâ Şer'ile vakfun hakk idüği senün yanunda sâbit olup ve mîrîye ol zamândan berü niçün zabt olınduğın bildürmemişsin. **Buyurdum ki:**

Göresin; zikr olınan yir kadîmden câmi' vakfı olduğı temessük-i Şer'iyyeleri var mıdur? Temessük-i Şer'iyyeleri olduğı takdîrce sonradan mîrîye zabt olınmağa sebeb ne olmışdur? Fi'l-vâkı' vakfıyyeti meşrû' olmaduğı sâbit olup mı mîrîye zabt olınmışdur, yohsa gayrı aslı mı vardur? Bi'l-cümle yirlü yirinden aslı ve fer'i ile arz eyleyüp tamâm gavrına irişüp dahı mübhem ü meşkûk nesne komayup mufassal arz eyleyesin.

553 *Mısır beylerbeyine: Evkafı ekseriyetle Haleb ve Şam'da bulunan Mısır'daki Çerkes sultanlarının ve sair emirlerin cami ve mescidlerin imareti için vakıf nâzır ve mütevellilerinin Mısır'dan tayin olunması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp mahrûse-i Mısr'da selâtîn-i Çerâkisenün ve sâ’ir ümerânun vâkı‘ olan cevâmi‘ ve mesâcid ve bîmârhâneleri evkāfı ekser vilâyet ve[xx] Şâm ve Haleb'de olup mütevellî ve nâzırları ol diyârda olmağla zabt itdükleri mahsûlât tamâm gelmeyüp vâsıl olmayup cüz’î nesne gelmekle zikr olınan mesâcid harâba müşrif olup şart-ı vâkıf üzre hak, müstahıkkına vâsıl olmayup bîmârhâne vakfı mahsûlinden iki yıldan berü bir akça gelüp vâsıl olmadı. Eyle olsa vilâyet ve Şâm ve Haleb 'de olan evkāfa bu cânibden nâzır ve mütevellî ta‘yîn olınup varup anda olanlarun muhâsebeleri görilse, ol evkāfun ta‘mîrine bâ‘îs olur idi ve evkāf-ı mezbûrenün üçer yıllık mahsûlleri teftîş içün bir hükm-i şerîf sadaka buyurılsa, Mısr kullarından yarar ve müstakΩm kimesneler nâzır ve kâtib ta‘yîn olınup, irsâl olınup evkāfı mezbûra tashîh olınurdı diyü arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi evkāf-ı mahrûse-i Haleb ve Şâm'da olan amâyirün tevliyet ve nezâretin ol cânibden tevcîh olınmak lâzım olanların şart-ı vâkıf üzre tevcîh idüp zabt itdürüp, mâl-ı vakfa gadr itdürmeyesin. Ve muhâsebeleri Şer‘ile görilüp fasl olmayanların Şer‘ile mahallinde gönderesin.

554 *Manisa kadısına: Manisa'da Valide Sultan İmareti'ne beratlı ve kefillerden başka talebe konulmamasına dair.*

Yazıldı.

Mağnisa kādîsına hüküm ki:

Mahmiyye-i Mağnisa'da vâlidem merhûme *tâbe serâhâ* imâreti mütevellîsi Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp mahmiyye-i mezbûr[e]de vâkı‘ olan imâretine etrâfdan sûhtelerün ve levendâtun kesreti olup fesâddan hâlî olmamağın sâ’ir imâret-i âmirelerün kefîlsüz ve yaraklı olan sûhteler imâret-i mezbûreye girmemek içün hükm-i hümâyûn sadaka buyurıla diyü arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup arz olınduğı üzre imâret-i mezbûreye yaraklu ve kefilsüz sûhte komayasın. Gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin; memnû‘ olmayanları arz eyleyesin.

555 *Çorlu ve Silivri kadılarına: Suç işlediğinden dolayı Mısır'da yakalanan bir Arabı bilen ve görmüş olanlar varsa İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sipâhî-oğlanları çavuşına virildi.
Fî 2 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Çorlı ve Silivri kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazânuzda harâmîlik ile şöhret bulan Arab, hâliyâ Mısr'da ele gelüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderilüp kendüden sü’âl olındukda: *"Ben değülin; ammâ yoldaş idüm"* diyü cevâb virmeğin bi'l-fi‘l atebe-i ulyâmda mahbûsdur. İmdi, taht-ı kazânuzda zikr olınan Arabı bilür kimesneler var mıdur? Varsa Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup yoklayup göresiz; anun gibi taht-ı kazânuzda zikr olınan Arabı görmiş ve bilür ne mikdâr kimesne bulınursa Südde-i sa‘âdet'üme gönderesiz ki bunda gösterilüp dahı ol ise, ana göre hakkundan geline.

556 *Kocacık yörükleri subaşısına: Özi Kalesi'nin tamiri için yüz otuz beş nefer yörüğün levazımlarıyla beraber gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî 2 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Kocacık yürükleri sübaşısına hüküm ki:

Hâliyâ sana müte‘allık olan yürüklerin bir nevbetlüsi ki yüz otuz beş neferdür, Özi kal‘ası ta‘mîri hıdmetine emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp âdet ü kānûn üzre altışar aylık zâd ü zevâdeleri ve bârgîrleri ile hâzır u müheyyâ idüp çeri-başıları ile ber-vech-i isti‘câl irsâl idesin. Bu husûs mühimdür; gereği gibi mukayyed olup mu‘accelen vakti ve mevsimi ile ihrâc idüp irsâl itmen bâbında dakΩka fevt itmeyesin. İhmâl ü müsâheleden hazer eyleyesin. Şöyle ki, bî-kusûr ihrâc idüp irsâl itmeyesin, gönderesin ve yâhûd bârgîrleri kusûr üzre ola, aslâ özrün makbûl olmayup mes’ûl olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bî-kusûr kānûnları üzre vakti ile ihrâc idüp çeri-başılarına koşup gönderüp sefere hâzır olalar. Varup kal‘a-i mezbûre hıdmetinde olup itmâm-ı maslahat idesin.

Sâbıkā Kili kal‘ası ta‘mîrine emr olmış idi. Hâliyâ Özi'ye emr olınmağın Yazıldı.

556/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Na‘ldöken yürükleri. Bir nevbetlüsi yüz doksan üç neferdür.

556/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Tatarân-ı Yanbolı ve Dobruca ve Tatarân-ı Akdağ. Yüz yigirmi altı neferdür.

556/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Tanrıdağ yürükleri. Bir nevbetlüsi üç yüz yigirmi üç neferdür.

557 *Midilli kadısına: Midilli halkının bazı kimselerin zulmünden şikâyetleri üzerine tahkikat icrasına dair.*

Yazıldı.
Îsâ Çavuş-oğlı'na virildi.
Fî 11 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Midillü kādîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma Midillü adası halkı arz-ı hâl sunup oğlum Selîm *tâle bakāhu* hâslarından olan adayı iltizâm iden Receb nâm kimesne Mavrancalı Memi ve Dîvâne Hüseyin dimekle ma‘rûf iki zâlimleri yanına alup anlara her husûsda tâbi‘ olup köylerimüze bî-had zulm ü hayf iderler diyü bildürdükleri ecilden sunılan arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle varıcak, arz-ı hâlde mukayyed olan husûsun aslı nedür, vâkı‘ midür, nicedür? Görüp dahı sıhhati üzre yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

Tahrîren fî 8 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [08.12.1559]

558 *Rumeli Beylerbeyisi Mustafa Paşa'ya: Kışın seferde kışlanılması emrolunduğu için zeâmet ve timar sahiplerinden harçlıklarının muaccelen tahsil edilip harçlıkçılara teslim edilmesi hakkında.*

Hâliyâ Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Rûm-ili Beglerbegisi Mustafa Paşa *dâmet me'âlîhi*'ye, bu kış seferde kışlamak emr olınup taht-ı kazâ[nuzda] vâkı' olan zu'amâ ve erbâb-ı timara harclıkların cem' itmek için (boşluk) ta'yîn idüp ellerine mühürlü defter virmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle müşârün-ileyhün defteriyle varduklarında bir ân te'hîr itmeyüp her birinün timarından harclıkların mu'accelen tedârük ü tahsîl eyleyüp defter mûcebince ta'yîn olınan harclıkcılarına teslîm idüp ve her birinün ne mikdâr hâsılı zabt olup harclıkcıya teslîm olınduğın defter idüp mühürleyüp bile gönderesin. Şöyle ki, sipâhîlerün timarlarında satılacak tereke olup bey' olınca eğlenmek lâzım gelürse askerün harclığı mu'accelen gelmek lâzımdur. Ol yirde akçalu kimesneler var ise her birinün hâsılına göre anlardan karz akça alıvirüp harclıkcıya teslîm idüp dahı hâsıllarından sonra karz virdükleri akçayı edâ eyleyesiz. Ve ispençelerin ve nakdiyyelerin dahı harclıkcıları sefer zamânından mukaddem irişmek için vaktinden mukaddem tahsîl eyleyüp gönderesiz ki, sefer zamânında askerün harclığı hâzır olup tevakkuf lâzım gelmeye ve taht-ı kazâ[nuzda] olan erbâb-ı timarun timarlarından hâsıl olan akça harclıkcıya teslîm olınmalu olduğında mücerred ahz ü celb için her birinün mahsûlin ve hubûbâtın aynı ile tafsîl üzre sicillâta kayd idüp ba'dehû sicil sûretin almak teklîf idüp bu bahâne ile sipâhînün mübâlaga akçasın alurmışsız. İmdi, harclıkcıya akça teslîm itmelü oldukda her kime akça virilürse ve ne mikdâr ise anı sicill idüp vech-i meşrûh üzre tekrâr sicill itmek ve sûretin almak teklîf eylemeyesiz. Şöyle ki, bu bâbda sicil bahânesiyle akçaları alınup şikâyet olına, aslâ özrün makbûl ve mesmû' olmaz. Ana göre tadârük eyleyesin ve taht-ı hükû[metinüzde] vâkı' olan zu'amâ ve erbâb-ı timarun müşârün-ileyhe defteri mûcebince ta'yîn olınan harclıkcılar timarlarında vâkı' olan eger öşr-i gallâtdur ve şıra mahsûli ve hubûbâtdur ve ispençe ve sâ'ir nesnedür, her birinün âdemleri ma'rifetiyle narh-ı rûzî üzre satdurup ve nakd alınugelen rüsûmların dahı cem' u tahsîl itdürüp kimesneden bir akça ve bir habbe hakların komayup ve ketm itdürmeyüp her bir mahsûlinden ne hâsıl olur, müfredâtiyle defter idüp imzâlayup mühürleyüp müşârün-ileyh defteri mûcebince ta'yîn olınan harclıkcılarına teslîm idüp aslâ eğlendürmeyüp mu'accelen gönderesin. Bundan akdem dahı vâkı' olan Nahcivân seferinde kalan sipâhîlerün gönderilen harclıkcıları ihmâl idüp terekelerin emrüm üzre agniyâya aldurmayup ta'yîn olınan zamâna değin tereke satılmayup bu ecilden sipâhîlerün gönderilen harclıkcıları bi't-tamâm gelmeyüp harclıksız kalup ve ba'zılar dahı muvâza'a idüp gadr olmış imiş. Bu bâbda dahı dikkat ü ihtimâm idüp her sipâhînün mahsûlinden vâkı' olan akçayı tamâm alup kimesneye himâyet ve muvâza'a itdürmeyesin ve sipâhîlerün mahsûli bahânesiyle harclıkcılar kendü terekelerin mâldâr olan kimesnelere aldurup sipâhilerün terekeleri kalup ve kādîlarun âdemleri bu bahâne ile sipâhîlerün timarları re'âyâsından sermek ile akça teklîf idüp alurlarmış. Bu bâbda dahı gereği gibi ihtimâm idüp aslâ vü kat'â bir akça ve bir habbe aldurmayasın ve sipâhîlerün âdemleri timarı mahsûlinden evleri mühimmâtı için akça alurlarmış. Anun gibileri dahı istimâ' itmeyüp tahsîl olınan akçaları bî-kusûr kendülere îsâl eylemekde dakΩka fevt itmeyesin. Şöyle ki, hükm-i şerîfüm mûcebi ile amel olınmayup ihmâlinüz sebebiyle asker halkınun harclığı tamâm irişmeye ve yâhûd geç gele ve yâhûd kimesneye bel' u ketm itdüresiz, aslâ özrün makbûl olmayup azl ile iktifâ olınmayup eşedd-i ikāb ile mu'âkab olmanuz mukarrerdür. Ana göre bi'z-zât mukayyed olup emrüm üzre harclıkların irişdürmek ardınca olasın ve harclıkcılar taht-ı kazâ[na] ne gün varup ve ne günde çıkup berü gitdüklerin yazup bildüresin. Bi'l-cümle sipâhîlerün harclıkları husûsı ehemm-i mühimmâtdandur. Bunu sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp şöyle ki, tereke bey' olmakda te'hîr lâzım gelürse sipâhîlerin terekeleri bey' olmadın bir ferde tereke bey' itdürmeyüp mu'accelen tedârük ve irsâli bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmınuz vücûda getüresiz; ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eyleyesiz. Şöyle bilesiz.

559 *Harçlıkçıların her kaza ve sancak için kaçar nefer sipahiden mürekkep olduğuna dair otuz yedi hüküm.*

İlbasan sancağı harclıkcıları, beglerbegi defteri mûcebince on iki nefer sipâhî olup Turhalı-bâlâ nâm karyeden sekiz bin akça timarı olan Seyfî Çavuş mezbûrlara havâle olmağın defter ile hüküm virildi[xxi].

559/a-

Avlonya sancağı harclıkcıları beglerbegi defteri mûcebince elli nefer olup Premedi'ye tâbi‘ Kara (?) nâm ve gayrihî karyelerden on beş bin akça timara mutasarrıf olan Ferhâd Çavuş ve Hisârlu كولباس nâm karyeden on beş bin akça timara mutasarrıf olan Hüseyin Çavuş mezbûrlara havâle olmağın defter ile hükm-i mezbûr harclıkcılardan Abano (?) nâm karyeden yedi bin dört yüz yigirmi altı akça timara mutasarrıf Zağanos'a virildi.

559/b-

Sofya nâhiyesi harclıkcıları, beglerbegi defteri mûcebince on bir nefer olup Ohri'ye tâbi‘ لوبوف nâm karyeden dokuz bin yüz altı akça timara mutasarrıf olan Husrev Çavuş mezbûrlara havâle olmağın, defter ile hüküm ana virildi.

559/c-

Görenç (?) nâhiyesi harclıkcıları on nefer sipâhî ve Bihilişte nâhiyesi harclıkcıları on nefer sipâhî olup Öşme nâm karyeden on bir bin altı yüz altmış iki akça timara mutasarrıf olan ser-asker Bâlî üzerlerine havâle olmağın defter ile hüküm virildi.

559/d-

Durpeşte ve Kesriye kādîlarına yigirmi iki nefer sipâhî ve on bir bin altı yüz akça timarı olan Sinân Çavuş üzerlerine havâle ta‘yîn olmağın mezbûr Sinân Çavuş'a virildi.

559/e-

Timar-ı Bâlî Çavuş 7414, Timar-ı İskender Çavuş 10493, Timar-ı Mustafa Turali Mehmed Çavuş 5999, Timar-ı Hasan Çavuş 5146.
Köstendil sancağı kādîlarına yüz nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine Bâlî ve İskender ve Mehmed ve Hasan nâm çavuşları havâle ta‘yîn olup ve on altı bin yedi yüz altmış sekiz akça timara mutasarrıf olan Ferhâd Kethudâ nâm sipâhîye virildi.

559/f-

Timar: 11300
Temür-hisâr kādîsına altı nefer harclıkcı ve üzerlerine Süleymân Çavuş havâle ta‘yîn olınup defter ile hüküm mezbûra virildi.

559/g-

Gümülcine ve Karasu kādîlarına. Gümülcine nâhiyesine üç nefer ve Karasu nâhiyesine üç harclıkcı ta‘yîn olınup üzerlerine Receb Çavuş havâle ta‘yîn olınup hüküm ana virildi.

559/h -

Manastır kādîsına on nefer harclıkcı ve üzerlerine Takyacı Ahmed Çavuş havâle ta‘yîn olınup hüküm dahı ana virildi.

559/ı-

Filorina kazâsına harclıkcı yigirmi nefer olup üzerlerine Ali Çavuş havâle ta‘yîn olınup.

559/j-

Vize sancağı kādîlarına altı nefer harclıkcı ve üzerlerine Çorlı kazâsında altı bin altı yüz elli akçalık timarı olan Hasan Çavuş havâle ta‘yîn olınup.

559/k -

Drama kādîsına iki nefer sipâhî ve Süleymân Çavuş havâle olmağın defter ile hüküm ana virildi.

559/l-

Siroz kādîsına yedi nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine Turgud Çavuş havâle olmağın hüküm ana virildi.

559/m-

Zihne kādîsına üç nefer sipâhî harclıkcı olup üzerlerine Turgud Çavuş havâle ta‘yîn olmağın hüküm ile defter ana virildi.

559/n -

İskenderiyye sancağı kādîlarına harclıkcı yigirmi iki nefer olup on bin altı yüz kırk iki akça timara mutasarrıf olan Mustafa ve bin iki yüz kırk akça timarı olan Nûh ve on dört bin akça timara mutasarrıf olan dîger Mustafa nâm çavuşlar havâle olmağın mezbûr Nûh Çavuş'a virildi.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 22 Safer sene 967

559/o-

Yanya sancağı kādîlarına kırk nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine 6712 akça timarı olan Halîl ve 5999 akça timarı olan Yûsuf nâm çavuşlar havâle ta‘yîn olınup hüküm ile defter mezbûr Yûsuf'a virildi.

559/p -

Edirne kādîsına yedi nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine 5999 akça timarı olan Nazar nâm çavuş havâle ta‘yîn olındı. Rıdvân nâm sipâhîye virildi. Kartal-zâde'nün (?) ma‘lûmı imiş.

559/r-

Delvine sancağı kādîlarına on bir nefer sipâhî harclıkcı tâ‘yîn olındı. Yedi bin beş yüz akça timarı olan Memi'ye virildi.

559/s-

Ohri sancağı kādîlarına kırk iki nefer sipâhîyi harclıkcı ta‘yîn idüp havâle ta‘yîn olınmamış beş bin akça timarı olan Ahmed-oğlı İskender'e virildi.

559/t-

Vize sancağı kādîlarına harclıkcı altı nefer olup Korçar nâm karyeden altı bin altı yüz elli akça timara mutasarrıf Hasan Çavuş havâle ta‘yîn olınup hüküm ile defter ana virildi.

559/u-

Niğebolı sancağı kādîlarına kırk nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine Mehmed ve Osmân ve Ferhâd nâm çavuşları havâle ta‘yîn olınmış, on bir bin sekiz yüz elli üç akça timarı olan (?) nâm sipâhîye virildi.

559/v-

Prizrin sancağı kādîlarına yigirmi altı nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine Yahyâ nâm çavuş havâle ta‘yîn idüp on bir bin yigirmi akça ile ser-asker olan Danyal'a virildi.

559/y-

Köprilü kādîsına dokuz nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine dokuz bin akça timara mutasarrıf olan Tuğrul nâm çavuş havâle ta‘yîn olınmağın mezbûra virildi.

559/z-

Filibe kādîsına on iki nefer sipâhî harclıkcı ve Husrev nâm çavuş havâle ta‘yîn olınmış. Defterini Tuğrul Çavuş getürmeğin hüküm ile defter ana virildi.

559/aa-

Tırhala sancağı kādîlarına elli beş nefer harclıkcı [ve üzerlerine] Mehmed ve Mustafa nâm çavuşlar havâle [ta‘yîn olınmış], on dört bin yedi yüz doksan sekiz akça timarı olup serdârları olan Ahmed'e virildi.

559/ab-

Üsküb sancağı kādîlarına otuz nefer sipâhî harclıkcı [ve üzerlerine] Mehmed ve Ahmed ve dîger Ahmed ve Mustafa nâm çavuşlar havâle olup on bin üç yüz akça timarı olan mezkûr Mustafa Çavuş'a virildi.

559/ac-

Çirmen sancağı kādîlarına on nefer sipâhî harclıkcı olup dokuz bin beş yüz altmış üç akça timarı olan Receb Çavuş havâle ta‘yîn olmağın mezbûra virildi.

559/ad-

Silistre sancağı kādîlarına otuz iki nefer sipâhî harclıkcı ve üzerlerine dokuz bin akça timarı olan Ya‘køb Çavuş havâle olmağın hüküm ile defter ana virildi.

559/ae-

Filibe ve Eski-hisâr [ve] Zağra ve Samanlu ve Tatar-bâzârı ve Kızıl-ağaç ve Tatarcık kādîlarına yüz yigirmi dört nefer harclıkcı ve Husrev Çavuş havâle ta‘yîn olup on iki bin altı yüz [akça] timarı olan mezbûr Husrev Çavuş'a virildi. Defteri dört varakadur.

559/af-

Kırk-kilise sancağı kādîlarına dokuz bin akça timarı olan Yeniçeri Rıdvân nâm sipâhî harclıkcı ta‘yîn olup hüküm dahı mezbûra virildi.

559/ag-

Şehirköy kādîsına on nefer sipâhî harclıkcı ve Turahan Çavuş havâle ta‘yîn olınup Burak-oğlı Hüseyin Çavuş'a hüküm ile defter virildi.

559/ah-

Berkofça kādîsına dört nefer sipâhî harclıkcı Mustafa Çavuş havâle ta‘yîn olınup Yeniçeri Mehmed nâm harclıkcıya defter ile hüküm virildi.

559/ai-

Selanik sancağı kādîlarına yigirmi altı nefer harclıkcı üzerlerine Mehmed ve Erdoğdı ve dîger Mehmed çavuşları havâle ta‘yîn olınup mezbûr Erdoğdı Çavuş'a virildi.

559/aj-

Serfice kādîsına beş nefer harclıkcı üzerlerine Mehmed Çavuş havâle ta‘yîn olınmış ve hüküm dahı mezbûra virildi.

559/ak-

Timar-ı Mustafa: 3000

Mora sancağı harclıkcıları dokuz nefer cündîler olup Pulak-oğlı Mustafa üzerlerine havâle ta‘yîn olınmağın hüküm ile defter ana virildi.

559/al-

Üsküb sancağı beginün hâsları olduğı yirlerün kādîlarına müşârün-ileyh Sancak-begi Atâ’î'nün Kalkandelen Çeri-başısı olan Ahmed'i ta‘yîn idüp mühürlü defter virmeğin hüküm yazıldı. Yine mezbûr Çeri-başı Ahmed'e virildi.

Fî 27 Safer sene 967

559/an-

Usturumca ve Tikveş ve İştib ve İvranya kādîlarına sâbıkā Budun Defderdârı olup taht-ı kazânuzda ze‘âmeti olan Mehmed Çelebî'nün harclığı içün Süleymân nâm âdemîsin ta‘yîn idüp beglerbegi mühürlü tezkire virmeğin hüküm virildi.

Fî 10 Rebî‘u'l-âhir sene 967

560 ***İzladi kadısına: Paşayiğit köyünde çıkan eşkiyânın ve Yanoniçe köyünde mahkemede adam yaralayan İsa oğlu Hüseyin'in ele geçirilmeleri hakkında.***

Yazıldı.
Lofça voyvodasınun âdemi arz getüren Mehmed'e virildi.
Fî 13 Rebî'u'l-âhir sene 967

İzladi kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp taht-ı kazâna tâbi' Paşa-yiğit nâm karyede niçe harâm-zâdeler olup Şer'-i Şerîfe ve emr-i Padişâhîye itâ'at itmeyüp işleri alâniyen fısk u fesâd ve kız ve oğlan çekmek ve âdem çalmak olup nâhiye-i İzladi'de Yanoviçe nâm karyede edâ'-i Şer' idüp ahvâl-i fukarâyı istimâ' iderken zikr olan Paşa-yiğit nâm karyeden tâ'ife-i mezbûreden Hasan b. Îsâ nâm sipâhî-oğlanı ve Ali b. Hasan nâm yürük, keyfiyyet-i hamr ile âlet-i harble yalın kılıç ile mahkemede üç def'a kılıç havâle idüp çalmak isteyüp ammâ kama (ﻗﻤﻪ) çalup mecrûh eyledüği Müslimânlar ve sâ'ir re'âyâ mahzarında vâkı' olup: *"Dutun!"* dinildükde: *"Dutmağa kādir değilüz bizi pârelerler tarlaya ve sâ'ir mesâlihumuza çıkamazuz ve evlerimüzi ihrâk bi'n-nâr iderler"* didüklerin arz eylemişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrları her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; kazıyye arz olınduğı gibi ise mezkûrlardan hukøk-ı nâs alıvirildükden sonra der-zencîr idüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Bu bâbda Lofça voyvodası bile mübâşir olup emr-i Şer'den tecâvüz eylemeye.

[Yev]mü's-sebt fî 2 Rebî'u'l-evvel sene 967 [02.12.1559]

561 ***Ağrıboz beyine ve kadısına: Venedik barçalarından üç barçaya mahsul verenlerin hapsedilip bildirilmesi ve emre mugayir harekete meydan verilmemesine dair.***

Yazıldı.
Bekir Çavuş'a ulaşdurmak içün Kemâl Çavuş-oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 24 Rebî'u'l-evvel sene 967

Ağriboz begine ve kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ İstefelü Mahmûd Emîn ve Yaralı Çalık [ve] Topcı-zâde Mehmed ve İstefelü Solak Mustafa ve İstefelü Ramazân Emîn ve oğlı ve İstefelü Ahmed Sübaşı ve Ali Çelebî-oğlı dimekle ma'rûf İstefelü Mehmed ve İstefelü Hurrem Voyvoda ve İstefelü Îsâ nâm kimesneler Venedik barçalarından Arbordor Barça dimekle ma'rûf barça ki re'îsinün ismi Bonlu ve bâzergânınun ismi Cevatu Narda'dur ve Korbine dimekle ma'rûf barça ki bâzergânınun ismi Marnocu Sogorya'dur ve dahı Mandirili dimekle ma'rûf barca ki bâzergânınun ismi Angelo-Sal nâm kâfirdür. Bu zikr olınan üç kıt'a barçaya mezbûrdan kimesneler tereke virdüklerin ol barçalar girift oldukda içinde olan bâzergânlar haber virmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezburları ihzâr idüp bu husûsı onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' mezkûrlar zikr olınan barçalara tereke virdükleri muhakkak mıdur ve her biri ne mikdâr tereke virmişdür? Tamâm ma'lûm idinüp dahı mezkûr barçalara tereke virdükleri sâbit ü zâhir olanları habs idüp isimleri ve resimleri ile yazup defter eyleyüp vukø'ı üzre ale't-tafsîl Südde-i sa'âdet'üme arz eyleyesiz. Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup kimesneye himâyet itmekden hazer idüp emrüme mugāyir tereke virdükleri

zâhir olanları ketm itmeyüp habs idüp arz idesiz. Şöyle ki, bu bâbda kimesneye himâyet olına, özrinüz makbûl olmayup netîcesi size â'id olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasız.

562 *Mısır beylerbeyine: Mısır'daki camilerden, evkafı Haleb ve Şam'da bulunanların mütevelli ve nâzırlarının muhasebelerinin şeriate göre tetkik ettirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede vâkı' olan ba'zı cevâmi' ve mesâcidün evkāfı, Haleb ve Şâm'da olup mütevellîleri ve nâzırları anda olmağla mahsûlleri tamâm gelüp vâsıl olmayup ekseri harâba müşrif olmışdur. Anun gibilerin tevliyet ve nezâretleri ol cânibden tevcîh olınup ve muhâsebeleri görilmek içün yarar [âdem] ta'yîn ve kâtib ta'yîn olınup varup mahallinde görilmesin arz itmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan evkāfun mütevellî ve nâzırı olan kimesnelerün eger Şâm'da ve eger Haleb'dedür, yarar âdemler ta'yîn eyleyüp gönderesin ki, varup toprak kādîları ma'rifeti ile her birinün ibtidâ mübâşeretlerinden Şer'ile görilüp fasl olmayan zamânlarınun müfredât defterleri mûcebince muhâsebelerin görüp îrâd ü masrafların tatbîk idüp mâl-ı vakfdan her kimün üzerine Şer'ile nesne sâbit olursa bî-kusûr vakf içün alup zabt eyleyesin. Kimesnenün üzerine mâl-ı vakfdan bâkΩ kodurmayasın ve muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

563 *Mısır beylerbeyine: Eriş'de bir kale bina edilerek hacıların selâmet ve emniyetle geçişlerinin temini hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 2 Rebî'u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Ariş nâm mahal ki, Haleb ve Şâm ve Gazze cânibleri̇nden gelen huccâc ve tüccâr kāfilesinün uğrağıdur, hâlî ve beyâbân olmağla ekseriyâ Arab müfsidlerinün mecma'ı olup ol yoldan geçen huccâc ve kāfileye arkurı varup haylî hasâret itmekden hâlî değillerdür. Ol mahalde bir kal'a binâ olınup içinde bir mikdâr âdem komak ile mahall-i mezbûr şenelüp zirâ'at olmağa mümkin olduğından gayrı Arab müfsidlerinün mazarratından emîn olup ol mahalden geçmeğe âsân olup kāfile dahı dört ve beş nefer âdemle geçmeğe mümkin olduğından gayrı mâl-ı mîrîye dahı nef'i mülâhaza olınur diyü arz eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Varıcak, arz itdüğün üzre mahall-i mezbûrda kifâyet mikdarı bir kal'a binâ itdürüp dahı isrâf ü itlâf olmakdan ihtiyât eyleyüp hemen hıfz u hırâset-i ebnâ'-i sebîl içün lâzım olduğı mikdârı yapdurup hıfz u hırâset itdüresin.

564 *Mısır'da olan yeniçerilerden lüzumu kadarının alıkonulup, kalanının hazine ile Dersaadet'e gönderilmesi hakkında Mısır beylerbeyisine hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Bu bâbda da tahrîri vardur. Paşa hazretlerindedür. Sûreti alınmışdur.

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ anda olan bin nefer yeniçeri kullarumdan anda alıkomak lâzım ise iki yüz ve yâhûd üç yüz neferi alıkonup mâ'adâsı hazîne ile vezîrüm Mehmed Paşa yanına mahrûse-i Haleb'e irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Varıcak göresin, eger anda yeniçeri lâzım ise anda olan bin nefer yeniçeri kullarumdan iki yüz veyâ üç yüz neferin iki yaya-başı ve bir bölük-başı ile anda alıkoyup mâ'adâsın emr-i şerîfüm müsted'âsınca hazîne ile mahrûse-i Haleb'e irsâl eyleyesin ve eger lâzım değil ise cümlesin irsâl eyleyesin ki müşârün-ileyh vezîrüm yanında Haleb'de hıdmetde olalar.

565 *Aynı iş hakkında Vezir Mehmed Paşa'ya hüküm.*

Yazıldı.
Murâd Kethudâ'ya virildi.
Fî 5 Rebî'u'l-evvel sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâ'm yeniçerilerinden mahrûse-i Mısr'da olan bin nefer yeniçeri kullarumun lâzımsa bir mikdârın alıkonılup değilse cümlesi hazîne ile mahrûse-i Haleb'e senünle bile olmak içün irsâl olınması emr olup ol bâbda Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mısr Beglerbegisi Ali *dâme ikbâlühû*'ya hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mahrûse-i mezkûrede olan yeniçeri kullarumdan fermân-ı hümâyûnum mûcebince müşârün-ileyh hazîne ile Haleb'e irsâl eyledükde alıkoyup anda olan sâ'ir yeniçeri kullarumla senünle bile olalar.

[Yev]mü'l-ahad fî 23 Rebî'u'l-evvel sene 967 [23.12.1559]

566 *Mısır beylerbeyine: Haleb'e gönderilecek yeniçerilerin ulûfelerinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'nun yoldaşı Pervîz'e virildi.
Fî 23 Rebî'u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i Mısr'a senünle irsâl olınan bin nefer yeniçeri hazîne ile mahrûse-i Haleb'e düstûr-i mükerrem müşîr-i mufahham vezîrüm Mehmed Paşa'ya yanına irsâl olmak emr olınup ol bâbda hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Emr üzre irsâl olınan yeniçeri kullarumun vâcib olan ulûfelerin âdet üzre virüp irsâl idesin.

567 *Antalya kadısına: Mısır'a dönecek Kethudâ Derviş'in yerine ulaştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Antâliyye kādîsına hüküm ki:

Mısr beglerbegisinün Südde-i sa‘âdet'üme gelen âdemi dârende-i fermân-ı hümâyûn Dervîş Kethudâ girü ol cânibe irsâl olınup **buyurdum ki:**

Varup vusûl buldukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp mu‘accelen mahrûse-i mezbûreye irsâl ü îsâl idesin.

568 *Küçük emîr-i ahura: Eflâk'dan gelen bazı reâyânın arzuhallerinin tetkiki ile neticenin ve memleket ahvaline ait malûmatın bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Oruç Çavuş'a virildi.
Fî 23 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Küçük emîr-i ahura hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i Eflâk'dan ba‘zı re‘âyâ gelüp re‘âyâ ağzından ba‘zı arz-ı hâller sunup sıhhati ma‘lûm olmak içün aynı ile sana irsâl olınup **buyurdum ki:**

İrsâl olınan kâğıdlarda olan ahvâle bi't-tamâm vâkıf olup dahı aslı nedür, vâkı‘ midür, yohsa ba‘zı kimesnelerün igvâsiyle mi gelmişlerdür ve bunda gelenler ne makøle kimesnelerdür? Mücerred bu husûs içün mi gelmişlerdür, yohsa gayrı kâr ü kisbleri içün gelüp dahı mücerred igvâ ile mi bunları sunmışlardur? Ve bi'l-cümle hasb-i hâle muttali‘ olup vukø‘ı üzre mu‘accelen mezbûr ile yazup bildüresin ve andan gayrı bir dahı her cânibden vâkıf olduğun ahvâli ve Eflâk vilâyeti ahvâlin yazup bildüresin.

569 *İznikmid kadısına: İznikmid Sancak Beyi Ali Bey'in subaşılarından gece kol gezmelerine mâni olanlarının İstanbul'a gönderilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Ali'nün âdemi Sinân Kethudâ'ya virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

İznikmid kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Koca-ili Sancağı Begi Ali *dâme izzuhû*'nun sübaşıları gice ile şehrün hıfzı içün kol gezüp niçe ehl-i fesâdı men‘ itmişler idi. Kasaba-i İznikmid'den ba‘zı kimesneler mâni‘ olmak ile kol gezmeden ferâgat olınup gice ile ba‘zı yirlere âteş bıragılup tîz def‘ olup kol gezüp âteşden def‘ olınmak lâzımdur diyü arz eylemişsin. İmdi, kol gezmeğe mâni‘ olan kimesneler küreğe gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Emrüm mûcebince kol gezmeğe mâni‘ olanları yarar âdemlere koşup küreğe gönderesin. Ammâ koşup gönderdüğün âdemlere tenbîh idesin ki, yolda onat vechile hıfz idüp gaybet itdürmekden hazer ideler. Bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara tecâvüz olınmayup ahz ü celbden hazer idesin.

570 *Emrolunan iki hırsızın gönderilmesi hakkında Göynük kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Arz getüren âdeme virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Göynik kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ gönderilmesi fermân olınan Mahmûd ve Mehmed nâm hırsuzları kayd ü bend ile Muhzır Hacı Ali ile Südde-i

sa‘âdet'üme göndermişsin. Gelüp vâsıl olmağın **buyurdum ki:**

Ol bâbda mezkûra kimesneyi dahl itdürmeyesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [04.12.1559]

571 ***Üsküdar kadısına: Kuzguncuk, Istavros ve Çengel köyleri halkından kadırgalar için fundacı tayin olunanların mikdarlarının bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 5 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Üsküdar kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp sâbıkā deryâ kenârında olan Çenger ve İstavros ve Kuzkuncuk nâm karyeler halkından ba‘zı hâssa kadırgalar mühimmâtı içün mîrî fundacı ta‘yîn olınup ve ba‘zı mîrî biçici hâliyâ müzâyaka hîninde mu‘accelen funda çekdürmeğe zikr olınan köylerde biçici olanlar dahı fundacı olup biçiciler yirine deryâya ba‘îd olan fundacılar biçiciliğe tebdîl olınmak evlâdır diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, çayır hıdmetine ta‘yîn olınanlar ne mikdârdur ve fundacılığa ta‘yîn olınanlar ne mikdârdur ve hıdmetleri tebdîl olıncaklar ne mikdârdur? Mufassal defter idüp bildüresin.

572 ***Erzurum beylerbeyine: Erzurum tevâbiinden Ovacık nahiyesinde ve Tekman sancağında beylerbeyileri tarafından tevcih olunan harabe köy ve mezraalarını şenlendirenlerin mikdarının bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
İbrâhîm Çavuş'a virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Erzurum tevâbi‘inden Ocak nâhiyesinde ve ba‘zı nevâhîde ve Tekman sancağında hâric ez-defter hâlî vü harâbe kurâ vü mezâri‘ olup vilâyet şenelüp ma‘mûr olmak içün bu vilâyete gelen beglerbegiler kendü berâtlariyle ba‘zı kimesnelere tîmar virüp bu makøle timara mutasarrıf olanlar fevt olup evlâdına ataları timarından timar tevcîh olup tezkire virilür ise atalarınun ibtidâ berâtı Dergâh-ı mu‘allâ'dan ihrâc olmayup tezkireleri berât olmaz. Ammâ haylîden zikr olınan kurâ vü mezâri‘un şenelmesine küllî emekleri sebkat itmişdür diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Göresin; arz olındığı üzre zikr olınan harâbe kurâ vü mezâri‘i şeneldüp beglerbegi berâtlariyle timar tasarruf idenler ne mikdâr ise yazup vukø‘ı üzre arz idesin.

573 ***Van beylerbeyine: Şehzade Bâyezid'in ahvalinin ve nerede olduğunun tahkikine dair.***

Yazıldı.
Diyârbekr kîsesine koyılup Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana defe‘âtle ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup oğlum Bâyezîd'ün ahvâl ü evzâ‘ından ve ne mahalde olduğından ahbâr-ı sahîha alup mu‘accelen bu cânibe irsâl idesin diyü fermân olınmış idi. Haylîden berü ol

cânibe müte‘allık haber i‘lam itmedün. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa her ne vechile mümkin ü mutasavver ise gereği gibi mukayyed olup müşârün-ileyh bi'l-fi‘l ne mahalde olduğın ve ne hâl ü e[v]zâ‘ üzre idüğin ve öte cânibün dahı bu bâbda fikr ü firâsetleri ne idüğin sahîh haber alup ale't-ta‘cîl Südde-i sa‘âdet'üme ulak ile i‘lâm idesin. Husûs-ı mezbûr ehemm-i umûrdandur. Bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup ol cânibden ahbâr-ı sahîha alup ale't-tevâlî i‘lâm eylemeden hâlî olmayasın.

573/b-

Yazıldı.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bir sûreti dahı Erzurum'a ulak ile bildüresin.

573/a-

Yazıldı.
Îsâl içün Diyârbekr beglerbegisine gönderildi.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bir sûreti Bagdâd beglerbegisine ulak ile yazılmaya mezbûr ile ve Şehrizol ve Erbil beglerine memhûr hükm-i şerîf gönderilmişdür; mu‘accelen ulaşdurasın.

573/c-

Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bir [sûreti] dahı İskender Paşa'ya Van'a hüküm gönderilmişdür. Mu‘accelen ulaşdurasın diyü ve sana ne gün varup ne zamânda gönderdüğün bildüresin.

574 *Aynı iş hakkında Şehrizol beylerbeyine hüküm.*

Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Şehrizol begine hüküm ki:

Hâliyâ oğlum Bâyezîd ne mahalde olup ne tedârük üzre olduğı ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh bi'l-fi‘l ne mahalde olup ve ne tedârük üzre idüğün ve öte cânibün fikr ü firâsetleri ne yüzden idüğün ve neye müncer olduğın bi'l-cümle vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı mu‘accelen mezbûr ile yazup bildüresin ve ba‘de'l-yevm dahı vâkıf olduğun ahbârı yazup bildüresin.

574/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Erbil Begi Bekir Beg'e.

575 *Kütahya Yayaları Beyi Kasım Bey'e: Tersâne-i Âmire hizmeti için sancağına mensup yayalardan bir nöbetlisinin tayin edildiğine dair.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 5 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Kütahya Yayaları Begi Kāsım Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ sancağuna müte‘allık olan yayalarun bir nevbetlüsi ki 639 neferdür. Tershâne-i Âmire hıdmetine ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, zikr olınan bir nevbetlü yayaları altışar aylık zâd ü zevâdeleri ile yayabaşıları ile ve mukaddemleriyle âdet ü kānûn üzre ihrâc idüp vaktinde getürüp me’mûr

olduğun hıdmete istihdâm eyleyüp itmâmında dakΩka fevt eylemeyesin. Giç ve eksük getürmekden ziyâde hazer idesin. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ihtimâmda dakΩka fevt itmeyesin.

575/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Bolı begi müsellemleri begi Hasan Beg'e.
Nefer: 849 neferdür.

575/b-

Yazıldı.
Bir sûreti Manavgat ve Teke müsellemleri begi Hüseyin Beg'e.
Nefer: 550'dür.

576 *Anadolu beylerbeyine: Beylerin, zeâmet ve timar sahiplerinin sefer-i hümâyûna hazır olmaları hakkında.*

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî'u'l-evvel sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ beglerbegiliğüne müte'allık olan begler kullarum ve sâ'ir zu'amâ vü erbâb-ı timar sefer-i hümâyûna hâzır olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp bu hükm-i hümâyûnumun sûretin ihrâc idüp begler kullaruma gönderüp gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, her biri kānûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ile ve sancaklarına müte'allık olan alay-begi ve zu'amâ vü erbâb-ı timarı dahı kānûn üzre cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve bi'l-cümle sâ'ir espâb-ı ceng ü cidâl ve âlât-ı harb ü kıtâlleri ile yirlü yirinde hâzır u müheyyâ idüp sonra ne târîhde çıkup ve ne mahalle varmak lâzım olınursa aslâ bilâ-tevakkuf her biri sancağına müte'allık olan alay-begi ve sâ'ir zu'amâ vü erbâb-ı timarı ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile çıkup mahall-i me'mûra varup hıdmetde bulına. Sonra yoklanup görildükde şol beglerün ki kendü cebe vü cevşen ve cebelülerinde ve sancağına müte'allık alay-begi ve zu'amâ vü erbâb-ı timarun cebe vü cevşenlerinde ve cebelülerinde kānûn üzre müheyyâ bulınmayup noksân üzre bulına ve yâhûd giç gelüp emr olduğı zamânda bi't-tamâm irişmeye, sonra bir ferdün özri makbûl olmak ihtimâli olmayup ihmâl ü müsâhele idenler envâ'-ı ikāb ile mu'âkab olmak mukarrer bilüp ana göre mukayyed olalar. Sen dahı bir vechile tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki kimesne bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli kalmayup sen dahı kānûn üzre sancağun alay-begisi ve zu'amâ vü erbâb-ı timarı ile ve cebe vü cebelün ile müretteb ü mükemmel hâzır ü âmâde olasın ki, her ne zamânda çıkmak emrüm olursa bilâ-tevakkuf çıkasın ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ne vechile tedârük ve tenbîh itdüğün yazup bildüresin.

576/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Karaman beglerbegisine.

576/b-

Yazıldı.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî'u'l-evvel sene 967
Bir sûreti Rûm beglerbegisine.

576/c-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî'u'l-evvel sene 967
Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine.

576/d-

Yazıldı.

Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî'u'l-evvel sene 967
Bir sûreti Erzurum beglerbegisine.

576/e-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî'u'l-evvel sene 967
Bir sûreti Dulkādirlü beglerbegisine.

576/f-

Yazıldı.
Te'hîr olındı.
Kethudâsına virildi.
Fî 13 Rebî'u'l-evvel sene 967
Bir sûreti Bagdâd beglerbegisine.

576/g-

Yazıldı.
Murâd Kethudâ'ya virildi.
Fî 5 Rebî'u'l-evvel sene 967
Bir sûreti Şâm beglerbegisine.

576/h-

Bu dahı.
Bir sûreti Haleb beglerbegisine ve Şâm beglerbegisine irsâl içün mühürlü kîse ile hükm-i şerîf gönderilmişdür. Mu'accelen irsâl idüp vâsıl olduğına arz alup gönderesin.

577 *Semendire ve Alacahisar sancağı beyine: Alacahisar'da Zablana Madeni'ni basan eşkiyânın ele geçirilmesine dair.*

Yazıldı.
Yahyâ Çavuş'a virildi.
Fî 2 Cemâziye'l-evvel sene 967

Semendire sancağı begi ve Alaca-hisâr sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Alaca-hisâr kādîsı Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp Zablana Ma'den Emîni olan Mahmûd, ehl-i ma'denden niçe kimesneler ile meclis-i Şer'a gelüp işbu sene sitte ve sittîn ve tis'a-mi'e Zi'l-hicce'sinün on ikinci güninde ba'zı harâmîler gelüp ma'den-i mezbûrı basup ahâlî-i ma'denün yararların dutup kimin katl ve kimin âteş ile örf idüp mâlların gāret idüp ve mîrîden dahı haylî gümüş alup bârgîrlere yükledüp Semendire sancağına gider iken kasaba-i Alaca-hisâr'dan Mahmûd b. Ali nâm sipâhî ve Mü'ezzin Memi b. Yûsuf nâm kimesne ba'zı Müslimânlar ile Çarniçe nâm karye kurbinde yol üzerinde bulışup ceng idüp nefs-i Çacka'dan Arslan b. Husrev, İzvornik sancağından kuyumcılardan Dimitraş veled-i Kostadin ve Vakman veled-i Kosdin ve Herak nâm zimmînün kız karındaşı-oğlı ve Kalisun veled-i Dimitraşin nâm beş neferin şebhûn [idüp], mezbûrûn harâmîler sâ'ir yoldaşlariyle livâ'-i Semendire'de Luposire nâm karyede konup iki-üç gün eğlenüp perâkende oldukların bildürdüklerin ve ehl-i vukøf Müslimânlardan cemm-i gafîr gelüp kadîmden Semendire sancağından ve İzvornik sancağına tâbi' Nakomihler ? (ناقوميلار)'den harâmîler cem' olup livâ'-i Alaca-hisâr'da ve sâ'ir memâlikde evler basup âdemler katl idüp espâbların alup yine Semendire sancağına girüp perâkende olıgelmişlerdür, didüklerin arz eylemişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup ve zikr olınan ehl-i fesâdı yirlerinde ve yataklarında ve duraklarında tecessüs idüp ele getürüp gaybet idenleri Şer'ile buldurması lâzım olanlara buldurup sâ'ir yoldaşların dahı her ne tarîk ile mümkinse ele gelmeleri bâbında ikdâm idüp ele getürüp habs idüp ahvâllerin ve ne mikdâr hırsuz ele geldüğin yazup bildüresin. Ammâ bu bahâne ile bî-günâh olanlara te'addî olmakdan ve ehl-i fesâda himâyet olınmakdan ziyâde hazer idesin.

578 ***Donanma-yı hümâyûnun gelişine kadar düşman tarafından hücum ve tecavüz vuku bulursa Beylerbeyi Turgud Paşa'ya yardım etmeleri hakkında Trablusgarp meşâyih, ulema ve sulehâsı ile bazı şeyhlere Arapça hüküm.***

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Rebi‘u'l-evvel sene 967

Á–«†Â—”ËÂÊ«†«‰‘—Í·†«‰Ÿ«‰Í†«‰”‰³«ÊÍ†Ë«Â—Ê«†«‰ÂÊÍ·†«‰”«ÂÍ
«‰Ÿ‰Â«¡†Ë«‰·÷‰«¡†Ë«‰·,Á«¡†Ë«‰Œ³»«¡†Ë«‰«²Â…†ËÃÂÍŸ†«‰—Ÿ«
¨†Í ÷ÂÊ†«Ÿ‰«ÂÁÂ†¦ÊÁ†,œ†”ÂŸ†»”œ Ê«†«‰”ÊÍ…† Ÿ—÷†«‰„·«—†Œ–‰
«‰«Â«„Ê†«‰Â»«—„…††Ë«‰ÂË«³Ê†«‰Â»Ã‰…†Ë”„«ÊÁ«††Ë„–«†«‰«Á
„«Ê†Â’—Ë·«†‰· Õ† ‰„†«‰œÍ«—†«‰Â»«—„…†Ë«” Œ‰«’Á«†‰«Ã‰†«” -
«‰«”‰«Â†Ë†,œ†Í”—Á†«‰‰Á† Ÿ«‰È†–‰„†Ë†’«— † ‰„†«‰«Â«„Ê†«‰
„–«†ÂÊÒ†»Á«†ÂÊ†«‰—Ÿ«Í«†Ë«‰»—«Í«†,»‰†ÂÀ‰†—Ÿ«Í«Ê«†Â’ËÊÍÊ†
ÍÕ“ÊËÊå†®«‰»,—…□†□□©†Ë«Ê Â†„–‰„†œ«Œ‰ËÊ†·Í†”‰„†Œœ«Â†«Ÿ
«‰·«²,…†Ë‰«Ã‰†Õ·ÿ† ‰„†«‰œÍ«—†«‰Â„—Â…†Ë’ËÊÁ«†Ë«‰œ·Ÿ†ŸÊ
«‰œÍ«—†«ÂÍ—†«Â—«¡††Ë,«÷Í†‰«Ã—«¡††«Ë«Â—†«‰‘—Ÿ†«‰‘—Í·†«‰
Ë«‰»—«Í«†·Í†«Í«Â†œË‰ Ê«†«‰·«²,…†ËŸœ«‰ Ê«†«‰—«²,…†Ÿ‰È†«ÃÂ
ËÂŸ«²‘ÁÂ†«‰”Ê ÁÂ†—³»…†»«‰«œŸÍ…††«‰’«‰Õ« †·Í†’Õ«²·Ê«†«‰‘—Í·
,œ†« ’‰†»Â”«ÂŸÊ«†«‰‘—Í·…† ÁÍ¡†”·Ê†«‰„·«—†Œ–‰ÁÂ†«‰‰Á† Ÿ«‰
«‰Ÿÿ͆Â…†«‰¬À«—†Ë†ŸÊ†–‰„†ÃÁ“Ê«†ÂÊ†«Ÿ «»Ê«†«‰Ã‰Í‰…††‰Õ
Ë«‰÷——†ŸÊ†«Á«‰ÍÁ«†”·Ê«†ÂÂ‰Ë¡…†»Ÿ”«„—Ê«†«‰ÂÊ’Ë—…†Â‘

«‰„·«—† ·—,Ë«†Ë«ÊÁ“ÂË«†ËŸ‰Â†»–‰„†ÂÂ‰Ë„†Õ÷— Ê«†«‰Ã‰Í‰
ÂË”Â†«‰»Õ—†‰«†Ã—Â†—ÃŸ†«‰Â‘«—†«‰ÍÁ†«‰È†«Ÿ «»Ê«†«‰Ã%
«‰Â–„Ë—ÍÊ†Œ–‰ÁÂ†«‰‰Á† Ÿ«‰È†Ë ËÃÁ†Ÿ“ÍÂ ÁÂ†«‰¹Í—†ÂËÃÁ
”·Ê†Â‘ÕËÊ…†»«‰¬‰« †Ë«‰Ÿœœ†Ë«‰Â,« ‰ÍÊ†Ë«—”«‰ÁÂ†·Â—”ËÂ
«‰« »«Ÿ†«ÊÁ††«–«†Ã«¡†«‰„·«—†«‰È† ‰„†«‰œÍ«—†,»‰†,œËÂ†Â—«
«‰Í„Â†ÕÍÊ²–†«‰ÍÁÂ†Ÿ‰È†Â«†ÁË†Â, ÷È†Ë‘Ã«Ÿ „Â†ËÂ—„Ë“†·Í†Ã»‰
Ë¹Í— „Â†ËÕÂÍ „Â†‰œÍÊ†«‰«”‰«Â†ÂŸ†«ÂÍ—†«‰«Â—«¡†Ë”«²—†Ÿ”«,
«‰”‰«Â†‰”«Ê„Â†Ë«Õœ†ËËÃÁ „Â†Ë«Õœ…†»ÕÍÀ†‰«†Í Â„Ê†«Õœ†ÂÊ·
ÂÊ†«‰Â”‰ÂÍÊ†„‰«†Ë‰«†‰,‰«Ÿ† ‰„†«‰ÂÂ«‰„†«‰Â’ËÊ…†‰ —
«‰Â”‰ÂÍÊ†» ‰„†«‰œÍ«—†«‰ŸÿÍÂ…†«‰¬À«—†¹Í—…†ËÕÂÍ…†‰‰
Æ†Ë«Â«†«—”«‰†«ÂÍ—†«‰«Â—«¡†«‰È† ‰„†«‰œÍ«—†·Â—«œ†Õ÷— Ê
Ë«‰«ŸÍ«Ê†·Í†«ÕË«‰ÁÂ†Ë,‰«ŸÁÂ†ËÂ”«„ÊÁÂ†”«„ÊÍÊ†»Õ÷Ë—«‰,‰»
,‰Ÿ Á†Ÿ‰È†«ÊÁ†«Ê†„«Ê†«Õœ†ÂÊ†«ÂÍ—†«‰«Â—«¡†Ë”«²—†«‰Ÿ”«„–
»Ÿœ†« Â«Â†Á–Á†«‰«ÕË«‰† Ÿ—÷Ë«†–‰„†‰œÈ†«Ÿ «»Ê«†«‰Ÿ‰Í…†%
Ë Ÿ ÂœËÊÁ†Ë«‰‰Á† Ÿ«‰È†ÁË†·

Bu fermân, Trablusgarb'daki âlimler fâzıllar, hatîbler, imâmlar ve bütün reâyâ ve berâyâya -muvaffakıyetleri ziyade olsun- gönderdiğimiz mersûm-i şerîf-i âlî-i Sultânî ve emr-i münîf-i sâmî-i Hâkânîmizdir ki onlara şu hususları bildirmektedir:

Kâfirlerin -Allah Te‘âlâ onları dâima rezîl etsin- mübârek yerlere ve şerefli topraklara ve oralarda oturanlara ve Müslüman ahâlîye saldırdığı, südde-i seniyyemizde duyuldu. Bunun üzerine halkı ve Müslüman ahâlîyi huzura kavuşturmak için o mübârek yerleri feth ederek kurtarmağa karar verdik. Allah Te‘âlâ bunu müyesser kıldı, o mübârek yerler Memâlik-i mahrûse'mize katıldı. Allah Te‘âlâ ihsan buyurdu, oradaki halk, halkımız gibi masûn ve mahfûz oldular "Onların üzerine korku yoktur, onlar mahzun da olmazlar" (el-Bakara 38). Sizler de şanlı saltanatımızın tebaasına, güçlü ve üstün devletimizin memleketlerine dâhil oldunuz. Bu şerefli yerleri korumak ve müdâfaa etmek için atebe-i hümâyânumuzdan bir mîr-i mîrân ve temiz ve yüce Şerî‘at'in ve kararlaştırılmış kanûnun emirlerini icrâ etmek için bir kadı gönderdik ki re‘âyâ ve berâyâ üstün devletimiz ve yüksek adâletimiz zamanında en güzel halde gönül huzûriyle, kazançlariyle ve geçimleriyle meşgul olsunlar ve hayır duâlar etsinler. Geçen sene kâfirlerin —Allah Te‘âlâ onları rezîl eylesin— gemiler hazırladıkları ve bu büyük ülkeye saldırmak kasdında olduklarını duymuş ve bu mübârek diyârı korumak ve ahâlîsinden ezâ ve zararı def‘ etmek için atebe-i hümâyunumuz tarafından asâkir-i mansûremizle dolu, silah ve lüzumlu eşya ile yüklü gemiler hazırlamıştık; kâfirler bunu duyunca dağılıp mağlûb olmuşlardı. Yüksek huzûrumuzun kapudanı -ikbâli devam etsin- bunu öğrenince, deniz mevsimi de geçtiğinden, yüksek atebemize

dönmüştü. Şimdi ise adı geçen kâfirlerin — Allah Te‘âlâ onları rezîl eylesin— isâbetsiz kasıdlarının bu ülkeye karşı olduğu, Südde-i seniyye'de duyuldu. Bu sebebden silâh ve asker yüklü gemiler hazırlanmasını ve gönderilmesini emrettik. İtâat olunacak fermânımız ve uyulacak emrimiz şudur ki: Bahsolunan gemilerle asâkir-i müeyyede-i mansûremizin size gelmesinden önce kâfirler bu ülkeye gelirse güzel tabiatınızda bulunan şecâatiniz ve Müslümanlığınızın güzelliği ve İslâm dîni için gayret ve hamiyyetiniz muktezâsınca Dîn-i kavîmi korumak ve Seyyidü'l-evvelîn ve'l-âhîrinin ümmetine yardım etmek için mîr-i mîrânla, İslâm askeriyle ve Hz. Peygamber Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz'in Dîninin koruyucuları ile yek-dil ve yek-cihet olun ki, o mahzûl kâfirlerden hiç biri bir Müslümana ve bu korunmuş ülkenin kalelerine zarar veremesin ve bu büyük eserli ülkedeki Müslümanların üzerinden o fâcir kâfirlerin şiddetli zulmeti kalksın. Bu ülkeye mîr-i mîrân göndermekden yüksek murâdımız, hiç bir kimseye mülkünde ve kalesinde teaddî olunmaksızın reâyâ ve diğer meşâyih ve a‘yânın, kendi hallerinde kalelerinde ve evlerinde gönül rahatlığıyla sâkin olmalarıdır. Mîr-i mîrandan biri veya diğer bir askerî şahıs bir kimseye mülkünde veya kalesinde teaddîde bulunursa, bunu yapanın cezalandırılması için yüksek atebemize arz edin. Bu şekilde bilesiniz ve itimad edesiniz. İhsâniyle muvaffak eden, Allah Te‘âlâ'dır.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 5 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [05.12.1559]

579 ***Mağrib Trablusu Beylerbeyisi Turgud Paşa'ya: Meşâyih ve ulemaya gönderilen hükümlerden bahisle, onlarla müttefikan vilâyetin ve yalıların korunmasına çalışılması hakkında.***

Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Magrib Trablusı Beglerbegisi Turgud Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp küffâr-ı hâksârun donanma-i hümâyûnumuz mürâca‘at itdükden sonra girü sefâyin-i hasâret-karâyini cem‘iyyet tedârükin idüp vilâyet-i mezbûre kasdına teveccüh-i nâ-müveccehleri olduğın bildürmişsin. İmdi, vilâyet-i Trablus sâ’ir Memâlik-i mahrûse'm gibi olup ve re‘âyâ vü berâyâsı ve halk[ı] dahı sâ’ir Memâlik-i mahmiyye'm halkı gibidür; dâ’imâ nazar-ı merhamet-eserüm ol diyâr-ı celîlü'l-i‘tibâra nigerândan hâlî olmayup her vechile hıfz u hırâsetleri ve a‘dâ-yı dînden anlara [ve] vilâyete zarar u gezend irişdürmemek ehemm-i mühimmâtdan olmağın ol husûs içün tekrâr merâkib-i kevâkib-şümâr techîz ü ihzâr olınup edevât-ı dâr [u] gîr ve asâkir-i düşmen-gîr-i merg-te’sîr ile meşhûn kılınup mu‘accelen irsâl olınup in-şâ’allâhü'l-e‘azz an-karîb irişmek üzredür. Eyle olsa sen dahı her vechile yarar olup dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda niçe def‘a sadâkat ü ihlâs ile bezl-i makdûr ve sa‘y-i meşkûr zuhûra getürmiş kulumsın. Anun gibi kefere-i la‘în ve fecere-i dûzah-mekîn donanma-i nusret-rehînimüz varup anda mülâkΩ olmadın vilâyet-i mezbûre üzerine hücûm iderlerse sana gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret itmek içün anda olan meşâyih-ı Urbâna ve vilâyetün ulemâ vü sulehâ ve a‘yânına ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi küffâr-ı mezellet-âsâr-ı hezîmet-encâmun hareket-i bî-bereketleri ol cânibe mukarrer olursa sen dahı cibilletünde merkûz olan âsâr-ı diyânet ve hüsn-i istikāmetün muktezâsınca bu bâbda hüsn-i tedbîr ü tedârük eyleyüp anda olan kabâ’il-i A‘râb ve meşâyih-ı Urbân ve sâ’ir ahâli-î vilâyet ile hüsn-i ittihâd ü itifâk üzre yek-dil ü yek-cihet olup ahkâm-ı şerîfe ulaşdurup gereği gibi istimâlet virüp eger Trablus'dur ve eger ol yalılarda vâkı‘ olan mahalleri gicelerde

ve gündüzlerde onat vechile hıfz u hırâset idüp ta‘mîr ü termîme muhtâc olan kılâ‘ı dahı ta‘mîr idüp yat ü yaraklarında kusûr komayup bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ a‘dâ-yı dîn ve kefere-i lâ‘înden memleket [ü] vilâyete ve kılâ‘ u bikâ‘a ve nevâhî vü kurâya ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp ahsen-i vechile mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ eyleyüp dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda re’y-i isâbet-karînün muktezâsınca envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp yüz aklıkları tahsîline sa‘y ü ikdâm eyleyüp mücidd ü merdâne olup gaflet ile el-‘iyâzü bi’llâhi te‘âlâ ırz [u] nâmûs-ı saltanata mugāyir vaz‘ sudûrından hazer eyleyüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin. Ümîzdür ki inâyet-i Bârî, yârı olup dâ’imâ a‘dâ-yı dîn ü devlet münhezim ü makhûr ve evliyâ-yı mülk ü millet muzaffer ü mansûr olmakdan hâlî vü zâ’il olmaya. Bu bâbda anda olan meşâyih-i Urbâna her birine mufassal istimâlet içün ahkâm-ı şerîfe ile hil‘at-i hümâyûnum gönderilmişdür. Münâsib olanlara virüp dâ’imâ onat vechile her birine istimâlet virüp hüsn-i ittihâd ile a‘dânun def‘-i mazarrat-eserleri bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

Bu kayd Sa‘îd Re’îs ile gitdi; gelmişdür. Yazıldı.

579/a-

Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967
Bir sûreti dahı aynı ile yazıldı.
Bir sûreti dahı yazılup.

580 *İnebahtı Beyi Turhan Bey'e: Trablusgarb Beylerbeyisi Turgud Paşa'ya yazılan hükmün Mustafa Reis ile ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967

İnebahtı Begi Turahan Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Magrib Trablusı Beglerbegisi Turgud *dâme ikbâlühû* gönüllü re’îslerinden Mustafa Re’îs ile mu‘accelen îsâl içün mühürlü kise ile Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil Mustafa *zîde kadruhû* ile ahkâm-şerîfe gönderilüp **buyurdum ki:**

Varup teslîm itdükde her kande ise mezkûr re’îsi mu‘accelen bulup getürdüp zikr olınan hükümleri teslîm idüp ber-vehc-i isti‘câl müşârün-ileyhe gönderüp teslîm itdürüp ve teslîm itdüğine müşârün-ileyhden temessük getüre. Bu bâbda mezbûr re’îse dahı müstakıl hükm-i şerîf gönderilmişdür.

580/a-

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bir sûreti Midillü begine. Hükmi gönüllü re’îslerden Nasûh Re’îs'e virüp göndere diyü ve göndereceğün re’îslere akça ile kifâyet mikdârı zahîre viresin.

581 *Aynı hükmün ulaştırılması hakkında Akdeniz yalılarındaki bey ve kadılara hüküm.*

Yazıldı.

Bâlî Çavuş'a virildi.

Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Akdeniz yalılarında vâkı‘ olan beglere ve kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ Magrib Trablusı Beglerbegisi Turgud *dâme ikbâlühû*'ya îsâl içün mühürlü kîse ile ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup mu‘accelen ulaşması ehemm-i mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birinüz bi'z-zât mukayyed olup gönüllü re’îslerden her kangınuzun taht-ı hükûmetinde bulınursa ki mu‘temedün-aleyh ola teslîm eyleyüp ber-vech-i isti‘câl müşârün-ileyhe ulaşdurasız. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; sâ’ir umûra kıyas itmeyüp isti‘câl üzre ulaşdurmakda dakΩka fevt itmeyesiz. Şöyle ki ihmâlinüz sebebi ile te’hîr olına, özrinüz makbûl olmaz. Ana göre tedârük [ü] îsâl idesiz. Her kangı re’îs îsâl ide ve ulaşdurduğı haberin Südde-i sa‘âdet'üme getüre, envâ‘-ı inâyetümle behre-mend kılınur. Ana göre gönderdüğün re’îse tenbîh ü i‘lâm idesiz.

582 *Aynı hükmün ulaştırılması hakkında Akdeniz'deki gönüllü reislere hüküm.*

Yazıldı.

Akdeniz'de vâkı‘ olan gönüllü re’îslere hüküm ki:

Hâliyâ ba‘zı mühim mesâlih içün ahkâm-ı şerîfe yazılup deniz kenârlarında olan begler kullaruma emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Turgud *dâme ikbâlühû*'ya îsâl içün irsâl olınmışdur. Zikr olınan ahkâmun mu‘accelen varup irişmesi mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Müşârün-ileyhim sancak-begleri kullarumdan kangısı zikr olınan ahkâm-ı şerîfeyi kangınuza râst gelüp teslîm iderse ber-vech-i isti‘câl müşârün-ileyhe îsâl idesiz. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimdür. Zikr olınan ahkâm-ı hümâyûnumı müşârün-ileyhe iledüp teslîm eyleyüp temessük ile gelen re’îse her kim ise inâyet-i husrevânem ile behre-mend olmak mukarrerdür. Ana göre sa‘y ü ikdâm zuhûra getürüp mu‘accelen ulaşdurmağa sa‘y idesiz.

583 *Aynı mesele hakkında gönüllü Nasuh Reis'e hüküm.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Gönüllü Nasûh Re’îs'e hüküm ki:

Hâliyâ Magrib Trablusı beglerbegisine îsâl içün ba‘zı ahkâm-ı şerîfe gönderilüp mu‘accelen ulaşması mühimm olup sana teslîm idüp göndermek kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Midillü Begi Mustafa *dâme izzuhû*'ya gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Sana teslim itdükde aslâ te’hîr u terâhî itmeyüp zikr olınan ahkâm-ı şerîfeyi ber-vech-i isti‘câl müşârün-ileyhe ulaşdurup teslîm itdüğüne temesssük getüresin. Şöyle ki, emrüm üzre mu‘accelen ulaşdurup temessük getüresin, envâ‘-ı inâyetüm ile behre-mend olınursun. Ana göre mukayyed olup ulaşdurmakda sa‘y ü ikdâm eyleyesin.

583/a-

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bir sûreti dahı gönüllü Mustafa Re’îs'e, İnebahtı begi ve sâ’ir yalılarda olan beglere gönderilmişdür diyü yazılmışdur.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [07.11.1559]

584 ***Karahisar-ı Şarkî beyine ve kadısına: Şehzade Bâyezid'in geçişi sırasında kaleden inip elini öptüğü ve ihtiyaçlarını karşıladığı işitilen dizdar hakkında tahkikat yapılmasına dair.***

Nişânlu kâğıda yazılup Paşa hazretlerine virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-evvel sene 967
Ba‘dehû İskender Çavuş'a virildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Kara-hisâr-ı ŞarkΩ begine ve kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem firâr iden Bâyezîd ol mahalden geçdüği vakit kal‘a dizdârı olan kimesne kala‘dan inüp varup elin öpüp at na‘lı ve un ve arpa virdüği istimâ‘ olınup bu husûsun vukø‘ı ve adem-i vukø‘ı ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup hakk üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin, istimâ‘ olınduğı gibi kal‘a-i mezbûre dizdârı ol zamânda kal‘adan inüp mezbûrun elin öpdüği vâkı‘ ise habs idüp vukø‘ı üzre arz idesin. Bu bâbda tamâm mukayyed olup himâyet idüp hilâf-ı vâkı‘ arz itmekden hazer idesin. Sonra vâkı‘ olup siz ketm idüp himâyet itdüğünüz ma‘lûm ola, ana olacak size olur. Ana göre tamâm hakk üzre olup vukø‘ı üzre arz idesin.

585 ***Mohaç Beyi Mehmed Bey'e: Peçuy'un dış kalesinin tamiri hakkında.***

Yazıldı.
Âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 8 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Mohaç Sancağı Begi Mehmed'e hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp bundan akdem kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Arslan *dâme izzuhû* Peçûy'un taşra kal‘ası harâba müteveccih olmağla iç yüzine dolma palanka eyleyüp nâ-tamâm olmağın itmâma irişdürmek üzre iken iç kal‘anun şimâl cânibinden otuz beş zirâ‘ mikdârı yire berâber yıkılup muhâtara olmağın yıkılan yirlere mu‘accelen çatma itdürüp ve mâ‘adâsı harâb olmak üzre olup termîm ü ta‘mîri ehemm-i mühimmâtdan olduğın bildürmişsin. İmdi, yapdurup itmâma irişdürmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup eger yeniden binâ olınacak çatılan yirleridür ve eger sâ'ir ta‘mîre muhtâc olan yirleridür, ikdâm ü ihtimâm idüp yapdurup ve ta‘mîr ü termîm idüp itmâm-ı maslahat idüp onat vechile hıfz itdüresin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [07.12.1559]

586 ***Çorlu kadısına: Eşkiyalık, hırsızlık ve adam öldürme suçlarını işleyen bir Arabın mahallinde siyaset edilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Sipahi-oğlanlar Kethudâsı İbrâhîm'e virildi.

Fî't-târîhi'l-mezbûr

Çorlu kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem ol cevânibde harâmîlik ve hırsuzluk idüp katl-i nüfûs ve gāret-i emvâl iden Arab hâliyâ Mısr cânibinde ele gelüp Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olmağın sâ’irlerine mûcib-i ibret içün mahallinde eşedd-i siyâset olmak ecliyçün sipâhî-oğlanlarum kethudâsı İbrâhîm *zîde mecduhû* ile irsâl olınup **buyurdum ki:**

Mezkûrı ol fesâd itdüği memerr-i nâsda eşedd-i siyâset ile siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine varduğın yazup bildüresin.

587 *Amasya beyi ve kadısı ile Turhal kadısına: Amasya beyi ve Turhal dizdarı hakkındaki şikâyetnâmeye göre tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Amâsiyye begine ve kādîsına ve Turhal kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Turhal dizdârı olan kimesnenün hakkında Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup ba‘zı husûs isnâd olmağın sıhhati ma‘lûm olmak içün aslından sûreti ihrâc olınup size gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp bi'z-zât kal‘a-i mezbûreye varup dahı mezkûr dizdârı habsinüze alup arz-ı hâlde mastûr olan ahvâli hakk üzre onat vechile dikkat ü ihtimâm ile teftîş eyleyüp göresiz; aslâ vü kat‘a bir mâddesin ketm ü himâyet itmeyüp yanınuzda ne vechile zuhûr iderse yazup mufassal bildüresiz. Eger vâkı‘ ise habsden ıtlâk itmeyüp ve ne zamânda dizdâr olup ne târîhde tevcîh olmışdur ve ne yir âdemidür anı dahı bile görüp arz idesiz. Eger arz-ı hâl idenlerden ve gayrıdan kimesne gelüp da‘vâ-yı hakk iderse da‘vâ idenlerün da‘vâların dahı Şer‘ ile görüp hakkı sâbit olana alıviresiz. Bu bâbda tamâm hakk üzre olup kimesneye himâyet itmekden ve hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz olmakdan hazer idesiz. Sonra ma‘lûm ola, netîcesi size â’id olur, bilmiş olasız.

588 *Keşan kadısına: Liko isminde bir zimmiyi öldürerek bakır eşyasını çalan Veli ile Alemşah'ın siyaset edilmesi ve Hüseyin'in hapsolunması hakkında.*

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Keşan kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Dayez (œ«Í“) nâm kazgancınun karındaşı-oğlı Liko nâm zimmî bir merkeb üzerinde altmış iki vukıyye bakır avadanlığı bey‘ itmek içün Migalkara'dan kazâ’-i Keşan tevâbi‘inden Yoğruncı (ÍË¹—ËÊ nâm karye kurbinde gā’ib olup ahâlî-i karyeden taleb olındukda Alemşâh nâm kimesneyi ele virüp mezbûr Alemşâh'dan sü’âl olındukda: *"Oğlum Hüseyin ile karye-i mezbûreden Velî nâm kimesne[yi] haklayup bakır evânîsinün bir hissesin Velî aldı, iki hissesin biz alduk"* diyü i‘tirâf idüp mezbûrân Velî ve Alemşâh habs olındukda mezbûr Velî: *"Ben öldüm öleceğim"* diyü eli bilekcikde tomruğa ururken beyne'n-nâs kendüyi boğazlayup ölmeyüp ve ikrârın dahı almayup ve lâkin Alemşâh-oğlı ve anası ve kızı vacibü'l-katl idüklerine ilm gelüp ve oğlı elde olmadığın arz idüp bu husûsa çavuşum İskender mübâşir ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, arz itdüğün üzre müşârün-ileyh çavuşum ma‘rifetiyle mezbûrân Velî ile Alemşâh'a siyâset itdürüp ve mezbûr Alemşâh'un oğlı Hüseyin her kande[y]se buldurup habs idüp arz idesin.

589 *Mısır beylerbeyine ve kadısına: Hamamların camekânlarına bakan kapı ve pencerelerin örtülmesine dair.*

Yazıldı.
Ba-hatt-ı şerîf.
Dervîş Kethudâ'nun yoldaşı Pervîz'e virildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine ve kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i Mısr'da ba‘zı hammâmlar olup öyleden sonra havâtîn tâ’ifesi girüp zikr olınan hammâmlarun câmegânına hammâmcılarun evleri câmegânına nâzır olup ba‘zı levend tâ’fe[si] gelüp hammâmcılarun evlerinden camegânda olan havatîne nazar idüp bu makøle menhiyyât olduğı istimâ‘ olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup anun gibi mahrûse-i mezbûrede havâtîn girdüği hammâmlarun câmegânına nâzır eger hammâmcı evidür, eger sâ’ir kimesnelerindür, câmegânı nâzır olan eger kapularından ve eger pencerelerinden ve bi'l-cümle nazar ihtimâli olan mevâzı‘ı sedd ü bend itdürüp min-ba‘d Müslimânlarun ehl [ü] iyâline anun gibi mahfî nazar idecek yir komayup bu emr-i celîlü'l-kadrümün icrâsında dakΩka fevt itmeyesiz.

590 *Haslar, Silivri ve Çorlu kadılarına: Av avlamak için tarla ve bağları ve sair yerleri çiğneyerek zarar verenlerin men edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Hâslar ve Silivri ve Çorlı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda Dergâh-ı mu‘allâ'm kullarından ve yeniçeriden ve sâ’ir erbâb-ı timardan ve gayrıdan ba‘zı kimesneler tazı ve doğan ile av avlayup bu bahâne ile re‘âyâ vü berâyânun tarlaların ve bağların ve sâ’ir terekelerin çiğnedüp te‘addî itdükleri istimâ‘ olmağın bu husûs için Südde-i sa‘âdet'ümde sipâhî-oğlanları kethudâsı olan kıdvetü'l-emâsil [ve'l-emâ]cid ve'l-ekârim İbrâhîm *zîde mecduhû* ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup göresiz; taht-ı kazânuzda anun gibi av avlayup te‘adî iderlerse men‘ u def‘ eyleyüp gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki min-ba‘d zikr olınan tâ’ifeden bir ferd emr-i şerîfe mugāyir re‘âyânun terekesi ve bağı ve bostânı içine girüp çiğnedüp te‘addî itmeye. Şöyle ki, ba‘de'l-yevm mütenebbih olmayup girü av avlayup re‘âyâya bu makøle te‘addî eyleyeler, her kim olursa olsun isimleri ve resimleri ve sâkin oldukları yirleri ile yazup arz eyleyesin ki fermân-ı şerîfüme mugāyir iş idenlerün bir vechile haklarından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola ve bu hükm-i şerîfümün sûretin her birinüz sicillâtınuza kayd idüp dâ’imâ mazmûn-ı hümâyûnı ile amel idüp hilâfına cevâz göstermeyesiz. Şöyle ki, bu bâbda kimesneye himâyet olınup arz olınmaya, sonra netîcesi size â’id olmak mukarrerdür; ana göre fermân-ı vâcibü'l-iz‘ânumun icrâsında dakΩka fevt eylemeyesiz.

591 *Venedik dojuna: Rodos Kapudanı Ali Bey'in İstanbul'a gönderdiği Venedik barçası ile Girid'e firar eden küffarın beraber götürdükleri sipahilerin iadelerine dair.*

Yazıldı.
Tercemân Abraham'a virildi.
Fî 16 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Venedik dojına hüküm ki:

Bundan akdem Rodos Begi olup Rodos Kapudanımuz olan iftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Ali *dâme izzuhû* deryâda tereke ile pedoranun barçasın bulup barçanun ismi Arbordor ve re'îsinün ismi Bonlovinci ve bâzergânınun ismi Boyarino imiş. Zikr olınan barçayı emr-i şerîfüm üzre girift eyleyüp içine on beş nefer sipâhî kullarumuzdan koyup mahrûse-i İstanbul'a irsâl itdükde içinde olan kefere gaybet idüp size tâbi‘ olan Cezîre-i Girid'e varup zikr olınan sipâhî kullarumı ve emr-i şerîfüme ve ahde mugāyir bu makøle vaz‘ idenleri aynı ile Südde-i sa‘âdet'imüze gönderesin diyü Girid beglerine hükm-i şerîfüm gönderilüp ve size dahı nâme-i hümâyûnumuz gönderilmişdi. Ol zamândan berü zikr olınan ehl-i İslâm irsâl olınmayup diyü fesâdı idenlerün dahı haklarından gelinmedi. İmdi, sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a‘vâmdan ilâ hâze'l-ân atebe-i ulyâ-menziletimüz ile mümehhed ü müşeyyed olan dostluk muktezâsınca gerekdür ki zikr olınan ehl-i İslâmı eger Girid'dedür ve eger taht-ı hükûmetinüzdedür her kande ise buldurup bilâ-kusûr espâb ü emvâlleri ile Südde-i sa‘âdet'üme göndermek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp ve [bu] makøle ahde mugāyir vaz‘ idenlerün bir vechile haklarından geline ki sâ'irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola. Ahde mugāyir bu asl fi‘l idenlerün haklarından gelinmeyüp ve zikr olınan ehl-i İslâm şimdiye değin irsâl olınmadığına sebeb ü bâ‘is ne idüğin yazup i‘lâm olına. Dostluk binâlarınun istihdâmına sebeb ü bâ‘is olına ve bundan akdem Rodos Begi olup fevt olan Ca‘fer Beg dahı tutduğı on iki nefer harâmî levend kâfirleri bir barçasına binüp gaybet idüp Girid adasına varduklarında ileri dahı göndermek içün hükm-i hümâyûnum gönderilmiş idi. Bu bâbda dahı envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp zikr olınan kefereyi her kande[y]se buldurup ahd-nâme-i hümâyûnum mûcebince Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

592 *Humus beyine: Husayya Kalesi'ndeki beşli ve hisar erlerinden hiç birinin işin başından alınmamaları ve ayrılanların cezalandırılmaları hakkında.*

Yazıldı.
Arzları getüren Hacı Kubâd'a virildi.
Fî 8 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Hıms begine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Husayya kal‘ası'nda otuz nefer beşlü gedüği ve yigirmi nefer hisâr-eri âyende vü revende muhâfazasiyçün ta‘yîn olınup, bu cânibde olan ümenâ vü ummâl ve defterdârdan kal‘a dizdârına tezkire îrâd idüp murâd idindüği kadar yoldaş alup vakt-i hâcetde beş nefer yoldaş mevcûd bulınmayup nâgehân vâridîn ü sâdırîne zarar olur diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Varıcak, kal‘a-i mezkûrede eger beşlüdür ve eger hisâr-eridür âyende vü revende hıdmetine ta‘yîn olınmışlardur. Ümenâ vü ummâl istihdâm itmek câ'iz değildür. Min-ba‘d ta‘yîn olınan hıdmetlerinde olup ümenâ vü ummâl tâ'ifesine istihdâma kimesne virdürmeyesin. Anun gibi ta‘yîn olınan hıdmetlerin koyup gedüğin hâlî koyan eger atlu ve eger piyâdedür mecâl virmeyüp gedüklerin âhara tevcîh idesin; sâ'irlerine mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı‘ ola.

593 *Humus Beyi Hüseyin Bey'e: Arap fesadından dolayı sancağın muhafazasıyla meşgul olması hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Hıms Begi Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Sene-i sâbıkada sen cem‘iyyete varmak ile A‘râb-ı bed-fi‘âl, sancağunda haylî fesâd itmeğin bu def‘a sen livâna müte‘allık olan sîpâh ile sancağun hıfz u hırâsetinde olman emr idüp ol bâbda Haleb beglerbegisine dahı hükm-i şerîf gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu def‘a cem‘iyyete varmayup sipâhîlerün ile sancağun gereği gibi hıfz u hırâsetde olup A‘râb-ı bed-fi‘âlden ve sâ’ir ehl-i fesâddan re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt eylemeyesin.

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı Selemiyye begine.

594 *Haleb beylerbeyine: Aynı iş hakkında Humus beyine tenbihatta bulunulmasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Hıms Sancağı Begi olan Hüseyin *dâme izzuhû* sene-i sâbıkada sancağında olmayup cem‘iyyete gitmek ile A‘râb-ı bed-fi‘âl hareket idüp ol cânibde re‘âyâya haylî te‘addî ve mâl-ı mîrîye dahı noksânı olduğı istimâ‘ olmağın sâbıkā sancağı hıfz olınmak içün hükm-i şerîf gönderilmişdi. Hâliyâ dahı cem‘iyyete gelmeyüp sancağı sipâhîleri ile hıfz u hırâsetde olmasın emr olınup ol bâbda kendüsine hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârün-ileyhe sen dahı gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin sancaklarının sipâhîleri ile sancakların hıfz u hırâset idüp cem‘iyyete gelmeyeler.

595 *Murad Çelebi'ye: Husayya karyesinin mamuriyeti için reâyânın vergiden muaf olmak üzere buraya nakil ve iskân edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Mektûb, Paşa hazretlerindedür.

Murâd Çelebî'ye hüküm ki:

Mektûb gönderüp Husayya nâm karye kadîmden ma‘mûr olup hâliyâ harâb olup şenelüp ma‘mûr olması âyende vü revendeye nef‘i olduğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arz itdüğün üzre tahrîr itdüğün yirlerden kimesnenün yazılu ve nizâ‘lusı olmayan re‘âyâdan tekâlîf-i örfiyyeden mu‘âf olmak üzre getürüp kondurup ol mahalli şeneldüp dahı tekâlîfden mu‘âf olmak üzre görüp gözedüp âyende vü revendeye zarar u gezend irişdürmeyüp mâdâmki hıdmetde kusûrları olmaya, tekâlîfden mu‘âf olalar, deftere dahı bu vechile kayd idesin.

596 *Rodos beyine: Kadırga inşasına müsait ağacın bulunduğu mahallin araştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Rodos begine hüküm ki:

Hâliyâ mîrî içün kadırgalar yapılmak lâzım olmışdur. İmdi, ol cânibde ağacı ve sâ'ir kerestesi müstevfâ bulınup ırgadun varup işlemesine âsân olacak bir mahall-i münâsib adalarda mıdur ve yâhûd kenârda mıdur ve yâhûd Süsen adası mıdur? Görüp arz olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup gereği gibi tetebbu‘ eyleyüp, yoklayup görüp vech-i meşrûh üzre münâsib olan mahal ne yirde bulınursa yazup arz eyleyesin ki ana göre ol cânibde kadırgalar yapılmasına ber-vech-i isti‘câl mübâşeret olına; ve yâhûd ağaç kırdurup Rodos'a getürmek midür, kangısı münâsibdür, arz eyleyesin.

597 *Rumeli kadılarına: Dersaadet'e koyun gönderilmesi için icap eden tedbirlerin alınması hakkında.*

Yazıldı.
Koyun emîni âdemi Ali'ye virildi .
Fî 7 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ koyun emîni olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp taht-ı kazânuzda mahrûse-i İstanbul'a koyun getürmeğe yazılu olan celeb tâ'ifesinden ba‘zıları gaybet eylemişler ve ba‘zıları mevsim koyunın gönderdük diyü hilâf-ı vâkı‘ huccet ibrâz iderlerimiş ve ba‘zıları defterde üzerine yazılan[dan] ziyâde koyunlar alup yol üzerinde vâkı‘ olan şehirlerde ve kasabâtda kassâblara ve matrabâzlara bey‘ idüp koyunları telef iderlerimiş ve ba‘zılarınun sancak-beglerden ve voyvodalardan ve sübaşılardan mu‘âvinleri olmağla güzeşte seneden bâkΩ kalmış koyunları var idüğün bildürmeğin **buyurdum ki:**

Varıcak, her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazanuzda vâkı‘ olan yazılu celeb tâ'ifesinden gaybet idenleri buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp defter mûcebince mevsim koyunların ve üzerlerinde bâkΩ varise bî-kusûr cem‘ u tahsîl itdürüp mahrûse-i mezbûreye yarar süriciler ile gönderesin ve mevsim koyunını gönde[r]dük diyü anun gibi hilâf-ı vâkı‘ huccet ibraz idenlere amel itmeyüp üzerlerine takdîr olınan koyunı bî-kusûr vakti ve mevsimi ile sürdürüp mîrî hıdmetinde olanlarınuz, nâ'iblerinüz ve âdemlerinüzle mîrî hıdmetinde olmayanlarınuz size gönderilen emr-i sâbık üzre bi'z-zât getürüp mahrûse-i mezbûreye teslîm idesiz ve sancak-beglerden ve voyvodalardan dahı ve sübaşılardan bunlara mu‘âvenet idenleri mecâl virmeyüp isimleri ile arz idesiz; bir vechile haklarından geline ki sâ'irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola. Aslâ bir ferde himâyet itmeyüp mâni‘ olanları arz eyleyesiz ve defterden ziyâde aldukları koyunları yolda ve izde ve şehirlerde ve kasabâtda kassâblara ve matrabâzlara koyun satdurmayasız; cümlesin getüresiz ve bi'l-cümle koyun husûsı mühimmâtdandur. Sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp onat vechile mukayyed olasız. Şöyle ki ihmâl olup koyun giç ve yâhûd kusûr üzre getürile azl ile konılmayup mu‘ateb olursız.

598 *Aynı iş hakkında Çorlu, Vize ve saire kadılarına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Çorlı ve Vize ve Kırk-kilise ve Baba-eskisi ve Hayrabolı ve Rodoscuk ve Migalkara ve İpsala ve Gelibolı ve İnöz ve Keşan ve Ferecik kādîlarına hüküm ki:

Koyun emîni Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp taht-ı kazânuzda vâkı‘ olan kışlaklarda ne mikdâr erkek koyun bulınur ise defter olınup varan âdemîsi ile mahrûse-i İstanbul'a gönderilmesin ve kasabâtda olan kassâblar ve matrabâzlar haylî erkek koyun telef

iderlerimiş. Anlarun dahı yarar kefîlleri alınup mahrûse-i mezbûreye arz itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm ile mûmâ-ileyhün âdemi vardukda, her birinüz gereği gibi mukayyed olup taht-ı kazânuzda vâkı‘ olan kışlaklarda ne mikdâr bıçağa yarar erkek koyun bulınursa defter idüp mühürleyüp dahı sâhibleriyle mezbûra koşup mahrûse-i İstanbul'a gönderesiz ve ne mikdâr koyun gönderildüğin yazup arz eyleyesiz ve kasabâtda ba‘zı matrabâzlar mahrûse-i mezbûre içün gelen koyunı karşulayup alup kasabalarda boğazlayup ol ecilden haylî erkek koyun telef olınurimiş. Anun gibi kasaba kassâblarına ve sâ’ir matrabâzlara gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki min-ba‘d mahrûse-i mezbûreye gelen koyundan koyun almayalar ve yarar kefîllere viresin ki min-ba‘d bu makøle iş itmeyeler; idenleri isimleri ile yazup bildüresin ki hakkından geline.

599 *İnebahtı kadısına: İnebahtı Kalesi iç tarafındaki Bağdiye Mahallesi'nde bulunan eski bir kilisede içki içilip içilmediğinin araştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Kemal Çavuş-oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 12 Rebî‘u'l-evvel sene 967

İnebahtı kādîsına hüküm ki:

İnebahtı kal‘ası'nun iç bölmesinde vâkı‘ olan Bağdiye nâm mahalle halkı cânibinden Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz-ı hâl sunılup mahalle-i mezbûrede kâfir zamânından kalmış bir kilise olup âyende vü revende ile gice ve gündüz şürb-i hamr idüp Müslimânlarun ibâdetlerine küllî zararları olduğın bildürdükleri ecilden, sunılan arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Varıcak, arz-ı hâlinde mukayyed olan husûsun aslı nedür, vâkı‘ midür, nicedür? Görüp dahı sıhhati üzre yazup arz eyleyesin.

600 *Tameşvar beylerbeyine: Erdel Kralı İstefan'ın Nemçelilerin Erdel vilâyetine taarruzda bulunduğunu bildirmesi üzerine, bunun araştırılıp neticesinin arzına dair.*

Âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 21 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Vilâyet-i Erdel Kralı İstefan Kral, Âstâne-i sa‘âdet'ümde olan âdemi müşârün-ileyh tarafından Südde-i sa‘âdet'üme Nemçe keferesinün memleket ü vilâyetine dahl ü ta‘arruzları olup ba‘zı nevâhînün davarın sürüp ahâlîsi esîr ve esbâp ü emvâlin gāret ü hasâret eyledüklerin i‘lâm eyledi. İmdi, bu husûsın aslı var mıdur, ne tarîkla olmışdur? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsı sen dahı tecessüs ü tetebbu‘ itdürüp göresin, adû-yı bed-âyîn taraflarından müşârün-ileyh Kral memleketine dahl ü ta‘arruz olınup i‘lâm olınduğı üzre ba‘zı nevâhînün davarı sürilüp re‘âyâsı esîr kılınduğı vâkı‘ midür ve idenler kimlerdür ve müşârün-ileyh kādir değil midür ve ne mikdârdur ve ne zamânda olmışdur, bi'l-fi‘l dahı üzerlerinde gelmiş asker var mıdur, nicedür? Bir sahîh haber alup Südde-i sa‘âdet'üme ta‘cîlen i‘lâm eyleyesin.

601 *Aynı hâdiseden dolayı gerektiğinde Erdel Kralına yardıma hazır bulunmasına dair Boğdan voyvodasına hüküm.*

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Kıdvetü['l-]ümerâ'i'l-izâmi'l-Îseviyye vilâyet-i Erdel ve Macar Kralı İstefan Kral yüce Âstânem'e âdem gönderüp adûleri olan Nemçe keferesinün hareket ve cem‘iyyetleri olup memleket ü vilâyetlerinden ba‘zı nevâhîye dahl idüp davarın sürüp ahâlîsin esîr ve emvâl ü espâbın gāret ü hasâret eyledüklerin i‘lâm idüp mu‘âvenet taleb itmeğin bundan akdem dahı sana hükm-i şerîf gönderilüp vilâyet-i Boğdan askeriyle hâzır u müheyyâ olup müşârün-ileyh Kral tarafına nâzır olmak buyurılmışdı. Eyle olsa ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup ol bâbda tekrâr sana hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Fermân-ı hümâyûnum müsted‘âsınca cümle vilâyet-i Boğdan askeriyle hâzır u müheyyâ olup müşârün-ileyh tarafına nâzır olasın. Şöyle ki adûleri tarafından bir hareket olup vilâyet-i Erdel'e mazarrat kasdın eyleyeler, sana âdem irsâl idüp mu‘âvenet taleb eyledükde kendü nefsünle varmak ile [mi] olur yohsa asker göndermekle mi olur bi'l-cümle her ne tarîkla olur ise varup irişüp hüsn-i ittifâk u ittihâd üzre a‘dâ-yı bed-girdâr taraflarından memleket [ü] vilâyet ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmemek bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyüp mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ eyleyesin. Bu husûs ehemm-i mühimmâtdandur. Fermân-ı hümâyûnum mûcebince cümle asâkirünle hâzır olup mu‘âvenet lâzım gelüp müşârün-ileyh Kral tarafından haber geldükde bir nesneye tevakkuf lâzım gelmeyüp eger kendü nefsünledür ve eger kifâyet mikdârı âdem göndermek ile mahall iktizâ itdüğine göre tedârük görüp Âstâne-i sa‘âdet'üme kadîmden olan ubûdiyyet ü rıkkıyyetün muktezâsınca bezl-i makdûr idüp mu‘âvenet ü müzâheretde dakΩka fevt itmeyüp hıdmetde bulınmağa sa‘y idesin. Muhtâc-ı arz olanı bildüresin. Şöyle ki, lâzım gelüp kendün varmalu oldukda gaflet üzre olmayup basîret üzre olasın.

602 *Macar ve Erdel vilâyeti Kralı İstefan'a: Nemçelilerin taaddi ve taarruzlarından dolayı verilen hükümlerden bahisle, gerekirse Boğdan voyvodasından yardım istenmesi hakkında.*

Yazıldı.

Mihal nâm âdemi zimmîye virildi.
Fî 8 Rebî‘u'l-evvel sene 967
Ve dört nefer âdemine dahı yol hükmi virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Vilâyet-i Macar ve Erdel Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:

Adûnuz olan Nemçe keferesinden Barksaz nâm nâhiyeyi, gelüp yağmâ idüp davarın sürüp ahâlîsinden niçesin katl idüp Berk (»—„ ve Oğuça («Ë¹ËÐ‹ nâm nâhiyeleri dahı alup re‘âyâsın esîr ve emvâlin gāret idüp zarar u ziyân itdüklerin Âstâne-i sa‘âdet'imüzde olan ilçinüz takrîr ü i‘lâm idüp bu bâbda her ne ki takrîr u i‘lâm eyledi ise ale't-tafsîl pâye-i serîr-i âlem-masîre arz olınup ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânem muhît u şâmil olmışdur. İmdi, bundan akdem Boğdan voyvodasına hükm-i şerîfüm gönderilüp vilâyet-i Boğdan askeriyle hâzır u müheyyâ olup senün tarafuna nâzır olmak buyurılmışdı. Hâliyâ dahı kemâ-kân askeriyle hâzır olınup anun gibi senün tarafuna mu‘âvenet lâzım olup taleb eyledükde eger kendü varmakdur, eger asker göndermekdür, her ne tarîkla olursa mu‘âvenet idesin diyü emrüm olup ol bâbda hükm-i şerîfüm yazılup ana irsâl olındı. Gerekdür ki bu bâbda sen dahı kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup a‘dâ-yı bed-girdâr taraflarından gaflet üzre olmayup evzâ‘ u etvârların ve fikr-i fâsidlerin dâ'imâ tecessüs ü tetebbu‘ eyleyüp memleket ü vilâyetüne küffâr-ı hâksâr taraflarından zarar u gezend irişdürmemek husûsında mücidd ü merdâne olup, bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyesin. Şöyle ki düşmeninüz tarafından arz

olındığı üzre memleket ü vilâyetüne zarar u ziyân kasdın ideler, mu‘âvenet lâzım gele, te’hîr itmeyüp Boğdan voyvodasına haber gönderüp mu‘âvenet içün taleb idüp getürdüp dahı hüsn-i ittifâk u ittihâd üzre yek-dil ü yek-cihet olup a‘dâ-yı hezîmet-âsârun memleket ü vilâyetinüz üzerinden mazarrat u ifsâdların def‘ u ref‘ itmek bâbında ve re‘âyâ vü berâyâya dahı zarar u gezend irişdürmemek husûsında bezl-i makdûr ve sarf-ı kudret idüp envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûra getüresin ve dâ’imâ Âstâne-i gerdûn-iktidâr'umdan haberün eksük itmeyüp a‘dâ taraflarından vâkıf olduğınuz ahbâr-ı sahîhayı i‘lâm ü iş‘ârdan hâlî vü zâyil olınmaya. Ammâ, mâdâmki anlar tarafından vilâyet-i Erdel'e ve taht-ı tasarrufunda olan yirlere ve re‘âyâya dahl ü tecâvüz olınmaya, Âstâne-i sa‘âdet'üme olan ihlâs ü ihtisâsun muktezâsınca mâ-beynde olan ahde mugāyir sizün cânibinüzden dahı anlara dahl olınmaya.

603 *Eflâk voyvodasına: Erdel kralının İstanbul'dan avdet edecek adamının yerine ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Erdel Kralı kıdvetü['l-] ümerâ’i'l-milleti'l-Mesîhıyye İstefan Kral'un Südde-i sa‘âdet'ümde olan âdemîsi hükm-i hümâyûnumla ol cânibe âdemin gönderüp emîn ü sâlim îsâl olınmak içün hükm-i şerîf taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyhün âdemi vardukda, vilâyet-i Eflâk'dan emîn ü sâlim öte cânibe ulaşdurasın.

604 *Budin beylerbeyine: Kapoşvar ve Dunbo kalelerinin Kopan sancağından alınıp eskisi gibi Mohaç'a ilhak edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mohaç beginün âdemine virildi.
Fî 13 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Mohaç Sancağı Begi Mehmed *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda Kapoşvar ve Dunbo (œËÊ» kal‘aları serhadde olup muhâfaza içün niçe kimesneler ta‘yîn olınup küffâr-ı hâksârun memâlik-i Pâdişâhîye hîle vü hud‘aları oldukda zararları def‘ olınurdı. Hâliyâ Kopan sancağı ilhâk olınmağla Mohaç seddi hâlî kalup Mohaç sancağı ise dağlu yirler olup hayduklar dâ’imâ gezerler. Hayduklarun havfleri Kapoşvar kal‘ası'ndandur. Şöyle ki, kal‘a-i mezbûre Mohaç sancağından ifrâz olına, Müslimânlar düşmen havfinden karâr idemeyüp dağılmaları mukarrerdür diyü girü kal‘a-i Kapoşvar, livâ’-i Mohaç'a ilhâk olınmasın arz eyledüği ecilden uslûb-ı sâbık üzre olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Zikr olınan kal‘alar girü sâbıkā olduğı gibi livâ’-i Mohaç'a tâbi‘ ola.

[Yev]mü's-sebt fi 9 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [09.12.1559]

605 *Bağdad beylerbeyine: Bağdad vilâyetindeki kalelerin tamire muhtaç yerlerinin tamiri ve ibkası gereken kalelerin levazımının ikmali hakkında.*

Yazıldı.

Beglerbeginün kethudâsına virildi.

Fî 12 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp zahîre husûsıyçün fermân-ı şerîfüm vârid olup Bagdâd'un zahîre-i mu‘ayyenesi ki der-mahzen olınan darudur, üslûb-ı sâbık üzre mahfûz olduğı ve gallât dahı üç ve dört yıldan berü kıllet üzre olmağın Musul ve Erbil câniblerinde vâkı‘ olan havâss-ı hümâyûndan getürilmek üzre olduğı ve anda irsâl olınan kullarumun dahı zahîreleri tedârük olınmak üzre olınduğın ve kal‘a-i Zâlim ve sâ'ir kılâ‘un neferlerinün dahı mevâcibleri her üç ayda bir salınduğı ve şikâyetleri gayr-ı vâkı‘ olduğı ve hîn-i fetihden berü hıfz u hırâseti lâzım olan kılâ‘un zahîreleri kemâ-kân mahzenlerinde mükemmeldür ve irsâl olınan yeniçeriler içerü kal‘ada olmak mümkin olmayup taşrada olıgelmişlerdür diyü bildürüp dahı her ne dimiş isen ma‘lûm olup andan gayrı hâliyâ Şehrizol Begi olan Velî *dâme izzuhû* dahı Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp emr-i şerîfüm üzre Şehrizol'a tâbi‘ olan kılâ‘un zahîre ve sâ'ir ta‘mîre muhtâc olan yirlerin görüp ammâ mezbûr kal‘ada eskiden zahîre olmayup emr üzre tadârük olınup Bagdâd'dan gönderilmek lâzımdur diyü bildürmiş. Andan mâ‘adâ ol cânibde olan kal‘alarun ba‘zı hırâsete kābil olup ba‘zı olmayup düşmen hareket iderse içinde olan yarağın dahı hıfzı kābil olmayup alınmak mukarrerdür ve hırâsete kābil olan kal‘alarun dahı içinde olan hisâr-erlerinün ekseri yirlü Kürd olup vakt-i hâcetde anlardan fâ'ide eklenmez diyü bildürüp ammâ hıfzı kābil ve lâzım olan ne mikdâr kal‘a olup ne makøle kal‘adur ve hıfzı kābil olmayan ne mikdâr ve ne makøle kal‘alardur bildürmemiş. İmdi, **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; Şehrizol'da vâkı‘ olan kal‘alardan anun gibi hıfzı kābil olan kal‘alar ne mikdâr ve ne makøle kal‘alardur, tamâm ma‘lûm idinüp dahı anun gibi hıfz u hırâseti kābil olmayanları arz idüp ve hıfz u hırâseti lâzım olanlarun dahı eger zahîresidür ve eger sâ'ir yarağıdur kifâyet mikdârı ihzâr eyleyüp ve neferlerin dahı yoklayup yirlüden mümkin oldukca temyîz eyleyüp ve kul tâ'ifesinden ve sâ'ir yarar kimesnelerden tedârük idüp onat vechile hıfz eyleyüp ve ta‘mîre muhtâc olanları dahı te'hîr itmeyüp ta‘mîr eyleyüp zarar gelecek yir komayup ve anlardan gayrı beglerbegiliğüne müte‘allık olan kılâ‘un dahı eger zahîreleridür ve eger ta‘mîre muhtâc olan yirleridür ve eger sâ'ir neferleri ahvâlidür, görüp ve gözedüp onat vechile tanbîh ü te‘kîd idüp her kimesne hıdmetinden hâlî olmayup hıfz u hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı ahvâl-i ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp ve irsâl olınan kul tâ'ifesin dahı her ne yirde olmak münâsib ise eger taşrada ve eger içerü kal‘adadur, vech ü münâsib olduğı üzre tedârüklerin görüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin. Bi'l-cümle anun gibi hıfzı lâzım olan kal‘alarda yirlüden kimesne komayup neferlerden kul tâ'ifesinden ve sâ'ir yarar kimesnelerden tedârük eyleyesin.

606 *Ağrıboz beyine: Ağrıboz limanına gemilerin safra dökmemelerine ve bu hususta Ferhad Reis'in gözcü olarak görevlendirildiğine dair.*

Yazıldı.
Monlâ Mehmed'e virildi.
Fî 11 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Ağriboz sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Ağriboz kādîsı mektûb gönderüp Ağriboz limanı'na gelüp giden rencber gemileri safraların dâ'imâ limana dökmekle liman taşla dolup eger hâssa gemilerdür ve eger rencber gemileridür, gelüp gitmekde haylî müzâyaka çeküp ve mîrî gümrük gözetmesinde ve âyende vü revendeyi cüst ü cû itmekde bir re'îs lâzım olmağın, Magda Köpek (?) nâm re'îs ta‘yîn olınup zabt iderken mezbûr fevt olmağla ol fevâ'id dahı fevt olup işbu Ferhâd Re'îs müstakΩm kimesne olup hıdmet-i mezbûreyi hasbî görmesin ihtiyâr itdüğin arz itmeğin **buyurdum ki:**

Min-ba‘d tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki eger mîrî gemidür ve eger sâ'irleridür, min-ba‘d

limana getürüp safraların[xxii] boşaltmayup müzâyaka virdürmeyesin. Eslemeyenleri yazup bildüresin ki haklarından geline.

607 *Şam beylerbeyine: Nablus Alay Beyi Toklu Mehmed'in fesat hareketlerinin araştırılarak gerekenin yapılması hakkında.*

Yazıldı.
Yemen beglerbegisinün âdemi Hasan Kethudâ'ya virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Nablus Alay-begisi Toklu Mehmed'ün fesâd ü şenâ‘at üzre olduğın ve sipâhîlerden dahı mezkûrdan şekvâ idenlerün defterin irsâl idüp teftîş için sana hükm-i şerîf gönderilmiş idi. Hâliyâ Nablus Sancağı Begi Rıdvân *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp mezkûr Toklu Mehmed'ün kemâ-kân fesâd ü şenâ‘at üzre olduğın ve iki-üç def‘a meclis-i Şer‘-i Şerîfe da‘vet olındukda itâ‘at-i Şer‘ itmeyüp Akbayraklu nâm tâ’ife ile müttefik olup memlekete küllî zararı olduğın arz eyleyüp ve mezkûr Toklu Mehmed bunda gelmeğin dutılup kayd ü bend ile yirinde emr-i sâbıkum mûcebince teftîş olınmak için müşârün-ileyh Nablus beginün âdemîsine teslîm olınup irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Varup vusûl buldukda, mezkûrı emr-i şerîf-i sâbıkum müsted‘âsınca onat vechile teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin ve hukøk-ı nâsdan dahı zimmetinde nesne sâbit olursa ashâbına bî-kusûr alıvirdükden sonra fesâd ü şenâ‘ati ne vechile sübût ü zuhûr bulur ise mufassal yazup arz eyleyesin. Şöyle ki, Şer‘ile siyâset lâzım gele, Şer‘ile lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyasın.

[Yev]mü'l-ahad fî 10 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [10.12.1559]

608 *Silivri ve Çorlu kadılarına: Eşkiya zannıyla İstanbul'a gönderilen zimmilerin suçları sâbitse haklarında lâzım gelenin ifasına dair.*

Yazıldı.
Çavuş-oğlı Mûsâ'ya virildi.
Fî 11 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Silivri ve Çorlı kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazânuzdan ba‘zı zimmîler ehl-i fesâd ü şenâ‘atdür diyü tutılup Südde-i sa‘âdet'üme gönderilüp habs olınmışdı. Mezkûrlar haylîden berü mahbûslar olup ahvâlleri yirlerinde bi-hasebi'ş-Şer‘ teftîş olınmak için Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşları oğlanlarından Mûsâile irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Varduklarında, mezkûrlardan hakk da‘vâ ider kimesneler var ise her birinüz taht-ı kazânuzda husamâyı berâber idüp bundan mukaddem birer def‘a Şer‘ile fasl olınmayup ve on beş yıl geçmeyen da‘vâların ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin; mezkûrlarun üzerlerine hukøk-ı nâsdan bi-hasebi'ş-şer‘[i'l-] kavîm nesne sâbit ü zâhir olur ise Şer‘ile müteveccih olan hukøk-ı ashâbına alıvirdükden sonra fesâd ü şenâ‘atden üzerlerine sâbit ü zâhir olursa ol bâbda emr-i Şer‘i kavîm ne ise edâ idüp yirine koyasın. Nesne sâbit ü zâhir olmazsa ıtlâk eyleyesin.

609 *Haleb'de kışlamaları emrolunan silâhdar taifesinden evlerine gelen varsa bildirilmesi hakkında Edirne kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Çavuş-başıya teslîm olındı.
Fî 11 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ sefere ta‘yîn olınup Haleb'de kışlamak emr olınan silâhdâr tâ’ifesinden ba‘zı emr-i şerîfüme mugāyir evlerine geldükleri istimâ‘ olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup hufyeten mahrûse-i mezbûreye tetebbu‘ u tecessüs idüp göresin; anun gibi tâ’ife-i mezbûrdan kimesne gelmişse her kim ise isimleri ve sâkin oldukları mahalle ve yirleri ile yazup bildüresin.

610 *İznik kadısına: İznik'de Sultan Orhan Camii etrafındaki ev ve dükkânların kârgir olmaları için müsaade verildiğine dair.*

Yazıldı.

İznik kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp nefs-i İznik'de merhûm Sultân Orhan *aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân* Câmi‘-i şerîfi'nün etrâfı tahta dükkânlar olmağın câmi‘ün ihrâkına sebeb olduğı ecilden zikr olınan dükkânlarun yapılmamasına emr-i şerîf vârid olmışdı. Hâliyâ ol dükkânlar kârgîr binâ olıncak, câmi‘-i şerîfe dahı enfa‘ olmağla sâhibleri kârgîr binâ ile yapmağa icâzet-i hümâyûn taleb itdüklerin arz eyledüğün ecilden zikr olınan dükkânlar kârgîr binâ olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Emr-i şerîfüm mûcebince dükkânların sâhiblerine kârgîr binâ ile yapdurasın.

611 *Rodos beyine: Sahte arz ile Salkoz ve ona tâbi hasları iltizam eden Mahmud oğlu Mehmed'in küreğe koşulması hakkında.*

Yazıldı.
Rodos Begi Ahmed Beg'ün kethudâsına virildi.
Fî 13 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Rodos begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp bi'l-fi‘l Rodos'da hisâr-eri olan Mehmed b. Mahmûd nâm kimesne bundan akdem Rodos Begi olan Ali *dâme ulüvvuhû* nâmına bir tezvîr arz ile cezîre-i Rodos'da Salkoz ve ana tâbi‘ hâsları sene 966 Muharrem'inün gurresinden üç yıla altmış bir bin üç yüz yigirmi sekiz akçaya ba‘zı kuyûd ile iltizâm idüp geldükde mîr-i müşârün-ileyhün kethudâsı mezkûrı meclis-i Şer‘a ihzâr idüp bu husûs içün sana arz virilmemişdür. Tezvîri arz ile iltizâm eylemişsindür diyü da‘vâ eyledükde tezvîri arz i[t]düğine i‘tirâf idüp sicil dahı olınmış iken el-ân tezvîr ü telbîsden ve şirret ü şakāvetden hâlî olmayup hakkından gelinmek lâzım idüğin arz eyledüğün ecilden küreğe komasın emr idüp **buyurdum ki:**

Fermân-ı şerîfüm mûcebince mezkûrı küreğe koşup emrüm olmadın ihrâc eylemeyesin.

612 *Milan ve Göl kadılarına: Tahir'in tasarrufunda olan yeri güç kullanarak elinden alan Kadirşah adlı çavuş hakkında teftiş yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Mezbûr Tâhir'e virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Milân ve Göl kādîlarına hüküm ki:

Çerkeş kādîsı Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Tâhir nâm kimesne yedinden emr-i şerîf vârid olup mezkûrun on yıldan ziyâde tasarrufında olan yirini Kādir Şâh nâm çavuş cebr ile elinden alup te‘addî eylemiş. Teftîş eyleyesin diyü fermân olınmağın teftîşe şürû‘ olınup mezkûr çavuşa mürâsele ile âdem gönderildükde irsâl olınan kimesneyi bozdoğan ile urup itâ‘at-i Şer‘ itmedüğin bildürüp ve mezkûr çavuş dahı Südde-i sa‘âdet'üme gelüp: *"Husûs-ı mezbûrdan benüm haberüm yokdur, kādî âdemi ve mürâselesi gelmedi"* diyü cevâb virmeğin kādînun arzı mı sahîhdür, yohsa çavuşun cevâbı mı sahîhdür? Ma‘lûm olmak içün sizi ta‘yîn idüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, bu husûsa bi'z-zât mübâşeret idüp fi'l-vâkı‘ kādî-i müşârün-ileyh arz itdüği üzre mezkûr çavuşa mürâsele ve âdem gönderüp meclis-i Şer‘a da‘vet olınup itâ‘at-i Şer‘ itmeyüp varan âdemi ol vechile döğdüği vâkı‘ midür, yohsa müşârün-ileyh çavuş bildürdüği gibi kādî hilâf-ı vâkı‘ mi arz itmişdür, nicedür? Bu bâbda hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp sıhhati ve hakΩkati ne ise ve yanınuzda ne vechile sübût ü zuhûr bulursa ketm itmeyüp vukø‘ı üzre yazup arz idesiz ve bu husûsda olan da‘vâların dahı ellerinde olan emirleri üzre Şer‘ u kānûn ile görüp fasl idüp tekrâr şekvâ itmelü itmeyesiz.

613 *Hızâne-i Âmire Haleb defterdarına: Birecik menzilinden askerin geçişi için gereken gemilerin tedariki masrafına ve Haleb'deki Saray-ı Âmire'nin tamirine dâir.*

Yazıldı.
Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından Pîrî'ye virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Hızâne-i Âmire'mün Haleb cânibi defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* cânibinden emr vârid olup Birecik ma‘berinden asâkir-i nusret-me’âsir mürûr itmek içün tedârüki fermân olınan gemilerden ötüri Birecik sancağı begi akça taleb ider ise kifâyet mikdarı virüp ve sen dahı cânibünden bir âdem ta‘yîn eyleyüp israf ü itlâf itdürmeyesin diyü fermân olınmağın, lâzım olan akça anda olan havâss-ı hümâyûn mahsûlinden virilmek içün Birecik kādîsına ve havâss-ı hümâyûn emînlerine bir yarar ehl-i kalem kimesne ta‘yîn olınup irsâl olındı. Ve Gök-meydân'da olan Sarây-ı Âmire'nün ve kîlâr-ı ma‘mûre ve helvâ-hâne olacak yirlerün ta‘mîr olınması fermân olınmış. Mahrûse-i Haleb'de olan Sarây-ı Âmire, ziyâde meremmâta muhtâc olup küllî akça sarf olınmışdur. Eger içinde beglerbegiler sâkin olursa dahı bed-ter olup, küllî akça gitmek mukarrerdür diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Gök-meydân'da olan sarâyun ta‘mîrin mîrî akçadan itdürüp mahmiyye-i Haleb'de olan Sarây-ı Âmire'nün ta‘mîr ü termîmin yine beglerbegiler eyleyeler ve şimdiki hâlde sarây-ı mezbûrun ta‘mîri içün ne mikdâr akça sarf olmış ise beglerbegiden alasın ve min-ba‘d tenbîh idesin ki ta‘mîrinde taksîr itmeyeler.

614 *Budin Defterdarı Abdülkerim Çelebi'ye: İstanbul'a gelmeğe izin istediği mühim hususları mufassalan arzetmesi hakkında.*

Yazıldı.
Budun beglerbegisinün kethudâsı Hüseyin'e virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Budun Defterdârı Abdülkerîm Çelebî'ye hüküm ki:

Mektûb gönderüp istihdâm içün ta‘yîn olınan Dergâh-ı âlî çavuşlarından Ahmed, sılasına gitmeğin yine bir çavuş kulları lâzım olup ve vilâyet tahrîri fermân buyurılan kâtib, tahrîr itdüği defterleri ile Dergâh-ı mu‘allâ'ya müteveccih olmışdur. Ve sen kendün havâss-ı hümâyûn mühimmi içün Dergâh-ı mu‘allâ'ma gelmek bâbında icâzet-i hümâyûn taleb itdüğün arz itmişsin. Eyle olsa ol havâss-ı hümâyûna muta‘allık olan mühim husûsun Südde-i sa‘âdet'ümde bilinmesi lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol mühimm olan husûslar ne makøle kazıyyelerdür? Vâkıf olduğun üzre mufassal u meşrûh arz idesin. Ana göre tedârüki görile.

615 *Bağdad beylerbeyine ve defterdarına: Bağdad serhaddinde olan kale neferlerine ait zahire ve maaşların vaktinde temin ve tediye olunması hakkında.*

Yazıldı.
Beglerbeginün kethudâsına virildi.
Fî 12 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bagdâd beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Sen ki defterdârsın, mektûb gönderüp hükm-i şerîf vârid olup Bagdâd serhaddinde olan kılâ‘un zahîreleri olmayup ve mevâcibleri dahı salınmadığı arz olındı diyü buyurılmağın yoklanup görildükde yirlü yirinde mevcûd bulınup sene sitte ve sittîn ve tis‘a-mi’e Muharrem'inden berü olan mevâcibleri vâsıl olur yirden havâle olınup ammâ havâleleri yarar kimesneler olmayup kendü âlemlerinde olmağla mevâcib tahsîlinde ihmâlleri vardur diyü arz eylemişsin. İmdi, zikr olınan kılâ‘ neferlerinün mevâcibleri bî kusûr ashâbına vâsıl olmak lâzım u mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Mücerred havâle olınmak cevâb olmaz, hak müstahıkkına vâsıl olur mı olmaz mı, bilmek sizün uhdenüze lâzımdur. Bu bâbda kemâl-i ikdâm ve vüfûr-ı ihtimâm üzre olup havâle olınan mevâciblerin havâlelerine tahsîl itdürüp her birine hakların teslîm ü îsâl itdüresin. Arz olındığı üzre özrün aslı yokdur. Her kangı havâlede neferün hakkı kalmış ise buldurup bî-kusûr alup ashâbına teslîm itmek bâbında gereği gibi mukayyed olup emr-i şerîfüm mûcebince kılâ‘ ahâlîsinün mevâcibleri bî-kusûr îsâl olınmak husûsında dâ’imâ ikdâm ü ihtimâm üzre olup ihmâlden hazer idesin.

616 *Bağdad beylerbeyine ve defterdarına: Tüccar meta'ları ile mirî malının revacını ve Bağdad Darphanesinin menfaatini temin için Muhammedî ve Lârî akçeleri darbına müsaade edilmesi hakkında.*

Beglerbeginün kethudâsı Ali'ye virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bagdâd beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Şâm ve Haleb ve Diyârbekr bi'l-cümle yukaru cânibden mahmiyye-i Bagdâd'a gelüp Hürmüz câniblerine giden tüccâr tâ'ifesi Bagdâd darb-hânesinde meskûk olan Süleymânî, Basra'dan aşağa Hürmüz ve Hind câniblerinde çendân bâb olmayup, ol cevânibün ekseriyâ vâkı‘ olan mu‘âmelâtı Muhammedî ve Lârî akçasiyle getürdükleri gümüşini ihfâ idüp hüsn-i rızâlariyle darb-hâneye getürmeyüp ve Hürmüz ve Hind câniblerinden gelen tâ'ife-i tüccâr dahı aşağa vilâyetlerde bey‘ u şirâda ma‘mûl olan Muhammedî ve Lârî akçası olup Süleymânî'nün ol cevâniblerde revâyici yokdur diyü bey‘ u şirâya râgıb olmayup mukaddemâ Bagdâd darb-hânesi üç senede yedi yük akça mukāta‘ada iken rubu‘ı ve sümüni hâsıl olmayup şöyle ki, mürûr u ubûr iden tüccâr tâ'ifesi getürdükleri gümüşi Bagdâd'da vâkı‘ olan mu‘âmelât-ı lâzıme içün Süleymânî ve aşağa cânibün mesâlihi içün Basra'da carî olan ayâr ile altışar pâre hisâbı üzre Muhammedî ve Lârî kesilmek fermân olınur ise Bagdâd darb-hânesine küllî nef‘ olduğından gayrı tüccâr tâ'ifesinün dahı getürdükleri metâ‘ları revâ'ic bulup mâl-ı mîrîye terakkΩ olmak fehm olınur diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, arz itdüğün üzre kesdürüp kimesneye ol vechile ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyesin.

617 *Şehrizol Beyi Veli Bey'e: Sancağı kalelerinin zahireleri için Bağdad beylerbeyine ve defterdarına hüküm yazıldığına dair.*

Yazıldı.
Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Şehrizol Begi Velî Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp sancağunda vâkı‘ olan eger Şehrizol kal‘ası'dur ve eger Gül-anber kal‘ası'dur ve sâ'ir kal‘alardur, neferlerinün ve zahîrelerinün ve sâ'ir ta‘mîre muhtâc olduğın ve mevâcibleri husûsın bildürmişsin. Her [ne] dimiş isen ma‘lûm olmağın ol bâbda Bagdâd beglerbegisine ve defterdârına mü'ekked hükm-i şerîf gönderilüp eger ta‘mîri husûsıdur ve eger zahîreleridür ve eger neferleridür ve mevâcibleridür, mu‘accelen tedârük itmek emr olmışdur. **Buyurdum ki:**

Sen dahı bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup taht-ı livânda olan kal‘alara mümkin oldukca zahîre tedârük idüp eger daru bulınursa daru tedârük idüp kal‘alarda der-anbâr idesin. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandur; ana göre kal‘alarun dâ'imâ eger ta‘mîridür ve eger zahîresidür ve eger neferleridür, onat vechile görüp gaflet üzre olmayup hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt itmeyüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin ve vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ve memleket ahvâlin i‘lâmdan hâlî olmayasın.

618 *Bağdad beylerbeyine ve defterdarına: Şehrizol kalelerinin zahireleri ve kalelerden tamire muhtaç olanların tamir edilmesi ve maaşların gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 967
Mektûb, Defterdâr Efendi'ye virildi.

Bagdâd beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Şehrizol Begi Velî *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Şehrizol tahrîrine gelen Zâhid *dâme izzuhû* ve kâtib olan Üveys ile cem‘ olınup kal‘a-i Zâlim ihdâs olınan Gül-anber müstahfızları ve azebleri bi-esrihim şekvâ idüp müşârün-ileyhimâ ile Gül-anber üzerine varılup nazar olındukda varoşınun yarusından ziyâdesi yirlü yirinden yıkılup ve yüz altmış bir nefer azebün sekiz ulûfeleri havâle olınan yirden hâsıl olmadığı içün kırk sekiz nefer yoldaş mevâcibde ve yigirmi dört gedük mahlûl, ol

hînde doksan dokuz azeb mevcûd ve iç-kal‘adaki yüz neferden altı mevâcibleri gelmeyüp yigirmi nefer mevâcibde ve on üç gedük mahlûl ve altmış yedi mevcûd ihyâ olınan su-kuyusı karşusı bir zirâ‘ çöküp bir katre suyı kalmayup ve iki yirden çatal girdüğine dizdâr-ı müşârün-ileyhimâ gösterüp ve ba‘zı kulleler kaşıyup yir yir yarılup ve kal‘a-i Zâlim'ün dahı kulle-i cedîd ile elli nefer yoldaşından altı mevâcibleri gelmemekle on üç âdem mevâcibde yedi gedük mahlûl ve otuz nefer mevcûd ve varoşında sekiz nefer mevâcibleri gelmeyüp ve on iki gedük mahlûl ve on üç âdem mevâcibde ve on beş nefer mevcûd aslâ birinde bir dâne zahîre olmayup vilâyet kâtibinden sonra bu güne değin iki mevâcibleri sâlyâne olınup Zâlîm'de on bir nefer mevâcibde ve yigirmi bir mahlûl ve on sekiz mevcûd ve varoşında dahı kimi dağılup ve kimi mevâcibe gidüp on iki nefer kalup ve Gül-anber'de yigirmi iki âdem mevâcibde ve yigirmi gedük mahlûl ve elli sekiz mevcûd ve varoşında dahı kezâlik ancak kırk bir nefer kalup sâ’ir kal‘alar dahı kezâlik cümleden zikr olınan kal‘alarda çendân Rûm âdemi olmayup bir ahvâl olursa taşradan ol kadar takviyeti yok, içerüden ekser yirlü Kürd olup mahall iktizâ itdükde mukābele-i a‘dâya kādir olmayup içinde olan yarak, düşmen eline girmek mukarrerdür diyü bildürdi. İmdi, kal‘alarun zahîreleri ve neferleri tedârük ü mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup ta‘mîre muhtâc olan eger Şehrizol'dur ve eger Gül-anber'dür ve eger sâ’irleridür mümkin olduğı kadar ta‘mîr ü termîm idüp ve kifâyet mikdârı zahîrelerin tedârük idüp kal‘alarda der-anbar idüp ve mevâciblerin dahı gönderüp teslîm eyleyesin. Şöyle ki, eger ta‘mîr ve zahîre husûsıdur, emrüm üzre mu‘accelen tedârük ü ihzâr olmayup ve mevâcibleri gönderilmeyüp te’hîr ü ihmâl idesin, aslâ özrinüz makbûl olmayup itâb ü ikāba müstahıkk olmağı mukarrer bilüp ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin. Sonra özrinüz makbûl olmak ihtimâli yokdur ve kal‘alarun neferleri Ekrâd ve mânde olmak câ’iz değildür. Ana göre yarar Rûm âdemlerinden ve kuldan ve kul karındaşından tedârük idüp eger Rûmî bulınmaz ise Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin. Bundan tedârük olınup gönderile ve Südde-i sa‘âdet'ümden âdem varınca Bagdâd'dan vefâ idecek mikdârı nevbetci tarîkıyle Bagdâd yeniçerilerinden her kal‘aya lâzım olduğı kadar gönderüp Südde-i sa‘âdet'ümden âdem yazılup varınca kal‘aları nevbetci tarîkıyle hıfz u hırâset itdüresin; mümkin oldukca kal‘alarun lâzım olan yirlerin ta‘mîr itdüresin ve Lahsâ'ya giden asker haberin bildüresin ve eger daru bulınu[r] ise tedârük idüp der-anbâr itdüresin.

619 *Zengiâbâd Beyi Zahid Bey'e: Kalelerin haraplığı, neferleri ve zahireleri hakkında mufassal malûmat vermesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd beglerbegisine yazılan hükümde nakl olınan mektûb bunda dahı yazılmışdur.

Zengî-âbâd Sancağı Begi Zâhid Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Şehrizol Begi Velî *dâme izzuhû* mektûb gönderüp arz eylemiş. İmdi, **buyurdum ki:**

Zikr olınan kal‘alarun harâblığı ve mevâcibleri ve neferleri ve zahîreleri arz olınduğı gibi midür, nicedür? Sen nice görmişsindür? Vukø‘ı üzre mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

620 *Sol Ulûfeciler Ağası Abdi Ağa'ya: Bağdad'a götürdüğü askerlerin gereği gibi zabtedilip dağılmamalarına dikkat edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Sol ulûfeciler Agası Abdî Aga'ya hüküm ki:

Hâliyâ senünle Bagdâd'a irsâl olınan kullarumun gereği gibi hıfz olınup perâkende olmamasın emr idüp **buyurdum ki:**

Bölükde olan kullarumı dâ’imâ hâzır olup hıfz u hırâsetlerinde dakΩka fevt itmeyüp gereği gibi zabt eyleyesin.

620/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Bagdâd'a irsâl olınan beş yüz nefer yeniçerilere baş ta‘yîn olınan kimesneye.

621 *Kocaeli beyine: Mîrî kadırgalara gereken kerestelerin gecikmeden yalılara indirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Koca-ili begine hüküm ki:

Bundan akdem mîrî kadırga mühimmi içün kesilen kerestenün mu‘accelen yalılara inmesi mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup emr ile kat‘ olınan gemi kerestelerin te‘hîr itdürmeyüp mu‘accelen yalılara indürdüp ihzâr idesin. İhmâl ü mûsâheleden ziyâde hazer idesin.

622 *Haleb beylerbeyine: Ebû Riş'in zulüm ve taaddisinin aslı varsa neden men edilmediğinin bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Kaya Çavuş'a virildi.
Fî 19 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Ebû-Rîş'ün re‘âyâya zulm ü te‘addîsi olup olanca terekelerin yidürüp ve ba‘zın davarlarına pâymâl itdürüp ve her köye avârız üslûbı üzre kimine altun ve kimine tereke salup ve ba‘zın bir bahâne ile dutup habs idüp kırk-elli ve yüz flori cerîme kesüp re‘âyâlusına bu belâyı çeküp sene-i âtiyede dahı cem‘iyyet olmak ihtimâlin virüp külliyyen Hıms sancağı re‘âyâsı zirâ‘atdan ferâgat idüp gelecek yıl dahı bu hâl mukarrerdür diyü şimdiden perâkende olmak niyyet itmişlerdür diyü arz olındı. İmdi, memleket ü vilâyetde re‘âyâ vü berâyâya bu makøle zulm ü te‘addî olınup men‘ olınmamağa sebeb ü bâ‘is nedür? Men‘a kādir olmaduğun takdîrce ehl-i fesâd ü şenâ‘atün ahvâli tafsîl üzre niçün arz u i‘lâm olınmaya. İmdi, **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, bu husûsun aslı nedür, fi'l-vâkı‘ Ebû-Rîş'ün re‘âyâya ve berâyâya vech-i meşrûh üzre zulm ü te‘addî eyledüği sahîh midür, sahîh olduğı takdîrce men‘ u def‘ine mukayyed olmaduğunun esbâbı nedür ve men‘ine kādir olmaduğun kazıyyeyi alâ-vechi't-tafsîl Südde-i sa‘âdet'üme niçün arz u i‘lâm itmeyesin? Bi'l-cümle bu husûslarda cevâbun neyse yazup Dergâh-ı mu‘allâ'ma bildüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 16 Rebî'u'l-evvel sene 967 [16.12.1559]

623 *Ahyolu kadısına: Rusya'dan gelirken Ahyolu civarında batan gemideki mîrî hamulenin buldurulup gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî 17 Rebî'u'l-evvel sene 967

Ahyolı kādîsına hüküm ki:

Sipâhî-oğlanlarum zümresinden olup hâssa tâcirlerden olan Mustafa *zîde kadruhû* mîrî için Moskov'dan gemi ile kalay ve bulgarî ve bez koyup gelürken mezkûr gemi Ahyolı mukābelesinde helâk olup içinde olan espâb zâyi' olduğı istimâ' olındı. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup üzerine varup müşârün-ileyh zikr olınan gemi ile gönderdüği espâbı eger deryâdadur ve eger gayrı gemiler almışlardur, her ne vechile olursa zuhûra getürüp müşârün-ileyhün âdemi Hacı Mahmûd nâm kimesne ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâmdur. Ana göre mukayed olup zâyi' olan espâbun tahsîli bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyesin.

624 *Mağrib Trablusu'na kadar Anadolu ve Rumeli yalılarındaki beylere ve kadılara: Trablusgarb'a gönderilen hâssa reislerden Said Reisin vereceği haberlerin derhal Dersaadet'e bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sa'îd Re'îs'e virildi.
Fî 20 Rebî'u'l-evvel sene 967

Magrib Trablusı'na varınca Rûm-ili ve Anadolı yakalarında deniz yalılarında vâkı' olan beglere ve kādîlara hüküm ki:

Trablus'a ba'zı haber için hâssa re'îslerden Sa'îd Re'îs *zîde kadruhû* irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Giderken öte cânibden haber alup Südde-i sa'âdet'üme bildürmek istedükde her kangınuzun taht-ı hükûmetine dâhil olur ise öte cânibden vâkıf olduğı ahbâr-ı sahîhayı yazup mektûbla Südde-i sa'âdet'üme bildürmek için size teslîm itdükde mektûbların ber-vech-i isti'câl Âstâne-i sa'âdet'üme irsâl ü îsâl eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Şöyle ki; size mektûb teslîm ide, irsâl idüp mu'accelen yarar âdemlerinüzile Südde-i sa'âdet'üme ulaşdurmayasın ve yâhûd yolda zâyi' ola, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup mu'âkab olmak mukarrerdür.

625 *Donanma-yı hümâyûnun vusulüne kadar düşman tarafından taarruz ve hücum vukuunda Trablus Beylerbeyisi Turgud Paşa ile beraber düşmanın def'i için yardım etmesi hakkında Tunus hâkimine yazılan hükmün Türkçesi.*

Tunus hâkimine hüküm ki:

Vilâyet-i Tunus, sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a'vâmdan ilâ hâze'l-ân dârü'l-İslâm ve makarr-ı mücâhidîn-i hâfızîn-i dîn-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm olup âbâ vü ecdâd-ı magfûrûn-nihâdınuz tarîka-i diyânet-mu'tad ve câdde-i Şerî'at-irşâdları muktezâsınca eyyâm-ı sa'âdet âmâllerin fî sebîli'llâhi te'âlâ temhîd-i kavâ'id-i dîn-i metîn ve teşyîd-i mebânî-i Şer'-i güzîn

için küffâr-ı füccâr-ı dûzah-karâr ile gazâ vü cihâda bezl ü sarf idüp selâtîn-i Şer‘-âyîn ile müvâlât ü musâfât üzre olmakdan hâlî vü zâ’il olmayup hüsn-i ittihâd ü ittifâk sebebi ile her zamânda evliyâ-yı dîn ü devlet muzaffer ü mansûr ve a‘dâ-yı mülk ü millet münhezim ü makhûr olıgelmişlerdür. Sizün dahı kemâl-i diyânet ü insâf ve hüsn-i serîret ü i‘tisâf ile ittisâfınuz ma‘lûm-ı şerîfüm olmışdur. Ammâ bi-irâdeti’llâhi te‘âlâ kefere-i la‘în-i cehennem-mekîn bir tarîk ile ol cevânibe müstevlî olmak ile anlar ile olan muvâfakat ittifâkı olup an-samîmi'l-kalb olmayup belki tarîk-ı ikrâh ü icbâr ile idüğine iştibâh yokdur. Eyle olsa bundan akdem hıfz u hırâset-i memâlik-i İslâmiyye için merâkib-i kevâkib-şumâr techîz ü ihzâr olınup emirü'l-ümerâ’i'l-kirâm Cezâyir Beglerbegisi kapudanımuz Piyâle Paşa asâkir-i zafer-karâ’in ile irsâl olınmış idi. Küffâr-ı hâksârun dahı Magrib Trablusı kasdına ba‘zı sefâyin-i hasâret-karâ’ini olduğın istimâ‘ itmeğin üzerlerine varmak sadedinde olduğın, istimâ‘ itdüklerinde küffâr-ı hezîmet-âsâra havf u haşyet müstevlî olup her biri bir cânibe perâkende ve târ ü mâr olup ve mevsim-i deryâ dahı mürûr itmeğin müşârün-ileyh kapudanımuz donanma-i hümâyûnumuz ile atebe-i ulyâmuza mürâca‘at itdükde merede-i sakar-mekîn girü cem‘iyyet idüp vilâyet-i mezbûre üzerine teveccüh-i nâ-müvecceh itdükleri mesmû‘-i şerîfüm olmağın ırk-ı hamiyyet-i kahramânî müteharrik ü cünbân olup zikr olınan küffâr-ı hâksârun ele getürilüp haklarından gelinmek için tekrâr bî-hâdd ü bî-şumâr tedârük ü ihzâr olınup asâkir-i muvahhidîn ile memlû ve âlât-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâl ile meşhûn kılınup irsâl olınup in-şâ’allâhü'l-e‘azz an-karîb varup irişmek üzredür. Gerekdür ki, sizün dahı cibilletinüzde merkûz olan âsâr-ı dîn-i İslâm muktezâsınca sâlik-i mesâlik-i âbâ’-i kirâm ve zâhib-i mezâhib-i ecdâd-ı izâmınuz olup anun gibi donanma-i hümâyûnumuz varup mülâkΩ olmazdan mukaddem vilâyet-i Trablus cânibine küffâr-ı bed-girdârun hareket-i bî-bereketleri olup ehl-i İslâma kasd-ı mazarrat iderler ise anda olan ahâlî-i İslâm ve vilâyet-i mezbûre beglerbegisi olan emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Turgud Paşa *dâme ikbâlühû* ile mürâfakat-i ittihâd ve muvâfakat-i vidâd ile kâffe-i ibâd üzerinden erbâb-ı küfr ü inâd ve ashâb-ı bagy ü fesâdun şerr u şûr ve zarar u futûrların mündefi‘ u mehcûr ve a‘lâm-ı dîn-i metîn, bülend ü ser-efrâz ve şi‘âr-ı Şer‘-i mübîn münteşir ü mümtâz olmak için ol diyâr-ı celîlü'l-i‘tibârda olan ehl-i İslâma ve müşârün-ileyhe mu‘âvenet ü müzâharetde şol ki muktezâ-yı âsâr-ı diyânet-i İslâmdur, zuhûra getürmen bâbında envâ‘-ı cidd ü ihtimâm ve sa‘y-i mâlâ-kelâm vücûda getüresin.

626 ***Aynı hükmün Arapçası.***

Á–«†ÂÀ«‰Ê«†«‰Ÿ«‰Í†«‰‘—Í·†«‰”‰³«ÊÍ†ËŒ³«»Ê«†«‰ÂÊÍ·†«‰”«ÂÍ†«‰
Ë«‰ÂÊÒ†«‰’Âœ«ÊÍ†«’œ—Ê«Á†«‰È†«‰ÃÊ«»†«‰Ÿ«‰Í†«‰«ÂÍ—Í†«‰„»Í-
«‰«„Â‰Í†«‰«Ÿœ‰Í†«‰Ê‚—Í†«‰‘Œ—Í†«‰ŸËÊÍ†«‰¹ËÀÍ†«‰«ËÕœÍ†«‰,
«‰Ÿ—Í‚Í†Ê”‰†«‰”‰«‰…†«‰Á«‘ÂÍ…†·—Ÿ†«‰‘Ã—…†«‰“„Í…†³—«“†«
«‰’Âœ«ÊÍ†«‰Õ«„Â†ÍËÂ²–†»Ë‰«Í…† ËÊ”†«œ«Â†«‰‰Á† Ÿ«‰È†”ŸœÁ†Ë«Í
»”œ Ê«†«‰”ÊÍ…† Ÿ—÷†«‰„·«—†Œ–‰ÁÂ†«‰‰Á†œ«²Â«†Ë«” Í‰«¡†ÍœÁÂ†‹
ËÂ«÷«Á«Á«†ÂÊ† ‰„†«‰Ë‰«Í…†ËÁ „ÁÂ†Õ—Â« †«‰Â”‰ÂÍÊ†Ë«”—ÁÂ†Ë‹
«‰‘—Í·†Â’—Ë·«†‰· Õ†† ‰„†«‰œÍ«—†Ë«” Œ‰«’Á«†ÂÊ†«ÍœÍÁÂ†Ê’—…†‹
«‰«Ê«Â†’‰Ë« †«‰‰Á†Ë”‰«ÂÁ†Ÿ‰ÍÁ†Ë«” —«Õ…†‰‰—Ÿ«Í«†Ë«‰»—«
Ÿ«‰È†–‰„†Ë’«— † ‰„†«‰œÍ«—†ËÂ«† «»ŸÁ«†ÂÊ†Ÿœ«œ†ÂÂ«‰„Ê«†«‰Â
Ë«‰»—«Í«†ÂÀ‰†—Ÿ«Í«Ê«†Â’ËÊÍÊ†Â—ŸÍÍÊ†ÂÕ·ËÿÍÊ†ò‰«Ó†ŒÓËÚ·Ï†ŸÓ
Ë‰«Ã‰†–‰„†«—”‰Ê«†«‰È† ‰„†«‰Ë‰«Í…†ÂÊ†«Ÿ «»Ê«†«‰Ÿ‰Í…†«ÂÍ
«‰‘—Í·†«‰Â ³Á—†Ëœ·Ÿ†«‰«–È†Ë«‰÷———†ŸÊ†«Á«‰Í† ‰„†«‰«Â«„Ê†«‰
Ë«‰»—«Í«†Œ’Ë’«Î†«‰Ÿ‰Â«¡†Ë«‰·÷‰«¡†Ë«‰·‚Á«¡†Ë«Ÿ‰«Â†«‰œÍÊ†«‰

Ÿ‰È†«ÃÂ‰†Õ«‰Ì†Ë·—«¹†»«‰†Â‘¹Ë‰ÍÊ†»ÂŸ«Í‘ÁÂ†«‰”Ê ÁÂ†—³»…†»«I
«‰—«²,…†Á–«†Ë·Í†«‰”Ê…†«‰Â«÷Í…†„«Ê†,œ†« ’‰†»Â”«ÂŸÊ«†«‰‘—Í·..
«‰»Ë«—†Ë,’œÁÂ† ‰„†«‰œÍ«—†ËŸÊ†–‰„†ÃÁ“Ê«†ÂÊ†«Ÿ «»Ê«†«‰Ã‰Í%
Â‘ÕËÊ…†»¬‰« †«‰, «‰†Ë«‰Ÿœœ†·‰Â«†”ÂŸ†–‰„†«‰„·«—†Ë‰ÒË«†«%
’Ó«¹¾—¾ÍÊÓå†®«‰«Ÿ—«·□†š±±©†Ë ·—,Ë«†Ë«ÊÁ“ÂË«†Œ«”—ÍÊ†Ë‰Â«†Ÿ
«‰«Â—«¡†«‰„—«Â†«‰,ÛËœ«Ê†»«Ÿ «»Ê«†«‰Ã‰Í…†ÛÍ«‰Á†œ«Â†«,»«‰
Â‘«—†«‰ÍÁ†«‰È†«Ÿ «»Ê«†«‰Ÿ‰Í…†ÀÂ†«‰«Ê†«Í÷«†,œ†”ÂŸ†»”œ Ê«†«%
Ÿ«‰È†Ë ËÃÁ†Ÿ“ÍÂ ÁÂ†«‰¹Í—†ÂËÃÁ…†«‰È† ‰„†«‰œÍ«—†‰«†Ã—Â†
Ë,‰ŸÁÂ†» ÃÁÍ“†”·Ê†ÂÂ‰Ë²…†»«‰Ÿ”«„—†«‰ÂÊ’Ë—…†Ë«‰¬‰« †Ë«‰
«‰ÂÃ«ÁœÍÊ†Ë«‰Â»«‰œÍÊ†ËÕÂ«…†œÍÊ†”Íœ†«‰Â—”‰ÍÊ†» ‰„††«‰«—
Ã«¡†«‰„·«—†«‰È† ‰„†«‰œÍ«—†,»‰†,œËÂ†Â—«„»Ê«†«‰Â–„Ë—…†ËË’İ
ÁË†Â—„Ë“†·Í†Ã»‰ „Â†«‰Õ”Ê…†Ë³—Í, „Â†«‰Â” Õ”Ê…†ËœÍÊ„Â†ËœÍ«Ê „
ËÂ,«’œ…†‰«Á«‰Í†«‰«”‰«Â††Ë«Â—†ŒÍ—†«‰«Ê«Â†ÂÃœÍÊ†ËÂÃ ÁœÍÊ
ËËÓÁÚÍ¾†„ÍœÁÂ†‰²‰«†Í,Ÿ†Ë«‰ŸÍ«–†»«‰‰Á†ÂÊ†«Ë‰²„†«‰„·«—†»Õ”
«‰Ë‰«Í…†«‰Â»«—„„…†ËÂ«†ÁÊ«„†ÂÊ†«‰»,«Ÿ†Ë«‰,‰«Ÿ†Ÿ‰È†«Ê†,Í«Á
«‰÷———†«‰Â‰Â†«ÊÂ«†ÁË†‰‰Á†Ë‰«¾ŸÚ‰«¡†„‰Â…†«‰‰Á†Ë‰œ·
«‰«,ËÂ†«»œ«†œ«²Â«†«‰,Í«Â†‰,Í«Â†‘Ë„„…†«‰«”‰«Â†ËÂ,«’œ…†«Â—†”Í
”‰³ Ê«†«‰·«²,…†Ÿ‰È†«Õ”Ê†«‰«Ê ÿ«Â†Ë«„Â‰†«‰,Í«Â††¬ÂÊÍÊ†Ÿ‰È†«I
Ë—Ã«ƒÊ«†ÂÊÁ†Ê’—…†«‰œÍÊ†«‰Â ÍÊ†Ë«‰¹‰»…†Ÿ‰È†«‰„·—…†«‰·Ã
»ÂÊÁ†ËÍÂÊÁ†«Ê†‘«¡†«‰‰Á† Ÿ«‰È† Õ—Í—«†·Í†«Ë«”³†‘Á—†—»ÍŸ†«
Ë,œ†«—”‰Ê«†ÂÊ†·«²÷†«ÊŸ«Â« Ê«†«‰Ã‰Í‰…†«‰È†«‰ÃÊ«»†«‰Ÿ«‰Í†(
Ë«‰‰Á† Ÿ«‰È†ÁË†«‰Â”ƒ‰†ËÂÊÁ†«

Bu nâme, avn-i Rabbânî ve menn-i Samedânî'ye mazhar olan saltanat ve hâkanlığımızın yüksek ve şerefli fermânı ve üstün hitâbıdır. Melik celle celâlühû'nun Samedânî inayetiyle kuşatılmış, Hâşimî soyundan, temiz ağacın dalı, Hz. Ömer seciyeli, yüksek, şanlı, şerefli, reşîd, kâmil, adâletli yardımsever itidâl sâhibi, yüce himmetli, asâletli Tunus vilâyeti hâkimine yazdık. Allah Te‘âlâ mutluluğunu devâmlı, kasdını başarılı ve ilmini vuzûhlu kılsın.

Südde-i seniyye'mizde, kâfirlerin -Allah Te‘âlâ onları dâima rezîl etsin- Trablusgarb civârına saldırıp hayırsız ellerini uzatarak Müslümanların kudsî değerlerine sataştıkları, onları esir ve istihdam ettikleri duyuldu. Müslüman ahâlîye yardım Seyyidü'l-enâm'ın — Allah Te‘âlâ'nın salât ve selâmı onun üzerine

olsun— Dînine izzet olarak ve bu büyük eserli ülkedeki halkın râhatına kavuşması için bu ülkeyi fethetmeğe ve kâfirlerin ellerinden kurtarmağa karar verdik. Allah Te‘âlâ bunu müyesser kıldı ve bu ülke ve civârı Memalik-i mahmiyyemiz arasına katıldı. Allah Te‘âlâ önceki reâyâmız gibi oradaki reâyânın da korunmasını ve muhâfazasını ihsân eyledi. **"Onların üzerine korku yoktur ve onlar hüzünlü de olmazlar"** (el-Bakara, 38). Bu sebepten bu vilâyete bir mîr-i mîran ve bir kadı gönderdik ve onlara temiz ve yüce Şerî‘at'i icra etmelerini ve bu şerefli mekânların ve bu mübârek yerlerin ahâlîsinden ezâ ve zararı def‘ etmelerini emrettik ki reâyâ ve halk, hususiyle âlimler, fâzıllar, fakîhler ve Dîn-i Mübîn'in büyükleri üstün devletimizde ve yüksek adâletimizde dâima hayır duâlar ederek, gönül huzuriyle maîşetleriyle meşgul olarak en güzel hal üzere bulunsunlar.

Geçen sene kâfirlerin—Allah Te‘âlâ onları helâk yurduna koysu— gemiler hazırladıklarını ve kasıdlarının bu ülkeye saldırmak olduğunu işittik. Onları def‘ ve zelîl etmek ve köklerini kazımak için yüksek devletimiz tarafından askerlerimizle dolu, savaş aletleri ve lüzumlu eşya ile yüklü gemiler hazırladık; kâfirler bunu duyunca kaçtılar; dağıldılar zarar ve ziyan içinde hezimete uğradılar. Yüksek devletimizin şerefli Emîrü'l-ümerâ Kapudanı Piyâle -ikbâli devam etsin ve şânı ziyade olsun- bunu öğrenince ve deniz mevsimi de geçtiğinden yüksek atebemize döndü. Şimdi ise aynı kâfirlerin -Allah Te‘âlâ onları rezîl eylesin- isâbetsiz kasıdlarının o ülkeye olduğu, yüksek devletimizde duyuldu; onları def‘ etmek, zelîl ve mağlûb etmek ve onlarla savaşıp köklerini kazımak için, asâkir-i mansûre ile dolu silah ve lüzumlu eşya ile yüklü gemiler hazırlanmasını emrettik. Şüphe yok ki siz ve ecdâdınız bu mübârek yerlerde ötedenberi mücâhid ve savaşcılardansınız ve Seyyidü'l-mürselîn'in Dîninin koruyucularındansınız. Bundan dolayı size fermânımız şudur ki; zikrolunan gemilerimizin bu vilâyete gelmesinden önce kâfirler gelirse güzel cibilliyetiniz ve yolunuz, Dîn ve Diyânetiniz, şecâat ve şehâmetiniz gereği, güzel tedbiriniz ve doğru görüşünüzle, —Allah Te‘âlâ'ya sığınırız— bu mübârek ülkedeki ahâlîye ve oradaki kalelere o kâfirlerden bir zarar gelmemesi için o kâfirlerin zararını defetmek ve hilelerini boşa çıkarmak hususunda çalışıp uğraşarak Müslüman ahâlîye yardım ve Hayru'l-enâm'ın emrine riâyet edin. Zîra bu mühim hususu ifâ etmeniz ve bu zararı def‘ etmek için çalışmanız ancak Allah Te‘âlâ içindir, i‘lâ-i kelimetullah içindir ve Allah düşmanlarının hilesini def‘ etmek içindir. Dâima en büyük maksadımız ve en kuvvetli dileğimiz İslam'ın şevketinin kâim olması için çalışmak ve Seyyidü'l-enâm'ın emrini ifâ etmek ve inşaallahu Te‘âlâ, halkın yüksek saltanatımız zamanında canlarından ve mallarından emin olarak en güzel nizam ve en mükemmel hal üzere bulunmasını sağlamaktır. Allah Te‘âlâ'dan Dîn-i Metîn'e yardım etmesini ve Din düşmanları olan fâcir kâfirlere karşı galib gelmeyi niyâz ediyoruz. Muvaffak kılan ve yardım eden, Allah Te‘âlâ'dır. Allah Te‘âlâ dilerse ihsân ve berekâtiyle yardım eder ve muvaffak kılar.

967 senesinin mübârek Rebî‘ulevvel'inin ortalarında yazıldı. Şerefli hediyemiz olarak yüksek huzûra bir hil‘at gönderdik. Üstün devletimize duâ ederek onu giysin. Niyaz olunan, Allah Te‘âlâ'dır. Ve ihsan ve berekâtiyle kabul, O'ndan'dır.

[Yev]mü'l-isneyn fî 19 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [19.12.1559)

627 *Edirne kadısına: Edirne metropolidinden şikâyeti hâvi bazı zimmilerin arzuhali üzerine tahkikat yapıp bildirmesine dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 19 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme ba‘zı zimmîler arz-ı hâl sunup mahmiyye-i mezbûre medrepolidinden şikâyet olınduğı ecilden sûreti aslından aynı ile ihrâc olınup görilmek içün sana irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Varıcak, sûret-i arz-ı hâlde mastûr olan mevâddı yirlü yirinden hakk üzre teftîş idüp göresin; fi'l-vâkı‘ arzlarda mastûr u mukayyed olan husûslar vâkı‘ midür, nicedür? Ma‘lûmun olduğı üzre yazup arz idesin.

628 *Kırşehir Beyi Mahmud Bey'e: Hısn-ı Mansur, Kâhta ve Behisni kazalarından kaldırılan bacgâhları bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından Pîrî'ye virildi.
Fî 2 Rebî‘u'levvel[xxiii] sene 967

Kırşehri Sancağı Begi olup vilâyet-i Dulkādiriyye'yi kitâbet iden Mahmûd'a hüküm ki:

Hâliyâ Arab cânibi Hızâne-i Âmire'mün Defterdârı Mehmed, mektûb gönderüp Hısn-ı Mansûr kazâsında Sürgi ve Kâhta kazâsında Pağnik ve Behisni kazâsında Göl-başı ve Köşk nâm bâc-gâhlarun başıları birer konak yir olup mezbûr Göl-başı ve Köşk bâcın ref‘ eyledüğün ecilden Sürgi ve Pağnik bâcgâhlarına kimesne uğramayup ref‘ olınan bâcgâhdan ubûr eylemekle ol iki bâcgâhdan cüz’î nesne hâsıl olup mâl-ı mîrîye noksân müretteb olmışdur diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Varıcak, zikr olınan mahallerden bâcı ref‘ itdüğün aslı nedür? Vukø‘ı üzre yazup arz eyleyesin.

629 *Akdeniz yalılarındaki beylere ve kadılara: Trablus canibine gönderilen Said Reise, uğradığı yerlerde neye ihtiyaç gösterirse verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Sa‘îd Re’îs'e virildi.
Fî 21 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Akdeniz yalılarında vâkı‘ olan beglere ve kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ bir mühim husûs içün hâssa re’îslerinden kıdvetü'r-rü’esâ Sa‘îd re’îs *zide kadruhû* Magrib Trablusı cânibine irsâl olınup **buyurdum ki:**

Her kangınuzun taht-ı hükûmetine dahil olursa eger zâd ü zevâdeleridür, akçaları ile alıvirüp ve eger âdem lâzım oldukda âdem virmekdür, gereği gibi mu‘âvenet idüp avk u te’hîrden hazer idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 20 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [20.12.1559]

630 *Rodos beyine: Küreğe konulmuş olan bazı kimselerin salıverilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Rodos beginün kethudâsına virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Rodos begine hüküm ki:

Anda küreğe konılan Bolılı Mûsâ b. Mehmed ve Kara-hisârlı Ferhâd b. Abdullâh ve Gelibolılı İne Hoca b. Mehmed ve Amâsiyyeli Hasan b. İbrâhîm ve Işıklı Satılmış Süleymân ve Işıklı Mehmed b. Yûsuf ve Konyalı Bahşayiş-oğlı İbrâhîm ve Mağnisalı Mehmed b. Ali ve Güzel-hisârlı Durmış b. Yenice ve Arkamlı Hasan b. Mehmed ve Diyârbekrli Ali b. Isfahan ve Yanbolılı Hüseyin b. Mahmûd ve Ayasuluklı Hüseyin b. Mehmed ve Mihalıçlı Elvân b. Dündar ve Sirozlı Ali b. Mehmed ve Sirozlı Hüseyin b. Abdullâh ve Tâcirli Abdülkādir b. Şuveyr ve Şâmlı Abdurrahmân b. Abdullâh ve Zağara'dan Nazar b. Karagöz ve Tireli Süleymân b. Velî ve Germiyanlı Mehmed Şeyh ve Ürgübli Hacı b. Nebî ve Yûsuf b. Nasûh ve İstanbullı Memi b. Ali ve Alasonyalı Dimo İstemat ve Zeytinlü'den Kosta b. Todor ve Termozek Arnavud ve Kuds-i Mübârek'den Mansûr b. Abdurrahmân ve Turbeyli Alatin Andriya ve Bolı'dan İslâm Ömer nâm otuz nefer kimesneler ıtlâk olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

[Boşluk] Vusûl buldukda, mezkûrları ıtlâk idesin.

631 *Mısır beylerbeyine: Leccûn sancağının Mısır'da sâbık Gönüllüler Ağası Ahmed'e tevcihi hakkında.*

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 21 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i Şâm'da Leccûn sancağı mukaddemâ Mısr'da gönüllüler agası olup bi'l-fi‘l mahrûse-i mezbûrede sancak tasarruf iden شابقا بهت, kul alup giden kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Ahmed *dâme izzuhû*'ya virilüp ol bâbda hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyü p müşârün-ileyhi çıkarup mu‘accelen sancağına gönderesin ki hıfz u hırâsetde ola. Livâ’-i mezbûrun hıfz u hırâseti mühimmâtdandur. Ana göre te’hîr itmeyüp irsâl eyleyesin.

632 *Şam beylerbeyine: Leccûn sancağının Mısır'da sâbık Gönüllüler Ağası Ahmed'e tevcihi hakkında.*

Yazıldı.
Beglerbeginün kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Leccûn Begi olan Melek Mehmed'e âhar sancak virilüp sancağı, Mısr'da sancak tasarruf iden Ahmed *dâme izzuhû*'ya virilmişdür. Livâ’-i mezbûrun hıfz u hırâseti ehemm-i mühimmâtdan olmağın, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh gelince livâ’-i mezbûrı onat vechile hıfz u hırâset itdürüp eşirrâ-yı a‘dâdan ve sâ’ir ehl-i fesâddan re‘âyâya zarar u gezend irişdürmeyesin.

633 *Mısır beylerbeyine ve Emval Nâzırı İbrahim bey'e: Donanma için yelken bezi ve üstübü gönderilmesi hakkında.*

¥
Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.

Fî 21 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Mısr beglerbegisine ve Nâzır-ı Emvâl İbrâhîm Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem donanma-i hümâyûnum mühimmi içün yelken bezi ve üstübi gönderilmek emr olınup ol bâbda hükm-i şerîf gönderilmiş idi. Hâliyâ donanma-i hümâyûnum çıkmak emr olınup mevsimi dahı karîb olmağın mu‘accelen emr-i sâbık üzre gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Bâlî *zîde kadruhû* vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp emr-i sâbık üzre üstübi ve yelken bezi tedârük idüp ber-vech-i isti‘câl göndermek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Şöyle ki, ihmâl olınup mu‘accelen gelüp irişmeye, özrün makbûl olmaz. Ana göre mukayyed olup te’hîr ü terâhî itmeyüp ikdâm ü ihtimâm eyleyesin.

634 *Antalya kadısına: Mısır'a gidecek olan Bâlî Çavuş'un gecikmeden ulaştırılmasına dair.*

¥

Yazıldı.
Bu dahı.

Antâliyye kādîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Bâlî, Mısr'a irsâl olınup buyurdum ki:

Vardukda, te’hîr itmeyüp Mısr'a îsâl eyleyesin.

635 *Rodos kadısına: Rodos'ta sahilde bir mescid bina edilecek mahallin tahminen bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 27 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Rodos kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Rodos'da yalı kenarında Müslimânlara namâz edâ idecek bir mescid olmayup ziyâde müzâyaka çekilüp bir mescid binâ olınmak lâzım olduğı istimâ‘ olınmağın ihtisâr üzre bir mescid binâ olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; zikr olınan yalı kenarında Müslimânlar vakit namâzın edâ idecek ihtisâr üzre bir mescid ne mahalde münâsibdür ve binâ olındığı takdîrce ne mikdâr nesne ile hâsıl olur? Tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahı arz eyleyesin.

636 *Göynük kadısına: Elinde sahte fetva bulunan Mansur'un İstanbul'a gönderilmesine dair.*

¥

Yazıldı.
Ferhâd nâm muhzırına virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Göynik kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûrda Mansûr nâm kimesnenün elinde bir müzevver fetvâ bulınup habs itdürdüğüni arz itmişsin. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, mezkûrı Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki küreğe konıla.

637 ***Göynük kadısına: Gönderilen Bozacı oğlu Mustafa'nın İstanbul'a teslim edildiğine dair.***

Yazıldı.
Arz, mahrem kâtibindedür.
Fî 24 Rebî‘u'l-evvel fî sene-i m[ezbûr].
Arz getüren muhzır Ferhâd'a virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-evvel [967]

Göynik kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Bozacı-oğlı dârende Mustafa nâm kimesneyi habs ile Ferhâd nâm kimesne ile göndermişsin. Gelüp Südde-i sa‘âdet'üme teslîm eyledi, **buyurdum ki:**

Bu bâbda mezkûra kimesneyi dahl itdürmeyesin.

[Yev]mü's-sebt fî 23 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [23.12.1559]

638 ***Bolu beyine: Baci kazasında Maden ve İbrahim adlı iki firarî şakiden İstanbul'da ele geçen İbrahimin şeriate göre muhakeme edilmesi için gönderildiğine dair.***

Yazıldı.
Sübaşıya virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Bolı begine hüküm ki:

Bundan akdem Bacı kādîsı Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Ma‘din (?) ve İbrâhîm nâm kimesnelerün şirret ü şakāvet üzre olup niçe Müslimânlarun üzerlerinde sâbit olmış hakları olup şirretleri ucından alınmak müyesser olmayup itâ‘at-i Şer‘ itmezler diyü bildürdüği ecilden ahvâlleri Şer‘ile görilmek içün sana hükm-i şerîf gönderilmişdi. Hâliya mezkûrlardan İbrâhîm, Südde-i sa‘âdet'ümde bulınmağın habs ile sâbıkā Bacı kādîsı olan mevlânâ (boşluk) sana îsâl içün teslîm olınup gönderildi. **Buyurdum ki:**

Varup teslîm itdükde göresin; mezkûrdan da‘vâ-yı hakk ider kimesne varise irsâl olınan emr-i sâbık mûcebince Şer‘ile hakk üzre ahvâllerin görüp ol bâbda Şer‘-i Şerîf ne ise Şer‘ile icrâ idüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

639 ***Segedin Beyi Derviş Bey'e: Filek, Novigrad ve Seçen sancakları sınırlarının tayin edilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Segedin Sancağı Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ sana tahrîri fermân olınan Filek ve Novigrad ve Seçen sancaklarınun sınurları mümtâz ü mu‘ayyen olmamağla dâ’imâ sancak-beglerinün mâ-beynlerinde nizâ‘ u muhâlefet olmakdan hâlî değil imiş. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan sancaklarun kadîmden sınurları mümtâz ü mu‘ayyen olmayup birbirine muhtelit ise mahall-i nizâ‘un üzerine varup ehl-i vukøf ittifâkıyla her birinün semtinde vech ü münâsib olan mahallerden sınur ta‘yîn idüp bir bir alâmetler nasb itdüresin. Ammâ bu bâbda tamâm hakk üzre olup kimesneye gadr olınmakdan hazer eyleyesin.

640 *Bursa kadısına: İstanbul için zahire almaya gelenlerin men edilmemeleri hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren İbrâhîm'e virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün hükm-i şerîfüm ile tereke almağa varan gemiler vardukda, içinde olan kimesneler Sultân-öni'ne varınca yol üzerinde buldukları rencberlerün terekelerin elimüzde emrimüz vardur diyü cebren çeküp alup ol ecilden bu vilâyet müzâyaka üzredür diyü bildürmişsin. İmdi, mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün hükm-i şerîf ile varan kimesnelere narh-ı rûzî üzre rızâları ile bey‘ idenlerden alınmak emr olınmışdur. Ol vechile te‘addî olmağa emrüm yokdur ve ol cânibe tereke içün dahı hüküm virilüp yalı câniblerinde olan kādîlıklara virilmişdür. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda mukayyed olup eger tereke içün emr ile varanlara dahı ol vechile te‘addî itdürmeyüp anun gibi rızâları ile bey‘ idenlerden almalu oldukda kimesne mâni‘ olmaya. Ammâ vech-i meşrûh üzre te‘addî iderse idenleri isimleri ile yazup bildüresin ki haklarından geline.

641 *Mehmed Paşa'ya: Bağdad'ın muhafazasında olan kul taifesinin zahirelerinin zamanında gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Dergâh-ı mu‘alla çavuşlarından Pîrî Çelebî'ye virildi.
Fî 21 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Bagdâd beglerbegisi mektûb gönderüp mahrûse-i Bagdâd muhâfazasında olan kul tâ’ifesinün zahîreleri tedârük olınup ulûfeleri Bagdâd hazînesinden virilmek içün hükm-i şerîf vârîd olmağın zahîreleri tedârük olınup Bagdâd hazînesi müzâyaka üzre olup anda olan mevâciblerine dahı kifâyet itmedüğin i‘lâm eylemiş. İmdi, Bagdâd'a irsâl olınan kullarun ulûfeleri bundan akdem sana irsâl olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ulûfe zamânı geldükde te’hîr eylemeyüp zikr olınan kullarun ulûfelerini vakti ile irsâl eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 25 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [25.12.1559]

642 *Erzurum beylerbeyine: Zahire hususuna fevkalâde ehemmiyet verilmesi ve tahsil olunan zahire hakkında malûmat itasına dair.*

Yazıldı.
Bâlî-oğlı Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 27 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr-i şerîfüm üzre anda olan havâss-ı hümâyûnumun mevcûd olan tereke der-anbar idüp zimemde olanı dahı satılmayup tahsîl olınup der-anbâr itdürmek içün nâzır-ı emvâl Kara-hisâr tarafına gidüp ve ne mikdâr tereke bulınup der-anbâr olursa ma‘lûm oldukda defteri gönderilüp ve Mütevvellî Ayas Beg'ün dahı bulınan terekesi husûsı ve anun dahı ne mikdâr idüği ma‘lûm oldukda defteri gönderilmeğin bildürmişsin. Amma sâ’ir ümerâ hâslarından ve zu‘amâ ve erbâb-ı timarun timarlarında ve sâ’ir re‘âyâda dahı der-anbâr tereke var mıdur? Olduğı takdîrce ne mikdâr hâsıl olmak mümkin olur, bildürmemişsin. İmdi, askere zahîre ehemm-i mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zahîre husûsında bi'z-zât mukayyed olup eger havâss-ı hümâyûnum terekesidür ve eger sâ’iründür, emr-i sâbık üzre tedârük ü ihzâr eyleyüp ve ümerâ hâslarında ve sâ’ir zu‘amâ ve erbâb-ı timar timarlarında ve gayrı re‘âyâda dahı der-anbar ne mikdar tereke vardur ve ne mikdâr cem‘ olmak mümkin olınup ve ne si‘r üzredür? Mufassal yazup bildüresin ve bi'l-cümle zahîre tedârüki emr-i mühimmdür. Bu bâbda onat basîret üzre olup emr üzre tedârükinde ikdâm ü ihtimâm eyleyüp emrüm üzre eger havâss-ı hümâyûn ve sâ’irlerden ne mikdâr tereke cem‘ u tahsîl olınur ise yazup mu‘accelen bildüresin ve öte cânibe firâr iden usâtun kâr-girdâr-ı evzâ‘ u etvârından ve ol cânib ile mu‘âşeret ü mu‘âmelâtınun keyfiyyetin ve asker-i fitne-rehberinün ve sâ’ir sem‘üne mülâkΩ olan ahbâr u esmârı ale't-te‘âkub ve't-tevâlî i‘lâm ü inbâdan hâlî vü zâyil olmayasın ve ulak ile varan müşârün-ileyh çavuşa ve iki yoldaşına, binmek içün at virüp ulak hükmin alasın.

643 *Haleb kadısına: Haleb'deki Argon Kâmil Bimarhanesi suyu hakkında tahkikat icrasına dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Çavuş Pîrî Çelebî'ye virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Haleb kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ kıdvetü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Hızâne-i Âmire'mün Arab Cânibi Defterdârı Mehmed *dâme ulüvvuhû* Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp merhûm Argon Kâmil Bîmârhânesinün terekesi olup ammâ suyı cârî olmayup ehl-i vukøfdan tefahhus olındukda mahrûse-i Haleb'de vakı‘ olan sarây-ı âmirede cârî olan suyun feyzı, kadîmden mezbûr bîmârhâneye cârî olurdı. Şimdiki hâlde Dukagin-zâde Mehmed Beg'ün binâ olınan hânına alınmağla bîmârhâneye su gelmez olup küllî müzâyaka çekilür diyü haber virdüklerin arz eyledüği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı bi'z-zât onat vechile ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş eyleyüp göresin; kazıyye, arz eyledüği gibi olup kadîmden zikr olınan bîmârhânenün ol sudan suyı olup hilâf-ı Şer‘ alınmış ise sâbit olan suyı girü mahalline icrâ itdüresin.

644 *Karaman beylerbeyine: On binden noksan timarı olanlara çavuşluk tevcih edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.

Karaman beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Karaman çavuşlarından olan Mustafa'nun çavuşluğı alınup on dört bin akçalık timar tasarruf iden Ahmed'e tevcîh olındığın bildürmişsin. İmdi, timarı on binden ziyâde olana çavuşluk virilmeğe ve sancağından gayrı sancakda timarı olanlara dahı virilmeğe emrüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Varıcak, min-ba‘d emr-i celîlü'l-kadrüm mûcebince amel idüp anun gibi mahlûl olan çavuşluk sancağuna müte‘allık olan on binden eksük timarı olanlara tevcîh idüp emre mugāyir iş itmeyesin.

645 *Tameşvar beylerbeyine: Fethiye palangası nöbetçilerinin zahirelerini tedârike ve memleketin muhafazasına dikkat edilmesine dair.*

Yazıldı.
Hüseyin Kethudâ'ya virildi.
Fî 27 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Fethiyye palankası nevbetcilerinün zâd ü zevâdelerin tedârüki husûsında emr-i şerîf vârid olup mu‘accelen tedârük ü ihzâr idüp ve ne vechile tedârük itdüğün bildüresin diyü fermân olınmağın emr-i şerîf vârid olduğı gibi bir ân ve bir sâ‘at te’hîr olınmayup zahîreleri tedârükine şürû‘ olınduğın i‘lâm eylemişsin. İmdi, eger zahîre husûsıdur ve eger sa’ir hıfz u hırâset-i memleketdür, gaflet üzre olmayup dakΩka fevt itmeyesin ve muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

646 *Haleb defterdarına: Haleb'de Argun Kâmil Bimarhanesi suyunun gelmemesi sebebinin araştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Çavuş Pîrî Çelebî'ye virildi.
Fî [2]4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Haleb defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp merhûm Argon Kâmil Bîmârhâ-nesi'nde olan terekenün suyı cârî olmayup ehl-i vukøfdan tefahhus olındukda sarây-ı âmirede cârî olan sunun feyzı, kadîmden bîmârhâneye cârî olurdı. Hâliyâ Dukagin-zâde Mehmed Beg'ün binâ olınan hânına alınmağla bîmârhâneye su gelmez olup müzâyaka çekilür diyü arz eylemişsin. İmdi, husûs-ı mezbûr Şer‘ile görilmek içün Haleb kādîsına hükm-i şerîf yazılup gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol hükm-i şerîfüm mûcebince Şer‘ile teftîş idüp Şer‘ile lâzım geleni icrâ ide.

647 *Rum beylerbeyine: Zahire tedariki hususunda malûmat verilmesine dair.*

Yazıldı.
İbrâhîm Çavuş'a virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp zahîre husûsı emr olınmışdı. Ne vechile tedârük olındığı henüz arz olınmamağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup emr-i sâbık üzre zahîre husûsı ne vechile tedârük olınduğın ve vilâyet ü memleketden ne mikdâr tereke tedârük [ü] ihzâr olmak mümkin idüğün yazup bildüresin. Begler hâslarında ve zu‘amâ ve erbâb-ı timardur ve sâ’ir re‘âyâda der-anbar olmış arpa ve buğday var mıdur? Ne mikdâra mütehammildür? Mufassal yazup arz eyleyesin.

647/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Amâsiyye kādîsına.

648 *Segedin sancağı Beyi Derviş Bey'e: Tahrir ettiği Paşa, Hatvan, Novigrad ve Seçen sancaklarında zuhur eden fazlalığın, havâss-ı hümâyun için tahsis edilmesi hakkında.*

Kethudâsına virildi.
Fî 16 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Segedin Sancağı Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Emr-i şerîfümle tahrîr itdüğün Paşa ve Hatvan ve Novigrad ve Menlik ve Seçen sancaklarınun muhâsebesi defterin gönderüp tefâvüt-i gallâtdan ve sâ’irden cümle yigirmi altı kerre yüz bin dahı doksân üç bin dokuz yüz kırk yedi akça zevâ’idi zâhir olduğı arz olınmağın havâss-ı hümâyûnuma ta‘yîn olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zuhûr iden zevâ’idi Budun beglerbegisi ve Hazîne defterdârı ma‘rifeti ile yarar hâssa münâsib olanlardan hâssa-i hümâyûnum için ta‘yîn idüp.

[Yev]mü'l-isneyn fî 26 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [26.12.1559]

649 *Eflâk voyvodasına: Eflâk reâyâsı tarafından sunulan arzuhallerin sahte olduğuve karışıklık çıkaranlar tarafından tertib edildiği anlaşıldı-ğına ve vilâyetin muhafazası hususunda dikkatli bulunulması gereğine dair.*

Yazıldı.
Muslı Çavuş'a virildi.
Fî 27 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp mukaddemâ anda irsâl olınan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim emîr-i ahurum Ali *zîde mecduhû'*ya hükm-i şerîf gönderilüp vilâyet-i Eflâk re‘âyâsı tarafından Südde-i sa‘âdet'üme sunılan ruk‘alarun vukø‘ı ve gayr-ı vâkı‘ olduğı teftîş olınmak emrüm olmağın müşârün-ileyhe Südde-i sa‘âdet'üme müteveccih olup hükm-i şerîfümle irsâl olınan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Oruç Çavuş *zîde kadruhû* bi-nefsihî vilâyet-i mezbûrenün a‘yânın getürdüp sunılan ruk‘aları ve sâ’ir bolarlarına isnâd olınan husûsları hakk üzerine görüp vilâyet-i mezbûre a‘yânı bi'l-küllî ol ruk‘aları inkâr idüp *"Bundan haberimüz yokdur, cümlesi tezvîrdür ve itdükleri da‘vâ hilâf-ı vâkı‘dür ve varup ruk‘a sunanlar re‘âyâ değildür. Bizüm mesâlihumuz her vechile görilüp senden rızâ vü şükrân üzre olup sâ’ir bolarlardan ve gayrıdan zulmümüz yokdur. Ruk‘a sunan eşirrâ Sokol ile Erdel'e gaybet idüp el’ân anda olan hâ’in bolarlara tâbi‘ müfsidlerdür ve âdemimüz her vechile istirâhat üzre olup mesâlihumuz hakk üzre görilüp bu kazıyye ba‘zı şerîrlerün igvâsiyle tedârük olınmışdur"* diyü a‘yân-ı

vilâyet mektûblar virüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp andan gayrı sen dahı vilâyet hıfz u hırâsetinde olup kimesneye i‘timâd itmeyüp yarar bolarların ile her husûsı kendün gördüğün bildürüp bundan evvel cengden firâr iden Erdel'e varup re‘âyâ sûretinde Südde-i sa‘âdet'üme geldüklerin i‘lâm itmişsin. Her ne dimiş isen ma‘lûm oldı. İmdi, vilâyet-i Eflâk benüm şemşîr-i zafer-te’sîrüm ile feth u teshîr olmış memleketüm re‘âyâ vü berâyâsı dahı sâ’ir re‘âyâm gibi harâc-güzârlarumdur. Baban Mirço niçe zamân voyvoda olup memleket [ü] vilâyet[i] emânet ü istikāmet ile hıfz idüp re‘âyâ vü berâyâya zulm ü te‘addî itmeyüp ve itdürmeyüp ubûdiyyet ü ihlâs ile vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr ider kulum idi. Sen dahı yarar kulumsun. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı kemâl-i basîret üzre olup hıfz [u] hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp re‘âyâ vü berâyâya zulm ü te‘addî itmekden ve kimesneye itdürmekden ziyâde hazer idüp dâ’imâ adâlet üzre ahvâllerin bildürüp görüp atebe-i ulyâma olan ubûdiyyet ü rıkkıyyetün muktezâsınca vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr eyleyüp a‘dâdan ve sâ’ir ehl-i fesâd ü şenâ‘atden memleket [ü] vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden ziyâde ictinâb eyleyüp her husûsda mücidd ü merdâne olup emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet-i itmi’nân-ı ra‘iyyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp muhtâc-ı arz olanı ve etrâf ü cevânibden vâkıf olduğın ahbârı i‘lâmdan hâlî ü zâ’il olmayasın. Her husûsda babandan ziyâde hıdmet itmeğe sa‘y idesin.

650 *Haydar Paşa'ya: Prebol kazası reâyâ taifesinin dâvalarının görülmesi için hüküm yazıldığına dair.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Haydar Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Prebol kazâsında ba‘zı işerlerinden re‘âyâ tâ’ifesi Âstâne-i sa‘âdet'üme gelüp şekvâ eylemeğin da‘vâları Şer‘ile görilmek içün Prebol kādîsına mufassal hükm-i şerîf yazılup Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ca‘fer *zîde kadruhû* ile gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi mezbûr çavuş ol hükm-i şerîfümde mastûr olan iş erlerinden ihzâr eylemek kādir olmaz ise, sen ihzâr eyleyüp ol hükm-i şerîfüm mûcebince Şer‘ile teftîş

651 *Boğdan voyvodasına: Boğdan voyvodası oğullarından iken Müslüman olmuş ve Silistre beyi iken vefat etmiş olan Mehmed Bey'in bir kâfire verdiği cariyenin buldurulup gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Muslı Çavuş'a virildi.
Fî 27 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Bundan akdem Boğdan voyvodası oğullarından olup İslâma gelüp Silistre Begi iken fevt olan Mehmed Beg bir müslime câriye alup anda Sîret-bâzârı dimekle ma‘rûf yirde ol zamânda bir kâfire virmiş imiş. Bi'l-fi‘l anda idüği istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan câriyeyi eger ol virdüği kâfirdedür ve eger âhar kimesne eline düşmiş ise her kande ise buldurup dahı yarar mu‘temedün-aleyh âdem ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp teslîm idesin. Bu husûsı sâ’ir umûra kıyâs itmeyüp Südde-i sa‘âdet'üme

olan ubûdiyyet ü rıkkıyyetün muktezâsınca her kande ise buldurup göndermek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin, ta‘allül ü bahâne itdürmeyesin.

652 *Haslar kadısına ve Sultan Bâyezid mütevellisine: Hâssa çayırları diye ektikleri yerleri ellerinden alındığını iddia edenler hakkında mahallinde araştırma yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Îsâl içün çavuş-başıya virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Hâslar kādîsına ve Sultân Bâyezîd mütevellîsine hüküm ki:

Hâliyâ rikâb-ı hümâyûnuma ruk‘a sunılup kadîmü'l-eyyâmdan zirâ‘at itdüğümüz yirlerimüz hâssa çayırdur diyü elimüzden alındı diyü şekvâ olınmağın ruk‘anun sûreti aynı ile ihrâc olınup gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât mahall-i nizâ‘un üzerine varup ruk‘ada mastûr olan husûsı Şer‘ile teftîş ü tefahhus idüp fi'l-vâkı‘ zikr olınan yirler kadîmî zirâ‘at olınugelmiş yirler midür, yohsa kadîmden çayır olup sonradan mı zirâ‘at olınmışdur, nicedür? Temyîz idüp vukø‘ı üzre yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 28 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [28.12.1559]

653 *Erzurum beylerbeyine: Ziyal oğlunun öte canibden geleceğini bildirdiği elçinin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Erzurum çavuşlarından, mektûb ile gelen 'a virildi.
Fî 27 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Ziyal-oğlı sana âdem gönderüp öte cânibden ilçi gelmek husûsın i‘lâm itdüğin bildürüp her ne dimişsen ma‘lûm oldı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh Ziyâl-oğlı'na haber gönderesin, her ne zamânda gönderilürse göndersünler, anun gibi mukaddemâ ol cânibe irsâl olınan Sinân *dâme izzuhû* ilçiden mukaddem gelürse te’hîr itmeyüp yarar âdem koşup doğru Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. İlçi dahı gelürse eğlendürmeyüp beraber âdem koşup mu‘accelen anı dahı Südde-i sa‘âdet'üme irsâl idesin. Ve ilçi yakın geldükde müstakıllen yarar âdem ile ulak ile Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin. Eger ilçidür, eger müşârün-ileyh Sinân'dur, eger ma‘andur ve eger müstakıllendür, te’hîr itdürmeyüp mu‘accelen emrüm üzre doğrı gönderüp ve koşduğun âdemlere tenbîh idesin ki, menâzilde eğlenmeyüp dahı mümkin oldukça yüriyüp atebe-i ulyâma mülâkΩ olalar.

654 *Van beylerbeyine: Ggelecek elçi Van havalisine çıkarsa, derhal İstanbul'a gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Mezkûr Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 28 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Erzurum beglerbegisi mektûb gönderüp öte cânibden ilçi gelmek üzre idüğün bildürüp anun gibi Erzurum cânibine çıkarsa mu‘accelen Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin diyü emr olınup ol bâbda hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bu bâbda mukayyed olup anun gibi ilçi ol cânibe çıkarsa

aslâ te'hîr itmeyüp yarar âdemler koşup ber-vech-i isti'câl doğrı Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ve eger müstakıllen ol cânibe irsâl olınan Sinân *dâme izzuhû* dahı ol cânibe gelürse anı dahı mu'accelen doğru atebe-i ulyâma gönderesin. Ammâ ilçi ol cânibe gelmek mukarrer olup yakın geldükde mukaddemâ ulak ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Eger müşârün-ileyh Sinân müstakıllen ve yâhûd ma'an geleler, aslâ te'hîr itmeyüp her kangısı gelürse âdem koşup doğrı emrüm üzre atebe-i ulyâma gönderesin ve gönderdüğün âdemlere tenbîh idesin ki, menâzilde eğlenmeyüp mümkin oldukca yüriyüp Südde-i sa'âdet'üme mülâkΩ olalar, âhar yire sapmayup doğrı geleler, diyü hükm-i şerîfüm sana Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed ve [illegible]-oğulları'ndan Aydın-oğlı Mehmed ile irsâl olındı.

655 *Anadolu beylerbeyine: Timara küçük çocuklara zeâmet tevcih edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 4 Rebî'u'l-âhir sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ kānûn üzre kılıca yaramayup timara müstahıkk olmayan ba'zı sagΩrlere ze'âmet tevcîh idüp Südde-i sa'âdet'üme tezkire irsâl idesin. İmdi, hilâf-ı kānûn kılıca yaramayanlara ze'âmet ve timar virilmeğe emrüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kānûna mugāyir sagΩr olup kılıca yaramayanlara ze'âmet tevcîh itdüğün aslı nedür, yazup bildüresin.

655/a-

Yazıldı.
Te'hîr olındı.
Bir sûreti Karaman beglerbegisine.

655/b-

Yazıldı.
Bir sûreti Dulkādirlü beglerbegisine.

655 / c-

Yazıldı.
Te'hîr olındı.
Bir sûreti Rûm beglerbegisine.

656 *Budin beylerbeyine: Budin neferatı maaşlarının tevzi olunması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hüseyin'e virildi.
Fî selh-i Rebî'u'l-evvel sene 967

Budun beglerbegisine ve dizdârına hüküm ki:

Sen ki beglerbegisin mektûb gönderüp re'âyâ vü berâyâ kâr ü kisblerinde olup ve irsâl olınan vilâyet-i Budun neferâtınun mevâcibin yine Rûm-ili Muhâsebecisi Hüseyin bendeleri tevzî' eyleye diyü fermân buyurılmış. Mezkûr kulları emr-i şerîf vârid olmazdan mukaddem der-i devlete müteveccih olmış bulınup ve neferât kulları müzâyaka üzre olmağla zikr olınan ulûfe tevzî'i bu bendeleriyle mâl defterdârına mı buyurılu[r], yohsa müstakıll âhar bendeleri mi gönderilür diyü bildürmişsin. İmdi, zikr olınan neferâtun ulûfeleri tevzî' olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Te'hîr itmeyüp zikr olınan neferlerün emrüm mûcebince ulûfelerin tevzî' idesin.

[Yev]mü's-sebt fî 2 Rebî'u'l-âhir sene 967 [01.01.1560]

657 *Budin beylerbeyine: Seksar sâbık Beyi Kürd İbrahim'in metrukâtından mîrîye olan borcu alıkonularak mütebâkîsinin Hazinede hıfzı ve alacaklılarının borç mikdarının arzı hakkında.*

Yazıldı.
Hüseyin Kethudâ'ya virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Budun'un Defter Kethudâsı olan Durmış *zîde mecduhû* yedinden hükm-i hümâyûn vârid olup Malâtıyye Begi iken fevt olan Ferhâd Beg'ün oğlı Mehmed'ün vasîsidür. İrsile intikāl iden mâlından sâbıkā Niksar Begi olan müteveffâ Kürd İbrâhîm Beg'de seksen yedi bin akçası var idüğine elinde temessük olmayup kabzına, mezbûr Durmış (boşluk) *zîde mecduhû'*yı vekîl eylemişdür. Müteveffâ-yı mezbûrun metr[û]kâtından zikr olınan deyni mezbûr edâ itdükden sonra bâkΩ muhallefâtın mîrî içün zabt idesin diyü fermân olınmağın cümle muhallefâtı espâbından ve nakdden ve tahvîl ve târîhine düşen gallâtdan ancak üç bin mikdârı flori olur. Mukaddemâ emr-i şerîfümle hâss olan Tasal nâm karyenün bir yıllık mahsûlinden müteveffâ-yı mezbûr Novigrad begi iken bin flori mikdârı kabz idüp lâkin karye-i mezbûre mîr-i sâbık tahvîlinden berât itdürmişdi. Arpa bahâsından ve gayrıdan mîrîye beş yüz flori deyni olduğından gayrı bu diyârda âhar kimesnelere ol denlü deyni vardur ki, zikr olınan beş yüz flori alındukdan sonra sâ’ir deyn taleb idenlerün hakları sahîh olup taksîm-i guremâ olınduğı takdîrce ancak nısf hakları vâsıl olırdı. Eyle olsa zikr olınan seksen yedi bin akça müşârün-ileyhe teslîm olınmasun mı, yohsa mîrîye olan deyn alındukdan sonra sâ’ir düyûn ile ma‘an taksîm olınmasun mı ve mezbûr karye-i Tasal'dan kabz eyledüği mahsûli husûsında fermân nedür diyü arz eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde zâhir olan mâl-ı mîrîyi anda hazîne-i Budun'da alıkoyup bâkΩ kalanı bî-kusûr dahı anda Hazîne-i Âmire'mde hıfz idüp dahı dâ’inlerinün isimlerin her birinün ne mikdâr akçası olduğın temessükleriyle Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

658 *Yergöğü dizdarına: Eflâk'a gidecek olan Mustafa Çavuş'un yerine selâmetle ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 27 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Yergöği dizdârına hüküm:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mustafa, bir husûs içün vilâyet-i Eflâk'a irsâl olınup **buyurdum ki:**

Vardukda, âdem lâzım olursa kifâyet mikdârı koşup emîn ü sâlim ulaşdurasın.

659 *Erzurum beylerbeyine: Beylerbeyiliğe bağlı olarak tahrir edilen bazı sancaklara ait defterlerin birer suretinin gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Ömer Çelebî'nün âdemine virildi.
Fî 2 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Tortumi ve Namrevâni ve Ardahani ve Ardanuçi ve Oltıı ve Perikreki ve Livâne sancakların kıdvetü'l-emâcid Ömer *zîde kadruhû* emr-i şerîfümle tahrîr eyleyüp defterlerini Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp zikr olınan defterlerün birer sûreti kîse ile mühürlenüp sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, defterleri zabt eyleyüp min-ba‘d muktezâsiyle amel eyleyesin.

[Yev]mü'l- ahad fî 2 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [02.12.1559]]

660 ***Yenişehir kadısına: Yenişehir'de Sadık karyesinde Yeniçeri Mustafa'yı yaralayan Musa'nın Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.***

Yeniçeriler muhzırına virildi.
Fî 3 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Yenişehir kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Yenişehr'e tâbi‘ karye-i Sâdık'dan piyâde tâ’ifesinden olan Mûsâ b. Mustafa, Yeniçeri Mustafa nâm kimesneyi döğüp, elin mecrûh idüp ve Şer‘-i Şerîfe muhâlif şetm eyleyüp ve karye-i mezbûre ahâlîsi mezbûr içün ehl-i fesâd ü şenâ‘atdür diyü şehâdet itdüklerin arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ‘um vardukda, mezkûrı muhkem te’dîb eyleyüp dahı yarar âdemler ile sûret-i sicilli ile Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin ki, küreğe konıla ve gönderdüğün âdemlere muhkem tenbîh idesin ki, gaybet itdürmekden hazer ideler.

[Yev]mü'l-isneyn fî 3 Rebî‘u'l-evvel sene 967 [03.12.1559]

661 ***Arap defterdarına: Müteveffâ Tarsus Beyi Ferruh Bey'in Şah Hûbân Hatun Vakfı'na olan borcunun bakiyyesinin gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Arab defterdârına hüküm ki:

Sâbıkā Tarsus Begi iken vefât iden Ferruh Beg, Şâh Hûbân Hâtûn vakfının akçasından mukaddemâ bi-tarîkı'l-karz sekiz yüzden ziyâde altun alup fevt oldukda muhallefâtından tahsîli içün mukaddemâ emr-i şerîfüm gönderilmişdi. Zikr olınan florinün dört yüz yetmiş dokuz sikkesin gönderüp bâkΩsin dahı göndermek üzre idüğin i‘lâm eylemişsin. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, bâkΩ kalan altunı dahı emr-i sâbıkum mûcebince cem‘ u tahsîl eyleyüp irsâl eyleyesin.

662 ***Budin beylerbeyine: Seçen parkanının tamiri için cerahor lâzım olduğu zaman gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Seçen beginün kethudâsına virildi.

Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Seçen Begi Mahmûd *dâme izzuhû* tarafından Südde-i sa‘âdet'üme şöyle arz olındı ki hâliyâ ta‘mîri fermân olınan Seçen parkanının mühimmi içün Filek ve Novigrad sancaklarından cerahor çıkarılmasın taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Emrüm mûcebince zikr olınan parkanun ta‘mîrine mübâşeret olınup cerahor lâzım olu[p] taleb itdükde kifâyet mikdârı cerahor çıkarup gönderesin.

663 *Segedin Beyi Derviş Bey'e: Seçen, Filek, Novigrad, Hatvan ve Paşa sancakları hudutlarının tayin ve tesbiti hakkında.*

Bu dahı.

Segedin Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Seçen Begi Mahmûd *dâme izzuhû* tarfından şöyle arz olındı ki, Seçen ve Filek ve Novigrad ve Hatvan ve Paşa sancaklarınun sınurları muhtelit olup Seçen sancağına ve gayrı sancaklara münâsib olan yirlerden ve kurâdan sınur ta‘yîn olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Arz olınduğı gibi ise eger zikr olınan Seçen sancağıdur ve eger gayrıdur her birinün semtlerinde münâsib olan kurâ ve mezâri‘i münâsib olan sancaklara ta‘yîn olınup sınurları dahı temyîz idüp defterde dahı ol vechile kayd eyleyesin.

664 *Erzurum beylerbeyine: Acem tüccarının Rusyadan avdetlerinde ancak kendi ihtiyaçları için bakır sahan ve tepsi geçirmelerine müsaade olunması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 11 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp diyâr-ı şarkdan gelen Acem tüccârı tâ’ifesi Rûm vilâyeti'ne ve Burusa'ya varup harîrlerin ve sâ’ir metâ‘ların fürûht idüp girü diyâr-ı şarka gitmek üzre geldüklerinde âlet-i harbden ve yarar at ve katırdan ve gümüş ve bakırdan yukaruya alup gitmek için yükleri ve davarları bi'z-zât yoklandukda ba‘zı tâcirlerde de birer mikdâr sahan ve tepsi bulınup yukaruya gönderilüp Erzurum'da fürûht itdürilmekle kendü evlerimüz için birer mikdâr tepsi aluruz, küllîce bakır olmadukdan sonra bize gadr olur, bu takdîrce bu semtden gelüp gitmekden ferâgat iderüz diyü cevâb iderler. Tavâ’if-i mezbûreye ilzâm için yukaru cânibe gönderilmeğe ruhsat olmayan espâba ifrâd-ı bi'z-zikr ile emr-i şerîf sadaka buyurıla diyü arz eylemişsin. Bundan akdem dahı hükm-i hümâyûnum gönderilüp yukarı cânibe yarar at ve gümüş ve yarak ba‘zısına dahı gitmek men‘ olınup hükm-i hümâyûnumda musarrah kayd olınmışdur. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, min-ba‘d ol hükm-i hümâyûnumla âmîl olup ana muhâlif yukaru cânibe gümüş ve yarar at ve yarak ve sâ’ir gitmesi memnû‘ u merfû‘ olan nesnelerün gitmesinden ihtiyât idüp gaflet üzre olmayasın ve tüccâr tâ’ifesi dahı kendü ma’ûnetleri için bakır evânîsinden iki-üç kıt‘a sahan ve tepsi kullanduklarında mâni‘ u müzâhim olmayasın. Ammâ bu bahâne ile küllî bakır evânîsi ve yâhûd gümüş evânîsi ve sâ’ir mukaddemâ merfû‘ olanlardan emre mugāyir nesne alup gitmekden ihtirâz üzre olasın. Girü metâ‘ getürüp sâ’ir metâ‘ alup gideler.

665 *Budin beylerbeyine: İstolni Belgrad havalisinde çete hâlinde fesat çıkaranların ve ahde mugayir hareket edenlerin ele geçirilmesine ve bazıları hakkında şiddetli siyaset icrasınına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp İstolni-Belgrad Begi Hamza *dâme izzuhû* sana mektûb gönderüp küffâr-ı hâksâr dâ’imâ bölük bölük çetelerin işledüp âyende vü revendenün yolların kat‘ idüp kendülerin girift eyleyüp taleb olındukda inkâr idüp bunun emsâli hîle ile kal‘aların esîr ile mâlâ-mâl itmek üzredürler. Hattâ bu fesâda Kralun izni biledür vardur diyü haber alınup ve harâc-güzâr havâss-ı hümâyûna havâle gönderilüp harâc cem‘ itdürilüp ve beş-altı hânelü bir karyeden bastırmalık diyü yedişer sekizer re’s sığırı gasben alup vilâyet gāret ü hâsaret olmak üzredür diyü bildürdüğin arz itmişsin. İmdi, vilâyete begler nasb olınmakdan murâd, emn [ü] emân-ı vilâyet ve refâhiyyet-i itmi’nân-ı ra‘iyyetdür, anlar tarafından dâ’imâ ehl-i fesâd hareket idüp memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya bu makøle te‘addîden hâlî olınmaya; anun gibi ahde mugāyir ehl-i fesâdı ele getürüp hakkından gelmek lâzımdur. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda beglerbegiliğüne müte‘allık olan beglere gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki, mâdâmki anlar kendü hâllerinde olup bu asl fesâda mübâşir olmayalar, berü cânibden dahı anlara dahl olınmaya. Ammâ şöyle ki, arz olındığı gibi anlar fesâd üzre olalar, anun gibileri her ne tarîkla olursa ele getürüp birkaç neferin mahallinde eşedd-i siyâset ile siyâset idüp birkaç neferin dahı Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Min-ba‘d kemâl-i basîret üzre olup memleket ü vilâyete a‘dâdan zarar u gezend irişdürmekden hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

666 *Arap defterdarına: Reâyâ ve berâyâya zulüm ve taaddi ettikleri, Trablus sâbık Beyi Sinan Bey tarafından arz olunan emin ve âmillerin men edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş Pîrî Çelebî'ye virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Arab defterdârına hüküm ki:

Sâbıkā Trablus Begi olan Sinân *dâme izzuhû* mektûb gönderüp ol cânibde olan ümenâ vü ummâlün re‘âyâ vü berâyâya cevr ü te‘addîleri vardur diyü i‘lâm eyledüği ecilden mektûbun sûreti aslından ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan sûret-i mektûba nazar idüp göresin; az olındığı üzre anda olan ümenânun re‘âyâya hilâf-ı Şer‘ u kānûn zulm ü te‘addîleri varise men‘ u def‘ idüp Şer‘ u kānûna muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin. Ve bu mektûbun vukø‘ı ve adem-i vukø‘ın yazup bildüresin.

667 *Filibe ve Tatarpazarı kadısına: Zeâmet ve timar sahiplerinin harçlıkları için beylerbeyinin gönderdiği mühürlü deftere göre muamele ifası hakkında.*

Yazıldı.

Filibe ve Tatar-bâzârı kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp sefer-i hümâyûnda olan zu‘amâ ve erbâb-ı timarun harclıkları içün emr-i şerîf ile vârid olan sipâhîler beglerbegi mühriyle îrâd itdüği defterde mukayyed olan sipâhîlerden

gayrı hâric ez-defter olan sipâhîlerün timarları mahsûline bile dahl itdüklerin bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda beglerbegi gönderdüği mühürlü defteri mûcebince amel idüp ana muhâlif kimesneye dahl ü tecâvüz itdürmeyesin.

668 *Van beylerbeyine: Öte tarafdan gelecek elçinin Ardahan Beyi Sinan Bey'den evvel İstanbul'a gelmemesi için yolda âheste hareket olunması hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî‘u'l-evvel sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp öte cânibe irsâl olınan eger kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Ardahan Sancağı Begi Sinân *dâme izzuhû*'dur, eger bile ilçi gelürse eğlendürmeyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin diyü emrüm olmışdı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi müşârün-ileyh ile ilçi gelür, anda gelmişler ise gedüklerini mukeddemâ bir yarar âdemünle ber-vech-i isti‘câl Südde-i sa‘âdet'üme bildürüp ba‘dehû ilçiden mukaddem müşârün-ileyh Sinân'ı dahı mu‘accelen gönderüp akabince yarar âdemler ile ilçiyi dahı doğru Südde-i sa‘âdet'üme irsâl idesin ve koşup gönderdüğün âdemlere tenbîh eyleyesin ki, menâzil ü merâhilde âheste yüriyeler ki ilçiden mukaddem müşârün-ileyh Sinân, Südde-i sa‘âdet'üme mülâkΩ ola. Emrüm üzre ilçi ne zamânda gelüp ve ne zamânda irsâl itdüğün mukeddemâ yarar âdemünle mu‘accelen Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

668/a-

Bu dahı.

Bir sûreti Erzurum beglerbegisine.

669 *Ardahan Beyi Sinan Bey'e: Yanında elçi olsa dahi ayrılıp ondan evvel İstanbul'a gelmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Ardahan Begi Sinân Beg'e hüküm ki:

Mu‘accelen Südde-i sa‘âdet'üme gelmek içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Abdî *zîde kadruhû* irsâl olınup **buyurdum ki:**

Her ne mahalde sana mülâkΩ olursa eger yanunda ilçi dahı var ise ilçiden ayrılup müşârün-ileyh ile mu‘accelen Südde-i sa‘âdet'üme mülâkΩ olasın ve ilçi yanında dahı âdemlerün koyasın ki yâb yâb gelüp mülâkΩ olalar.

670 *Rum beylerbeyine: Çavuş Abdi ile gönderilen hükmün Erzurum beylerbeyine ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Abdî ile sana ulaşdurmak içün Erzurum beglerbegisine mühürlü kîse [ile] hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan hükmi alup müşârün-ileyhe ulaşdurasın ve sana ne gün varup ve ne vechile irsâl itdüğün yazup bildüresin.

671 *Mısır beylerbeyine: Mısır'da Menfelûtiyye'de Arap Şeyhi Alemüddin'in dileğinin araştırılarak bildirilmesi hakkında.*

Paşa hazretlerinün kapucılarından Mahmûd'a virildi.
Fî 5 Rebî‘u'l-ahır sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Mahrûse-i Mısr'a tâbi‘ Menfelûtıyye'de Şeyhu'l-Arab olan Alemüddîn nâm kimesne tarafından Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup arz-ı hâlün sûreti ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, arz-ı hâlde mastûr olan husûsları görüp vukø‘ı üzre arz idesin.

672 *Aksaray beyine ve Koçhisar kadısına: Şehzade Bâyezıd'e tâbi olup muharebeden sonra suç işlemeye devam edenlerin ele geçirilerek Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hacı Sefer'e virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Aksaray begine ve Koçhisâr kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ’-i Koçhisâr'da Hacı-beglü ve Hindlü ve Yakanlu nâm karyelerde hırsuzluk ve şakāvet üzre olan kimesnelerden Dîvâne Mustafa ve Koca ve Aydın ve ba‘zı kimesneler dahı bundan akdem oğlum Bâyezîd'e yazılup muhârebeden sonra evlerine geldüklerinde girü fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmayup niçe kimesnelerün oğulların ve kulların çeküp ve hâtûnların cebren alup envâ‘-ı fesâd ü şenâ‘at itdüklerin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, arz itdüğinüz üzre ehl-i fesâd ü şenâ‘at olan kimesneleri kaç nefer ise ele getürüp dahı itdükleri fesâd ü şenâ‘atün sûret-i sicilleriyle yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ve gönderdüğün kimesnelere muhkem tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, yolda gaflet ile gaybet itdürmekden hazer ideler.

673 *Kocaeli sancağını tahrir eden Muslihiddin Bey'e: Kandıra, Şile ve Gebze kazalarındaki çiftliklerin mîrî tarafından satılıp akçelerinin Hızâne-i Âmire için zabt ve tasarruf olunması hakkında.*

Yazıldı.
Boğazkesen hisârı erenlerinden Sinân'a virildi.
Fî 6 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Koca-ili sancağın müceddeden tahrîr eyleyen Muslihuddîn'e hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrede Kandırı ve Şili ve Gekbuze kazâlarında ba‘zı hâssa çiftlikler ellişer ve yüzer ve yüz ellişer akça resm ta‘yîn olınup sipâhîlere hâsıl yazılup tasarruf olınur imiş. Hâliyâ ol çiftlikler re‘âyâya satılup akçası mîrî için kabz olınup re‘âyâdan hâsıl olan öşr ve resm-i zemîn ta‘yîn olınan rüsûmdan eksük olmayup belki dahı ziyâde olmak mukarrer olup re‘âyâ dahı zikr olınan çiftliklerün satılup alınmasına ragbet iderler. Zikr olınan çiftlikler yüz yigirmi aded

olup ve sipâhîlere kayd olınan hâsıl dahı on iki bin beş yüz yigirmi iki akça olup ve satılduğı takdîrce a‘lâ çiftlikleri bin beş yüz ve iki bin akçaya ve ednâ olanları bine dahı eksüğe alınması mukarrerdür diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan çiftlikleri mîrî cânibinden bey‘ idüp akçaların Hızâne-i Âmire'm içün zabt u tasarruf itdüresin. Ve ne mikdâr çiftlik bey‘ olınup her biri ne bahâya satılurise defter idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

[Yev]mü's-sebt fî 8 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [07.01.1560]

674 ***Budin beylerbeyine: Esirlerin tahliyesi için düşmana at verilmesi caiz olmadığından, bu hususa dikkat olunması için sancaklara, zeâmet ve timar sahiplerine emredilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 10 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp bu serhadlerde küffâr-ı hâksâra giriftâr olanlar bahâya kesilüp çıkmalu olduklarında bir-iki yarar at dahı taleb olınup her esîr halâs içün yarar at bulup virmekle a‘dâ memleketinde yarar atlar çoğalup küffârda hod yarar at olmayup bindükleri bârgîrler işe yaramazlar iken hâliyâ esîrler bahânesiyle her kande bir yarar at istimâ‘ eyleseler, getürdüp oranî bir atı beğenmez olmışlardur. Ammâ anlarun bir mu‘teberi dutılsa memleketlerinde bulınan silâhdan bir kemter tugulgayı bahâsına virmezler diyü arz eylemeğin, imdi, küffâr-ı hâksâr cânibine at virilmeğe ruhsat-ı hümâyûnum olmayup mukaddemâ tenbîh ü te’kîd olınmışdı. İmdi, ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrerdür. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Beglerbegiliğüne müte‘âllık olan beglere ve zu‘amâ ve erbâb-ı timara ve sâ’ir halka gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, min-ba‘d emr-i celîlü’l-kadrüme mugāyir kimesne eger esîr çıkarmak husûsiyledür ve eger sâ’ir içündür küffâr-ı hâksâra aslâ vü kat‘a at virmekden, virdürmekden gereği gibi hazer eyleyeler. Şöyle ki, emr-i hümâyûnuma mugāyir eger beglerden ve sâ’irden kimesne at virdüği ma‘lûmun ola, arz eyleyesin ki sancakları ve dirlikleri alınmağla konılmayup müstahıkk-ı itâb olalar. Ana göre her biri mütenebbih olup tamâm basîret üzre olalar.

675 ***Sakız beylerine: Vezir Rüstem Paşaya borcu olan tüccar Zorzo'nun Sakız'daki kalay ve bakkamının kendisine gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 7 Rebî‘u'l-âhir sene 967
Tekrâr yazılup Hüseyin Çavuş ile gönderildi.
Fî 12 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Sakız beglerine hüküm ki:

Mukaddemâ Galata tâcirlerinden olup mürd olan Zorzo nâm tâcirün düstûr-ı ekrem ilâ-âhirihî Vezîr-i a‘zamum Rüstem Paşa *edâmel’lâhu te‘âlâ iclâlehû*'ya deyni olup mezkûr tâcirün anda otuz iki sanduk kalayı ve İstanbul kantarı ile yüz altmış dört kantar bakkamı kalup zikr olınan kalay ve bakkam müşârün-ileyhe olan deyni içün irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Müşârün-ileyhün âdemi vardukda, mezkûr zimmînün anda olan kalayın ve bakkamın bî-kusûr teslîm idüp kendüye irsâl eyleyesin. Hilâf-ı emr-i şerîf te‘allül ü behâne itmeyesin.

676 *Erdel Kralı İstefan'ın elçisi Mihal'in evinde yiyip içtiği ve eşyalarını aldığı yolunda Boğdan voyvodası hakkındaki şikâyet üzerine mezkür voyvodaya hüküm.*

Yazıldı.
Dragoman Ferhâd'a virildi.
Fî 11 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i Erdel Kralı İstefan Kral'un Âstâne-i sa‘âdet'ümde olan darende-i hükm-i şerîf Mihal nâm ilçisi Dergâh-ı mu‘allâ'ma gelüp senünçün cümle asker ile evümde konup niçe gün oturup zâd ü zevâdeden ve espâbdan nesne komayup avratınun ve karındaşlarınun bin altundan ziyâde espâbları alınup zulm ü te‘addî olındugın arz idüp hakkı teslîm olınmak içün hükm-i hümâyûnum taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Varıcak, kazıyye arz itdüği gibi olup varup anda konılup müft [ü] meccânen zâd ü zevâdesin yedürüp ve ol mikdâr espâbı alındugı vâkı‘ ise alınan espâbı her ne ise bî-kusûr teslîm idüp ve zâd ü zevâdesi içün dahı müteveccih olan hakkın viresin, tekrâr kapuma şikâyete gelmelü eylemeyesin. Bu def‘a emr-i şerîfüm müsted‘âsınca zâhir olan hakkın edâ idesin.

677 *Erdel vilâyetine kadar yol üzerinde olan beylere ve kadılara: Erdel Kralı İstefan'ın avdet eden elçisine müdahale ettirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Vilâyet-i Erdel'e varınca yol üzerinde vâkı‘ olan beglere ve kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ Erdel Kralı İstefan Kral'un Âstâne-i sa‘âdet'ümde olan ilçisi dârende-i hükm-i şerîf Mihal, girü müşârün-ileyh tarafına irsâl olınmağın **buyurdum ki:**

On beş nefer âdemleriyle her kangınuzun taht-ı hükûmetine dâhil olurlarise yolda ve izde, menâzil ü merâhilde kendüye ve âdemlerine ve bârgîrlerine hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyüp rencîde itdürmeyesin. Ammâ bindükleri at olmayup bârgîr ola, at alup gitmelerine emrüm yokdur. Fermân-ı hümâyûnuma mugāyir iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 10 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [09.01.1560]

678 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Haleb kadısının harcadığını bildirdiği yüz bin altın hakkında tahkikat yapmasına dair.*

Yazıldı.
Pîrî Çavuş'a virildi.
Defterdâr-ı Mâliyye tarafından virilüp dört adet hükm ile.
Fî 10 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp bi'l-fi‘l Haleb kādîsı ile mâl defterdârınun nizâ‘ları olup gönderdüğün kazâyâ defterinde defterdâr içün *"kādî yüz bin altun ekl itdi"* didüği mastûr olup ammâ ol mikdâr altun ne mikdâr emînden ve her birinden ne mikdâr alındugın bildürmedüği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup kādîdan ol mikdâr altun kimlerden alındugın sorup dahı her kimden ne mikdâr altun almışsa kādîya defter itdürüp defterin kādîdan mühürledüp alup dahı kādî defterde altunı alındı

diyü kayd itdüği kimesneleri dahı sen bi'z-zât getürdüp her birinden kādî deftere kayd itdüği ol mikdâr altun alınmış mıdur ve defterdâra altun virmeğe her birinün sebeb ü bâ‘isi nedür? Kendülerden sorup dahı mufassal sen dahı her birinün cevâbın defter idüp kādînun defteri ile bile mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ve *"altun virdük"* diyen kimesneler bi'l-fi‘l em[î]n ü âmil midür, niçedür? Her birinün ahvâlin bildüresin

679 *Kubad Paşa'ya: Şah Mehmed Bey'in oğullarının Müslümanları rencide ettiklerine ve Ali'nin yararlığına dair gelen mektup üzerine tahkikat icrası hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 16 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Kubâd Paşa'ya hüküm ki:

İbrâhîm Aga ve İsmâ‘îl Aga *zîde mecduhumâ* mektûb gönderüp bundan akdem kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Ali *zîde izzuhû* Mürgâver nâm mahal sancak tarîkıyle virilüp vardukda, cümle aşîreti ve agaları yanına cem‘ olup emr-i şerîf mûcebince Mîr İmâdüddîn, Merargird kal‘ası'na konılup müşârün-ileyh Ali, Mürgâver kal‘ası'na gideyorken Şâh Mehmed Beg ferzend-i ercmend-i erşed-i es‘ad-ı izzet-şi‘âr ve devlet-disâr oğlum Selîm *tâle bakāhu* yanında olup Merargird ile Mürgâver'i kendünün oğlı Budak'a sancak tarîkıyle alıvirüp gelürken yolda vefât eyleyüp oğulları iki sancağı tasarruf eyleyüp müşârün-ileyh Ali *zîde izzuhû*'yı dahl itdürmeyüp cümle aşîret ve aşîret agaları Ali *zîde izzuhû*'yı isterler. Mezbûrun oğullarına beglerbegi tarafından ba‘zı hıdemât-ı hümâyûn teklîf olındukda babası gibi iltifât eylemeyüp hırsızluk ve harâmîlik ile Müslimânları rencîde itmekden hâlî değillerdür diyü bildürüp ve iftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Zeynel *dâme ulüvvuhû* dahı mektûb gönderüp müşârün-ileyh Ali *zîde izzuhû*'nun her vechile yararlığın ve inâyete müstahıkk u sezâvâr olduğın bildürdi. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; kazıyye arz olındığı gibi midür, nicedür? Vukø‘ı ve hakΩkati üzre yazup bildüresin.

680 *Erdel ve Macar Kralı İstefan'a: Düşmanın taaddilerinin men‘ine çalışıldığına ve voyvodalarla birlikte olduğuna dair gönderdiği mektubuna cevaben, ahalinin refahları ve memleketin korunması için yardımlaşmaya devam olunması hakkında.*

Yazıldı.
Dragoman Ferhâd'a virildi.
Fî 12 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Erdel ve Macar Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet-medâr ve atebe-i gerdûn-iktidârımuza ki melâz-ı havâkΩn-i zamân ve melce'-i selâtîn-i devrândur, mektûbınuz vârid olup, Nemçe cânibinden her zamân vilâyet ü memleketinüze dahl olınup ol bâbda mu‘âvenet içün Budun ve Tımışvar beglerbegilerine emr-i şerîfüm recâ olınup ve hâliyâ Eflâk pre-beglerine mu‘avenetinüz olmayup gayr-ı vâkı‘ olup ele getürmesine sa‘y itdüğinüz ve hâliyâ Eflâk Voyvodası olan Petri Voyvoda'ya çavuşla âdem gönderüp hüsn-i ittihâd üzre olduğunuz ve Nemçe ve zahîre husûsın ve andan gayrı her ne tahrîr olmış ise alâ-vechi't-tafsîl pâye-i serîr-i âlem-masîr-i husrevâneme arz u takrîr olınup ilm-i şerîf-i husrevânem muhît u şâmil olmışdur. İmdi, bundan akdem Budun ve Tımışvar beglerbegileri kullaruma ve Boğdan voyvodası kuluma niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp lâzım geldükde size her vechile mu‘âvenet itmek emrüm olmışdur. Lâzım geldükde fermân-ı hümâyûnum ile âmil olup dakΩka fevt itmezler. Gerekdür ki siz dahı Südde-i sa‘âdet'üme olan ihlâs ve fart-ı ihtisâsınuz mûcebince mücidd ü merdâne olup hıfz u

hırâset-i memleket ve refâhiyyet ü itmi'nân-ı ra'iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp a'dâdan dahı gaflet itmeyüp tamâm basîret üzre olup vâkıf olduğınuz ahbâr-ı sahîha ile selâmınuz ahvâlin atebe-i ulyâma i'lâmdan hâlî olmayasın ve bundan akdem ol cânibe irsâl olınan Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Şücâ' *zîde kadruhû* Zevin kal'ası'na kondukda ta'yîn olınan bekçiler gice ile Yûsuf nâm yarar oğlanın kaçurup ele gelmedüği i'lâm olındı. İmdi, müşârün-ileyhün zikr olınan oğlanın her kimdeyse buldurup Südde-i sa'âdet'üme göndermek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin.

681 *Arap defterdarına: Bazı maaş akçelerinin tahsili mümkün olmadığı hususunda ibraz edilen hüccet ve arzlara cevap yazılmasına dair.*

Yazıldı.
Pertilmişdür.

Arab defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ ba'zı havâleler Südde-i sa'âdet'üme gelüp ba'zı yirden mevâcib içün akça salınup ammâ tahsîli müyesser olmadı diyü ba'zı huccetler ve arzlar ibrâz itdükleri ecilden der-kîse olınup mühürlenüp sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Varıcak, zikr olınan hucec ü urûza nazar idüp dahı her birine cevâbun ne ise yazup defter idüp Dergâh-ı mu'allâ'ma arz eyleyesin.

682 *Silivri ve Çorlu kadılarına: Garaz ile hapsedilenlerin salıverilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Çavuş-oğlı Mûsâ'ya virildi.
Fî 11 Rebî'u'l-âhir sene 967

Silivri ve Çorlı kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem Mustafa ve Sefer ve Memi ve Köseç Yorgi ve İlya nâm mahbûslar içün eyü kimesneler değillerdür, harâmîlerdür diyü yirlü yirinde teftîş fermân olındukda bi-hasebi'ş-Şer'i'ş-Şerîf teftîş ü tefahhus olınup mezkûrlardan aslâ bir kimesne gelüp da'vâ-yı hakk itmeyüp ve Müslimânlardan cemm-i gafîr mezkûrlar içün kendü hâllerinde rencberlik ider eyü kimesnelerdür, garaz ile tutılmışlardur, bî-günâhlardur diyü şehâdet itdüklerin sebt-i sicill eyleyüp arz itdüğinüz ecilden **buyurdum ki:**

Mezkûrları yarar kefîle virüp habsden ıtlâk eyleyesin.

683 *Kefe beyine: Şark tarafına firar eden Şehzade Bâyezid'in bu tarafa gönderdiği duyulan çavuş ve adamlarının ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Tâcir Mustafa'ya virildi.
Fî 4 Receb sene 967

Kefe begine hüküm ki:

Bundan akdem diyâr-ı şarka firâr iden Bâyezîd bir-iki nefer çavuşların Şirvân câniblerinden bu cânibe gönderdüği istimâ' olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup ol cânibden gelen yolları gözetdürüp dahı her ne tarîkla olursa anun gibi müşârün-ileyhün âdemlerinden ele getürüp dahı habs idüp arz idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup hüsn-i tedârük ile ele getürmeğe sa'y idesin.

684 *İstanbul kadısına: Yahudi ve Hıristiyanların elinde bulunan esirlerin hizmete verilmesi veya satılmaları ve bundan böyle esir istihdam etmemeleri hakkında.*

İstanbul kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i mezbûrede olan Yahûdî ve Nasârâ tâ'ifesinde olan esîrleri fermân-ı şerîfüm üzre teftîş itdükde otuz iki nefer esîr ve elli bir nefer mu'tak acûzeler bulındığın mühürlü defter ile Südde-i sa'âdet'üme arz eylemişsin. İmdi, min-ba'd eger Yahûdidür ve eger Nasârâdur esîr alup istihdâm itmeğe emrüm olmayup ve azâdlu olanları anlardan alınup ehl-i İslâma teslîm olınup ve bi'l-fi'l esîr olanları dahı alınup ehl-i İslâma bey' olınmaların emr idüp **buyurdum ki:**

Bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup eger defterde mastûr olandan ve eger andan gayrı, eger esîr ve eger mu'tak[dur.] tefahhus eyleyüp çıkardup dahı emrüm üzre mu'tak acûze olanları ehl-i İslâmdan tâlib olanlara istihdâm içün teslîm idüp esîr olanları ehl-i İslâma bey' idüp akçasın sâhiblerine teslîm eyleyüp gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin. Min-ba'd eger Yahûdidür ve eger Nasârâdur, eger esîrdür, eger mu'takdur alup istihdâm itmeyeler. Şöyle ki, ba'de't-tenbîh birinde ya mu'tak veyahûd esîr bulına, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup eşedd-i siyâset ile siyâset olınmağı mukarrer, bilüp ana göre tenbîh idesin ki, sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli olmaya ve sen dahı dâ'imâ mukayyed olup fermân-ı vâcibü'l-iz'ânumun icrâsında dakΩka fevt itmeyesin. Sonra yoklanup görilse gerekdür; şöyle ki, birinde esîr veyâ mu'tak[xxiv] bulına, özrinüz makbûl olmayup mes'ûl olup netîcesi sana â'id olmak mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olup bu hükm-i hümâyûnumun sûretin sicill-i mahfûza kayd idesin. Hâliyâ ve min-ba'd bu emr-i celîlü'l-kadrüm ile amel olınup hilâfına cevâz gösterilmeye. Şöyle ki, ba'zılara hüküm virilmiş ise her kimün hükmi var ise ellerinden alup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

Fî 2 Cemâziye'l-evel sene 967.

[Yev]mü'l-isneyn fî 11 Rebî'u'l-âhir sene 967 [10.01.1560]

685 *Eflâk voyvodasına: Erdel Kralı İstefan'ın avdet eden adamının emniyetli olarak ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Dragoman Ferhâd'a virildi.
Fî 11 Rebî'u'l-âhir sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Erdel Kralı İstefan Kral'un Südde-i sa'âdet'ümde olan âdemi girü ol cânibe irsâl olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emîn ü sâlim müşârün-ileyhe ulaşdurasın.

686 *Edirne kadısına: Aleyhinde şikâyette bulunulan Câmi-i Atik ve Üç Şerefeli Cami mütevellisi Hayreddin hakkında tahkikat icrasına dair.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 13 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Edirne'de Câmi‘-i Atîk ve Üç-şerefeli Câmi‘i mütevillîsi olan Hayreddîn'den ruk‘a sunılup şekvâ olınmağın ruk‘a-i mesfûrenün sûreti bi't-tamâm ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûr ruk‘ada derc olan mevâddı onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı‘ zikr olınan husûslar vâkı‘ midür, nicedür? Tamâm gavrına irişüp bir mâddesin ketm itmeyüp dahı vukø‘ı üzre ale't-tafsîl yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

687 *Zağra Eskisi kadısına: Hayrabolu'da İnallu köyünden bir kebeciyi katle niyet edenlerin durumlarının araştırılması ve şeriate göre lâzım gelenin icrası hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 12 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Zağra Eskisi kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Çirmen Begi olan Süleymân *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Hayrabolı kazâsına tâbi‘ İnallu nâm karyeden Memçe b. Hacı ve Yûsuf b. Ramazân ve kazâ’-i Vize muzafâtından karye-i Bâlî Hoca'dan Bâlî b. Yunus ve Mustafa b. Hüseyin nâm kimesneler bir kebeci kâfiri katl itmek kasd itdüklerin tâli‘an i‘tirâf eylediler diyü arz idüp ve mezkûrları ikrârlarınun sûret-i sicilleriyle bile Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp ol vakitden berü habs olınmışlar idi. Hâliyâ mahallinde teftîş olınmalariyçün Dergâh-ı muallâ'm çavuşlarından Hasan Çavuş-oğlı Mûsâ'ya teslîm olınup irsâl olınmağın **buyurdum ki:**

Varup vusûl buldukda, mezkûrlarun sûret-i sicillerin görüp onat vechile hakk üzre ahvâllerin teftîş ü tefahhus idüp göresin Anun gibi mezkûrlarun bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf habs icâb ider husûsları zâhir olmaz ise habsden ıtlâk idüp ahvâlleri neye müncer olursa yazup bildüresin. Ve Şer‘ile mahallinde lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 12 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [11.01.1560]

688 *Filibe kadısına: Hâssa koyunların öteden beri olduğu gibi yundlarla yaylatılması hakkında.*

Yazıldı.

Filibe kādîsına hüküm ki:

Edirne bostancı-başısı mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede olan hâssa koyunlar mukaddemâ Filibe yaylaklarında yundlar ile bile yaylayup, ba‘dehû yundlar ile koyun bir yirde yaylamak münâsib görilmeyüp Akça-kızanlık kazâsında Sarı-yaylağı ve Yedek-yaylağı ve Delik-pınarı dimekle ma‘rûf yaylaklarda mîrî koyun yaylamak içün hükm-i şerîf virilmeğin yedi-sekiz yıldan berü yaylayup hâliyâ cenâb-ı emâret-me’âb Mehmed Hân, zikr olınan yaylaklar mülkimüzdür diyü mâni‘ olduğın arz itdükde, defter-i hâkānîye mürâca‘at olınup mülk idüği mukayyed bulınmağın hâssa koyunlar girü mukeddemâ yundlar ile yaylayugeldüğü yaylalarda yaylamasın emr idüp **buyurdum ki:**

Bi'z-zât yundlar yaylayugeldüği yaylakun üzerine varup hâssa koyunlar kadîmden yundlar ile yaylayugeldüği yaylakda koyun için

münâsib olan yirleri ta‘yîn idüp mîrî koyunları ba‘de't-ta‘yîn kadîmden olıgeldüği üzre yund ile yayladup ol bâbda kimesne mâni‘ olmaya.

689

Budin beylerbeyine hitaben yazılan tamamlanmamış bir hüküm kaydı.

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Belgrad kal‘ası müstahfızları âdem gönderüp mîrî anbâr hıdmeti uhdelerinde olduğından gayrı niçe hıdmet dahı teklîf olınup ve etrâfda olan Semendire ve Soriçe...[xxv]

690

Edirne kadısına: Câmi-i Atik ve Üç Şerefeli Cami tevliyetinden azledilen İzzeddin'den alacakları olanların haklarının iade olunmasına dair.

Yazıldı.
Paşa hazretlerine virildi.
Fî 13 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i mezbûrede Câmi‘-i Atîk ve Üç-Şerefelü Câmi‘-i şerîfleri mütevellîsi olan Hayreddîn'den Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup şekvâ olınmağın, zikr olınan ruk‘alarun sûreti görilmek içün aslından ihrâc olınup sana gönderilüp ve mezkûr, tevliyetlerden azl olınup yirleri âhar kimesnelere virilüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup zikr olınan arz-ı hâlde mukayyed olan mevâddı yirlü yirinden onat vechile hakk üzre Şer‘ile teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; mezkûrun üzerinde kimesnenün hakkı sâbit olursa Şer‘ile sâbit olan hakların ashâb-ı hukøka bî-kusûr alıvirüp dahı ne vechile teftîş olınup hukøk-ı nâsdan ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin yazup mufassal arz eyleyesin. Ve yeni mütevellîler varınca zikr olınan vakfları gözetdüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 15 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [14.01.1560]

691

Budin beylerbeyine: Belgrad Kalesi müstahfızlarının mîrî hizmetten başka işde istihdam edilmemeleri hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Bâyezîd'e virildi.
Fî 13 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Belgrad kal‘ası müstahfızları âdem gönderüp mîrî anbâr hıdmeti uhdelerinde olduğından gayrı niçe hıdmet dahı teklîf olınup ve etrâfında olan Semendire ve Soriçe ve Hıraversova ve Güğercinlik kal‘aları müstahfızları bunun emsâli hıdmet itmeyüp bize anbar hıdmeti ve zikr olınan kal‘alar erenlerine sâ’ir hıdmet itdürilmesin recâ idüp fi'l-hakΩka vech-i meşrûh üzre olması münâsibdür diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan kal‘alar erenlerine mîrî hıdmetden gayrısına istihdâm olınmayup şöyle ki, mîrî hıdmet dahı vâkı‘ oldukda zikr olınan kal‘alar erenlerin arz itdüğün üzre mîrî hıdmet vâkı‘ oldukda nevbetle istihdâm idesin.

692 *Kürekçi gönderilmesi hakkında Anadolu canibindeki sancak beylerine hüküm.*

Yazıldı.
Malkoç Çavuş gitmişd[ür].
Fî 15 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Anadolı cânibinde vâkı‘ olan sancak-beglerine hüküm ki:

Kürkci ihrâcı içün Mâliyye cânibinden ahkâm-ı şerîfe yazılup kādîlara irsâl olınmışdur. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdan olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; şöyle ki, kürkciyi mu‘accelen ihrâc ü irsâl eylemekde mu‘âvenet lâzım gele, sancağınuzda vâkı‘ olan kādîlara bu bâbda gereği gibi mu‘âvenet ü müzâharet eyleyüp emrüm üzre ta‘cîlen kürkcileri bî-kusur ihrâc ü irsâl eylemekde dakΩka fevt eylemeyesin.

693 *Aynı hususa dair Rumeli'nin sağ kol kadılarına ve voyvodalarına hüküm.*

Yazıldı.
İbrâhîm Çavuş gitmişdür.
Fî 15 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Rûm-ili'nin sağ-kolında vâkı‘ olan kādîlara ve voyvodolara hüküm ki:

Mâliyye cânibinden yazılup irsâl olınan ahkâm-ı şerîfe muktezâsınca emr olınan kürkci ta‘cîlen gelüp irişmek lâzım olmağın, **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre kürkci husûsında itmâm-ı maslahat itmek bâbında dakΩka fevt eylemeyesin. Şöyle ki, lâzım gelecek olursa voyvodalar dahı bi'z-zât mu‘âvenet eylemek emrüm olmışdur. Kürkci husûsında lâzım geldükde voyvodaları dahı istihdâm eyleyesin. Ve siz ki voyvodalarsız, bu bâbda vilâyet kādîlarına gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret eyleyüp ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz ki sonra özrinüz makbûl olmak ihtimâli yokdur, bilmiş olasız.

693/a-

Yazıldı.
Edhem Çavuş'a virildi.
Fî-yevm-i mezbûr.
Bir sûreti Rûm-ili'nün sol-kolında vâkı‘ olan kādîlara ve voyvodolara.
[Yev]mü'l-ahad fî 15 Rebî‘u'l-âhir sene 967

694 *Boğdan voyvodasına: Gönderilen adamlarının geldiğine ve memleketin muhafazasına çalışılmasına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Hırso'ya virildi.
Fî 16 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp gönderilen âdemler varup vâsıl olduğın ve memleket [ü] vilâyetün zabt u sıyânetinde tamâm ihtimâm üzre olup ve Akkerman begi, İsmâ‘îl nâm mahalde köy kondurmak murâd idindüği husûsları i‘lâm eylemişsin. Her ne ki bildürmiş isen ma‘lûm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, min-ba‘d dahı memleket ü vilâyetün hıfz u hırâsetinde ve re‘âyâ vü berâyânun zabt u sıyânetinde her vechile mücidd ü merdâne olup emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. Ve etrâf ü cevânibden ma‘lûmun olan ahbâr-ı sahîhayı yazup bildürmekden hâlî olmayasın.

[Yev]mü'l-isneyn fî 16 Rebî'u'l-âhir sene 967 [15.01.1560]

695 ***Van beylerbeyine ve kadısına: Van sâbık kadısına isnat olunan hususların araştırılarak icabının yapılmasını ve neticenin bildirilmesi hakkında***

Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 16 Rebî'u'l-âhir sene 967

Van beglerbegisine ve sâbıkā Mardin kādîsı olup hâliyâ Van kazâsı sadaka olınana hüküm ki:

Bundan akdem Van kādîsı olan kimesneye ve ba'zı kimesnelere dahı ba'zı husûs isnâd olınup i'lâm olınmağın isnâd olınan husûslarun aslından aynı ile sûreti ihrâc olınup ve kādî dahı azl olınup Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed *zîde kadruhû* mübâşir ta'yîn olınup vukø'ı ve adem-i vukø'ı ma'lûm olmak içün mezbûr ile size gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, isnâd olınan husûsları onat vechile hakk üzre tamâm dikkat ü ihtimâm ile ber mûceb Şer'-i kavîm teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; anun gibi isnâd olınan mevâdd-ı mezkûrlarun üzerine sâbit ü zâhir olursa habs idüp arz idesin. Şöyle ki, gayr-ı vâkı' ise mezkûr kādîyı Südde-i sa'âdet'üme gönderesin; âhar mansıb virile. Ammâ hîn-i teftîşde müşârün-ileyh çavuşum her zamân meclisde bile hâzır olup ve tamâm hakk-ı sarîha tâbi' olup hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp hakk üzre görüp dahı i'lâm eyleyesin. Şöyle ki, kādî teftîşden mukaddem gitmiş ola, her kandeyse getürdüp emr üzre göresin ve ol kethudâları dahı ref' idüp yirlerine kul tâ'ifesinden yarar kimesneler nasb idüp istihdâm eyleyüp arz idesin.

696 ***Segedin sancağı Beyi Derviş Bey'e: Tahrir olunan yerlerin sancaklardaki zeâmet ve timar sahiplerine, defter-i cedide göre tevzi olunması ve bacların havâss-ı hümâyûna kaydedilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 16 Rebî'u'l-âhir sene 967

Segedin Sancağı Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Südde-i sa'âdet'üme âdem gönderüp kitâbet itdüğün sancaklarun zu'amâ ve erbâb-ı timarına hîn-i tevzî'de defter-i cedîd mûcibince timarları ta'yîn olındukda kendülere kanâ'at gelmeyüp tereddüd idecekleri mukarrer olup ve Budun vilâyetinden olan kurâ vü mezâri' küffâr-ı hâksâr zamânında mülkiyyet üzere tasarruf olınu gelmeğin tahrîr olınan yirlerün sipâhîleri eski köylerine tâlib olup nizâ' idenler bâbında hükm-i şerîfüm taleb eylemişsin. İmdi, cümle tahrîr olınan yirlerden hâssa münâsib olan kurâ vü mezâri'i, hâss tâ'yîn olındukdan sonra zu'amâ ve sipâhîlere yaftaları mûcebince müstahıkk olduklarına göre eger kendü timarlarından ve eger gayrı yirden hâssa münâsib olmayandan bedellerin tevcîh idüp tezkirelerin viresin. Bize kendü timarımuz gerekdür diyü kimesneye ol vechile ta'allül itdürmeyesin ve tahrîr itdüğün sancaklardan eger beglerbegi hâslarında ve eger ümerâ hâslarında sâ'ir zu'amâ ve erbâb-ı timar timarlarında olan eger bâc-ı ubûrdur ve eger tuz ve araba bâcıdur, bi'l-cümle vâkı' olan bâcları cümle havâss-ı hümâyûnuma kayd idüp beglerbegi ve begler ve gayrıdan kimesneye bâc hâsıl kayd itmeyesin.

697 ***Akkirman sancağı beyine: Boğdan Voyvodası Aleksandır'ın arzı üzerine bazı hırsızların taaddilerini men etmek için Tuna üzerinde İsmail adlı mahalde köy kurmak hususunun araştırılıp bildirmesi hakkında.***

Yazıldı.
Boğdan voyvodasınun âdemi Hırso'ya virildi.
Fî 16 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Akkerman sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhıyye Boğdan Voyvodası Aleksandra Voyvoda Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp ba‘zı hırsuzlar Bender kal‘ası kurbinde Darnice (Darnize) nâm karyeye varup temekkün idüp karye-i mezbûre halkı Sırf ve Rûm ve Boğdan âdemîleri olup dâ'imâ bunda gelüp harâc-güzârun davarın serika idüp ve âdem katl idüp zarar u ziyân irişdürmekden hâlî değillerdür. Ellerinden âciz idüği hâliyâ Akkerman sancağı begi, Tuna üzerinde İsmâ‘îl nâm mahalde köy kondurmak murâd idinmiş. Mukaddemâ dahı ol yirde köy olup ahâlîsi yaramaz olmağın bozılup harâb kalmışdı. Zikr olınan yirde köy kondurılursa Kal‘a-i Bender kurbinde olan köylerden dahı ziyâde harâc-güzâr re‘âyâya zarar gelmek mukarrerdür diyü arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; bu husûsun aslı var mıdur, nicedür, ol yirde karye şeneltmiş midür? Aslı ile yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

698 *Mohaç Beyi Mehmed Bey'e: Sancak sipahilerinden hizmete icabet etmeyenlerin isimlerinin bildirilmesi ve timarlarının ibret için başkasına verilmesine dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Mehmed'e virildi.
Fî 20 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Mohaç Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp nefs-i Peçuy ve Sigetvar nâm harbî kal‘aya karîb olmağın içinde olan kefere-i fecere hîle vü hud‘adan hâlî olmadığı ecilden gice ve gündüz at üzerinde olmak lâzım olup gâhî cem‘iyyet tarîkı ile ata binüp taşra çıkmak için zu‘amâ ve erbâb-ı timara bir gün mukaddem tenbîh olındukda ihmâl eyledükleri ecilden ve ba‘zılarun timarları Mohaç sancağında olup kendüleri âhar yirden oldukları sebebden timarları âhara arz olınup virildükde timarımuz bilâ-sebeb alındı diyü girü mukarrer itdürmekle serhad hıfzı asîr olur diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Sancağun sipâhîlerinden hıdmet vâkı‘ oldukda ihmâl ü tekâsül idenleri isimleri ve timarları ile arz eyleyesin ki timarları alınup âhara virilüp sâ'irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

699 *Pojega sancağı beyine: Sigetvar Kalesi eşkiyâsının taaddilerinin men'i için lâzım gelenin yapılarak memleketi muhafazaya dikkat ve itina edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Behrâm'a virildi.
Fî 23 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Pojega sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Sigetvar nâm harbî kal‘a eşkıyâsınun livâ'-i Pojega nevâhîsine üç ve dört yıldan berü ziyâde te‘addîler olup mazarratları def‘i için nehr-i Drava yalısında Mevisladine nâm karye kurbinde palanka yapılup ve livâ'-i mezbûrda vâkı‘ olan kal‘alardan kifâyet kadarı âdem ihrâc olınup ve lâzım olan yarağ u mühimmâtları dahı tekmîl olursa nehr-i mezbûr yalısında vâkı‘ olan karye ahâlîsini küllî nef‘ müşâhede olındığın arz eylemişsin. sancağun hıfz u hırâseti senün uhdenedür. Her ne tarîkla vech ü münâsib ise dakΩka fevt itmeyüp hıfz u hırâset idesin.

700 *Rodosçuk ve Silivri kadılarına: Tekfur kazası dalyanını basıp çapulculuk edenlerin hakkında siyaset icrasına dair.*

Yazıldı.
Arz getüren kādînun akribâsından Hızır'a virildi.
Fî 19 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Rodoscuk ve Silivri kādîlarına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Tekfur[-dağı] kazâsına tâbi‘ deryâ kenârında olan dalyanları Anderya b. Fluka ve Yani b. Dimo nâm levend kâfirler gice ile basup içinde olanlarun esbâbın gāret idüp ve kendülerin muhkem döğüp gaybet itdükde bir tarîk ile ele getürilüp habs olınmışlardur, diyü arz itmeğin siyâset olınmaların emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; arz olunduğı gibi ise ki Şer‘ile sâbit ü zâhir ola, mezkûrlara siyâset eyleyesin ve emr-i şerîfüm yirine varduğun arz eyliyesin.

701 *Haleb beylerbeyine ve Hama kadısına: Humus sancağı beyi ile subaşılarının şeriate mugayir hareketleri hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Haleb beglerbegisinün kethudâsı Murâd'a virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Haleb beglerbegisine [ve] Hamâ kādîsına hüküm ki:

Sâbıkā Hıms kādîsı Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Hıms Sancağı Begi Hüseyin *dâme izzuhû*'nun ve sübaşılarınun Şer‘-i Şerîfe mugāyir fukarâya zulm ü te‘addîleri vardur diyü i‘lâm itmeğin arzın sûreti aynı ile ihrâc olınup size irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Varıcak, müşârün-ileyhün sübaşılarından da‘vâ-yı hakk ider kimense var ise husamâsiyle berâber idüp bir def‘a fasl olmayan kazıyyelerin onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf müşârün-ileyhün sübaşılarından her kimün hakkı sâbit ü zâhir olur ise bî-kusûr ashâbına alıvirüp dahı eger arzda mastûr olan mevâd ve gayrıdan Şer‘ile yanınuzda sâbit ü zâhir olan mevâddı ve ne mikdâr kimesnenün hakkı alıvirildüğin mufassal u meşrûh yazup arz eyleyesin.

702 *Mohaç sancağı beyine: Küffârın Berkofça Kalesi ile beraber yaktıkları diğer kaleleri yeniden yapmalarına imkân verilmemesi ve vilâyette emniyetin istikrarına dikkat edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Mehmed'e virildi.
Fî 20 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Mohaç sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp bundan akdem küffâr-ı hâksâr Berbofça kal‘ası'nı ihrâk eyledüklerinde Mohaç sancağında vâkı‘ olan Şekin (?) ve Sigetvar içine ve Semarten nâm parkanları dahı ihrâk eylemişler idi. Şimdiki hâlde Sigetvar kal‘ası'na mutasarrıf olan Hırvat Marko nâm mel‘ûn ile terviyetimüz vardur diyü Kral-ı bed-fi‘âlün dört ve beş nefer yarar begleri ve altı yüz atlı ve üç bin mikdârı piyâde gelüp cem‘ olup zikr olınan Şekin (?) parkanını yapmak içün üzerine varup binâ eylemek murâd idindüklerinde câsûsımuz gelüp haber virüp Seksar Sancağı Begi olan

Turali *dâme izzuhû* dahı Peçuy'da bulınmağın ta‘kΩb ile üzerlerine varılup durmağa iktidârları olmayup bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ firâr eyledüklerin arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Min-ba‘d bu bâbda onat vechile mukayyed olup ihrâk u harâb olan eger parkan ve eger kal‘alardur, aslâ yapdurmayup emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlen zuhûra getüresin, muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

703 *Segedin Beyi Derviş Bey'e: Tezkire veya berat ile timar tasarruf edenler hakkında yeni tahrir münasebetiyle yapılacak muameleye dair.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 15 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Vilâyet tahrîr iden Segedin Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp tahrîr itdüğün sancaklarda beglerbegiler ba‘zı sipâhîlere ber-vech-i tahmîn timara tezkire virüp ba‘zına berât-ı şerîf virilüp ve ba‘zınun tezkiresi berât olmayup beşer-altışar yıldan berü tezkire ile timar tasarruf eyledüklerin bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresin, tahrîr itdüğün yirlerde ber-vech-i tahmîn olan timarlarun eger berâtla mutasarrıf olanlardur ve eger henüz berât itmeyüp tezkire ile mutasarrıf olanlardur, hâssa münâsib olanların hâss idüp berât ile mutasarrıf olup timarları hâs olanlara yafta mûcebince bedellerin tevcîh idüp berâtsuz timar tasarruf idenlere defter-i cedîdden aslâ timar tevcîh itmeyüp timarlarınun hâssa münâsib olanların hâss idüp, münâsib olmayanların dahı kānûn üzre timara müstahıkk olanlara tevcîh idüp anun gibi tezkire ile berâtsuz timar tasarruf idenlere varup beglerbegilerinden âhar timar taleb ideler.

704 *Segedin Beyi Derviş Bey'e: Seçen sâbık Beyi Ahmed ile Budin Mîr-i alemi Mahmud'un düşmandan firarları sebebinin araştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Segedin Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Budun Beglerbegisi Rüstem *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp sâbıkā Seçen Begi olan Ahmed ile Budun Mîr-i alemi olan Mahmûd'un üzerlerine cüz’î küffâ[r] gelmekle karâr idemeyüp firâr idüp nâmûs eksüklüği itmişlerdür diyü bildürüp mezkûr mîr-i alem dahı Südde-i sa‘âdet'üme gelüp gayr-ı vâkı‘ arz itmişdür diyü bildürmeğin vukø‘ı ve adem-i vukø‘ı ma‘lûm olmak lâzım olup ve sana dahı hüsn-i i‘timâdum olmağın arzlarınun sûreti aynı ile aslından ihrâc olınup sana irsâl olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup arzlarda mastûr olan husûslar vâkı‘ midür, yohsa gayr-ı vâkı‘ mı arz olmışdur, ne vechile olmışdur? Tamâm gavrına irişüp dahı hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp vukø‘ı ve sıhhati üzre yazup bildüresin.

705 *Kırşehri Beyi Mahmud Bey'e: Zülkadirli sipahilerinden şimdiye kadar tezkirelerini almayanlar hakkında evvelki hüküm dairesinde muamele yapılmasına dair.*

Yazıldı.

Kethudâsı Emîrzâ'ya virildi.

Fî 22 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Mar‘aş'ı kitâbet iden Kırşehri Sancağı Begi Mahmûd Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem Dulkādiriyye sipâhîlerinden şimdiye değin tezkirelerin almayanlar bâbında sana hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ girü ol emr-i hümâyûnum mukarrer u muhakkakdur. **Buyurdum ki:**

Ol emr-i şerîfümün mazmûn-ı hümâyûnıyle âmil olup fermân-ı hümâyûnuma mugāyir kimesneye ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyesin.

[Yev]mü's-sebt fî 22 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [21.01.1560

706 *Tekfurdağı kadısına: Kayı köyünde fesat eden Rum İstemad'in küreğe konulmak üzere gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren yuva yazıcısı Ahmed'e virildi.
Fî 22 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Tekfur-dağı kādîsına hüküm ki:

Kazâ’-i mezbûreye tâbi‘ Kayı nâm karyede Rûm-ili'nden gelmiş İstemad nâm kâfir içün karye-i mezbûre ahâlîsi niçe def‘a fesâdı zâhir olup ve bir câriye hâmile eylemişdür, diyü şekvâ itdüklerin bildürmişsin. İmdi, mezkûr Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre mezkûrı yarar âdemlere koşup gönderesin ki küreğe konıla ve gönderdüğün âdemlere muhkem tenbîh idesin ki yolda gaybet itdürmekden hazer ideler.

707 *Aydın sancağı yayaları beyine: Tophâne-i Âmire hizmetine tayin edilen yayaların altışar aylık zahireleriyle gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Topcı-başına gönderildi.
Fî yevm-i mezbûr

Aydın sancağı yayaları begine hüküm ki:

Hâliyâ sancağuna müte‘allık yayalarun bir nevbetlüsi ki dokuz yüz kırk dört neferdür, Tophâne-i Âmire hıdmetine ta‘yîn idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp sancağuna müte‘allık piyâdelerün bir nevbetlülerin altışar aylık zâd ü zevâdeleri ve âdet ü kānûn üzre yaya-başıları ve mukaddemleri ile ta‘cîlen ihrâc idüp emr-i şerîfüm mûcebince mahall-i mezkûra getürüp hıdmete mübâşeret itdüresin. Bu husûs ehemm-i mühimmâtdandur. İhmâl ü müsâhele itmeyüp zikr olınan piyâdeleri bî-kusûr ihrâc idüp geç veyâ eksük getürmekden ziyâde hazer idesin.

707/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Sultân-öni yayaları begine, sancağı piyâdelerinün bir nevbetlüsi ki üç yüz on üç neferdür, hıdmet-i mezbûre içün gönderesin diyü.

708 *Bigadiç kadısına: Alacaatlı bir köyünde hırsızlık eden Yusuf'un küreğe konulmak üzere Midilli beyine gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Karesi beginün âdemi Mehmed'e virildi.

Sûret-i siciller mücrimler kâtibine virildi.

Bigadiç kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme sûret-i sicil gönderüp Yûsuf-oğlı Hüseyin nâm kimesne Alacaatlu karyesi nâm karyeden Canpâre nâm kimesnenün dükkân[ın]dan altı kile birincin serika idüp âhara bey‘ itdüğin ve elinde serika olınmış espâb bulınup evi aranup iki bakrac bulınup su‘âl olındukda: *"Benüm değildür, bilmezem evüme kanden geldi"* deyüp sonra *"Gice ile çarsu-pınarında buldum evüme getürdüm"* diyü ikrâr eyledüğin ve keyfiyyet-i ahvâli a‘yân-ı vilâyetden sü’âl olındukda: *"MüstakΩm kimesne değildür, buyun kefil olmazuz"* didüklerin ve mezbûr bi'l-fi‘l mahbûs olduğın i‘lâm eylemişsin. İmdi, mezbûrı küreğe konılmak içün Midillü Sancağı Begi kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Mustafa *dâme izzuhû*'ya gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mezkûrı yarar âdemlere koşup müşârün-ileyhe gönderesin ki küreğe konıla. Ammâ alup giden âdemlere tenbîh eyleyesin ki yolda onat zabt u hıfz eyleyüp gaybet itdürmekden hazer ideler ve müşârün-ileyhe varup teslîm olındığına mezbûrdan temessük alup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

709

Delvine beyine: İlkbaharda derya seferi için hazırlanılması hakkında.

Yazıldı.

Delvine sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp evvel-bahârda deryâ seferine bile gitmesin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, tedârükün görüp hâzır u müheyyâ olasın. Sonra emrüm ne vechile olursa anunla amel eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 23 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [22.01.1560]

710

Yedikule dizdarına: Mahpus olan Mehmed Han'ın oğlu Gazi'nin salıverilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Yedi-kulle dizdârına hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me’âb Mehmed Hân *dâmet me‘âlîhi*'nün oğlı Gāzî nâm za‘îm habs olınmış idi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre mezkûrı ıtlâk eyleyesin.

711

709 numaralı kaydın tekrarıdır.

Yazıldı.
Âdemi Bâlî'ye virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Delvine begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp evvel-bahârda deryâ seferine bile gitmesin bildürmişsin, İmdi, **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, tedârükün görüp hâzır u müheyyâ olasın. Sonra emrüm ne vechile olursa anunla amel eyleyesin.

712 *Kastamonu ve Daday kadılarına Kâbil ve Gaybî adlı nâiplerin teftişi hakkında hüküm yazıldığına dair kayıt.*

Yazıldı.

Kastamoni ve Daday kādîlarına Kābil ve Gaybî [nâm] eski nâ'iblerün teftîşiyçün hükm-i şerîf yazılup tafsîl üzre kayd cüz'ine geçmişdür.

713 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Şahitlik için istenilen iki adamın gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Silâhdârlar kâtibine virildi.
Fî selh-i Rebî'u'l-âhir sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Tat-oğlı ile nizâ'ları olan hâtûnlar husûsında şehâdet eyleyen silâhdârlar zümresinden yüz altmış dokuzıncı bölükde Monlâ Gürânî Mahallesi'nde sâkin olan İlyâs ve yine zümre-i mezbûreden mahalle-i mezkûrede sâkin Îsâ nâm kimesnelerün Südde-i sa'âdet'ümde huzûrları lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûrları bulup dahı Dergâh-ı mu'allâ'ma gönderesin.

714 *Mohaç beyine ve kadısına: Sigetvar Kalesi'ndeki haydutlar tarafından şehid edilenlerin şeriate göre dâvalarının görülüp diyetlerinin alınmasına dair.*

Yazıldı.
Mohaç beginün âdemi Mehmed'e virildi.
Fî selh-i Rebî'u'l-âhir sene 967

Mohaç begine ve kādîsına hüküm ki:

Sen ki Mohaç begisün, mektûb gönderüp livâ'-i mezkûrda vâkı' olan Sigetvar kal'ası'nun âsî haydukları kurâda hufyeten âlât-ı harb ü kıtâl ile gezüp haberleri alındığı mahalde potere idüp ele girenlerün haklarından gelinüp âyende vü revende ve re'âyâ vü berâyânun âsûde-hâl ve müreffehü'l-bâl olmaları bâbında ikdâm ü ihtimâm olınur. Lâkin ba'zı sipâhîden ve hisâr-erenlerinden kendü maslahatları içün köylere çıkdukça haydud haber alup ale'l-gafle mezkûrları basup kimin şehîd ve kimin giriftâr idüp kal'alarına alup giderler. Şehîd olup giriftâr olan Müslimânlarun akribâsı ahâlî-i kurâdan maktûllerün diyetin taleb idüp giriftâr olanlarun halâs olmasın teklîf itdükde re'âyâ-yı mezkûr: *"Biz re'âyâyuz, harâc ve ispençe ve rüsûm-ı âdiyye virüp zirâ'at iderüz. BâgΩ kal'alardan tüfeng ve sâ'ir âlât-ı harb ile gelen haydud ile mukāvemete kādir değilüz ve bâgΩ kâfir ile ittihâdımuz dahı yokdur. Şöyle ki, mezkûrlarun diyeti ve halâs olmaları bize teklîf olına, perâkende oluruz."* didüklerin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi maktûl olan kimesnelerün vârisleri kurâ-i mezbûre ahâlîsinden vech-i meşrûh üzre da'vâ itdüklerin de ihzâr-ı husamâ kılup bir def'a Şer'ile sorılup fasl olmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer'-i Şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp dahı

Şer‘ile lâzım gelen diyeti hükm idüp alıvirüp ammâ esîr olanlarun halâsı mezbûrlara teklîf olınmayup hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneye iş itdürmeyesin.

715 *İnebahtı Beyi Turhan Bey'e: Vezir Ali Paşa'nın katledilen voyvodasının kâtillerinin ve çalınan eşyanın ortaya çıkarılmasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 23 Rebî‘u'l-âhir sene 967

İnebahtı Begi Turahan Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp düstûr-ı ekrem vezîrüm Ali Paşa *edâma’llâhü te‘âlâ me‘âliyehû*'nun katl olınup zâyı‘ olan voyvodasınun kātilleri teftîşi emr olınup mübâşeret olındukda on nefer kimesnenün ihzârı lâzım olup üç neferi ele gelüp bâkΩ yedi neferi sipâhî olup seferde bulınup hâliyâ Mürüvvet-oğlı Mehmed ve Dîvâne Ahmed nâm sipâhîler harclıkcı tarîkıyla gelüp habs olındılar diyü bildürmişsin.

İmdi, mezkûr Mürüvvet-oğlı Mehmed bunda yarar kefîle virilüp salıvirilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr Dîvâne Ahmed dahı yarar kimesne bulursa ki taleb olındukda bulmasına kādir ola, kefîle virüp salıviresin ve illâ sâ’irleri bulınınca anı dahı habs idüp mâ‘adâsın ele getürüp emr-i sâbık mûcebince teftîş idesin göresin, mezkûr voyvodayı katl itdükleri, üzerlerine sâbit ü zâhir olursa sipâhî olanı habs idüp arz eyleyesin. Olmayanlar bâbında emr-i Şer‘-i kavîm ne ise edâ idüp yirine koyasın. Ammâ mezbûrân sipâhîleri harçlıkcı ta‘yîn idüp sipâhîlerin tahsîl olıncak harclıkları zâyi‘ olmak câ‘iz değildür. Bu bâbda onat [vechile] mukayyed olup ne mikdâr sipâhîlerün harclıklarına gelmişlerse cem‘ idüp kādî ma‘rifeti ile bile gelen mu‘temedün-alyeh sipâhîlerden mübâşir olanlara kaç nefer sipâhînün ne mikdâr harçlığı cem‘ olursa müfredâtiyle defter itdürüp dahı kādîya sicill itdürüp sûret-i sicilli ve defteri ile anlarun yirine ta‘yîn itdüğün harclıkcılara teslîm idüp kādî ma‘rifetiyle sâhiblerine irsâl eyleyesin ki, bu sebeb ile kimesnenün harclığı zâyi‘ olmaya. Ve gāret olınan akça ve espâb dahı müteveccih olan yirlerden Şer‘ile tahsîl olına.

716 *Pojega beyine: Sigetvar eşkiyâsı ile birlik olan reâyânın ele geçirilmesine ve kendi hallerinde olanlara müdahale olunmamasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Behrâm'a virildi.
Fî't-târîhi'l-mezbûr.

Pojega begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp livâ’-i mezbûra tâbi‘ olan karyeler halkından ba‘zı re‘âyâ Sigetvar nâm harbî kal‘a eşkıyâsiyle yek-dil ü yek-cihet olup her zamânda hufyeten evlerine getürüp hıfz eyleyüp levâzımların tedârük idüp ve delîl olup etrâf-ı kurâ gāretine mu‘în olduklarından gayrı hayduk tâ’ifesini görüp mazarratların def‘ içün aslâ haber virmedükleri sebebden bunlarun gibilerün haklarında ve mu‘âvenet idenlerün husûslarında hükm-i hümâyûn inâyet olınup hıyâneti zâhir olanlarun haklarından gelinmeye, yevmen fe-yevmen fesâdları ziyâde olup Memâlik-i mahmiyye-i Pâdişâhîye zarar irişmek mukarrerdür, diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Varıcak, anun gibi hayduk tâ’ifesinle yek-dil olup mu‘âvenet idenleri ve delîl olup hıyâneti zâhir olanlarun gereği gibi haklarından gelesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüz olınmakdan ziyâde ihtiyât eyleyesin. Hayduğa mu‘âvenet itdükleri

yanunda sâbit ü zâhir olanları onat vechile haklarından gelesin ki sâ'irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

717 *Kocaeli beyine ve Üsküdar kadısına: Üsküdar nâibinin azline dair.*

Yazıldı.
Uncı-oğlı Ahmed Çavuş'a virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Koca-ili begine ve Üsküdar kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ sen ki kādîsın, Südde-i sa‘âdet'üme sûret-i sicil gönderüp kazâ'-i mezbûrda Nâ'ibü'ş-Şer‘ olan Abdî Halîfe nâm kimesne ağaç tevzî‘inde (boşluk) nâm kimesnenün buğdayın alup, taleb idüp inkâr eyledükde udûl-i Müslîminden şehâdet itdüklerin i‘lâm eylemişsin. İmdi, mezbûr niyâbete ref‘ olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûra emrüm mûcebince min-ba‘d niyâbet itdürmeyüp teftîşe habs ile alup gidüp ağaç tevzî‘i husûsın dahı mezbûrdan hak da‘vâ ider kimesne varsa husamâ muvâcehesinde bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan husûsların onat vechile hakk üzre teftîş idüp ashâb-ı hukøka ba‘de's-sübût Şer‘ile hakların alıviresin. Ba‘de't-teftîş sâbit olan mevâddın mufassal yazup arz idesin. Sonra emrüm ne vechile olursa mûcebi ile amel eyleyesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 24 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [23.01.1560]

718 *İskenderiye beyi Mehmed Han'a: İskenderiye'ye tâbi bazı nahiyelerde isyan edenlerin cezalandırılması ve asayişin sağlanması hakkında*

Yazıldı.
Âdemi Halîl'e virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-âhir sene 967

İskenderiyye Begi Mehmed Hân'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp livâ'-i mezbûra tâbi‘ ba‘zı nevâhînün keferesi alâniyen isyân üzre cem‘iyyet idüp bayraklar dikūp beş-altı yüzden eksük olmayup harâc-güzâr re‘âyânun karyelerin basup kendülerin katl ve ehl [ü] iyâllerin esîr ve mâlların gāret ve evlerin ihrâk idüp Bosna ve Hersek ve Pri[z]rin sancaklarınun İskenderiyye'ye muttasıl olan nâhiyelere muttasıl mazarratları eksük olmayup feth-i Hâkānîden berü şehre ve meclis-i Şer‘a gelmeyüp ve içlerine sancak-begi ve kādî girmeyüp fesâd ü şenâ‘atleri yevmen fe-yevmen ziyâde olup haklarından gelinmesiyçün üç yüz mikdârı yeniçeri taleb itmişsin. İmdi, husûs-ı mezbûra yeniçeri gönderilmek mümkin olmayup külliyyen livâ'-i Hersek sipâhîlerin alay-begisi ile sana göndermek içün Haydar Paşa *dâmet me‘âlîhî*'ye hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda hüsn-i tedârük idüp eger livâ'-i mezbûr sipâhîleri ile ve sancağun askeri ile haklarından gelmek mümkinse vakt ile hükm-i şerîfümi müşârün-ileyhe gönderüp sipâhîleri taleb idüp getürdüp dahı hüsn-i tedbîr ile üzerlerine varup horyâdlarınun haklarından gelüp ammâ iyâllerin ve mâlların gāret itmeyesin. Şöyle ki, livâ'-i Hersek sipâhîleri ve sancağun askeri ile maslahat itmâma irişmek mümkin olmayup âhar tedârük lâzımsa vech ü münâsib ne ise ve ne vechile tedârük lâzım ise yazup bildüresin ki sonra emrüm ne vechile olursa mûcebi ile amel eyleyesin.

719 *Şam beylerbeyine: Ba'albek'de mahkemenin çalışmasına mani olanlar hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Mîr Şeyh nâm Arab'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp bundan akdem hükm-i şerîf vârid olup Ba‘lbek kādîsı mektûb gönderüp iki nefer kimesneler kādîlara kādîlık itdürmeyüp, mahkemeye gelüp: *"Her mâddeyi istedükleri gibi itdürüp muhâlefet itmeğe kādir değilüz, yanlarına haylî âdem cem‘ iderler"* diyü arz itdükde bir ân te‘hîr ü tevakkuf itmeyüp mezkûrları habs idüp bir emrüm dahı varmayınca ıtlâk itmeyesin diyü fermân olınmağın mezkûrlarun birisi habs olınup birisi gaybet eyledi. Lâkin mezbûr mahbûsun akribâsı niçe def‘a gelüp: *"Bize garaz olmışdur, ahvâlimüzi arz eyle"* diyü tazarru‘ itdüklerin arz eylemişsin. İmdi, hükm-i şerîfüm vardukda, mezkûrun ahvâlin onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; fi'l-vâkı‘ kādî-i sâbık arz itdüği gibi midür, yohsa hilâf-ı vâkı‘ mi arz olınmışdur, nicedür? Tamâm ahvâlin ma‘lûm idinüp dahı vukø‘ı üzre arz eyleyesin. Sonra emrüm ne vechile olursa mûcebiyle amel eyleyesin.

720 *Eflâk voyvodasına: Şimdiye kadar toplanan arpanın gönderilip, bundan sonra toplanmaması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Sunkur'a virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp bundan akdem baban Mirço Voyvoda'ya hükm-i şerîfüm gönderilüp vilâyet-i Eflâk'dan üç bin müd arpa cem‘ u ihzâr idüp akçası ne mikdâr olursa harâcdan aşağa varıla diyü fermân olınmağın baban hayâtda iken bin beş yüz on beş müd arpa gemilere tahmîl olınup ba‘dehû mürd olındukda mahrûse-i İstanbul'a gönderildi. BâkΩ kalanı dahı isti‘câl üzre cem‘ u tahsîl idüp Brayıl iskelesi'ne irsâl olınur diyü arz eylemişsin. Hâliyâ terekeye ihtiyaç olmamağın ferâgat olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, şimdiye değin cem‘ olınan emr-i sâbık üzre irsâl idüp dahı şimden sonra tereke cem‘i bâbında mukayyed olmayasın.

721 *Silistre kadısına: Yanına müfsidleri toplayarak karışıklık çıkardığı bildirilen Hamza Subaşı hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Boğdan voyvodasınun âdemi Sunkur'a virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Silistre kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp kasaba-i Brayıl'da mütemekkin Hamza Sübaşı dimekle ma‘rûf nâm kimesne vilâyet-i Eflâk müfsidlerinden yanına niçe müfsid cem‘ idüp mezkûrûn müfsidler vilâyet-i Eflâk ihtilâline sebeb olduklarından gayrı gice ve gündüz vilâyet-i mezbûrenün davarların serika idüp ve mezkûr Hasan'un[xxvi] evine getürüp kendüsi zikr olan müfsidlere mu‘în olup yakın olan memleketi yıkup harâb itdürmişdür. Ol yire karîb olan re‘âyâ bi'l-külliyye defe‘âtle babam Mirço Voyvoda kullarına gelüp şikâyetler

eyledüğinden gayrı yine tekrâr bu kullarına gelüp feryâd ü figān eylediler. Eger bu kimesne Brayıl'dan gidüp ve yâhûd hakkından gelinmezse cümle yirimüz ve yurdumuz bıragup âhar yire firâr eylemek mukarrerdür diyü bildürmişsin. İmdi, mezkûrun teftîş olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Mezkûrı ihzâr idüp da‘vâ-yı hakk ider kimesneler varsa husamâsiyle berâber idüp Şer‘ile teftîş eyleyüp göresin; müşârün-ileyh voyvoda arz itdüği gibi ise anun gibi ehl-i fesâdı yanına alup mu‘în olduğı ve re‘âyânun davarın ve sâ’ir espâbın serika itdüği ve yataklığı Şer‘ile sâbit olursa habs idüp ahvâlin mufassal yazup bildüresin.

722 *Karahisâr-ı Şarkî beyine: Suç işleyen Behram'ın yakalanması ve yalnız kendi eşyasının satılıp oğullarının eşyasına karışılmaması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Kara-hisâr-ı ŞarkΩ begine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp sana emr-i şerîf vârid olup bundan akdem yalancı yaya-başı nâmına olup ehl-i fesâd olan Behrâm'ı dutup ele getürdüp hakkından gelesin diyü fermân olınmağın mezbûrın üzerine varıldukda yirinde bulınmayup kaçup ormana düşüp cidd ü cehd idüp ormanı aratdurdukda ele gelmesi mümkin olmayup iki oğlı, bir karındaşı dutılup habs olınup olanca mâlı ve espâbı ma‘rifet-i kādî ile defter olınup emânet konılduğın arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrı her ne tarîkla mümkin olursa ele getürüp kendünün espâbın satdurup oğullarınun espâbına dahl itmeyüp hıfz idesin.

723 *Budin beylerbeyine: Nemçe kapudanı Ardıç adlı tutsak için kefil olan Kethüda Kasım ile Veznedar İvan'ın ifadeleri üzerine, kefil olunan malın yahut tutsağın istenmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Budun nâ’ibinün sûret-i sicilli vârid olup mukaddemâ Budun Beglerbegisi Ali Beg vekîli ve kethudâsı olan Kāsım ile Veznedâr İvan veled-i Milan nâm Freng meclis-i Şer‘a hâzır olup: *"Nemçe Kapudanı, Ardıç nâm tutsağı ıtlâk idün; benüm kefâletümle varup yaya-başılarından olup Budun kal‘asında nevbetciler agası olup Sigetvar muhâsarasında giriftâr olan Velî Aga'yı çıkarup getürmek şartı ile şöyle ki, mezkûr agayı alup getürmeğe kādir olmazise kâfirler mezkûr içün istedükleri bahâya kefil oldum"* diyü ikrâr eyledükde mezbûr Kapudan Ardıç'ı nâm tutsak[xxvii] kethudâ-i mezkûra teslîm itdüğin sicill itmeğin **buyurdum ki:**

Varıcak, sûret-i sicil mûcebince mezkûrdan ya kefîl olduğı mâlı ve yâhûd alup gitdüği tutsağı taleb idüp getürdesin.

724 *Haydar Paşa'ya: Mehmed Han yardım talep ettiği zaman Hersek sipahilerinden ve tüfenk endazlardan asker gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'un âdemi Halîl'e virildi.
Fî 25 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Haydar Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ cenâb-ı emâret-me'âb Mehmed Hân *dâme ulüvvuhû*'ya bir hıdmet emr olınup anun gibi lâzım olup senden âdem taleb iderse Hersek sancağınun sipâhîlerin alay-begilerine koşup ve dahı kifâyet mikdârı tüfeng-endâz hisâr-erenleri bile irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Hersek sancağınun sipâhîlerin ve kifâyet mikdârı tüfeng-endâz hisâr-erenlerinden dahı alay-begilerine koşup müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile mu‘accelen müşârün-ileyhe gönderesin ki, varup vech gördüği üzre me'mûr olduğı hıdmetde bulınup itmâm-ı maslahat ideler. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olasın.

[Yev]mü'l-erbi‘a fî 26 Rebî‘u'l-ahir sene 967 [25.01.1560]

725 ***Alacahisar beyine: Çeltik enhârına kürekçi yazılanlardan bazıları hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.***

Yazıldı.
Yahyâ Çavuş'a virildi.
Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 967

Alaca-hisâr begine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp livâ'-i mezbûra tâbi‘ ba‘zı çeltik enhârına senün hâslarundan ve ba‘zı erbâb-ı timar karyelerinden ba‘zı re‘âyâ kürekci yazılup ol kimesnelerden salb ü siyâsete müstahıkk olanların çeltük emînlerin çeltükcidür diyü virmeyüp nizâ‘ itdükleri ecilden ehl-i şenâ‘atün hakkından gelinmez diyü arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; anun gibi Şer‘ile siyâsete müstahıkk olanları mahallinde Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın. Bu bahâne ile bî-günâh olanlara dahl ü tecâvüz olınmakdan veyâ ahz ü celbden ziyâde hazer idesin.

726 ***Sayda kadısına ve İmâret-i Âmire Mütevellisi Turgud'a: Sayda suyu etrafındaki bir köy ile mezraların vakfiyeti hakkında tafsilât talebinine dair.***

Yazıldı.
Kapucılar kâtibine virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Sayda kādîsına ve İmâret-i Âmire Mütevellîsi Turgud'a hüküm ki:

Hâliyâ sen ki mütevellîsün, mektûb gönderüp Sayda'da olan sunun etrâfında bir köy ve ba‘zı mezâri‘ vakf‘ oldı diyü istimâ‘ olınur. Lâkin vakf-nâmeleri vâsıl olmamağın tasarrufına ikdâm olınması mevkûfdur diyü bildürmişsin. Ammâ zikr olınan karye ve mezra‘alar vakf olan sunun hudûd u sınurında mıdur, bildürmemişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât zikr olınan mahallün üzerine varup göresin; arz olınan karye ve mezra‘alar vakfun hudûd u sınurında dahil midür, yohsa her birisi müstakıl hudûd u sınurı mu‘ayyen karye ve mezra‘alar mıdur? İsim ve resimleri nedür, defterlerde nice yazılmışdur, şimdiye değin kimler tasarruf ider, vakf olması lâzım mıdur, nicedür? Mufassal u meşrûh yazup arz eyleyesin.

727 *Tekeeli beyine: Siyaset olunan sâbık alay beyinin kaçan oğlunun ele geçirilip gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Pervâne Çavuş'a virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Teke-ili begine hüküm ki:

Sâbıkā Teke alay-begisi olup siyâset olınan Timur'un Mustafa nâm-oğlı gaybet idüp her kande ise ele gelmesi lâzım u mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Mezkûrı her kande ise bulup ele getürüp yarar âdemlere koşup ale't-ta‘cîl Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin.

728 *Haleb beylerbeyine: Hazîne-i Âmire'nin Arabistan defterdarının mîrî mala istihdam için isteyeceği kimselerin verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Haleb beglerbegi[si]nün kethudâsı Murâd'a virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hızâne-i âmiremün Arabistân cânibi defterdârı *dâme ulüvvuhû* mâl-ı mîrîye istihdâm itmek içün zu‘amâdan ve erbâb-ı timardan ve çavuşdan ve gayrıdan her kimi taleb iderse virilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, mâl-ı mîrî istihdâmı içün âdem lâzım olup taleb itdükde, her kimi taleb eylerse viresin ki istihdâm eyleye.

729 *Erzurum beylerbeyisine: Gelen elçinin maiyyetinden bir kısmının orada alıkonulması ve mümkün olmadığı takdirde hepsinin gelmesi hakkında.*

Yazıldı.
Rıdvân Çavuş'a virildi.
Fî 24 Rebî‘u'l-âhir sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ öte cânibden gelen ilçi üç ve dört yüz âdem ile gelür diyü istimâ‘ olındı. İmdi, eyyâm-i şitâ olup ve yollara dahı bir-iki def‘a asker uğrayup zâd ü zevâde kıllet üzre olduğından gayrı ol mikdâr âdem menâzil ü merâhilde bir-iki karyeye sığmayup re‘âyâya müzâyaka lâzım gelmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; istimâ‘ olındığı üzre ziyâde âdem ile gelürlerse bu mâ‘nâları sen kendü cânibünden gelen kimesneye iş‘âr idüp kati lâzım olmayan eger âdemleridür ve eger ahmâl [ü] eskāllerinden bir mikdârın anda alıkoyup hıffet üzre göndermen bâbında sa‘y idesin. Ammâ bu husûsda Südde-i sa‘âdet'ümden emr vârid olduğın anlara ve gayrıya ifşâ itmeyüp sen kendü cânibinden ilkā idesin ve geldükde emr-i sâbık üzre Sinân *dâme izzuhû*'yı mukaddem irsâl idesin. Şöyle ki, âdem ayırmağa cevâz göstermezse mukayyed olmayasın. Ne mikdâr âdem ile gelürse gelsün ve öteden ne mikdâr âdem ve davar ile gelüp ve bu cânibe ne zamânda teveccüh idüp ve ne mikdâr âdem ile geleceğin mufassal yazup mezbûr ile bildüresin.

730 *Erzurum beylerbeyine: Kul taifesinden yoklamaları yapılmayanların defterinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp anda olan kul tâ'ifesin yoklayup defterin gönderesin diyü emrüm olup bir mikdârı yoklanup haberi gelüp ba‘zısının defteri gelmedüği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i sâbık üzre yoklanmayan kul tâ'ifesin yoklayup dahı defterin müşârün-ileyh ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

731 *Erzurum beylerbeyine: Vefat eden Erzurum Beylerbeyisi Ayas Paşa'nın bazı adamlarına verilen gönüllü gediğine ait defterin gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Erzurum beglerbegisinün kethudâsına virildi.
Fî't-târîhi'l-mezbûr.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Sâbıkā beglerbegi olup vefât iden Ayas Beg'ün âdemlerinden ba‘zı Erzurum'da mahlûl olan gönüllü gedüğine ta‘yîn olınup isimleri defter olınup sana irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Vardukda, ol defter mûcebince anda olan deftere kayd itdürüp istihdâm eyleyesin.

732 *Cezayir Beylerbeyisi Kapudan Piyale Paşa'ya: Nevruzda derya seferine çıkılması kararlaştırıldığından; tertip edilen ümera ve askerlerin Boğazhisar'da hazır olmaları emrolunduğuna ve bunlara yazılan hükümlerin kendilerine ulaştırılmasına dair.*

Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Cezâyir beglerbegisi olup kapudan olan Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Cenâb-ı Hakk ve ol Vâhib-i mutlak'un ulüvv-i inâyetine tevekkül-i tâm ve Hazret-i Risâlet-penâhun sümüvv-i himâyet ve mu‘cizât-ı kesîrü'l-berekâtına tevessül-i mâlâ-kelâm idüp işbu Nevrûz-ı mübârekde küffâr-ı dûzah-karâr ile gazâ-i fî-sebîli'llâh içün deryâya donanma-yı hümâyûnum irsâl olınmağa tasmîm-i niyyet olınup in-şâ'allâhü'l-e‘azz ibtidâsı mübârek ü meymûn, intihâsı envâ‘-ı feth u zafere makrûn olmış ola. Eyle olsa bu bâbda senünle sefere beglerbegiliğüne müte‘allık olan ümerâ kullarum Ağriboz ve Karlı-ili ve Midillü ve Rûm-ili'nden Delvine ve vilâyet-i Anadolı'dan ve Koca-ili sancakları begleri umûmen sancakları askeri ile ve Karesi sancağı begi dahı sancağında olan tezkirelü olınan sipâhîleri ile ve Mora sancağı sipâhîlerinün tezkiresüzinden iki yüz elli nefer sipâhîler ta‘yîn olınup Karesi ve Koca-ili begleri sipâhîleri ile Boğaz-hisâr'da Nevrûz'da hâzır olmak emr olınup ve sâ'irleri sen her ne mahalde hâzır olmak ta‘yîn idersen zamân-ı mu‘ayyenede ol mahalde cümle hâzır olmak fermân olınup ol bâbda müşârün-ileyhim begler kullaruma ahkâm-ı şerîfe yazılup irsâli içün sana gönderilüp ve Anadolı'da vâkı‘ olan beglere dahı hükm-i şerîfüm gönderilüp tenbîh olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı aslâ te'hîr itmeyüp zikr olınan ahkâm-ı şerîfeyi yarar âdemler ile her birine irsâl ü îsâl idüp ve her biri ne mahalde gelüp sana mülâkΩ olmak münâsib ise ta'yîn eyleyüp bildürüp onat vechile tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki her biri emr üzre sancaklarına müte'allık olan alay-begi ve zu'amâ ve erbâb-ı timarı cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ'ir âlât-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâlleri ve bi'l-cümle müretteb ü mükemmel, düşmen yarağı ile ve zâd ü zevâdeleri ile hâzır u müheyyâ idüp dahı mübârek Nevrûz'da sen ta'yîn itdüğün mahalde cümlesi hâzır ve donanma-i hümâyûnuma nâzır olup, donanma vardukda, aslâ bir nesneye tevakkuf lâzım gelmeyüp cümle girüp dahı vech ü münâsib gördüğün üzre her biri düşmen bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte'allık olan ümûrda bezl-i makdûr ideler. Şöyle ki, ihmâl ü müsâhele idüp begler kullarum sancaklarına müte'allık olan askeri kānûn üzre müretteb ü mükemmel ta'yîn olınan mahalle bî-kusûr getürmeyesin ve yâhûd geç geleler ve yâhûd cebe vü cevşenlerinde ve cebelülerinde ve zâd ü zevâdelerinde kusûr u noksân ola aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup mu'âteb olmak mukarrer bilüp ana göre mukayyed olasın ve sen dahı sancağuna müte'allık olan alay-begi ve zu'amâ ve erbâb-ı timarı kānûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ'ir âlât-ı ceng [ü] cidâl ve espâb-ı harb [u] kıtâlleri ve zâd ü zevâdeleri ile ihzâr idüp sen dahı hâzır u müheyyâ olasın ki çıkmak emrüm oldukda aslâ tevakkuf lâzım gelmeye ve begler kullaruma irsâl olınan ahkâm-ı şerîfeyi her ne târîhde vâsıl olduğına gönderdüğün âdemlere temessük aldurup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ve vilâyet-i Anadolı'nun be-nevbet timarı olan sipâhîleri dahı deryâ seferine emr olınup cümlesin müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ihrâc idüp Boğaz-hisâr'da Nevrûz-ı mübârekde cümle ihzâr eyleyesin diyü Anadolı beglerbegisine hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Sen dahı ana göre mukayyed olasın.

733 *Aynı mevzuya dair Mora Beyi Osman Şah'a hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Mora Begi Osmân Şâh Beg'e hüküm ki:

İşbu Nevrûz-ı mübârekde deryâya donanma-i hümâyûnum çıkmak emr olınup sancağun sipâhîlerinün tezkiresüz timar tasarruf idenlerinden iki yüz elli nefer sipâhî bile ta'yîn olınup irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp sancağun sipâhîlerinün tezkiresüz timar tasarruf idenlerinden iki yüz elli nefer sipâhî ta'yîn ve hâzır idüp kānûn üzre cebe vü cevşen ve cebelüleri ve sâ'ir âlât-ı harb ü kıtâlleri ve zâd ü zevâdeleri bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ idüp dahı düşmen[xxviii] zu'amâdan bir yararın serdâr ta'yîn idüp dahı her ne mahalde gelüp mülâkΩ olmak münâsib idüğin emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cezâyir Beglerbegisi kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* ta'yîn idüp i'lâm iderse müşârün-ileyh ta'yîn itdüği mahalle Nevrûz-ı mübârekde cümlesin serdâr ta'yîn itdüğün kimesneye koşup gönderesin ki gelüp gemilere girüp müşârün-ileyh vech gördüği üzre hıdmetde bulınalar. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur emr olınan sipâhîleri vakti ile mükemmel gördermeğe ikdâm eyleyüp geç ve yâhûd yat ü yarakları ve sâ'ir mühimmâtları kusûr üzre olmakdan hazer idesin. Ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne vechile tadârük itdüğün yazup bildüresin.

734 *Sefer-i hümâyûn hakkında Kocaeli Beyi Ali Bey'e hüküm.*

Yazıldı. Kethudâsı Sinân'a virildi.

Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Koca-ili Sancağı Begi Ali Beg'e hüküm ki:

İşbu Nevrûz-ı mübârekde deryâya donanma-i hümâyûnum çıkmak emr olınup sen dahı sancağun askeriyle bile deryâ seferine ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî eylemeyüp sancağuna müte‘allık olan alay-begi ve zu‘amâ ve erbâb-ı timara gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki her biri kānûn üzre cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ’ir âlât-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâlleri ve kifâyet mikdârı zâd ü zevâdeleri bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ olup Nevrûz-ı mübârekde Boğaz-hisârları'nda hâzır u âmâde olasız ki donanma vardukda, girüp dahı emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cezâyir Beglerbegisi kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* vech gördüği üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınasın. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Sancağun sipâhîlerin geç getürmekden ve yâhûd yat ü yaraklarında ve levâzım u mühimmâtlarında kusûr u noksân üzre getüresin, aslâ özrün makbûl olmayup mu‘âkab olman mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup sen dahı kānûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince hâzır u müheyyâ olup ta‘yîn olınan zamânda emr olınan mahalde cümle sancağun askeri ile müretteb hâzır bulınasın. Bu hükm-i şerîfüm sana ne târîhde varup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

734/a-

Yazıldı.
Anadolı çavuşlarından Hızır Çavuş'a virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967
Bir sûreti dahı Karesi Begi Mehmed Beg'e sancağunun tezkiresüz timara mutasarrıf olan sipâhîleriyle.

735 *Aynı husus hakkında Ağrıboz Beyi Hasan Bey'e hüküm.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Ağriboz Begi Hasan Beg'e hüküm ki:

İşbu Nevrûz-ı mübârekde deryâya donanma-i hümâyûnum çıkmak emr olınup sen dahı sancağun askeri ile deryâ seferine emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ vü kat‘â te’hîr ü terâhî itmeyüp sancağuna müte‘allık olan alay-begi ve zu‘amâ ve erbâb-ı timara gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyüp kānûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince her birin cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ’ir âlât-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâlleri ve zâd ü zevâdeleri ve bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ idüp dahı emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Cezâyir Beglerbegisi kapudanum Piyale *dâme ikbâlühû* ne mahalde gemilere girmek ta‘yîn idüp i‘lâm iderse ta‘yîn olınan zamânda bî-kusûr sancağun askeriyle Nevrûz-ı mübârekde hâzır u âmâde olup donanma-i hümâyûnuma nâzır olasın. Vardukda ,girüp müşârün-ileyh vech ü münâsib gördüği üzre dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda bezl-i makdûr idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup sancağun askerin emrüm üzre müretteb emr olınan zamânda ta‘yîn olınan mahalde getürmekde dakΩka fevt itmeyesin. Geç gelmekden ve yâhûd asker gelüp mühimmât ü levâzımlarında ve yat ü yaraklarında kusûr u noksân olmadan ziyâde hazer idesin; sonra özrün makbûl olmayup mes’ûl ve mu‘âkab olmanı mukarrer bilüp ana göre basîret üzre olup ve bu hükm-i şerîfüm sana ne günde varup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

Bu dahı.
Bir sûreti Karlı-ili Begi Mahmûd Beg'e.

735/a-

Yazıldı.

735/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Delvine Begi Mehmed Beg'e yazılmışdur.

735/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Midillü Begi Mustafa Beg'e.

735/d-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti sene-i mezbûre Cemâziye'l-âhirinün yigirmi beşinci güni yazılmağla İnebahtı begine hüküm yazılmışdur. Gönderilmişdür.

[Yev]mü'l-hamîs fî 27 Rebî‘u'l-âhir sene 967 [26.01.1560]

736

Anadolu beylerbeyine: Sefer-i hümâyûn hakkında yapılacak hazırlıklara dair.

Yazıldı.
Defter ile hükmi Anadolı çavuşlarından Hızır Çavuş'a virildi.
Fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

İşbu Nevrûz-ı mübârekde deryâya donanma-i hümâyûnum çıkmak emr olınup vilâyet-i Anadolı'da vâkı‘ olan sancaklardan Koca-ili sancağı begi cümle sipâhîleri ile ve Karesi sancağınun dahı tezkiresüz timarı olan sipâhîleri ile ve sa’ir cümle Anadolı'da be-nevbet timara mutasarrıf olan sipâhîleri deryâ seferine emr idüp ve ne mikdâr be-nevbet sipâhî timarı var ise icmâlden sûreti ihrâc olınup sana gönderildi. Ol bâbda müşârün-ileyhimâ beglere dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, eger müşârün-ileyhimâ begleredür ve eger emr olınan be-nevbet timara mutasarrıf olan sipâhîlere gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki her biri kānûn üzre cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ’ir âlât-ı harb ü kıtâlleri ve zâd ü zevâdeleri ve bâkΩ sefer mühimmâtı ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ olup ihrac idüp dahı Nevrûz'da cümle Boğaz-hisârları'nda hâzır u âmâde olalar ki gemiler vardukda, aslâ bir ferde tevakkuf lâzım gelmelü olmaya. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup icmâl mûcebince be-nevbet timara mutasarrıf olanları emrüm üzre cümle ihrâc ü irsâl idüp ta‘yîn olınan zamânda emr olınan mahalde hâzır u müheyyâ itdüresin. Şöyle ki, geç ve yâhûd eksük gelüp ve yâhûd yat ü yaraklarında kusûr u noksân bulına, kimesnenün özri makbûl olmayup mu‘akab olmak mukarrerdür. Ve ta‘yîn olınan eger zikr olınan sancaklar sipâhî-leridür ve eger be-nevbet timarı olanlardur, ne mikdâr ise defter idüp defterin mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ve bu hükm-i şerîfüm sana ne günde varup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

[Yev]mü's-sebt fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967 [28.01.1560]

737 ***Şehzade Selim'in Hocası Atâullah Efendi'ye: Üç mülâzim gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hasan Çelebî ile Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Şehzâde Sultân Selîm hazretlerinün hâcesi Ata’ullâh Efendi'ye hüküm ki:

Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* mektûb gönderüp sâbıkā Nahcivân seferinden avdet olındukda teşrîfen iki mülâzımun alınup hâliyâ vâkı‘ olan seferde dahı bile olduğun ecilden girü ol bâbda istid‘â-yı inâyet eylemeğin ulemâ hakkında dâ’imâ kemâl-i merâhim-i husrevânem dâ‘imâ mebzûl ü masrûf olmağın, ol husûsda mezîd-i merhamet-i husrevânem zuhûra getürüp bu def‘a dahı üç nefer mülâzımun alınmak emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, talebenün zâten ve zamânen yanunda istihkākı zâhir olanlardan üç neferin ta‘yîn idüp irsâl idesin ki gelüp Südde-i sa‘âdet'ümde olan mülâzım defterine kayd olınalar.

738 ***Zaim Süleyman'a: Çarşamba kazasında softa ve levent taifesinden halka taaddi edenler hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasınına dair.***

Yazıldı.
Âdemi Husrev'e virildi.
Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 967

Za‘îm Süleymân'a hüküm ki:

Hâliyâ Çihârşenbih kādîsı mektûb gönderüp bundan akdem hükm-i şerîfüm mûcebince sûhte tâ’ifesinden ve sâir levendden yarağ u yasağla gezüp halka te‘addî iden kimesneleri ele getürüp haklarından gelesin diyü emrüm olmağın kazâ’-i mezbûre halkı bi-esrihim ihzâr olınup teftîş olındukda karye-i Belende'den Rûm Şâh ve Hızır Bâlî ve Oruç ve Zülfikār nâm kimesnelerden ba‘zı kimesneler müteşekkî olup ele gelmedüklerin i‘lâm eyleyüp ve sen dahı ele gelmeyen kimesnelerün buldurması ve kefîlleri lâzım olur kimesneleri dahı olmadığın bildürmişsin. İmdi, anun gibi ehl-i fesâd olanları Şer‘ u kānûn ile buldurması lâzım olanlara teklîf idüp buldurup dahı ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm emr-i sâbık üzre teftîş idüp Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp mahallinde yirine koyasın.

[Yev]mü'l-ahad fî selh-i Rebî‘u'l-âhir sene 967 [28.01.1560]

739 ***Edirne kadısına: Edirne Bostancıbaşısı Sinan'ın kızının kocasından ayrılması hakkında.***

Bostancı-başınun âdemi Hasan'a virildi.
Fî gurre-i Cemâziye'l-âhir sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Edirne Bostancı-başısı olan Sinân *dâme mecduhû* mektûb gönderüp kızını mahrûse-i mezbûrede yeni imâret kurbinde mütemekkin olan sipâhî oğlanlarum zümre-sinden olan Müstedâm nâm kimesneye virüp hüsn-i zindegânesi olmadığın arz idüp tefrîk olınmasın recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, bi'z-zât müşârün-ileyhün kızını mezbûrdan tefrîk eyleyüp ta‘allül ü inâd itdürmeyesin. Şöyle ki, ta‘allül ü nizâ‘ iderse yazup bildüresin ki hakkundan gelinüp sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

740 *Karasi beyine ve Balıkesir kadısına: Seyfi ve Sefer adlı kimselerin yol kesen eşkiyâ oldukları sâbit olursa siyaset edilmelerine dair.*

Yazıldı.

Karesi begine ve Balıkesrî kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem Seyfî b. Mûsâ ve Sefer b. Kara Pîrî nâm kimesneler Süleymân ve Hasan ve Ferhâd nâm kulları bağ belleriken dutup cebren alup giderken ba‘zı Müslimânlar yolına gelüp ellerinden alıkoyup te‘addî itdükleri sâbit olduğından gayrı mezkûrân Seyfî ve Sefer kuttâ‘-ı tarîk oldukları Şer‘ile sâbit olup ve Balıkesrî nâ’ibi imzâsiyle sûret-i sicil dahı olduğı arz olınmağın mezbûrlar küreğe konılmışdı. Hâliyâ mezkûrlar gayr-ı vâkı‘ arz olınmışdur diyü Südde-i sa‘âdet'üme âdemleri gelüp ahvâlleri görilmek emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, onat vechile teftîş ü tafahhus idüp göresin; arz olındığı gibi mezbûrlarun kuttâ‘-ı tarîk oldukları mukeddemâ Şer‘ile sabit ü zâhir olup müseccel midür? Şöyle ki Şer‘ile kuttâ‘-ı tarîk oldukları bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir olursa mahallinde siyâset eyleyesin ve emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresün. Şöyle ki, sâbit olmaya, ahvâllerin yazup bildüresin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa amel eyleyesin.

741 *Şehrizol ve Kerkük livalarının birleştirilerek Erbil Sancağı Beyi Bekir Bey'e tevcih olunduğuna dair hüküm.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Müjdesi hükmi.
Fî 2 Cemâziye'l-evvel sene 967

Erbil Sancağı Begi Bekir Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Şehrizol sancağı, fermân-ı hümâyûnum üzre tahrîr olınup defterleri Südde-i sa‘âdet'üme arz olınmışdur. Eyle olsa ol diyâr-ı celîlü'l-i‘tibâr dâ’imâ manzûr-ı dîde-i ferhunde-eserüm olup şenelüp ma‘mûr olması aksâ-yı merâmum olup ve senün dahı her vechile yararluğuna ve hüsn-i istikāmet ve küllî diyânetüne ve zabt u rabt-ı memleket ve refâhiyyet ü itmînân-ı ra‘iyyet bâbında mücidd ü sâ‘î olduğuna i‘timâd-ı hümâyûnum olup hak-kunda mezîd-i âtıfet-i husrevânem zuhûra getürüp işbu sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Rebî‘u'l-âhirinün yigirmi dokuzıncı güninden mutasarrıf olduğun hâslar bedelinden otuz bin akça terakkıyle Şehrizol sancağın livâ’-i Kerkük ile birikdürüp sana tefvîz eyleyüp Kerkük sancağı hâsları iki yüz elli bir bin dört yüz otuz yedi akça ve yüz yetmiş yedi bin altıyüz seksen beş akçalığı Şehrizol hâsları ve doksan iki bin akça yazar-ı nâhiye-i Şilven ve yüz kırk bir bin beş yüz üç akça yazar-ı Erbil'e tâbi‘ Ahşâfât ki cümle altı kerre yüz bin dahı altmış iki bin altı yüz yigirmi beş akçalık olur; kadîmî hâslarunla emr olınan otuz bin akça terakkΩye bedel ta‘yîn olınup (boşluk) [**buyurdum ki:**]

Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp sancağuna varup kemâl-i adâlet ve hüsn-i istikāmet ile hıfz [u] hırâset-i memleket ve zabt u rabt-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmînân-ı ra‘iyyet bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp ve vilâyet-i mezbûrenün ma‘mûr u âbâdân olması husûsında dahı re’y-i isâbet-karînün muktezâsınca sa‘y ü ikdâm ve cidd-i mâlâ-kelâm vücûda getürüp ve kılâ‘unun dahı meremmâtı lâzım olan yirleri Emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Bagdâd Beglerbegisi Ferhâd *dâme ikbâlûhû* ma‘rifeti ile görüp ta‘mîr idüp ve zahîrelerin dahı tedârük eyleyüp eger mevâcibleri ve eger zahîreleridür, kusûr u

noksân komayasın. Bu bâbda müşârün-ileyhe dahı emr-i hümâyûnum yazılup îsâli içün sana gönderilmişdür ve vilâyet-i mezbûrede olan begler dahı kemâ-kân her biri fermân-ı şerîfümle ve berât-ı hümâyûnumla mutasarrıf olduğı yirlerin ve ülkelerin girü tasarruf itmek emrüm olmışdur. Her biri ber-karar-ı sâbık girü yirlerine mutasarrıf olup vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyânumda bezl-i makdûr eyleyeler. İhmâli olanları arz eyleyesin. Anlar ile dahı hüsn-i ittihâd üzre olup bi'l-cümle vilâyet-i mezbûrenün şenelüp ma‘mûr olması bâbında her ne yüzden mümkin ise bezl-i makdûr eyleyüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin. Ve Şehrizol'a müte‘allık olan beglerden yarar olup sancağa istihkākı olanlar kimlerdür, her birinün ülke ve aşîretleri, yirleri sancağa mütehammil midür, mütehammil olan kangıdur, olmayan kangıdur? Yazup anları dahı arz idesin ve Şehrizol muhâfazasiyçün ta‘yîn olınan eger yeniçeridür, eger kul tâ’ifesidür aslâ ihmâl itmeyüp her biri meks ü me’vâ idinüp senünle anda sâkin olalar.

[Yev]mü'l-isneyn fî 2 Cemâziye'l-evvel sene 967 [30.01.1560]

742 *Bosna Beyi Malkoç Bey'e: Pencik mukâtaasıyla asker alınıp gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg ile Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 967

Bosna Begi Malkoç Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ ol cânibde vâkı‘ olan penç-yek mukāta‘asından hâsıl olan akçaya anda oğlan alınup gönderilmek emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ba‘de'l-yevm penç-yekden hâsıl olan akçayı emîn olan kıdvetü'l-emâcid Muzaffer *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle yarar oğlanlar alup gönderesin. Akça göndermeyesin. Şöyle ki, penç-yek akçası ile alınan oğlanlardan gayrı eyü oğlan dahı bulınur ise alınup ne mikdâr akça virilürse bildüresin.

743 *Bağdad ?eylerbeyi Ferhad Paşa'ya: Şehrizol sancağına Erbil Beyi Bekir'in tayin edildiğine ve oralardaki kalelerin muhafazası için kendisinin yanına gereken kul taifesinin ve yeniçerilerin gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Kulaksuz Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Bagdâd Beglerbegisi Ferhâd Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Şehrizol sancağı, Erbil Sancağı Begi Bekir *dâme ulüvvuhû*'ya tevcîh olınup livâ’-i mezkûrda vâkı‘ olan kılâ‘un eger neferleridür, eger mevâcibleridür ve sâ’ir zahîre ve meremmâta muhtâc olan yirleridür görilüp lâzım u mühimm olan husûsları tedârük olınup hîç bir husûsda kusûr u noksân olmayup ve ta’yîn olınan eger kul tâ’ifesidür, eger yeniçerilerdür, müşârün-ileyhün yanında hâzır olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup kadîmden vilâyet-i Şehrizol muhâfazasiyçün ta‘yîn olınan eger kul tâ’ifesidür ve eger yeniçeridür, her birine gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, dâ’imâ müşârün-ileyh yanında hıdmetlerinde dâ’im ü kā’im olup müşârün-ileyh vech gördüği üzre hıdmetde bulınalar ve vâkı‘ olan kılâ‘un dahı eger ta‘mîridür, eger zahîreleridür, her husûsı kādî ile tedârük idüp ve hisâr-erenlerinün dahı mevâciblerin dîger yirlerden saldurup müzâyaka çekdürmeyüp bi'l-cümle eger yât ü yaraklarında,

eger mevâciblerinde ve eger zahîrelerindedür, bir husûsda kusûr u noksânların kodurmayup cümlesin tedârük ü ihzâr itdüresin ki, vakt-i hâcetde bir mâddede kusûr olmaya ve Şehrizol muhâfazasiyçün ta‘yîn olınan kul tâ’ifesine ve yeniçeriler anda meks ü me’vâ idinüp dâ’imâ anda olmak gerekdür. Gâh gelüp gitmek câ’iz değildür. Emre mugāyir kimesneye iş itdürmeyesin.

744 *Galata kadısına: Yahudi, Frenk ve Nasârâ taifesinden olan esirlerin Ehl-i İslâm'a satılmasına ve azadlıların Müslümanlar tarafından istihdam edilmesine dair.*

Yazıldı.
Çavuş-başına virildi.
Fî 2 Camâziyelevvel sene 967

Galata kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i mezbûrede olan Yahûdî ve Nasârâ tâ’ifesinde olan esîrler teftîş olınup eger acûzedür, eger mu‘takdur ve eger esîrdür, bulınan yirlerden alınup esîr olanları ehl-i İslâma bey‘ itdürüp mu‘tak ve acûze olanlar dahı, ehl-i İslâmdan tâlib olanlara virilmesin ve min-ba‘d eger Yahûdî ve eger Nasârâdur, esîr alup istihdâm itmemelerin emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Hızır vardukda, bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânda olan eger Yahûdîdür, eger Nasârâdur ve Freng tâ’ifesidür, onat vechile teftîş idüp göresin; eger esîr, eger mu‘takdur, tefahhus eyleyüp çıkardup dahı emrüm üzre mu‘tak acûze olanları ehl-i İslâmdan tâlib olanlara istihdâm içün teslîm idüp ve esîr olanları dahı ehl-i İslâma bey‘ idüp akçasın sâhiblerine teslîm idüp gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki min-ba‘d eger Yahûdî'dür eger Nasârâdur, bir ferd eger mu‘tak eger esîrdür aslâ vü kat‘â alup istihdâm itmeyeler. Şöyle ki, ba‘de't-tenbîh birinde ya mu‘tak ve yâhûd esîr bulına, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup eşedd-i siyâset ile siyâset olınmasın mukarrer bilüp ana göre tenbîh ü te’kîd idesin ki, sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli olmaya ve sen dahı dâ’imâ mukayyed olup bu fermân-ı vâcibü'l-iz‘ânumun icrâsında dakΩka fevt itmeyesin. Sonra yoklanup görilse gerekdür, şöyle ki, emre mugāyîr birinde esîr veyâ mu‘tak bulına, özrün makbûl olmayup mes’ûl olup netîcesi sana â’id olmak mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olup ve bu hükm-i hümâyûnumun sûretin sicill-i mahfûza kayd idesin. Hâliyâ ve min-ba‘d bu emr-i celîlü'l-kadrüm ile amel olınup hilâfına cevâz gösterilmeye. Şöyle ki, ba‘zılara hüküm virilmiş ise her kimde hüküm var ise ellerinden alup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

745 *Erzurum beylerbeyine: Bundan böyle kimseye timar tevcih olunmamasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Erzurum Beglerbegisi İskend[er] *dâme ikbâlühû*'ya mufassal hükm-i şerîf gönderilüp yazılu yirden altı binden bir eksük ve feth olınan yirlerden on bine varınca kendü berâtunla timar vireyin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ ba‘zı kimesneler ol emr-i hümâyûnumun sûretin senden ihrâc idüp temessük idinüp ol hüküm mûcebince timar taleb itdükleri ecilden ol hükm-i şerîfüm

mukeddemâ ol vilâyet feth oldukda memleket maslahatı içün virilmişdi. Buyurdum [ki]:

Min-ba‘d ol hükm-i şerîfümün sûretin kimesneye virdürmeyüp ol emr mûcebince kimesneye timar tevcîh itmeyesin.

746 *Kudüs-i Şerif kadısına ve Mütevelli Turgud'a: Kudüs-i Şerif'de eski vakıf mütevellisi Bayram Çavuş tarafından bir müflise kiralanan hanın bedelinden kalan paranın kendisinden alınması hakkında.*

Yazıldı.
Kapucılar yazıcısına virildi.
Fî 5 Cemâziye'l-evvel sene 967

Kuds-i Şerîf kādîsına ve Kuds-i Şerîf Mütevellîsi Turgud'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp vakf-ı mezbûra sâbıkā mütevellî olan Bayrâm Çavuş Trablis'de vâkı‘ olan vakf hânları Ali nâm bir müflise kefîlsüz icâreye virüp hîn-i teftîşde müste’cir-i mezbûrın üzerinde iken beş yüz flori kesr zâhir olup ve alınacak nesnesi dahı olmayup mezkûr Bayrâm'dan tazmîn olınmasın bildürmişsin. İmdi, mütevellî, bir vakf hânı bir müflise icâreye virse te‘addîdür. Ol mütevellî Şer‘ile vakfa tazmîn ider diyü bu bâbda fetvâ-yı şerîf irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, ihzâr-ı husamâ kılup bir def‘a fasl olmış değil ise ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş idüp bu husûsda olan fetvâ-yı münîfe nazar idüp göresin; kazıyye arz olınduğı gibi ise ki bi-hasebi-ş Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir ola, vakfun hakkı Şer‘-i Şerîf ve fetvâ-yı münîf müsted‘âsınca sâbıkā mütevellî olan mezkûr Bayrâm Çavuş'dan ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyüp hükm idüp vakf içün bî-kusûr alıviresin.

747 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Müslümanların kurtarılması için gereken gemilerin süratle ikmal edilerek Basra'ya gönderilmesi hakında.*

Yazıldı.
Kulaksuz Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Lahsâ Beglerbegisi olan Mehmed, fermân-ı şerîfüm olmadın Bahreyn cezîresi'ne asker ile geçüp hâkimi olan Re’îs Murâd'un kal‘asın almak tedârükin idüp ol dahı küffâr-ı hâksâra haber idüp gelüp ehl-i İslâmun gemilerin alup anlar cezîrede kaldukları bundan akdem Südde-i sa‘âdet'üme arz olmış idi. Ol bâbda Basra beglerbegisine hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Hâliyâ müşârün-ileyhden mektûb gelüp ol cânibe müte‘allık olan ahvâli i‘lâm itmiş. Eyle olsa mu‘accelen ol cânibe irsâl içün gemiler yapdurılmak emr olınup ol bâbda Mâliyye tarfından sana mufassal hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Müşârün-ileyhden gelen mektûb dahı sana gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ahvâle vâkıf olup dahı emr olınan gemileri mu‘accelen itmâma irişdürüp göndermek bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ikdâm ve cây-ı ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup emr olınan husûslarun ber-vech-i isti‘câl irişmesi bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin ve Mısr hazînesinden emr üzre iki yüz bin altun alup yüz bini müşârün-ileyhe irsâl idesin ve gemilere üstad lâzım olursa Trablis'den ve Trabzon'dan tedârük itdüresin ve üstad tedârük idüp Antâliyye'ye göndermek içün Rodos begine dahı hüküm gönderilmişdür. Ol mahalle âdem gönderesin ki, geldükde alup gideler.

748 *Diyarıbekir beylerbeyine: Cemâsse Beyi Mülhem üzerine kaydolunan mîrî malının toplanması için Ebu Riş yanında olan aşiretin kendi yerlerine gelmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Selîm Beg'ün âdemi Ca‘fer'e virildi.
Fî 4 Cemâziye'l-evvel sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Cemâsse Begi Mülhem *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdet'üme gelüp Gorgora aşîreti kendüye tâbi‘ olup üzerlerine kayd olınan mâl-ı mîrî cem‘ olınmalu oldukda ba‘zı aşîret Ebû-Rîş[e] yanında olmağla anlardan hâsıl olan mâl kendüden taleb olınduğın bildürdi. **Buyurdum ki:**

Varıcak göresin; arz olındığı gibi ise aşîret-i mezbûreden Ebû-Rîş[e] yanında olanlara tehbîh ü te’kîd idesin ki gelüp aşîretleri yanında olup üzerlerine kayd olınan mâl-ı mîrîyi aşîretleri ile bile edâ eyleyeler. Ve Ebû-Rîşe yanında olanlardan mîrîye â’id olan mâl müşârün-ileyhden taleb olınmak câ’iz değildür. Anun yanında olanları mûmâ-ileyh Ebû-Rîşe'den taleb idesin. Ya edâ ide ve yâhûd anda olanları göndere.

749 *Haleb beylerbeyine: Cemâsse Beyi Mülhem'e bağlı Yahya taifesine Ebu Riş'in yardımıyla diğer cemaatler tarafından müdahale ve taaddi olunmamasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Cemâsse Begi Mülhem *dâme izzuhûya* müte‘allık olan Yahyâ (?) tâ’ifesine Bin Diya (?) cemâ‘ati Ebû-Rîş[e] mu‘âvenetiyle üzerlerine gelüp her yıl te‘addî itmekden hâlî olmaduğı istimâ‘ olındı. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda göresin; vâkı‘ ise zikr olınan tâ’ifeye ve Ebû-Rîş[e'y]e tenbîh eyleyesin ki min-ba‘d tâ’ife-i mezbûrenün üzerine gelmeyüp dahl ü te‘addî ve tecâvüz itmeyeler. Eslemeyüp girü dahl ü te‘addî itdenler kimler ise yazup arz eyleyesin ki haklarından geline.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 967 [31.01.1560]

750 *Ağrıboz Beyi Hasan Bey'e: Küffâra mahsul verdiği haber verilen kimseler hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Françe'ye virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Ağriboz Begi Hasan Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Ağriboz ve İstefe kādîlariyle Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp bundan

akdem deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmeye diyü hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Şimdiki hâlde Ağriboz mukābelesinde İstefe kazâsına küffâr-ı hâksârdan ba‘zı gemi gelüp İstefe müddi ile yigirmi müdden ziyâde tereke virildüği istimâ‘ olınup vukø‘ı ve adem-i vukø‘ı ma‘lûm olması mühimmâtdandur. Göresin diyü fermân olınmağın emr-i şerîf mûcebince Ağriboz ve İstefe kādîlariyle ve a‘yân-ı memleket ve bî-garaz Müslimânlar mahzarlarında nefs-i İstefe emîni Îsâ ve livâ’-i Ağriboz İskelesi emîni olan Ahmed ve Mehmed ve Ali ve Ramazân nâm kimesneler ihzâr olınup sü’âl olındukda, donanma-i hümâyûn seferde iken sene-i sitte ve sittîn [ve] tis‘a-mi‘e Zi'l-hicce'sinün evâ’ilinde küffâr-ı hâksârun bir barçasını ve üç pâre agribar yigirmi beş gün mikdârı deryâda yatup hufyeden İstefe ümenâsı tereke tahmîl idüp donanma-i hümâyûnun avdeti istimâ‘ olındukda firâr itdiler ve senün kethudân iskele yolların hıfz iderken gice ile tereke yüklü on dört aded merkeb ve iki nefer Arnavud-oğlanı dutup mezbûrlar getürdilüp sü’âl olındukda, "Ramazân Emîn'ündür" diyü cevâb virüp girift eyleyen hisâr-erenlerinden sü‘âl olındukda: *"Biz bunları küffâr-ı hâksâr gemileri yatduğı iskele başında nısfü'l-leylde sandala tereke koyarken dutup kimündür didüğimüzde, Ramazân Emîn'ündür diyü cevâb virdüklerinde, sonra Ramazân Emîn'den sü‘âl olındukda benüm haberüm yokdur, kendüleri halâs itmek içün bana iftirâ iderler"* diyü cevâb virdüğin arz eylemişsin. İmdi, bu husûsın zuhûra gelmesi mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan oğlanları ve mezkûr Ramazân'ı dahı ele getürüp dahı tamâm dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus eyleyüp anun gibi tereke mezkûr Ramazân'un idüği zâhir olur ise anı da habs idüp arz eyleyesin ve mezkûr oğlanları dahı yirlü yirinde göresin; kendüler kadîmden zirâ‘at ü hırâset ider kimesneler midür, yohsa tereke-i mezkûr Ramazân'un mıdur? Ve bi'l-cümle himâyet itmeyüp her kim itmiş ise zuhûra getürüp arz idesin.

751 *Rodos sancağı beyine: Birecik'de yapılacak gemiler için gerekli işçi ve levazımın Antalya İskelesi'ne gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Süleymân'a virildi.
Fî 5 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Rodos sancağı begine hüküm ki:

Hâliyâ Birecik'de gemiler yapılmak fermân olınup Rodos'dan ve İstanköy'den kırk-elli nefer üstâd ve kalafatcı ve elli kantâr mikdârı zift tedârük olınup Antâkıyye'ye[xxix] irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te’hîr itmeyüp ale't-ta‘cîl zikr olınan gemiler içün Rodos'dan ve İstan-köy'den kırk-elli nefer mikdârı yarar eger üstâd gemici ve kalafatcılardur ve elli nefer[xxx] mikdârı zift tedârük idüp bir kalita ile yarar âdemünle mu‘accelen Antâliyye iskelesi'ne gönderesin ki varup anda vezîrüm Mehmed Paşa *dâmet me‘âlîhi*'nün âdemine teslîm eyleye. Bu husûs ehemm-i mühimmâtdandur, onat vechile mukayyed olup zikr olınan üstâdları ve zifti ale't-ta‘cîl tedârük idüp göndermek ardınca olasın ki maslahat avk olmak lâzım olmaya. Ol bâbda müşârün-ileyhe dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür ki Antâliyye'ye âdem göndere ki alup mahall-i me’mûra ileteler ve bu hükm-i şerîfüm ne gün varup, ne vechile tedârük idüp, ne zamânda gönderdüğün yazup bildüresin.

752 Cezayir beylerbeyine: *Derya muhafazasında bulunan iki kadırganın Dersaadet'e gelmesi hakkında*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 967

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:

Mukaddemâ donanma-i hümâyûnumla mahmiyye-i İstanbul'a avdet itdüğünde deryâ muhâfazasına ta‘yîn itdüğün iki pâre kadırgalarun içerüye gelmesinin mevsimidür diyü Südde-i sa‘âdet'ümde olan âdemün i‘lâm itdüği ecilden **buyurdum ki:**

Arz olındugı üzre muhâfazaya ta‘yîn itdüğün iki pâre kadırgalarun içerüye gelmesinün mevsimi ve zamânı ise haber gönderüp getürdesin ki gelüp girü sefer mühimmâtları görile.

753 *Bosna Beyi Malkoç Bey'e: Bosna'da Goriçe Kalesi'ni tamir etmek üzere toplanan küffâr beylerine karşı daima müteyakkızâne bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg ile Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 967

Bosna Begi Malkoç Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp livâ'-i Bosna serhaddinde Novi ve Kostaniçe nâm kal‘alar karşusında küffâr-ı hâksâr kılâ‘ından Goriçe nâm harâb kal‘ayı ta‘mîr iderüz diyü küffâr-ı hâksârun boy-beglerinden Celeb Yanoş (?) ve Solonoski ve dahı birkaç begler cem‘iyyet idüp üç binden ziyâde atlu ve yaya kâfir cem‘ olup Memâlik-i mahrûse'ye zarar irgürmekden ziyâde ihtiyât olınup Novi ve Kostaniçe agalarına ve neferlerine tenbîh ü te’kîd olınup gaflet üzre olmayup muhafâza-i memleket içün cem‘ olup tamâm basîret üzre olasın diyü tenbîh itdüğün ve Budun beglerbegisi sana mektûb ve haber gönderüp cem‘iyyet itmeyesin diyü tenbîh itdüğin arz eylemişsin. İmdi, bundan akdem sana bir-iki def‘a hükm-i şerîfüm gönderilüp mâdâmki anlardan Memâlik-i mahrûse ve re‘âyâya zarar u gezend irişmeye, kendü hâllerinde olalar. Berü cânibden dahı anlarun vilâyet ve re‘âyâlarına dahl itdürmeyesin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Şöyle ki, anlar arz itdüğün üzre bu makøle ahde mugāyir cem‘iyyet ve hareket üzre olalar, sen dahı gaflet üzre olmak câ’iz değildür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm basîret üzre olup mâdâmki anlar cem‘iyyet üzre olalar, sen dahı cem‘iyyetün dağıtmayup a‘dânun ahvâl ü etvârın tecessüs ü tetebbu‘ idüp fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne idüğin tamâm ma‘lûm idinüp dahı şöyle ki, Memâlik-i mahrûse'mden bir cânibe kasd-ı gezend ideler, her ne tarîkla olursa sa‘y ü ikdâm eyleyüp mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ idüp a‘dâdan memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin. Pojega ve sâ’ir serhad begleri kullaruma dahı tenbîh idesin ki, her biri hâzır ve senün cânibüne nâzır olalar. Şöyle ki lâzım gelüp anlar kendü hâllerinde olmayup Memâlik-i mahrûse'ye ta‘arruz iderler ise gereği gibi sana mu‘âvenet ideler. Ammâ bu bahâne ile mâdâmki anlardan ahde mugāyir vaz‘ sâdır olmaya, berü cânibden ihtilâle bâ‘is olur vaz‘ sudûrından hazer idesin ve muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü's-sebt fî 5 Cemâziye'l-evvel sene 967 [02.02.1560]

754 ***Diyarıbekir beylerbeyine: Sancak beylerinden berat resimlerini vermeyenlerden resimlerinin alınıp gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 7 Cemâziye'l-evvel sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Beglerbegiliğüne müte‘allık olan sancak-beglerinden resm-i berâtların virmeyen begler bundan akdem defter olınup defter mûcebince alınup gönderilmek emr olınup ol bâbda hükm-i şerîf dahı gönderilmiş idi. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup emr-i sâbıkum mûcebince ve mukaddemâ gönderilen defter muktezâsınca her kimün üzerinde ne mikdâr resm-i berât var ise taleb idüp dahı bî-kusûr tahsîl eyleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. İhmâl itmeyüp emr-i şerîfümün icrâsında dakΩka fevt itmeyesin. Ve Van beglerbegisine mühürlü kîse ile hükm-i şerîfüm gönderilmişdür, ulaşdurasın.

754/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Mezbûr ile Diyârbekr beglerbegisine irsâl içün gönderildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].
Bir sûreti Van beglerbegisine.

755 ***Eski Cami ve Üç Şerefeli Cami mütevellisi Hayreddin aleyhinde arzuhal verenin ele geçirilip bildirilmesi hakkında Edirne kadısına hüküm.***

Yazıldı.
Mezbûr Hayreddîn'e virildi.
Fî selh-i Cemâziye'l-evvel sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede vâkı‘ olan Üç-ŞerefelüCami‘ ve Eski-Cami‘ mütevellîsi olup azl olınan Hayreddîn içün Südde-i sa‘âdet'üme sunılan ruk‘ada mastûr olan kazâyânun dikkat ü ihtimâm ile teftîş olınup her kazıyyenün cevâbı ne vechile oldı ise yazup Bâb-ı sa‘âdet-me’âbuma bildürmişsin; ma‘lûm oldı. İmdi, mezkûr hakkında ruk‘a sunan ele gelmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Mezkûrdan ve gayrıdan tefahhus eyleyüp zikr olınan ruk‘aları her kim sunmış ise ki ma‘lûmun ola, görüp arz idesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 7 Cemâziye'l-evvel sene 967 [04.02.1560]

756 ***Haleb beylerbeyine: İhya etmek şartıyla Balis harabelerinden tımar alanlardan mazûl olanlara başka yerden tımar verilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 21 Cemâziye'l-evvel sene 967

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Balis harâbelerinden ihyâ vü âbâdan eylemek üzre hâricden ba‘zı kimesnelere timar virilmek emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüme muhâlif Balis harâbesinden timar alup ma‘zûl olanlara âhar yirde timar virilür imiş. Balis harâbesinden timar virilenlere âhar

yirde timar virilmeğe emrüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, min-ba‘d emr-i şerîfüme mugāyir Balis harâbesinden şart-ı mezbûr üzre timar tevcîh olınup ma‘zûl olanlara âhar yirden timar tevcîh olınmayup girü Balis harâbesinden tevcîh idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 967 [06.02.1560]

757 ***Sultan Hüseyin Bey'e: Lacan sancağı Beyi Yusuf'u katledenlerin Kabur Beyi Ebu Said'den istenilip haklarında şeriate göre muamele ifası hakkında.***

Yazıldı.
Yûsuf Begün kethudâsına virildi.
Fî 12 Cemâziye'l-evvel sene 967

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Hakkâri Begi Zeynel *dâme izzuhû* mektûb gönderüp mukaddemâ Lacan sancağı sadaka olınup katl olınan Yûsuf Beg'ün kātilleri ve aşîret agaları olan Şirvin ve Alâ’eddîn ve Şâh Mansûr ve Murâd ve Pîr Gāyib ve Banbur (?) nâm kimesneler mezkûr Yûsuf Beg livâ’-i mezbûra vardukda, sancağa komayup katl idüp mâl ü hazînesin yağmâ itdükleri husûsın ve Meşk-âbâd nâhiyesinde Pîr Gāyib nâm kimesnenün evin basup mâl ü menâlin yağmâ itdüklerin Kabur Begi Ebû-Sa‘îd âdemi ve Kethudâsı Haydar arz-ı hâl ile bildürmeğin Şer‘ile teftîş olınup mahall-i hâdisenün üzerine varılup bir ferd zuhûra gelmeyüp dağlara kaçdukların ve Sa‘îd Beg'ün da‘vâsı kizb idüğin arz eylemiş. İmdi, Bû-Sa‘îd senün kefâletün ile ıtlâk olınmışdur. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp mezkûr Bû-Sa‘îd'den Yûsuf Beg'i katl itdi didükleri kimesneleri taleb idüp getürdüp ve kendü cânibinden dahı vekîl-i Şer‘î nasb idüp dahı ol kātilleri ve vekîlin, müşârün-ileyh Zeynel *dâme izzuhû*'ya yarar âdemler ile gönderesin ki, emr-i sâbık üzre Şer‘ile hakk üzre teftîş eyleyüp hak müstahıkkına vâsıl ola. Huzûr-ı mezbûr mahall-i ikdâmdur, ta‘allül ü inâd itdürmeyüp bu bâbda huzûrı lâzım olup taleb olınan âdemlerin ve kendünün vekîlin te’hîr itdürmeyüp getürdüp gönderesin.

758 ***Bu hususa dair Sultan Hüseyin Bey'e yazılan hükümden bahisle Hakkâri Beyi Zeynel Bey'e hüküm.***

Yazıldı.
Bu dahı

Hakkâri Begi Zeynel Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr üzre katl olınan Yûsuf Beg ile Bû-Sa‘îd Beg'ün husûsın görmek istedüğünde kātiller gayb idüp itâ‘at itmedüklerin bildürmişsin. İmdi, bu bâbda Sultân Hüseyin Beg *dâme ulüvvuhû*'ya hükm-i şerîfüm gönderilüp aslâ ta‘allül itdürmeyüp ol kātilleri Bû Sa‘îd'den taleb idüp getürdüp ve kendünün dahı vekîlin nasb itdürüp ol taleb olınan kimesneler ile vekîlin sana göndermek emr olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârün-ileyhün kātillerini ve mûmâ-ileyhün vekîlin sana gönderdükde bu bâbda sana gönderilen emr-i sâbık üzre bu husûsı hakk üzre Şer‘ile görüp sâbit olan eger kaanıdur, eger sâ’ir husûslarıdur, Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

759 ***Amasya beyine ve kadısına: Teftiş olunduktan sonra hapsedilen Turhal dizdarının İstanbul'a gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Sinân Beg âdemi Ferhâd'a virildi.
Fî 14 Cemâziye'l-evvel sene 967

Amâsiyye begine ve kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp emr-i şerîf üzre Turhal Dizdârı olan Mehmed teftîş olınup kazâyâ defterin gönderüp kendü habs olındığın bildürmişsin. Mezkûrun kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrı muhkem kayd ü bend idüp hisâr kethudâsı ve sâ'ir kifâyet mikdârı hisâr-eri ve sen dahı kethudân bile koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve gönderdüğin kimesnelere gereği gibi tenbîh ü te'kîd idesin ki menâzil ü merâhilde onat vechile hıfz idüp gaybet itdürmekden ziyâde hazer ideler. Sonra özrleri makbûl olmayup ana olacak anlara olmak mukarrerdür.

760 *Midilli beyine: Şehzade Selim'in haslarından olan Midilli adasını iltizam eden ve halka zulmeden Recep ile arkadaşlarının küreğe koşulması hakkında.*

Yazıldı.
Midillü hisâr-erenlerinden Bölük-başı Mustafa'ya virilidi.
Fî 14 Cemâziye'l-evvel sene 967

Midillü begine hüküm ki:

Sen ve Midillü kādîsı mektûb ve defter gönderüp bundan akdem Midillü adası halkı Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunup ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* hâslarından olan adayı iltizâm iden Receb nâm kimesne Mavrancalı Memi ve Dîvâne Hüseyin nâm kimesneleri yanına alup anlara her husûsda tâbi‘ olup niçe zulm ü hayf iderler diyü şekvâ itdüklerinde sunılan arz-ı hâlde mukayyed olan vâkı‘ midür, görüp arz idesin diyü emr-i şerîfüm irsâl olınmışdı. Hâliyâ ol emr mûcebince teftîş olınup ba‘zı zulümleri Şer‘ile sâbit ü zâhir olup ve ba‘zı Şer‘ile sâbit olmayup, a‘yân-ı vilâyetden sü'âl olındukda bî-garaz Müslimânlardan Alay-begi Hüseyin ve Hacı Mehmed Aga ve Çeri-başı Mehmed ve Hasan Aga ve Bâlî Kethudâ ve Dervîş Kethudâ ve Osmân Oda-başı ve Hacı Nebî ve sâ'ir Müslimânlar mezkûr Memi ve Dîvâne Hüseyin ehl-i fesâd ve gammâzlardur ve zâlimlerdur. Adada olan re‘âyânun niçesi mezkûrlar şerrinden terk-i diyâr itdiler; harâc-güzâr ve ispençe alıncak kimesneler kalmadı didüklerin defter idüp arz itmişsin. İmdi, mezkûrlar küreğe konılmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Mezkûrları küreğe koşup istihdâm eyleyesin ve küreğe koşduğun yazup bildüresin.

761 *Aydın ve Saruhan sancakları beylerine: Derya muhafazasında olan Mehmed Bey'e istediği zaman kale erlerinden kürekçi verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Beg'ün âdemi Arslan'a virildi.
Fî 12 Cemâziye'l-evvel sene 967

Aydın ve Saruhan sancakları beglerine hüküm ki:

Deryâ muhâfazasında olan kıdvetü'l-emâcid Mehmed *zîde kadruhû* mektûb gönderüp emr-i şerîf mûcebince deryâ yüzin hıfz u hırâset idüp ele giren firkate re'îslerinün ve yararlarınun haklarından gelüp kürekcisi müsâ‘ade itmedüğin bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, sancağınuzda vâkı‘ olan kılâ‘un nefere müzâyakası olmayan kılâ‘dan müşârün-ileyh âdem taleb itdükde kifâyet mikdârı hisâr-eri viresin. Ammâ kal‘aya lâzım olmayan

neferden virüp kal‘ayı hâlî komakdan ziyâde hazer idesin.

762 *Haleb beylerbeyine: Mankosa Kethudâsı Sinan'ın kethudâlıktan ve kadı tercümanı Hasan'ın da tercümanlık hizmetinden çıkarılmaları hakkında.*

Yazıldı.
Beglerbeginün kethudâsına virildi.
Fî 10 Cemâziye'l-evvel sene 967

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i mezbûrede Mankosa (?) Kethudâsı olan Sinân, za‘îm olup kethudâlıkdan ref‘ olınup ve bi'l-fi‘l kādî tercemânı olan Hasan dahı tercemânlıkdan ref‘ olınmaların emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrı kethudâlıkdan ve mezbûr Hasan'ı tercemânlıkdan ref‘ idüp min-ba‘d mezkûra kethudâlık ve mezbûra tercemânlık itdürmeyesin. Şöyle ki, ba‘de'l-yevm fermân-ı şerîfüme mugāyir mezkûr Sinân kethudâlık ve mezbûr Hasan tercemânlık umûrına karışduğı istimâ‘ olına, netîcesi sana â’id olur, ana göre mukayyed olasın.

[Yev]mü'l-Cum‘a fî 13 Cemâziye'l-evvel sene 967 [10.02.1560]

763 *Erzurum beylerbeyine: Gelen elçiyi teenni ile; Ardahan Beyi Sinan Bey'i ise acele olarak göndermesi hakkında.*

Yazıldı.
Gelen âdemi Mahmûd'a virildi.
Fî 13 Cemâziye'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana bir-iki def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp anun gibi yukaru cânibden ilçi gelürse mukaddemâ Ardahan Begi Sinân *dâme izzuhû*'ya gönderüp ba‘dehû yarar âdemler koşup ilçiyi dahı âheste âheste gönderesin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre geldüklerinde müşârün-ileyh Sinân'ı mu‘accelen mukaddem gönderüp anda gelen ilçiyi dahı emrüm üzre âdem koşup irsâl idesin ve gönderdüğün kimesnelere tenbîh ü te’kîd idesin ki eyyâm-ı şitâdur, acele ile yürimeyüp menâzîl ü merâhilde te’ennî üzre geleler ve ne mikdâr âdemi var ise isimleri ve resimleri ile defter idüp bildüresin.

764 *Mehmed Paşa'ya: Basra için Birecik suyunda yapılmakta olan gemilerin gideceği yolların durumunun bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Mehmed Paşa âdemi Ahmed'e virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Basra mühimmâtı içün Birecik suyı'nda gemiler yapdurmak içün sana hükm-i şerîfüm irsâl olınmışdı. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Göresin, zikr olınan gemiler Birecik suyı'ndan Basra cânibine irsâl olınduğı takdîrce yollarda muhâtaralı yirler var mıdur, yohsa âsân vechile varmak mümkin midür, nicedür? Ehl-i vukøfdan istifsâr idüp tamâm ma‘lûm idinüp vukø‘ı üzre yazup arz eyleyesin. Yohsa Ulyan-oğlı vilâyetine uğrar mı, nicedür? Mufassal bildüresin. Bu husûsı mu‘accelen bildüresin ki anun gibi asîr ise harc za’îd olmaya.

765 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Rumeli askerleri için Mısır, Haleb ve Diyarbekir hazinelerinden para gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bu dahı.

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp Rûm-ili askeri içün Mısr hazînesinden yüz bin altun alup gönderesin, irişmez ise Haleb hazînesinden gönderesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Mısr hazînesi eğlenmek ihtimâli olursa Âmid hazînesinden virilmek evlâ diyü i‘lâm olınmağın, Rûm-ili askerine bi-tarîkı'l karz yüz bin altun virilmek içün Âmid beglerbegisine ve defterdârına hükm-i şerîf yazılup müşârün-ileyh ile sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi hükm-i şerîfüm varınca Mısr hazînesi gelüp irişmeyüp ve Haleb hazînesinden dahı gönderilmemişse müşârün-ileyhimâya yazılan hükmi ulaşdurup dahı Âmid hazînesinden yüz bin altun alup gönderesin.

766 *Diyarbekir beylerbeyine ve mal defterdarına: Rumeli askerleri için Âmid hazinesinden borç olarak Rumeli Beylerbeyisi Mustafa Paşa'ya para gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Bu dahı.

Diyârbekr beglerbegisine ve mâl defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Rûm-ili askerine bi-tarîkı'l-karz Âmid hazînesinden yüz bin altun virilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te’hîr eylemeyüp emrüm üzre Âmid hazinesinden Rûm-ili askeri içün yüz bin altunı ihrâc idüp mu‘accelen emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Rûm-ili Beglerbegisi Mustafa Paşa *dâmet me‘alîhi*'[ye] ulaşdurup temessük alasın.

767 *Kırşehir Beyi Memiş Bey'e: Budaközü kazasında taaddide bulunan iki şakînin yakalanması hakkında.*

Yazıldı.
Çerkes Beg kethudâsına virildi.
Fî 16 Cemâziye'l-evvel sene 967
Kādî-asker Efendi arz idüp buyurılmışdur.

Kırşehri Begi Memiş Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Hâkî ve Söhrâb nâm kimesneler Budak-özi kazâsında yigirmi-otuz atlu ile gezüp

re‘âyâya te‘addî itdükleri i‘lâm olınmağın ele getürilmelerin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrları her ne tarîk ile olursa ele getürüp habs idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

768 *Anabolu kadısına: İstanbul'a zahire getirecek Mustafa oğlu Mehmed Reis'e müdahale ettirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.

Anabolı kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda Mustafa-oğlı Mehmed nâm re’îs, gemisiyle mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün Anabolı müstahfızlarından Hamza-oğlı Mehmed ve Ali Mora nâm kimesne ile irsâl olınan iki-yüz müd buğdayı mahrûse-i İstanbul'da olan Unkapanı'na getürüp teslîm itdüklerine mahmiyye-i mezbûre muhtesibi ellerine temessük virüp hükm-i şerîfüm taleb itdüklerin arz itmeğin, mezbûrlar teslîm itdükleri buğday içün hilâf-ı Şer‘ kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin.

769 *Erzurum beylerbeyine: Evvelki emir mucebince cenk için hazır bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hurrem'e virildi.
Fî 19 Cemâziye'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp beglerbegiliğüne müte‘allık olan ümerâ kullaruma ve sâ’ir askere gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki her birisin yat ü yarakları ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ olalar diyü emrüm olmış idi. İmdi, ol fermân-ı hümâyûnum kemâ-kân mukârrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tekrâr her birine yarar âdemler ve mektûb gönderüp onat vechile tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki her biri sancağı askeri ile ve âlât-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâlleri ile bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u âmâde olup tekrâr fermân-ı şerîfümün vürûdına nâzır olalar ki andan sonra sana ne gün çıkup ve ne mahalle teveccüh eylemek emrüm olup hükm-i şerîfüm gönderilürise bir ân ve bir sa‘ât te’hîr ü terâhî itmeyüp cümlesi emr olınan zamânda çıkup mahall-i me’mûra senünle varup vech gördüğün üzre fermân-ı hümâyûnum muktezâsınca hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınalar. Bu husûsı sâ’irlere kıyâs itmeyüp bir vechile tenbîhü te’kîd eyleyesin ki sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli olmaya. Şöyle ki, her biri emrüm üzre hâzır olmayalar, sonra bir ferdün özri makbûl olmayup mu‘âkab olmaları mukarrerdür, ana göre her biri dakΩka fevt itmeyüp bâsîret üzre olalar. Ve kemâl-i merâhim-i husrevânemden sana bir kabza kılıç ve hila‘-ı fâhireden hil‘at-i hümâyûnum inâyet olınup müşârün-ileyh ile i[r]sâl olınmışdur. Alup kabz idüp hil‘at-i hümâyûnumı giyüp zât-ı Devlet-i ebed-peyvendüme müteferri‘ olan cumhûr-ı umûrda mücidd ü merdâne olup şöyle ki, hıdmet vâkı‘ olup atebe-i ulyâma arz olınmaya, mahal fevt lmak lâzım gele, cümle begler kullarum ile yek-dîl olup mahall iktizâ itdüğine göre vech ü münâsib gördüğün üzre hıdmetde bulınup gaflet ile bir va‘z sudûrından hazer idesin.

Bir sûreti Rûm beglerbegisine.

769/a-

Yazıldı.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 3 Cemâziye'l-âhir sene 967

769/b-

Yazıldı.

Mehmed Paşa âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Haleb beglerbegisine.

769/c-

Yazıldı.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.
Fî 3 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Dulkādirlü beglerbegisine.

769/d-

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Şâm beglerbegisine.

769/e-

Çâşnigîrlerden Piyâle'ye virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-âhir sene 967
Hil‘at ve kılıc.
Bir sûreti Bagdâd beglerbegisine.

769/f-

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 5 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Karaman beglerbegisine.

769/g-

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Cemâziye'l-evvel sene 967
Bir sûreti Anadolı beglerbegisine.

769/h -

Yazıldı.
Çâşnigîrlerden Sarı Sinân'a virildi.
Kılıç ve hil‘at virilmişdür.
Fî 15 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Van beglerbegisine.

769/i -

Yazıldı.
Bu dahı.
Kezâlik hil‘at ve kılıc.
Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine.

770 *Sultan Hüseyin Bey'e: Aynı suretle cenge hazır bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Bu hüküm yazılup nişânlanup pâye-i serîr-i a‘lâya gönderilüp eyüdür, sâ’ir beglere dahı böyle yazılsun diyü hatt-ı şerîf vârid olmağın hatt-ı şerîf mûcebince yazılmışdur ve hatt-ı şerîf Paşa hazretlerindedür.
Yenişehirlü Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 15 Cemâziye'l-evvel
Hil‘at ve kılıç.

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Diyârbekr beglerbegisine hükm-i hümâyûnum gönderilüp beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler kullarum ve sâ’ir asâkir-i zafer-me’âsirüm ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ olup tekrâr fermân-ı şerîfümün vürûdına nâzır olup ne mahalde çıkup ve kangı cânibe teveccüh itmek emrüm olursa bilâ-tevakkuf ta‘yîn olınan zamânda çıkup mahall-i me’mûra varmak emrüm olmışdur. Eyle olsa sen dahı sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a‘vâmdan Âstâne-i sa‘âdet-âşiyân'uma sadâkat ü ihlâs ile dâ’imâ hıdmet idegelmiş yarar kulumsun.
Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı tamâm mukayyed olup eyâletüne müte‘allık olan aşîret agaları ve aşîretün ve sâ’ir nökerlerün ile müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ile hâzır u müheyyâ olup fermân-ı şerîfümün sudûrına mütevakkıf olasın. Sonra her ne mahalle varmak ve ne zamânda çıkmak emrüm olursa bilâ-tevakkuf müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla vâfir ü müstevfâ asker ile çıkup mahall-i me’mûra mülâkΩ olup kadîmden idegeldüğün üzre devlet-i

hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr ve sa‘y-i meşkûr zuhûra getüresin. Bu husûsı sâ’irlere kıyâs itmeyüp kuvveti bâzûya getürüp eger aşîretün askeridür, eger agalarıdur ve eger nökerleründür, hâzır u âmâde eylemen bâbında cidd ü ikdâm ve sa‘y-i mâ lâ-kelâm eyleyüp dakΩka fevt eylemeyesin ve senün hakkunda dâ’imâ avâtıf-ı aliyye-i husrevânem masrûf olmağın hâliyâ dahı kemâl-i merâhim-i Şehen-şâhânemden sana bir kabza kılıç ve hil‘at-i fâhireden bir hil‘at-i hümâyûnum irsâl olındı. Alup kabz eyleyüp ve hil‘at-i hümâyûnumı giyüp devâm-ı devletüm içün du‘âya iştigāl gösterüp devlet-i ebed-peyvendüme müteferri‘ olan husûslarda envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle vücûda getüresin. Şöyle ki, hıdmet Bagdâd cânibine düşerse tevakkuf itmeyüp ol canibe irişesin ve kangı cânibe ibtidâ hıdmet düşer ise ol cânibe hâzır olasın.

770/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Hil‘at [ve] kılıç virildi.
Bir sûreti Haydar Beg'e.

770/b-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Kılıç ve hil‘at.
Bir sûreti Harran Hâkimi Sultân Ahmed Beg'e.

770/c-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Hil‘at ve kılıç.
Bir sûreti Palu Hâkimi Cemşîd Beg'e.

770/d-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Kılıç ve hil‘at.
Bir sûreti Hakkâri Begi Zeynel Beg'e.

770/e[xxxi]**-**

Yazıldı.
Bir sûreti Şirvi [Begi] Abdâl'a.

770/f-

Yazıldı.
Hasan Çelebî ile Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 967
Bir sûreti Bahâ’eddîn Beg'e.

770/g-

Yazıldı.
Yenişehirli Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at [ve] kılıç virildi.
Bir sûreti Heytûm ? (هيثوم) Begi Hân Abdâl Beg'e.

770/h-

Bu dahı.
Hemân (?) hil‘at.
Bir sûreti Sultân Hüseyin Beg-oğlı Kubâd'a.

770/i-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at ve kılıç.
Bir sûreti Mahmûd b. Hasan Beg'e.

770/j-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at ve kılıç.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti Eğin Hâkimi Kāsım Beg'e.

770/k-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at ve kılıç.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Zeynel Beg-oğlı Alpak Begi Zâhid Beg'e.

770/l-

Amâsiyye kādîsına kādî-asker tarafından yazılan hüküm Mustafa Çavuş'a virildi.

770/m-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at ve kılıç.
Bu dahı.
Bir sûreti Bekir Beg'e.

771 *Keysan Sancağı Beyi Hasan Bey'e: Aynı vechile cenk için hazır bulunmaları hakkında .*

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.

Kisan (Keysan) Sancağı Begi Hasan Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Van Beglerbegisi Kubâd *dâme ikbâlühû*'ya hükm-i hümâyûnum gönderilüp beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler kullarum ve sâ’ir asâkir-i zafer-me’âsirüm ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u müheyya olup tekrâr fermân-ı şerîfümün vürûdına nâzır olup ne mahalde çıkup ve ne cânibe teveccüh olınmak emrüm olursa bilâ-tevakkuf ta‘yîn olınan zamânda çıkup mahall-i me’mûra varmak emrüm olmışdur. Eyle olsa **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bu bâbda mukayyed olup sancağuna müte‘allık olan aşîret agaları ve aşîretün ve sâ’ir nökerlerün ile müretteb ü mükemmel âlat-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ile hâzır u müheyyâ olup fermân-ı şerîfümün sudûrına mütevakkıf olasın. Sonra ne mahalle varmak ve ne zamânda çıkmak emrüm olursa bilâ-tevakkuf müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla vâfir ü müstevfâ asker ile çıkup mahall-i me’mûra mülâkΩ olup dahı devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda bezl-i makdûr ve sa‘y-i meşkûr zuhûra getüresin. Bu husûsı sâ’ir zamâna kıyâs itmeyüp kuvveti bâzûya getürüp eger aşîretün askeridür ve eger agalarıdur ve sâ’ir nökerleründür, hâzır u âmâde eylemen bâbında cidd ü ikdâm ve sa‘y-i mâ lâ-kelâm idüp dakΩka fevt eylemeyesin. Ve kemâl-i avâtıf-ı husrevânemden sana hil‘at-i hümâyûnum gönderilmişdür. Giyüp devâm-ı devletüm du‘âsına iştigāl gösterüp dahı devlet-i ebed-peyvendüme müteferri‘ olan mesâlih-i mühimmâtda bezl-i makdûr eyleyüp mesa‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

771/a-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Şirvi Begi Abdâl Beg'e.

771/b-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Müks Begi Mîr Ahmed Beg'e.

771/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Mustafa Çavuş'a.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Müks Begi karındaşı Mîr Hasan'a.

771/d-

Yazıldı.
Yenişehirlü Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Lahcan Begi Bû-Sa‘îd Beg'e.

771/e-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Şeref Beg-oğlı'na.

771/f-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Gāzî Kıran-oğlı ,'e.

771/g-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Agakis Begi Mehmed Beg'e.

771/h-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Kutur Begi Dembele Mansûr Beg'e.

771/i-

Yazıldı.
Yenişehirlü Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Davşeni Begi Zeynel Beg'e.

771/j-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Van.
Bir sûreti Bârgîrî Begi Saruhan Beg'e.

771/k-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti Körkik Begi Mîr İbrâhîm-oğlı Ahmed'e.

771/m-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti Harprut Begi Timurtaş'a.

771/n-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi
Hil‘at.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti Atak Begi Yûsuf Beg'e.

771/ö-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti Kulp Begi Alican Beg'e.

771/p-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti ZirikΩ Halîl Beg'e.

771/r-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti ZirikΩ Ya‘køb Beg'e.

771/s-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.

Hil‘at.
Tâbi‘-i Diyârbekr.
Bir sûreti Gence Begi Sultân Ahmed Beg'e.

771/u-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Erzurum.
Bir sûreti Pertek Begi Rüstem Beg'e.

771/v-

Yazıldı.
Tâbi‘-i Erzurum.
Bir sûreti Kiğı Begi Çelik Halîl-oğlı Mehmed'e.

771/y-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a viridi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Erzurum.
Bir sûreti Çemişkezek ülkesinde sancak tasarruf iden Pelten'e.

771/z-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Erzurum.
Bir sûreti Çemişkezek ülkesinde sancak tasarruf iden Keyhusrev'e.

771/aa-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Erzurum.
Bir sûreti Kız-uçan Begi Allahvirdi Beg'e.

771/ab -

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hil‘at.
Bir sûreti Deyr-i Ruha Begi Şâh-kulı Beg'e.

771/ac-

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Hemân hil‘at.
Tâbi‘-i Bagdâd.
Bir sûreti Pave begine.

771/ad-

Mustafa Çavuş'a virildi.
Hemân hil‘at.
Tâbi‘-i Bagdâd.
Bir sûreti Şehr-i bâzâr begi.

771/ae-

Yazıldı.
Bu dahı.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Bagdâd
Bir sûreti Deyr-i Divîn Begi Süleymân Beg'e.

771/af-

Yazıldı.
Bu dahı.
Hemân hil‘at.
Tâbi‘-i Bagdâd.
Bir sûreti Suruç Begi Zeynel Beg'e.

771/ag -

Yazıldı.
Bu dahı.
Hil‘at.
Tâbi‘-i Bagdâd.
Bir sûreti Baban Begi Mîr Hızır Beg'e.

771/ah-

Yazıldı.
Bu dahı.
Hil‘at.
Bagdâd.
Bir sûreti Dudan Begi Budak Beg'e.

771/aj-

Yazıldı.
Bu dahı.
Hil‘at.
Bagdâd.
Bir sûreti Zü'l-cevzân Begi Aras (?) Beg'e.

771/ak-

Yazıldı.
Bu dahı.
Hil‘at.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Derne Begi Mîr Ömer'e.

771/al-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Âliye-i Gülbâgî'ye (?).

771/an-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Cengiz Hân'a.

771/ao-

Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Kilâs Beg'e.

771/ap-

Yazıldı.
Bu [d]ahi.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Urman Begi Cihan Şâh Beg'e.

771/ar-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Badvanlu Dilâver Beg'e.

-771/as-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Zencire ve Sipa Begi Kāsım Beg'e.

771/at-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Zencire Begi Hamza Beg'e.

771/au-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Berîd Begi Esed Beg b. Budak Beg'e.

771/av-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Matolta (?) nâm sancak tarikıyle Kulı Beg karındaşı Îsâ Beg'e

771/ay-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Kilâs Begi İbrâhîm Beg'e.

771/az-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Gelengün ve Vecnegûle (?) Begi Söhrâb Beg'e.

771/ba-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Örgân Begi Hüseyin Beg biraderi Seyfeddîn['e].

771/bb-

Yazıldı.

Bu dahı.
Bagdâda.
Bir sûreti Kal‘a-yı Haver-şâh [Begi] Velî Beg['e].

771/bc-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Avzâ (?) Begi Nazîr Beg.

771/bd-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Çığan-gedüği [Begi] Kanber Beg.

771/be-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Çınar Betrek (?) Beg['e].

771/bf-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd'a.
Bir sûreti Küregöz (?) Begi Hüseyin Beg.

[Yev]mü'l-ahad fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 967

772 *Şam beylerbeyine: Evvelce celbedilmiş olan Nablus sâbık Alay Beyi Toklu Mehmed'in gönderildiğine ve hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Gitmedi

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Nablus Alay-begisi olup teftîşi fermân olınup hükm-i şerîfüm irsâl olınan Toklı Mehmed, Südde-i sa‘âdet'ümde habs olınmışdı. Hâliyâ emrüm üzre ahvâli görilmek içün habs ile Ekrâd Sancağı Begi olan iftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Canpulad *dâme izzuhû*'ya teslîm olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, habsüne alup dahı emr-i sâbık üzre ahvâlin teftîş eyleyesin.

773 *Rum beylerbeyine: Kürdistan beylerine Çavuş Mustafa ile gönderilen hil'atlerin Diyarbekir beylerbeyine sâlimen ulaştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 17 Cemaziyelevvel sene 967

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Kürdistân begleri kullaruma Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mustafa *zîde kadruhû* ile hil‘atler irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, lâzım olan mahalde kifâyet mikdârı âdem koşup emîn ü sâlim Diyârbekr beglerbegisine ulaşdurasın ki gönderilen espâba zarar gelmek ihtimâli olmaya.
Yazıldı.
Bu dahı.

773/a -

Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine kifâyet mikdârı âdem koşup irsâl olınan beglere ulaşdura.

773/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Diyârbekr'e varınca vâkı‘ olan kādîlara.

773/c-

Yazıldı.
Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i mezbûr.
Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine.

773/d-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Diyârbekr'e varınca vâkı‘ olan kādîlara.

773/e-

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 17 Cemaziyelevvel sene 967

Bir sûreti Diyârbekr varınca vâkı‘ olan kādîlara.

774 *Kastamonu Beyi Süleyman Bey'e: Küre-i Ma‘mure'deki madencilerden cinayet suçu işleyen bir kimsenin siyaset ettirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Mustafa'ya virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 967

Kastamoni Begi Süleymân Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp Küre-i ma‘mûre'de olan ma‘dencilerün ba‘zı kulları kan idüp bu husûs teftîş olınmak içün vârid olan hükm-i şerîfüm mûcebince teftîş olındukda kan idenler ikrâr idüp lâkin mezbûrlardan birisi mâl-ı mîrî ile alınmışdur diyü sâhibi inâd itmeğin Kastamoni kal‘ası'nda habs olduğın arz itdüğün ecilden siyâset olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Arz itdüğün üzre mezbûra siyâset itdürüp emrüm yirine vardığın bildüresin.

775 *773 numaralı hükmün tekrarıdır: .*

Yazıldı[xxxii].
Mezbûra virildi.
Fî 16 Cemâziye'l-evvel sene 967

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Kürdistân begleri kullaruma Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mustafa *zîde kadruhû* ile hil‘atler irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, lâzım olan mahalde kifâyet mikdârı âdem koşup emîn ü sâlim Diyârbekr beglerbegisine ulaşdurasın ki gönderilen espâba zarar olmak ihtimâli olmaya.

775 /a-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine kifâyet mikdârı âdem koşup, irsâl olınan beglere ulaşdura.
Bir sûreti.

776 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Harbe hazır bulunmaları hakkında beylerbeyilere gönderilen hükümlerden bahisle, kendisinin de emre intizaren hazır olmasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Paşa âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ umûmen beglerbegiler kullaruma ahkâm-ı şerîfe gönderilüp her biri beglerbegiliklerine müte‘allık olan begler kullarum ve sâ’ir asâkir-i nusret-me’âsirüme tenbîh ü te’kîd idüp cümle yat ü yarakları ile hâzır u müheyyâ olup sonra ne zamânda çıkılup ve ne mahalle varmak emrüm olursa bilâ-tevakkuf çıkmak emrüm olup ve sâ’ir ümerâ-i Kürdistân'a dahı ol bâbda ahkâm-ı cihân-mutâ‘um gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı sana koşılan eger bölük-halkıdur ve eger yeniçeri kullarumdur ve sâ’irleridür, tenbîh idesin ki her biri hâzır u müheyyâ olalar ki sonra mahal iktizâ idüp bir cânibe teveccüh itmek lâzım geldükde cümlesi yanunda hâzır olup kimesneye tevakkuf lâzım gelmeye ve etrâf ü cevânibe dahı göz ve kulak dutup mahal her ne yüzden iktizâ iderse anunla amel idüp muhtâc-ı arz olanı ve sâ’ir vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın ve senünle koşılan askere lâzım olan orducı tedârük ü ihzâr itmek içün Haleb kādîsına hükm-i şerîf yazılup sana gönderildi. Ulaşdurup ta‘yîn olınan mikdârı orducıyı ta‘yîn itdürüp ihzâr itdüresin ve Diyârbekr beglerbegisine hüküm yazılup sana gönderildi; ulaşdurasın.

777 *Haleb kadısına: Vezir Mehmed Paşa'nın emrine hazır bulundurulacak muhtelif sanatkârlar hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb kādîsına hüküm ki:

Vezîrüm Mehmed Paşa *dâmet me‘âlîhi* âdem gönderüp yanunda olan askere orducı lâzım olduğın i‘lâm eylemeğin mahmiyye-i mezbûrede olan ehl-i hırefden iki nefer kassâb ve dört nefer arpacı ve üç nefer etmekci ve iki nefer na‘lband ve iki nefer bakkāl ve bir nefer semerci ve bir nefer berber ve iki nefer mûy-tâb ve bir nefer sarrâc ve iki nefer başcı ve iki nefer aşcı ve bir nefer bezzâz ve iki nefer çarıkçı ve iki nefer pâbuççı ve bir nefer mumcı ve bir nefer na‘lçacı -ki cümle yigirmi dokuz nefer olur- müşârün-ileyh bir cânibe teveccüh itmelü oldukda yazılup ihrâc olmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, vakt ü mevsiminde te’hîr eylemeyüp zikr olınan erbâb-ı hırefün yararlarından ve kādirlerinden emr olınan orducıları yazup ta‘yîn eyleyüp her birinün san‘atlerine lâzım ü mühimm olan havâyicle-riyle hâzır u müheyyâ eyleyesin ki sefere çıkıldukda cümlesi müşârün-ileyh ile çıkup orduda olalar. Emrüm üzre zikr olınan orducıları yazup defter itdükden sonra bir sûretin dahı ta‘yîn olınan orducılara imzâlayup ve mühürleyüp viresin ki, vakt ü hâcetde anunla amel eyleye. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimm ü lâzımdur. Ana göre mukayyed olup emr olınan orducıları bî-kusûr yazup bile çıkarmak bâbında dakΩka fevt eylemeyesin.

778 *Rumeli beylerbeyine: Rumeli askeri için orducu lâzım olduğunda göndermesi için Âmid kadısına hüküm yazıldığına dair.*

Yazıldı.
Ulaşdurmak içün Mehmed Paşa'ya gönderildi. Mezbûr ile.
Fî yevm-i mezbûr.

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:

Rûm-ili askeri anun gibi bir cânibe teveccüh idüp orducı lâzım olursa, orducı ihrâc eyleyüp Rûm-ili askerine irsâl eyleyesin diyü Âmid kādîsına hükm-i şerîfüm yazılmışdur. **Buyurdum ki:**

Sen dahı bu bâbda mukayyed olup anun gibi bir cânibe hareket itmek lâzım gelürse mûmâ-ileyhden emrüm mûcebince orducı taleb eyleyesin.

779 *Aynı hususta Âmid kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Âmid kādîsına hüküm ki:

Vilâyet-i Diyârbekr'de kışlayan Rûm-ili askeri anun gibi bir cânibe teveccüh idüp sefer itmek lâzım gelürse orducı ihrâc olınması lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ vü kat‘a te’hîr ü terâhî itmeyüp taht-ı kazânda vâkı‘ olan ehl-i hırefün her cinsinden kifâyet mikdârı orducı yazup ta‘yîn eyleyüp levâzım ü mühimmâtları ile ihtâr idesin ki lâzım oldukda ber-vech-i isti‘câl müşârün-ileyhe irsâl eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. İhmâlden hazer idesin.

780 *Bekir Bey'e: Şehrizol Kul Ağalığının Kerkük Alay Beyi olan Hasan'a tevcihi hususunda mütalaasını bildirmesine dair.*

Yazıldı.

Bekir Beg'e hüküm ki:

Mukaddemâ Şehrizol'de havâss-ı hümâyûna nâzır olan İvâz mektûb gönderüp nâzır olduğı senede mîrîye küllî mahsûl â’id olup ammâ Şehrizol'de olan kul-ağası Hasan'ın mu‘âveneti oldiyse mâl dahı ziyâde hâsıl olurdu. Memleketün nef‘i ve zararı kul iledür. Mâdâmki bu aga bundadur, memleket ma‘mûr olmayup harâb olmakdadur. Eger nezâret tekrâr kendüye fermân olınup mâl-ı mîrî terakkΩ olmak murâd ise zikr olınan agalık Kerkük sancağında ze‘âmetle Alay-begi olan Hasan'a sadaka buyurıla ki yarar ve dilâverlik ile meşhûrdur, mezbûrun ikdâmı ve kendünün sa‘yi ile mâl ziyâde terakkΩ bulur diyü arz eylemiş idi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile göresin; fi'l-vâkı‘ kazıyye arz olınduğı gibi midür, niçedür? Aslı ile arz idesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 16 Cemâziye'l-evvel sene 967 [13.02.1560]

781 ***Mısır beylerbeyine: Deniz mevsimi olduğu için Mısır Kapudanı Şücâ'ın yalıların muhafazasına çıkması hakkında.***

Yazıldı.

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mevsim-i deryâ olup ol cânibler ve Rodos cânibleriniin ve sâ'ir hıfz olınacak memleketlerün hıfz u hırâseti lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'l-fi'l Mısr Kapudanı olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şücâ' *dâme izzuhû*'ya gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki vakt ü mevsimi ile muhâfaza içün ta'yîn olınan gemiler ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla deryâyâ çıkup kadîmden hıfz u hırâset ide geldüği yalıları eger Trablus yakalarıdur, eger Rodos yalılarıdur, levend ve korsandan mahûf olan yirleri onat vechile hıfz u hırâset idüp levend ve korsandan ve sâ'ir küffâr-ı hâksârdan deryâda yüriyen tüccâr ve sâ'ir müsâfirîn-i bahre ve yalılara zarar u gezend irişdürmeyüp savn u siyânetde dakΩka fevt itmeyüp tamâm basîret üzre ola. Muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

782 ***Eşkiyânın haklarından gelinmesi hakkında Bursa beyine ve Nâzır Kemâl'e tekiden hüküm.***

Yazıldı.
Kādînun âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-evvel sene 967

Burusa begine ve Edremid['de] kādî olup nâzır olan Kemâl *dâme fazlühûya* hüküm ki:

Bundan akdem size hükm-i şerîfüm gönderilüp ehl-i fesâd olanları teftîş idüp haklarından gelesin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol size irsâl olınan mufassal emr-i şerîfüm üzre ehl-i fesâdı tetebbu' idüp buldurup emr-i sâbık mûcebince amel idesin.

[Yev]mü'l-erbi'â fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 967 [14.02.1560]

783 ***Gelibolu kadısına: Donanma-yı hümâyûn için Anadolu'dan Rumeli'ye geçecek kürekçilerin deftere göre geçirilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Gelibolı kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp donanma-i hümâyûnum içün Anadolı'dan Rûm-ili'ne kürekci geçdükde Kazdağı'nun harâmî levendleri kürekcilere karışup bile geçüp dahı yol kesüp niçe fesâd idegelmişlerdür. Gelüp geçen kuzâtun elinde olan kürekci hükmine ve defterine nazar olınup ta'yîn olınan kürekciden gayrı kimesne geçmeyüp ve bu husûsa acemî-oğlanları, yaya-başıları mu'âvin ü mübâşir olalar diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arz itdüğün üzre gelüp kürekci ile geçen kuzâtun elinde olan kürekci hükmin ve kendülerün defterlerin görüp ne mikdâr kürekci ihrâcına fermân-ı şerîfüm olup kuzât kaç neferin defter idüp, alup gelürler ise anları geçürüp andan mâ'adâ kürekci nâmiyle âhar levend tâ'ifesin geçürtmeyüp men' eyleyesin ve bu husûsa anda olan acemî-oğlanları yaya-başılarından kıdvetü'l-emâsil bile mübâşir ve mu'în ola, şöyle bilesin.

784 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Ulûfelerini aldıktan sonra lâzım olduğunda bulunmayanların buldurulup tedip edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Hasan'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp ulûfecilerinden ba‘zı kimesneler ulûfelerin alup gerek oldukları zamânda gaybet idüp anun gibilerin te’dîb olmaları husûsın arz itmişsin. **Buyurdum ki:**

Arz itdüğün üzre ol gaybet idenleri her kande ise tetebbu‘ u tecessüs idüp buldurup getürdüp dahı her ne vechile te’dîb olınmaları vech ü münâsib görilmek vech ü münâsib olduğı üzre her birin onat vechile te’dîb eyleyesin ki sâ’irlerine mûcib-i nasîhat olup bir dahı bir ferd anun gibi bir vaz‘ itmek ihtimâli olmaya ve yâhûd gönderesin ki, küreğe koşılup min ba‘d ihrâc olınmaya.

785 *Mehmed Paşa'ya: Kul taifesi için gereken barutun tedariki ve Haleb hazinesinden para verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp anda olan kul tâ’ifesine bârût lâzımdur diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Göresin, eger Haleb kal‘ası'nda ve eger Trablus'da ve eger Âmid'de kifâyet mikdârı [b]â[r]ût[xxxiii] varise alasın, yoğise arz idesin; tedârük olına ve arz itdüğün üzre sana Haleb hazînesinden yirmi bin altun virilmek içün Haleb defterdârına hükm-i şerîf yazılup sana gönderildi; ulaşdurup dahı alasın.

786 *Arap defterdarına: Hazine-i Haleb'den Mehmed Paşa için yirmi bin filori verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Hüve.

Arab defterdârına hüküm ki:

Mehmed Paşa mektûb gönderüp hazîne-i Haleb'den yirmibin flori virilmesin arz eylemeğin **buyurdum ki:**

Hazîne-i Haleb'den mümâ-ileyhe yirmibin flori virüp deftere kayd idüp muhâsebene geçüresin. Bunda olan hâslarından tahsîl olınup hazîne-i âmirem içün zabt olınur. Şöyle bilesin.

787 *Bağdad'a varıncaya kadar yol üzerinde bulunan beylere: Bazı ümera hil‘atlerini getiren Çavuş Mustafa'ya ve hilatlere zarar verdirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.

Bagdâd'a varınca yol üzerinde vâkı‘ olan beglere hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mustafa *zîde kadruhû* ile ba‘zı ümerâ kullaruma hil‘at ile irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emîn ü sâlim müşârün-ileyhim beglere îsâl idüp kendüye ve gönderilen espâba zarar u gezend irişdürmeyesin.

788 *Galata kadısı'na: Galata'da yapılan evler yenilenirken saçaklı olarak değil kireçli olarak yaptırılması hakkında.*

Yazıldı.
Ulaşdurmak içün çavuş-başısına teslîm olındı.
Fî 21 Cemâziye'l-evvel sene 967

Galata kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede ihrâk olınan evler husûsın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Varıcak, zikr olınan evler tekrâr binâ olınmalu oldukda sâhiblerine tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki saçak itdürmeyüp kerpi ile yapdurasın.

789 *Haleb defterdarına: Şam yeniçerilerinin ulûfelerine ait defterin bir suretinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Paşa âdemi Hasan'a virildi.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Şâm beglerbegisi mektûb gönderüp Şâm yeniçerilerinün elli altı nefer noksân üzre olmağın yirlerine âdem yazılmak husûsın bildürmeğin **buyurdum ki:**

Şâm yeniçerilerinün ulûfeleri salındığı defterin sûretin ihrâc idüp mu'accelen Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ne mikdâr mahlûli var idüği ma'lûm ola.

790 *Piri Bey'e: Bağdad'dan avdet eden Mehmed Çavuş'a sancaktarının ve çeribaşısının saldırısından dolayı, bunların İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ hatt-ı şerîf, Paşa'dadur.
İbrâhîm Çavuş'a virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 967

Pîrî Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem Basra'ya ulak ile irsâl olınan Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed *zîde kadrûhu* Südde-i sa'âdet'üme gelürken senün cânibünden mektûb ve ulak ile sancakdârun ve çeri-başun akabince Gülek'de irişüp "sen câsûssun" diyü dutup esbabın alup kal'ada koyup kendüyi alup gidüp bu makøle ihânet itdüklerin müşârün-ileyh Südde-i sa'âdet'üme arz itmeğin mezkûrların mu'accelen Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol sancakdârunı ve çeri-başunı te'hîr itmeyüp müşârün-ileyhe teslîm idüp ve sen dahı bile yarar âdemler koşup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

791 *Gülek dizdarına: Merkum Mehmed Çavuş'un tevkifi için Piri Bey tarafından Kölek'deki bacdarlara yazılan mektubun gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûr çavuşa âdemi Abdî ile gönderildi.
Fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 967

Gülek dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem Basra'dan gelen Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed *zide*

kadrûhû'yı dutup kayd ü bend ile gönderesin diyü Gülek'de bâcdâr olanlara cenâb-ı emâret-me'âb Pîrî Beg *dâme ulüvvuhû*'dan mühürlü mektûb ile sancakdârı ve çeri-başısı gönderilmiş. Müşârün-ileyhün bâcdâra bu bâbda gönderdüği mektûb her kimde ise buldurup Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından İbrâhîm *zide kadruhû* vardukda, müşârün-ileyhün ol mektûbun her kangı bâcdârda ise buldurup alup mühürleyüp mezbûr çavuşa teslîm idüp gönderesin. Şöyle ki, ihmâl idesin ve yâhûd ta'allül itdüresin, özrün makbûl olmaz; her kande ise bulup gönderesin.

792 *772 numaralı hükmün tekrarıdır.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-evvel [sene 967]

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Nablus alay-begisi olan Toklu Mehmed'ün teftîşi içün sana hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Ol emr-i şerîfüm kemâkân mukarrer[dür]. Kendü Südde-i sa'âdet'ümde mahbûs olmağın kayd ü bend ile âdemün çavuş-başısına teslîm olınup irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i sâbık üzre mezkûrun ahvâlin teftîş eyleyesin.

793 *Erzurum beylerbeyine: Erzurum kulları ulûfelerinin gönderilmesi için Haleb defterdarına hüküm yazıldığına dair.*

Yazıldı.
Mektûb Defterdâr Efendi'dedür.
Kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-evvel sene 967
Hâvale husûsı içün Mâliyye tarafından yazılan hüküm defterdâr âdemi Ken'ân'a virildi.
Fî 22 Cemâziye'l-evvel sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp anda olan kullarun ulûfeleri ahvâlin bildürmişsin. İmdi, üslûb-ı sâbık üzre gönderilmesiyçün Haleb defterdârına hüküm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı mütenebbih olasın.

794 *Arap defterdarına: Hama'da harap olan mîrî hamam hakkında tahminî bir rapor göndermesine dair.*

Yazıldı.
Âdemine virildi.
Fî 21 Cemâziye'l-evvel sene 967

Arab defterdârına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Hamâ'da olan mîrî hammâm haylîden berü işlemeyüp ta'mîri dahı mümkin olmayup satılması enfa'dur diyü Hamâ kādîsı sana mektûb gönderdüğin bildürmişsin. Ammâ ta'mîr oldukda ne mikdâr akça ile olur ve ne mikdâr mahsûl virür ve satılduğı takdîrce ne bâhâya alurlar, beyân itmemişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, hammâm-ı mezbûrun ol husûsların dahı görüp tahmîn-i sahîh ile tahmîn idüp meşkûk nesnesin komayup sıhhat üzre ma'lûm idinüp dahı vukø'ı üzre yazup bildüresin.

795 *Dergâh-ı Âli Çavuşlarından İdris'e: Tahkikatı evvelce kendisine emrolunan âmiller ve kardeşleri hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 20 Cemâziye'l-evvel sene 967

Dergâh-ı âlî çavuşlarından İdrîs Çavuş'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp mukaddemâ teftîş fermân olınup hukøk-ı nâs alıvirilmek içün hükm-i şerîf verilen âmiller ile karındaşları husûsın bildürmişsin. Ve görilmedüğine kürekci ve avârız emri mâni‘ olduğın bildürmişsin. İmdi, kürekci husûsı ehemm-i mühimmâtdandur. **Buyurdum ki:**

Varıcak, kürekci ahvâli ber-taraf oldukdan sonra mezkûrları ihzâr idüp emr-i sâbıkum mûcebince teftîş eyleyesin.

796 *Hamideli beyine: Burdur sâbık Nâibi Hacı'nın tahkikat yapmak üzere tarafına gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Mezbûr Ahmed'e virildi.
Fî 20 Cemâziye'l-evvel sene 967

Hamîd-ili begine hüküm ki:

Bundan akdem Burdur nâ’ibi olan Hacı nâm kimesnenün teftîşi içün sana hükm-i şerîfüm gönderilmişdi.

Mezbûr Südde-i sa‘âdet'ümde mahbûs olmağın hâliyâ Teke ili sipâhilerinden Ahmed nâm sipâhî ile teftîş içün sana irsâl olınup **buyurdum ki:**

Varup teslîm itdükde emr-i sâbıkum mûcebince teftîş eyleyesin.

797 *Van beylerbeyine: Lahcan Beyi Yusuf Bey'in kâtilleri hakkında Hakkâri Beyi Zeynel'e hüküm gönderildiğine ve kendisine yardımda bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Rüstem Kethudâ'ya virildi.
Fî 20 Cemâziye'l-evvel sene 967.

Van beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Lahcan Begi iken katl olınan Şâh Yûsuf'un Beg'ün husûsı içün Hakkâri Begi Zeynel *dâme izzuhû*'ya hüküm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı mukayyed olup anun gibi lâzım gelür ise mu‘âvenet eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad Fî 21 Cumâde'l-ûlâ sene 967 [18.02.1560]

798 *İskenderiye beyine ve Podgoriçe kadısına: Leş İskelesi'nde yapılacak olan hamam için gereken mermerin Podgoriçe'deki harap kiliseden alınması hakkında.*

Yazıldı.

İskenderiyye begine ve Podgoriçe kādîsına hüküm ki:

Dukagin Begi AbdülbâkΩ mektûb gönderüp Leş iskelesi'nde binâ olınacak hammâma mermer lâzım olup bundan akdem Podgorice nâhiyesinde bir harâbe kilise olup müteveffâ olan beg, İskenderiyye'de binâ itdüği hammâma ba‘zı mermerlerin getürdüp bâkΩ kalan mermerleri yirinde kaldığın ve zikr olınan hammâma lâzım olan mermerler andan görilmesi husûsın i‘lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; kazıyye arz eyledüği gibi olup mezkûr kilise harâbe olup kimesnenin mülki ve nizâ‘lusı değil ise müşârün-ileyh âdem gönderüp mermerlerin Leş'de binâ olınacak hammâma almak istedükde halâş (?) lâzım gelürse mu‘âvenet idesin.

799 *Nevrekop ve Drama kadılarına: Nevrekop'taki yüksek bir mahaldeki kâfirlerin ezan esnasında Müslümanları rencide edip etmediklerinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-başına teslîm olındı.
Fî selh-i Cumâde'l-ûlâ sene 967

Nevrekop ve Drama kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup kasaba-i mezbûrede olan kilise bir mürtefi‘ yirde olup cevâmi‘ u mesâcide havâle olup yevm-i cum‘ada ve sâ’ir evkātda salâ vü ezân okundukda kilisede sâkin olan kefere dil-âzârlık ider diyü i‘lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup göresin; anun gibi kilise var mıdur; ne makøledür ve içinde kefere sâkin olurlar mı; ne mikdâr kefere vardur ve arz olındığı gibi hâvâle yirde midür? Anun gibi sâkin olan keferenin hılâf-ı Şer‘-i Şerîf evzâ‘ u etvârları var mıdur, nicedür? Anun gibi hilâf-ı Şer‘ evzâ u etvârları var ise men‘ idüp kazıyyelerin vukø‘ı üzre yazup arz idesin. Himâyet itmekden hazer idesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 23 Cemâziye'l-evve sene 967 [20.02.1560]

800 *Seçen Beyi Turali Bey'e: Havâss-ı Hümâyûna ve beylerbeyilerin haslarına sığınarak ele geçirilmelerine zabitlerinin mâni olduğu bildirilen haramilerin derhal yakalanmalarına dair.*

Yazıldı.

Seçen Begi Turâli Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp on yedi hayduğ ele getürilüp haklarından gelindüğin ve ba‘zı harâm-zâdeler havâss-ı hümâyûnuma ve ba‘zı beglerbegiler ve begler hâslarına sığınup anlarun ele gelmelerine zâbıtları mâni‘ olduğın bildürüp imdi, ehl-i fesâd eger havâss-ı hümâyûnum re‘âyasıdur ve eger beglerbegi ve begler hâslarından ve sâ’ir zu‘amâ vü erbâb-ı timar timarlarındandur; her kandeyse ele gelüp haklarından gelinmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup sancağunda zuhûr iden hayduğ ve harâm-zâde ve ehl-i fesâdı mecâl virmeyüp ele getürüp Şer‘ u kānûn ile ehl-i fesâd ü şenâ‘at olanlarun haklarından gelüp anun gibi eger havâss-ı hümâyûnuma ve eger beglerbegi ve begler hâslarına sığınup ilticâ idenleri dahı ele getürüp haklarından gelüp ele virmekde eger zâbıtları mâni‘ olup ve yâhûd mu‘în ü zahîr olalar, anun

gibi ehl-i fesâdı ele virmeyüp mû‘în ü zâhir olanları eger ümenâdur ve eger beglerbegi ve begler âdemleridür ve eger zu‘amâ vü erbâb-ı timardur, bi'l-cümle her kim olursa isimleri ve resimleri ile yazup bildüresin ki haklarından gelinüp sâ’irlerine mûcib-i ibret ola ki kimesnenün ehl-i fesâda mu‘âvenet itmeğe mecâli olmaya. Anun gibi kimesneye ta‘allül ü bahâne itdürmeyüp günâhları sâdır olduğı mahalde Şer‘ u kānûn ile haklarından gelüp hıfz u hırâset-i vilâyet ve refâhiyyet-i itmi’nân-ı ra‘iyyet ve emn ü emân-ı vilâyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp gaflet üzre olmayasın.

801 *Boğdan voyvodasına: Hâssa-i Hümâyûn tacirlerinden Mustafa'nın Boğdan sınırında mallarını alan kâfirin derhal ele geçirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp hâssa-i hümâyûn tâcirlerinden dârende Mustafa, Moskov vilâyetinden Boğdan sınırına karîb bir yirde gelürken تخنسبک (ÃÊ”»„) nâm kâfirün âdemîsi, ardından yetişüp dört fuçı kalay ve üç bin altı yüz gümüş مارصلب aldukda mezbûr Mustafa sana i‘lâm eyledükde mezkûr kâfire mektûb ve âdem gönderüp taleb eyledüğünde virmeyüp inâd itdüğin bildürdüğün ecilden mezkûrun mâlı alınmak lâzımdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, tekrâr mektûb ve âdem gönderüp emrüm üzre zikr olınan espâbı taleb idüp alasın. Şöyle ki inâd ü muhâlefet idüp eger eyülükle ve eger yavuzluğla her ne tarîk ile mümkin ise bî-kusûr fermân-ı şerîfüm üzre almayınca olmayasın ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin. Şöyle bilesin.

802 *Vidin beyine ve Silistre kadısına: Köy basıp adam katleden Memi'nin ele geçirilip arzedilmesi hakkında.*

Voyvodanun âdemi İlyâs'a virildi.
Fî 24 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Vidin begine ve Silistre kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Eflâk voyvodası âdem gönderüp Memi nâm kimesne içün, köyler basup ve âdemler katl itdi diyü bundan akdem arz olındukda, teftîş içün hükm-i şerîf virilüp görilmedüğin ve tekrâr teftîş olmak içün hükm-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, te’hîr eylemeyüp mezbûrı ele getürüp husamâ muvâcehesinde husûs-ı mezbûrı ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf teftîş idüp göresin; fi'l-vâkı‘ kazıyye arz eyledüği gibi ise ki Şer‘ile sâbit ola, bu bâbda emr-i Şer‘ neyse icrâ idesin. Ammâ şöyle ki, Şer‘ile sâbit olmayacak olursa mezbûr kimesnenün yaramazlığı ve fesâd ü şenâ‘ati var mıdur ve yanına levend ve hırsuz ehl-i fesâd makølesinden âdem gelür gider nicedür ve töhmet-i sâbıkası var mıdur? HakΩkati vukø‘ı üzre yazup bildüresin ve mezbû[r], Eflâk sınırında sonradan bir çiftlik ihdâs eyleyüp Eflâk re‘âyâsına ziyâde zararı var imiş, anı dahı göresin; ne asl çiftlikdür, sonradan mı ihdâs olmışdur; re‘âyâya zararı var mıdur? Aslı üzre bildüresin.

[Yev]mü'l-erbi'â fî 25 Cumâde'l-ûlâ sene 967 [22.02.1560]

803 ***Tuna yalısında bulunan eminlere: Eflâk vilâyetine bağlı haraç veren çingenelerin esir olarak sattırılmaması hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı Eflâk voyvodası âdemi İlyâs'a virildi.
Fî 24 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Tuna yalısında vâkı' olan emînlere hüküm ki:

Hâliyâ Eflâk voyvodası kıdvetü'l-ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhıyye Petri Voyvoda Dergâh-ı mu'allâ'ma âdem gönderüp kadîmden Eflâk voyvodaları ve bolarları hıdmetlenügeldüği Eflâk vilâyetine müte'allık ba'zı çingâneleri Yergöği hisârı erenlerinden ve gayrıdan uğurlayup Tuna yalısına getürüp satup te'addî iderler diyü bildürdi. İmdi, **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olasız; vâkı' ise Eflâk vilâyetine müte'allık harâc-güzâr çingânelerün bey'i câ'iz değildür. Anun gibi mezbûr vilâyete tâbi' çingânelerden kimesne vech-i meşrûh üzre getürüp bey' iderse men' eyleyesiz; aslâ vü kat'â bir ferde ol makøle çingâne tâ'ifesini satdurmayasız. Memnû' olmayanı her kim ise ismi ve resmi ile yazup bildüresiz. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur, onat mukayyed olasız.

804 ***Şam beylerbeyine: Şam sâbık Beylerbeyisi Mehmed Bey zamanında İstanbul'a gönderilip küreğe konulmuş olan dört kişinin suçlarının araştırılması hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 25 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Şâm beglerbegisine [hüküm ki]:

Bundan akdem Şâm Beglerbegisi olan müteveffâ Mehmed Beg zamânında dört nefer kimesne cerîme isnâdiyle Südde-i sa'âdet'üme gönderilüp küreğe konılmışdı. Hâliyâ mezkûrun sübût bulan cerîmeleri ne idüği ma'lûm olmak lâzım olmağın isimleri ve kangı karyeden ve ne mahalden idükleri defter olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûrları yirlü yirinden yoklayup ve ol zâmanda sicillâta ne vechile kayd olınup üzerine bi-hasebi'ş-Şer' ne sâbit ü zâhir olmışdur? Görüp sıhhati üzre ma'lûm idinüp her birinün küreğe irsâl olınmağa bâ'is olan cerîmeleri aslı ve hakΩkati üzre sûretin ihrâc itdürüp mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

805 ***Fransa Padişahı'na nâme-i hümâyûn: Galata tacirlerinden Corci'nin ölmesi üzerine, Fransa'ya gönderilen ticarî malının vârisleri vekiline teslim ettirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Ser-â-ser kîse ve altun kozalak ile Jorji'nün karındaşı Badrişin'e virildi.
Fî 26 Cemaziyelevvel sene 967

Frınçe Pâdişâhı'na nâme-i şerîf yazıla ki:

Mahmiyye-i Galata'da sâkin olan zimmî tâcirlerden Jorji nâm zimmînün vârisleri bundan akdem atebe-i ulyâmuza gelüp mezbûr Jorji mürd olmazdan mukaddem altı yüz on iki kantâr kalay ve bin dokuz yüz altmış kantâr bakkam ve on beş kantâr jiva ve altı bin zira‘ kaneviçeyi ticâret içün altı bin flori borçla alup gemiye tahmîl [ve] kabz-ı tasarrufunuzda olan vilâyete gönderüp zikr olınan metâ‘ anda iken mezbûr mürd olup metâ‘ anda girift olınmağın borçla alınan altı bin flori içinden ihrâc olınup mâ‘adâsı hâssa-i hümâyûnum cânibine olan deyni içün Südde-i sa‘âdet-me’âbımuza gönderilmeğe sâbıkā babanuza nâme-i hümâyûnumuz irsâl olınmış idi. Hâliyâ gönderilen nâme-i şerîfimüz mûcebince mezbûrun anda olan mâlından zikr olınan altı bin flori ihrâc olınup bâkΩ kalan mâlı anda olan vekîlleri Pavlo'ya hükm olınup teslîm olınduğı vârisleri i‘lâm eyledi. İmdi, gerekdür ki, nâme-i vidâd-meşhûnumuz varup vusûl bulıcak, ol hânedân ile kadîmden mâ-beynimüzde vâkı‘ olan müvâlât ü musâfât müsted‘âsınca mezbûrun bâkΩ kalan mâlından eger anda olan kapudan tevliyet-i zimmetinde olan hakkı ve eger sâ’irde olan mâldur, her kimde ise tetebbu‘ olınup dahı ma‘lûmınuz oldukdan sonra müteveccih olanlardan alınup tahsîl olınup zikr olınan vekîlleri Pavlo'ya teslîm olınup hâssa-i hümâyûnumuz cânibine olan deyni içün mezkûr Pavlo ile yüce dergâhımuza irsâl olınmak bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürile. Mücerred bize avk içün deyni vardur diyü mezkûrun mâlına ve vekîllerine aslâ kimesne dahl itdürilmeye.

806 *Venedik dojuna: Mesina memlehası yakınındaki kale ile yine o civarda mevcut kalenin yıktırılması hakkında.*

Yazıldı.

Venedik dojına hüküm ki:

Hâliyâ iftihârü'l-ümerâ’i'l-kirâm Klis Sancağı Begi Ferhâd *dâme izzuhû* ile Sarây kādîsı *zîde fazluhû* Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Mesina memlehası dimekle ma‘rûf memlehaya karîb bir yassı taş vâkı‘ olup mahfûz yir olmağla emîn olanlar ol taş üzre çıkup mahsûlâtın cem‘ idüp hıfz idegelmişler iken birkaç seneden berü Venedik tevâbi‘inden Freng tâ’ifesi ol taş üzre bir kal‘a binâ idüp içine on beş nefer (boşluk) komışlardur. Ve bundan gayrı memlaha-i mezbûreye karîb Memâlik-i mahrûse içinde Papalik dimekle ma‘rûf bir harâb kal‘a olup Freng tâ’ifesi ol kal‘ayı birkaç yıldan berü ta‘mîr idüp içine beş nefer koyup mukaddemâ zikr olınan neferler ihrâc olmak içün defe‘âtle emr-i şerîf vârid olmış iken ihrâc olınmayup kalmışdur. Ve zikr olınan kal‘alar, Klis kal‘ası mukābelesinde olmağın ibâkat eyleyen esîrler ol kal‘alar sebebi ile halâs olup Memâlik-i mahrûse'ye ziyâde zararı vardur, hedm olınması lâzımdur diyü arz eylemişler. İmdi, zikr olınan kal‘alarun hedmi içün bundan akdem defe‘âtle size nâme-i hümâyûnumuz irsâl olınmışdı. Girü hedm olmayup kalmağa sebeb ne olmışdur? Eyle olsa gerekdür ki yüce dergâhuma olan ihlâs u ihtisâsınuz muktezâsınca bu bâbda evâmir-i şerâ’ifümle amel olınup zikr olınan kal‘alarun ref‘i bâbında envâ‘-ı mesâ‘î[-i] cemîle zuhûra getüresin.

807 *Mohaç Beyi Mehmed Bey'e: Kopan Beyi Hasan Bey'in mektubundan bahisle, sancağın haydut ve haramiden muhafazası hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 24 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Mohaç Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Kopan Begi Hasan *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Peçuy'un hıfzı Kapuşvar ile müyesserdür didüği ecilden Peçuy'a ilhâk

olınmağın ber vech-i istibdâl livâ'-i Mohaç bana tevcîh olınur ise Kapuşvar ilhâk olınmaz ise hıfz olınurdı. Hâliyâ ehl-i fesâdun hıfzı dahı (boşluk) oldı diyü arz eylemiş. İmdi, sancağunun hıfz u hırâseti lâzımdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gaflet üzre olmayup hayduk [u] harâmînün haklarından gelüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt eylemeyesin. Ebnâ'-i sebîle ve re'âyâya zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin. Mâdâmki anlar tarafından ahde mugāyir vaz' olmaya, berü cânibden dahı itdürmeyesin.

808 *Arap defterdarına: İstanbul'a gönderilmesi emrolunan yelken bezlerini Adana'da Piri Bey'e teslim etmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Ken'ân'a virildi.
Fî 23 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Arab defterdârına hüküm ki:

Südde-i sa'âdet'üme gelmesi fermân olınan yelken bezlerinün anda olan yeniçeri kullaruma virilen mîrî deve ile Adana'ya irsâl olmasın emr idüp ve Adana'ya geldükde cenâb-ı emâret-me'âb Pîrî Beg *dâme ulüvvuhû* kendü develerine tahmîl idüp Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîfüm yazılup sana gönderilüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp emr olınan bezi mu'accelen anda olan mîrî develere tahmîl idüp ve kendüye yazılan hükm-i şerîfüm ile Adana'ya gönderüp müşârün-ileyhe teslîm eyleyesin ki emr üzre ol dahı irsâl olınan bezi kendü develerine tahmîl idüp mu'accelen atebe-i ulyâma irsâl ide. Ve bu hükm-i şerîfüm sana ne târîhde varup ve zikr olınan bezi ne târîhde tahmîl idüp gönderdüğün yazup bildüresin.

809 *Pîrî Paşa'ya: Gönderilecek yelken bezlerini, kendi develeriyle İstanbul'a yollaması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyh Pîrî Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i Haleb'den Südde-i sa'âdet'üme gelecek bez olup Adana'ya göndermek içün Haleb defterdârına hüküm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Müşârün-ileyh zikr olınan bezi sana teslîm itdükde ne mikdâr zahmet ise kendü develerüne tahmîl idüp mu'accelen Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

810 *Eflâk voyvodasına: Yergöğü Kalesi'ni tamir edecek olan Müstedam Çavuş'un isteyeceği levazım ve adamların verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Müşârün-ileyhe virildi.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Yergöği kal'ası'nun ta'mîri içün Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Müstedâm *zîde kadruhû* irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kal'a-i mezkûreye lâzım olan eger kerestedür ve eger cerahor ihrâcıdur mukayyed olup lâzım olan cerahorı ihzâr u ihrâc idüp irsâl eyleyesin ki nafakalarıyla kal'a-i mezkûre binâsına hıdmet ideler.

811 *Aynı hususa dair Yergöğü kalesi dizdarına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Yergöği kal‘ası dizdârına hüküm ki:

Kal‘a-i mezkûre ta‘mîri içün Müstedâm Çavuş *zîde kadruhû* irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki:**

Varıcak, hıdmet-i binâya hisâr-eri lâzım olup taleb eyledükde kifâyet mikdârı hisâr-eri ta‘yîn idüp viresin.

812 *Saruhan Piyadeleri Beyi Mehmed Bey'e: Bilecik madeni hizmetine tayin edilen sancak piyadeleri nöbetçisinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Küre Emîni Hasan Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Saruhan piyâdeleri begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ sancağuna müteallık olan piyâdelerün bir nevbetlüsi ki 586 neferdür, Bilecik ma‘deni hıdmetine ta‘yîn idüp **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, te’hîr eylemeyüp sancağuna müte‘allık olan yayalarun birer nevbetlülerin âdet ü kānûn üzre altışar aylık zâd ü zevâdeleri ile ve yaya-başıları ile ve mukaddemleri ile vaktinde ihrâc eyleyüp mahall-i me’mûra getürüp hıdmete mübâşeret itdürüp itmâm-ı maslahat eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyüp vakti ve mevsimi ile bî-kusûr ihrâc eyleyüp emr olınan mahalle getürüp hıdmetde dakΩka fevt eylemeyesin. Şöyle ki, giç veya eksük getüresin, maslahat avk u te’hîr ola, özrün makbûl olmaz ana göre mukayyed olasın.

812/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kara-hisâr-ı Sâhib piyâdeleri begi Mehmed Beg'e.
Nefer: 730, hıdmet-i mezbûreye.

812/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Biga piyâdeleri begi Mehmed Beg'e.
Nefer: 281, hıdmet-i mezbûreye.

812/c -

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Ankara piyâdeleri begi Sinân Beg'e.
Nefer: 495, hıdmet-i mezbûreye.

812/d-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Aydın müsellemleri begi Mustafa Beg'e.
Nefer: 100, hıdmet-i mezbûreye.

812/e-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Hüdâvendiğâr piyâdeleri begi Mustafa Beg'e.
Nefer: 406, hıdmet-i mezbûreye.

812/f-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kütahya müsellemleri begi Kāsım Beg'e.
Nefer: 735, hıdmet-i mezbûreye.

812/g-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Karesi piyâdeleri begi Husrev Beg'e.
Nefer: 406, hıdmet-i mezbûreye.

812/h-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Menteşe piyâdeleri begi Kāsım Beg'e.
Nefer: 961, hıdmet-i mezbûreye.

812/i-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Hamîd piyâdeleri begi İskender Beg'e.
Nefer: 992, hıdmet-i mezbûreye.

[Yev]mü's-sebt fî 26 Cumâde'l-ûlâ sene 967 [23.02.1560]

813 ***Zaderme kadısına: Leş İskelesi'nde yapılacak hamam kimseye zarar vermeyecek ise, inşasına müdahale edilmemesi hakkında.***

Yazıldı.

Zaderme kādîsına hüküm ki:

Dukagin Sancağı Begi AbdülbâkΩ *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Leş iskelesi'nde hammâma şiddet-i ihtiyâc olduğın arz idüp bir hammâm binâ itmeğe icâzet taleb itmeğin iskele-i mezbûrede bir hammâm binâ itmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Göresin, zikr olınan iskelede hammâm binâ olınmağla kimesnenün vakf u mülkine zarar lâzım gelmez ise müşârün-ileyh hammâm binâ itmek istedükde kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin.

814 ***Anadolu beylerbeyine: Devrekâni nahiyesinde tımar mutasarrıfı Hüdaverdi'nin deftere yazılmayan tımarının tetkiki için bu defterin gönderilmesi hakkında.***

Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 27 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Kastamoni sancağında Devrekânî nâhiyesinde nefs-i Devrekânî'den ve gayrıdan beş bin iki yüz doksan dokuz akçalık timara mutasarrıf olan Hudâvirdi, Konya muhârebesinde alayda ve karavulda bile olup defterde mevcûddur diyü sancağı begi arz idüp memhûr olan defterine nazar olındukda ismi mutasarrıf olduğı timarla yazılup olup mezkûrun[xxxiv] hatâ'en tahrîr olmamış diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, zikr olınan sancak-begi sana gönderdüği yoklama defterin mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

815 ***İzvornik beyine ve Provnik kadısına: Provnik'de haramilerle ittifak ederek ev basıp malları yağmalayan reâyânın ele geçirilip hapsedilmeleri hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsı Sinân'a virildi.
Fî 22 Cumâde'l-ûlâ sene 967

İzvornik begine ve Provnik kādîsına hüküm ki:

Sen ki kādîsın; mektûb gönderüp kazâ'-i mezbûrede ba'zı karyeler sipâhî timarı olup re'âyâsı ma'den hıdmetindeyüz diyü sancak-begi sübaşıların içlerine getürilmeyüp Ebri (?) nâm nehrün öte cânibinde olan harâmîler ile ittifâk idüp muttasıl evler basup harâmîlik itmekden hâlî olmayup hattâ Zaplana nâm kasabada niçe kerre kimesnelerün mâlların gāret idüp mâ'denci nâmına olmağla niçe fesâdlar iderler diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu makøle ehl-i fesâdı ele getürüp gaybet iderse Şer'ile buldurması lâzım olanlara buldurup Şer'ile teftîş idüp göresin; erbâb-ı hukøka hakların alıvirdükden sonra zikr olınan ehl-i fesâdı anda habs idüp, yanınuzda sâbit olan kazıyyelerinün sûret-i sicilleri ile bile yazup arz eyleyesin. Sonra emrüm ne vechile olursa mûcebiyle amel eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 27 Cumâde'l-ûlâ sene 967 [24.02.1560]

816 ***Vidin beyine ve Silistre kadısına: Yergöğü'nde evine konulan arabaların eşyalarını çalan Hasan ve Memi ile ortakları hakkında muhakeme icrasına dair.***

Voyvodanun âdemi İlyâs'a virildi.
Fî selh-i Cumâde'l-ûlâ sene 967

Vidin begine ve Silistre kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Eflâk voyvodası mektûb gönderüp Yergöği'nde Hasan nâm kimesnenün evinde arabaları konup ol gice bir arabası bozılup çûka ve sâ'ir espâbları serika olınup mazınnaları ev sâhibi ve Memi nâm kimesneler ve sâ'ir şerîkleri idüğin arz itmeğin bundan akdem dahı hükm-i şerîf virilüp sicill olduğın bildürmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, bu husûsı onat vechile hakk üzre Şer'ile husamâ muvâcehesinde teftîş idüp göresin; şöyle ki, mezkûrun evinde arabaları bozılup espâbları serika olınup eger mezkûr Hamza'dadur ve eger Hasan'da ve eger sâ'ir her kimde zuhûr iderse Şer'ile müteveccih olan hakların bî-kusûr mütevecih olandan hükm idüp alıvirüp eger Şer'ile sâbit olmaz ise mezkûr Hamza'nun ve Hasan'un ve sâ'irlerinün keyfiyyet-i ahvâllerin halkdan tefahhus idüp anun gibi töhmet-i sâbıka ile müttehem olmışlar mıdur, nicedür, yohsa eyülükle mi meşhûrlardur? Mufassal ahvâllerin bildüresin. Anun gibi töhmet-i sâbıkaları var ise aynı ile sûretlerin ihrâc idüp gönderesin.

817 ***Karaman beylerbeyine: Şehzade Selim tarafından kendilerine tımar ve terakki tevcih edilenlerin hükümlerinin gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 5 Cemâziye'l-âhir sene 967

Karaman beglerbegisine hüküm ki:

Ferzend-i ercmend-i erşed-i es'ad oğlum Selîm *tâle bakāhu* cânibinden ba'zı kimesnelere ibtidâdan dirlik ve terakkΩ tevcîh olmağçün vârid olan hüküm mûcebince timar ve terakkΩ tevcîh olındukda hükümleri Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi müşârün-ileyhün vârid olan hükümleri mûcebince timar ve

teakkΩ tevcîh idüp tezkire verdüğünde hükmün sûreti alınup dahı hükmi tezkire ile bile gönderesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî selh-i Cumâde'l-ûlâ sene 967 [27.02.1560]

818 ***Debre ve Mat kadıları ile Koçi Çavuş'a: Aşağı Debre nahiyesinde isyan ile meşhur olan bazı köy halkının, köyler basarak adam öldürmelerinden ve haydutluklarından dolayı yakalanmalarına dair.***

Arz getüren Îsâ'ya virildi.
Fî gurre-i Cemâziye'l-âhir sene 967

Debri (Debre) ve Mat kādîlarına ve Koçi Çavuş'a hüküm ki:

Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesinde vâkı‘ olan Müslimânlar ve re‘âyâ bundan akdem gelüp nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ kadîmden isyân ile meşhûr olan Rece (?) ve Darada (?) ve Laşâk (?) ve Parga ve Gedene-Ulura (?) nâm kurâ halkı beş yüzden ziyâde kâfir cem‘ olup köyler basup gāret ve evlerimüz ihrâk idüp davarlarımuz ve rızıklarımuz alduklarından gayrı kimin mecrûh ve kimin katl idüp zulm eylediler diyü şekvâ eyledükleri arz olındukda hükm-i şerîf vârid olup ehl-i fesâdı ele getürüp Şer‘ile ashâb-ı hukøka hakları edâ olındukdan sonra Şer‘ile lâzım geleni icrâ idesin diyü buyurılmağın nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ varılup zikr olınan kurâ halkına âdemler gönderilüp Şer‘-i Şerîfe da‘vet olındukda itâ‘at-i Şer‘ itmedüklerinden gayrı beş yüzden ziyâde kâfir âlât-ı harble bir yire cem‘ olup Hoş (?) ve Yavace Şedene (?) nâm karyeleri gāret idüp davarların alup ve rızıkların tâlân idüp Müslimân ve kâfirden on nefer kimesne katl idüp fesâd ü şenâ‘atleri yevmen fe-yevmen terakkΩdedür diyü arz eylemişsin. İmdi, anun gibi fesâd ü şenâ‘at idüp itâ‘at-i Şer‘-i Şerîf itmeyenlerün haklarından gelinmek emr idüp **buyurdum ki:**

Bu bâbda hüsn-i tedârük idüp kifâyet mikdârı il-erinden ve hisâr-erinden cem‘ eyleyüp dahı üzerlerine varup her ne tarîkla olur ise ele getürüp anun gibi mukābele iderler ise siz dahı eyleyüp cümle ehl-i fesâdı ele getürüp haklarından gelüp ammâ ehl ü iyâllerin ve espâb ü emvâllerin gāret itdürmeyüp hemân hoyradların kırup ol vilâyeti anların şerr u şûrlarından tathîr ü pâk eyleyesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olan kurâ halkına ve re‘âyâya dahl ü tecâvüz olınmak câ’iz değildür. Bu bâbda tamâm basîret üzre olup arz itdüğün üzre ehl-i fesâdun haklarından gelesin; emre mugāyir ehl ü iyâllerine ve sâ’ir mülk ü emlâklerine ve espâb ü erzâklarına kimesneyi dahl itdürmeyüp ammâ üzerlerine varmalu oldukda onat tedârük idüp müretteb ü mükemmel varasın. Gaflet ile ırz u nâmûs-ı saltanata mugāyir vaz‘ sudûrından hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin ve eger bu üslûb üzre mümkin olmaz ise her ne yüzden tedârük olınmak lâzım ise vech ü münâsib gördüğün üzre yazup bildüresin ki ana göre tedârük olına.

819 ***Vize beyine: Öte yakaya sefere tayin edilenlerden evlerine gelenlerin isimlerinin derhal bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Ççavuş-başına teslîm olındı.
Fî 28 Cumâde'l-ûlâ sene 967

Vize begine [hüküm ki]:

Hâliyâ düstûr-ı mükerrem vezîrüm Mehmed Paşa ile öte yakaya sefere ta‘yîn olınan bölük-halkından ba‘zı kimesneler evlerine geldükleri istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp bu husûsa tamâm ihtimâm ile mukayyed olup zikr olınan kullardan eger silâhdâr ve eger sol ulûfeci ve sağ-azeblerdür, bi'l-fi‘l evlerinde bulınanlar her kim ise isimleri ve resimleri ile defter eyleyüp Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin. Husûs-ı

mezbûr ehemm-i mühimmâtdandur; ihmâl ü müsâheleden hazer idesin.

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Silivri kādîsına.y

819/a-

820 ***Ankara kadısına: Ankara'da Hasan Paşa Hanı'nda adam öldürenlerden yakalananların sorguya çekilmesi ve firarilerin yakalanmasına dair.***

Yazıldı.
Peykârî (?) Çavuş'a virildi.
Fî 4 Receb sene 967
Kādî-asker Efendi arz idüp, emri arz üzre kayd itmeğin emr mûcebince yazılmışdur.

Ankara kādîsına hüküm ki:

Sen ki kādîsın; mektûb gönderüp asker halkından birkaç kimesneler sefer-i hümâyûndan avdet idüp Ankara'da Hasan Paşa Hânı dimekle ma'rûf bir vakf hânda cümlesi bir hücreye konup birkaç gün sâkin olup bir gice mezbûrlardan zümre-i gurebâdan olan Buğıcı Ahmed nâm kimesne bir Arabî ile boğazlanup yoldaşları olanca espâbların ve bârgîrlerin cümle bıragup kendüler hân-ı mezbûrun damından çenber iple inüp gaybet idüp tafahhuslariyçün etrâfa âdem gönderilüp Hasan ve Muslı nâm hıdmetkârları ile Rûm-ili'nden erbâb-ı timardan (boşluk) Ali nâm kimesne ele girüp meclis-i Şer'de istifsâr olındukda mezbûrân Hasan ve Muslı mezbûr Ali'nün muvâcehesinde haber virüp didiler ki: *"Biz ikimüz bölük-halkından iki kimesnenün hıdmetkârı idük; bunlar ile yoldaş olup Ankara'ya gelüp cümlemüz hân-ı mezbûrda bir hücreye konup iki nefer hıdmetkâriyle gaybet idüp ele girmeyen Çavuş-oğlı nâm yoldaşımuzun bir oğlan husûsında maktûl-i mezbûr ile atışmaları olup âhar hamr meclisinde gavgā idüp mezbûr Ali, mezkûr Çavuş-oğlı'na mu'âvenet idüp maktûl-i mezbûrı uyluğında şiş ile mesfûr Ali soğlayup yıkıldukdan sonra gaybet iden mezbûr Çavuş-oğlı'nun Seyrân nâm hıdmetkârı boğazlayup ba'dehû maktûl-i mezbûrun arabı bunlar ile ceng idüp Arabı dahı yıkup boğazlayup gübre içine arabı gömdiler. Be'dehû çenber iple hânun damından inüp gaybet itdiler. Ammâ Çavuş-oğlı ele girmeyüp gitti"* diyü tafsîl itdüklerinde mezbûr Ali'den sü'âl olınup: *"Ben mezbûrân kimesnelere yolda râst geldüm; hân-ı mezbûra bile konduk. Ammâ ben başka hücreye kondum, anlar gavgā itdiler; gördüm ki hânda fesâd oldı, ben dahı ip ile sarkup kaçdum. Gavgāda dahlüm yokdur"* diyü inkârla cevâb virdi. Ammâ cümlesi bir hücreye konup yemeleri, içmeleri bir yirde olduğı mukarrer olmağın mezbûrlar habs olındılar diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Varıcak, ele girüp habs olanları örf-i ma'rûf ile görüp ve inkâr ideni söyledüp her ne vechile cevâb virüp ahvâl neye müncer olur ise mezbûrları habsden ihrâc itmeyüp yazup arz eyleyesin ve gaybet idenleri dahı ele getürmeğe sa'y ü ikdâm eyleyesin. Her ne tarîkla olursa ele getürüp anlarun dahı ahvâlin görüp arz eyleyesin ve kable's-sübût telef-i nefsden ihtiyât idesin.

821 ***Vidin ve Alacahisar beylerine ve Bane kadılarına: Koçanya dağındaki eşkiyânın def'i için Müezzin Mustafa adlı sipahiye müdahale ettirilmemesi hakkında.***

Yazıldı.

Mezbûra virildi.

Fî selh-i Cumâde'l-ûlâ sene 967

Vidin ve Alaca-hisâr beglerine ve Bane kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ dârende Mü'ezzin Mustafa nâm sipâhî gelüp kendüye Koçanya dağı'nda zuhûr iden harâmîlerün def'i husûsı emr olınup Bane kazâsından re'âyâdan mu'âvenet içün hâne mu'âfiyetiyle elli nefer kimesne ta'yîn olınup zikr olınan kimesnelere voyvodalardan ve sâ'irden kimesne mâni' olmamak bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; arz itdüği gibi ise emr-i sâbıkum mûcebince amel idüp emrüme muhâlîf kimesneye iş itdürmeyesin.

822 *Vidin beyine: Adı geçen Mustafa'ya barut verdirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Vidin begine hüküm ki:

Hâliyâ Koçanya dağı muhâfazasına ta'yîn olınan dârende-i fermân-ı hümâyûn Mü'ezzin Mustafa, Dergâh-ı mu'allâ'ma gelüp kendü ile muhâfaza-i mezbûreye ta'yîn olınan martoloslara hıdmet-i muhâfazada bârût lâzım idüğin bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; zikr olınan martoloslara hıdmet-i muhâfaza diye kifâyet idecek mikdârı bârûtların tedârük itdüresin. Ammâ ihtimâm idüp kadr-i hâcetden ziyâde virdürmeyesin ki bî-hûde yire zâyi' u telef olınmaya.

823 *Adı geçen Mustafa'ya yardım edilmesi hakkında Perakin ve İsferlik Banesi kadılarına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Perakin ve İsferlik Banesi kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Koçanya dağı muhâfazasına ta'yîn olınan dârende Mü'ezzin Mustafa, Dergâh-ı mu'allâ'ma gelüp mezbûr dağda hırsuz u harâmîlik idenlerün ba'zı yataklandırılup ele getürilmekde derbend köylerinden ve il-erinden mu'âvenet lâzım olduğın bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa ihtimâmla mukayyed olup göresin; şöyle ki, anun gibi hırsuz u harâmîlik üzre olan ehl-i fesâdı yataklandurup ele getürmelü olup lâzım geldükde derbend köylerinden ve gayrıdan âdem çıkarup hırsuz u harâmî olan ehl-i fesâdı ele getürmekde gereği gibi mu'âvenet ü müzâheret itdüresin. İhmâl sebebi ile ehl-i fesâddan re'âyâya zarar u gezend irişdürmekden hazer eyleyesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 2 Cemâziye'l-âhir sene 967 [29.02.1560]

824 *Amasya beyine ve kadısına: Çongar'da bir kaç yoldaşıyla reâyâya taaddi eden Feridun adlı iş-erinin ve yanındakilerin ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Abdülkādir Çavuş'a virildi.

Fî 3 Cemâziye'l-âhir sene 967

Amâsiyye begine ve kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Çongar'da Feridûn nâm iş-eri bir niçe yoldaşiyle gezüp re‘âyâya te‘addî üzre olduğı istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp mezkûrı ve yanında olan eşirrâyı ele getürüp dahı muhkem habs eyleyüp ahvâlin mufassal yazup bildüresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; sâ’ir umûra kıyâs itmeyüp her ne tarîkla olursa mu‘accelen ele getürüp habs eyleyüp arz idesin. İhmâlden ve gaybet itdürmekden hazer idesin. Sen ki kādîsın, anun gibi müşârün-ileyh sancağına gelmemiş ise, mezkûrı her ne tarîkla olursa ele getüresin.

825 *Kırşehri Beyi Memiş Bey'e: Budaközü kazasında reâyâya taaddide devam eden Haki ve Söhrap adlı kimselerin ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kırşehri Begi Memiş Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Hâkî ve Söhrâb nâm kimesneleri ele getürüp habs idüp arz idesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ mezkûrlar Budak-özi kazâsında her biri yigirmi-otuz levend ile gezüp re‘âyâya te‘addî itdükleri istimâ‘ olınup izâleleri lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Aslâ te’hîr itmeyüp bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup eger vâkı‘â var ise her ne tarîkla olursa mezkûrları ele getürüp ikisinün de başların kesüp ve yanlarında olan müfsidleri dahı ele getürüp haklarından gelesin ve her ne vechile olursa arz idesin. Bu bâbda Bozok Begi Çerkes *dâme izzuhû*'ya dahı hükm-i şerîf yazılup îsâl içün sana gönderildi, ulaşdurasın. İhmâlden ve gaybet itdürmekden hazer idesin.

826 *Aynı husus hakkında Bozok Beyi Çerkes'e hüküm.*

Yazıldı.

Bozok Begi Çerkes Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Hâkî ve Söhrâb nâm kimesneler yevmlü olup her biri yigirmi-otuz mikdârı levendâtla Budak-özi kazâsında gezüp re‘âyâya zulm ü te‘addî iderler imiş. İmdi, mezkûrlarun izâleleri lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, eger vâkı‘â var ise aslâ te’hîr itmeyüp mezkûrları her ne tarîkla olursa ele getürüp ikisinün de başların kesüp ve yanlarında olan müfsidleri dahı ele getürüp haklarından gelesin ve her ne vechile olursa arz idesin, ihmâlden ve gaybet itdürmekden hazer idesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 6 Cemâziye'l-âhir sene 967 [04.03.1560]

827 *Dubrovnik beylerine: Mostar'da zeâmet sahiplerinden Hacı Mehmed'in gulâm ve cariyelerinin gönderilen adamlarına teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Husrev Beg'e virildi.

Fî yevm-i mezbûr.

Dubrovnik beglerine hüküm ki:

Hâliyâ kıdvetü'l-e‘âlî ve'l-e‘âzım Haydar Paşa ve vilâyet kādîları ve mukāta‘ât nâzırları mektûb gönderüp kasaba-i Mostar'da mütemekkin olan zu‘amâdan Hacı Mehmed'ün abd-i memlûklerinden Ali nâm gulâmı ile Selîmeşan ve Bülend nâm câriyeleri bundan akdem ibâk idüp akablerince âdemlerin gönderüp Dubrovnik kal‘ası'na tâbi‘ Koçanik nâm karyeye varduklarında Dubrovnik begleri tarafından voyvoda olanlar virmeyüp tâbi‘ olduklarında kasaba-i mezkûreden ayardup alup gidenlerden Popova nâhiyesinde Hermeniçe nâm karyeden İvan veled-i Nikola ve nefs-i Mostar'da Değirmenci Mehmed nâm kimesne ele gelüp zikr olınan esîrleri mezkûr Değirmenci Mehmed tahrîkıyla ayardup karye-i mezbûre voyvodasına teslîm eyledük didükleri sicill oldukdan sonra tekrâr âdem gönderilüp taleb olındukda virilmeyüp ta‘allül olınduğın bildürdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan za‘îmün mezkûrân esîrlerin, varan âdemlerine teslîm eyleyüp ta‘allül ü nizâ‘ eylemeyesin.

828 *Rodos beyine: Rodos Kalesi'nde ne kadar Menteşeli gedik mutasarrıfı varsa bildirilmesi ve mahlûllere mazûllerden tayin olunup, hariçden kimseye verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Sâbıkā Rodos beginün kethudâsı Sinân'a virildi.
Fî 8 Cemâziye'l-âhir sene 967

Rodos begine hüküm ki:

Rodos dizdârı mektûb gönderüp kal‘a-i Rodos feth oldukda vilâyet-i Menteşe'nün ba‘zısı kal‘a-yı mezbûreye duhûl ve hurûc itdükleri arz olınmağın Menteşe'den beş aded kādîlıkdan olan kimesnelere aslâ gedük virilmeye diyü hükm-i şerîf virilüp ba‘de zamânin kal‘a-i mezbûrenün kâtib ve kethudâsı ve ekseri Menteşe'den olmağın mezkûr hükm-i şerîfi sâbıkā dizdâr olan Sinân zâyi‘ idüp vakt-i müzâyakada bunlarun yoldaşlıkları olmaz diyü arz eyledüği ecilden **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, bu bâbda mukayyed olup kal‘a-i mezbûrede mahlûl vâkı‘ olan hükümleri girü kal‘a ma‘zûllerinden ve kul oğlanlarından ve kul karındaşlarından yarar ve müstahıkk olanlara tevcîh idüp, anun gibi hâricden gayr-ı müstahıkk olanlara tevcîh itmeyesin ve bi'l-fi‘l kal‘a-i mezbûrede ne mikdâr Menteşelü gedük tasarruf ider kimesneler var ise isimleriyle yazup defter idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin ve bu hükm-i şerîfümi dizdâr elinde ibkā idesin.

829 *Anadolu beylerbeyine: Bütün beylerin, kulların ve askerlerin emre intizaren cenge ait her türlü levazımlariyle hazır bulunmaları hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana iki def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler kullaruma ve sâ’ir asâkir-i nusret-me’âsire gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki her biri yirlü yirinde yât ü yarakları ile hâzır u müheyyâ olalar diyü emrüm olmış idi. Ol evâmir-i aliyyem kemâ-kân mukarrer olup Nevrûz-ı mübârek karîb olup zamân-ı sefer-i nusret-rehbere irişmeğin **buyurdum ki:**

(Boşluk) Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm dikkat ü ihtimâm ile mukayyed olup tekrâr yarar

çavuşlar gönderüp beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler kullaruma ve sâ’ir asâkir-i fevz-me’âsire gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, her biri sancaklarına müte‘allık olan eger alay-begleridür ve sâ’ir erbâb-ı timardur, onat vechile tenbîh eyleyüp kānûn üzre cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ’ir âlât-ı harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâlleri ve bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u âmâde eyleyüp ve kendüler dahı cebe vü cevşenleri ve cebelüleri ve sâ’ir edevât-ı harb ü kıtâlleri ile bî-kusûr hâzır u âmâde olup bundan sonra ne zamânda çıkup ve ne mahalle varmak emrüm olursa cümle sancakları askeriyle çıkup emr olınan zamânda mahall-i me’mûrda senünle yanunda bulınup vech ü münâsib gördüğün üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınalar. Bu husûsı sâ’ir zamâna kıyâs itmeyüp her birin bir vechile habîr ü âgâh idesin ki sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli olmaya. Şöyle ki, beglerden ve sâ’ir zu‘amâ ve erbâb-ı timardan birinün yât ü yaraklarında ve sâ’ir sefer mühimmâtlarında kusûr u noksânları ola ve yâhûd ta‘yîn olınan zamânda mahall-i me’mûra mükemmel gelüp irişmeye, yoklanup görildükde aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup azl ile iktifâ olınmayup mu‘âkab u mu‘âteb olmağı mukarrer bilüp ana göre her biri emr-i şerîfüm üzre hâzır olmak bâbında dakΩka fevt itmeyeler. Ve sen dahı fermân-ı hümâyûnum üzre tedârükin görüp hâzır olasın. ikdâm ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyüp envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. Ve bu hükm-i şerîfüm[de] sana ne yazılmış [ise] varup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

829/a-

Yazıldı.
Ulaşdurmak içün Şâm beglerbegisinün kethudâsına virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Karaman beglerbegisine.

829/b-

Yazıldı.
Esîr-oğlı Yûnus Çavuş ile gönderildi.
Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Rûm beglerbegisine.

829/c-

Yazıldı.
Rûm beglerbegisine gönderildi. Mezbûr çavuşla.
Fî târîh-i mezbûr.
Bir sûreti Dulkādirlü beglerbegisine.

829/d-

Yazıldı.
Kethudâsı Murâd'a virildi.
Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Erzurum beglerbegisine ve kul tâ’ifesin dahı hâzır idesin [diyü].

829/e-

Yazıldı.
Yazıcısı Ali Çelebî'ye virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Diyârbekr beglerbegisine ve kul tâ’ifesin dahı hâzır idesin [diyü].

829/f-

Yazıldı.
Ulaşdurmak içün Dîvân Kâtibi Ali ile İskender Paşa'ya gönderildi.
Fî 3 Receb sene 967
Bir sûreti Bagdâd beglerbegisine.

829/g-

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Şâm beglerbegisine.

829/h-

Yazıldı.
Kethudâsı Murâd'a virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967
Bir sûreti Haleb beglerbegisine.

829/i-

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.

Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 967

Bir sûreti Van beglerbegisine ve kul tâ'ifesin dahı hâzır idesin [diyü].

830 *Koyun eminine: Gönderilen koyunların geldiğine ve diğer geleceklerin adet ve cinslerinin de bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Huccet (?), âdemine virildi.
Fî 10 Cemâziye'l-âhir sene 967

Koyun emînine hüküm ki:

Hâliyâ kıvırcık koyundan yüz dokuz bin iki yüz elli altı koyun irsâl olınmış, gelüp vâsıl oldı. Lâkin irsâliyye defteri bile gönderilmeyüp ne mikdâr koyun dahı gelecekdür? Ma'lûm olmamağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gelecek koyundan eger kıvırcık koyunıdur ve eger sâ'irdür ne mikdâr koyun dahı gelecekdür? Mufassal yazup bildüresin.

831 *Venedik dojuna: Venedik donanması provadoru Kontar Reisin Draç İskelesi'nde gemi için gasbettiği malların iade ettirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kîseye konılmayup hemân şöyle tâliblerine virildi.
Fî 6 Cemâziye'l-âhir sene 967

Venedik dojına hüküm ki:

Venedik donanmasına provedor olan Kontar nâm re'îs Nova kal'ası erenlerinden Ahmed b. Mustafa ve Pîrî b. Mustafa nâm kimesnelerün Draç iskelesi'nde gemi içinde ticâret içün getürilmiş iki pastav kırmuzı çûka ve üç yüz kile pirinçlerin ve sâ'ir yaraklarından ve espâblarından üç bin altunluk hurdavât espâbların gasben alup zulm itdüklerin a'yân-ı vilâyet haber virdükleri ecilden kādîsı sebt-i sicill idüp ve sancağı begi dahı i'lâm eylemeğin gerekdür ki, bu husûsı dahı yüce Âstâne'me olan ihlâsınuz mûcebince onat vechile tefahhus idüp dahı mezkûrlarun espâbların ve metâ'ların zuhûra getürüp hakların alıvirmek bâbında ikdâm ü ihtimâmınuz dirîğ itmeyesin.

832 *Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Nogay tarafından memâlik-i mahrûseye girerek reâyâya zorbalık eden taife hakkında malûmat verilmesine dair.*

Süleymân Çavuş'a virildi.
Fî 8 Cemâziye'l-âhir sene 967

Silistre Begi Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Akkerman kādîsı mektûb gönderüp Nogay cânibinden (boşluk) mikdârı Tatar tâ'ifesi kaht ucundan gelüp Memâlik-i mahrûse'ye dâhil olup re'âyâya te'addî itmek üzre oldukların bildürdiler. **Buyurdum ki:**

Süleymân Çavuş vardukda, bu bâbda mukayyed olup zikr olınan tâ'ife ne makøle tâ'ifedür ve ne mikdârdur ve bellü başlu serdârları ve mîrzâları ve yat ü yarakları var mıdur? Yoksa hemân berre vü mesâkîn midür? Ne zamânda gelüp ve ne cânibden gelmişlerdür? Ve anlarun memleketinden def' u ref'leri ne vechile mümkindür? Girü, geldükleri yire göndermek ile mi olur? Her ne vechile def' u ref'leri mümkin ise eyleyüp re'âyâ vü berâyâ

üzerinden kaldurup ref‘ idesin ve her ne yüzden vech görilüp ve ne mikdâr ve ne makøle kimesneler ise emrüm üzre mufassal u meşrûh yazup mezbûr ile arz eyleyesin ve ol tâ’ifenün içinde dil bilür üç-dört yarar âdem ele getürüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

832/a-

Yazıldı.

Bu dahı.

Bir sûreti sâbıkā Akkerman Begi olan Mustafa Beg'e, bunlarun ahvâli ber-taraf olmadın kalkup gitmeyesin diyü kayd olınmışdur.

832/b-

Yazıldı.

Bu dahı.

Bir sûreti hâlîyâ Akkerman begine.

[Yev]mü'l-isneyn fî Cemâziye'l-âhir sene 967 [06.03.1560]

833 *Diyarbekir beylerbeyi ve mal defterdarına: Hasankeyf sancağının Siirt nahiyesinde müteveffâ Kasım'ın zeâmetinin hâssa-i hümâyûna zabt olunması hakkında.*

Yazıldı.

Dîvân kâtibine virildi.

Fî 10 Cemâziye'l-âhir sene 967

Diyârbekr beglerbegisine ve mâl defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Hasan-keyf sancağında Siirt nâhiyesinde Çepni nâm karyeden ve gayrıdan yigirmi beş bin üç yüz iki akçalık ze‘âmetin müteveffâ Kāsım tahvîlinden hâssa-i hümâyûnuma zabt olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan ze‘âmeti emrüm üzre mütevaffâ-yı mezbûr tahvîlinden hâssa-i hümâyûnuma zabt idesin.

834 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Basra için yapılmakda olan gemilerden şimdilik sekizinin Basra'ya gönderilmesine ve yollar hakkında malûmat verilmesine dair.*

Mektûb getüren âdemi Hasan'a virildi.

Fî 8 Cemâziye'l-âhir sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp Birecik'de binâsı fermân olınan gemiler ve nüzûl içün irsâl olınan ahkâm-ı şerîfe sana vusûl bulduğın ve her husûsda ne vechile tedârük itdüğün ve emr olınan yigirmi pâre gemilerün on kıt‘asınun kerestesi zamânında kesdürilüp henüz iskelelere inmedüğin ve şimdi kereste kesmek olmadığın ve suyun tugyânı dahı karîb olduğın bildürmişsin. Her ne dinmiş ise alâ-vechi't-tafsîl ma‘lûm-ı şerîfüm olmışdur. İmdi, sekiz pâre kalita kifâyet ider. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i sâbık üzre cidd ü ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm idüp mu‘accelen sekiz pâre kalitayı irişdürüp dahı irsâl idesin ve Birecik'den Basra'ya zikr olınan gemiler emîn ü sâlim varup vâsıl olur mı, yohsa Ulyan-oğlı memleketine uğrayup su yüzinden ve karadan zarar irişmek ihtimâli var mıdur? Ne yirden varup vâsıl olur? Ehl-i vukøfdan tefahhus eyleyüp anı da arz idesin ki anun gibi varup vâsıl olmaz ise, asîr olup zarar ihtimâli var ise, bî-hûde yire harc zâ’id olmaya ve dört yüz kürek dahı emr olınmış idi. Anı dahı irişdürüp gönderesin. Ve gemiler binâsı içün bundan akdem dahı yarar mi‘mârlar irsâl olınmışdur. Hâliyâ arz itdüğün üzre yarar re’îsler ve kapudan gönderilmişdür. Varduklarında vech ü münâsib olduğı üzre her gemiye ta‘yîn idüp gönderesin.

835 *Hüdavendigâr sancağı beyine: Bergama dizdarı Ali'nin kâtilleri hakkında tahkikat yapılıp suçluların meydana çıkarılmalarına dair.*

Yazıldı.
Çavuş-oğullarından Mahmûd'a virildi.
Fî 8 Cemâziye'l-âhir sene 967

Hüdâvendigâr sancağı begine hüküm ki:

Bundan akdem Bergama Dizdârı olup katl olınan Ali'nün vârisleri Südde-i sa‘âdet'üme gelüp bi'l-fi‘l dizdâr olan ve emîn ve hisâr-erenlerinden ba‘zı kimesneler içün mazınnamuzdur diyü tezallüm itdükleri ecilden dizdârlıkdan ref‘ olınup ve mezbûrun dahı emâneti alınup habs ile teftîş olınmak içün sana ve kādîlara mufassal hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te’hîr itmeyüp mu‘accelen mahall-i hâdiseye varup ahvâllerin hükm-i şerîf-i sâbıkum mûcebince teftîş eyleyüp bu fesâdı idenleri her kim ise dikkat ü ihtimâm idüp zuhûra getürüp arz idesin. Husûs-ı mezbûr ehemm-i mühimmâtdandur. Ana göre mukayyed olup kātil her kim ise buldurmayınca olmayasın ve hisâr-erenleri hilâf-ı emr ü kānûn hisârdan taşra yaturlar diyü i‘lâm olındı. Anı dahı göresin; emre muhâlîf taşrada yatdukları vâkı‘ midür ve bu hâl vâkı‘ oldukda hisârda ne mikdâr hisâr-eri olup ne mikdârı hâricde imiş? Anı dahı görüp bildüresin.

836 *Lipva Beyi Mustafa Bey'e: Lipva Kalesi Azaplar Ağası Ahmed hakkında sâbık Tameşvar beylerbeyisinin arz tezkiresinin sahte olmasından dolayı tetkikat icrasına dair.*

Yazıldı.
Mezbû[r] Ahmed'e virildi.
Fî 10 Cemâziye'l-âhir sene 967

Lipva Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Lipva kal‘ası azeblerine on yedi akça ile evvelki aga olan Ahmed, pîr ü nâtüvân olup hıdmete kādir değildür diyü kal‘a-i mezkûrede on üç akça ulûfe ile azebler kethudâlığından ma‘zûl olan Ömer Aga-oğlı Abdî'ye tevcîh olınmak içün bundan akdem Tımışvar Beglerbegisi Kāsım *dâme ikbâlühû*'nun arzı vârid oldukda on beş akça ile virilmişdi. Hâliyâ mezkûr Ahmed Südde-i sa‘âdet'üme gelüp: *"Gedüğüm alındı"* diyü şekvâ idüp müşârün-ileyh beglerbegi ol bâbda sana gönderdüği mektûbı ibrâz idüp ol arz bulınup bir yirinde hekk olduğından gayrı mühri dahı müşârün-ileyhün sana gönderdüği mektûb mührine mugāyir olup müzevver olmağın arz aynı ile sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikr olınan arzı müşârün-ileyh beglerbegine gönderüp cevâb taleb idüp sahîh kendünün midür, nicedür; ne zamânda virilmişdür? Görüp ve mezkûr Abdî'yi tutup habs idüp, ol arzı kimden almışdur? Sorup ve şimdiye değin ne mikdâr ulûfe almış ise bî-kusûr tazmîn itdürüp kendüyi habsden ıtlâk itmeyüp vukø‘ı üzre ahvâlin neye müncer olursa mufassal u meşrûh yazup arz eyleyesin ve yine arzı aynı ile mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

837 *İlbasan Beyi Ahmed Bey'e: İlbasan Kalesi erlerinden Mehmed'den kalan gedik hakkındaki tevcih hükmünde isim hatası olup olmadığının tetkikine dair.*

Yazıldı.
Hüküm getüren mezkûr Mehmed'e virildi.
Fî 10 Cemâziye'l-âhir sene 967

İlbasan Begi Ahmed Beg'e hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i sa‘âdet'üme arz gönderüp İlbasan kal‘ası erenlerinden Şiltere (?) nâm karyeden dokuz yüz on dokuz akça hisse timara mutasarrıf olan Mehmed, terk-i kal‘a idüp gedüği, gedük tasarruf itmeyen kul-oğullarından dîger Mehmed'e arz itdüğinde arzun mûcebince hükm-i şerîfüm virilmişdi. Ol hükm-i şerîfüm müzevverdür diyü Südde-i sa‘âdet'üme göndermişsin. Geldükde aynı ile arzun bulınup hüküm arza muvâfık bulındı. Ammâ mezkûr gedük sâhibi Mehmed gelüp *"Mustafa der-i müşterekümdür"* diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresin, arz olındığı üzre gedüğine arz virilüp bu olmayup arzunda sehv olınmışsa sahîh arz idesin. Eger arzun sahîh ise hüküm mûcebince ol kimesneye gedüğin tasarruf itdüresin.

838 *İnebahtı beyi ile Çatalca, Fenar ve Siroz kadılarına: Vezir Ali Paşa'nın voyvodasının kâtillerinin meydana çıkarılması için lâzım gelenler hakkında teftiş yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 967

İnebahtı begine ve Çatalca ve Fenar ve Siroz kādîlarına hüküm ki:

Sen ki sancak-begisin; bundan akdem Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp düstûr-ı mükerrem vezîrüm Ali Paşa *edâma'llâhü te‘âlâ iclâlehû*'nun katl olınan voyvodasının kātilleri teftîş olınmak emr olınup mübâşeret olındukda on nefer kimesnenün ihzârı lâzım olup üç neferi ele gelüp yedi neferi sipâhî olup seferde bulınup Mürüvvet-oğlı Mehmed ve Dîvâne Ahmed nâm kimesneler harclıkcı tarîkıyla gelüp habs olındılar diyü bildürmiş idün. Hâliyâ dîger Dîvâne Ahmed dahı seferden getürdilüp teftîş olınmak içün ol cânibe irsâl olınup bu bâbda Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Sinân bile mübâşir ta‘yîn olınup **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, müşârün-ileyhim kādîlar ve çavuş ile bir yire cem‘ olup teftîşe mübâşeret eyleyüp mezkûrı ve sâ’ir huzûrı lâzım olanları ihzâr idüp onat vechile hakk üzre emr-i sâbık mûcebince teftîş idüp göresin; müşârün-ileyhün katl olınan voyvodasın katl idenler ve akça ve espâbın gāret idenler kimler idüği Şer‘ile sâbit ü zâhir olursa zâyi‘ olan akçayı ve espâbı Şer‘ile mütevveccih olanlardan bî-kusûr ikdâm ü ihtimâm eyleyüp zuhûra getürüp dahı bu fesâdı idenlerden sipâhî olanları habs idüp ahvâllerin tafsîl üzre yazup arz eyleyesin. Sipâhî olmayanları ol bâbda emr-i Şer‘-i kavîm neyse icrâ idüp yirine koyasın.

839 *Vulçıtrın Beyi Süleyman Bey'e: Silistre ve Akkirman caniplerinde görevli olan Silistre Sancağı Beyi Sinan Bey'e yardım için hazır bulunması hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 10 Cemâziye'l-âhir sene 967

Vulçıtrın Begi Süleymân Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ Akkerman ve Silistre câniblerinde bir hıdmet vâkı‘ olup ol bâbda Silistre Sancağı Begi Sinân *dâme ulüvvuhû*'ya hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda sen dahı mukayyed olup sancağun askeriyle ve akıncılarunla hâzır u müheyyâ olup ol cânibe nâzır olasın. Anun gibi mu‘âvenet lâzım gelüp müşârün-ileyhden sana âdem veya mektûb gele, bilâ-tevakkuf müşârün-ileyhe varup irişüp vech ü münâsib gördüği üzre gereği gibi mu‘âvenet idüp hıdmetde bulınasın. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre eger sancağun askeridür ve eger akıncılarundur, cem‘iyyet idüp müşârün-ileyh cânibine nâzır olup ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne vechile tadarük itdüğün yazup bildüresin.

839/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Boğdan voyvodasına.

839/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Çirmen begine.

839/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Vidin begine.

[Yev]mü'l-hamîs fî 11 Cemâziye'l-âhir sene 967 [09.03.1560]

840 *Seferihisar kadısına: Vezir Rüstem Paşa'nın atlarını çalan Mustafa'nın İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Turak'a virildi.
Fî 13 Cemâziye'l-âhir sene 967

Seferî-hisâr kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp dustûr-ı ekrem *ilâ-âhirihî* Vezîr-i a‘zamum Rüstem Paşa *edâma’llâhü te‘âlâ iclâlehû*'nun kazâ’-i mezbûrda vâkı‘ olan yundlarından sâbıkā on re’s yund zâyi‘ olup fesâd ü şenâ‘at ile meşhûr olan ba‘zı kimesnelerde altı re’s bulınup alındukdan sonra bâkΩsinün teftîşi içün gönderilen emr-i şerîf mûcebince mazınna olan eşhâs dutılup habs olınup üç re’s yund dahı bulınup Süleymân Voyvoda'ya teslîm olınduğın ve mazınna olanlarun ba‘zı kefîle virilüp ve Koca-oğlı Mustafa nâm kimesne zikr olınan yundların birisin âhar kimesneye bey‘ itdüği sâbit olup aynı ile getürdilüp ve dâ’imâ bu makøle fesâd itmekle meşhûr kimesne olmağın bi'l-fi‘l mahbûs olduğın arz eylemişsin, **buyurdum ki:**

Mezkûr Mustafa'yı yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki küreğe koşıla.

[Yev]mü's-sebt fî 12 Cemâziye'l-âhir sene 967 [10.03.1560]

841

Niğbolu sancağı kadılarına ve voynuk çeribaşılarına: Bir nöbetli sefer voynukları çıkarılarak hizmete yetiştirilmesi hakkında.

Hâss Rıdvân Nasûh'a virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Niğebolı sancağı kādîlarına ve Niğebolı sancağında vâkı‘ olan voynuk çeri-başılarına hüküm ki:

Hâliyâ bir nevbetlü sefer voynukları ihrâc olınmasın emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, zikr olınan sancakda vâkı‘ olan bir nevbetlü sefer voynukların, âdet ü kānûn üzre bâ[r]gîrleri ile bî-kusûr ihrâc eyleyüp vakt ü mevsimi ile hıdmete yetişdürmekde dakΩka fevt eylemeyesin. Siz ki voynuk çeri-başılarısız, ana göre mezbûrları bî-kusûr ihrâc idüp getürüp hıdmete mübâşeret itdürmekde ikdâm idesiz. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandur; ihmâl ü müsâheleden hazer idesiz. Şöyle ki zikr olınan voynuklar vaktinde ve mevsiminde gelüp irişmeye ve yâhûd pîr ü sagΩr ve hıdmete kādir olmayanların getüresin; her kangınuzun kādîlığında ve çeri-başılığında ise aslâ özri makbûl olmayup müstahıkk-ı itâb ü ikāb olmak mukarrerdür ve davarları dahı kısrak ve aygır olmayup bârgîr gerekdür.

Bir sûreti Sofya kādîsına ve voynuk çeri-başılarına.

841/a-

Yazıldı.
Bu dahı.

841/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti voynuk begine ve Filibe kādîsına.

842

Ağrıboz, Atina ve İstefe kadılarına: Yelken bezi cem ve tahsiline Ferruh Çavuş'un memur edildiğine dair.

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 10 Cemâziye'l-âhir sene 967

Ağriboz ve Atina ve İstefe kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem yelken bezi cem‘i içün Cezâyir çavuşlarından Ferruh Çavuş ile size akça irsâl olınmış idi. Mezkûr Ferruh Çavuş fevt olmağla, zikr olınan yelken bezi cem‘ olmaduğı arz olınmağın, husûs-ı mezbûr içün girü Cezâyir çavuşlarından Atinalu Hüseyin Çavuş irsâl olındı. **Buyurdum ki:**

Vardukda, emr-i şerîf-i sâbıkum mûcebince zikr olınan yelken bezin emr-i sâbık üzre mezbûr ile cem‘ u tahsîl itmek bâbında gereği gibi ikdâm ü ihtimâm eyleyüp dakΩka fevt eylemeyesin.

843

Selânik yörükleri Subaşısı Hüsrev'e: Selânik yürüklerinden 552 ocak bir nöbetlisinin su yolu hizmetine tayin edildiğine dair.

Yazıldı.

Selânik yürükleri sübaşısı Husrev'e hüküm ki:

Sübaşılığına müte‘allık olan yürüklerün birer nevbetlüsi ki beş yüz elli iki ocakdur, suyolı hıdmetine ta‘yîn idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, te’hîr ü terâhî itmeyüp zikr olınan yürüklerün birer nevbetlüsin emr-i şerîfüm mûcebince âdet ü kānûn üzre altışar aylık zâd ü zevâdeleri ve bâ[r]gîrleri ile ta‘cîlen ihrâc idüp mahall-i me’mûra getürüp hıdmete mübâşeret itdüresin. Bu husûs mühimdür; ihmâl ü müsâheleden hazer idüp emr olınan yürüklerün vakt ü mevsimi geçmedin bî-kusûr ihrâc idüp getürmek ardınca olasın. Şöyle ki geç veya eksük getürüp maslahat avk u te’hîr olına, özrün makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre mukayyed olasın.

[Yev]mü'l-ahad fî 12 Cemâziye'l-âhir sene 967 [10.03.1560]

844 *Bosna beyine ve Saray kadısına: Zeâmet sahibi Hasan'a tımar olarak verilen bazı mezraalar hakkında tetkikat icra olunmasına dair.*

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Bosna begine ve Sarây kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Bosna sancağında Çernik nâhiyesinde yüz yigirmi akça yazar mezra‘a-i Çernik-i Dolna ve Gorna ve gayrı ve yine yüz yigirmi akça yazar mezra‘a-i اوسماق ve gayrı ve yüz yigirmi akça yazar mezra‘a-i Otlakdol ve gayrı ve yüz yigirmi akça yazar mezra‘a-i Öşnik ve gayrı ve kırk akça yazar mezra‘a-i اوشنيك ve gayrı ve yüz yigirmi akça yazar mezra‘a-i Garabofça ve Vılk ve gayrı tâbi‘-i Vesil derlivâ’-i Kelis ve yüz yigirmi akça yazar mezra‘a-i tarîk-ı (?) Bane varoşı yirleri ve gayrı ki cümle yedi yüz altmış akça olur, hâlî vü harâbe mezra‘a olup vilâyet tahrîr olındukda her birine vech-i meşrûh üzre ber-vech-i maktû‘ hâsıl kayd olınup Hasan nâm za‘îme timar virilüp mutasarrıfdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan mezra‘alar hâlîyâ şenelüp ma‘mûr olup üzerlerine re‘âyâ gelmiş midür, kadîmden ma‘mûr olalı ne mikdâr ve hâlîyâ ma‘mûr olalı ne mikdâr ve cümle re‘âyâsı ne mikdârdur ve her biri ne mikdâr hâsıla mütehammildür, deftere kayd olındığı gibi midür, yohsa ziyâdeye mütehammil midür, nicedür? Hîç meşkûk nesne komayup mufassal defter eyleyüp arz eyleyesin ve şimdiye değin ne mikdâr hâsıl olmışdur, anı dahı arz idesin.

845 *Delvine Beyi Mehmed Bey'e: Mezerak kazası köylerinden fesat ve şekâvet edenlerin ele geçirilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mektûb getüren Mehmed Paşa âdemi Husrev'e virildi.
Fî 13 Cemâziye'l-âhir sene 967

Delvine Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Mezerak kādîsı ve Aydonat nâ’ibi ile mektûb gönderüp Mezerak kazâsına tâbi‘ ابرلوشن nâm باپيكسيد ve ليقه منكشن ve قوركن ve حوقه لوكه ve Varfani (?) (ولرفاني) nâm karyeden Todor بابادير

ve Nikapanyer ve İlya Çavuş ve Papa [illegible] ve [illegible] nâm karyeden Dede Petri ve [illegible] ve [illegible] ve [illegible] Petri ve [illegible] nâm zimmîler şakāvet üzre olup zikr olınan karye ahâlîsin ıdlâl itmeden hâlî olmayup cizye ve âdet-i agnâmların bi't-tamâm edâ itdürmedüklerinden gayrı alâniyen evler yakup espâb ve davar yağmâlayup şenâ'atlerin bundan akdem sancak-begi arz itdükde hükm-i şerîf virilüp ahsen vechile ele gelmek müyesser olmayup küllî ikdâm gerekdür diyü arz eylemişsin. Eyle olsa mezkûrûn zimmîler ele getürilüp Südde-i sa'âdet'üme gönderilmelerin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr ü terâhî itmeyüp zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürmek bâbında dikkat ü ihtimâm eyleyüp her ne tarîkla mümkin ise ele getirüp der-zencîr eyleyüp yarar âdemlere koşup fermân-ı âlî-şânum müsted'âsınca Âstâne-i adâlet'üme irsâl ü îsâl eyleyesin ki küreğe konıla. Ve koşup gönderdüğün âdemlere tenbîh idesin ki yolda onat vechile hıfz idüp gaybet itdürmekden hazer ideler.

846 *Delvine Bey'i Mehmed Bey'e: Körföz keferesine dağlardan ağaç kesdirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Bâlî'ye virildi.
Fî 16 Cemâziye'l-ahır sene 967

Delvine Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp livâ'-i mezbûr yalılarında vâkı' olan dağlardan dâ'im Körföz keferesi gelüp odun kesmek bahânesiyle top ve darbzen ve tüfeng kundakları ve sâ'ir âlât-ı harb kesüp defe'âtle [illegible] olındukda memnû' olmadukların bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup ol bahâne ile mezkûrlara ol dağlardan ağaç kesdürmeyesin.

847 *Edirne kadısına: Eski Cami ve üç Şerefeli Cami sâbık mütevellisi Hayreddin aleyhinde arzuhal sunan Hüseyin'in İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûr Hayreddîn'e virildi.
Fî 12 Cemâziye'l-âhir sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp bundan akdem mahrûse-i mezbûrede Üç-şerefelü ve Eski Câmi' mütevellîsi olup, azl olınup emr ile teftîş olınan Hayreddîn içün rikâb-ı hümâyûnuma ruk'a sunanlar her kim ise tefahhus idüp ele getürüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin diyü emrüm olmağın teftîş ü tefahhus itdükde kim idüği ma'lûm olmaduğın arz eylemişsin. İmdi, mezbûr Hayreddîn Dergâh-ı mu'allâ'ma gelüp ruk'a sunan [illegible] Mustafa-oğlı Hüseyin'dür diyü arz itmeğin, mezbûr Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr [illegible] Mustafa-oğlı Hüseyin['i] Südde-i sa'âdet'üme gönderesin; her kande ise bulup yarar âdemlere koşup gönderesin.

848 *Budin beylerbeyine: Peşte Kalesi'nin tamir ettirilmesi için gereğinin yapılması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 13 Cemâziye'l-âhir sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp Peşte kal‘ası'nun ta‘mîr olınması lâzım olup husûs-ı mezbûr için cerahor ihrâc olınmak husûsın arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki:**

Vardukda, kal‘a-i mezbûre ta‘mîrine lâzım olan eger cerahordur ve eger sâ’ir levâzım ü mühimmâtıdur, beglerbegiliğüne müte‘allık olan sancaklardan vech ü münâsib gördüğün üzre tedârük idüp itmâm-ı maslahat eyleyesin.

849 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Birecik'de yapılacak gemilerin inşasından vaz geçilip, hazır olan kereste ile levazımın Bağdad'a, oradan da Basra'ya gönderilmesi hakkında.*

Âdemi Yahyâ'ya virildi.
Fî 12 Cemâziye'l-âhir sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp Birecik'de binâsı fermân olınan gemilerin irsâl olınmasın emrüm üzre ehl-i vukøfdan tefahhhus olındukda cümle kereste tedârük ü tekmîl olınup Birecik'den Fırat'la Dicle'ye andan deve ile Bagdâd'a gönderilüp gemiler Bagdâd'da ve yâhûd sûr ile sallara tahmîl olınup Basra'ya gönderilüp anda binâ olmakdan gayrı mümkin değildür diyü haber virdüklerin bildürmişsin. Her ne dimişse ma‘lûm-ı şerîfüm oldı. Ammâ bu kereste gönderildüği vakit dahı ol mahallerde keresteye zarar ihtimâli yok mıdur? Anı bildürmemişsin. İmdi, bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp sekiz pâre kalita itdürüp gönderesin ve sâbıkā emr olınan küreği dahı irsâl idesin diyü emrüm olmış idi. Çünki arz itdüğün üzre mümkin değil ise **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gemiler binâsından ferâgat idüp emr olınan ağacı vaktiyle kesdürüp hâzır olan ağaçları ve sâ’ir emr-i sâbıkda ta‘yîn olınan levâzım ü mühimmâtdan sekiz kalitalık ağaç ve sâ’ir levâzımların ve emr olınan mikdârı küreği arz itdüğün üzre Bagdâd'a andan Basra'ya irsâl ü îsâl itdüresin. Ve ne mikdâr kereste hâzır olup ve ne zamânda gönderilmek üzre olup ve gönderilen keresteye girü Ulyan-oğlı vilâyetine dâhil olup anlara da zarar ihtimâli var mıdur? Anı da bildüresin.

850 *İçel Beyi Mehmed Bey'e: İçel'de Ahmed ve Ali sipahilerin kadın kaçırmak gibi hareketlerinden dolayı hapsedilip keyfiyetin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ hatt-ı şerîf.
Âdemi Ali'ye virildi.
Fî 15 Cemâziye'l-âhir sene 967

İç-il Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp İç-il sancağında Ahmed ve Ali nâm sipâhîler livâ’-i mezbûrdan Mud kazasından Mustafa nâm kimesnenün hâtûnın idlâl idüp ayardup yanlarına alup, yelken takye giydürüp üç-dört kādîlık yiri gezdürüp niçe dürlü fısk u fücûr idüp ve bu def‘a vâkı‘ olan

sefere dahı varmayup envâ‘-ı te‘addîler ve zulümler idüp birkaç def‘a ma‘rifet-i kādî ile tenbîh ü te’kîd olındukda itâ‘at itmeyüp hâlîyâ mezkûre hâtûn bi'l-fi‘l yanlarında olup ve bundan gayrı niçe Müslimânları rencîde itdüklerin arz eylemişsin. **Buyurdum ki:**

(Boşluk) Vardukda, mezkûrları her kandeyse ele getürüp mezkûrlardan her kim hakk da‘vâ iderse toprak kādîları ma‘rifetiyle bir def‘a Şer‘ile fasl olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen husûsları husamâ muvâce-hesinde onat vechile Şer‘ile teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; kazıyye, arz olınduğı gibi ise ashâb-ı hukøka Şer‘ile hakların alıvirdükden sonra mezkûrları habs idüp vâkı‘ olan mâddeleri aynı ile defter idüp yazup arz eyleyesin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi‘ olup hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp tezvîrden ve telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp kazıyyede medhali olmayanları dahl itdürmeyesin.

851 *Vize kadısına: Kallaplıkla meşhur olan Nimetullah hakkında araştırma yapıp bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Çavuş-başına teslîm olındı.
Fî 4 Receb sene 967

Vize kādîsına hüküm ki:

Vize Begi Gazanfer *dâme izzuhû* mektûb gönderüp nefs-i Vize'de Hasan Beg mahallesi'nde sâkin olup siyâdet da‘vâsın iden Şeyh Ni‘metullâh nâm kimesne mahmiyye-i mezbûrede kallâblıkla meşhûr olup, lâkin elinde nesne dutılmayup Şer‘-i Şerîfle dutılmaya el virmedüği ecilden kazıyyenün sıhhatine vâkıf olmak içün mezkûrı getürdüp: *"Birkaç yüz flori idivirün"* diyü ibrâm itdükde, nümûne içün üç sikke Frengî flori getürüp: *"Bana bir kuyumcı oğlan virüp bir çiftlik satun al, san‘atumı ana anda ta‘lîm ideyin"* diyü ikrâr eyledi. Lâkin darb-hânesi ve sikkesi kande olduğı ma‘lûm olmayup şâhid dahı olmamağla Şer‘-i Şerîf el virmeyüp dutup habs olındı diyü arz eylemiş. İmdi, **buyurdum ki**:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından (boşluk) vardukda, mezkûrı ihzâr eyleyüp dahı yirinde ve mahallesinde Müslimânlardan keyfiyyet-i ahvâlin onat vechile teftîş eyleyüp göresin; fi'l-vâkı‘ arz olınduğı gibi kallâb mıdur, yohsa gayr-ı vâkı‘ midür? Müslimânlar anun hakkında ne dirler? İştihârı ne vechiledür ve mezkûra söyledüği sözleri halvet yirde mi söylemişdür, yohsa yanında âdemler var mıydı? Bu husûsa şâhidleri var mıdur, nicedür? Tamâm ma‘lûm idinüp dahı vukø‘ı üzre mufassal yazup bildüresin ve mezbûra virdüği üç Frengî altunı dahı alup gönderesin ve mezkûrı habsden ıtlâk itmeyesin. Sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa amel eyleyesin.

852 *Delvine beyine: Koroveş nahiyesinde isyan eden şakilerin ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Kethudâsı Bâlî'ye virildi.
Fî 16 Cemâziye'l-âhir sene 967

Delvine begine hüküm ki:

Hâliyâ Delvine ve Koroveş (?) (فوروشی) kādîları ile mektûb gönderüp Koroveş (?) nâhiyesine tâbi‘ Aya-Vasil nâm karyenün keferesi isyân idüp yol kesüp âdem katl idüp meclis-i Şer‘a da‘vet olındukda gelmeyüp karyelerine karîb yirlerde muhkem niçe vaz‘ idüp âlât-ı harb ü kıtâl ile memlû kılınup başka zencîr ve zindân vaz‘ idüp her tarafdan âdem dutup içinde habs idüp ba‘zını katl idüp ve ba‘zınun cerîmesin alup halâs idüp ızhâr-ı isyân ü tugyân itdüklerin bildürdüğünüz ecilden **buyurdum ki**:

Vardukda, arz itdüğünüz üzre ol isyân iden keferenün her ne vechile haklarından gelinmek mümkin ise, eger il eriyledür, eger sâ’ir hisâr-eriyledür, hüsn-i tedârük idüp ehl-i fesâd ü hoyradların ele getürüp haklarından gelüp ammâ ehl ü iyâllerin esîr ve espâb ü emvâllerin gāret itdürmeyüp hemân ehl-i fesâd olan hoyrâdlarınun haklarından gelüp, ammâ gaflet ile ırz-ı saltanata mugāyir vaz‘ olmakdan hazer idüp onat tedârük eyleyesin. Şöyle ki, ehl ü iyâlleri esîr olınup ve espâb ü emvâlleri gāret olına, netîcesi sana â’id olur.

853 *Pertek Beyi Rüstem Bey'e: Âdet-i ağnâm ve harac toplamaya giden görevlilerin kanuna muhalif hareketlerinin men'ine dair.*

Yazıldı.
Çelebî Kethudâ'ya virildi.
Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 967

Pertek Begi Rüstem Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı livâna âdet-i agnâm ve harâc cem‘ine varan kullar defter ve kānûna muhâlîf re‘âyâya te‘addî ve tecâvüz itdükleri arz olınmağın **buyurdum ki**:

Vardukda, anun gibi ve âdet-i agnâm cem‘ine varan kullar ve hâss emînler defter ve kānûna muhâlîf re‘âyâya te‘addî iderler ise men‘ u def‘ idesin. Şer‘ u kānûn ve deftere muhâlîf kimesneye iş itdürmeyüp ve akçaların aldurmayasın. Eslemeyüp ziyâde inâd idenleri yazup bildüresin.

854 *Karinâbâd kadısına: Karinâbâd sâbık Kadısı Hasan'ın arzı ile İstanbul'a gönderilip hapsedilenlerden Kalender'in emvalinin tahkiki hakkında.*

Yazıldı.
Karındaşı Ramazân'a virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-âhir sene 967

Karîn-âbâd kādîsına hüküm ki:

Mukaddemâ Karin-âbâd Kādîsı olan Hasan, sâbıkā Südde-i sa‘âdet'üme maktûb gönderüp Dîvâne Memi nâm kimesne sârık kemesnedür ve Hacı Bâlî ve Doğan kaynı Ferhâd ve Kalender b. Şâhkulı ve Hasan b. Himmet ve Yûsuf nâm kimesneler Mihne (?) Yuvan nâm zimmî mezbûrun şerîkleridür diyü tutılup Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmeğin, Rodos'a küreğe konılmışdı. Hâliyâ mezkûrlardan mezbûr Kalender'ün akribâsı Dergâh-ı mu‘allâ'ma gelüp: *"Mezkûra isnâd olınan husûs gayr-ı vâkı‘dür; üzerine nesne sâbit olmadın habs olınmışdur"* diyü bildürüp yirinden teftîş olınup ahvâli ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:

Varıcak, mezkûrun ahvâlin göresin; mukaddemâ isnâd olınan husûslar, üzerine sâbit olup müseccel olmış mıdur, nicedür? Anun gibi müseccelse sûret-i sicillin ihrâc idüp gönderesin. Müseccel değil ise karye halkından ve sâir Müslimânlardan onat vechile teftîş idüp arz olındığı gibi yaramazlığı var mıdur? Senün dahı ma‘lûmun olduğı üzre ahvâlin bildüresin.

855 *Kavala'dan İstanbul'a kadar kadılara ve koyun eminine: İstanbul'a gönderilen koyunlara müdahale olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Muhtesib Kethudâsı Ferruh'a virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-âhir sene 967

Kavala'dan mahrûse-i İstanbul'a gelince yol üzerinde vakı‘ olan kādîlara ve koyun emînine hüküm ki:

Sen ki koyun emînisin; mahmiyye-i mesfûre zahîresiyçün cem‘ idüp irsâl itdüğün koyunlarun kassâblarınun sayıcıları karşulayup sayup bu sebeb ile zikr olınan koyun, mahrûse-i mezbûreye gelmedin zâyi‘ olur imiş. İmdi, mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün gelen koyunlara vech-i meşrûh üzre dahl olınmak câ’iz değildür. **Buyurdum ki**: Mahmiyye-i mezbûre kādîsı muhzır-larından Ca‘fer ve Muhtesib-oğlanı Mustafa varduklarında, min-ba‘d yollarda mahrûse-i mezbûre

zahîresiyçün gelen koyunları yollarda mezkûrlara karşulatmayup ve saydurmayup aynı ile irsâl idesin ki ol sebeb ile yollarda zâyi‘ olmak ihtimâli olmaya.

856 *Amasya beyine ve kadısına: Amasya Kalesi'ndeki hisar erlerinin evlerini İstanbul'dan gönderilen erlere teslim etmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Kal‘a Kethudâsı Murâd'a virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-âhir sene 967

Amâsiyye begine ve kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem Amâsiyye kal‘ası erenleri ref‘ olınup gedükleri Südde-i sa‘âdet'ümden kul karındaşlarına tevcîh olınup irsâl olınup anlar ihrâc olınup, kal‘a bunlara teslîm olmak emr olınmış idi. Hâliyâ kal‘a-i mezbûrede sipâh kısmından kal‘a erenleri sâkin oldukları evlere: *"Bizüm mülkimüzdür"* diyü dahl itdürmedükleri arz olındı. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Vardukda, anun gibi kal‘a-i mezkûrede olan hisâr-erenleri evlerin Südde-i sa‘âdet'ümden irsâl olanlara teslîm eyleyüp eger sipâhîdür ve eger gayrıdur, ol vechile ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyesin. Her kimün da‘vâsı varsa gelüp Südde-i sa‘âdet'ümde görile.

857 *Ağrıboz beyine ve kadısına: Üç Venedik barçasına mahsul verenlere şimdilik müdahale edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Defterdâr Kāsım Beg'e virildi.
Fî 17 Cemâziye'l-âhir sene 967

Ağriboz begine ve kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp, bundan akdem begi çavuş yedinden hükm-i şerîf vârid olup İstefelü Mahmûd Emîn ve bir eli çalık Topcı-zâde Mehmed ve İstefelü Solak Mustafa ve İstefelü Ramazân Emîn ve oğlı İstefelü Ahmed Sübaşı ve Ali Çelebî-oğlı dimekle ma‘rûf İstefelü Mehmed ve İstefelü Hurrem Voyvoda ve İstefelü Îsâ nâm kimesne, Venedik barçalarından üç kıt‘a barçaya tereke virdükleri husûsı teftîş olınmak buyurılmağın teftîşe mübâşeret olındukda: *"Ba‘zı havflerinden gaybet eylediler"* diyü arz eylemişsin. İmdi, zikr olınan ümenâ iltizâmlarına cevâb virmeyüp henüz alâkaların kat‘ itdükleri ecilden husûs-ı mezbûr içün dahl olınmamasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, ol husûs içün şimdilik zikr olınan emînlere mukayyed olmayasın ki mâla zarar müterettib olmak lâzım olmaya.

858 *Eflâk voyvodasına: Eflâk vilâyeti cizyesinin âdet üzere tahsil ve gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî 16 Cemâziye'l-âhir sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Hâliyâ vilâyet-i Eflâk'un harâcı Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, vilâyet-i mezbûrenün âdet-i kadîme üzre cizyesin cem‘ itdürüp Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967 [16.03.1560]

859 ***Diyarbekir beylerbeyine ve Mardin kadısına: Musul Beyi Hacı Şah Kulu'na olan borcunu inkâr eden Hacı İbrahim'den borcunun tahsili hakkında.***

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî 16 Cemâziye'l-âhir sene 967

Diyârbekr beglerbegisine ve Mardin kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Musul Sancağı Begi olan Hacı Şâh-kulı *dâme izzuhû* âdem gönderüp Hacı İbrâhîm nâm kimesnede yigirmi bin altun emânet virüp taleb itdükde inkâr idüp ba‘dehû ol mikdâr altun emânet koduğuma ikrâr itdüğine niçe Müslimânlar meclis-i Şer‘de şahâdet itdüklerinde kendü dahı şahâdetlerin kabul idüp hükm olınup eline huccet virilüp hakkı alınmak bâbında hükm-i şerîfüm taleb idüp bu vechile hıyânet itdüği ecilden Şer‘ile lâzım gelen dahı icrâ olınmasın recâ idüp Şer‘ile ta‘zîr ve habs lâzım olduğına fetvâ-yı şerîf olduğın bildürmeğin **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda elinde olan huccetün mazmûnı muvâfık-ı Şer‘-i Şerîf olup alâ-vechi'l-hasm sâbit olup müteveccih olan altunı bî-kusûr müşârün-ileyhe alıvirüp dahı itdüği hıyânet mukābelesinde Şer‘ile lâzım geleni dahı fetvâ-yı şerîf mûcebince icrâ idüp ta‘zîr-i kādî eyeleyesin.

-859 /a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Rûm-ili beglerbegisine ve Mardin kādîsına.

860 ***Anadolu beylerbeyine: Kastamonu sancağı beyinin yoklama defterinin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp Kastamoni sancağı beginün yoklaması defterin mühürleyüp Dergâh-ı mu‘allâ'ma irsâl eyleyesin diyü emr olınmışdı. Ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle Hudâvirdi nâm sipâhî vardukda, livâ’-i mezbûr sipâhîlerinün sancağı begi yoklayup irsâl itdüği yoklama defterin mühürleyüp teslîm idüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

861 ***Eflâk voyvodasına: Erdel kralının Eflâkdan kaçan bolarlardan ve eşkiyâdan şimdiye kadar kimseyi gönderip göndermediğinin bildirilmesi hakkında.***

Mezbûr Mehmed'e virildi.
Fî 16 Cemâziye'l-âhir sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Bundan akdem Eflâk bolarlarından ve sâ'ir ehl-i fesâddan ba'zı Erdel vilâyetine vardığın i'lâm eyledüğünde anun gibi vilâyet-i Eflâk'dan kaçup varan ehl-i fesâddan ele getürüp sana göndermek içün bir iki def'a Erdel Kralı'na hükm-i hümâyûnum gönderilmişdi. **Buyurdum ki**: Tercemân Mehmed vusûl buldukda, emrüm mûcebince müşârün-ileyh zikr olınan ehl-i fesâddan şimdiye değin kimesne tutup göndermiş midür ve ne mikdâr kimesne göndermişdür? Yazup bildüresin.

862

Niğbolu kadısına: Eflâk vilâyetinden kaçmış olan eşkiyâ ve bolarlardan yakalananlar varsa bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Niğebolı kādîsına hüküm ki:
Eflâk vilâyetinde hıyânet iden bolarlardan taht-ı kazânda mütemekkin olan kimesne varsa tutılup habs olınup bir dil bilür bir erin Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**: Tercemân Mehmed *zîde kadruhû* vusûl buldukda, anun gibi taht-ı kazânda zikr olınan bolarlardan kimesne bulınursa ve kaç nefer ise emrüm üzre bir dil bilürin mezkûra koşup gönderüp bâkΩsin habs idüp yazup arz eyeleyesin.

863

Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Nogay canibinden Silistre sancağına giren tatarların fukara iseler dağınık hâlde bulundurulup, cemiyet hâlinde bırakılmamaları hakkında.

Yazıldı.
Süleymân Çavuş'a virildi.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967

Silistre Begi Sinân Paşa'ya hüküm ki:
Mektûb gönderüp hükm-i şerîfüm mûcebince livâ'-i mezbûra dâhil olan Tatar tâ'ifesinden birkaç kimesne getürdüp teftîş olındukda zikr olınan tâ'ife kimi Nogay ve kimi Kırım Tatarından olup üç aydan ziyâdedür ki gelmeğe başlayup ve başları ve serdârları ve mîrzâları tefahhus olındukda ol makøle kimesneden bir ferd bulınmayup gelen kimesneler beze ve mesâkîn [ü] fukarâ tâ'ifesi olup yât ü yarakları olmayup ekseriyâ ehl ü iyâlleri piyâde kaht ucından sebeb-i ma'âş içün memâlike perâkende olmışlardur. Re'âyâya ve âhar kimesnelere zararları yokdur diyü bildürmişsin. İmdi, zikr olınan tâ'ifeden gaflet câ'iz olmayup anlarun bir yire cem' olup sâkin olmaları câ'iz değildür. **Buyurdum ki**: Bu bâbda dahı mukayyed olup anun gibi sebeb-i ma'âş içün her biri bir cânibe perâkende olmışlarise fe-bihâ ve illâ bir yirde cem'iyyet ile komayup basîret üzre olasın ki sonra tâi'fe-i mezbûreden nevâhî ü kurâya ve yâhûd re'âyâ vü berâyâya te'addî ve zarar olduğı istimâ' olına, senden bilinür. Ana göre ahvâllerin dâ'imâ görüp gaflet ile anlardan bir vaz'-ı nâ-şâyeste zuhûrından hazer idesin ve muhtâc-ı arz olanı bildüresin. Ve bunlarun cihet-i ma'âşları ne yüzdendür? Sü'âl mi iderler yohsa rencberlik mi ider ve ne mikdâr tâ'ifedür? Bildüresin.

-863/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Akkerman begine ve kādîlarına.

-863/b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti Silistre sancağı kādîlarına.

864

Akkirman eminine: Nogay ve Kırım tatarlarının Nogay tarafından sudan geçip memâlik-i mahrûsaya girmelerine müsaade ediliş sebebinin bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.
Akkerman emînine hüküm ki:
Hâliyâ Nogay ve Kırım Tatarlarından niçe kimesneler sudan geçüp Memâlik-i mahrûse'me dâhil oldukları arz olındı. İmdi, anun gibi tâ'ifeyi emr-i şerîfüm olmadın berü cânibe geçürmeğe sebeb ü bâ'is nedür? Bu bâbda müstahıkk-ı itâb olmışsındur. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mukayyed olup şimdiye değin ne mikdâr kimesne geçmişdür? Defter idüp ve emr-i şerîfüm olmadın bu makøle tâ'ifeye ruhsat virüp Memâlik-i mahrûse'ye geçürmeğe sebeb ü bâ'is nedür? Yazup bildüresin ve min-ba'd ol tâ'ifeden berü cânibe bir ferdi geçürmeyesin. Şöyle ki, ba'de'l-yevm anun gibi Tatar tâ'ifesi geçdüği istimâ' olına, kimesnenün özri makbûl olmayup hakkından gelinmek mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olup fermân-ı şerîfüme mugāyir âdem geçürmekden hazer idesin.

865

Bursa kadısına: Çömlekçiler Mahallesi'nde sarraf Musa adlı Yahudinin İstanbul'a getirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Çavuş-başına teslîm olındı.
Fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:
Mahrûse-i mezbûrede Çölmekçiler mahallesi'nde sâkin olan Sarrâf Mûsâ nâm Yahûdînün Südde-i sa'âdet'ümde huzûrı lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûrı her kandeyse buldurup yarar âdemlere koşup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

866

Haslar kadısına: Kâğıthane ve kemerler yakınındaki reâyânın mahsulüne zarar veren koyun sürüleri varsa men' edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 967

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazânda Kâğıdhâne ve Kemer kurbinde ba'zı kimesneler sağmalı koyun getürüp ol etrâfda ağıllar ihdâs idüp koyunların, re'âyânun terekeleri arasında yaturup gezdürüp zarar u ziyân itdükleri arz olındı. İmdi, bundan akdem ol etrâfda olan ağıllar ref' olınmış idi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup göresin; arz olınduğı gibi girü taht-ı kazânda eger Kâğıdhâne kurbinde ve eger Kemer etrâflarında ve sâ'ir ol havâlîde anun gibi girü ağıllar olup sağmalı koyun gelüp re'âyânun terekeleri aralarına girüp zarar u ziyân iderler ise men' u def' eyleyüp min-ba'd tereke arasında koyun gezdürmeyüp ve ne mikdâr ağıl bulınup ref' olınur ise ve her biri ne zamânda olduğın yazup bildüresin.

867

Sirem Beyi Bayram Bey'e: Varadin Kalesi varoşu halkının kılavuzlukta ve sair muhtelif işlerdeki hizmetlerinden dolayı derbendçi olmaları dileğine karşı bazı cihetlerin sorgulamasına dair.

Yazıldı.
Arz getüren Nasûh'a virildi.
Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 967

Sirem Sancağı Begi Bayrâm Beg'e hüküm ki:
Varadin kādîsiyle Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp kal‘a-i Varadin varoşı halkı size gelüp zikr olınan varoş, askerün memerr ü ma‘berinde vâkı‘ olmağla asker halkınun kulağuzluğında ve sâ’ir hıdmetlerinde bulınup vilâyet-i Budun'da kılâ‘ nevbetcileri olan yeniçerilerün ulûfeleri ve sâ’ir hazîne akçaları gelüp geçdükce hıfz u hırâsetinde olup ve mahall-i mezkûrdan nehr-i Tuna üzerinde köprü binâ oldukca hıdmet eyleyüp binâ olınan köprüyi ve nehr-i mezbûr sevâhilin görüp gözedüp ve mîrî hıdmet içün gelüp geçen Bâb-ı sa‘âdet hıdmetkârlarınun ve ebnâ’-i sebîlün ve âyende vü revendenün her vechile hıdmetlerinde olup rüsûmları dahı derbendciler uslûbı üzre olmayup sâ’ir re‘âyâ gibi oldukları ecilden tâkat getürmeyüp ba‘zı celâ-yı vatan idüp ger bi-hakkıhî florilerin dahı mevcûd olanlar edâ itdükleri bâ‘isden tamâm münfecir olup eger derbendciler ise hâneden hâneye ikişer kile buğday ve ikişer kile arpa ve birer müdre şıra ve nısf flori virmek içün sâbıkā Rûm-ili Beglerbegisi Mehmed Paşa, Erdel seferine giderken elimüze virdüği temessük mûcebince hükm-i şerîfüm inâyet buyurılup derbendciler üslûbı üzerimüze mukarrer buyurılursa ger bi-hakkıhî olanlarınuz ve eski mekânlarına avdet itdüklerinden gayrı hâricden dahı niçe kimesneler gelüp varoşımuz ma‘mûr u âbâdân olur; derbendciler üslûbı üzre olmaz ise olan camız dahı mütehammil olmayup terk-i diyâr itmemüz mukarrerdür didüklerin arz itmişsin. **Buyurdum ki**:
(Boşluk) Vardukda, zikr olınan varoş zimmîlerinün filo[ri]lerinden ve sâ’irden gayrı altı bin bir akça hâsıl kayd olınup derbendciler olduğı takdîrce zikr olınan mahsûl nice olur, zimmetde üzerlerine ve mâl-ı mîrîye ne mikdâr noksân lâzım gelür, ne vechile tedârük idersin? Mufassal yazup bildüresin.

868

Tire ve Ayasluğ kadılarına: Uzgur karyesinde zeâmet mutasarrıfı Ali'nin reâyâsına taaddisinin men’i ve hakkında tahkikat icrasıyla neticesinin bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Uzgur nâm karyeden arz getüren İbrâhîm'e virildi.
Fî 28 Cemâziye'l-âhir sene 967

Tire ve Ayasuluğ kādîlarına hüküm ki:
Mektûb gönderüp taht-ı kazâna tâbi‘ Uzgur nâm karyeden ze‘âmete mutasarrıf olan Ali nâm za‘îmün re‘âyâsına küllî te‘addîsi olup nâ-hak yire akçaların aldukların bildürmişsin. İmdi, mezkûrun ze‘âmeti âhara virilmişdür. Teftîş olınup üzerine sâbit

olan hukøk-ı nâs ashâbına alıvirilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, mezkûrı getürdüp re‘âyâ-sından hak da‘vâ idenlerle berâber idüp mukaddemâ bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan da‘vâların ve on beş yıl mürûr itmeyen husûsların onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin, mezkûrun üzerinde bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf her kimün hakkı sâbit ü zâhir olursa Şer‘ile müteveccih olan hukøkı ashâbına alıvirüp kimesneye hilâf-ı Şer‘-i Şerîf iş itdürmeyesin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup tezvîrden, telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve Şer‘a muhâlîf kimesneye te‘addî olmakdan hazer eyleyesin ve ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve ne asl mâdde sâbit olduğın yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 967 [21.03.1560]

869

İlbasan beyine: İskarapar Kalesi dizdarlığının Ali'den alınıp ne suretle Mehmed'e verilmiş olduğunun tahkik ve arzına dair.

Yazıldı.
İskarapar («”,—Û)‹- hisârı erenlerinden arz getüren Yûsuf'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

İlbasan begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp İskarapar («”,—Û kal‘ası dizdârı olan Mehmed her vechile kal‘a hıdmetinün uhdesinden gelür bir er olup leyl ü nehâr kal‘a hıdmetinden hâlî olmayup kal‘ada mukΩm iken sâbıkā kal‘a-i mezbûre dizdârı olan Ali benüm cânibümden arz ibrâz idüp kal‘a-i mezbûre dizdârlığına tâlib olduğı istimâ‘ olındı. Eyle olsa mezbûr Ali'ye senün cânibünden arz virilmeyüp ibrâz itdüği arzımuz vardur diyü bildürmişsin. İmdi, mezkûr Ali'nün ibrâz itdüği arz ile hâlîyâ mezkûr Mehmed hakkında irsâl itdüğün arzun ikisi bile sana irsâl olındı.
Buyurdum ki:
Göresin; her kangısı müzevvirise ibrâz ideni ele getürüp kimden almışdur ve ne vechile almışdur? Onat vechile tefahhus idüp dahı kendüyi ve arzı yazanı habs idüp ahvâlin vukø‘ı üzre yazup bildüresin ve arzları dahı girü mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

870

Kastamonu beyi ile Kastamonu ve Daday kadılarına: Araç kazası eski nâibleri hakkında tahkikat yapılıp, kendilerinden hak isteyenler varsa haklarının iadesi ve neticenin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mezbûr Muslihuddîn'ün akribâsından Abdül-halîm'e virildi.
Fî 24 Cemâziye'l-âhir sene 967

Kastamoni begine ve Kastamoni ve Daday kādîlarına hüküm ki:
Araç kādîsı mektûb gönderüp Daday kazâsından ma‘zûl olan Mevlânâ Musli-huddîn, kazâ’-i mezbûrdan Kābil ve Gaybî nâm köhne nâ’ibleri arz itmiş idi. Fi'l-hakΩka kazâ’-i Araç a‘yânından mezkûrânun ahvâlleri istifsâr olındukda Mevlânâ-yı mezkûr, arzında sâdıkdur didüklerin arz eylemiş. İmdi, mezkûrlarun umûmen teftîş olınmaların emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, mezkûrları ihzâr idüp kendülerden hakk da‘vâ ider kimesne var ise hasımlar ile berâber eyleyüp bir

def‘a sorılup fasl olmış olmayup on beş yıl bilâ-özr-i Şer‘î terk olmayan da‘vâların ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp göresin; üzerlerinde her kimün hakkı sâbit ü zâhir olursa bî-kusûr ashâbına alıvirdükden sonra üzerlerine sâbit ü zâhir olan mevâddı vukø‘ı üzre ale't-tafsîl yazup defter idüp dahı mühürleyüp dahı Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin. Ammâ hîn-i teftîş tamâm üzre olup bir cânibe meyl ü muhâbâdan sakınasın. Tezvîrden ve telbîsden hazer idüp kazıyyede medhali olmayanları dahl itdürmeyüp hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneye iş olmakdan hazer idesin.

871 *Edirne kadısına: Cisr-i Mustafa Paşa'da yapılmakda olan imaret için gereken iki suyun ne suretle tedarik olunacağı hakkında.*

Yazıldı.
Dimetoka kādîsınun âdemi Kurd'a virildi.
Fî 26 Cemâziye'l-âhir sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp suyolcılar-başı Bâlî yedinden hükm-i şerîf vârid olup Mustafa Paşa köprüsi'nde binâ olınan imâret içün gelmesi münâsib olan iki suyun levâzımına ne mikdâr akça lâzımdur. Kimesnenün hakk-ı şürbi var mıdur ve Meriç'den mahall-i mezkûra dolâbla gelür olsa ne mikdâr nesne ile hâsıl olur. Ehl-i vukøfı ile görilüp tahmîn olınmak fermân olınmağın ol iki suyun üzerlerine varılup Mujak nâm karye kurbinde olan suyun alınmasına karye-i mezbûre halkınun adem-i rızâları olup ve hem Saruca Paşa vakfı olmağın câbîsi vakfiyyede mastûrdur, alınur ise vakfa zarar müterettib olur ve Ak-ova nâm karye kurbinde olan suyun dahı alınmasına ahâlîsinün hakk-ı şürbimüz vardur diyü rızâları olmaduğın ve dolâb husûsı ehl-i vukøf ile görildükde eyle çekilür dolâb olmasına kābiliyyet olup külekleri ve maslakları ve sâ’ir levâzımı içün altmış bin mikdârı akça tahmîn olınduğın arz eylemişin. Eyle olsa ol iki kimesnenün hakk-ı şürbleri olmağın ferâgat olınup dolâbla su getürilmesin emr idüp **buyurdum ki**: (Boşluk) Vardukda, te’hîr itmeyüp bu husûsa mübâşeret idüp vüs‘at üzre bir maslak binâ olınup dolâbdan maslaka dökilüp andan imârete gelmek üzerine tedârüki ne ise görüp dolâba iki at iki akça vazîfe ile muhtâc olursa bir hıdmetkâr ta‘yîn idüp itmâm-ı maslahat olınmağa sa‘y ü ihtimâmun vücûda getüresin. Ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

872 *Rumeli kadılarına: Mevsim koyunlarının toplanıp İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Koyun emîni âdemi Ali'ye virildi.
Fî 25 Cemâziye'l-âhir sene 967

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:
Koyun emîni mektûb gönderüp taht-ı kazânuzda bahâr içün ta‘yîn olınan celeblerün mevsim koyunları sürilmesi bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh vardukda, siz ki kādîlarsız bi'z-zât mukayyed olup mübâşeret idüp yazılu celeblerün mevsim koyunların mu‘accelen cem‘ idüp üzerlerine mukayyed olan koyunların kendüleri ve yâhûd vekîlleri

ile mahrûse-i İstanbul'a irsâl eyleyesin. Koyun husûsı mühimdür. Gereği gibi ikdâm ü ihtimâm idüp taht-ı kazânuzda olan agnâmı sâl be-sâl defter idüp mühürleyüp koyun emîni âdemleri ile gönderesin ve bir sûretin dahı celebkeşe viresin ki bunda geldükde ana göre yoklanup alınup zâyi‘ u telef olmak ihtimâli olmaya. Koyun husûsında ihmâl ü müsâhele itmeyüp mevsim koyunların vakti ile göndermek bâbında[xxxv] ardınca olasın ve gönderdüğinüz celeblerün üzerlerine sürici ta‘yîn idesiz ki koyunların getürüp defter mûcebince teslîm eyleyeler ve siz ki kādîlarsız, ihmâlinüz müşâhede olına, beyân idecek özrinüz makbûl olmayup müstahıkk-ı itâb olursız. Ana göre tedârük idesiz ve celeblerün üzerlerine takdîr olınan koyunı dâ’imâ vakti ile irsâl eylemek bâbında dakΩka fevt itmeyesiz.

[Yev]mü's-sebt fî 25 Cemâziye'l-âhir sene 967 [22.02.1560]

873 ***Delvine beyine: Sancağının askeri ile cenk için hazır olup gelecek gemilere binilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Cemâziye'l-âhir sene 967

Delvine begine hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp sancağun askeriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır olup Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cezâyir Beglerbegisi kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* ne mahalde gemilere girmek ta‘yîn iderse bilâ-tevakkuf cümle askerünle giresin diyü emrüm olmış idi. Eyle olsa senün sancağun askeri ile Moton'da gemilere girmek emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ vü kat‘â te’hîr u terâhî itmeyüp emr-i sâbık üzre cümle sancağun askeriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla çıkup işbu sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Receb'inün evâsıtında cümle sancağun askeriyle mahall-i me’mûrda hâzır u müheyyâ bulınasın ki donanma-i hümâyûnum vardukda, bilâ-tevakkuf gemilere girüp müşârün-ileyh vech ü münâsib gördüği üzre dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup ta‘yîn olınan zamânda sancağun askeriyle mükemmel hâzır olmak bâbında dakΩka fevt itmeyüp ihmâlden hazer idesin. Şöyle ki, şehr-i mezbûrun evâsıtında cümle mahall-i me’mûrda hâzır olmayasın ve yâhûd askerün yat ü yaraklarında ve zâd ü zevâdelerinde kusûr u noksânları olup tevakkuf lâzım gele, aslâ özrün makbûl olmak ihtimâli olmayup mu‘âteb ü mu‘âkab olmanı mukarrer bilüp ana göre mukayyed olup, dakΩka fevt itmeyesin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

-873/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Karlı-ili Begi Mahmûd Beg'e.

874 *İnebahtı beyine: Cümle askeriyle Moton'da hazır olup Kapudan Piyale ile birleşerek Donanma-ı Hümâyûn'a dahil olunması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

İnebahtı begine hüküm ki:
Hâliyâ umûmen sancağun askeri donanma-i hümâyûna ta‘yîn olınup **buyurdum ki**:
Vardukda, aslâ te’hîr eylemeyüp umûmen sancağun askerin zu‘amâsiyle kānûn-nâme-i hümâyûnum muktezâsınca bî-kusûr âlât-ı ceng ü cidâlleriyle alay-begine koşup çıkarup işbu sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Receb'inün evâsıtında Moton kal‘ası'nda hâzır u müheyyâ eyleyesin ki, inşâ’allâh donanma-i hümâyûnum vardukda, hîç bir nesneye tevakkuf lâzım gelmeyüp cümlesi emrüm üzre gemilere girüp kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* vech ü münâsib gördüği üzre dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr zuhûra getüreler. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur. Şöyle ki, sancağun askerinden bir ferdün yât ü yaraklarında kusûr u noksân müşâhede olına veya emrüm üzre ta‘yîn olınan zamânda mahall-i mezbûrda cümle hâzır bulınmayalar, aslâ bir ferdün özri makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre mukayyed olasın ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne günde çıkarduğun yazup bildüresin.

875 *Aynı hususa dair Mora beyine hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Mora begine hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp sancağun sipâhîlerinün tezkiresüz timar tasarruf idenlerden iki yüz elli nefer sipâhî ta‘yîn idüp müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ve zâd ü zevâdeleriyle ihzâr eyleyüp zu‘amâdan bir yarar serdârla irsâl eyleyesin diyü emrüm olmış idi. Eyle olsa sancağundan ta‘yîn itdüğün zikr olınan sipâhîler Moton'da gemilere girmek emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp emr-i sâbıkum üzre sancağundan ta‘yîn itdüğün sipâhîleri bî-kusûr müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ve zâd ü zevâdeleriyle ve serdârları ile ta‘yîn itdüğün za‘îm ile çıkarup gönderesin ki işbu sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Receb'inün evâsıtında mahall-i mezbûrda bulınalar ki donanma-i hümâyûnum ile kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* vadukda bilâ-tevakkuf cümlesi gemilere girüp müşârün-ileyh vech gördüği üzre dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyeler. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup ta‘yîn olınan zamânda serdârlariyle zikr olınan sipâhîleri bî-kusûr mahall-i mezbûrda ihzâr eylemen bâbında enva‘-ı mesâ‘î-i cemîlün vucûda getüresin. Târîh-i mezbûrda mahall-i mezbûrda bulınmayanlarun aslâ özürleri makbûl olmâk ihtimâli yokdur. Ana göre tenbîh eyleyesin.

876

Kırkkilise beyine: Kırkkilise sancağında Mahmud Paşa haslarında cinayet suçu işleyenler hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.

Yazıldı.
Güveygüsi olup sipâhî-oğulları zümresinden Ahmed'e virildi.
Fî 28 Cemâziye'l-âhir sene 967

Kırk-kilise begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ'-i mezbûra tâbi‘ Mahmûd Paşa hâslarında yeniçeriden ve gayrıdan ba‘zı kimesnelerün evleri basılup ba‘zınun kendin ve ba‘zınun âdemleri katl olınup teftîş olınup görildükde birkaç nefer kâfirler ele girüp Şer‘ile haklarından gelinüp yoldaşlarından dört neferi gaybet idüp evkāf-ı selâtînden ba‘zı kefere köylerinde yatakları fehm olınup serbest olmak ile ele gelmelerinde usret olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda, eger ol gaybet idenleridür ve eger sâ'ir ehl-i fesâd ü şena‘âtdür, her kande ise ele getürüp Şer‘ile ahvâllerin görüp Şer‘ile lâzım geleni icrâ idesin. Anun gibi ehl-i fesâdı ele getürmelü oldukda eger evkāf ü emlâk ve sâ'ir timarları serbest olanlar nizâ‘ iderse her kim ise arz idesin ki anun gibi ehl-i fesâda mu‘în olup ele virmeyenlerün gereği gibi haklarından geline ki sâ'irlerine mûcib-i ibret ola.

877

Dimetoka kadısına: Kurd ve Yusuf'un yollarını kestiğini ihbar ettikleri adamların İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Kurd'a virildi.
Fî 27 Cumâde'l-ûlâ[xxxvi] sene 967

Dimetoka kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ nâ'ibün mektûb gönderüp mahrûse-i Edirne'den Kurd nâm muhtesib ve Siroz'dan yoldaşı Yûsuf nâm kimesneler yeniçerilikden ulûfesi kat‘ olınmış Rüstem nâm kimesneyi ve Velî ve Satılmış ve Ahmed ve Arab Hüseyin ve Mehmed ve dîger Mehmed ve Ermen Dervîş nâm kimesneleri meclis-i Şer‘a ihzâr idüp: *"Ben Edirne'ye giderken bunlar derbendde yolımuz basup ellerinden halâs olup Dimetoka'ya tâbi‘ Ortaköy ve Kızıldeli nâm derbend karyeler keferesine haber virdük"* diyü da‘vâ itdüklerinde mezbûrlar inkâr idüp Şer‘ile sâbit olmayup derbendciler dahı: *"Bize haber oldukda bunları kaçarken her birin bir yirde bulup tutduk"* didüklerin sicill idüp arz itmeğin **buyurdum ki**:
Mezkûrları der-zencîr idüp yarar âdemler ile Südde-i sa‘âdetüme gönderesin. Ammâ tenbîh idesin ki, yolda gelürken gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

878

Mora Beyi Osman Şah'a: Trablusgarb'dan Turgud Paşa'nın gönderdiği haberci ile yalıların ve memleketin muhafazasına itina edilmesine dair.

Yazıldı.
Dil getüren voyvodası Hüseyin'e virildi.
Fî 27 Cemâziye'l-âhir sene 967

Mora Sancağı begi [Begi] Osmân Şâh'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp Magrib Trablusı [Beglerbegisi] Turgud *dâme ikbâlühû* cânibinden iki kıt‘a kadırga mâh-ı Cemâziye'l-âhir'ün altıncı güninde Moton limanı'na gelüp karadan Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olınmak içün sana dil gönderüp Cerbe husûsında ve küffâr-ı

hâksârun donanması husûsında bildürüp zikr olınan dili dahı Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyledüğün arz eylemişsin, ma‘lûm oldı. İmdi, küffâr-ı hâksârun hîlesinden gaflet câ’iz değildür. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup yalılarun ve kılâ‘un hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt itmeyüp gaflet ile a‘dâdan kılâ‘ u bikā‘a ve nevâhî vü kurâya ve re‘âyâya zarar u gezend irişdürmekden ihtiyât idüp eger yalıları ve sâ’ir hıfzı lâzım olan mahalleri gereği gibi hıfz u hırâset itdürüp a‘dâdan vâkıf olduğun ahbârı ve sâ’ir lâzımü'l-arz olan husûsı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

879

Üsküdar kadısına: Oğlan Şeyh'in babasının müridlerinden olup şeyh nâmına köy halkını sapıttıran kimsenin ve yanındakilerin İstanbul'a gönderilmesine dair.

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 27 Cemâziye'l-âhir sene 967

Üsküdar kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Oğlan Şeyh'ün babasınun mürîdlerinden bir kimesne şeyh nâmına kasaba-i mezbûre etrâfında olan kurâyı gezüp niçe kimesneleri ıdlâl idüp ve Şer‘-i Şerîfe muhâlîf iş eyledükleri istimâ‘ olınmağın mezbûrları ve yanınca bile olan mürîdlerin ele getürüp kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**: Bâlî Çavuş vardukda, mezbûr şeyhi ve yanınca bile olan kimesneleri ele getürüp müşârün-ileyhe teslîm idüp kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 27 Cemâziye'l-âhir sene 967 [25.03.1560]

880

Bursa Beyi Bâyezid'e: Bursa livasındaki eşkiyânın haklarından gelinmesi ve bunları ele vermeyenlerin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Oğlı Bâlî'ye virildi.
Fî selh-i Cemâziye'l-âhir sene 967

Burusa Begi Bâyezîd Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrun ekser-i kurâsı serbest ve evkāf-ı selâtîn olmağla ehl-i fesâd ve eşkıyâ vefret üzre olup ele geldükde evkāf ve serbest [timar] sâhibleri ehl-i fesâd siyâsete müstahıkk olınca, habs bizümdür diyü ehl-i fesâdı virmeyüp kendüler alup habs idüp ba‘dehû ahz-i mâl içün ehl-i fesâdun tevâbi‘i ile muvâza‘a idüp bi-hasebi'ş-Şer‘ üzerlerine nesne sâbit olmadı diyü bir mikdâr akçaların alup habsden ıtlâk itmekde ehl-i fesâd günden güne ziyâde olup evler basılup âdemler katl olınmakdan hâlî değildür. Şöyle ki, anun gibi ev basup âdem katl idenler bi'l-cümle salb ü siyâsete müstahıkk olanları Şer‘-i Şerîf ma‘rifeti ile sancak sübaşıları kabz idüp Şer‘-i kavîm mûcebince teftîş olınup siyâset lâzım gelenler mahallinde siyâset itdürilüp cerîmeye müstahıkk olanlar sâhiblerine teslîm olına ki cürmlerine göre cerîmelerin alalar ve bu sebeb ile ehl-i fesâdun gereği gibi haklarından geline diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Sancağuna müte‘allık olan yirlerde ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* âdemlerinün zencîrinden sübaşılarun zencîrlerinden gayrı kimesneye zencîr kullandurmayup arz

itdüğün üzre zâhir olan ehl-i fesâdı eger zu‘amâ ve sâ’ir serbest timarlarında ve evkāf ü emlâkdedür her kandeyse ele getürüp kādî ma‘rifeti ile ahvâlin Şer‘-i Şerîf üzre teftîş idüp Şer‘ile lâzım geleni eger salb ü siyâsetdür, eger kat‘-ı uzvdur, mahallinde icrâ idüp yirine koyup anun gibi ehl-i fesâda mu‘în olup ele virmekde ta‘allül ü inâd idenleri yazup isimleriyle bildüresin ki ehl-i fesâda zahîr olanlarun haklarından gelinüp sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

881

Hüdavendigâr Beyi Bâyezid'e: Mukâtaa mültezimlerinden ayak âmili olup hürleri esir diye satan manav Abdurrahman'ın muhakeme edilmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Hüdâvendigâr Begi Bâyezîd Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp Burusa ve Kite ve Mihalıç kādîlıklarında ve gayrıda perakende olan Akça-koyunlı tâ’ifesinün bâd-ı hevâsın bir yıla üç bin akça mukāta‘aya mültezim olan Manav Abdurrahmân nâm ayak âmili hakkında cemm-i gafîr esîr ugurlayup satmak ve hurrü'l-asl bey‘ itmek ve hilâf-ı Şer‘ niçe kimesnelerün zulmen akçaların aldığın şahâdet itdüklerin arz eylemişsin. İmdi, mezkûrı ele getürüp üzerinde olan mâl-ı mîrî ber-taraf oldukdan sonra mezkûrdan da‘vâ-yı hakk ider kimesneler var ise husamâsiyle berâber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl terk olınmayan da‘vâların onat vechile hakk üzre Şer‘ile toprak kādîları ma‘rifeti ile teftîş eyleyüp göresin; üzerinde her kimün hakkı sâbit olursa ba‘de's-sübût hükm idüp ashâbına hukøkların alıvirdükden sonra ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup ve ne makøle hukøk sabit olduğın yazup bildüresin.

882

Zihne kadısına: Zihne kethudâsı ve ortakları aleyhindeki şikâyet hakkında tahkikat yapıp bildirmesine dair.

Yazıldı.
Çavuş-başına teslîm olındı.
Fî 4 Receb sene 967

Zihne kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup bi'l-fi‘l Zihne kethudâsı olan kimesneden ve şerîklerinden şekvâ olınmağın içinde mastûr olan mevâddun aslı ma‘lûm olmak içün aynı ile sûreti ihrâc olınup sana gönderildi.
Buyurdum ki:
Ol arz-ı hâlün içinde mastûr olan mâddelere nazar idüp yirlü yirinden teftîş idüp aslı var mıdur, nicedür? Tamâm vukø‘ı üzre ma‘lûm idünüp vukø‘ı üzre mufassal yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

883

Ohri Kalesi dizdarına: Ohri Kalesi'nde görevlilerin bekletilmesi suretiyle kalenin zarar ve ziyandan muhafazası hakkında.

Yazıldı.
Ömer Çavuş'a virildi.
Fî 27 Cemâziye'l-âhir sene 967

Ohri kal‘ası dizdârına hüküm ki:
Mektûb gönderüp kal‘a-i mezbûrenün hisâr-eri yedi neferden ziyâde olmamağın anun dahı biri kapucı ve biri anbarcı ve biri sipâhî-zâde olup mukāta‘ât ve cizye ve sâ’ir mâl-ı mîrî kal‘ada hıfz olınduğından gayrı tutsaklar dahı habs olınmağla bu kadar dört neferün beklemeğe aczi olup kal‘a-i mezbûrenün meremmâtı içün ta‘yîn olınan müsellemlerden ve üç nefer kal‘a cebecilerinden dutsak vâkı‘ oldukda beklenmeğe âdem lâzım olduğın arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**:
Vakt-i hâcetde hisâra müte‘allık olan kimesnelerden eger müsellemler ve eger cebeciler ve eger gayrılardur, her kimise bekletdürüp zarar u ziyân olmakdan hazer idesin.

884

Lala Mustafa Paşa'ya: Lârende Kalesi müstahfızlarından yirmi neferin Konya Kalesi'ne ilhak olunması hakkında.

Yazıldı.
Şehzâde âdemlerinün kethudâsı Ali Beg'e virildi.
Fî 4 Receb sene 967

Lala Mustafa Paşa'ya hüküm ki:
Mektûb gönderüp Konya kal‘ası'nun müstahfızları az ve hıdmetleri çok olup istihdâmında usret çekilür Lârende kal‘ası yoldan sapadur ve müstahfızları çokdur. Yigirmi neferi Konya kal‘ası'nun müstahfızlarına ilhâk olınsa mâl-ı mîrîye dahı enfa‘dur diyü Konya kādîsı ve hâvâs nâzırı ve Konya dizdârı mektûblariyle i‘lâm eyledüklerin arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**:
Vardukda, arz itdüğün üzre Lârende kal‘ası müstahfızlarınun yigirmi neferin Konya kal‘ası erenlerine ilhâk idüp istihdâm eyleyesin.

885

Haslar kadısına: Kâğıthane ve Kemer yakınında koyun getirterek ağıllar ihdas edenlerin başkalarına zarar vermeyecek yerlere gitmeleri hakkında.

Yazıldı.
Çavuş-başına gönderildi.
Fî 4 Receb sene 967

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Mehmed Çavuş elinden hükm-i şerîf vârid olup Kâğıdhâne ve Kemer kurbinde ba‘zı kimesneler sağmalı koyun getürüp ol etrâfda ağıllar ihdâs eyleyüp koyunların re‘âyânun terekeleri arasında gezdürüp yaturmağla zarar u ziyân iderler imiş. Bundan akdem ol etrâfda olan ağıllar ref‘ olınmak emr olınmış idi. İmdi, eger Kâğıdhâne kurbinde ve eger Kemer etrafında anun gibi ağıl olup zarar u ziyân iderler ise men‘ idüp min-ba‘d tereke arasında yürimeyüp ve ne mikdâr ağıl bulınur ise her biri ne zamândan olduğın yazup arz eyleyesin diyü fermân olınmağın ol cânibde olan ağılları mufassal u meşrûh defter olınup

ve ref‘ olınsun diyü tenbîh ü te’kîd olınduğın arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûrlarun ağılların bi'l-külliyye ref‘ itdürüp min-ba‘d ol cevânibde re‘âyânun tereke ve çayırlarına zarar olacak yirde kimesneye ağıl itdürmeyüp ve koyunların tereke olan yirlerde yüritmeyüp tenbîh idesin; varup âhar kimesneye zarar olmayacak yirde olalar.

886 *Kefe beyine: Derdel adlı ermeninin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Tâcir Mustafa'ya virildi.
Fî 3 Receb sene 967

Kefe begine hüküm ki:

Hâliyâ Kefe'de olan Derdel nâm Ermenînün Dergâh-ı sa‘âdet destgâh'umda ihzârı lâzım olınmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr itmeyüp mezbûrı yarar âdemünle Dergâh-ı mu‘allâ'ma irsâl eyleyesin.

887 *Bursa kadısına: Mevcut esirlerin Müslümanlara satılması ve bundan sonra esir istihdamının men edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hâss-ı Harc Emîni Çavuş Mehmed'e virildi.
Fî 28 Cemâziye'l-âhir sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i mezbûrede olan Yahûdî ve Nasârâ tâ’ifesinde olan esîrler teftîş olınup eger acûze ve eger mu‘takdur ve eger esîrdür, bulınan yirlerden alup esîr olanları ehl-i İslâm'a bey‘ idüp mu‘tak ve acûze olanları dahı ehl-i İslâmdan tâlib olanlara virilmesin ve min-ba‘d eger Yahûdî ve eger Nasârâdur, esîr alup istihdâm itmemelerin emr idüp **buyurdum ki**:
Bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânda olan eger Yahûdîdür ve eger Nasârâdur, onat vechile teftîş idüp eger esîr eger mu‘takdur tefahhus eyleyüp çıkardup dahı emrüm üzre mu‘tak [ve] acûze olanları ehl-i İslâmdan tâlib olanlara istihdâm içün teslîm idüp esîr olanları dahı ehl-i İslâma bey‘ idüp akçasın sâhiblerine teslîm idüp gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki min-ba‘d eger Yahûdîdür, eger Nasârâdur, bir ferd eger mu‘tak eger esîrdür, aslâ vü kat‘â alup istihdâm itmeyeler. Şöyle ki, ba‘de't-tenbîh birinde ya mu‘tak ve yâhûd esîr bulına, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup eşedd-i siyâst ile siyâset olınmasın mukarrer bilüp ana göre tebîh ü te’kîd idesin ki, sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli olmaya ve sen dahı dâ’imâ mukayyed olup bu fermân-ı vâcibü'l-iz‘ânumun icrâsında dakΩka fevt itmeyesin. Sonra yoklanup görilse gerekdür; şöyle ki, emre mugāyir birinde esîr veya mu‘tak bulına, özrün makbûl olmayup mes’ûl olup netîcesi sana â’id olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bu hükm-i hümâyûnumun sûretin sicill-i mahfûza kayd idesin. Hâliyâ ve min-ba‘d bu emr-i celîlü'l-kadrüm ile amel olınup hilâfına cevâz gösterilmeye. Şöyle ki, ba‘zılara hüküm virilmiş ise her kimde hüküm var ise alup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

-887/a-

Yazıldı.
Bir sûreti Edirne kādîsına.

-887/b-

Yazıldı.
Bir sûreti Selânik kādîsına.

-887/c-

Yazıldı.
Bir sûreti Kefe kādîsına.
Ve ne mikdâr esîr bulınup bey‘ olınduğın defter idüp arz eyleyesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 28 Cemâziye'l-âhir sene 967 [26.03.1560]

888

Gelibolu kadısına ve Boğaz hisarı dizdarına: Anadolu'dan derya seferi için şimdiye kadar gelen sipahi ve nöbet tımarlılarının bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Gelibolı kādîsına ve Boğaz-hisâr dizdârına hüküm ki:
İşbu sene-i mübârekede vilâyet-i Anadolı'dan deryâ seferine Karesi ve Koca-ili sancakları sipâhîleri ve umûmen Anadolı'nun be-nevbet timarı olanlar ta‘yîn olınup Nevrûz-ı mübârekde anda hâzır olmaları emr olınmış idi. Hâliyâ emr olınan sipâhîlerden anda bi'l-fi‘l ne mikdâr sipâhî gelmişdür? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, şimdiye değin ne mikdâr sipâhî gelmişdür? Yazup bildüresin.

889

Şam beylerbeyine: Tahrir olunan bazı sancaklara ait defter suretlerinin gönderildiğine dair.

Yazıldı.
Defter emînine teslîm olındı.
Fî 4 Receb sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Müceddeden emr ile tahrîr olınan Gazze ve Macon ve Safed ve Trablus sancaklarınun defterleri yazılup Südde-i sa‘âdet'üme gelmekde zikr olınan defterlerün icmâl ve mufassalınun birer sûreti mühürlenüp sana gönderildi.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, alup kabz eyleyüp min-ba‘d zikr olınan defterler ile amel eyleyesin.

890

İlbasan Beyi Ahmed Bey'e: Sahte arz ile dizdarlık yapan iki kimse hakkında şeriate göre muamele ifasına dair.

Yazıldı.
İlbasan beginün kethudâsı Yûsuf'a virildi.
Fî 4 Receb sene 967

İlbasan Begi Ahmed Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp senün cânibünden ba‘zı kimesneler arz ibrâz idüp ba‘zı kimesne

dizdârlığa tâlib olup ve ba‘zı gedükler ihrâc idüp arz senün olmaduğın ve livâ’-i mezbûrda mütemekkin telbîs ile meşhûr kal‘ası dizdârlığından ma‘zûl Ali nâm kimesne olup karındaşı Kurd'a telbîs arz ile dizdârlık alıvirüp dahı niçe fukarânun gedüklerin telbîs ile aldurup ve bundan gayrı tezvîr mühr ider niçe kimesneler olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**: (Boşluk) Varıcak, mezkûrları ele getürüp ahvâllerin ma‘rifet-i kādî ile onat vechile hakk üzre teftîş idüp anun gibi tezvîr ü telbîsi sâbit ü zâhir olan kimesneleri habs idüp sübût ü zuhûr bulan mâddelerin yazup sıhhati üzre yazup arz eyleyesin. Ammâ hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz itmekden hazer idesin ve Şer‘a muhâlîf kimesneye te‘addîden sakınasın.

891 *Akçakızanlık kazasında hırsızlık yapan iki kimse haklarında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair Çirmen Beyine ve Akçakızanlık kadısına hüküm.*

Yazıldı.

Çirmen begine ve Akça-kızanlık kādîsına hüküm ki:
Sen ki kādîsın, mektûb gönderüp taht-ı kazâna tâbi‘ Sünnetler nâm karyeden Nesîmî ve Umûr-mu‘allim nâm karyeden Küçük nâm kimesnelerün hırsuzlukları ve şenâ‘atleri defe‘âtle sâbit ü zâhir oldukda terk-i diyâr itmişler iken hâlîyâ Elvan ve İsmâ‘îl ve Satılmış nâm kimesneler yatakları olup mu‘în ü zahîr olmağla niçe kimesnelerün atların serika idüp âhar yirde bey‘ idüp ahvâlleri görilmesi husûsın bildürmişsin. **Buyurdum ki**: Vardukda, mezkûrı ihzâr idüp gaybet idenleri kefîllerine ve yataklarına ve duraklarına bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp hak da‘vâ iden kimesnelerle berâber idüp mukaddemâ bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen da‘vâların ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin; üzerlerine bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf kimesnenün hakkı sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukøka Şer‘ile müteveccih olan hukøkı alıvirdükden sonra sipâhî olanı habs idüp arz idesin. Olmayanları ol bâbda emr-i Şer‘-i kavîm neyse icrâ idüp yirine koyasın.

892 *Yalvaç kadısına: Donanma-yı hümâyûn ile gönderilen askere kadı tayin edildiğine dair.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 27 Cemâziye'l-âhir sene 967

Yalvac kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Cezâyir Beglerbegisi olan Piyâle *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp hâlîyâ deryâya emr olınan donanma-i hümâyûnumla irsâl olınan asâkir-i nusret-me’âsire senün kādî nasb olman arz itmeğin müşârün-ileyh ile ta‘yîn ü irsâl olınan asâkir-i fevz-me’âsire seni kādî nasb eyleyüp **buyurdum ki**: Müşârün-ileyh ile bile gidüp bile koşılan cünûd-ı muvahhidînün vâkı‘ olan kazâyâların Şer‘-i Şerîf üzerine istimâ‘ idüp fasl-ı husûmet eyleyesin.

893 *Leh kralına: Leh vilâyetinde haramilerin katlettiği Mehmed ve Mustafa'nın mallarının İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Lih Kralı'na hüküm ki:

Lih vilâyetinde Mesked ? (مسكه) ile Boliste ? (بولسته) arasında harâmîler katl itdüği Tokatlu Mehmed nâm bâzergânun mâlı içün bundan akdem nâme-i hümâyûnumuz gönderilmiş idi. Hâliyâ ba‘zı kimesneler dahı gelüp taleb itmeğin ve andan gayrı Lih vilâyetinde fevt olup mâlını Kefelü توفنشخن nâm Ermenî zabt idüp ولنه nâm şehirde Yorgi برنورفي dimekle ma‘rûf kimesneye viresiye bey‘ itdüği Kefelü Mustafa nâm bâzergânun mezbûr Ermenîye virilmeyüp zabt itdüği akçası cümle Südde-i sa‘âdet'üme irsâl olınması lâzım olmağın gerekdür ki, kadîmü'l-a‘vâmdan ilâ hâzihi'l-ân mâ-beynimüzde olan hüsn-i sadâkat ve vüfûr-ı mahabbet muktezâsınca zikr olınan bâzergânlarun mâllarını aynı ile defter eyleyüp bî-kusûr atebe-i ulyâmuza irsâl ü îsâl olınmak bâbında enva‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûr ide.

894 ***Boğdan voyvodasına: Nogay tatarlarından sınırlarda davarlarına zarar verenlerin ve Moskov canibinden hareket üzere olan eşkiyânın, memlekete girmelerine ve mazarratlarına meydan verilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Âdemi Hırso'ya virildi.
Fî 7 Receb sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp emr-i şerîf vârid olup vilâyet-i Erdel Kralı İstefan Kral'a mu‘âvenete âdem gönderilmek fermân olınmağın emr-i şerîf mûcebince dâ’imâ Boğdan askeriyle hâzır u müheyyâ olduğunuz (boşluk) ve Nogay Tatarı içinde ziyâde açlık vâkı‘ olup Kırım cânibine kaçup gidüp Kırım tâ’ifesi dahı aç olup Nogay Tatarı ol ahvâli görüp kalkup kırlarda şikâr ile beslenüp kal‘a-i Kili ve Akkerman ve Bender'e yetişürler ve ba‘zılar kırlarda sâkin olup ba‘zıları Boğdan sınurına yetişüp dahl idüp re‘âyâ davarlarına zarar iderler diyü bildürmişsin. Andan mâ‘ada Maskov cânibinden dahı ba‘zı eşkıyâ hareket üzre olduğı istimâ‘ olınur. İmdi, eger Maskov eger sâ’ir a‘dâ taraflarından gaflet câ’iz değildür. **Buyurdum ki**: Vardukda, askerün ile hâzır olup anun gibi Maskov cânibinden hareket olup memleket ü vilâyete dahl idüp kasd-ı mazarrat iderler ise Südde-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyet ü rıkkıyyet muktezâsınca her ne yüzden olursa haklarından gelüp mazarrat ü ifsâdların men‘ u def‘ eyleyüp ve ol Tatar tâ’ifesi dahı bir yirde cem‘iyyet üzre olmak câ’iz değildür. Anun gibi kaht ucından gelüp vilâyete müzâyaka virirler ise her bir yire bir tarîkla bir cânibe perâkende idüp re‘âyâya anlardan zarar irişdürmeyesin. Ve ne mikdâr Tatar gelmişdür ve ne vechile tedârük itdüğün ve sâ’ir etrâf ü cevânibden vâkıf olduğun ahbârı i‘lâmdan hâlî olmayup emn [ü] emân-ı vilâyet ve refâhiyyet-i itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında mucidd ü merdâne olup dakΩka fevt itmeyesin.

895 ***Bosna beyine: Turhan adlı dizdar gönderildiğinden üzerindeki mîrî malının tahsil edilerek hakkından gelinmesine dair.***

Yazıldı.
Bu hükm-i şerîf yazılup nişânlanup pâye-i serîre gönderilüp Kapudan'a virilecek berât sûreti ile berât sûreti üzerine hatt-ı şerîf vardur. Bosna begine yazılan hüküm eyüdür, gönder diyü[xxxvii] buyurıldı.

Ulûfeciler Sübaşısı Mustafa'ya virildi. Mâliyye tarafından yazılan dahı ana virildi.
Fî 4 Receb sene 967

Bosna begine hüküm ki:
Turahan nâm dizdârun üzerinde mâl-ı mîrî olup ve ehl-i telbîs idüği bundan akdem arz olınup teftîş fermân olınmış idi. Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'ümde bulınmağın ol bâbda Mâliyye tarafından mufassal hükm-i şerîfüm yazılup teftîş olınup mâl-ı mîrî tahsîl olınmak içün kayd ü bend ile irsâl olındı. **Buyurdum ki**:
Vardukda, emr-i şerîfüm üzre teftîş eyleyüp mâl-ı mîrîyi bî-kusûr cem‘ u tahsîl eyleyüp eger Şer‘-i Şerîf ve kānûn-ı münîf mûcebince dahı mahallinde üzerine mâl zuhûr iderse hakkından gelesin ki sâ’ir eşirrâya mûcîb-i ibret ola.

896 *Kestel karyesinde ev basıp sahibini katleden Ali hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair Bursa beyine hüküm.*

Yazıldı.
Oğlı Bâlî'ye virildi.
Fî selh-i Cemâziye'l-âhir sene 967
Hasan Çelebî rü’ûsında mukayyeddür.
Fî târîh-i mezbûr.

Burusa begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Burusa nâhiyesinde Kestel nâm hâs karyede bir kimesnenün evi basılup sâhib-i hâne katl olınup karye-i mezbûreden Ali nâm kimesneyi ve ırgadını mazınnadur diyü Abdurrahmân nâm ayak âmili tutup habs idüp ahvâli teftîş olındukda mezbûr Ali, maktûlün evi önünde bulınup karye-i mezbûre ahâlîsi mezkûr içün ehl-i fesâddur ve maktûl ile adâvet-i sâbıkası vardur diyü şehâdet itmişler iken ırgadını âmil-i mezbûr kefîle virdüm diyü ıtlâk idüp ve mezbûr Ali dahı habs olındukda zikr olan âmil altunın ve bir bârgîrin alup ıtlâk itdüğin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Mezkûr âmili ele getürüp gaybet itdürdüği eger Ali'dür, eger ırgaddur, taleb idüp buldurup husamâsiyle berâber idüp kādî ma‘rifeti ile Şer‘ile görüp anun gibi töhmeti varise örf-i ma‘rûf ile dahı görüp Şer‘ile sâbit olurise bu fesâdı idenler sipâhî ise habs idüp arz idesin, değil ise ol bâbda Şer‘-i Şerîf neyse icrâ idüp yirine koyasın. Eger bulmakda ta‘allül iderse habs idüp arz idesin.

897 *Boğdan voyvodasına: Boğdan vilâyetinden zahire tedarik edip sahipleriyle Özi Kalesi'ne gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Za‘îm Mehmed Çelebî'nün âdemi Ali'ye virildi.
Fî 28 Cemâziye'l-âhir sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Hâliyâ Özi kal‘ası ta‘mîrine ta‘yîn olınan Zâ‘îm Mehmed, mektûb gönderüp kal‘a-i mezbûre ta‘mîri içün ta‘yîn olınan eşkünci tâ’ifesi ve kifâyet mikdârı bennâ ve ırgad ve ta‘mîr tamâm olınca muhâfaza içün akıncı askeriyle Vulçıtrın begi ve beşlüleriyle Akkirmân beginün me’kûlâtı ve davarları alefi içün Silistre ve Hırsova ve Kili ve Brayıl ve Tekfur-göli kādîlarına fermân olınmağın, zahîre tedârüki içün Hırsova

kazâsına varıldukda Tatar vilâyetinde kahtlık olmağla Nogay ve Kırım Tatarından bî-hisâb âdem Kili ve Akkerman ve Bender vilâyetine gelüp niçesi dahı bu cânibe geçüp nihâyet-i mertebede kahtlık idüp ve kal‘a-i mezbûre hilâf-ı semt, yabanda vâkı‘ olup yakın yirde zahîre bulınmağa imkân olmaduğın bildürmeğin **buyurdum ki**:
(Boşluk) Vardukda, bu bâbda mukayyed olup vilâyet-i Boğdan'dan kifâyet mikdârı zahîre tedârük idüp sâhibleriyle zikr olınan mahalle gönderesin ki anda binâya ta‘yîn olınan eger Müslim tâ’ifesidür ve eger bennâdur, akçalariyle alup anlara sebeb-i teftîş olup sâhiblerine bâ‘is-i ticâret ola. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Âstâne-i sa‘âdet'üme olan ubûdiyyet ü ihlâsun ve kadîmden idegeldüğün üzre bu bâbda dahı tamâm-ı ihtimâm eyleyüp eger zahîredür, eger sâ’ir lâzım ü mühimm olan husûslarıdur, tedârük idüp irsâl itmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin ve ne mikdâr zahîre tedârük idüp gönderdüğün yazup bildüresin.

-897/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Eflâk voyvodasına.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî selh-i Cemâziye'l-âhir sene 967 [27.03.1560]

898

Memiş Bey'e: Yüzde-pare yörüklerinin üç yıllık etrâkiye rüsûmunu alıp giden Hasan Çavuş'un ele geçirilerek mîrî malının zabt edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî selh-i Cemâziye'l-âhir sene 967

Memiş Beg'e hüküm ki:
Amâsiyye Kādîsı olup Nâzır-ı Emvâl olan Muhyiddîn mektûb gönderüp Yüzde-pâre yürükleri kabîlesinde Hasbî nâm yürük, kethudâsı olan Şeyhî nâm kimesne Sivas çavuşlarından Hasan nâm kimesne ile kabîle-i mezbûrenün üç yıllığı rüsûm-ı etrâkiyyesini on kerre yüz bin ve elli dört bin akça teslîmâta kabûl idüp tahvîl tamâm olmağa kırk gün mikdârı kalıcak gaybet idüp el virmeyüp kalmışlar idi. Sonra mezkûr Hasan Çavuş yukaru cânibe gidüp mezkûr Şeyhî yirine kalup istimâlet ile ele gelmesi mümkin olmayup ikdâm olınsa mukātele vü muhârebe itmek mukarrerdür ve henüz ellerinde makbûzlarından iki yüz bin mikdârı mâl vardur. Hemân bahâr olmasına tevakkuf iderler diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda hüsn-i tedârük idüp mezkûrı her ne tarîkla olursa ele getürüp dahı eger ellerinde bulınan nakd akçadur ve eger sâ’ir espâbdan bulınan her ne ise mîrî içün zabt eyleyüp mâl-ı mîrîyi cem‘ u tahsîl eyleyüp dahı eger kendüyi ve eger yanında olan ehl-i fesâdı habs idüp arz idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur, ana göre mukayyed olup gaybet itdürmeyüp ele getürüp ve mâl-ı mîrîyi dahı tahsîl idüp zâyi‘ itmemek bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyüp her ne yüzden kābil ise ele getüresin. Anun gibi el virmeyüp muhârebe iderse diri ele gelmeğe kābil olanları diri dutup kābil olmayanları haklarından gelesin. Ammâ hüsn-i tedbîr idüp gaflet ile bir nâ-şâyeste vaz‘

sudûrından ve gaybet itdürmekden hazer idesin.

899 *Rodos Beyi Ahmed'e: Donanma-yı hümâyûna iltihak etmek üzere iki pare gemi ile hazır olması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî selh-i Cemâziye'l-âhir sene 967

Rodos Begi Ahmed Beg'e hüküm ki:
İşbu sene-i mübârekede deryâya donanma-i hümâyûnum çıkmak emr olınup in-şâ'allâhü'l-e‘azz gurre-i Recebü'l-müerecceb'de çıkmak mukarrer olmışdur. Senün dahı bile gitmen emr idüp **buyurdum ki**:
(Boşluk) Vardukda, te'hîr itmeyüp iki pâre gemi ile hâzır u müheyyâ olup Cezâyir Beglerbegisi kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû*'ya bir münâsib olan mahalde gelüp mülâkΩ olup dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda müşârün-ileyh vech gördüği üzre hıdmetde bulınup enva‘-ı yüz aklıkları tahsîline sa‘y idesin ve sancağun ve ol cevânibün deryâ yüzin hıfz itmek içün yarar âdemün ta‘yîn idesin.

900 *Amasya beyine: Reâyâ ve levend taifesinden tüfenklerinin alınıp gönderilmesi ve tüfenk kullanılmasının men edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kal‘a kethudâsı Murâd'a virildi.
Fî selh-i Cemâziye'l-âhir sene 967

Amâsiyye begine hüküm ki:
Bundan akdem re‘âyâsı tâ'ifesi tüfeng kullanmayalar diyü emrüm olup hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Hâliyâ livâ'-i mezbûra tâbi‘ ba‘zı yirlerde re‘âyâdan ba‘zı ehl-i fesâd kimesne tüfeng isti‘mâl iderler diyü istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, bu bâbda dâ'imâ mukayyed olup anun gibi emr-i şerîfe mugāyir re‘âyâdan ve sâ'ir levend tâ'ifesinden tüfeng kullanur kimesne var ise tüfenglerin ellerinden alup Amâsiyye kal‘ası dizdârına teslîm idüp emr-i şerîfüme mugāyîr iş idenleri Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve min-ba‘d dahı tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki re‘âyâdan emre muhâlîf tüfeng isti‘mâl itmeyeler.

901 *Menteşe beyine: Rençber gemilerini yağma eden Divane adlı levendin ve arkadaşlarının ele geçirilip muhakeme edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Bi'l-fi‘l Menteşe Begi Ahmed Beg'ün âdemi Rıdvân'a virildi.
Fî gurre-i Receb sene 967
Emr, Monla Hasan rü'ûsında mukayyeddür.

Menteşe begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Deve-boynı nâm mahalde harâmîlik tarîkıyla levend

قورغه جليفى iden Dîvâne Bayrâm nâm levend ba‘zı rencber gemilerin yağmâ idüp zarar oldukda üzerine varılup beş nefer âdemîsi ele gelüp ve sekiz nefer âdemi mecrûhan firâr idüp mâ‘adâsı deryâya dökilüp ahâlî-i Balat'dan keyfiyyet-i hâli sü’âl olındukda Kara Ya‘køb ve اولاشه ve Ramazân ve birkaç nefer kimesneler dahı gelüp her gâh ada arasında ve Sakız kurbinde ve Midillü cânibinde harâc-güzâr kâfirleri getürüp mezbûrân kimesnelere virüp anlar dahı kimin bu diyârda ve kimin âhar vilâyete iletüp bey‘ idüp akçasın bile alup ve niçe buna benzer harâmî levendler ile müttefik olup azıkların bunlar alıvirüp ve geldüklerinde eger oğullarımuzdur ve eger kullarımuzdur, gasben alup dâ’imâ te‘addîden hâlî değillerdür diyü cemm-i gafîr şekvâ itdüklerin arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki**: (Boşluk) Vardukda, mezbûrları her kande ise yataklarına ve duraklarına ve bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup ele getürüp da‘vâ-yı hakk ider kimesne var ise bi'z-zât toprak kādîsı ma‘rifetiyle görüp hukøk-ı nâsdan üzerine kimesnenün hakkı sâbit olur ise Şer‘ile sâbit olan hakların ashâb-ı hukøka hakların alivirdükden sonra, bu fesâdı idenler sipâhî ise habs idüp arz idesin, değil ise ol bâbda Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp mahallinde haklarından gelesin ve ne vechile olduğın yazup bildüresin.

902

Erzurum beylerbeyine: Ölen Erzurum Beylerbeyisi Ayas Paşa'nın adamlarından on bir kişiye gedik verilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Hurrem'e virildi.
Fî 9 Receb sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki: Sâbıkā Erzurum Beglerbegisi olup fevt olan Ayas Paşa'nun âdemlerinden on bir nefer kimesne Südde-i sa‘âdet'üme gelüp inâyet recâ itdükleri ecilden Erzurum kullarından olup gedükleri mahlûl olanlarun yirlerine mezkûrlar kayd olınup, her biri kimün gedüğine kayd olınup ve ne târîhden tevcîh olınduğı ta‘yîn olınup Hızâne-i Âmire'm defterdârları cânibinden tezkire virilmişdür. **Buyurdum ki**: Varduklarında, tezkire mûcebince mezkûrları anda olan deftere dahı kayd itdürüp ta‘yîn olınan târîhde ulûfelerin tasarruf itdürüp istihdâm eyleyesin.

903

Helona Kalesi sakinlerinden olup, sahtekârlığı ortaya çıkan Sefer'in zimmetindeki malı tahsil olunduktan sonra hakkında siyaset olunmasına dair Klis beyine hüküm.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 3 Receb sene 967

Klis begine hüküm ki: Mektûb gönderüp livâ’-i Klis'de kal‘a-i Helona (Á‰Ë sâkinlerinden Sefer nâm kimesnenün bundan akdem der-i devletde ba‘zı telbîsâtı zâhir olmağla mahallinde teftîş olmak içün hükm-i şerîfümle kayd ü bend ile irsâl olınmağın mezbûrun ahvâli teftîş olınup elinde Arac kal‘ası'nun harâmî-başılığı içün müzevver arz bulınup ve Ahmed

nâm kul ismine elinde Mâdin kal‘ası'nun mevâcibi içün havâle hükümleri Ahmed nâm, "benümdür" diyü mevâcib havâle itdürdükde ikrâr idüp ve Novigrad kal‘ası'nun beşlüleri agası olan Beşîr Aga'nun mühriyle elinde beyâz kâğıd bulınup müzevver arz itdüğine ikrâr idüp ve livâ’-i mezbûr a‘yânı gelüp hakkından gelinmek lâzımdur diyü şekvâ itdüklerin bildürmeğin mezbûrun zimmetinde olan mâl tahsîl oldukdan sonra mahallinde siyâset olınmasın emr idüp mezbûrun üzerinde olan mâlı bî-kusûr tahsîl idüp dahı mezbûrı mahallinde siyâset itdüresin ve emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

904

Kavala kadısına ve kapudanına: Fesat çıkaran ve cinayet suçu işleyen softalar hakkında siyaset icrasına dair.

Yazıldı.
Sipâhî-oğlanları kethudâsına virildi.
Fî 9 Receb sene 967

Kavala kādîsına ve Kavala kapudanına hüküm ki:
Silivri kādîsı mektûb gönderüp Esedullâh b. Seyyid Ali nâm müteseyyid sûhteler[xxxviii] ile Yûsuf b. Mahmûd ve Ahmed b. Mansûr ve Mehmed b. Velî nâm sûhteler ikindüden sonra sarhoş ve âlet-i harb ile Silivri çarşûsı'nda ba‘zı Yahûdî ve Nasârânun kiminün çalmasın ve takyesin ve kiminün bıçağın ve kiminden hamr akçasın isteyüp ve ba‘zı Müslimânlara dahı itâle iderken çıkup İstanbul cânibine müteveccih olup kasaba-i mezbûre makābirinün civârında Ayazma yanında Sarandaloz nâm zimmîyi yapışup, soyup katl eylemek istedüklerinde mezbûr zimmî feryâd itdükde etrâfda olan ehl-i hırfet ile kasabadan dahı niçe Müslimânlar ve zimmîler varduklarında mezkûrûn sûhteler ok atup kılıç ve bıçak çeküp kasaba-i mezbûre câbîsi Velî nâm kimesnenün Ali nâm kulın ok ve bıçak ile urup katl idüp ba‘dehû okları ve kılıçları niçe ceng ü cidâl ile bırakdurılup vakt-i gurûbda meclis-i Şer‘a ihzâr olınup istimâ‘ olındukda maktûl-i mezbûrun mevlâsı mezbûr Velî: *"Kulum Ali'yi mezbûrûn sûhteler katl eylemişdür. Mezbûr Yûsuf ok ile urup ve Esedullâh bıcağla urdı; kısâsını mezbûrlardan taleb iderin"* didükde merkøm sûhteler: *"Ok ve yay ve kılıç bizümdür? Ammâ bir kimesne katl eylemedük"* didüklerinde, Müslimânlardan cemm-i gafîr: *"Mezbûrı, mezkûrûn sûhteler katl eylemişdür; ehl-i fesâdlardur. Ale'l-husûs mezbûr emîr Esedullâh, ehl-i fesâdun re’îsidür. Bir niçe def‘a mezbûr Yusûf ile ba‘zı sûhteler ile ahşâma karîb etrâfa gidüp kuşluk zamânında yine imârete gelüp ehl-i fesâd bedbahtlardur"* diyü şehâdet itdüklerinde istifsâr olınup dâ’imâ fesâd ü şenâ‘at üzre oldukların arz eylemiş. İmdi, Esedullâh b. Seyyid Ali ve Yûsuf b. Mahmûd ve Ahmed b. Mansûr ve Mehmed b. Velî nâm sûhteler siyâset olmasın emr idüp **buyurdum ki**: Mezbûrları siyâset itdürüp emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

905 ***Mekke-i Mükerreme Emiri Şerif Hasan'a nâme-i hümâyûn: Hacıların selâmetinin temini hakkında arapça yazılı hüküm.***

Yazıldı.
Şerîf'ün mektûb getüren âdemine virildi.
Fî 13 Receb sene 967

«ÂÍ—†Â„…†‘—Í·†Õ”Ê†ÍŸ—»†Â÷ÂËÊÁ†«‰ÂÍÂËÊ†Ë—Ëœ†Â„ Ë»„Â†«‰È†Í
Í ÷ÂÊ†Ë—Ëœ†ÕÃ«Ã†»Í †«‰‰Á†«‰Õ—«Â†Ë“Ë«—†,»—†«‰Ê»ÍÒ†Ÿ‰ÍÁ†‹
«‰ÂÕ—Ë”…†Ë«œË«†ÕÃÁÂ†ËÂÊ«”„ÁÂ†Ë³«·Ë«†» ‰„†«‰«Â«„Ê†«‰ÂŸÿÂ
Ë—ÃŸË«†«‰È†«Ë³«ÊÁÂ†”«‰ÂÍÊ†¬ÂÊÍÊ†ËÍ ÷ÂÊ†Ë’Ë‰†«‰Œ‰Ÿ†«‰”ÊÍ
ËÃÁ†«‰ ·’Í‰†«Õ«³†»Á†Ÿ‰ÂÊ«†Ë ,——†‰œÈ†Õ÷— Ê«†Ÿ‰È†«Ê†«ÂË—†
Â·Ë÷†«‰Í„Â†ÂÊË³†»—¦Í„Â†·‰ „ËÊË«†Ÿ‰È†«‰ÁÂ…†Ÿ‰ÍÁ†ÂÊ†,»‰†ËÂ
«‰Â—„Ë“†·Í†Ã»‰ „Â†«‰ÂÃÍœ†Ë³—Í, „Â†«‰Â” Õ”Ê…†Â, ÷È†Ë·Ë—†«Œ%
«Œ ’«’„Â†‰œË‰ Ê«†«‰·«²,…†ËÂ“Íœ†Ãœ„Â†Ë«Á Â«Â„Â†‰Õ·ÿ† ‰„†«‰«.
ÂÊ†”ŸÍ„Â†«‰Â‘„Ë—†ËÃœ„Â†«‰Â‘ÁË—†«‰ÕÊ«Ê†«‰»‰«œ†Ë«‰Ÿ»«œ†
Ë«‰ Ã«—†ËÕ—«” ÁÂ†Ë„–«†«‰’«œ—ÍÊ†Ë«‰Ë«—œÍÊ†·Í†Ÿ»Ë—ÁÂ†ËÂ—İ
‰Í„ËÊ†«‰—Ÿ«Í«†Ë«‰»—«Í«†”Ë«¡†«‰ÕÃ«Ã†Ë«‰“Ë«—†Ë«‰Ë«—œÍÊ†ÂÍ
«‰,«³ÊÍÊ†Ë«‰ÂÃ«Ë—ÍÊ†Ë«‰Â”«·—ÍÊ†‰Í³Ë·Ë«†»«‰»Í †«‰Ÿ Í,†«‰Õ—«
«‰Ê»Í†Ÿ‰ÍÁ†«·÷‰†«‰’‰«…†Ë«‰”‰«Â†Ë«‰‰Á† Ÿ«‰È†ÁË†«‰ÂË·,†
«Ë«”³†ÃÂ«œÍ†«‰¬Œ—…†”Ê…†□Ž

Bu nâme, Mekke-i Mükerreme Emîri Şerif Hasan'a yazılmıştır. Uğurlu muhtevası, mektubunuzun yed-i seniyyemize ulaştığını ifâde etmektedir. Mektubunuzda yüce Beytu'llâh'ın hacılarının ve Hz. Peygamber aleyhi's-selam'ın kabrinin ziyaretçilerinin Memalik-i mahrûse'nin diğer yerlerinden geldiklerini, haclarını ve vazîfelerini edâ ettiklerini ve bu yüce mekân ile büyük mahallerde ibâdetlerini îfâ ettiklerini ve memleketlerine selâmet ve emniyetle döndüklerini ve üstün hil'atlerin ulaştığını bildiriyorsunuz. Söylediğiniz her husus tarafımızca mâlûm oldu. Huzûrumuzda takarrur etmiştir ki, bu ülkenin bütün umûru size tefvîz edilmiş ve görüşünüze bırakılmıştır. Bu mübârek yerlerin muhâfazası için gösterdiğiniz ihtimâm ve çalışmanız ve üstün devletimize bağlılık ve ihlâsınız gereğince, şanlı cibilliyetiniz ve güzel usûlünüze uygun olarak bu hususda himmet üzere olun, teşekkürle anılan çalışmanız ve bilinen gayretinizden ülkelere ve insanlara şefkat gösterdiğiniz ve hacıları, ziyaretçileri ve tüccârı koruyup gözettiğiniz kezâ gelen-gidenleri, yolculukları esnasında kolladığınız ve gerek diğer yerlerden gelen hacılar ve ziyaretçiler ve gerek mukîmler, mücâvirler ve yolcular olsun; yüce Beyt-i Atîk'ı tavâf etmeleri ve Hz.

Peygamber aleyhi efdalu's-salâti ve's-selam Efendimiz'in kabrini ziyâret etmeleri için re'âyâyı gözettiğiniz müşâhede olunmaktadır. Muvaffak eden ve ihsân ve berekâtiyle yardım eden, Allah Te'âlâ'dır.

967 Cumâde'l-âhire'sinin ortalarında yazıldı.

906

Anadolu beylerbeyine: Konya muharebesinde bulundukları halde tımarları alınan iki sipahi hakkında.

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Receb sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Aydın sancağında Alaşehir nâhiyesinde Yurtanlu nâm karyeden dört bin dokuz yüz doksan dokuz akça timarı olan Dâvûd ve livâ'-i mezbûrda ve nâhiyesinde Şeybânlar (?) nâm karyeden üç bin dokuz yüz doksan dokuz akçalık timarı olan Pîr Gā'ib nâm sipâhîler Südde-i sa'âdet'üme gelüp Konya muhârebesinde bile olup hıdmetde iken (?) timarları alınup ve muhârebe-i mezbûrede bile olduklarına ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu*'ya gönderdüğün yoklama defterinde mevcûd olduklarına ol cânibden memhûr yoklama sûretin ibrâz itdiler. Eyle olsa Südde-i sa'âdet'üme gönderdüğün mevcûd defterinde olmayup mahlûl defterinde mukayyed bulındılar. **Buyurdum ki**:
Vardukda, mezkûr-ı mûmâ-ileyh cânibine gönderdüğün mevcûd kayd olınup Südde-i sa'âdet'üme gönderdüğün yoklamada mahlûle kayd olmağa bâ'is nedür? Defterde sehv mi olmışdur; kangısı sahîhdür? Bildüresin. Ve yoklama sûretleri dahı gönderildi; ba'de'n-nazar girü mührünle bu cânibe gönderesin.

907

Gazalizade ve haslar kadısına: Kâğıthane etrafında mîrî çayırlarına bitişik çayırların mutasarrıfları hakkında tahkikat yapılmasına dair.

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 3 Receb sene 967

Gazâlî-zâde'ye ve Hâslar kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Kâğıdhâne etraflarında mîrî çayırlara muttasıl ba'zı kimesnelerün çayırları olup her biri bir tarîk ile mutasarrıf olup ne zamândan berü tasarruf iderler ve kimden almışlardur ve ne vechile almışlardur, tefahhus ile ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan çayırlarun üzerine varup görüp dahı mîrî çayırlara muttasıl olan çayırlarun sâhiblerin getürdüp onat vechile teftîş eyleyüp göresin; her birinün mutasarrıf oldukları çayırları ne mikdârdur ve ne zamândan berü tasarruf iderler ve ne temessük ile tasarruf iderler ve kimden almışlardur ve ne vechile almışlardur ve bi'l-cümle aslâ bir mübhem ü meşkûk nesne komayup alâ vechi't-tafsîl her birinün keyfiyyet-i ahvâllerin mufassal u meşrûh defter idüp mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme bildüresin. Husûs-ı mezbûr

mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup bi'z-zât her birinün üzerine varup vech-i meşrûh üzre göresin; kimesneye i‘timâd eylemeyesin.

908

Anadolu beylerbeyine: Anadolu defteri çavuşlarından mahlûl gediklerin onbinden aşağı tımarı olanlara tevcihi hakkında.

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 3 Recebü'l-müreccb sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Vilâyet-i Anadolı Defteri çavuşlarınun mahlûl vâkı‘ olan gedükleri tevcîh olınmalu oldukda on binden aşağa timarı olanlara ve sancağunda timar tasarruf idenlere tevcîh olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup anun gibi gedük virilmelü oldukda senün sancağunda on binden aşağa timar tasarruf idenlere tevcîh eyleyüp emr-i şerîfüme mugāyir âhar sancaklardan timar tasarruf idenlere ve on binden ziyâde timarı olanlara tevcîh itmeyesin ve bi'l-fi‘l dahı on beş binden ziyâde timar tasarruf ider çavuş var ise tenbîh idesin ki varup timar tasarruf itdüği sancakda sancakbegi ile eşe ve bu hükm-i hümâyûnumun sûretin anda olan kānûnnâmeye kayd idesin ki hâlîyâ ve min-ba‘d mazmûn-ı hümâyûniyle amel olınup hilâfına cevâz gösterilmeye.

909

Bağdad beylerbeyine: Hz. Ali'nin türbe-i şeriflerine döşenmek üzere gönderilen halıların alındığının bildirilmesine dair.

Yazıldı.
İskender Paşa'nun kâtibi Ali'ye virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem yukaru cânibden Hazret-i İmâm Ali *nevvera’llâhü merkadehû* Hazretleri'nün mezâr-ı şerîfleri üzre döşemek içün ba‘zı kaliçe irsâl olınup sâbıkā beglerbegi olan Hızır *dâme ikbâlühû* alup hıfz itdüği i‘lâm olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda göresin; ne mikdâr kaliçe gelmiş ise ta‘yîn olduğı üzre mezâr-ı şerîflerine döşedüp andan gayrı dahı ta‘yîn olınup gelmişse ve her ne, mezâra ta‘yîn olınmış ise ta‘yîn olınduğı üzre yirlü yirine döşedüp ne mikdâr kaliçe gelüp emrüm üzre ta‘yîn olınan mahalle vaz‘ olınduğın ve bu hükm-i hümâyûnum sana ne târîhde varduğın yazup bildüresin.

910

Diyarbekir beylerbeyine: Bağdad beylerbeyine gidecek mühürlü kesenin gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Bagdâd beglerbegisine îsâl içün sana mühürlü kîse ile hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mu‘accelen yarar âdem ile müşârün-ileyhe irsâl ü îsâl idüp vâsıl

olduğına arz idüp Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

911 ***Bosna beyine ve Saray kadısına: Zacesne sancağı Beyi Ferhad hakkındaki taaddi şikâyetinin tahkikine dair.***

Yazıldı.
Ulûfeciler Şübaşısı Mustafa'ya virildi.
Fî 4 Receb sene 967

Bosna begine ve Sarây kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Zacesne sancağında nâm karye ahâlîsi rikâb-ı hümâyûnuma ruk‘a sunup Zacesne Begi Ferhâd *dâme izzuhû* rızkımuzı yağmâ idüp kırk üç evlerimüz yakup envâ‘-ı te‘addîler eyleyüp kendü âdemleri aldukları müfredâtiyle defterin dahı bile sunup sebt-i şekvâ eyleyüp ve Velika Kādîsı Mevlânâ Ahmed dahı Dergâh-ı mu‘allâ'ma iki arz gönderüp: *"Müşârün-ileyhün ve âdemlerinün envâ‘-ı te‘addîleri vardur; aslâ Şer‘-i Şerîfe itâ‘at eylemezler"* diyü bildürüp ve andan gayrı bir arz ve sûret-i sicil gönderüp: *"A‘yân-ı vilâyet râzî ve şâkirlerdür; kimesne zulm ü te‘addîlerin görmemişdür. Zacesne dizdârlığından ma‘zûl Turahan'un tahrîki ile ba‘zı kimesneler ruk‘alar peydâ eylemişlerdür"* diyü ol arzlarına muhâlîf bildürüp ve Nasûh nâm nâ’ibün mezbûr kādîya mezkûr sancağınun âdemlerinün te‘addîsi bâbında gönderdüği mektûb ve Zacesne sancağında olan kal‘alar dizdârlarınun mezbûr sancak-beginden ahâlî-i vilâyet şükrân üzredür diyü arz gönderüp ve mezkûr sancak-begi Velika kādîsına gönderdüği mühürlü mektûbları Südde-i sa‘âdet'üme sunılup husûs-ı mezbûrun sıhhati ma‘lûm olmak lâzım olmağın sizi müfettiş ta‘yîn eyleyüp tarafeynden vârid olan arzlar ve arz-ı hâller ve sûret-i sicillerün sûretleri aslından ihrâc [ve] hakk üzre Şer‘ile görilmek içün size irsâl olınup **buyurdum ki**:
(Boşluk) Vusûl buldukda, te’hîr eylemeyüp bi'z-zât mahall-i hâdiseye varup ihzâr-ı husamâ kılup zikr olınan mektûblarda ve arz-ı hâllerde mastûr olan kazâyâda bir def‘a fasl olınmayup ve üzerine bilâ-özr-i Şer‘î on beş yıl geçmiş olmayan husûsları yirlü yirinden tamâm dikkat ü ihtimâm ile teftîş eyleyüp göresin; re‘âyâ cânibinden sunılan arz-ı hâller ve defterlerinde mastûr olan kazâyâdan müşârün-ileyh üzerine Şer‘ile sâbit olan hakların bî-kusûr ashâbına hükm idüp alıvirüp ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup ve ne makøle mâddeler zâhir olduğın ve sâ’ir Velika kādîsı arz itdüği üzre re‘âyâya zulm ü te‘addîsi var mıdur ve ol nâ’ib arz itdüği husûslar dahı vakı‘ midür ve Velika kādîsı hem ta‘dîl ve hem müşârün-ileyhden dahı re‘âyâ şâkirlerdür diyü birbirine mugāyir arz virmeğe bâ‘is nedür? Yohsa biri telbîs midür? Kangısı sahîhdür? Anı dahı görüp bi'l-cümle cânibeynden irsâl olınan arzlarda vech-i mastûr üzre mukayyed olan memhûr umûrı onat vechile görüp bir mâddesin ketm itmeyüp tamâm hakk-ı sarîha tâbi‘ olup yanında sâbit ü zâhir olan mevâddı defter idüp vukø‘ı üzre arz idüp hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneye iş olmakdan ve gayr-ı vâkı‘ kazıyye arz olmakdan hazer idesin.

912 ***Bosna beyine ve Saray kadısına: Bosna sancağında taaddiyatta bulunan tımar sahibi Kara Yahya'nın ele geçirilerek, kendisinden alacaklılara haklarının verdirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Erbâb-ı timardan Mustafa'ya virildi.
Fî 4 Receb sene 967

Bosna begine ve Sarây kādîsına hüküm ki:
Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp hükm-i şerîfüm vârid olup bundan akdem Vişigrad kādîsı sûret-i sicil gönderüp Pîrî nâm sipâhî Bosna sancağına dokuz bin dokuz yüz akça timarı olan Kara Yahyâ nâm sipâhînün ve oğullarınun muvâcehesinde da‘vâ idüp mukaddemâ Semendire sancağında Filip (فليب) ve [illegible] ve [illegible] nâm harâmîler voyvodaları kırk yedi nefer harâmîler ile gelüp kazâ-yı mezbûrda niçe evler basup mâlların gāret idüp ve katl-i nüfûs eyleyüp mezbûr Kara Yahyâ ol harâmîler ile şerîk olup ve evinde yataklanup aldukları espâbı ve mâlı bile taksîm idüp mezbûr Kara Yahyâ'ya ve oğullarına hisse virdükleri Şer‘ile sâbit olduğın bildürmeğin Şer‘ile teftîş olup sicill-i mezbûrda mastûr olduğı gibi ise mezbûr Kara Yahyâ'yı örf-i ma‘rûf ile teftîş idüp her ne zâhir olursa arz eyleyesin diyü fermân olınmağın mezbûr Kara Yahyâ teftîş olınmak içün taleb idüp gaybet idüp Abdî ve Hasan nâm oğulları dutılup habs olınup ve Kara Yahyâ kefîllerinden taleb olınduğın bildürüp imdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup mezbûr Kara Yahyâ'yı her kande ise akvâm ü akribâsına ve kefîline ve bi'l-cümle Şer‘ile ve kānûn ile buldurması lâzım olanlara buldurup dahı emr-i sâbık üzre ahvâlin görüp ve oğullarınun dahı sicill-i sâbıkda mastûr olduğı üzre ol husûsda bile mübâşir olup hisse aldukları Şer‘ile sâbit olur ise ol bâbda emr-i Şer‘-i Şerîf neyse icrâ idüp mahallinde yirine koyasın. Şer‘-i Şerîfe mugāyir kimesneye iş itdürmeyüp ve mezbûrı habsden ıtlâk itmeyüp ahvâlleri neye müncer olur ise yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 4 Receb [sene] 967 [31.03.1560]

913 ***İstanbul'dan Bosnaya kadar yol üzerindeki kadılara: Tutsak ile Bosna'ya yollanan Mustafa Çavuş'un selâmetle ulaştırılması hakkında.***

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî yem-i mezbûr.

Mahrûse-i İstanbul'dan Bosna'ya varınca yol üzre vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:
Hâliyâ Bosna begine teslîm itmek içün ulûfecilerüm sübaşısı Mustafa'ya bir tutsak virilüp irsâl olınmışdur.
Buyurdum ki:
Her kangınuzun taht-ı kazâsına dâhil olursa mahûf [u] muhâtara yirlerde kifâyet midârı âdem koşup bekledüp emîn ü sâlim birbirinüze ulaşdurup gaflet ile gaybet itdürmekden hazer idesin.

914 ***Yeniçeri ağasına: Acemi oğlanlardan Hüseyin'in kasaplara çırak ve Ali'nin sebzecilere ilhak edilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kilârcı Nasûh'a virildi.

Fî 4 Receb sene 967

Yeniçeri agasına hüküm [ki]:
Matbah-ı Âmire agnâmına hıdmet iden acemî-oğlanlarından bir akça ulûfesi olan Hüseyin, Ladik matbah-ı mezkûre kassâblarına şâkird olmak buyurılup ve sebzecilere hıdmet iden acemî-oğlanlardan bir akça ulûfesi olan Ali, Drama Matbâh-ı Âmire sebzecilerine ilhâk olınmak buyurılmağın **buyurdum ki:**
Hükm-i şerîfüm varıcak, sen dahı mezkûrları deftere ol vechile işâret itdüresin.

915

Kaş kadısına: Yalan yere şehadet eden Pir Ahmed'in küreğe koşulmak üzere İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Ahmed'e virildi.
Fî 6 Receb sene 967

Arz, mahrem kâtibindedür; Kādî-asker Efendi arz itmişdür.
Kaş kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp taht-ı kazândan Pîr Ahmed nâm kimesne yalan şehâdet ile ma‘rûf ve müte‘âref olup dâ’imâ şirret ü şakāvetden hâlî olmayup, bir husûs içün yanunda şehâdet idüp ba‘dehû yine rücû‘ idüp: *“Şehâdetümde kâzib idüm”* didüği tescîl olınup mezkûr yine kanâ‘at itmeyüp iftirâya ve telbîse şürû‘ idüp, yine hüküm ihrâcına Âstâne-i sa‘âdet'üme gitdi diyü istimâ‘ olınduğın bildürmişsin. İmdi mezkûr, Südde-i sa‘âdet'ümde ele girmeyüp her kandeyse ele getürilüp atebe-i ulyâma irsâl olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, emrüm üzre mezkûrı tetebbu‘ u tecessüs idüp bulup ele getürüp dahı Südde-i sa‘âdet-me’âb'a gönderesin ki küreğe koşıla ve sûret-i cerîmesin dahı sicilden ihrâc idüp bile gönderesin.

916

Gümülcine kadısına: Dersaadet'e gönderilecek zahireye mâni olunmayıp, hilekârlara verilmemesi hakkında.

Gümülcine kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp taht-ı kazândan mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün tereke virilmekle ahâlî-i vilâyete müzâyaka lâzım geldüğin bildürmişsin. Andan gayrı Südde-i sa‘âdet'üme gelen kimesneler dahı ba‘zı madrabâzlar tereke alup der-anbâr idüp anlar da müzâyaka virdüklerin bildürdiler. İmdi, mahrûse-i mezbûrenün dahı zahîre husûsı ehemm-i mühimmâtdandur.
Buyurdum ki:
Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ‘um vusûl buldukda, mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün olan terekeye kimesne mâni‘ olmaya. Ammâ matrabâzlara tereke aldurmayup der-anbâr itdürüp müzâyaka itdürmeyesin. Temerrüd ideni segidüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin. Ve ba‘de'n-nazar bu hükmi re‘âyâ ellerinde ibkā idüp alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın.

917 *Safed beyine ve Kudüs-i Şerif ve Safed kadılarına: Safed kazasında Taziyane Vakfı demekle tanınan vakfın nâzırı Hamza'nın hesabının tetkikine dair.*

Yazıldı.

Safed begine ve Kuds-i Şerîf ve Safed kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ Safed kazâsına tâbi‘ Tâziyâne (?) vakfı dimekle ma‘rûf Kubbe nâm vakf karyeye nâzır olan Hamza'nun ibtidâ[-i] mübâşeretinden ilâ-hâze'l-ân muhâsebesi görilüp bel‘iyyât ü ketmiyyâtı zuhûr iderse vakf içün zabt olınmasın emr idüp **buyurdum ki**: Hükm-i şerîfümle erbâb-ı timardan Yûsuf vardukda, mezkûrı getürdüp îrâd ve masârifi defterlerin taleb idüp mürtezika mahzarlarında mezkûr mübâşeretiyle bundan akdem bir def‘a Şer‘ile muhâsebesi görilmeyen husûsl-arun yirlü yirinden ve müfredât defterlerinden onat vechile hakk üzre teftîş idüp iki kîse vakfa müteveccih olan mahsûlden mezkûrun bel‘iyyât ü ketmiyyâtı varise, ki sübût ü zuhûr bula, zimmetinde ne mikdâr nesne zuhûr iderse bî-kusûr tahsîl eyleyüp vakf içün zabt u tasarruf idüp zâhir olan mevâddun yazup arz eyleyesin ki yiri âhara virile; ammâ şöyle ki, mezkûrun zikr olınan vakfında bel‘iyyât ü ketmiyyâtı zâhir olmayup sa‘y ü kifâyesi müşâhede olına, kemâ-kân zabt u tasarruf itdüresin ve mezkûrun mâni‘atü'l-cem‘ cihetleri olup bu ciheti bi'z-zât görmedüği dahı i‘lâm olındı. Anı dahı görüp vakı‘ midür, nicedür, arz idesin.

918 *Van beylerbeyine: Girdegân sancağı Beyi Halil'in zulüm ve taaddisinden vuku bulan şikâyetin tahkikine dair.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 6 Receb sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Sancağı Begi Halîl *zîde kadruhû*'nun re‘âyâya fevka'l-had zulm ü te‘addîsi olup ve ülkesinde cum‘a namâzı kıldurmaz ve kendüsi dahı kılmaz diyü istimâ‘ olmağın, vardukda bu husûsa mukayyed olup göresin; fi'l-vâkı‘ müşârün-ileyhün re‘âyâya zulm ü te‘addîsi var mıdur ve cum‘a kılmaz ve kıldurmaz didükleri dahı vâkı‘ midür? Sıhhati [ve] vukø‘ı üzre yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 6 Receb sene 967 [02.04.1560]

919 *Van beylerbeyine: Elçi geldikten sonra yukarı canib ahvalinden haber alınıp bildirilmesi hakkında.*

Abdî Çavuş'a virildi.
Fî 6 Receb sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana ahkâm-ı şerîfe gönderilüp yukaru cânibün ahvâl ü etvârın tefahhusdan hâlî olmayup ma‘lûmun olan ahbâr-ı sahîhayı

i‘lâmdan hâlî olmayasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ ilçi geleliden berü ol cânibün ahvâli ma‘lûm olmadı.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup öte cânibün ilçi gitdükden sonra vâkı‘ olan ahvâl ü etvârın ve fikr ü firâsetleri ve sâ’ir cumhûr-ı umûrları ne yüzden idüğin ma‘lûmun olduğı üzre mu‘accelen yazup bildüresin. Ve ba‘de'l-yevm dahı tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i‘lâmdan hâlî olmayasın.

-919/a-
Yazıldı.
Rıdvân Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i mezbûr.
Bir sûreti Erzurum beglerbegisine.

-919/b-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Bagdâd beglerbegisine.

-919/c-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Şehrizol begine.

920 *Diyarbekir beylerbeyine: Mühürlü kese ile gönderilen hükmün Bağdad beylerbeyine ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Rıdvân Çavuş'a virildi.
Fî 6 Receb sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:
Mühürlü kîse ile Bagdâd beglerbegisine hükm-i şerîfüm gönderilmişdür.
Buyurdum ki:
Vardukda, te’hîr eylemeyüp zikr olınan ahkâmı mu‘accelen ulağla müşârün-ileyhe irsâl eyleyüp, cevâbın getürdüp Südde-i sa‘âdet'üme ulaşdurasın ve Şehrizol begine dahı gönderilen hükmi gönderüp ulağla cevâbın alup gönderesin.

921 *Dulkadirli beylerbeyine: Sipahi İvaz'ın vilâyet kâtibi Mahmud'dan şikâyeti hakkında.*

Yazıldı.

Dulkādirlü beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Dulkādirlü sipâhîlerinden İvâz nâm sipâhî, Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunup: *"Vilâyet kâtibi olan Mahmûd dâme izzuhû, timarumı ziyâdeye yazmışdur"* diyü şekvâ eylemeğin, hakΩkati ma‘lûm olmak içün sunılan ruk‘anun aynı ile sûreti ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda göresin; arz-ı hâlde mastûr olan husûslar vâkı‘ midür, nicedür; bildüresin.

-921/ a-
Yazıldı.
Amâsiyye hisâr-erenlerinden Topcı Hacı'ya virildi.
Fî 19 Receb sene 967
Bir sûreti vilâyet-i Dulkādiriyye'yi tahrîr iden Mahmûd Beg'e.

922

Cezayir beylerbeyine: Denizde düşmandan emniyet var ise esirleri getirmek için Cezayir-i Garb'e on gemi gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Receb sene 967

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:
Vilâyet-i Cezâyir-i Garb'da Südde-i sa‘âdet'üme gelecek ba‘zı esîrler olmağın **buyurdum ki**:
Hıfz u hırâset için deryâya çıkduğunda göresin; şöyle ki, a‘dâ-yı bed-girdâr taraflarından havf ü hirâs olmayup etrâf ü cevânib emn ü emân üzre ise ol bâbda tamâm-ı itmi’nân hâsıl oldukdan sonra on pâre kadırga ifrâz idüp yarar âdemler ile irsâl idesin ki, varup emrüm mûcebince zikr olınan esîrleri getüreler. Ammâ şöyle ki, zikr olınan a‘dâ-yı hâksâr taraflarından nev‘â havf ihtimâli ola, gemi ayırmak aslâ câ’iz değildür. Anun gibi a‘dâ tarafından ihtiyâc olmayup mazarrat ü ifsâdları def‘ olınup gemi ayrılmakda zarar ihtimâli olmaya, gönderesin.

923

Biga sancağı beyine: Midilli Beyi Mustafa'nın yanındaki suçlu gemisi noksanı için küreğe konulmak üzere bir kaç suçlu gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Midillü beginün âdemi Âdil Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Receb sene 967

Biga sancağı begine hüküm ki:
Kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Midillü Sancağı Begi Mustafa *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp yanında kalan mücrim gemisinün mücrimleri noksân üzre olduğın i‘lâm itmeğin küreğe müstahıkk olan mücrimlerden gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm varıcak, emrüm mûcebince anda olan mücrimlerden salb ü siyâsete müstahıkk olmayanlarından küreğe konmak içün müşârün-ileyhe mücrim irsâl eyleyesin. Ne mikdâr nefer mücrim irsâl itdüğün isimleriyle ve cerîmeleriyle defterin bile gönderesin.

-923 /a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Karesi begine.

924

Cezayir-i Garb Beylerbeyisi Hasan Paşa'ya: Esirlerin gönderilmesi için on pare kadırga gönderilmesi için Kapudan Piyale'ye hüküm yazıldığına dair.

Maksûd Kethudâ'ya ulaşdurmak içün Anadolı çavuşlarından Boz Yunus Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 8 Receb sene 967

Cezâyir-i Garb Beglerbegisi Hasan Paşa'ya hüküm ki:
Bundan akdem Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp mîrî içün gönderilecek esîrler olduğın ve almak içün gemi irsâl olınmasın arz itmiş idün. Hâliyâ deryâya donanma-yı hümâyûnum irsâl olınup ol husûs içün on pâre kadırga gönderesin diyü emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm kapudanum

Piyâle *dâme ikbâlühû*'ya hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Hâssa re'îslerden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hacı Maksûd vardukda, zikr olınan esîrleri gemilere koyup atebe-i ulyâma gönderesin. Ve ne mikdâr esîr gönderdüğün defter idüp mühürleyüp bile gönderesin.

925 *Akkirman kadısına ve beyine: Bender Kalesi civarından gelerek hırsızlık yapan kimselerin haklarında lâzım gelenin icrasına dair.*

Yazıldı.

Akkerman begine ve kādîsına hüküm ki:
Boğdan Voyvodası Aleksandra Voyvoda mektûb gönderüp Bender kal‘ası'na müte‘allık ba‘zı yirlerde harâmîler ve hırsuzlar sâkin olup bu cânibe gelüp memleket re‘âyâsına zarar u ziyân iderler ve bundan akdem Varniçe nâm karyeden Sururiçe (?) ve Bender'den Çine ve Simion ve Petre ve Poşkov nâm zimmîler sınurına gelüp hemşîresinün bir yund ile on dört re's atların ve on altı re's öküzlerin serika idüp zikr olınan atlar aynı ile ellerinde bulınup taleb olındukda virmekde inâd itdüklerin bildürilmeğin, **buyurdum ki**:
Vardukda, bir def‘a Şer‘ile fasl olınmayan kazıyyelerin ihzâr-ı husamâ idüp ber-mûceb-i Şer‘i şerîf teftîş idüp göresin; kazıyye arz olınduğı gibi olup mezbûrlar hemşîresinün zikr olınan davarların serika itdükleri Şer‘ile sâbit olursa bi-hasebi'ş-Şer‘ müteveccih olan hakkı sâhibine hükm idüp alıvirüp Şer‘-i Şerîfe muhâlîf kimesneye zarar u ziyân itdürmeyesin.

926 *Bosna beyine: Bir iki def'a hapisten kaçan Turhan adlı dizdar ile kendisini kaçıranlar hakkında icap eden muamelenin ifasına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Abdî'ye virildi.
Fî 23 Receb sene 967

Bosna begine hüküm ki:
Hâliyâ Turahan nâm dizdârun ahvâli görilmek içün sana mufassal hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Mezkûr, sâbıkā bir-iki def‘a habsden kaçdukda, mu‘în olanlardan ba‘zı Südde-i sa‘âdet'ümde ele gelüp bile gönderilüp ve kulı olan Keyvan ve âdemi Paşayiğit ve Mustafa ve Dizdâr Hüseyin ve kal‘a-yı Mertek'ün kurbinde sâkin Hurrem nâm kimesneler dahı mezkûrı kal‘adan halâs idenler olup anlarun dahı ele gelmesin ve eger mezkûr Turahan'un ve sâ'irlerinün eger Bayrâm *dâme izzuhû* habs ile gönderdükde yolda basup kurtardukları ve eger kal‘adan halâs itdükleri ve anlardan gayrı eger mezkûr Turahan'un ve sâ'irlerinün töhmetlerinün sûret-i sicillerinden husûs-ı mezbûr yazılup sana irsâl olınup bu husûslarda görilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
İrsâl olınan sûret-i kazâyâda mezkûrları dahı ele getürüp anlarun dahı ahvâllerin görüp bunlar husûsında dizdârda olan sûret-i sicillerin alup anlardan gayrı Velika kādîsı mahkemesinde bulınan töhmetlerinün sûretlerin dahı çıkarup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

927 ***Selânik beyine ve kadısına: Köprülü kazasında çıkan eşkiyânın ele geçirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Kādînun hısmı Bâlî Çelebî'ye virildi.
Fî 11 Receb sene 967

Selânik begine ve kādîsına [hüküm ki]:
Tikveş kādîsı mektûb gönderüp hâlîyâ Köprilü kazâsından ba‘zı harâmîler zuhûr idüp içlerinden Dreşne nâm karyeden Memi b. Ca‘fer, Mehmed, nâm yeniçerinün yolın basdukda ele gelüp habs olınmış iken zencîr bozup bir niçe ehl-i fesâd ile gaybet idüp ba‘dehû avârız akçasiyle Âstâne-i sa‘âdet'e giderken Kara-Osmanlu nâm karyeden Mehmed ve Köprilü'den Rıdvân ve Rusman'dan ve Ya‘køb nâm kimesneler ile mâl-ı Pâdişâhî gāret kasdın eylemişler; niçe def‘a salb ü siyâsetlerine emr-i şerîf vârid olmış kimesnelerdür. Günden güne fesâd ü şenâ‘atleri ziyâde olmakdadur diyü arz eylemiş. İmdi, mezbûrlar ele gelmeleri ehemm-i mühimmâtdandur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, bu bâbda mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâdı hufyeten tetebbu‘ u tecessüs idüp ele getürüp dahı muhkem kayd ü bend ile habs eyleyüp Südde-i sa‘âdet'e arz eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ihmâl ü müsâheleden hazer idüp mezbûrları ele getürmek bâbında onat vechile ikdâm ü ihtimâm üzre olasın.

928 ***Dukagin beyine ve İskenderiye kadısına: Petrosyan kazasında Morik Kalesi müstahfızlarından suç işleyenler hakkında şeriate göre lâzım gelenin icra edilmesine dair.***

Yazıldı.
Ferruh nâm kimesneye virildi.
Fî 13 Receb sene 967

Dukagin sancağı begine ve İskenderiyye kādîsına hüküm ki:
Kazâ-yı mezbûrdan darendegân-ı fermân-ı hümâyûn Petrosyah nâhiyesinün re‘âyâsı Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz-ı hâl gönderüp bunlar sâbıkā bir za‘îmün ze‘âmeti iken Morik (?) (مورىك) nâm kal‘anun müstahfızlarına timar virilüp, ba‘dehû sen ki sancak-begisin, hâslaruna ilhâk olınup tasarruflarından çıkduklariyçün kal‘a-yı mezbûrenün müstahfızları gice ile gelüp oğulların ve kızların serika ve ba‘zıların katl idüp te‘addî iderler diyü bildürdükleri ecilden arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup ve mezbûrûn ehl-i fesâdun isimleri defter olınup size gönderildi. **Buyurdum ki**:
Gönderilen sûret-i arz-ı hâle nazar idüp içinde mastûr olan mevâddı künhi ile ma‘lûm idinüp dahı gönderilen defter mûcebince husamâyı ihzâr idüp bir def‘a Şer‘ile görilüp fasl olınmayan kazıyyelerün ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf teftîş idüp göresin; kazıyye arz olındığı gibi ise, ki bi-hasebi'ş-Şeri'ş-Şerîf sâbit ü zâhir ola, Şer‘ile müteveccih olan hakların ashâbına alıvirüp dahı yanınuzda Şer‘ile sübût ü zuhûr bulan kazâyâyı bir mâddesin ketm itmeyüp mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin ve min-ba‘d zikr olınan hisâr-erlerine hilâf-ı Şer‘-i Şerîf bunlara dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin. Temerrüd ideni segidüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 12 Receb sene 967 [08.04.1560]

929 ***Şam beylerbeyine: Gazze sancağında çekirge âfetinden ve isyan eden bazı Arapların zulmünden dolayı harap olan yerlerin imarı ve sancak beyinin mühim bir sebep olmayınca işinden ayrılmaması hakkında.***

Yazıldı.
Arz getüren Hamza nâm sipâhîye virildi.
Fî yevm-i mezbûr

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Gazze Begi Sinân *dâme izzuhû* ve Gazze ve Remle kādîları mektûb gönderüp livâ'-i mezbûr kendüye sadaka olınup, vardukda, vilâyet ahvâli perîşân ve ekser re'âyâ perâkende olup sebebi sü'âl olındukda üç-dört yıldur ki çekirge ve âfet-i semâvî olmağla tereke hâsıl olmayup ve sâbıkā sancağı begi olan Süleymân, beglerbegi ile cem'iyyetde iken âsî Arab fursat bulup memleket halkına salgun salup kādir olmayanlarun rızıkların ve davarların gāret idüp ve yollarda sipâhîden ve gayrıdan haylî âdem katl idüp kaht [ve] kesret-i zulm ü şiddet sebebindendür diyü cevâb olınup ve hâlîyâ envâ'-ı istimâletle vilâyet ıslâhına ve imâretine kasd olınup tedbîri sadedinde iken hâlîyâ sefer-i hümâyûna hâzır olmağ içün emr-i şerîfüm irsâl olınmağın sefer-i hümâyûna teveccüh olınmalu oldukda âsî Arab şerrinden Mısr yolı münkatı' olup vilâyet-i mezbûre bi'l-külliyye harâb olmak mukarrerdür diyü arz eylemiş. İmdi, **buyurdum ki**:

Arz olındığı gibi mâdâmki ol cânibün hıfz u hırâseti lâzım ola, cemi'yyet vâkı' olursa müşârün-ileyhi ta'yîn idesin ki, sancağınun ve ol cevânibün hıfz u hırâsetinde ola. Bir mühim husûs olmayınca sancağından kaldurmayasın.

930 ***Hamideli sancağı beyine: Eğirdir kazasında zuhur edip taaddiyat ve tecavüzatta bulunan softaların haklarından gelinmesine dair.***

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Hamîd-ili sancağı begine hüküm ki:
Eğirdir kādîsı mektûb gönderüp ba'zı sûhte tâ'ifesi cem' olup ba'zı Müslimânlarun cebren mâlın alup ve ba'zınun oğlın çeküp vilâyet-i mezbûrede ba'zı müfsidler mezbûrlara bir mikdâr nesne virüp murâd idindükleri Müslimânlarun üzerine havâle idüp niçe te'addîler iderler. Tâ'ife-i mezbûre müttefik u müttehid olmağla kimesne mukābele idemez; şirretlerinden ahâlî-i vilâyet âcizdür diyü arz itmeğin imdi, sancağunda anun gibi ehl-i fesâd zuhûr idüp sen hakkından gelmeyesin, mücerred senün ihmâlünden nâşîdür.
Buyurdum ki:
Vardukda, aslâ te'hîr eylemeyüp bu husûsa gereği gibi dâ'imâ mukayyed olup tâ'ife-i mezbûreden arz olındığı üzre fesâd ü şenâ'at üzre olanları buldurup ele getürüp gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına bi'l-cümle Şer'ile ve kānûnla buldurması lâzım olanlara teklîf eyleyüp, buldurup dahı ahvâlin toprak kādîları ma'rifetleriyle teftîş eyleyüp göresin; arz olındığı üzre ehl-i fesâd ü şenâ'at olanları sâbit ü zâhir olanları her kim ise mecâl virmeyüp mahallinde hakkından gelesin. Kimesneye zulm ü te'addî ve hayf ü te'ezzî itdürmeyesin ve bu husûs neye müncer olursa arz idesin. Ammâ bu bahâne ile ehl-i fesâda

himâyet olınup kendü hâlînde olanlara yapışılup te‘addî olınmakdan ve ahz ü celb olınmakdan ziyâde hazer idesin. Zikr olınan ehl-i fesâd ve sûhte tâ’ifesinden sancağunı tathîr ü pâk eyleyesin. Şöyle ki, bir dahı sancağunda anun gibi ehl-i fesâd, re‘âyâya ve gayra te‘addî itdüği istimâ‘ olına veya arz olına, aslâ özrün makbûl olmak ihtimâli yokdur; mu‘âkab olmak mukarrerdür, ana göre mukayyed olup ehl-i fesâdı ele getürüp Şer‘ile haklarından gelmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

931 *Anadolu beylerbeyine: Kütahya kazasında adam katleden ve mal gaspeden softaların ele geçirilerek haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 13 Receb sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki: Kütahya kādîsı mektûb gönderüp kendü emr ile piyâde ve müsellem tahrîrinde iken lerden Lâzikıyye içinde iki nefer kimesne katl idüp sonra kazâ’-i mezbûrda Deri-bolı nâm köyde bir ev basup sâhibini katl idüp ba‘zı mâlın alup ba‘dehû Donaz'da bir kimesnenün oğlın çeküp ve Gedos'da dahı bir oğlan çeküp alup gidüp ve Kara-hisâr'a tâbi‘ Şuhûd kasabasında Yûsuf nâm kimesnenün atın çalup, öldürüp sâ’ir vilâyetlerde dahı niçe fesâdlar ider oldılar diyü arz itmeğin **buyurdum ki**: (Boşluk) Vardukda, te’hîr eylemeyüp bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâdı ele getürüp gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve bi'l-cümle Şer‘ile ve kānûnla buldurması lâzım olanlara buldurup husamâsiyle beraber idüp toprak kādîları ma‘rifetiyle bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş idüp Şer‘ile sâbit olan hakların [alıvirüp] ehl-i fesâdı ve şenâ‘ati zâhir olduğı mahalde hakkından gelesin ve zikr olınan ehl-i fesâddan ne mikdâr kimesne ele gelüp hakkından gelindüğin yazup bildüresin.

932 *Mehmed Han'a: Filoriciyan hasları bâd-ı havâsına emin olan Süleyman'a bu mukâtaayı zabt ettirip, kendi adamı Cafer voyvodanın müdahalesinin men'i hakkında.*

Yazıldı.
Defterdâr Kāsım Beg'e virildi.
Fî 12 Receb sene 967

Mehmed Hân'a hüküm ki: İskenderiyye sancağı mukāta‘âtı müfettîşi Draç kādîsı mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda vakı‘ olan filoriciyân hâsları bâd-ı hevâsına ber-vech-i iltizâm emîn olan Süleymân nâm kimesne mukāta‘a-i mezbûreyi zabt eylemeğe vardukda, sen zabtına mâni‘ olup kendü âdemleründen Ca‘fer Voyvoda nâm âdemüne zabt itdürüp mâl-ı mîrîye gadr ü te‘addî eyledüğün arz eylemeğin **buyurdum ki**:

Vardukda, min-ba‘d âdemlerün havâss-ı hümâyûnuma dahl ü tecâvüz itdürmeyüp mültezim olanlara tasarruf itdüresin.

933

Alâiye beyine: Alâiye'nin Mandras karyesini basıp taaddiyatta bulunan softaların ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 22 Ramazân sene 967

Alâiyye begine hüküm ki:
Alâ'iyye kādîsı mektûb gönderüp kazâ'-i mezbûreden Mandras nâm karyeyi on neferden ziyâde sûhte basup bir zimmîyi katl eyleyüp on binden ziyâde mâlların alup avretlerine ziyâde te‘addîler idüp ve nevâhî-i Alâ'iyye'den ba‘zı Müslimânlarun oğlanların çeküp re‘âyâya te‘addî vü tecâvüz iderler diyü bildürmiş. İmdi, **buyurdum ki**: Vardukda, zikr olınan ehl-i fesâd ve sûhte tâ'ifesinden sancağunı tathîr ü pâk eyleyesin. Şöyle ki, sancağunda bir dahı anun gibi ehl-i fesâd, re‘âyâya ve gayra te‘addî itdüği istimâ‘ olına ve yâhûd arz olına, aslâ özrün makbûl ihtimâli olmayup mu‘âkab olman mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup ehl-i ifsâdı ele getürüp Şer‘ile haklarından gelmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

934

Amasya beyine ve kadısına: Turhal dizdarını bulup teslim etmeyen kefillerine siyaset icrasının kararlaştırıldığının bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Amâ[siyye] hisâr-erenlerinden arz getüren Topcı Hacı'ya virildi.
Fî 19 Receb sene 967

Amâsiyye begine ve kādîsına hüküm ki:
Mektûblar gönderüp sâbıkā mahbûs olan Turhal Dizdârı Mehmed, Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmek içün hükm-i şerîfüm vârid olup bundan akdem mezbûrun mevâddı teftîş olınup arz olınmalu oldukda kayd ü bend ile Amâsiyye kal‘ası'nda habs olınmalu iken kal‘a-yı mezbûre kethudâsı Mehmed ve sâ'ir müstahfızları gelüp kefâlet ile taleb itdükleri ecilden mezbûrlara teslîm olınup kefâletleri dahı müseccel olup hıfzı bâbında gereği [gibi] tenbîh ü te'kîd olınmış idi. Hâliyâ, gaybet itdi diyü cevâb olınmağın, hisâr kethudâsiyle üç neferi Amâsiyye kal‘ası'nda hıfz olınup ve üç neferi dahı agaları yanında yarar kefîllere virildüğin arz itmişsin. İmdi, mezkûrı kefîl olanlara her ne tarîkla olursa teklîf idüp buldurup şöyle ki bulmayalar, ana olacak siyâset anlara olmak mukarrerdür ve mezkûrı bulınca dahı kefîl olanlarun timarları içün zabt itdüresin.

935

Boğdan voyvodasına: Özi Kalesi'ni tamir edenlerin zahirlerinin gönderilmesi ve araba ihtiyacının temini hakkında.

Yazıldı.
Yanbolılı Mehmed'ün âdemi Ali'ye virildi.
Fî 11 Receb sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp ta‘mîri fermân olınan Özi kal‘ası'nda binâya ta‘yîn olınan tavâ'ife kifâyet mikdârı zahîre tedârük eyleyüp arabalara tahmîl eyleyüp sâhibleriyle gönderesin diyü emrüm olmışdı. Hâliya ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki**:

Vardukda, Südde-i sa‘âdet'üme kadîmden olan ubudiyyet ü rıkkıyyetün muktezâsınca emr-i sâbıkum mûcebince vilâyet-i mezbûreden vâfir ü müstevfâ zahîre tedârük idüp arabalara tahmîl itdürüp sâhibleri veya vekîlleriyle mahall-i me’mûra gönderesin ki alınup bey‘ idüp anlara sebeb-i ma‘îşet ve sâhiblerine bâ‘is-i ticâret ola ve zikr olınan binâya lâzım olan kereste ihzârı içün araba dahı lâzım olmağın ol husûsa dahı gereği gibi mukayyed olup mümkin olduğı mikdârı tedârük idüp göresin ki, varup hıdmet idüp itmâm-ı maslahat ideler. Zikr olınan husûslar mühimmâtdandur. Ana göre eger zahîredür, eger arabadur, ihrâc idüp göndermek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

-935/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda'ya.

936 *Silistre sancağı beyine ve kadılarına: Özi Kalesi'nin tamiri için gereken marangozların buldurulup gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Yanbolılı Mehmed Çelebî'nün âdemi Ali'ye virildi.
Fî 13 Receb sene 967

Silistre sancağı begine ve kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ ta‘mîri fermân olınan Özi kal‘ası'na mübâşeret olındukda neccâr lâzım olmağın taht-ı hükûmetinde olan neccârlar defter olınup kal‘a-yı mezbûreye gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr itmeyüp bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup taht-ı hükûmetinüzde ne mikdâr neccâr var ise ve kangı kasabadan ve ne köyden ise isimleri ve resimleri ile yazup defter eyleyüp te’hîr ü terâhî itmeyüp mu‘accelen kendülere lâzım olan havâyicleriyle mahall-i me’mûra gönderesin ki varup hıdmet idüp itmâm-ı maslahat ideler. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur; gereği gibi mukayyed olup fermân olınan husûsun tedârük ve îsâli bâbında ikdâm ü ihtimâm idüp ihmâl ü müsâhaleden hazer eyleyesin. Sonra maslahat avk olmak lâzım gele, özrün makbûl olmak ihtimâli yokdur.

-936/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Akkerman begine ve kādîlarına.

937 *Şehirköy kadısına: Şehirköy'de çarşıda bir adam öldüren sipahi hakkında şeriat mucebince ceza icrasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 13 Receb sene 967

Şehirköy kādîsına hüküm ki:
Kasaba-i Şehirköy'de mütemekkin Ömer-oğlı Şebdîde (?) dimekle ma‘rûf Şeyhî nâm ma‘zûl sipâhî, hâlîyâ çarsûda Seyyid Mehmed b. Seyyid Kemâl nâm müsâfirin bî-günâh şiş ile böğrinde

soğlayup ve burnın düşirüp katl itdükde kātil-i mezbûr meclis-i Şer‘a getürilüp maktûl-i mezbûrı bî-günâh katl itdüği şuhûd-ı udûl şahâdetleriyle sâbit olup ba‘de't-tescîl habse virildükden sonra kasaba-i mezbûre halkı meclis-i Şer‘a hâzırûn olup: *"Mezbûr Şeyhî dâ'imâ katl-i nefs ve kat‘-ı tarîkdan ve serikadan hâlî değildür"* diyü şekvâ itdüklerin bildürmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm vardukda, arz itdüğün üzre mezkûr, mezbûrı katl itdüği Şer‘ile sâbit olmış ise kātil hakkında emr-i Şer‘-i Şerîf neyse mahallinde icrâ idüp yirine koyasın.

938

Ahyolu kadısına: Aydos kadısı Muslihiddin'in aleyhinde Şehzade Selim'in reâyâsı tarafından vâki olan şikâyet üzerine tahkikat yapılıp arzına dair.

Yazıldı.
Pervâne Çavuş'a virildi.
Fî 12 Receb sene 967

Ahyolı kādîsına hüküm ki:
Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* vâlidesi *tâbe serâhâ'nun* Aydos kazâsında vâkı‘ olan evkāfı re‘âyâsı tarafından arz-ı hâl sunılup kādîları olan Muslihuddîn içün: *"Re‘âyâdan birin, koyun serika eyledün diyü salb eyledi ve kadîmden şimdiye değin avârız virilügelmeyüp emr var iken emre muhâlîf avârız salup ve celeb ve sarrâf yazdurırın diyü rencîde itmeden hâlî olmamağla ekserimüz perâkende olmışdur"* diyü şekvâ eyledükleri ecilden husûs-ı mezbûrun teftîşin sana emr idüp arz-ı hâlün sûreti aynı ile sana gönderilüp **buyurdum ki**:
Varıcak, kādî-i mûmâ-ileyhi husamâsiyle berâber idüp gönderilen arz-ı hâlî muvâcehelerinde kırâ’at itdürüp içinde münderic ve mastûr olan mevâddı künhi ile ma‘lûm idinüp dahı onat vechile dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; arz olınduğı gibi hilâf-ı Şer‘ âdem celb idüp ve bilâ-emr avârız salup zulm ü te‘addî eyledüği bi'l-cümle arz-ı hâlde mastûr olan husûslar Şer‘ile sâbit ü zâhir oldukdan sonra bir mâddesin ketm itmeyüp yazup bildüresin.

939

Mısır kadısına: Kendisini ulema ve suleha şeklinde gösteren Araplardan bazı cahil kimselerin hak etmedikleri vazifeleri elde etmelerine meydan verilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Bu hüküm yazılup pâye-i serîre gönderilüp, "mezbûrı gönder" diyü tezkire vârid olup bir de beglerbegine gönder diyü hatt-ı şerîf gitmişdür.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Mısr kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp evlâd-ı Arabdan ba‘zı cehele İstanbul'a varup ulemâ ve sulehâ sûretine girüp her biri bir tarîk ile bu diyârda medrese ve ba‘zı cihât tasarruf iden ehl-i ilm ve sâhib-i fazl mezhebinde fetvâya kādir kimesnelerün cihetlerin hilâf-ı şart-ı vâkıf ziyâde vazîfe ile kendü adına berât itdürüp ulemâya meşrût u münâsib olan menâsıb bu sebeb ile ceheleye intikāl idüp ekser-i cihât nâ-ehl yedinde olmağın, âmme-i ulemâ ve kâffe-i

meşâyıh meclis-i Şer‘-i Şerîfe gelüp husûs-ı kazıyyenün arz olınmasın taleb itdüklerin ve bilâ-arz Âstâne-i devlet-penâh'a varup ba‘zı cihâtı bir tarîk ile kendü adına berât itdüren kimesne ile mukaddemâ ol vazîfeye mutasarrıf olup bilâ-sebeb ma‘zûl olan kimesnelerün ahvâli teftîş olınup her kangısı ehakk ise ana tasarruf itdürilmesi içün hükm-i cihân-mutâ‘ virilmesin recâ itdüklerin bildürmişsin. Buyurdum [ki]:
Vusûl buldukda, arz itdüğün üzre bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup atebe-i ulyâmdan anun gibi müddet ile kadîmden Âstâne-i sa‘âdet'ümden virilen medârisden gayrı eger buk‘alardur ve eger sâ’ir cihâtdur; şöyle ki, bir tarîkla Südde-i sa‘âdet'ümden berât ve yâhûd hükm-i hümâyûn virilüp varduklarında varanları elinden alınan kimesneler ile murâfa‘a idüp ahvâllerin hakk üzre Şer‘-i Şerîf ve şart-ı vâkıf mûcebince her kangısı müstahıkk ise ana tasarruf itdürüp mücerred berâtı ve yâhûd hükm-i hümâyûn getürdüm diyü adem-i istihkākı zâhir olanları Şer‘-i Şerîf ve şart-ı vâkıfa muhâlîf cihâta dahl itdürmeyesin ve inâd ideni yazup bildüresin.

-939/ a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Mısr Beglerbegisine.

940

Hassa Reislerinden Hızır Reis'e: Rodos Beyi Ahmed'in derya seferine çıkması emredildiğinden, kendisinin Rodos muhafazasına memur edildiğine ve adanın korunmasında basiret üzere olmasına dair.

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 12 Receb sene 967

Hâssa re’îslerinden Hızır Re’îse hüküm ki:
Hâliyâ Rodos Begi olan Ahmed *dâme izzuhû* deryâ seferine emr olınup Rodos'da gelen kadırgalar ile seni Rodos muhâfazasiyçün ta‘yîn eyleyüp **buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh emrüm üzre gitdükde sen anda kalan kadırgalar ile mahrûse-i Rodos ve ol cevânibde vâkı olan yalıları ve limanları ve mahûf u muhâtara olan mahalleri gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp küffâr-ı hâksâr ve korsan ve sâ’ir levend tâ’ifesinden ol etrâfda vâkı‘ olan nevâhî vü kurâya ve yalılara ve kılâ‘ u bikā‘a ve müsâfirîn-i tüccâra zarar u gezend irişdürmeyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin. Anun gibi bir hıdmet lâzım gelürse adalar arasın hıfz içün alıkonılan gemilerde muhâfazaya ta‘yîn olınanlar ile yek-dil olup vech ü münâsib olduğı üzre hıdmetde bulınup el-‘iyâzü bi’llâhi te‘âlâ gaflet ile gemilere ve sâ’ir yalılarda vâkı‘ olan nevâhî vü kurâya ve re‘âyâya a‘dâdan ve sâ’ir korsan ve levend tâ’ifesinden zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp her husûsda tamâm basîret üzre olup muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

941

Yenipazar ve Foça kadılarına: Nova Emini olan Mahmud ile Dubrovniklinin akçeleri hususundaki ihtilâfın şeriate göre hallolunması hakkında.

Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 13 Receb sene 967

Yeni-bâzâr ve Foça kādîlarına hüküm ki:
Bundan akdem Nova Emîni olan Mahmûd Emîn ile Dubrovniklünün akçaları husûsında nizâ'ları olmağın bir iki def'a teftîş olınup henüz fasl olınmamağın Şer'ile görilmek içün mukayyed Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed *zîde kadruhû*'ya teslîm olınup teftîş içün size irsâl olındı.
Buyurdum ki:
Vardukda, mahall-i hâdisenün üzerine varup husamâyı berâber idüp bu husûsı onat vechile hakk üzre ber-mûceb-i Şer'-i kavîm teftîş ü tefahhus eyleyüp anun gibi mezbûrun üzerine Dubrovniklünün Şer'ile hakları zâhir olursa Şer'ile sâbit olan hakların alıvirüp, eger hakları Şer'ile sâbit olmaz ise Haydar Paşa *dâmet me'âlîhi'ye* habs içün teslîm idesin ve ahvâli neye müncer olursa yazup arz idesin. Sonra emrüm ne vechile olursa anunla amel idesin.

942

Kastamonu beyine ve Göl kadısına: İlisu kasabasında hangi gün pazar kurulması münasip ise bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.

Kastamoni begine ve Göl kādîsına hüküm ki:
Kasaba-i mezbûrede olan İlisu ? nâm kasaba halkı cânibinden Südde-i sa'âdet'üme şöyle arz olındı ki: Bâzârları kadîmden cum'a güni durmağla etrâfında olan cevâmi'e ihtilâl virmekle ulemâsı ve sulehâsı şekvâsiyle çihâr-şenbih gün durmak fermân olınup hükm-i şerîfüm virilmişken tekrâr iki nefer kimesneler bir tarîk ile üslûb-ı sâbık üzre girü cum'a gün ikāmet olınmağçün hükm-i hümâyûn ihrâc itmekle girü ihtilâl mukarrerdür diyü girü çihâr-şenbih gün durmasın recâ itdükleri ecilden **buyurdum ki**:
Hükm-i hümâyûnum vardukda, bu husûsı a'yân-ı vilâyetden hakk üzre teftîş idüp göresin; şöyle ki, kasaba-i mezbûreden bâzâr gün ikāmet olmak mı münâsibdür, yohsa çihâr-şenbih gün mi evlâdur ve yâhûd gayrı zamânda mı ahrâdur? Her kangısı münâsib ise ol gün ta'yîn idüp arz idüp nizâ' munkatı' olup tarafeynün tekrâr nizâ' itmeğe mecâli olmaya.

943

Fener ve Ezdin kadılarına: İnebahtı Beyi Turhan ile Badracık kadısından vâki olan şikâyetten dolayı haklarında tahkikat icrasına dair.

Yazıldı.
Bâyezîd Çavuş'a virildi.
Fî 13 Receb sene 967

Fenar ve Ezdin kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ İnebahtı Begi Turahan *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Badracık kādîsından re'âyânun şekvâsı olduğın ve mezkûr kādî dahı mektûb gönderüp müşârün-ileyhün te'addîsi olduğın ve ba'zı sipâhîlerün dahı yaramazlığın bildürmeğin üç nefer sipâhînün timarları alınup eger müşârün-ileyh Turahan'dur, eger kādîdür, teftîş olınmaların emr idüp arzlarınun sûretleri aynı ile ihrâc olınup bu bâbda sizi müfettiş ta'yîn idüp
buyurdum ki:
Vusûl buldukda, tarafeynün arzlarında mastûr olan ahvâle vâkıf olup dahı ahvâllerin hakk üzre ber-mûceb-i Şer'-i

Şerîf teftîş ü tefahhus eyleyüp müşârün-ileyhimânun arzlarında mastûr olan kazâyâdan üzerine sâbit olan mevâddı yazup mufassal arz idesin. Eger kādînun müşârün-ileyhe isnâd itdüği husûslardur ve eger müşârün-ileyhün kādîya isnâd itdüği mâddelerdür, yanınuzda sübût bulan mevâddı hîç birin ketm itmeyüp ve bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olup vukø‘ı üzre yazup arz idesin.

944

Üsküb kadısına: Sefere çıkan Üsküb Beyi Atayi Bey'in yerine muhafız tayin edilen Budak'ın tayini sebebinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Sâlih Efendi'nün dânişmendlerinden Hasan'a virildi.
Fî 12 Receb sene 967

Üsküb kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem sancak-begi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Atâyî *dâme izzuhû* sefere çıkdukda a‘yân-ı vilâyet ma‘rifetleri ve talebleriyle nefs-i Üsküb'ün hıfzı içün Mehmed nâm kimesneyi ta‘yîn idüp hıfz u hırâset üzre iken senün cânibünden ol ref‘ olınup bir-iki def‘a yaramazlığı zâhir olan Budak nâm kimesneyi nasb itmekle ol zamândan berü iki def‘a ev basılup âdem katl olınduğı ve bu fesâdı iden mezkûr Turak ve âdemleri idüği istimâ‘ olınup ol bâbda ahkâm-ı şerîfe irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**: Müşârün-ileyh nasb itdüği âdemi ref‘ eyleyüp anun gibi ehl-i fesâdı nasb itmenün aslı nedür, sâbıkā olan Mehmed'ün yaramazlığı zâhir olup mı ref‘ olmışdur, ol ref‘ olmağa sebeb nedür? Yazup bildüresin. Ammâ hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz itmekden ziyâde hazer idesin.

945

Haydar Paşa'ya: Mahmud Emin'in teftişten sonra muhafaza altına alınması hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 12 Receb sene 967

Haydar Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ teftîşe gönderilen Mahmûd Emîn'ün ba‘de't-teftîş hıfz eylemesin sana emr eyleyüp **buyurdum ki**: Mezbûr, emrüm muktezâsınca teftîş olındukdan sonra kazıyyeyi Südde-i sa‘âdet'üme arz olınup cevâbı varınca onat vechile cümlesin hıfz eyleyesin.

946

Budin beylerbeyine: Uzur yakınındaki değirmenlerden fazla mahsul talep eden Turak Balta oğlunun tecavüzüne meydan verilmemesi hakkında.

Yazıldı. Hamza Beg'ün âdemlerinden İskender'e virildi.

Fî 14 Receb sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Dervîş *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Uzur («Ë“Ë kurbinde olan değirmenlerinün mahsûlinden şimdiye değin değirmenciler sâl-be-sâl Turak Balta-oğlı'na ikişer bin akça viregelmişler iken hâlîyâ mezkûr Turak Balta-oğlı değirmenler mahsûlinün nısfın taleb idüp virilmez ise değirmenler ihrâk olınur didüğin bildürmeğin **buyurdum ki**:
Fi'l-vâkı‘ kıssa arz olındugı gibiyse anun gibi ahd ü emâna mugāyir vaz‘ idenlerün gereği gibi haklarından gelüp eger değirmenlerdür ve eger sâ'ir re‘âyâdur kimesneye zarar u te‘addî itdürmeyesin.

947

Kırşehri Beyi Memiş Bey'e: Ahvalini bildirdiği müfsidlerin isimleri ve saire hakkında tafsilât vermesi gerektiğine dair.

Yazıldı.
Mektûb, Paşa'dadur.
Âdemi Hasan'a virildi.
Fî 14 Receb sene 967

Kırşehri Begi Memiş Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp ba‘zı müfsidler ahvâlin bildürmişsin. Ammâ kimler idüğin ale'l-esâmî i‘lâm itmemişsin.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, anun gibi fesâd-niyyet olan kimesneler eger sipâhîdür ve eger re‘âyâdur ve gayrıdur, her kim ise isimleri ve resimleriyle ve timarlariyle yazup bildüresin. Ammâ, tamâm hakk üzre olup kimesneyi garaz u ta‘assub ile arz itmekden hazer idüp tamâm fesâd ü şenâ‘atlerine vâkıf olduğun kimesneleri her kimler ise yazup bildüresin ve bundan sâbık sana Hâkî ve Söhrâb nâm kimesneler husûsında hükm-i şerîf gönderilmişdi. Ol zamândan berü ahvâllerin bildürmedün; anlarun dahı ahvâllerin bildüresin. İmdi, te'hîr ü müsâhele câ'iz değildür, mu‘accelen görüp arz idesin.

948

Estergon Beyi Mehmed Bey'e: Esirlerden suçlu olduğu bildirilen Deli Dimyan'ın hakkından gelinmesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Sinân Voyvoda'ya virildi.
Fî 14 Receb sene 967

Usturgon Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:
Anda esîr olanlardan Deli Dimyan nâm zimmî ehl-i fesâd kâfir olduğın âdemün i‘lâm itmeğin **buyurdum ki**:
Mezkûr kâfirün bir tarîkla hakkından gelesin ve hakkından geldüğün yazup bildüresin.

949

Kefe beyine: Azak Kalesi tamiri için gerekli levâzımat ve mühimmat ile askerin temin edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mektûb, Paşa'dadur.
Pâye-i serîr-i a‘lâya gönderilüp okunup, makbûl olup begün âdemi Kaytas'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Kefe begine hüküm ki:
Azak kādîsı mektûb gönderüp Nogay cânibinden mu‘temedün-aleyh kimesneler gelüp Rus cânibinden nüzûl itmiş tahmînen üç bin mikdârı

Kazak(lar) gördüklerin ve Kazganov nâm mevzı‘da bî-nihâye tütün dütüp tüfengler atılur didüklerinde takrîrlerine muvâfık Turahan tarafından dahı gelen kimesneler İsmâ‘îl Beg ile Moskov Begi olan Rus ittifâkıyla evvel-bahârda asâkir-i makhûresiyle kurudan gelüp Özi cânibinde Aksu dimekle ma‘rûf mekânda İsmâ‘îl ile mülâkΩ olup kasd-ı Kırım idüp seksen bin mikdârı asker-i makhûresine Dimitraş nâm mel‘ûnı serdâr idüp Ten suyı'ndan bu cânibe göndermek kasdında oldukların haber virdüklerin bildürüp ve zikr olınan Kazaklar zahîrelerin götürdüklerine haml olmışdur. Ale'l-husûs kahtlıkdan ahâlî-i kal‘anun fevka'l-had müzâyakaları olup kal‘ada olan daru ekl olınup tamâm olmışdur. Şimdiki hâlde ‘âmm ü hâsda balıkdan gayrı zahîre yokdur, balık dahı bu sene çendân olmayup halkın ba‘zı celâ-yı vatan eylemeğin kal‘ada âdem dahı ekall-i kalîldür. Husûsiyle topcılar dahı olmayup kal‘anun vechen mine'l-vücûh a‘dâ şedâyidine iktidârı olmadığın bildürdi. İmdi, zikr olınan kal‘anun ahvâli şimdiye değin tedârük olmamağa bâ‘is nedür? **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp zikr olınan kal‘anun eger zahîresidür ve eger neferleridür ve eger topcılarıdur ve eger sâ’ir yarağıdur, her birin tedârük ü ihzâr eyleyüp ve ta‘mîr ü termîme muhtâc olan yirlerin ve a‘dâdan zarar ihtimâli olan mevâzı‘ı onat vechile görüp cümle umûrın tekmîl idüp hîç bir mâddede kusûr u noksânın komayup a‘dâdan el-iyâzü bi’llâhi te‘âlâ eger kal‘aya ve eger etrâf ü cevânibe zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idesin ve bu ahvâli sen dahı tetebbu‘ u tecessüs idüp a‘dânun arz olındığı üzre hareket-i bî-bereketleri vâkı‘ midür, nicedür? Tamâm ma‘lûm idüp dahı ana göre tedârüklerin göresin ve donanma gemileri dahı techîz ü ihzâr olınup gönderilmek üzredür ve kal‘a dizdârı ve kethudâ ve sâ’ir neferlerine gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki gice ve gündüzlerde her biri hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp gaflet üzre olmayalar ve bu hükm-i şerîfüm sana ne târîhde varup ve kal‘a ahvâlin ve zahîre husûsın ve sâ’ir levâzımın ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin ve sâ’ir a‘dâdan vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı mu‘accelen Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz idesin.

950

Üsküb sâbık Kadısı Mevlâna Muslihiddin'e: İstanbul tevâbiinden üç köy arasında bulunan bir maktulün kâtillerinin ele geçirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Mezbûr Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 14 Receb sene 967

Sâbıkā Üsküb Kādîsı olan Mevlânâ Muslihuddîn'e hüküm ki:
Havâss-ı Kostantıniyye kazâsı tevâbi‘inden İncirlü ve Soğanlu ve ol yirde karîb olan bir karye dahı cümle üç pâre karye mâ-beyninde bir maktûl olup ne mahalde idüği Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Mehmed *zîde kadruhû*'nun ma‘lûmı olmağın bile mübâşir ta‘yîn olınup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp mahall-i mezbûra varup dahı üç pâre karyenün halkın ve ol yirde olan taşcıları ve sâ’ir her kim var ise cümle getürdüp dikkat ü ihtimâm ile hakk üzre teftîş eyleyüp ol maktûl olduğı yirden ol karyelere âvâz irişür mi? Bu bâbda karye halkına teklîf eyleyüp mazınna vü müttehem olanları dutdurdup dahı anları ele getürüp dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus eyleyüp eger karye halkından ve eger sâ’irden zikr olınan

maktûli her kim katl itmiş ise zuhûra getürüp Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin. Ve bi'l-cümle husûs-ı mezbûr zuhûra gelmesin lâzımdur. Gereği gibi eger karye halkıdur, eger sâ’ir yirleridür, tutup ya ehl-i fesâdı ele vireler ve yâhûd garâmetin kendüler çekerler. ikdâm idüp zuhûra getüresin. Kazıyye neye müncer olursa yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 14 Receb sene 967 [10.04.1560]

951

Akkirman Beyi Hüseyin Bey'e: Müteveffâ Mehmed Giray Han'ın Leh tarafından talep edilen vergisinin Devlet Giray Han tarafından gönderilmiş olduğundan, aralarındaki ahidname uyarınca kral tarafından ahde riayet edildikçe muhalif harekette bulunulmaması hakkında.

Yazıldı.
Çavuş-başına teslîm olındı.
Fî 19 Receb sene 967

Akkerman Begi Hüseyin Beg'e hüküm ki:
Cenâb-ı emâret-me’âb Devlet Girây Hân *dâmet me‘âlîhi* mektûb gönderüp Lih tarafından müteveffâ Mehmed Girây Hân'ın virgüsi taleb olındukda irsâl eyleyüp mâ-beyninde ahd ü mîsâk olup Akkerman ve bu cânib Kazağı, Lih vilâyetine gazâ itmemek şartı üzre ahd-nâme irsâl idüp berü cânibden dahı ahde mugāyir Kral-ı mezkûr tarafına dahl olınmamak bâbında inâyet recâ itmeğin **buyurdum ki**:
Sen dahı müşârün-ileyh itdüği üzre ahd ü emânı ri‘âyet itdürüp mâdâmki Kral-ı mezkûr tarafından ahde mugāyir u muhâlîf vaz‘ sudûr eylemeye, berü tarafdan dahı ahde mugāyir anlarun vilâyet ü memleketlerine kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin.

952

Mısır beylerbeyine: Donanma-yı hümâyûn için üstübü ve yelken bezi gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp donanma-i hümâyûnum içün üstübi ve yelken bezi gönderesin diyü emrüm olmış idi. İmdi, ol emr-i hümâyûnum mukarrerdür. **Buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr eylemeyüp emr-i sâbıkum üzre zikr olınan üstübi ve yelken bezin ber-vech-i isti‘câl irsâl itmek ardınca olasın.

953

Kefe beyine: Bazı mirzaların ve hırsızların Azak Kalesi'ndeki reâyâyı rahatsız ettiklerine dair malûmatın doğrulanarak Dersaadet'e bildirilmesine ve suçlular hakkında gerekenin yapılmasına dair.

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 22 Receb sene 967
Te’hîr olındı.

Kefe begine hüküm ki:
Hâliyâ cenâb-ı emâret-me’âb Devlet Girây Hân *dâmet me‘âlîhi* mektûb

gönderüp Nogay tâ'ifesine tefrika vâkı‘ olmağın ba‘zı mîrzâları ve sâ'ir ehl-i fesâdı gelüp kal‘a-i Azak'a dâhil olup re‘âyânun davarların ve espâb ü emvâllerin serika ve gāret itmekden hâlî olmayup mîrzâları ve sârıkları tutılup ve sâ'irleri memleketden ihrâc olınmasın arz itmeğin anun ehl-i fesâd olan mirzâları ve sârıkları ne mikdâr ise ele getürüp sana teslîm itmek içün müşârün-ileyhe hükm-i şerîfüm irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Kazıyye, müşârün-ileyhün arz itdüği gibi ve zikr olınan tâ'ifenün re‘âyâya ve kal‘a halkına ol vechile te‘addîsi ola, niçün sen Südde-i sa‘âdet'üme arz itmeyesin? Yohsa gayr-ı vâkı‘ midür, nicedür? Yohsa anun gibi müşârün-ileyh eger mîrzâlardan ve eger gayrıdan sana dutup âdem gönderirse, ne mikdâr âdem gönderirse alup habs idüp onat hıfz idüp dahı ne mikdar âdem teslîm itdüğin ve ne makøle kimesneler itdüğin ve sâ'ir fesâd ü şenâ‘atleri neyse mufassal yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin. Sonra anlar hakkında emr-i şerîfüm ne vechile cârî olursa anunla amel olına.

954

Devlet Giray Han'a: Moskovluların savaş hazırlıklarından ve Nogay taifesinin taaddiyatından dolayı kadırgalar gönderileceğine ve daima dikkatli bulunulması gerektiğine dair.

Yazıldı.

Hân hazretlerine hüküm ki:
Hâliyâ atebe-i ulyâ-menziletimüze ki melâz-ı hâkān-ı izâm ve melce'-i vâlâ-makāmdur, mektûb-ı meveddet-mashûbınuz vârid olup Maskov cânibine câsûs irsâl olınup geldükde, Rus-ı menhûsun küllî tedârükin görüp nehr-i Özi'den kadırga ve kalita tesyâr idüp memâlik-i İslâm kasdın itdüklerin ve vilâyet hıfzı içün kadırga tedârük ü irsâl olınmasın ve Nogay mîrzâları mâ-beyninde nifâk u tefrika vâkı‘ olup ba‘zıları halâs olup evlâd ü ezvâciyle kal‘a-i Azak'ı tahassun idüp kal‘a ahâlîsinün agniyâ vü ekâbirin mihmânhâne idinüp vilâyet-i Kırım halkınun gâv [u] gûsfendin süvâr olup gelüp serika idüp fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmayup niçe mâh ü sâldür ki nehb ü gārete şürû‘ idüp vilâyetün tahliyesine bâ‘is oldukları ecilden niçe def‘a men‘ olınup men‘ile menmû‘ olmayup serkeşlik idüp ve zikr olınan mîrzâlar ve sârıklar girift olınup ve sâ'irleri dahı kal‘adan ihrâc olınmasın ve andan gayrı mektûb-ı meveddet-mashûbınuzda her ne tahrîr ü beyân olmış ise pâye-i serîr-i a‘lâmuza arz u takrîr olınmışdur. Eyle olsa arz olındugı üzre kadırgalar tedârük olınup asker-i İslâm-ı [zefer-] fercâm ile memlû kılınup in-şâ'allâh gönderilmek üzredür. Gerek ki siz dahı sulbinüzde merkûz ve tahiyyetinüzde muzmar olan vüfûr-ı diyânet ü İslâm muktezâsınca dîn bâbında ve devlet-i ebed-peyvendüme müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda sa‘y ü ikdâm eyleyüp memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya eger Rus-ı menhûs ve eger sâ'ir a‘dâ-yı dîn-i mübîn ve mu‘ânidîn-i Hazret-i Seyyidü'l-Mürselîn'den zarar u gezend irişdürmeyüp sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a‘vâmdan atebe-i gerdûn-[iktidârımuza ?] لسعنح olan mezîd-i ihlâs ve müzeyyin-i ihtisâsınuz muktezâsınca envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin ve ol Nogay mîrzâların ve sârıkların dahı arz olındugı üzre girift eyleyüp ve sâ'irlerin dahı memleketden ihrâc idüp ol girift olanları kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Kefe Sancağı Begi Sinân *dâme izzuhû*'ya teslîm idesin ve mîrzâlardan ve sârıkdan ne mikdâr kimesne girift olup müşârün-ileyhe teslîm olınursa

defter idüp mühürleyüp her şahsı ismi ve resmi ile yazup bile teslîm idesin ki ana göre taleb olına. Bu bâbda müşârün-ileyhe dahı hükm-i hümâyûnumuz irsâl olınmışdur ve murâdınuz olduğı üzre Lih Kralı husûsında Bender Begi Hüseyin *dâme izzuhû*'ya hükm-i şerîfüm irsâl olınup tenbîh olınmışdur. İn–şâ'allâhü te'âlâ dâ'imâ tedâbîr-i hâliyenüz mukâreneti ile a'dâ-yı dîn ü devlet münhezim ü makhûr ve evliyâ-yı milket ü millet muzaffer u mansûr olmakdan hâlî olmaya.

955

Mora Beyi Osman Şah'a: Sancak sipahilerinden donanma için adam göndermesi hakkında.

Yazıldı.
Ahmed Çavuş'a virildi.
Fî 15 Receb sene 967

Mora Begi Osmân Şâh Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem sana donanma-yı hümâyûnum içün sancağun sipâhîlerinden iki yüz elli nefer sipâhî ihzâr idesin diyü emr olınmış idi. Hâliyâ askere dahı ihtiyâc olmağın **buyurdum ki**:
Sancağun sipâhîlerinden bir mikdâr âdem dahı ihzâr idesin ki anun gibi ziyâde âdeme ihtiyâc olup emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* taleb iderse eger sipâhîden ve eger hisâr-erenlerinden kifâyet mikdârı âdem viresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup ne mikdâr sipâhî ve hisâr-eri taleb iderse emrüm üzre ber-vech-i icti'câl ulaşdurasın.

956

Cezayir beylerbeyine: Donanma için adam göndermesi Mora beyine yazıldığına dair.

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî't-târîhi'l-mezbûr.

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem Mora sancağı sipâhîle-rinden senünle deryâ seferine iki yüz elli nefer sipâhî ta'yin olınmış idi. Hâliyâ Anadolı sipâhîleri külliyen gelüp irişmedükleri ecilden müşârün-ileyhe tekrâr hükm-i şerîf gönderilüp emr olınan sipâhîlerden mâ'ada lâzım olur ise eger sipâhîdür ve eger hisâr-eridür, kifâyet mikdâr[ı] gönderesin diyü tenbîh olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Anun gibi sipâhî [ve] hisâr-eri lâzım olur ise ne mikdâr lâzım ise müşârün-ileyhe mektûb ve âdem gönderüp taleb idüp alasın ve bu hükm-i şerîfüm ne târîhde varduğın yazup bildüresin.

957

Semendire beyine: Semendire livası tahrir defterlerinin tevzii sebebiyle sipahilerin ve sairenin beratlarının tecdidi için yafta ve beratların gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kâtib Ferhâd Beg'e virildi.
Fî't-târîhi'l-mezbûr.

Semendire begine hüküm ki:
Hâliyâ livâ'-i mezbûr emr-i şerîfüm üzre tahrîr olınup defterleri Südde-i sa'âdet'üme gelüp arz olındukda tevzî' olınmak emr olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, livâ'-i mezbûr sipâhîlerine tenbîh eyleyesin ki kānûn üzre

beglerbegisinden yaftaların alup ve her nâhiye sipâhîleri yirlerin ve yaftaların i‘timâd itdükleri eger çeri-başılardandur ve eger sipâhîlerdendür, yirine teslîm eyleyüp göndereler; defter-i cedîdden tecdîd-i berât eyleyeler.

958 *Aynı hususa dair Budin beylerbeyine hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ emr-i şerîfümle Semendire sancağı müceddeden tahrîr olınup defterleri Südde-i sa‘âdet'üme gelüp arz olınup tevzî‘ olmak emr olınup her nâhiyenün sipâhîlerine tenbîh eyleyesin ki beglerbegiden yaftaların alup eger çeri-başılardandur ve eger sipâhîlerdendür, bir i‘timâd itdükleri kimesne ile gönderüp defter-i cedîd muktezâsınca tecdîd-i berât eyleyeler diyü sancak-begine dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, livâ’-i mezbûr sipâhîlerinün yaftaların viresin ki, vech-i meşrûh üzre gönderüp tecdîd-i berât eyleyeler.

959 *Kapudan Piyâlenin donanma-yı hümâyûn ve asâkir-i İslâmiyyeye serdar tayin edildiğine dair berat sureti.*

Nişân-ı hümâyûn oldur ki:
Şimdiki hâlde Hazret-i Fettâh-ı Alîm ve Cenâb-ı Vehhâb-ı Kerîm'ün *celle ihsânühû* ulüvv-i inâyet-i bî-gāyetine ve sümüvv-i âtıfet-i bî-nihâyetine tevekkül ü i‘timâd ve mefhar-i enbiyâ ve rehber-i asfiyâ, Hazret-i Risâlet-penâh *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâm*'un mu‘cizât-ı kesîretü'l-berekâtına tevessül ü i‘timâd kılınup zümre-i a‘dâ-yı dîn-i mübîni ve fırka-i mu‘ânidîn-i müşrikîni *hazelehumu’llâhü te‘âlâ ilâ yevmi'd-dîn*, hâliyâ ba‘zı sefâ’in-i hasâret-karâ’in tedârük ü ihzâr idüp Magrib Trablusı üzerine teveccüh-i nâ-müvecceh idüp anda olan ahâlî-i İslâma kasd-ı gezend itdükleri Südde-i sa‘âdet'üme arz olınmağın mu‘accelen irişüp zikr olınan küffâr-ı dûzah-medârun ol diyâr-ı celîlü'l-i‘tibâr üzerinden def‘-i fesâd ü şenâ‘atleri ve etrâf-ı Memâlik-i husrevâ-ne'mün hıfz u hırâseti ve deryâ yüzlerinün zabt u sıyâneti ehemm-i mühimmât ve cümle-i vâcibâtdan olmağın emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm zahîrü'l-küberâ’i'l-fihâm -ilâ âhirihî- kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû'nun* efkâr-ı sâkıb ve ârâ-yı sâ’ibine i‘timâd ve her vechile celâdet ü şehâmet ve vüfûr-ı firâset ve hüsn-i kiyâset-i cidd ü ihtimâmına i‘timâd-ı hümâyûnum olduğı ecilden bu def‘a fermân-ı celîlü'l-kadr-i husrevânemle husûs-ı mezbûriçün techîz ü tekmîl olınup ta‘yîn olınan (boşluk) kıt‘a sefâyin-i nusret-karâ’in ile irsâl olınan asâkir-i fevz-me’âsire baş ve buğ ta‘yîn idüp eline bu nişân-ı hümâyûn-ı behçet-âyât ve sa‘âdet-nümûnı virdüm ve **buyurdum ki**:
Zikr olınan donanma-i hümâyûn-ı zafer-makrûn ve bile koşılan asâkir-i nusret-rehîn ile teveccüh ü azîmet itdüği mevâzı‘ u mesâlikde kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup eger Magrib Trablusı husûsıdur ve eger sâ’ir Memâlik-i mahrûse'm muzâfâtından deryâ câniblerinde vâkı‘ olan kılâ‘ u bikā‘ ve

yalılarda muhâfaza lâzım olan yirleri hıfz u hırâset idüp ve derya yüzinde gāret içün yüriyen gemileri ele getürüp haklarından gelüp her husûsda mahall-i iktizâsına göre hıfz u hırâset ve zabt u sıyânet idüp küffâr-ı hâksâr-ı mezellet-âsârun gemilerinden ve harâmî levend perâkendelerinden müsâfirîn-i bahra zarar u gezend irişdürmeyüp mesâlih el virdüği üzre adû-yı hâksârun Memâlik-i mahrûse kasdına gelen gemilerinün ve harâm[î]lerinün hakkından gelüp envâ‘-ı vücûh ile yoldaşlıklarda ve merdâneliklerde bulınup yüz aklıkları tahsîl idüp in-şâ’allâhü te‘âlâ Hakk *celle celâ[lühû]*'nun ulüvv-i inâyet-i bî-nihâyetleri mukāreneti ile adû-yı hâksâr gemilerinden Trablus câniblerine ve andan mâ‘ada ehl-i İslâm-ı hayr-encâmdan ubûr u mürûr iden tüccâra [ve] züvvârdan müsâfirîn-i bahra mazarrat irişdürmeyüp gürûh-ı mekrûh-ı şeyâtîn-şükûha züll ü nekbet virmekden hâlî olmayup ashâb-ı küfr ü nîrânun donanma-i hezîmet-âsârından gaflet itmeyüp teveccüh ü azîmetlerin ve sâ’ir ahvâl ü etvârların ve bi'l-fi‘l ne mahalde olup ne tedârük üzre oldukların tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup cemî‘-i umûrların ve fikr-i fâsidlerin bilüp ma‘lûm idinüp ana göre îcâb itdüği üzre hüsn-i tedbîr idüp her ne yüzden mümkin ise def‘-i fesâdlarına şürû‘ idüp ikdâm ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyüp mucidd ü merdâne olup el-iyâzü bi’llâhi te‘âlâ gaflet ile dananma-i hümâyûnuma ve sâ’ir asâkir-i İslâm-ı zafer-fercâma zarar irişdürmekden ihtiyât u ictinâb idüp kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup yüz aklıkları tahsîl olınması bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle ve asnâf-ı ihtimâmât-ı cezîle zuhûra getüre ki kâffe-i ehl-i İslâm, eyyâm-ı hümâyûn-ı adâlet-encâmumda âsûde-hâl olup küffâr-ı nekbet-şi‘âr mahzûn ü pâymâl olmakdan hâlî olmaya. Donanma-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûr müşârün-ileyhün re’y-i isâbet-karînine tefvîz olınmışdur. Dîn ve devlet-i hümâyûnuma lâyık u evlâ ve sezâvâr u ahrâ olan ne ise anunla amel eyleyüp ırz u nâmûs-ı saltanata mugāyir evzâ‘ sudûrından min-cemî‘i'l-vücûh hazer eyleyüp ve mûmâ-ileyh ile bile Anadolı'dan ve Rûm-ili'nden koşılan begler kullarum ve yeniçeri kullarumun serdârı ve yeniçeri kularum ve sâ’ir ta‘yîn olınan zu‘amâ ve sipâh ve re’îsler ve merâkib-i kevâkib-şümârun hademe-i sâ’iresi bi'l-cümle zikr olınan donanma-i hümâyûnumda olan asâkir-i zafer-şi‘ârun vazî‘ı ve refî‘i, sagΩri ve kebîri müşârün-ileyhi kendülere serdâr bilüp ta‘zîm ü ikrâm ve tevfîr-i ihtirâmında dakΩka fevt itmeyüp kemâl-i inkıyâd üzre olup din bâbında devlet-i ebed-peyvendüme müte‘allık olan mühimmât-ı mesâlihde yekdil ü yek-cihet olup vech ü münâsib gördüği üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda kudretlerin sarf ü makdûrların bezl idüp ihmâl ü müsâhele itmeyüp emrinden ve sözinden tecâvüz kılmayup muhâlefet ü mu‘ânedetden ihtirâz eyleyeler. Her kimün ki fesâd ü şenâ‘ati câhir olup muhâlefet ü mu‘ânedet eyleye, mecâl virmeyüp hakkından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı‘ ola. Mümâ-ileyhimün şükr ü şikâyeti atebe-i ulyâmda müsmir ü mü’essirdür. Ana göre her biri hıdmetlerinde merdâne olup sa‘y-i mevfûr zuhûra getüreler. Her kimün ki hıdmeti ve yoldaşlığı zuhûra gele, in-şâ’allâhü te‘âlâ ulüvv-i inâyet-i husrevânemle behremend ve muhassılü'l-merâm olmaların mukarrer bileler. Ana göre hıdmetlerinde dakΩka fevt itmeyeler ve deryâ câniblerine ve küffâr-ı hâksâr semtlerine tereke virilmek memnû‘dur. Hilâf-ı emr tereke yükledüp gidenleri dahı iskelelerde ve deryâda tetebbu‘ idüp emr-i şerîfüme muhâlîf tereke ile

bulduğı gemileri eger Dubrovniklünün, eger Françelünün, eger Venediklünün ve sâ'ir her kimün olursa tutup girift eyleyüp re'îslerin siyâset idüp ve sâ'ir hademesin tutup kürege koşup gemilerin terekesiyle atebe-i ulyâma göndere. Bu husûs dahı mahall-i ihtimâmdur; emr-i şerîfümün icrâsında dakΩka fevt itmeye ve solınmak içün bir mevzı'a ve iskeleye yanaşup taşra âdem çıkmalu oldukda çıkan kimesneleri onat zabt idüp re'âyâya zulm ü te'addî itdürmeyüp kimesnenün cebr ile nesnelerin aldurmayup kemâl-i adâlet eyleye. Şöyle ki, bu bâbda şikâyet olınursa, atebe-i ulyâmda istimâ' olınur, bu husûs kādîlara dahı tenbîh olınmışdur ki anun gibi te'addî olursa arz ideler. Şöyle ki kimesneye te'addî olduğı istimâ' olına ve yâhûd kādîlar arz ide, netîcesi ana â'id olur. Ana göre mukayyed olup askeri zabt itmek bâbında dakΩka fevt itmeye. İn–şâ'allâhü'l-e'az dâ'imâ ehl-i İslâm-ı fevz-encâm-ı felâh-fercâma hayırlar müyesser ü mukadder ve a'dâ-yı dîn ü devlet münhezim ve mu'ânidîn-i mülk ü millet makhûr ve evliyâ-yı izz ü şevket, muzaffer ve mücâhidîn-i dîn-i Seyyidü'l-mürselîn mansûr olmakdan hâlî olmaya. Ol bâbda hîç ahad kâ'inen men kân mâni' olmaya.

960 *Mohaç beyine: Sigetvar, Bobofça ve Horkda kalelerinden çıkarak taaddiyatta bulunan haydutların haklarından gelinmesi ve eşkiyâya yardım edenlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Mehmed Kethudâ'ya virildi.
Fî 22 Receb sene 967
Arz üzre emr, Hasan Çelebî hattıyle mukayyeddür.

Mohaç begine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp kal'a-i Sigetvar Begi olan Hırvat Marko nâm mel'ûn ile tamâm vire üzre olup tutdukları Müslimânlarun ellerine mektûb virüp girü irsâl iderler. Ammâ hîle vü hud'adan hâlî olmayup kal'a-i mezbûreden ve Bobofça ve Horkda (?) nâm kal'alardan bir mikdar haydud çıkup fesâddan hâlî olmamağın def' u ref'leriyçün tüfeng-endâz kırk nefer martoloslar ile on beş nefer yarar âdemlerün irsâl olınup Mohaç varoşına varduklarında mezkûr haydudlar gice ile üzerlerine dalup bunlar dahı bir kilisenün içine kapanup sabâha değin muhkem ceng olup ahâlî-i kurâdan niçe kimesneler gelüp kilisenün içinde kapanan tâ'ife üzerine âteş atup haydudlara mu'âvenet itdükleri sebeble yigirmi üç nefer mikdârı âdem koşup ba'dehû gāzîlere haber olındukda akablerince ılgar olınup yetişildükde muhkem ceng olup otuz-kırk baş kesilüp ve dördin diri tutılup siyâset olındukların ve havâss-ı hümâyûnda ve zu'amâ ve erbâb-ı timar karyelerinde haydud gelüp gizlenüp ve ahâlî-i kurâ dahı gizleyüp hufyeten niçe fesâd olup Müslimânlarun niçesin katl ve niçesin giriftâr idüp Şer'ile haydud katl idüp ve giriftâr eyledüği sâbit olmağa kābiliyyet olmayup ve haklarından gelinürse: *"Sâhib-i timar bî-şer' ra'iyyetimüz katl eyledi"* diyü şikâyet eylemek murâd idinürler. Şöyle ki, ahâlî-i kurânun yararlarından bu makøle fesâd oldukda birkaçınun hakkından gelinmezse vilâyetün zabtı usr olur diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Eger zu'amâ ve eger erbâb-ı timardur, ehl-i fesâd olup men'-i fesâda mu'âvin olanları[xxxix] her kim olursa isimleriyle yazup bildüresin ki timarları âhara virile ve ra'iyyeti haklarından geline.

961 ***Kefe beyine: Ruslar ve isyan eden Jane beyinin oğlu ile yapılan cenklerle ilgili mektubu üzerine, Azak Kalesi'nin ve diğer yerlerin muhafazası için yedi pare gemi gönderildiğine dair.***

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Kefe begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem fasl-ı bahârda Rus-ı menhûsdan Dimitraş nâm la‘în, askeriyle nehr-i Ten'den gelüp kal‘a-i Azak'ı mahsûr idüp haylî ceng olup bu kulları donanma ile varup haylî ceng olup küffâr-ı hâksâr perâkende olup Rus cânibinden tekrâr on bin mikdârı kâfir cem‘ eyleyüp yine kal‘a üzerine gelüp cenge başlayıcak karâr idemeyüp firâr idüp ammâ Çerâkise tâ’ifesinden anlar ile müttefik dört yüz mikdârı kâfir nâgâh kal‘aya segirdüp kal‘ada yüzden ekall atlu bulınup çıkup ve piyâdesi müzâheret idüp ba‘zısı katl olınup ba‘zısı esîr tutılup bâkΩsi firâr idüp ve mukaddemâ mahmiyye-i Haleb'de sancak inâyet olınup tarîk-ı dalâlete sâlik olan Jane Begi-oğlı, Rus'ı tahrîk idüp askerine dil olmışdı. Mel‘ûn-ı mezbûr ve bir karındaşı iki yüz yarar ceng erleriyle gelüp Dimitraş'a vusûl bulup Çerkes berüden ve Rus nehirden tekrâr Azak'a hücûm eylemeğe ittifâk idüp ve zikr olınan Jane Begi-oğulları dönüp Azak kurbine gelüp nehirden gelicek Dimitraş'a te’hîr iderken ol cânibde bu kulları haber alup ale't-ta‘cîl âdemler salup Rusla mülâkāt olmazdan evvel ale'l-gafle basup ve ehl-i İslâm dahı varup atların sürüp sonra ceng-i azîm olup inâyet-i Hakk ile asâkir-i İslâm mansûr ve küffâr makhûr, kimi kılıçdan geçüp ve kimi esîr olup Rus dahı cür’et idemeyüp dönüp Jane Begi Kansuk Beg'ün ve bir karındaşın başları kesilüp mezkûrun oğlınun ve sipâhîlerinden ve Rus'dan gelen başlar alâmet içün gönderildi diyü bildürmişsin. İmdi, ol vilâyeti hıfz içün yedi pâre gemi tedârük olınup irsâl olmışdur. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, eger Azak'dur ve eger sâ’ir hıfz u hırâseti lâzım yirlerdür; a‘dâdan gaflet câ’iz değildür. Tamâm basîret üzre olup gemiler dahı vusûl buldukda, hıfz u hırâseti lâzım olan mahalleri eger gemi ile eger sâ’ir ne vechile tedârük itmek lâzım ise hüsn-i tedârük idüp a‘dâdan memleket ü vilâyete ve re‘âyâya ve berâyâya zarar irişdürmeyüp gaflet ile bir vaz‘ sudûrından hazer idesin. Muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 18 Recebü'l-müreccb sene 967 [14.04.1560]

962 ***Erzurum beylerbeyine: Erzurum, Oltu ve Ardahan'da fesat üzere olanların ulûfelerinin kaldırılması hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsı Ferruh'a virildi.
Fî 20 Receb sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Erzurum ve Oltu ve Ardahan kollarından ba‘zı müfsid, fesâd üzre olup şakāvetden hâlî olmayup te’dîb ile ıslâha kābil olmadukların bildürmişsin. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, anun gibi ehl-i fesâd olanlarun ulûfesin ref‘ idüp her birinün cerîmeleri nedür? Mufassal yazup bildüresin ki Südde-i sa‘âdet'e geldüklerinde cevâb virile.

963

Venedik dojuna: Nova ve Neretve iskeleleri âmili Bâyezid ve Baki'nin mahsulünü tuz getirmek üzere alıp Venedik canibine giden Baliste Graşta adlı tacirin elinden bu mahsullerin alınarak gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Sedd-i İslâm kal‘ası oda-başılarından, arz getüren Ali'ye virildi.
Fî 29 Receb sene 967
Ser-â-ser kîse altun kozalak ile virildi; âdet üzre.

Venedik dojına hüküm ki:
Nâzır Mehmed, Südde-i sa‘âdet'e mektûb gönderüp sene 963 Ramazân'ınun yigirmi beşinde vâkı‘ olan Ağustos evvelinden Nova ve Neretve iskelelerine âmil olan Bâyezîd ve bâkΩ şerîkleri Neretve ve Magaraska iskelesi'ne tuz getürmek içün Venediklü Baliste Graşta nâm tâcir şart idüp ve zikr olınan iskelelere para âmili olup iki buçuk ay zabt idüp ve düşen mahsûli kabz idüp tuz getürmeğe kādir olmadığı ecilden kabz itdüği mahsûl ile Venedik cânibine gidüp bi'l-fi‘l andadur diyü arz eyledüği ecilden gerekdür ki Âstâne-i sa‘âdet'üme olan kadîmî ihlâs u ihtisâsınuz mûcebince zikr olınan tâcirden alup gitdüği akçayı bî-kusûr tahsîl itdürüp inâd ü muhâlefet ider ise kendüsin bu cânibe göndermek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin ki yirinde teftîş olınup zimmetinde olan mâl tahsîl olına.

964

Mohaç beyine: Seksar Beyi İbrahim'i mallarına tama‘ ederek öldüren kapıcıbaşı ve diğer suçlular hakkında lâzım gelen muamelenin ifasına dair.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed Kethudâ'ya virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Mohaç begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem Seksar Begi olup maktûl olan İbrâhîm Beg'ün evlâdı ve vârisi olmayup mülk evlerin ve bağların ve değirmenlerin ve çiftliğin Macariyyü'l-asl olan kapucı-başısı Mehmed ve Ca‘fer Voyvoda'ya bildürüp mezkûrlar dahı zikr olınan emlâk kendülerine kalmak içün içerüde olan ba‘zı Macariyyü'l-asl hıdmetkârlariyle ittifâk idüp mezkûr İbrâhîm Beg'i katl idüp ve zikr olınan evler gāyet mahûf yirde vâkı‘ olup içinde dört yüz âdem olmağa kābil olup, mahall-i mezbûrun zabtı lâzım olmağın ve kal‘a-i mezbûre hıfzı içün ta‘yîn olınan yeniçeriler varoşda re‘âyâ üzerinde perâkende olmağla re‘âyâ vü berâyâya müzâyaka vü te‘addîden hâlî olmayup zabt olınmaları dahı asîr olup zikr olınan evlerde bir yirde olmak her vechile münâsibdür diyü arz itdüğün ecilden buyrdum ki:
Arz olınduğı üzre anda muhâfaza içün olan yeniçeri kullarumı ba‘de'l-yevm zikr olınan evde temekkün itdürüp ve mezkûrı katl iden mezbûrân Mehmed ve Ca‘fer Voyvoda'yı dahı ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf kādî ma‘rifetiyle Şer‘ile teftîş idüp göresin; şöyle ki, katl itdükleri bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir olursa, ol bâbda şol ki muktezâ-yı Şer‘-i kavîmdür, mûcebi ile amel eyleyüp Şer‘ile lâzım geleni yirine koyup Şer‘-i Şerîfe muhâlîf kimesneye iş itdürmeyesin.

965 *Naldöken yörükleri Subaşısı Mahmud'a: Yörüklerden birer nöbetlisinin tamir işinde istihdamı için Özi Kalesi'ne gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 20 Receb sene 967

Na‘ldöken yürükleri sübaşısı Mahmûd'a hüküm ki:
Bundan [akdem] zikr olınan yürüklerün sübaşısı olan müteveffâ Behrâm'a hükm-i şerîfüm gönderilüp yürüklerinün birer nevbetlülerin âdet ü kānûn üzre müretteb bî-kusûr ihrâc eyleyüp hâlîyâ ta‘mîri emr olınan Özü kal‘ası'na iledüp istihdâm eyleyesin diyü emrüm olmışdı. Ol emrüm mukarrerdür. **Buyurdum ki**: Vardukda, emr-i sâbıkum üzre sübaşığına müte‘allık Na‘ldöken yürüklerinün birer nevbetlülerin âdet ü kānûn üzre bî-kusûr ihrâc eyleyüp mahall-i me’mûra iledüp itmâm-ı maslahat eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandur. Ana göre mukayyed olasın.

966 *Eflâk voyvodasına: Kral Ferenduş ile el birliği ederek hazırlıkta bulunan Erdel beyleri ve a‘yânı hakkında.*

Yazıldı.
Mektûb getüren âdemi Kiryak'a virildi.
Fî 20 Receb sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Erdel'e gönderilen âdemlerinüz gelüp vilâyet-i mezbûrenün begleri ve a‘yânı Ferenduş Kral ile yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i zindegânî üzre olup ve asker ihzâr idüp el altından muhkem tedârükleri olup hâricden rencber tâ’ifesin içlerinden ihrâc itmek üzre oldukların haber virdiler. Girü tekrâr berâber âdemler gönderilüp her ne haber vâkı‘[xl] olursa vukø‘ı üzre i‘lâm olınur diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, dâ’imâ ahvâllerin tecessüs idüp fikr ü fâsid ve hayâl-i kâsidlerin nedür? Tamâm ma‘lûm idinüp dahı vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

[Yev]mü'l-isneyn fî 20 Recebü'l-mürecceb sene 967 [16.04.1560]

967 *Limye kadısına: Kâfire mahsul verenlerin hapsedilip isimlerinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Limyeli Bekçi Ca‘fer'e virildi.
Fî 24 Receb sene 967

Limye kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ taht-ı kazânda emr-i hümâyûnuma muhâlîf kâfire tereke virildüği istimâ‘ olınup, imdi bundan akdem defe‘âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp kâfire tereke virilmeye diyü tenbîh ü te’kîd olınmışdur. Ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu husûsa mukayyed olup onat vechile göresin; fi'l-vâkı‘ anun gibi taht-ı kazânda küffâr cânibine tereke virmiş kimesneler var ise her kim ki ele getürüp habs eyleyüp vukø‘ı üzre yazup isimleri ile Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin. Husûs-ı mezbûr, mühimmâtdandur. İhmâl ü müsâhele itmekden hazer eyleyesin.

968 *Mısır beylerbeyine: Mısır hac emîri olanlara ait tahsisata dair bazı cihetlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp sene-i mâziyede Mısr Emîr-i Hâccı olan kâşiflerden olmağla Cebel-i Arafât'da Şâm Emîr-i Hâccı ile haylî mücâdele eylemeğin ve bu yıl Mısr Emîr-i hâcclık Mısr muhâfazasında olan beglerden Özdemür-oğlı Osmân *dâme izzuhû*'ya tevcîh olınup lâkin kadîmden Emîr-i hâcc olanlarun levâzımı içün her yıl Hazîne'den on sekiz kîse akça virilügelüp ba‘dehû Yemen beglerbegiliğinden Emîr-i Hâcc olan Mustafa Paşa, sancağına terakkΩ olmak şartıyla on dört kîse akçaya kabûl eylemiş. Sene-i sâbıkada Emîr-i hâcc olan ve mu‘temedün-aleyh kimesneler gelüp zikr olan on dört kîse vefâ itmez, küllî zarar çekilür, şehâdet itdükleri ecilden iki kîse dahı virilmek lâzım olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**: Ol mikdâr, müşârün-ileyh zamânında kifâyet idüp hâlîyâ itmemeğe bâ‘is nedür? Ol bir-iki def‘a varmak ile iderdi. Yohsa şimdi harc-ı zâ’id mi vardur? Ma‘lûm idinüp yazup bildüresin.

969 *Osmancık kadısına: Osmancık'da arkadaşlarıyla eşkiyâlık eden Durak adlı softanın imha edildiğinin bildirildiğine dair.*

Yazıldı.
Amâsiyye hisârı erenlerinden Topcı Hacı'ya virildi.
Fi't-târihi'l-mezbûr.

Osmancık kādîsına hüküm ki:
Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Durak nâm sûhte sekiz nefer yoldaşlariyle Hasan nâm sipâhînün derbendde espâb ü emvâlin yağmâ idüp kutta‘-ı tarîk ve bâgΩler olup tüfengleri ve ikişer yayları ve okla memlû ikişer kuburları ve kılıçları olup Hacı Hamza nâm kasabada yollar kesüp kasaba halkına altun salup ve nâ’ibi habs idüp yedi yüz akça ve elli bir altun virüp halâs olup, sana haber gönderüp müşârün-ileyh dahı âdemler gönderüp mezbûrûn bâgΩler ile kıtâl idüp bir âdemîsini katl idüp Kastamoni sancağına sarb yirlere gitdüklerinde Âstâne-i sa‘âdet'den ele getürüp haklarından gelüp niçe olduğın arz idesin diyü buyurılmağın, emr-i âlî mûcebince müşârün-ileyh Çorum'dan ılgar idüp âhar sancaklara aşup Karadeniz yalısına varup kazâ’-i Bafra['ya] tâbi‘ karye-i Alaçam'da yetişüp sekiz neferin katl idüp birisini habs idüp getürüp nefs-i Osmancık'da siyâset olınup ve maktûl olanlarun başlarını getürüp asâ koyup cümle bâgΩlere ibret olduğın arz eylemişsin. İmdi, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup anun gibi ehl-i fesâd husûsında bundan akdem sana irsâl olınan evâmir-i aliyye mûcebince amel idüp ehl-i fesâd ü şenâ‘atin gereği gibi haklarından gelüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

-969/ a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Çorum begine.

970 *Kastamonu kadısına: Kastamonu Atabey Gazi Camii'nin tamiri için Mehmed Çavuş'un gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî 20 Receb sene 967

Kastamoni kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem Kastamoni'de vâkı‘ olan Ata-begi Gāzî Câmi‘i harâb olup ta‘mîre muhtâc idüği i‘lâm olmağın ta‘mîri içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde mecduhû* ta‘yîn olınup **buyurdum ki**:
Vusûl bulup mübâşeret itdükde, câmi‘-i mezkûrun vâkı‘ olan evkāf mahsûlin dahı müşârün-ileyh ma‘rifeti ile cem‘ [ü] tahsîl idüp câmi‘ ta‘mîrine bile sarf idüp evkāf mahsûlinden ne mikdâr mâl akça cem‘ olup ve andan gayrı ne mikdâr akça sarf olduğın defter idüp tamâm oldukda Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

971 *Amasya beyine: Askerden arındırılan Amasya Kalesi'nde kalmış olan Topçu Hacı İskender ile Yusuf'un ihraç edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Kal‘ada Topcı Hacı'ya virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Amâsiyye begine hüküm ki:
Sâbıkā Amâsiyye Begi olan Yûsuf, mektûb gönderüp kal‘a-i Amâsiyye'nün dizdârı ve kethudâsı ve müstahfızları bi'l-külliyye ref‘ olınmak içün bundan akdem emr-i şerîf sâdır olmağın kal‘a-i mezbûre topçıları olan Hacı İskender ve Yûsuf nâm kimesneler kal‘adan bile ref‘ olmışlar idi. Lâkin mezbûrlar, zikr olınan emr-i şerîfde mukayyed olmayup ve yirlerine dahı kimesne gelmeyüp kal‘a-i mezbûrede hıdmet-i lâzımeleri üzre olmağın vukø‘ı üzre ahvâlleri arz olındı diyü bildürmiş. İmdi, **buyurdum ki**:
Vardukda, emr-i şerîfüm üzre mesfûrları dahı kal‘adan ihrâc idesin.

972 *Bosna Beyi Malkoç Bey'e: Kostaniçe Kalesi'nin fethinde ölen Mehmed Paşa'nın, Gradişka Kalesi yakınında bırakdığı topun münasip yere konulması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Îsâ'ya virildi.
Fî 23 Receb sene 967

Bosna Begi Malkoç Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp mukaddemâ livâ’-i mezbûre serhaddinde Kostaniçe kal‘ası feth olındukda fevt olan Mehmed Paşa, Pojega sancağında Vironiçe nâm kal‘adan Serhoş nâm bir top, birkaç yuvalağı ile getürürken Gradişka kal‘ası'na karîb bir hâlî yirde kalduğın ve Gradişka kal‘ası hıfzı içün anda konılması münâsib olduğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vardukda, zikr olınan topı münâsib olan yire koyasın.

973

Karadeniz yalılarının muhafazasına memur edilen kalite ve kadırgalardaki askerlere Ali Reis'in başbuğ tayin olunduğuna dair berat sureti.

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 21 Receb sene 967

Nişân-ı hümâyûn oldur ki:
Hâliyâ Hâssa re'îslerinden iftihârü'r-rü'esâ ve'l-mu'temedîn Ali *zîde kadruhû*'nun mahz-ı firâset ve fart-ı kiyâsetine i'timâdum olmağın hâlîyâ Karadeniz yalılarına irsâl olınan kalita ve kadırgalarda olan asker halkına baş ve buğ ta'yîn idüp bu nişân-ı hümâyûnı virdüm ve **buyurdum ki**:
Teveccüh itdüği yirlerde kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup hıfz u hırâseti lâzım olan yalıları ve mahalleri vech ü münâsib olduğı üzre görüp gözedüp a'dâdan yalılara ve re'âyâya ve kılâ' u bikā'a zarar u gezend irişdürmeyüp a'dâ-yı bed-âyînün def'-i mazarrat ü ifsâdları bâbında mücidd ü merdâne olup gaflet ile gemilere ve yalılarda vâkı' olan kılâ' u bikā'a ve re'âyâya zarar irişdürmekden hazer ide ve bile koşılan gemilerün re'îsleri ve sâ'ir hademesi müşârün-ileyhi kendülere baş ve buğ bilüp sözine muhâlefetden hazer idüp ol bâbda müşârün-ileyhün şükr ü şikâyeti Südde-i sa'âdet'ümde müsmir ü mü'essirdür. Ana göre her biri vech ü münâsib gördüği üzre hıdmetde bulınalar. Her kimün yaramazlığın arz ide hakkından gelinür.

974

Köprülü kadısına: Bazı zimmilere sahte koyun hücceti alan Papas adlı zimmi ile bunu veren adamın İstanbul'a gönderilmeleri hakkında.

Yazıldı.
İstanbul kādîsınun dânişmendlerinden Mahmûd'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Köprülü kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazânda mütemekkin Papas dimekle ma'rûf zimmî Maran ve Petkov ve Anton ve Popov nâm zimmîlere müzevver koyun hucceti virildüğin mezkûrân zimmîler takrîr idüp mezkûr Papas ve ana huccet viren kimesnenün ihzârı lâzım olmağın, **buyurdum ki**:
Te'hîr itmeyüp emrüm muktezâsınca mezkûrı Papas bulup ve ana zikr olınan müzevver huccet viren âdemi dahı buldurup kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup ve koşup gönderdüğün âdemlere tenbîh eyleyesin ki yolda onat hıfz idüp gaybet itdürmekden hazer ideler.

975

Ankara kadısına: Ankara'da Valide Sultan Camii hatibi hakkında araştırma yapılıp bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bîkârî Çavuş'a virildi.
Fî selh-i Recebü'l-müreccb sene 967

Ankara kādîsına hüküm ki:
Oğlum Selîm *tâle bekāhu* vâlidesi merhûme Sultân'un nefs-i Ankara'da binâ itdüği câmi'-i şerîfinde hatîb olan kimesne fevt olup hâlîyâ hatîb olan ehl-i hevâdur, fısk u fücûr üzredür diyü istimâ' olınmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, mezbûr hatîbün ahvâlin teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' mezkûr kimesne ehl-i hevâ olup hakk

üzre midür, nicedür ve hitâbete istihkākı var mıdur? Vukø‘ı üzre mezkûrun ahvâlin yazup bildüresin.

976 ***Kefilsiz ırgat istihdam edilmemesi hakkında Haslar kadısına hüküm.***

Yazıldı.
Çavuş-başı'ya virildi.
Fî 26 Receb sene 967

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ taht-ı kazânda ba‘zı kimesneler kefîlsüz ırgad kullanup bir fesâd idüp gaybet itdüklerinde kefîlleri olmayup ele gelmedükleri ecilden **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, taht-ı kazânuzda olan nevâhî vü kurâ halkına tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, eger re‘âyâ tâ’ifesidür ve eger kapum kullarıdur ve sâ’ir erbâb-ı timardur, min-ba‘d bir ferd kefîlsüz ırgad tâ’ifesi kullanmayalar. Şöyle ki, birinün ırgadı taleb olına, kefîli olmaya, sonra kendüye buldurılur; özri makbûl olmak ihtimâli yokdur. Bulmaz ise ana olacak siyâset kendüye olur. Ana göre mukayyed olup kimesne kefîlsüz ırgad istihdâm itmeye. Bu husûsı taht-ı kazânda olanlara i‘lâm itdüresin ki sonra kimesne, bilmedük ve işitmedük dimek ihtimâli olmaya.

977 ***Medîne-i Münevvere kadısına: Medîne-i Münevvere muhafızı olan Kasım'ın, Medîne-i Münevvere emirinin ailesini evlerinden çıkardığı hakkındaki mektup üzerine; ev emirin malı ise Kasım'a başka bir ev tedarik edilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Mısr Beglerbegisi Kethudâsı Dervîş'e virildi.
Fî 4 Şa‘bân sene 967

Medîne-i Münevvere kādîsına hüküm ki:
Mekke-i Mükerreme şerîfi mektub gönderüp Medîne-i Münevvere muhâfazasına ta‘yîn olınan Kāsım *dâme mecduhû*, anda vardukda, Medîne-i Münevvere Emîri olan Emîr Hicâzî ehl [ü] iyâliyle sâkin olduğı mülk evinden ihrâc idüp kendü konup te‘addî eyledüğin i‘lâm itmeğin, **buyurdum ki**: Vusûl buldukda göresin; kazıyye arz olınduğı gibi olup müşârün-ileyhün zikr olınan ev, mülk-i meşrû‘ı olup cebren ihrâc idüp almış ise mezbûr Kāsım içün âhar ev tedârük idüp ihrâc eyleyüp mülk evin müşârün-ileyhe teslîm itdürüp Şer‘-i Şerîfe ve emr-i hümâyûnuma mugāyir kimesneye iş itdürmeyesin. Bir ev tedârük idesin ki, mîrî cânibinden alup dâ’imâ muhâfazada olanlar anda sâkin olup ve müşârün-ileyhe mülk evinden cebren ihrâc olınmağa bâ‘is nedür, bildüresin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 23 Receb sene 967 [19.04.1560]

978 ***Erzurum beylerbeyine: Erzurum defterli çavuşları adedinin seksen kişiye iblâğı hakkında.***

Yazıldı.
Kethudâsı Hurrem'e virildi.

Fî 24 Receb sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Erzurum'un altmış nefer defterlü çavuşları olup, serhadd olup mesâlih-i mîrî ve mesâlih-i nâs çok olmağla kifâyet itmeyüp haylîden hıdmet itmiş mülâzım çavuşlardan yüz nefere yetişdürilmesin arz eyledüğün ecilden seksen nefer olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Hıdmete kādir olanlardan yigirmi nefer dahı çavuş idüp arz idesin ki cümle seksen nefer ola.

979 *Edirne kadısına: Suçlu olan topçu şakirdi Derviş'in İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Etmekci köyi'nde sâkin Mehmed'e virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Arz, Kādî-asker Efendi'ye virilmiş; bulınmadı.
Edirne kādîsına hüküm ki:
Mahmiyye-i mezbûreye tâbi‘ Etmekci nâm karyede sâkin dolabcı şâkirdlerinden Dervîş nâm kimesnenün ehl-i fesâd olduğın arz itmişsin. İmdi, mezbûr Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, mezbûru ele getürüp üzerine sâbit olan cerîmesinün sûret-i sicilli ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve koşup gönderdüğün kimesnelere tenbîh idesin ki yolda getürürken gaybet itdürmekden hazer ideler.

980 *Erzurum'a kadar olan sancak beylerine: Şarktan İstanbul'a gelip avdet eden elçiye her türlü kolaylığın gösterilmesi ve saire hakkında*

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Erzurum'a varınca yol üzre vâkı‘ olan sancak-beglerine hüküm ki:
Hâliyâ Şark cânibinden Südde-i sa‘âdet'üme vârid olan ilçiye icâzet virilüp Bitlis kulları agası olan kıdvetü'l-emâcid Ahmed *dâme mecduhû*'ya koşılup girü ol cânibe irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Her kangınızun taht-ı livâsına dâhil olursa müşârün-ileyh Ahmed *dâme mecduhû* ma‘rifeti ile lâzım olan eger me’kûlât ü melbûsâtları ve sâ’ir havâyicleridür, akça ile alıvirüp emîn ü sâlim îsâl idesin. İlçi bahânesiyle re‘âyâdan ve gayrıdan müft [ü] meccânen kimesneden yem [ve] yemek ve sâ’ir nesne alınmakdan ziyâde hazer idesin. Her ne alınursa akçaları ile aldurasın. Şöyle ki, birinüzün taht-ı livâsında bu bahâne ile kimesneden müft yem ve yemek ve sâ’ir nesne alınup te‘addî olınduğı istimâ‘ olına, özrinüz makbûl olmaz; netîcesi size â’id olur. Ana göre mukayyed olasın.

-980/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Erzurum'a varınca yol üzerinde olan kādîlara.

-980/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Rûm beglerbegisine.

981 *Erzurum beylerbeyine: Avdet eden elçinin selâmetle öte canibe ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ diyâr-ı Şark'dan atebe-i ulyâya vârid olan ilçiye icâzet-i hümâyûnum mukārin olup girü ol cânibe irsâl olındı.
Buyurdum ki:
Varup vusûl buldukda, emîn ü sâlim öte cânibe irsâl ü îsâl eyleyesin.

982 *Erzurum beylerbeyine: Erzurum sâbık Beylerbeyisi Ayas Paşa'nın üç adamının deftere kaydolunarak istihdamlarına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hurrem'e virildi.
Fî 24 Recebü'l-müreccb sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Sâbıkā Erzurum Beglerbegisi olan Ayas Beg'ün kullarından üç nefer kimesne Erzurum kullarına ilhâk olınup kimün gedüğine geçüp ve ne târîhden tevcîh olınduğın ve andan mâ‘adâ müteveffâ’-i müşârün-ileyh kullarından on beş nefer kimesneye yeniden gedük tevcîh olınup her birine ne mikdâr ulûfe ta‘yîn olınmış ise Hızâne-i Âmire'm Defterdârı Mehmed *dâme ulüvvuhû* tezkire virmeğin, **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle varduklarında, müşârün-ileyhün tezkiresi mûcebince ta‘yîn olınan târîhden anda olan deftere dahı kayd itdürüp ulûfelerin tasarruf itdürüp istihdâm eyleyesin.

983 *Mısır beylerbeyine: Merhume Sultan Vakfı'ndan Süveyş ile Cidde arasında sefer eden iki gemiye ait kira hesabının görülmesine dair.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Receb sene 967
Hasan Çelebî ile Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 25 Receb sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp merhûme Sultân *tâbe serâhâ*'nun Süveyş'den Cidde'ye işleyen iki pâre vakf gemiler, Mısr müteferrikalarından Deşîşe-i Şerîfe Evkāfı Nâzırı olan Hamza nâm kimesneye mukaddemâ beş bin floriye icâreye virilmiş imiş. Hâliyâ zikr olınan gemiler tüccâr ve huccâc espâbı ile yüklenüp âdet-i kadîme üzre halkdan alınacak navlun akçasınun bir mikdârını kendüsi kabz idüp gemileri mevsimi ile Bender-i Süveyş'den salup birisi Cidde'ye vâsıl olup ve birisi Süveyş'e karîb mahalde furtuna olmağla gark olup Cidde'ye vâsıl olan geminün iki bin beş yüz florisin getürüp teslîm eylemek üzre olup bâkΩ iki bin beş yüz flori taleb olındukda: *"Gemiye espâb tahmîl iden kimesnelerden navlun akçasın kâmil kabz eylemeğe bana icâzet virün, ben dahı icâremi kâmil teslîm ideyim"* diyü cevâb ve mezkûra birer mikdâr navlun akçasın viren kimesneler Mısr Dîvânı'na gelüp: *"Gemi mahall-i maksûda varmadı, yükletdüğimüz espâb dahı zâyi‘ oldı"* diyü virdükleri navlun akçasın taleb itdüklerin bildürmişsin.
İmdi, **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm varıcak, eger gemi ve eger navlun ahvâli ve icâre husûsıdur, Şer‘ile göresin. Bu bâbda Şer‘-i Şerîf ne ise anunla amel idesin.

984

Şehrizol Beyi Bekir'e: Sörhab Bey'in büyük oğlu Sultan Ali Bey'in eşya ve sairesinin ahde riayet için Şehrizol'a kabul edilmemesi hakkında.

Yazıldı.

Şehrizol Sancağı Begi Bekir Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Sörhâb [Söhrâb ?] Beg'ün büyük oğlı Sultân Ali Beg bundan akdem Sünnî-mezheb olduğından Kızılbaş'un middesinden berî olup bu cânibe gelmek murâdumdur didüği arz olınmış idi. Hâliyâ öte cânibden alâkasın kat‘ idüp cümle mâl ve davarların Şehrizol vilâyetine gönderüp hemen kendü anda salt kalup elinde dört pâre kal‘alar olup emr-i şerîfe muntazır olduğın âdemlerinden Şâh-kulı Aga ile mektûb gönderdi diyü bildürmişsin. İmdi, ol bâbda ahde mugāyir bir vaz‘ olmak câ’iz değildür. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, min-ba‘d ahde mugāyir kimesneye iş itdürmeyesin. Şöyle ki, vilâyet-i Şehrizol'a mezkûrun espâbdan ve gayrıdan nesnesi dahı gelmiş ise komayasın ki beri cânibden ahdi emân-ı sulh u salâha[xli] mugāyir vaz‘ sudûr itmeye.

985

Kefe beyine ve Azak kadısına: Azak Kalesi'nde sahtekârlıktan hâli kalmayan Ahmed Ağa ve Alika Ağa'nın sürgünden avdet etmiş ve yerleşmişlerse, bunların ve emsalinin önceki hüküm vechile sürülmeleri hakkında.

Yazıldı.
Beg'ün âdemi Kaytas'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Kefe sancağı begine ve Azak kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ cenâb-ı Emâret-me’âb Devlet Girây Hân Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp mukaddemâ kal‘a-i Azak'da Ahmed Aga ve Alikâ Aga nâm karındaşları mecma‘-ı tezâvîr ve menba‘-ı telâbîs olup şirret ü şakāvetlerinden ahâlî-i vilâyet fürû-mânde kalup umûmen ızhâr-ı acz itdükleri sebebden arz olınup hükm-i şerîfle sürilmişlerdi. Ba‘dehû mürûr-ı eyyâmla girü bu vilâyetlere duhûl idüp mezbûr Alikâ, Tomruk dizdârı olup üslûb-ı sâbık üzre fitne vü fesâda şürû‘ idüp ahâlî-i vilâyet bir derece şekvâ eylediler ki kābil-i tavsîf değildür ve mezbûr Ahmed Aga ve Kemâl Küçük ve Uzun Emîr dimekle ma‘rûf Ca‘fer nâm kimesne kal‘a-i Azak'da mütemekkinler olup ahâlî-i kal‘aya itdükleri zulümden gayrı, Rus ve Çerkes ve Nogay nâm adûlarla mu‘âmeleleri olup takviyetden hâlî olmayup ve ahâlî-i kal‘ayı ızlâl idüp âşikâre bâtıl kelimât ile kal‘a Rus elinden halâs olmak muhâldür, başınuz tedârükin görüp evlâd ü ezvâcınuz kendü elinüzle küffâra esîr eylemek husûsan cihetlerinüz dahı şey’-i kalîldür diyü igvâ virüp hisârı galebe kalmağa bâ‘is olup ifsâddan hâlî değillerdür. Ve'l-hâsıl, mezbûrûn-ı müfsidînün bu vilâyetde değil, vilâyet-i âhara ne dâhil iderse zararları müretteb olmak mukarrer bilüp bu vilâyeti anlarun şerr u şûrlarından halâs kılup Bahr-i sefîd cezâ’irlerinden bir cezîreye irsâl olınalar diyü i‘lâm idüp ve sâbıkā irsâl olınan hükm-i hümâyûnun sûretin dahı bile göndermeğin **buyurdum ki**:

Vardukda, onat vechile tetebbu‘ u tecessüs idüp göresin; sâbıkā emr-i şerîfümle sürgün olan eger mezbûrlardur ve eger gayrıdur, anun gibi yirlerine gelüp girü temekkün ü tavattun itmiş kimesneler varsa, ol asl kimesneleri emr-i şerîf-i sâbıkum mûcebince amel idüp gönderesin.

986

Bursa beyine: Kimsenin tüfenk kullanmasına izin verilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Burusa begine hüküm ki:
Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp re‘âyâ tâ’ifesinden ve gayrıdan kimesne tüfeng isti‘mâl itmeye diyü tenbîh olınmışdı. Hâliyâ girü re‘âyâ tâ’ifesinden ve sâ’irden ba‘zı kimesneler tüfeng kullanup dağlarda şikâr itdükleri istimâ‘ olındı. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Varıcak, bu bâbda onat vechile mukayyed olup tetebbu‘ u tecessüs itdürüp göresin, anun gibi eger re‘âyâ tâ’ifesinden ve gayrıdan fermân-ı hümâyûnuma mugāyir tüfeng isti‘mâl iden kimesneleri her kim olur ise olsun ele getürüp tüfenglerin ellerinden alup ve kendülerin küreğe konmak içün Âstâne-i sa‘âdet'üme gönderesin ve tüfenglerin dahı bile gönderesin.

987

Hamideli Beyi Yakub Bey'e: Antalya canibindeki eşkiyânın ve talebe kıyafetli levendlerin cezalandırılmaları hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Emr üzre arz mukayyeddür. Hasan Çelebî hattıyla.
Hamîd-ili Begi Ya‘køb Beg'e hüküm ki: Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Antâliyye cânibinden Mellâşî Garbî dimekle ma‘rûf tâ’ife gelüp niçe fesâd idüp ve bâzergân tâ’ifesinün harekete mecâlleri olmayup ve bundan mâ‘adâ niçe levend tâ’ifesi sûhte sûretine girüp fesâd iderler diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Eger zikr olınan A‘râbdur ve eger sâ’ir sûhte adına levend tâ’ifesidür, anun gibi fesâd ü şenâ‘at üzre olanları ele getüresin. Ahvâllerin teftîş idüp sâbit olan hukøk-ı nâsı alıvirdükden sonra ehl-i fesâd ü şenâ‘atün mahallinde hakkından gelesin. Eger zikr olınan A‘râbdan ve levend sûhte tâ’ifesinden zarar u gezend irişdürmeyesin.

988

Klis Beyi Ferhad'a: Klis livasında harap kalelerin şenlenmesi için isteyenlere tapularının verilmesi; ancak bunların filoricilere ve çiftlikçilere verilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Klis Begi Ferhâd Beg'e hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp livâ’-i mezkûrda Gradacac ve Odanya kal‘alarına karîb Lipka ve Karbada (?) dimekle ma‘rûf nâhiyeler dârü'l-harbe karîn olup bi'l-fi‘l yetmiş aded hızâne

kal‘ası olmağın ma‘mûr olmağa münâsib olup tâlib olanlara virülüp şenelmesi husûsın arz itdüğün ecilden **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm varıcak, zikr olınan yirlerden tâlib olanlara hak karârıyla tapuya virüp resm-i tapusın mîrî içün alasın. Cündî idüp ne mikdâr çiftlik virilüp ve kimlere virilürse resmleriyle defter idüp ve ne mikdâr resm-i tapuya alındığın işâret idüp defterin Südde-i sa‘âdet'üme ve her çiftlik ne mikdâr hâsıl kayd olınur ise ve her çiftliğe ne mikdâr resm hâsıl kayd olınur ise gönderesin. Ammâ çifti olup zirâ‘at ü hırâset idene virüp floricilere ve çiftlikçilere virmeyesin.

989

Yemen beylerbeyine: Yemen vilâyeti Emval Nezâretinin yine Süleyman'a verilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Yemen beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem vilâyet-i Yemen'ün emvâl-i hâssa nezâreti kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Süleymân *dâme izzuhû*'ya tefvîz olınup ba‘dehû âhara emr olmış idi. Hâliyâ nezâreti girü müşârün-ileyhe emr idüp **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, vilâyet-i Yemen'ün vâkı‘ olan emvâl-i hâssasının nezâretin kemâl-i emânet ve hüsn-i istikāmet ile müşârün-ileyhe itdüresin.

990

Mısır beylerbeyine: Şehzade Sultan Selim'in validelerinin ruhu için Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere fukarasına Mısır hazinesinden üç bin altın gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Hasan Çelebî ile Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 25 Receb sene 967
Ba‘dehû Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* vâlidesi merhûme rûhiyçün Mekke-i Mükerreme ve Kuds-i Münevvere fukarâsına üç bin altun gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, hazîne-i Mısr'dan emrüm üzre üç bin altun ihrâc idüp yarar ve mu‘temedün-aleyh kimesneler ta‘yîn idüp bin beş yüzin Mekke-i Mükerreme'ye ve bin beş yüzin Medîne-i Münevvere'ye irsâl idüp ulemâ ve fukarâ ve sulehâsından müstahıkk olanlara istihkāklarına göre tevzî‘ idüp her kimesneye ne mikdâr nesne virilürise ismi ve resmi ve virilen altunun adedi ile defter idüp mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü's-sebt fî 25 Receb sene 967 [21.04.1560]

991

Kıbrıs beylerine: Dersaadet'e doğan, zağanos ve balaban gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Emînüddîn-oğlı (?) Budak'a virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Kıbrus beglerine hüküm ki:

Ol vilâyetde hâsıl olan doğanlardan Südde-i sa‘âdet'üme yarar doğanlar gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**: Vardukda, te’hîr itmeyüp ol vilâyetde hâsıl olan hâssa-i hümâyûnuma yarar on beş zağanos ve on balaban cem‘ idüp vakti ile Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin.

992

Bağdad beylerbeyine: Kerkük livasının tahriri bittiğinden, berat yenilemek için zeâmet ve timar sahiplerinin yafta ve beratlarının gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Defterdâr efendi arz idüp emri defter üzre yazmışdur.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 26 Receb sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Kerkük sancağı fermân-ı şerîfüm üzre müceddeden tahrîr olınup muhâsebesi Südde-i sa‘âdet'üme arz olınup tevzî‘ olmak emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, livâ’-i mezbûrun zu‘amâ vü erbâb-ı timarınun yaftaları ile berâtların i‘timâd itdüğün bir-iki kaç kimesneler ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki defter-i cedîdden tecdîd-i berât ideler.

993

Eskiil kadılarına: Konya ile Ereğli arasında bir köy kurulması ve bir cami, bir han ve hamam yapılması ve ahalisinin tekâlifden muaf tutulması hakkında.

Yazıldı.
Tekrâr yazılup Ali Kethudâ'ya virildi.
Fî 18 Şa‘bân sene 967

Hatt-ı şerîf gelüp mektûb gelmemişdür.
Eski-il kādîlarına hüküm ki:
Şehzâde Sultân Selîm *tâle bakāhu ve nâle münâhü* hazretleri Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Konya ile Ereğli mâ-beyninde bir harâb karye yiri olup zikr olınan mahalde bir mescid ve bir hân ve bir hammâm binâ itmek murâd idinüp zikr olınan mahalde gelüp temekkün idenler avârızdan ve tekâlîfden mu‘âf olmasın i‘lâm itmeğin yüz yigirmi hâne mu‘âf olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Zikr olınan mahalde gelüp temekkün idenlerden yüz yigirmi hâne avârızdan ve tekâlîf-i örfiyyeden mu‘âf ü müsellem olup yüz yigirmi hâneden gayrı gelüp mütemekkin olanlar sâ’ir re‘âyâ gibi ola. Şöyle bilesin.

994

Kimsenin tüfenk kullanmaması hakkındaki hükmü tekiden İnegöl, Domaniç, Pazarcık, Bilecik ve İnönü kadılarına hüküm.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

İnegöl ve Domaniç ve Bâzârcık ve Bilecik ve İn-öni kādîlarına hüküm ki:

Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp re‘âyâ tâ’ifesinden ve gayrıdan kimesne tüfeng isti‘mâl itmeye diyü tenbîh olınmışdı. Hâliyâ girü re‘âyâdan ve sâ’irden ba‘zı kimesneler tüfeng kullanup dağlarda gezüp şikâr itdükleri istimâ‘ olındı. Eyle olsa **buyurdum ki**:

Çavuşum Mehmed *zîde kadruhû* vardukda, bu bâbda onat vechile mukayed olup tetebbu‘ u tecessüs itdürüp göresin; anun gibi eger re‘âyâdan ve gayrıdan fermân-ı hümâyûnuma mugāyir tüfeng isti‘mâl iden kimesneleri her kim olursa olsun ele gütürüp tüfenglerin ellerinden alup ve kendülerin küreğe konmak içün Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve tüfenglerin dahı bile gönderesin.

995 *Kefe beyine: Azak Kalesi'ne dahil olan Nogaylar hakkında Devlet Giray Han'ın arzı üzerine bazı cihetlerin sorulmasına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Kaytas'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Kefe begine hüküm ki:
Cenâb-ı emâret-me’âb Hân hazretleri mektûb gönderüp Nogay tâ’ifesine tefrika vâkı‘ olmağın ba‘zı mîrzâları ve sâ’ir ehl-i fesâdları gelüp kal‘a-i Azak'a dâhil olup re‘âyânun davarların ve espâb ü emvâllerin serika ve gāret itmekden hâlî olmayup mîrzâları ve sârıkları tutılup ve sâ’irleri memleketden ihrâc olınmaların arz eyledi. İmdi, bundan akdem kal‘a-i mezbûreye a‘dâ geldükde mezkûrlarun gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheretleri olduğı arz olmışdı. Hâliyâ müşârün-ileyh ne vechile arz itmişdür?
Buyurdum ki:
Varıcak, bu bâbda mukayyed olup mezkûrlarun fi'l-vâkı‘ kal‘a-i mezbûrede olmaları nâfi‘ midür, düşmene mu‘âvenetleri var mıdur? Yohsa Hân-ı müşârün-ileyh arz itdüği üzre izâleleri mi lâzımdur, nicedür? Ve mezbûrlar ne mikdâr kimesnelerdür, mîrzâları kaç nefer kimesnedür? Görüp, ahvâllerin tamâm ma‘lûm idinüp sıhhat ü hakΩkat üzre mufassal u meşrûh yazup arz idesin.

996 *İçel beyine: Doğanları almağa memur edilen Budak'ın Kıbrıs'a ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.

İç-il begine hüküm ki:
Hâliyâ ze‘âmete mutasarrıf olan Budak *zîde kadruhû* Kıbrus cânibine doğanlar içün irsâl olınmışdur.
Buyurdum ki:
Hükm-i şerîfümle vardukda, te’hîr itmeyüp gemi ile Kıbrus cânibine ulaşdurasın.

997 *Bağdad beylerbeyine: Sürhab'ın büyük oğlu Sultan Ali'nin memâlik-i mahrûseye hicretinin kabul edilmesinin ahde mugayir olacağına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 26 Receb sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem Bagdâd Beglerbegisi olan Hızır *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp Sürhab (?) [Söhrâb]'un büyük oğlı Sultân Ali, Sünnî-mezheb olup bu cânibe ilticâ eylemek murâd idinüp, öte cânibden alâkasın külliyyen kat‘ idüp mâl ve davarların Şehrizol vilâyetine gönderüp kendü salt kalup elinde dört pâre kal‘ası olup berü cânibden hıfzı içün emr-i şerîfe muntazırdur diyü arz idüp bu bâbda Sultân Hüseyin Beg *dâmet me‘âlîhi*'nün ve müşârün-ileyh Sultân Ali'nün dahı mektûbları olup vech-i meşrûh üzre i‘lâm eylemişler.

İmdi, berü cânibden ahde mugāyir vaz‘ sudûr eylemek câ’iz değildür.
Buyurdum ki:

Bu bâbda onat vechile basîret üzre olup ahde mugāyir kimesneye iş itdürmeyüp berü cânibden sulh u salâha ve ahd ü emâna mugāyir iş olmakdan sakınasın.

998 *Mısır beylerbeyine: Yemen beylerbeyiliğinin, Mısır'da sancak tasarruf eden Mahmud Paşa'ya verildiğine dair.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Receb sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Yemen beglerbegiliği kemâl-i avâtıf-ı husrevânemden Mısr'da sancak tasarruf iden iftihârü'l-ümerâ’i'l-kirâm Mahmûd *dâme ulüvvuhû*'ya tefvîz olınup ol bâbda hükm-i hümâyûnum gönederilmişdür. **Buyurdum ki**: (Boşluk) Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp âdet üzre mühimmât ü levâzımı ne ise gördürüp mu‘accelen ihrâc idüp gönderesin.

999 *Hızır Reis'e: Rodos ve havalisi ile yalıların iyi korunmasına dikkat ve itina olunmasına dair.*

Yazıldı.
Galata emînine virildi.
Fî 22 Receb sene 967

Hâssa re’îslerinden Rodos muhâfazasına ta‘yîn olınan Hızır Re’îs'e hüküm ki:
Hâliyâ ol cevânibün hıfz u hırâseti mühimmâtdandur. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup eger vâkı‘ olan yalılarıdur ve eger deryâ yüzidür, gereği gibi görüp gözedüp küffâr-ı hâksârdan ve sâ’ir korsan levend tâ’ifesinden kılâ‘ u bikā‘a ve nevâhî vü kurâya ve yalılara ve müsâfirîn-i bahra zarar u gezend irişdürmeyesin ve Adalar bâbında muhâfaza içün ta‘yîn olınan kimesne ile dâ’imâ haberleşüp bir mühim hıdmet vâkı‘ olup iki göz cem‘ olmak lâzım gelür ise cem‘ olup dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müteâllık olan umûrda mahall iktizâ itdüğine göre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınasın. Gaflet ile bir mahalle zarar irişdürmekden hazer idesin. Ve muhtâc-ı arz olan ahvâli ve sâ’ir a‘dâ haberin i‘lâmdan hâlî olmayasın.

-999/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Adalar bâbında muhâfazaya ta‘yîn olınan kimesneye.

[Yev]mü'l-ahad fî 26 Receb sene 967 [22.04.1560]

1000 *Yemen Beylerbeyisi Mahmud Paşa'ya: Yemen sâbık Beylerbeyisi Mustafa Paşa'ya yazılan hükmün bizzat kendisine verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Ferhâd'a virildi.
Sâbıkā beglerbegine yazılan hüküm de kîse içre bile virildi.
Fî gurre-i Şa‘bân sene 967

Yemen Beglerbegisi Mahmûd Paşa'ya hüküm ki:

Sâbıkā Yemen Beglerbegisi olan Mustafa *dâme ikbâlühû*'ya îsâl için mühürlü kîse ile sana bir hükm-i şerîfüm irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**: Vardukda, zikr olınan memhûr hükm-i şerîfümi alup hıfz idüp dahı müşârün-ileyh ile mülâkāt olduğında kendün bîzzât virüp âharun eliyle îsâl itmeyesin.

1001 *Kocaeli sancağının tahrir olunmayan yerlerinin tayin olunan kâtip vasıtasıyla tahrir edilmesine dair hüküm.*

Yazıldı.

(Boşluk) **kādîsına hüküm ki:**
Bundan akdem livâ’-i Koca-ili'nün tahrîri (boşluk) emr olınup defter kâtiblerinden kıdvet-i erbâb-ı kalem Ali *zîde kadruhû* kâtib ta‘yîn olınup ol bâbda nişân-ı hümâyûn virilmişdi. Henüz tamâm olmadın müşârün-ileyh fevt olup ve andan mâ‘adâ livâ’-i mezkûrda vâkı‘ olan hâssa çiftlik bir dahı tevzî‘ olmak emr olınup ol bâbda dahı hükm-i şerîf virilmişdi. Eyle olsa ol hıdmetün itmâmı sana emr idüp **buyurdum ki**:
Te’hîr itmeyüp livâ’-i mezkûrun kitâbetine kâtib-i mûmâ-ileyh ile emr-i sâbık üzre mübâşeret idüp henüz tahrîr olmayan yirleri dahı fermân üzre tahrîr eyleyüp ve livâ’-i mezkûrda vâkı‘ olan eger zu‘amâ vü erbâb-ı timardur ve eger hisâr-erenlerinde vâkı‘ olan hâssa çiftlikleri dahı emr-i sâbık mûcebince mîrî cânibinden tâlib olanlara tevzî‘ idüp itmâm-ı maslahat eyleyesin ve mûmâ-ileyh kâtib, Ilıca kazâsında yüz çiftlik mikdârı ba‘zı yirler olup defter-i köhnede zirâ‘ât olınur yirler iken sonra Sakarya suyı basmak ile amelden kalup haylî zamân olup su dahı gelüp cüz’î hâsıl ile korı kayd olınup girü zirâ‘at için Müslimânlar tâlib olup bey‘ olınur ise mîrî için yüz bin akça olur diyü bildürdi. Anı dahı arz idesin. Ol bâbda sonra emrüm ne vechile olur ise amel eyleyesin.

1002 *Mısır beylerbeyine: Sahillerin korunmasına yazdığı vechile ihtimam olunması hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp سُرُوَة boğazı'ndan سَنْ burnı'na gelince mâ-beyninün hıfz u hırâseti içün eskiden olan bir kıt‘a kalita ile dahı yeniden binâ olınup ta‘yîn olınduğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Arz itdüğün üzre zikr olınan mahalleri vech-i meşrûh üzre hıfz u hırâset itdüresin.

1003 *Şehrizol Beyi Bekir'e: Şehrizol muhafazasına tayin olunan yeniçeri ve gönüllülerden ihmalleri görülenlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Şehrizol Begi Bekir Beg'e hüküm ki: Mektûb gönderüp Şehrizol'a ta‘yîn olınan iki yüz neferi yeniçeri ve yüz nefer gönüllülerün bu serhadlerde vâkı‘ olan hıdmetlerine ve zabtlarına emr-i şerîf olmayınca kādir olınmaz. Anun gibi zikr olınan tâ’ifeden azl ü nasb îcâb idenleri Bagdâd beglerbegisi ma‘rifetiyle azl ü nasb olınmaları içün emr-i şerîf inâyet olına diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**: (Boşluk) Varıcak, ta‘yîn olanlarından ihmâli olanları isimleri ve resimleri ile yazup arz eyleyesin ve defter idüp defterlerin mühürleyüp gönderesin.

1004 *Mısır beylerbeyine: İskenderiye Kapudanı Şüca'ın hastalığından dolayı yerine ehliyetli birinin serdar tayin edilmesine dair.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Receb sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki: Mektûb gönderüp İskenderiyye Kapudanı olan Şücâ‘un mizâcı muhtell olup kapudanlık, hassa re’îslerden Kurd-oğlı Hızır'a olmasın arz eylemişsin. İmdi, mezkûr bi'l-fi‘l Rodos muhâfazasına ta‘yîn olmışdur. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, İskenderiyye'de olan gemilere bir yarar serdâr ta‘yîn eyleyüp, zikr olınan gemiler ile mevsiminde deryâya çıkarup ol cevânibi hıfz u hırâset itdüresin.

1005 *Mekke-i Mükerreme şerifine: Medîne-i Münevvere muhafızlığına tayin edilen Kasım Bey'in işgal etmek istediği hane hakkında (Arapça hüküm).*

Yazıldı.
Şerîf'ün âdemi Hasan'a virildi. Fî 22 Receb sene 967

Á–«†Â—”ËÂÊ«†«‰Œ†ÍŸ—»†Â÷ÂËÊÁ†«‰ÂÊÍ·†Ë—Ëœ†Â„ Ë»„Â†«‰Â„—Â
‚œË…†«‰«Â«Ãœ†Ë«‰«ŸÍ«Ê†‚«”Â†«‰ÂŸÍÊ†‰ÂÕ«·ÿ…†«‰ÂœÍÊ…†«‰Â
«‰ÂœÍÊ…†«· Œ«—†«‰«Â—«¡†«‰„—«Â†ÕÃ«“Í†ÂÊ†œ«—Á†·‰ Ÿ‰ÂË«†¦
«‰‘—Í·†·‚œ†«—”‰Ê«†Õ„Â†«‰‘—Í·†-‰È†«‚÷È†‚÷«…†«‰Â”‰ÂÍÊ†ÂË‰«Í
»«‰Êÿ—†ÂÊ†–‰„†»³—Í‚†«‰‘—ŸÍ†·«Ê†„«Ê†«‰œ«—†«‰Â–„Ë—†Í Ÿ‰‚†«
»³—Í‚Á†«‰‘—ŸÍ†·Â—”ËÂÊ«†-‰È†«‰ÃÊ«»†«‰Ÿ«‰Í†«Ê† Ÿ‰ÂË«†«‰Â–
«‰Â‘«—†-‰ÍÁ†Ÿ‰È†«Õ”Ê†Õ«‰†‰”«Ê«†Ë«Õœ«†ËÃÁ…†Ë«Õœ…†ÂÃœÍÊ
«‰Â»«—„…†Ë«‰‰Á† Ÿ«‰È†ÁË†«‰ÂŸÍÊ†»ÂÊÒÁ†ËÍÂ

Bu fermânımızın yüksek muhtevâsı, şerefli mektûbunuzun Der-i Aliyye'mize geldiğini bildirmektedir.
Mektûbunuzda, Medîne-i Münevvere'nin muhafızlığına tâyin olunan kıdvetü'l-a‘yân Kâsım'ın Medîne-i Münevvere'ye gelince, Medîne emîri şerefli emîrlerin iftihârı Hicâzî'yi evinden çıkardığı ifâde olunmaktadır. Biliniz ki yüce Şerî‘ate muhâlif iş yapan hiç bir kimsenin zulmüne rızâ göstermeyiz. Akdâ Kudâti'l-Müslimîn Medîne-i Münevvere kadısına hüküm gönderdik ve bu meseleyi Şerî‘at'e göre tahkîk etmesini emrettik; adı geçen ev, müşârun-ileyhin meşrû mülkü ise Şerî‘at'e göre kendisine teslîm edilir. Yüksek huzûrunuza fermânımız şudur ki, adı geçene bu emri bildirin ve Medîn-i Münevvre emîri ile en güzel hal üzere bulunmasını ve bu mübârek ülkenin muhâfazasına yek-dil ve yek-cihet olarak çalışmalarını tenbîh edin. İhsan ve berekâtiyle yardım eden, Allah Te‘âlâ'dır.
967 senesi Receb'inin sonlarında yazıldı.

1006 *Mısır beylerbeyine: Yemen beylerbeyiliğine tayin edilen Mahmud Paşa'nın Mısır hazinesinden verilecek salyâne hakkında.*

Yazıldı.
Yemen beglerbegisi[nün âdemi] Ferhâd'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Yemen beglerbegiliğine Mısr'da sancak tasarruf iden ümerâdan Mahmûd *dâme ikbâlühû*'ya on kerre yüz bin akça dirlik ile virilüp yüz bin akçası mahrûse-i Mısr hazînesinden virilmek emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, müşârün-ileyhün yüz bin akça sâlyânesin sâl be-sâl hazîne-i Mısr'dan virüp deftere dahı ol vechile işâret itdür[e]sin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 27 Receb sene 967 [23.04.1560]

1007 *Hâssa Reislerden Mustafa'ya: Beş pâre kadırga ile Kapudan Piyale Paşa'ya iltihak ederek ülkeyi muhafazaya çalışması hakkında.*

Yazıldı.
Bu hüküm, Dîvân'da paşalar öninde okunup gönderilsün didiler.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Hâssa re'îslerden Mustafa'ya hüküm ki:
Hâliyâ beş pâre kadırga ile ve koşılan sipâhîler ile emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû*'ya varup mülâkΩ olmak emr idüp **buyurdum ki**:

(Boşluk) Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mu'accelen yüriyüp müşârün-ileyhe mülâkΩ olasın. Şöyle ki irişmeyesin, gemilerde olan sipâhîleri hıfz u hırâseti lâzım olan yalılarda muhâfaza içün çıkarup koyup, sen gemilere lâzım olan âdemlerün ile hıfz u hırâseti lâzım olan yalıları ve mahûf u muhâtara olan mahalleri görüp gözedüp hıfz idesin. Ammâ mücerred kapudana mülâkΩ olmak içün beş pâre gemi ile muhâtara olan mahalle varmakdan hazer idesin.

1008 *Kapudan Paşa'ya: Anadolu sipahileri donanmaya mülâki olurlarsa Rumeli'nden başkaca sipahi alınmaması ve düşman hakkında malûmat verilmesine dair.*

Yazıldı.
Bu hüküm dahı Dîvân'da okunup gönderilsün dinmişdür.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 26 Receb sene 967.

Kapudana hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Anadolı sipâhîleri irişmemeğin Rûm-ili'nden kifâyet mikdârı sipâhî alasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Anadolı sipâhîlerinden dört yüz mikdârı sipâhî beş kadırga ile sana varup mülâkΩ olmak içün irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, anun gibi irsâl olınan sipâhîler varup mülâkΩ olursa Rûm-ili'nden mukaddemâ emr olınan sancaklar sipâhîlerinden gayrı sipâhî almayasın ve eger irişmez ise de âdem lâzım olursa hisâr-erlerinden ve sâ'ir gönüllüden tedârük idüp sâbıkā emr olınan Ağriboz ve Karlı-ili ve İnebahtı ve Mora sipâhîlerinden gayrı sipâhî almayasın ve Mora sipâhîlerinden dahı ta'yîn olınan mikdârdan gayrı sipâhî almayasın ve bu hükm-i şerîfüm sana ne târîhde varup ve a'dâ cânibinden ne vechile haber alduğun i'lâm itmekden hâlî olmayasın.

1009 *Mısır beylerbeyine: Yemen Beylerbeyisi Mahmud Paşa'nın Yemen'e gitmek üzere asker yazmasına engel olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Ferhâd'a virildi.
Fî 26 Receb sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Yemen Beglerbegisi Mahmûd *dâme ikbâlühû*'nun âdemi vilâyet-i Yemen'e alup gitmek içün kul yazmak bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki**:

Mûmâ-ileyh vilâyet-i Yemen'e bile alup gitmek içün kul yazmak istedükde mâni‘ olmayup ne mikdâr kimesne lâzım olursa kendü ihtiyârlariyle gidenlerden kifâyet mikdârı kul yazup bile alup gide ve sâbıkā Yemen'e irsâl olınması fermân olınan bin neferden bâkΩ kalmış ise işi tekmîl idüp gönderesin ve gitmelü oldukda gemi lâzım ise tedârük idesin.

1010 *Hâssa çayırları hakkında yapılacak muameleye dair evvelki hükmü tekiden Gazalizade Mevlânâ Muhyiddin'e ve haslar kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Defterleri gelmedi.
Sarrâclardan Mehmed'e virildi.
Fî 27 Receb sene 967.

Gazâlî-zâde Mevlânâ Muhyiddîn'e ve Hâslar kādîsına hüküm ki:
Sen ki Gazâlî-zâde'sin, bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp, hâssa çayırlar husûsı teftîş olınmak fermân olınmağın üzerine varılup teftîş idüp defterin irsâl itmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Varıcak, zikr olınan çayırlardan Şer‘ u kānûn ile hâssa-i hümâyûnuma mütevecih olanları hâssa-i hümâyûnum içün tasarruf itdürüp Şer‘ u kānûn üzre sâhiblerine müteveccih olanları sâhiblerine zabt itdürüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin ve ne vechile sâbit olursa i‘lâm idesin.

1011 *Amasya Beyi Mahmud Bey'e: Tahrir dolayısıyla tımarları hususunda gadre uğradıklarından şikâyet edenlerin arzuhallerinin tetkik ve cevabının arzedilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Aydın Çavuş-oğlı Mehmed'e virildi.
Fî 27 Receb sene 967

Amâsiyye Begi Mahmûd Beg'e hüküm ki:
Mukaddemâ timarların tahrîr idüp tezkiresin virdüğün erbâb-ı timarun ba‘zı Südde-i sa‘âdet'üme gelüp rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl sunup kâtib-i vilâyet timarlarımuzı tahrîr itdükde kadîmî kendü timarımuzı ve yurdumuzı ve ocağumuzı hâss ideriz diyü âhara virüp bize gayrı timar tevzî‘ idüp tezkire virmişdür. Bu bâbda bize zulm ü hayfdur diyü bildürdükleri ecilden sundukları arz-ı hâlün ve tezkiren mûcebince aldukları timarlarun tezkireleri sûretleri aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
(Boşluk) Vusûl buldukda, gönderilen arz-ı hâllere ve sûret-i tezkirelere nazar idüp mefhûmların ma‘lûm ü iz‘ân idüp dahı bu husûslarda senün de cevâbun nicedür? Yazup bildüresin.

1012 *Gelibolu kadısına: Yeniçeri Sinoplu Ahmed'in kâtillerinin siyaset edilmelerine dair.*

Yazıldı.
Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden, sûret-i sicil getüren Mehmed'e virildi.
Fî 27 Receb sene 967

Kādî-asker Efendi arz itmişdür. Efendi rü’ûsında mukayyeddür.
Gelibolı kādîsına hüküm ki:

Nâ'ibün sûret-i sicil gönderüp Hüseyin b. İbr[â]hîm ve Kara Mustafa b. Yûsuf nâm kimesneler, Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden Sinobî Ahmed b. Abdullâh nâm yeniçeriyi Toğrı dağı'nda katl eyledüklerin ikrâr ü i'tirâf eyledüklerin bildürmeğin mezkûrlara siyâset emr idüp **buyurdum ki**:

(Boşluk) Vusûl buldukda, sicilde mastûr olan arz olındığı gibi olup vâkı' ise mezkûr Hüseyin ile Mustafa'ya mahallinde siyâset itdürüp emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

1013 *Üsküdar kadısına: Yol kesen ve haydutluk yapan iki kişi ile yataklık yapanların muhakeme edilip cezalandırılmalarına dair.*

Yazıldı.
Üsküdar kādîsına ve Sinân Kethudâ'ya virildi.

Üsküdar kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazandan Mehmed ve Ali nâm kimesneler ehl-i fesâd olup ba'zı kimesnelerün yolına inüp fesâd ü şenâ'at itmeğin ele getürülüp ba'zı Müslimân ve zimmîler içün yatak ve ehl-i fesâd kimesne diyü haber virdükleri ecilden isimleri ve kimün yanlarına oldukların defter olınup sana gönderüp **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm varıcak, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup Koca-ili Sancağı Begi kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Ali *dâme izzuhû*'nun kethudâsı Sinân *zîde kadruhû* mübâşeretiyle defter olınan kimesneleri ihzâr idüp dahı da'vâ-yı hakk iden kimesneleri yirlü yirinden onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin; üzerlerine bi-hasebi'ş-Şer' nesne sâbit ü zâhir olursa, hakkı sâbit olanlara hakkın alıvirüp yaramazlığı ve fesâdı zâhir olanları habs idüp sübût ü zuhûr bulan fesâdların yazup arz eyleyesin. Sonra emrüm ne vechile olursa mûcebi ile amel idesin Ammâ bu bahâneyle kendü hâllerinde olanlara dahl olınmakdan ve ahz [ü] celb olınmakdan ziyâde hazer idesin ve mübâşir-i mezbûra emr-i Şer'îden tecâvüz itmeye.

1014 *Mısır beylerbeyine: Elinde sahte terakki hükmü bulunan Mahmud'un ve hükmü yazanın Dersaadet'e gönderilmelerine dair.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 4 Şa'bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Rûm-ili'nde ze'âmete mutasarrıf olup fevt olan Mehmed'ün oğlı Mahmûd'a üç akça terakkΩ ile Mısr müteferrikalarına ilhâk olınmak içün müzevver hüküm bulınup ol hükmi Südde-i sa'âdet'üme göndermişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, ol hüküm kimün elinden sana vâsıl olmışdur ve kime yazdurmışdur, kendü mi yazmışdur ve yazup getüren bi'l-fi'l anda mıdur? Eger anda ise eger yazandur ve eger yazdurandur, Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

1015 *Semendire beyine ve kadılarına: Koçanya dağı civarındaki zuhur eden eşkiyâ ve hırsızların haklarından gelinmesi hakkında.*

Yazıldı.
Begün âdemi Hasan'a virildi.

Semendire sancağı begine ve kādîlarına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin, Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp Koçanya dimekle meşhûr bir cebel-i azîm olup içinde ma'âdin vâkı' olmağın civârında olan kurânun ekseri havâss-ı hümâyûn olup ümenâ vü ummâl zabt idüp zikr olınan kurâda ve etrâfında olan evkāf ü emlâk ve serbest timarlarda hırsuz u harâmîler tavattun idüp, inüp cebel-i mezbûrun etrâfında ve gayrıda evler basup ve âdemler katl idüp ve yollara inüp kârbân basup mâl ü menâllerin gāret idüp ale's-seher yine yataklarına varup zikr olınan harâmîlerün niçesin ümenâ vü ummâl ele getürüp mâlların alup kendüleri halâs idüp haklarından gelmeyüp ihmâl itmekle livâ'-i mezbûrda hırsuz u harâmî çoğalmışdur. Sancak-begi âdemleri ehl-i fesâdı haklarından gelmek içün taleb itdükde, havâss-ı hümâyûn toprağıdur ve serbest timarlardadur ve evkāf ü emlâkdedür diyü ümenâ vü ummâl ve sâ'ir zâbitler virmeyüp haklarından gelinmemekle vilâyet-i mezbûre harâba müteveccih olmışdur diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'umla vardukda, bu husûsa kendü nefsünle mübâşeret idüp hırsuz u harâmî tavattun itdükleri eger havâss-ı hümâyûnun toprağıdur ve eger serbest [timarıdur] ve eger evkāf ü emlâkdür, her kande ise taleb idüp alup dahı hırsuz u harâmlığları Şer'ile sâbit ü zâhir olanlar hakkında muktezâ-yı Şer'-i Şerîfle amel idüp hilâf-ı Şer'-i Şerîf ta'allül ü nizâ' itdürmeyesin. Şöyle ki, emînler ve evkāf ü emlâk ve serbest timarlardan [zâ]bitleri (?) siyâsete müstahıkk olanları virmeyüp dahı kendüler saluvirürlerse olan fesâda olıcak itâb ü ikāb anlara olmak mukarrerdür. Ana göre tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki min-ba'd emr-i şerîfüme muhâlîf kimesneye iş itmek ihtimâli olmaya. Şöyle bilesin.

1016 *Tırnova kadısına: Ele geçirilen hırsız ve eşkiyânın salıverilmeyip haklarında lâzım gelenin icrasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 27 Receb sene 967

Tırnovi kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ taht-ı kazânda vâkı' olan vüzerâ hâslarınun zâbitleri ba'zı hırsuz u harâmî tâ'ifesini ele getürüp Şer'ile sâbit ü zâhir olup bi-hasebi'ş-Şer' ve'l-kānûn salb [ü] siyâsete ve kat'-ı uzva müstahıkk olanlara Şer'ile lâzım gelüp icrâ olınmayup cerîme alınup ıtlâk olınur imiş. **Buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup göresin; anun gibi ehl-i fesâd ü şenâ'at olanlardan ele getürilüp hırsuz u harâmîliği sâbit ü zâhir olanlara Şer'ile lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyasın. Hârice alup gidüp ve yâhûd cerîmelerin alup ıtlâk itdürmeyesin. Eger kuttâ'-ı tarîkdür ve eger sârıkdur, ele gelenlerine Şer'ile lâzım geleni icrâ idüp dakΩka fevt itmeyesin ve muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

1017 *Antalya kadısına: Çaşnigir Mustafa'nın Mısır'a ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Hamza Çelebî'ye virildi; ulaşdurmak içün.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Antâliyye kādîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çâşnigîrlerinden Mustafa, Mısr'a irsâl olınmışdur.
Buyurdum ki:
Vardukda, eğlendürmeyüp öte cânibe irsâl idesin.

1018 *Yalakâbâd kadısına: Kaza dahilinde gemi ağacı kesilmesinin şiddetle men edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 25 Receb sene 967

Yalak-âbâd kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem taht-ı kazânda vâkı‘ olan re‘âyâ ve gayra, kadırga ve sâ’ir gemi ağaçları kesmeyeler diyü tenbîh ü te’kîd olınmış idi. Hâliyâ mütenebbih olmayup anun gibi gemi ağaçları kesildüği istimâ‘ olmağın **buyurdum ki**:

Çavuşum Mahmûd *zîde kadruhû* vardukda, anun gibilere muhkem tenbîh eyleyesin ki min-ba‘d hâssa kadırga ve gemi ağaçların kesmeyüp emr-i şerîfüme mugāyir iş olmakdan ziyâde ihtirâz ideler. Ba‘de't-tenbîh kesenleri isimleriyle yazup arz eyleyesin ki haklarından geline ve sâ’irlerine mûcib-i ibret ola.

1019 *Kütahya sancağı kadılarına: Müsellemlerden hizmete gitmeyenlerin memuriyetleri başına gönderilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Maksûd'a virildi.
Fî gurre-i Şa‘bân sene 967

Kütahya sancağı kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ livâ’-i mezbûr müsellemleri begi olan Halîl şöyle arz eyledi ki, sancağında vâkı‘ olan müsellemlerinün birer nevbetlülerin emr-i şerîf mûcebince hıdmete istihdâm içün âdem gönderdükde inâd eyleyüp me’mûr olan hıdmetlerine varmazlar imiş. İmdi, **buyurdum ki**:

Vardukda, bu husûs[a] dikkat ü ihtimâm ile mukayyed olup hıdmete ta‘yîn olınan müsellemleri mu‘accelen ihrâc idüp mahall-i me’mûra gönderesin. Anun gibi inâd ü muhâlefet idenleri isimleri ve resimleriyle yazup bildüresin ki, haklarından gelinüp sa’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

-1019/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Hamîd-ili sancağı kādîlarına.

1020 *Şam beylerbeyine: Kudüs-i Şerif sancağı beyinin sancak haricine çıkmaması ve ülkeyi muhafazayla meşgul olması hakkında.*

Yazıldı.
Devâddâr'a virildi.
Fî 27 Receb sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Kuds-i Şerîf sancağınun hıfz u hırâseti lâzım olup sancağı begi hârice gitmek münâsib değildür. **Buyurdum ki**: Vardukda, livâ'-i mezbûr sancağı begi olan Kaytas *dâme izzuhû*'yı anun gibi cem‘iyyet oldukda ve yâhûd emr ile sefer vâkı‘ oldukda sancağınun hıfzı içün alıkoyasın. Ol cevânibi hıfz u hırâset ide.

1021

Basra beylerbeyine: Basra'nın havası ağır olduğundan askerlerin çoğu öldüğünden veya yaralandığından, adama ihtiyaç görülmesi cihetiyle mahlûl gediklerin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Ahmed'e virildi.
Fî 3 Şa‘bân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp vilâyet-i Basra hevâsı sakΩl olmağla kul tâ'ifesinden âdemlerün ba‘zısı fevt ve ba‘zı marîz ve ba‘zı, Pâdişâh hazretleri uğurına şehîd olup ve vilâyet-i mezbûre serhadd olup, yarar yiğide küllî ihtiyâc olup gönülülüğe iki yüz nefer ve azebliğe dahı iki yüz nefer kimesneye ihtiyâc olduğın arz eylemişsin. **Buyurdum ki**: Vardukda, ne mikdâr mahlûl gedük var ise ulûfeleriyle yazup defter idüp defterin irsâl idesin ki ana göre yazılup gönderile.

1022

Mısır sâbık Kapudanı Şücâ‘ Bey'e: Hastalık sebebiyle hizmetten feragat eylediğinden dolayı gemilerin ve bütün âlât ve eşyanın Mısır beylerbeyine teslim edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Husrev'e virildi.
Fî 29 Receb sene 967

Sâbıkā Mısr Kapudanı Şücâ‘ Beg'e hüküm ki:
Mısr beglerbegisi mektûb gönderüp ol yirün hevâsiyle mizâcun alışmayup ferâgat itdüğün bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, anda olan gemileri cümle âlât ü espâbı ne ise defter idüp mühürleyüp müşârün-ileyhe teslîm idesin ve sen gelüp göresin.

1023

Basra beylerbeyine: Vilâyette defter dışı olan köy ve mezraaların bir defterinin gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Ahmed'e virildi.
Fî 3 Şa‘bân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp vilâyet-i Basra'da ve Cezâyir serhadlerinde ba‘zı hâlî vü harâb hâric ez-defter kimesnenün zabtında olmayan mezra‘alar olup vilâyet-i mezbûre kullarından ba‘zı kul tâ'ife ulûfelerine bedel timar olmak tarîkıyla tâlib oldukların bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, anun hâric ez-defter olan kurâ vü mezâri‘i defter idüp mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1024 ***Semendire kadılarına: Reâyâdan kanuna mugayir vergiler alınmaması ve zulümde bulunulmaması hakkında.***

Yazıldı.[xlii]

Semendire kādîlarına hüküm ki:
Livâ'-i mezbûre begleri cânibinden re'âyâya Şer' u kānûn ve deftere mugāyir ba'zı bedâyi' ihdâs olınup alınduğı bundan akdem atebe-i ulyâma arz olındukda min-ba'd re'âyâdan ve sâ'irden eger beglerdür, eger ümenâ vü ummâldür ve eger sâ'ir mübâşirîndür ve eger iş-erleridür, bir ferd[den] hilâf-ı Şer' u kānûn ve mugāyir-i defter-i hümâyûn kimesneye nesne aldurmayasız diyü mü'ekked size hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ girü ol bid'atler ref' olınmayup re'âyâdan alınduğı mesmû'-ı şerîfüm olmışdur. Eyle olsa bu husûslarun mukaddemâ virilen fermân-ı şerîfüm üzre ref' itmeyüp memnû' olmayanları Südde-i sa'âdet'üme arz itmedüğünüz ecilden istimâ' olmışdur. İmdi, eyyâm-ı saltanat ve hengâm-ı adâletümde re'âyâ vü berâyâ ki vedâyi'-i Hâlık-ı berâyâdur, anlara hilâf-ı Şer' u kānûn ve mugāyir-i defter-i hümâyûn zulm ü te'addî ve hayf u te'ezzî olmağa aslâ rızâ-yı şerîfüm olmayup her birisi âsûde-hâl olmaları iktizâ-yı murâdumdur. Eyle olsa ihdâs olınan bid'atlerün sûreti ihrâc olınup men' u def' olınmak içün hükm-i şerîfüm size irsâl olınup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, her birinüz zikr olınan hükm-i şerîfümün sûretin sicill-i mahfûza kayd eyleyüp dahı bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup, bu adâlet-nâme-i hümâyûnumun mefhûmın taht-ı kazânuzda vâkı' olan kasâbât ü nevâhî ve kurâya nidâ-yı âmm itdürüp re'âyâ ve sâ'ir halka umûmen bildüresin ki, kemâl-i merâhim-i husrevânemden üzerlerinden bu bid'atler kendülerden ref' olduğın cümle re'âyânun ma'lûmı olup anun gibi kendülere bu makøle teklîf olındukda gelüp size bildüreler; siz dahı men' u def' eyleyesiz. Şöyle ki, men'a kādir olmayasız, aslâ te'hîr itmeyüp emre mugāyir iş iden eger sancak-begleridür ve eger âdemleridür ve eger sâ'ir mübâşirîndür, ismi ve resmi ile yazup Südde-i sa'âdet'üme arz idesiz. Bir vechile hakkından geline ki sâ'irlere mûcib-i ibret vâkı' ola. Bu husûs her birinüzün taht-ı kazâsında yoklanup görilse gerekdür; şöyle ki, her birinüzün kādîlığında eger zikr olınan bid'atlerdür ve eger anlardan gayrı Şer' u kānûn ve deftere mugāyir alınan bedâyi'dür, re'âyâdan ba'de'l-yevm alına, siz men' itmeyesiz ve yâhûd men'ine kādir olmaduğınuzı mu'accelen yazup vukø'ı üzre Südde-i sa'âdet'üme bildürmeyesiz, sonra yoklanup görilse gerekdür, her kangınuz[un] taht-ı hükûmetinde olursa azl ile ve min-ba'd mansıb olmamak ile konılmayup envâ'-ı itâb ü ikāb ile mu'âteb ü mu'âkab olmanuz mukarrer bilüp ana göre fermân-ı şerîfümün mefhûm-ı münîfin eger sancak-begleridür ve eger âdemleridür ve eger sâ'ir re'âyâ vü berâyâya bir-vechile nidâ vü i'lân itdüresiz ki sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli kalmayup re'âyâ vü berâyâ eyyâm-ı adâletümde her biri huzûr-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile kendü kâr [ü] kisblerine meşgøl olup devâm-ı ebed-peyvendüm içün du'âya iştigal göstereler diyü hükm-i şerîfüm ne gün varup ve ne vechile i'lâm olınup bedâyi' ref' olınduğın yazup bildüresiz.

1025 *Kudüs-i Şerif beyine: Vilâyetin muhafazasıyla meşgul olup harice çıkmaması hakkında.*

Yazıldı.

Kuds-i Şerîf begine hüküm ki:
Hâliyâ livâ'-i mezbûrun hıfz u hırâseti lâzım olduğı ecilden anun gibi beglerbegine ve yâhûd bir cânibe gitmek emr oldukda sen sancağun sipâhîleri ile sancağınun hıfzında olman emr idüp bu bâbda emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm Beglerbegisi Ahmed *dâme ikbâlühû*'ya dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Cem'iyyet emr olınup **buyurdum ki**:
Vardukda, anun gibi müşârün-ileyh cem'iyyet ve yâhûd bir cânibe hareket itmek emr olına, emrüm üzre sen sancağun sipâhîleriyle livâ'-i mezbûrun ve sâ'ir ol cevânibde hıfzı lâzım olan yirleri onat vechile hıfz u hırâset idüp isyân-ı A'râbdan ve sâ'ir ehl-i fesâd[da]n re'âyâya zarar u gezend irişdürmeyesin; hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin.

1026 *Tameşvar beylerbeyine: Arla beyine gönderilen mühürlü kesenin kendisine ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Kâğıd emîninden alup.
Zâyi' sûretinde arz getüren kimesnenün hükmidür. Bu hüküm dahı mezbûra virildi.
Fî 4 Şa'bân sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Arla Sancağı Begi Hasan *dâme izzuhû*'ya irsâl olınmak içün mühürlü kîse ile hükm-i hümâyûnum irsâl olındı. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, zikr olınan mühürlü kîseyi mu'accelen müşârün-ileyhe ulaşdurup cevâbı neyse alup Dergâh-ı mu'allâ'ma ulaşdurasın.

1027 *Rum beylerbeyine ve Amasya kadısına: Kemal adlı zeâmet sahibinin şikâyetinin tahkik edilerek hakkının teslim olunmasına dair.*

Yazıldı.
Erbâb-ı timardan Amâsiyyelü Ahmed'e virildi.
Fî 3 Şa'bân sene 967
Ruk'a sunanlar Gedegra kazâsından Köpri nâm karyeden Sinân Murâd-oğlı ve İskender İbrâhîm-oğlı nâm kimesnelerdür.

Rûm beglerbegisine ve Amâsiyye kādîsına hüküm ki:
Südde-i sa'âdet'üme Kemâl nâm za'îmden arz-ı hâl sunılup şikâyet olınmağın ze'âmet alınup teftîş olınmak için arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup size gönderildi. **Buyurdum ki**:
Ol arz-ı hâlde mastûr olan mevâdda nazar idüp bir def'a Şer'ile fasl olınmayup on beş yıl terk olınmayan husûslarun husamâ muvâcehesinde ber-mûceb-i Şer'-i kavîm teftîş idüp göresin; anun gibi Şer'ile sâbit olan hukøkı ashâbına alıvirüp ne mikdâr kimesnenün hakkı alıvirildüği ve nenün gibi nesneler olduğı mufassal ü meşrûh yazup arz eyleyesin.

1028 *Van beylerbeyine: Hakkâri sancağında şekâvet ve fesat vukuunda faillerinin cezalandırılmaları hakkında*

Yazıldı.

Kethudâsına virildi.

Fî 3 Şa‘bân sene 967
Bu iki hükmün birer sûreti dahı aynı ile yazılup Rıdvân Çavuş ile ulağla irsâl olındı.
Fî 2 Şa‘bân sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki
Hakkâri Begi Zeynel *dâme izzuhû* mektûb gönderüp sancağı serhadde karîb olup bahâr zamânında adâvet ü husûmet ihtimâli olup Seyyid Mehmed Beg-oğulları ve Ya‘køb Beg-oğulları bu vilâyetde olurlar. Karındaşlaruma dahı i‘timâdum yokdur diyü fetret vâkı‘ olup beg-zâdelerden isyân tarîkıyla öte cânibe firâr itmezden mukaddem haklarından gelinmek lâzımdur diyü bildürmeğin **buyurdum ki**.
Vusûl buldukda göresin; arz olındığı üzre olup fitne vü fesâda mübâşir olup, anun gibi bâ‘is-i fesâd olanları senün ma‘lûmun olanları eger müşârün-ileyh arz itdükleridür, eger gayrıdur, cezâ vü sezâların virüp ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara tecâvüz olınmaya; gaflet ile fitne vü fesâda bâ‘is olur hayfdan ihtiyât eyleyesin. Bu bâbda müşârün-ileyh Zeynel *dâme izzuhû'ya* dahı hüküm gönderilmişdür. Tamâm hakk üzre olup ehl-i garaz sözi ile nâ-hak yire kimesneye iş olınmakdan dahı ictinâb idesin; muhtâc-ı arz olanı bildüresin.

-1028/a-

Yazıdı.
Bu dahı.
Bir sûreti Zeynel Beg'e.

1029 *Zuamâdan Hamza Çelebi'ye: Çine kazasında talebe ve talebe kıyafetindeki eşkiyânın ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Defter Kâtibi Mustafa Çelebî'ye virildi.
Fî 4 Şa‘bân sene 967

Zu‘amâdan Hamza Çelebî'ye hüküm ki:
Çine kādîsı mektûb gönderüp senünle irsâl olınan emr-i şerîf muktezâsınca sûhte ve sûhte nâmına olan ehl-i fesâd tetebbu‘ olındukda emr-i şerîf vârid olmazdan mukaddem mezkûrlar dağılup gaybet idüp ele gelmeleri müyesser olmadı diyü arz itmiş. İmdi, mezkûrlarun ele gelmeleri her vechile lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, zikr olınan ehl-i fesâdı her ne tarîkla olursa ele getürüp emr-i sâbık üzre amel eyleyesin.

1030 *Çine kadısına ve Hamza Çelebi'ye: Eşkiyaya yataklık ettiği bildirilen Deli Mehmed hakkında tahkikat yapılıp bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Defter-i Hâkānî kâtiblerinden Mustafa Çelebî'ye virildi.
Fî 4 Şa‘bân sene 967

Çine kādîsına ve Hamza Çelebî'ye hüküm ki:
Kazâyâ defterin gönderüp Çine kazâsında sâkin olan Delü Mehmed nâm kimesne ki, Mehmed Aga dahı dirler imiş; rebû-hâr kimesne olup ehl-i fesâda mu‘în ü zahîr olduğı ve evinde ehl-i fesâd gurbet tâ’ifesin saklayup gice ve gündüz ihtilâtı anlar ile olduğın Müslimânlardan cemm-i gafîr haber virdüklerin zu‘amâdan Hamza i‘lâm itmeğin **buyurdum ki**:
Mezkûrı getürdüp dahı kādî ma‘rifetiyle ahvâlin onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin; Müslimânlar mezkûrun hakkında ne vechile şehâdet iderler, nicedür? Eyü kimesne midür ve yâhûd i‘lâm olınduğı üzre ehl-i fesâda mu‘în olup ihtilâtı anlar ile midür? Tamâm

ma‘lûm idinüp dahı kendüyi habs idüp ıtlâk itmeyesin. Ahvâli yanunda ne vechile sâbit olursa vukø‘ı üzre bildüresin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa amel eyleyesin.

1031 *Ağrıboz kadısına: Deryaya ve küffâra mahsul verilmemesi emrine muhalif hareket edenlerin isimlerinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kādîya virildi.
Fî selh-i Receb sene 967

Ağriboz kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmek men‘ olınmışdur. Ol evâmir-i sâbıka-i şerîfelerüm kemâ-kân mukarrerdür.
Buyurdum ki:
(Boşluk) Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ bi'z-zât mukayyed olup hilâf-ı emr ümenâ vü ummâl ve sâ’ir zu‘amâ vü erbâb-ı timardan ve re‘âyâdan bir ferde deryâya ve küffâr-ı hâksâra virdürmeyesin. Anun gibi emr ile varanlarun dahı emrlerinde ne mikdâr tereke virilmek mukayyeddür? Ana göre tereke virüp dahı ol bâbda virilen emri ellerinden alup ne mikdâr tereke virilür ise emr ile Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin. Anun gibi muhâlefet idenler kim olursa isimleriyle bildüresin ki haklarından gelinüp sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola ve istihdâm içün âdem lâzım olur ise Ağriboz sancağında vâkı‘ olan kılâ‘dan kifâyet mikdârı hisâr-erleri alup istihdâm eyleyesin.

1032 *Mısır sâbık Kapudanı Şücâ‘ Bey'e: Feragatinden dolayı gemileri ve saireyi Kurdoğlu Hızır Reis'e teslim edip İstanbul'a gelmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Husrev'e virildi.
Fî 29 Receb sene 967

Sâbıkā Mısr Kapudanı Şücâ‘ Beg'e hüküm ki:
Mısr beglerbegisi mektûb gönderüp senün ol diyârun hevâsiyle mizâcun alışmayup ferâgat itdüğün ve hâssa müteferrikalık virilmesin recâ itmeğin kapudanlık, re’islerden Kurd-oğlı Hızır'a virilüp sana arz olınduğı üzre müteferrikalık virilmişdür. **Buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh varınca, kemâ-kân hıfz u hırâseti lâzım olan yalıları hıfz idüp vardukda, gemileri ana teslîm idüp sen gelüp Südde-i sa‘âdet'üme mülâkΩ olasın.

1033 *Bursa beyine: Bergama Kalesi dizdarının kâtillerinden Külahçı oğlu Gökçe gönderildiğinden, hakkında lâzım gelenin yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Çavuş-oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 29 Receb sene 967

Burusa begine hüküm ki:
Hâliyâ Bergama kal‘ası dizdârın ba‘zı kimesneler katl eyleyüp ba‘zılar ele girüp ba‘zılar dahı gaybet idüp Külâhcı-oğlı Gökce dimekle ma‘rûf kimesne içün, ba‘zı kimesneler bile idi dimeğin mezbûr Gökce, Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşı oğlanlarından Mustafa'ya koşılup kayd ü bend ile sana irsâl olındı.
Buyurdum ki:

Vardukda, mezkûrun dahı ahvâlin ol bâbda virilen emr-i şerîfüm muktezâsınca göresin.

1034 *Tameşvar Beylerbeyisi Kasım Paşa'ya: Kral oğlunun Erdel vilâyetine tüccar koymadığının ve Ferenduş ile ittifakı olduğunun duyulmasıyla efkâr ve ahvalinin araştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Kapucı-başısına virildi.
Fî selh-i Receb sene 967

Tımışvar Beglerbegisi Kāsım Paşa'ya hüküm ki:
Bundan akdem eger Memâlik-i mahrûse'mden ve eger Eflâk ve Boğdan vilâyetlerinden tüccâr tâ'ifesi ve sâ'irleri dâ'imâ vilâyet-i Erdel'e varup gelüp ticâret üzre olup hâlîyâ Kral-oğlı tarafından kadîmden olıgeldüği üzre varanlar men‘ olınup berü cânibden vilâyet-i Erdel'e kimesne komazlar diyü istimâ‘ olınmağın ve müşârün-ileyh Kral-oğlı'nun Ferenduş ile ba‘zı ittifâkı olup dimâğın fesâda virmek istedükleri mesmû‘-ı şerîfüm olup bu husûsun sıhhati ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup anun gibi müşârün-ileyhün Ferenduş'la ol vechile mu‘âmelesi olup ve berü cânibden varan tâcirler girü kemâ-kân aşarlar mı, yohsa fi'l-vâkı‘ men‘ iderler mi ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri nedür? Ahvâllerin tetebbu‘ u tecessüs idüp tamâm ma‘lûm idüp dahı vukø‘ı üzre yazup bildüresin. Bi'l-cümle a‘dâdan gaflet üzre olmayup tamâm ahvâl ü etvârların tefahhus idüp, ma‘lûm idinüp ve müşârün-ileyhe dahı dâ'imâ nasîhatden hâlî olmayasın ve bu husûsları mu‘accelen yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 2 Şa‘bân sene 967 [28.04.1560]

1035 *Eflâk Voyvodası Petri'ye: Yirmi tane şahin gönderilmesi hakkında.*

Çakırcı âdemlerinden Lutfî'ye virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Eflâk Voyvodası Petri'ye hüküm ki:
Hâliyâ vilâyet-i mezbûrede bu yıl hâsıl olan bâd-rev şâhinlerün yararlarından Bâb-ı sa‘âdet'e göndermek içün hâssa çakırcılarından Osmân irsâl olındı diyü çakırcılarum-başı Gazenfer, mühürlü tezkire gönderüp arz itmeğin **buyurdum ki**:
Bu senede hâsıl olan bâd-rev şâhinlerün eyülerinden âdet-i kadîme üzre yigirmi cenâh yarar şâhinler tutup mezkûr ile Bâb-ı sa‘âdet'e gönderesin.

1036 *Basra beylerbeyine: Hüveyze ve Mezkûk hâkimi Âmir'in vefatından sonra yerine hâkim olan ve dehalet edip adı geçen vilâyetin sancak tarikiyle ihsanını isteyen Seccare'nin ahvalinin araştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Ahmed'e virildi.

Fî 3 Şa‘bân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Hüveyze ve Mezkûk hâkimi olan Âmir, Südde-i sa‘âdet'üme itâ‘at eyleyüp sancak virilüp vefât itdükden sonra karındaşı سجّاج, anun yirine hâkim olup bi'l-fi‘l vilâyet-i mezbûre anun tasarrufındadur. Hâliyâ ol dahı vilâyet-i mezbûre kendüye sancak tarîkıyla inâyet olınmak recâsına hüsn-i itâ‘at üzredür. Ol bâbda istimâlet-nâme gönderilüp husûsın bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda, mezbûr şimdiye değin kızılbaş cânibine tâbi‘ midür, yohsa kendü ülkesinde midür, nicedür? Eger anun gibi mukeddemâ ol cânibe mütâba‘at üzre olup hâlîyâ ahde muğāyir iş olmalu olmaya; nice ise ahvâlin mufassal bildüresin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mûcebiyle amel eyleyesin.

1037

İlbasan beyine: İlbasan'ın Oray karyelerinde eşkiyâlık yapan ve mal gasb edenlerin ele geçirilip haklarından gelinmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Sinân'a virildi.
Fî 8 Şa‘bân 967

İlbasan begine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûre'ye tâbi‘ Oray nâm karyeler üç yüz hâne mikdârı olup Ohri serhaddinde gāyet sa‘b mahalde mütemekkin olup dâi’mâ isyân ü tugyândan hâlî olmayup kat‘-ı tarîk idüp kârbân ve tüccârı katl ve espâb ve davarların gasb idüp ve mutî‘ karyeler re‘âyâsınun ehl ü iyâllerin kapup Ohri sancağına tâbi‘ Petril nâhiyesi halkına satup anlar dahı iç illere bey‘ eyledüklerin ve Ohri ve İlbasan sancaklarında olan hırsuz ve ehl-i fesâd kaçup karye-i mezbûreye varup taleb olındukda ele virmeyüp harâmîleri kulağuz idinüp re‘âyânun evlâd ve davarların ve espâbların gasb idüp re‘âyâyı katl idüp mazarratlarından niçe kimesne firâr itdüğin ve cizye cem‘i içün gönderilen hisâr-erenlerin ve sâ’irin katl idüp fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmayup günden güne isyân u tugyânları ziyâde olmakda idüğin bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Bu bâbda mukayyed olup, hüsn-i tedârük idüp eger hisâr-erenleriyle, eger lâzım olan mikdârı âdemle isyân ü tugyân üzre olanlarun haklarından gelüp ammâ espab ü emvâllerin gāret ve evlâd ü iyâllerin esîr itmeyesin; ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde [olanlara] dahl olmakdan hazer idesin.

1038

Ohri Beyi Ahmed Bey'e ve mütekait Koçi Çavuş'a: Aşağı Debre nahiyesindeki eşkiyâ ve asilerin haklarından gelinmesi hakkında.

Yazıldı.

Ohri Begi Ahmed Beg'e ve mütekā‘id Koçi Çavuş'a hüküm ki:

Sen ki Koçi Çavuş'sun; Debri (Debre) kādîsiyle mektûb gönderüp hükm-i şerîf vârid olup Aşağa-Debri nâhiyesinde Rece (?) ve Darada (?) ve Laşâk ve Parga ve Gedeneler (?) ve Lerde (?)

nâm karyelerün halkı kadîmden isyân üzre olmağın kifâyet mikdârı il-erinden ve hisâr-erenlerinden âdemle üzerlerine varup hoyradın kırup haklarından gelinmek fermân olınmağın ehl-i vukøfdan niçe kimesneler ile müşâvere olınup il-eriyle haklarından gelinmek mümkin olaydı, şimdiye değin mazarratları def‘ olınurdı; kadîmî âsîlerdür. Hâliyâ dahı arz olındukların istimâ‘ itmeğin beş yüzden ziyâde kâfir cem‘ olup bayrak kaldurup altı pâre karyeleri basup ba‘zı sipâhîlerün ve re‘âyânun evlerin ihrâk idüp âdemlerinün bâ‘zısın mecrûh idüp, mâlların ve davarların gāret eylediler. Şöyle ki, mukayyed olınmaya, nâhiye-i mezbûreyi hârab itmeleri mukarrerdür didüklerin arz itmişsin. Eyle olsa zikr olınan âsîlerün her ne tarîkla olursa haklarından gelinmek lâzımdur.

Buyurdum ki:
Vardukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp onat vechile tedârük eyleyüp, her ne yüzden mümkin ise vâfir ü müstevfâ âdemle üzerlerine varup zikr olınan âsîlerün hoyradların kılıçdan geçürüp âsîlerin kırup sagΩrlerin esîr idüp espâb ü emvâllerin gāret ü hâsaret eyleyüp gereği gibi haklarından gelesin. Memleketi şerr u şûrlarından halâs idüp ne vechile tedârük idüp haklarından gelindüğin yazup bildüresin.

1039

Van beylerbeyine: Van canibinde isyan eden topluluğa katılanların siyaset edilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Rıdvân Çavuş'a virildi.
Fî 5 Şa‘bân sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Erzurum beglerbegisi mektûb gönderüp öte cânibden câsûs gelüp Van cânibinden üç yüzden ziyâde eşirrâ isyân iden tâ’ifeye varup mülâkΩ olup, beşden ondan كوروة ve gayrıdan dahı varmak üzre olduğun bildürmiş. Anun gibi ol cânibe firâr idenlerün siyâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup ol serhadleri kemâl-i dikkat ü ihtimâm ile yoklayup her cânibe yarar âdemler koyup gicelerde ve gündüzlerde bekletdürüp kalîl ü kesîr her kim ol cânibe firâr iderse ele getürüp mecâl virmeyüp siyâset itdürüp ve ne mikdâr kimesne ele gelüp siyâset olınup ve ne tâ’ifeden olduğın yazup bildüresin ve ele gelenlerden birin kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve arz olınduğı gibi eşirrâdan kimesne şimdiye değin gitmiş midür ve ne makøle kimesneler gitmişdür ve sâ’ir ol cânibün ahvâl ü etvârı ne yüzdendür? Anı dahı ma‘lûm olduğı üzre yazup bildüresin ve bi'l-cümle bu bâbda tamâm basîret üzre olup anun gibi öte cânibe teveccüh iden eşirrâyı her ne yüzden olursa ele getürüp haklarından gelüp serhadlerün hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt itmeyüp gaflet ile bir vaz‘ sudûrından hazer idesin ve öte cânibden vâkıf olduğun ahbârun akabin kesmeyüp ale't-tevâlî i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1040

Trablus beyine ve kadısına: Eşkiya ile isyan ve şekâvet üzere olan Süleyman adlı kimsenin ahvalinin tahkik olunup neticeye göre hakkından gelinmesine dair.

Yazıldı.
Husrev Beg'den tezkire gelmişdür. Emr, hattı ile mukayyeddür.

Trablus begine ve kādîsına hüküm ki:
Süleymân nâm kimesne Trablus sancağında Cile nâhiyesinde dâ'imâ isyân üzre olan Kelin tâ'ifesinün içlerinde mütemekkin olup fesâd itdükleri zamânda bile mübâşir olup önlerine düşüp yollarda kāfile basup âsîler gāret eyledükleri espâbı mezbûra virüp gâh Trablus'da ve gâh Antâkıyye'de ve gâh Hilye'de getürüp akçasın aldukdan sonra girü âsî tâ'ife arasına varup bu hâl üzre olduğı istimâ‘ olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup mezkûrı her kande ise ve her ne tarîkla olursa ele getürüp dahı bu vechile fesâd üzre olduğı sâbit olursa hakkından gelesin.

1041

Lâzkiye kadısına: İstanbul'da bina olunan İmâret-i Âmire Vakfı köyleriyle hem-hudud olan bazı mezraaların vakfa ilhak olunmalarına dair.

Yazıldı.
Mütevellî âdemi Mahmûd'a virildi.
Fî 8 Ša‘bân sene 967

Lâzikıyye kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ sekiz bin yedi yüz kırk sekiz akça yazar Kavalas ve beş bin altı yüz elli iki akça yazar Göli ve beş bin akça yazar Depe-yolı ve beş bin dokuz yüz akça yazar Gedeli ve altı yüz doksan bir akça yazar Doğancı ve iki bin altı yüz yigirmi beş akça yazar İnaslı ve üç bin iki yüz akça yazar Donuz-pınarı ve on iki bin beş yüz yigirmi sekiz akça yazar Kaş Leğence ve dört bin dört yüz yigirmi yedi akça yazar Osmân nâm kurâ ve dört bin kırk yedi akça yazar Aslıhan ve iki bin altı yüz on yedi akça yazar Hoca Osmân ve yigirmi bin altmış altı akça yazar Aga-pınarı nâm mezra‘alar sınurları hâlîyâ taht-ı kazânda mahrûse-i İstanbul'da binâ olınan imâret-i âmirem içün vakf olınan karyeler sınurı ile mahlût olmağla dâ'imâ nizâ‘dan hâlî olmayup vakfa ilhâk olması lâzımdur diyü imâret-i ma‘mûrem mütevellîsi İslâm *zîde mecduhû* i‘lâm itmeğin teftîş olınup aslı ile ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Varıcak, bi'z-zât kalkup zikr olınan kurâ ve mezâri‘un üzerlerine varup göresin; fi'l-vâkı‘ mezkûrûn kurâ vü mezâri‘un sınurları vakf olan kurâ toprağına muttasıl mıdur? Kimler tasarruf ider? Senevî hâsılları ne mikdârdur? Defterde mukayyed olan yazılarına mütehammiller midür? Ziyâdeleri mi vardur, nicedür? Bi'l-cümle sınurları husûsı ile mahsûlleri ahvâlin tamâm ma‘lûm idinüp mübhem ü meşkûk nesnelerin komayup, cümlesin sıhhat ü hakΩkat üzre defter idüp dahı mufassal u meşrûh yazup arz idesin.

1042

Diyarbekir beylerbeyine: Âmid askerlerinden Erciş muhafazasına gönderilenlerin defterlerinin Erciş beyine yollanması hakkında.

Yazıldı.
Kubâd Paşa kethudâsına virildi.
Fî 5 Ša‘bân sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Âmid kullarından Erciş muhafazasiyçün nevbetci tarîkıyla irsâl olınan kul tâ'ifesi varup edâ'-i hıdmet itdüklerin, Erciş begi âdem gönderüp i'lâm itmeğin **buyurdum ki**:

Kal'a-i mezbûre hıfzı içün ta'yîn olınup irsâl olınan kul tâ'ifesinün defterin müşârün-ileyhe gönderesin ki, ana göre yoklayup mevcûd olmayanların dirlikleri alınup âhara virile.

[Yev]mü'l-isneyn fî 6 Şa'bân sene 967 [02.05.1560]

1043 ***Diyarbekir defterdarına: Van ve sair mahallerin ulûfe yoklaması defterlerinin gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Rıdvân Çavuş'a virildi.
Fî 6 Şa'bân sene 967

Diyârbekr defterdârına hüküm ki: Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp eger Van'un ve eger sâ'irlerinün ulûfe yoklaması defterinün bir sûretin gönderesin diyü emrüm olmış idi. **Buyurdum ki**: Vardukda, emr-i sâbık üzre zikr olınan defterleri mu'accelen gönderesin ve mîzânun muhâsebe defterin dahı irsâl idesin.

1044 ***Tekfurdağı kadısına: Tekfurdağı'nda taaddi ve tecavüzatta bulunan levend taifesinin ele geçirilerek haklarında lâzım gelenin icra olunmasına dair.***

Yazıldı.

Tekfur-dağı kādîsına hüküm ki: Mektûb gönderüp kazâ'-i mezbûre halkı sana gelüp şekvâ idüp, dağda otuz-kırk nefer harâmî ve hırsuz levend kâfirler fesâd eylemeğe cem'iyyet idüp kazâ'-i mezbûrede ba'zı müna"am olan evleri basup gāret eylemek kasd iderler imiş diyü istimâ' eyledük didüklerin arz eylemişsin. İmdi, mezkûrlarun ele gelmesi mühimmâtdan olmağın bu bâbda çavuşum Hasan mübâşir ta'yîn olınup **buyurdum ki**: Vardukda, te'hîr itmeyüp hüsn-i tedârük idüp eger il-eri iledür ve eger sâ'ir her ne tarîkla olursa zikr olınan levendleri ele getürüp Şer'ile fesâd ü şenâ'atleri sâbit ü zâhir olanları mecâl virmeyüp mahallinde Şer'ile lâzım geleni icrâ idüp muhtâc-ı arz olanı arz idesin. Ammâ, bu bahâne ile kendü hâllerinde [olanlara] hilâf-ı Şer'-i Şerîf dahl olmakdan ve kimesneye hilâf-ı vâkı' iş olmakdan hazer idesin. Hemân zikr olınan ehl-i fesâdı ele getüresin.

1045

Haslar kadısına: Terkos köyünde levendlerin yataklığı olan Aleksi hakkında tahkikat icrasıyla neticenin bildirilmesine dair.

Yazıldı.

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Terkoz nâm karyeden Aleksi nâm zimmî içün levend ile mu‘âmelesi olmağın ehl-i fesâda yataklık ider diyü istimâ‘ olmağın, ele getürilüp çavuşum Lutfî *zîde kadruhû* ile ahvâli görilmek içün sana gönderilüp **buyurdum ki**: Vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup mezkûrun ahvâlin sâkin olduğı karye halkından ve sâ’ir ol cevânibde olan kurâ ahâlîsinden tefahhus eyleyüp ne mikdâr zamândan berü ol etrâfda olup ve fesâd ü şenâ‘at üzre midür, yohsa kendü hâlînde midür, şimdiye değin töhmet-i sâbıkası var mıdur, anun gibi ehl-i fesâd ile mu‘âmele üzre olup yatak ve durak olduğı vâkı‘ midür, yohsa gayr-ı vâkı‘ midür ve mezkûrdan şekvâ idüp hak da‘vâ iden kimesne var mıdur? Anun gibi da‘vâ-yı hakk ider kimesne var ise Şer‘ile teftîş eyleyüp sâbit olan hakların ashâb-ı hukøka alıvirüp dahı mezkûrun ahvâli, yanunda ne vechile sübût-ı zuhûr bulursa mufassal yazup bildüresin. Sonra emrüm ne vechile olursa amel idüp habsden ıtlâk itmeyesin.

1046

Humus kadısına: Suya müteallik kereste ve sair mühimmatın tedarikinde yardım ifasına dair.

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 7 Şa‘bân sene 967
Husrev Beg'ün hattı ile tezkire gelmişdür.

Hıms kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ taht-ı kazânda Husayya nâm mahalle gelmesi fermân olınan suya müte‘allık kereste ve sâ’ir mühimmât ne ise tedârükinde sen dahı mu‘âvenet eylemek emr idüp **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, zikr olınan suyun eger lâzım olan kereste tedârükinde ve eger sâ’ir levâzım ü mühimmâtındadur, gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret eyleyüp ve ol hıdmet üzre olanlarun zâd ü zevâdelerin dahı akçaları ile tadârük idivirüp müzâyaka çekdürmeyüp itmâm-ı maslahat itmek bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyesin.

1047

Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Ruslarla ittifak eden Dimitraş'ın Azak Kalesi'ne saldırmak üzere olduğundan, ülkeyi müdafaa etmek ve zararlarını defetmek için daima hazır bulunulması hakkında.

Yazıldı.
Usta hısmı Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 6 Şa‘bân sene 967
Bu husûslarda gönderilen hükümler içerüye gönderilüp makbûl olmışdur.

Silistre Begi Sinân Paşa'ya hüküm ki:
Kefe begi ve Azak kādîsı ve anda olan nevbetci kullarum mektûb gönderüp bundan akdem Azak kal‘ası'n muhâsara kasdına gelüp münhezim olan Dimitraş nâm mel‘ûn Rus-ı menhûs askeriyle girü kal‘a-i Azak ve sâ’ir Memâlik-i mahrûse kasdına teveccüh-i nâ-

müvecceh itmek üzre oldukların bildürmeğin Memâlik-i mahrûse'mün hıfz u hırâseti ve â‘dâ-yı dîn-i mübînün vucûd-ı mazarrat-âlûdların sahîfe-i rûzgârdan hakk ü ifsâdın def‘ u ref‘ itmek ehemm-i mühimmât ve cümle-i vâcibâtdan olmağın ve senün dahı kemâl-i firâset ve fart-ı şecâ‘at ü şehâmetüne i‘timâd-ı hümâyûnum olmağın, bu husûs içün senün yanunda varup Silistre'de cem‘iyyet itmek içün İskenderiyye ve Çirmen ve Vidin ve Vulçıtrın ve Selânik ve İnebahtı ve Alaca-hisâr ve Akkerman begleri kullarum ve Boğdan ve Eflâk voyvodası kullarum ta‘yîn olınup her birine bu bâbda mufassal hükm-i şerîfüm gönderilüp mu‘accelen sana varup mülâkΩ olup vech ü münâsib gördüğün üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınalar diyü emrüm olmışdur. **Buyurdum ki**: (Boşluk) Vusûl buldukda, sen dahı sancağunda olan eger ma‘zûl sipâhîlerdür ve eger sipâhî-zâdelerdür ve eger sâ’ir dirlik recâ ider gazâdan safâlu gönüllü yarar yiğitlerd[ür], nidâ vü tenbîh itdürüp cem‘ idüp dahı düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ olup cem‘iyyet ile oturup a‘dâ câniblerine nâzır olup bir cânibden hareket vâkı‘ olursa koşılan begler kullarum ve sâ’ir asâkir-i nusret-me’âsir ile yek-dil ü yek-cihet olup dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr idüp gürûh-i mekrûh-i şeyâtîn-şükûhdan memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya ve kılâ‘ u bikā‘a ve nevâhî vü kurâya bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ zarar u gezend irişdürmeyüp bir vechile haklarından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola. Bu bâbda hüsn-i tedârük idüp gaflet ile el-iyâzü bi’llâhi te‘âlâ ırz u nâmûs-ı saltanata mugāyir vaz‘ sudûrından hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin ve bu husûs içün Kefe begine ve Hân'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp Karedeniz'den donanma-i hümâyûnum dahı gönderilmişdür. Anlar ile dahı müşâvere idüp vech ü münâsib olduğı üzre mahall iktizâ itdüğine göre hüsn-i tedârük idüp def‘ u ref‘-i a‘dâda mücidd ü merdâne olup dakΩka fevt itmeyesin ve Silistre'nün cebelü Tatarların dahı yanuna alasın ve Akkerman begi senün yanuna cem‘iyyete gelmek mi evlâdur, sancağında durmak mı münâsibdür? Vech ü münâsib olduğı üzre amel idesin.

1048 *Aynı hususa dair Devlet Giray Han'a hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Usta hısmı Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 6 Şa‘bân sene 967

Hân hazretlerine hüküm ki:
Kefe Begi Sinân *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Rus-ı menhûsun keyfiyyet-i ahvâlin tefahhus itdüklerinde sâbıkā kal‘a-ı Azak'ı muhâsara iden Dimitraş, Maskov begine mülâkΩ olup kal‘a-i mezkûrenün kasdı bâbında envâ‘-ı vesvese-i şeytâniyye ile ol mel‘ûnun dimağın fesâda virüp mel‘ûn-ı mezbûr yetmiş bin tüfeng-endâz kefere-i fecere cem‘ idüp ve gemiler ihzâr itmek içün mukaddem yedi bin mikdârı kâfir ihzâr idüp evvel-bahârda kar suyı ile gelmeleri mukarrerdür diyü Ejder Hân'dan haber îrâd itdüklerin i‘lâm itmişler. İmdi, bundan akdem Azak ve ol cevânibde hıfzı lâzım olan mevâzı‘ı hıfz itmek içün Kefe'de ihzâr olınandan mâ‘adâ atebe-i ulyâmdan yedi kıt‘a

sefâ'in-i nusret-karâ'in techîz ü ihzâr olınup asâkir-i fevz-me'âsir ve sâ'ir âlât ü harb ü kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâl ile meşhûn kılınup irsâl olınmış idi. Hâliyâ kara cânibinden dahı ümerâ'-i zevi'l-ihtirâmdan Silistre Sancağı Begi Sinân *dâme ulüvvuhû* serdâr ta'yîn olınup andan mâ'adâ İnebahtı ve Alaca-hisâr ve İskenderiyye ve Vidin ve Akkerman ve Çirmen ve Vulçıtrın sancakları begleri kullarum umûmen sancakları askerleri ile ve sâ'ir yarar gönüllü tâ'ifesiyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla mu'accelen çıkup Silistre'de cem'iyyet idüp her kangı cânibden kefere-i fecere hareket iderse bilâ-tevakkuf varup inâyet-i Hakk ile haklarından gelinmek emrüm olmışdur. Gerekdür ki, siz dahı sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a'vâmdan ilâ haze'l-ân Âstâne-i müşeyyedü'l-erkân ve dûdmân-ı mümehhedü'l-bünyânımuz ile olan vüfûr-ı ıhlâs ve fart-ı ihtisâsınuz mûcebince cümle Tatar askeriyle hâzır olup etrâf ü cevânibe nâzır olup ve müşârün-ileyh Sinân *dâme ulüvvuhû* ile dahı haberleşüp dahı anun gibi küffâr-ı hâksâr-ı dûzah-medârun bir cânibe hareket-i bî-bereketleri olup Memâlik-i mahrûse'mden bir yire teveccüh-i nâ-müvecceh ideler; bi-inâyeti'llâhi te'âlâ a'dâ-yı dîn ve kefere-i la'înün vücûd-ı mazarrat-âlûdlerin sahîfe-i rûzgârdan hakk ü nâ-bûd idüp fitne vü fesâdın def' u ref' idüp dîn bâbında ve devlet-i ebed-peyvend-i husrevâneme müte'allık olan cumhûr-ı umûrda müşârün-ileyhim begler kullarum ile yek-dil ü yek-cihet olup vech ü münâsib olup mahall iktizâ itdüğine göre envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin ve a'dâ cânibinden gaflet ile el-iyâzü bi'llâhi te'âlâ bir yire zarar u gezend irişdürmekden ihtiyât üzre olup ve şimdiye değin a'dâdan vâkıf olduğunuz ahbârı ve bu arz olınan ahvâlün vukø'ın ve adem-i vukø'ın yazup i'lâm itmek bâbında sa'yinüz mebzûl vâkı' ola. Anun gibi keferenün hücûmı ziyâde olup mu'âvenet lâzım gele, siz dahı mu'âvenet ü müzâheret eyleyesiz. Bu bâbda siz dahı ne vechile tedârük üzre olduğunuz yazup bildüresiz.

1049 *Aynı husus hakkında Kefe beyine hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Kefe begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Dimitraş nâm mel'ûnun Rus-ı menhûs ile ittifâkı olup kal'a-i Azak ve sâ'ir Memâlik-i mahrûse kasdında oldukların bildürmişsin. Andan gayrı her ne dimiş isen ma'lûm olup bundan akdem dahı arz olındukda deryâdan yedi pâre gemi irsâl olınup karadan dahı Silistre begi serdâr ta'yîn olınup andan gayrı Selânik ve Vidin ve Vulçıtrın ve Akkerman ve İnebahtı ve İskenderiyye ve Alaca-hisâr ve Çirmen begleri kullaruma ve Boğdan voyvodasına ahkâm-ı şerîfe gönderilüp cümle sancakları askeriyle ve sâ'ir gönüllü tâ'ifesiyle mu'accelen gelüp Silistre'de cem'iyyet idüp anun gibi lâzım gelürse küffârun hakkından gelinmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki**:
(Boşluk) Vusûl buldukda, sen dahı bu bâbda tamâm basîret üzre olup eger anda ihzâr olacak gemilerdür, eger Südde-i sa'âdet'ümden irsâl olınan kadırgalardur, her birin lâzım olan mahallerde istihdâm eyleyüp eger Özi'dür, eger hıfz u hırâseti lâzım olan yalılardur, hıfz u hırâset itdürüp inâyet-i Hakk ile a'dâdan ve küffâr-ı hâksârdan

kal‘a-i Azak'a ve sâ’ir Memâlik-i mahrûse'mden re‘âyâya vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp ve müşârün-ileyh ile dâ’imâ haberleşüp a‘dânun fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidin ma‘lûm idinüp dahı ana göre hüsn-i tedârük idüp mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ itmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin. Dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyüp mücidd ü merdâne olasın. Bu bâbda cenâb-ı emâret-me’âb Hân *dâmet me‘âlîhi'*ye dahı hükm-i hümâyûnum gönderilmişdür. Anunla dahı haberleşüp mahall iktizâ itdüğine göre amel idesin; gaflet ile ırz u nâmûs-ı saltanata mugāyir vaz‘ sudûrından hazer idesin. Bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne vechile tedârük üzre olup ve a‘dânun ahvâl ü etvârın ne yüzden olduğın yazup mezbûr ile mu‘accelen irsâl eyleyesin.

1050 *Boğdan voyvodasına: Boğdan askeriyle hazır olup Silistre beyinin talebinde o tarafa gitmesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Boğdan askeriyle hâzır olup Silistre câniblerine nâzır olasın. Anun gibi hıdmet vâkı‘ ola, varup iftihârü'l-ümerâ’i'l-kirâm Silistre Begi Sinân *dâme ulüvvuhû*'ya mülâkΩ olup vech ü münâsib gördüği üzre hıdmetde bulınasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Azak ve Özi câniblerinde küffâr-ı hâksârun hareket-i bî-bereketleri olduğı istimâ‘ olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp Boğdan askeriyle müşârün-ileyh cânibine gelüp mûmâ-ileyh ile haberleşüp her ne cânibe hıdmet düşerse, eger bile cem‘ olmakdur ve eger sen de bir câniben yürimekdür, müşârün-ileyh vech ü münâsib gördüği üzre kadîmden atebe-i ulyâma olan ihlâs u ubûdiyyetün muktezâsınca hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınup envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y idesin.

1051 *Varna kadısına: Kefe caniblerine mahsul gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Varna kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Kefe câniblerinde terekeye müzâyaka olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp anda tereke içün varan rencber gemilerine akçalariyle narh-ı rûzî üzre tereke aldurup gemilerine tahmîl itdürüp içine yarar hisâr-erleri koyup Kefe'ye gönderüp sancak-begine teslîm itdüresin ki anda tâlib olanlara bey‘ ideler. Ammâ bu bahâne ile re‘âyâya te‘addî olup narhdan eksüğe aldurmayasın; ihtiyâriyle bey‘ idenlerden narh-ı rûzî üzre aldurasın. Bu hükm-i hümâyûnum sana ne gün varup, ne vechile tedârük itdüğün yazup, bildüresin. Tereke maslahatı ehemm-i mühimmâtdandur. Mu‘accelen tedârük idüp göndermek bâbında ikdâm ü ihtimâm eyleyesin.

1052

Kefe beyine: Zahire gönderilmesinin Varna kadısına yazıldığına dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Kefe begine hüküm ki:
Hâliyâ ol cânibde olan nevbetci yeniçeri kullarumun zahîreleri içün müzâyakaları olduğı arz olmağın üç yüz müd tereke gönderilmek emr idüp sana göndermek içün Varna kādîsına ve dizdârına hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vardukda, anda olan terekeyi yeniçeri kullaruma akçaları ile alıviresin ki zahîre idineler. Ammâ re‘âyâya te‘addî itdürmeyüp akça ile aldurasın.

1053

Varna dizdarına: Kefe'ye zahire gönderilmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Varna dizdârına hüküm ki:
Varna'dan Kefe'ye üç yüz müd tereke gönderilmek emrüm olup ol bâbda kādîya hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Emrüm mûcebince zikr olınan terekeyi tahmîl idüp alup gitmek içün kifâyet mikdârı hisâr-eri viresin.

1054

Çirmen beyine: Azak ve Özi taraflarında düşmanın hareket üzere olduğuna; sipahi ve askerleri toplayıp Silistre beyine mülâki olması hakkında.

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 6 Şa‘bân sene 967

Çirmen begine hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i hümâ-yûnum gönderilüp Silistre câniblerine hâzır olup anun gibi varmak lâzım gelürse mu‘accelen varup Silistre Begi iftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Sinân *dâme ulüvvuhû*'ya mülâkΩ olasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Azak ve Özi câniblerinde küffâr-ı hâksârun hareket-i bî-bereketleri olduğı istimâ‘ olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp sancağunda olan ma‘zûl sipâhîlerden ve sâ’ir sipâhî-zâdelerden ve gazâdan safâlu yarar yiğitlerden nidâ itdürüp cem‘ eyleyüp dahı varup ber-vech-i isti‘câl müşârün-ileyhe mülâkΩ olup dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda bezl-i makdûr eyleyüp envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y idesin. Eger ma‘zûl sipâhîdür[xliii] ve eger sipâhî-zâdedür ve eger dirliksüz olanlardur, her birinün yoldaşlığı arz olına. Herkesün hıdmet ve yoldaşlığına göre envâ‘-ı inâyetüme mukārin olur. Ana göre tenbîh eyleyüp vâfir ü müstevfâ asker ile irişesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Emrüm üzre müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır olup irişmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Ne vechile tedârük idüp, ne zamânda çıkduğun yazup bildüresün.

-1054/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Vidin Begi Muzaffer Beg'e; sancağı sipâhîleriyle.

-1054/b-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Vulçıtrın Begi Süleymân Beg'e; sancağun askeriyle ve akıncılarun yararlarıyla.

-1054/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Alaca-hisâr begine; sancağı askeriyle.

-1054/d-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti İskenderiyye begine; sancağı sipâhîleriyle.

-1054/e-

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 6 Şa‘bân sene 967
Bir sûreti İnebahtı Begi Turahan Beg'e.

-1054/f-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Selânik Begi Mustafa Beg'e.

[Yev]mü's-sebt fî 7 Şa‘bân sene 967 [03.05.1560]

Kral oğluna: Şahin gönderilmesi ve ahvalden malûmat verilmesi hakkında.

1055

Yazıldı.
Te’hîr olındı.

Kral-oğlı'na hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'ümde tercemânlık hıdmetinde olan Ferhâd *zîde kadruhû* irsâl olınup **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, vilâyet-i mezkûrenün yuvalarda hâsıl olan doğanlardan hâssa-i hümâyûnuma yarar şâhinlerden tedârük idüp vakt ü mevsimi ile Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin ve vilâyet-i Erdel'ün cizyesin dahı vakt ü mevsimi ile Hızâne-i [Âmire'me] irsâl ü îsâl idüp ol cevânibün ahvâl ü etvârın yazup bildüresin.

Kefe'ye gönderilecek zahireler hakkındaki hükmü tekiden Varna kadısına hüküm.

1056

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 7 Şa‘bân sene 967

Varna kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Kefe'de olan nevbetci yeniçeri kullarumun zahîre bâbında müzâyakaları olup üç yüz müd tereke tedârük idüp re‘âyâda bulınmaz ise mîrî terekeden tekmîl idüp rencber gemilerine tahmîl idüp gönderesin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup ve husûs-ı mezbûr mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp bi'z-zât mübâşeret eyleyüp emr-i sâbık üzre ta‘yîn olınan terekeyi mu‘accelen tedârük eyleyüp irsâl itmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Bu husûs ehemm-i mühimmâtdandur. Ana göre mukayyed olup emr-i sâbık üzre ber-vech-i isti‘câl emr olınan terekeyi irsâl ü îsâl eyleyesin. İhmâl ü müsâheleden hazer idesin. Sonra özrün makbûl olmaz ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne vechile tedârük ü irsâl ideceğün ve ne mikdâr tereke irsâl idüp ne zamânda gönderdüğün yazup bildüresin.

1057

lbasan beyine: Debre taraflarında isyan üzere olan köylülerin haklarından gelinmesine dair.

Yazıldı.
Ömer Çavuş'a virildi.
Fî 8 Şa‘bân sene 967

İlbasan begine hüküm ki:
Hâliyâ Debri (Debre) kādîsı mektûb gönderüp ba‘zı kurânun isyân üzre oldukların bildürmeğin haklarından gelinüp ehl ü iyâlleri esîr ve emvâl ü espâbları gāret olınmak içün sana hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Ammâ bu makøle isyân idenlerün esîr olup emvâli gāret olmak Şer‘î olmayup bu vechile dahı olmaz ise kimesne varup ikdâm itmedüği ecilden mücerred halkın hıdmete sa‘y itmesi husûsı içün hükm-i şerîfde kayd olınmışdur. **Buyurdum ki**: Emr-i şerîfüm üzre zikr olınan ehl-i fesâdun haklarından gelüp ehl ü iyâlleri gāret olup hıdmet tamâm oldukdan sonra ne mikdâr esîr olup ve espâb ü emvâlden her ne gāret olmış ise girü ellerinde bulınanlardan alup esîr olan ehl ü iyâllerin girü halâs idesin ki Şer‘-i Şerîfe mugāyir iş olmaya. Ammâ, bu husûsı mukaddem kimesneye ifşâ itmeyüp maslahat itmâma irişdükden sonra idesin ve bu bâbda hıdmetde bulınanları arz idesin; ammâ, gāyet fâhiş yoldaşlık idenleri arz idesin ki hâllerine göre dirlik ola.

1058

İlbasan beyine ve Koçi Çavuş'a: Aşağı Debre nahiyesindeki asilerin mübaşir Ömer Çavuş'la beraber ele geçirilerek haklarından gelinmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı

İlbasan begine ve Koçi Çavuş'a hüküm ki:
Sen ki Koçi Çavuş'sun; Debri (Debre) kādîsiyle mektûb gönderüp hükm-i şerîf vârid olup Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesinde Rece (?) ve Darada (?) ve Laşâk, Parga ve Gedeneler (?) ve Lerde (?) nâm karyelerün halkı kadîmden isyân üzre olmağın kifâyet mikdârı il-erinden ve hisâr-erinden âdemle üzerine varup haklarından gelinmek emr olınmağın ehl-i vukøfdan niçe kimesneler ile müşâvere olınup il-eriyle haklarından gelinmek mümkin olaydı, şimdiye değin mazarratları def‘ olınurdı. Kadîmî âsîlerdür; hâlîyâ dahı arz olındukların istimâ‘ itmeğin, beş yüzden ziyâde kâfir cem‘ olup bayrak kaldurup altı pâre karye basup ba‘zı sipâhî ve re‘âyânun evlerin ihrâk idüp âdemlerinün ba‘zın mecrûh idüp mâlların ve davarların gāret eylediler. Şöyle ki, mukayyed olınmaya, nâhiye-i mezbûreyi harâb itmeleri mukarrerdür didüklerin arz eylemişsin. Eyle olsa zikr olınan âsîlerün her ne tarîkla olursa haklarından gelinmek lâzımdur.
Buyurdum ki:
Bu bâbda Ömer Çavuş *zîde kadruhû* mübâşir ta‘yîn olınup vusûl buldukda te’hîr ü terâhî itmeyüp onat vechile tedbîr ü tedârük eyleyüp her ne yüzden mümkin ise vâfir ü müstevfâ âdemle

üzerlerine varup zikr olınan âsîlerün hoyradların kılıçdan geçürüp sagΩrleri esîr ve espâb ü emvâllerin gāret ü hasâret eyleyüp gereği gibi haklarından gelüp memleketi şerr u şûrlarından halâs idesin. Ne vechile tedârük idüp haklarından gelindüğin yazup arz idesin. Bu bâbda tamâm-ı ihtimâm eyleyüp kifâyet mikdârı âdemle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla varup gaflet ile ırz u nâmûs-ı saltanata mugāyir vaz‘ sudûrından hazer idüp, ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüz irişmekden hazer idesin.

1059

Aynı iş hakkında Koçi Çavuş'a hüküm.

Yazıldı.
Ömer Çavuş'a virildi.
Fî târîh-i mezbûr.

Sâbıkā Dergâh-ı âlî çavuşlarından olan Koçi Çavuş'a hüküm ki:
Hâliyâ Debri (Debre) kādîsı mektûb gönderüp ba‘zı karyenün isyân üzre oldukların arz itmeğin, urılmak içün İlbasan Begi Ahmed *dâme izzuhû*'ya hükm-i şerîfüm gönderilüp Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Ömer *zîde kadruhû* bile mübâşir ta‘yîn olınup ve sen dahı ol yirün ehl-i vukøfı olduğun ecilden sen dahı mübâşir ta‘yîn olınup müşârün-ileyhe virilen hükm-i şerîfde kayd olınmışsındur. **Buyurdum ki**:
(Boşluk) Vusûl buldukda, müşârün-ileyh ile müşâvere idüp hüsn-i tedbîr idüp zikr olınan ehl-i fesâdun gereği gibi haklarından gelmen bâbında envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm idüp anlarun şerrinden ol cevânibi emîn ü âzâd eyleyesin.

1060

Tekeili beyine, Antalya kadısına ve dizdarına: Mısır'dan gelecek veya Mısır'a gideceklerin katiyyen geri bırakılmamaları hakkında.

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Teke-ili begine ve Antâliyye kādîsına ve dizdârına hüküm ki:
Hâliyâ Mısr beglerbegisi mektûb gönderüp kadîmden Antâliyye iskelesi mahsûlinden ulûfe ile liman-ı mezbûrda riyâset hıdmetin idenler ba‘zı mesâlih-i mühimme içün Âstâne-i sa‘âdet'den gelen çavuşları ve Mısr'dan gönderilenleri beglerbegi kalitasiyle mu‘accelen gönderüp gemi hâzır bulınmaduğı zamânda te’hîr itdürmeyüp gemi bulıvirüp geçürmekde sa‘y ü ikdâm iderler imiş. Şimdiki hâlde mezbûr riyâset ulûfesi ref‘ olınmağla ba‘zı mîrî mesâlih avk olınur diyü Antâliyye kādîsı yanında ba‘zı ehl-i vukøf haber virdiler diyü Ca‘fer nâm re’îs ile sen ki kādîsın, kendüye bildürdüğün arz eylemeğin **buyurdum ki**:
(Boşluk) Vardukda, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup eger Mısr'dan âdem geldükde ve eger Dergâh-ı mu‘allâ'ma irsâl olanları geçürmekdedür ve eger

mîrî kalita bulınmayup âhar gemi tedârük itmekdür, gelüp gitmelü oldukda tedârüklerin görüp avk u te'hîr itdürmekden ziyâde hazer idesin.

1061

Sirem Beyi Behrâm Bey'e: İlok dizdarı oraya gönderildiğinden, ahvalinin tahkik edilerek bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Begün âdemi, arz getüren Ali'ye virildi.
Fî 6 Ṣa'bân sene 967

Sirem Begi Behrâm Beg'e ve Ösek ve İlok kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp İlok Dizdârı Hüseyin'ün ba'zı ahvâlin arz eylemişsin. Mezkûr, Südde-i sa'âdet'ümde olmağın habsile teftîş içün size gönderildi.
Buyurdum ki:
Vardukda, hakk üzre Şer'ile ahvâlin teftîş idüp eger hazîne husûsıdur, eger sâ'iridür, görüp Şer'ile lâzım geleni idüp ahvâlin arz idesin ve sâbıkā irsâl olınan arzlarun birer sûretin dahı gönderesin.

1062

Medine-i Münevvere kadısına: Ravza-i Mutahhara hademesinin aralarında taksimi teâmül hâlinde olan sadakaların kaldırılması sebebinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Ṣa'bân sene 967

Medîne-i Münevvere [kādî]sına hüküm ki:
Mısr beglerbegisi mektûb gönderüp kadîmü'l-eyyâmdan Medîne-i Münevere'de Ravza-ı Şerîfe'nün istihdâm olınan huddâmına etrâf ü cevânibden vârid olan sadakāt-ı Müslimîn ve hasenât cem' u tahsîl olınup üç yüz yıldan mütecâviz imiş ki, huddâm-ı mezbûrîn mâ-beynlerinde tevzî' u taksîm idüp vech-i ma'âşlarına sarf olınur iken bir tarîk ile Âstâne'ye arz olınup ref' olınmağla mezbûrîn kemâl-i mertebe münkesirü'l-hâl oldukların arz eylemiş. İmdi,
buyurdum ki:
Bu husûsun aslı nedür? Ne zamândan berü alınmışdur, bâ'is nedür? Senün arzun ile mi olmışdur? Mufassal bu husûsı arz idesin.

1063

Mısır beylerbeyine: İstanbul'a pirinç gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Ṣa'bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da pirinç bâbında müzâyaka olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olup ticâret üzre varanlara mümkin oldukca gayrı metâ'dan pirinci artuk aldurup vâfir ü müstevfâ pirinc gönderesin ve pirincin her nev'inün narh-ı rûzîsi ne mikdâr ise anı da hufyeten tefahhus eyleyüp arz eyleyesin.

1064

Saray kadısına: Saray'da suç işleyen helvacı Ferhad'ın küreğe konulmak üzere İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kostaniçe kal‘ası'nun Beşlü Agası olan Mustafa'ya virildi.
Fî 8 Şa‘bân sene 967

Sarây kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp nefs-i Sarây'da mütemekkin Helvâcı Ferhâd nâm kimesne ziyâde şirret ile meşhûr olup defe‘âtle emr-i şerîfle teftîş olınup fasl olınan husûsa kanâ‘at itmeyüp muttasıl şirret ü şakāvetden hâlî değildür diyü bildürmişsin. İmdi, mezkûr Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm vardukda, mezkûrı emrüm üzre atebe-i ulyâma gönderesin ki küreğe konıla.

1065

Rum beylerbeyine ve Tokat kadısına: Tokat'ta Hatuniye İmâreti'nden zorla erzak alan talebelerin menedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dîvân kâtibi Ahmed Çelebî'ye virildi.
Fî 7 Şa‘bân sene 967

Rûm beglerbegisine ve Tokat kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ nefs-i Tokat'da vâkı‘ olan Hâtûniyye İmâreti Mütevellîsi Ali gelüp imâret-i mezbûrede olan sûhtevât tâ’ifesinün ba‘zı fesâd üzre olup kefîlleri olmayup imâretün kîlârından cebr ile bal ve yağ ve et alup hamr idüp te’dîb olınması lâzımdur diyü arz eyledi. **Buyurdum ki**:
Vardukda, teftîş idüp göresin; kazıyye arz eyledüği gibi ise anun gibi fesâd üzre olanları men‘ u def‘ idüp min-ba‘d kefîlsüz sûhte komayup eslemeyeni arz idesin.

1066

Erzurum beylerbeyine: Kars nahiyelerindeki harap köylerin tımar mazûllerine ve sipahilere verilip hariçten kimseye verilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Hurrem'e virildi.
Fî 11 Şa‘bânü'l-mu‘azzam sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Kars sancağında vâkı‘ olan nevâhîde ba‘zı harâbe karyeler olup ve livâ’-i mezbûr serhadd olup şenelüp ihyâ olmasınun Memâlik-i mahrûse'ye nef‘i olup bi'l-fi‘l timar olmak ümîzine ba‘zı sâhib-i aşîret olanlar haylî harâbe karyeler şeneldüp ma‘mûr eylemişlerdür ve zikr olınan karyelerden rüsûm-ı ra‘iyyet virmeyüp nöker ve nöker-zâde ve ba‘zı tâlib olan sipâhî-zâdelere ibtidâdan kānûn üzre timar virilmek fermân olınursa livâ’-i mezbûr, gereği gibi ma‘mûr u âbâdân olur diyü sancağı begi ve a‘yân ü ahâlîsi i‘lâm eyledüklerin arz eylemişsin. İmdi, hâricden kimesneye timar virilmeğe emrüm yokdur. **Buyurdum ki**:
Zikr olınan mahalleri mu‘accelen âbâdân itmek şartıyla timardan ma‘zûl sahîh sipâhîlere bedellerin ve sahîh sipâhî-zâde olup emrüm muktezâsınca

timara müstahıkk olanlara dahı şart-ı mezbûr üzre kānûn üzre tevcîh idüp tezkiresin viresin.

1067 ***Basra beylerbeyine: Basra serhaddindeki Kapan sancağı beyi ve sair memleket muhafazası için gönderilen kul taifesine yaptırılacak kale keşfinin gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 8 Şa‘bân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Basra serhaddinde olan Kapan sancağı begi ve sâ’ir memleket hıfzı içün irsâl olınan kul tâ’ifesi vilâyet-i mezbûrede varup karar eyleyecek yirleri olmayup münâsib olur mahalde bir kal‘a binâ olınmak lâzım olduğın bildürmişsin. Ammâ ne mikdâr nesne ile olur bildürmemişsin. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, kal‘a binâ olınmalu oldukda ne mikdâr harc ile olur, tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp arz idesin.

1068 ***Kral oğluna: Kral Ferenduş'un sahiplendiği üç kalenin, Peter'in tasarrufuna ne suretle geçtiğinin bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Kral-oğlı'na hüküm ki:
Ferenduş cânibinden atebe-i ulyâmuzda olan ilçisi: *"Bi'l-fi‘l tasarrufınuzda olan Molkaç ?* (موسعاچ) *ve Tokay ve Doş ?* (دوش) *nâm kal‘alar içün bizümdür"* diyü da‘vâ idüp zikr olınan kal‘alar Peter Petrevik'e ? (پیتریویلی) ne vechile virilmişdür, ma‘lûm olmak lâzım olmağın gerekdür ki:
Vusûl buldukda, zikr olınan kal‘aları Peter Petrevik ne zamândan berü tasarruf idüp taht-ı tasarrufına ne vechile dâhil olmışdur? Eger bu bâbda temessük var ise gönderesin. Bu zikr olınan kal‘a ne vechile Petrevik tasarrufına düşmişdür? Kadîmden bu husûsun ahvâlin bilür ehl-i vukøfdan tamâm tefahhus eyleyüp hakΩkat-i hâle vâkıf olup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin ki ana göre cevâbları virile.

1069 ***Mısır beylerbeyine: Cevâlî malından diğer hazinelere bir şey karıştırılmayıp, müstakil defter tutulması ve başka keselerde hıfzedilmesi ve beratlılardan başkasına bundan bir akçe verilmemesi hakkında.***

Yazıldı.

Defterdâr efendinün müsveddesidür. Aynı ile yazılmışdur.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Sene e[r]ba‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Zi'l-ka‘de'sinün dördinde vâkı‘ olan tut evvelinden sene hamse ve sittîn ve tis‘â-mi’e Zi'l-ka‘de'sinün on beşinde vâkı‘ olan tut evveline gelince mahrûse-i Mısr'da olan Hızâne-i Âmire'mün Âstâne-i sa‘âdet'üme gelen bir yıllık vâridât ve masârif muhâsebesinde mâl-ı cevâlîden yigirmi bin dokuz yüz on iki altun ve otuz sekiz pâre mahsûl, yigirmi altı bin yedi yüz yetmiş sekiz altı sikke masraf mukayyed olup ve sene hamse ve sittîn ve tis‘a-mi’e Zi'l-ka‘de'sinde ki tut evvelinde sene sitte ve sittîn ve tis‘a-mi’e Zi'l-ka‘de'sinde vâkı‘ olan tut evveline gelince bir yıllık muhâsebede yigirmi altı bin dört yüz yetmiş beş altun mahsûl, yigirmi sekiz bin sekiz yüz altmış sekiz altun masraf yazılmış; zikr olınan ile senede cevâlî mahsûlinden sekiz bin iki yüz yetmiş beş sikke altun masrafı ziyâde olup Hızâne-i Âmire'm mâlından virilmiş olmak lâzım geldi. İmdi, mâl-ı cevâlîden vazîfeye mutasarrıf olan kimesnelerün vazîfeleri berâtları mûcebince cevâlî mâlından virilmek gerekdür. Mâl-ı cevâlîden ziyâde Hızâne-i Âmire'mden virilmeğe emrüm yokdur. Mahsûl-i cevâlî berâtları mûcebince ta‘yîn-i vezâ’ifi ihâta itmek ise kifâyet itmeyene hazîneden virilmek câ’iz değildür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda kemâl-i basîret üzre olup mâl-ı cevâlîyi sâ’ir hazîneye halt itdürmeyüp îrâdın ve masrafın muttasıl defter itdürüp başka kîselerde hıfz itdürüp berât-ı hümâyûnumla mutasarrıf olanlara tevzî‘ eyleyüp berâtı mûcebince cümlesine virilmeğe kifâyet itmez ise müstahıkk olanlarına hâllerine göre tevzî‘ eyleyüp mâl-ı cevâlî sarf olındukdan sonra Hızâne-i cevâlî nâmına kimesneye bir akça ve bir habbe virdürmeyesin. Âstâne-i sa‘âdet'ümden berât-ı hümâyûn vardukda, mahlûl düşmeyince kayd olınup tevakkuf itdüresin ve berâtı olmayana virmeyesin.

1070

Çirmen Beyi Hızır Bey'e: Hoca Mehmed'in evini basıp malını yağmalayanların sicillerini tahrif eden nâibin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.

Kādî-asker Efendi arz idüp buyurılmışdur.
Çirmen Begi Hızır Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Hoca Mehmed nâm kimesnenün evin basup mâlın gāret iden harâmîlerün Hezargrad'da birkaç neferi ve iki neferi Çernovi kâzasında dutılup habs olınduğı istimâ‘ olındukda âdem gönderüp taleb eyledüğünde kazâ’-i mezbûre voyvodası virmeyüp ve hâlîyâ Hezargrad kazâsında dutılup haklarından gelinenlerün ikrârları müseccel olan sûreti getürüp mûcebince amel itmek içün âdem irsâl idüp ol zamânda nâ-bedîd olup husûs-ı mezbûrı istimâ‘ idüp tescîl iden Kāsım b. Velî nâm nâ’ib, kefîl husûsı içün ol sicilli nâ-bedîd idüp kendü zu‘mınca sicil yazup mezbûrûn harâmîlerün mücerred isimlerin yazup yayaları isimlerin ve mekânların ve şerîklerinün ataları isimlerin yazmayup, her biri nâ-ma‘lûm olmağın haklarından gelinmeğe imkân olmadığın bildürmişsin. İmdi, vusûl buldukda, nâ’ib-i mezbûrı yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 8 Şa'bân sene 967 [04.05.1560]

Mısır beylerbeyine: Adamlarına tevcih edilen terakki ve tımarlar hakkında.

1071

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Şa'bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp âdemlerüne dirlik olmak bâbında inâyet recâ itdüğün ecilden imdi, timarı olan kethudâna iki bin terakkΩ Südde-i sa'âdet'üme gelen âdemün Dervîş'e ibtidâdan sekiz bin timar ve anlardan ma'adâ dört nefer âdemlerüne dahı ikisine altışar bin ve ikisine beşer bin timar emr idüp **buyurdum ki**:
Her kimi ta'yîn idersen isimleriyle yazup bildüresin ki berâtları virile.

Kefe beyine: Azak Kalesi'nin muhafazasına, tamirine ve zahire sıkıntısının giderilmesine itina edilmesine dair.

1072

Yazıldı.
Süleymân Çavuş'a virildi.
Fî 8 Şa'bân sene 967

Kefe begine hüküm ki:
Bundan akdem Azak cânibinde keferenün hareketi olduğı arz olınup ve hâlîyâ dahı kal'a-i mezbûreden ba'zı feryâdcı gelüp eger kal'anun handekı ve sâ'ir meremmâta muhtâc olan yirleri olup zahîre bâbında olan yeniçerilerün dahı müzâyakaları olduğı arz olmağın deryâdan muhâfaza içün asâkir-i nusret-me'âsir ile kadırgalar irsâl olınup ve karadan dahı Silistre cânîblerinden vâfir ü müstevfâ asâkir cem' olup ba'zı ümerâ kullarum ile cem'iyyet emr olınup ve zahîre husûsıyçün Varna kādîsına hükm-i şerîf gönderilüp üç yüz müd tereke irsâl olınmak fermân olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Kalita ile Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Süleymân vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp küffâr-ı hâksârun ahvâl ü etvârın ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne yüzden olduğın tetebbu' u tecessüs eyleyüp dahı kable'l-vusûl def'-i ifsâdların görüp kal'a-i Azak'un eger handekıdur ve eger sâ'ir ta'mîr ü termîme muhtâc olan yirleridür ve yat ü yarağıdur ve zahîresidür, her birin tedârük ü ihzâr idüp müretteb ü mükemmel eyleyüp aslâ bir husûsında kusûr u noksân komayup her cânibin metîn ü hasîn eyleyüp dahı berüden varan zahîreyi dahı kul tâ'ifesine aldurup onat vechile hıfz u hırâset itdürüp gaflet ile eger kal'aya, eger sâ'ir re'âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden hazer idüp eger kal'a ahvâlidür, eger küffâr-ı hâksârun etvârıdur ve eger zahîre husûsıdur her ne yüzden mümkin-i tedârük olınduğın ve muhtâc-ı arz olan ahvâli ve a'dâdan vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı yazup mu'accelen mezbûr çavuş ile ve kalita ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin ve cenâb-ı emâret-me'âb Hân *dâmet me'âlîhi*'nün dahı ne tedârük üzre olduğın ve eger berüden zahîre olmazsa

kul tâ'ifesinün zahîrelerin tedârük idüp müzâyaka çekdürmeyesin.

1073 *Erzurum beylerbeyine: Malazgird sancağındaki harap köylerin mamur edilmek üzere müstahak olan tımar mazûllerine ve sahih sipahilere tevcihi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hurrem'e virildi.
Fî 11 Şa'bânü'l-mu'azzam sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem Erzurum Beglerbegisi olan Ayas Beg'e emr-i şerîf vârid olup Malazgird sancağı sadaka buyurılan İmâm Kulı *dâme izzuhû*'nun aşîreti âdemlerinden ba'zı timar tasarruf itmiş ve ba'zı timar tasarruf itmeyüp ammâ bu zamâna gelince nökerlik idegelüp ra'iyyet kayd olınmış olmayup serhad hıdmetine kādir yarar olmağla livâ'-i mezbûr harâbesinden kendüler ihyâ itmek üzre timar inâyet olınmağla ol yirler ma'mûr olmağa sebeb olur ve üzerine küllî aşîret cem' olup Memâlik-i mahrûse âbâdân olmağa bâ'is olduğı ecilden elli nefer kadîmî nöker ile dokuz nefer eli berâtlu sipâhî defter olınduğın arz itmişsin. Ammâ ne mikdâr karye şenelüp ve ne mikdâr harâbe kalmışdur, bildürmemişsin. Müşârün-ileyh varalı ne mikdâr yirleri ma'mûr itmişdür, yazup bildüresin diyü fermân olmağın müşârün-ileyh Malazgir[d] sancağına geleli yigirmi iki pâre karye şenelüp ma'mûr eyledüğin defter idüp mühürleyüp sana gönderüp vech-i meşrûh üzre elli nefer kadîmî nöker ile dokuz nefer eli berâtlu sipâhîye Malazgird sancağında vâkı' olan harâbelerden ihyâ itmek üzre timar sadaka buyurılursa serhadd-i mezbûr, gereği gibi ma'mûr olup Memâlik-i mahrûse'nün her vechile şenelmesine nef'-i tâmmı olur. Mezkûr serhadde harâbe olmağla üç bin ve dört bine ve beş bine değin tezkire virilmesine ruhsat taleb itdüğün arz itmişsin. İmdi, hâricden kimesneye timar virilmeğe emrüm yokdur. **Buyurdum ki**:
Zikr olınan mahalleri ma'mûr u âbâdân itmek şartıyla timardan ma'zûl sahîh sipâhîlere bedellerin ve sahîh sipâhî-zâde olup kānûn üzre timara müstahıkk olanlara dahı şart-ı mezbûr üzre kānûn üzre tezkirelerin viresin.

1074 *Aydın beyine: Aydın sancağında mal gasbeden ve serkeşlik eden talebeler ile talebe kıyafetindekilerin ele geçirilip haklarında şeriate göre lâzım gelenin icrası hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 10 Şa'bân sene 967

Aydın begine hüküm ki:
Hâliyâ taht-ı livânda sûhte ve sûhte nâmına ba'zı ehl-i fesâd zuhûr eyleyüp bir yire cem'iyyet eyleyüp yarağla bâzâra girüp cerr adına Müslimânlarun mâlların ve cebren oğlanların ve gasben koyunların alup ve ba'zı mütemevvil adına olanlarun evlerin basup kendülerin katl ü mecrûh eyleyüp mâlların gāret itdükleri istimâ' olındı. İmdi, her memlekete sancak-begi nasb olınmakdan murâd, taht-ı livâsında olan ehl-i fesâd ü şenâ'ati def' eyleyüp re'âyâ ve memleketi hıfz u hırâset

eylemekdür. Bu husûsda müstahıkk-ı itâb olup durursun. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu husûsa dikkat ü ihtimâm ile mukayyed olup anun gibi sûhte tâ'ifesinden ve sûhte nâmına olan ehl-i şenâ'atden ol vechile fesâd ü şakāvet üzre olup cem'iyyetle yarağ u yasağla gezüp kendü hâlinde olmayanları eger il-eri sürmekle ve eger gayrı tarîkladur, mecâl virmeyüp ele getürüp dahı da'vâ-yı hakk ider kimesne var ise berâber idüp Şer'ile teftîş eyleyüp sâbit olan hukøkı ashâbına alıvirdükden sonra anun gibi cem'iyyet üzre ele gelenleri haklarından gelüp memleket ü vilâyet mazarratlarından halâs idesin. Bu bâbda ihmâl ü müsâheleden hazer idesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara ta'arruz olınup hilâf-ı Şer'-i Şerîf te'addî olınmakdan ihtiyat eyleyesin. Anun gibi cem'iyyet üzre yarağ u yasağla fesâd üzre ele getürilenlerden ne mikdâr ehl-i fesâdun haklarından gelindüğin ve fesâd [ü] şenâ'atleri ne idüğin mufassal yazup arz idesin. Memleket ü vilâyetde cem'iyyet üzre olup il-eriyle ele getürilenler muhârebe vü mukātele iderlerse ol asl ceng hîninde katl olanlarun kanları kātillerinden sü'âl olınmaz. Ana göre il-erine tenbîh idüp ellerine dahı temessük virüp memleket ü vilâyeti ol asl ehl-i fesâdlarun şerr u şûrlarından halâs itmekde dakΩka fevt itmeyesin. Ammâ, tamâm basîret üzre olup bu bahâne ile hilâf-ı emr vaz' sudûrından ihtiyât eyleyesin.

1075

Kilis Beyi Ferhad Bey'e: Venediklinin olduğu bildirilen bazı köy ve mezraalar hakkında önceki hüküm vechile muamele ifasına dair.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 12 Şa'bân sene 967

Klis Begi Ferhâd Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ'-i mezkûrda Şebenik kurbinde otuz üç pâre kurâ vü mezâri' içün Venediklünündür diyü sâbık sancak-begi arz idüp ve zikr olınan karyelerde sâkin olan Eflâk tâ'ifesin kaldurup bir münâsib yirde temekkün itdürilmek içün hükm-i şerîf vârid olup ne mâla zarar ve ne re'âyâya perâkende ola diyü buyurılmağın zikr olınan mahalle bi-nefsihî varup merkøm kurâ vü mezâri'i Yûnus Paşa feth idüp ol zamândan ilâ-yevminâ-hazâ Memâlik-i mahrûse re'âyâsı sâkin olup bi'l-fi'l oturup tasarruflarındadur. Bunca hâne ve altmış bin akça hâsıl olduğından mâ'adâ re'âyâ tâ'ifesi mahall-i mezkûrdan ref' olınmalu olur ise perâkende olup mâla ve memâlike niçe ziyân olması mukarrer diyü arz eylemişsin. İmdi, ol bâbda sâbıkā sâdır olan emr-i şerîfüm mukarrer olmağın **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle varıcak, emr-i şerîf-i sâbıkum ile amel idesin. Hilâfına cevâz göstermeyesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 10 Şa'bân sene 967 [06.05.1560]

1076

Kudüs-i Şerif beyine ve kadısına: Sahratullahi'l-müşerrefe Vakfı'na ait hamamın suyu hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Şeyh Îsâ'ya virildi.
Fî 12 Şa‘bân sene 967

Kuds-i Şerîf begine ve kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Sahratu'llâh-ı Müşerrefe vakfı olan Hammâm-ı Seydî Dâvûd dimekle ma‘rûf hammâmun suya kılleti olup yılda ancak mâ'-i âbyâr ile iki ay mikdârı sulanup sene-i bâkıyede mu‘attal kalup ve kıdvetü's-sâlikîn Şeyh Ahmed Deccânî *kuddise sırruhû* sâkin oldukları türbe-i Hazret-i Davûdü'n-Nebî aleyhi's-selâm kurbinde olup hammâma ihtiyâc-ı kesîreleri olduğın ve Kuds-i Şerîf'e câri olan sudan bir mikdâr su virilmesi münâsib olduğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Bundan akdem su gelüp tevzî‘ oldukda zikr olınan hammâma su virilmemiş midür, nicedür? Hâliyâ arz olındığı üzre bir mikdâr su virilürse sâ'ir müstahıklarun hakk-ı şürblerine Şer‘an zarar müterettib olur mı ve ne mikdâr su kifâyet ider? Mufassal bildüresin.

1077

Erdel kralına: Tasarrufu altında olan bazı kaleler hakkında bilgi verilmesi ve Kral Ferenduş ile yapılmış ahidnâmeye göre hareket olunmasına dair.

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Erdel Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:
Ferenduş Kral ile mâ-beynimüzde olan ahd husûsında bi'l-fi‘l taht-ı tasarrufınuzda olan ba‘zı kal‘alara atebe-i ulyâmda olan ilçisi nizâ‘ itmeğin ol kal‘alarun ahvâli i‘lâm olınmak içün size hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. İmdi, senün her cihetle yararlığına ve Âstâne-i sa‘âdet-âşiyân'uma sadâkat ü ihlâs üzre olduğun, her vechile ma‘lûm-ı şerîfüm olup dâ'imâ senün cânibüne nazar-ı ferhunde-eserüm nigerândan hâlî değildür. Gerekdür ki, kadîmden idegeldüğün üzre eger hıfz u hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı ra‘iyyetdür, her husûsda mücidd ü merdâne olup a‘dâdan gaflet itmeyüp memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp sadâkat ü ihlâs ile devlet-i ebed-peyvendüme müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyüp ol cevânibün ahvâl ü etvârın ve a‘dânun hareket ü sükûn ve sâ'ir evzâ‘ u ittifâkın ve sâ'ir i‘lâmı lâzım olan husûsları atebe-i ulyâma i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1078

İlbasan beyine: Petril Kalesi dizdarını katle teşebbüs edenler hakkında tahkikat yapılması ve neticesinin arzedilmesine dair.

Yazıldı.
Ömer Çavuş'a virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

İlbasan begine hüküm ki:
Akça-hisâr kādîsiyle Petril dizdârı mektûb gönderüp kal‘a-i mezkûre sâkinlerinden Bâlî Doğan nâm kimesne, oğulları Mehmed ve Hüseyin ve karındaşları Nebî ve Mustafa ve Pîrî

nâm kimesneler ile ve sâ'ir akribâsından kırk-elli nefer âdem cem‘ idüp dizdâr-ı mezkûrı katl itmek kasdına basup âlet-i harb üşürüp celâlî olmışlardur diyü hisâr-erenlerinden mu‘temedün-aleyh kimesneler şehâdet itdüklerin arz eyledükleri ecilden **buyurdum ki**: Vardukda, mezkûrları ihzâr idüp gaybet idenleri buldurması lâzım olanlara buldurup bu husûsı onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile husamâ muvâcehesinde hakk üzre Şer‘ile teftîş idüp göresin; kazıyye, arz olındığı üzre olup fesâd ü şenâ‘at üzre oldukları sâbit ü zâhir olursa habs eyleyüp ahvâllerin sâbit ü zâhir olduğı üzre mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin.

1079

Avlonya ve Draç kaleleri dizdarlarına: İlbasan Beyi Ahmed Bey'in istediği zaman azaplardan, hisar erlerinden kifayet miktarı adam verilmesi hakkında.

Yazıldı.
Ömer Çavuş'a virildi.
Fî 11 Şa‘bânü'l-mu‘azzam sene 967

Avlonya ve Draç kal‘aları dizdârlarına ve azeb-agalarına hüküm ki:
Hâliyâ kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm İlbasan Sancağı Begi Ahmed *dâme izzuhû*'ya bir küllî hıdmet emr olınup lâzım gelüp taleb iderse hisâr-erenlerinden ve azebden yarar tüfenglü ve yaraklu hisâr-erenlerinden ve azebden virilmek emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, anun gibi müşârün-ileyh âdem taleb iderse aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp hisâr-erenlerinden ve azeb tâ'ifesinün yararlarından kifâyet mikdârı müretteb ü mükemmel âdem virüp inâd ü muhâlefetden ziyâde hazer idesin.

1080

Lala'ya, Aladağ ve Seydişehri kadılarına: Karaman sipahilerinden reâyâya taaddi eden İbrahim Çavuş hakkında tahkikat yapılıp hak sahiplerine haklarının verdirilmesine dair.

Yazıldı.
Âlî Kethudâ'ya virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Lala'ya, Aladağ ve Seydîşehri kādîlarına hüküm ki:
Sen ki Lalasın, Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp vilâyet-i Karaman sipâhîlerinden Yaylacık nâm karyeye mutasarrıf olan İbrâhîm Çavuş re‘âyâya te‘addî idüp Aladağ ve Seydîşehri kādîlarına teftîş itmek içün müşârün-ileyh tarafından hüküm virilüp teftîş itdüklerinde mezkûr sipâhî karye-i mezkûre halkınun hilâf-ı Şer‘-i Şerîf yedi bin sekiz yüz otuz beş akça ve bir re's yund ve bir mermer-şâhî dülbendlerin alup ve Hacı Mahmûd nâm kimesnenün serika kasdına evine girüp bir halı ve bir kilim ve bir tulum yağın serika itdüği şühûd-ı udûl ile sâbit olup bundan gayrı re‘âyâya küllî te‘addîsi olduğın Aladağ ve Seydîşehri kādîsı nâ'ibi i‘lâm eyledi diyü arz itmişsin. İmdi, mezkûrun ahvâli teftîş olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mezkûrdan eger re‘âyâsıdur ve eger gayrıdur, her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderse bir def‘a Şer‘ile görilüp fasl olmış olmayup ve on beş yıl terk olınmış olmayan da‘vâların ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm onat vechile teftîş idüp

göresin; her kimün hakkı sâbit olursa ba‘de's-sübût ashâb-ı hukøka hakkların alıvirüp dahı ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve ne makøle mâddeler sâbit olduğın yazup bildüresin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 11 Ša‘bânü'l-mu‘azzam sene 967 [07.05.1560]

1081

Eflâk voyvodasına: Erdel'e gönderilen Oruç Çavuş'un selâmetle ulaştırılması hakkında.

Yazıldı.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Oruc *zîde kadruhû*, Erdel cânibine irsâl olınup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, emîn ü sâlim ulaşdurasın.

1082

Bursa kadısına: Bursa'da iki Ermeni kilisesine dahleden Fiş Acem'in müdahalesinin men'i hakkında.

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz itmişdür.

Burusa kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i Burusa'da olan Ermenî tâ’ifesi Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunup kadîmden mahsûs olan iki kiliseye Fiş (?) Acem dimekle ma‘rûf kimesne dahl idüp envâ‘-ı te‘addî eyledi diyü şekvâ itdükleri ecilden ol arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup sana irsâl olındı.
Buyurdum ki:
Vardukda, husûs-ı mezbura mezkûr Fiş (?) Acem'i aslâ karışdurmayup andan gayrı bu bâbda müdde‘î var ise husamâ muvâcehesinde ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş eyleyüp göresin; yanunda her ne vechile sâbit ü zâhir olursa Şer‘ile icrâ idüp dahı vukø‘ı üzre yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

1083

Üsküp sâbık Kadısı Mevlânâ Muslihiddin'e ve haslar kadısına: Çayırlar hususunun tetkik edilerek arzı hakkında.

Yazıldı.
Hâssa sarrâclardan Ali'ye virildi.
Fî 11 Ša‘bân sene 967

Sâbıkā Üsküb Kādîsı olan Mevlânâ Muslihuddîn'e ve Hâslar kādîsına hüküm ki:
Gazâlî-zâde'ye bundan akdem çayırlar husûsiyçün hükm-i şerîf gönderilmiş idi. Ol emr-i şerîfüm mûcebince mûmâ-ileyh üzerine varup teftîş eyleyüp defterin Südde-i sa‘âdet'üme göndermiş. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Zikr olınan çayırlardan Şer‘ u kānûn ile hâssa-i hümâyûnuma müteveccih olanları hâssa-i hümâyûnum içün tasarruf itdürüp Şer‘ u kānûn üzre

sâhiblerine müteveccih olanları sâhiblerine zabt itdürüp muhtâc-ı arz olanı yazup bu husûs ne vechile sâbit olursa tafsîlen arz eyleyesin.

1084

Yergöğü dizdarına: Erdel canibine gidecek Çavuş İskender'in emniyetle ulaştırılması hakkında.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Yergöği kal‘ası dizdârına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından İskender, bir husûs içün Erdel cânibine gönderilmeğin **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle vardukda, kal‘a-i mezbûre erenlerinden kifâyet mikdârı yarar âdemler koşup emîn ü sâlim ulaşdurasın.

1085

Erdel Kralı İstefan'a: Solnok Kalesi civarında Jak Andraş adlı adamın palanga yapmak istemesi ve tarafından ruhsat verilmesi sebebinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdet üzre ser-â-ser kîse, bir gümüş kozalak ile mezbûr İskender Çavuş'a virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Erdel Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:
Hâliyâ Budun Beglerbegisi Rüstem *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp Solnok Begi Velî *dâme izzuhû* kendüye haber gönderüp livâ’-i mezbûr sipâhîlerinden İskender nâm sipâhînün Solnok kal‘ası'ndan sekiz mil ba‘îd yirde olan Jak nâm karyede Jak Andraş nâm âdemün palanka binâ itmek tedârükinde olup bu husûs içün müşârün-ileyh size mektûb gönderüp henüz sizden cevâb gelmedin mezkûr âdeminüz kerestesi hâzır olmak ile palanka yapup hattâ etrâfda olan kiliseleri yıkdurup kârgîr kulle dahı yapdurmak tedârükinde olup ve sizün cânibinüzden üç yüz nefer atlu ve ana göre piyâde konmak üzre olduğın bildürdi. İmdi gerekdür ki, İskender Çavuş vardukda, bu husûs arz olınduğı gibi midür, nicedür? Vâkı‘ ise ol mahalde palanka binâ olmağa bâ‘is nedür? Sizün ma‘rifetiniz ile midür? Atebe-i ulyâma olan ihlâsun mûcebince ne vechile ise yazup bildüresin.

1086

Eflâk voyvodasına: Eflâk canibinde vefat edenlerin metrukâtının defter ile Dersaadet'e gönderilmesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Memi'ye virildi.
Fî 11 Şa‘bân sene 967

Hasan Çelebî tezkiresi mûcebince yazılmışdur.
Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Hâliyâ anda ticâret içün varan tüccâr tâ’ifesi ve sâ’ir ehl-i İslâmdan anda iken fevt olan kimesnelerün metrûkâtı senün ma‘rifetünle nakΩr u kıtmîr, her ne ise defter idüp aynı ile âdemünle Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, anun gibi tüccâr tâ'ifesinden ve sâ'ir ehl-i İslâmdan anda vefât idenlerün muhallefât ü metrûkâtları her ne ise nakΩr u kıtmîr, defter eyleyüp eger canlu davar olursa Niğebolı kādîsı ma'rifetiyle satup akçasın bile mühürleyüp, ne mikdâr nesne olduğın başka başka defter eyleyüp yarar âdemünle Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Bu husûsda kimesneye i'timâd itmeyüp her mâddesin kendü ma'rifetünle gördürüp kimesnenün espâbı ve mâlı zâyi' olmakdan hazer idesin.

1087

Bursa beyine ve Edremit kadısına: Tırhala kazası köylerindeki eşkiyânın tahkikiyle haklarında lâzım gelen muamelenin ifasına ihtimam olunmasına dair.

Yazıldı.
Beg âdemi Gazanfer'e virildi.
Fî 29 Şa'bân sene 967

Burusa begine ve Edremid kādîsına hüküm ki:
Kazâ'-i Tarhala'ya tâbi' Dodur nâm karye ki Gördük kazâsı civârındadur, ekser-i halkı belki küllîsi şirret ü şakāvet üzre olup tüvânâları yollar ve evler basup âdemler katl eyleyüp mâl ü menâllerin alup ekl eyledükleri, ol diyârda meşhûr u müte'âref olup ve karye-i mezbûre kurbinde Tarhala'ya tâbi' Mûsâ Hocalı nâm karye halkından dahı tâ'ife-i mezkûrenün yoldaşları olup mesfûr harâmîlerün ba'zı evkātda sohbet ü cem'iyyeti anda olup ve sene seb'a ve sittîn ve tis'a-mi'e Muharrem'inde Mudur (?) nâm karyede evi basılup katl olınup mâl ü menâli gāret olınan Gördük Kādîsı Mevlânâ Şemseddîn ve sâbıkā kādî olup maktûl olan Mevlânâ Hamza'yı mezkûrlar katl eyledüği şâyi' olup ve kazâ'-i Gördük'e tâbi' Elekler ve Mudur (?) ve Mamanlu (?) nâm karyelerden dahı yoldaşları olup ve bunlardan gayrı ol diyârda ehl-i fesâdun nihâyeti olmayup ve Bigadiç kazâsında Beşdere nâm mevzı'da katl olınan Gördös Kādîsı Mevlânâ Muhyiddîn ve Kayacık Kādîsı Mevlânâ Şücâ'un kātilleri dahı mezkûrlar olmak fehm olınup ve Hacı Beg nâm sipâhî ve Bigadiç kazâsından Turası-oğlı ve Mutâf Yûsuf-kulı dimekle ma'rûf kimesneler dahı harâmîlerün re'îsi olup niçe def'a katl-i nefs idüp ve Müslimânlarun mâl ü menâlin aldukları meşhûr u müte'âref olduğı pâye-i serîr-i âlem-masîr-i husrevâneme arz olınmağın ve bu bâbda sizün kemâl-i emânet ve hüsn-i istikāmetinüze i'timâd-ı hümâyûnum olup zikr olınan ehl-i fesâdun ele gelüp haklarından gelinmesi her vechile mühimm ü lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup mahall-i hâdisenün üzerine varup zikr olınanları ve mazınna vü müttehem olanlarun ihzârı lâzım olanları her kandeyse ele getürüp gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına bi'l-cümle Şer'ile ve kānûnla buldurması lâzım olanlara teklîf eyleyüp her kandeyse buldurup anun gibi bir yire cem' olup ele gelmesi asîr ise eger il-eriyledür ve eger sâ'ir her ne tarîkla olursa ele getürüp dahı bu fesâdı idenleri her kim ise tamâm dikkat ü ihtimâm ile Şer'ile teftîş ü tefahhus eyleyüp anun gibi töhmet-i sâbıka ile müttehem olanları dahı örf-i ma'rûf ile görüp dahı bu şenâ'ati idenler eger zikr olınan karyeler halkudur ve eger sâ'irleridür, her kim ise zuhûra getürüp fesâd ü şenâ'ati Şer'ile ve kānûn ile

sâbit olanları mecâl virmeyüp mahallinde lâzım geleni icrâ idüp yirine koyup ehl-i fesâd sipâhî tâ'ifesinden ise habs idüp arz idesin ve ne mikdâr kimesne ele gelüp hakkından gelindüğin ve katl olanları kimler katl idüp ve sâ'ir zuhûra gelen ahvâli yazup bildüresin ve bi'l-cümle husûs-ı mezbûr ehemm-i mühimmâtdandur. Ana göre mukayyed olup ehl-i fesâdı ele getürmek bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyüp ol havâliyi anlarun şerr u şûrlarından emîn idesin. Ammâ, bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olınmakdan ve kimesneye hilâf-ı vâkı' iş olmakdan ve ehl-i fesâda himâyet olmakdan hazer idesin ve bu fesâd her kimün sancağında ve kādîlığında olmış ise kendüden sü'âl idüp kātilleri niçün ele getürmeye ve ele getürmedüği takdîrce niçün arz itmeye? Bu bâbda her biri mûcib-i itâb olmışlardur; cevâbları ne ise anları da bildüresin. Bu bâbda mazınna olanları ve sâ'iri tutup kayd ü bend ile gönderesin. Habsden ıtlâk itmeyüp emr üzre ahvâlin göresin.

1088 *Mekke-i Mükerreme kadısına: Kâbe-i Muazzama ziyaretine gelen fukaranın iskânı için bir mesken yapılması hakkında.*

Yazıldı.
Dervîş Kethudâ'ya virildi.
Fî 15 Şa'bân sene 967

Defteri, Defterdâr Efendi arz idüp, emri defter üzerine yazup hüküm ana göre yazılmışdur.
Mekke-i Mükerreme kādîsına hüküm ki: Südde-i sa'âdet'üme defter gönderüp et-râfdan Ka'be-i Şerîfe ziyâretine gelen fukarânun bir mesken-i mu'ayyeni olmadığından Harem-i Şerîf'de birer mevzı'a konmağla Harem-i Şerîf'e televvüs ârız olup ve kehleleri yayılup âmme-i Müslimîn bu ahvâlden ziyâde muztarib oldukları bâ'isden bir mesken tedârüki lâzım olduğı bundan akdem arz olınup merhûme Sultân hazretlerinün Mekke-i Mükerreme'de olan imâretleri kurbinde tâ'ife-i mezbûra mesken binâ olınmağa münâsib yirler satun alup binâ olınmak sadedinde iken Südde-i sa'âdet savbına teveccüh lâzım olup ol alınan mahall el'ân hâlîdür; mahall-i mezbûrda fukarâ içün hâlîyâ bir mesken yapılmasın arz eylemişsin. **Buyurdum ki**:
Arz olınduğı üzre zikr olınan mahalde fukarâ içün bir mesken yapılup Harem-i Şerîf'i televvüs ü tedennüsden tathîr ü pâk eyleyesin.

1089 *Mekke-i Mükerreme kadısına: Harem-i Şerif dışında bir kaç musluk yaptırılıp, Zemzem kuyusunu kirleten musluğun yıktırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Defter gönderüp Âb-ı Zemzem kurbinde bir maslak ihdâs olınup ol mevzı' kemâl-i mertebe mülevves ü nâ-pâk olmağın namâz kılınmağa kābiliyyet kalmamışdur. Ma'a-hâzâ ol mevzı' Mescidü'l-Harâm'dan olup ve mescidün her yiri namâz kılınmak içün müheyyâ olup niçe kimesnelerün âbdestsüz Mescid-i Şerîf'e girmesine sebeb olur ve ol âbdest alanlarun mâ'-i müsta'meli girü Zemzem Kuyusı'na inüp âb-ı şerîfe kabâhat virür ve ol maslak yıkılup yiri ferş olmak ile Âb-ı Zemzem-i Şerîf'i televvüsden kurtarup hâric-i Harem'de birkaç maslaklar olmasın arz itmişsin.
Buyurdum ki:

Arz olındığı üzre Harem-i Şerîf ve Bi'r-i Zemzem tathîr ü pâk olınup taşrada birkaç maslak yapdurasın.

1090 *Mekke-i Mükerreme kadısına: Yolu Harem-i Şerif içinde olan âbhânenin kapatılarak etraftaki âbhânenin kullandırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Defter gönderüp mevsim-i Hac'da Mekke-i Müşerrefe'de ziyâde kesret var iken ashâb-ı hayrâtdan ba'zı, binâ itdükleri âbhânelerün tathîrine vefâ idecek mâl-ı vakf olmadığı ecilden vakt-i Hac'da ol âbhâneler kapanup Harem-i Şerîf'e ziyâde karîb bir âbhâne var, vakt-i hâcetde ol tarafa varılup yolı Harem-i Şerîf içinde olmağın Harem-i Şerîf'de çokluk televvüsât ve Müslimânlara küllî zarûret vakı' olur. Ol âbhâne kapanup ve etrâf-ı Harem'de olan âbhâneler dâ'imâ açuk durup ve tanzîfine kifâyet mikdârı cihât ziyâde olup ve âbhâneye lâzım olan suyı ve hıdmetkârları ziyâde olmağla Harem-i Şerîf televvüsden pâk olur diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Arz olındığı üzre her ne vechile münâsib ü mümkin ise tathîr ü pâk olınmak bâbında tedârük eyleyesin.

1091 *Erzurum beylerbeyine: Bayburt sancağında tımara mutasarrıf olan Hamza'nın vefatı üzerine onun tımarını alan çavuş Resul hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Ferruh'a virildi.
Fî 12 Şa'bân sene 967

Üç berât, bir beglerbegi mektûbı, beş kıt'a sûret-i sicil ve arz, mezkûra virilüp bile gönderildi.
Erzurum beglerbegisine ve kādîsına ve Bayburd kādîsına [hüküm ki]:
Bundan akdem Bayburd sancağında bin altı yüz akça timara mutasarrıf olan Hızır-oğlı Hamza nâm kimesne içün Erzurum çavuşlarından Resûl nâm kimesne fevt oldı diyü timarın terakkΩsi içün kendü timarına ilhâk idüp ba'dehû mezkûr Hamza içün vefâtı gayr-ı vâkı'dür diyü Baybur[d] Alay-begisi Söhrâb arz itmeğin timarı mezkûr Hamza'ya mukarrer kılınup berât virilmiş iken, mezkûr Hamza içün sahîh vefât itmişdür; Dâvûd nâm kimesne müteveffâ-yı mezbûr Hamza içün benüm diyü tezvîr ü telbîs[e] sülûk itmişdür diyü Bayburd kādîsı ile Tercan kādîsı sebt-i sicill itmeğin, mezkûr Hamza'nun timarını mesfûr Re[sû]l Çavuş girü timarına ilhâk idüp tekrâr berât itmeğin tarafeynün berâtları ve temessükleri alınup bir kîse içine konup mühürlenüp hakΩkat-i hâl ma'lûm olmak içün sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'um vardukda, sen ki beglerbegisin, bu husûsa bi'z-zât mübâşeret idüp dahı mezkûr Resûl Çavuş, mesfûr Hamza'yı beraber eyleyüp zikr olınan temessüklerine nazar idüp bu husûsı onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp göresiz. Şöyle ki, mezkûr Hamza sahîh vefât itmiş iken merkøm Dâvûd: *"Ol Hamza, benüm"* diyü tezvîr ü telbîs idüp mezkûr Hamza'nun timarını kendü üzerine

mukarrer itdürdüği sâbit ü zâhir olursa timar-ı mezbûrı mezkûr Resûl Çavuş'a mukarrer idüp dahı mezbûr Dâvûd'ı habs eyleyüp temessüklerin hıfz idüp yanınuzda ne vechile sâbit olduğı vukø‘ı üzre yazup arz eyleyesin. Eger mezkûr Hamza sahîh vefât itmiş olmayup bi'l-fi‘l hayâtda iken mezkûr Resûl Çavuş vech-i meşrûh üzre tezvîr ü telbis[e] sulûk itdüği sâbit olursa mezkûr Resûl Çavuşı habs idüp temessüklerin virmeyüp dahı yanınuzda ne vechile sübût ü zuhûr bulursa yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin. Bi'l-cümle bu bâbda ikdâm ü ihtimâm idüp tamâm hakk-ı sarîha tâbi‘ olup bir cânibe meyl itmeyüp gavrına irişüp telbîs kangı cânibdedür, zuhûra getüresiz; şöyle bilesiz.

Tahrîren fî evâsıt-ı Şa‘bânü'l-mu‘azzam sene 967.

[Yev]mü'l-hamîs fî 13 Şa‘bân sene 967 [09.05.1560]

1092

Mısır beylerbeyine: Mısır'dan gelecek hazinenin zamanında gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 20 Şa‘bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'ümde olan âdemün, vilâyet-i mezbûreden irsâl olınacak hazîne ahvâlin bildürmeğin, vakti ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, emr-i şerîfüm muktezâsınca Âstâne-i sa‘âdet'üme irsâl olınacak hazîneyi vakt ü mevsimi ile Südde-i sa‘âdet'üme irsâl ü îsâl eyleyesin.

1093

Adilcevaz kulları ağasına: Livanın yeni beyi gelinceye kadar muhafazada bulunması hakkında.

Yazıldı.
Van beglerbegisinün kethudâsına virildi.
Fî 17 Şa‘bân sene 967

Âdilcevâz kulları agasına hüküm ki:
Livâ’-i mezbûr âhar bege inâyet olınmağın eger kal‘adur, eger sâ’ir muhâfazası lâzım olan yirlerdür sancak-begi vâsıl olınca hıfz u hırâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
(Boşluk) Varıcak, onat vechile mukayyed olup sancağı begi varınca ol cevânibi ve kal‘ayı gereği gibi hıfz u hırâset ve zabt u sıyânet idüp bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyesin.

1094

Selemiye sancağını tahrir eden Murad'a: Hacıların muhafazası şartıyla tımar verilen Selluriye ve Türkmen sipahilerinden serseriyâne gezenlerin tımarlarının başkasına verileceğinin tebliği hakkında.

Yazıldı.
Şâm beglerbegisinün kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 6 Şevvâl sene 967

Selemiyye sancağın müceddeden kitâbet iden Murâd'a hüküm ki:
Kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm, sâbıkā Selemiyye Sancağı Begi Hüseyin mektûb

gönderüp bundan akdem huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı aktâ‘-ı Arab'dan[xliv] hıfz u hırâset içün emn ü emân üzre geçürmek maslahatı içün şartlı timar virilen Sellûriyye ve Türkmen sipâhîlerinden kendü hevâlarında gezüp hıfz u hırâset eyyâmında bulınmayup koyunlariyle berriyyeye göçüp ihmâl idenlerün timarları âhara tevcîh olınup arz olına diyü emr-i şerîf vârid olup ber-mûceb-i emr-i şerîf defe‘âtle tenbîh ü te’kîd olınup: *"Hıdmet zamânında perâkende olman, hıfz u hırâset üzre olun; yohsa timarınuz âhara virilür, arz olınur"* dinildükde, her birisi varup mukāta‘a âmillerinden cemâ‘atlerinün şâtü'l-mer‘âların veyâ âdet-i agnâmların veya bâd-ı hevâların beşer, onar bin akçaya iltizâm idüp bu sebeb ile cem‘iyyete ve hıdmete gelmeyüp koyunları ile berriyyeye gidüp ahvâllerin arz olındukda: *"Hıdmet-i Pâdişâhîde idük"* diyü ta‘allül idüp anun gibi huccâcun hıfz u hırâseti zamânında mücerred âmillerden beşer, onar bin akçaya iltizâm ile iş olmağın vech-i meşrûh üzre ta‘allül idüp hıdmete gelmeyenlerün şöyle ki, timarları âhara tevcîh olınmaya, min-ba‘d hıdmet-i mesfûreye bir kimesne gelmez diyü arz itmeğin **buyurdum ki**:
Vardukda, anun gibi hıfz u hırâset zamânında: *"Mîrî iş içindeyüz"* diyü illet idüp hıdmete varmayanlarun timarları âhara tevcîh olınur. Ana göre mezbûrlara tenbîh idesin ki, huccâc-ı zevi'l-ibtihâcun hıfz u hırâseti zamânında her biri hıdmetde ve cem‘iyyetde bulınup ol vechile ta‘allül itmeyesin.

1095 *Erciş Beyi Hasan Bey ile Âmid ve Bitlis kadılarına: Adilcevaz beyi Haydar'ın şeriate muhalif hareketleri hakkında tahkikat icrasına dair.*

Yazıldı.
Erciş begi âdemi Mahmûd Çavuş'a virildi.
Fî 16 Şa‘bân sene 967

Erciş Begi Hasan Beg'e ve Âmid ve Bitlis kādîlarına:
Hâliyâ Âdilcevâz'un ulemâsı ve sâ’ir halkı Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunup bi'l-fi‘l livâ’-i mezbûr begi olan Haydar ve nefs-i Âdilcevâz'dan Aydın b. Haydar ve Ahmed b. Kulı ve İnâyet b. Seydî nâm kimesneler ve Emrizdin ve Şeyhî Can nâm zimmîler ile Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunup bi'l-fi‘l livâ’-i mezbûr begi olan Haydar *dâme izzuhû*'nun Şer‘a mugāyir vaz‘ı ve kānûna muhâlîf te‘addîsi olduğın i‘lâm itdükleri ecilden gönderilen arz-ı hâlün sûretleri aynı ile ihrâc olınup isnâd olınan husûslarun vukø‘ı ve adem-i vukø‘ı ma‘lûm olup zâhir olan te‘addîsi def‘ olınmak içün sizi müfettiş ta‘yîn idüp **buyurdum ki**:
Varıcak, bi'z-zât kalkup mahall-i hâdiseye varup dahı vilâyet-i mezbûre halkı arz-ı hâllerin mezbûrlar ile göndermişler midür, yohsa bunlar fuzûlî kendüler mi yazup sunmışlardur? Arz-ı hâli getürüp sunan kimesneleri yarar kefîllere virüp anun gibi arz-ı hâlde mastûr olan mâddede bi-hasebi'ş-Şer‘ müşârün-ileyhün üzerine nesne sâbit ü zâhir olursa Şer‘ile zâhir olan hukøkı ashâbına alıvirüp arz-ı hâlde mastûr olandan mâ‘adâ dahı kimesne gelüp müşârün-ileyhden ve âdemlerinden da‘vâ-yı hakk iderse anlarun dahı bir def‘a Şer‘ile fasl olınmayan kazıyyelerin husamâ muvâcehesinde onat vechile hakk üzre Şer‘ile teftîş idüp her kimün hakkı sâbit olursa Şer‘ile ashâb-ı hukøka hakların alıvirüp eger arz-ı hâlde olandan ve eger gayrıdan

sâbit olan mevâddı ve kime hakk alıvirilüp ve ne makøle fesâdı sâbit olduğın yazup bildüresin ve eger gönderilen arz-ı hâllerde mukayyed olan husûslardan müşârün-ileyhün üzerine bi-hasebi'ş-Şer‘ nesne sâbit olmaz ise sâ’irine dahı mukayyed olmayasın.

1096 *Van beylerbeyine: Beylerbeyi beratıyla tımar tasarruf edenlere bedellerinin tevcih olunması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 17 Şa‘bân sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan evvel İskender Paşa ve Ferhâd Paşa memleket imâreti maslahatı içün Erciş ve Van tevâbi‘înden ba‘zı harâbe yiri emr-i şerîf mûcebince ba‘zı kimesnelere timar tarîkıyla kendü berâtlariyle tevcîh idüp anlar dahı ekserin imâret eylemişler idi. Hâliyâ vilâyet tahrîr olındukda tecdîd-i berât içün vilâyet kâtibi Dergâh-ı mu‘allâ'ya virdüği tezkirelerin gönderdüklerinde ibtidâ berâtları beglerbegi berâtıdur diyü berât sadaka buyurılmayup te’hîr olınduğın arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**:
Varıcak, anun gibi beglerbegi berâtiyle timar tasarruf idenlerinüz vilâyet kâtibinden ibtidâ berâtları olmamak ile berât müyesser olmayup ma‘zûl kalanlara girü senün berâtunla bedellerin tevcîh idesin ki anun gibiler gelüp asıl sipâhîlere mülhak olmak lâzım gelmeye ve ma‘zûl dahı kalmaya.

[Yev]mü's-sebt fî 16 Şa‘bân sene 967 [12.05.1560]

1097 *Bağdad beylerbeyine: Basra'ya gönderilmek üzere yeniden gönüllü ve azep yazıp gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Basra beglerbegisinün kethudâsına virildi.
Fî 17 Şa‘bân sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Basra Beglerbegisi Behrâm *dâme ikbâlühû*, mektûb gönderüp Basra gönüllülerinden yetmiş üç neferi ve azeblerinden yetmiş neferi eksük olup ol diyârda âdeme ziyâde ihtiyâc olduğın bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr eylemeyüp yetmiş üç nefer yazup Bagdâd gönüllülerine ilhâk idüp ve yetmiş nefer dahı yazup Bagdâd azeblerine ilhâk idüp defteriyle yazılan eger gönüllüdür ve eger azebdür, nevbetci tarîkıyla müşârün-ileyhe gönderesin. Ulûfelerin dahı anda vire.

1098 *Bigadiç kadısına: Gördös ve Kayacık kadılarını katleden eşkiyânın her ne suretle olursa olsun ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.

Bigadiç kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Gördös ve Kayacık kādîları azeb teslîm idüp gelürken yollarına on iki nefer harâmî inüp kendülerin katl idüp mâlların alup gidüp üçinci güni haber şâyi‘ olup il-erin cem‘ idüp sübaşı ile harâmîler akabince gönderildi. Simav ve Burusa tarafına müteveccih olmışlar. Kādîlar katl olınduğı günden bir gün mukaddem Gölcük nâm derbendde dört sipâhî soydılar ve Burusa begi emr ile Bergama tarafına teftîşe vardukda, Gördük ve Tarhala harâmîleri firâr idüp

Sındırgı nâhiyesi derbend olmağın gelür geçerler diyü söylenüp sancak-begi ve sipâhîler gitmekle vilâyet hâlî kalup harâmî zâhir oldukda il-erin cem‘ idüp üzerlerine varılmak içün hükm-i şerîfüm taleb olındığın bildürmişsin.
Buyurdum ki:
Bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup anun gibi ehl-i fesâdı eger il-eri sürmek iledür ve eger sâ’ir her ne tarîkla olursa ele getürüp Şer‘ile haklarından gelesin. Anun gibi ele gelmekde kıtâle mübâşeret iderler ise sen dahı eyleyüp anun gibi hîn-i mukātelede katl olınan ehl-i fesâdun kanları kātilden sü’âl olınmaz. Ana göre re‘âyâya tenbîh idesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüz olmakdan ehl-i garaz söziyle hilâf-ı vâkı‘ iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

1099 *Han'a: Özi Kalesi'nin düşmandan muhafazasına itina olunmasına ve istenilen darbzen, topçu ve barut ve sairenin gönderildiğine dair.*

Yazıldı.

Hân hazretlerine hüküm ki:
Hâliyâ atabe-i âlî-mikdâr ve Südde-i seniyye-i sa‘âdet-medârımuza ki, melce’-i hâkān-ı izâm ve melâz-ı havâkΩn-i vâlâ-makāmdur, nâme-i Sâmî ve sahîfe-i kirâmınuz vârid olup Memâlik-i mahrûse'müze karîb Özi dimekle ma‘rûf şehr-i azîm vâdîsinde küffâr-ı hâsirîn ve cünûd-i şeytânîn gelüp tahassun idüp ba‘zı mahalde hurûc idüp kat‘-ı ru’ûs ve katl-i nüfûs [ve] nehb-i emvâl ve sa‘y-i kıtâl eyledüklerinde asâkir-i Müslimîn şehr-i mezbûrun sevâhiline dâhil olduklarında mehâbet-i İslâma mukāvemet idemeyüp firâr idüp anda olan darbzenler şehr-i mezbûrı mürûr idemedüği ecilden iki kıt‘a darbzen ve bir mikdâr topcı lâzım idüği i‘lâm olınmış. Eyle olsa istid‘ânuz üzre Top-hâne-i âmire'mden mâr-heybet, sü‘bân-sûret, saf-şiken beş aded darbzen ve on nefer san‘atında mâhir ve hıdmetine kādir topcı kullarum irsâl olındı. Gerekdür ki vusûl buldukda, sizde dahı cibilletinüzde merkûz ve tînetinüzde muzmar olan vüfûr-ı celâlet [ve] fart-ı şehâmetinüz ve dîn bâbında olan hamiyyet-i ikdâmınuz muktezâsınca küffâr-ı hâksârun ahvâl ü etvârın ve fikr-i fesâd ve hayâl-i kâsidlerin tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup tamâm-ı ıttılâ‘ tahsîl idüp dahı ârâ-yı sâ’ib ve efkâr-ı sâkıbınuz muktezâsınca a‘dâ-yı dîn ve kefere-i lâ‘în-i dûzah-mekînün ehl-i İslâm-ı fevz-encâm üzerlerinden mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ eyleyüp ve memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya a‘dâdan zarar u gezend irişdürmeyüp haklarından gelmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûr u bürûz ide. İn-şâ’allâhü'l-e‘azz ümîzdür ki hemîşe küffâr-ı hâksâra zillet ü nekbet ve ehl-i İslâm-ı zafer-fercâma fevz ü nusret müyesser ü mukadder olmakdan hâlî vü zâyil olmaya. A‘dânun ahvâl ü etvârın ve re‘y-i fâsid ve fikr-i kâsidin ve sâ’ir ol cevânibün ahvâlin dergâh-ı felek-iştibâhımuza olan vüfûr-i ihlâs ve fart-ı ihtisâsınuz mûcebince yazup i‘lâmdan hâlî olmayasız ve ol cânibden gelen Dergâh-ı mu‘allâ'm topcılarından kıdvetü'l-emâsil Kāsım ile yigirmi kantar bârût ve elli nefer arabacı dahı irsâl olınup topcılarun âdet ü kānûn üzre nafakaları bile irsâl olınmışdur.

1100 *Dulkadirli beylerbeyine: Malatya ve Bozok sancaklarının Rum beylerbeyiliğine iade ve ilhak edildiğine dair.*

Yazıldı.
Çavuş'a virildi.
Fî 22 Şa‘bân sene 967

Dulkādirlü beglerbegisine hüküm ki:
Malâtıyye ve Bozok sancakları kadîmden Rûm beglerbegiliğine tâbi‘ olup sene-i sâbıkada hıdmet vâkı‘ olmağın senün üzerüne eşmek emr olınmış idi. Hâliyâ girü üslûb-ı sâbık üzre zikr olınan sancaklar Rûm beglerbegiliğine ilhâk olınup **buyurdum ki**:
Zikr olınan sancaklarun defterlerin mühürleyüp emirü'l-ümerâ'i'l-kirâm Rûm Beglerbegisi Ali *dâme ikbâlühû*'ya gönderesin.

1101 *Filibe kadısına: Filibe'de Remmal Haydar'ın Şeriat Meclisine getirdiği on dokuz kemendçinin İstanbul'a gönderilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Pojega havâlesi Ahmed'e virildi.
Fî 24 Şa‘bân sene 967

Filibe kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp fahrü'z-zu‘amâ Tatar-bâzârı za‘îmi Remmâl Haydar *dâme mecduhû* Haleb'den ve Şâm'dan ve Hamâ ve Kara-Âmid'den bir niçe Müslimânı ve Bitlis ve Akşehir ve Kara-hisâr ve Tokat ve Trabzon'dan dahı bir niçe kâfirleri ki cem‘an on yedi-on sekiz nefer kimesne olur, meclis-i Şer‘a getürüp bunlar kemendciler olup espâblarında düğümli kendir pâreleri bulınup habs olınduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda, zikr olınan kimesneleri kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin.
Ammâ, gönderdüğün kimesnelere onat vechile tenbîh idesin ki gaybet itdürmekden hazer ideler.

1102 *Edirne kadısına: Mustafa Paşa Köprüsü yakınındaki cami ve imaret etrafında yerleşmek isteyenlere verilecek yerler hakkında.*

Yazıldı.
Hasekî Sultân'un müşâhere kâtibi Cömerd'e virildi.
Fî 17 Şa‘bân sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Mustafa Paşa Köprüsi kurbinde vâkı‘ olan câmi‘-i şerîf ve imâret-i âmire etrâfında hâricden bâ‘zı kimesneler gelüp tavattun idüp ev yapup sâkin olmak isterler. Lâkin, zikr olınan mevzı‘un kudemâsı mevzı‘-ı mezkûrun etrâfın müsellem tâ'ifesinden tapu ile alup tarlalar idüp zirâ‘at itdükleri bâ‘isden hâlîyâ gelüp yir taleb iden kimesnelere mani‘ oldukların arz eylemişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda göresin; zikr olınan müsellemlik tarladan yir alınduğı takdîrde ne mikdâr yir alınmak lâzımdur? Tamâm ma‘lûm idinüp dahı vukø‘ı üzre arz eyleyesin.

1103 ***Saruhan Beyi Mustafa Bey'e: Küçük dilsize olan borcunu göndermesi hakkında.***

Yazıldı.
Mezbûr çavuşa virildi.
Fî 7 Ramazân sene 967

Saruhan Sancağı Begi Mûsâ Beg'e hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'ümde olan Küçük Dilsüz bundan akdem karz tarîkıyla sana üç yüz sikke altun virüp hâlîyâ taleb itdüğinde virmeyüp ta‘allül ider imişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle sâbıkā çavuş olan İbrâhîm vardukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp mezkûra ne mikdâr deynün var ise bî-kusûr virüp der-kîse idüp mühürleyüp mezbûr ile irsâl idesin. Hilâf-ı Şer‘ ta‘allül itmeyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 16 Şa‘bânül-mu‘azzam sene 967 [12.05.1560]

1104 ***Vize beyine ve kadısına: Vize dağlarında toplanarak cinayet ve serkeşlikte bulunan eşkiyânın ele geçirilip haklarından gelinmesi hakkında.***

Yazıldı.
Begün âdemi Hasan'a virildi.
Fî 18 Şa‘bân sene 967

Vize begine ve kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Vize dağlarında bir niçe harâmîler cem‘ olup yollar kesüp niçe âdemler katl idüp ve Dergâh-ı âli yeniçerilerinden Kāsım nâm yeniçeriyi ve karındaşın katl idüp avretin soyup ve espâbların gāret idüp niçe bunun emsâli fesâd ü şenâ‘at iderler iken sen ki sancak-begisin; ol harâmîlerden on neferin ele getürüp mâ‘adâsı perâkende olup ve ele giren on neferün sekiz neferi anda bi-hasebi'ş-Şer‘ haklarından gelindüğin ve hîn-i teftîşde ehl-i fesâdun kimi sipâhîler koyunları şûbânı ve kimi dahı serbest timarlardan ve âhar sancaklardan olduğın ve harâmîlere baş olup nefs-i Çorlı'dan[xlv] mütemekkin olan Martin Nikola nâm zimmîyi kayd [ü] bend ile Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderdüğün bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, ehl-i fesâdı ele getürüp haklarından gelinmek içün kemâl-i ikdâm ü ihtimâm üzre olup ehl-i fesâd eger hâslardadur ve eger serbest timarlardadur ve sipâhîler koyunları şûbânlarındadur, cidd ü ictihâd ile ele getürüp haklarından gelinmeleri bâbında, şöyle ki sa‘y-i beliğdür, zuhûra getüresin ve muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1105 ***Üsküb sâbık Kadısı Muslihiddin ile haslar kadısına ve Bâyezid mütevellisine: Kâğıthane yakınında ihtilâflı çayırları kimlerin tasarruf ettiğinin tahkikine dair.***

Yazıldı.
Sarrâc Ali'ye virildi.
Fî 16 Şa‘bân sene 967

Sâbıkā Üsküb kādîsı olan Mevlânâ Muslihuddîn'e ve Hâslar kādîsına ve Sultân Bâyezîd mütevellîsine hüküm ki: Bundan akdem hükm-i hümâyûnum gönderilüp Kâğıdhâne kurbinde münâza‘un-fîh olan çayırları hakk üzre görüp her kimün tasarrufında ise esâmîsiyle Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz eyleyesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mühürlü tezkire gönderüp nizâ‘ olınan ne mikdâr kimesnelerün çayırları olduğın i‘lâm eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfüm vardukda, her birin ihzâr idüp Şer‘ile teftîş idüp göresin; mezbûrlarun zabt u tasarruf itdükleri çayırlardan ne mikdârı mîrîye â’id ü râci‘ olursa anun gibileri mîrî içün zabt itdürüp Şer‘ile sâhiblerine müteveccih olasın. Sâhiblerine zabt u tasarruf itdüresin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 18 Şa‘bân sene 967 [14.05.1560]

1106

Haleb kadısına: Karapınar'da Şehzade Selim'in yaptıracağı mescid, kervansaray ve hamam için mimar Cemaleddin'in gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Ali Kethudâ'ya virildi.
Fî 18 Şa‘bân sene 967

Haleb kādîsına hüküm ki:
Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle-bakāhu*, Karapınar nâm mahalde bir mescid ve kârbân-sarây ve hammâm binâ itmek isteyüp mi‘mâr lâzım olmağla mahrûse-i Haleb'de Cemâleddîn nâm mi‘mâr getürilmesi i‘lâm olınmağın, **buyurdum ki**: Vardukda, te’hîr itmeyüp mezkûrı getürdüp kendüye lâzım olan hevâyici ile mu‘accelen irsâl eyleyesin ki, gelüp murâd olınduğı üzre hıdmetde ola. Husûs-ı mezbûr ehemm-i mühimmâtdandur; te’hîr itdürmeyüp ber-vech-i isti‘câl gönderesin.

1107

Niğde kadısına: Karapınar'da Şehzade Selim'in yaptıracağı mescid, kervansaray ve hamam için memur edildiğine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Niğde kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* Karapınar nâm mevzı‘da bir mescid ve kârbân-sarây [binâ] itmek murâd idüp ol bâbda seni istihdâm içün ta‘yîn olınman i‘lâm itdüklerin ecilden **buyurdum ki**:
Taleb itdüklerin te’hîr itmeyüp varup murâd olınduğı üzre gereği gibi hıdmetde olup itmâm-ı maslahat itmek bâbında ikdâm ü ihtimâmun vücûda getüresin.

1108 *Karaman vilâyeti kadılarına: Karapınar'daki binalar için mimar ve marangoz gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Vilâyet-i Karaman kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle-bakāhu* Karapınar nâm mevzı‘da bir mescid ve kârbân-sarây ve hammâm binâ itmek murâd idüp ol bâbda bennâ ve neccâr lâzım olduğı i‘lâm olınmağın **buyurdum ki**:

Her kangınuzun taht-ı kazâsında taleb olınursa bulınan bennâ ve neccârdan kifâyet mikdârı bennâ ve neccârı kendülere lâzım olan havâyicleriyle ihrâc idüp hıdmet-i mezbûreye irsâl eyleyesin ki, varup ücret ile hıdmetde olalar. Husûs-ı mezbûr ehemm-i mühimmâtdandur. İhmâl ü müsâheleden hazer idüp fermân-ı şerîfüm mûcebince tedârük ü ihzâr ve irsâl itmek bâbında gereği gibi ikdâm ü ihtimâm idüp ihmâl ü müsâheleden hazer idesin.

1109 *Çorlu ve Silivri müderrislerine: Et narhının bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Pehlivân Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 19 Şa‘bân sene 967

Çorlu ve Silivri müderrislerine hüküm ki:
Hâliyâ kasabât-ı mezbûrede etün narhı ne mikdâr idüği ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:

Vardukda, kasâbât-ı mezbûrede bi'l-fi‘l et bâbında narh-ı rûzî ne kadardur yazup arz eyleyesin. Bu bâbda bundan akdem niçe def‘a hükm-i şerîf gönderilüp üç yüz dirhemden eksük narh olmaya diyü emrüm olmışdur. Eger narh-ı rûzîden eksük ise kādîlardan sü’âl idüp emre mugāyir narh virmeğe bâ‘is nedür? Ne vechile cevâb virürler ise yazup arz eyleyesin.

1110 *Çorlu, Silivri ve Rodosçuk kadılarına: Üç yüz dirhemden eksik et sattırılmaması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Çorlu ve Silivri ve Rodoscuk kādîlarına hüküm ki:
Bundan akdem size niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp kasabât-ı mezbûrede üç yüz dirhemden eksük et bey‘ olınmamak emrüm olmışdur. İmdi, ol emr-i sâbıkum kemâ-kân mukarrerdür.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, o emr-i şerîfüm mûcebince amel idüp min-ba‘d kasabât-ı mezbûrede üç yüz dirhemden eksük et bey‘ itdürmeyesin.

1111 *Çirmen Beyi Hızır Bey'e: Azak ve Özi taraflarından düşmanın hareketi duyulduğundan asker toplayıp Silistre beyi canibine varması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren âdemi Ertoğdı'ya virildi.
Fî 16 Şa‘bân sene 967

Çirmen Begi Hızır Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp emr-i şerîf vârid olup Silistre sancağı begine mülâkΩ olasın diyü fermân olınmış iken hâlîyâ Azak ve Özi câniblerinde küffâr-ı hâksârun hareketi istimâ‘ olınmağın aslâ te’hîr itmeyüp sancağunda olan ma‘zûl sipâhîler ve sipâhî-zâdeler ve sâ’irinden nidâ eyleyüp cem‘ itdürüp dahı varup ber-vech-i isti‘câl mülâkΩ olasın diyü fermân olınmağın emr-i şerîf mûcebince yarar begleri cem‘ idüp ber-vech-i isti‘câl gitmek üzre olduğun ve sancağunun sipâhîsi akall olup ma‘zûl sipâhî ve sipâhî-zâdeler dahı kalîl olup sancağun müsellemlerin gereği gibi tâze cevân yarar yiğitler olup bir nevbetlüleri ihrâc olınup bu vechile anlar dahı hıdmetde bulınmak üç yüzden ziyâde âdem olur diyü arz eylemişsin. İmdi, Çirmen sancağı müsellemlerinün bir nevbetlüsi ki, üç yüz elli üç neferdür, senünle bile gidüp hıdmetde olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Zikr olınan müsellemlerün birer nevbetlülerin ihrâc eyleyüp dahı emr-i sâbık üzre varup hıdmetde bulınalar.

1112 *Bolu Beyi Sinan Bey'e: Tüfenk kullanılmaması ve dağlarda avlanılmaması hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 15 Ramazân sene 967

Bolı Begi Sinân Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup ra‘iyyet tâ’ifesinden ve gayrıdan kimesne tüfeng kullanmaya, dağlarda şikâr itmeye, diyü tenbîh ü te’kîd olınmışdı. Hâliyâ girü memnû‘ olmayup emre muhâlîf tüfeng kullandukları istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsa mukayyed olup tetebbu‘ u tecessüs itdürüp anun gibi levend tâ’ifesinden ve re‘âyâdan ve gayrıdan tüfeng isti‘mâl idenlerün tüfenglerin ellerinden alup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve min-ba‘d fermân-ı şerîfüme muhâlîf, bir ferde tüfeng kullandurmayasın.

1113 *Âmid ve Bitlis kadılarına: Âdilcevaz Beyi Haydar'ın durumunun araştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Erciş kādîsına virildi.
Fî 29 Şa‘bân sene 967

Âmid ve Bitlis kādîlarına hüküm ki:
Âdilcevâz Begi Haydar'un teftîşi emr olınup ol bâbda Erciş Begi ile size mufassal hükm-i şerîfüm yazılup mühürlü kîse ile irsâl olınmışdur.
Buyurdum ki:
Hükm-i şerîfüm vardukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp bi'z-zât mahall-i hâdiseye varup müşârün-ileyh ile cem‘ olup teftîş içün irsâl olınan emr-i şerîfümi açup mûcebiyle amel eyleyesin.

1114 *Yenice-i Karasu ve Kavala kadılarına: Esedullah adlı bir kimse ile diğer bir kaç kimsenin siyaset edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Galata Emîni'ne virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967

Yenice-i Karasu ve Kavala kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Kavala Kapudanı Hüseyin ile sana emr-i şerîf vârid olup Esedullâh nâm müteseyyid ve Yûsuf b. Mahmûd ve Ahmed b. Mansûr ve Mehmed b. Velî nâm sûhteler siyâset olınmak fermân olınup mezbûr kapudan deryâ yüzinde bulınmağla siyâset olınmadukların arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh kapudan geldükde, ol emr-i şerîfüm mûcebince amel idüp ve emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

1115 *Mısır beylerbeyine: Cedye köyünün Reşid kazasına tekrar katılmasından dolayı zorluk zuhur edip etmeyeceğinin bildirilmesine dair.*

Yazıldı.

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Mısr'da kazâ’-i Reşîd muzâfâtında vâkı‘ olan Cedye (?) nâm karye, feth-i hâkānîden berü kazâ’-i mezbûreye tâbi‘ iken sene-i sâbıkada Fak kazâsına zamm olınmağla ba‘zı mesâlih-i mîrî vâkı‘ oldukda îcâb ider neccâr ve haddâdı ve kalafatcısı karye-i mezbûreden tahsîl olınurdı. Hâliyâ zikr olınan karye Fak kazâsına ilhâk olmağla lâzım olan mesâlihun görilmesi bâbında haylî usret çekilür diyü Reşîd kādîsını sana i‘lâm idüp zikr olınan karye Reşîd kazâsına ilhâk olınmasın arz itmişsin. Ammâ ol karyeler Fak kazâsından ifraz oldukda Fak kādîsına noksân lâzım gelür mi, bildürmemişsin. **Buyurdum ki**:
Anun gibi ifrâz olmak ile ana noksân lâzım gelmez ise ana göre arz idesin. Eger noksân lâzım gelürse Reşîd elliye mütehammil ise arz idesin ki, birinde terakkΩ ola.

1116 *Anadolu kadılarına: Karahisar piyadelerinin çiftliklerinin yazılması emri üzerine piyadeler arasında zuhur eden tefrikanın önlenmesi ve piyadeler için muafiyet bulunmadığının bilinmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Yaya-başı Yûsuf'a virildi.
Fî 19 Şa‘bân sene 967

Vilâyet-i Anadolı kādîlarına hüküm ki:
Bilecik ma‘deni hıdmetine ta‘yîn olınan Za‘îm Hasan mektûb gönderüp Karahisâr piyâdelerinün çiftlikleri yazılmak fermân olınmağla sâ’ir sancakda olan piyâdelere "mu‘âfuz" diyü haber virdükleri ecilden cem‘ olınan piyâdeler perâkende olup begler ve sübaşılar ve yaya-başılar gönderildükde el kaldurup inâd ü muhâlefet itdüklerin bildürdi. İmdi, tâ’ife-i mezbûreden kimesne mu‘âf olmamışdur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsa mukayyed olup hıdmet-i mezbûreye emr olınan piyâde tâ’ifesin emr-i sâbıkum mûcebince ihrâc

olmamış nevbetlü var ise ihrâc idüp mahall-i mezbûra irsâl eyleyesin ki varup hıdmetlerinde olalar. Ta‘yîn olınup varanlardan dahı gaybet itmiş var ise emre mugāyir ol vechile gaybet idüp inâd ü muhâlefet idenler kimler ise isimleri ve resimleriyle yazup arz idesin ki kānûn üzre siyâset olınup haklarından gelesin ki sâ’irlerine mûcib-i ibret ola. Arz olındığı üzre zikr olınan tâ’ifesine tefrikasına bâ‘is olanlar dahı kimler ise yazup arz idesin ki küreğe koşıla.

1117 *Bitlis beyine: Acem diyarına giden tüccarların kendilerine ait eşyaya müdahele olunmayıp; külçe hâlinde gümüş ve bakır geçirilmesine müsaade edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 29 Şa‘bân sene 967

Bitlis begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp diyâr-ı Acem'e giden tüccâr tâ’ifesi, gümüş ve bakır iletmek memnû‘ iken hâlîyâ girü iletdüklerin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Vardukda, anun gibi diyâr-ı Acem'e giden tüccâr tâ’ifesinün kendülere müte‘allık olan evânî cinsine müte‘arrız olmayup gümüş külçe ve bakır kü[l]çe bulınanlardan girift eyleyesin.

1118 *Ağrıboz sancağı beyine: İstefe kazasındaki Hâssa Ormanı hakkında sahte defter ibraz edenlerin küreğe koşturulması hakkında.*

Yazıldı.
Erbâb-ı timardan arz getüren Şâh Bâlî'ye virildi.
Fî 19 Şa‘bân sene 967

Ağriboz sancağı begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp İstefe kazâsına tâbi‘ Zağra nâm karye sınırında vâkı‘ olan orman, hâssa-i hümâyûnum içün zabt olınup bey‘ olınup diyü fermân olındukda Şâh Ali ve nefs-i İstefe'den Mehmed nâm kimesnelerden: *"Kadîmden tasarrufımuzdadur"* diyü sûret-i defter ibrâz idüp birbirine tatbîk olındukda, muhâlîf olup telbîs çıkduğın arz eyledüğün ecilden küreğe koşılmaların emr idüp **buyurdum ki**: Mezbûrları emrüm üzre mezbûrları yarar âdemlere koşup Anabolı kapudanına teslîm idüp küreğe koşdurup min-ba‘d emr-i şerîfüm olmadın ihrâc olınmaya.

1119 *Üsküb sâbık Kadısı Mevlânâ Muslihiddin'e: Galata'da Ayasofya Evkafından olan ev, han ve mahzenler hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Mezbûr Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 20 Şa‘bân sene 967

Sâbıkā Üsküb Kādîsı olan Mevlânâ Muslihuddîn'e hüküm ki:
Aya-Sofya evkāfından mahrûse-i Galata'da vâkı‘ olan evler ve hânlar ve mahzenleri icâre ile tasarruf idenlerden ba‘zı zamân geçmekle hâlîyâ mülkiyyet da‘vasın itdükleri ecilden sâbık Kādî-asker olan müteveffâ Muhyiddîn, yazduğı evkāf-ı mezbûre defterinün bir

sûreti ihrâc olınup teftîş olınmak içün sana irsâl olındı. **Buyurdum ki**: Çavuşum Mehmed vardukda, evkāf-ı mezbûrenün üzerine varup irsâl olınan sûret-i defterde mukayyed olanları onat vechile hakk üzre dikkat [ü] ihtimâm ile teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf vakfa müteveccih olanları vakf içün hükm idüp zabt itdürüp ne mikdâr dükkân ve ev ve mahzen sâbit olursa yazup bildüresin.

1120

Yanya kadısına: Dubrovnik beyleri için mahsul almağa gelen gemilere leventler tarafından vâki olan saldırı ile Ayamavra Kalesi dizdarının ahvalinin araştırılması hakkında.

Yazıldı.
Dubrovnik ilçilerine virildi.
Fî 29 Şa‘bân sene 967

Yanya kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem Dubrovnik beglerine vezîrüm Ali Paşa'nun hâslarından beş yüz müd tereke virilmek içün Yanya sancağı begine ve livâ’-i mezbûr kādîlarına hükm-i şerîf sadaka olınup tereke talebi içün Dubrovnik begleri tarafından gelen Frankosno (?) nâm zimmî mahkeme-i şerîfe gelüp feryâd idüp: "Terekeye gelen gemilerimüzden birin Preveze ile Aya-Mavra kal‘ası mâ-beyninde levend kayıkları re’îslerinden Delü Nasûh ve Ali ve Memi nâm re’îsler aldılar; espâbların alup gemiyi mevzı‘-ı mezbûrda baturdılar" didükde kal‘a-i mezbûreden olup iskele âmili olan Mehmed b. Ahmed, meclis-i Şer‘de hâzır bulınup haber virüp didi ki: "Mezbûrûn re’îsler gemiyi dutup baturduklarından sonra bir sandala binüp gemi ahvâlin tefahhus itmek içün kayıklara varduğumda mezbûr Deli Nasûh, mezbûr Mustafa Re’îs'e nidâ idüp didi ki, senün yoldaşun yatık (?) burunlu alduğumuz gemide otuz bin akça bulup kabz eylemiş. Ol akçayı buraya getür didi diyü haber virüp ve kal‘a-i mezbûre kethudâsı olan Ali ve Pervâne b. Abdullâh nâm kimesneler dahı cevâb virüp didiler ki, mezbûrûn re’îsler Preveze ile Aya-Mavra mâ-beyninde bir gemi dutup espâbın gāret idüp mezkûr gemiyi baturdılar diyü haber virüp ve İnebegi-oğlı Ahmed nâm kimesneler dahı re’îsler gemi alduklarında bir sandala binüp geminün ahvâlin tefahhusa varduğumda, geminün re’îsin mahbûs bulup, bu gemi ne gemidür diyü sü’âl itdükde cevâb virüp didi ki, Dergâh-ı mu‘allâ'dan Ali Paşa *dâme ikbâlühû*'nun hâslarından fermân olınan buğdayı alacak gemidür. Mezbûrûn re’îsler gemimüzi baturup olanca espâbımuzı gāret idüp bizi esîr itdiler. Bizüm hâlimüzi Narda'da olan Frankosno'ya (?) haber vireyin diyü tazarru‘ itdiler" diyü haber virdüklerin mezkûr Franko[sno] (?) talebi ile arz idüp ve mezbûr levendler sonra gelüp Preveze dizdârına çûka virüp buluşduğı i‘lâm olınmağın, dizdâr-ı mezbûr habs olınup teftîş olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Göresin, bu husûs kal‘a-i mezbûreden top irişür yirde mi vâkı‘ olmışdur. Eger top irişdüği mahalde vâkı‘ oldiyse niçün dizdâr men‘ itmeye? Bu husûsı asl ü hakΩkati ile teftîş idüp görüp top altında zikr olınan levendler fesâdı idüp dahı sonra gelüp dizdâra çûka virüp bulındukları vâkı‘ midür, nicedür? Mufassal u meşrûh yazup bildüresin.

1121 *Fransa kralına dostluk teyidini hâvi nâme-i hümâyûn.*

Yazıldı.

Françe Pâdişâhı'na nâme-i şerîf yazıla ki:
Hâliyâ Âstâne-i adâlet-penâh ve dûdmân-ı nasafet-dest-gâhımuz ki, melâz-ı ekâsire-i cihân ve melce'-i kayâsıra-i devrândur, kıdvetü['l-]ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhıyye Senyör dö Lo nâm ilçinüz vâsıtasiyle nâme-i sadâkat-mashûbınuz vârid olup kadîmden atebe-i aliyye-i sa'âdet-medâr ve südde-i seniyye-i gerdûn-iktidârımuz ile musâfât üzre olan babanuz, memleket ü vilâyetinüzün ıslâhı ve re'âyâ vü berâyânuzun istirâhatleri içün bir zamân adûnuz ile emn ü emân üzre olmak fikrinde iken tedbîr, takdîre muvâfık olmayup irâdet-i Hayyün lâ-yemût ile fevt olup siz dahı perîşân-hâtır olmağın, şimdiye değin Südde-i sa'âdet'üme ilçi gönderilmemeğe bâ'is olduğın, Dergâh-ı mu'allâ ve bârgâh-ı a'lâmuz ile siz dahı ananuz gibi sadâkat ü ihlâs ve dostluk üzre olmak aksâ-yı murâdınuz idüğin ve bu bâbda nâme-i hümâyûnumuz irsâl olınmasın ve andan gayrı nâmînüzde (Ê«ÂÍ†„Ë'[xlvi] her ne derc ü tahrîr olınup ve müşârün-ileyh âdeminüz dahı her ne takrîr itmiş ise pâye-i serîr-i âlem-masîr-i husrevâneme arz u tesyîr olınup ilm-i şerîf-i âlem-şumûl-i Hıdîvânem muhît u şâmil olmışdur. İmdi, hânedân-ı muhalledü'l-ikbâl ve dûdmân-ı müşeyyedü'l-erkânımuz ile dostluk murâd iden havâkΩn-i musâdakat-âyînün tevkΩ' u istid'âları ma'rız-ı kabûlde vâkı' olmak âdet-i kadîme-i selâtîn-i adâlet-âyîn olmağın, bu nâme-i ihlâs-meşhûnumuz irsâl olındı. Gerekdür ki, vusûl buldukda biz dahı mâdâmki yüce ve azametlü Âstâne'müze silsile-i ittihâd ü ihtisâsınuz müstahkem olup dostluk şerâyitı ri'âyetinde kemâ-yenbagΩ sâbit-kadem olasız. Cenâb-ı celâlet-me'âbımuz tarafından dahı mer'î tutılup hilâfına cevâz gösterilmez.

1122 *Lahsa beylerbeyine: Lahsa'da reâyâdan bağ ve bahçelerini isbat edenlere temessüklerinin verilerek defterlerinin gönderilmesi ve şikâyete meydan verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Pulad'a virildi.
Fî 22 Şa'bân sene 967

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:
Kazâyâ defterin gönderüp vilâyet-i Lahsâ ibtidâ feth olındukda, re'âyâsı perâkende olup bağları ve bağçeleri kalup ol esnâda vilâyet-i mezbûre beglerbegisi olan Mehmed, Âstâne-i sa'âdet'üme arz itdükde anun gibi re'âyâ bağların girü ra'iyyete bey' idesin diyü emr-i şerîf vârid olmış iken müşârün-ileyh zikr olınan bağları ra'iyyete satmayup Lahsâ'da vâkı' olan agalara ve müteferrikalara ve çavuşlara ve sâ'ir bölük-halkına Dîvân cânibinden satup ve yevmî kırk akça ile kal'a-i Lahsâ Dizdârı olan Hüseyin b. Abdullâh dahı zikr olınan re'âyâ bağlarından üç yüz bin akçalık üç yüz mikdârı bağ ve bağçe alup yedi-sekiz yıldan berü zabt u tasarruf idüp mezkûr bağlarun sâhibleri olan re'âyâ tâ'ifesi her çend ki girü

yirlerine gelüp zikr olınan bağların talep itdüklerinde virilmeyüp zikr olınan bu sebeb ile her biri celâ-yı vatan idüp Basra ve Bahreyn ve Necd ve Hürmüz ve Umân vilâyetlerine perâkende olmışlardur. Şimdiki hâlde re‘âyâ tâ’ifesi Buckar'a gelüp zikr olınan bağ ve bağçelerin taleb idüp bağ alanlar ile mürâfa‘a kılındukda: *"Biz bu bağları Dîvân'dan satun almışuz; mülkimüzdür"* diyü, *"andan akçamuzı virün!"* diyü nizâ‘ itdüklerin: *"Beş-altı yıldan berü mezbûr bağlarun mahsûlâtın tasarruf idersiz; bahâsına dutılsun"* diyü cevâb virildükde dahı olmayup cebr ile re‘âyâya hükm olınsa gönüllü tâ’ifesinün bir fesâda mübâşeretlerinden ihtirâz olınup ve mezbûr dizdâr dahı vech-i meşrûh üzre nizâ‘ idüp kul tâ’ifesine igvâ virüp fesâda mübâşeret ider. Şöyle ki: *"Re‘âyânun bağları sâhiblerine virilmeye, memleket ma‘mûr olmaz; belki, olanca re‘âyâsı dahı perâkende olur"* diyü i‘lâm itmişsin. İmdi, zikr olınan bağları mukaddemâ emr ile müşârün-ileyh Mehmed bey‘ itdükde, defterin Südde-i sa‘âdet'e göndermişdür. **Buyurdum ki**:
Anun gibi, bağların ve bağçelerin taleb idüp isbât idenlere bâğ ve bağçeleri alınup kul tâ’ifesinden ve gayrıdan bağçeleri sâhiblerine virilenlerün ellerine temessük viresin ki, gelüp Südde-i sa‘âdet'imüzde deftere mürâca‘at olınup müteveccih olan hakları kendülere teslîm olına ve her kimesne alduğı bağ ve bağçeden ne mikdâ[r] hâsıl kabz idüp ve ne mikdâr harc itmişdür, anı dahı bilüp defter idüp gönderesin. Bu bâbda hüsn-i tedârük idüp ihtilâfı mûcib vaz‘dan sakınasın.

1123

Lahsa beylerbeyine: Bahreyn'de Cum'a bin Remmal'in mîrî için zaptolunan mülkleri gerçekten cebren alınmışsa kendisine iadesi ve mülklerinden beşte birinin mîrîye kaydına dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Mühürlü kazâyâ defterin gönderüp bi'l-fi‘l Bahreyn'de mütemekkin olan Cum‘a b. Remmâl nâm kimesnenün ve ba‘zı akribâsınun livâ’-i Katîf'de ba‘zı mülkleri olup bundan akdem Lahsâ Beglerbegisi olan Mehmed zamânında emr-i şerîf vârid olmağın hukøk-ı dîvâniyyeden gayrı nesneleri alınmaya diyü fermân olınup, lâkin sene-i sâbıkada beglerbegi olan Mustafa, zikr olınan emlâki, Dîvân cânibinden zabt itdürüp bu sebebden Katîf benderi bi'l-külliyye mu‘attal kalup mezbûr Cum‘a b. Remmâl, bu vilâyetün benâm tâcirlerinden olup emlâki mîrîye zabt olınmağla celâ-yı vatan idüp ve incü gavvâslarınun gemileri dahı mezbûra müte‘allık olup terk-i diyâr itmeğin incü dahı bu diyârda ma‘dûmü'l-vücûd olup emr-i şerîf[le] mülkleri girü kendülere virilür mi ve yâhûd girü mîrî içün mi zabt olınur ve mülkleri kendülere virildüği takdîrde humsı girü mîrî içün alınur mı? Bu bâbda emr-i şerîf nedür diyü i‘lâm itmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vardukda göresin; mezkûrlarun mülkleri cebren alınmış ise sâbit olan mülkleri girü kendülere mukarrer idesin. Mülklerinden mîrî içün hums aldurasın.

1124

Lahsa beylerbeyine: Katif'te malları Arapların yağmasına mâruz kalanlardan mahsulü olmayanlardan mîrî için talepte bulunulmaması hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Hâliyâ mühürlü defter gönderüp livâ'-i Katîf'ün üç seneye varınca her senesin on üç yük akçaya kul tâ'ifesinden ba'zı kimesne iltizâm ile alup eyle olsa bu sene-i mübârekede Lahsâ Beglerbegisi olan Mustafa Beg, Bahreyn üzerinde iken küffâr ile eşirrâ'-i Arab müttefik olup deryâdan kâfir gelüp haylî zamân Katîf'i muhâsara idüp Katîf benderleri hâlî kalup vilâyeti yakup, yıkup bağların ve mahsûllerin nehb ü gāret eyleyüp re'âyâ eline aslâ mahsûl girmeyüp fakΩrü'l-hâl kalmışlardur ve ummâl tâ'ifesi dahı sene-i mezbûre mahsûlâtından nesne kabz itmeyüp re'âyâ zimmetinde kalup ve ümerânun ve kulun ve gayrınun ve hisâr-erenlerinün birer ikişer mevâcibleri yetişüp bir akça ve bir habbe yokdur. Ameldârlardan akça taleb olındukda, anlar dahı re'âyâya yapışup re'âyâ dahı gelüp feryâd idüp şöyle ki, vilâyetün harâblığına bakılmayup re'âyâdan cebr ile alına, her biri bir vilâyete perâkende olup memleket harâba müteveccih olur diyü i'lâm itdüğün ecilden **buyurdum ki**:
Bu bâbda onat vechile mukayyed olup göresin; şöyle ki, zikr olınan senede ummâl tâ'ifesi re'âyâdan mâl kabz itmişler ise mâl makbûzı alup, kabz itmemişler ise dahl ü ta'arruz itdürmeyesin. Ve re'âyâ tâ'ifesi dahı mahsûl almışlar ise Şer' u kānûn ile götürdükleri mahsûlden mîrîye â'id olanı taleb idüp aldurasın. Ammâ, mahsûlden nesne kabz itmeyenlere dahı dahl itdürmeyesin. Ammâ, bu bâbda tamâm basîret üzre olup eger ummâlden ve eger re'âyâdan Şer' u kānûn ve defter muktezâsınca mîrîye â'id olan mahsûlden nesne ketm itdürmeyesin.

1125

Lahsa beylerbeyine: Lahsa sâbık Beylerbeyisi Mustafa Bey'in Bahreyn üzerine teveccühünde müteferrika ve gönüllülerden terakki isteyenlere verilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Mühürlü defter gönderüp sâbıkā Lahsâ Beglerbegisi olan Mustafa Beg, Bahreyn üzerine müteveccih oldukda, müteferrika ve gönüllü tâ'ifesinden ba'zı kimesnelere birer ve ikişer akça terakkΩ idüp ellerine tezkire virüp, tezkireleri mûcebince ba'zılarınun terakkΩ ve ulûfeleri virilüp ba'zılarına virilmemeğin, anlar dahı terakkΩlerin taleb iderler. Zikr olınan terakkΩ makbûl midür diyü i'lâm itmişsin.
Buyurdum ki:
Vardukda göresin; şöyle ki, hazîne kifâyet iderse ve terakkΩleri yoldaşlık mukābelesinde olmış ise makbûldür. Ana göre amel idesin.

1126

Lahsa beylerbeyine: Uyun Sancağı Beyi Osman'ın emr-i hümâyûn olmadan verdiği ulûfelerin alınıp mîrî için zaptedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Mühürlü defter gönderüp emr-i şerîf mûcebince kadîmden Lahsâ'da üç yüz nefer gönüllü olup üç yüz nefere bir ulûfe virilmeğe hazîne vefâ itmedüği ecilden on sekiz neferi ref‘ olınmış. Hâliyâ Uyûn Sancağı Begi olan Osmân *dâme izzuhû* on sekiz nefer kimesneyi tekmîl idüp tamâm üç yüz eyleyüp ve andan mâ‘adâ kırk nefer kimesne dahı yazup birer ulûfelerin virüp: *"Ne temessükle yazup ulûfelerin virdün?"* dinildükde Karaman beglerbegisine yazılmış bir emr-i şerîf ibrâz idüp mefhûm-ı şerîfinde: *"Sen ki Karaman beglerbegisisin, vilâyet-i Karaman'dan kul yazup Lahsâ beglerbegisi kethudâsı Arslan'a teslîm idesin ki varup Lahsâ'da noksân üzre olan kulun yirine geçeler"* diyü fermân olınmış; sonradan yazılan mezkûr kırk nefer kul hakkında emr-i şerîf nedür, makbûl midür ve yâhûd müşârün-ileyh Osmân'dan, virdüği ulûfe alınur mı diyü i‘lâm itmişsin. İmdi, emrde noksânı tekmîl buyurılup emre mugāyir ihdâs itmeğin **buyurdum ki**: Müşârün-ileyh Osmân'dan bilâ-emr yazup ulûfelerin virdüği kulun ulûfelerin alup mîrî içün hazîneye zabt eyleyüp masârife sarf idesin.

1127

Lahsa beylerbeyine: Lahsa sâbık Beylerbeyisi Mustafa Bey ile Uyun Beyi Osman Bey'in kul taifesine verecekleri mevâciplerden zimmeti olanlardan tahsil edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:
Mühürlü defter gönderüp bundan akdem Lahsâ Beglerbegisi olan Mustafa Beg'ün ve Uyûn Sancağı Begi olan Osmân *dâme izzuhû*'nun kul tâ’ifesine virdükleri mevâcibâtun sene sitte ve sittîn ve tis‘a-mi’e târîhinün icmâlî defteri emînü'l-ümenâ mühriyle irsâl olınup ammâ vakt müzâyaka üzre olmağın asıl muhâsebâtı defterleri görilmeğe yetişilmeyüp icmâl üzre gönderildi diyü i‘lâm itmişsin. İmdi, mezkûrlarun asıl muhâsebeleri defterleri görilmek lâzımdur. **Buyurdum ki**: Muhâsebelerin aslı ile yirlü yirinde müfredât defterlerinden görüp îrâd ü masrafların birbirine tatbîk idüp dahı her kimün zimmetinde mâl zuhûr iderse mîrî içün tahsîl idüp zabt idesin. Muhtâc-ı arz olanı yazup vukø‘ı üzre bildüresin.

1128

Lahsa beylerbeyine ve kadısına: Lahsa sâbık Beylerbeyisi Mustafa Bey'in vefatında yanında bulunan adamların küffâra verdikleri eşyanın buldurulması ve bu hususta tahkikat icrasına dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe ve Lahsâ kādîsına hüküm ki:
Sen ki beglerbegisin, mühürlü defter gönderüp bundan akdem Lahsâ Beglerbegisi olan Mustafa Beg fevt oldukda, yanında olan ümerâ ve agalar ve kul tâ’ifesi ittifâk idüp küffâr-ı hâksâr ile sulh u salâh ecli içün ne mikdâr mevcûd akçası var ise virüp ve bir altun kılıcın ve ba‘zı hâssa espâbın ve atların dahı kâfire virüp kendülerin

kurtarup ve bundan mâ‘adâ mezkûr Mustafa Beg'ün Katîf'de emânet konılmış yüz yetmiş altı aded hâssa incüsi var imiş; anı dahı kâfire virmelü olduklarında incüyi aynı ile virmeyüp kimin rehîn tarîkıyla ve kimin bey‘ tarîkıyla Karınca Süleymân *dâme izzuhû* ve Katîf Kādîsı Mevlânâ Hüseyin ve Za‘îm Hüseyin alup akçasın kâfire virüp atdan ve yarakdan ve espâbdan gayrı kâfire on yükden ziyâde akça virmişlerdür. Bu hakΩr geldükde zikr olınan incü, perâkende olmamak içün Katîf Begi Sultân Ali'ye mektûb gönderüp mezkûr incü yirlü yirinden herkesün mühüriyle alınup Katîf kal‘ası'nda emânet konılmışdur. Ammâ sâhibleri: *"İncüyi alursanuz akçamuzı virün"* diyü nizâ‘ ideler ve mezbûr Mustafa Beg'ün vefâtı haberi geldüği gibi Lahsâ'da kalan esâpâbınun dahı Uyûn Sancağı Begi Osmân *dâme izzuhû* üzerine varup sandukların açup karışdurup defter itmişdür. Ammâ haylî metrûkâtı zâyi‘ olmış, hazînedârlarından ve mâla dahl iden agalarından sü’âl olındukda: *"Müşârün-ileyh Osmân dâme izzuhû aldı"* diyü cevâb iderler. Müşârün-ileyhden sü’âl olındukda: *"Kulları aldı, ben nesne almadum"* dir. Ol sebebden, hazînedârları ve kâtibi ve mâla dahl iden agaları Lahsâ kal‘ası'na konılup ve espâb ile girü müşârün-ileyh Osmân *dâme izzuhû* ve emînü'l-ümenâ Hüseyin *zîde kadruhû*'nun mühriyle mühürleyüp kal‘ada konılmuşdur diyü i‘lâm itdüğün ecilden zikr olınan espâbı mazınna olanlara buldurmasın emr idüp **buyurdum ki**:

Bu bâbda mazınna olanları eger müşârün-ileyh Osmân'dur ve eger sâ’ir hıdmetkârlarından ihzâr eyleyüp dahı bel‘ u ketm olmış ne mikdâr akça ve espâbı var ise kādî ma‘rifetiyle görüp teftîş idüp zuhûra getürüp arz idesin ve ol incüleri dahı mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Eger alınursa sâhiblerine akçaları virile ve yâhûd girü incüleri virile ve bir kimesne ne mikdâr incü alup ve ne bahâya almışdur, anı da yazup arz idesin.

1129 *Lahsa beylerbeyine: Lahsa yakınında Akayir derbendinde kale inşası hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Mühürlü defter gönderüp Lahsâ kurbinde vâkı‘ olan Akāyir nâm benderde bir kal‘a binâ olınmak ehemm-i mühimmâtdandur. Zira isyân üzre olan Arab, gelen tüccârun gemilerin nehb ü gāret itmekle benderler münsedd olup mâl-ı mîrîye küllî noksân müterettib olmışdur. Şöyle ki, mahall-i mezbûrda kal‘a binâ olına, mâl-ı mîrîye küllî nef‘ olup ve hem vilâyetün ihyâ ve imâretine sebeb olur diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Vardukda, mahall-i mezbûrda kal‘a binâ olınmak ile bir zarar müterettib olmayup memleket ü vilâyete ve mâl-ı mîrîye nef‘i olup lâzım olursa münâsib olan mahalde binâ itdüresin. Ve ahd ü emâna mugāyir vaz‘ sudûrından hazer idesin.

1130 *Lahsa beylerbeyine: Mevâcipleriyle at ve silâhlarını temin etmeyenlerin isimlerinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Defter gönderüp Lahsâ'da vâkı‘ olan gönüllü tâ’ifesi atların ve yarakların Bahreyn'de kâfire virüp küllîsi atsuz ve yaraksuz kalup anun gibi düşmen geldükde kal‘adan taşra çıkup mu‘âvenete aslâ mecâlleri kalmamışdur. Ve Bahreyn'den geldüklerinde iki mevâcibleri dahı virilüp defe‘ât ile, "at ve yarak alun" diyü tenbîh olındukda aslâ yarak ve yasaka virmeyüp nâ-mahall olmağın atlu ve donlu yarar yiğitler yazılmışdur diyü i‘lâm itmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Anun gibi at ve dona kādir olmayup ve mevâciblerin yarak ve yasağa virmeyenler kimler ise mufassal isimleriyle defter idüp Südde-i sa‘âdet'üme irsâl idesin ki geldüklerinde ana göre cevâb virile.

1131

Basra beylerbeyine: Katif derbendinde durulmasının, oranın ma'muriyeti ve Arapların tecavüz edememesi bakımından münasip olduğu ve diğer tarafın da bu şekilde tedarikli olması gerektiğine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Lahsâ Beglerbegisi olan Murâd *dâme ikbâlühû* kazâyâ defterin gönderüp vilâyet-i Lahsâ'nun ve Katîf'ün mahsûli zamânı irişdükde taşradan eşirrâ’-i Arab kabîlesi gelüp memleketi harâb itdüklerinden gayrı deryâ yüzinden Hürmüz ve sâ’ir bilâd keferesinün birden ve ikiden gırâbları gelüp yolları kesüp Katîf benderin ve Lahsâ kurbinde vâkı‘ olan benderi bekleyüp âyende vü revendenün ve tüccârün gemilerin alup ve mâl-ı mîrîye dahı küllî zararı olup Basra'da olan gırâblardan kendü ile varan gırâb müdâm Katîf benderinde olmak mâl-ı mîrîye ve vilâyete enfa‘ olup benderler ziyâde ma‘mûr olur, mezkûr gırâb topı ve mellâhları ve müretteb düşmen yarağıyla Katîf benderinde durmasın i‘lâm eylemiş. İmdi, berü cânib dahı hâlî olmak câ’iz değildür. **Buyurdum ki**:
Bu bâbda onat vechile tedârük idüp ol gırâb anda kalmalu oldukda berü cânibi dahı tedârük idüp hâlî komayasın.

1132

Diyarbekir beylerbeyine: Lahsa sâbık beylerbeyisinin Bahreyn seferinde vefat ettiği, bu arada zâyi olan silâhların yerine yenilerinin tedarikinin gerektiğine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Diyârbekr Beglerbegisi İskender Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ Lahsâ Beglerbegisi olan Murâd *dâme ikbâlühû* kazâyâ defterin gönderüp bundan akdem Lahsâ Beglerbegisi olan Mustafa Beg, Bahreyn seferine vardukda, Lahsâ ve Katîf kal‘alarında vâkı‘ olan yarağın ekserin bile alup gidüp kendü vefât itmekle haylî yarak zayi‘ olup şimdiki hâlde yarağa şiddet-i ihtiyâc olduğın i‘lâm itmeğin **buyurdum ki**:
Araba ile iki aded darbzen ve üç yüz tüfeng tedârük idüp Bagdâd beglerbegisine irsâl eyleyesin ki ol dahı Lahsâ'ya îsâl ide.

1133

Bağdad beylerbeyine: Lahsa'ya yüz kese barut ile Diyarbekir'den gelecek silâhların gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.
Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Lahsâ Beglerbegisi Murâd *dâme ikbâlühû* mühürlü defter gönderüp bârûta şiddet-i ihtiyâc olduğın i‘lâm itmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, yüz kîse bârût tedârük idüp mu‘accelen irsâl idesin ve Diyârbekr'den darbzen ve tüfeng gönderilmek emr olmışdur. Beglerbegiden gelüp sana vâsıl oldukda bile gönderesin.

1134

Delvine beyine ve kadısına: Kırloş kazasında Noviçe Kalesi Dizdarı Sinan'ın durumunun araştırılmasına dair.

Yazıldı.
Âdemi Bâlî'ye virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967

Delvine begine ve kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin âdemün, Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp kaza’-i Kırloş['da] Noviçe kal‘ası'nda Noviç nâm karyeden beş bin akça ile dizdâr olan Sinân, hisâr-erlerin cem‘ ve tahrîk idüp, âlet-i harb ile mahkemeyi basup, tahfîf-i Şer‘ idüp ve niçe fesâda bâ‘is olduğından gayrı: *"Bize câmi‘ gerekmez namâz dahı kılmazuz"* diyü nâ-sezâ kelimât idüp ve Kırloş kādîsı dahı sûret-i sicil göndermeğin **buyurdum ki**: Varıcak, bi'z-zât mukayyed olup onat vechile hakk üzre Şer‘ile teftîş ü tefahhus idüp. göresin Arz olındığı husûslar Şer‘ile üzerine sâbit ü zâhir olursa habs idüp arz idesin.

1135

Basra beylerbeyine: Basra'da Zekiyye Kalesi'nin tamirinin, yahut karşısında yeni bir kale inşasının hangisi münasip ise gereğinin yapılması hakkında.

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Çavuş-başısı Behrâm'a virildi.
Fî 23 Şa‘bân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Basra'da Zekiyye kal‘ası alçak yirde olup ve su dahı ziyâde olmağla kal‘ayı su yıkup harâb idüp ta‘mîr olınursa su kenârında alçak yirde olmağla yine su yıkup harâb itmek mukarrerdür ve suyun, kal‘a olduğı cânibi cümle alçak yirler olup yine ol cânibde yeniden kal‘a binâ olınmak fermân olınursa dahı münâsib yir olmayup ammâ suyun berü cânibinde ki kıble cânibidür, yine hemân ol kal‘anun mukābelesinde âyende vü revendenün yolı üzerinde sudan zarar irişmeyecek kal‘a binâ olınmağa münâsib yir olup yeniden binâ olınması fermân olınursa yüz bin akça ve kal‘a yirinde ta‘mîr olınursa otuz bin akça vefâ ider diyü sancağı begi ve kādîsı ehl-i vukøf ile tahmîn idüp i‘lâm itdüklerin bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda göresin; arz olındığı gibi eger ol yirde kal‘a lâzım ise ve meremmet ile bir zamân dururs a, meremmet idüp ve eger meremmâta kābil değil ise gayrı münâsib olan mahalde yapdurasın. Eger meremmet olınur ve eger yeniden binâ olınur [ise]

onat vechile metîn ü hasîn itdürüp ve yarar mu‘temedün-aleyh emîn ve kâtib ta‘yîn idüp isrâf ü itlâfdan ziyâde hazer idesin.

1136 ***Medine-i Münevvere kadısına: Medine-i Münevvere'de Rüstem Paşa Medresesi'ne talebeden başkasının müdahele ettirilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967

Medîne-i Münevvere kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Vezîr-i a‘zamum Rüstem Paşa *yessera’llâhü mâ-yürîdü ve mâ-yeşâ’u*'nun Medîne-i Mutahhara'da binâ itdüği medresesinde talebe sâkin olduğı hucurâta âyende vü revende geldüklerinde dahl idüp ihrâc eyleyüp kendüler sâkin oldukları istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup zikr olınan medresede talebeden gayrı kimesneyi tutmayup anun gibi âyende vü revende geldüklerinde ol vechile dahl itdürmeyesin.

1137 ***Haslar kadısına: Haslara tâbi Kara Halil köyünden birer bahane ile çayır hizmetine gelmeyenlerin inatlarında ısrar ederlerse bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hâssa sarrâclardan Dâvûd'a virildi.
Fî 22 Şa‘bân sene 967

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Mühürlü kazâyâ defterin gönderüp Haslar'a tâbi‘ Kara Halîl nâm karyeden Varaka b. Îsâ ve Murâd b. Îsâ ve Mustafa b. Mûsâ ve Mehmed b. Mûsâ ve İbrâhîm b. Mûsâ nâm kimesneler: *"Doğancılaruz"* ve Süleymân b. Murâd ve Kurd b. Murâd nâm kimesneler dahı: *"Doğancı-oğullarıyuz"* ve Ramazân b. Abdullâh ve Velî b. Abdullâh nâm kimesneler re‘âyâdan olup mücerred inâd ü muhâlefet idüp mîrî çayır hıdmetine gelmeyüp defe‘âtle tenbîh olındukda, vech-i mesfûr üzre inâd ü muhâlefet itdüklerin bildürmişsin.
Buyurdum ki:
Vardukda, mezbûrları ol vechile inâd ü muhâlefet itdürmeyüp beherine yir ihrâc idüp hıdmetlerin edâ itdüresin. Şöyle ki, bu def‘a dahı inâd ü muhâlefet iderlerse arz idesin. Ol vechile haklarından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret ola ve min-ba‘d "doğancıyuz" ve "doğancı-oğullarıyuzdur" diyü kimesneye inâd ü muhâlefet itdürmeyesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 20 Şa‘bân sene 967 [16.05.1560]

1138 ***Erzurum beylerbeyine: Ulus taifesi davarlarının yaylayacakları yerler hakkında.***

Yazıldı.
Lahsâ beglerbegisinün âdemine virildi.
Fî 24 Şa‘bân sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Diyârbekr beglerbegisi mektûb gönderüp Ulus tâ’ifesi yaylağa salıvirilmez ise ol cevânibde yaylak bulınmayup davarları müzâyaka çeküp

helâk olmak ve re‘âyânun ekseri pây-mâl olmak mukarrer olmağın gönderilüp Bingöl'den yukaru salıvirilmeyüp Tercan ve Erzincan câniblerine varup yaylayup ve zabt itmek içün Gence hâkimi Sultân Ahmed Beg-oğulları ve sipâhîleriyle ve Çapakçur Sancağı Begi Sinân *dâme izzuhû* sancağı sipâhîleriyle koşılup irsâl olındı. Ammâ anlarunla olmayup ihtiyât içün sana ve beglerbegiliğüne müte‘allık olan beglerden Hınıs ve Pasin begleri kullaruma ahkâm-ı şerîfe gönderilüp karavulların ve câsûsların eksük itmeyüp gereği gibi hıfz u zabtları bâbında mu‘âvenet ideler diyü tenbîh olınması husûsın arz eyledüği ecilden müşârün-ileyhimâya her birine müstakıl hükm-i şerîfüm yazılup sana irsâl olınup, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, gönderilen ahkâm-ı şerîfeyi müşârün-ileyhimâya ulaşdurup arz olındığı üzre tenbîh ü te’kîd idüp ve sen dahı ol tarafa göz-kulak tutup ol karavul ve câsûsun eksük itmeyüp dâ’imâ ahvâl ü etvârların tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup fermân-ı hümâyûnuma mugāyîr ta‘yîn olınan mahalden öteye geçürmemek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Gereği gibi zabt eyleyesin.

-1138/a-

Bu dahı.
Bir sûreti Hınıs begine.

-1138/b-

Van beglerbegi[si] kethudâsına virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967
Bir sûreti Âdilcevâz begine.

-1138/c-

Lahsâ beglerbegisinün âdemine virildi.
Bir sûreti Pasin begine.

-1138/d-

Bu dahı
Kubâd Paşa kethudâsına virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967
Bir sûreti Erciş begine.

[Yev]mü's-sebt fî 22 Şa‘bân sene 967 [18.05.1560]

1139 *Akkirman sancağı beyine ve kadısına: İstanbul'a koyun gönderilmesi ve koyun ihraç etmek istemeyenlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Koyun emîninün âdemi Pervâne'ye virildi.
Fî yevm-i mezbûr.

Akkerman sancağı begine ve kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ koyun emîni âdem gönderüp vilâyet-i mezbûrede Defter-i Hâkānî'de mahrûse-i İstanbul'a yazılu olan celebler, defterde üzerine mukayyed olan koyunları ihrâc eyle diyü tenbîh itdükde itâ‘at itmeyüp kimi dizdâr ve kimi hisâr-eriyüz diyü mücerred ta‘allül ü bahâne idüp ol ecilden her mevsimün koyunı vakti ile ihrâc olınmadığın bildürdi. İmdi, koyun husûsı ehemm-i mühimmâtdandur. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi taht-ı hükûmetinüzde vâkı‘ olan yazılu celeblerden defterde üzerlerine mukayyed olan koyunı bilâ-tevakkuf ve bilâ-kusûr tedârük idüp her koyunı vakti ve mevsimi ile ihrâc idüp mahrûse-i mezbûreye göndermek bâbında gereği gibi ikdâm ü ihtimâm eyleyüp müşârün-ileyh emîne onat vechile mu‘âvenet ü müzâheret idüp anun gibi defterde

yazılan celeblere vech-i meşrûh üzre ta‘allül ü bâhâne iderlerse itdürmeyüp, defter mûcebince koyunların ihrâc idüp gönderesin. Temmerrüd ü inâd idenleri her kim olursa olsun isimleriyle ve resimleriyle yazup bildüresin. Bir vechile haklarından geline ki, sâ’irlerine mûcib-i ibret ola. Bu bâbda ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin. Sonra kimesnenün özri makbûl olmaz. Ana göre mukayyed olasın.

1140 *Amasya kadısına: Erzurum beylerbeyine gidecek mühürlü kesenin ulaştırılması hakkında.*

Bu dahı Lahsâ beglerbegisinün âdemi Pulad'a virildi.
Fî 22 Şa‘bân sene 967

Erzurum beglerbegisine mühürlü kîse ile hükümler irsâl olmışdur. Vusûl buldukda, ber-vech-i isti‘câl ulaşdurasın.

Amâsiyye kādîsına hüküm ki:

1141 *Basra beylerbeyine: Merhum İbrahim Paşa'nın Basra'daki metrukâtından paha edenlerin satılması, diğerlerinin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-başısı Behrâm'a virildi.
Fî 23 Şa‘bân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp merhûm İbrâhîm Paşa'nun Basra'da olan metrûkâtı Lahsâ Beglerbegisi Mustafa Paşa'ya münhasır olmağın âdemlerine teslîm idüp irsâl eyleyesin diyü sana hükm-i şerîfüm gönderildükde kethudâsı olan Hamza zikr olınan metrûkâtun kabzı içün müşârün-ileyh cânibinden vekîldür diyü vekâletin sâbit idüp ma‘rifet-i kādî ile teslîm olınmış idi. Mezkûr kethudâ dahı ba‘zı yararca espâbların mûmâ-ileyh Paşa'ya alup gidüp mâ‘adâsın bunda alıkoyup ol vakitden berü zikr olınan espâb açılmayup görilmedüğin ve espâb-ı mesfûrda kürkler olup çürimek ihtimâli olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda, zikr olınan muhallefâtın anda bahâ ideni anda bey‘ idüp ol diyârda bahâ itmeyen espâbı Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ne mikdâr espâb bey‘ olınursa ve ne mikdâr gönderildüğin defter idüp bile gönderesin.

1142 *Diyarbekir beylerbeyine: Sindi Süleymanî aşiretinin şikâyet ettiği Han Ahmed'in ahvalinin tahkik edilerek arzolunması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Kâtib Ali'ye virildi.
Fî 23 Şa‘bân sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Sindî (?) Süleymânî aşireti tarafından Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup Hân Ahmed'den şikâyet olınmağın teftîş olınup hakikat-i hâl ma‘lûm olmak içün arz-ı hâlün sûreti ihrâc olınup sana gönderildi.
Buyurdum ki:
Vardukda, irsâl olınan arz-ı hâle nazar idüp içinde mastûr olan husûsı ma‘lûm idinüp dahı onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; müşârün-ileyhden şikâyet itdüklerinün aslı var mıdur, yohsa gayr-ı vâkı‘ midür, nicedür? Ma‘lûmun olduğı üzre aslı ve hakΩkati ile yazup bildüresin.

1143 *Basra beylerbeyine: Serhadde yakın Kızılbaş'a tâbi Durak bölgesinin hâkimi Mirza Ali'nin Basra vilâyetinin zararı için kâfirle ittifak ettiği ve kendisine mukayyet olunması hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-başısı Behrâm'a virildi.
Fî 23 Şa‘bân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki: Mektûb gönderüp vilâyet-i mezbûre serhaddine karîb Kızılbaşa tâbi‘ Durak nâm memleketün hâkimi olan Mîrzâ Ali, bu vilâyetün zararı içün kâfirle müttefik olup hattâ asâkir, Bahreyn üzerinde iken kendü talebi ile bir gemi kendünün benderine gelüp beş nefer kâfir gemiden çıkup gelüp mülâkΩ olup bu vilâyetün üzerine gelüp fesâd ü hasâret itmek içün kâfir ile kavl ü karâr idüp ve mezbûr: *"Şimdi dahı ben sizünle eyledüğüm kavl ü karâr üzerindeyim. Niçün Basra'nun üzerine gelmedinüz?"* diyü kâfire tekrar mektûb gönderüp fikr-i fâsidi bu vilâyetün üzerine deryâdan kâfir gelüp ve kendü dahı mu‘âvin olup Memâlik-i mahrûse'ye zarar irişdürmekdür. Eger def‘ine çâre olmaz ise vilâyete küllî zarar olmak mukarrerdür ve deryâ üzerinde dahı kâfir gemileri gelüp âyende vü revendeyi rencîde iderler; iskeleler münsedd olmışdur ve kapudan inâyet olınması mukaddemâ arz olınmışdı, henüz dahı gelmemişdür diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**: Vardukda, bu bâbda mukayyed olup eger mezkûrdan ve eger gayrıdan memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya ve kılâ‘ u bikā‘a zarar irişdürmekden hazer idesin. Ahde mugāyir berü cânibden vâz‘ sudûrından ihtiyât idesin.

1144 *Diyarbekir beylerbeyine: Ulus taifesi ahvali hakkında Erzurum beylerbeyine ve diğer beylere hükümler yazıldığına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Kâtib Ali'ye virildi.
Fî 23 Şa‘bân sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki: Mektûb göderüp Ulus tâ’ifesi ahvâlin ve anlarun hıfzı içün Erzurum beglerbegisine ve Hınıs ve Pasin ve Erciş ve Âdilcevâz beglerine dahı ahkâm-ı şerîfe gönderilmesin bildürdüğin ecilden ol bâbda arz itdüğün üzre müşârün-ileyh beglerbegi ile mûmâ-ileyhim begler kullaruma ahkâm-ı şerîfe yazılup îsâl içün sana irsâl olındı. **Buyurdum ki**: Vardukda, her birine irsâl idesin.

1145 *Budin defterdarı Kerim Çelebi'ye: Hatvan livasına yakın havâss-ı hümâyûndan geçerek taaddi ve hasara cüret eden eşkiyânın haklarından gelinmesi hakkında.*

Yazıldı.
Hatvan begi âdemi Kāsım'a virildi.
Fî 23 Şa‘bân sene 967

Budun Defterdârı Kerîm Çelebî'ye hüküm ki:

Hatvan sancağı begi âdem gönderüp livâ'-i mezbûra karîb havâss-ı hümâyûndan Yazirin ve Güngüş nâm varoşlar Eğri ve gayrı harbî kal'alardan Memâlik-i mahrûse'ye hasâret ve ehl-i İslâm'a mazarrat kasdına gelen atlu ve piyâdenün ubûr idecek yiri olup niçe eyyâm içlerine girüp saklanup ba'dehû Peşte ile Solnok mâ-beyninde olan yollara inüp mürûr iden Müslimânlardan niçesin dutup esîr itdükden sonra girü zikr olınan köylerden geçüp kal'alarına varup mezkûr varoşlar ve havâss-ı hümâyûndan olup sancak-begi tarafından dahl olınmamağla re'âyâsı dahı ehl-i fesâd harâm-zâdeleri içlerinden çıkarmayup fesâd iderler diyü i'lâm itdüği ecilden **buyurdum ki**: Vardukda, kazıyye arz olındığı gibiyse, siyâset sancak-beginündür. Ehl-i fesâd her kim olursa olsun fesâd ü şenâ'atleri zâhir olup bi-hasebi'ş-Şer' ve'l-kānûn salb ü siyâsete müstahıkk oldukda hükm-i kādî lâhık olup huccet virildükden sonra mücrimi sancak-begine teslîm itdüresin ki lâzım geleni icrâ itdüre.

1146

Lahsa beylerbeyine: İsyan eden sancak beyi Sadun'a akçe veren Uyun Sancağı Beyi Osman'ın ve nâzırın tevkif edilerek verdikleri paraların tamamen kendilerinden alınması hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Polad'a virildi.
Fî 23 Şa'bân sene 967

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Lahsâ'da iki yüz bin akça ile Sancak-begi olan Sa'dûn nâm Arab, müteveffâ Mustafa Paşa'nun Bahreyn'e müteveccih olduklarında: *"Bahreyn'e varan asker kırıldı; vilâyet-i Lahsâ şimdiden sonra benümdür"* diyü isyân idüp memlekete el uzadup A'râb ve eşbâğa (?) kendü mühriyle bostânlar ve bağlar tevzî idüp ve havâss-ı hümâyûndan Vâsıt nâm karyeye tevâbi'iyle mu'teber Arablarına tasarruf itdürüp vilâyetin zabt itdüğin müteveffâ-i müşârün-ileyh Bahreyn'e teveccüh itdükde hıfz u hırâset-i vilâyet içün nevbetci ta'yîn olınan Uyûn Sancağı Begi Osmân, mezkûr Sa'dûn'un istikbâline çıkmak istedüğinde Lahsâ Kādîsı Mevlânâ Seyyid Hasan dâ'îleri ve umûmen ehl-i kılâ': *"Bu makøle zamânda kal'adan taşra çıkmak münâsib değildür"* didüklerinde, kat'â iltifât itmeyüp defterdâr yirinde olan emîn-i ümenâ Hüseyin alup hisârdan taşra çıkup mezbûr Sa'dûn'un ayağına varup buluşduğında mezbûr Sa'dûn ba'zı teklîfât idüp mezbûr Osmân ve Emîn Hüseyin'i yanında tutup haylî nesneler isteyüp mâl-ı mîrîden altı yükden ziyâde akça almayınca salıvirmeyüp bu mikdâr nesneyi aldukdan sonra dahı râzı olmayup re'âyânun ehl ü iyâline dest-dirâzlık idüp bağların ve bağçelerin nehb ü gāret idüp ve her sene viregeldükleri emlâkleri humusın bu sene virmeyüp ve Mirez nâm karyeden haylîce nakd akça cem' idüp ve: *"Şimden sonra Lahsâ benüm akarlığumdur; her sene mutasarrıf olduğum sancağumdan gayrı ve halkun bahâdan gayrı bu mikdâr mâlı sizden gasben alurum; siz benüm zebûnumsız; memleketi zabt iderüm, sizi kal'adan taşra çıkartmazam"* diyü bu vechile isyân idüp ve hâlîyâ sana âdem gönderüp: *"Lahsâ benüm akarlığumdur; hemân hâzır idesin. Osmân Beg'den alduğum akçayı senden dahı alurum"* diyüp üzerimüze gelmek tedârükinde olup ve sen dahı Devlet-i hümâyûna münâsib olduğı üzre ceng yarağında olup ve hemân ki mahsûl zamânı gele, mülhid-i mezbûr dahı gelür. Mahrûse-i Basra azeblerinden nevbetci tarîkıyla iki yüz nefer nevbetci azeb inâyet olınup

ulağla Basra beglerbegisine emr-i şerîf sadaka ola ki, zikr olınan azebi ber-vech-i isti‘câl Lahsâ'ya göndereler ki tâ ki mülhîd-i mezbûr Memâlik-i mahrûse'ye zarar u gezend irişdürmedin, mezbûr azebler gelüp Lahsâ'da hâzır u müheyyâ olalar diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh Osmân'ı kal‘ada hıfz idüp dahı hilâf-ı emr virüp telef itdükleri hazîneyi eger Osmân'dur ve eger nâzırdur ve gayrı müteveccih olanlar bî-kusûr cem‘ u tahsîl eyleyüp alup kabz idesin ve ne mikdâr tahsîl olınup ve ne mikdar kalur ise yazup bildüresin ve Lahsâ'nun dahı askere ihtiyâcı olup anun gibi mahsûl içün ise dahı azeb yazasın; kadîmî Lahsâ askeriyle gereği gibi memleketi hıfz idesin.

1147 *Basra beylerbeyine: Bağdad'dan gelecek silâhların Lahsa'ya ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Lahsâ beglerbegisi defter gönderüp ya-rağa ihtiyâc olduğın arz itmeğin, iki kıt‘a darbzen ve üç yüz mikdârı tüfeng ve yüz kîse bârût sana îsâl içün Bagdâd beglerbegisine hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te’hîr eylemeyüp irsâl olınan yarağı ber-vech-i isti‘câl ulaşdurasın.

1148 *Budin beylerbeyine: Önceki Hatvan beylerinin yaptırdığı evler kimsenin meşru malı değilse sattırılmamaları hakkında.*

Yazıldı.
Hatvan begi âdemi Kāsım'a virildi.
Fî 23 Şa‘bân sene 967

Budun beglerbegisine [ve] Bağte ?
()kādîsına hüküm ki:
Hatvan begi âdem gönderüp bundan [akdem] Hatvan begi olanlar âdemleri sâkin olmak içün re‘âyâya evler yapdurup, âhar sancağa tebdîl olındukda zikr olınan evler bizüm mülkimüzdür diyü âhara bey‘ ider oldılar. Her varan sancak-begi âdemleri içün re‘âyâya yeniden evler binâ itdürürlerse re‘âyâya ziyâde te‘addî olur. Bu makøle sancak-begi âdemleri olıgeldüği evleri gayrı kimesneye satmamak bâbında hükm-i şerîf recâ eylemiş. İmdi, **buyurdum ki**:
Göresin; zikr olınan evler kimesnenün mülk-i meşrû‘ı değilse bey‘ itdürmeyesin.

1149 *Budin beylerbeyine: Hatvan Kalesi'nin muhafazası için lâzım gelenin hemen yapılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Hatvan Begi Mehmed, Dergâh-ı mu‘allâ'ma kazâyâ defteri gönderüp kal‘a-i Hatvan, Eğri nâm harbî kal‘anun ağzında serhad yirde olup hıfz u hırâset ehemm-i mühimmâtdan olup muhâfaza içün konılan neferlerden kırk nefer süvârî Novigrad kal‘ası'na ihrâc olınup ve ba‘zı Şaykon'a ? nevbetci gönderilmekle kal‘a-i mezbûrede cüz’î nefer kalup mezbûr Eğri kal‘ası'nun dâ’imâ atlu ve piyâdeleri hîle vü hud‘adan ve fesâddan hâlî olmayup Hatvan kal‘ası'na ta‘yîn olınan neferler, cümle bir yirde iken hıfzı asîr idüp

şimdiki hâlde muhâfazası ziyâde sehldür ve mezbûr kal‘a-i Şaykon (شايقون)'un müstakıl dizdârı ve kethudâsı olmamağla nevbetci gönderilen neferün zabtı ve istihdâmı asîrdür. Müstakıl dizdâr ve kethudâ ta‘yîn olınup Novigrad'a ihrâc olınan kırk nefer süvârî girü Hatvan kal‘ası'na ta‘yîn olınmak husûsın arz eylemiş. İmdi, kal‘anun hıfz u hırâseti lâzımdur.
Buyurdum ki:
Göresin; her ne tarîkla olursa hıfz idüp gaflet ile zarar gelmekden hazer idesin.

1150 *Edirne kadısına: Edirne'de kalp akçe kesen Mehmed'in sorguya çekilmesi ve suçunu itiraf etmezse İstanbul'a âlât ve edevatıyla gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Edirne kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp mahmiyye-i Edirne'de sâbıkā za‘îm olan Mustafa, meclis-i Şer‘a gelüp: *"Kürd Hoca mahallesi'nde sâkin Sinân nâm kimesnenün evinde Mustafa b. Mehmed nâm kimesne kalp akça keser, varup evin basmağa izin taleb iderin"* didükde mezkûr, mu‘temedün-aleyh kimesneler ile irsâl olındukda mezkûr Sinân ile Mustafa'yı bir kuyumcı körüğiyle ve bir örs ve bir çeküç ve demürden bir küçük tava ve dört aded pota ve iki berende ve bir per-gâr ve on altı pare yüz kırk beş dirhem per-gârlu kalp çubuk ve yüz yigirmi dirhem çaşnı ve yedi aded meşkûk kalp akça ile meclis-i Şer‘a ihzâr idüp istifsâr olındukda: *"Zikr olınan espâbı bana bir kimesne Rodoscuk'a getürmek içün virdi"* diyü cevâb virüp ba‘dehû mahalle-i mezbûre mescidinün imâmı İbrâhîm b. Mustafa ve mü’ezzin Ali b. Mustafa nâm kimesneler meclis-i Şer‘a hâzırûn olup: *"Mezbûr Mustafa'yı merkøm Sinân'un evinde zikr olınan çubuklarun birin örs üzerine koyup kesüp işler iken gördük şâhidlerüz; şehâdet dahı eylerüz"* diyü vech-i meşrûh üzre şehâdet itdükleri bâ‘isden habs olınup vukø‘ı üzre ahvâlleri i‘lâm olındı diyü bildürmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki**:

Ev sâhibi mezbûr Sinân ne asl âdemdür ve hem Edirne'de midür ve ol kalp akça kesen yalnız ol evde mi olur, yoldaşı ve hıdmetkârı var mıdur? Şâhidleri yüzine karşu şehâdet iderler ise bir mikdâr örf idüp ne zâhir olursa arz idesin. Eger ikrâr itmez ise ol âlât ü espâblar ile mezbûr Mehmed b. Mustafa'yı kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 23 Şa‘bân sene 967 [19.05.1560]

1151 *İstanbul kadısına: İstanbul'da kesilen koyun ve kuzu başlarının başhanelerden başka yere sattırılmaması hakkında.*

Yazıldı.
Aya-Sofya mütevellîsine virildi.
Fî 25 Şa‘bân sene 967

İstanbul kādîsına hüküm ki:
Sâbıkā Üsküb Kādîsı olan Mevlânâ Muslihuddîn mühürlü tezkire gönderüp Aya-Sofya evkāfına tâbi‘ baş-hâneler tasarruf iden kimesnelerün talebleri ve şekvâları ile emr-i şerîf mûcebince nefs-i selh-hâneye varılup kassâblar kethudâsı Sefer ve sâ’ir kassâblar ihzâr olınup selh-hânelerde boğazlanan

koyunlarun ve kuzularun başları zikr olınan baş-hânelere bi't-tamâm vâsıl olmadığınun sebebi sü'âl olındukda bizüm selh-hânemüzde boğazlanan koyunlarun ve kuzularun başları mezbûr baş-hânelere bi't-tamâm vâsıl olur iken Silivri-kapusı'nda ve Yenikapu'da ve Yenibağçe'de dahı vakf dükkânlarda boğazlanup girü ol mevzı'da satılur ve andan gayrı Yahûdlar içinde beş dükkânda boğazlanan dahı girü ol arada satılur; zâyi' olan etlerün başlarıdur diyü cevâb virdüklerinde mezbûrûn başcılar dahı vech-i meşrûh üzredür diyü tasdîk itdüklerin arz eyledüği ecilden, **buyurdum ki**:
Vardukda, zikr olınan başları girü başcılara ve baş-hânelere virdürüp emr-i şerîfüme mugāyir hârice bey' itdürmeyesin.

1152 *Rumeli beylerbeyine: Rumeli askerlerinin davarlarını nerede çayırlattıklarının bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Lahsâ beglerbegisinün âdemi Pulad'a virildi.
Fî 26 Şa'bân sene 967

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Rûm-ili askeri davarların ne mahalde çayıra çıkarup sonra atları ve davarları ahvâlin niçe tedârük itdükleri Südde-i sa'âdet'ümde lâzım olmağın **buyurdum ki**:
(Boşluk) Vardukda, te'hîr eylemeyüp Rûm-ili askeri umûmen davarların ne yirde çayıra çıkarmışdur ve çayırdan sonra atları ve davarlarınun السّمن husûsı nice tedârük olınmışdur; alâ-vechi't-tafsîl yazup arz idesin.

1153 *Mohaç Beyi Mehmed Bey'e: Beç kralının, Erdel kralının oğluna evlendireceği kızıyla beraber bazı kale ve memleketler vereceğine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 26 Şa'bân sene 967

Mohaç Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp bu serhadler emn ü emân üzre olup lâkin Peç cânibinden mu'temed câsûslar gelüp Erdel vilâyetinde olan Kral-oğlına Peç Kralı kızın virüp yanına alacak olup, Peç tarafından ba'zı kal'alar ve memleketler virüp vilâyet-i Erdel zabtına Tıra Frenc nâm mel'ûna beş bin asker koşup göndermek mukarrer oldı diyü haber getürüp girü haber içün câsûslar irsâl eyledüğün bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda, girü ahvâl ü etvârların ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin dâ'imâ tetebbu' u tecessüs idüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın.

1154 *Çorum beyine ve kadısına: Canik Sancağı Beyi Ali'nin reâyâya kötülüğünden ve bid'atler ihdâsından dolayı hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 15 Ramazân sene 967

Çorum begine ve Çorum kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Erim kādîsı mektûb gönderüp Canik Sancağı Begi olan Ali *dâme izzuhû*'nun re'âyâya müft ü meccânen

tavuk ve yem ve odun salup ve Şer‘ile ba‘zı kimesneler ta‘zîr olındukda tekrâr ta‘zîr idüp kānûndan ziyâde cerîme alup ve cebr ile nikâh itdürüp ve bi'l-cümle Südde-i sa‘âdet'den merfû‘ olan bid‘atler bunda cârîdür. re‘âyâ tâ’ifesi gāyetle muztaribü'l-hâl olmışlardur diyü arz itmeğin **buyurdum ki**:
Bi'z-zât kazâ’-i mezbûra varup dahı anun gibi kazâ’-i mezbûrdan müşârün-ileyhden ve âdemlerinden arz olınduğı üzre kimesne gelüp şekvâ idüp da‘vâ-yı hakk iderlerse husamâyı beraber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf hakk üzre Şer‘ile teftîş eyleyüp göresin; arz olınduğı üzre müşârün-ileyhün te‘addîsi sâbit olursa, her kimün hakkı sâbit olursa ashâbına hükm idüp alıviresin. Zikr olınan kādîlığından gayrı âhar sancağında kimesne gelüp şekvâ iderse anları dahı Şer‘ile görüp ammâ nesne sâbit olmazsa gayrı kazâdan gelenleri istimâ‘ itmeyesin.

1155 *Mısır beylerbeyine: Valide Sultan Evkafı zevâidinin Mısır hazinesi ile beraber gönderilmemesi sebebinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mısır çavuşlarından Ali Çavuş'a virildi.
Çerâkise Agası Ali Aga'ya îsâl içün.
Fî 27 Şa‘bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* vâlidesi merhûme Sultân'un mahrûse-i mezbûrede vâkı‘ olan evkāfınun zevâyidi şimdiye değin Astâne-i sa‘âdet'üme irsâl olınan hazîne ile gönderilügelmişdi. Bu sene gönderilmemeğe bâ‘is nedür? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, evkāf-ı mezbûrenün zevâyidi hazîne ile irsâl olınmamağa bâ‘is nedür? Bildürüp vâkı‘ olan zevâyidi girü hazîneye irsâl idesin.

1156 *Mısır beylerbeyine: Surre emanetine Silahdar İsa'nın tayin olunup gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 27 Şa‘bân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Dergâh-ı mu‘allâ'm silâhdârlarından kıdvetü'l-emâsil Îsâ ta‘yîn olınup hükümleri ve defterleri virilüp irsâl olındı. Ammâ kâtib ta‘yîn olınmamışdur. **Buyurdum ki**:
Surre emâneti ol cânibden bir yarar ehl-i kalem müstakΩm kimesneyi kâtib ta‘yîn eyleyüp kadîmden irsâl olınduğı üzre sadakâtı teslîm idüp irsâl idesin.

1157 *Segedin Beyi Derviş Bey'e: Segedin Kalesi mahzeninin tamiri hakkında.*

Yazıldı.
Segedin hisâr-erlerinden Bölük-başı Haydar'a virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967

Segedin Begi Dervîş Beg'e hüküm ki:

Budun beglerbegisi mektûb gönderüp senün içün müşârün-ileyhe mektûbun gönderüp kal‘a-i Segedin'de olan mahzen harâb olup içinde olan âlât-ı harb dahı harâba müteveccih olmak üzre olup harâb olan yirleri dahı bi'l-fi‘l ta‘mîr olınup kiremid ile örtilürse tahmîn-i sahîh ile tahmîn olınup otuz bin akça ile ancak olur diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Arz olındığı gibi ise kal‘a-i mezbûreyi ta‘mîr itdürüp isrâf ü itlâfdan hazer idesin.

1158 *Tatar hanına: Boğdan voyvodası adamlarının Moskov tarafına gitmelerine mâni olunmaması hakkında.*

Yazıldı.

Tatar Hânı'na hüküm ki:
Boğdan voyvodası mektûb gönderüp harâc mesâlihi içün bundan sâbık âdemleri Moskov vilâyetine varup semmûr ve tinnîn kürkleri ve balık dişi alup gelürler imiş. Şimdiki hâlde Lih tâ’ifesi Moskov keferesiyle adâvet üzre olmağla âdemlerine Moskov'a gitmeğe mâni‘ oldukların ve hâlîyâ zikr olınan âdemleri Tatar içinden zikr olınan husûslar içün Moskov'a geçüp gitmek bâbında icâzet taleb idüp âdemlerine dahl olınmamak içün hükm-i cihân-mutâ‘ımuz recâ itdüği ecilden gerekdür ki, Âstâne-i sa‘âdet-medâr ve Südde-i seniyye-i gerdûn-iktidârımuza olan ubûdiyyet ü ihtisâsınuz muktezâsınca mezkûr voyvodanun âdemleri arz olındığı üzre vilâyet-i Tatar içinden Moskov vilâyetine gitmelü olduklarında Şer‘-i Şerîfe mugāyir dahl ü ta‘arruz olmamak bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûra getürile.

1159 *Biga sancağı yayaları beyine: Bilecik madeni işine noksan yaya gönderilmemesi ve bu hususta ihmal gösterenlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Za‘îm Hasan'un âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 27 Şa‘bân sene 967

Biga sancağı yayaları begine hüküm ki:
Bilecik ma‘deni hıdmetine ta‘yîn olınan Za‘îm Hasan mektûb gönderüp yaya-başılar hıdmete ta‘yîn olınan yayaları tamâm getürmeyüp eksük getürürler, hıdmetde ihmâl iderler diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Hıdmet-i mezbûr mühimmâtdandur; onat mukayyed olup sancağuna müte‘allık olup nevbeti olan yayaları ve yaya-başılarına çıkardup bi't-tamâm getürdüp emr üzre hıdmet itdüresin. İhmâl ü müsâhele itmeyüp ikdam ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyesin. Şöyle ki, hıdmetlerinde tekâsüli olup yayasın tamâm getürmeyüp ihmâl üzre olan yaya-başılar kimlerse isimleri ile yazup arz idesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 26 Şa'bân sene 967 [22.05.1560]

1160 ***Rodosçuk kadısına: Rodosçuk'ta Bâyezid'in kâtillerinden Davud ile Hüseyin'e siyaset olunması hakkında.***

Yazıldı.
Arz getüren Hamza'ya virildi
Fî 27 Şa'bân sene 967

Rodoscuk kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp kasaba-i mezbûrede Hanpaşa-oğlı mahallesi'nde mecrûhan maktûl olan Bâyezîd'ün zevcesi ve oğulları Hüseyin ve Dâvûd nâm kimesneleri meclis-i Şer'a getürüp: *"Babamuz mestane eve giderken bunlar darb idüp koynından beş bin akçasın alup beş günden sonra ol darbdan fevt oldı"* didükde, mezbûrlar inkârla cevâb virüp ba'dehû Hüseyin ikrâr idüp: *"Mezbûr Bâyezîd, Vanhar ile şürb-i hamr idüp ve Vanhar dahı Bâyezîd'ün koynında akça sezüp Dâvûd ile müşâvere idüp, Bâyezîd'i ben gice evine alup giderken sen gel akçayı al didükde, Dâvûd dahı Bâyezîd'ün başına toyaka ile urup mecrûh eyledükde koynından akçayı alup Vanhar, yolımuzı basdılar diyü feryâd idicek, Müslimânlar gelüp, seni kim urdı diyü sorup ve Bâyezîd dahı Vanhar bilür didükde, Vanhar'ı habs idüp dört günden sonra Vanhar kefîl ile çıkup ol gün üçimüz bir yire gelüp bana dahı hisse viricek olup bir bâğ kenârında hisse iderken Dâvûd Vanhar'a kakıyup kalkup bıçağla boğazlayup ikimüz Kurnalı nâm mevzı'da bir pınara bırakduk, üzerine bir taş dahı bırakduk"* didükde, husûs-ı mezbûr Dâvûd'dan dahı sü'âl olındukda b*i't-tav' ikrâr idüp:"Hüseyin'ün takrîri gibi olmışdur; ikisi bile benüm darbumdan fevt oldı" didük*de Dâvûd'un ahvâli mahallesinden sü'âl olındukda, gice ve gündüz âlât-ı harbile yürür diyüp ve Hüseyin'ün mahallesi halkı dahı Hüseyin içün, iki-üç ay vardur ki Dâvûd ile baş koşmışdur didüklerin arz ittüğün ecilden mezbûrân Dâvûd ile Hüseyin'e siyâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mezbûrları siyâset idüp emrüm yirine vardığın yazup bildüresin.

1161 ***Kocaeli sancağı beyine ve İznikmid kadısına: Matbah-ı Âmire için gereken odunun gönderilmesi ve kimseye gemi ağacı kestirilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Şehr-emînine virildi.
Fî 26 Şa'bân sene 967

Koca-ili sancağı begine ve İznikmid kādîsına hüküm ki:
Şehr-emîni gelüp bundan akdem Matbah-ı Âmire'me odun getürmek içün kazâ'-i mezbûreden on altı pâre karye ta'yîn olınup ve ol cevânibde kimesneye gemi binâ itdürmemek emrüm olmış iken, hâlîyâ girü ol cevânibde emre mugāyîr gemiler binâ olınmak ile zikr olınan karyeler halkı: *"Gemi ağacı getürmekle odun mesâlihi mu'attal kalur"* diyü arz eyledi. İmdi, bundan akdem ol cevânibde aslâ vü kat'â kimesneye emre mugāyir gemi binâ itdürmeyesin diyü emrüm olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup

ve odun husûsı dahı mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup zikr olınan kādîlıkdan her sene mîrî içün ta‘yîn olınan odunı, odun hıdmetine ta‘yîn olınan kurâ halkına bi't-tamâm kesdürüp mahall-i me’mûra getüresin, bî-kusûr teslîm idesin. İhmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin. Min-ba‘d eger zikr olınan kurâ halkına ve gayra emre mugāyir gemi ağacı kesdürmeyüp ve yapdurmayup emr olınan odunı kesdürüp irsâl itmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Şöyle ki, ihmâl idüp odun nâkıs kalup ve yâhûd defter ile gelmeye, aslâ özrinüz makbûl olmak ihtimâli yokdur. Şöyle bilesin.

1162 *Haslar kadısına: Mirahur tarafından mîrî otluk ve saire işlerinde kullanılan köyler halkına müdahele olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Mevcûdâtcı Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazânda kadîmden mîr-i ahur tarafından mîrî otluğa ve sâ’ir husûsa istihdâm olınan kurâ halkına hâricden dahl olınmayup kemâ-kân me’mûr oldukları hıdmete istihdâm olınmaların emr idüp **buyurdum ki**:
Anun gibi taht-ı kazânda vâkı‘ olan kurâ halkın kadîmden müşârün-ileyh tarafından istihdâm olınugelen hıdmetden gayrı âhar kimesneye hıdmet teklîf itdürmeyüp te‘addî itdürmeyesin. Me’mûr oldukları hıdmetlerin kemâ-kân edâ itdüresin.

1163 *Kudüs-i Şerif beyine ve Kadısı Abdurrahman'a: Hizmette gayreti görülen Kudüs-i Şerif ve Halilürrahman Evkafı mütevellisi Mehmed'in muhasebesinin görülerek bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Halîlü'r-rahmân Nâzırı Alâ’eddîn'e virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967

Kuds-i Şerîf begine ve kādîsı Abdurrahmân'a hüküm ki:
Mektûb gönderüp Kuds-i Şerîf ve Halîlü'r-rahmân *aleyhi's-salâtü ve's-selâm* hazretleri evkāfına mütevellî olan Mehmed'ün her vechile yararlanup ve kemâl-i emânet ü istikāmet ile mevsûf olup mütevellî olalıdan berü envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlesi zûhûra gelmişdür diyü terakkΩ recâsına arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Mezbûrun muhâsebesin görüp sa‘y ü kifâyesi ne mikdârdur ve ne mâddelerdedür ve sâbıkā olan mütevellîlerden muhâsebesinde ziyâdesi var mıdur? Yazup bildüresin.

1164 *Boğdan voyvodasına: Memâlik-i mahrûseden Boğdan sınırına davarlarını geçirenlerden alınan güzeşte ve mahsul öşürlerinden başka bir şey alınmaması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Hırso'ya virildi.
Fî 25 Şa‘bân sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Memâlik-i mahrûse-'mden Boğdan sınurına davarların geçürüp zirâ‘at eyledüklerinde davarları andan güzeşte ve terekelerinden öşr alınugelmiş iken hâlîyâ Acı-dere nâm karye ve yanında iki karye ve Dobrıca vilâyetinden ba‘zı kimesneler davarların getürüp Boğdan sınurına geçürdükde nesne virmedüklerin arz idüp sâbıkā bu husûs içün virilen hükm-i şerîfi dahı göndermişsin. İmdi, ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olmağın girü sana irsâl olınup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, emr-i sâbık ile amel idüp emre mugāyir ve kadîmden olıgelene muhâlîf, re‘âyâdan ziyâde nesne alınup te‘addî olınmakdan hazer idesin.

1165

Boğdan voyvodasına: Kral İstefan'ın Kral Ferenduş ile olan münasebetlerine ait mektubu üzerine, o canibin ahvalinin araştırılmasından hâli kalınmamasına dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem İstefan Kral mektûb gönderüp Nemçe tâ’ifesi vilâyetine duhûl itdi didüği husûs ile kendün mu‘âvenet içün emr mûcebince ol cânibe varmak ahvâlin ve mezkûr kralun Ferenduş Kral ile olan husûsların ve bâzergânlarun cenâb-ı emâret-me’âb Hân *dâmet me‘âlîhi* tarafından Moskov cânibine ticâret içün varup gelmesin bildürmişsin. Her ne ki i‘lâm itmiş isen pâye-i serîr-i â‘lâya arz olınup ilm-i şerîfüm muhît olmışdur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, min-ba‘d ol cânibün ahvâl ü etvârın tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne idüğin ma‘lûm idinüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1166

Dubrovnik beylerine: Gözleri çıkarılan kâfirin mürafaası için bir vekil gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Lutfî Çavuş'a virildi.
Fî 26 Şa‘bân sene 967

Dubrovnik beglerine hüküm ki:
Bundan akdem gözlerin çıkarduğunuz kâfir, Südde-i sa‘âdet'üme gelüp ızhâr-ı tezallüm eyledükde âdemlerinüz ile mürâfa‘a olınup bu husûsun görilmesine biz vekîl değilüz diyü cevâb virdükleri ecilden yarar vekîllerinüz gönderilmesi lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr itmeyüp husûs-ı mezbûrun Şer‘ile görilmesiyçün bir vekîl nasb idüp gönderesin ki gelüp bunda mürâfa‘a-i Şer‘-i Şerîf olup mezkûrun edâsı[xlvii] Şer‘ile görilüp fasl ola.

1167 *Rum Beylerbeyisi Hızır Paşa'ya: Müteveffâ Kasım voyvodanın adamlarının şikâyete mebni hallerinin araştırılarak bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî 27 Şa‘bân sene 967

Rûm Beglerbegisi Hızır Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ il-voyvodası olup fevt olan Kāsım Voyvoda'nun âdemlerinden şekvâ olınup Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılmağın teftîş olınup görilmesin emr idüp ve arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderilüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, arz-ı hâlde mastûr olan ahvâli ma‘lûm eyleyüp dahı mezkûrları her kandeyse ele getürüp teftîş eyleyüp zuhûr iden mevâddı yazup bildüresin. Bu husûsı kimesneye ifşâ itmeyüp ele getürüp göresin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 27 Şa‘bânü'l-mu‘azzam sene 967 [23.05.1560]

1168 *Van beylerbeyine: İran canibine tecavüzün men'i ve ahde mugayir hareketlerden kaçınılması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 29 Şa‘bân sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem öte cânibün Megri Begi Resûl *dâme izzuhû* ile Derbâz ülkesinde nizâ‘ları olup cenâb-ı emâret-me’âb Sultân Hüseyin *dâmet me‘âlîhi* emr ile görüp kadîmî Megri tasarrufında kurâyı yukaru cânibden tasarruf olınugelinüp ba‘dehû Şeyh Haydar'a ilhâk itdükleri kurâyı ta‘yîn idüp defter göndermeğin sûreti ihrâc olınup sana gönderilüp ahvâle vâkıf olup dahı âhar tarafeyn ahde mugāyir âhara dahl itdürmeyüp sulh u salâha mugāyir vaz‘ itdürmeyesin diyü emrüm olmış idi. Ol zamândan berü ne vechile ma‘lûmun olup ve tenbîh itdüğün bildürmedün. Hâliyâ dahı öte cânibden müşârün-ileyh Resûl'den Megri ülkesine dahl ider ve Baş-açuk-oğlı Bû-Sa‘îd'ün birâder-zâdesi Alâ’eddîn yüz nefer Kürd ile Seldûz ülkesine gelüp harâmîlik idüp re‘âyânun gâv ü gûsfendin alurlar ve Uşni Hâkimi Kara Yûsuf-oğlı Zeynel, kendü tevâbi‘i ile Seldûz ülkesine gelüp gice ile re‘âyânun hânelerinde kalup harâmîlik iderler ve Biradost Ekrâdı dahı be-gāyet hadden tecâvüz idüp te‘addî iderler diyü şekvâ olındı. İmdi, ahd ü emân içinde ahde münâkız berü cânibden bu makøle vaz‘ olmak aslâ câ’iz değildür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup eger zikr olınan tâ’ife i‘lâm olınduğı üzre öte cânibe zarar u ziyân itmişler ise ki zâhir ola, aslâ te’hîr itmeyüp Şer‘ile müteveccih olan zararların, idenlere tazmîn itdürüp dahı min-ba‘d eger zikr olınan tâ’ifedür ve eger sâ’ir ol serhadlerde olan ümerâ ve sâ’ir halkdur, bir vechile tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, mâdâmki öte cânibden sulh u salâhı münâfî bir vaz‘ sâdır olmaya, ri‘âyet-i ahdde her biri mücidd olup berü cânibden mu‘âhede-i şerîfüme mugāyir öte cânibün eger re‘âyâsına ve eger sâ’ir husûslarına dahl ü ta‘arruz itmeyeler. Ba‘de't-tenbîh mütenebbih olmayup emre mugāyir iş idenleri her kim olursa isimleri ve resimleriyle bildüresin ki haklarından gelinüp

sâ'irlerine mûcib-i ibret ola ve bu husûslarun aslı ve hakΩkati ile tamâm ma'lûm idünüp dahı yazup bildüresin.

Fi'l-vâkı' i'lâm olınduğı gibi dahl olmış mıdur ve idenler kimlerdür? Bildüresin.

1169 ***Menemen kadısına: Foça Kalesi'ndeki Yahudileri rencide edenler hakkında evvelce verilen emr-i şerifin buldurulup gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.

Menemen kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem Ferenduş'dan gelen Agrilyanus nâm Yahûdî hâtûn tarafından Salamonus nâm Yahûdî gelüp Foça kal‘ası'nda mezkûreye tâbi‘ ba‘zı Yahûdî sâkin olup kal‘a-i mezbûrede maktûl âdem bulınsa Müslimânlardan ba‘zı kimesneler demini kendülere düşürmemek içün mezbûr Yahûdîlere: "Bed-nâmınuzda Müslimân ve kâfir kanından ekmeğinüze halt eylemek âyîn-i bâtılanuzdur siz katl eyledünüz" diyü kimi da‘vâcı ve kimi şâhid olup mezbûrları rencîde eyledüklerin arz eylemeğin ol bâbda emr-i şerîfüm yazılup mezbûrlara virilmiş idi.
Buyurdum ki:
Zikr olınan hükmi sana iletmişler ise alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Eger henüz iletmemişler ise mezbûrı her kandeyse bulup hükm-i şerîfi taleb idüp alup gönderesin; aslâ ta‘allül itdürmeyesin.

1170 *Bursa kadısına: Kuyumcu Abdi ile Simav Fatma'nın hapsi için Rodos'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mahrûse-i Burusa'dan Seyyid Yûsuf'a virildi.
Fî 28 Şa‘bân sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:
Mahrûse-i mezkûrede Sucuk-pınar dimekle ma‘rûf mahalle, kuyumcılardan Abdî ve Simavlu-kızı dimekle ma‘rûfe Fâtıma nâm hâtûn habs olınmak içün Rodos'a gönderilüp sancağı begine teslîm olınmaların emr idüp **buyurdum ki**:
Emrüm mûcebince mezkûr kuyumcı Abdî'yi mezkûre Fâtıma ile yarar âdemlere koşup mahrûse-i Rodos'a irsâl idüp sancağı begine teslim itdürüp iledüp teslîm eyledüklerine müşârün-ileyhe bâ-temessük getürdüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp arz eyleyesin.

1171 *Rodos beyine: Yukarıda adı geçenlerin hapsedilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir hüküm dahı Rodos begine ki:
Mezkûr kuyumcı Abdî ile mezkûre Fâtıma nâm hâtûnı Burusa kādîsı sana gönderdükde alup iledüp teslîm itdüklerine ellerine temessük virüp dahı mezkûr ve mezkûreyi habs idüp emr-i şerîfüm olmadın habsden ıtlâk itmeyesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 28 Şa‘bânü'l-mu‘azzam sene 967 [24.05.1560]

1172 *Sultanönü beyine ve Eskişehir kadısına: Sürice nam mevzide maktul bulunan Musa'nın kâtillerinin sorguya çekilip bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Kādî-asker eyidüp emr üzre yazıldı. Ana göre yazıldı.
Arz getüren Kaya Ali nâm kimesneye virildi.
Fî gurre-i Ramazân sene 967

Sultân-öni begine ve Eskişehir kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ sen ki Sultân-öni begisin, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Mûsâ nâm kimesne Eskişehir kādîlığında Sürice nâm mevzı‘da mecrûhan maktûl bulınup vârisleri: *"Bizüm mazınnamuz kazâ'-i mezbûrda sâkin olan Perçe ve Abdî ve Mûsâ ve âhar kazâda sâkin mezkûrlarun şerîki Büyükbaş nâm hırsuzdur"* didüklerinde andan mâ‘adâsı ele gelüp sü'âl olındukda mezkûrlardan Abdî ikrâr idüp: *"Maktûl-i mezbûrı biz dördimüz katl eyledükde kapuya bırakduk, esbâbın ve katırın alduk; ba‘dehû katırı ve bir kanlu yorgan[ı] Oklu-Bâlî nâm mahalde bırakduk"* diyü ikrâr idicek mezbûr katır ve yorgan, mahall-i mezbûrda bulınup sâ'ir yoldaşları inkâr itmeğin karyeleri halkından ve sâ'ir etrâfda olan kurâdan keyfiyyet-i hâlleri tefahhus olındukda: *"Ellerinde nesne görmedük, lâkin başları mezkûr Perçe eyü kimesne değildür; bu makøle fesâd sâdır olmak câ'izdür ve maktûl-i mezkûr ile adâvet-i sâbıkası dahı vardur"* didüklerin ve yarar kefîlleri olmayup kazâ'-i mezbûre kal‘asında habs olındukların bildürmişsin. İmdi, mezkûr Perçe'ye örf olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Emrüm üzre mezkûra örf-i ma‘rûf idüp ahvâli neye müncer olur ise yazup bildüresin. Katl itmeyüp telef-i nefsden hazer idüp örf-i ma‘rûf ile göresin.

1173

Hüdâvendigâr sancağı beyine: Bergama Kalesi Dizdarı Ali'nin katlinde maznun Muharrem ile hizmetkârlarının İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Gazanfer'e virildi.
Fi't-tarihi'l-mezbûr

Hüdâvendigâr sancağı begine hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Bergama kal‘ası'nda maktûl olan Dizdâr Ali'nün oğlı Mehmed ve zevci[xlviii] Kamer (?) yedlerinden vârid olan hükm-i şerîf mûcebince mahall-i hâdisede cem‘ olınup mazınna olan Muharrem kulları teftîş olındukda üzerine Şer‘ile nesne sabit olmayup töhmet-i sâbıkaları dahı bulınmayup maktûl-i mezbûrun vârisleri zimmetlerin ibrâ itdükleri ecilden fasl-ı husûmet olındı diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Mezbûr Muharrem ile hıdmetkârların kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1174

Bolvadin ve Barçınlı kadılarına: Vezir Rüstem Paşa tarafından yaptırılacak han için gereken kerestelerin arabalarla yerine naklettirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi
Fî 29 Şa‘bân sene 967

Bolvadin ve Barçınlu kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ dûstûr-ı ekrem müşîr-i efham - ilâ âhirihî-Vezîr-i a‘zamum Rüstem Paşa *edâma'llâhü iclâlehû*'nun rızâ'en

li'llâhi te'âlâ ebnâ-i sebîl içün binâ olınacak hân mühimmâtı içün lâzım olan ağacı dağlardan kesdürüp getürmek için araba lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup zikr olınan hân için lâzım olan keresteyi kesdürüp getürilü olduklarında ücret ile kirâ arabaları bulup ihrâc idüp gönderesin ki kesilen yirden zikr olınan ağaçları arabalarına tahmîl idüp binâ mahalline getürüp her biri ecr-i misl ne ise alalar. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup ihmâl itmeyesin.

1175 *Gelibolu'da Voyvoda Mehmed'e: Anadolu'dan derya seferine gitmeleri emrolunan sipahilerin gemilerle gönderilerek Meazir adlı mahallin korunmasına dikkat edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.

Gelibolı'da kapudan tarafından Voyvoda olan Mehmed'e hüküm ki:
Hâliyâ vilâyet-i Anadolı'dan deryâ seferine emr olınup irişmeyen sipâhîler cümle yüz altmış dört neferdür. Senünle Gelibolı etrâfında sâbıkā Tuzla emînin, levend alduğı Me'âzir (ÂŸ«“ nâm mahalli ve sâ'ir ol cevânibde hıfz u hırâseti lâzım olan mahalleri hıfz itmek için ta'yîn olınup **buyurdum ki**:
Zikr olınan sipâhîleri defter idüp ta'yîn olınan gemilere koyup dahı te'hîr itmeyüp mu'accelen varup ol cevânibi gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp Kurtas'dan (?) ve sâ'ir levend tâ'ifesinden yalılara ve re'âyâya zarar u gezend irişdürmeyesin.

1176 *Semendire sancağı beyine: Serhadde olan hazinenin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bayrâm Beg'ün karındaşı Pîrî Çelebî'ye virildi.
Fî 29 Şa'bân sene 967

Semendire sancağı begine hüküm ki:
Hâliyâ serhadde olan hazîne, Südde-i sa'âdet'üme gönderilmek emr olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, emrüm üzre anda olan mîrî akçayı hisâr-erlerinden ve gayrıdan kifâyet mikdârı mu'temedün-aleyh kimesneler ile Südde-i sa'âdet'üme irsâl eyleyesin ve gönderdüğün âdemlere tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki yolda ve izde, menâzilde ve merâhilde, gicelerde ve gündüzlerde onat [vechile] hıfz u hırâset eyleyüp emîn ü sâlim getürüp teslîm eyleyesin.

1177 *Erzurum beylerbeyine: Küçük Ardahan nahiyesi için Germücek Kalesi'nin tamir ettirilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Erzurum kulları bölük-başısı olup timara tezkire getüren Mahmûd'a virildi.

Fî 2 Şa‘bân sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Küçük Ardahan nâhiyesi şenelmek üzre olup ammâ ziyâde serhadd olup fetret zamânında ilticâ olıncak bir kal‘ası olmayup Germücek kal‘ası şenlikden ba‘îd yirde ve vakt-i hâcetde re‘âyâ sığınmağa kābiliyyet ve vüs‘at olmayup bundan evvel mühimmâtına on bin akça virilmek fermân olınmış iken gereklü kal‘a olmamağile virilmeyüp kalmışdur. Zikr olınan on bin akçadan mâ‘adâ otuz bin akça dahı Göle kal‘ası ta‘mîri içün virilüp Germücek kal‘ası hedm olınup müstahfızları ve zahîre ve yarağı zikr olınan kal‘aya gönderilmek münâsibdür diyü Mâmervân Sancağı Begi Mîrzâ Ali mektûbiyle ve sâ’ir ehl-i hibre i‘lâm eyledüklerin ve zikr olınan kal‘anun kırk bin akça ile kırk-elli günde ta‘mîri müyesserdür diyü arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**:
Vardukda, arz itdüğün üzre ol kal‘a hedm olınup zikr olınan kal‘a ta‘mîr olmasınun memleket ü vilâyete nef‘i var ise zikr olınan kal‘ayı hedm idüp müstahfızların ve dahı varup ta‘mîr olınacak Göle kal‘ası'na ihrâc idüp dahı kal‘a-i mezbûreyi gereği gibi ta‘mîr ü termîm idüp metîn ü hasîn itdüresin. Ammâ isrâf ü itlâfdan hazer idesin ve zikr olınan kal‘a ta‘mîr olınmağla mâ-beyde olan sulh u salâha mugāyir vaz‘ olmakdan hazer eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî gurre-i Ramazânü'l-mübârek sene 967 [26.05.1560]

1178 ***Kütahya ve Karahisar kadılarına: Uşak kazasında haklarında tahkikat yapılması emredilenlerin ele geçirilip bunlarda hakkı olanların haklarının ödenmesine dair.***

Yazıldı.[xlix]-
Mektûb gönderenlerden Baba-yani nâm karyeden AbdülbâkΩ'ye virildi.
Fî 2 Ramazân sene 967

Kütahya ve Kara-hisâr kādîlarına hüküm ki:
Sen ki Kütahya kādîsısın, Lâzikıyye kādîsiyle mektûb gönderüp kazâ’-i Uşak'dan Pîr Mehmed ve Mustafa ve Mahmûd nâm kimesnelerün teftîşlerine hükm-i şerîf vârid olup gaybet itdükleri ecilden ve bunlardan gayrı Göbek-oğlı Memi nâm kimesneden dahı şekvâ olınmağın, teftîşine mübâşeret olındukda Lâzikıyye kādîsına Antâliyye[l] kazâsı virilmekle teftîş olınmadukların bildürmişsin. İmdi, mezbûrlar teftîş-i âmm olınmak emr idüp **buyurdum ki**:
Mezbûr Göbek-oğlı'n ve zikr olınan üç nefer kimeneleri dahı her kandeyse ele getürüp kayd ü bend ile bu bâbda mübâşir ta‘yîn olınan çavuşum Ya‘køb'a teslîm itmek içün Anadolı beglerbegisine hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh mezkûrları ele getürüp mûmâ-ileyhe teslîm itdükde, mezkûrlardan her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderse husamâyı beraber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl terk olınmış olmayan da‘vâların hakk üzre ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş idüp göresin; anun gibi mezbûrlarun üzerinde kimesnenün

hakkı sâbit olursa ashâb-ı hukøka hakların bî-kusûr alıvirüp dahı ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve ne makøle mâddeler sâbit olduğın mufassal defter idüp yazup bildüresin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk-ı sarîha tâbi‘ olup hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp kimesneye hilâf-ı Şer‘-i Şerîf iş olmakdan ve hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz olmakdan hazer idesin.

Aynı kimselerin ele geçirilmeleri hakkında Anadolu beylerbeyine hüküm.

1179

Yazıldı.
Bu dahı.

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Göbek-oğlı ve kazâ’-i Uşak'dan Pîr Mehmed ve Mustafa ve Mahmûd nâm kimesnelerden mukaddemâ şekvâ olındukda teftîş içün hükm-i şerîf virilüp ele gelmeyüp gaybet itdükleri arz olınmağın girü teftîş olmaları emr olınup ol bâbda Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Ya‘køb ta‘yîn olınup **buyurdum ki**:
Vardukda, mezkûrları her kandeyse bulup ele getürüp kayd ü bend ile zikr olınan çavuşuma teslîm eyle[ye]sin ki emr üzre mahall-i hâdisede teftîş olalar. Mezkûrlarun ele gelmeleri mühimmât-dandur. Ana göre mukayyed olup ele getüresin; Sonra özr makbûl olmaz. Emrüm üzre ele getüresin.

Budin beylerbeyine: Estergon beyi olanların aşağı kalede oturmayıp yukarı hisardaki sarayda ikamet etmeleri sebebinin bildirilmesine dair.

1180

Yazıldı.
Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından Hacı Çavuş'a virildi.
Fî 2 Ramazân sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Usturgon dizdârı mektûb gönderüp Usturgon begi olanlardan aşağa kal‘âda sâkin olıgelmişler iken hâlîyâ gelen sancak-begleri aşağa kal‘ada olmasına râzı olmayup yukaru hisâra çıkup sarâya girüp sâkin olurlar. Bâ-vücûd ki sarâyun içerüsinde vâkı‘ olan mahzenler kimi bârût ve kimi zahîre ve kimi âlât-ı cengile mâl-â-mâl olup şimdiye değin begler olmamağla hazînenün hıfzında dakΩka fevt olınmayup zarar u ziyân olmamışdur. Şimdiki hâlde begler sarâyda sâkin olmağile âdemlerinden hazîneye âteş veya gayrı sebeble zarar u ziyân olmak ihtimâli vardur diyü arz itmeğin **buyurdum ki**:
Kazıyye arz olınduğı gibi olup sancak-begleri aşağa kal‘ada olıgelmişler iken gelüp sarâyda sâkin olmağa bâ‘is nedür? Anda sâkin olmak lâzım mıdur ve ne târîhde olmışdur? Ve begler yukaruda sâkin olmak lâzım olduğı takdîrce hazîne ile mahlût olmak münâsib değildür. Hazîne âhar yire mi nakl olmak gerekdür, nicedür? Görüp dahı yazup bildüresin.

1181

Vize beyine: Babaeski'ye tâbi bir köyde adam katleden, ev basıp eşya yağmalayan kimselerin behemehal ele geçirilip şeriate göre haklarında muamele ifasına dair.

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş'a virildi.
Fî 2 Ramazân sene 967

Vize begine hüküm ki:
Baba-eskisi kazâsına tâbi‘ Dam-başı nâm karyeden Pîrî Paşa nâm kimesnenün gice ile evi basılup bir oğlı ve bir kulı katl olınup ve nefs-i Baba-eskisi'nden Hacı Hasan nâm kimesnenün dahı evi basılup kendü katl ve espâbı gāret olınup ve niçe kimesnenün mezkûrda rehîn konmış espâbı dahı bile alınup bu fesâdı idenler dağlarda olan kâfir karyeleridür diyü istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Bu bâbda onat mukayyed olup bu fesâdı iden eger dağlarda olan karyelerdür ve eger gayrı kurâdur ve eger sâ’ir kâfir levend tâ’ifesidür, her kande ise tetebbu‘ u tecessüs idüp her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp toprak kādîları ma‘rifetiyle ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf onat vechile dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp göresin; şöyle ki, mezbûrlarun evin basup espâbların gāret iden her kimler ise zuhûra getürüp Şer‘ile haklarından gelesin. Bu fesâdı idenler sipâhî tâ’ifesinden olup muhtâc-ı arz ise yazup bildüresin ve bu fesâdı idenlerün ekseri ba‘zı mandıralarda imiş; mandıraları dahı görüp zuhûra getüresin. Ammâ, bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara hilâf-ı Şer‘ dahl olınup ahz ü celb olmakdan hazer idesin.

-1181/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Kırk-kilise begine.

1182

Sirem Beyi Bayram Bey'e: Zeâmet Mutasarrıfı Piri'nin nezâretinde ve kâfi miktarda adamlar ile hazinenin emniyet ve selâmetle gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî gurre-i Ramazân sene 967

Sirem Begi Bayrâm Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ anda olan hazîneyi getürmek içün karındaşun olup ze‘âmete mutasarrıf olan Pîrî *zîde kadruhû* irsâl olınup ol bâbda kifâyet mikdârı sipâhî ve hisâr[-er]i koyasın diyü Semendire Sancağı Begi Bâlî *dâme izzuhû*'ya dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür.
Buyurdum ki:
Anun gibi hazîne ile müşârün-ileyhi irsâl itmelü oldukda, sen dahı kendü âdemlerinden yarar âdemler koşup bile gönderesin. Ve gönderdüğün kimesnelere gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, menâzil ü merâhilde ve gice ve gündüzlerde hazîneyi onat vechile hıfz u hırâset idüp zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer ideler.

1183 *Sirem'den İstanbul'a kadar olan kadılara: Sirem'den gelecek hazinenin emniyetle ulaştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Sirem'den İstanbul'a gelince yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:
Hâliyâ Sirem'den Südde-i sa‘âdet'üme hazîne gelmek emr olınup **buyurdum ki**:
Her kangunuzun taht-ı kazâsına dâhil olup mahûf u muhâtara olan mahallerde kifâyet mikdârı âdem çıkarup koşup ve gicelerde dahı bekletdürüp emîn ü sâlim yirlerinüze ulaşdurup zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin. Şöyle ki, el-iyâzü bi’llâh birinüzün taht-ı kazâsında zarar irişe, kimesnenün özri makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre basîret üzre olup hıfz idüp birbirinüze ulaşdurasın.

1184 *Mekke-i Mükerreme kadısına: Surre mahlûlünün oradan tevcih edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Mekke kādîsına hüküm ki:
Ahâlî-i Mekke-i Mükerreme'den ba‘zı kimesneler Südde-i sa‘âdet'üme gelüp surre recâ itdiler. İmdi, bundan akdem min-ba‘d surre mahlûli Südde-i sa‘âdet'ümden virilmeyüp vâkı‘ olan mahlûlleri anda müstahıkk olanlara virilmek emr olınmağın mezbûrlarun dahı isimleri defter olınup sana irsâl olındı. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, her birinün ahvâlin görüp dahı istihkāklarına göre bu senede vâkı‘ olan surre mahlûlinden her birine tevcîh idüp deftere kayd idüp tasarruf itdüresin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 2 Ramazânü'l-mübârek sene 967 [27.05.1560]

1185 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Basra için beş gemi inşa ettirilip, diğer gemiler için lâzım olan kerestenin saklanması hakkında.*

Yazıldı.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 7 Ramazân sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:
Mektûb gönderüp Basra mühimmâtı içün emr olınan gemiler kerestesi Bagdâd'a irsâl olınup lâkin, zikr olınan gemiler her ne mahalde binâ olınmak fermân olınursa neccâra akça lâzımdur ve Bagdâd hazînesinde hâzır akça olduğı arz olınduğın ve on kıt‘a gemileri donatmağa ol diyârda kürekci bulınmaduğın ehl-i vukøf haber virdüğin ve emr olınan gemilerden kifâyet mikdârı mı binâ olınur, yohsa cümle mi olınur diyü bildürmişsin.

İmdi, Basra içün beş pâre gemi kifâyet itmeğin **buyurdum ki**:
Emr olınan emr-i sâbık üzre beş pâre binâ itdürüp bâkΩ gemilerün tedârük olınan kerestelerin bir münâsib olan mahalde der-mahzen itdürüp hıfz idesin.

1186 *Mekke-i Mükerreme kadısına: Surre ve sair vazifelerden tayin olunan maaşların deftere müteferrik yazılmaması hakkında.*

Yazıldı.
Bu hükümleri beg göndermişdür.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Mekke-i Mükerreme kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem defter gönderüp surreden ve sâ'ir cihâtdan ta'yîn olınan vezâ'if mütteferrik yazılmağla cihâtdan ve gayrıdan ne mikdar nesnesi olduğı ma'lûm olmaduğın ve ribâtlar surre defterinde her birine bu mikdâr neferdür diyü alınup ta'yîn olınup esâmî hakΩkaten bir sûretdür; anlara ol alınup virilmez, hemân ribât şeyhleri alurlar, ekl iderler diyü i'lâm itdükde ol bâbda emr-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ girü ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür. Mûcebiyle amel eyleyesin.

1187 *Aynı husus hakkında Medine-i Münevvere kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Medîne-i Münevvere kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem irsâl olınan surre defterlerinde surreden ve cüz-hânlıkdan ve sâ'ir cihâtdan ta'yîn olınan vezâ'if müteferrik yazılmağla cihâtdan ve gayrıdan ne mikdâr nesnesi olduğı ma'lûm olmaduğın ve surreye mutasarrıf olanlarun ba'zı vefât eyleyenlerün yirlerine ba'zı mahall ü münâsib kimesneler ta'yîn olınup müteveffâ kimlerdür ve yirine gelen kimlerdür, müşevveş olduğın ve müteveffâ Dâvûd Paşa şart itdüği eczânun kırâ'at olınmaduğı husûsın ve Medîne-i Münevvere ahâlîsinün üç-dört nefer kimesneye bir mikdâr surre kayd olınup tasarruflarında iken birinün veya ikisinün ismi defterde çalınup yirinde kalanlara yine cümle surresi virildüği husûsın ve ba'zı surreye müşterek mutasarrıf olan kimesneler vefât eyleyüp ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olduğı surreden müteveffânun nasîbi, bâkΩ kalanlara virile diyü işâret olınduğın ve bâ'zı kimesneler vefât itdükde mahlûl olan surreleri Dergâh-ı mu'allâ'mdan gönderilen surre defterine hatt-ı âhar ile yazılduğın i'lâm itdüğünde, zikr olınan husûslar içün mukaddemâ sana ahkâm-ı şerîfe gönderilmiş idi. Ol husûslarda olan evâmir-i aliyye kemâ-kân mukarrer olmağın, **buyurdum ki**:
Zikr olınan husûslarda olan evâmir-i aliyye ile amel idesin.

1188

Ankara kadısına: Zulüm ve taaddisinden şikâyet edilen Alihan adlı sipahi hakkında tahkikat yapılıp hak sahiplerinin haklarının ödenmesine dair.

Yazıldı.
Şikâyet idenlerden Bekir nâm kimesneye virildi.
Fî 2 Ramazân sene 967

Ankara kādîsına hüküm ki:
Ba‘zı kimesneler gelüp Alihan nâm sipâhî içün: *"Bize Şer‘ u kānûna muhâlîf zulm ü te‘addî idüp akçamuz aldı"* diyü ızhâr-ı tezallüm itdükleri ecilden, çavuşum Şâh Hüseyin mübâşeretiyle teftîş-i âmm olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup mezkûrdan hak da‘vâ ider kimesneler var ise husamâsiyle berâber idüp mukaddemâ bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl bilâ-özr mürûr itmeyen kazıyyelerün ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin; ashâb-ı hukøkdan mezkûrun üzerine bi-hasebi'ş-Şer‘ kimesnenün hakkı sâbit olursa Şer‘ile müteveccih olan hukøkı ashâbına alıvirüp dahı ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve ne makøle mâdde sâbit olduğın mufassal defter idüp bildüresin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp tezvîrden ve telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz olmakdan ve Şer‘-i Şerîfe mugāyir kemesneye iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

1189

Bağdad beylerbeyine: Su taşmasından harap olan Bağdad Kalesi'nin tamir ettirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Hüseyin'e virildi.
Fî 2 Ramazân sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp kal‘a-i Bagdâd'un, suyun tugyânından ba‘zı yirleri harâb olup ta‘mîre muhtâc olduğın bildürmişsin. İmdi, kal‘a-i mezbûrenün eger hâlîyâ harâb olan yirleridür ve eger sâbıkā harâb olup ta‘mîre muhtâc olan yirleri kangıdur, ne mikdâr ta‘mîre muhtâc yirleri var ise ta‘mîr olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup kal‘a-i mezbûrenün eger hâlîyâ harâb olandur ve eger sâbıkda dahı harâb olmış yirleri var ise tetebbu‘ eyleyüp görüp dahı ne mikdâr ta‘mîre muhtâc yirleri var ise levâzım ü mühimmâtların tedârük idüp onat vechile ta‘mîr ü termîm idüp metîn ü hasîn eyleyesin ve kal‘ada Arablar sâkin olmak içün dahı bir gûşede münâsib yir var ise [illegible] ki Arab tâ’ifesi müstakıll anda olalar. Kal‘anun ta‘mîri husûsı mühimmâtdandur; ana göre mukayyed olup muhtâc olan yirlerin ta‘mîr idüp kusûr [u] noksânın komayup itmâm-ı maslahat eyleyesin. Ammâ isrâf ü itlâfdan hazer idesin.

1190

İstanbul kadısına: Ayasofya Evkafı'na ait Mahmudpaşa'daki handa mescid bulunduğundan, Müslümanların mescidde huzurunu kaçıran kâfirlere ait dükkânların yıktırılması hakkında.

Yazıldı.
Çavuş-oğullarından Beşîr'e virildi.

Fî 3 Ramazân sene 967
Husrev Beg'e mektûb tekrâr yazılup dahı haber getürüp tekrâr bir sûreti yazılup mezkûra virildi.
Fî şehr-i Zi'l-ka‘de sene 967

İstanbul kādîsına hüküm ki:
Mahrûse-i İstanbul'da Aya-Sofya evkāfından Mahmûd Paşa Hânı'nda sâkin olan tüccâr tâ’ifesi arz-ı hâl sunup hân-ı mezbûrun içinde vâkı‘ mescid olup hânun ba‘zı hucurâtına kürekci kâfirler girüp hân kapusınun iki cânibinde ağaç ve tahta ile odalar ve dükkânlar bünyâd idüp ocaklar çıkarup kâfirler cem‘ olup leyl ü nehâr fısk u fücûr idüp gavgālarından Müslimânlar mescid-i mezbûrda bî-huzûr olup ve zikr olınan dükkânlardan ahz-i eşyâ itdüklerinde İbrâhîm Çavuş ile üzerine varduğunda görüp hâdis olan tahta odalardur, hedm olınsun diyü hükm idüp huccet virüp mütevellî ve kâfirler kā’il olmadukda, mükerrer yazup kendün karâr virüp vakfa ve Müslimânlara küllî zararı vardur diyü hedmine hükm idüp huccet virmiş iken kâfirler: *"Odalarun içinde espâbımuz vardur"* diyü kilidleyüp gaybet idüp zuhûra gelmeyüp ta‘allül itdükleri arz olınmağın **buyurdum ki**:

Varıcak, bi'z-zât üzerine varup göresin; anun gibi zararı olan tahta odaları yıkup ve kâfirleri çıkarup Müslimânlar koyup min-ba‘d emrüme mugāyir kimesneye iş itdürmeyesin. Ve bu hükm-i şerîfümi alup hıfz idüp min-ba‘d mûcebi ile ‘amel idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 3 Ramazân sene 967 [28.05.1560]

1191 *Kite kadısına: Pirinç ve saire satan iki Mısır gemisinin ve emsalinin geçişine müsaade olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Kite kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i Mısr'dan gelen gemiler mahrûse-i İstanbul'dan gayrı yire gitmek, varup pirinç ve sâ’ir metâ‘ bey‘ itmek memnû‘ iken hâlîyâ iki pâre Mısr gemileri emre mugāyir taht-ı kazânda varup yanaşup pirinç ve sâ’ir metâ‘ bey‘ itdükleri istimâ‘ olınmağın girift olmaların emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp anun gibi Mısr'dan varan gemileri girift eyleyüp ve ne makøle gemi olup ve kimün olduğın ve re’îsi kim olduğın ve ne zamânda varduğın ve metâ‘ çıkarup bey‘ itmiş midür, nicedür, mufassal yazup gemi ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp min-ba‘d dahı bu bâbda mukayyed olup anun gibi emre mugāyir anda varan Mısr gemilerin girift idüp arz idesin.

1192 *Vidin sancağını kitabet eden defter kâtibi İshak'a: Vidin sancağı beyinin mektubuna göre keyfiyetin tahkik ve arzına dair.*

Yazıldı.
Çavuş-oğullarından Mehmed'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Vidin sancağın kitâbet iden Defter Kâtibi İshâk'a hüküm ki:
Vidin sancağı begi mektûb gönderüp ba‘zı husûs i‘lâm itmeğin mektûbun

sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, sûret-i arza nazar idüp içinde mastûrlar olan husûsları ma‘lûm idinüp aslı ve hakΩkati üzre arz idesin.

1193 *Edirne kadısına: Mustafa Paşa Köprüsü civarında yapılmakta olan mescidin cami olarak inşaası hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Dervîş Ali'ye virildi.
Fî 3 Ramazân sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Mustafa Paşa Köprisi kurbinde binâ olınacak câmi‘, mescid mi olur, yohsa câmi‘ mi olur? Sarâhaten emr-i şerîf vârid olmamağın tevakkuf olınmak üzredür diyü bildürmişsin.
Buyurdum ki:
Câmi‘ üslûbı üzre binâ itdüresin.

1194 *İlbasan beyine: Iskarapar Kalesi dizdarına arz sunan adamın behemehal bulunup İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren hisâr-eri Yûsuf'a virildi.
Fî 3 Ramazân sene 967

İlbasan begine hüküm ki:
Bundan akdem İskarapar kal‘ası dizdârı içün Südde-i sa‘âdet'üme sunılan arz sana gönderildükde arz sunan Ali inkâr itdüğin arz eylemişsin. Arz sunan, be-her-hâl zuhûra gelmek lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Zikr olınan telbîs arz sunan eger mezkûr Ali'dür ve eger gayrıdur, be-her-hâl zuhûra getürüp Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 4 Ramazân sene 967 [29.05.1560]

1195 *Sirem Beyi Bayram Bey'e: İzvornik'teki eşkiyânın taaddiyatı sebebiyle oradaki hasların zâbitlerinin eşkiyâ ile müttefik olup olmadığının tahkik ve arzı hakkında.*

Yazıldı.
İzvornik begi âdemi Husrev'e virildi.
Fî 7 Ramazân sene 967

Sirem Begi Bayrâm Beg'e ve Belgrad kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ İzvornik Sancağı Begi Hüseyin *dâme izzuhû* ve kādîsı mektûb gönderüp livâ’-i İzvornik'de cenâb-ı emâret-me’âb Mehmed Hân *dâme ulüvvuhû*'nun hâslarından kırk dokuz bin dokuz yüz bir akça yazar nâhiye-i ناوسنه yigirmi beş aded karyeler, nehr-i Sava kenârında boğaz hılâlinde olup öte cânibi Pojega sancağında olup sâbıkā müşârün-ileyh Pojega sancağı begi olduğı târîhde ekser-i âdemleri Dulkādirlü olup ol diyâr harâmîleriyle âşinâlık olmak sebebi ile nâhiye-i mezbûreye harâmîler geçüp müşârün-ileyh âhar sancakda olmağla mezkûr hâslar zâbiti olan voyvodaları harâmîler hevâsına tâbi‘ olup harâmî-başıları nasb olınup etrâfa münteşir olup livâ’-i İzvornik'de ve gayrıda evler basılup ve kasaba basılup hattâ merhûm Mehmed

Beg zamânında Borçka kal‘ası basılup niçe mâl gāret ve niçe nefs telef olup envâ‘-ı fesâdât olduğı ve nâhiye-i mezbûrun bir cânibi nehr-i Bosna olup nâhiye-i mezbûreden karye-i Madric kasaba olup livâ’-i Bosna'da mukābelesinde olan kılâ‘ ve kurâ ahâlîleri hafta bâzârına gelmekle, bender ve nehr-i Bosna, nehr-i Sava'ya lâhık olduğı mahalde olan iskeleler karîb olmağla memerr-i nâs olup fesâdât olduğın arz itdükleri ecilden bu husûsun görilmesin size emr idüp **buyurdum ki**: Arz olınan husûsları onat vechile hakk üzre görüp arz olduğı üzre nâhiye-i mezbûre zâbitleri hırsuz u harâmîler ile müttefik olup bu makøle fesâd ü şenâ‘at itdükleri vâkı‘ midür, nicedür? Tamâm hakΩkati ile ma‘lûm idinüp dahı müşarün-ileyhün âdemleri anun gibi fesâd üzre oldukları zâhir olursa vukø‘ı üzre ahvâllerin ve fesâd ü şenâ‘atlerin yazup bildüresin.

1196 ***Kırkkilise beyine ve Kızılağaç Yenicesi kadısına: Kızılağaç Yenicesi köylerindeki eşkiyânın ele geçirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Arz getüren [illegible] virildi.
Fî 7 Ramazân sene 967

Kırk-kilise begine ve Kızıl-ağaç Yenicesi kādîsına hüküm ki:
Sen ki kādîsın, mektûb gönderüp bundan akdem kazâ’-i mezbûrda Dervîş köyi'nde sâkin olup bundan akdem Yanbolı'da celb olınan Bekir'ün harâmîlikde tutılup mahmiyye-i Edirne zindânında fevt olan [illegible]-oğulları dimekle ma‘rûf Rıdvân ve Mûsâ nâm harâmîlerün şerîklerinden Seyfeddîn ve Turali nâm şiddet ü şakāvet ile muttasıf ehl-i fesâd kimesneler Dîvâne Ali-oğlı Koçi ve Konur-oğlı Kurd Ali nâm hırsuzlarun yatağı ve yoldaşı olup sâbıkā Rûm-ili beglerbegisi, mezbûr Koçi ile Kurd Ali'yi küreğe gönderüp mezbûrlar gaybet itmişler idi. Hâliyâ mezbûr Turali gice ile bir kaç yirde yaralanup ne sebeb ile yaralanduğı ma‘lûm olmayup sü’âl olındukda, ba‘zı kimesnelere isnâd idüp bî-vech ben bî-haber iken çaldılar diyü envâ‘-ı tezvîr ü telbîse sülûk idüp ve mezbûr Seyfeddîn, yürük eşkincisi olup bu def‘a hâlleri üzre ibkā olınursa fukarâ zulm ü te‘addîden ziyâde rencîde olurlar diyü arz eylemeğin, **buyurdum ki**: Vardukda, mezbûrları ahsen-i vechile ele getürüp dahı hak da‘vâ ider kimesneler var ise husamâsiyle beraber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan kazıyyelerin muktezâ-yı Şer‘-i Şerîf üzre teftîş idüp erbâb-ı hukøkun Şer‘ile sâbit ü zâhir olan hakların ashâbına alıvirdükden sonra ne vechile yaralanmışdur ve yaralanmağa sebeb nedür? Fesâd ü şenâ‘atde mi yaralanmışdur ve arz olınduğı üzre ehl-i fesâd ü şenâ‘at midür, nicedür? Muhtâc-ı arz olanı mufassal u meşrûh yazup arz eyleyesin ve töhmet-i sâbıkāları var mıdur, nicedür? Ahvâllerin mufassal yazup bildüresin. Anun gibi fesâd ü şenâ‘atleri sâbit olursa habsden itlâk itmeyüp sonra emrüm ne vechile sâdır olursa amel idesin.

1197 ***İznik kadısına: İznik'te yeniden hamam yaptırılmayıp, tamire ihtiyacı olanların tamir edilmeleri hakkında.***

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz idüp emri arz üzre kayd itmeğin ana göre hüküm yazılup Teke-oğlı Ca‘fer Çavuş'a virildi
Fî 8 Ramazân sene 967

İznik kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ kasaba-i İznik'de müteveffâ Mehmed Paşa medresesi'nün müderrisi Mevlânâ Süleymân mektûb gönderüp vakf-ı medrese-i mezbûrenün bir vakf hammâmı olup ve andan mâ‘adâ birkaç vakf dükkânı dahı olup aslâ hammâma ihtiyaç yoğiken Hasan nâm kimesne bir a‘lâ çifte kâşî hammâm binâ idüp mezbûr vakf hammâmına ve suyına ve sâ’ir vakf hammâmlara ziyâde gadr u zararı vardur diyü arz itdüği ecilden **buyurdum ki**:
Vardukda, kasaba-i mezbûrede hâlîyâ mevcûd olan hammâmlardan gayrı hammâm binâ olınmayup, harâb olmış var ise yine yirlerinde evvelki vaz‘ı üzre binâ vü ta‘mîr itmek isterler ise mâni‘ olmayup emr-i şerîfüme mugāyir iş itdürmeyesin. Eslemeyenleri segidüp inâd idenleri yazup bildüresin.

1198 *Şam beylerbeyine: Halka zulüm ve taaddi eden tercümanların vazifeden alınması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 14 Ramazân sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i Şâm ahâlîsi âdem gönderüp anda sübaşılar yanında ba‘zı tercemânlar olup halka zulm ü te‘addîleri olduğı i‘lâm olınmağın **buyurdum ki**:
Anun gibi halka zulm ü te‘addîleri olan tercemânları ref‘ idüp min-ba‘d tercemânlık hıdmetin itdürmeyesin.

1199 *Mekke-i Mükerreme kadısına: İstanbul'a gelerek surre rica edenlere mahlûl vukuunda tevcih yapılması hakkında.*

Yazıldı.

Mekke kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Mekke-i Mu‘azzama ahâlîsinden ba‘zı kimesneler Südde-i sa‘âdet'üme gelüp surre recâ eyleyüp mahlûl olmamağın müyesser olmayup kalanlarun isimleri yazılup mahlûlden hâllerine göre tevcîh olınmak içün sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, isimleri kayd olınan kimesnelerün birbirinün istihkāklarına göre vâkı‘ olan Surre mahlûlinden tevcîh eyleyüp kā’imeye kayd idesin ki Südde-i sa‘âdet'üme geldükde deftere kayd olına.

1200 *Mekke-i Mükerreme kadısına: Evvelce surreye hüküm alan iki kimseye mahlûlden tevcihine dair.*

Yazıldı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Dârende Şeyh Muhammed Abdullâh el-Herevî ve Sâlih ve Yahyâ el-Metûsî (?) Südde-i sa‘âdet'üme gelüp mezbûr Şeyh Muhammed'ün yigirmi sikke surreye ve mezbûr Salih'un otuz sikke floriye

hükümleri olup inâyet recâ itdükleri ecilden **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle varduklarında, arz olınduğı gibi ellerinde ol mikdâr surreye hükümleri var ise emr üzre düşen mahlûlden tevcîh idüp kā'imeye kayd eyleyüp tasarruf itdüresin ki Südde-i sa'âdet'ümde deftere dahı kayd olına.

1201 *Lahsa beylerbeyine: Lahsa sâbık Beylerbeyisi Mustafa Bey'in zimmetindeki paranın vârislerinden alınması hakkında.*

Yazıldı.
Arslan Kethudâ'ya virildi.
Fî 14 Ramazân sene 967

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:
Sâbıkā Lahsâ Beglerbegisi iken fevt olan Mustafa Beg'ün berâtı resminden zimmetinde altı bin akça olup mîrî cânibinden mîrî içün alınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vârisleri cânibinden âdem vardukda, resm-i berâtı mîrî cânibinden metrûkâtından alup mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

1202 *Tımar sahiplerinden Adil'e: Midilli beyinin donanmaya iltihak etmesinden dolayı, mevcut sipahilerle adanın korunması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren at-gemisi re'îsi Mehmed'e virildi.
Fî 8 Ramazân sene 967

Erbâb-ı timardan Âdil'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp cezîre-i Midillü sipâhîlerinden mûmâ-ileyh sancağı begi kendü gemisine bir mikdâr sipâhî alup donanma-i hümâyûnla gidüp ve cezîre-i mezbûre dahı hâlî kalmayup hıfz olınması içün mâ'adâ sipâhîlerün cezîre-i mezbûre muhâfazasiyçün alıkoyılup ol bâbda hükm-i şerîfüm taleb itdüğün bildürmişsin. **Buyurdum ki**:

Mûmâ-ileyh ta'yîn itdüği sipâhlar ile ta'yîn itdüği üzre hıdmet-i muhâfazada olup ol cevânibde olan nevâhî vü kurâ ve yalıları hıfz idüp zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 8 Ramazân sene 967 [02.06.1560]

1203 *Van beylerbeyine: Serhad sultanlarına tâbi iken yüz çevirerek Musul'a firar eden Beke Beyoğlu'nun iadesi ve ahde mugayir hareketlerde bulunulmaması hakkında.*

Yazıldı.
Diyârbekr beglerbegisi âdemi Ali Çelebî'ye virildi.
Fî 8 Ramazân sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Beke Beg-oğlı öte cânibe tâbi' iken ahde mugāyir ol cânibden rû-gerdân olup firâr idüp Musul'a gelüp Musul sancağı begi Südde-i sa'âdet'üme göndermeğin kayd ü bend olınup öte cânibe îsâl içün sana irsâl olındı.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, ol serhadde olan eger begleridür, eger sultânlarıdur, her kim gönderilmek münâsib ise haberleşüp

dahı mâ-beynde olan ahd ü emânı sıyâneten kayd ü bend ile gönderüp teslîm eyleyesin ve min-ba‘d beglerbegiliğüne müte‘allık olan beglere ve sâ’ir serhad zâbitlerine gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, mâdâmki ol cânibden levâzım-ı sulh u salâh mer‘î olup ahde mugāyir iş sâdır olmaya, berü cânibden dahı şerâ’it-ı ahd[e] kemâ-kân ri‘âyet olınup ahd ü emânı münâkız kimesneden vaz‘ sudûrından ihtiyât u ictinâb eyleyüp kemâl-i basîret ü intibâh üzre olasın ve ne vechile tedârük idüp kime gönderdüğün yazup bildüresin.

1204 *Diyarbekir beylerbeyine: Beke Bey-oğlu'nun Van beylerbeyine gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Beke Beg-oğlı ahde mugāyir ol canibden firâr idüp Südde-i sa‘âdet'üme gelmeğin, mâ-beynde vâkı‘ olan ahd ü emânı ri‘âyeten kayd ü bend ile Diyârbekr çavuşlarından Budak'a teslîm olınup Van'a îsâl içün sana irsâl olındı. **Buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr itmeyüp kifâyet mikdârı yarar âdemler ile mezkûrı mukayyed ü mahbûs Van'a gönderesin. Van beglerbegisi Kubâd *dâme ikbâlühû*'ya teslîm idüp ve teslîm olduğın yazup arz idesin.

1205 *Rum beylerbeyine: Beke Bey-oğlu'nun Harput'a ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Rûm beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ yukaru cânibden firâr iden Beke Beg-oğlı Diyârbekr çavuşlarından Budak'a kayd ü bend ile teslîm olınup ol cânibe irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr itdürmeyüp kifâyet kadarı âdemle Çirpert'e emîn ü sâlim ulaşdurasın ve ulaşduğın yazup bildüresin.

1206 *İstanbul'dan Diyarbekir'e kadar yol üzerindeki kadılara: Beke Bey-oğlu'nun Diyarbekir'e sâlimen ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Mahrûse-i İstanbul'dan Diyârbekr'e varınca yol üzre vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:
Diyârbekr çavuşlarından Budak Çavuş'a, Beke Beg-oğlı kayd ü bend ile teslîm olınup Diyârbekr'e gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Her kangınuzun taht-ı kazâsına dâhil olursa mahûf olan derbendlerde ve mevâzı‘da kifâyet kadarı âdem koşup ve gicelerde dahı bekletdürüp emîn ü sâlim birbirinüze ulaşdurasın.

1207 *Karaman beylerbeyine: Aksaray nahiyesinde tımar sahibi Hüseyin ile evlâdına Konya cenginde Şehzade Bâyezid'e tâbi olmasından dolayı dirlik verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Muharrem Çelebî'ye virildi.
Fî 13 Şevvâl sene 967

Karaman beglerbegisine hüküm ki: Oğlum Selîm *tâle bakāhu* lalası mektûb gönderüp Aksaray sancağında nâhiyesinde Gündek ve gayrı nâm karyeden beş bin iki yüz yetmiş akçalık timara mutasarrıf olan Hüseyin, Konya muhârebesine gelmemekle timarı Mehmed nâm sipâhîye virilüp ba‘dehû oğlum Bâyezîd yanında mezkûrun oğlı olmağla, oğlumı getürmeğe gitdüm idi diyü da‘vâ idüp emr-i şerîf ile teftîş olınup mezkûr Mehmed mezbûr Hüseyin içün oğlum Bâyezîd Konya üzerine gelüp ceng itdüği gün, kendü ve oğlı müşârün-ileyhe tâbi‘ olup ceng ü cidâl eyledi didükde mesfûr Hüseyin inkâr idüp sâbit olmak sadedinde iken sulh olınup ve mezkûr Hüseyin iki def‘a yoklamada bulınmayup mezbûr Mehmed'ün tezkiresi sahîhdür diyü i‘tirâf dahı idüp ve hüsn-i ihtiyârîyle timarından ferâgat idüp sicill olduğın ve sûret-i sicil bile gönderildüğin bildürmeğin mezbûr Hüseyin'e ve evlâdına min-ba‘d dirlik olmamak emr idüp **buyurdum ki**:
Emrüm üzere mezkûra ve evlâdına min-ba‘d dirlik tevcîh itmeyüp ve deftere dahı ol vechile işaret itdüresin.

1208 *Tameşvar beylerbeyine: Kral oğlu tarafından gelen haberlerden bahisle, daima müteyakkız bulunulması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren âdemi Receb'e virildi.
Fî 11 Ramazân sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki: Mektûb gönderüp Kral-oğlı'na âdemlerün varup gelüp nasîhat itmekden hâlî olmayup Ferenduş'a tâbi‘ olan vilâyetlere dahı varup gelen câsûslar şimdilik anun gibi bir yirde hareketleri ve cem‘iyyetleri olmaduğın haber virüp ve sen dahı leyl ü nehâr at arkasından inmeyüp memleketün ihyâ vü şenelmesine çalışup ve etrâf ü cevânibe göz-kulak tutup adû cânibine yarar ve mu‘temedün-aleyh câsûslar gönderilmişdür diyü bildürmişsin. Her ne arz itmiş isen pâye-i serîr-i âlem-masîrüme arz olınmağın imdi, adû-yı hâksâr taraflarından aslâ gaflet câ’iz değildür. **Buyurdum ki**:
Vardukda, dâ’imâ basîret ü intibâh üzre olup zabt u sıyânet-i memleket ve hıfz u hırâset-i ra‘iyyet bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlün zuhûra getürüp ahvâl ü etvârın ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin tetebbu‘ u tecessüs itdürüp ve vâkıf olduğın ahbâr-ı sahîhayı mufassal i‘lâm itmeden hâlî olmayasın ve serhadleri onat vechile hıfz idüp mâdâmki anlar tarafından ahde mugāyir vaz‘ olmaya, berü cânibden dahı itdürmeyesin.

1209 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Hubul memlehası mülteziminin hesabının görülmesi hakkında.*

Yazıldı. Mehmed Çavuş'a virildi.

Fî't-târîhi'l-mezbûr.

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki: Bundan akdem mahrûse-i Haleb'de memleha-i Hubul mültezimi olan Ba‘ve-oğulları muhâsebeleri ve sâ’ir ba‘zı ahvâlleri görilmek içün Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup ol bâbda mâliyye tarafından sana Trablus ve Sermîn kādîlarına hükm-i şerîf yazılup gönderilmişdür. **Buyurdum ki**: Müşârün-ileyhimâ kādîları yanuna getürüp dahı emr üzre ahvâllerin göresin. Sâbıkā memleha-i mezbûre muhâsebesin görüp bi'l-fi‘l Türkmen Kādîsı olan Mevlânâ Sefer'i dahı ol gördüği muhâsebe husûsı içün bile hâzır eyleyesin ve muhâsebe görmekde müşârün-ileyh ile bile olan Haleb kādîsı nâ’ibini dahı bile getürdüp ahvâllerin emr üzre te’hîr itmeyüp görüp muhâsebelerin mezbûr çavuş ile gönderesin.

1210

Budin beylerbeyine: Kâfirlerin hile ve hareketlerine karşı daima dikkatli olunup gaflet üzere bulunulmaması hakkında bazı tavsiyelere dair.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 14 Ramazân sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki: Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp irsâl itdüğün dillerün esâmî içün Eğri nâm harbî kal‘adan kırk nefer eli tüfenglü kefere Sukna kal‘ası neferlerin pusuya gelmek kasdına geldükde âdemlerinden kal‘a-i mezbûre voyvodası Sefer haber alup bir mikdâr âdemle üzerlerine varup muhkem ceng idüp bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ küffâr-ı hâksâr maglûb olup bir mikdâr diri alınup ve birkaç baş kesilüp firâr idenler dahı mecrûh olup ve Şa‘bân ayınun dokuzıncı güni Usturgon begi mektûb gönderüp kral-ı bed-fi‘âl on yedi kıt‘a badaloşka ve otuz üç kıt‘a darbzen ve top çekmek içün [illegible] nâm harbî varoşdan kifâyet mikdârı bârgîr ve re‘âyâ ve kal‘a-i Peç'de dörder tüfeng almağa üç bin [illegible] ihzâr ve ta‘yîn itdürüp ve iki bin [illegible] dahı sipâriş eyledüğin câsûslar haber virdükden sonra iki nefer pre-beg dahı gelüp haber virdüğin bildürüp ve pre-begün birin sana gönderüp keyfiyyet-i hâl sü’âl olındukda Prut'dan berü sekiz mil yirde Tuna'nun beri yakasında [illegible] nâm mahaldedür diyü haber virdüğin arz eylemişsin. İmdi, adûy-ı bed-girdâr cânibinden gaflet üzre olmak aslâ câ’iz değildür. **Buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsda kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup küffâr-ı hâksârun ahvâl ü etvârların ve fikr-i fesâd ve hayâl-i kâsidlerin dâ’imâ tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup ahvâllerine muttali‘ olup ana göre tedârüklerin görüp gaflet ile a‘dâ-yı dînden memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp zabt u sıyânet-i ra‘iyyet ve hıfz u hırâset-i memleket bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûra getürüp mâdâmki anlar tarafından ahde mugāyir bir vaz‘ olmaya, berü cânibden dahı hilâfına cevâz gösterilmeyüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ve muhtâc-ı arz olanı i‘lâm itmekden hâlî olmayasın.

1211 *Filibe ve Tatarpazarı kadılarına: Voynuk sancağı Beyi Şehsuvar ile bazı kimseler arasında münâzaalı olan iki köy hakkında tahkikat yapılarak bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
İstanbul sübaşına teslîm olındı.
Fî 5 Şevvâl sene 967

Filibe ve Tatar-bâzârı kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Voynuk Sancağı Begi Şehsuvâr *zîde mecduhû*'nun Ali-beglü nâm karye ve Aklıkcı-inebegi nâm karye husûslarında Îsâ ve Ömer ve Hacı Ahmed ve Sefer nâm müsellemlerle vâkı‘ olan nizâ‘ları içün cânibeynden vârid olan ahkâm-ı hümâyûnum muktezâsınca mahall-i nizâ‘un üzerine varup ahâlî-i vilâyet ile kadîmî hudûdı, husamâ muvâcehelerinde görildükde mezbûr, karye-i Aklıkcı-inebegi diyü kayd olınmış. Elli-altmış yıldan berü müsellemler tasarrufındadur. Görildükde diyü sınurını mufassal yazup ve Ali-beglü nâm karyeyi mukeddemâ Ali Beg nâm kimesne gelüp mezbûr voynuk-begine yazılan yirleri müsellemlerden iki yüz akçaya her yıl mukāta‘aya alup temekkün idüp vilâyet kitâbet olındukda, Ali-beglü diyü yazılan yirler müsellemlik yirleridür diyü sonra karye kitâbet olınmışdur diyü arz eylemişsin. İmdi, mezbûr karye timara virilüp müsellemlerün çiftlikleri mesâha olmasın emr idüp **buyurdum ki**: Vardukda, ol nizâ‘ eyleyen müsellemlerin ellerinde olan berâtlarına nazar eyleyüp tasarruflarında olan müsellemlik yirlerini dahı ölçüp her birinün ellerinde kaç çiftlik yir vardur, defter ve kānûndan ziyâde yirler tasarruf iderler mi, nicedür? Her birinün elinde ne mikdâr yir bulınursa vukø‘ı üzre yazup defter idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

1212 *Çirmen beyine: Yanbolu'da Hasan'ın evini basıp katle cüret edenlerden yakalananların gönderilmesi ve kaçanların da bulunarak haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Nebî'ye virildi.
Fî 9 Ramazân sene 967

Çirmen begine hüküm ki:
Hâliyâ Yanbolı kādîsı mektûb gönderüp nefs-i Yanbolı'dan Hasan b. Abdullâh nâm kimesnenün gice ile evin basup espâbın gāret idüp kendüyi mecrûh idüp ve Mûsâ nâm kayın-atasın katl idüp harâmîlerden üç nefer harâmî Çirmen sancağında Kızanlık nahiyesinde tutılup iki neferi Kızanlık'da habs olınup bir neferi Yanbolı'ya getürilüp sü’âl olındukda: *"Biz on dört nefer kimesne idük; gice ile varup mezbûr Hasan'un evin basup espâbın gāret idüp merkøm Mûsâ'yı katl idüp bundan gayrı Edirne ile İstanbul mâ-beyninde olan Burgaz nâm kasaba kurbinde Yahûdîler arabasın basup vâfir çûkaların alup Vize kazâsında Anakari nâm karyede bir sipâhîde koduk; fevkānî evleri vardur, adını bilmezin, bizüm ahvâlimüze vâkıfdur. Ben mezkûr Hasan'un evin basanlarla yakında yoldaş oldum ve yoldaşlarumdan şöyle işitdüm ki, beş-altı yarar nefer*

kimesneler imiş. Ekseri Anadolı'dan geçüp Rûm-ili'nde perâkende olmışlar. Edirne'de ve Baba-eskisi'nde evler basanlar benüm yoldaşlarumdur" diyü ikrâr idüp sicill olınup ve yoldaşlarından isimlerin ve mekânların bilen kimesneleri takrîr itmeğin mufassal defter olınup gönderildi diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Varıcak, bu husûsa bi'z-zât mübâşeret idüp mahbûs olan üç neferi getürdüp, kendü habsine alup muhkem kayd ü bend ile hıfz idüp dahı defterde mukayyed olan yoldaşların ve andan mâ‘adâ dahı yoldaşların söyledüp her kim ise buldurup her ne tarîkla mümkin ü mutasavver ise ele getürüp gayb idenleri yataklarına ve duraklarına ve bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup ahvâllerin toprak kādîsı ma‘rifetiyle hakk üzre Şer‘ile görüp anun gibi ele gelen kimesnelerden töhmet-i sâbıkası olup mûcib-i örf olanların dahı ahvâllerin örf-i ma‘rûf ile görüp fesâd ü şenâ‘atleri sâbit ü zâhir olandan sipâhî olanları habs idüp arz idüp olmayanları hakkında lâzım gelenleri Şer‘ile icrâ idüp yirine koyasın. Ammâ tamâm dikkat ü ihtimâm idüp eger defterde mukayyed olanlardur ve eger sâ’ir şerîkleridür, ehl-i fesâdı ele getürüp gereği gibi haklarından gelmek bâbında ihmâl ü müsâhele itmeyüp ikdâm ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyüp, ehl-i fesâda himâyet olınup akçası alınup salıvirilmekden ve kendü hâllerinde olanlara hilâf-ı Şer‘ dahl ü ta‘arruz olmakdan ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olasın ve ne mikdâr ele gelüp ve kaç neferin haklarından gelinüp ve üzerlerine ne makøle mâdde sâbit olduğın mufassal defter idüp bildüresin. Sâ’ir yoldaşları bulınınca habs olanları muhkem haklayasın.

1213

Beyşehri beyine ve Seydişehri kadısına: Yaylacık karyesi sipahisi İbrahim Çavuş'un zulüm ve taaddisi hakkında tahkikat yapılıp, kendisinde hakları olanların haklarının alınmasına dair.

Yazıldı.
Arz getüren Hacı Mahmûd'a virildi.
Fî 12 Ramazân sene 967

Kādî-asker Efendi arz itmişdür.
Begşehri begine ve Seydîşehri kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Aladağ kādîsiyle Seydî-şehri nâ’ibi mektûb gönderüp karye-i Yaylacık ahâlîsinün sipâhîleri olan İbrâhîm Çavuş'un zulm itdüği husûslarun teftîşiyçün vârid olan hükm-i şerîf mûcebince teftîş idüp hilâf-ı Şer‘ Müslimânlara yedi bin sekiz yüz otuş beş akça ve bir boz yund ve bir dülbend aldüğı sâbit olup ve Hacı Mahmûd nâm kimesnenün serika tarîkıyla evin açup ba‘zı espâbın aldüğı dahı sâbit olup ve karye-i mezbûreden on iki hâne, zulminden celâ-yı vatan idüp ve Seydî-şehri kazâsından niçe kimesneler gelüp umûmen teftîşine hükm-i şerîf taleb itdükleri ecilden teftîş-i âmm olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Bi'z-zât mukayyed olup mezbûrdan hak da‘va ider var ise bir def‘a Şer‘ile görilüp fasl olınmış olmayup ve on beş yıl terk olınmayan da‘vâların husamâ muvâcehesinde teftîş idüp göresin; anun gibi mezbûrun üzerinde kimesnenün hakkı sâbit olursa ashâb-ı hukøkla sâbit olan hakların alıvirüp, ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve ne makøle mâddeler sâbit olduğın defter idüp bildüresin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre

olup hilâf-ı Şer‘ kimesneye iş olınmakdan ve gayr-ı vâkı‘ kazıyye arz olmakdan ihtiyât idesin ve gaybet iderse Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup ve def‘ine fasl-ı husûmet eyleyesin.

1214

Erzurum beylerbeyine: Divane Aydın'ın ulûfesinin ne için kesildiğinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki: Dîvâne Aydın nâm kimesne rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl sunup Erzurum gönüllülerinden olup on altı akça ulûfeye mutasarrıf iken ulûfesi bilâ-sebeb kat‘ olındı diyü şekvâ eylemeğin **buyurdum ki**: Göresin, mezkûr fî'l-vâkı‘ Erzurum kullarından olup ol mikdâr ulûfeye mutasarrıf mıdur ve ne zamândan ilhâk olmışdur ve ulûfesi ne vakit kat‘ olmışdur ve kat‘ olmağa bâ‘is nedür? Tamâm ma‘lûm idinüp vukø‘ı üzre yazup arz eyleyesin.

1215

İskenderiye beyine: Kaledeki marangozluk gediği hakkında sahte hüküm yazanın bildirilmesine dair.

Yazıldı.

İskenderiyye begine hüküm ki: Mektûb gönderüp sana Mehmed nâm kimesne gelüp kal‘a-i mezbûrede bin altı yüz akçalık neccârlık gedüğine mutasarrıf olan Mehmed'ün gedüğin hâliyâ diger Mehmed ne vechile almışdur? Berâtı yoklanup görilsün didükde berâtın getürdüp sene erba‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Rebî‘u'l-âhir'inün on beşinde işbu timara mutasarrıf olan Mehmed fevt olup dîger Mehmed'e virildi diyü mukayyed bulınup ve bundan akdem vâkı‘ olan üç yıllık mahsûli dahı mîrîye â’id ve râci‘dür, niçe oldı diyü sü’âl olındukda sene ihdâ ve sittîn ve tis‘a-mi’e Ramazân'ının on ikinci güninden terk-i kal‘a iden Resûl-yiri Mehmed'e virildi diyü ibrâz itdüği hükme dahı nazar olındukda ba‘zı yirleri silinmiş, girü yazılmış ve hattında ve nişânında şübhe olduğından gayrı berâtına ve kayd târîhine muhâlif bulınup müzevver olmak fehm olınduğın bildürmişsin. İmdi, ol hüküm müzevverdür. **Buyurdum ki**: Yazan kimesneyi buldurasın.

1216

İskenderiye beyine ve kadısına: Karaya vuran iki Venedik gemisine ait eşyayı alanlar hakkında şeriate göre lâzım gelen muamelenin ifasına dair.

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz idüp emri kayd itmeğin ana göre yazıldı.

Müşârün-ileyhe ve İskenderiyye kādîsına hüküm ki: Sen ki kādîsın, sûret-i sicil gönderüp Venedik gemilerinden bâzergân gemisi deryâda gelürken Draç ile Ülgün mâ-

beyninde karaya urup iki olan espâbı gemi yanında olan iki Blâşkerme'ye (?) yükledüp Ülgün kal‘ası'na giderken rûzgâr muhâlif olup ol iki Blâşkerme'de (?) olan keferenün ba‘zı gark olup ba‘zı kenâra çıkup kazâ’-i İskenderiyye'ye tâbi‘ قوسى ve شى قول nâm karyelerün ahâlîsi bu iki gemilerde olan kâfirleri ba‘zın kırup ba‘zı kaçup ve gemilerde olan espâbları alup zabt eylemişler. Bu kazıyye istimâ‘ olıcak, a‘yân-ı İskenderiyye'den ba‘zı kimesneler zikr olınan karyelere irsâl olınup meclis-i Şer‘a da‘vet olınup gemilerün ve espâbun ahvâli tefahhus olındukda: *"Espâb almaduk ve bu işden haberimüz yokdur"* diyü inkâr idüp espâb tefahhus olındukda bir haylî çûka ferâce ve bir siyâh Venedik kürki ve bir defter ve bir gemi ellerinde bulınup alduklarına i‘tirâf idicek, ziyâde tefahhus olınmağa mâni‘ olup Şer‘-i Şerîfe adem-i itâ‘atlerin bildürmişsin. İmdi, anlar hakkında Şer‘ile lâzım gelen icrâ olmasın emr idüp **buyurdum ki**: (Boşluk) Vusûl buldukda, anun gibi itâ‘at-i Şer‘ itmeyenlere ne lâzım gelürse mezkûr karye halkından dahı itâ‘at-i Şer‘-i Şerîf itmeyenlere Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın.

1217 *Dukagin sancağı beyine ve Bihor kadısına: Bihor Kalesi dizdarından vukubulan şikâyet hakkında tahkikat yapılmasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Mesîh'e virildi.
Fî 17 Ramazân sene 967

Dukagin sancağı begine ve Bihor kādîsına hüküm ki:
Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp kal‘a-i Bihor kethudâsı olan Bektaş, kendüye varup şekvâ idüp: *"Kal‘a-i mezbûre dizdârı olan Mustafa b. İshâk evlâd ü iyâlüm ile kal‘ada sâkin olmağa varmağın beni döğüp yakam yırtup şetm-i galîz ile niçe def‘a şetm idüp ve elümde olan berât-ı şâhîye i‘tibâr ve iltifât itmeyüp, tezvîrdür diyü envâ‘-ı hakāretler idüp hâlümi arz idivir"* didüğin ve ahâlî-i vilâyet sipâh ve re‘âyâ dahı: *"Mezkûr dizdârun bu diyârda tezvîr [ü] telbîsinden zindegânîye kudretimüz olmayup erbâb-ı dîvânun mühürlerin mezbûr kazup ve nişân çeküp ve telbîs berâtlar ve kelimeler yazup ibrâz idüp memleketde her zamân fitne vü fesâd üzre olup hîç vechile memnu‘ olmaduğın ve zikr olınan dizdârlığı bir âhar kimesne kaydından alup telbîs eylemişdür"* didüklerin arz itdüğünde, bu husûsları hakk üzre teftîş idüp Şer‘ile sâbit olursa arz eyleyesin diyü hükm-i hümâyûnum virilmişiken, mezbûr anda hâzır bulınmaduğı ecilden teftîş olınmayup avk u te’hîr olınmış imiş. Eyle olsa hâliyâ mezbûr bunda Âstâne-i sa‘âdet'üme gelmeğin dutup teftîş olınmağiçün kayd ü bendle irsâl olınup ve andan mâ‘adâ mezkûrun akribâsından Yenice nâm karyede sâkin Ali Bâlî nâm nâ’ib ki Mehmed-oğlıdur, tezvîr ü telbîsi ve re‘âyâya te‘addîsi olduğı istimâ‘ olınmağın, anun dahı kayd ü bend ile umûmen teftîş olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mukaddemâ Mustafa'yı hasmı ile berâber idüp isnâd olınan husûsları onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; andan gayrı dahı kimesne gelüp da‘vâ-yı hakk iderse bir def‘a fasl olmayan kazıyyelerin görüp eger mezkûrun ve eger gayrun her kimün mezkûr Mustafa üzerinde hakkı sâbit olursa sâbit olan hakların ashâb-ı

hukøka alıvirüp andan gayrı tezvîr ü telbîs idüp müzevver nişân ve hüküm ve berât yazduğı ve dizdârlığı berâtı ile aldığı zâhir olursa ahvâlin mufassal yazup bildüresin; kendüyi habsden ıtlâk itmeyesin ve mezkûr Îsâ'yı dahı emrüm üzre teftîş-i âmm idüp re‘âyâdan ve gayrıdan her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderse bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm hakk üzre teftîş idüp anun gibi dahı üzerinde her kimün hakkı sâbit olursa bî-kusûr ashâbına alıvirüp mezkûrlardan ne mikdâr nesne hükm olınup alıvirilüp ve ne makøle mâddeler sâbit olduğın yazup defter idüp ikisi dahı ıtlâk itmeyüp sonra emrüm ne vechile olursa amel idesin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sâriha tâbi‘ olup hilâf-ı Şer‘ kimesneye iş olmakdan ve hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz olınmakdan hazer idesin.

1218 *Basra beylerbeyine: Ebû Garbe sancağı Beyi Hasan'ın nerede isterse orada sakin olması hakkında.*

Yazıldı.
Arslan Kethudâ'ya virildi.
Fî 14 Ramazân sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Ebû-Garbe Sancağı Begi Hasan *dâme izzuhû* mektûb gönderüp zikr olınan sancağınun sâkin olıcak yiri olmayup Sadr-ı Süveyb sancağına tâbi‘ Durna nâm hisâr kendünün sancağına karîb olup hırsuz u harâmî durağı Sadr-ı Süveyb, Şat nehri'nün öte yakasında olup geçid yiri olmağın niçe dürlü fesâd zâhir olur diyü bildürüp mahall-i mezbûrda sâkin olmasın recâ itmeğin **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, memleket ü vilâyete nâfi‘ ne ise vech ü münâsib gördüğün üzre amel idesin ve Basra beglerbegisine bir hüküm gönderilmişdür, îsâl idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 10 Ramazân sene 967 [04.06.1560]

1219 *Hersek'de Haydar Paşa'ya: İskenderiye sancağında isyan üzere olan keferenin tenkilini Sancak Beyi Mehmed Han ile birlikte yapmasına dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi pâye-i serîre arz idüp emri arz üzre kayd idüp ana göre yazıldı.

Hersek'de Haydar Paşa'ya hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp İskenderiyye Sancağı Begi cenâb-ı emâret-me’âb Mehmed Hân'a bir hıdmet emr olmışdur. Hersek sancağınun sipâhîlerin ve hisâr-erlerin ve tüfeng-endâzların alay-begine koşup gönderesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ mektûb gönderüp livâ’-i mezbûra tâbi‘ ba‘zı nevâhî keferesi isyân u tuğyan üzre olup küllî asker cem‘ idüp ve Bosna ve Hersek ve Vulçıtrın sancaklarınun ve livâ’-i mezbûra muttasıl olan re‘âyâlarınun harâc-güzâr re‘âyâsınun karyelerin basup kendülerin katl ve iyâllerin esîr ve mâlların gāret idüp günden güne fesâd ü şenâ‘atleri ziyâde olup, ammâ sâbıkā irsâl olınan hükm-i

hümâyûnumda zikr olınan âsîlerün hoyradların katl idüp ehl ü iyâllerin esîr ve mâlların gāret itmeyesin diyü emrüm olup, mezkûrlarun mesken ü me'vâları sarp dağlar olup, varılup urıldukda askerün zabtı mümkin olmayup iyâlleri esîr ve mâlları gāret olınmak mukarrer olmağın ve isyânları yevmen fe-yevmen mütezâyid olduğın bildürüp ve müşârün-ileyh *dâme ulüvvuhû* dahı vech-i meşrûh üzre i'lâm itmeğin, mezbûr âsîler urılup hoyradların katl idüp ehl ü iyâlleri esîr ve emvâlleri gāret olmasın emr idüp bu bâbda müşârün-ileyhe dahı hükm-i hümâyûnum gönderilüp senünle müşâvere idüp, her ne yüzden münâsib ise anunla amel olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mîr-i müşârün-ileyh ile haberleşüp dahı eger sen kendü nefsünle varmakdur ve eger sancağun askerin ve hisâr-erlerin ve sâ'ir lâzım olduğı mikdârı re'âyâdan dahı âdem çıkarup göndermek ile mi olur, her ne vechile vech ü münâsibse hüsn-i tedârük idüp eger Hersek'den ve eger İskenderiyye'den asker ihrâc idüp münâsib olan zamânda zikr olınan âsîlerün üzerine varup bi-inâyeti'llâhi te'âlâ hoyradların katl ve ehl ü iyâllerin esîr ve mâlların gāret idüp re'âyâ üzerinden mazarratların def' u ref' idüp ol cevânibi anlarun şerr u şûrlarından tathîr u pâk eyleyesin. Ammâ bu bâbda gereği gibi hüsn-i tedbîr ü tedârük idüp kifâyet mikdârı âdem ile varup gaflet ile ırz [u] nâmûs-ı Hilâfete mugāyir vaz' sudûrından ve bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olmakdan kemâl-i mertebe ihtirâz ü ictinâb idüp isyân u tugyân üzre olup izâlesi lâzım olanları urdurasın. Şöyle ki, kendü hâllerinde olanlara bu bahâne ile dahl ü ta'arruz olınduğı istimâ' olına, aslâ bir ferdün özri makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre mukayyed olup, eger kendün bi'z-zât varmaludur ve eger serdâr ta'yîn idüp gönderdüğün kimesnelere bir vechile tenbîh ü te'kîd idesin ki, hilâf-ı emr kendü hâllerinde olanlara tecâvüzden ziyâde hazer ideler. Urılacak kurâ ne mikdâr olup ve ne vechile tedârük olınup ve ne zamânda teveccüh itmek üzre olduğın yazup bildüresin.

1220 *Aynı husus hakkında İskenderiye Sancağı Beyi Mehmed Han'a hüküm.*

Yazıldı.
Kethudâsı Halîl'e virildi.
Fî 11 Ramazân sene 967

İskenderiyye Begi Mehmed Hân'a hüküm ki:
Bundan akdem livâ'-i mezbûra tâbi' ba'zı âsîlerün ahvâlin arz itdüğünde ol bâbda sana ve kıdvetü'l-e'âlî ve'l-e'âzım Haydar Paşa'ya hükm-i şerîfüm gönderilüp zikr olınan âsîlerün hoyradların katl idüp ammâ ehl ü iyâllerin esîr ve emvâllerin gāret itmeyesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ müşârün-ileyh ile mektûb gönderüp zikr olınan âsîlerün isyân u tugyânları gün günden mütezâyid olup küllî asker cem' idüp Hersek ve Bosna ve Vulçıtrın sancaklarınun ve livâ'-i mezbûra muttasıl olan nâhiyelerün harâc-güzâr re'âyâlarınun karyelerin basup kendülerin katl ve emvâl ü espâbların gāret ve iyâllerin esîr itdüklerin ve varılu oldukda askerün zabtı mümkin olmayup iyâlleri esîr ve mâlları gāret olmak mukarrer olmağın te'hîr olınup ve isyânları yevmen fe-yevmen ziyâde olduğın bildürdüğünüz ecilden zikr

olınan âsîlerün urılup kendüleri katl olınup emvâl ü espâbları gāret ve ehl ü iyâlleri esîr olınmasın emr idüp ol bâbda müşârün-ileyhe dahı hükm-i şerîfüm gönderilüp senünle müşâvere idüp kendü nefsünle varmak münâsib ise varup, kendü varmak îcâb itmez ise sancağı askerin alay-begine koşup göndermek münâsib ise sipâhî ve hisâr-erenlerinden ve sâ'ir re'âyâdan kifâyet mikdârı âdem tedârük idüp göndermek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp müşârün-ileyh ile haberleşüp her ne yüzden vech ü münâsib ise hüsn-i tedârük idüp eger sipâhî ve hisâr-erenlerinden ve sâ'ir re'âyâdan ve gönüllü tâ'ifesinden kifâyet mikdârı asker ihrâc idüp mahall iktizâ itdüğine göre eger bir yire cem' olup mahalline varmak iledür ve eger her birinüz müstakıl birer tarafdan yürimek iledür, vech ü münâsib olduğı üzre zikr olınan âsîlerün üzerlerine varup hoyradların katl idüp ve ehl ü iyâllerin esîr ve mâlların gāret idüp inâyet-i Hakk ile re'âyâ vü berâyâ üzerlerinden mazarrat ü ifsâdların def' u ref' eyleyüp ol cevânibi anlarun şerr u şûrlarından tathîr u pâk idesin. Bu bâbda hüsn-i tedârük idüp kifâyet mikdârı âdem ile varup gaflet ile ırz u nâmus-ı Hilâfete mugāyir vaz' sudûrından hazer idesin ve bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüz olmakdan kemâl-i mertebe ihtirâz ü ictinâb eyleyüp isyân üzre olup izâleleri lâzım olanları urdurasın. Şöyle ki, bu bahâne ile kendü hâllerinde olan re'âyâya dest-dırâzlık olup dahl ü ta'arruz olduğı mesmû'-ı şerîfüm ola, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup mu'âteb ü mu'âkab olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup askere bir vechile tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, hilâf-ı emr kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüzden ziyâde hazer ideler ve urılacak kurâ ne mikdâr olup ve ne vechile tedârük olınup ve ne zamânda teveccüh itmek üzre olduğunuz yazup bildüresin. Bu bâbda muşârün-ileyhe dahı yazılan emr mühürlü kîse ile sana irsâl olınup ulaşdurup dahı müşâvere idüp te'hîr itmeyüp itmâm-ı maslahat idesin. Bundan akdem sana hüküm gönderilüp Silistre câniblerine varasın diyü emrüm olmış idi. Bu husûs mühimdür, te'hîr itmeyüp mübâşeret idüp itmâma irişdüresin.

1221

Van beylerbeyine: Diyarbekir müteferrikalarından Hüseyin'in iyiliğine şehadet olunması üzerine hapisten çıkarılmasına ve ahde mugayir hareket zuhuruna meydan verilmemesine dair.

Yazıldı.
Arz üzerinde emr hatt-ı şerîf ile mukayyeddür.
Kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 14 Ramazân sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp emr-i şerîf vârid olup, Hakkâri Hâkimi Zeynel'ün Südde-i sa'âdet'üme arz itdüği Seyyid Mehmed Beg-oğulları ve Ya'køb Beg-oğulları'ndan ve gayrıdan arz olınduğı üzre fesâda mübâşir olmış kimesne olmayup herkes kendü hâlinde evlerinde sâkin olup Diyârbekr müteferrikalarından Seyyid Mehmed Beg-oğlı Hüseyin içün müşârün-ileyh öte cânibe gitmek ihtimâli vardur dimekle Van'a geldükde kal'ada habs olınup bi'l-fi'l mahbûs olup ve anun dahı hîç vechile fesâdı mûris vaz'ı sâdır olmayup bî-günâhlardur diyü bildürüp ve bundan akdem öte cânibden bir

mikdâr Dünbal ulus gelüp Hoy kurbinde Kotur-deresi nâm mevzı'da sâkin olmışlar idi ve Kutur Begi Mansûr *dâme izzuhû*'nun oğlı Ali nâm müfsid mîr-i mezbûr ile sâbıkā öte cânibden bile geldükde Van'da müteferrikalık virilüp ba'zı kimesneler ayardup girü Muş cânıblerine firâr eyledüklerin Tebrîz hâkimine mektûb ve âdem gönderüp taleb olındukda göndermek üzre oldukların bildürüp ve gönderdükleri mektûbları gönderüp ve andan gayrı Erzurum cânibinden Karayazu çeri-başısı ile öte cânibe firâr iden Bâzûkî tâ'ifesi ahvâlin bildürüp ve ol bâbda Âdilcevâz beginden sana gelen mektûbı bile gönderüp ve anlardan gayrı dahı her ne dimiş isen, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, çünki habs olınan mezbûr Hüseyin'ün eyülüğine şehâdet itmişsin. Habsden ıtlâk idüp girü ol cânibe mektûb ve âdem gönderüp sulh içinde firâr iden kimesneleri girü isteyüp getürdüp serhadlerün hıfz u hırâsetinde mücidd ü merdâne olup mâdâmki öte cânibden ahde mugāyir vaz' sâdır olmaya, berü cânibden dahı kimesneden ahde münâkız vaz' sudûr itdürmeyüp dâ'imâ ahvâl ü etvârların tetebbu' itdürüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın.

1222 *Erzurum beylerbeyine: Pasin sancağında Karayazı çeribaşısının iki yüz kişiyle firarı hakkında malûmat verilmesine dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Erzurum'da elli bin akça timarı olup defter çavuşlarından Ahmed'e virildi.
Fî 16 Ramazân sene 967
Bu dahı.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Van beglerbegisi mektûb gönderüp ol cânibden Bâzûkî tâ'ifesinden Pasin sancağında Karayazı çeri-başısı iki yüz mikdârı kimesne ile öte cânibe firâr itdükde Âdilcevâz sancağı begi kendüye bildürdüğin arz itmeğin, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezbûrı arz olındugı gibi midür, nicedür? Anun gibi firâr itmişler ise firâr itmeğe sebeb ü bâ'is nedür, ne sebeb ile gitmişlerdür? Yazup bildüresin.

1223 *Mısır beylerbeyine: Mısır müteferrikalarından bazı kimselerin gediklerinin üzerlerinde bırakılması hakkında.*

Yazıldı.
İskender Paşa'nun kethudâsına virildi.
Fî 15 Ramazân sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Dîvân-ı Mısr müteferrikalarından Behrâm b. Abdullâh ve Ahmed b. Abdullâh ve İskender b. Abdullâh ve Husrev b. Abdullâh ve Hasan b. Abdullâh ve Osmân b. Abdullâh ve Ca'fer b. Abdullâh'un gedükleri âhar kimesneye tevcîh olınmayup üzerlerinde ibkā olınmasın emr idüp, **buyurdum ki**:
Mezbûrlarun gedüklerin âhara tevcih itmeyesin. Sonra anlar hakkında emrüm ne vechile sâdır olursa amel eyleyesin.

[Yev]mü's-sebt Fî 14 Ramazân sene 967 [08.06.1560]

1224 *Semendire sancağı kadılarına: Şeriat, kanun ve deftere muhalif olarak beyler tarafından reâyâdan nesne alınmamasına dair.*

Budun beglerbegisinün kethudâsına virildi.[li]
Fî 14 Ramazân sene 967

Semendire sancağı kādîlarına hüküm ki:
Livâ'-i mezbûrede begler cânibinden re'âyâya Şer' u kānûn ve deftere mugāyir ba'zı bedâyi' ihdâs olınup alınduğı bundan akdem atebe-i ulyâya arz olındukda min-ba'd re'âyâdan ve sâ'irden eger beglerdür ve eger ümenâ vü ummâldür ve eger sâ'ir mübâşirîndür ve iş-erleridür, bir ferdden hilâf-ı Şer' u kānûn ve mugāyir-i defter-i hümâyûn nesne aldurmayasız diyü size mü'ekked hükm-i şerîf gönderilmiş idi. Hâliyâ girü ol bid'atler ref' olınmayup re'âyâdan alınduğı mesmû'-ı şerîfüm olmışdur. Eyle olsa bu husûsları mukaddemâ virilen fermân-ı şerîfüm üzre men' itmeyüp ve memnû' olmayanları Südde-i sa'âdet'üme arz itmedüğünüz ecilden mes'ûl olmışsızdur. İmdi, eyyâm-ı saltanat ve hengâm-ı adâletümde re'âyâ vü berâyâ ki, vedâyi'-i Hâlık-ı berâyâdur, anlara hilâf-ı Şer' u kānûn ve mugāyir-i defter-i hümâyûn zulm ü te'addî ve hayf ü te'ezzi olmağa aslâ rızâ-yı şerîfüm olmayup her biri âsûde-hâl olmaları aksâ-yı murâdumdur. Eyle olsa ihdâs olınan bid'atlerün sûreti ihrâc olınup men' u def' olmak içün size irsâl olındı.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, her birinüz zikr olınan hükm-i şerîfün sûretin sicill-i mahfûza kayd eyleyüp dahı bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup bu adâlet-nâme-i hümâyûnumun mefhûmın taht-ı kazânda vâkı' olan kasabât ü nevâhî ve kurâda nidâ-yı âmm itdürüp umûmen re'âyâya ve sâ'ir halka bildüresiz ki, kemâl-i merâhim-i husrevânemden üzerlerinden bu bid'atleri ref' olınduğı cümle re'âyânun ma'lûmı olup, anun gibi girü kendülere bu makøle teklîf oldukda gelüp size bildüreler ve siz dahı men' u def' eyleyesiz. Şöyle ki, men'a kādir olmayasız, aslâ te'hîr itmeyüp emre mugāyir iş iden eger sancak-begidür ve eger âdemleridür ve eger sâ'ir mübâşirîndür, isimleri ve resimleri ile yazup Südde-i sa'âdet'üme arz idesiz. Bu vechile haklarından geline ki, sâ'irlerine mûcib-i ibret vâkı' ola. Bu husûsa hufyeten her birinüzün taht-ı kazâsında yoklanup görilse gerekdür; şöyle ki, birinüzün kādîlığında eger zikr olınan bid'atlerdür ve eger anlardan gayrı Şer' u kānûn ve deftere mugāyir alınan bid'atlerdür, re'âyâdan ba'del-yevm alına, siz men' itmeyesiz ve yâhûd men'ine kādir olmaduğınuzı mu'accelen yazup vukø'ı üzre Südde-i sa'âdet'üme bildürmeyesiz, yoklanup görildükde her kangınuzun taht-ı hükûmetinde olursa azl ile ve min-ba'd mansıb olmamağla konılmayup envâ'-ı ikāb ü itâbla mu'âkab ü mu'âteb olmanuz mukarrer bilüp ana göre fermân-ı şerîfümün mefhûm-ı meymûnın eger sancak-begidür ve eger âdemleridür ve eger sâ'ir re'âyâdur ve berâyâdur, bu vechile nidâ' ü i'lân itdüresin ki sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe mecâli kalmayup re'âyâ vü berâyâ, eyyâm-ı adâletümde her biri huzûr-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile kendü kâr ü kisblerine meşgøl olup devâm-ı devlet-i ebed-peyvendüm içün re'âyâya iştigāl göstereler ve bu hükm-i şerîfüm ne gün varup ve ne vechile i'lâm olınup bid'atler ref' oldığın yazup bildüresiz.

1225 *Aynı hususta Semendire sancağı beyine hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Semendire sancağı begine hüküm ki: Livâ'-i mezbûrda ba'zı bid'atler ihdâs olınup re'âyâ vü berâyâya Şer' u kānûn ve deftere mugāyir zulm ü te'addî olınduğı bundan akdem arz olındukda def' u ref' olınmak içün hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ zikr olınan bid'atler ber-karâr-ı sâbık alınduğı istimâ' olınmağın, ihdâs olınan bid'atlerün sûreti ihrâc olınup ref' olınmak içün sancağun kādîlarına mufassal hükm-i şerîfüm ile irsâl olmışdur. **Buyurdum ki**: Vardukda, te'hîr itmeyüp âdemlerüne ve sübaşılaruna ve ümenâ vü ummâl tâ'ifesine gereği gibi tenbîh ü te'kîd idesin ki, fermân-ı şerîfüm mûcebince ref' olınan bid'atler re'âyâya min-ba'd teklîf olınmayup irsâl olınan mufassal hükm-i şerîfüme mugāyir kimesneye zulm ü te'addî itdürmeyesin. Yoklatup görilse gerekdür; şöyle ki, zikr olınan bid'atlerdür ve eger anlardan gayrı Şer' u kānûn ve deftere mugāyir alınan bid'atlerdür, ba'de'l-yevm reâyâdan alınup men' olınmaduğı. istimâ' olına, veyahûd kādîlar arz ide, aslâ özrün makbûl olmak ihtimâli olmayup mu'âkab ü mu'âteb olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup fermân-ı hümâyûnuma mugāyir iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

1226 *Vize Beyi Rüstem'e: Vize sancağından mahsul alan madrabazlar hakkında malûmat verilmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Hasan'a virildi.
Fî 14 Ramazân sene 967

Vize Begi Rüstem Beg'e hüküm ki: Hâliyâ âdem gönderüp ba'zı matrabâzlar gelüp sancağunda tereke alup cem' eyleyüp der-anbâr idüp re'âyâya müzâyaka virdüklerin bildürmişsin. **Buyurdum ki**: Vardukda, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup zikr olınan matrabâzlar ne makøle kimesnelerdür ve ne mikdâr tereke alup der-anbâr itmişlerdür. Hufyeten muttali' olup dahı mufassal yazup, defter idüp mühürleyüp bildüresin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa amel idesin.

1227 *Vezir Mehmed Paşa'ya: Haleb'de Hubul mültezimleri hakkında Trablus kadısı tarafından tahkikat yapılacağına dair.*

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş'a virildi.

Adana ve Kara-hisâr kādîlarına kādîlık virilüp bu husûsda bile olmak içün kādî-asker cânibinden yazılan hüküm dahı mezbûra virildi.
Fî 17 Ramazân sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:
Bundan akdem memlaha-i Hubul mültezimleri ahvâlin teftîş emr olınup ol bâbda hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ Trablus kādîsı ihrâc olınup husûs-ı mezbûr Sermîn ve Adana kādîlariyle görilmek emr idüp, **buyurdum ki**:
Husûs-ı mezbûrı zikr olınan kādîlar ile emr-i sâbık üzre görüp Trablus kādîsı bile olmaya.

[Yev]mü'l-ahad fî 15 Ramazâni'l-mübârek sene 967 [09.06.1560]

1228

Mora beyine: Anabolu Azepleri Ağası Cafer'in deryada görerek yakaladığı gemideki mahsulün satılması ve reisin de kadunaya vurulması hakkında.

Yazıldı.
Anabolı kal‘ası bölük-başılarından, arz getüren Mehmed Kör-oğlı Bâlî 'ye virildi.
Fî 15 Ramazân sene 967

Mora begine hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Anabolı azebleri agası olan Ca‘fer, deryâda tereke ile tahmîl olınmış bir Karamürsel gemisine râst gelüp re’îsi olan Hamza nâm kimesneyi gönderüp ne mikdâr terekedür ve ne mahalden aldun diyü sü’âl olındukda tahmînen kırk cemel mikdârıdur ve sâbıkā Gördös kurbinde hükm-i şerîf ile İstanbul zahîresiyçün tereke alan Ferruh ve Muslihuddîn nâm re’îslerden aldum diyü cevâb virmeğin re’îs-i mezkûr kal‘ada habs olınup gemisi girift olınduğın ve içinde olan terekesi keyl olındukda İstanbul müddiyle kırk iki müd tereke olup der-mahzen olınup hıfz olınduğın Anabolı kādîsı Mevlânâ Ahmed ile mezkûr azebler-agası mektûblariyle i‘lâm eyledüklerin arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, zikr olınan gemiyi ve buğdayı fürûht idüp akçasın der-kîse idüp mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve re’îsi dahı azebler agası gemisine kadunaya urup min-ba‘d emrsüz ıtlâk itmeyesin, şöyle bilesin.

1229

Tameşvar beylerbeyine: Erdel Kralı İstefan hakkında Eflâk voyvodasının mektubundaki hususun tahkik ve arzına dair.

Yazıldı.
Âdemi Receb'e virildi.
Fi't-tarîhi'l-mezbûr.

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Eflâk voyvodası Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Erdel Kralı İstefan Kral'a müte‘allık ba‘zı husûslar bildürmeğin sahîh ma‘lûm olmak içün sûreti ihrâc olınup sana irsâl olındı. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, arzda mastûr olan husûsları ma‘lûm idinüp dahı sahîh midür, nicedür? Sen dahı ahvâllerin tefahhus u tecessüs idüp ma‘lûmun olduğı üzre yazup bildüresin.

1230 *Erzurum beylerbeyine ve Erzincan kadısına: Erzincan dizdarından şikâyet edilmesi hasebiyle ahvalinin araştırılarak alacaklılar varsa haklarının verdirilmesine dair.*

Yazıldı.
Kādî-asker arz itmişdür.
Erzurum'da altı bin akça timarı olup defter çavuşlarından olan Ahmed'e virildi.
Fî 16 Ramazân sene 967

Erzurum beglerbegisine ve Er[z]incan kādîsına hüküm ki:
Erzurum'un kullar-ağası olan Mehmed *zîde mecduhû* mektûb gönderüp Erzincan kazâsına gelindükde fukarâdan haylî kimesne gelüp bi'l-fi'l Erzincan dizdârı olan Ali'den küllî şekvâ idüp ilçi mühimmâtı içün cem' olınan zahîre harc olınmayup zâyi' olup zulminün nihâyeti yokdur. Hakkımuz görilmez ise cümlemüz ehl ü iyâlimüzle şikâyete giderüz didüklerin bildürmeğin mezkûr dizdâr umûmen teftîş olınup hukøk-ı nâs alıvirilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Varıcak, mezkûr dizdârı getürdüp da'vâ-yı hakk idenler ile berâber idüp mukaddemâ bir def'a Şer'ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl geçmeyen husûsların onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile Şer'ile teftîş idüp göresin; hukøk-ı nâsdan mezkûrun üzerine bi-hasebi'ş-Şer'i'ş-Şerîf kimesnenün hakkı sâbit ü zâhir olur ise Şer'ile müteveccih olan hukøkı ashâbına alıvirdükden sonra dizdâr-ı mesfûrı habs idüp ne mikdâr kimesneye hakk alıvirüp ve üzerine nenün gibi mâdde sâbit olduğın yazup arz idesin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup tezvîr ü telbîsden hazer idesin.

1231 *Kocaeli kadılarına: Serbest tımarlarda, emlâk ve evkafda saklanan eşkiyânın ele geçirilip subaşına teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Koca-ili kādîlarına hüküm ki:
Kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Koca-ili Sancağı Begi Ali *dâme izzuhû* Dergâh-ı mu'allâ'ma âdem gönderüp livâ'-i mezkûrda ba'zı serbest timarlarda ve emlâk ü evkāfda ehl-i fesâd varup sığınup müşârün-ileyh tarafından âdemleri taleb eyledükde virmekde ta'allül ü nizâ' itdükleri ecilden ehl-i fesâdun Şer'ile hakkından gelmez diyü bildürmeğin **buyurdum [ki]:**
Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'umla müşârün-ileyhün âdemi varıcak göresin; şöyle ki, ba'zı kimesneden fesâd zâhir olup bunlar ele getürüp Şer'ile teftîş itmek istedüklerinde anun gibi serbest timar sâhibleri ve evkāf ü emlâk zâbitleri: *"Timarlarımuz ve evkāf ü emlâkimüz serbestdür"* diyü ehl-i fesâdı ele virmekde ta'allül iderler ise men' idüp anun gibi ehl-i fesâd hırsuz u harâmîyi ta'allül ü nizâ' itdürmeyüp sancak sübaşısına teslîm eyleyesin ki, anlar ma'rifeti ile Şer'ile ahvâllerin toprak kādîlariyle teftîş idüp Şer'ile lâ-zım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koya. Bu makøle ehl-i fesâda mu'în ü zahîr olup ele virmeyenler eger serbest timarlar sâhibleridür ve eger evkāf ü emlâk zâbitleridür, her kim olur ise yazup arz eyleyesin.

1232

Ankara Dizdarı Mehmed'e: Kalenin muhafazasında müteyakkız olunması hakkında.

Yazıldı.
Hâtûnına virildi.
Fî 16 Ramazân sene 967

Ankara Dizdârı Mehmed'e hüküm ki:
Hâliyâ kal‘anun gereği gibi zabt u hırâsetinde olup neferlerin dahı onat[lii] vechile zabt eylemesin emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, zikr olınan kal‘ayı gereği gibi hıfz eyleyüp neferlerin dahı zabt eyleyüp anun gibi hisâr-erenlerinden hıdmetlerinde kusûr u noksânları olanları isimleri ile yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin ki gedükleri âhara virile. Şöyle bilesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 16 Ramazân sene 967 [10.06.1560]

1233

Hamideli beyine ve Uluborlu kadısına: Uluborlu'da reâyâyı ve hac yolcularını rencide eden ve zorla mallarını alan eşkiyânın haklarından gelinmesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 17 Ramazân sene 967

Hamîd-ili begine ve Uluborlı kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisün, mektûb gönderüp ehl-i fesâd sûhtevât hakkında toprak kādîsiyle teftîş idüp haklarından gelesin diyü hükm-i şerîf vârid olmağın livâ’-i mezbûrda Uluborlı nâm kasabada vâkı‘ olan medresede on beş nefer ehl-i fesâd sûhteler cem‘ olup dâ’imâ re‘âyâyı rencîde itmekden hâlî olmayup âhar vilâyetden hac niyyetine ba‘zı Müslimânlar kasaba-i mezbûreye gelüp konduklarında yatsu vaktinde ittifâk ile odaların basup bir mikdâr altunın ve bir mikdâr nakd akça ve sâ’ir espâb ü silâhların [ve] neye mâlikler ise alup odalarına getürüp iki nefer emred karındaşların ve hıdmetkârların habsile alıkoyup tasarruf itdüklerinde habsden halâs olanları şekvâya gelmeğin fermân-ı şerîf mûcebince kādî mürâselesiyle da‘vet-i Şer‘ olındukda bu kulları ve kādî dâ‘îlerine hilâf-ı Şer‘ nâ-şâyeste kelimât itdüklerinden gayrı tugyân üzre medrese kapusın mitres idinüp muhârebeye şürû‘ idüp sabâhdan öyleye dek mukātele idüp âdemlerümden biri katl ve sekiz neferi mecrûh olup ve mezkûrlardan dahı birisi katl olınup âharı ele getürilüp teftîş olındukda zikr olınan habâsetden gayrı hammâm basup bir oğlanı cebren alup tasarruf idüp ve Begşehri'nden zulmen oğlan alup ve Müslimânlara oğlınuzı virün ve yâhûd şu mikdâr mâl virün diyü hilâf-ı Şer‘ teklîfâtları ve kuttâ‘u't-tarîk oldukları mahfel-i Şer‘de sübût bulup sicill olanlardan dört neferün ma‘rifet-i Şer‘ile haklarından gelinüp bâkΩsinün dahı mûcib-i siyâsetleri Şer‘ile sübût bulmamağın yarar kefîlleri olanlar kefîllenüp olmayanlarun Eğirdir hisârı'nda habs oldukların bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Kazıyye arz olınduğı gibi olup siyâset olınanlardan gayrıları dahı anlar ile bile fesâda mübâşir olup mukātele vü muhârebe idüp ceng itmişler ise ve yâhûd anlara mu‘în olmışlar ise

mahallinde anlarun dahı haklarından gelesin. Anun [gibi] vech-i meşrûh üzre anlara mu‘în olmayup fesâda bile müb-âşir değillerse kayd [ü] bend ile Rodos'a küreğe gönderüp varup teslîm olduğına temessük alup sûret-i sicilleri ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1234 *Eflâk voyvodasına: Bildirdiği husus hakkında Maliye tarafından ahkâm gönderildiğine dair.*

Yazıldı.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp ba‘zı husûs i‘lâm idüp her ne dimiş isen ma‘lûm oldı. Ol bâbda mâliyye tarafından ahkâm-ı şerîfe yazılup irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**: Vardukda, mazmûniyle amel idesin.

1235 *Lala Mustafa Bey'e: Konya ve Akşehir'deki yangınlar sebebiyle bir kereye mahsus olarak nüzül vergisinin alınmamasına dair.*

Yazıldı.

Lala Mustafa Beg'e hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp mahrûse-i Konya'da âteş vakı‘ olup haylî dükkân ve hucurât ve mesâcid ihrâk olınup küllî zarar u ziyân olduğın ve mahrûse-i mezkûre halkından bu def‘a fermân olınan nüzül alınmayup mu‘âf olmaları husûsın arz idüp ve nefs-i Akşehir dahı kezâlik ihrâk olınduğın Südde-i sa‘âdet'üme kādîsınun arzı vârid olmağın defter-i cedîd-i hâkānîde mahrûse-i Konya ki altı yüz on sekiz hâne olup salınan nüzül otuz müdd on kiledür ve nefs-i Akşehir ki, iki yüz sekiz hâne olup emr olınan nüzül on müd sekiz kiledür. Merâhim-i husrevânemden afv olmışdur. **Buyurdum ki**:
Varıcak, zikr olınan şehirler halkına bu def‘a fermân olınan nüzüli teklîf itdürmeyüp aldurmayasın. Şöyle bilesin.

1236 *Malkara kadısına: İpsala kazasında İbrahim'den para tahsiline gönderilen Ali adlı yeniçeri parayı tahsil edip gelirken Balabanlı köyünden sonra nerede olduğu bilinmediğinden araştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mücerred yazıcısına virildi.
Fî 17 Ramazân sene 967

Migalkara kādîsına hüküm ki:
Edirne kādîsı mektûb gönderüp Edirne muzâfâtından Ada hâsları'na ber-vech-i iltizâm emîn olan Hasan ve Bekir nâm kimesneler İpsala kazâsında olan Dukagin ve Turbcılar (?) nâm karyeleri, İbrâhîm nâm kimesneye mukāta‘aya virüp hâliyâ tahvîlleri tamâm olup mezbûr İbrâhîm'ün zimmetinde bâkΩleri olmağın bakāyâ-i mezbûreyi mezbûr İbrâhîm'den ahz itmek içün mezbûrân mültezimler mahmiyye-i mezbûrede olan yeniçerilerden yoldaş taleb idüp ve bu makøle hâric-i kazâda olan masâliha yasakcı irsâl olınmak âdet ü kānûn olmağın mahmiyye-i mezbûre yasakcılarından Ali nâm yeniçeri irsâl olınup kasaba-i mezbûreye varup

mezkûr İbrâhîm'den iki bin beş yüz akça ahz idüp mahmiyye-i mezbûre cânibine müteveccih olup taht-ı kazânda Kâfir-Balabanlı nâm karyeye değin gelüp andan berü kat‘â eseri ma‘lûm olmadığın arz eylemeğin, **buyurdum ki**:
Hükm-i hümâyûnumla İskender Çavuş vardukda, zikr olınan karyeye gelüp ve ol cevânibde karîb olan kurâ ahâlîsin cem‘ idüp bu husûsı tefahhus idüp göresin; arz olınduğı üzre mezkûr yeniçeri ol mahalle gelmiş midür ve ne zamânda gelmişdür ve ol yirden çıkup gitmiş midür; yohsa anda nâ-bedîd mi olmışudur? Anun gibi ol mahalle gelüp andan âhar yire gitmeyüp nâ-bedîd olmış ise zikr olınan karye halkın ve sâ’ir ol etrâfda töhmet-i sâbıka ile müttehem olanları ihzâr idüp gaybet idenleri Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp göresin; mezkûr nice olmışdur, katl mi olmışdur, nicedür? Zuhûra getürüp vukø‘ı üzre arz idesin. Ammâ bu bahâne ile hilâf-ı Şer‘ kendü hâllerinde olanlara dahl itmeyesin.

1237

Anadolu beylerbeyine: Konya muharebesinde bulunmadılar diye tımarları alınan dört kişinin tımarlarının iade edilmesi emrolunduğu hâlde iade edilmeyişinin sebebinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 17 Ramazân sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Aydın sancağında Alaşehir nâhiyesinde dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçalık timarı olan Dâvûd ve yine bu sancakda ve bu nâhiyede dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçalık timarı olan Pîr Gā’ib ve Kastamoni sancağında Taşköpri nâhiyesinde dört bin yedi yüz yetmiş akça timara ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olan Mehmed ve Mustafa nâm sipâhîlerün sâbıkā Konya muhârebesinde bulınmadı diyü timarları alınup sancakları begleri muhârebe-i mezbûrede mevcûd oldukların arz itmeğin timarları mukarrer olmak içün hükm-i şerîfüm virilmiş idi. Hâliyâ ol hükm-i şerîf mûcebince timarları mukarrer olmadığın bildürdükleri ecilden, **buyurdum ki**:
Emr mûcebince mezkûrlarun timarları mukarrer olmamağa bâ‘is nedür? Yazup bildüresin.

1238

Vidin sancağı alay beyine: Muzaffer Bey'e askeriyle Eflâk'ta hazır olması emrolunduğu, fakat kendisine Niğbolu sancağı verildiği cihetle oraya nezâret etmesi hakkında.

Yazıldı.
Eflâk voyvodasınun âdemi Armağan'a virildi.
Mâliyye tarafından yazılan üç kıt‘a hükm ile.
Fî 18 Ramazân sene 967

Vidin sancağı alay-begine hüküm ki:
Bundan akdem Vidin Begi olan Muzaffer *dâme izzuhû'*ya hükm-i şerîf gönderilüp sancağun sipâhlar ile müretteb ü hâzır olup Eflâk voyvodası cânibine nâzır olasın Anun gibi ol cânibde hıdmet vâkı‘ olur ise hıdmetde bulınasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ müşârün-ileyh[e] Niğebolı sancağı virilmeğin **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, sen dahı dâ’imâ hâzır u müheyyâ olup ol cânibe nâzır olasın. Anun gibi bir hıdmet vâkı‘ olursa gaflet üzre bulınmayasın.

1239

Niğbolu Bey'i Muzaffer Bey'e: Gerek Eflâk ve gerek Özi taraflarına mukayyet olup bir hizmet vaki olursa hemen hareket edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Niğebolı Begi Muzaffer Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem sana Vidin'de iken hükm-i şerîfüm gönderilüp Eflâk cânibine hâzır u nâzır olasın diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, girü hâzır u müheyyâ olup anun gibi eger ol cânibe ve eger Özi cânibilerine hıdmet vâkı‘ ola, gaflet üzre bulınmayasın.

1240

Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Ne tarafta bir hizmet zuhur ederse onu ifasına ve istediği zahire ile at gemilerinin nereye gönderilmesi gerektiğini bildirmesine dair.

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 18 Ramazân sene 967

Silistre Begi Sinân Paşa'ya hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp müretteb ü mükemmel hâzır u müheyyâ olasın diyü emrüm olmış idi. İmdi, ol emrüm mukarrerdür. **Buyurdum ki**: Dâ’imâ hâzır u âmâde olup ol cânibilere nâzır olup hıdmet vâkı‘ olursa mahall iktizâ itdüği üzre amel idüp ve vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâm eyleyesin ve asker halkı içün zahîre ve at gemileri i‘lâm itmişsin. Ammâ eger zâhiredür ve eger at gemileridür ne yirden varup ve ne vechile tedârük olınmış gerekdür bildürmemişsin. Anı dahı bildüresin.

1241

Safed beyine: Taberiye şehri hakkında sunulan arzuhal suretinin gönderildiğine ve yazılan maddelerin vaki olup olmadığının araştırılmasına dair.

Yazıldı.

Safed begine hüküm ki:
Hâliyâ livâ’-i mezbûra tâbi‘ Taberiyye dimekle ma‘rûf şehir husûsında Dergâh-ı mu‘allâ'ma ruk‘a sunılup aynı ile ruk‘anun sûreti ihrâc olınup hükm-i şerîfüm ile irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bi'z-zât mukayyed olup arz-ı hâlün sûretinde olan kazıyye vâkı‘ midür, gayrı midür, nicedür? Asl ü hakΩkati ile ma‘lûm idinüp dahı vukø‘ı üzre yazup Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz eyleyesin.

1242

Eflâk voyvodasına: Gönderdiği mektubun alındığı ve Maliye tarafından yazılan hükme göre hareket etmesi gerektiği hakkında.

Âdemi Armağan'a virildi.
Fî 18 Ramazân sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp ba‘zı husûs arz u i‘lâm idüp her ne dimiş isen ma‘lûm-ı şerîfüm olup ol bâbda mâliyye cânibinden ahkâm-ı şerîfe yazılup irsâl olınmışdur.
Buyurdum ki:
Hükm-i hümâyûnum varup vusûl buldukda, zikr olınan ahkâm-ı şerîfenün mazmûn-ı hümâyûnumla amel olına.

1243 *Rodos beyine: Hamideli'nden gönderilecek suçluları alıp temessük vermesi ve küreğe koyup emir verilmedikçe salıverilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Hamîd-ili begi âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Rodos begine hüküm ki:
Hâliyâ ba‘zı mücrimlerün sana teslîmi içün Hamîd-ili sancağı begine emrüm olmışdur. **Buyurdum ki**:
Müşârün-ileyhün âdemi varup zikr olınan mücrimleri sana teslîm eyledükde kaç nefer mücrim teslîm eyledüklerin ellerine temessük virüp dahı mezkûrları küreğe koşup min-ba‘d emrüm olmadın ıtlâk eylemeyesin.

[Yev]mü'l-hamis fî 19 Ramazâni'l-mübârek sene 967 [13.06.1560]

1244 *Eflâk vilâyeti bolarlarına: Mirço voyvodanın vefatı üzerine Petri'nin voyvoda tayin olunduğu ve yine karışıklık çıkmasına müsaade edilmeyip müfsidleri voyvodaya bildirerek kendisine yardım etmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Armağan'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Vilâyet-i Eflâk bolarlarına hüküm ki:
Bundan akdem Mirço Voyvoda mürd oldukda ba‘zı müfsidler ba‘zı fesâda mübâşeret idüp re‘âyâya zarar itdüklerinde niçesinün haklarından gelinüp memleket râhat olmışdur. Gerekdür ki her birinüz kadîmden âdet ü âyîninüz üzre hâliyâ voyvoda olan kıdvetü'l-ümerâ’i'l-milleti'l-Mesîhiyye Petri Voyvoda'ya hıdmetde ve yoldaşlıkda ve memleket zabt u rabtında gereği gibi mu‘în ü zahîr olup anun gibi vilâyet-i Eflâk'a girü fitne vü fesâd kasdında müfsidler var ise müşârün-ileyh[e] bildürüp hüsn-i tedârük ile haklarından geldüresin ki, re‘âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olup kâr u kisblerine meşgøl olalar. Şöyle ki, vilâyet-i mezbûrede ba‘zı müfsidler girü fitne vü fesâda mübâşir olalar, siz mukayyed olup ele getürüp voyvodaya hakkından geldürmeyesiz, memleketde bir fesâd ve yâhûd bir fitne olup re‘âyâya te‘addî ola, aslâ özrinüz makbûl olmaz, sizden bilinür. Ana göre her birinüz mukayyed olup müşârün-ileyh voyvoda ile yek-dil ü yek-cihet olup vilâyet-i Eflâk'un zabt u hırâseti bâbında dakΩka fevt itmeyüp gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret idüp hıdmetde kusûr u noksân itmeyesiz.

1245

Ankara beyine ve kadısına: Hasan Paşa Hanı'nda gureba zümresinden tuğcu Ahmed, bir Arabî ile maktul bulunup, şüpheli olanlardan sorgulamada tam ifade alınamadığı bildirilmekle, adı geçenlerin sicil suretleri ile Dersaadet'e gönderilmeleri hakkında.

Kādî-asker Efendi arz itmişdür.
Garîb-yiğitlerinden olup Müfîd ? (سيد) Beg karındaşı Mahmûd'a virildi.
Fî 21 Ramazân sene 967

Ankara begine ve kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ sen ki kādîsın, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede Hasan Paşa hânı'nda gurebâ zümresinden Tuğcı Ahmed, bir arabı ile boğazlanmış bulınmağın, yoldaşlarından erbâb-ı timardan Ali nâm kimesne Nasûh nâm kulı ve Hasan nâm ve Muslı [nâm] hıdmetkârlariyle ele girdüği Südde-i sa‘âdet'üme arz olınup örf-i ma‘rûf ile teftîş olınmaları fermân olınmağın, husûs-ı kazıyye mezkûrlardan sü’âl olındukda, mezbûr Ali ve kulı Nasûh inkâr idüp ve mezkûrân Hasan ve Muslı, merkøm Ali muvâcehesinde didiler ki: "*Yoldaşlarımuzdan iki nefer hıdmetkâriyle ele girmeyen Çavuş-oğlı'nun bir oğlanı husûsında maktûl-i mezbûr ile gavgāları olup âhir hamr meclisinde ceng idüp işbu Ali, mezkûr Çavuş-oğlı'na mu‘âvenet idüp maktûl-i mezbûrı şiş ile uyluğından soğlayup yıkıldukdan sonra gaybet iden mezbûr Çavuş-oğlı'nun Seyrân nâm hıdmetkârı boğazlayup ba‘dehû maktûl-i mezbûrun arabı bunlar ile ceng itdüğiyçün anı dahı boğazladılar. Mezbûr Nasûh'a bir mikdâr örf olınup yine inkâr idüp ve merkøm Ali'ye örf olınmak kasd olındukda müteveffâ, mezbûrun karındaşı Mahmûd değme bir örf ile ikrâr eyler kimesne degildür diyü"* örf olınmağa rızâ virmedüğin arz itmişsin.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, mezbûrları kayd ü bend ile ve sûret-i sicilleriyle yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ammâ mezkûrlara tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki menâzil ü merâhilde mezkûrları onat hıfz idüp gaybet itdürmeden hazer eyleyeler. Şöyle ki, bir vechile gaybet itdüreler, ukøbet bunlara olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup gaybet itdürmekden ziyâde hazer eyleyeler.

1246

Kendisine Adana kadılığı tevcih olunan Karahisar-ı Sâhib kadısının Haleb'e gidip Vezir Mehmed Paşa ile bazı işleri tahkik etmesine dair hüküm.

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş'a virildi.
Fî 18 Ramazân sene 967
Kara-hisâr-ı Sâhib kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ sana Adana kādîlığı tevcîh olınup i‘lâmiyçün kādî-askerüm cânibinden hükm-i şerîfüm virilüp ve Haleb'de düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham vezîrüm Mehmed Paşa ile ba‘zı husûs teftîşi dahı emr olup ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp varup Haleb'de müşârün-ileyhe mülâkΩ olup emr üzre itmâm-ı maslahat eyleyesiz.

1247 *Silistre Beyi Sinan Paşa'ya: Eflâk bolarlarından fesat üzere olanların İbrail ve Silistre'de yuvalandıkları bildirildiğinden, bunların yakalanıp hapsedilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 19 Ramazân sene 967

Silistre Begi Sinân Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ Eflâk voyvodası mektûb gönderüp bundan akdem Eflâk bolarlarından fitne vü fesâd iden kendüleriyle muhârebe idüp münhezim olan bolarlardan ba‘zı Brayıl'da ve bazı Silistre'de temekkün itdüklerin ve girü fesâd ü şenâ‘at üzre oldukların bildürmeğin ele gelmek içün isimleriyle yazılup sana irsâl olındı. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda hüsn-i tedârük idüp mezkûrları her ne tarîkla olur ise gaybet itdürmeyüp ele getürüp habs idüp ne mikdâr bolar ele gelüp habs olındığın yazup bildüresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup mezkûrları ele getürüp habs itmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

1248 *Eflâk voyvodasına: Bolarların eşkiyâlıklarına dair gerekenin Silistre Beyi Sinan Paşa'ya yazıldığına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Armağan'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i mezbûr bolarlarından bundan akdem fitne vü fesâd idenlerden ba‘zı halâs olup kimi Brayıl'da ve kimi Silistre'de sâkin olup ele gelmeleri husûsın bildürmişsin. İmdi, mezkûrları ele getürüp habs itmek için Silistre Sancağı Begi Sinân *dâme ulüvvuhû'*ya hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, sen dahı hıfz-ı hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı ra‘iyyet bâbında mücidd ü merdâne olup dakΩka fevt itmeyüp vâkıf olduğun ahbârı ve muhtâc-ı arz olan husûsları i‘lâmdan hâlî vü zâ’il olmayasın.

1249 *Zülkadirli beylerbeyine: Basra için yapılması ferman olunan gemilerin kereste ve sair levazımını teminde güçlük çeken bazı reâyânın nüzül ve avârız vergileri hakkında.*

Yazıldı.
Kapucı-başısı İbrâhîm'e virildi.
Fî 19 Ramazân sene 967

Dulkādirlü beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Basra mühimmi içün yapılması fermân olınan gemilerün kereste ve sâ’ir levâzımı husûsında Mar‘aş ve Güğercinlik ve Andırın ve Kars ve Ayıntab kādîlıkları re‘âyâsı küllî usret ü zahmet çeküp ve bundan akdem vilâyet-i mezbûreden sefer-i hümâyûn içün nüzül ihrâcı fermân olınup re‘âyâya güç olduğı arz olındukda nüzülleri avârıza tebdîl olınup nüzül bedeli akçaları alınmak fermân olınmış iken bedel-i nüzül alındığı takdîrce her hâneye birer sikke altun olur avârızdan her hâneye otuzar akça alındığın arz eylemişsin. İmdi, sefer mühimmi için nüzül ve avârıza kemâl-i ihtiyâc vadur. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, emr-i şerîf-i sâbıkum mûcebince amel idesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 22 Ramazâni'l-mübârek sene 967 [16.06.1560]

1250

Hamideli beyine, Eğridir ve Burdur kadılarına: Kadınlar hamamına gizlenen Karabaş adlı papaz hakkında lâzım gelenin icrasına dair.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 22 Ramazân sene 967

Hamîd-ili begine [ve] Eğirdir ve Burdur kādîsına hüküm ki:
Kazâ-yı mezbûrda Karabaş dimekle ma‘rûf papas, Müslimânlar hâtûnı girdüği hammâmun içine girüp, gizlenüp avretler dahı haberdâr olup döğerek taşra çıkarup sen ki kādîsın; sana i‘lâm itdüklerinde ihmâl idüp tutmaduğun, Hamîd-ili sancağı beginün âdemi arz itmeğin **buyurdum ki**: Hükm-i hümâyûnum vardukda, mezbûr papası her kandeyse buldurup getürdüp husamâsiyle berâber idüp bir def‘a fasl olmış değil ise teftîş eyleyüp göresin; arz olınduğı gibiyse, Şer‘ile sâbit ü zâhir ola, ol bâbda Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın.

1251

Vidin kadısına: Vidin vilâyetinin tahriri esnasında havâssı-ı hümâyûndan Hazine-i Âmire'ye ait malı vermek istemeyerek fitne ve fesat çıkaranların hapsedilip bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
İshâk Çelebî âdemi Üveys'e virildi.
Fî 22 Ramazân sene 967

Vidin kādîsına hüküm ki:
Defter-i Hâkānî kâtiblerinden olup vilâyet-i Vidin kitâbeti emr olınup Havâss-ı hümâyûn zabtına ta‘yîn olınan İshak mektûb gönderüp mâh-ı Şa‘bân'un onıncı [güninde] Vidin'e gelinüp kurâ-i floriciyânun ve sâ’ir ifrâzdan havâss-ı hümâyûna ilhâk olınan kurânun Defter-i Hâkānî mûcebince mâl-ı mîrî tahsîline mübâşeret olınup hâliyâ Vidin Sancağı Begi olan Muzaffer, florici tâ’ifesin getürdüp: *"Tercemân Mehmed Beg ile ahvâlinüzi arz idüp dururum, cevâb gelmeyince bir akça virmeñ"* diyü tenbîh eylemek ile re‘âyânun içinden ba‘zı eşirrâ sâ’ir re‘âyâyı ıdlâl idüp beş yüz, altı yüz kâfir üç gün, dört gün mahkemeye gelüp: *"Florinün bozılduğına kā’il değilüz"* diyü haylî kelimât idüp eyü değildür emr-i şerîfe itâ‘at idün dinildükde kat‘â iltifât itmeyüp sancak-begi varup içlerinden birinüz içün emîne varup gelüp flori bozduran budur diyü şekvâ idüp, beg huzûrında hîç emân virmeyüp katl idüp andan sonra iki-üç yire beşer altışar yüz kâfir cem‘ olup küllî fesâda mübâşeret itmek sadedinde oldukları ecilden mâl-ı mîrî tahsîline muhâl olmağın mübâşeret olınmadı diyü bildürmiş. İmdi, zikr olınan ehl-i fesâdun haklarından gelinmek lâzım olmağın ol bâbda dâ’imâ mukayyed olup inâd idenlerün ele gelmesin emr idüp, **buyurdum ki**: Vardukda, kānûn ve defter mûcebince havâss-ı hümâyûnumdan Hazîne-i Âmire'me â’id ü râci‘ olan mâlı virmekde ta‘allül ü nizâ‘ idüp bu makøle fitne vü fesâda mübâşir olanları her kim ise mecâl virmeyüp ele getürüp habs idüp isimleriyle yazup bildüresin. Bir vechile haklarından geline ki

sâ'irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola ve kānûn u defter mûcebince kimesnede nesne komayup bî-kusûr tahsîl itmek bâbında müşârün-ileyhe gereği gibi mu‘âvenet idesin.

1252

Kocaeli sancağı kadılarına: Bazı serbest tımarlar ile emlâk ve evkafda saklanan eşkiyânın ele geçirilmesi ve bunlara yardımcı olanların da bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Sinân Kethudâ'ya virildi
Fî 22 Ramazân sene 967

Koca-ili sancağı kādîlarına hüküm ki:
Koca[-ili] Sancağı Begi Ali, Dergâh-ı mu‘allâ'ma âdem gönderüp livâ'-i mezkûrda ba‘zı serbest timarlarda ve emlâk ü evkāfda ehl-i fesâd varup sığınup müşârün-ileyhün âdemleri taleb eyledükde virmekde ta‘allül ü nizâ‘ itdükleri ecilden ehl-i fesâdun Şer‘ile hakkından gelinmez diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle mûmâ-ileyhün âdemi varıcak göresin; şöyle ki, ba‘zı kimesneden fesâd zâhir olup ele getürüp Şer‘ile teftîş itmek istedüklerinde anun gibi serbest timar sâhibleri ve evkāf ü emlâk zâbitleri: *"Timarlarımuz ve evkāf ü emlâkimüz serbestdür"* diyü ehl-i fesâdı ele virmekde ta‘allül iderler ise men‘ idüp anun gibi ehl-i fesâd ve hırsuz u harâmîyi ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyüp sancak sübaşısına teslîm eyleyesin ki, anlar ma‘rifetiyle Şer‘ile lâzım geleni mahllinde icrâ idüp yirine koyasın. Bu makøle elh-i fesâda mu‘în ü zahîr olup ele virmeyenler eger serbest timar sâhibleridür ve eger evkāf ü emlâk zâbitleridür, her kim olurise arz eyleyesin.

1253

Alâiye beyine: Akseki'de hırsızlık ve eşkiyâlık eden talebelerin ele geçirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 22 Ramazân sene 967

Alâ'iyye begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ'-i mezbûrda Akseki kazâsında sûhtevât tâ'ifesinden Emîr Hacı nâm kimesne ba‘zı sûhtevât ile hırsuzluklar ve harâm-zâdelikler eyleyüp ve niçe Müslimânlara hasâretler idüp bundan akdem dahı niçe fesâdları olup ele getürilmeyüp hâliyâ şenâ‘atden dahı hâlî olmayup defe‘âtle âdemler gönderildükde dağlara düşüp gaybet idüp Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurması teklîf olındukda: *"Telef-i nefssüz ele gelmelerine kābiliyyet yokdur. Emr-i şerîfsüz telef-i nefse ise cür'et olınmaz"*, diyü cevâb virdüklerin ve ele gelmeleri her vechile elzem olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**: Her ne tarîkla olursa ele getürüp Şer‘ile lâzım geleni edâ idüp yirine koyasın.

1254

Çankırı beyine: Bazı serbest ve vakıf köylerinde oturan eşkiyânın bulundukları yerde ele geçirilip haklarında şeriate göre lâzım gelenin ifasına dair.

Yazıldı.
Âdemi Mesih'e virildi.
Fî 22 Ramazân sene 967

Kangırı begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ'-i mezbûrda ba'zı serbest ve vakf karyeler olup her kande ehl-i fesâd ve âdem katl idüp harâmîlik ider harâm-zâde var ise zikr olınan vakf karyeler içine varup sâkin olurlar; serbestdür diyü ellerinde hükm-i şerîfleri olup sancak sübaşılarına dahl itdürmeyüp dâ'imâ fesâda mübâşirlerdür ve bundan mâ'adâ on beş yigirmi yıldan berü niyâbet ider kimesneler olup harâm-zâdeye vücûd (?) virür, diyü re'âyâ tâ'ifesi şikâyet itdüklerin arz itmişsin. İmdi, anun gibi ehl-i fesâdı her kande ise ele getürüp Şer'ile ahvâlin görüp dahı lâzım geleni icrâ idüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin ve ol nâ'ibler ne makøle kimesnelerdür; isimleriyle yazup bildüresin ve her birinden şekvâ ider kimesneler var mıdur ne da'vâ iderler; anı da bildüresin.

1255

Sapanca kadısına ve Kocaeli Sancağı muhafazasına memur Sinan'a: Ayangölü kenarındaki yol ile İznikmid ve Sapanca yanındaki kaldırımın tamir ettirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 21 Ramazân sene 967

Sabancı kādîsına ve Koca-ili sancağı begi, sancağı hıfzı içün ta'yîn itdüği Sinân'a hüküm ki:
Sen ki kāḍîsın, mektûb gönderüp Ayan ? (ﻟﻴﺎﻥ) Göli kenârında ve Dağ-dibi'nde vâkı' olan yol üzerine haylî ağaçlar yıkılup dağdan toprak inmekle ziyâde balçık olup gemi ağacı kesen arabacılar geçmekde haylî ıztırâb çeküp ve İznikmid ile Sabancı mâ-beyninde vâkı' olan kaldurumun batak yirleri olup kış zamânında yolcı geçmekde ziyâde ıztırâb çekerler diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Varıcak, bi'z-zât kalkup arz olınan mahâllerün üzerine varup görüp dahı ta'mîre muhtâc olan yirlerin ta'mîr idüp ve eyyâm-ı şitâda balçık olacak yirlerün dahı şimdiden tedârükin görüp gereği gibi temiz ve pâk eyleyesin. Gemi ağacın kesmeğe varan arabacılar ve âyende vü revende müzâyaka çekmeyeler. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandur. İhmâl ü müsâhele itmeyüp ikdâm ü ihtimâmda dakΩka fevt itmeyesin.

1256

Hamideli beyine ve kadısına: Kötü hallerinden Hamideli beyinin şikâyet ettiği Eğridir nâibinin küreğe konulmak üzere Rodos beyine gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Hamîd-ili begine ve kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin, mektûb gönderüp Ca'fer nâm müteveffâ müderrisin Hadîce nâm kızın Mustafa nâm velîsi bir kimesneye nikâh itdükden sonra Eğirdir nevâhîsine nâ'ib olan Hayreddîn nikâh-ı mezbûrı fesh idüp, nâkih-ı gayr-ı hâzıra, velîsi ma'rifetsüz nikâh itdüğin ve niyâbet nâmına gündüz fâhişelerle oturup fisk u fücûr itdüğinden gayrı bundan akdem ehl-i seferden bir kimesnenün hâtûnına: *"Sen fâhişesün"* diyü töhmet idüp cebren bir kimesnenün, evinde emânet koyup gice ile getürdüp tasarruf itdüğin i'lâm itdüğün ecilden **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, arz olınan husûs, arz olınduğı üzre mezbûrun üzerine sâbit ü zâhir olmış ise mezbûr nâ'ibi kayd ü bend ile Rodos begine gönderüp teslîm eyleyesin ki, küreğe koşup emirsüz ıtlâk itmeye ve teslîm olınduğına müşârun-ileyhden mühürlü temessük alup zikr olınan temessüki ve mezbûrun cerîmesinün sûretin mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

1257

Bolu sancağı piyadeleri beyine: Her nöbetlisi 377 nefer olan Bolu piyadelerinin Tersâne-i Âmire hizmetine yiyecekleriyle beraber gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Fî 22 Ramazân sene 967
Kurd Kethudâ'ya virildi.

Bolı sancağı piyâdeleri begisine hüküm ki:
Bolı sancağı piyâdelerinün her nevbet-lüsi ki üç yüz yetmiş yedi neferdür. Tershâne-i Âmire'm hıdmeti emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, zikr olınan piyâdeleri yaya-başıları ve mukaddemleri ile altışar aylık zâd ü zevâde ile mu'accelen ihrâc eyleyüp mahall-i me'mûra getürüp işe mübaşeret eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mühimdür. Piyâde tâ'ifesin giç veya eksük getürmekden ziyâde hazer eyleyesin. Şöyle ki, zikr olınan tâ'ifeden biri geç veya eksük gele, anlara olacak ikāb sana olur. Ana göre mukayyed olup isti'câl üzre ihrâc eyleyüp gönderesin.

1258

Kırşehri Beyi Memi Şah'a: Bozok sancağının Gedük nahiyesindeki eşkiyânın ele geçirilip hapsedilmeleri hakkında.

Fî 22 Ramazân [sene 967]
Çerkes Beg âdemi Uğurlu'ya virildi.
Bir sûreti dahı.
Kırşehri Begi Memi Şâh Begine[liii] **hüküm ki:**
Mektûb gönderüp ehl-i fesâddan Bozok sancağında Gedük nâhiyesinde Yenice nâm karyeden ve gayrıdan on dört bin akça timarı olan Agacık veled-i Şâdî nâm sipâhî, Eslemez ve Mürse ? (مورسه) ve İbrâhîm nâm oğulların ve nâhiye-i mezbûr[e]de Ali Şeyh nâm karyede ve gayrıdan sekiz bin, akça timarı olan Mestan ve İrşâddil ? (ارشادل) nâm sipâhî dahı Hızır ? (خضر) ve Hatır ? (خطر) nâm oğulların mukaddemâ bir def'a yevmlülüğe gönderüp, varup yazılup kaftan giyüp evlerine geldükden sonra iki yüz âdem cem' idüp şimdiki hâlde dahı Müslimânlara te'addîden hâlî olmadukların ve bundan akdem Hâkî ve Söhrâb nâm kimesnelerün ele gelmeleri fermân olınmağın mezbûr Hâkî, Rûm beglerbegisine tâbi' yirlerde emânet zabtında ve mezbûr Söhrâb dahı Kırşehri sancağında emânet zabt ider kimesneler olup mezbûr Söhrâb bir vechile getürdilüp mezbûr Hâkî dahı ele getürilmek üzredür diyü arz itmişsin. İmdi, mezkûrlarun ele gelüp habs olınmaların emr idüp ol bâbda karındaşun olup Bozok Begi olan Çerkes *dâme ızzuhû*'ya dahı hüküm yazılup sana gönderüp **buyurdum ki**:
Anunla haberleşüp eger sen ele getürmendür ve eger müşârün-ileyh ele getürmekdür, her ne vechile münâsib ise hüsn-i tedârük ile ele getürüp habs idüp arz idesin.

-1258/a-

Bu dahı.
Bir sûreti dahı Çerkes Beg'e, Bozok Begi.

1259

Boğdan voyvodasına: Önceki emir vechile askeriyle beraber hazır olup hangi canibde hizmet düşerse gücü yettiğince çalışması hakkında.

Yazıldı.
Âdemine virildi.
Fî 20 Ramazân sene 967

Boğdan Voyvodası Aleksandra'ya hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp sâbıkā emr-i şerîfüm gönderilüp Boğdan askeriyle hâzır olup Silistre câniblerine nâzır olasın. Anun gibi[liv] hıdmet vâkı‘ olur [ise] varup Sancak-begi Sinân vech gördüği üzre hıdmetde bulınasın ve hâliyâ Azak ve Özi câniblerinde küffâr-ı hâksârun hareketi istimâ‘ olınup ve müşârün-ileyh ile haberleşüp her ne cânibde hıdmet düşerse eger bile cem‘ olmakdur ve eger sen de bir cânibden yürimekdür, mûmâ-ileyh vech gördüği üzre hıdmetde bulınup ve hüküm sana ne gün varup ve ne gün çıkduğun varan çavuşumla arz idesin diyü fermân olınmağın ve fermân-ı âlî mûcebince Boğdan askeriyle hâzır olup beg ile haberleşmek içün yarar âdemler dahı irsâl olınup ve irsâl olınan çavuşum dahı mâh-ı Şa‘bân'un on yedinci güninde vardığın bildürmişsin, **buyurdum ki**: Emr-i sâbık üzre hâzır olup kangı cânibde hıdmet düşerse Südde-i sa‘âdet'üme olan ubudiyyet ü rıkkıyyet muktezâsınca bezl-i makdûr idüp gaflet üzre olmayup vâkıf olduğun ahbârı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1260

Üsküdar kadısına: Tuzla köyünde önceden beri tuzcu olmayanlara tuzculuk yaptırılmaması hakkında.

Yazıldı.
Sinân'a virildi.
Fî 23 Ramazân sene 967

Üsküdar kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda Tuzla nâm karyenün kâdîmden yüz otuz altı nefer tuzcısı olup sonradan ba‘zı kimesneler dahı gelüp karye-i mezbûrede sâkin olup hâliyâ taht-ı kazânda vâkı‘ olan re‘âyâ tâ’ifesine kadırga ağacı kesmek teklîf olındukda karye-i mezbûreye sonradan gelüp sâkin olanların dahı tuzcıyuz diyü hıdmet-i mezbûrenün edâsında ta‘allül ü nizâ‘ iderler imiş; **buyurdum ki**: Göresin; karye-i mezbûrede kadîmden tuzcı ne mikdâr ise anlardan mâ‘adâ sonradan karye-i mezrbûrede gelüp sâkin olanlar hıdmet-i mezbûreyi itmekde inâd ider ise itdürmeyüp kadîmden mu‘ayyen tuzcı olanlardan gayrıya sâ’ir re‘âyâ gibi vâkı‘ olan ağaç hıdmetin itdüresin; ol vechile ta‘allül ü nizâ‘ itdürmeyesin.

1261

Tameşvar beylerbeyine: Defter kâtibi Bâlî'nın hizmetinin kaldırılması hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Receb'e [virildi].
Fî yevm-i m[ezbûr]
Sâdık Çelebî'nün mektûbı mûcebince ref‘ olup yazılmışdur. Ahvâli mektûbda tafsîl olmışdur.

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ anda defter kâtiblerinden olan Bâlî'nün ref‘i lâzım olmağın **buyurdum ki**:

Mezbûrı ol hıdmetden ref‘ idüp min-ba‘d kitâbet hıdmetine istihdâm itmeyesin.

1262 *Tameşvar beylerbeyine: Erdel kralının ve düşman bölgesinin durumunu araştırmaktan hâli kalmaması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Receb'e virildi.
Fî 23 Ramazân sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Erdel Kralı husûsın arz eylemişsin. Ol bâbda her ne i‘lâm olınmışise ilm-i şerîfüm muhît olmışdur. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, gaflet üzre olmayup müşârün-ileyhün ve a‘dâ câniblerinin ahvâl ü etvârın tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın. Hıfz u hırâset-ı memleket bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

1263 *Ilıca kadısına: Ilıca'da Fati kadının evini basanlar hakkında tahkikat yapılıp bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Çavuş-oğlı Hasan'a virildi.
Fî 23 Ramazân sene 967

Ilıca kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazândan Fati nâm hâtûn, evim basıldı diyü arz-ı hâl sunup aslı ma‘lûm olmak içün sûreti gönderildi, **buyurdum ki**:
Aslâ te’hîr itmeyüp bu kazıyyenün aslı ve hakΩkati ile yazup bildüresin. Hilâf-ı vâkı‘ kazıyye arz itmekden hazer idesin.

1264 *İznik ve Yalakâbâd kadısına: Bursa'dan Samanlu'ya gelen ve yollara inen eşkiyânın ele geçirilip hapsedilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûr İbrâhîm'e virildi.
Fî 24 Ramazân sene 967

İznik ve Yalak-âbâd kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i Burusa'dan Samanlu iskelesi'ne gelen yolda ba‘zı ehl-i fesâd zâhir olup âyende vü revendenün yollarına inüp nehb ü gāret idüp fesâddan hâlî olmadukları istimâ‘ olınmağın zikr olınan fesâd her ne tarîkla olursa ele gelmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Ol bâbda Dergâh-ı mu‘allâ çavuş-oğullarından İbrâhîm ve hâliyâ Koca-ili Begi olan Ali Beg âdemi Sinân mübâşir ta‘yîn olınup ve yeniçerilerüm agası tarafından dahı âdem ta‘yîn olınup irsâl olınup **buyurdum ki**:

Varup vusûl bulduklarında aslâ te’hîr itmeyüp kifâyet mikdârı il-eri cem‘ idüp eger ol yollardur ve eger sâ’ir etrâfda olan dağları süzüp zikr olınan ehl-i fesâdı her ne tarîkla olursa ele getürüp ahvâllerin teftîş idüp haklarından gelmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp, ol cevânibi anlarun fesâd ü şerlerinden temîz ve pâk idüp ne mikdâr ehl-i fesâd ele gelüp haklarından gelindüğin ve sûret-i cerîmelerin yazup bildüresin. Ehl-i fesâd sipâhî ise habs idüp arz idesin. Bu bâbda kendü hâllerinde olanlara dahl olmakdan hazer idesin ve arza muhtâc olanları dahı bildüresin ve Ereğli nâm karyede dahı bir kâfir olup dâ’imâ berü cânibden emre mugāyir levend tâ’ifesin geçürdüği istimâ‘ olındı. Anı da göresin; eger emre mugāyir eger kâfirdür, eger gayrı kimesnedür, ele getürüp habs idüp arz idesin ve

andan gayrı bundan akdem niçe def‘a levend kâfir geçmeye diyü emr olmış idi. Emre mugāyir kâfir geçmiş [ise] eger geçen ve eger alup getüreni ele getürüp habs idüp arz idesin. Bu husûslarda tamam-ı hakk üzre olup hılâf-ı Şer‘ u kānûn iş olmakdan ve ehl-i fesâda himâyet olmakdan ziyâde hazer idesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 24 Ramazân sene 967 [18.06.1560]

1265 ***Devlet Giray Han'a: Rus askerleriyle yapılan harplere dair mektubuna cevap olarak; düşmanın zararından memleketin muhafazasına gayret sarfolunması hakkında.***

Yazıldı.
Atlas kîse ve gümüş kozalak ile Husrev Beg'e teslîm olındı.
Fî 23 Ramazân sene 967
Ba‘dehû Süleymân Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Devlet Girây Hân hazretlerine hüküm ki:

Hâliyâ atebe-i gerdûn-iktidâr ve Südde-i seniyye-i sa‘âdet-medârımuz, ki melâz-ı hânân-ı i‘zâm ve melce-i havâkΩn-i vâlâ-makāmdur, mektûb-ı meveddet-mashûbınuz vârid olup fahvâ-yı muhâlesat-meşhûnında Rus-ı menhûs her cânibe âsâkir-i şeyâtîn-şükûhın gönderüp her kande teveccüh-i nâ-müvecceh itmişler ise münhezim olup geldüklerine nâdim olup ve bu senede şiddet-i şitâdan davarları kırılup vüs‘atleri olmayup ve bu sene yağmur dahı yağmayup vilâyetleri kaht üzre olup ve nehir üzre bir mikdâr asker geldüğin ve Arâğrı ? (ارارغري) nâm mahalle varılup tecessüs içün gönderilüp âdemlerinüz Dimitraş nâm mel‘ûn dört yüz mikdârı âdem ile gezerken dil alınup ve beş bin mikdârı tüfeng-endâz kâfir akabince gelmek üzre oldukları haberi alınup, ammâ gayr-ı vâkı‘ olmak anlanduğın ve Rus-ı menhûsun vilâyetlerinde müzâyaka olmağın serhadde olan kılâ‘ ve kurâsına bu senede akın itmek niyyetinde olup ol bâbda bu cânibden ba‘zı ümerâ kullarum ile asâkir-i nusret-me’âsir irsâl olınmasın ve anlardan gayrı ol cevânibe müte‘allık ve küffâr-ı hâksâra müteferri‘ her ne i‘lâm olınmışise ve irsâl olınan dil dahı her ne takrîr itmiş ise paye-i serîr-i âlem-masîr-i husrevâneme arz u ta‘bir olınup ilm-i âlem-şümûl hıdîvânem muhit u şâmil olmışdur. Eyle olsa ol cânibe asker-i fevz-me’âsir gönderilmekde gereği gibi usret olup zîrâ mürûr u ubûr idecek azîm nehirler olup gemiler tedârüki ve zahîre ihzârı lâzım olup ol husûslar tedârük olınmasına zamân mürûr idüp fursat fevt olmak ihtimâli vardur. Gerekdür ki, anun gibi küffâr-ı hâksârun vilâyetinden bir cânibe siz akın itmek ile vilâyetinüze taraf-ı âhardan zarar ihtimâli olmaya. Vech ü münâsib olduğı üzre re’y-i isâbet-karîninüz muktezâsınca niyyetü'l-gazâ tedârük ü ihzâr olınan âsâkir-i nusret-me’âsirinüz ile gazâ idüp in-şâ’allâhü te‘âlâ inâyet-i Bârî yârı olup a‘dâ-yı dîn ü devlete züll ü nekbet ve asâkir-i muvahhidîne fursat ü nusret müyesser ve âlim ü sâlim avdet mukadder olmış ola. Ammâ guzât-ı garrâya müteveccih olmak mukarrer oldukda küffâr-ı hâksâr-ı dûzah-medârdan dahı gaflet câ’iz değildür; ahvâl ü etvârların tamâm ma‘lûm idinüp bir vechile hüsn-i tedârük olmak gerekdür ki, sizler bir cânibe teveccüh-i müvecceh itdüğünüzde a‘dâdan

memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişmek ihtimâli olmaya. Ve ne vechile tedârük olınup ve ne zamânda teveccüh olmak üzre olınduğın ve sâ’ir ol cevânibün ahvâlin ve a‘dânun ahvâl ü evzâ‘ın Dergâh-ı sa‘âdet-destgâhımuza olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsunuz muktezâsınca yazup bildürmekden hâlî olmayasın ve kal‘a-i Azak'un ta‘mîri lâzım olmağın ol bâbda âdem gönderilmişdür. Ammâ binâya mübâşeret olındukda anda olan binâları hıfz içün asker lâzım olup bu‘d mesâfe olup berü cânibden gönderilmesinde nev‘â usret olup Âstâne-i adâlet-penâhımuz ile olan müvâlât muktezâsınca anun gibi binâya mübâşeret zamânında yarar mu‘temedün-aleyh âdemlerinüzden kifâyet mikdârı yarar âdem ta‘yîn ü irsâl itmek bâbında sa‘y-i cemîlinüz vücûda gele.

1266

Kefe beyine: Dimitraş'ın hareketlerine ve Moskof elçisinin gönderdiği adamlara dair mektubuna cevap olarak; memleket muhafazasında dikkatli olunması hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı Husrev Beg'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].
Süleymân Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Kefe Begi Sinân'a hüküm ki:
Mektûb gönderüp Hân'dan sana mektûb gelüp Moskov ilçi tarîkıyla iki âdem gönderüp Dimitraş'un Memâlik-i mahrûse kasdına revâne olmışdur, sonra bizden bilmeyesin, didüklerin andan sonra ana muvâfık Azak'dan dahı haber geldüğin ve mezkûr Dimitraş ve Çerâkise begleri bir mikdâr atlu ile Kezuk (?) nâm mahalde nüzûl idüp girüden gelecek âdemlerine mütevakkıf olduğın bir-iki nefer âdemi kaçup haber getürdüklerin ve Jane'nün oğulları, Dimitraş ile ittifâk idüp Ada kal‘ası'na dahı kasd itmek üzre oldukların ve kal‘a-i Azak'ın ta‘mîri husûsın ve kadırgalar ahvâlin ve ol cânibe teveccüh itdüğün ve anlardan gayrı her ne arz itmiş isen ma‘lûm-ı şerîfüm olup kal‘a-i Azak'un ta‘mîri husûsıdur ve eger sâ’ir memleket tedârükidür, ihrâcâtı içün mâliyye tarafından nâzır-ı emvâle hüküm yazulup gönderilmişdür, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, sen dahı gaflet üzre olmayup memlekete mühimm olan levâzımâtı tedârük idüp eger mezkûr Dimitraş husûsıdur ve eger küffâr-ı hâksârun ahvâl ü etvârından tetebbu‘ u tecessüs idüp fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri her ne ise tamâm ma‘lûm idinüp dahı ana göre tedârüklerin görüp inâyet-i Hakk ile mazarrat ü ifsâdların def‘ u ref‘ itmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Gaflet ile *el-iyûzü-bi’llâhi te‘âlâ* eger kal‘a-i Azak'a ve eger sâ’ir Memâlik-i mahrûse'mden kılâ‘ u bikā‘a ve nevâhî vü kurâya ve re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp hıfz u hırâset-i memleket bâbında mücidd ü merdâne olup dakΩka fevt itmeyesin ve kal‘a-i Azak'un ta‘mîre muhtâç olan yirlerin gereği gibi emr üzre ta‘mîr ü termîm idüp metîn ü hasîn itdüresin ve bi'l-cümle bir vechile tedârük idesin ki eger karadan ve eger sudan a‘dâdan kimesneye zarar u gezend olmak ihtimâli olmaya. Ne vechile tedârük idüp ve a‘dâdan ne vechile haber alındığın ve fikr ü firâsetleri ne idüğin tamâm ma‘lûm idüp dahı mufassal yazup bildüresin. Ve kal‘a ta‘mîrine

mübâşeret oldukda binâlarun hıfzı içün âdem lâzım olmağın ol bâbda müşârün-ileyh Hân *dâmet me'âlîhi'*ye, kifâyet mikdârı asker gönderesin, diyü hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Taleb idüp getürdesin.

1267 *Şam beylerbeyine: Şam'da Valide Sultan Vakfı'na ait su, köy ve mezraalara müdahelenin men'ine dair.*

Yazıldı.
Şâm çavuşlarından mütevellîye hıdmet iden Ali Çavuş'a virildi.
Fî 27 Ramazân sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ oğlum Selîm vâlidesi merhûme Sultân'un anda olan evkāfı mütevellîsi Turgud mektûb gönderüp bundan akdem vakf olan Sayda suyı'nun mahsûli görildükde evkāf-ı mezbûreye bundan gayrı hâslarundan karye-i Hârâ ve havâss-ı hümâyûnumdan Mezrâ'a-i Kenîse ve Mezrâ'a-i Sûfiyye ve Mezrâ'a-i ملسو ki defterde hâssun olan zikr olınan Hârâ ki üç bin sekizyüz otuz akça yazar ve mezkûr Kenîse ki bin dört yüz altmış iki akça yazar ve mezkûr ملسو ki, dört bin akça yazar ve mezkûr Sûfiyye ki iki yüz akça yazar cümle dokuz bin dört yüz doksan iki akça olur; müşârün-ileyhânun vakfına ilhâk olınmasın emr idüp ve zikr olınan Sayda suyı'ndan dahı eger zikr olınan kurâ vü mezâri' tasarruf idenlerden ve eger gayrılardan intifâ' idenlerden intifâ'larına göre Şer'ile vakfa â'id olan hakkı virmekde sudan nesne ta'ayîn olınmamışdur diyü ta'allül ü nizâ' iderler imiş. **Buyurdum ki**:
Ba'de'l-yevm zikr olınan karye vü mezâri'i vakf içün mütevellîye zabt u tasarruf itdürüp ve ol sudan intifâ' idenlerden her biri tasarruf itdükleri suya göre Şer'ile vakfına müteveccih olursa ta'ayîn itdürüp anı dahı vakf içün tasarruf itdürüp ol vechile kimesneye ta'allül ü nizâ' itdürmeyüp ve ne vechile tedârük olınup her birine su içün ne mikdâr nesne ta'yîn olınduğın yazup bildüresin.

-1267/ a-

Yazıldı.
Bu dahı
Bir sûreti dahı mütevellî Turgud Beg'e.

1268 *Kapudan Piyale Paşa'ya: Donanma-yı hümâyûnun Cezayir'de Cerbe hisarı civarında düşmanla yaptığı harp ve muvaffakiyetinden dolayı kendine hilat ve kılıç gönderildiğine; mezkûr kalenin fethinin teminine gayret gösterilmesine dair.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 29 Ramazân sene 967

Kapudan Piyâle Paşa'ya hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem donanma-yı hümâyûn ile mâh-ı Şa'bân'un gurresinde Moton'a dâhil olınup fermân-ı âlî-şânum mûcebince âsâkir-i nusret-me'âsir kadırgalara tevzî' olınup mâh-ı mezbûrun beşinci güni engine salınup on ikinci güni Malta'ya varılup ele gelen dillerden küffârun dahı Cerbe üzerinde idüği haberi alınup bî-tevakkuf yevm-i mezbûrda Cerbe üzerine azîmet olınup mâh-ı mesfûrun on beşinci gicesi ki Şeb-i Berâtdur, Cerbe hisârına karîb üç mil mikdârı yirde demür bıragılup müşâvere olındukda ale's-seher düşmenün üzerine varılmak münâsib görilüp ol hînde küffâr dahı haberdâr olup kadırgaları ve barçaları ile çıkup donanma-yı hümâyûnı tecessüs idüp nâgâh râst gelinüp asker-i İslâm ceng ü cidâle mübâşeret eyleyicek küffârun ba'zı, muhârebeye ikdâm idüp ve ba'zı firâr idüp üç gün ve üç gice rûy-i

deryâda ceng ü âşûb olup dördinci güni kadırgalar bir yire cem‘ olup inâyet-i Hakk ile sefâ’in-i nusret-karâ’inün birisine zarâr u gezend irişmeyüp küffâr-ı bed-girdârun yigirmi kıt‘a kadırgası alınup içlerinden biri ihrâk bi'n-nâr olup ve barçalarınun dahı ba‘zı yanup ve niçesi hîn-i cengde gark olup ve bir mikdârı alınup cümle yigirmi altı pâre barçaları gāret olınup ve on bir kıt‘a kadırgaları dahı kaçup hisâr altına girüp ümîzdür ki, anlarun dahı fethi müyesser ola ve bir mikdârı dahı kaçup halâs bulmışdur ve mâh-ı mezbûrun yigirminci güni Turgud Paşa kendü kadırgalariyle donanma-yı hümâyûna mülâkΩ olup ve hisârda olan küffâr-ı şakāvet-şi‘ârun inhidâmına şürû‘ olınup toplar ve mitresler kurılup dökilmek üzre olup, lâkin hisâr-ı mezbûrun etrâfı tabya ile ziyâde müstahkem olup fethi gāyetde sa‘b ü müşkil olup zamân lâzım olduğın bildürmişsin. İmdi, senün cibilletünde merkûz ve tînetünde mermûz olan mahz-ı şecâ‘at ve fart-ı şehâmet re’y-i rezîn ve fikr-i metînünden umulan bunun emsâli hısâl-i hamiyyet ve ef‘âl-i pesendîde imdi, bi-inâyeti’llâhi te‘âla vücûda getürilmiş bunun gibi küllî hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınmışsın; yüzün ağ olsun. Eyle olsa, hakkında mezîd âtıfetüm zuhûra getürüp hil‘a-ı fâhireden hil‘at ve bir kabza kılıç irsâl olınup, **buyurdum ki**:
Alup kabz idüp ve hil‘at-i hümâyûnum giyüp ba‘de'l-yevm dahı re’y-i isâbet-karînin muktezâsınca zikr olınan kal‘anın dahı feth u teshîri bâbında hüsn-i tedârük eyleyüp, anda olan begler eger müşârün-ileyh Turgud *dâme ikbâlühû*dur ve eger sâ’ir begler kullarum ile yekdil ü yek-cihet olup kemâl-i ittihâd ü ittifâk ile niçe terettüb (?) ve mükaddemâ şürû‘ idüp mahal-i iktizâ itdüğine göre sa‘y ü ikdâm ve kıyâm-ı (?) mâ-lâ-kelâm idüp zikr olınan kal‘alar feth idüp içinde olan abede-i asnâm ve anede-i ehl-i islâmun gereği gibi haklarından gelüp ol cevânibî anlarun şerr ü şûrlarından halâs idüp dîn bâbında ve devlet-i ebed-peyvendüme müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda vech ü münâsib olduğı üzre mücidd ü merdâne olup dakΩka fevt itmeyesin ve a‘dâdan dahı gaflet üzre olmayup dâ’imâ ahvâl ü etvârların ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin tamâm ma‘lûm idüp dahı ana göre tedârüklerin görüp gaflet ile el-iyâzü bi’llâhi te‘âlâ eger donanma-i hümâyûnuma ve eger asker-i İslâm-ı fevz-makāma (?) zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1269 *Kudüs-i Şerif beyine: Kudüs-i Şerif hisarı erenlerinin, hisar ağasından vâki olan şikâyetlerinin araştırılmasına dair.*

Yazıldı.
Kudüs mütevellîsinün âdemi Alâ’eddîn'e virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Kuds-i Şerîf begine hüküm ki:
Hâliyâ Kuds-i Şerîf hisârı erenlerinden yevmî altı akçası olan Hasan Kul, Kuds-i Şerîf hisârı erenleri cânibinden arz-ı hâl sunup agalarından şikâyet olınmağın, ol arz-ı hâlde mastûr olan mevâddun aslı var mıdur? Mâlûm-ı şerîfüm olmak içün sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Ol arz-ı hâlde mastûr olan mevâdda nazar idüp fi'l-vâkı‘ hisâr-erenlerinün bundan haberi var mıdur, yohsa mezkûr fuzûlî mi almışdur ve dizdârun ol makøle evzâ‘ı var mıdur ve bu arz-ı hâli sunan ne makøle kimesnedür? Mufassal ahvâlin yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-erbi'â fî 25 Ramazân sene 967 [19.06.1560]

1270

İstanbul kadısına: İstanbul'da bakkalların satmakta oldukları zahire hususunda ittihaz edilen usule riayet olunması hakkında.

Yazıldı.

İstanbul kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp mahrûse-i İstanbul'da olan bakkāl tâ'ifesi gelüp mahrûse-i mezbûreye gelen me'kûlât kısmından pirinç ve revgan-ı sâde ve çerak[lv] yağı ve çervîş yağı ve zeyt yağı ve şîr[-r]evgan ve asel ve tulum peyniri ve basdırma ve bâdâm ve nohud ve kaysıyı, kadîmden bakkāl tâifesi satagelüp hâliyâ hisârdan taşra dükkânları olan kimesneler ve madrabâzlar dükkânları içinde ve gayrıda mahzenler vaz' idüp ma'mûre-i mezbûreye gelen zahîreyi zikr olınan mahzenlerde saklayup gicede ve gündüzde hufyeten gemiler ile etrâfa perâkende itmek ile zahîrenün kılletine ve narhun ziyâde olmasına bâ'is olurlar. Hîn-i müzâyakada narhdan ziyâde satanlar ol makøle kimesnelerdür, didüklerinde tecessüs olıncak fi'l-hakΩka bakkāl olmayan kimesneler olup zikr olınan zahîreyi dâhil-i sûrda olan bakkāl tâ'ifesi satup gayrılar men' olınduğı takdîrce müzâyaka olmaz idi. Vâkı' hâli arz idüyor diyü tazurru' itdüklerinde ehl-i vukøfdan hakΩkat-i hâl tefahhus olındukda eyledükleri takrîrlerine mutâbık haber virdüklerin bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Kadîmden olıgelene mugāyir kimesneye iş itdürmeyesin.

1271

Hama, Hıms ve Selemiyye sancaklarını tahrir eden Murad Çelebi'ye: Sermin kazasında tımar mutasarrıfı Abdülkerim'in talep ettiği tımar hakkında.

Yazıldı.
Şâm beglerbegisi kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 6 Şevvâl sene 967

Hamâ ve Hıms ve Selemiyye sancakların müceddeden kitâbet eyleyen Murâd Çelebî'ye hüküm ki:
Hâliyâ Sermin kādîsı mektûb gönderüp Haleb beglerbegiliğinde on bir bin altı yüz altmış altı akçalık timara mutasarrıf olan Abdülkerîm meclis-i Şer'a gelüp: *"Kazâ'-i mezbûra tâbi' karye-i Tiraz (?) yılda yigirmi bin akça ze'âmet olup ben elli bin akçaya kabûl iderüm; şol şartla ki içinde yigirmi bin akçalığı kendüye ze'âmet virile ve otuz bin akçasın sâl be-sâl Haleb hazînesine teslîm ideyim"* didi. Fi'l-vâkı' ehl-i vukøfdan sü'âl olındukda mezbûr sipâhî oğlanları zümresinden timara çıkup yarar ve mîrîye ve re'âyâya enfa' olduğın arz itmeğin **buyurdum ki**:
Bu husûsı onat vechile görüp fi'l-vâkı' arz olınduğı üzre ol mikdâr hâsıla müte-hammil midür, nicedür? tamam ma'lûm idinüp dahı mufassal u meşrûh yazup bildüresin.

1272 *Edirne kadısına: Mustafa Paşa Köprüsü yakınında yapılmakta olan imarette bir öğretmen evi bina olunmasına dair.*

Yazıldı.
Vize begi âdemi Hasan'a virildi.
Fî 29 Ramazân sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Mustafa Paşa Köprüsi kurbünde binâ olınan imâretde bir mu‘allim-hâne binâ olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Emrüm üzre mahall-i mezbûrda bir muhtasarca mu‘allim-hâne binâ itdüresin.

[Yev]mü'l-Hamîs fî 26 Ramazân sene 967 [20.06.1560]

1273 *Bağdad beylerbeyine: Cessân-ı Bedre sancağı Beyi Alâüddevle'nin hapisden salıverilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz itmişdür.
Kethudâsı Haydar'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem Cessân-ı bedre kādîsı, sancağı begi Alâüddevle'nün zulm ü te‘addîsin i‘lâm itmeğin habs ile teftîş emr olınmış idi. Hâliyâ teftîş olınup kazâyâ defteri Südde-i sa‘âdet'üme gelüp ma‘lûm-ı şerîfüm olmağın müşârün-ileyhün habsden ıtlâk olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl bulduğı gibi aslâ te’hîr itmeyüp mûmâ-ileyhi habsden ıtlâk idesin.

1274 *Ferecik kadısına: Zina kasdıyla Şaban'ın evine giren Memi'nin küreğe koşulmak üzere İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz itmişdür.
Mezbûr Şa‘bân'a virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Ferecik kādîsına hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûra tâbi‘ Saruhanlı nâm karyeden Ali-oğlı Şa‘bân nâm kimesne karye-i mezbûreden Değirmenci-oğlı Memi nâm levendi mahfil-i Şer‘a ihzâr idüp mezbûr levend zinâ kasdına evüme girüp bundan akdem dahı iki def‘a evüme girmiş idi ve bundan gayrı bir yundum dahı serika olındı. Mazınnam budur diyü da‘vâ itdükde mezbûr Memi inkâr ile cevâp virüp evine girdüğine Üveys nâm kimesne şehâdet idüp ve karye-i mezbûreden niçe kimesneler şehâdet idüp: *"Seni yunddan kurtardum, iki öküzün var andan dahı kurtarayın didüği ve evine girdüği söylenür; lâkin gözümüz ile görmedük"* ve sâ’ir cemâ‘at haber virdüklerinde mezbûr Memi habs olınduğın bidürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te’hîr ü terâhî itmeyüp mezkûr levendi kayd ü bend ile yarar ademlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki, küreğe konıla ve koşup gönderdüğün ademlere tenbîh eyleyesin ki, yolda onat hıfz idüp gaybet itdürmekden hazer ideler.

1275 *Kudüs-i Şerif beyine ve mütevellisine: Tevzinameden hariç olanlara Halilürrahman Evkafı'ndan her hangi bir şey verilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Mütevellî âdemi Alâeddîn'e virildi.
Fî 27 Ramazân sene 967

Kuds-i Şerîf begine ve mütevellîsine hüküm ki:
Hâliyâ sen ki sancak-begisin, mektûb gönderüp Kuds-i Şerîf'den Muhammed ve Cemâleddîn ve ahâlî-i Halîlü'r-rahmân hazretlerine Şeyh Muhyiddîn b. Sâhib nâm kimesneler yevmî altışar akça livâ'-i mezbûrda Halîlü'r-rahmân Evkāfı zevâ'idinden berâtla mutasarrıflar olup evkāf-ı mezbûrenün kadîmî şart-ı vakfı olmayup lâkin vilâyet kâtibi geldükde emr-i şerîf mûcebince tevzî'-nâme yazup defter-i cedîd-i hâkānîye kayd idüp sûretin mütevellîler alup anunla zabt idüp masârifi ve levâzımı bi't-tamâm görilüp fazla kalanı tevzî'-nâme mûcebince iki yüz elliden ziyâde erbâbı vezâ'if olup her kimesneye hâline göre tevzî' olınup hâliyâ kaht olmağla vakf-ı mezbûrun zevâ'idi olmayup tevzî'-nâme mûcebince mahsûl kalîl olup erbâb-ı vezâ'ife kifâyet itmedüğin bildürmişsin.
Buyurdum ki:
Vilâyet tahrîrinde ta'yîn olınup virilen tevzî'-nâme mûcebince amel idüp tevzî'-nâmeden hâric olanlara nesne virdürmeyesin.

1276 *Menteşe beyine ve Peçin Kalesi dizdarına: Peçin Kalesi müsellemlerine hizmetlerini edada kolaylık sağlanması hakkında.*

Yazıldı.
Mektûb getüren Hasan'a virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Menteşe begine ve Peçin dizdârına hüküm ki:
Sen ki dizdârsun mektûb gönderüp kal'a-i mezbûrenün hazîne ve daru kullelerine ve kapu beklemesine on nefer müsellem ta'yîn olınup avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf olmak üzre hıdmet iderler iken zikr olınan müsellemlerün ba'zı fevt olup oğulları birer tarîkla hisâr-eri olup ve ba'zı müsellem âhar kazâya gidüp hıdmet-i lâzımelerin edâ itmezler diyü bildürmişsin. İmdi, müsellem-oğlı müsellemdür hisâr-eri olmak câiz değildür. **Buyurdum ki**:
Bu bâbda mukayyed olup kal'â-i mezbûrenün ta'yîn olınan müsellemlerine aslâ ta'allül ü nizâ' itdürmeyüp vâkı' olan hıdmetlerin bî-kusûr edâ itdüresin, anun gibi hârice gidüp yazılu müsellemleri dahı getürüp ve hisâr-eri olanlara dahı ol vechile nizâ' itdürmeyüp hıdmet-i mu'ayyenelerin edâ itdüresin ve inâd idenleri bildüresin ki haklarından geline.

1277 *Diyarbekir beylerbeyine: Habur sancağının Hasan Keyf Sancağı Beyi Mehmed'e tevcihi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 27 Ramazân sene 967

Diyârbekr beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:
Hâliyâ Habur sancağı işbu sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a mi’e Ramazân'ınun yigirmi dördinci güninden Hasan-keyf Sancağı Begi Mehmed *dâme izzuhû*ya tevcîh olınup hâsları noksânı Hasan-keyf sancağı hâslarından tekmîl olınup bâkΩ kalan hâsları mîrî içün zabt olınmasın emr idüp, **buyurdum ki**:
Müşârün-ileyhün hâslarınun noksânın Hasan-keyf sancağı hâslarından tekmîl idüp livâ’-i mezbûrun bâkΩ kalan hâsların yarar kimesneler ta‘yîn idüp mîrî içün zabt itdürdesin.

1278 *Yeniçeri ağasına: Yeniçerilere tevzi için üç yüz akçe verildiğine dair.*

Yazıldı.
Paşa hazretlerine virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Yeniçeri-agasına hüküm ki:
Hâliyâ yeniçeri kullarum hakkında mezîd-i inâyetüm zuhûra getürüp tevzî‘ içün üç yüz akça inâyet idüp **buyurdum ki**:
Ta‘yîn olınan üç yüz akçayı âdet ü kānûn üzre mustahıkk olanlara tevzî‘ idesin.

1279 *Edirne kadısına: Babaeskisi'nde ev basıp cinayet suçu işleyenlerin tahkikat için Vize Beyi Rüstem'e gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Vize begi âdemi Hasan'a virildi.
Fî 29 Ramazân sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Vize Begi Rüstem mektûb gönderüp Baba-eskisi'nde Perî-şâh ve Hacı Hasan nâm kimesnelerün evlerin basup kendülerin katl eyleyen harâmîlerden üç nefer harâmî bi'l-fi‘l Edirne'de mahbûs oldukların bildürmeğin mezkûrlarun sâ’ir yoldaşları ve yatak ve durakları ma‘lûm olınup ele getürilmek içün müşârün-ileyhe gönderilmesin emr idüp, **buyurdum ki**:

Âdemleri vardukda, zikr olınan üç nefer harâmîyi kayd ü bend ile âdemlerine teslîm eyleyesin ki mahallinde Şer‘ile teftîş olınalar, şerîkler bulındukdan sonra girü sana göndere.

[Yev]mü's-sebt fî 28 Ramazân sene 967 [22.06.1560]

1280 *Hamideli beyine: Çingenelerle sokaklar gezen gurbetçi taifesinin men'i hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Hamîd-ili begine hüküm ki:
Hâliyâ sancağunda ba‘zı gurbet tâ’ifesi çeng ü çegāne ile gezüp Müslimânları ıdlâl idüp hilâf-ı Şer‘-i Şerîf evzâ‘ u etvârlarınun nihâyeti olmaduğı i‘lâm olınmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, anun gibi çeng ü çegāne ile gezen gurbet tâ’ifesin men‘ u def‘ idüp hilâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneye iş

itdürmeyesin, inâd idenleri yazup bildüresin.

1281

Anadolu beylerbeyine: Halime adlı kız hususunda şüpheli olan İbrahim hakkında tahkikat icrasına dair.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].
Tarafeynün ruk‘aları ve sûret-i sicilleri geldükde Kādî-asker Efendi'ye virilmişdür.
Bu husûsda bu cânibde alâka kalmamışdur.

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Halîme nâm kız husûsında mazınna olan İbrâhîm nâm kimesne tutılup ahvâli teftîş olmak içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından İbrâhîm *zîde kadruhû* ile sana irsâl olınup kādî-askerüm tarafından sana mufassal hükm-i şerîfüm yazılmışdur.
Buyurdum ki:
Varup teslîm itdükde alup emr üzre ahvâllerin görüp neye müncer olursa habsden ıtlâk itmeyüp sonra emrüm ne vechile olursa amel idesin.

1282

Mora kadısına: Yeniçerilerin oturdukları evleri sahipleri aldığından, onlar için başka evler tedarik olunması hakkında.

Yazıldı.
Muhzır'a virildi.
Fî 28 Ramazân sene 967

Mora kādîsına hüküm ki:
Anda olan nevbetci yeniçeri kullarum sâkin oldukları evleri sâhibleri taleb eyleyüp mezkûrlara âhar sâkin olacak yir lâzım olduğı ecilden **buyurdum ki**:
Varıcak, anun gibi zikr olınan kullarumun sâkin oldukları evleri sâhibleri aldukda mezkûrlara sâkin olıcak âhar yir tedârük idüp ol bâbda müzâyaka çekdürmeyesin.

1283

Boğdan voyvodasına: Leh kralının Boğdan reâyâsına taaddisinden dolayı vilâyetin zarardan muhafazası hususunda gereğinin yapılmasına dair.

Yazıldı.
Paşa hazretlerine virildi.
Fî 29 Ramazân sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Lih Kralı tarafından vilâyet-i Boğdan re‘âyâsına te‘addî olınup mâ-beyninüzde zamân ta‘yîn olınup vâkı‘ olan ziyân görilmek üzre ahd olup ol zamânda âdemleri gelmeyüp hâliyâ Boğdan kasdına mübâlağa asker cem‘ itdüklerin ve andan gayrı Erdel Kralı'nın olınması husûsın ve Eflâk cânibinden dahı Boğdan re‘âyâsına dahl olduğın ve andan gayrı her ne dimiş isen ma‘lûm-ı şerîfüm olmışdur, imdi, Lih tarafından gaflet câ’iz değildür. **Buyurdum ki**:
Dâi’mâ yarar âdemler gönderüp ahvâl ü etvârların ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne idüğin tamâm ma‘lûm idinüp anun gibi vilâyet-i Boğdan'a kasd-ı gezend iderler ise her ne yüzden mümkin ise def‘ u ref‘ eyleyüp gaflet ile anlardan Boğdan re‘âyâsına zarar u gezend irişdürmeyesin. Anun gibi kasdları mukarrer olup askere ihtiyâc olursa ve ne vechile kasd idüp ne tedârük itmişler ise yazup mu‘accelen bildüresin ve Eflâk voyvodasına dahı bu

bâbda mü'ekked hükm-i şerîfüm gönderilüp gereği gibi tenbîh olınmışdur ki, min-ba'd vilâyet-i Boğdan re'âyâsına kimesne kasd iderse sen dahı Südde-i sa'âdet'üme olan ubûdiyyet ü ihlâsın muktezâsınca onat vechile mukayyed olup eger Lih keferesidür ve eger Erdel Kralı ahvâlidür ve sâ'ir ma'lûmun olan ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayup hıfz u hırâset-i memleket bâbında dakΩka fevt itmeyüp mücidd ü merdâne olasın. Bu bâbda senün cânibüne hâzır u nâzır olmak içün Silistre begine hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Anun gibi Lih tarafından Boğdan'a tecâvüz iderlerse müşârün-ileyh ile haberleşüp vech ü münâsib olduğı üzre amel idesin.

1284

Eflâk voyvodasına: Eflâk'daki Rum ve Arnavutların Tuna yalılarından gelen harami âmillerle ittifak ettiklerine ve yaptıkları zulmün men edilmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.
Hasan Çelebî, bu hükmi Sinân Çavuş'a virildi diyü cevâb virdi.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Boğdan voyvodası mektûb gönderüp Eflâk vilâyetinde ba'zı Rûm ve Arnavud olup ve Tuna yalılarında Silistre ve Maçin ve İsakçı iskelelerinde olan سس harâmî âmiller olup Eflâk vilâyetine gelüp zikr olınan Rûm ve Arnavudlar ile ittifâk idüp küllî vilâyeti amele salup alup vilâyet halkı ol âmiller elinden celâ-yı vatan itmişlerdür. Sana niçe def'a âdem gönderüp ol âmilleri memleketden ihrâc idesin didükde nasîhatimüz eslemez, memleketi âmiller harâb itmişdür, diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu husûsın aslı nedür, vakı' midür, anun gibi vâkı' ise re'âyâya te'addîsi olan eger âmillerdür, haklarından gelüp kimesneye te'addî itdürmeyüp hıfz[lvi] u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp bu husûsın vukø'ın ve adem-i vukø'ın yazup bildüresin ve Boğdan vilâyetine Eflâk tarafından dahl olınduğın bildürüp anı dahı göresin; vâkı' ise men' idesin, Boğdan re'âyâsına ve davarlarına Eflâk'dan kimesneyi dahl itdürmeyüp ehl-i fesâdun haklarından gelesin.

1285

Tameşvar beylerbeyine: Bazı timar sahiplerinin beratlarında yazılı köylerin Kraliçe oğlu sınırı tarafında olup olmadığının tahkiki hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Receb'e virildi.
Fî 7 Şevvâl sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:
Budun beglerbegisi mektûb gönderüp Solnok beginden kendüye mektûb vârid olup livâ'-i mezkûrda olan ba'zı erbâb-ı timarun berâtlarında mastûr olan karyelerinün re'âyâsı hukøk-ı Şer'iyye ve rusûm-ı örfiyyelerin edâ itmekde Kraliçe-oğlı tarafından ba'zı Macar begleri bizüm sınurımuzdadur diyü mâni' oldukların arz idüp ve zikr olınan kurânun isimleriyle defterin ve bu bâbda Kraliçe-oğlı tarafından gelen mektûbı aynı ile irsâl itmeğin defterün ve mektûbun aynı ile sûretleri ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, sûret-i defter ve mektûba nazar idüp içinde mastûr olan kazâyâyı ma‘lûm idinüp dahı tefahhus idüp göresin; nizâ‘ olınan karyeler Kral-oğlı'nun ta‘yîn olınan sınırı dâhilinde midür, yohsa berü cânibün sınırı içünde vâkı‘ olup öte cânibden bî-vech mi dahl olınur? Kral-oğlı sınırında olduğı takdîrce vilâyet tahrîrinde ne vechile berü cânibe yazılmışdur. Fi'l-vâkı‘ berü cânibe yazılan kurâ anlarun memleketleri dâhilinde midür, yohsa cümle yazılan, anlarun vilâyetine karışmış değil midür, nicedür? Nizâ‘ olınan kurâ kangı cânibe tasarruf olmak münâsibdür, hakk üzre bildüresin.

1286 *Silistre beyine: Lehlerin Boğdan serhaddinde hareket üzere bulunduklarından dikkatli olunması ve ahvalden haber verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Paşa hazretlerine teslîm olındı.
Fî 29 Ramazân sene 967

Silistre begine hüküm ki:
Boğdan voyvodası mektûb gönderüp Lih keferesinün Boğdan serhaddinde hareketi olup vilâyet-i Boğdan'a kasdları vardur diyü bildürmeğin, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, dâ’imâ ol cânibe nâzır olup ve müşârün-ileyh voyvodasiyle haberleşüp anun gibi mukarrer olup Lih keferesinün Boğdan vilâyetine dahl ü ta‘arruzları olup kasd-ı zarar u gezend iderler ise def‘ u ref‘leri bâbında vech ü münâsib ne ise amel idesin ve bu husûs vâkı‘ midür? Sen dahı mukayyed olup vâkıf olduğın ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1287 *Filibe kadısına: Filibe'de reâyâya taaddisi olan Subaşı Memi'nin küreğe koşulmak için İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî selh-i Ramazân sene 967

Filibe kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Filibe voyvodasınun ahvâlin ve andan gayrı Pare ? (Û«— sübaşılarından Memi nâm kimesnenün re‘âyâya te‘addîsi olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Mezkûrı yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki küreğe koşıla.

1288 *Cezayir beylerbeyine: Kavala Kapudanı Hüseyin'in mahbesinde bulunan bazı kimselerin siyaset edilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 6 Şevvâl sene 967

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:
Yenice-i Karasu ve Kavala kapudanı mektûb gönderüp Kavala Kapudanı Hüseyin'e emr-i şerîf vârid olup mahbesinde olan Esedullâh b. Seyyid Ali müteseyyid ve Yûsuf b. Mahmûd ve Ahmed b. Mansûr ve Mehmed b. Velî nâm sûhtelerün siyâsetleri fermân olınup mûmâ-ileyh deryâ yüzinden geldükde Müslimânlar mahzarında Esedullâh b. Ali ve Yûsuf b. Mahmûd ve Ahmed b. Mansûr ve Mehmed b. Velî nâm sûhteler siyâset olınsun didükde, mezbûr Hüseyin Esedullâh

fevt olduğın ve Yûsuf b. Mahmûd ve Ahmed b. Mansur ve Mehmed b. Velî nâm sûhteleri Gelibolı'da alup yirine âhar mücrimler virdüğin bildürdüğin arz eylemişler. İmdi, mezkûrîn Yûsuf b. Mahmûd ve Ahmed b. Mansur ve Mehmed b. Velî'ye siyâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mezkûrlara mahallinde siyâset olup emr-i şerîfüm yirine varduğın yazup bildüresin.

1289 ***Niğbolu kadısına: Niğbolu sancağının yine Ahmed Bey'de mukarrer olduğuna dair.***

Yazıldı.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 29 Ramazân sene 967

Niğebolı kādîsına hüküm ki:
Sâbıkā Niğebolı sancağı Vidin begine ve Vidin sancağı Niğebolı Begi Ahmed Beg'e virilüp ol bâbda hükm-i şerîfüm virilmişdi. Hâliyâ Niğebolı sancağı yine mûmâ-ileyh Ahmed Beg'e mukarrer olup Muzaffer Beg âdemlerin dahl itdürmemek emr idüp **buyurdum ki**:

Yine sancağın mûmâ-ileyh Ahmed Beg âdemlerine zabt itdürüp Muzaffer Beg âdemlerin dahl itdürmeyesin.

[Yev]mü's-sebt fî 5 Şevvâl sene 967 [29.06.1560]

1290 ***Anadolu beylerbeyine: Ankara Kalesi dizdarıyla geçinemediklerinden kaleyi terk eden kethudâ ile neferlere ait gediklerin müstehak olanlara verilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 5 Şevvâl sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Ankara hisârı kethudâsı ve ba‘zı neferleri dizdâr ile nizâ‘ları olup cem‘ olup kal‘ayı hâlî koyup bî-vech Südde-i sa‘âdet'üme geldükleri ecilden te’dîb olınup gedükleri dahı âhara tevcîh olınmasın emr idüp isimleri dahı yazılup sana gönderilüp, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûrlarun gedüklerin âhar müstahıkk olanlara tevcîh idesin.

1291 ***Hüdavendigâr beyi ile Ankara ve Beypazarı kadısına: Beypazarı'nda Ümid adlı gencin ırzına tasallut eden levendlerin siyaset olunmalarına dair.***

Yazıldı.
Arz getüren Hacı Dede nâm kimesneye virildi.
Fî 6 Şevvâl sene 967

Kādî-asker Efendi arz idüp emr kendü hatları [ile] mukayyeddür.
Hüdâvendigâr sancağı begine ve Ankara ve Begbâzârı kādîsına hüküm ki:
Sen ki Begbâzârı kādîsısun mektûb gönderüp Begbâzârı kazâsında Ahmed ve İnâyetullâh ve Abdî ve Dervîş nâm levendler Ümîd nâm emredün yolına varup cebr ile livâta itdüklerine ikrârları şuhûd ile sâbit olup ve mezbûr Ahmed ve İnâyetullâh hammâmda Mehmed nâm emredün futasın alup fi‘l-i şenî‘a kasd itdükleri sâbit olup ve Zünnûn nâm levend İvaz nâm emrede cebr ile livâta itdüğine ikrârı şuhûd ile sâbit olup ve ahâlî-i kasaba mezbûrlar içün eşkıyâdan olup Müslimânlarun ehl ü iyâlleri bunlarun ellerinden âcizlerdür diyü

şekvâ itdüklerin arz itmişsin. İmdi, Dergâh-ı mu‘allâ'ma ba‘zı mu‘temedün-aleyh kimesneler gelüp mezbûr İnâyetullâh içün harâmî makølesindendür diyü haber virmeğin mezbûra siyâset olmasın emr idüp ve gayrılarından dahı fi‘l-i şenî‘ tekrâr sâdır olmış ise ki bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir ola anlara dahı siyâset olmasın emr idüp **buyurdum ki**: Mezbûr İnâyetullâh'a siyâset idüp gaybet idenleri buldurup ve gayrılarun dahı tekrâr amel-i şenî‘ sâdır olmış ise ki sâbit olanlara dahı siyâset eyleyüp emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

1292

Erzurum beylerbeyine: Erzincan Kalesi dizdarı hakkındaki arzuhale göre tahkikat yapılıp hakkı olanların haklarının iadesi hakkında.

Yazıldı.
Beglerbegine hıdmet iden Abdüsselâm'a virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Erzincan kal‘ası dizdârı hakkında Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup, sunılan ruk‘anun sûreti aslından aynı ile ihrâc olınup sana irsâl olındı. Mezbûrun husûsında bundan akdem dahı hükm-i hümâyûnum gönderilmişdi. Eyle olsa mezbûrdan kimesne gelüp hak da‘vâ idüp emr-i sâbık üzre ahvâli görilmiş midür? Ve ne mikdâr kimesne da‘vâ-yı hakk idüp erbâb-ı hukøkun alıvirilmişdür? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın, **buyurdum ki**:
Varıcak, sâbıkā gönderilen hükm-i hümâyûnum mûcebince mezbûrun ahvâli teftîş olınup kimesne gelüp da‘vâ-yı hakk iden Şer‘ile hakların sâbit idüp erbâb-ı hukøkun hakları alıvirilmiş midür? Ve hâliyâ sunılan ruk‘ada mastûr olan husûslar dahı vâkı‘ midür? Bu husûsları dahı da‘vâ ider kimesneler var mıdur, nicedür, gayrı vâkı‘ midür? Mufassal ahvâlin yazup arz eyleyesin.

1293

Mohaç beyine: Mohaç yakınında Tuna üzerindeki adaların muhafazası için orada bir kapudanlık tesisi hakkında bazı cihetlerin sorulmasına dair.

Yazıldı.
Kethudâsı Mehmed'e virildi.
Fî 6 Şevvâl sene 967

Mohaç begine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Mohaç kurbinde nehr-i Tuna'da azîm adalar olup dâ’imâ ol adalarda düşmen hareketi eksük olmayup ve mahall-i mezbûr. Budun'dan yedi ve sekiz günlük mikdârı mesâfe olmağın ol cânibden kapudan gelüp ol adaları hıfz itmek mümkin değildür, lâkin kal‘a-i Peçuy'da on kıt‘a şayka ve mukaddemâ livâ’-i mezbûrda münhezim olan palankaların yüz yigirmi beş nefer piyâdeleri ve sâbıkā Tuygun Paşa'ya Mohaç'da palanka binâ olınup yeniden iki yüz nefer emrile yazılan martoloslarun yüz nefer martolos inâyet olınup livâ’-i mezbûrda otuz bir bin beş yüz akça ze‘âmete mutasarrıf olup müteveffâ Ali Paşa'nun kethudâsı olan Kāsım, müstakıl kapudan nasb olınur ise, hıfz u hırâset-i memleket olduğından gayrı bir gemiye zarar irişürse tazmîn eylemeği uhdesine aldığın bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, ol münhezim olan palankaların piyâde neferleri kande hıdmet iderler, anda lâzım değil midür, ol emr olınan martolosdan emr üzre ol

zamânda yazılmış mıdur, kandedür? Tafsîl üzre yazup bildüresin.

1294 *Şam beylerbeyine: Urbanın saldırılarından dolayı Aclun'da bir kale binası hakkında bazı hususların bildirilmesine dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 6 Şevvâl sene 967

Şâm Beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Aclun Begi kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Murâd *dâme izzuhû* ve Aclun kādîsı sana mektûb gönderüp nefs-i Aclun halkı gelüp her yıl vilâyetimüze berriyyeden beş bin mikdârı A‘râb gelüp bağlarımuzı ve mezra‘alarımuzı yidürüp harâb idüp ve davarlarımuzı sürüp ve sâ'ir rızkımuzı gāret idüp envâ‘-ı te‘addîleri olup eger nefs-i Aclun'da bir kal‘a binâ olınmaz ise durmağa iktidârımuz yokdur. Kal‘a binâ olınmasın recâ iderler diyü i‘lâm eyledüklerin arz eylemişsin. İmdi, zikr olınan kal‘a binâ olduğı takdîrce neferi ne vechile tedârük olınup ve kal‘a binâsınun nef‘i var mıdur? Ne mikdâr nesne ile ve ne mikdâr nefer kifâyet ider, i‘lâm olınmamış. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda göresin, fi'l-vâkı‘ ol mahalde kal‘a binâ olınmak lâzımdur, kal‘a binâ oldukda ne mikdâr nefer lâzım olup ne yirden tedârük olınur, ihdâs olmak lâzım, yohsa ol cânibde olan kılâ‘dan ihrâc mümkin midür ve binâ itmemek nef‘i nedür ve ne mikdâr harc ile olur? Yazup bildüresin.

1295 *Kırşehri beyine: Haki ve Söhrab adlı kimselerin üzerlerindeki mîrî malın alınması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Hasan'a virildi.
Fî 5 Şevvâl sene 967

Kırşehri Begi Memiş Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp emr-i şerîf vârid olup Hâki ve Söhrâb nâm kimesneleri ele getürüp habs idesin, arz eyleyesin diyü fermân olınup, hâliyâ mezbûrlar Boylu tâ'ifesinden olup Budak-özi kazâsından her biri yigirmi-otuz levend ile gezüp re‘âyâya te‘addî itdükleri istimâ‘ olınmağın ele getürilüp ikisi bile habs olınup lâkin mezbûrlar bi'l-fi‘l emânet tasarruf idüp üzerlerinde küllî mâl-ı mîrî olup haklarından gelinmelü olıcak küllî mâl zâyi‘ u telef olmak lâzım gelür ve mezbûr Söhrâb, Boylı ta'ifesinden olmayup aslâ ol cânibe mürâca‘at ü mütâba‘at itmiş değildür diyü arz idüp bu bâbda Amâsiyye Kādîsı Mevlâna Muhyiddîn dahı mezkûr Söhrâb içün vech-i meşrûh üzre arz itmeğin **buyurdum ki**: Vardukda, mezkûrlarun üzerlerinde bi'l-fi‘l mâl-ı mîrî var ise tahsîl itdürüp mîrî içün alup kabz idüp girü hıdmetlerinde olasın.

1296 *Bağdad beylerbeyine: Bedre meliki Sultan Ali'nin sicilinin gönderilmesi ve hapisten çıkarılmaması hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 6 Şevvâl sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Sâbıkā Cessân-ı Bedre Begi olan Alâ'üddevle mektûb gönderüp mukaddemâ kendüden şekvâ iden Bedre Meliki Sultân Ali yukaru cânib beglerinden Muhammedî Mîrzâ'ya at iledüp girü Bedre'ye geldükde sübaşı ahvâle vâkıf olup kendüye i'lâm itdükde mezbûr Melik tekrâr Muhammedî Mîrzâ'ya varup şefâ'at-nâmeleri ile Şâh'a gitdüği ikrârı sicill olınup ve Dergâh-ı mu'allâ'mdan Bedre'ye vardukda, Bedre halkı ve tevâbi'i tabl-hâneler ile istikbâle çıkdukları ikrârı sicill olınup ve Bedre ahâlîsinden cemm-i gafir Bagdâd dîvânında husûs-ı mezbûra şehâdet idüp ve bundan akdem beş-altı sancak-begine bu iftirâyı itmişdür. *"Min-ba'd bu sancakda durmazuz"* diyü şekvâ itdükleri dahı sicill olduğın ve mübâşir olan Mehmed Çavuş ma'rifetiyle melik-i mezbûr habs olınduğın ve sûret-i sicill ile arz taleb olındukda virilmeyüp habsden ıtlâk olınup kendüsi keyfiyyet-i ahvâlin arz eylesün diyü cevâb virildüğin arz itmeğin, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûr arz olınan sicilleri aslından aynı ile ihrâc idüp Südde-i sa'âdet'üme gönderüp andan gayrı sâ'ir ahvâlinden vâkıf olduğun ahvâlin yazup mufassal arz idesin. Mezkûrı habsden ıtlâk itmeyesin. Sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa amel idüp habsden ıtlâk olınmışsa dahı girü habs idesin.

1297 *Rumeli'nin sağ kolundaki kadılara: Dersaadet'e acele koyun gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 9 Şevvâl sene 967
Ba'dehû Abdî Çavuş'a virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Rûm-ili'nün sağ-kolında vâkı' olan kādîlara hüküm ki:
Mahrûse-i İstanbul'a ta'yîn olınan vakit koyunı gelüp irişmeyüp et bâbında müzâyaka olup mevsim koyunı defter mûcebince mu'accelen gelüp irişmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Her birinüz taht-ı kazânuzda olan celeb tâ'ifesine defter mûcebince ta'yîn olınan mevsim koyunın aslâ te'hîr itdürmeyüp mu'accelen bî-kusûr ihrâc itdürüp mahrûse-i mezbûreye gönderüp teslîm itdüresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup giç veya eksük göndermekden ziyâde hazer idesiz. Şöyle ki, emr olınan mevsim koyunın mu'accelen vaktiyle gönderüp bî-kusûr teslîm itmeyesiz, aslâ özrinüz makbûl olmayup mu'akab [u] mu'âteb olmanuzı mukarrer bilüp ihmâl ü müsâheleden hazer idesiz.

-1297/a-
Yazıldı.
Bu dahı
Bir sûreti sol-kol kādîlarına.

1298 *Rumeli kadılarına: Et narhının bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:
Bundan akdem size ahkâm-ı şerîfe gönderilüp taht-ı kazânuzda iken narh-ı rûzîsi üç yüz dirhem olup andan eksük et satılmaya diyü fermân olınmış idi. Hâliyâ emr-i şerîfüme mugāyir üç yüz dirhemden [eksük] et satılduğı istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Abdî Çavuş vardukda, her birinüzün taht-ı kazâsında iken narhın görüp ne si‘r üzre bulınursa bildüresiz. Hilâf-ı vâkı‘ arz itmekden hazer idesiz ve min-ba‘d üç yüz dirhemden eksük bey‘ itdürmeyesiz.

1299

Koyun eminine: Dersaadet'e gönderilmesi gereken mevsim koyunlarının acele gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Husrev Beg'e gönderildi.
Fî 9 Şevvâl sene 967
Bu dahı.

Koyun emînine hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da ta‘yîn olınan vakit koyunı gelüp irişmeyüp et bâbında müzâyaka olup mevsim koyunı defter mûcebince mu‘accelen irişmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp hâliyâ mahrûse-i mezbûreye gelecek mevsim koyunın mu‘accelen ihrâc idüp defter muktezâsınca ber-vech-i isti‘câl getürüp bi'z-zât mahrûse-i mezbûrede teslîm idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup giç veya eksük getürmekden ziyâde hazer idesin. Şöyle ki, emrüm üzre mevsim koyunın mu‘accelen vaktiyle getürüp bî-kusûr teslîm eylemeyesin, aslâ özrün makbûl olmak ihtimâli olmayup mu‘âteb ü mu‘âkab olman mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden hazer üzre olasın.

1300

Kastamonu Beyi Süleyman'a: Boyabad, Tozgan ve Sinop taraflarındaki softa taifesinin ve sair haramilerin sicillerinin çıkartılıp bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Mustafa'ya virildi.
Fî 10 Şevvâl [sene] 967

Kastamoni Begi Süleymân Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda Boyâbâd ve Tozgan ve Sinob kādîlıklarında sûhtelerden ve sâ’ir harâm-zâde, fesâddan hâlî olmayup zekât ve sadaka adına fukarânun cebren akçasın ve koyunın ve sığırın alup ve bundan mâ‘adâ zikr olınan kādîlıklarda siyâsete müstahıkk kimesneler olup muktezâ-yı Şer‘ u kānûnla hıfz u hırâset olınmasiyçün âdemimüz irsâl olup anda vâkı‘ olan âmiller mâl-ı mîrîye noksânınuz vardur diyü kendü muktezâları üzre ahz-i mâl idüp ba‘dehû ıtlâk itmek içün sizün bunda aslâ medhâlinüz yokdur diyü zikr olınan harâm-zâdelerün ve siyâsete müstahıkk olanlarun haklarından geldürmeyüp min-ba‘d dahl itdürmezler. Sonra fesâdları artuğa varur diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki**:

Vardukda, zikr olınan ehl-i fesâd ve sûhtelerün sâbit ü zâhir olan fesâd ü şenâ‘atlerinün sûret-i sicillerin kaç nefer ise toprak kādîlarına çıkardup dahı mufassal ü meşrûh sûret-i sicilleri ile yazup bildüresin.

1301

Kastamonu beyine ve kadısına: Falcılıkla ahaliyi aldatan ve çirkin işler işleyen Mağribî taifesinden Mehmed'in hapsedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî 9 Şevvâl sene 967

Kastamoni begine ve kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin, mektûb gönderüp Magribî tâ’ifesinden Remmâl Mehmed nâm kimesne: *“İlm-i kimyâ öğredeyin ve defîne bulıviresin”* diyü Müslimânlarun mâl ü rızkların alup ve niçesinün iyâline fi‘l-i şenî‘a idüp ve niçe Müslimânlar gelüp kimi yüz ve kimi iki yüz sikke altun taleb idüp ba‘zısınun hukøkı taksîm-i guremâ olup ba‘zınun virmeğe kudreti olmayup harâm-zâde kimesne olmağın kal‘a-i Kastamoni'de habs olınmış iken ba‘zı mücrimler ile bendlerin bozup urgan ile bedenlerden inüp gaybet itmeğin âdemler gönderilüp girü ele getürilüp kal‘a-i Kangırı'da muhkem habs olınduğın i‘lâm itmişsin. İmdi, mezkûrun bir hasîn kal‘ada habs olınup aslâ ıtlâk olınmamasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mezkûrı bir hasîn kal‘ada muhkem habs idüp onat vechile hıfz itdürüp aslâ ıtlâk itmeyesin.

1302

Selânik kadısına: Silifke İskelesi'ne gönderilecek kurşunların Mısır gemileriyle ulaştırılması hakkında.

Yazıldı.

Selânik kādîsına hüküm ki:
Silifke iskelesi'ne gönderilecek kurşun olup anda varan Mısır gemileriyle gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Anun gibi Mısır gemilerinden ol cânibe varup metâ‘ın boşaldan gemilere navlun ile tahmîl eyleyüp emrüm mûcebince Silifke iskelesi'ne irsâl [ü] îsâl eyleyesin.

1303

Rodos beyine: Evvelce salıverilenlerden geri kalan beş suçlunun da salıverilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 9 Şevvâl sene 967

Rodos begine hüküm ki:
Bundan akdem kalita ile Rodos'dan gelen otuz beş nefer mücrimün otuz neferi ıtlâk olınmak içün sana hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. BâkΩ kalan beş neferi dahı bunda ıtlâk olınmışlardur.
Buyurdum ki:
Bunda ıtlak olınan beş neferden mâ‘adâ otuz neferin emr-i şerîf-i sâbıkum mûcebince ıtlâk idesin.

1304

Canik beyine: Kavak kazasında zekât adıyla halktan para alan iki softa ve levendin küreğe konulmak üzere Rodos beyine teslim edilmesi hakkında.

Kethudâsı Şa‘bân'a virildi.
Fî 10 Şevvâl sene 967

Canik begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem Kavak kazâsına tâbi‘ Begdemür nâm [karye] ahâlîsine zekât diyü salgun salar iken sûhte ve levendât tâ’ifesinden tüfeng ve âlet-i harb ü kıtâlleri ile iki nefer kimesne ele gelüp emr-i şerîf mûcebince haklarından gelindüğimüz arz eyleyüp ve ba‘zı tüfengler göndermişsin. İmdi, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, ol elinde tüfeng bulınan kimesneleri yarar âdemlere koşup Rodos begine gönderüp teslîm idesin ki küreğe koya ve teslîm olınduğına müşârün-ileyhden temessük aldurasın ve ne mikdâr kimesne gönderürsen isimlerin yazup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 10 Şevvâl sene 967 [04.07.1560]

1305

Bosna beyine: Yanık Hisar civarında toplanmakta olan Nemçeliler hakkında malûmat verilmesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Murâd'a virildi.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 967

Bosna begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp câsûs gelüp Yanık nâm hisârda atlu ve piyâde kefere cem‘iyyeti olup diyü haber virüp akabince işbu Ramazân-ı mübârekün beşinci güni Kuban begi mektûb gönderüp câsûsımuz gelüp Nemçe'den ve Dalyan'dan haylî asker Şarvar nâm mahalle gelmişdür ve bundan mâ‘adâ Venedik'e tâbi‘ Hırvat cânibinden Zadra nâm kal‘ada Hırvatlu Furoroş (?) kisvetinde yürür bin kâfir dahı gelüp her tarafdan durmayup cem‘iyete gelürler imiş diyü haber virdüklerin arz eyledüğün ecilden varıcak, bu husûsun vukø‘ın ve adem-i vukø‘ın yazup bildüresin.

1306

Yanya kadısına: Levend taifesinin yaptıkları eşkiyâlıktan dolayı iskele mukâtaalarının battal olduğuna ve gemi getirdiklerinde tutulmalarına dair.

Yazıldı.
Yanya hisâr-erenlerinden, arz getüren İlyâs'a virildi.
Fî 14 Şevvâl sene 967

Yanya kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp deryâ yüzinde gezer levend Venedik'den ve Dubravnik'den olan tüccâr tâ’ifesinün gemilerin ve espâbların alup yalı hisârlarına getürüp satup bu sebeble anlar dahı levende zahîre virüp müzâyaka çekdürmedükleri ecilden aslâ etrâfdan hırsuzluk itmekden hâlî olmayup illik re‘âyâ ve yağı ve düşmen dimeyüp harâc-güzâr re‘âyâyı tâlân idüp el-ân İnebahtı iskelesi'ne bir pâre barça getürüp içinde mübâlaga espâb olup on iki bin floriden ziyâde metâ‘ın ednâ bahâ ile fürûht eyleyüp bu sebeble iskelelere tüccâr uğramayup

mukāta‘aları battâl eyleyüp mâl-ı mîrîye küllî zarar müterettib olup ammâ İnebahtı iskelesi'ne gelüp satılan gemi ve espâb mîrî için zabt olınmasına emr-i şerîf olur ise levend tâ’ifesi bunun gibi fesâddan ferâgat idüp iskeleler dahı işleyüp mâl-ı mîrîye küllî nef‘ olmak mukarrerdür diyü ümenâ tâ’ifesi haber virdüklerin bildürmişsin. **Buyurdum ki**: Anun gibi levend tâ’ifesi gemi getürdüklerinde mecâl virmeyüp kendülerin ele getürüp ve getürdükleri eger gemidür ve eger espâbdur, girift eyleyüp ne makøle gemi olup ve ne mikdâr espâbı olduğın defter idüp yazup bildüresin. Sonra emrüm ne vechile olur ise amel idesin.

1307

Bursa beyine: Bergama Kalesi dizdarını öldüren Bergama Subaşısı Muharrem'in sorguya çekilmesi ve kaçan adamlarının ele geçirilerek hapsedilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz idüp emr üzre yazılmışdur.
Begün oğlı Bâlî'ye virildi.
Fî 13 Şevvâli'l-mübârek sene 967

Burusa begine hüküm ki:
Ayazmend ve nevâhî-i Bergama kādîlariyle mektûb gönderüp Bergama kal‘ası'nda maktûl olan dizdârun katli husûsı görilmek için hükm-i şerîfüm vârid olup mazınna olanlardan sâbıkā Bergama sübaşısı olan Muharrem ve hıdmetkârı Kara Mustafa ve kullarından Keyvân ve Memi ele getürilüp gayrıları gaybet idüp mezbûr Muharrem'ün katle mübâşereti sâbit olmayup ve töhmet-i sâbıkası olmamağla örfe ikdâm olınmayup lâkin zann ifâde ider ba‘zı alâ’im ü karâ’in zuhûr idüp ve mezbûr Kara Mustafa ve Keyvân: *"Katlde bile idük; efendimiz Muharrem, üç nefer yoldaş ile gönderüp katl itdük. Bir kırmızı çûkasın ve bulınan akça ve altunın alup bir kapama kaftanı içine koyup gice ile Muharrem'ün evine getürüp Ferhâd nâm kulı içerüye alup gitdiler"* diyü ikrâr itdiler ve mezbûr Kara Mustafa'nun yanında bir ibrişim kîse bulınup Ferhâd bana virdi diyüp maktûl dizdârun idüği bi-hasebi'ş-Şer‘ sâbit olup ve mezbûr Muharrem'ün dizdâr ile adâvet-i külliyyesi olduğı ve fısk u fücûr ile iştihârı olduğın ahâlî-i memleket haber virdüklerin ve maktûlün evinde olan mâl ve rızkdan nesne alınmayup hemân bulınan akçası alınup taa‘ssuben katl olınmışdur diyü bildürüp bu husûslarda vâkı‘ olan sûret-i sicillerin gönderüp arz itdüğün ecilden mezbûr Muharrem'e örf olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Ol gaybet iden âdemleri eger Kara Mustafa ve eger Keyvân ve Memi ve Ferhâd'dur mezbûra teklîf idüp buldurup, hıfz idüp ba‘dehû kendüye örf-i ma‘rûf idüp anun dahı ikrârı ne yüzden zuhûr idüp, kazıyye neye müncer olursa zabt idüp ahvâllerin yazup bildüresin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mûcebince amel idesin.

1308

Diyarbekir beylerbeyine: İstanbul'un et ihtiyacını temin için Türkmen koyunlarından gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Ali Çelebî'ye virildi.

Fî 11 Şevvâl sene 967

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mahmiyye-i İstanbul'da et husûsında ziyâde müzâyaka olmağın mahmiyye-i mezbûre zahîresiyçün Türkman koyunlarından koyun gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**: Sene-i sâbıkada gönderdüğün üzre Türkman koyunlarından koyun çıkardup âdem koşup sâhibleri ve yâhûd vekîlleriyle mahmiyye-i mezbûreye irsâl idesin ki getürüp bey‘ idüp ashâbına ticâret ve mahrûse-i mezbûre halkına si‘at-i ma‘îşet ola. Ve bile koşup gönderdüğün âdemlere gereği gibi tenbîh ü te’kîd idesin ki yolda ve izde hilâf-ı Şer‘ u kānûn kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyeler.

1309

Eflâk voyvodasına: İstani adlı zimminin altunlarını alan Dimitri hakkında tahkikat yapılmasına dair.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 11 Şevvâl sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Hâliyâ İstani nâm zimmî arz-ı hâl sunup, celeb olup baban zamânında âdemîsiyle bozmağa altun gönderüp vardukda, Dimitri nâm zimmî yolda bulup dutup âdemlerin salb idüp altunı alup te‘addî ve hayf eyledi diyü şekvâ itmeğin sunduğı arz-ı hâlün sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vardukda, göresin sunılan arz-ı hâlün mefhûmın iz‘ân idinüp dahı mezkûrun arz itdüği vâkı‘midür? Bu bâbda bundan akdem bu husûs görilüp cevâb virilmiş midür, nicedür? Aslı ve sıhhati üzre arz idesin.

[Yev]mü's-sebt fî 12 Şevvâli'l-mükerrem sene 967 [06.07.1560]

1310

Ahmed Reis'e: Bütün ada yalıların korunması için diğer reislerle beraber çalışılması hakkında.

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 12 Şevvâl sene 967

Ahmed Re’îs'e hüküm ki:
Senünle Adalar muhâfazasında olan hâssa re’îslerden Tur Ali Re’îs ve Hüsâm ve kalita re’îsi Hüseyin ve mücrimler kadırgasiyle ve Midillü muhâfazasına mücrimler ile ta‘yîn olınan Sinân Re’îs ile Adalar muhâfazasiyçün seni mezkûrlara baş ve buğ ta‘yîn idüp senün yanuna gelüp ol bâbda anlara dahı hükm-i şerîf yazılup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, ol hükm-i şerîfümi mezkûrlara ulaşdurasın; hüsn-i ittifâk u ittihâd ile eger Kavala etrâfıdur ve eger Adalar arasıdur ve sâ’ir hıfz u hırâseti lâzım olan yalıları ve deryâ yüzin gereği gibi hıfz u hırâset idüp levend ve korsan câniblerinden ve sâ’ir ehl-i fesâddan müsâfirîn-i bahre ve yalılara ve nevâhî vü kurâya zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp hıfz u hırâset bâbında dakΩka fevt itmeyüp gaflet ile deryâlara yüriyen gemilere ve yalılara ve nevâhî

vü kurâya ve re‘âyâ vü berâ[yâ]ya zarar irişdürmekden ziyâde hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

1311

Adalar muhafazasında olan Tur Ali Reis'e ve diğer reislere hitaben Ahmed Reis'in başbuğ tayin olunduğunun bildirildiğine dair hüküm.

Yazıldı.
Bu dahı.
Bunlara baş ve buğ ta‘yîn olınan Ahmed Re’îs'dür.

Adalar muhâfazasında olan Tur Ali Re’îs ve Hüsâm Re’îs ve kalita re’îsi Hüseyin ve mücrimler kadırgasiyle Midillü muhâfazasına ta‘yîn olınan Sinân Re’îs'e hüküm ki:
Hâliyâ sizünle muhâfazasına ta‘yîn [olınan] hâssa re’îslerden Adalar muhâfazasiyçün baş ve buğ ta‘yîn olınup ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i hümâyûnum gönderilmişdür.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, muhâfaza husûsında müşârün-ileyh baş ve buğ kılınup muhâfaza husûsında vech ü münâsib gördüği üzre eger Adalar arasıdur ve eger ve sâ’ir hıfz u hırâseti mühimm ü lâzım olan yalılardur, gereği gibi hıfz u hırâset idüp levend ve korsan ve sâ’ir ehl-i fesâddan nevâhî vü kurâya ve re‘âyâ vü berâyâya ve yalılara zarar u gezend irişdürmeyüp hüsn-i ittihâd üzre vech ü münâsib gördüğün eger muhâfaza hıdmetinde dakΩka fevt itmeyesin; şükr ü şikâyeti müsmir ü mü’essirdür. Sözine muhâlefet itmeyesin.

1312

Semendire kadısına ve bölük kâtibi Ferhad'a: Tahrir olunan Semendire sancağındaki zeâmet ve timar sahiplerine yapılacak tevcihler hakkında.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 8 Şevvâl sene 967

Semendire sancağın kitâbet iden Semendire kādîsına ve bölük kâtibi Ferhâd'a hüküm ki:
Emr ile tahrîr itdü[ğü]nüz livâ’-i mezkûrun eger sancak-begi ve erbâb-ı timar ve hisâr-erenlerinündür, kānûn üzre timarları tevzî‘ olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp emrüm üzre livâ’-i mezkûrun zu‘amâsı ve erbâb-ı timarların ve hisâr-erenlerinün berâtları veya kaydları mûcebince kānûn üzre istihkāklarına göre ve defter-i cedîdden bedellerin tevcîh idüp tezkirelerin viresiz ki berât virile. Ammâ hîn-i tevzî‘de tamâm dikkat idesin, eger zu‘amâ ve erbâb-ı timar ve merdân-ı kal‘adur, her birine müstakıl bedelleri kurâ vü mezâri‘lerin tevcîh idüp meşkûk itmeyesin.

1313

Usturumca kadısına: Seçen sâbık Beyi Ahmed'in yaylağına davar getiren ve adamları yaralayıp koyunları telef eden Divane Davud hakkında tahkikat yapılmasına dair.

Yazıldı.

Usturumca kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp بزغ dimekle ma‘rûf yaylak yigirmi yıldan ziyâde, sâbıkā Seçen Sancağı Begi olan Ahmed

dâme izzuhû'nun müstakıl yaylağı olup Dîvâne Dâvûd nâm kimesne tevâbi‘i ile davarların getürüp müzâyaka itmeğin bu husûsın teftîşine vârid olan hükm-i şerîf mûcebince mezkûrı Şer‘-i Şerîfe da‘vet içün müşârün-ileyhün kethudâsı âdemi ile Muhtesib Mustafa nâm kimesne gönderildükde itâ‘at-i Şer‘-i Şerîf itmeyüp mezbûr Dâvûd üzerine âlet-i harble yüriyüp ba‘dehû mezkûr yaylağa gelüp mûmâ-ileyhün koyunı üzerindeki âdemlerin mecrûh ve niçe koyunları da telef idüp te‘addî itdüğin bildürdüğün ecilden mezkûrı ele getürmek içün Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Ya‘køb *zîde kadruhû* ta‘yîn olınup **buyurdum ki**:
Vardukda, mezbûr her kandeyse ele getürüp emr-i sâbık üzre husamâ müvâcehesinde teftîş idüp muhtâc-ı arz olanı bildüresin. Ol bâbda emr-i şerîfüm neyse icrâ idesin.

1314

Tekeli beyine ve Karahisar kadısına: Deftere kaydedilmemiş olan şahin yuvalarındaki şahinlerin mîrî için zaptedilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Yazıcı Hasan Beg'e virildi.
Fî 17 Şevvâl sene 967

Teke-ili begine ve Kara-hisâr kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ taht-ı hükûmetinüzde Karakaya ve Yüklük ? (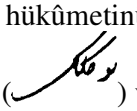) ve 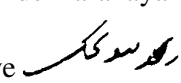 nâm mahâllerde vâkı‘ olup hâric ez-defter olan şâhin yuvaların mîrî içün zabt eyleyüp Âstâne-i sa‘âdet'üme getürmek içün zu‘amâdan Himmet ta‘yîn olınup **buyurdum ki**:
Zikr olınan mahâllerde vâkı‘ olan yuvalarda hâsıl şâhinleri mîrî içün zabt idüp bir senede Südde-i sa‘âdet'üme getürüp teslîm ide. Ol bâbda kimesne mâni‘ olmaya.

1315

Akça Kızanlık kadısına: Akça Kızanlık'ta iki Yahudi'yi katle teşebbüs eden iki kişinin küreğe konulmak üzere İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 967

Akçakızanlık kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Akçakızanlık kazâsında sâkin olup bey‘ u şirâ iden Yahûdî tâ’ifesinden iki kimesne bâzâra gelürken hâric-i kazâdan iki kimesne yollarına gelüp kılıç çıkarup katl niyetine çalup zafer bulımayup tutılduklarında mahfil-i Şer‘a getürilüp Müslimânlar mahzarında su‘âl olınduklarında biri ikrâr idüp ikrârı sicill olınup sancak sübaşısına teslîm olındukların bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr itmeyüp mezkûrları yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki küreğe konıla ve koşup gönderdüğün âdemlere tenbîh idesin ki yolda onat hıfz idüp gaybet itdürmekden hazer ideler.

1316

Sultanönü piyadeleri beyine: Hizmet vukuunda nöbetlerine gelmeyen piyadelerin isimlerinin yazılıp küreğe konulmak üzere İstanbul'a gönderilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Begün âdemi Yûsuf'a virildi.

Fî 15 Şa‘bân sene 967

Sultân-öni piyâdeleri begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ’-i mezbûra tâbi‘ Ala-kilise nâm karyede sâkin olup vilâyet defterinde isimleri mastûr olan piyâde tâ’ifesinden Yûsuf b. Ali ve Sefer b. Bâlî ve Behram b. Ca‘fer ve Nasûh b. Yûsuf ve Ramazân b. İlyâs ve Köçek b. Yûsuf nâm piyâdeler emr-i şerîf ile hıdmet vâkı‘ olup nevbetleri gelüp da‘vet olınduklarında gelmedüklerinden mâ‘adâ varan âdemi muhkem döğüp ve: *"Biz hassa karyede sâkinüz, ortakcıyuz"* diyü ta‘allül ü inâd itdüklerin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Anun gibi defterde piyâde olanları nevbetleri geldükde getürdüp edâ-i hıdmet itdüresin. Şöyle ki, vech-i meşrûh üzre ta‘allül ü nizâ‘ idüp gelmezler ise isimleri ile yazup ve yarar âdemlerüne koşup küreğe konmak içün defteri ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1317

Vezir Mehmed Paşa'ya: Bağdad'da Cüllab nehri üzerinde Kara Musa'yı öldüren Mustafa Çavuş hakkında lâzım gelenin icrasına dair.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 22 Şevvâl sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:
Velî-oğlı Kubâd gelüp vilâyet-i Diyârbekr'de Ruha sancağında timara mutasarrıf olan müteveffâ Kara Mûsâ evlâdı Mehmed ve Sittî ve Hatâyî ve Nigâr ve Fâtıma nâm yetîmler cânibinden vâsî-i Şer‘îsi olup Südde-i sa‘âdet'üm çavuşlarından Ca‘fer Çavuş-oğlı Mustafa Çavuş Bagdâd'dan ulağla geçerken Cüllâb nehri üzerinde Korıcı değirmeni nâm mahalde zikr olınan Kara Mûsâ'yı iki def‘a kılıç ile ve birkaç def‘a bozdoğan ile urup ol darbdan fevt olup ol bâbda Şer‘ile teftîş için hükm-i şerîfüm virildüğin bildürüp anda hasmı ile muvâcehe olmağiçün emr-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki**:
Şer‘ile teftîş olmağiçün mezkûr Mustafa Çavuş'ı yarar âdem ile emrüm mûcebince mahall-i hâdiseye gönderesin ki, anda husamâ muvâcehesinde husûs-ı mezbûr Şer‘ile görile.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 16 Şa‘bâni'l-mu‘azzam sene 967 [10.07.1560]

1318

Kastamonu beyi ve kadısı ile Daday kadısına: Daday nâiblerinden hakkında tahkikat yapılan Kâbil'e bundan sonra nâiblik verilmemesi ve Gaybi Fakih'in Rodos beyine teslim olunmasına dair.

Yazıldı.
Kethudâsı Mustafa'ya virildi.
Fî 21 Şevvâl sene 967

Kastamoni begine ve kādîsına ve Daday kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp emr-i şerîfüm mûcebince Daday kazâsından Kābil ve Gaybî nâm eski nâ’iblerün oldukları yirlere varılup nidâ itdürilüp teftîş olınduklarında mezbûr Kābil'ün üzerine nesne sâbit olmayup yarar kefîllere virildüğin ve mezbûr Gaybî'nün üzerine sâbit olan hukøk-ı nâs ve sâ’ir isnâd olınan

kazıyyeler sicille kayd olınup hakları alıvirilmek içün sen ki sancak-begisin, sana teslîm olınduğın ve vâkı‘ olan kazâyâ mufassalen defter olınup gönderildüğin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, eger mezbûrlarun üzerlerine sâbit olan hukøkdur ve andan gayrı dahı mezkûrlardan da‘vâ-yı hakk ider kimesne var ise hasımlariyle berâber idüp bir def‘a Şer‘ile sorılup fasl olınmış olmayup ve on beş yıl bilâ özr-i Şer‘î geçmiş olınmayan kazıyyelerin ber-muktezâ-yı Şer‘-i Şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; mezbûrlarun üzerlerinde bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit olan hukøk-ı nâsı bi't-tamâm ashâbına alıviril[dük]den sonra mezbûr Kābil'e min-ba‘d niyâbet itdürmeyüp ve mezbûr Gaybî FakΩh'un dahı ol yirlerden alâkasın kat‘ itdürüp Rodos'a gönderüp Rodos begine teslîm itdüresin ve teslîm olınduğına müşârün-ileyhden temessük alasın ve üzerine sâbit olan mevâddun defterin mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1319

Canik beyine: Erim ve Terme kazalarında zuhur eden eşkiyâ hakkında tafsilâtlı bilgi verilmesi hakkında.

Yazıldı.

Canik begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Canik sancağında Erim ve Tirme kazâlarında ba‘zı eşirrâ ve eşkıyâ zuhûr idüp her bâr ki bir kādî ma‘zûl olup gitmek murâd idindükde kapusın alup ve yolına varup gitmesine mâni‘ olup tazyîk u ta‘cîz ve tezvîr ü telbîs ile bir mikdâr akçasın alup akça virmezse ba‘zı espâbın ve yâhûd bir davarın alıkoyup bu husûsı âdet idinüp tarîk-ı kisbleri bu yüzden olup kādîları te’ekkül idinüp her ne denlü müstakΩm ve sâlih kimesne de olsa mahzâ celb-i mâl içün bu tarîk üzre ihânet ü hakāret itmeğin niçe kādîlar bunlarun bu makøle fesâdın işidüp kādîlığından ferâgat idüp ve niçesi tekmîl-i müddet itmeden bıragup gidüp hâliyâ kādî olanlar bu husûsı arz idivirin didüklerin bildürmişsin. İmdi, arz itdüğün kimesnelerün ale'l-infirâd isimlerin ve üzerlerine ne vechile şirret ü şakāvet sâbit ü zâhir olmışdur arz itmemişsin.
Buyurdum ki:
Ol kimesnelerün arz itdüğün üzre şirret ü şakāvet itdükleri sâbit ü zâhir olur ise sicill olmış mıdur ve ne vechile husûslar sâbit ü zâhir olmışdur? İsimleri ve resimleriyle yazup defter eyleyüp sûret-i sicilleriyle Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin. Sonra emrüm ne vechile olursa anunla amel idesin.

1320

Sakız beylerbeyine: Selânik'ten Silifke'ye kurşun götürmek üzere iki gemi gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 7 Şevvâl sene 967

Sakız beglerine hüküm ki:

Mahrûse-i Selânik'den vilâyet-i Karaman'a tâbi‘ Silifke nâm iskeleye irsâl olınmak içün üç bin beş yüz kantâr kurşun olup alup gitmek içün gemi lâzım olmağın, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp zikr olınan mikdârı kurşun getürmeğe kābil eger bir gemidür, eger iki gemidür yarar yaraklu gemiler tedârük idüp mu'accelen Selânik'e irsâl idesin ki emrüm üzre zikr olınan kurşunı navlun ile tahmîl idüp Silifke iskelesi'ne iletüp teslîm idesin. Husûs-ı mezbûr mühimdür. Ana göre Âstâne-i sa'âdet'üme olan ubûdiyetinüz muktezâsınca gemi tedârük idüp gönderesin.

1321

Boğdan voyvodasına: Özi Kalesi'nin tamirinin gelecek seneye tehiri ile zahire ve saire tedariki hakkında.

Yazıldı.
Bovosyan nâm zimmîye virildi.
Fî 16 Şa'bân sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp sâbıkā hükm-i şerîf vârid olup Özi kal'ası ta'mîrine ta'yîn olınan Mehmed nâm za'îm mektûb gönderüp, kal'a-i mezbûre ta'mîri içün ta'yîn olınan eşkünci tâ'ifesi ve kifâyet mikdârı bennâ ve ırgad ve binâ tamâm olınca muhâfaza içün askeri ile Vulçıtrın begi ve beşlüleriyle Akkerman beginün me'kûlâtı ve davarları ulûfı içün Silistre ve Hırsova ve Kili ve Brayıl ve Tekfurgöli kādîlarına fermân olınmağın zahîre tedârüki içün Hırsova kādîsına varıldukda Nogay ve Kırım Tatarlarından bî-hisâb âdem gelüp niçesi zikr olınan kazâya ve niçesi dahı senün cânibüne geçüp küllî kahtlık olup kal'a ta'mîri içün ırgad tedârük olınmağla ve binâ tamâm olınca muhâfaza içün ta'yîn olınan askerün me'kûlâtı ve davarları zahîresi ziyâde kahtlık olınmağa bulınmağa imkân olmaduğın zikr olınan kādîlar sana i'lâm itdüğin ve dahı her ne arz itmişsen ma'lûm-ı şerîfüm olmışdur. İmdi, zikr olınan kal'anun ta'mîr olınması bu sene te'hîr olup sene-i âtiyede binâ olınmak emr olmışdur. **Buyurdum ki**:
Sen dahı ana göre mukayyed olup inşâ'allâh sene-i âtiyede mübâşeret olınmalu oldukda, emr-i sâbık üzre eger zahîredür ve eger sâ'ir emr olınan husûslardur, tedârük ü ihzâr idüp irsâl itmek bâbında Âstâne-i sa'âdet'e olan ubûdiyyetün muktezâsınca dakΩka fevt itmeyüp envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin.

1322

Arab defterdarına: Şehzade Bâyezid'in Malatya'daki haslarının zabtına ve adamları hakkında malûmat verilmesine dair.

Yazıldı.

Arab defterdârına hüküm ki:
Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem tugyân iden oğlum Bâyezîd'ün livâ'-i Malâtıyye'de vâkı' olan hâslarınun ve Ekrâd tâ'ifesinün mahsûli Hızâne-i Âmire içün zabt olınup ele giren ummâl ve emînlerün hisâbları görilmek içün habs idesin diyü Diyârbekr beglerbegisine emr-i şerîf vârid olmağın Gerger ve Kâhta cânîblerinde olan hâslarına emîn olan Mahmûd ve Kâtib Mehmed sene sitte ve sittîn ve tis'a-mi'e Ramazân'ınun beşinci güninden berü (?) Gerger

kal‘ası'nda habs olınmış imiş. Hisâbları görilüp zimmetlerinde mâl-ı mîrî zâhir olur ise tahsîl olınmağiçün emr-i şerîf ile müfredât defterlerinden hisâbları görilüp üzerlerinde bâkΩ zâhir olmayup emr-i şerîfle habs olınmağın ıtlâk olınmağa cür’et olınmayup Haleb kal‘ası'nda habs olındılar diyü bildürmişsin. Ammâ mezbûrlar ne makøle kimesnelerdür, bildürmemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vardukda, ahvâllerin onat vechile tetebbu‘ eyleyüp mezkûrlar ne makøle kimesnelerdür kendünün kullarından mıdur, Dergâh-ı mu‘allâ'mdan koşılanlardan mıdur, sonra kendü yazdukları mıdur ne târîhden berü kulluğunda olmışlardur? Tafsîl üzre yazup bildüresin.

1323

Rodos kadısına ve dizdarına: Rodos'a gönderilen Kırım hanının iç kalede hapsedilmesi hakkında.

Yazıldı.
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 7 Şevvâl sene 967

Rodos kādîsına ve dizdârına hüküm ki:
Anda Rodos'a irsâl olan Kırım Hân'un iç-kal‘ada habs olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Emrüm üzre mezkûrı iç-kal‘ada habs eyleyüp kendü âdemlerinden gayrı bir ferdi bulışdurmayasın. Eger anun gibi hâricden gelüp mektûb sunarlarsa kendüleri tutup habs idüp sunduğı kâğıdların bir kîseye koyup mühürleyüp mezbûr ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Emr-i şerîfüme mugāyîr hâricden kimesneyi bulışdurmayasın.

1324

Lala Mustafa Bey'e: Reâyâdan ölenlerin oğullarından birinin de ölümüyle bunlara intikal etmiş olan çiftlikler hakkında ne yolda muamele ifa olunacağına dair.

Yazıldı.
Gönderilmedi.

Lala Mustafa Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp,*"Fevt olan ra‘iyyetün tasarufında olan çiftliği oğullarına intikāl itdükden sonra oğlanınun dahı birisi fevt oldukda karındaşı yiri içün sâ’ir karındaşlarından sipâhî, tapu alamaz"* diyü vilâyet-i Karaman'un defteri zahrında mukayyed olduğın ve Südde-i sa‘âdetimden hilâfına hüküm virilmekle tereddüd olınup ol cânibden dahı hüküm virmelü olsa ne vechile virilmesin bildürmişsin. İmdi, anun gibi re‘âyâdan biri fevt olsa ve yâhûd üç yıl ale't-tevâlî bilâ-mâni‘ boz kalmak ile tapuya müstahıkk anun gibilerün karındaşları var ise karındaşı var iken âhara virilmez. Ammâ karındaşı yirine bî-garaz Müslimânlar ne mikdâr tapu takdîr iderler ise il virdüğün karındaşı virüp almak kānûn-ı mukarrerdür. Ger yir babalarından kalmış eger sonradan kendü alduğı yir olup fark yokdur.
Buyurdum ki:
Bu husûslarda ol cânibden hüküm virilmelü oldukda bu kānûn-ı kadîm üzre virilüp ol deftere kayd olınan ile amel olınmaya ki, kānûna mugāyir kayd olmışdur.

1325 ***Akkirman Beyi Hüseyin'e: Reâyâya zarar veren kâfirlerin haklarından gelinmesine dair.***

Yazıldı.
Arz getüren Mustafa'ya virildi.
Fî 21 Şevvâl [sene 967]

Akkerman Begi Hüseyin Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp kal‘a-i Akkerman iskelesi mukābelesine mükemmel âlât-ı harb ile iki yüz mikdârı kâfir gelüp niçe kimesnelerün atın ve espâbın nehb ü gāret idüp ve haylî koyun ve kuzu kırup ve her yıl bunun gibi fesâd itmekden hâlî olmayup itdükleri fesâd ü şenâ‘atün haberi gelince yine ber-vech-i isti‘câl vilâyetlerine gidüp bundan akdem vârid olan emr-i şerîfde mezkûrlarun vilâyetlerine varılması memnû‘ olmağın akablerince varılmasına cür’et olınmadı diyü bildürmişsin. İmdi, emr-i şerîfümde, mâdâmki anlar tarafından dahl ü ta‘arruz olınmaya, berü cânibden dahı kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin diyü fermân olınmış idi. Ne ân ki ol tarafdan bu makøle fesâd ü şenâ‘at zuhûr eyleye, sen def‘-i ifsâdlarına mübâşeret itmeyüp ol emr-i şerîfümi temessük idinesin. bu bâbda gereği gibi mes’ûl olmışsındur.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olup anun gibi ol cânibden kendü hâllerinde olmayup re‘âyâya zarar kasdın iden ehl-i fesâdı ele getürüp gereği gibi haklarından gelüp hıfz u hırâset-i memleket ve zabt u sıyânet-i ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Şöyle ki, sancağunda bu makøle fesâd ola, aslâ özrün makbûl olmayup mu‘âkab olman mukarrer bilesin.

1326 ***İskenderiye muhafızına: Mısır sâbık beylerbeyisinin Mısır'a gönderdiği Kethudâsı Behram'ın selâmetle ulaşmasına dair.***

Yazıldı.
Paşa'ya gönderildi.

İskenderiyye muhâfazasında olan bege hüküm ki:
Bundan akdem Mısr Beglerbegisi olan İskender *dâme ikbâlühû* kethudâsı Behrâm ile mahrûse-i mezbûreye ba‘zı ehlün espâbı ile irsâl idüp ol bâbda kimesne dahl itmeyüp lâzım oldukda mu‘âvenet olınmasın recâ itmeğin, **buyurdum ki**:
Varup mezbûr ile espâbı vusûl buldukda, Mısr'a îsâli bâbında mu‘âvenet idüp kimesneyi dahl itdürmeyesin.

-1326 /a-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Adalar muhâfazasında olan Mustafa Re’îs'e.

1327 ***Mütevelli İslâm Bey'e: Bâyezid imareti su yolunun tamiri müddetince Bâyezid Camii ve mutfağı için su verilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Mu‘temed Hüseyin'e virildi.
Fî 3 Zi'l-ka‘de sene 967

Mütevellî İslâm Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ merhûm ceddüm Sultân Bâyezîd Hân *tâbe serâhu* mütevellîsi, imâret-i mezbûreye cârî olan suyolı meremmet olınmağın suyı kesilüp meremmet tamâm olınca câmi‘-i şerîfe ve matbaha su lâzım olup Mahrûse-i İstanbul'a gelür sulardan mezbûr câmi‘-i şerîfüme cârî olan sudan gayrı su yokdur, meremmet tamâm olınca andan su ta‘yîn olına diyü suyolcı-başı buçuk lüle su virilmek mümkin ve metehammildür diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vardukda, meremmet-i mezbûre tamâm olınca zikr olınan câmi‘-i şerîfmün suyından mûmâ-ileyh ceddimün câmi‘ ve matbahına su viresin, meremmet tam oldukda girü kat‘ olına.

1328

Bursa kadısına: Hoca Mercan oğlu ile bazı kadınların dâvasıyla alâkalı hükümlerin gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.

Burusa kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem Hoca Mercan-oğlı ile da‘vâsı olan hâtûnlarun babamuzdur diyü da‘vâ itdükleri Hoca Ahmed'ün ahvâlin mahalle halkından tefahhus idüp arz idesin diyü irsâl olınan hükm-i şerîf ve andan mâ‘adâ Kādî-asker tarafından Hoca Mercân-oğlı'na Âstâne-i sa‘âdet'e göndermek içün gönderilen hükm-i şerîf ve bunlardan gayrı bu husûs içün ne mikdâr hüküm gönderilmiş ise tetebbu‘ idüp, bulup cümlesin gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, emrüm üzre zikr olınan hükümleri ve anlardan gayrı bu husûs içün irsâl olınmış ne mikdâr hüküm var ise bir kîseye mühürleyüp gönderesin.

1329

Eflâk voyvodasına: Reâyâyı ve memleketi koruması hususunda ciddî olarak çalışmasına dair.

Yazıldı.
Fâ’ik Beg'e virildi.
Fî 16 Şevvâl sene 967

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Erdel küffâr-ı hâksârına müte‘allık ve Erdel'ün harâcın husûsın arz idüp ve Eflâk sınurına dahl olınduğın ve anlardan gayrı dahı her ne bildürmişsen ma‘lûm-ı şerîfüm olup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, hıfz u hırâset-i memleket ve zabt u sıyânet-i ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp mücidd ü merdâne olup eger vilâyet-i Erdel'dür ve sâ’ir etrâf ü cevânibe göz kulak olup min-ba‘d dahı her cânibden vâkıf olduğın ahbâr-ı sahîhayı ve sâ’ir muhtâc-ı arz olan ahvâli yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildürmekden hâlî olmayasın ve sınur husûsına dahı mü’ekked hükm-i şerîfüm yazılup kadîmî Eflâk sınurına kimesneyi dahl itdürmeyesin diyü emrüm olmışdur. Sen dahı atebe-i ulyâma olan ubûdiyyetün muktezâsınca Eflâk tâ’ifesin berü

cânibe dahl ü ta‘arruz itdürmeyüp gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin.

1330

Niğbolu Beyi Ahmed Bey ile Şumnu ve Hezargrad kadısına: Eflâk hududuna müdahalenin mâni olunması hakkında.

Bu dahı.
Bu mektûb Paşa hazretlerinde kalmışdur.
Emr-i âhar, mektûb zahrında mukayyeddür.
Ana göre yazıldı.

Niğebolı Begi Ahmed Beg'e ve Şumnı ve Hezargrad kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda mektûb gönderüp berü cânibden ba‘zı ümenâ vü ummâl vilâyet-i Eflâk'un sınur ve hudûdına duhûl idüp kendüye müteveccih olan ba‘zı hukøka ta‘arruz idüp andan mâ‘adâ re‘âyâsın rencîde idüp te‘addî iderler imiş. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup vilâyet-i Eflâk'un kadîmden mu‘ayyen ve mümtâz ve ma‘mûlün-bih olan sınurına berü cânibden eger begler âdemlerinden ve eger sâ’ir ümenâ vü ummâlden ve bi'l-cümle ümerâyı dahl ü ta‘arruz itdürmeyüp re‘âyâsın dahı kimesneye hılâf-ı Şer‘ rencîde itdürmeyesin. Anun gibi eslemeyenleri men‘ idüp memnû‘ olmayanları yazup bildüresin. Ammâ bu bahâne ile Eflâk tarafından dahı Memâlik-i mahrûse'm hudûdına dahl olmak câ’iz değildür. Ana göre mukayyed olup muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1331

Bursa beyine: Bergama hisarı erenlerinden kale hizmetinde bulunmayıp hariçde sâkin olanların gediklerinin başkasına tevcihi lâzım geleceğine dair.

Yazıldı.
Oğlına virildi.
Fî 20 Şevvâl sene 967

Burusa begine hüküm ki:
Mühürlü tezkire gönderüp Bergama hisârı erenlerinden dört nefer kimesne hisârda sâkin olmayup âhar sancak[da] mütemekkin oldukların bildürmişsin. İmdi, hisâr-erenleri kal‘adan taşra hâricde olmak câ’iz değildür.
Buyurdum ki:
Vardukda, anun gibi kal‘a hıdmetinde olmayup hâricde olan hisâr-erenlerinün gedüklerin âhara tevcîh idesin ki herkes hıdmet-i lâzımelerin edâ idüp ihmâl ü müsâhele itmeyesin.

1332

İlbasan beyine ve Debre kadısına: Rumeli Beylerbeyisi Mustafa Paşa hasları reâyâsının vergi ve resim vermeyip şer‘-i şerîfe de itaat etmemekte olmaları hasebiyle ele geçirilmeleri ve hükmü tahrif edenler hakkında da lâzım gelenin yapılmasına dair.

Yazıldı.

İlbasan sancağı begi ve Debri (Debre) kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Rûm-ili Beglerbegisi Mustafa Paşa'nun kazâ’-i mezbûrda vâkı‘ olan hâsları zâbiti Murâd Voyvoda, meclis-i Şer‘a gelüp

hâslarınun re‘âyâsı karyelerine kondurmayup âdemlerini ok ile mecrûh idüp ispençelerin virmeyüp ve öşr-i gallâtların satdurmayup envâ‘-ı fesâd ü şenâ‘atlerinden şekvâ eyledükde sâbıkā kādî olan Şâh vukø‘ı üzre şenâ‘atlerin tescîl idüp arz eylemişler. Hâliyâ yine mezbûr voyvoda talebiyle kıbel-i Şer‘den âdem gönderüp da‘vet olındukda itâ‘at itmeyüp gelmeyicek tekrâr kıbel-i Şer‘den ve vilâyet halkından niçe yarar ve mu‘temed kimesneler gönderilüp *"Şerî‘at'e gelün, yohsa arz olınur"* dinildükde kurbimüzde olan âsî karyelere arz virildi ne oldı diyü itâ‘at itmediler ve âdet-i agnâm cem‘ine me’mûr olan Mehmed ile zikr olınan hâslardan âdet-i ağnam taleb olındukda inâd idüp bir akça virmediler ve bundan akdem zikr olınan re‘âyâ voyvodalarından şikâyet idüp ellerine virilen hükm-i şerîfün içinde dört yirde kalem katduğı müşâhede olınmağın hükm-i şerîf aynı ile kîseye koyup ve mühürleyüp der-i devlete irsâl olındı. Şöyle ki, içlerinden birkaç nefer ehl-i fesâdun haklarından gelinmeye şimdiden sonra harâc ve âdet ü agnâm[lvii] ve avârız alınmayup ve şenâ‘atleri yevmen fe-yevmen ziyâde olup mâl-ı mîrîye zarar müretteb olmak mukarrerdür diyü arz itmeğin imdi, **buyurdum ki**:
Anun gibi Şer‘-i Şerîfe itâ‘at itmeyen kimesneleri her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp ve hükm-i şerîfüme kalem katan kimesneyi dahı her kande ise buldurup dahı ol bâbda Şer‘ile lâzım geleni yirine koyup hilâf-ı Şer‘-i Şerîf iş itdürmeyesin, şöyle bilesin.

1333 *Silistre Mukâtaâtı Nâzırı Mehmed Çelebi'ye: Özi Kalesi tamiratının gelecek seneye tehiri ve işçilere izin verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren âdemine virildi.
Fî 22 Şevvâl sene 967

Silistre mukāta‘âtı nâzırı Za‘îm Mehmed Çelebî'ye hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Özi kal‘ası ta‘mîri fermân olınup ve akıncı begi akıncısıyla ve Akkerman begi beşlüleriyle gelüp zamân-ı binâda ol cânibi hıfz u hırâset idüp ve eşkünci tâ’ifesi çeri-başılarıyla gelüp binâ hıdmetinde olmaları fermân olınup ve zikr olınan binâ mühimmi içün istabur ağacı ve binâya müte‘allık kereste getürmek içün Boğdan voyvodasına emr olınup ve binâ üzerinde olan mübâşirîne Silistre ve Hırsova ve Tekfur-göli kazâlarından ihrâc olınmak fermân olınup Silistre sancağına gelüp vâsıl olduğında livâ’-i mezbûrda ve Akkerman sancağında gāyetle kaht olduğı ecilden bu senede bir habbe zahîre tedârükine mecâl olmayup bu yıl kal‘a-i mezbûre yapılmak mümkin olmaduğı müşârün-ileyh ile arz itdüğünüzde Boğdan ve Eflâk voyvodalarına hisâr mühimmâtı içün lâzım olan keresteyi ve zahîreyi tedârük ve irsâl idesin diyü tekrar ahkâm-ı şerîfe irsâl olındukda hükümler voyvodalara irsâl olınup ve sen tahrîri fermân olınan celeb maslahatı içün livâ’-i Silistre ve Niğebolı'ya gidüp işbu sene seb‘a ve sittin ve tis‘a-mi’e Ramazân'ınun gurresinden celeb hıdmeti tamâm olup külliyyen eşkünci tâ’ifesiyle ve mi‘mâr ve bennâ ve neccâr ile nefs-i Akkerman'a gelüp mübâşeret kasd olındukda mezbûrân Boğdan ve Eflâk voyvodalarından âdem gelüp vilâyetimüz nihâyet mertebe kahtlık olup eski gallâtdan mevcûd olan arpa külliyyen fermân-ı şerîf mûcebince

mahrûse-i İstanbul'a irsâl olınup ve yeni terekemüz dahı kuraklık belâsından aslâ bitmeyüp re‘âyâsı nâ-tüvân mükedderü'l-hâl olup açlık belâsından araba çekmeğe kābil davar dahı bulınmayup bir habbe zahîre ve keresteye kādir değilüz diyü ahvâli arz eyledük, sana âdem ve mektûb gönderdüp bu dahı vilâyetde olan ehl-i vukøf dahı mezbûrîn voyvodalarınun takrîrine muvâfık haber virüp ve bu yıl kal‘a-i mezbûreye mübâşeret olınmadığın arz eylemişsin. İmdi, bu sene binâdan ferâgat olınup **buyurdum ki**:
Te’hîr itmeyüp anda olan eger eşküncidür ve eger sâ’ir bennâ vü neccârdur, icâzet viresin. İn–şâ’allâh zikr olınan kal‘a, gelecek yıl ta‘mîr olına. Şöyle bilesin.

1334

Sirem Bey'i Bayram Bey'e: İzvornik Kadısı Üzeyir'in kâtili olan Moravik Dizdarı Memi'nin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dîvân Kâtibi Dervîş Çelebî'ye virildi.
Fî 22 Şevvâl sene 967

Sirem Begi Bayrâm Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem mahrûse-i İstanbul'da İzvornik kādîsı iken maktûl bulınan Azîz nâm kādînun kātili hâliyâ livâ’-i mezbûrda Moravik dizdârı olan Memi nâm kimesne idüği arz olınmağın **buyurdum ki**:
Mezbûrı dutup habsile yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin. Ammâ gönderdüğün kimesnelere tenbîh ü te’kîd idesin ki gayb itdürmekden hazer ideler.

1335

Rodos muhafazasında olan reise: Emir Reis'in Boğaz Hisarı'nda Nasuh Ağa'ya teslimini müteakip birtakım taaddiyatta bulunan levend taifesinin ele geçirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Hacı Çavuş'a virildi.
Fî 22 Şevvâl sene 967

Rodos muhâfazasında olan re’îse hüküm ki:
Kavala kapudanı mektûb gönderüp Gelibolı kapudanına emir vârid olmağın Gelibolı kapudanı kendüye mektûb gönderüp sana koşılan Emîr Re’îs'i Boğaz-hisârı'na getürüp Nasûh Aga'ya teslîm idesin dinilmeğin mâh-ı Şevvâl'ün dördinci güni mezbûrı getürüp Boğaz-hisârı'na Nasûh Aga'ya teslîm eyledüğinde ardınca feryâdcı gelüp beş pâre levend gemileri gelüp Sidrekapsi'yi urdılar ve beş pâre dahı Selânik Körfözi'ne gitmişlerdür. Bir yirde kavl ü karâr idüp yüz yaya tüfeng ile döğüp almak murâd itdüklerin ve on pâre gemiye bir gemi cevâb virmek müşkildür diyü arz idüp mu‘âvenet taleb itmeğin, Rodos gemileriyle Rûm-ili câniblerin varup görüp anun gibi levend tâ’ifesi var ise haklarından gelüp ve Rodos câniblerin İskenderiyye kapudanı gelüp sen gelince hıfz u hırâset itmek emrüm olup ol bâbda ana dahı hükm-i şerîfüm gönderilmeğin, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp Rodos gemileriyle Rûm-ili câniblerine geçüp eger ol arz olınan mahâlleridür ve gayrı yirleri cüst ü cû idüp zikr olınan levend tâ’ifesin ele getürmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp mazarrat ü ifsâdların def‘

idüp eger zikr olınan levend tâ'ifesinden ve sâ'ir dahı korsan tâ'ifesinden memleket ü vilâyete ve re'âyâ vü berâyâya ve yalılara zarar u gezend irişdürmeyüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin ve Südde-i sa'âdet'ümden Ahmed Re'îs dahı bir mikdâr gemi ile gönderilmişdür. Senünle dahı haberleşüp eger bir yire cem' olmak iledür, eger her birinüz çıkup yürimek iledür, vech ü münâsib olduğı üzre amel idüp levendleri ele getürmek bâbında ve hıfz u hırâset husûsında dakΩka fevt itmeyesin.

-1335/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Mısr kapudanına arz-ı nakl olınup ri'âyet olınmışdur. Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp Rodos câniblerine mezbûr gelince hıfz u hırâset idüp yalılara ve re'âyâ[ya] ve müsâfirîn-i bahra zarar u gezend irişdü[r]memek bâbânda dakΩka fevt itmeyüp ve İskenderiyye câniblerin dahı hâlî komayup ol cânibe dahı göz kulağ olup siz berü gelmek ile ol tarafa zarar ihtimâli olmaya.

1336

Şam beylerbeyine: Nâibliği kaldırılarak hapsedilmesi ferman olunan Alâeddin'in işlediği suçlarının cezalandırılmasına dair.

Yazıldı.
Arz getüren Şeyh Ahmed'e virildi.
Fî 21 Şevvâl sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Ba'lbek kādîsı mektûb gönderüp emr-i şerîfle bundan akdem niyâbetden ref' olınup Şâm kal'ası'nda habs olınmak fermân olınan Alâeddîn niçe zamândur ki âsî karyelerde ve gâh Şâm'da ve Ba'lbek'de ihtifâ idüp yine envâ'-ı fitne vü fesâda mübâşir olup Müslimânlarun mâlına ve ırzına müte'allık te'addîden hâlî olmadığın bildürmiş. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezbûrı her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp mezbûrdan da'vâ-yı hakk ider varsa bir def'a Şer'ile olmış olmayup ve on beş yıl bilâ özr terk olınmayan da'vâlarun husamâ muvâcehesinde onat vechile hakk üzre Şer'ile teftîş idüp göresin; anun gibi Şer'ile hakları sâbit olanların hakların alıvirüp sâbit olan mevâddı ve nenün gibi husûslar olduğın mufassal yazup bildüresin ve Kendüyi emr-i şerîfüm olmadın habsden ıtlâk itmeyesin.

1337

Aydın beyine: Ayaslug'da levend taifesinin yaptığı şekâvetten dolayı muhafazası lâzım olan mahallere kifayet mikdarı sipahi ile alay beyi tayin edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 27 Şevvâl sene 967

Aydın begine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp sâbıkā oğlum Selîm *tâle bakāhu* Mağnisa'da iken nefs-i kasaba-i A[ya]sluğ ve etrâf karyelerinün levend tâ'ifesinden re'âyâ vü berâyâsı emn ü emân üzre olmak içün alay-begi ile kifâyet mikdârı sipâh ta'yîn idüp hâliyâ levend tâ'ifesi ale'l-gafle gice ile gelüp Müslimânlarun evlerin basup mâlların alup ve ba'zın katl idüp yine alel-gafle Sisam adası'na geçmeğin âdet-i kadîme üzre etrâf ü

cevânibde olan sipâh ü zu‘amâ cem‘ olup mahall-i mahûfeyi hıfz eylemek içün âdem ile mektûb gönderildükde: *"Emr-i şerîf olmayınca biz me’mûr olmazuz"* diyü tenbîhe varan kimesnelere cevâb virmeğin ol mahâllerün gemi mevsimi mürûr idinceye dek hıfzı lâzım olduğın arz eylemişsin. **Buyurdum ki**:
Anun gibi hıfz u hırâseti lâzım olan mahâlleri eger kifâyet mikdârı sipâhî ile alay-begi ta‘yîn itmekdür ve eger sen bi'z-zât hıfz itmekdür, vech ü münâsib olan ne ise amel idüp muhâfazası lâzım olan mahâllere kifâyet mikdârı sipâhîden ve zu‘amâdan ta‘yîn idesin, anun gibi muhâlefet idenleri her kimse mecâl virmeyüp ismi ve timarı ile yazup bildüresin ki, dirlikleri alınup haklarından geline. Bu bâbda tamâm mukayyed olup levend ve korsandan yalılarda re‘âyâya zarar irişdürmekden hazer idesin.

1338

Budin beylerbeyine: Seksar'da bazı köylerde eşkiyâ ile ortaklıkları olanların haklarından gelinmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 22 Şevvâl sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Mühürlü tezkire gönderüp varoş-ı Selvi ve varoş-ı Mohaç ve Kavak ve Dal ve Daluca ve Belsbarye (?) ve Ulaşkon ve Uskal ve Semenlos (?) ve Çura ve Anderyan ve Sanos ve Berâ‘ ve Bele ve Komaç (?) ve Daruca nâm on dört pâre karye ve iki varoş ahâlîsinün içinden haydud ve harâm-zâde çıkmayup haydud ve harâm-zâdeye şerîklerdür diyü Seksar sancağı begi Durali sana i‘lâm itdüğin arz eylemişsin.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, bu husûsı onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp göresin; zikr olınan kurâ ve varoş ahâlîsinden anun gibi hayduk ve harâmî şerîk olup fesâd ü şenâ‘atleri sâbit ü zâhir olanlarun gereği gibi haklarından gelesin ki sâ’irlerine mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı‘ ola. Ammâ bu bâbda kemâl-i basîret üzre olup anun gibi yaramazlıkları olmayup kendü hallerinde olanlara dahl ü ta‘arruz olınmakdan ve ehl-i fesâda himâyet olınup bu bahâne ile kimesneden ahz ü celb olmakdan hazer idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1339

Vidin kadısına: Vidin'de câmi-i şerîf yakınındaki kilisede içki içilmesinin ve çalgı çalınmasının men'i hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Ali'ye virildi.
Fî 23 Şevvâl sene 967

Vidin kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp nefs-i Vidin'de Mihal-oğlı Mehmed Beg binâ itdürdüği câmi‘-i şerîfün kurbinde vâkı‘ olan kenîsede kefere tâ’ifesi şürb-i hamr ve âlet-i lehv ile gavgā idüp edâ-i salâta mâni‘ olup şerr u şûrlarından Müslimânlar ziyâde mütezaccirü'l-ahvâl oldukları sâbıka arz olındukda emr ile ref‘ olınup sicill-i mahfûzda mukayyed ü mastûr olup ba‘dehû kasaba-i mezbûrede hark vâkı‘ olup ve kenîse dahı ihrâk olup sonra kefere girü ta‘mîr ü tevsî‘ idüp havlısı içinde meyyitlerin

dahı defn itdüklerin arz eylemişsin.
Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emr-i sâbık ile amel eyleyüp Şer‘-i Şerîfe muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin.

1340

Bursa beyine: İznik, Yalakâbâd ve Sabancı taraflarındaki eşkiyânın ele geçirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Oğlına virildi.
Fî 21 Şevvâl sene 967

Burusa begine hüküm ki:
Bundan akdem İznik ve Yalak-âbâd ve Sabancı etrâfında ba‘zı ehl-i fesâd ü şenâ‘at ve hırsuz u harâmî tâ’ifesi zuhûr idüp fesâd ü şenâ‘at eylemeğin Südde-i sa‘âdetimden bir yaya-başı ta‘yîn olınup ele getürilmek içün İznik kādîsına hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Hâliyâ zikr olınan husûsa sen bizzat mübâşir olmak emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, mezkûr yaya-başı ile kādîyı yanına getürüp dahı bizzat zikr olınan yire varup zikr olınan mahâlleri ve ol dağları sürüp eger il-eri cem‘ itmek iledür ve eger gayrı tarîk iledür her ne yüzden el virürse hüsn-i tedârük idüp ol cevânibde ebnâ’-i sebîle zarar u gezend kasdında olan ehl-i fesâdı ele getürüp Şer‘ile haklarından gelüp ol etrâfı anlarun şerr u şûrlarından emîn idesin ve bunlardan gayrı ba‘zı levend tâ’ifesi dahı sûhte nâmına yarağ u yasağla gezüp fesâd üzre olurlarimiş. Anun gibileri dahı görüp şöyle ki kendü hâllerinde yolcı olmayup yarağ u yasağ ile sûhte sûretinde ola, anun gibi levendâtı dahı mecâl virmeyüp tutup ele getürüp haklarından gelesin ve muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l isneyn fî 22 Şevvâlü'l-mükerrem sene 967 [16.07.1560]

1341

Erzurum beylerbeyine: Yukarı canibe tücca taifesinin gümüş ve altun eşya nakit akça götürmelerinin men edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Beglerbegiye hıdmet iden Abdüsselâm'a virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem hükm-i şerîf gönderilüp yukaru cânibe tüccâr tâ’ifesi gümüş ve altun evânîsi ve nakd akça alup gitmek men‘ olınup tâcir getürdüği metâ‘ına göre girü metâ‘ alup göndere diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ ba‘zı tüccâr tâ’ifesi getürdükleri metâ‘larun satduklarından sonra girü metâ‘ almayup cümle bahâsına gümüş alup kimesne mani‘ olmaz, çıkıp giderler diyü Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâm olındı. İmdi, bu bâbda emr-i sâbıkum kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ onat vechile mukayyed olup yukaru cânibe eger evânî tarîkıyla ve eger gayrı cihetledür, emrüme muhâlif gümüş ve altun gitmekden hazer idüp yolları ve sâ’ir tüccâr mürûr u ubûr idecek mahâlleri görüp gönderilen emre mugāyir iş olmakdan ve kimesneye himâyet olmakdan hazer idesin. Sonra özrün makbûl olmaz, ana göre mukayyed olasın.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 23 Şevvâl sene 967 [17.07.1560]

1342

Erzurum'da zeâmet mutasarrıfı Ömer Çelebi ile Bayburd ve Erzincan kadılarına: Bayburd Dizdarı Mustafa'nın zulmünden dolayı tahkikat yapılıp neticenin arzedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bayburd hisâr-erenlerinden dizdâr arzın getüren Îsâ'ya virildi.
Fî 23 Şevvâl sene 967

Vilâyet-i Erzurum'da ze'âmete mutasarrıf Ömer Çelebî'ye ve Bayburd ve Erzincan kādîlarına hüküm ki:
Erzurum beglerbegisi mektûb gönderüp Bayburd dizdârı olan Mustafa, zulmile ma'rûf kimesne olup hazîneye gadri olmışdur diyü kal'a-i mezkûre bölük-başı ve kethudâsı gelüp takrîr itdüklerin arz idüp ve mezkûr dizdârun dahı Âstâne-i sa'âdet'e mektûbı vârid olup kal'a-i mezbûre kethudâsı ve bölük-başı terk-i kal'a idüp dâ'imâ kendü hevâlarında yürürler diyü i'lâm itmeğin iki arzun sûretleri aynı ile ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, gönderilen arzlarun sûretlerine nazar idüp dizdâr hakkında hisâr-erenlerinden arz itdükleri husûslardan ve anlar hakkında dizdâr arz itdüği mevâddan yanınuzda sâbit ü zâhir olan ahvâllerin bir mâddesin ketm itmeyüp bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp alınup vukø'ı üzre tarafeynün yanınuzda sâbit ü zâhir olan mevâddın mufassal u meşrûh yazup bildüresin.

1343

Budin beylerbeyine: Budin'de bazı köylerin halkının güherçile işlemeğe tayin olunmasından dolayı köy mutasarrıflarına bedellerinin tevcihi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 22 Şevvâl sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Vilâyet-i Budun'da Uca ve Harbuz ve Köroş ve Dal nâm karyeler halkı güherçile işlemek içün ta'yîn olınduğın bildürdüğin ecilden ol karyelere mutasarrıf olanlara bedelleri tevcîh olınmasın emr idüp **buyurdum ki**: Emrüm mûcebince zikr olınan karyelere mutasarrıf olanlara düşenden âhar bedellerin tevcîh idüp tezkirelerin viresin.

1344

Mısır Kapudanı Şüca Bey'e: Mısır sâbık beylerbeyisinin, adamı Behram ile eşyasının Mısır'a selâmetle ulaştırılması hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 22 Şevvâl [sene 967]

Mısr Kapudanı Şücâ' Beg'e hüküm ki:
Sâbıkā Mısr Beglerbegisi olan İskender *dâme ikbâluhû* Hamza nâm re'îsün gemisi ile ehlin, ba'zı espâbı ile Behrâm nâm âdemiyle Mısr cânibine irsâl idüp mahûf yirlerde mu'âvenet olmak

bâbında inâyet recâ itmeğin buyurdum [ki]:
Varup sana vusûl bulduklarında anun gibi mahûf olan mahâllerde mezbûr gemiye zarar u gezend irişdürmeyüp emîn ü sâlim îsâli bâbında mu‘âvenet idesin.

1345

Amasya beyine: İstanbul'da hapsedilmiş olan Mehmed'den daha başka davâcılar zuhur ettiğinden davanın yeniden görülmesi için adı geçenin kendisine gönderildiğine dair.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 23 Şevvâl sene 967

Amâsiyye begine hüküm ki:
Bundan akdem emr ile teftîş olınup habs ile Südde-i sa‘âdet'e gönderdüğün Mehmed'den ba‘zı kimesneler dahı Südde-i sa‘âdetimde da‘vâ-yı hakk itmeğin mahallinde Şer‘ile görilmek içün kayd ü bend ile Dulkādirlü çavuşlarından Kubâd Çavuş'a teslîm olınup sana irsâl olındı. Vardukda, alup kabz idüp dahı yarar âdemle kayd ü bend ile mahalline gönderüp husamâsiyle berâber idüp Şer‘ile ahvâlin teftîş idüp Şer‘ile sâbit olan hakkın alıvirüp dahı mezkûru girü kayd ü bend ile yarar âdemler ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ammâ gaybet itdürmekden ziyâde hazer idesin.

1346

İlbasan beyine ve kadısına: İlbasan sancağında köylerden oğlan alıp satan ve cinayet işleyen eşkiyânın ele geçirilerek haklarında gerekenin icrasına dair.

Yazıldı.
Arz getüren Gün (?) nâm zimmîye virildi.
Fî 24 Şevvâl sene 967

İlbasan sancağı begi ve kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin; Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Ohri sancağına tâbi‘ Besnâr nâm karyeden Hasan Manas ve oğlı Mustafa nâm yoldaşı ve Petril nâhiyesinde Doğan-oğlı Mustafa ve Nebî ve Hüseyin b. İbrâhîm Mîrzâ ve Yani Savavak (?) ve Kara Yûsuf-oğulları Ayas ve Divâne Kayıkı (?) ve Bâlî Yavrızen ve Hüseyin Çelebî, sübaşısı Ahmed Sübaşı nâm harâmîler İlbasan sancağına tâbi‘ Harmanika nâhiyesinde Dutlişte nâm karyeden dârendegân-ı hükm-i şerîf ve Vasokole ve Ulaş Anderya nâm zimmîlerün dört nefer oğulları ile bir nefer kızların alup ve Neşkef nâm karyeden dahı iki nefer oğlan ve Corile (?) nâm karyeden iki oğlan ve Hurakı'den dahı iki oğlan kapup satup ve bunlardan mâ‘adâ Leş ve Draç iskelelerine gelüp giden tüccâr ve kârbânun yolın basup âdemler katl idüp espâb ü emvâllerin gāret idüp dâ’imâ fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmayup mazarratlarından re‘âyâ perâkende olmak mertebesine varup Leş iskelesi yolları tamâm münsedd olup vâcibü'l-hazf harâmîlerdür diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-e‘amm varıcak, bu husûsa onat vechile mukayyed olup mezbûrûn kimesneleri ihzâr idüp bi'l-fi‘l ellerinde esîr bulınanlardan da‘vâ ider kimesne varise bir def‘a fasl olmış değil ise ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm gereği gibi teftîş ü tefahhus idüp göresin; kazıyye arz olındığı gibi olup zikr olınan

karyelerden alınan oğlanları mezkûrûn kimesneler alup gidüp bey‘ idüp fesâd eyledükleri ve yola inüp tüccâr ve kârbândan âdem katl eyledükleri bî-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir olur ise oğlanları her kande ise buldurup Şer‘ile ashâbına teslîm itdürüp dahı bu fesâdı idenler sipâhî ise habs idüp yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin, değil ise ol bâbda muktezâ-yı Şer‘-i Şerîf ne ise icrâ idüp mahallinde yirine koyasın. Ammâ bu bâbda tamâm hakk üzre olup bî-günâh kimesnelere hilâf-ı Şer‘-i Şerîf zulm ü te‘addî olmakdan ve ehl-i fesâda himâyet olınup kimesneden ahz ü celb olmakdan ziyâde hazer eyleyesin.

1347

Budin beylerbeyine: Beratlarını deftere kaydettirmeleri gereğinin ümeraya tenbih edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 26 Şevvâl [sene 967]

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp ba‘zı begler kullarum tezkirelerin Dergâh-ı mu‘allâ'mdan ihrâc itdürüp berât eyleyüp, iledüp berâtların anda olan deftere kayd itdürmekle ba‘zı husûsları müşevveş olur diyü arz eylemişsin. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, anun gibi Âstâne-i sa‘âdet'ümden berâtın ihrâc iden ümerâ kullaruma tenbîh eyleyesin ki, berâtların iledüp anda deftere kayd itdüreler. Varup kayd itdürmeyince olmayalar.

1348

Murad Çelebi'ye: Tahrir edilen sancaklara ait zevâid miktarının bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Erbâb-ı timardan Sefer'e virildi.
Fî 26 Şevvâl sene 967

Murâd Çelebî'ye hüküm ki:
Bundan akdem sana tahrîri fermân olınan sancaklarun hîn-i tahrîrde zevâ'idi zâhir olmış mıdur? Ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, emr üzre tahrîr olınan elviyenün hîn-i tahrîrde ne mikdâr zevâ'idi zâhir olmış ise yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

1349

Ösek kadısına: Ösek Kalesi'nin yenilenmesi istenilen hamamı hakkında malûmat verilmesine dair.

Yazıldı.
Erbâb-ı timardan Pîrî'ye virildi.
Fî 28 Şevvâl sene 967

Ösek kādîsına hüküm ki:
Tımışvar beglerbegisi mektûb gönderüp Ösek kal‘ası dâhilinde olan mescidi mukaddemâ ağaç ile yapılup köhne olup hâliyâ taş ile yapılup yanında bir mu‘allim-hâneye dahı el urılup kal‘a-i mezbûrede olan mescid ve mu‘allim-hânenün ve kal‘a-i Peçuy'da olan câmi‘-i şerîf ve mesâcid ve zâviyenün harcı ve havâyici takviyet bulmak içün Müslimânlar âdem gönderüp Ösek'de bir küçürek hammâmdan gayrı

hammâm olmayup ol dahı harâb olup yeniden taş binâ ile kireçden kendü cânibinden hammâm yapılmasın murâd idindüğin arz eylemeğin, **buyurdum ki**:
Göresin, zikr olınan harâb hammâm kimündür, ne zamandan berü harâb olmışdur ve harâb olmağa bâ‘is nedür? Yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

1350

Erzurum beylerbeyine: Yukarı canibin ahvali hakkında vâkıf olduğu haberleri bildirmesine dair.

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 24 Şevvâli'l-mükerrem sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem sana niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup yukaru cânibden vâkıf olduğun ahbârı ale't-tevâlî i‘lâmdan hâlî olmayasın diyü emrüm olup haylî zamândan berü ol cânibe müte‘allık nesne i‘lâm olınmayup imdi, ol cânibün ahvâli ne minvâl üzredür? Dâ’imâ mühimm ü lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp öte cânibün ahvâl ü etvârı ve fikr ü firâsetleri ve sâ’ir cumhûr u umûrların neye müncer olmak üzre olduğın tamâm ma‘lûmun olduğı üzre mu‘accelen yazup, bildürüp ve ba‘de'l-yevm dahı ol cânibün evzâ‘ u etvârın tecessüs idüp alet't-te‘âkub ve't-tevâlî Südde-i sa‘âdet'üme i‘lâmdan hâlî vü zâ’il olmayasın.

-1350 / a-

Yazıldı.
Dîger Mustafa Çavuş ile Paşa'ya gönderildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].
Bir sûreti Van beglerbegisine.

1351

Budin beylerbeyine: Kul taifesine et ihtiyacını karşılamak için koyun alınması hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 26 Şevvâl sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede olan kul tâ’ifesinün ve sâ’ir Müslimânlarun et bâbında gāyet müzâyakaları olduğın ve gelen koyun Erdel vilâyetinden gelüp Peç cânibine gitdüğin bildürüp mahrûse-i mezbûre halkı kendülere kifâyet mikdârı anda almayınca gayrı yirlere koyun gitmeye diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Göresin, kazıyye arz itdüğün üzre olup anun gibi et bâbında müzâyaka oldukda anda koyun getürenlerden kifâyet mikdârı narh-ı rûzî üzre kul tâ’ifesine ve sâ’irlere koyun alıvirüp narh-ı rûzî üzre akçaların sâhiblerine alıviresin. Bu bâbda tamâm mukayyed olup koyun getürüp celeb tâ’ifesine te‘addî olmakdan ve ol sebeb ile mâl-ı mîrîye dahı noksân olmakdan ictinâb eyleyesiz.

1352

Diyarbekir beylerbeyine ve mal defterdarına: Diyarbekir kullarına on dokuz nefer ilhak olunduğuna dair.

Yazıldı.
Ali Çelebî'ye virildi.

Fî 19 Şevvâl sene 967

Diyârbekr beglerbegisine ve mâl defterdârına hüküm ki:
Hâliyâ on dokuz nefer kimesne, sen ki beglerbegisin, gönderdüğün defterün mûcebince Diyârbekr kullarına ilhâk olınup Südde-i sa‘âdet'ümde olan deftere işâret olınup defterdârlarum cânibinden tezkire virilüp **buyurdum ki**:
Zikr olınan on dokuz nefer kimesneyi ol tezkire mûcebince anda olan deftere dahı kayd, itdürüp ulûfelerin tasarruf itdüresin ve her birinün hükümleri resmin yigirmi dörder akça hisâbı üzre alup Hazîne-i Âmire'm içün zabt eyleyesin.

1353

İlbasan beyine: İlbasan köyleri reâyâsının oğullarını, kızlarını ve eşlerini kaçırıp satan kimselerin ele geçirilip muhakeme edilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Sinân'a virildi.
Fî 29 Şevvâl sene 967

İlbasan begine [ve] kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin; Südde-i sa‘âde-t'üme defter gönderüp Hüseyin Bâlî-oğlı Ca‘fer ve Hüseyin Mede-oğlı Hasan ve Doğan-oğulları Mustafa ve Betikara Mustafa-oğulları ve Şücâ‘-oğlı Bâlî Sâdık ve Bâcdâr-oğulları Mehmed ve Bâlî ve Kara Yûsuf-oğulları Ali Bâlî ve dîger Ali Bâlî, Akça-hisâr Kethudâsı Şücâ‘ ve Na‘lband-oğulları nâm kimesneler ve ba‘zı yoldaşlariyle livâ’-i Ohri'ye tâbi‘ Akça-hisâr ve Niyavul nâhiyelerinde mütemekkin olup dâ’imü'l-evkāt livâ’-i İlbasan'a tâbi‘ kurâ re‘âyâsınun oğulların defterlerin ve avretlerin kapup ugurlayup satup kat‘-ı tarîk itdüklerin bildürmişsin.
Buyurdum ki:
Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp mezkûrları her ne tarîkla olursa ele getürüp gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp muhkem habs idüp arz olınan husûslardan üzerlerine Şer‘ile sâbit olanları ve olmayanları ve ahvâlleri neye müncer olduğın ve her birinin üzerine Şer‘ile ne sâbit olduğın ve sâ’ir ahvâllerin mufassal defter idüp arz idesin. Kendüleri habsden ıtlâk itmeyüp sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mûcebiyle amel idesin.

1354

Şam beylerbeyine ve mütevelli Mustafa'ya: Safed kazasında Taberiye Gölü ılıcalarının imâret-i âmireye vakıf kaydedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 23 Ramazân sene 967

Şâm beglerbegisine ve mütevellî olan Mustafa'ya hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunılup Safed kazâsına tâbi‘ Taberiyye dimekle ma‘rûf bir nâhiye vardur. Kâfirî bodurumları ve hisâr içinde kâfirî binâdan evleri olup evleri yanında bir büyük göl olup yanında ba‘zı hâsiyyetlü sular kaynar ılıcalardur ve bir harâb hammâm olup bî-nihâye hurma ağaçları olup ve ipek hâsıl olmağa ve şeker kamışı dikmeğe yarar yirleri olup

etrâfdan yılda bir, iki, üç bin Müslimân ve Yahûdî ve Nasrânî gelüp hammâma girüp harâb iken bu mikdâr âdem cem‘ olıcak ma‘mûr olıcak niçe mahsûl hâsıl olurdı. Ziyârete gelen Yahûdî ve Nasrânîlerden Safed emîni ikişer pâre alup ve gölün balığından dahı on beş bin akça alup: *"Zikr olınan mahallin biz ol kadar mahsûlin virmeğe iltizâm iderüz; on yıla varınca böyle edâ itdüğümüzden sonra her bir akçasına on akça dirlik şartıyla kabûl iderüz"* diyü i‘lâm itdükleri ecilden ve nâhiye-i mezbûre dahı defterde on üç bin akça yazılmış olmağın işbu sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Ramazân'ınun yigirmi birinci güninde anda vâkı‘ olan imâret-i âmireye vakf olmasın emr idüp, **buyurdum ki**:
Târîh-i mezbûrdan ber-vech-i vâkı‘ olan mahsûlâtı vakf içün zabt itdüresin ve anun gibi hâricden kimesnenün yazılu nizâ‘lusı olmayandan kimesne gelüp ol etrâfı şeneldüp tavattun iderse kimesne tâbi‘ olmaya ve arz olınduğı üzre şenelüp ma‘mûr olmağa münâsib midür, nicedür, bildüresin ve eger Yahûdî ve Nasârâdan alınandur, eger göl hâsılıdur, her neyse cüz’î ve küllî mahsûlin vakf içün zabt itdürüp siz dahı yarar âdemler ta‘yîn idüp hâsıl ne olursa yazup bildüresiz.

1355

Vezir Mehmed Paşa'ya: Basra mühimmatı için yaptırılacak gemi kerestelerine ve alınacak haberlerin bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Arz getüren âdemine virildi.
Fî 10 Zi'l-ka‘de sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:
Mektûb gönderüp emr-i şerîf vârid olup Basra mühimmâtı içün fermân olınan geminün beş kıt‘ası kifâyet ider beş pâresin binâ itdürüp mâ‘adâsın bir münâsib olan mahalde hıfz itdüresin diyü fermân olınduğı ve mezbûr gemilerün kerestesi Birecik iskelesi'nden Şa‘bân'un gurresinde nehr-i Furat'dan altmış pâre gemi ile taşınup zamânında Îsâ nehri dimekle ma‘rûf nehirden âsânlıkla mürûr idüp mâh-ı mezbûrun on yedisinde Bagdâd'a vâsıl olup Dicle ile Basra'ya gönderilmek üzre oldukları haberi dahı gelüp bu takdîrce küllî harcdan berî olınduğın ve kereste-i mezbûre vâsıl oldukda kullandurmağa kābiliyyet olduğı üzre kifâyet mikdârın binâ itdürüp mâ‘adâsın bir münâsib mahalde der-mahzen itdürüp muhkem hıfz itdüresin diyü mukaddemâ Basra beglerbegisine haber gönderüp dahı ne vechile tedârük olınduğı haberi geldükde vukø‘ı üzre arz olınur diyü arz eylemişsin. Her ne dimiş isen alâ vechi't-tafsîl ma‘lûm-ı şerîfüm olmışdur. **Buyurdum ki**:
Ba‘de'l-yevm ma‘lûmun olan ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî vü zâ’il olmayasın.

[Yev]mü's-sebt fî 26 Şevvâli'l-mükerrem sene 967 [20.07.1560]

1356

Mısır Kapudanı Hızır'a: Mısır sâbık Kapudanı Şüca'a baştardesinin verilerek İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Süveyş re'îslerinden Sefer Re'îs'e virildi.
Fî 26 Şevvâl sene 967

Mısr Kapudanı Hızır'a hüküm ki:
Sâbıkā kapudan olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Şücâ' *dâme izzuhû* Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp, sen gelince ol cevânibi kemâ-kân hıfz itmek emr olınup hıfz u hırâset üzre olup, ammâ sen gelüp mülâkΩ olup gemileri sana teslîm itdükde kendü Südde-i sa'âdet'üme gelmek içün senün seferden (?) binüp geldüğün baştarde kendüye ve yâhûd girü kendü getürdüği eski baştarde virilmesin bildürmeğin,
buyurdum:
Vusûl buldukda, anun gibi gelüp müşârün-ileyh mülâkΩ olup ve gemileri sana teslîm idüp Südde-i sa'âdet'üme gelmelü oldukda arz itdüğü üzre sen getürdüğün baştardeyi viresin ki gelüp Südde-i sa'âdet'üme gele ve yâhûd kendünün eski baştardesin viresin; avk u te'hîr itmeyesin.

1357

Kastamonu beyine: Bazı şakilerin ele geçirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Mehmed'e virildi.
Fî 26 Şevvâl [sene 967]

Kastamoni begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem sana ve Kastamoni ve Daday kādîlarına hükm-i şerîf irsâl olınup Üveys nâm sipâhînün ammîsi oğlı Süleymân ve hıdmetkârı Zilka'de ve İshâk ve Kalender sâ'ir yoldaşlariyle dîger Üveys nâm kimesnenün evin basup ve kapusın yıkdurup şâhid-i zûr ile on iki bin akça isbât idüp beş bin beş yüz akçasın alup hayf eylemişler. Ehl-i fesâdı ele getürüp husamâ muvâcehesinde muktezâ-yı Şer'-i Şerîf üzre tefahhus idüp ve mezbûrân Süleymân ve Üveys['i] dahı umûmen teftîş idesin ve bu fermân olınmağın emr-i şerîf mûcebince müşârün-ileyhimâ kādîlar ile üzerlerine varıldukda itâ'at-i Şer' itmeyüp gaybet itdüklerin arz eylemişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup zikr olınan ehl-i fesâd ü şenâ'ati her ne yirde bulınur ise ele getürüp dahı toprak kādîsı ma'rifetiyle husamâ muvâcehesinde emr-i sâbık üzre teftîş idüp arz eyleyesin.

1358

Bolu Beyi Sinan'a: Viranşehrin Kabak karyesinden Mevlânâ Muhyiddin'in İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.

Yazılup Husrev Beg'e virildi.
Bolı Begi Sinân Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem Şuhûd kādîsı olup livâ'-i mezkûrda Vîrânşehir kazâsına tâbi' Kabak nâm karyede sâkin Saltuk Boyacı-oğlı dimekle ma'rûf Mevlânâ Muhyiddîn'ün Südde-i sa'âdetümde huzûrı lâzım olup Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Abdî Çavuş irsâl olınup **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp mezkûrı her kande ise ele getürüp kayd ü bend ile müşârün-ileyhe teslîm idüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Gaybet itdürmekden hazer eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 27 Şevvâli'l-mükerrem sene 967 [21.07.1560]

1359

Aydın beyine: Aydın'da serbest timarlar cemaatinden çirkin işler işleyenlere bir kimseyi vermemelerinden dolayı, siyasete müstehak olanların kim olursa olsun ele geçirilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 27 Şevvâl sene 967

Aydın begine hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp livâ'-i mezbûrda serbest olan timarlar cemâ'ati ve Karaca-koyunlı ve müsellem ve yaya cemâ'atlerinden birisi fi'l-i şenî' idüp müdde'îleri talebleriyle istifsâr olınmalu oldukda: *"Timar sâhibleri rüsûmı bizüm olıcak, sâ'ir habs ü kabz dahı bizümdür"* diyü zikr olınan timarlar sâhibleri ve Karaca-koyun ve müsellem ve yaya iş-erleri sübaşılara virmeyüp kendüler habs itmekle niçe eytâmun babaları deyni bel' u ketm olındığından gayrı eşirrâ ü eşkıyânun zabtı asîr olur diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, anun gibi cürm-i galîza sâdır olup bi-hasebi'ş-Şer' ve'l-kānûn salb ü siyâsete ve kat'-ı uzva müstahıkk olanları her kimde ise alup mahallinde Şer'ile lâzım geleni icrâ itdürüp yirine koyup anun gibi Şer'ile salb ü siyâsete ve yâhûd kat'-ı uzva müstahıkk olanları virmekde ta'allül ü nizâ' iderlerse inâd idenleri yazup bildüresin.

1360

Aydın Beyi Mustafa Bey'e: Derya kenarında olan yerlere tecavüz ve taaddi eden levendlerin ve eşkiyânın zararlarının defedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 27 Şevvâl sene 967

Aydın Sancağı Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp nefs-i İzmir ve Ayasuluğ ve ba'zı karyeler deryâ kenârına karîb olmağla gemi levendleri gelüp harâc-güzâr zimmîler getürüp zikr olınan şehirler ve kurâ halkı mesfûr zimmîleri harâc-güzâr idüğin bilmek murâd idinüp cüz'î bahâ ile olmağın tama' idüp sâ'ir esîrler gibi bey' u şirâ eyleyüp ve levendleri evlerine getürüp niçe günler ziyâfet idüp murâdlarınca zahîrelerin virdüklerinden mâ'adâ kulağuz olup nefs-i Ayasuluğ'da ve kurâsında kendü hâllerinde olan niçe mütehavvil kimesnelerün evlerin basdurup mâlların gāret itdürüp ve adâvet üzre oldukları kimesneleri katl itdürmeğin tâ'ife-i mezkûreye zahîre virüp esîrlerin bey' itdürmeğe mu'în olanlar defter olınup arz olındı diyü bildürmişsin. İmdi, mezkûrlarun ahvâli teftîş olınup görilmek emr olınup **buyurdum ki**: Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezkûr defterde mukayyed olanları toprak kādîsı ma'rifeti ile ber-mûceb-i Şer'-i Şerîf onat vechile hakk üzre ahvâllerin dikkat ü ihtimâm üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; anun gibi tâ'ife-i

mezbûreye zahîre virüp esîrlerin bey‘ itdürmeğe mu‘în oldukları ve ba‘zı kimesnelerün evlerin basdurup katl itdürmeğe bâ‘is ü mu‘în oldukları Şer‘ile sâbit ü zâhir olursa ellerinde bulınan illik esîrleri ba‘de's-sübût halâs idüp bu fesâdı idenler sipâhî tâ’ifesinden olup muhtâc-ı arz ise habs idüp arz eyleyüp değil ise mahallinde Şer‘ile lâzım geleni icrâ eyleyüp ve üzerlerine sâbit ü zâhir olan mevâddı ale't-tafsîl yazup bildüresin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü ta‘arruz olınup kimesneye zulm ü hayf olmakdan hazer idesin ve min-ba‘d ol cevânibde olan eger şehir halkıdur ve eger kurâ ahâlîsidür, gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki bir ferd anun gibi levend tâ’ifesiyle mu‘âmele idüp esîr almayup ve zahîre virmeyüp şöyle ki ba‘de't-tenbîh girü levend tâ’ifesiyle mu‘âmele idüp getürdükleri esîrlerden alup ve yâhûd zahîre vireler, her kim olur ise mecâl virmeyüp tutup habs idüp ahvâlin mufassal yazup bildüresin ki her vechile hakkından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

1361

Aydın beyine ve Tire kadısına: Harami firkate gemileri levendlerinden gündüzleri Sisam'a kaçıp, geceleri limanlarda eşkiyâlık yapanların haklarından gelinmesine dair.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 13 Zi'l-ka‘de sene 967

Aydın sancağı begine ve Tire kādîsına hüküm ki:

Hâliyâ Ağriboz kādîsı Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp harâmî firkate gemileri levendlerinden Tireli Mahmûd ve Ahmedcik ve Arnavud Hasan dimekle ma‘rûf levendler emsâli levend tâ’ifesiyle üç firkate ve gâh ziyâde olup Aya-Pevrek (?) ve Taşluyük (?) ve Karaca limanlarında demür bıragup gâh kendüsi levend ile ve gâh levendleri nefs-i şehir ve tevâbi‘inden cebren buğday ve un alup ve gâh oğlan çeküp ve evler basup ve dolaklarına akça salup gündüz oldukda Sisam adası'na geçüp gice ile mezkûr limanlara gelüp bu makøle fesâd idüp ve işbu mâh-ı Şa‘bân'un yigirmi üçinci gicesi nefs-i şehirden Burunsuz Mehmed dimekle ma‘rûf kimesnenün evin basup oğlın almak istedüklerinde feryâd itdüği içün kendüyi ok ile urup katl idüp oğlın alup gemiye gidüp ve karye-i Ebnâ'dan Hacı Mehmed nâm kimesnenün dahı mâh-ı mezbûrda Tireli Mehmed ve Ahmedcik firkatelerinden kırk elli nefer levend evin basup altmış bin mikdârı nakd akça ve espâbın alup kendüyi katl itdüklerin ve mezkûrlarun[lviii] def‘-i fesâdı karadan mümkin değildür. Deryâdan hıfz u hırâsete üç pâre kalitaya muhtâcdur diyü cemm-i gafîr haber virdüklerin arz eylemişsin. İmdi, mezkûrlarun her vechile def‘-i fesâdı lâzım ü mühimm olmağın, **buyurdum ki**:

Zikr olınan levend tâ’ifesinün gelüp karaya çıkacak mahâlli, kifâyet mikdârı âdem ta‘yîn idüp gice ve gündüz onat vechile hıfz itdürüp mezkûrları ele getürmek bâbında envâ‘-ı sa‘y ü ikdâm eyleyüp ve dahı anun gibi fesâd üzre olan levend tâ’ifesinün her biri ne yirdendür bilüp akvâm ü akribâlarına ve buldurması lâzım olanlara buldurup, getürdüp dahı fesâd ü şenâ‘atleri sâbit ü zâhir olanlarun mahâllerinde Şer‘ile haklarından gelesin ki sâ’irlerine mûcib-i ibret olup vilâyet ü memleket fesâd ü şenâ‘atlerinden pâk ve temiz ola

ve sûhte nâmına memleketde yarak ve yasak ile gezen ehl-i fesâdı dahı her kande ise ele getürüp mecâl virmeyüp emr-i sâbık mûcebince haklarından gelesin. Muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl ü ta‘arruz olınmakdan ve hilâf-ı Şer‘ u kānûn kimesneye iş olmakdan ziyâde sakınup hıfz u hırâset-i memleket ve ref‘ u def‘-i ehl-i fesâd bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Yalıları ve ehl-i fesâdun gelüp karaya çıkacak yirleri gereği gibi eger sipâhîden ve eger gayrıdan kifâyet mikdârı âdem ile hıfz eyleyesin.

1362

Malkara kadısına: Malkara'da câmi yanında Müslümanlara içki satan keferenin menedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Dervîş Beg âdemi Fâ’ik'a virildi.
Fî selh-i Şevvâl sene 967

Migalkara kādîsına hüküm ki:
Nefs-i Migalkara'da evvelden sâkin olmayup sonradan gelmiş ba‘zı kefere, mescid kurbinde evlerinde üzümlerin getürüp sıkup hamr idüp Müslimânlara bey‘ idüp fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmadukları istimâ‘ olındı. İmdi, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup zikr olınan kefere tâ’ifesinün evlerinde hamr itdürmeyüp hilâf-ı Şer‘-i Şerîf Müslimânlara bey‘ itdürmeyüp eslemeyenleri yazup bildüresin. Şöyle bilesin.

[Yev]mü's-sebt fî 3 Zi'l-ka‘de sene 967 [26.07.1560]

Yenişehir kadısına: Koyun celebleri hakkında bazı emirlere dair.

1363

Yazıldı.
Mezbûr Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 4 Zi'l-hicce sene 967

Yenişehir kādîsına ve Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından olup sol-kola koyun emîni olan Mustafa Çavuş'a hüküm ki:
Vilâyet-i Rûm-ili'nün sol-kolında vâkı‘ olan koyun celeblerinün ba‘zı mürde ve girîhte ve ba‘zı müflis olmak ile sâl-be-sâl ta‘yîn olınan koyunları vakti ile gelüp irişmeyüp et bâbında müzâyaka olup zikr olınan kādîlıklarda yazılu koyun celebleri teftîş olınup mürde ve müflis ve girîhte ve müflis olanları ihrâc olınup yirlerine yarar ve mütemevvil kimesneler yazılmasın emr idüp size i‘timâd-ı hümâyûnum olmağın bu husûsa sizi ta‘yîn idüp ve defterin sûreti aynı ile ihrâc olınup size irsâl olınup **buyurdum ki**:
Bu bâbda mübâşir ta‘yîn olınan kıdvetü'l-emâsil Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından …[lix] vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp mübâşeret ü mübâderet eyleyüp her kādîlığa varılup zikr olınan kādîlığun defter-i atîk[ın]a nazar

eyleyüp ne mikdâr celeb vardur ve her birine ne mikdâr koyun yazılup cümle ne mikdâr koyun yazılmışdur, ma'lûm idinüp dahı zikr olınan[lx] kādîlıklarda toprak kādîsı ma'rifeti ile yazılup celebleri aynı ile yoklayup göresin, ne mikdârı mevcûddur? Mürdesi ve girîhtesi ve müflisi ne mikdârdur ve her birinün ta'yîn olınan koyunları ne mikdârdur? Tamâm ma'lûm idinüp dahı anun gibi mürde ve yâhûd girîhte ve yâhûd müflis oldukları sâbit ü zâhir olanların ki şâ'ibe-i şübhe olmaya anun gibilerün yirlerine yarar ve mâldâr kimesnelerden celeb yazup iktidârlarına göre her birine koyun ta'yîn idüp her kimesne kimün yirine ta'yîn olınup koyunınun mikdârı ne ise aynı ile deftere kayd eyleyüp atîk ve cedîde işâret eyleyüp tekmîl eyleyüp defterin mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ammâ hîn-i tahrîrde tamâm hakk üzre olup mürde ve girîhte olmayup mevcûd olanları ve müflis olmayanları ihrâcdan ve adem-i iktidârı olanları sâhib-i garaz söziyle celeb yazmakdan, ziyâde ihtiyât eyleyüp hakk-ı sarîha tâbi' olup kimesneye garaz u ta'assub ile gadr olmakdan hazer idesin. Şöyle ki kimesneye himâyet olınup hayâtda iken mürde diyü ihrâc olına ve yâhûd mevcûd iken girîhte yazıla veya kudreti var iken müflis kayd olına, sonra beyân olıcak özr makbûl olmak ihtimâli olmayup mu'âteb ü mu'âkab olmak mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olup ve anun gibi bir kimesnenün mâldâr ve mütemevvil idüği ma'lûmun olup celeb yazılmalu oldukda ol kimesnenün ne mikdâr koyuna celeb yazılmağa kudreti olduğına haber iden kimesneleri getürüp kendü mâlı ile ve nefsi ile celeblik hıdmetine kādir olduğına yüzine şehâdet itdürüp şuhûdı zeyl-i deftere kayd eyleyesin. Sonra, kimesnenün: *"Benüm haberüm yoğidi, ehl-i garaz söziyle gaybetüme (?) yazıldı"*. diyü gelüp ta'allül ü bahâne itmeğe mecâli olmaya ve ba'zı kimesneler sâbıkda emîn ve mültezim olup ferâgat idüp ve ba'zı sipâhîler ve sipâhî-zâdeler timar talebinden ferâgat idüp ribâ-horluk idüp mâldâr olup celebliğe kādir iken bu vechile ta'allül iderimiş. İmdi, anun gibi mâla kābil olup mâlı ve nefsi ile celeblik hıdmetine kādir olanlar eger emânetden ve iltizâmdan ferâgat itmiş olanlardur, celeb kayd eyleyesin ve şol sipâhî ki kadîmi kapum kullarından olup ferâgat itmiş ola, anun gibileri celeb kayd itmeyesin ve şol sipâhî-zâdeler ki timar talebinden ferâgat idüp kâtibler silkine münselik olmış ola, anun gibileri yazup ol vechile ta'allül ü bahâne itdürmeyesin ve ba'zı yazılu celeblerün kudretlerine göre koyun ta'yîn olmayup himâyet olmış ise anı dahı göresin; anun gibi yazılu celeblerde kudretlerine göre koyun ta'yîn olmayup himâyet olmış ise kādir olduğına göre ziyâde eyleyesin ve siz ki kādîlarsız, her birinüz taht-ı kazânuzda müşârün-ileyhe celeb yazmakda eger ihzârı lâzım olanlarun ihzâriyçün âdem lâzım oldukda hisâr-eri ve muhzırdan ve sâ'ir lâzım olan husûsda mu'âvenet idüp ihmâlden hazer idesin ve taht-ı kazânuzda eger atîk ve eger cedîddür yazılu celeblerün defterinün bir sûretin alup hıfz idüp dahı defter mûcebince ta'yîn olınan koyunların vakti ve mevsimi ile ihrâc idüp bi'z-zât ve yâhûd yarar nâ'iblerinüz ile gönderesin.

-1363/a-

Hüseyin'e virildi.

Bir sûreti Gümülcine kādîsına, Yenice-i Karasu, Kavala, Zihne, Siroz, Temür-hisârı kādîlıklarında olan celeblere.

-1363/b-

Hızır Çavuş'a virildi.

Bir sûreti Drama kādîsına, Usturumca, Tikveş, Nevrekop, Avret-hisârı, İştib kādîlıklarında olan celeblere.

-1363/c-

Bâlî Çavuş'a virildi.
Alasonya kādîsına emr olındı.
Fî 28 Zi'l-hicce
Bir sûreti Serfice kādîsına, Tırhala, Fenar, Çatalca, Filorina. Güllü Kesriye kādîlıklarında olan celeblere.

-1363/d-

Hızır Çavuş'a virildi.
Bir sûreti Pirlepe kādîsına, Manastır ve Köprülü, Ferecik, Üsküb kazâlarında olanlara.

-1363/e-

Bâyezîd Çavuş'a virildi.
Bir sûreti Dubniçe kādîsına, Samakov, Sofya, Şehirköy, Berkofça, Radomir, İvranya kazâlarında vâkı‘ olanlara.
Bu cümle, tarîh-i mezbûrda virilmişdür.

1364

Kefe beyine ve kadısına ve nazırına: Madrabazların yağ alıp mahzenlerde saklamalarının men‘ine ve tüccara narh ile yağ sattırılıp İstanbul'a acele gönderilmesine dair.

Yazıldı.

Kefe begine ve kādîsına ve nâzıra hüküm ki:
Hâliyâ ba‘zı matrabâzlar anda mukaddem varup re‘âyâdan yağ cem‘ idüp der-mahzen itmek ile mahrûse-i İstanbul'da yağ bâbında müzâyaka olup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi matrabâzlara yağ der-mahzen itdürmeyüp ticâret içün varanlara narh-ı rûzî üzre aldurup dahı gemilere tahmîl idüp her gemide yağ ne si‘r üzre alınduğın yazup ellerine temessük virüp mu‘acelen mahrûse-i mezbûreye irsâl idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup vâfir ü müstevfâ yağ göndermek bâbında dakΩka fevt itmeyesin.

1365

Sofya kadısına: Koyun teslim ettiğine dair hüccet ibraz eden Turasan adlı sürücünün İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 967

Sofya kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazâna tâbi‘ Saferlü nâm karyeden Eymür veled-i İsmâ‘îl nâm celebün koyunın getürüp teslîm itdim diyü huccet ibrâz iden Turasan veled-i Ömer nâm sürici Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**: Varıcak, te’hîr itmeyüp mezkûrı ele getürüp yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin. Ammâ koşup gönderdüğün kimesnelere tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki yolda gelürken gaflet ile gaybet itdürmekden hazer eyleyeler.

1366

Akça Kızanlık kadısına: Koyun teslim ettiğine dair hüccet ibraz eden Sulheddin adlı sürücünün İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Akçakızanlık kādîsına hüküm ki:

Taht-ı kazâna tâbi‘ Keçi-depesi nâm karyeden İstanbov veled-i Vasil ve Ulubeglü nâm karyeden Kara veled-i Ahad nâm celeblerün: *"Koyun teslîm itdüm"* diyü huccet ibrâz iden Sulhuddîn nâm sürici Südde-i sa‘âdetüme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**: Varıcak, te’hîr itmeyüp mezkûrı ele getürüp yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin. Ammâ koşup gönderdüğün kimesnelere tenbîh idesin ki, ilâ âhirihî.

1367

Samakov kadısına: Koyun teslim ettiğini hâvi hüccet sunan Sefer'in İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Samakov kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazâna tâbi‘ Derecik nâm karyeden Petkov Mikov ve Kosti nâm derbend karyeden Papaz ve Kâfir-köspencesi nâm karyeden Volkov Bogdat nâm celeblerün koyunların getürüp *"teslîm itdüm"* diyü huccet ibrâz iden Sefer b. Timur nâm süricinün Südde-i sa‘âdet'üme gelmesi lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Varıcak, te’hîr itmeyüp mezkûrı ele getürüp yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin. Ammâ koşup gönderdüğün kimesnelere tenbîh idesin ki, gaflet ile yolda gaybet itdürmekden hazer ideler.

1368

Devlet Giray Han'a: İstanbul'a yağ gönderilmesi hakkında Kefe beyine. kadısına ve nazıra emir verildiğinden, kendisinin de bu konuda gayret göstermesine dair.

Yazıldı.
Celâyir-oğlı Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 5 Zi'l-ka‘de sene 967

Hân hazretlerine hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da yağ bâbında nev‘an müzâyaka olup ol bâbda yağ irsâl itmek içün Kefe begine ve kādîsına ve nâzıra hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Gerekdür ki kadîmden Südde-i sa‘âdet-nijâdımuza olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınuz muktezâsınca sizün dahı bu bâbda envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûr ide.

1369

Zeâmete mutasarrıf ve Nâzır-ı Emvâl olan Ömer'e: Diyarbekir'de kesilen paranın orada geçip geçmediğinin bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Bayburd dizdârınun âdemi Bâyezîd'e virildi.
Fî 26 Şevvâl [sene 967]

Ze‘âmete mutasarrıf olup nâzır-ı emvâl olan Ömer'e hüküm ki:
Bi'l-fi‘l Diyârbekr'de kesilen para ol yirde geçdüği ve isti‘mâl olındığı ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, Âmid parası ol yirde isti‘mâl olup geçer mi, nicedür? Yazup mu‘accelen Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

1370

Akkirman beyine ve Yergöğü kalesi dizdarına: Han'a gidecek olan Dergâh-ı Muallâ Çavuşlarından Bâlî'nin selâmetle ulaştırılması hakkında.

Akkerman begine ve Yergöği kal‘ası dizdârına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Bâlî, ulağla Hân *dâmet me‘âlîhi* tarafına irsâl olınmışdur.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, lâzım olan yirde mezkûra kifâyet mikdârı hisâr-eri koşup emîn ü sâlim öteye ulaşdurasın.

1371

Aydın beyine: Tire'nin Ezine nahiyesinde taaddiyatta bulunan softalara yataklık eden asesbaşının hapsedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Ahmed['e] virildi.
Fî 4 Zi'l-ka‘de sene 967

Aydın begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp hükm-i şerîf mûcebince livâ’-i mezbûrun ehl-i fesâdı tefahhus olındukda Tire kazâsına tâbi‘ Ezine nâhiyesinde on beş mikdârı yaraklu sûhte gelüp Tercemlü nâm karyede bir Müslimânun evin basup üç binden ziyâde akçasın alup te‘addî itdüklerinde il-eri üşüp Hüsâm nâm başlarını Gaybî nam sûhtesiyle ele getürüp sana iletdüklerinde yatakların ve durakların tefahhus idüp nefs-i Tire'de bi'l-fi‘l ases-başı olan, türbeye bir yeşil kadife döşek virüp ve mezkûrun bacanağı Derzi Hacı ases-başı, kadîmden yatağ ve durağımuzdur didüklerinde mezkûr Hacı'nun evi aranup mezkûrûn sûhtelerün ba‘zı espâbları bulınup Şer‘ile hakkından gelinüp ve mezkûr ases-başıdan döşek sü’âl olındukda, *"hâtunımundur"* diyüp inde'ş-Şer‘ sâbit idemeyüp kadîmden ehl-i fesâd olmağın habs olındı diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki**
Varıcak, mezkûr ases-başının elinde bulınan döşeği kendüye ol sûhteler virdüği Şer‘ile görilüp sâbit olur ise habs idüp vukø‘ı üzre yazup arz eyleyesin.

1372

Aydın beyine: Köhne ve rüşvet alan nâiblerin il üzerine çıkıp gezmelerinin men edilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 4 Zi'l-ka‘de sene 967

Aydın begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp ba‘zı yirlü köhne ve mürteşî nâ’iblerine niyâbet virüp muttasıl devrân itdürmekle re‘âyâya muztaribü'l-hâl oldukların bildürmişsin.
İmdi, **buyurdum ki**:
Varıcak, ol asl il üzerine çıkup gezen nâ’iblere tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki min-ba‘d gezmeyeler. Ba‘de't-tenbîh eslemeyenleri her kim ise ismi ile yazup arz eyleyesin.

1373

Rumeli'nde celeb bulunan yerlerin kadılarına: Vakti ve mevsimi gelen koyunların zamanında toplanıp Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.

Rûm-ili'nde celeb olan yirlerün kādîlar[ın]a hüküm ki:
Bundan akdem size hükm-i hümâyûnum gönderilüp her birinüz taht-ı kazânuzda yazılu celebler defteri mûcebince ta‘yîn olınan koyunları vakti ve mevsimi ile ihrâc itdürüp bi'z-zât ve yâhûd yarar âdemlerinüz ile irsâl idesin diyü emrüm olmışdı. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup hâliyâ koyun vakti ile gelüp irişmeyüp et bâbında müzâyaka olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuzda ne mikdâr celeb var ise bulup defter mûcebince üzerlerine mukayyed olan koyunların vakti ve mevsimi ile her birine ihrâc itdürüp dahı her mevsimün koyunın vakti ile cem‘ idüp bi'z-zât ve yâhûd yarar âdemlerinüz veya nâ’iblerinüz ile mu‘accelen Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve ne mikdâr koyun gönderüp ve kimün ile gönderdüğinizi yazup arz eyleyesiz ki gelüp arz ile teslîm idüp ana göre teslîm olınduğına eline Südde-i sa‘âdetümden temessük alup gide. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup taht-ı kazânuzda defter mûcebince her mevsimün koyunın emrüm üzre ihrâc itdürüp göndermek bâbında dakΩka fevt itmeyüp ihmâl ü müsâheleden hazer idesin. Şöyle ki, her birinüz taht-ı kazânuzda olan celeblerün defter mûcebince ta‘yîn olınan koyunların vakti ile cem‘ u tahsîl itdürüp ihrâc idüp göndermeyesin. Aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup azl ile iktifâ olınmayup mu‘âteb olmak mukarrerdür ve şöyle istimâ‘ olındı ki koyun emîni olan her celebden birer altun alup ve âdemleri dahı celebden akça alup himâyet iderlerimiş. İmdi, bu bâbda dahı mukayyed olup min-ba‘d koyun emînine ve âdemlerine celeb tâ’ifesi bir akça virmeye ve aldurmayup men‘ u def‘ idesin. Şöyle ki, men‘ile memnû‘ olmayalar eger emîndür ve eger âdemlerinden her kim ise ismi ve resmi ile yazup bildüresin ki her vechile hakkından gelinüp sâ’irlerine mûceb-i ibret ola. Şöyle ki her birinüz taht-ı kazânuzda eger koyun emîni ve eger âdemleri celeb tâ’ifesinden akça aldukları istimâ‘ olına, siz men‘ itmeyüp ve yâhûd arz itmeyesiz, sonra ma‘lûm oldukda anlara olacak hakāret size olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bu husûs[ı] her [bir]inüz taht-ı kazânuzda olan celeb tâ’ifesine bildüresiz ki kendülerden akça alınmak ref‘ olduğın bileler.

1374

Varna kadısına: Yazılan celeblerin defterlerinin İstanbul'a gönderilmesine dair.

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.
Fî 7 Zi'l-ka‘de sene 967

Varna kādîsına ve Nâzır Za‘îm Mehmed'e hüküm ki:

Bundan akdem size celeb tahrîri fermân olınmış idi. Sen ki Za‘îm Mehmed'sün, mektûb gönderüp itmâma irişdürdüğün bildürüp ammâ defterleri Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmedüği ecilden **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp emrüm mûcebince ihrâc olınan celeblerün yirlerine tahrîr olınanlardan defterin mühürleyüp mu'accelen Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ve yazılan celeblerün dahı ta'yîn olınan koyunların ber-vech-i isti'câl ihrâc itdürüp gönderesin ve her kimün ile gönderilüp ve ne mikdâr koyun gönderilürse toprak kādîları yazup arz ideler ki, arz ile koyunı Südde-i sa'âdet'üme getürüp teslîm idüp, teslîm itdüğine temessük alalar.

1375

İstanbul'dan Erdel'e kadar olan kadılara: Kral oğlunun İstanbul'dan avdet edecek adamlarının emniyet ve selâmetle geçişleri hakkında.

Yazıldı.
Tercemân Ferhâd'a virildi.
Fî 7 Zi'l-ka'de sene 967

Südde-i sa'âdet'den vilâyet-i Erdel'e varınca yol üzerinde vâkı' olan kādîlara hüküm ki:
Hâliyâ Kral-oğlı'nun Südde-i sa'âdet'üme harâc ile gelen âdemlerinden üç nefer âdemleri girü müşârün-ileyhe gitmek murâd idinüp yolda ve izde kimesne dahl itmemek bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle her kangınuzun taht-ı kazâsına dâhil olursa yolda ve izde mezkûrlara hilâf-ı Şer' u kānûn kimesneye dahl ü ta'arruz itdürmeyesin ki emîn ü sâlim varup gideler, amma yarar at alup gitmek memnû'dur. Bindükleri bârgîr olup yarar at alup gitmekden hazer idesin.

1376

Bursa beyine: Geyve'de evinde öldürülen Receb'in kâtillerinin yakalanarak sorguya çekilmeleri ve keyfiyetin arzı hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Hudâvirdi'ye virildi.
Fî 4 Zi'l-ka'de sene 967

Burusa begine hüküm ki:
Sen ve Yenice-i Taraklu ve Göl-bâzâr ve Geyve kādîları Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp Geyve'de mecrûhan evinde maktûl olan Receb'ün oğlı Ali ve kulı ve eytâm-ı sıgāra vasî olan Eyvânî yedinden emr-i şerîf vârid olup mezbûr Receb, Sinân nâm kimesne kızına nâmzâd iken zindegânî olmayup tefrîk olınup ol gice mezbûr Receb maktûl olup mezbûr Sinân ve Yumurda Mustafa nâm kimesneler [katl] eylemişdür diyü Şer'ile görilmesi fermân olınmağın mîr-i livâdan ve Göl-bâzâr kādîsından mezbûr Sinân'un ihzârı içün mektûb vârid oldukdan sonra cem' olup Sinân taleb olındukda gaybet itmiş bulınup Geyve kādîsından sü'âl olındukda bana mektûb geldi ammâ kefîl ve yâhûd hıfz ider kimesne bulınmayup gidüp ba'dehû Söğüdcük kādîsı nâ'ibi ile ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bekāhû* cânibinden Lutfî nâm kul ile mezbûr Sinân'un eline hüküm virilmeğin mezbûr vasî olan Eyvânî kefîle virilüp ve mezbûr Sinân'a mezbûr Lutfî kefîl olup hâliyâ mezbûr Sinân ve Lutfî gaybet itmişlerdür diyü cevâb virdüğin ve Südde-i sa'âdet'ümden kayd ü bend ile irsâl

olınan Yumurda Mustafa'nun ahvâli ahâlî-i memleketden tefahhus olındukda mezbûr Mustafa ile Sinân Receb'i katl eyledüklerin bi'z-zât görmedük ammâ bunlar katl itmişlerdür, zîrâ bu katl bunlardan gelür diyü niçe kimesne haber virüp eyülüğine kimesne şehâdet itmeyüp ve bundan akdem Yumurda Mustafa ve dîger Mustafa nâm kimesneler oğlancıkları ve hâtûnı ile gider iken yolına varup mezbûr Mustafa kaçup hâtûnını döğdüği sancak-begi huzûrında emr ile teftîş olındukda Şer‘ile sâbit olduğın arz itdükleri ecilden mezkûr Yumurda Mustafa örf olup ve mezkûr Sinân dahı buldurmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mezkûr Sinân'ı kefîllerine ve Şer‘ u kānûn ile buldurması lâzım olanlara teklîf idüp buldurup dahı mesfûr Mustafa'ya örf-i ma‘rûf idüp her ne sâdır olur ise ve kazıyyeleri neye müncer olur ise yazup arz eyleyesin. Sonra emrüm ne vechile olur ise mûcebi ile amel eyleyesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 8 şehr-i Zi'l-ka‘de sene 967 [31.07.1560]

1377

Mehmed Paşa'ya: Ulûfeciler subaşısı Hamza'nın yerine Bölükbaşı Ali oğlu Mehmed'in tayini hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren âdemine [virildi].
Fî yevm-i mezbûr

Mehmed Paşa hazretlerine hükm-i şerîf ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp ulûfeciler sübaşısı olan Hamza b. Üveys fevt olup cemâ‘at-i mezkûreden on bir akça ulûfelü bölükbaşı olan Ali-oğlı Dârende Mehmed içün mahaldür diyü i‘lâm itdüğün ecilden arz itdüğün üzre zikr olınan sübaşılık mezkûra tevcîh olınmışdur.
Buyurdum ki:
Mezkûra tenbîh idüp sübaşılık hıdmetin itdüresin.

1378

Vezir Mehmed Paşa'ya: Haleb'de çıkan yangının söndürülmesinde hizmetleri olan yeniçeriler için gönderilen akçanın tevziine dair Sekbanbaşıya yazılan hükmün ulaştırılması hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.
Mektûb, gālibâ içerüde kalmışdur. Hatt-ı şerîf gelüp ana göre üç hüküm yazıldı. Hatt-ı şerîf, Paşa hazret[lerin]dedür.

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:
Mektûb gönderüp mahrûse-i Haleb'de âteş vâkı‘ olup bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ def‘inde anda olan yeniçeri kullarum hıdmetde bulındukların bildürmişsin. İmdi, mezîd-i inâyetümden yüz elli akça sadaka idüp hıdmetde bulınanlara kānûnları üzre tevzî‘ içün segbân-başına hükm-i şerîf yazılup sana gönderildi.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, hükm-i şerîfümi müşârün-ileyhe ulaşdurup emrüm üzre tevzî‘ eyleyüp her kime tevzî‘ iderse defterin yeniçeri kullarum agasına göndere ki Südde-i sa‘âdet'ümde olan deftere kayd olına.

1379

Sekbanbaşıya: Haleb yangınında hizmetleri görülen yeniçerilere dağıtılacak akçe için defter tutulmasına dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Segbân-başına hüküm ki:
Hâliyâ Vezîr Mehmed Paşa mektûb gönderüp mahrûse-i Haleb'de âteş vâkı‘ olup bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ anda olan yeniçeri kullarum hıdmetde bulındukların i‘lâm itmeğin hıdmetde bulınan kullaruma tevzî‘ için mezîd-i inâyetümden yüz elli akça sadaka idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, zikr olınan hıdmetde bulınan kullaruma kānûnları üzre müstahıkk olanlara tevzî‘ u taksîm idüp deftere kayd eyleyüp her kime tevzî‘ olınur ise defter idüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp yeniçeri kullarum agası iftihârü'l-ümerâ’ ve'l-ekâbir Ahmed *dâme ulüvvuhû*'ya teslîm itdüresin ki deftere kayd ide.

1380

Aynı husus hakkında yeniçeri ağasına hüküm.

Yazıldı.
Bu dahı Paşa hazretlerine gönderildi.

Yeniçeri-agasına hüküm ki:
Vezîr Mehmed Paşa mektûb gönderüp mahrûse-i Haleb'de âteş vâkı‘ olup def‘i bâbında anda olan yeniçeri kullarum yoldaşlık itdüklerin arz itmeğin yüz elli akça inâyet idüp tevzî‘ için segbân-başına hükm-i şerîf gönderilmişdür.
Buyurdum ki:
Sen dahı müşârün-ileyhe mektûb gönderesin ki ta‘yîn olınan akçayı emrüm üzre müstahıkk olanlara kānûnları üzre tevzî‘ idüp her kime tevzî‘ iderse defterin sana göndere ki Südde-i sa‘âdet'ümde olan deftere dahı kayd eyleyesiz.

1381

Medine-i Münevvere kadısına: Türbe-i Mutahhara'da hizmet eden ağaların nezir sadakalarından alageldikleri gibi tasarrufa devam etmeleri hakkında.

Yazıldı.
Ba-hatt-ı şerîf.
Mezbûrlardan Rıdvân nâm tavâşîye virildi.
Fî 25 Zi'l-ka‘de sene 967

Medîne-i Münevvere kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Medîne-i Münevvere'de Türbe-i Mutahhara'da hıdmet iden agalar, sadakāt-ı nüzûrdan ne alagelmişler ise girü üslûb-ı sâbık üzre virilmesin emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, Ravza-i Mutahhara'da hıdmetde olan agalara gelen nüzûr sadakātından kadîmden virilü-geldüği [üzre] alınup tasarruf ideler. Ol bâbda kimesne mâni‘ olmaya. Ammâ bu bahâne ile hazîne için ta‘yîn olınup gelen mâla dahl ü ta‘arruz itmeyüp kendülere ta‘yîn olınan sadakatı üslûb-ı sâbık üzre alup hıdmetlerinde kā’im olup kusûr u noksân almayalar ve şimdiye değin bunlarun tasarruf

idegeldükleri sadakāt virilmeyüp alınmağa bâ‘is nedür ve ne mikdâr nesne olur, yazup bildüresin.

1382

Erzurum beylerbeyine: Ardahan kulları kethudâsı olup fesaddan hâli kalmayan Ali'nin yerine bu kulların içinden bir münasibinin nasbı hakkında.

Yazıldı.
Beglerbegine hıdmet iden Abdüsselâm'a virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Ardahân kulları kethudâsı olan Ali'den bi-üsrihim kādîya varup şikâyet idüp: *"Zarar-ı âmm ve ifsâd-ı tâmmı vardur; eger ba‘de'l-yevm başımuzda kethudâ olur ise cümlemüz ferâgat iderüz"* diyü yigirmi nefer kimesne, mevlâna Ardahân kādîsından mektûb ibrâz idüp mezkûr kethudâ içün: *"İrtişâ ve igvâ vü ifsâddan hâlî olmayup hîç bir tarîk ile hüsn-i zindegânîye kābil değildür"* diyü ref‘in iltimas itdükleri ecilden Ardahân sancağında on yedi bin akça timara mutasarrıf olan Hüseyin Sübaşı zikr olınan kethudâlığa mahalldür diyü arz itmişsin. İmdi, mezkûr kethudâlık merkøm Hüseyin'e virilmeyüp **buyurdum ki**:
Zikr olınan kul tâ’ifesinün içinden bir yarar ve müstahıkkına mezkûr kethudâlığı ulûfesiyle tevcîh idüp kethudâlık hıdmetine istihdâm eyleyüp arz eyleyesin.

1383

Mısır beylerbeyine ve kadısına: Ravza-i Mutahhara'da hizmet edenlere mahsus vakıf hakkında.

Yazıldı.
Mezbûr huddâmlardan Rıdvân'a virildi.
Fî 27 Zi'l-ka‘de sene 967

Mısr beglerbegisine ve kādîsına hüküm ki:
Medîne-i Münevvere'de Ravza-i Mutahhara huddâmı Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp mahrûse-i mezkûrede huddâm-ı nuzzâra meşrût olan evkāfun mahsûlinden on yıldan berü nesne gelüp vâsıl olmaduğın arz eylediler. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup arz olınduğı üzre huddâm-ı nuzzâra ta‘yîn olınmış vakf var mıdur, ne makøle nesnedür? Şimdiye değin nesne irsâl olınugelmiş midür? ve ne mikdâr zamândan berü kat‘ olmışdur, kat‘ olınmağa bâ‘is nedür? Mütevellîler, emînler mi kat‘ itmişdür? yirlü yirinden teftîş idüp zuhûra getürüp şart-ı vâkıf mûcebince amel idesin.

1384

Mısır beylerbeyine: Türbe-i Mutahhara'da hizmet eden ağalara nezir sadakalarının verilmesine devam olunması hakkında.

Yazıldı.
Mezkûr agalardan Rıdvân'a virildi.
Fî 25 Zi'l-ka‘de sene 967

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem Medîne-i Münevvere *nevvera'llâhü te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire*'de Türbe-i Mutahhara'da hıdmet iden agalar gelen sadakāt-ı nüzûrı kendüler alup cihet-i ma'îşetlerine sarf idegelüp ba'dehû hâliyâ kādî olan Mevlânâ Abdurrahmân virmemeğin ba'zı atebe-i ulyâma gelüp şekvâ itmeğin üslûb-ı sâbık üzre Ravza-i Münevvere'lerinün huddâm-ı zevi'l-ihtirâmları içün gelüp şimdiye değin tasarruf idegeldükleri sadakātı girü tasarruf itmelerin emr idüp ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı mukayyed olup dâ'imâ hıdmetde olan agaları ve gayrı görüp gözedüp kimesneye hıdmetde kusûr u noksân itdürmeyüp ve kadîmden agalara ta'yîn olınup şimdiye değin tasarruf idegeldükleri sadakāt-ı nüzûrı girü âdet-i kadîme üzre tasarruf ideler. Ol bâbda kimesne mâni' olmaya ve kadîmden ta'yîn olınan ne mikdâr nesnedür ve sonra kat' olınmağa bâ'is nedür ve bunlara virilmeyeli neye sarf olınur? Tamâm ma'lûm idünüp dahı yazup bildüresin. Ammâ agalar dahı bu bahâne ile hazîne-i şerîfleri içün gelen nezre dahl itmeyeler. Kadîmden kendülere ta'yîn olınan sadakātı alup hıdmetlerinde olup kusûr u noksân itmeyeler.

Tameşvar beylerbeyine: Tameşvar vilâyetinin tahrir ettirilmesi hakkında.

1385

Yazıldı.

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ vilâyet-i mezbûrenün defterleri muhtell olup müceddeden tahrîr olması lâzım olmağın tahrîri fermân olınup, **buyurdum ki**:
Bu bâbda vilâyet kâtibine her vechile mu'avenet idüp beglerbegiliğüne müte'allık olan begler ve zu'amâ ve erbâb-ı timarâ gereği gibi tenbîh ü te'kîd idesin her biri re'âyâsın kitâbete getürüp gaybet itdürmekten ve ketm eylemekden ziyâde hazer ideler. Şöyle ki, hâslarundan ve begler hâslarından ve zu'amâ ve erbâb-ı timardan kimesne re'âyâsın kaçura ve yâhûd hîn-i tahrîrde ketm eyleye, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup azl ile iktifâ olınmayup mu'âteb olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasın. Şöyle ki, tahrîr sebebi ile bir köy kalka ve yâhûd re'âyâ kaça, vilâyet kâtibi arz ide, kimesnenün özri mesmû' olmaz, bilmiş olalar. Bu bâbda beglere de müstakıll ahkâm-ı şerîfe yazılup sana gönderildi. Ulaşdurup gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesiz.

Lipva Beyi Ferhâd Bey'e: Lipva sancağının tahrir ettirilmesi hakkında.

1386

Yazıldı.

Lipva Begi Ferhâd Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ sancağun tahrîr olmak emr olmışdur. **Buyurdum ki**:
Vilâyet kâtibi vardukda, gereği gibi mu'âvenet eyleyüp eger sancağun hâsları ve eger re'âyâsıdur ve eger sâ'ir zu'âmâ ve erbâb-ı timar re'âyâsıdur, cümle tahrîr olup kimesne re'âyâsın kaçurmakdan ve ketm itdürmekden ziyâde hazer ideler. Şöyle ki, eger hâslarundan ve eger zu'âmâ ve erbâb-ı timar re'âyâlarından bir köy kalka ve

yâhûd kimesne re‘âyâ ve sâ’ir ahvâl ketm ile vilâyet kâtibi arz ide, her kimün timarında olmışsa, aslâ beyân idicek özrün makbûl olmayup azl ile ve min-ba‘d dernek olmamak ile konılmayup mu‘âteb ü mu‘âkab olmağı mukarrer bilüp ana göre mukayyed olup her kişi re‘âyâsın tahrîre getürüp dakΩka fevt itmeyeler.

-1386/a-

Yazıldı.
Bir sûreti Arad begine

-1386/b-

Yazıldı.
Bir sûreti Sav (?) begine

1387

Dulkadirli beylerbeyine: Malatya ve Bozok sancakları defterlerinin Rum beylerbeyine gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Sağ-ulûfeciler kethudâsı olan Müslim'e virildi.
Fî 9 Zi'l-ka‘de sene 967

Dulkādirlü beglerbegisine hüküm ki: Bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp Malâtıyye ve Bozok sancaklarınun defterlerin Rûm beglerbegisine irsâl idesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ henüz irsâl olmaduğın emîrü'l-ümerâ’il-kirâm Rûm Beglerbegisi Hızır *dâme ikbâlühû* i‘lâm itmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, emr-i sâbık üzre zikr olınan sancaklarun mufassal ve icmâl defterlerin mühürleyüp müşârün-ileyhe irsâl ü îsâl eyleyesin.

1388

Budun defterdarına: Muhasebeleri arzetmek üzere İstanbul'a gelmesine müsaade edildiği hakkında.

Yazıldı.
Karındaşı Ahmed Çelebî'ye virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 967
Budun defterdârına hüküm ki: Hâliyâ muhâsebeleri arz itmek içün Südde-i sa‘âdet'üme gelmek murâd itdüğün arz itmeğin **buyurdum ki**: Te’hîr itmeyüp muhâsebelerini getürüp ammâ, sen anda varınca mâl-ı mîrînün cem‘ u tahsîli bâbında hüsn-i tedârük idüp mâl telef olmak ihtimâli olmaya.

1389

Budin beylerbeyine: Budin defterdarı İstanbul'da bulunduğu süre içinde mîrî malını güzel şekilde idaresinin emrolunduğuna dair.

Yazıldı.
Bu dahı
Budun beglerbegisine hüküm ki: Hâliyâ Budun defterdârı Südde-i sa‘âde-t'üme gelmek emr olmışdur. **Buyurdum ki**: Müşârün-ileyh gelüp girü varınca mâl-ı mîrî ahvâlin hüsn-i tedârük üzre görüp zabt u rabt idüp zâyi‘ ve telef olmakdan ihtiyât eyleyesin.

[Yev]mü's-sebt fî 10 şehr-i Zi'l-ka‘de sene 967 [02.08.1560]

1390 ***Silistre beyine: Han ile haberleşip düşmana karşı hazır bulunduklarına dair mektubu üzerine; toplu halde olup daima düşmanın ahvalinin araştırılması hakkında.***

Kethudâsı Murtazâ'ya.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 967

Silistre begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp mukaddemâ gönderilen emr-i şerîfüm mûcebince cem‘iyyet olup cenâb-ı emâret-me’âb Devlet Girây Hân *dâmet me’âlîhi* ile haberleşüp mektûbları gelüp Dimitraş nâm la‘în on beş bin kefere ile memâlike zarar kasdına gelmek üzere iken Rusdan dil alınup nehr-i Özi'den dört bin şayka ile tüfeng-endâz kâfirler ile Hân, Kirman kal‘ası üzerine gelmek mukarrerdür diyü haber virmeğin hıfz u hırâset içün asker ile müşârün-ileyhün oğlı Mehmed Girây gönderdüğin ve sen dahı mahall-i me’mûrda cem‘iyyet üzre olduğun ve küffâr-ı hâksâr ittifâk idüp serhadde olan kılâ‘ u bikā‘a mazarrat kasdında iken hâliyâ sükûn üzre oldukların arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vardukda, anun gibi dirliksüz olanlara icâzet virüp sahîh haber gelince dirliği olanlar ile cem‘iyyet üzre olup dâ’imâ küffâr-ı hâksârun ahvâl ü etvârın tecessüs eyleyüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1391 ***İstanbul kadısına: Mîrî için raht işlemek üzere kıl satın alındıktan sonra kıl satışının narh ile serbest tutulması hakkında.***

Yazıldı.
Hazîne kapusında oturan Yazıcı Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 967

İstanbul kādîsına hüküm ki:
Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mîr-i ahurum Ali *dâme ulüvvuhû* mühürlü tezkire gönderüp rencber tâ’ifesi etrâfdan gelüp mahrûse-i İstanbul Gümrük-hânesi'ne kıl getürdüklerinde ve mahrûse-i mezbûre debbâğ-hânesinde hâsıl olan kıldan mîrî raht işlenmek içün narh-ı rûzî üzre kifâyet mikdârı akça ile kıl aldukdan sonra sâ’irleri almak husûsında hükm-i şerîf recâ itmeğin **buyurdum ki**:
Vardukda, etrâfdan rencber tâ’ifesinün mahrûse-i mezbûre gümrük-hânesine getürdükleri kıldan mahrûse-i mezbûre debbâğ-hânesinde çıkup hâsıl olan kıldan mîrî raht işlenmek içün kifâyet mikdârı alındukdan sonra kimesne[yi] ta‘cîz ü tazyîk itdürmeyesin, kifâyet kadarı akçaları ile narh-ı rûzî üzre alındukdan sonra sâ’irlerine aldurasın.

1392 ***Gözleri çıkarılan adamın davâsı için vekil gönderilmesi hakkında tekiden Dubrovnik Beylerbeyisine hüküm.***

Yazıldı.

Dubrovnik beglerine hüküm ki:

Bundan akdem gözlerin çıkardu[ğı]nuz kimesnenün da‘vâsı Südde-i sa‘âdetümde olan ilçilerinüz yüzine istimâ‘ olınup hükm olmak üzre iken bu

husûsa vekîl değilüz diyü te'hîr-i da'vâ itdüklerinde bu husûsa vekîl nasb idüp gönderesin diyü hükm-i şerîf gönderilmiş idi. Haylî zamân olup henüz vekîlinüz gelmedi. **Buyurdum ki**:

Kadîmden atebe-i ulyâma olan ubûdiyyet muktezâsınca mu'accelen bir [ve]kîl nasb idüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin ki mezkûrun da'vâsı Şer'ile görilüp fasl olına.

1393

İnebahtı Beyi Turhan Bey'e: Silistre Beyi Sinan'a mülâki olan toyca ve sancak sipahileriyle toplanıp akıncılara izin vermesi hakkında.

Yazıldı.
Silistre begi kethudâsı Murtazâ'ya virildi.
Fî 12 Zi'l-ka'de sene 967

İnebahtı begi olup akıncı begi olan Turahân Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Mehmed Çavuş yedinden hükm-i şerîf vârid olup Azak cânibinden küffâr hareket idüp toyca ve akıncılar ve ma'zûl sipâhîler ve sipâhî-zâdeler ve sâ'ir gazâdan safâlu yiğitler ile Silistre Begi Sinân *dâme ulüvvuhû*'ya mülâkΩ olmak buyurılup toyca ve akıncılar ile emr olınan mahalle gelinüp ammâ zâd ü zevâde bâbında küllî müzâyaka olup mu'în-i düşmen ve gāret olınacak mahall olmayup toyca ve akıncı ve gönüllü mücerred gārete mahsûs tâ'ife olup dört-beş gün bir mahalde durmağa mütehammil olmayup zabta kābil olmadukların bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Sen sancağun sipâhîleri ve dirlikği olan toycalar ile girü cem'iyyetde olup müşârün-ileyh akıncı tâ'ifesine icâzet viresin.

1394

Tırnova kadısına: Eflâk voyvodasının Rüstem Paşa hasları yakınındaki boş yerinde köy ikâme isteğine mani olunmaması hakkında.

Yazıldı.
Eflâk voyvodası âdemine virildi.
Fî 14 Zi'l-ka'de sene 967

Tırnovi kādîsına hüküm ki:
Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda mektûb gönderüp kazâ'-i mezbûrede düstûr-ı ekrem Vezîr-i a'zamum Rüstem Paşa *edâma'llâhü te'âlâ me'âliyehû* hâslarından Oradupça nâm karye kurbinde bir mikdâr hâlî yiri olup Mano ve Kiga ve Lardo ve İstanca ve Malkoç nâm ademleri etrafdan âdem cem' eyleyüp zikr olınan mahalde köy ikāmet eylemeğe recâ itdüklerin arz eylemeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda göresin; müşârün-ileyhün mezkûrûn âdemleri zikr olınan şeneltmek istedüklerinde hilâf-ı Şer' kimesne mâni' olmaya. Ammâ kimesnenün yazulu ve nizâ'lusın getürmeyesin.

1395

Şam beylerbeyine ve Şam kadısına: Haleb'de isyan üzere olup mîrî malının tahsiline mani olan taife hakkında malûmat verilmesine dair.

Yazıldı.
Kethudâsı Hasan'a virildi.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 967

Kādî-asker arz idüp yazılmışdur.
Şâm beglerbegisine ve Şâm kādîsına hüküm ki
Hâliyâ Haleb defterdârı mektûb gönderüp Haleb kazâsında tâ’ife-i Kelbîn ve Ziyâdîn isyân ü tugyân üzre olup kazâ’-i mezbûrda vâkı‘ olan hâss ve gayrı kurânun üzerine varup espâbların ve davarların nehb ü gāret idüp re‘âyâya ıdlâl virüp üzerlerinde yetmiş altı bin altun bâkΩ kalup zikr olınan tâ’ifenün bu makøle fesâd ü şenâ‘atleri olup mâl-ı mîrî tahsîline mâni‘ oldukların cumhûr-ı müslimîn şehâdetleriyle Celiye kādîsı arz itdi diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Bu husûsun aslı nedür? vâkı‘ midür, nicedür ? Sıhhati üzre arz idesiz.

1396

Lala Mustafa Bey'e: Uşak'ta Şehzade Selim'in sipahi oğlanlarından tahkikat icap eden bazı kimselerin Karahisar beyine teslim edilmesi hakkında.

Arz getüren Sefer'e virildi.
Fî 13 Zi'l-ka‘de sene 967

Lala Mustafa Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Anadolı beglerbegisi mektûb gönderüp hükm-i şerîf gönderilüp kazâ’-i Uşak'dan Pîr Mehmed ve Mahmûd ve Mustafa nâm kimesneler mukaddemâ teftîş olınmak emr olındukda gaybet idüp ele girmeyüp mezkûrları bu def‘a her kande ise ele getürüp kayd ü bend ile Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Ya‘køb *zîde kadruhû'*ya teslîm olınup mahall-i hâdisede teftîş itdürilmek emr olınup ve mezkûrlar bi'l-fi‘l ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu'*nun sipâhî-oğulları zümresinden olup hâsları mültezimleri olmağın ele getürmeğe ikdâm olınmadı diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûrları her kande ise bulup yarar âdemlere koşup Karahisâr begine teslîm itdüresin ki Uşak'a varup sâbıkā gönderilen emr-i şerîfüm mûcebince mahallinde teftîş olınup hukøk-ı nâs ve sâ’ir mevâddı ne ise Şer‘ile görilüp hak müstahıkkına vâsıl ola.

1397

Bursa beyine: Eşkiyanın tahkikatı sırasında ele geçen levend Mehmed'in siyaset edilmesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Hasan'a virildi.
Fî 13 Zi'l-ka‘de sene 967

Burusa begine hüküm ki:
Hâliyâ İznik ve Yalak-âbâd kādîları yeniçerilerüm agası tarafından acemî-oğlanlar kâtibi Mehmed ve Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşları oğullarından İbrâhîm ve Koca-ili sancağı begi tarafından Sinân mübâşeretleriyle zikr olan kādîlıklarda zuhûr iden ehl-i fesâdun fermân-ı şerîfüm üzre teftîşde iken mahrûse-i Burusa'da acemî-oğlanı nâmına bağçe hıdmetinde olan kazâ’-i Gönen'den Kum nâm karyeden Mehmed b. Ahmed nâm levend tutılup teftîş olındukda acemî-oğlanı olmayup levend

olduğı sâbit olmağın sana teslîm eyledüklerine aldukları tezkireyi Südde-i sa‘âdet'üme gönderdükleri ecilden mezkûra siyâset emr idüp, **buyurdum ki**:

Emrüm üzre mezkûra mahallinde siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup arz eyleyesin.

1398

İskenderiye beyine: İskenderiye Kalesi neccarlığına ait sahte berat yazan kimsenin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Berâtı kethudâya virildi.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 967

İskenderiyye begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp sana, Mehmed nâm kimesne gelüp İskenderiyye kal‘ası'nda bin altı yüz akça neccârlık gedüğine mutasarrıf olan Dâyim Mehmed'ün gedüğin hâliyâ dîger Mehmed ne vechile almışdur? Berâtı yoklanup görilsün didükde berâtın getürdüp sene erba‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Rebî‘u'l-evvel'inün on beşinde işbu timara mutasarrıf olan Mehmed fevt olup dîger Mehmed'e virildi diyü kayd bulınup ve bundan akdem vâkı‘ olan üç yıllık mahsûli dahı mîrîye râci‘dür, nice oldı diyü sü’âl olındukda sene ihdâ ve sittîn ve tis‘a-mi’e Ramazân'ınun on ikinci güninden terk-i kal‘a iden Resul-yiri Mehmed'e virildi, diyü ibrâz itdüği hükme dahı nazar olındukda ba‘zı yiri silinmiş ve girü yazılmış ve hattında [ve] nişânında şübhe olduğından gayrı yirlerine ve kaydı târîhine muhâlif bulınup müzevver olmak fehm olınduğın arz itmişsin. İmdi, ol hüküm müzevver olduğında şübhe yokdur.
Buyurdum ki:
Yazan kimesneyi buldurup Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin ve ol müzevver hükmi dahı sana göndereni buldurup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1399

Şam beylerbeyine: Sancaklarını muhafazada ihmal gösteren beylerin bildirilmesi ve eşkiyânın tecavüzlerine meydan verilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ beglerbegiliğüne müte‘allık olan begler, sancakları zabtında ihmâl ü müsâhele idüp ele gelen ehl-i fesâdun Şer‘ u kānûn üzre haklarından gelinmeyüp cerîme alınmak ile sancaklarında dâ’imâ fesâd olup kat‘-ı tarîk ve nehb-i emvâl ve katl-i nüfûs olmakdan hâlî değildür diyü istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup her birine gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki sancakların onat vechile hıfz [u] hırâset ve zabt [u] siyânet idüp ehl-i fesâd harâmîden ve sâ’ir kuttâ‘-ı tarîkden kimesnenün mâlına ve canına zarar u gezend irişdürmeyüp ele gelen ehl-i fesâdun Şer‘ u kānûn üzre haklarından gelinüp kimesneye himâyet idüp ve yâhûd cerîme alup ıtlâk itmekden ziyâde hazer

ideler. Şöyle ki, ba‘de't-tenbîh birinün sancağında kimesnenün mâlına ve cânına ve emvâl ü erzâkına zarar u gezend irişe., ehl-i fesâd bilinüp ele gelüp hakkından gelinmeye ve yâhûd ahz ü celb olup himâyet olına, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup azl ile iktifa olınmayup mu‘âteb ü mu‘âkab olmak mukarrer bileler, ana göre her biri sancakların gereği gibi zabt u [r]abt eyleyüp hıfz u hırâset-i memleket ve zabt [u] sıyânet-i vilâyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp gaflet ile kimesneye zarar olmakdan ziyâde hazer idüp tamâm basîret üzre olalar ve bu hükm-i şerîfümün sûretin ihrâc idüp her birine müstekıl gönderüp i‘lâm eyleyesin ki sonra bilmedük diyü te‘allül itmek ihtimâli olmaya. Sen dahı ahvâllerin dâ’imâ yoklayup anun gibi ba‘de't-tenbîh sancağında kimesneye zarar irişe, her kangısınun sancağında vâkı‘ olursa asla te’hîr itmeyüp yazup arz eyleyesin ki vâkı‘ olan zararı kendüye tazmîn olup anun gibi sancağı zabtında ihmâli olanlarun hakkından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

1400

Lahsa beylerbeyine: Müteveffa Mustafa Paşa'nın muhallefâtını alan Osman Bey hakkında önceki emir gereğince muamele ifasına dair.

Yazıldı.

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki: Mektûb gönderüp müteveffâ Mustafa Paşa'nun muhallefâtından istifsâr buyurılur ise vefâtı haberi geldükde Osmân Beg gelüp hazînesinde olan kullarun taşra sürüp mühürlü evlerin ve sandukların urup haylî nesne ekl ü bel‘ eylemişdür. Sü’âl oldukda inkâr idüp la‘l hâtemleri ve cevâhir ve inci tesbîhleri Osmân Beg elinde bulınup getürdilüp dîvânda alınup sicill olmışdur. Zikr olınan hâtemler ve cevâhir ve inciler mühürlenüp kal‘ada emânet konılmışdur ve bu kulları gelmezden mukaddem Südde-i sa‘âdet'e bir âdemin gönderüp yigirmi beş bin akçadan ziyâde yol harclığı virüp *"Mustafa Paşa bana borçlıdur anun içün aldum"* der, borcı sâbit olmadın hilâf-ı Şer‘ haylî akça almışdur ve bundan gayrı isyân iden Sa‘îd'den Benî-Cemîl nâm mülhidün ayağına varup Hızâne-i âmire'den altı yükden ziyâde akça virüp mülhid-i mezbûr ile yek-dil ü yek-cihet olmışdur diyü arz itmişsin. İmdi, bundan akdem bu husûsları arz eyledükde ol bâbda sana hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki**: Emr-i sâbık ile amel eyleyesin.

1401

İstanbul'dan Eflâk ve Boğdan'a varıncaya kadar yol üzerinde olan kadılara: İstanbul'a et getiren celeblere müdahale olunmamasına dair.

Yazıldı.
Koyun emîni Mehmed Beg'e virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 967

Mahrûse-i İstanbul'dan Eflâk ve Boğdan'a varınca yol üzerinde vâkı‘ olan kādîlara hüküm ki:

Vilâyet-i Eflâk ve Boğdan'dan gönüllü celeb tâ’ifesi mahrûse-ı mezbûreye koyun götürürler iken ahkâm-ı şerîfe, yazılu celebedür gönüllü celeb yazmaz diyü, siz ki kādîlarsız men‘ eyler imişsiz. İmdi, mahrûse-i mezbûreye gönüllü ve yazılu koyun getüren celeblere aslâ ve kat‘â bir ferd mâni‘

olmak câ'iz değildür. Mahrûse-i İstanbul'da et bâbında ziyâde müzâyaka olmağın **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfümle koyun emîni vusûl buldukda, bu husûsa her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuzda eger yazılu ve eger gönüllü celeb tâ'ifesidür, aslâ men‘ eylemeyüp ve kasabalar kassâblarınun dahı ellerinde bulınan bıçağa yarar kıvırcık ve armân (?) koyunı ne denlü var ise her birine yarar âdemler koşup sürdürüp mahrûse-i mezbûreye ulaşdurasız. Şöyle ki, min-ba‘d bu makøle celeblere mâni‘ olup te‘addî olınduğı istimâ‘ olına, her kangınızun kazâsında ise aslâ özri makbûl olmayup müstahıkk-ı itâb olursız, bilmiş olasız ve üç-dört yıldan berü sığır celebi dahı gelmez olmışdur, anı dahı göresin ol makøle sığır celeblerini dahı sürüp bey‘ olınacak sığırların getürüp kemâ-kân mahrûse-i mezbûrede bey‘ itdüresiz. Âhar vilâyete sığır iletdürmeyesiz. Husûs-ı mezbûr, mahall-i ihtimâmdur; ana göre her birinüz basîret üzre olup taht-i kazânuzda emr-i şerîfüme muhâlif iş olmakdan hazer idesiz. Eger yazıludur ve eger yazılu değildür, koyunların mahrûse-i mezbûreye getüreler, yollarda ve kasabâtda satmayalar.

1402

Kastamonu beyine ve kadısına: Göl kazasının bir köyünde pazarın hangi gün olmasının münasip olacağının araştırılarak bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Göl-bâzâr kazâsından arz getüren Mahmûd'a virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 967

Kādî-asker Efendi arz itmişdür.
Kastamoni begine ve kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ sen ki sancak-begisin, …[lxi] kādîsı ile Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Göl kazâsında İlisu ? nâm karye halkı yedinden hükm-i şerîf vârid olup, bâzârı cum‘a gün durmağla etrâfında olan cevâmi‘a ıdlâl virüp ulemâ ve sulehâ mektûbı ile çihâr-şenbih gün durmak içün hükm-i şerîf virilmiş iken, iki nefer kimesne bir tarîk ile girü cum‘a gün ikāmet olınmak içün hükm-i hümâyûn ihrâc idüp, girü ıdlâl mukarrerdür diyü çihâr-şenbih gün durmasın recâ idüp imdi, bu husûsı a‘yân-ı vilâyetden teftîş idüp her kangı gün münâsib ise ta‘yîn idüp arz eyleyesin, diyü buyurılmağın vilâyet-i mezbûre a‘yânından tefahhus olındukda karye-i mezbûrede bâzâr cum‘a gün durmağla fi'l-vâkı‘ etrâfında olan câmi‘ler mu‘attal olup beş-on âdem ile cum‘a namâzı kılınduğı sâbit ü zâhir olup bâzâr çihâr-şenbih güni veya gayrıda olıcak kasaba-i mezbûrede iki yüz yıllık kadîm câmi‘-i şerîfün cemâ‘atine noksân gelüp bâzâr, cum‘a gün olmağla tahminen dokuz yüz âdem namâza hâzır olup gayrı günde olsa cum‘a namâzına altmış-yetmiş âdem hâzır olup ve re‘âyâdan cemm-i gafîr gelüp: *"Bâzârımuz cum‘a gün olmayıcak kisb ü kârımuza ve ma‘îşetimüze küllî zarar u ziyân olup müzâyaka çekilüp bize hayfdur"* didüklerin arz eylemişsin. **Buyurdum ki**:
Bu husûsı onat vechile tefahhus eyleyüp göresin; bâzârları kadîmü'l-eyyâmdan kangı günde duragelmişdür ve câmi‘ eski câmi‘ olup etrâfda olan câmi‘ler hâdis midür, nicedür? Mufassal yazup arz eyleyesin.

1403 ***Foça ve Prepolya kadılarına: Hersek sipahilerinden eşkiyâlıkla tanınan Eflâk oğullarının ihzâr edilerek muhakemelerine dair.***

Yazıldı.
Kulaksuz Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 11 Zi'l-ka‘de sene 967

Foça ve Prepolya (?) kādîlarına hüküm ki:
Hersek sipâhîlerinden Eflâk-oğulları dimekle ma‘rûf Mehmed nâm sipâhî, şirret ü şakāvet ile ma‘rûf olup İskender nâm sipâhînün yirin hilâf-ı Şer‘ u kānûn alup ve mezkûr Mehmed'ün oğlı mezkûr İskender'ün karındaşın katl itmek kasdına yolın basup kılıç ile çalup mecrûh idüp oğlı taleb olındukda Südde-i sa‘âdet'üme gelüp dört nefer zimmî ile İzvornik ve Klis sancak-larından ba‘zı zimmîler cem‘ idüp Hersek sancağındanuz diyü şikâyetci düzüp Hamza nâm hıdmetkârın gâh kâfir kisveti ile ve gâh dülbend ile dîvâna çıkarup indürdüği zâhirdür diyü kıdvetü'l-e‘âlî ve'l-e‘âzım Haydar Paşa, Südde-i sa‘âdet'üme arz itmeğin teftîş olmasın emr idüp **buyurdum ki**:

Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* vardukda, mezkûrı her kande ise ve oğlın ihzâr idüp eger zikr olınan mâddelerdür ve eger andan gayrı re‘âyâdan ve gayrıdan her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderse husamâyı berâber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp her kim müşârün-ileyh ve oğlı üzerine Şer‘ile hak sâbit olur ise ba‘de's-sübût hükm idüp ashâb-ı hukøka hakların alıvirüp dahı eger müşârün-ileyh arz itdüği maddelerdür ve sâ’ir kimsnedür? ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirüp ve ne makøle mâddeler sâbit olduğın mufassal defter idüp yazup arz idesin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup hilâf-ı Şer‘ kimesneye iş olmakdan ve gayr-ı vâkı‘ kazıyye arz olmakdan hazer eyleyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 11 şehr-i Zi'l-ka‘de sene 967 [03.08.1560]

1404 ***Hüdavendigâr beyine: Kite kazasında Büyük Kumlu'da Nalband Şaban'ın şirret ve şenaatinden dolayı küreğe konulmak üzere Rodos'a gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Çavuş-başına teslîm olındı.
Fî 3 Zi'l-hicce sene 967

Hüdâvendigâr begine hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Kite kazâsından Büyük-kumlı dimekle ma‘rûf karyenün halkı Na‘lband Şa‘bân içün: *"Karyemüzde sâkindür; dâ’imâ şenâ‘atden hâlî değildür"* didüklerin ve karye-i mezbûreden dahı Abdî nâm kimesne: *"Mukaddemâ benüm bir merkebüm serika idüp ve kulum ayardup ve kulumun yanından bir mikdâr akçasın alup bir tarîkla kul, elinden halâs bulup geldüğin, merkebümi boğazlayup ba‘zı Müslimânlar araya girüp beş yüz akça virüp ıslâh eylediler idi"* didüğin, husûs-ı mezbûr cemâ‘at-i kesîreden dahı

istimâ‘ olındı ve sâkin olduğı karye yüz evden ziyâde olup kat‘â bir ferd kefîl olmayup müttehem kimesnedür didüklerin arz eylemişsin. İmdi, Rodos'a küreğe koşılmasın emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, yarar âdemlere koşup mezkûrı Rodos'a gönderüp sancak-begi begine teslîm ideler ki, küreğe koşa ve teslîm olınduğına temessük aldurup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1405

Rusçuk kadısına: Yergöğü Kalesi emini tarafından Eflâk vilâyeti sınırına taaddi olunmaması hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Rûm İlyâs'a virildi.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 967

Ruscuk kādîsına hüküm ki:
Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda mektûb gönderüp Yergöği kal‘ası'nun sınırı Eflâk vilâyetinün sınırına muttasıl olmağla mukaddemâ dahl ü nizâ‘ olınup emr-i şerîf ile sâbıkā Niğebolı Begi; olan Ahmed *dâme ulüvvuhû* teftîş idüp cânibeynün sınırı ta‘yîn olınup bu âna gelince[ye] değin minvâl-i mesfûr üzre tasarruf olınur iken hâliyâ kal‘a-i mezbûrenün emîni olan Gıyâs (?) ve Ali nâm kimesne yeniden sınur ihdâs itmek isteyüp te‘addîden hâlî değildür, diyü bildürdi. İmdi, bundan akdem bir def‘a emr-i şerîfümle teftîş olınup ta‘yîn olınan sınırı hâliyâ tağyîr idüp âhar sınur ihdâs itmek câ’iz değildür.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda göresin, arz olınduğı gibi ise min-ba‘d vilâyet-i mezbûrenün mukaddemâ emr-i şerîfümle ta‘yîn olınup fasl olınup bi'l-fi‘l amel olınugelen sınurına hilâf-ı Şer‘ u kānûn ve mugāyir-i emr-i hümâyûn kimesneyi dahl itdürmeyüp ma‘mûlün-bih sınırı her ne mahalden ise anunla amel idüp kimesneye emre muhâlif iş itdürmeyesin. Eslemeyeni yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

1406

Sultan Hüseyin Bey'e: Başaçıkoğlu Ebu Said Bey'in işlediği cinayetten dolayı hasmı ile yerinden muhakeme ettirilmesi hakkında.

Yazıldı.

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:
Âstâne-i sa‘âdet'e mektûb gönderüp Baş-açuk-oğlı Bû-Sa‘îd Beg senün kefâletünle habsden ıtlâk olınmışdı. Yûsuf Beg'i katl eyledüği arz olınmağın ihzâr idüp yarar âdemler ile Hakkâri Hâkimi Zeynel *dâme izzuhû'*ya irsâl idesin diyü hükm-i şerîf vârid oldı. Müşârün-ileyhün habsden ıtlâk olınmasına kefîl olmadum diyü i‘lâm eylemişsin. İmdi, müşârün-ileyhün beher-hâl hasmı ile Şer‘-i Şerîfe mürâfa‘a olması lâzım olmağın
buyurdum ki:
Varıcak, emrüm üzre müşârün-ileyhi hasmı ile berâber idüp Şer‘-i Şerîfe mürâfa‘a itdürmek bâbında sa‘y ü ihtimâm eyleyesin.

1407

Kütahya ve Lazkiye kadılarına: Ferânekî adlı hatunun nikâhı ile ilgili olarak iki kişinin hazır bulundurulması hakkında.

Yazıldı.
Kādî-asker Efendi arz eylemişdür.
Emr üzerine yazıldı.

Kütahya ve Lâzikıyye kādîlarına hüküm ki:
Ferânekî nâm hâtûnun nikâhı husûsında[lxii] Aydın nâm kimesne ile Şa‘bân nâm kimesnenün ahvâlleri Şer‘ile görilmek içün size irsâl olınan emr-i şerîf mûcebince teftîş idüp mezkûr Aydın gaybet itdi diyü bildürmişsin. İmdi, mezkûrlar beher-hâl cem‘ olup emr-i sâbık üzre ahvâlleri görilmek lâzım olmağın **buyurdum ki**: Mezkûrları her kande[y]se cem‘ u ihzâr eyleyüp ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm emr-i sâbık üzre ahvâllerin teftîş eyleyesin.

1408

Karahisar beyine ve kadısına: Karahisar'da tımar mutasarrıfı kâtip Şehsüvar ile Kalender adlı sipahilerin zulüm ve taaddilerinin araştırılıp muhakeme edilmelerine dair.

Yazıldı.
Arz getüren Beğendük'e virildi.
Fî 12 Zi'l-ka‘de sene 967

Kara-hisâr begine ve kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda yedi bin akçalık timara mutasarrıf olan Kâtib Şehsuvâr, ber-vech-i iştirâk beş yüz akçalık timara mutasarrıf olan Kalender nâm sipâhîlerin re‘âyâya zulm ü te‘addîleri olup men‘ile memnû‘ olmadukların arz eyledüğinüz ecilden timarları alınup âhara virilüp teftîş olınmaların emr idüp **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, mezbûrları ihzâr idüp re‘âyâlarından ve gayrıdan her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderise bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl mürûr eylemeyen da‘vâların ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf husamâ muvâcehesinde hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; mezbûrlarun üzerinde her kimün hakkı sâbit olur ise sâbit olan hakların ashâbına hükm eyleyüp bî-kusûr alıvirüp ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve nenün gibi mâddeleri bulınduğın mufassal defter idüp mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Hîn-i teftîşde hakk üzre olup hilâf-ı vâkı‘ iş olmakdan hazer eyleyesin.

1409

Sivas beylerbeyine: Sivas'ta meşru olmayan hareketlerinden dolayı nâibin alınması hakkında tekiden hüküm.

Yazıldı.
Emîr-oğlı Yûnus Çavuş'a virildi.
Fî 20 Zi'l-hicce sene 967

Sivas beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem Sivas'da Nâ’ib olan Mustafa'nun nâ-meşrû‘ ba‘zı husûsları zâhir olmağın, min-ba‘d niyâbet itdürmeyesin diyü Sivas kādîsına hükm-i şerîfüm virilmişken, hâliyâ

niyâbet hıdmetinde olduğı arz olınmağın ol hükm-i şerîfüm aynı ile sana gönderilüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda göresin ki, ol emr-i sâbık mûcebince mezkûr niyâbetden ref‘ olmış mıdur? Yohsa aslâ ref‘ olmamış mıdur? Eger ref‘ olmışsa sonra emre mugāyir girü hâliyâ olan kādî mı nasb itmişdür, yohsa bundan mukaddem olan mı nasb itmişdür, emre mugāyir nasb itmeğe bâ‘is nedür? tamâm ma‘lûm idinüp dahı eger hâliyâ olan kādî nasb itmişse ve ne zamandan berü olmışdur? yazup bildüresin. Sonra emrüm ne vechile olursa mûcebince amel eyleyesin.

-1409 / a-

Bir sûreti dahı Artuk-âbâd kādîsınun on iki nâibi var diyü istimâ‘ olınup vâkı‘ midür? Arz idesin diyü.

[Yev]mü'l-isneyn fî 13 şehr-i Zi'l-ka‘de sene 967 [05.08.1560]

1410

Karesi beyine: Levend taifesinden esir satmak isteyenler olursa bunları alıp esirlerle beraber sancak beyine bildirmelerinin halka tenbih ve tekid edilmesine dair.

Yazıldı.

Karesi begine hüküm ki:

Hâliyâ deryâda ba‘zı levend, fesâd üzre olup Ağriboz câniblerinde ba‘zı kurâ urup re‘âyâyı esîr idüp, kimün anda bey‘ eyleyüp ve kimün Anadolı câniblerinde bey‘ itmek üzre olup imdi, levend tâ’ifesinden esîr almak ve anlara mu‘în ü zahîr olup azıklandurmak bundan akdem niçe def‘a men‘ olmış idi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup yalılarda vâkı‘ olan kasabât ve kurâ halkına gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki anun gibi levend tâ’ifesi esîr getürüp bey‘ itdüklerinde kendülerin tutup ve esîrlerin alup sana i‘lâm ideler, Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin. Emrüm ne vechile olur ise amel olına. Şöyle ki, ba‘de't-tenbîh levend tâ’ifesinden kimesne esîr ala ve yâhûd anlara mu‘în olup azık vireler veyâhud gelüp esîr bey‘ itmek istedüklerinde ele getürmeyeler, sonra ma‘lûm oldukda her kim olur ise hakkından gelinmek mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup sen dahı hüsn-i ihtimâm idüp anun gibi levend tâ’ifesin ele getürmek bâbında dakΩka fevt itmeyüp ve anun gibi taht-ı livânda levend ile mukābele idüp esîr alur kimesneler var ise her kim ise defter eyleyüp yazup, Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

-1410/a-

Yazıldı.
Bir sûreti Menteşe begine.

-1410/b-

Yazıldı.
Bir sûreti Alâ’iyye begine.

1411

Erciş beyine: Erciş'teki evkâfı harap olan medresenin hasılâtının defter olunarak zaptolunması hakkında.

Yazıldı.

Erciş begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp hâliyâ nefs-i Erciş'de kadîmden bir medrese olup evkāfı harâb olmağla mu‘attal kalmışdur ve Erciş

nâhiyesinde yedi yüz seksen sekiz akça yazar, Kırklar ve Sarısu nâhiyesinde altı yüz on altı akça yazar, Çakır Beg nâm karyelerün mahsûllerini vilâyet kâtibi, *"şart-ı vâkıf üzre âyende vü revendeye sarf ola" diyü* defter-i cedîdde kayd idüp lâkin zikr olınan karyelerün zâviyeleri ve zâviyeye lâzım olan espâbı olmayup mahsûli re‘âyâ beyninde bel‘ u ketm olınup âyende vü revendeye nef‘i olmayup zabt olınsa beş-altı bin akça hâsıl olduğın arz eylemişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, zikr olınan karyelerden defter mûcebince â’id olan mahsûli sen zabt eyleyüp yazup her ne olursa defter idüp hazîne-i Van'da hıfz idesin. Ne mikdâr nesne hıfz olınup zabt olınursa defterin Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Sonra emr-i şerîfüm ne vechile olursa amel idesin.

1412

Trablus beyine: Trablus'a tâbi Kefru Kahir köyündeki harap burcun ahali tarafından tamirine müdahale edilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Nasreddîn'e virildi.
Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 967

Trablus sancağı begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp kazâ’-i Trablus'a tâbi‘ Kefrukāhir nâm karye ahâlîsi gelüp karye-i mezbûrede vâkı‘ olan kadîmî burc hâliyâ harâb olup vakt-i hâcetde tahassun itmek içün kendü mâllariyle ta‘mîr ü termîm itmeğe icâzet taleb itdüklerin arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûr kadîmî burcı kerye-i mezbûre ahâlîsi arz itdüğün üzre ta‘mîr ü termîm itmek istedüklerinde kimesneyi dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin.

1413

Haslar kadısına: Istranca yolunda mutemet Mustafa'yı yaralayanların ele geçirilip muhakeme olunmalarına dair.

Yazıldı.
Hâslar sübaşısı [illegible] virildi.
Fî 13 Zi'l-ka‘de sene 967

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Çatalca'da binâ olınan hâssa ahurun lâzım olan kerestesin getürmek içün Mustafa nâm mu‘temed yoldaşı Behrâm nâm kimesne ile Istranca'ya giderken, Oklağulı nâm karye kurbinde yollarına gelüp mezbûr Mustafa'yı urup bir kolın mecrûh eylemişler.
Buyurdum ki:
Bu fesâdı idenler her kim ise ele getürüp husamâyı berâber idüp Şer‘ile teftîş idüp göresin; her kim mecrûh itmişse ki Şer‘ile sâbit ola, habs idüp arz idesin.

1414

Lahsa beylerbeyine: Cebe kulları ağası Abdurrahman'a timar tevcihi arzedilen Cibril karyesinin muhafazasının başka suretle ifası hakkında.

Yazıldı.

Âdemi İbrâhîm'e virildi.

Fî 25 Zi'l-ka‘de sene 967

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp vilâyet-i Lahsâ'da cebe-kulları agası olan Abdurrahmân *zîde mecdühû* içün yarar ve müstakΩm olup ol serhaddün kadîmî emekdârlarından olduğın ve Mehmed Râşid'ün dahı itâ‘at ü inkıyâdlarına mezkûr sebeb olup ve vilâyet-i mezbûreye tâbi‘ Cibrîl nâm karye timarı olup lâkin ismi ve resmi olmayup ve kimesnenün zabt u tasarrufında olmış dahı değildür. Mâl-ı mîrîye ve timara aslâ bir akça ve bir habbe fâ’idesi olmayup ve ol semtün dahı hıfz u hırâseti her vechile mühimm ü lâzım olmağın mesfûr, uhdesine alup karye-i mezbûreyi tevâbi‘i ile şeneltmek şartı üzre iki yüz bin akçalık sancak tarîkıyle işbu sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-m’ie Recebü'l-müreccebinün evâsıtında mezkûra tevcîh olınmasın arz itmişsin. İmdi, bir vilâyetün ki hâsılı ve mahsûli olmayup ve re‘âyâsı ve şenliği olmaya, anda bey‘ olanlar niçe nöker saklayup hıfz u hırâsete kādir olur.
Buyurdum ki:
Ânun gibi zikr olınan mahallün hıfz u hırâseti lâzım ise âhar tedârük idüp hıfz itdüresin.

1415

Segedin sancağı Beyi Derviş Bey'e: Budin'de Vac nahiyesinde bulunan varoş has olup beylerbeyine başka yerden bedelinin verilmesi gerektiği hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Malkoç'a virildi.
Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 967

Segedin sancağı begi olup livâ’-i mezbûrı tahrîr iden Dervîş Beg'e hüküm ki:
Livâ’-i Budun'da nâhiye-i Vâci'da bâc-ı tarîk ve gâv ve ganem ve araba defter-i cedîdde yüz bin akçaya hâss-ı hümâyûn kayd olınup bâc-ı mesfûr mukaddemâ varoş-ı Maruşa'da alınup mezkûr varoş mahûf u muhâtara yirde olup ümenâ vü ummâlden âdem durmağa kābil olmamağın Vac kal‘ası'nda alınmak enfa‘ u münâsib görilüp mahall-i mezbûrda cem‘ olmak üzre kayd olındı diyü şerh virmiş olmağın mezbûr varoş-ı Maruşa, kırk bin ile beglerbegi hâssı diyü istimâ‘ olınmağın
buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezkûr varoş hâss olup hâliyâ yazılan havâss-ı cedîdden beglerbegiye âhardan bedelin viresin ve kadîmden bâc alınugelen yirden alınup tebdîl ü tağyîr olınmaya.

[Yev]mü'l-hamîs fî 16 Zi'l-ka‘de sene 967 [08.08.1560]

1416

Kefe beyine: Azak muhafazasına memur donanmadaki bazı gemilerin kürekçilerinin azalması cihetiyle, bu gemilere izin verilip kalanların alıkonulduğuna ve düşman ahvalinden gafil bulunulmamasına dair.

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 18 Zi'l-ka‘de sene 967

Kefe begine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Azak muhâfazasiyçün me’mûr olan donanmâ-i hümâyûn re’îslerinden Teberrük Re’îs ve Hüsam ve diger Hüsâm Re’îs kadırgalarınun kürekcileri ziyâde şikest ve helâk olup hâlî ve amel-mânde kalup hemân ayak-bağı olmağın ve küffâr-ı hâksâr dahı Ada kal‘aları câniblerine müteveccih olup henüz def‘ olmamağın mezkûrlara icâzet virilüp bâkΩleri Ada muhâfazasiyçün alıkonıldı diyü bildürmişsin. İmdi, a‘dâ cânibinden gaflet câ’iz değildür. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, kemâl-i basîret üzre olup ahvâl ü etvârların ve fikr-i fesâd ve hayâl-i kâsidlerin dâ’imâ tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup ahvâllerin tamâm ma‘lûm idinüp dahı ana göre tedârüklerin görüp eger deryâdan ve eger karadan küffâr-ı hâksârdan memleket ü vilâyete ve kılâ‘ [u] bikā‘a ve nevâhî vü kurâya re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer eyleyesin.

1417

Halep Defterdarı Murad Çelebi'ye: Hakkından gelinen Hasan kethudânın zeâmetinin havâss-ı hümâyûn için zaptedilmesine dair.

Yazıldı.
Ni‘metî Beg'ün âdemi İbrâhîm'e virildi.
Fî 16 Zi'l-ka‘de sene 967

Haleb Defterdârı Murâd Çelebî'ye hüküm ki:
Bundan akdem emr ile hakkından gelinen Hasan Kethudâza‘îm'nun ze‘âmeti ki âhara virilmiş idi, zikr olınan ze‘âmet altmış bin akçaya mütehammildür diyü Südde-i sa‘âdet'ümde ba‘zı kimesneler iltizâm itmek murâd itdükleri ecilden havâss-ı hümâyûnum içün zabt olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, zikr olınan ze‘âmeti havâss-ı hümâyûnum içün zabt eyleyüp ve bi'l-fi‘l berâtla mutasarrıf olan kimesneye tahrîr itdüğün yirlerden zâhir olan zevâyidün hâssa-i hümâyûnuma münâsib olmayanından bedelin tevcîh eyliyesin ve arz olınduğı gibi zikr olınan ze‘âmet ol mikdâr mahsûle mütehammil midür, yazup bildüresin ve bundan akdem yir husûsı içün sâbıkā olan defterdâra hükm-i şerîf gönderilmişdi. yir husûsı mühimdür. Emr-i sâbık üzre amel eyliyesin. Şöyle bilesin.

1418

Yalakâbâd kadısına: Hersek karyesinde sipahi oğlanlarından Dede'yi soyanlar hakkında Şeriat'in gereğinin icrasına dair.

Yazıldı.

Yalak-âbâd kādîsına hüküm ki:
Oğlum Selîm *tâle bekāhu* lalası Mustafa *dâme ulüvvuhû* mektûb gönderüp Dergâh-ı mu‘allâ'm sipâhî-oğlanlarından müşârün-ileyh *tâle bakāhu*'nun hıdmetinde olan Dede, ol tarafdan mahrûse-i İstanbul'a gelürken Dilde-Hersek (?) nâm karyede kondukları yire gice hırsuz gelüp ol cânibden emâneten getürdüği ba‘zı espâb ile kendünün libâs ü espâbı serika olınup mazınna olanlardan bir-iki nefer müttehem olan kimesneler habs olınup ve ellerinde ba‘zı alâ’im dahı bulındı diyü husûs-ı mezbûrun Şer‘ile teftîş olınmasın arz eylemeğin **buyurdum ki**: Hükm-i şerîfümle Mahmûd Çavuş *zîde kadruhû* vusûl bulıcak, mazınna ve

müttehem olanları ve elinde alâmet bulınanları ihzâr idüp onat vechile dikkat ü ihtimâm ile hakk üzre teftîş idüp mezkûrun espâbın serika idenler kimler idüği bi-hasebi'ş-Şer‘-i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir oldukdan sonra serika eyledükleri espâbı bî-kusûr tahsîl itdürüp Şer‘ile müteveccch olana teslîm itdürüp dahı bunları idenler sipâhî tâ’ifesinden ise habs idüp arz idesin. Değil ise ol bâbda muktezâ-yı Şer‘-i kavîm ne ise icrâ idüp yirine koyasın. Ammâ bu bâbda hakk üzre olup bî-günâh kimesneler tutılup hilâf-ı Şer‘-i Şerîf zulm ü te‘addî olınmakdan ziyâde hazer eyleyesin. Muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1419

Bozok Beyi Çerkez Bey'e: Bozok'ta tımar mutasarrıfı Ağa Veli oğlu Çalabverdi'nin levendlerle dağlarda gizlenmesinden ve mefsedetinden dolayı ele geçirilip bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Yunus'a virildi.
Fî 21 Zi'l-ka‘de sene 967

Bozok Begi Çerkes Beg'e hüküm ki: Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda Karaca nâhiyesinde beş bin sekiz yüz akçalık timara mutasarrıf olan Aga Velî-oğlı Çalabvirdi ve karındaşı Tanrıvirdi içün haylî yevmlü cem‘ idüp asker-i bâgΩye tâbi‘ olup Konya üzerine varmalu olduklarında sâbıkā Bozok Begi olan Muhsin Beg'e dirlik emr olınup mezkûr Çalabvirdi, Çubuk nâm mevzı‘da dirnekde iken bir gice çadırın bıragup zikr olınan askerde karındaşına varup hevâlarına tâbi‘ olup Konya üzerinde olan muhârebede envâ‘-ı ceng ü fesâd eyleyüp münhezim olduklarında perâkende olup kaçup mezkûr Tanrıvirdi tekrâr niçe âdemler cem‘ idüp bâgΩlerün ardlarından irişüp fe-emmâ âsî olan Çalabvirdi âhar yola kaçmağla ve aralıkda asker-i Pâdişâhî olmağla asker-i münhezime irişmeyüp bi'z-zarûrî dönüp niçe levend ile dağlarda gizlenüp sene-i mezbûrenün ibtidâsından intihâsına dek vâkı‘ olan sefer-i Pâdişâhîye gelmemeğin timarı emr ile timar ve terakkΩ olan Devletyâr ve Alpavud nâm sipahîlere virilüp berât-ı şerîf ile mutasarrıflar iken bi'l-fi‘l mezbûr Çalabvirdi: *"Ben yevmlü olmadum ve sefer-i hümâyûn vâkı‘ oldukda ben hâss emîni idüm, havâss-ı hümâyûn zabtında idüm" diyü* bir tarîk ile emr-i şerîf ihrâc itmekle tasarruflarına mâni‘ olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, mezkûrı ele getürüp habs idüp arz idesin. Sonra timarı ve kendü husûsında emrüm ne vechile olursa amel eyleyesin.

1420

Bolu beyine: Gerede kazasından Satılmış adlı sipahinin yolunu kesip katledenlerin ele geçirilip cezalandırılması hakkında.

Yazıldı.
Arz getüren Şa‘bân'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Kādî-asker Efendi arz idüp bu minvâl üzre hüküm buyurulmağın yazıldı.
Fî 17 Zi'l-ka‘de sene 967

Bolı begine hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Gerede kazâsından Satılmış nâm sipâhî yaylakdan gelürken Dîvâne Halîl ve Sun‘ullâh ve Mahmûd ve bir nefer yoldaşlariyle yolına inüp katl idüp defe‘âtle şenâ‘atleri zâhir olduğın kādî i‘lâm itmeğin âdem gönderilüp, Şer‘a da‘vet oldukda bir sarb mevzı‘da yataklanup üzerlerine varıldukda beş nefer yoldaşiyle savaş idüp bir kimesnemüzi mecrûh idüp sarpa kaçmak ile ele gelmeyüp tecessüs olınur iken erbâb-ı timardan Şît ve Nûh ve Husrev ve Ganî nâm kimesnelerün üzerlerine düşmeğin telef-i nefs olmak lâzım gelüp ve mezkûrları hıfz iden sipâhîlerden ehl-i fesâd oldukların bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûrları beher-hâl ele getü[r]üp her kimün emrine girerler ise basup ihzâr idüp Şer‘ile üzerlerine sâbit olanı icrâ idüp lâzım gelür ise habs idüp arz eyleyesin.

1421

Silistre beyine: Hırsova Kalesi dizdarının verdiği gedik arzının sahte olup olmadığının tedkik ve arzı hakkında.

Yazıldı.
Murtazâ Kethudâ'ya virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 967

Silistre begine hüküm ki:
Sâbıkā Hırsova Kethudâsı olan Mustafa Südde-i sa‘âdet'üme dizdâr cânibinden bir gedük arz sunup *"arz telbîsdür"* diyü sâbıkā kethudâ olan Mehmed dahı benüm kethudâlığuma mezkûr müzevver dizdâr cânibinden arz getürüp kendüye müyesser olmayup kethudâlığum âhara virilüp ve andan gayrı serika ile müttehem olup sâbit olup müseccel olmışdur, diyü bildürmeğin tutılup habs ile âdemüne teslîm olınup ve hâliyâ sunduğı arz dahı aynı ile irsâl olınup **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, arzı göresin; dizdâr arzı mıdur, yohsa telbîs midür? Ve andan gayrı mezkûr kethudâ içün getürdüği arz dahı gayrı vâkı‘ midür? Ve anun gibi sârık idüği sâbit olup sicill olmış mıdur, nicedür? Ahvâlin mufassal yazup sûret-i sicilleri ile bildüresiz.

[Yev]mü's-sebt fî 17 Zi'l-ka‘de sene 967 [09.08.1560]

1422

Erzurum beylerbeyine: Kızılbaş vilâyetine kaçarlarken tutulan levendlerin haklarından gelinmesi hakkında.

Yazıldı.
Beglerbegiye hıdmet iden Abdüsselâm'a virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Amâsiyye ve Tokat ve Çorum levendlerinden yigirmi nefer kimesne Kızılbaş vilâyetine kaçup giderler iken serhadde tutılup kal‘a-i Erzurum'da habs olındukların ve iki neferi fevt olduğın bildürdüğün ecilden mezbûrlarun dahı haklarından gelinmek emr idüp **buyurdum ki**:
Emrüm üzre haklarından gelinüp emrüm yirine vardığın yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

1423 *Şam beylerbeyine: Adamı Ahmed'le gönderilen Celâl isimli kimsenin teslim alınması hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 22 Zi'l-ka'de sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Celâl nâm kimesne kayd ü bend ile âdemün Ahmed'e teslîm olınup sana irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**: Vardukda, alup onat vechile hıfz idüp sana teslîm olınduğın yazup arz idesin. Şöyle bilesin.

1424 *Karahisar beyi ile Kütahya ve Karahisar kadılarına: Uşak'tan bazı kimselerle, Göbek oğlu Memi adlı kişi haklarında tahkikat yapılıp hakları sabit olanların haklarının verilmesi hakkında.*

Yazıldı.[lxiii]-
Arz getüren Sefer'e virildi.
Fî 19 Zi'l-ka'de sene 967

Kara-hisâr begine ve Kütahya ve Kara-hisâr kādîlarına hüküm ki:
Sen ki Kütahya kādî[sı]sın; Lâzikıyye kādîsiyle mektûb gönderüp kazâ'-i Uşak'dan Pîr Mehmed ve Mustafa ve Mahmûd nâm kimesnelerün teftîşlerine hükm-i şerîf vârid olmağın gaybet itdükleri ecilden ve bunlardan gayrı Göbek-oğlı Memi nâm kimesneden şekvâ olınmağın teftîşe mübâşeret olındukda, Lâzikıyye kādîsına Antâkıyye[lxiv] kazâsı virilmekle teftîş olındukların arz eylemişsin. İmdi, mezkûrlarun teftîş-i âmm olmak emr idüp ve mezbûr Göbek-oğlı'n ve zikr olınan üç nefer kimesneleri vezîr-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakâhu* lalasına emr-i şerîfüm gönderilmişdür ki, her kande[y]se ele getürüp teftîş içün size göndermek emrüm olmışdur.
Buyurdum ki:
Geldüklerinde mezkûrlardan her kim gelüp da'vâ-yı hakk iderse husamâyı berâber idüp bir def'a Şer'ile fasl olmış olmayup on beş yıl bilâ-özr terk olınan da'vâların ber mûceb-i Şer'-i kavîm onat vechile hakk üzre husamâ muvâcehesinde teftîş idüp göresin; anun gibi mezkûrlarun üzerinde kimesnenün Şer'ile hakları sâbit olursa, sâbit ü zâhir olan hakların bî-kusûr ashâb-ı hukøka alıvirüp dahı ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve nenün gibi mâddeler sâbit olduğın mufassal defter idüp bildüresin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk-ı sarîha tabi' olup bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp kimesneye hilâf-ı Şer' iş olmakdan ve hilâf-ı vâkı' kazıyye arz olmakdan hazer idesin.

1425 *Erzurum beylerbeyine: Gürcistan meliklerinden kendilerine ulûfe tayin olunanların sefere gelip gelmediklerinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Beglerbegiye hıdmet iden Abdüsselâm'a virildi.
Fî 18 Zi'l-ka'de sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Erzurum Nâzırı Ömer *zîde mecduhû* Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp bundan akdem Gürcistân meliklerinden Baş-açuk Melik karındaşı Kostantin Gürci'ye yevmî yüz akça ve

âdemlerinden Eymür Kamber'e ve Ramâz (?) ve Keykâvus nâm Gürcilere yigirmişer akça ulûfe ta‘yîn olınup Erzurum gönüllülerinün mevâcibleri ile virilmek buyurılup ammâ ne kendüleri ve ne âdemleri gelüp ol sebebden üç kıst mevâcibleri hazînede mevcûd kalup bir yıllık mevâciblerin kendü kabz idüp hâliyâ âdemleri gelüp zikr olınan ulûfelerin taleb eyledükde bir kıst mevâcibleri virilüp mâ‘adâsı virilmedüğin arz eyledi. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Varıcak, bu husûsı tefahhus u tetebbu‘ idüp göresin; mezkûrûn Gürcilere ulûfe ta‘yîn olınan zamândan berü sefere ve cem‘iyyete gelmişler midür ve dîvân hıdmetin itmişler midür, nicedür? Asl u hakΩkati ile ahvâllerin yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

1426

Kütahya ve Sandıklı kadılarına: Sandıklı kazasında bazı kimseler arasındaki yaylak münazaasının halli hakkında.

Yazıldı.
Kalenderaş nâm karyeden Mustafa ve Süleymân nâm kimesnelere virildi.
Fî 23 Zi'l-ka‘de sene 967

Kütahya ve Sanduklu kādîlarına hüküm ki:
Sanduklu kazâsına tabi‘ Kayı nâm cemâ‘atün Kalendraş nâm karye halkı ile Kaplan-alanı dimekle ma‘rûf yaylak husûsında niza‘ları olup tarfeynden ahkâm-ı şerîfe ihrâc olınup münâza‘a-i kesîre olup teftîş olındukda ellerinde olan temessükleri birbirine müte‘ârız bulınmağla fasl-ı husûmet olmadığı i‘lâm olınup cânibeynün temessükleri Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmeğin, husûs-ı mezbûr bu def‘a Şer‘ u kānûn üzre görilüp fasl-ı husûmet ve kat‘-ı nizâ‘ olmasın emr idüp gönderilen temessükler sana gönderilüp **buyurdum ki**:
Varıcak, sen ki Kütahya kādî[sı]sın, bi'z-zât kalkup mahall-i niza‘un üzerine varup kādî-i mezbûr ile mahall-i nizâ‘un üzerine varup husamâyı berâber idüp ve irsâl olınan temessüklere nazar idüp onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâmla teftîş ü tefahhus kılup göresin; zikr olınan yaylak Şer‘ u kānûn ile kangı cânibe müteveccih olur ise hükm eyleyüp ellerine kat‘î temessük virüp taraf-ı âharun temessüklerin ellerinden alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp ahvâllerin mufassal yazup bildüresin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp hakk-ı sarîha tabi‘ olup hilâf-ı Şer‘ u kānûn kimesneye iş itdürmeyesin.

1427

Horpeşte ve Behişte kadıları ile Koçı Çavuş'a: Horpeşte ve Behişte kazalarındaki eşkiyânın haklarında tahkikat yapılıp hak sahiplerinin haklarının verilmesi hakkında.

Yazıldı.
Horpişte ve Bihilişte kādîlarına ve sâbıkā Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından olup tekā‘üd iden Koçi Çavuş'a hüküm ki:
Hâliyâ taht-ı kazânuzda ba‘zı kimesneler içün ehl-i fesâddur, katl-i nefs idüp fesâddan hâlî değildür diyü isimleri defter olınup i‘lâm olınmağın sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderilüp mezbûrlarun ele gelüp teftîş olınmaların emr idüp **buyurdum ki**:
Varıcak, mezkûrları ele getürüp dahı da‘va hakk ider kimesne var ise husamâsiyle berâber idüp mukaddemâ bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve

on beş yıl mürûr itmeyen da‘vâların hakk üzre onat vechile Şer‘ile teftîş idüp göresin; eger katl-i nefsden ve gayrıdan üzerlerine her kimün hakkı sâbit ü zâhir olur ise Şer‘ile tevcîh olınan hukøkı ba‘de's-sübût ashâbına alıvirdükden sonra habs îcâb idenleri habs idüp yazup arz eyleyesin. Olmayanlar bâbında emr-i Şer‘-i Şerîf ne ise mahallinde icrâ idüp yirine koyasın. Hîn-i teftîşde hakk üzre olup hilâf-ı Şer‘ kimesneye iş olmakdan ve ehl-i fesâda himâyet olmakdan hazer eyleyesin.

1428

Konya kadısına: Konya'daki harap hamam yerine yenisi bina olunacağından; şehirde ne kadar mâmur hamam olduğunun bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Şehzâde kethudâsına virildi.
Fî 28 Zi'l-ka‘de sene 967

Konya kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp mahmiyye-i Konya'da Tahte'l-kal‘a mahallesi'nde Palanduzlar ardında bir harâbe hammâm yiri olup mahalle-i mezbûreye karîb hammâm olmamak ile fukarânun hammâma şiddet-i ihtiyâcları olup ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bakāhu* cânibinden mevzı‘ mezbûrda mezkûr harâbe hammâm yirine bir hammâm binâ olınmasın arz olınmak iltimas olınduğı ecilden yoklanılup binâ olınduğı takdîrce ba‘îd olmamağla, hammâmlar mahsûline zarar müterettib olmaduğın arz eylemişsin. İmdi,
buyurdum ki:

Göresin, mahmiyye-i mezbûrda ma‘mûr olan hammâm ne mikdârdur? Yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 18 Zi'l-ka‘de sene 967 [10.08.1560]

1429

Mekke-i Mükerreme emînine: Gerektiği zaman Lahsa beylerbeyine yardım ifası hakkında.

Yazıldı.
Âdemi İbrâhîm'e virildi.
Fî 26 Zi'l-ka‘de sene 967

Mekke-i Mükerreme şerîfine hüküm ki:
Hâliyâ Lahsâ vilâyetinün beglerbegisi âdem gönderüp vilâyet-i Lahsâ ol cânibe karîb olup devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan mesâliha lâzım gelüp iktizâ itdüği zamânda sizün tarafınuzdan mu‘âvenet ü müzâheret olınması mümkin idüğin arz idüp ol bâbda hükm-i şerîfüm taleb itmeğin
buyurdum ki:
Müşârün-ileyhe ol cânibde dîn ü devlete müte‘allık olan mesâliha mübâşeret idüp sizden mu‘âvenet taleb itdüğinde atebe-i ulyâma olan kadîmî ihtisâs u ihlâsınuz mûcebince ve cibilletünüzde merkûz olan sadâkat ü istikāmetinüz müsted‘âsınca mûmâ-ileyh cânibine hüsn-i mu‘âvenet ü muvâfakat idüp bâb-ı müzâheretde envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

1430

Vezir Mehmed Paşa'ya: Antakya mahkemesi nâibi hakkında şikâyete konu olan defter incelenerek tahkikat icrasına dair.

Yazıldı.
Âdemi Mezîd'e virildi.
Fî 25 Zi'l-ka‘de sene 967

Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:
Antakiyye mahkemesinde Nâ’ib olan Sarrâc Mehmed ile karındaşı Nâsıruddîn ve İsmâ‘îl ve Hüseyin Neccâr, Şeyhî-oğlı Mehmed'ün karındaşı Tercemân Ömer nâm kimesneler ile nâhiye nâ’ibleri hakkında Südde-i sa‘âdet'üme defter sunılup ızhâr-ı tezallüm itdükleri ecilden sunılan defterin sûreti aynı ile aslından ihrâc olınup sıhhati ile ma‘lûm olmağiçün sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, gönderilen deftere nazar idüp dahı kayd olınan mâddeyi dahı yirlü yirinden onat vechile hakk üzre teftîş idüp mezkûrlar hakkında isnâd olınan husûslar vâkı‘ midür, nicedür? Görüp sıhhati üzre ma‘lûm idinüp dahı hakΩkati üzre yazup arz eyleyesin.

1431

Hırsova kadısına: Kaçan iki celebin ele geçirilip koyunlarıyla beraber İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 967

Hırsova kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp hâliyâ koyun emîni olan Mehmed sene 967'de kazâ’-i mezbûrede vâkı‘ olan celeblerün defter mûcebince koyunların sürmeğe geldükde Defter-i Hâkānî'de mukayyed olan Hacı Mehmed Bâzergân ve Manav Mehmed gaybet idüp gizlenüp ele girmeyüp celeb tahrîri zamânından berü koyun sür[mek] üzerlerinde bâkΩ kalmışdur diyü arz itmeğin **buyurdum ki**:
Varıcak, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup emîn-i mezbûr gitdükden sonra mezbûrlar kazâ’-i mezkûra geldükleri gibi ele getürüp, tutup üzerlerinde ne mikdâr koyunları var ise alup yarar âdemler ile mahrûse-i İstanbul'a gönderesin.

Vardar Yenicesi kadısına: İshak adlı celebin buldurulması hakkında.

1432

Yazıldı.
Bu dahı.

Vardar Yenicesi kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp koyun emîni olan Mehmed, kazâ’-i mezbûra geldükde kazâ’-i mezkûra tâbi‘ Vodina nâm

karyeden İshak nâm celeb gaybet idüp mirâren muhzır ve âdem gönderüp ele girmedüğin arz itmeğin **buyurdum ki**: Varıcak, bi'z-zât mukayyed olup mezkûrı ele getürüp defterde üzerine kayd olınan koyunların bî-kusûr alup yarar âdemler ile mahrûse-i İstanbul'a gönderesin.

1433

Selânik ve Kara Ferye kadılarına: İhraç olunanların yerine yazılan celeblere, İstanbul'a koyun göndermelerinin tenbih edilmesine dair.

Yazıldı.
Bu dahı.

Selânik ve Karaferye kādîlarına hüküm ki:
Taht-ı kazânuzda vâkı‘ olan celeb tâ’ifesinden ba‘zıları ma‘denci ve turacı ve çeltükci ve sarrâf olmağın emr ile celeblikden ihrâc olınup yirlerine âhar kimesneler kayd itmiş idüğünüz hâliyâ mezbûrlarda[n] ba‘zıları üzerlerine kayd olınan koyunların Südde-i sa‘âdet'üme getürmedükleri istimâ‘ olındı. İmdi, ihrâc olınan celeblerün yirlerine celeb kayd itdüğünüz kimesneler mâldâr ve mütemevvil ve celeblik uhdesinden gelür kimesnelerdür diyü arz itdüğünüz ecilden celeb kayd olınmak emr olınmışdur. Mezbûrlarun her ne vechile olur ise koyunları ihrâc olınup Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Bu husûsa her birinüz bi'z-zât mukayyed olup ihrâc olınan celeblerün yirlerine yazduğınuz kimesnelerden üzerlerine ne mikdâr koyun kayd olınmış ise bî-kusûr ihrâc itdürüp yarar âdemler ile mahmiyye-i İstanbul'a irsâl eyleyesin. Şöyle ki, bu def‘a ta‘yîn itdüğünüz celebler koyunların getürüp teslîm itmeyeler, sizden taleb olınur.

1434

Rumeli kadılarına: Defteri mucebince celeblerin koyunlarının sürdürülüp gönderilmesi ve başka iş yapan celeblerin de bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Rûm-ili kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ koyun emîni olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû*, Südde-i sa‘âdet'üme gelüp şöyle arz eyledi ki, taht-ı kazânuzda vâkı‘ olan celeblerden defter mûcebince koyun taleb itdükde kimi hisâr-eri ve kimi turacı ve kimi çeltükci ve kimi sipâhîyüz diyü üzerlerine kayd olınan koyunların virmeyüp ta‘allül ü nizâ‘ itdüklerin bildürdi. Eyle [olsa] **buyurdum ki**:
Varıcak, her birinüz bizzat mukayyed olup defterde celeb kayd olınan celeblerden defter mûcebince yazılan koyunların vakti ile sürdürüp irsâl idüp anun gibi ta‘allül idenler eger çeltükcidür ve eger hisâr-eridür ve eger sipâhîdür ve turacıdur yazup bildüresin.

1435

Basra beylerbeyine: Kapan sancağında havâss-ı hümâyûnu muhafaza için yapılan Durkastan Kalesi'ne ayrılacak nefer ve hisar erleri hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Ahmed'e virildi.
Fî 23 Zi'l-ka‘de sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp vilâyet-i Basra'da livâ’-i Kapan serhaddi Şattu'l-Arab'un öte yakası düşmen cânibinde olan havâss-ı hümâyûn hıfzı içün binâ olınan Durkastan kal‘ası'na yüz nefer gönüllü ve elli nefer hisâr-erenleri inâyet olınması vech ü münâsib görilmeğin bi'l-fi‘l mevcûd olup gedüğe mutasarrıf olan Basra gönüllülerinden otuz nefer ve Fethiyye gönüllülerinden yigirmi nefer ve Rahmâniyye gönüllülerinden elli nefer ki cem‘an yüz nefer olur ve Basra azeblerinden ve Medîne azeblerinden ve hisâr-erenlerinden elli nefer ki cümle yüz elli nefer olur, ihrâc olmayup kal‘a-i mezbûreye kul ta‘yîn olınmak recâsına arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**:
Varıcak, arz itdüğün üzre zikr olınan neferleri ve hisâr-erenlerin ihrâc idüp kal‘a-i mezbûreye ta‘yîn idüp istihdâm eyleyesin.

1436

Kerek Şevbek Beyi Said'e: Talep ettiği yeniçerilerin gönderilmesinin Şam beylerbeyine yazıldığına; kendisinin de beş yeniçeri kaydetmesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Nûrî'ye virildi.
Fî 22 Zi'l-ka‘de sene 967

Kerek-Şevbek Begi Sa‘îd Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp yeniçeri taleb eyledüğün ecilden Şâm yeniçerilerinden nevbetci tarîkıyla altmış nefer yeniçeri gönderilüp yılda bir tebdîl olınup yirlerine âhar yeniçeriler gönderilmek içün Şâm beglerbegisine hükm-i şerîfüm gönderilüp ve kırk nefer dahı sen yazup cümle yüz nefer yeniçeri kal‘ada hâzır durmak emr idüp **buyurdum ki**:
Emrüm mûcebince anda sen dahı beşer akça ile kırk nefer yeniçeri yazup Şâm'dan gelicek altmış nefer ile yüz nefer olur, hızf u hırâset-i memleket bâbında dakΩka fevt itmeyüp altmış neferi nevbetci tarîkıyla bir sene durup yirine âharları geldükde anlara icâzet virüp ve sen yazduğun kırk nefer kal‘ada mukarrer olup hıdmet ideler ve yazduğun kırk neferin defterin mühürleyüp gönderesin ki ulûfeleri virilecek yir ta‘yîn olına. Bu bâbda Şâm beglerbegisine hüküm gönderilmişdür; ulaşdurup zikr olınan altmış neferi taleb idüp getürdesin.

1437

Şam beylerbeyine: Kerek Şevbek beyine altmış nefer yeniçeri gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Kerek-Şevbek Begi Sa‘îd *dâme izzuhû* mektûb gönderüp nevbetci tarîkıyla yeniçeri gönderilmek husûsın i‘lâm itmeğin Şâm yeniçerilerinden altmış nefer yeniçeri gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:

Vardukda, emrüm mûcebince Şâm yeniçerilerinden altmış nefer yeniçeri ta‘yîn eyleyüp nevbetci tarîkıyla irsâl eyleyüp bir yıl tamâm durup ba‘dehû anlarun yirine altmış nefer dahı gönderüp anları getürdesin. Min-ba‘d bu tarîk üzre yılda bir tebdîl idüp altmış nefer yeniçeri anda bir sene-i kâmil[e] durup müşârün-ileyh vech gördüği üzre hıdmet ideler. Bu husûs mühimdür; ana göre mukayyed olup ihmâl itmeyesin.

1438

Şam beylerbeyine: Kerek Şevbek Sancağı Beyi Said Bey'den şikâyet edenlerin şikâyetleri doğru olmadığından, hapsedilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Hâliyâ Kerek Şevbek kādîsı sana mektûb gönderüp Mehmed ve Ahmed b. Beşâret ve Kara Yûsuf ve Canberdi nâm kimesnelerden yedlerinden ahkâm-ı şerîfe vârid olup hâliyâ Kerek Sancağı Begi Sa‘îd *dâme izzuhû* içün yayalarımuz katl idüp evimüz basup ve mâlımuz gāret kılup bize hayf itmişdür, didükleri ecilden hakları alınmak fermân olınmağın, teftîş olındukda hilâf-ı vâkı‘ bulınup ve mezbûrlar âsî Arab ile yek-dil ü yek-cihet olup Şerî‘at'e itâ‘at eylemedüklerin arz eylemiş. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûrları her kande ise ele getürüp habs idüp arz idesin.

1439

Ankara kadısına: Anadolu Defterleri Emini Mustafa'nın Ankara nahiyesindeki mezraaları hakkında tafsilen malûmat verilmesine dair.

Yazıldı.
Bâlî Çavuş-oğlı Mehmed'e virildi.
Fî 22 Zi'l-ka‘de sene 967

Ankara kādîsına hüküm ki:
Anadolı Defterleri Emîni Mustafa'nun Ankara nâhiyesinde mezra‘a-i Keş ve Ekizce-pınar ve gayrı ba‘zı mezra‘aları hâric ez-defter tapuya alup mutasarrıf imiş. Zikr olınan mezra‘aları ne denlü hâsıla mütehammildür ve kimün toprağındadur aslı ve tafsîli ile ma‘lûm olmak lâzım olmağın zikr olınan mezra‘alarun isimleri sıhhati üzre ihrâc olınup sana gönderilüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr eylemeyüp bi'z-zât üzerine varup onat vechile tefahhus idüp göresin; zikr olınan mezra‘alarun her biri kaç dönüm yirdür, zirâ‘at olınur yirleri ve çayırları ne mikdârdur ve kimün toprağındadur; zikr olınan mezra‘alarda kendünün çiftliği ve alâkası var mıdur ve her biri ne mikdâr hâsıla mütehammildür ve hâric ez-defter kalmağa sebeb nedür ve mezbûr tapuya mı almışdur ve kimden tapulamışdur ve ne târîhde almışdur? Sıhhati ve vukø‘ı üzre mufassal yazup mübhem ve meşkûk bir mâddesin komayup mu‘accelen arz idesin.

1440

Amasya Beyi Mahmud Bey'e: Dulkadirli sipahilerinin arzuhallerinde yazılı hususlara cevap verilmesi hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Mukaddemâ Bozok'ı tahrîr idüp hâliyâ Amâsiyye Begi olan Mahmûd Beg'e hüküm ki:
Dulkādirlü sipâhîlerinden ba‘zı kimesneler rikâb-ı hümâyûnuma ruk‘a sunmağın sûretleri aynı ile ihrâc olınup sana gönderilüp **buyurdum ki**:
Varıcak, ruk‘alarda mastûr olan husûslara nazar idüp cevâbun ne ise ale't-tafsîl yazup bildüresin.

1441

Edirne kadısına: Çirmen'deki değirmende yolsuzluklar yapan sipahilere tenbihat icrası ve uymayanların isimlerinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Edirne'de Müderris Sinân Çelebî'ye virildi.
Fî 22 Zi'l-ka‘de sene 967

Edirne kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp mahrûse-i Edirne'de Sarraf Muslihuddîn nâm kimesnenün evkāfı mütevellîsi ve sâ’ir mürtezikası Meclis-i Şer‘a gelüp evkāf-ı mezbûreden Çirmen'de vâkı‘ olan yedi bâb değirmenün örüsinde olan kimesneler mezkûr değirmene un öğütmeğe gelüp yigirmi otuz gün mikdârı nevbete muntazırlar iken, kasaba-i mezbûrede olan sipâhî tâ’ifesi ba‘zı keferenün rişvetin alup unların mukaddem öğütdürüp ve değirmenciyi döğüp rencîde iderler. Ol sebebden değirmene kimesne gelmez, mu‘attal olmışdur. Men‘ olınmaları içün hükm-i şerîf virilmesin recâ eylemişsin.
Buyurdum ki:
Ol makøle Şer‘a muhâlif iş idenler eger sipâhî tâ’ifesidür ve eger gayrıdur, onat vechile tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki min-ba‘d ol asl iş idüp Müslimânları recîde vü remîde itmiyeler. Şöyle ki eslemeyüp ba‘de't-tenbîh iderlerse, her kimse isimleri ve resimleriyle yazup arz eyleyesin, bir vechile haklarından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ ola.

1442

Ferecik kadısına: İstanbul için aldığı zahireyi narha muhalif olarak satan Yani oğlu Manol Reis'in Dersaadet'e gönderilmesine dair.

Yazıldı.
Arz getüren Pîrî'ye virildi.
Fî 22 Zi'l-ka‘de sene 967

Ferecik kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün Balık-bâzârı'nda Havyarcı Manol kefâletiyle Manol b. Yani nâm zimmî yüz müd tereke alur gemisiyle hükm-i şerîf îrâd idüp bunda narh-ı rûzî üzre terekenün kilesi on ikişere iken mazbûr re’îs on beş ve on altı ve on yedişer akça tevzî‘ idüp mahmiyye-i İstanbul'a gitmesinde alup şübhe olup, ahvâli tefahhus olındukda re’îs-i mezbûr bundan esbak sene 967 Şa‘bân'ınun evâhırinde hükm-i şerîf ile gelüp ol târîhde narh-ı rûzî on sekize ve yigirmiye iken yigirmi dördere almış idi; ba‘zı Müslimânlar: *"Sâbıkā alup gitdüğün terekeyi ziyâde bahâya almış idün, nice hakkından geldün?"* diyü sordukda: *"Ol terekeyi Frenge satmakla hakkından geldük?"* diyü cevâb virdüklerinde, Hacı Mustafa ve Hacı ve Yûsuf ve Dervîş nâm kimesneler gelüp mahzarlarında şehâdet itdiler diyü arz itmişsin. **Buyurdum ki**:
Vardukda, mezbûr re’îsi habsile yarar âdemlere koşup kurudan Südde-i

sa‘âdet'üme gönderesin ve ikrârınun sûret-i sicillerin bile gönderesin ve gönderdüğün kimesnelere tenbîh idesin ki yolda ve izde onat hıfz idüp gaybet itmek ihtimâli olmaya ve gemisin dahı tereke ve espâbı ile girift idüp içine yarar âdemler koyup gönderesin, ammâ kifâyet mikdârı âdem koyasın ki gemiciler zarar irişdürmek ihtimâli olmaya.

1443 ***İlbasan beyine: Petril Kalesi dizdarını öldürenlerin ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.***

Yazıldı.

İlbasan begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Ömer Çavuş yedinden emr-i şerîf vârid olup kal‘a-i Petril dizdârı olan Doğan nâm kimesne, oğulları Mehmed ve Hüseyin ve karındaşları Nebî ve Mustafa ve Pîrî nâm kimesneler ile ve sâ’ir akribâsından kırk-elli nefer âdem ile kal‘a-i mezkûre dizdârını katl kasdına evin basup âlet-i harb üşürüp celâlî olmışlardur diyü arz olınmağın mezkûrları onat vechile teftîş idüp arz idesin diyü fermân olınup emr-i şerîf mûcebince mahall-i mezbûra varılup meslis-i Şer‘a da‘vet olınduklarında akvâm ü akribâlariyle gaybet idüp ve bî-garaz kimesneler mezkûrlar içün ayartmacı ve ehl-i şenâ‘at kimesnelerdür, itâ‘at-i Şer‘ itmezler, kat‘-ı tarîk iderler; bunun gibi emr geldükde gaybet idüp def‘-i meclis itmekle halâs olurlar didüklerin arz itmişsin. İmdi, mezkûrlarun ele gelmeleri ehemm-i mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki**:
Vardukda, bu bâbda mukayyed olup mezkûrları her ne tarîkla mümkin ise ele getürüp emr-i sâbık üzre ahvâllerin göresin.

1444 ***İlbasan beyine: Ohri livasındaki asi köylerin ahalisinden hoyratlarının cezalandırılmasına dair.***

Yazıldı.

İlbasan begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Ömer Çavuş yedinden emr-i şerîf vârid olup livâ’-i Ohri'ye tâbi‘ ba‘zı âsî ve mütemerrid kurânun gāret olınması fermân olınup ba‘dehû emr-i şerîf-i âhar vârid olup âsîlerün haklarından gelinüp evlâdı esîr, espâb ü emvâli gāret olınmamak fermân olınduğın ve zikr olınan karyeler birbirinden müteferrik olup cümlesi bir yirden hasâret olınmağa kābiliyyet olmayup başka başka urılup ıslâh olmak îcâb ider. İbtidâ gāret olan karyenün eşhâsı aldukları espâb ü esîrleri ellerinden alınup ıtlâk olınurise derendî (?) tâ’ifedür, perâkende olup sâ’ir âsîlerün ıslâhı avk olmak lâzım gelür. Maslahat tamâm olınca ellerinden alınmayup te’hîr olınursa herkes aldığı esîrleri, kimi evine gönderüp ve ba‘zı iç illere bey‘ idüp perâkende iderler, cem‘i mümkin olmaz diyü arz itdüğün ecilden sâbıkā mezbûr çavuşumla gönderilen emr-i şerîfüm mukarrerdür. **Buyurdum ki**:
Vardukda, ol emr-i şerîfüm mûcebince zikr olınan âsî ve mütemerrid kurâ halkınun hoyradların kılıçdan geçürüp ehl ü iyâllerin esîr ve espâb ü emvâllerin gāret ü hasâret eyleyüp fermân-ı hümâyûnum müsted‘âsınca bir vechile haklarından gelesin ki,

sâ'irlerine mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı' ola. Bu husûsda ol vechile[lxv] ne vechile tedârük görüp maslahat itmâma irişdüğin, nice olduğın tafsîl ile yazup bildüresin. Ammâ üzerlerine varmalu oldukda hüsn-i tedârük ve kifâyet mikdârı âdem ile varup gaflet ile ırz u nâmus-ı saltanâta mugāyir vaz' sudûrından ve bu bahâne ile kendü hâllerinde olan re'âyâya te'addî olmakdan kemâl-i derecede ihtirâz üzre olup askeri gereği gibi zabt idesin. Şöyle ki, bu bahâne ile kendü hâllerinde olan re'âyâya dahl olınup emvâl ü espâbları gāret ve ehl ü iyâlleri esîr alına, sonra özrün makbûl olmayup netîcesi sana â'id olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasın.

1445 *RSemendire beyine: eâyâ ve berâyânın müreffeh olmaları, harac, cizye ve saire tahsili sırasında rencide edilmemeleri hakkında.*

Yazıldı.
Anda hâssa beytü'l-mâl emânetinden ma'zûl Mehmed'e virildi.
Fî 24 Zi'l-ka'de sene 967

Semendire begine hüküm ki:
Hâliyâ eyyâm-ı sa'âdetümde re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olup hilâf-ı Şer' u kānûn kimesneye zulm ü te'addî olmağa aslâ rızâ-yı şerîfüm yokdur. Eyle olsa koyun hakkı ve harâc cem'ine varan, kul tâ'ifesi ellerinde olan berâtların ve Şer' u kānûna mugāyir re'âyâdan akça aldukları istimâ' olınmağın **buyurdum ki**:
Eger bu husûslardadur ve eger sâ'ir umûrdadur gereği gibi mukayyed olup anun gibi eger koyun hakkı ve eger harâc cem'i içün varan kullaruma âdet-i agnâm ve cizyeyi, kānûn ve defter mûcebince cem' itdürüp defterden ziyâde bir ferde akça aldurmayup eslemeyenleri yazup bildüresin.

1446 *Basra beylerbeyine: Lahsa ve Katif caniblerinin muhafazası için iki üç ayda bir gemi gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Murâd Paşa âdemi İbrâhîm'e virildi.
Fî 25 Zi'l-ka'de sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Lahsâ Beglerbegisi Murâd, Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp küffâr-ı hâksârun ba'zı gemileri gelüp Lahsâ benderlerinde gezüp ol ecilden tüccâr iken gelmeyüp benderler hâsılına noksân olduğın ve ol câniblerde gemi ile zabt olmasın bildürmeğin, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi Basra cânibleri hıfz olınup, ol cânibe dahı gemi göndermek mümkin olur ise iki-üç ayda bir, bir mikdâr gemi gönderesin; varup Lahsâ ve Katîf cânibleri geşt idüp girü geleler.

1447 *Çorlu kadısına: İstanbul'a buz getirirken Silivri'de batan kayıktaki eşya hakkında defter gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı mezbûra virildi.
Fî 23 Zi'l-ka‘de sene 967

Çorlu kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp mîrî buz kayıklarından, İbrâhîm elinde olan kayık buz ile İstanbul'a giderken Siliv[r]i yanında gark olup üçinci gün Çorlu'ya tâbi‘ Ereğli öninde başı aşağa bulınup kenâra getürdülüp fevt olan Dellâl Ulu nâm kimesnenün bir ak boğça içinde on aded şâhbeg kumaş ve iki dâne kutu içinde yedi yüz dirhem tel bulınup ve Mustafa nâm kimesenün yüz yigirmi lidre reng-âmîz ipeği ve on iki top gözi tokat takyesi ve yüz iki aded ak astarı bulınup ve mahrûse-i Burusa'dan Dervîş Çelebî nâm kimesnenün yigirmi sekiz aded altunlu kadife ve üç aded zerbeft kumaşı ve üç aded yasduğ ve altı aded kemha-i meşdûdî bulındukda gemide bile olup halâs olan Müslimânlardan zikr olınan espâb-ı mezkûr Dervîş Çelebî'nündür diyü haber virdiler ve sâ’ir fevt olan kimesnelerün dahı hurdevâtı defter olındı diyü arz eylemişsiz. İmdi, zikr olınan espâb aynı ile Âstâne-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ‘um varıcak, kıdvetü'l-emâsîl Çorlu mütevellîsi *zîde kadruhû* mübâşeretiyle arz eyledüğün üzre zikr olınan espâb her ne ise aynı ile defter idüp yarar âdemlere koşup emrüm mûcebince Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eyleyesin. Ammâ zikr olınan espâb arz itdüğünden ziyâde olduğı istimâ‘ olınmışdur. Şöyle ki, sonra görilüp ol espâbdan âdemleründe nesne bulına, netîcesi sana â’id olur; ana göre mukayyed olup espâbı cümle irsâl idesin, alâmet[e] itimâd kılasız.
Tahrîren fî ev[â]hir-i Zi'l-ka‘de sene 967

1448 *Alâiye beyine ve kadısına: Alâiye'nin bazı köylülerinin taaddilerinden şikâyet ettikleri Yürüklerin ele geçirilip icab eden muamelenin ifasına dair.*

Yazıldı.
Ali Beg'e virildi.
Fî 24 Zi'l-ka‘de sene 967

Kādî-asker Efendi arz itmişdür.
Alâ’iyye begine ve kādîsına hüküm ki: Mektûb gönderüp Alâ’iyye'ye tâbi‘ İki-uluca ve Çarıkcılar ve Yardılı nâm karyeler halkından Abdülkerîm ve Mehmed ve Abdullâh ve İbrâhîm ve diger Mehmed nâm kimesneler Silifke ve Anamur kādîlıklarından cem‘ olan Yürük-i Karamanlu cemâ‘atlerinden Sancak Ali ve Erekli Mûsâ ve Çaylaklar cemâ‘atinden Re’îs Çaylak ve Ahad Ali tevâbi‘leriyle bize envâ‘-ı te‘addîler eylediler diyü şekvâ eyledükleri sebebden, sen ki Alâ’iyye kādîsısın, sana ve Akseki kādîsına teftîşleri için emr-i şerîfüm vârid olup Şer‘a da‘vet olındukda adem-i itâ‘atleri Südde-i sa‘âdet'üme arz olındukda tâ’ife-i mezbûrenün üzerine varılup lâzım olursa il-erinden cem‘ idüp mezbûrları ele getürmeğe sa‘y idesin diyü size fermân olınmağın üzerlerine varılup Küçüksu dimekle ma‘rûf mevzı‘da cem‘ olduklarında da‘vet için tekrâr ba‘zı yarar âdemler irsâl olındukda evlerin kaya başlarına çıkarup niçe tüfeng ve niçe aded sapan ve sâ’ir âlet-i harbile muhârebe kasdına hâciz olup itâ‘at-i Şer‘ itmedüklerin ve muhâ[re]besüz ele gelmedükleri mümkin ol[ma]duğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Vardukda, ne keyfiyyet ile olursa ele getürüp emr-i sâbık üzre ahvâllerin görüp kazıyyeleri neye müncer olursa arz idesin.

1449 ***Silistre beyine: Eflâk bolarlarından fesat üzere olup Silistre ve İbrail'de bulunanlar hakkında yapılacak muameleye dair.***

Yazıldı.
Murtazâ Kethudâ'ya virildi.
Fî 19 Zi'l-ka‘de sene 967

Silistre begine hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Dergâh-ı Âlî çavuşlarından İskender Çavuş yedinden emr-i şerîf vârid olup mazmûn-ı hümâyûnında bundan akdem vilâyet-i Eflâk bolarlarından fesâd üzre olup Silistre'de ve Brayıl'da temekkün idüp ve ba‘zın isimleri yazılup gönderildi. Her ne mahalde var ise gaybet itdürmeyüp ele getürüp habs idüp ve ne mikdâr bolar habs olınduğın yazup bildüresin, diyü fermân olınmağın vilâyet-i Eflâk'dan kaçup gelmiş kefereden on nefer kimesne ele gelüp, Silistre kal‘ası'nda habs olınup ve mahbûs-ı mezbûrînden Baluca nâm bolar geleli altı yıl olup hâliyâ Müslimân olup ve mâ‘adâ Mirço, vilâyet-i Eflâk'a voyvoda oldukdan sonra ba‘zınun akribâsın ve ba‘zınun karındaşların katl idüp bunlar dahı havflerinden kaçup memâlik-i mahmiyye-i İslâma gelüp sâkin olalı üç yıl olup ve Alyo nâm Eflâk dutılup kal‘a-i Hırsova'da habs olındukdan sonra şehâdet kelimesin getürüp Müslimân olduğın arz eylemişsin. Ammâ zikr olınan zimmîlerden İslâm'a gelen zimmîler mürtedler idüği i‘lâm olınmağın **buyurdum ki**:
Varıcak, mezbûr zimmîlerden Müslimân olanları onat vechile görüp fi'l-vâkı‘ i‘lâm olınduğı üzre mürtedler midür ve ne zamânda Müslimân olup girü mürtedd olmışlardur, nicedür? Ahvâllerin onat vechile görüp ma‘lûm idinüp dahı habsden ıtlâk itmeyüp ahvâllerin yazup arz eyleyesin. Sonra anlar hakkında emrüm ne vechile olur ise mûcebi ile amel idüp bâkΩlerin mahallinde haklarından gelesin ve emr-i şerîfüm yirine varup haklarından gelindüğin yazup arz eyleyesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 23 mâh-ı Zi'l-ka‘de sene 967 [15.08.1560]

1450 ***Ankara sancağı beyine ve kadısına: Gönderdikleri dört suçlunun ulaştığına dair.***

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Ankara sancağı begine ve kādîsına hüküm ki:

Bundan akdem bâb-ı devlet-me’âbuma irsâl olınmak fermân olınan dört nefer mücrimleri Çubuk çeri-başısı olan Mustafa ile irsâl itmişsin. Getürüp teslîm itmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, ol bâbda kimesne[ye] merâhim olmaya; şöyle bilesin.

1451 ***Erdel ve Macar Kralı İstefan'a: Frenduş Kral tarafından tecavüz olunmadığı müddetçe onlar tarafına müdahale olunmaması ve serhadlerin gereği gibi korunması hakkında.***

Yazıldı.
Dîvân-ı Âlî'de vüzerâ önünde müsveddesi okunup mühürlenüp âdet üzre Dragoman Ferhâd'a teslim olındı.
Fî 22 Zi'l-hicce sene 967

Erdel ve Macar Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:
Hâliyâ yüce ve azametlü dergâhımuza, ki melâz-ı ekâsire-i cihân ve melce-i menâsıra-i devrandur. Kıdvetü'l-ehli['l-]milleti'l-Mesîhiyye âdeminüz Bolar Mihal vâsıtasiyle harâc ve nâme-i meveddet-mashûbınuz vârid olup Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İskender *zîde kadruhû* ile irsâl olınan hükm-i hümâyûnumuzda derc olınan husûslar ma'lûmunuz olup Südde-i sa'âdet'ümde olan Ferenduş Kral için murâd itdüği Mernefâc ? (مرنفاج) ve Höst ? (هوست) ve Tokay nâm kal'alar vilâyet-i Erdel'de iken avâtıf-ı husrevânemden vilâyet-i Erdel ve Macar vilâyetinde olan hissenüz size inâyet olınup ba'dehû berâta gelüp sizi ihrâc idüp, sonra geldüğünüzden sonra zikr olınan kal'aları ceng ile alup bi'l-fi'l zikr olınan kal'alar vilâyet-i Macar'dan taht-ı tasarrufınuzda olan yirlerün miftâhı olup anlar düşmen eline düşerse zarar olduğın ve sınur ta'yîn olınmak husûsın ve andan gayrı nâmenüzde her ne tahrîr olınup ve müşârun-ileyh âdeminüz dahı eger kal'alara müte'allık ve sâ'ir her ne takrîr itdüği ve harâcı getürüp teslîm itdüği alâ vechi't-tafsîl pâye-i serîr-i âlem-masîr-i husrevâneme arz ve ta'bîr olınup ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-i Hıdîvânem muhît ü şâmil olmışdur.

İmdi, bundan akdem sana avâtıf-ı aliyye-i husrevânemden ihsân olınan eger vilâyet-i Erdel'dür ve eger vilâyet-i Macar'dur kemâ-kân senün olup sâir Memâlik-i mahrûse'm gibidür; eyyâm-ı saltanat-encâmumda zikr olınan yirlerden kimesneye bir kabza hâk virilmeğe emr-i şerîfüm yokdur. Gerekdür ki, Âstâne-i âlem-penâh'ımuza ihlâs u ihtisâsda kemâ-yenbagΩ sâbit-kadem olup hıfz u hırâset-i memleket ve zabt [u] sıyânet-i ra'iyyet bâbında mücidd ü merdâne olup dâ'imâ adâlet ü dâd-ı pîşe ve rüşd ü sedâd-ı endîşe idinüp emn ü emân-ı vilâyet-i Erdel'dür ve eger vilâyet-i Macar'dur, a'dâdan zarar u gezend irişdürmeyüp basîret üzre olup mâdâmki müşârün-ileyh Ferenduş Kral tarafından memleket ü vilâyetüne ve taht-ı tasarrufunda olan yirlere ve kal'alara ve re'âyâ vü berâyâna dahl ü tecâvüz olınmayup kendü hâllerinde olalar, berü cânibden dahı anlar tarafına ahde mugāyir kimesneyi dahl itdürmeyüp, serhadleri gereği gibi hıfz eyleyesin ve sınur ta'yîn olınan husûs içün dahı bir yarar müstakΩm kulum ta'yîn olınup gönderilmek üzredür ki varup hakk üzre görüp münâsib olan mahalden sınur ta'yîn eyleye ki berü cânibden ol cânibe dahl olınmaya; siz dahı vardukda, yarar âdem ta'yîn idüp gönderüp sınur ta'yîn olınınca Memâlik-i mahrûse'me kimesneyi tecâvüz itdürmeyüp atebe-i ulyâmuzdan ahbâr-ı sıhhat ü selâmetün ile ol cevânibün ahvâl ü etvârın ve a'dânun keyfiyet-i ef'âlin yazup bildürmeden hâlî olmayasın.

1452

Eflâk voyvodasına: Eflâk taifesinden İbrail ve Silistre'de bulunan ve fesat çıkaranların haklarından gelinmesine dair.

Yazıldı.

Âdemi Yonak'a virildi.

Fi't-târîhi'l-mezbûr

Eflâk voyvodasına hüküm ki:
Bundan akdem Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Eflâk tâ’ifesinden ba‘zı ehl-i fesâd Brayıl'da ve Silistre'de mütemekkin olup, fesâd üzre oldukların arz itdüğünde iftihârü'l-ümerâ’i'l-kirâm Silistre Begi Sinân *dâme ulüvvuhû'*ya ol bâbda hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ müşârün-ileyh Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp zikr olınan ehl-i fesâdun on neferi ele gelüp ikisi İslâma gelüp cümle habs olındukların ve senün cânibünden dahı ol İslâma gelenler mürtedd idükleri arz olınmağın, mezkûr iki neferün ahvâlleri teftîş olınup arz olınup ve bâkΩlerinün haklarından gelinmek emr olınup ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, tamâm basîret üzre olup hıfz [u] hırâset-i memleket bâbında dakΩka fevt itmeyüp, muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1453 *Devlet Giray Han'a hüküm. Rus, Çerâkise ve sair düşmanların ve hareketlerinin düşüncelerinin araştırılmaktan hâli kalınmaması hakkında*

Yazıldı.
Dîvân-ı Âlî'de[lxvi] vüzerâ öninde okunmışdur.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 27 Zi'l-ka‘de sene 967

Devlet Girây Hân hazretlerine hüküm ki:
Hâliyâ atebe-i âlem-medâr ve südde-i seniyye-i gerdûn-iktidârımuza, ki melce-i hâkān-ı izâm ve melâz-ı havâkΩn-i vâlâ-makāmdur, mektûb-ı meveddet-üslûbunuz vârid olup Dergâh-ı sa‘âdet-destgâh'ımuz huddâmından kıdvetü'l-emâsîl ve'l-akrân Çavuş Süleymân *zîde kadruhû* ile irsâl olınan hükm-i hümâyûn-ı asaf-makrûnımuz mûcebince kal‘a-i Azak ta‘mîrine ta‘yîn olınan bennâlar muhâfazasiyçün bir mikdâr asker irsâl olınmak iş‘âr olınmağın Âstâne-i sa‘âdet-âşiyân'ımuza olan ve vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsunuz muktezâsınca hükm-i hümâyûnumuz vâsıl olmadın, bir mikdâr asker gönderildüğin andan mâ‘adâ dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnumuza müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr kılındığı i‘lâm olınup ve andan gayrı dahı mektûb-ı musâdakat-mashûbu-nuzda eger Dimitraş ve sâ’ir Çerâkise ve kefere husûslarında dahı her ne tahrîr olınmış ise alâ-vechi't-tafsîl pâye-i serîr-i izzet-mâsîr-i husrevânemüze arz u takrîr olınup ilm-i şerîf-i âlem-şumûl-i hıdîvânem muhît ü şâmil olmışdur. Eyle olsa gerekdür ki,
Vusûl buldukda, zât-ı menkabet-âyâtınuzda merkûz olan ârâ-yı sâyibe ve efkâr-ı sâkıbenüz muktezâsınca eger Dimitraş-ı bed-ma‘âş ve Rus-ı menhûs ve Çerâkise-i devlet-ma‘kûs ve sâ’ir a‘dânun ahvâl ü etvârları ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri dâ’imâ tetebbu‘ u tecessüs itdürilüp evzâ‘ u efkârları tamâm ma‘lûmınuz oldukdan sonra re’y-i isâbet-karînünüz mûcebince def‘ u ref‘leri bâbında hüsn-i tedârük idüp haklarından gelüp a‘dâ-yı dîn ve kefere-i la‘înün eger kal‘a-i Azak'dur ve eger sâ’ir Memâlik-i mahrûse'müzden vilâyet-i Tatar'dan mazarrat ü ifsâdların vücûd-ı mazarrat-âlûdelerin bi-inâyeti’llâhi teâlâ hakk ü nâ-bûd idüp a‘dâ-yı dîn ve ahzâb-ı şeyâtînden memleket ü vilâyete ve kılâ‘ u bikā‘da ve nevâhî vü kurâya ve ehl-i İslâm-ı zafer-fercâma zarar u gezend

irişdürmemek bâbında ve sâ'ir devlet-i ebed-peyvend-i mülûkânemüze müteferri' olan cumhûr-ı umûrda kadîmden dûdmân-ı Hılâfet-bünyânımuza olan müvâlât ü musâfâtınuz muktezâsınca envâ-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra gelüp dâ'imâ atebe-i ulyâ-menziletimüzden ahbâr-ı sıhhat ü selâmetünüz ahbârı ile ol cevânibün ve a'dânun evzâ' u etvârların i'lâmdan hâlî olınmaya ki, ıttılâ'ı bâ'is-i temhîd-i kavâ'id-i ülfet idüğine iştibâh olınmaya. Azak kal'ası'nun hıfzı ehemm-i mühimmâtdandur, ol bâbda eger ta'mîr oldukdadur ve eger sâ'ir hıfz u hırâset husûsındadur, gereği gibi mu'âvenet ü müzâheret bâbında ihtimâmınuz zuhûra gele.

1454

Badiye Beyi Raşid oğlu Mehmed Bey'e: Uyun sancağının inayet buyurulduğuna dair.

Yazıldı.
Âdemi İbrâhîm'e virildi.
Fî 25 Zi'l-ka'de sene 967

Bâdiye Begi Râşid-oğlı Mehmed'e hüküm ki:
Hâliyâ Lahsâ Beglerbegisi emîrü'l-ümerâ'i'l-izâm Murâd *dâme ikbâlühû* Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp, senün Âstâne-i sa'âdet-âşiyân'uma kemâl-i itâ'at ü inkıyâd idüp her vechile yararluğın ve hıdmet-i hümâyûnumda mücidd ü merdâne olup istikāmet üzre olduğun arz eyledüği ecilden senün hakkunda mezîd-i inâyetüm zuhûra getürüp işbu sene seb'a ve sittîn ve tis'a-mi'e Zi'l-ka'de'sinün on ikinci güninden sâbıkā sancak-begi mutasarrıf olduğı dirlikle Uyûn sancağı'n sana inâyet idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, varup zikr olınan sancağun hıfz u hırâsetinde olup kadîmden idegeldüğün üzre devlet-i hümâyûnuma müta'allık olan mesâlih ü mühimmâtda müşârün-ileyh vech ü münâsib gördüği üzre hıdmetde ol envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin.

1455

Şam beylerbeyine: Gönderilecek at ve şahinlerin, hacıları karşılamakla görevli askerin serdarıyla gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Beg âdemi Nûrî'ye virildi.
Fî 26 Zi'l-ka'de sene 967

Şâm beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Kerek-Şevbek Sancağı Begi kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Sa'îd *dâme izzuhû* Südde-i sa'âdet'üme âdem gönderüp atebe-i ulyâma irsâl olıcak ba'zı at ve şâhinler olup huccâc-ı zevi'l-ibtihâc istikbâli içün irsâl olınan asker ol mahalle karîb mürûr idüp irsâl olıcak atları ve şâhinleri anlar emîn ü sâlîm çıkarmak içün hükm-i şerîf recâ itmeğin **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, istikbâle ta‘yîn idüp gönderdüğün asker halkına serdâr ta‘yîn olınan kimesneye tenbîh idesin ki, münâsib olan mahalde müşârün-ileyh ile haberleşüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderilecek eger atdur ve eger şâhîndür, müşârün-ileyh âdemleri ile anlara koşup emîn ü sâlim geleler.

1456

Lahsa beylerbeyine: Bahreyn üzerine varan Lahsa kullarının terakkilerinin, kadimde mutasarrıf oldukları şekilde verilmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi İbrâhîm'e vilirdi.
Fî 27 Zi'l-ka‘de sene 967

Dîvân-ı Hümâyûn'da Paşa hazretlerine okunup makbûl olmışdur.
Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem bilâ-emr-i şerîf Bahreyn üzerine varan Lahsâ kullarına terakkΩ olınup ellerine tezkire virilmeğin tezkireleri bedelleri tevcîh olınmak içün Südde-i sa‘âdet'üme göndermişsin. İmdi, zikr olınan tezkireler, kimi müteveffâ beglerbegi mühri ile olup ve kimi âhar mühr ile olup ve Cezîre-i Lahsâ'nun ol mikdâr müsâ‘adesi olmamağın terakkΩleri tevcîh olınmayup **buyurdum ki**:
Zikr olınan kul tâ’ifesine ulûfelerin kadîmden mutasarrıf oldukları üzre viresin.

1457

Boğdan voyvodasına: Frenduş'un kızının Kral İstefan'a verileceğine ait haberlerin araştırılarak o bölgeye ait doğru haberlerin bildirmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Tercemân Duka'ya virildi.
Fî 22 Zi'l-ka‘de sene 967

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Venedik'den bir âdemimüz gelüp ba‘zı bâzergân espâbı alıvirilmek içün gönderilmişdi. Ammâ asılda câsûsluğa irsâl olınmışdı. Ol tarafdan dönüp gelürken yolı Peç'e uğrayup Ferenduş Kral, Peç'de olup anda Lih Kralı'nun ve İstefan Kral'un ilçileri bulınup ol iki ilçinün birisinün ismi Ceki Mihal, İstefan Kral'un büyük papası ve büyük lagofeti ? (لغوفت) olup mezbûr âdemimüz şöyle sahîh haber aldı ki, Ferenduş'un kızını İstefan Kral'a alıvireler diyü ittifâk iderler. Mezbûr âdemimüz ol cânibden bu cânibe teveccüh itdükde dahı düğün eylememişler. Şöyle ma‘lûm-ı şerîf buyurula ki:
Bu cânibe karîb Erdel'de şöyle cevâb olınur ki: Düğüni sa‘âdetlü Pâdişâh hazretlerinün izn-i şerîfleriyle ideler; bu husûs mukaddemâ Dergâh-ı mu‘allâ'yâ arz olınmışdı. Min-ba‘d dahı vâkı‘ olan ahbâr u ahvâl arz olınur diyü bildürmişsin. Her ne dimiş isen alâ-vechi't-tafsîl ma‘lûm-ı şerîfüm olmışdur. **Buyurdum ki**:
Min-ba‘d dahı ol cânibün ve eger sâ’ir etrâf ü cevânibün ahvâl ü etvârların tetebbu‘ u tecessüsden hâlî olmayup vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîha[yı] i‘lâm idesin. A‘dâdan dahı gaflet üzre olmayup hıfz u hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyesin

1458

Şam beylerbeyisi ile Gazze ve Nablus kadılarına: Tokatlı Mehmed'in zimmetinde sabit olan mîrî malın tahsili ile gerek bundan, gerek diğer kimselerden hak talep edenlerin haklarının alınması ve suçluların hapsolunması hakkında.

Yazıldı.
Kethudâsı Ahmed'e virildi.
Fî 26 Zi'l-ka'de sene 967

Şâm beglerbegisine, Gazze ve Nablus kādîlarına hüküm ki:
Bundan akdem Toklu Mehmed'ün teftîşi husûsında hükm-i şerîfüm irsâl olınmışdı. Hâliyâ Nablus sancağı begi cânibinden Südde-i sa'âdet'üme mezbûr Toklu Mehmed ve Celâl ve Nâfi' nâm kimesneler husûsında sûret-i siciller irsâl olınmağın mahall-i hâdisede görilmek içün Şâm'da nâzır-ı emvâl olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Abdülkerîm *zîde mecduhû* irsâl olınmasın emr idüp ve Celâl Südde-i sa'âdet'ümde bulınmağın âdemüne teslîm olınup gönderilüp ve zikr olınan sûret-i sicillerün bile gönderilüp **buyurdum ki**:
Vardukda, te'hîr eylemeyüp müşârün-ileyhi ta'yîn idüp gönderesin ki varup toprak kādîları mahall-i hâdisede cem' olup Toklu Mehmed ve Celâl'i ihzâr idüp ve Enfa'ı[lxvii] dahı buldurup lâzım olanlara buldurup getürdüp ahvâli muktezâ-yı Şer'-i kavîm üzre Nablus sancağı begi mahzarında teftîş eyleyüp mezkûr Muhammed zimmetinde sâbit ü zâhir olan mâl-ı mîrî bî-kusûr tahsîl olınup andan gayrı eger Muhammed'den ve mezbûrlardan hakk da'vâ ider kimesne var ise bir def'a Şer'ile fasl olmış olmayup ve üzerine on beş yıl mürûr eylemeyen husûsların Şer'ile görüp sâbit olan hukøkı ashâbına Şer'ile alıvirüp mezbûrlar habsden ıtlâk olınmayup ne mikdâr hukøk alıvirildüği ve nenün gibi husûslar idüği mufassal ve meşrûh yazup Südde-i sa'âdet'üme arz olına. Sonra emrüm ne vechile olur ise mûcebi ile amel olına. Ammâ mukaddem mâl-ı mîrî görilüp tahsîl olmadın âharun da'vâsın görmeyesin ki ol sebeb ile mâl-ı mîrîye noksân lâzım gelmelü olmaya. Ammâ Toklu Mehmed'i mâl-ı mîrî ahvâli ber-taraf olınca habs itmeyüp mâl husûsı ber-taraf olup tahsîl olındukdan sonra hukøk-ı nâsı görüp Şer'ile habs îcâb iderse emr-i sâbık ile amel eyleyesin.

1459

Bursa kadısına: Ellerinde gümüş ve güherçile bulunan iki adamın bunlarla beraber İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mu'temed Bâlî'ye virildi.
Fî 26 Zi'l-ka'de sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:
Hâliya Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Burusa'da nâzır olan Mehmed *zîde kadruhû* mektûb gönderüp Acem tâ'ifesinden Tokat'da mütemekkin Hacı Pîrî nâm kimesne elinde mahrûse-i Burusa'da bir mikdâr gümüş bulınup mezbûr Acemün kendü ikrârı iki bin beş yüz marçıl ve on bin aded dâne gümüşdür dimeğin kādî ma'rifeti ile bezzâ[z]istân'da emânet konılup bundan gayrı tozdur diyü gice mîrî yük ile güherçile getürürken dutılup bir hücrede mahfûzdur diyü bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, zikr olınan gümüş ve güherçile aynı ile, sâhibleri ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

1460

Bursa kadısına: Evlerinde gümüş eritenlerin İstanbul'a bildirilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Burusa kādîsına hüküm ki:
Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Burusa'da nezâret hıdmetinde olan Mehmed *zîde kadruhû* mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede sîm-keş tâ’ifesinün ba‘zı kendü evlerinde levend ? (ﻟﻮﻧﺪ) ocak peydâ idüp her kimde gümüş ve dâne bulursa alup sızdurup şehirde akçaya müzâyaka olup ve etrâfa gümüş gider oldı diyü arz eyledi. İmdi, husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; vâkı‘ ise evlerinde akça ve gümüş sızdurup emre muhâlif iş idenleri her kimler ise buldurup dahı isimleri ve resimleri ile yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olup ahz ü celb olmakdan hilâf-ı Şer‘ u kānûn ve mugāyir-i emr-i hümâyûn kimesneye te‘addî vü tecâvüz olmakdan hazer idesin.

1461

Bolu beyine ve Devrek kadılarına: Bender-i Kili İskelesi'nde satılan esirlerden hür olanların Müslüman ve mütedeyyin kimselere verilmesine ve icare ile alınanlara müdahale edilmemesine dair.

Yazıldı.
Âdemi Nebî'ye virildi.
Fî 27 Zi'l-ka‘de sene 967

Bolı begine ve Devrek kādîlarına hüküm ki:
Mektûb gönderüp hâliyâ Bender-i Kili iskelesinde bâzergân tâ’ifesi ba‘zı kul adına Kefe'de pençikleri bitmişdür diyüp ve ba‘zısın icâreye dutup dururuz diyü huccet ibrâz idüp huccetleri dahı var iken bey‘ idüp sonra müşterî elinde bulındukda bâyi‘leri bey‘lerine mukırlar olup ve mezkûrlarun cümlesi Müslimân olup hîle vü hud‘a ile bunda getürdüp kullar olmayup vech-i mesfûr üzre olduklarına Müslimânlar şehâdet eyledüklerin arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, anun gibi esîr olmayup hürr olanları alup birer zâyi‘ olmayıcak Müslimân ve mütedeyyin eyü kimesnelere viresin; görüp gözedüp istihdâm eyleye. Ammâ hilâf-ı Şer‘ bey‘ itdürmeyesin. Her kime virürsen defter idüp ve sicille kayd eyleyesin ki sonra zâyi‘ ve yâhûd bey‘ olınmalu olmaya ve icâreye olduklarına huccet olanlara min-ba‘d sâhiblerine dahl itdürmeyüp ve bey‘ itdürmeyüp ve icâreye alınup huccet olmayup hürr olanları ki hürriyyeti sizün ma‘lûmunuz ola, anları bey‘ itdürmeyüp birer nefer kimesnelere virüp sicille kayd eyleyesiz.

-1461/a-

Yazıldı.
Bir sûreti Edirne kādîsına.
Çavuş-oğlı Mustafa'ya virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 967

Bolu beyine: Reâyânın ellerindeki tüfeklerin gönderilmesi hakkında.

1462

Yazıldı.
Bu dahı.

Bolı begine hüküm ki:
Bundan akdem re‘âyâya tüfeng kullandurmayasın diyü hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki**:
Bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup re‘âyâdan her kimün elinde tüfeng bulınur ise alup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Min-ba‘d dahı re‘âyâya tüfeng kullandurmayasın. Şöyle bilesin.

Bolu beyine: Viranşehir'de kimyager sıfatıyla halkı dolandıran kişinin muhakeme olunmasına dair.

1463

Yazıldı.
Bu dahı.

Bolı begine hüküm ki:
Virânşehir kazâsında kimyâger nâmiyle ışık sûretinde bir kimesne olup kiminün yigirmi ve otuz ve ba‘zınun dahı ziyâde altunların alduğı istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Bu bâbda mukayyed olup mezkûrı ele getürüp her kim da‘vâ-yı hakk ider ise bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen kazıyyelerin onat vechile Şer‘ile dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp göresin; bi-hasebi'ş-Şer‘ kimün hakkı zâhir ü sâbit olursa sâhiblerine bî-kusûr alıvirdükden sonra üzerine bi-hasebi'ş-Şer‘ sâbit olan kazıyyelerin ve her kimün ne mikdâr hakkı alıvirdüğin vukø‘ı üzre yazup Dergâh-ı mu‘allâ'ma arz eyleyesin. Sonra emrüm ne vechile olursa mûcebi ile amel eyleyesin.

Haleb beylerbeyine: Yemen Beylerbeyisi Mustafa Paşa'ya müvazaaten verilen hükmün oraya geldiğinde elinden alınması hakkında.

1464

Yazıldı.
Şâm beglerbegisi kethudâsı Ahmed'e virildi.
Fî 25 Zi'l-ka‘de sene 967

Haleb beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem Yemen Beglerbegisi olan Mustafa Paşa'ya mücerred ol vilâyetden çıkdukda kul tâ’ifesinden ve gayrıdan kimesne müte‘ârız olmamak içün sana Haleb beglerbegiliği virilmişdür diyü hükm-i şerîf gönderilmişdür. Anun gibi müşârün-ileyh ol emr-i şerîfüm mûcebince zabt içün mukaddem âdem gönderüp Haleb'e gelürse mukayyed olmayup elinde olan hükm-i şerîfümi alup Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin. Kemâ-kân beglerbegilikde olasın.

1465

Filibe ve Kızanlık kadılarına: Edirne'de ve Yanbolu'da ev basıp cinayet işleyen eşkiyâ hakkında tahkikat yapılmasına dair.

Yazıldı.

Filibe ve Kızanlık kādîlarına hüküm ki:
Sen ki Kızanlık kādî[sı]sın, Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp Edirne'de ve Yanbolı'da evler basup katl-i nefs iden harâmîlerden ba'zı Kızanlık kazâsında dutılup ve ba'zı kaçduğı vakit iki nefer Yahûdîlerün yolları basılup şehir ve kura halkı etrâfa perâkende olup harâmîleri bulup biri kaçup sâ'iri dutılup Çirmen begi huzûrında ikrâr-ı meclis-i Şer'de dahı ikrâr eyleyüp tescîl olınup harâmîler sancak-begi sübaşısına teslîm olındukda harâmîlerün bir avreti müstakillen Tırnovi kādîsına hükm-i şerîf alup gelüp kazâ'-i Kızanlık'da teftîşe şürû' olındukda şehir ve kurâ halkı meclislerine varup mu'âyeneten huzûrlarında olan husûsı takrîr idüp harâmîlerden bess-i şekvâ idicek kelâmları ısgā olınmayup harâmîlere himâyet olındukda vilâyet halkı bi-esrihim mahfil-i Şer'a gelüp ehl-i fesâdun haklarından gelinmemekle, hırsuz vilâyeti dutup mâl ü menâl bizüm değildür, bu asl elh-i fesâd aradan gitmeyince vilâyet emn üzre olmaz diyü şikâyet itdüklerin bildürmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Vardukda, arz olınduğı üzre husûs-ı mezbûr Tırnovi kādîsı hükm-i şerîfümle müfettiş ta'yîn olınup varup teftîşe şürû' itdükde Müslümânlarun sözini istimâ' itmeyüp harâmîlere himâyet itmişse yazup arz idesin.

1466

Zaim Hamza'ya: Divâne Mehmed'i ele geçirmesi hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Murâd'a virildi.
Fî 25 Zi'l-ka'de sene 967

Za'îm Hamza'ya hüküm ki:
Bundan akdem sana Dîvâne Mehmed nâm kimesnenün teftîşi içün hüküm gönderilüp ele gelmedüğin Südde-i sa'âdet'üme arz eylemişsin. Arz dahı zayi' olduğın âdemün i'lâm itmeğin **buyurdum ki**:
Mezkûrı her ne tarîk ile olur ise ele getürüp emr-i sâbık mûcebince teftîş eyleyesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 27 Zi'l-ka'de sene 967 [19.08.1560]

1467

Silistre kadısına: Ölen Silistre Beyi Sinan'ın muhallefâtı hakkında defter gönderilmesi ve sancağın Silahdarlar Ağası Nasuh'a tevcih olunmasına dair.

Yazıldı.
Mehmed Çelebî âdemi Nu'mân'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr

Silistre kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ ze'âmete mutasarrıf olup nâzır-ı emvâl olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp Silistre Begi olan Sinân Beg fevt olup ekser-i

espâbı kal‘ada mahfûz olup taşrada olan espâbı dahı yazılup hisâra koyılup ve sâkin olduğı evde olan espâbı dahı yazılup lâkin voyvodalarınun dahı ekseri kulı olup her biri haylî akça zabt [idüp] bu senenün dahı mahsûli müteveffâ’-i müşârün-ileyhe tahvîlinde vâkı‘ olup ve mâ-beyn olan bâd-i hevâ ve tahvîlinde düşen mahsûl ve sâ’ir kulları ve espâbı ahvâlin bildürmeğin **buyurdum ki**:
Müteveffâ’-i müşârün-ileyhün eger cüz’î ve küllî muhallefâtıdur ve eger voyvodaları zabt itdüği mahsûlidür ve eger cebehânesidür ve kullarıdur ve gayrı nesi var ise müşârün-ileyh mübâşeretiyle zabt idüp her cinsi müstakıl defter idüp kal‘ada hıfz idesin. NakΩr ü kıtmîr nesi var ise ketm itmeyüp defter olınup defterin mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Sonra emrüm ne vechile olur ise mûcebi ile amel olına. Sancak dahı sene seb‘a ve sittîn ve tis‘a-mi’e Zi'l-ka‘de'sinün yigirmi yedinci güninden silahdârlarum agası Nasûh *dâme izzuhû'*ya virilmişdür. Mâ-beyn[de] olan mahsûli dahı mîrî içün zabt eyleyesin.

1468 *İlbasan beyi ile İlbasan ve Manastır kadılarına: İşban kazasında Peygamber Efendimiz hakkında saygısızca konuşan Hüseyin'in suçu tahakkuk ederse hapsedilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsı Sinân'a virildi
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

İlbasan begine ve kādîsına ve Manastır kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin, İlbasan kādîsı ile mektûb gönderüp İşban ? (شبان) kazâsında Şaleş ? (شالش) nâm karyede mütemekkin olan sipâhî oğlanlarından Hüseyin nâm kimesne hâşâ sebb-i Nebî idüp ve elfâz-ı küfre mukırr olmağın meclis-i Şer‘a ihzâr olınup tefahhus olındukda hâşâ sebb-i Nebî ve elfâz-ı küfr söyledüği şühûd-i udûl ile sâbit olup mülhid olduğın bildürmişsin.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûrı onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; mezkûrun, hâşâ sebb-i Nebî idüp elfâz-ı küfr söyledüği vâkı‘ ise habs idüp yazup arz eyleyesin.

1469 *Karagöz Paşa Müderrisi Alâeddin'e: Neccar İsa kızı olup Nâib Hamza'nın evine kaçan Halime'nin ikrârının bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi
Fî 2 Zi'l-hicce sene 967

Karagöz Paşa Müderrisi Alâ’eddîn'e hüküm ki:
Bundan akdem Neccâr Îsâ-kızı Halîme, evlerinden gaybet idüp Nâ’ib Hamza evinde bulınup meclis-i Şer‘a gelüp senün yanunda Hisâr Beg-oğlı Şa‘bân yanında meclis-i Şer‘de ne vechile ikrâr itdüği yazılup gönderilmek emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûr kız, meclis-i Şer‘-i Şerîfde ne vechile ikrâr itdüğin eger sen ve eger mezkûr Şa‘bân vukø‘ı

üzre yazup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Amma ziyâde ketm itmeyüp tamâm yanınuzda ne vechile ikrâr itmiş ise yazup bildüresin.

1470 *Anadolu beylerbeyine ve Kütahya kadısına: Adı geçen Halime'ye ait davânın İstanbul'da görülmesi için alâkalıların gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Anadolı beglerbegisine ve Kütahya kādîsına hüküm ki:
Neccâr Îsâ-kızı ile Dizdâr-oğlı Mustafa ve Abdî ve İbrâhîm nâm kimesnelerün da‘vâsı görilmek içün Kütahya kādîsı ile sana hükm-i şerîfüm gönderilüp ahvâlleri Şer‘ile fasl olmadın kız karındaşına teslîm olınup mezkûrlar habsde kalup ve bu husûs neye müncer olduğın arz dahı olınmayup hâliyâ müdde‘î olan rikâb-ı hümâyûnuma ruk‘a sunup kazıyyeleri anda fasl olmaduğın bildürüp Südde-i sa‘âdet'ümde görilmesin bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp bu bâbda mahbûs olanları ve Nâ’ib Hamza'yı yarar âdemlere koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin; tutup gönderdüğün kimesnelere tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki gaybet itdürmeyeler. Bu husûsın cevâbı niçün te’hîr olınup arz olınmadı, anı dahı bildüresin, te’hîr itmeyüp gönderesin.

1471 *Malkoç beyine: Zacesne sancağında yeni yapılan parkan için kırk kişinin gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Zacesne begi âdemi Ca‘fer'e virildi.
Fî 26 Zi'l-ka‘de sene 967

Malkoç Beg'e hüküm ki:
Zacesne Begi Ferhâd *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Pasarofça nâm kal‘a kurbinde müceddeden binâ olınan parkan, memleket hıfzına lâzım ü mühimm olup livâ’-i mezbûrda olan kılâ‘un neferleri kalîldür diyü gayrı kılâ‘dan kırk nefer ihrâc olınmasın bildürmeğin **buyurdum ki**:
Varıcak, sancağuna müte‘allık olan kal‘alardan parkan-ı mezbûr içün kırk nefer kimesne ihrâc idüp gönderüp hıfz u hırâset itdüresin. Zikr olınan parkanun hıfz u hırâseti mühimmâtdandur. Emrüm üzre tedârük idüp her kal‘adan ne mikdâr nefer ihrâc olındığın defter idüp yazup bildüresin.

1472 *Maraş beylerbeyine: Kapucubaşı Ahmed'in Kadızade'deki doğanının teslimi hakkında.*

Yazıldı.
Mezkûra virildi.

Mar‘aş beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm kapucıları-başı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed *zîde mecduhû*'nun Kadî-zâde Ahmed Çelebî dimekle ma‘rûf kimesnede bir cenâh çakır curası olup Doğancı-başı Mehmed Velî nâm kimesne, mîrî doğandur diyü alup sana teslim eyledüğin bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûr Kādî-zâde vardukda te’hîr eylemeyüp müşârün-ileyhün zikr olınan doğanın mezbûra teslîm eyleyüp irsâl eyleyesin.

1473 *Anadolu beylerbeyine: Bazı sipahilerin Konya muharebesinde bulunmadıklarından dolayı alınan timarları hakkında mevcud hükümlerin tedkik ve arzına dair.*

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 28 Zi'l-ka‘de sene 967

Anadolı beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem ba‘zı sipâhîlerün Konya muhârebesinde bulınmadı diyü timarları alınup ol bâbda beglerbegi arzları mûcebince timarları mukarrer olmak içün hükm-i şerîf virildüğinde timarları yoklama defterinde mevcûd değildür. Ana binâ’en alınmışdur diyü arz itmişdün. Hâliyâ mezkûrlar Südde-i sa‘âdet'üme gelüp muhârebe-i mezbûrede mevcûd olmağın ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bekāhu* cânibinden virilmiş terakkΩ hükümleri ibrâz itdükleri ecilden hükümleri aynı ile sana irsâl olınup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, zikr olınan hükümlere nazar idüp dahı bu bâbda cevâbun ne ise yazup bildüresin ve hükümleri girü mühürleyüp gönderesin.

1474 *Semendre beyine ve Böğürdelen kadılarına: Mehmed Han'ın İzvornik'teki hasları voyvodasının eşkiyâ ve hırsız yatağı olup olmadığının araştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Hân Kethudâsı Pîr Velî'ye virildi.
Fî 29 Zi'l-ka‘de sene 967

Semendire begine ve Böğürdelen ve …[lxviii] kādîlarına hüküm ki:
Bundan akdem cenâb-ı emâret-me’âb Mehmed Hân *dâmet me‘âlîhi*'nün İzvornik'de elinde olan nâhiye-i Gabaveşte hâsları voyvodasiyçün hırsuz u harâmî yatağıdur diyü Hüseyin Şâh *zîde izzuhû* ile İzvornik kādîsı arz itmeğin Sirem Sancağı Begi Bayrâm *dâme izzuhû* ile Belgrad kādısı teftîş eylemek içün hükm-i şerîfüm irsâl olınmışdı. El-hâletü hâzihî müşârün-ileyh Mehmed Hân *dâmet me‘âlîhi* mektûb gönderüp Sirem sancağı begi ve Belgrad kādîsı ile ba‘zı mâcerâ olduğın arz itmeğin husûs-ı mezbûrun teftîşin size emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, te’hîr eylemeyüp bu bâbda müşârün-ileyh Sirem begine ve Belgrad kādîsına gönderilen hükm-i hümâyûnumı alup ol hükm-i şerîfüm muktezâsınca husûs-ı mezbûrı siz teftîş idesiz.

1475 *Dukagin sancağı Beyi Abdülbaki'ye: Ohri livasındaki asi köylerin halkının cezalandırılarak o haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Ramazân Beg kethudâsına virildi.
Fî't-târîhi'l-mezbûr.

Dukagin Sancağı Begi AbdülbâkΩ Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ İlbasan sancağı begi mektûb gönderüp mukaddemâ gāret ve ıslâhı fermân olınup Ohri'ye tâbi‘ olan âsî karyeler, Dukagin nâhiyesiyle hem-sınur olup ve ahâlîsiyle akvâm ü akribâ olmağın ehl [ü] iyâl ve davarlariyle mezbûrlara sığınup ele virmeyüp mâni‘ oldukların arz itmeğin **buyurdum ki** : Vusûl bulıcak, aslâ te’hîr itmeyüp sancağun askeri ile hâzır u müheyyâ olup müşârün-ileyh cânibine nâzır olup haberleşüp dahı anun gibi müşârün-ileyh zikr olınan âsîlerün üzerine vardukda firâr itdür[meye]sin; anun gibi ol cevânibe gelürler ise anun gibi ehl-i fesâdun haklarından gelmek bâbında gereği gibi mu‘âvenet eyleyesin.

1476 *Silistre kadısına ve Nâzır-ı Emvâl zaim Mehmed'e: Silistre Beyi iken vefat eden Sinan'ın muhallefâtı hakkında.*

Yazıldı.
Murtazâ Kethudâ'ya virildi.
Fî 29 Zi'l-ka‘de sene 967

Silistre kādîsına ve Nâzır-ı emvâl Za‘îm Mehmed'e hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Silistre Begi iken vefât iden Sinân Beg'ün muhallefâtın zabt eyleyesin, diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ Akkerman begi Hüseyin *dâme izzuhû* vârisi olduğın bildürilmeğin **buyurdum ki**:
Anun gibi vekîl gönderüp hakk-ı Şer‘in taleb iderse teslîm eyleyesin.

1477 *Peçuy Beyi Mehmed Bey'e: Vezir Rüstem Paşa'nın başkasının hizmetine alınan hizmetçisinin Semendire alay beyine teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Usta hısmı Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 27 Zi'l-ka‘de sene 967

Peçuy Begi Mehmed Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ Peçuy sipâhîlerinden olup Arslan Beg voyvodası olan Hurrem, Vezîr-i a‘zam Rüstem Paşa *edâma’llâhü iclâlehû*'nun Otcı Hurrem nâm oğlanın ayardup alup gitmeğin **buyurdum ki**:
Mezkûrı her kandeyse ele getürüp zikr olınan oğlanı alup Semendire Alay-begisi Mustafa'ya teslîm eyleyesin ki, bu cânibe îsâl ide ve mezkûr voyvoda, oğlan ayardup elinde bulınduğın arz idesin.

1478 *Kefe beyine, kadısına ve nâzıra: Kıtlık sebebiyle gelen Tatarların esir diye satın alınmaması, Tatarların girmesine müsaade edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Ademi Kaytas'a virildi.
Fî 2 Zi'l-hicce sene 967

Kefe begine ve kādîsına ve nâzıra hüküm ki:

Kadîmü'l-eyyâmdan Kefe cânibinden Tatar esîr gelmiş değil iken hâliyâ kaht sebebi ile ol cânibe gelen Tatar tâ'ifesin ba'zı kimesneler icâre tarîkıyla ve ba'zı dahı satun aldum diyü iskelede penç-yek virdüm diyü temessük ibrâz idüp ehl-i İslâmı getürüp bey' itmeğe mübâşeret itdükleri ecilden anun gibi bulınan Tatar esîrleri ellerin alup külliyyen halâs olınmışdur. İmdi, şimdiye değin bir zamânda bu makøle ehl-i İslâm Tatar esîr gelmiş olmayup şimdi, sizin ihmâliniz mücerred zabt u rabt-ı memleketde adem-i iktidârınuzdandur. Bu makøle hilâf-ı Şer' vaz' sudûr itmişdür. Bu bâbda mûcib-i itâb olmışsızdur. **Buyurdum ki**:

Ba'de'l-yevm bu husûsda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi Tatar tâ'ifesinden eger icâre ile ve eger bey' [u] şirâ tarîkı ile bir ferde Tatar aldurmayup ve bey' itdürmeyüp ve gemi ile eger mahrûse-i İstanbul'a ve sâ'ir memâlike alup gitmeğe komayup gereği gibi iskeleyi zabt eyliyesin. Bu bâbda sâ'ir Memâlik-i mahrûse'de vâkı' olan iskelelere ve yalılar beglerine ve kādîlarına mü'ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp tenbîh ü te'kîd olmışdur ki her kim ki anun gibi Tatar tâ'ifesin getüre, aslâ mecâl virmeyüp elinden alup kendüye siyâset olmak emr olmışdur. Sen ki sancak-begisin ve kādîsın ve nâzırsın; şöyle bir dahı Memâlik-i mahrûse'mde Kefe'den gelmiş kimesnenün elinde Tatar esîri bulına, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup eşedd-i siyâset ile her birinüz siyâset olınmak mukarrer bilüp ana göre basîret üzre olup aslâ bir cânibe ol makøle Tatar esîrin geçürmeyesin; iskeleleri ve sâ'ir ma'berleri gereği gibi zabt idesin ve şimdiye değin ne mikdâr Tatar esîri geçüp ve kim alup ve kimden alınup berü cânibe geçmişdür, defter idüp mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin, bu husûsı sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp gaflet üzre olmayasın; şöyle ki, ba'de'l-yevm eger mahrûse-i İstanbul'a ve eger sâ'ir yire Tatar esîri çıkduğı istimâ' olına, yazuğ ve mazleminüz kendü boynunuzadur, bilmiş olasın.

1479

Foça ve Nevesin kadılarına: Memleketin ihtiyacı var iken Dobrovnikliye ve emre mugayir olarak küffâra mahsul verilmemesine dair.

Yazıldı.
Sağ-ulûfecilerden Mehmed'e virildi.
Fî 27 Zi'l-ka'de sene 967

Foça ve Novesin kādîlarına hüküm ki:

Novesin kādîsı mektûb gönderüp Novesin kazâsına tâbi' Gable (?) nâm iskelede Dubrovnik keferesi taraflarından mümâlese tarîkıyle milh fürûht eyleyen eyü Ayo Ayolastin-i la'în ile iskele-i mezkûre emînleri içün cemm-i gafîr meclis-i Şer'-i Şerîfe gelüp eyitdiler ki: Her zamân iskele-i mezkûre âmilleriyle Dubrovniklüler müttefik olup zikr olınan iskeleye bey' olınmağa gelen tereke külliyyen Dubrovniklüye aldurup ellerinde emr vardur diyü livâ'-i Bosna'dan ve livâ'-i Hersek'den gelen terekeyi rencber tâ'ifesine ve etmekcilere aldurup âmiller celb-i mâl içün Dubrovniklüye aldurup der-anbâr itdüklerinden sonra harbî vilâyetden gelen gemilere virüp memâlik-i a'dâya tereke ve zâd ü zevâde virüp kānûn-ı Pâdişâhîye muhâlif işler iderler. Bu sebebden livâ'-i mezbûrda niçe kimesne celâ-yı vatan idüp diyâr-ı uhrâya gitmişlerdür. Şöyle ki, ber-karâr-ı sâbık âmiller ile Dubrovniklüler müttefik olup celb-i mâl içün külliyyen gelen terekeyi Dubrovniklü'ye aldurup ve iskeleye

gelen terekeye kendüleri narh vaz‘ eyleyeler, mâl-ı mîrîye gadr ü noksân olmak mukarrerdür diyü kelimât eylediler. Fi'l-vâkı‘ iskele emînleriyle Dubrovniklü müttefik olup celb-i mâl içün külliyyen gelen terekeyi Dubrovniklüye aldurup der-anbâr itdüklerinden sonra deryâdan gemi geldükde el altından Dubrovnik'e gider diyü harbî vilâyete gidüp ve mâl-ı Pâdişâhî ile ticâret idüp iki yüz ve üç yüz bin akçalık tereke satun alup havâsdan olan kurâda saklayup hufyeten harbî vilâyete virüp bu bahâne ile mâl-ı firâvân tahsîl idüp eger Venedik'dür ve eger sâ’ir memâlik-i a‘dâdur cümlesine zâd ü zevâde virüp kıbel-i Şer‘den tenbîh olındukda iskeleye ziyân idersiz diyü cevâb virüp memnû‘ olmadukların bildürmişsin. İmdi, bu bâbda Dubrovniklüye virilen emr-i şerîfde vilâyetde müzâyaka yoğise diyü kayd olmışdur. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup memlekete lâzım iken min-ba‘d Dubrovniklüye ve emre mugāyir küffâra tereke virdürmeyesin. Zikr olınan emînler dahı anun gibi tereke alup der-anbâr itmiş midür? Ne mikdâr tereke almışlardur ve küffâra virdükleri dahı vâkı‘ midür, nicedür? Hakk üzre görüp dahı ahvâllerin mufassal yazup bildüresin ve bi'l-fi‘l dahı der-anbâr terekeleri var mıdur, ne mikdâr, hâs terekesinden midür, arz olınduğı gibi mi alınmışdur? Bildüresin. Bir vilâyete lâzım iken eger a‘dâya ve sâ’ir Dubrovniklüye ve gayrıya tereke bey‘ itdürmeyesin.

1480 *Yoros kadısına: Çamlık köyünde Mısır Beylerbeyisi İskender Paşa'nın yaptırdığı camiye vakfettiği pereme hakkında.*

Âdemine virildi.
Fî 3 Zi'l-hicce sene 967

Yoros kādîsına hüküm ki:
Bundan [akdem] Mısr Beglerbegisi olan emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm İskender *dâme ikbâlühû* Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp taht-ı kazânda Çamlık nâm karyede hâliyâ binâ itdüği câmi‘e bir bâzâr peremesi vakf idüp âhar kimesne dahı pereme alup işletmeye diyü hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh câmi‘ine vakf içün pereme ta‘yîn itdükde kimesne mâni‘ olmayup arz itdüği üzre âhar kimesne bâzâr peremesi kullandurmaya.

1481 *Karaman beylerbeyine: Karaman çavuşlarından Konya'da sakin İbrahim Çavuş ile reâyâsı arasındaki nizâın halli sırasında, kaçan İbrahim Çavuş'un buldurulması hakkında.*

Yazıldı.
Yaylacık nâm karyeden Hacı Mahmûd'a virildi.
Fî 13 Zi'l-hicce sene 967

Karaman beglerbegisine hüküm ki:
Ferzend-i ercmend oğlum Selîm *tâle bekāhu* lalası iftihârü'l-ümerâ’i'l-kirâm Mustafa *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Karaman çavuşlarından olup Konya'da sâkin olan İbrâhîm Çavuş timarı re‘âyâsiyle mâ-beynlerinde olan nizâ‘ları husûsı içün emr-i şerîf virilüp görilmek üzre iken mezbûr gaybet itdüğin arz itmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezbûrı hufyeten tetebbu‘ u tecessüs idüp ele getürüp yarar âdemlere koşup müşârün-ileyhe irsâl idesin, mezbûrı ele getürmek bâbında dakΩka fevt itmeyesin. Eger bir tarîkla hüküm ihrâc iderse elinden alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderüp kendüyi kayd ü bend ile

emrüm üzre müşârün-ileyhe teslîm idesin.

1482 *Diyarbekir defterdarına: Mardin'deki yüzelli bin akçalık ifrazın mîri için zaptolunması hakkında.*

Yazıldı.[lxix]

Diyârbekr defterdârına hüküm ki:
Hâliyâ Mardin'de olan yüz elli bin akça ifrâzı mîrî içün zabt olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp zikr olınan ifrâzı yarar âdemler ta'yîn eyleyüp mîrî içün zabt itdüresin.

1483 *Biga beyi ile Ezine ve Biga kadılarına: Kazdağı İneceği'nde eve girip mal ve para çalanların araştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Beg âdemi Mustafa'ya virildi.
Fî 2 Zi'l-hicce sene 967

Biga begine ve Biga ve Ezine kādîlarına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin mektûb gönderüp Kazdağı İneciğinde Câmi' mahallesi'nde bir hâtûnun evi açılup altunı ve akçası ve niçe espâbı serika olınup mazınnaları Mehmed ve Muharrem ve Hasan ihzâr olındukda aynı ile bulup espâbların ve şerîklerin ikrâr idüp Mehmed'ün ve Hasan'un ahvâlî ahâlî-i mahalleden sü'âl olındukda kaz ve tavuk ve akça serika ider ve eve girür diyü işidürüz; sâbıkā Mehmed nâm kimesneyi âlât-ı harb ile yoldaşlariyle kollayup Müslimânlar halâs eyleyüp sâbıkā teftîş olınmak içün mezbûrlar habsden kefîle virilüp Mehmed ve Hasan kefîli ile gaybet idüp ve mezkûr Muharrem habsde bulınmağın kazıyyelerinün sûret-i sicilleriyle mezkûr Muharrem'i Südde-i sa'âdet'e gönderdüğün bildürmiş. İmdi, mezkûrlar dahı ele gelüp ahvâlleri teftîş olınup Şer'ile lâzım gelen mahallinde icrâ olınmasın emr idüp **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, ol gaybet idenleri kefîllerine ve yataklarına ve duraklarına bi'l-cümle Şer'ile buldurması lâzım olanlara buldurup ahvâllerin Şer' üzre görüp üzerlerine her ne zâhir olursa Şer'ile lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyasın. Muhtâc-ı arz olanı bildüresin ve bunun emsâli yararlığı sâbit olanlar kefîle virilmeğe bâ'is nedür? Kādî mı virmişdür ve senün cânibünden mi virilmişdür? Her kim kefîle virmiş ise anlara teklîf idüp bildüresin.

1484 *Tameşvar beylerbeyine: Tameşvar çavuşlarının gönderdiği defter mucebince mahlûl gediklerin tevcihine dair.*

Yazıldı.
Hüseyin Çavuş'a virildi.
Fî 22 Zi'l-hicce sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ otuz beş nefer Tımışvar çavuş-larınun mühürlü defterin irsâl eylemişsin; gelüp vâsıl oldı. **Buyurdum ki**:
Min-ba'd ol defter mûcebince vâkı' olan mahlûl çavuşluk gedüğin tevcîh eyleyesin.

[Yev]mü's-sebt fî 3 Zi'l-hicceti'l-mübâreke sene 967 [25.08.1560]

1485 ***Diyarbekir beylerbeyine: Musul Beyi Şah Kulu'nun haslarından kalan ifraz ile Mardin'deki ifrazın mîrî için zaptedilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî [yev]m-i mezbûr

Diyârbekr beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:
Hâliyâ Ruha sancağı bedeli ile Musul Sancağı Begi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Hacı Şâh-kulı *dâme izzuhû*'ya icmâl mûcebince livâ'-i mezkûrun hâslarından müşârün-ileyh bedelin alup bâkΩ ifrâzı mîrî içün zabt ve Mardin'de olan yüz elli bin akçalık ifrâzun dahı mîrî içün zabt olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp sen ki beglerbegisin, icmâlden livâ'-i mezkûrun hâsları sûretin müşârün-ileyhe viresin ki ana göre sancak-beginden bâkΩ kalanı ve Mardin'de olanı mîrîye zabt içün yarar âdemler ta'yîn eyleyüp mîrî içün zabt eyleyesin.

1486 ***Boğdan voyvodasına: Erdel Kralı İstefan'ın adamı olan Köse Mihal'in evinde yapılan zararın ödemesine dair.***

Dragoman Ferhâd'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Erdel Kralı İstefan Kral'un âdemi Köle Mihal'ün sâbıkā vilâyet-i Erdel'e vardığında evine konılup bin altundan ziyâde zarar oldukda anun gibi vâkı' ise idenlere tazmîn itdürüp hakkın viresin diyü emrüm olmış idi. Ol bâbda mektûbun vârid olup mezbûrun evi bana konak ta'yîn olınmışdı diyü bildürmişsin. İmdi, mezkûr Köle Mihal Südde-i sa'âdet'üme gelüp Boğdan voyvodasına konak ta'yîn olınan benüm evümün kurbinde idi. Benüm evüme fuzûlî gelüp konup bunca zarar u ziyân eylemişdür. Kendüye dahı hilâf-ı vâkı' bühtân eyleyüp hâ'in olduğın içün bu denlü ziyân eyledüm diyü mektûb gönderdüğün bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vardukda, te'hîr eylemeyüp bu husûsa ihtimâmla mukayyed olup göresin, mezkûr Köle Mihal'ün evine konup zarar ü ziyân eyleyenler her kim ise Âstâne-i sa'âdet'üme olan ubûdiyyetün muktezâsınca mezbûra itdükleri zarar u ziyânı bî-kusûr tazmîn itdürüp bir dahı bu bâbda Südde-i sa'âdet'üme şikâyet itdürmeyesin ve mezbûrun hakkı bî-kusûr edâ olınduğın yazup bildüresin. Şöyle ki; bu def'a hakkı virilmeyüp ta'allül olına, Kral-ı müşârün-ileyhe hükm-i şerîfüm virilüp anda görilmek mukarredür. Ana göre mukayyed olup mâ-beynde olan ahd ü emâna mugāyir vaz' sudûrından hazer eyleyesin.

1487 ***Erdel'e kadar yol üzerindeki kadılara: Erdel Kralı İstefan'ın avdet edecek adamının selâmetle ulaştırılması hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Erdel'e varınca yol üzerinde vâkı' olan kādîlara hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i Erdel Kralı iftiharü'l-milleti'l-Mesîhiyye İstefan Kral'un Âstâne-i sa‘âdet'üme harâc ile irsâl itdüği ilçisi gelüp harâcı teslîm eyleyüp hıdmet-i risâleti kemâ-yenbagΩ edâ idüp icâzet-i şerîfüm virilüp Kral-ı müşârün-ileyhe iki at alup gitmek içün icâzet virilmeğin anı almışdur.
Buyurdum ki:

Her birinüzün taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise kendü ve âdemlerine ve bindüği bârgîrine hilâf-i Şer‘ kimesneyi dahl itdürmeyesin. Ammâ hârice at alup gitmek memnu‘dur. İki atdan gayrı ve bindüği bârgîr olup emre mugāyir iki atdan ziyâde at alup gitmeye.

1488 *Niğbolu, Rusçuk ve diğer Tuna yalıları kadılarına: Erdel Kralı İstefan'ın adamları olan ve memâlik-i mahrûseye gelip giden tüccarların meta‘larına mani olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Dragoman Ferhâd'a virildi.
Fî 2 Zi'l-hicce sene 967

Niğebolı ve Rodoscuk ve Vidin ve sâ'ir Tuna yalılarında vâkı‘ olan kādîlara ve Havâss-ı Hümâyûn emînlerine hüküm ki:
Hâliyâ Erdel Kralı İstefan Kral Südde-i sa‘âdet'üme âdem gönderüp bâzergânları ticâret tarîkı ile Memâlik-i mahrûse'me gelüp gitmelü olduklarında metâ‘larına iskelelerde mâni‘ oldukların arz itmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, göresin anun gibi müşârün-ileyh Kral'un bâzerganları ticâret tarîkı ile Memâlik-i mahrûse'ye gelüp gitmelü olduklarında aldukları metâ‘larından at ve sâ'ir öte cânibe gitmek memnû‘ olmayan metâ‘larınun âdet ü kānûn üzre gümrüklerin edâ itdüklerinden sonra kendü hâlinde olup ticâret tarîkı ile gelüp giden tâcirlerine hilâf-ı Şer‘ u kānûn kimesneyi dahl itdürmeyesin ve arz eyledüği taht-ı hükûmetinüzde akçaları ile satun alup gitdükleri yapağılarına dahı mâni‘ olurlar imiş, anı dahı göresin; kadîmden yapağı virilmek memnû‘ olmayup virilügelmiş ise kadîmden virilügelen metâ‘ almak istedüklerinde olıgelene mugāyir dahl itdürmeyisin.

1489 *Köprülü kadısına: İsimleri bildirilen bazı celeblerin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-başına teslîm olındı.
Fî 27 Zi'l-hicce sene 967

Köprülü kādîsına hüküm ki:
Kazâ'-i mezbûra tâbi‘ Çumran nâm karyeden Niko veled-i Aryan nâm celebün ve kazâ'-i mezbûra tâbi‘ Radofca كاوو nâm karyeden Pop veled-i Nikola nâm celebün ve yine kazâ'-i mezbûrede Arabiye ? (عربيه) nâm karyeden Nefle veled-i Petri nâm celebün ve İsâmca ? (رسايجه) nâm karyeden Nikola veled-i Berliç nâm celebün ve karye-i Çalışlar'dan Mehmed b. Hamza nâm celebün ve karye-i Arbihisne ? (عربحسنه)'den Popo veled-i İstoyko nâm celebün ve karye-i Bodos'dan Popo veled-i Manço nâm

celebün ve karye-i Vodoran Niko veled-i Doyko nâm celebün ve karye-i Gözenk'den ? Noyo veled-i Acunko nâm celebün ve karye-i Gödel'den Niko veled-i Barat nâm celebün süricileri olan Uraz nâm sürici ve yine kazâ'-i mezbûrede Basteriç nâm karyede Nikola veled-i Balfor nâm celebün ve yine kazâ'-i mezbûrede karye-i Dranik'de Vanu veled-i Petri nâm celeblerün süricileri İdrîs nâm sürici Südde-i sa'âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Varıcak, te'hîr ü terâhî itmeyüp mezbûrları her kande ise ele getürüp yarar âdemlere koşup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ve gönderdüğün kimesnelere gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, getürürken gaybet itdürmekden hazer ideler.

1490 *Mamervan Beyi Mirza Ali Bey'e: Mektubu alındığına ve sancağın muhafazasında gayretli şekilde hareket eylemesine dair.*

Yazıldı.
Bunun mektûbı Paşa hazretlerindedür. Bu vechile diyü Hasan Çelebî'den tezkire gelmişdür.

Mamervan Begi Mîrzâ Ali Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp ba'zı husûsı i'lâm itmişsin. Her ne dimiş isen alâ-vechi't-tafsîl ma'lûm-ı şerîfüm olmışdur. **Buyurdum ki**:
Sancağun hıfz u hırâsetinde ve memleket ü vilâyetün emn ü emânı ve re'âyâ vü berâ[yâ]nun refâhiyyet ü itmi'nânı bâbında mücidd ü merdâne olup ma'lûmun olduğı ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın.

1491 *Sivas'a kadar olan kadılara: Satılmak üzere Bursa'ya getirilmekte olan koyunların İstanbul'a sevk edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu hüküm gitmeyüp Bolı begine yazılmışdur. Anun gibi ol cânibe gelürse İstanbul'a gönderesin diyü çavuş oğlanlarından Mehmed'e virildi.
Fî 29 Zi'l-ka'de sene 967

Mahrûse-i İstanbul'dan Sivas'a varınca yol üzerinde vâkı' olan kādîlara hüküm ki:
Hâliyâ Diyârbekr beglerbegisi *dâme ikbâluhû* mektûb gönderüp Alos kethudâlarından Divâne-oğlan-oğlı ve ba'zı kethudâlar kendü ihtiyârlariyle Burusa cânıblerine bey' eylemek içün on beş binden ziyâde koyun ile gönderilüp henüz Sivas'a ve Çorum'a ancak varmışlardur diyü bildürmeğin, imdi, mahrûse-i İstanbul'da et bâbında müzâyaka olup zikr olınan koyun mahrûse-i mezbûreye gelmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup zikr olınan koyun her

birinüzün taht-ı kazâsına dahil olur ise mahrûse-i mezbûreye göndermeyüp tenbîh ü te'kîd idesin ki doğru mahrûse-i İstanbul'a getüresin.

1492 *Arab Defterdarı Murad Çelebi'ye: Emirsiz verilen gedik ve terakkilerin kabul edilmemesine dair.*

Yazıldı.
Pîrî Çelebî'ye virildi.
Fî 2 Zi'l-hicce sene 967
Tekrâr yazılup Erzurum kullarından Şa'bân'a virildi.
Fî 3 Zi'l-hicce sene 967
Tekrâr Şa'bân yazdı.

Arab Defterdârı Murâd Çelebî'ye hüküm ki:
Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp Erzurum'dan gelen havâle defterlerinde emre mugāyir virilen gedük ve terakkΩ kabul olmayup olan gedük ve ulûfe terakkΩsi salınmaya diyü emr olmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Hâliyâ Erzurum'da ba'zı kimesnelere emirsüz gedük ve terakkΩ virildüği istimâ' olmağın, her kime virilmişse sûreti gönderildi. **Buyurdum ki**:
Hâliyâ gelen havâle defterlerine nazar idüp göresin; anun gibi mezkûrlara emre mugāyir gedük ve terakkΩ virildüği mukarrer olup gelen defterde ulûfeleri virilüp salınmışsa zikrolınan defterleri mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ve min-ba'd emirsüz virilen eger gedükdür ve eger terakkΩdür kabul itmeyesin.

1493 *Yemen beylerbeyine: Yemen'de sancak tasarruf eden ümerâya salyânelerine mukabil verilen baharlardan gümrük alınmaması için ellerine tezkire verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mısr çavuşlarından Pervâne Çavuş'a virildi.
Bu bâbda Şerîf'e yazılan hüküm dahı buna virildi.
Fî 6 Zi'l-hicce sene 967

Yemen beglerbegisine hüküm ki:
Anda Yemen'de sancak tasarruf iden ümerâya sâlyânelerine duta bahâr virilüp zikr olınan bahârı cedîd getürdüklerinde Mekke-i Mükerreme Şerîfi tarafından ve sâ'ir ümenâ cânibinden gümrük taleb olınurmış. Anun gibi sâliyânelerine duta virilen bahârdan müşârün-ileyh Şerîf tarafından ümenâ cânibinden dahl olınmamak içün hükm-i şerîfüm virilmişdür. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, her birine sâlyânelerine duta ne mikdâr bahâr virilür ise ellerine tezkire veresin ki cedîd göndermelü oldukda ol tezkireyi ibrâz ideler ki sâlyâneleriyçün virilen bahârdan tezkire mûcebince gümrük taleb olınmaya. Ammâ sâlyânelerine duta bahâr virilenden ziyâde tezkire virmeyesin.

1494 *Vize kadısına: Hâssa gemilerin levâzımı için gerekli ağaçları kesenlerin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Galata emînine virildi.
Fî 20 Zi'l-hicce sene 967

Vize kādîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp hâssa gemiler levâzımiyçün taht-ı kazânda vâkı‘ olan dağlarda yarar ağacıçları korımak içün korıcı ta‘yîn olınmış iken sipâhî ve yeniçeri ve re’îslerden ba‘zı kimesneler gelüp ağaç kesüp korıcılar men‘ itdüklerinde memnû‘ olmayup te‘addî itdüklerin bildürmişsin. **Buyurdum ki**:

Vardukda, anun gibi korınması fermân olınan yirlerde emre muhâlif eslemeyüp geüp ağaç kesen kimesneler kimler ise arz idesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 4 Zi'l-hicce sene 967 [26.08.1560]

1495

Üsküdar ve Yalakâbâd kadılarına: Hersek yakınında sipahi oğlanlarından Dede'nin evini soymakla maznun olanların durumlarının tahkiki hakkında.

Yazıldı.
Sultân Selîm hazretlerinün ulûfecilerinden Pîrî'ye virildi.
Fî 9 mâh-ı mezbûr

Üsküdar ve Yalak-âbâd kādîlarına hüküm ki:
Sen ki Yalak-âbâd kādîsısın, mektûb gönderüp sipâhî-oğlanları zümresinden Dede *zîde kadruhû'*nun evi cemâ‘ati Hersek kurbinde yatdukları gice haylî espâbları serika olup teftîş içün Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından Mahmûd Çavuş mübâşeretiyle hükm-i şerîf vârid olup mazınna ta‘yîn olınan Hüseyin habs olındukdan sonra ba‘zı kimesneler gelüp espâb bulındı diyü haber virmekle vekîl-i harc İlyâs'a kefîli virilüp hâliyâ teftîşde gaybet itmekle bulınmasın teklîf olınup ve bundan gayrı İbrâhîm ve Seydî Arab ve Mürsel ve Gülci Ali ve Ramazân nâm kimesneler içün ahâlî-i karye dükkân açıldukda bunlardan zann iderüz diyüp habs olınduklarından sonra girü ahâlî-i karye ta[le]bleriyle yarar kefîllere virildi diyü bildürmişsin. Eyle olsa **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, ihzâr-ı husamâ kılup gaybet idenleri kefîllerine ve bi'l-cümle Şer‘ile buldurması lâzım ü mühimm olanlara buldurup getürüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmış da‘vâ değil ise ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş ü tefahhus idüp göresin; kazıyye arz olınduğı gibi ise bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir olınanda Şer‘ile lâzım geleni yirine koyasın ve ol ehl-i karye, açılan dükkânı bunlardan zann iderüz didükleri kimesneler dükkân açdukları mukarrer midür, müseccel olmış töhmet-i sâbıkaları var mıdur? Yazup bildüresin.

1496

Edirne kadısına: Edirne'de yapılmakta olan câmi-i şerîf ve imâretin suyunun kıştan evvel temini hakkında.

Yazıldı.
Çavuş-başına virildi.
Fî 18 Zi'l-hicce sene 967
Bâ-hatt-ı şerîf.

Edirne kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp binâ olınan câmi‘-i şerîf ile imâret-i âmire içün dolab hafr olınmasına emr-i şerîf vârid olup ber-mûceb-i emr-i âlî-şân mübâşeret olınsa

yevmî on beş akça harcı olup dâ'imâ teşevvüşden hâlî olmayup lâkin câmi'-i şerîfden bin dört yüz zirâ' ba'îd yirde iki lüle su bulınup vakit fevt olmak ihtimâli ile getürilmesine mübâşeret olınduğın bildürmişsin, ma'lûm-ı şerîfüm oldı. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp onat vechile ikdâm ü ihtimâm idüp kış basmadın getürdüp itmâm-ı maslahat itmek bâbında gereği gibi mukayyed olasın ve ne zamânda mübâşeret idüp ne vakte değin itmâma irişdüğin yazup bildüresin.

[Yev] mü's-sülâsâ fî 6 mâh-ı Zi'l-hicce

sene seb'a ve sittîn ve tis'a-mi'e [28.08.1560]

1497 ***Alacahisar beyine: Akkirman Beyi Hüseyin Bey ile haberleşip lüzumuna göre hareket etmesi hakkında.***

Yazıldı.
Âdemi Mustafa'ya virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr

Alaca-hisâr begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp vârid olan hükm-i şerîf mûcebince sancağuna müte'allık olan zu'amâ ve sipâhî ve kılıca yarar sipâhî-zâdelerle mükemmel çıkılup Plevne nâm kasabaya gelindükde Silistre Begi iken fevt olan Sinân Paşa'ya mektûb ve âdem gönderüp mahall-i cem'iyyeti tefahhus itdüğünde düşmen teskîn oldı ve bu cânibler ziyâde kahtlıkdur, asker ve vilâyet müzâyaka ve müzâhame görmek mukarrerdür. [He]mân ol câniblerde münâsib olan yirde oturup bu cânibe muntazır olasın ki bu husûsda emr-i şerîf ne yüzden vârid olursa anunla amel olınur diyü cevâb virmeğin sen dahı Niğebolı sancağında Lofça nâm kasabaya karîb yirde asker halkı ile cem'iyyet üzre olduğın ve vilâyetde zâd ü zevâde kalîl olup müzâyaka çekildüğin ve müşârün-ileyhün vefât itdüğin bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, yine sancağuna müte'allık asker halkı ile kemâ-kân cem'iyyetde olup Akkerman Sancağı Begi Hüseyin *dâme ızzuhû* ile haberleşüp anun gibi ol câniblerde hıdmet vâkı' olup varmak lâzım gelürse aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp varup irişüp tekmîl-i maslahat idüp mahal iktizâ itdüğine göre dîn bâbında ve devlet-i ebed-peyvendüme müte'allık olan cumhûr-ı umûrda mücidd ü merdâne olup hıdmetde bulınasın ve askeri gereği gibi zabt idüp re'âyâ vü berâyâya tecâvüz ü tetâvül itdürmekden ihtiyât idesin.

1498 ***Midilli kadısına: Midilli Beyinin Kaymakamı İskender'in Frenk olmasından dolayı kendisindeki eşyanın alınarak muhafazası ve kendisinin hapsedilmesine dair.***

Yazıldı.
Usta hısmına virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Midillü kādîsına hüküm ki:
Bi'l-fi'l livâ'-i mezkûr begi olan Mustafa *dâme ızzuhû*'nun kethudâ ve sancağı hıfz için Kā'im-makām olan İskender, Freng olup müşârün-ileyhün mecrûh olduğın istimâ' itmek ile firâr itmek ihtimâli olup Sakız'a varup gelüp ve gâh hareket üzre olduğı istimâ' olınmağın **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup göresin, anun gibi ihtimâl var ise eger müşârün-ileyhin sancağı mahsûlinden ve eger esîrlerinin bedel akçasından ve sâ'ir cerîmesinden mezkûrun zabtında her ne var ise sâ'ir âdemleri ve a'yân-ı vilâyet mahzarlarında alup kabz eyleyüp eger akça ve sâ'ir her ne alınur ise defter idüp mühürleyüp defteri ile kal'ada hazînede gereği gibi zabt eyleyüp ve kendüyi dahı habs idüp arz idesin. Gaflet ile gaybet itdürmekden hazer idesin.

1499 *Mekke-i Mükerreme şerifine: Yemen'deki ümerâ ve kulların salyânelerine mukabil verilen baharlardan gümrük resmi alınmaması hakkında.*

Yazıldı.
Mısr çavuşlarından Pervâne Çavuş'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr

Mekke-i Mükerreme şerîfine hüküm ki:
Hâliyâ Yemen'de olan ümerâ kullarum Südde-i sa'âdet'üme âdem gönderüp sâlyânelerine duta virilen bahârı bey' eylemek içün gönderüp Cidde'ye geldükde sizün cânibünüzde dahı resm taleb olınurmış. İmdi, gümrük ve resm tüccâr tâ'ifesinden alınur beglerün vazîfelerine duta virilenden alınmak câ'iz değildür. Bu bâbda anlara hükm-i şerîfüm dahı gönderilmiş. Gerekdür ki vardukda, Âstâne-i sa'âdet'ümde olan vüfûr-ı ihlâsunuz mûcebince bu husûsda mukayyed olup müşârün-ileyhim begler kullarumun sâlyâneleriyçün virilüp anda Cidde'ye gelen bahârdan ki sâlyâneleri içün virildüğine beglerbeginden temessükleri mûcebince sâlyâneleriyçün virilen bahârdan gümrük ve resm diyü nesne taleb itdürmeyesin.

1500 *Akkirman kadısına: Kıtlık sebebi ile gelen Tatarların esir olarak satılmalarının men edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Süleymân Çavuş'a virildi.
Fî 14 Muharrem sene 968

Akkerman kādîsına hüküm ki:
Sene-i sâbıkada kaht sebebi ile ba'zı Tatar tâ'ifesi gelüp Kefe câniblerine dökilüp ba'zı kimesneler zikr olınan tâ'ifenin ehl [ü] iyâllerin icâre tarîkıyla ve kimi beslemek üzre alup getürüp ol vilâyetlerde bey' itdükleri istimâ' olınup mahrûse-i İstanbul'a dahı gelüp bey' itmek istedüklerinde ehl-i İslâm idükleri ma'lûm olmağın cümle anun gibiler sâhiblerinden alınup halâs olmışdur. İmdi, eyyâm-ı adâlet-encâmumda anun gibi ehl-i İslâm hilâf-ı Şer' bey' u şirâ olmağa rızâ-yı şerîfüm yokdur.
Buyurdum ki:
Bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup ol cevânibi dahı gereği gibi zabt idüp anun gibi Tatar tâ'ifesinden ehl-i İslâmı getürüp bey' idenleri ve alanları muhkem te'dîb idüp dahı bulınan ehl-i İslâm Tatarı ellerinden alup ıtlâk idesin. Satun aldum, elümde temessük vardur

didüklerine amel itmeyüp Tatar tâ'ifesi her kimde bulınur ise halâs idesin. Şöyle ki, ba'de'l-yevm ol cevânibde girü Tatar tâ'ifesi gelüp bey' olına, aslâ özrinüz makbûl olmayup mu'âkab olman mukarrerdür. Ana göre tedârük idüp her kimde bulınursa alup halâs eyleyüp ve min-ba'd anun gibi Müslimân Tatar esîrlerin alup satdurmayasın.

-1500/ a-

Yazıldı
Bu hüküm dahı gitmişdür. Bundan aşağada tekrâr kayd olmışdur. Bu mükerrerdür.
Bir sûreti Burusa kādîsına.

1501 *Aclun kadısına: Aclun beyinden şikâyeti hâvi arzuhal üzerine tahkikat icra ve arz edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Aclun kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Aclun beginden şikâyet olınup arz-ı hâl sunılmağın sûreti aynı ile ihrâc olınup sana gönderilüp sıhhati ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, gönderilen arz-ı hâle nazar idüp dahı tahrîr olınan mâddeleri tamâm ma'lûm idinüp vâkı' midür? Hilâf-ı vâkı' midür nicedür, sahîh olan kangısıdur ve gayrı vâkı' olan nedür? Ma'lûmun olanı sıhhati ve hakΩkati üzre mu'accelen yazup Südde-i sa'âdet'üme i'lâm eyleyesin.

1502 *Boğdan voyvodasına: Koyun için gelen celeblere yardım olunmasına dair.*

Yazıldı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Dergâh-ı sa'âdet-destgâh'uma mektûb gönderüp koyun husûsın bildürmişsin. Her ne dimiş isen ma'lûm oldı. İmdi, et husûsı ehemm-i mühimmâtdandur.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup koyun ve sığır almak içün varan celeblere akçaları ile koyun ve sığır almalu olduklarında gereği gibi mu'âvenet ü müzâheret idüp bir vechile tedârük idesin ki koyun ve sığır bâbında müzâyaka lâzım gelmeyüp ve re'âyâya dahı te'addî olmayup dîger bahâne ile alalar ve Erdel'den irsâl olınan Boğdan kâfirinün dahı hakkından gelinmişdür. Şöyle bilesin.

[Yev]mü'l-hamîs

1503 *Bağdad beylerbeyine: Musul reâyâsının avârız ve nüzüllerini ve saireyi Diyarbekir tarafına eda ettiklerinden Bağdad semtine hizmet teklif edilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Bağdad kullarından Keyvân'a virildi.
Fî 19 Zi'l-hicce sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Musul sancağında re'âyâsı Bağdad'a tâbi' olup Bagdâd'a müte'allık hıdmet vâkı' oldukca eger

ta‘mîr-i kılâ‘ ve eger kürekcidür ve sâ’ir levâzım ü mühimmâta istihdâm olınup ve avârız ve nüzül vâkı‘ oldukda Diyârbekr'e sürdürüp; iki cânibe hıdmet itmeğe iktidârımuz yokdur diyü acz ızhâr eyledüklerin arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, anun gibi avârız ve nüzüllerin ve sâ’ir vâkı‘ olan hıdmetlerin Diyârbekr tarafına edâ itdüklerinden sonra Bagdâd semtine hıdmet teklîf itdürmeyesin.

1504 *Ağrıboz kadısına: Yakalanan casus gemisinden alınan esirlerin zincire vurulup kaptana teslim edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâ'ya virildi.
Fî 19 Zi'l-hicce sene 967

Ağriboz kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp işbu sene 967'de çıkan donanma-i hümâyûn akabince elli kıt‘a kadırga dahı çıkmak üzre olduğı küffâr-ı hâksâr vilâyetinde şâyi‘ olmağın vukø‘ın ve adem-i vukø‘ın ve azîmetleri ne cânibe olduğın ma‘lûm idinmek içün Pulya yakasında Maranda nâm kal‘a kapudanı yigirmi beş nefer dârü'l-harb kâfirleriyle bir firkate donadup dil almağa gönderdükde Kızılhisâr nâhiyesinde firkate ile Yakamu nâm zimmî kulağuzlarıyla girift olınup re’îsleri Südde-i sa‘âdet'üme gönderildüği ve sâ’ir kefere Ağriboz kal‘ası'nda habs olındugın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, anda habs olınan kâfirleri muhkem kadunaya urup gereği gibi hıfz idüp habsden ıtlâk itmeyüp donanma-i hümâyûn geldükde kapudana teslîm eyleyesin ve ne mikdâr kâfir teslîm itdüğin yazup bile arz idesin.

1505 *Van beylerbeyine: Muş sancağı Beyi Ferhad'dan vâki olan şikâyet hakkında bazı malûmat verilmesine dair.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 16 Zi'l-hicce sene 967

Van beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Muş sancağında begi[lxx] olan Ferhâd içün sancağı halkı ile zindegânîsi olmayup ve bahârda Ulus tâ’ifesi yaylaklara ubûr itdüklerinde re‘âyâyı rencîde idüp Ulus'un zabtına kādir olmadugın bildürmişsin. İmdi, zikr olınan begün re‘âyâ-yı mezbûra eyledüği te‘addîsi Şer‘ile sübût bulmış mıdur, nicedür? Ne makøle te‘addîsi olduğı ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Zikr olınan begün, livâ’-i mezbûre ahâlîsine ne makøle te‘addîsi olup Şer‘ile sübût bulan zulmi aynı ile yazup bildüresin.

1506 *Bolu Beyi Sinan Bey'e: Diyarbekir'den gelmekte olan koyunların İstanbul'a gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-oğlı Dervîş'e virildi.

Fî 15 Zi'l-hicce sene 967

Bolı Begi Sinân Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp andan gelen koyunı gayrı yire satmayup İstanbul'a gönderesin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ et bâbında müzâyaka olmayup **buyurdum ki**:

Gelen koyunı sâhiplerine tenbîh idesin ki eger Burusa'ya eger her kande dilerlerse alup gideler, bunda getürmeyeler.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 19 Zi'l-hicce sene 967 [10.09.1560]

1507

Kilis Beyi Mustafa Bey'e: Venedik'e tâbi Sidnik Kalesi yakınında oturan Eflâkların memâlik-i mahrûsede münasib bir mahalle nakillerine dair.

Yazıldı.
Dragoman Kabasakal'a virildi.
Fî 22 Zi'l-hicce sene 967

Klis Sancağı Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:
Sâbıkā livâ'-i mezkûr begi Malkoç *dâme izzuhû* Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp bundan akdem Venedik'e tâbi' Sidnik nâm kal'a kurbinde otuz üç kıt'a kurâ ve mezâri' ki eflâk tâ'ifesi temekkün itmişlerdür, ehl-i vukøf şehâdetleriyle kadîmî Venedik'e tâbi' Sidniklünün yirleri idüği sâbit olduğın arz eyledükde sâbıkā Klis Begi olan Ferhâd *dâme izzuhû'*ya hükm-i şerîf gönderilüp ol mahâllerde sâkin olan eflâk tâ'ifesin kaldurup Memâlik-i mahrûse'mde bir münâsib mahal tedârük idüp temekkün ve tavattun itdüresin diyü emrüm olmış idi. Hâliyâ, zikr olınan eflâk tâ'ifesi henüz Venediklünün yirlerinden kaldırılmadığın Venedik baylosı bildürmeğin **buyurdum ki**:
Vusûl bulıcak, te'hîr ü terâhî itmeyüp Venedik'e tâbi' olan zikr olınan kurâ ve mezâri'de sâkin olan eflâk tâ'ifesin emr-i şerîf-i sâbıkum muktezâsınca kaldurup Memâlik-i mahrûse'mde münâsib olan mahalde tavattun u temekkün itdüresin. Tekrâr Âstâne-i sa'âdet'e şikâyet olınmalu itmeyesin.

1508

Dukagin sancağı beyine: Bazı âsi köylerin cezalandırılması hususunda Mehmed Han'a yardım olunması hakkında.

Yazıldı.
Türâbî Kethudâ'ya virildi.
Fî 19 Zi'l-hicce sene 967

Dukagin sancağı begine hüküm ki:
Hâliyâ cenâb-ı emâret-me'âb Mehmed Hân *dâmet-me'âlîhi*'ye ba'zı âsî karyelerün gāret olınması husûsı emr olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Müşârün-ileyh sana âdem gönderüp mu'âvenet taleb eyledükde kendü nefsünle mi varmakdur, yohsa kifâyet mıkdârı âdem göndermekle midür? Her ne vechile lâzım gelür ise mahall iktizâ eyledüğine göre te'hîr ü terâhî itmeyüp mu'âvenet ü müzâheretde dakΩka fevt itmeyesin.

-1508/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı İlbasan begine.

Sana dahı hıdmet emr olmışdur. İkisi def‘aten mümkin değil ise sana emr olınan hıdmet bertaraf oldukda göresin.

1509 *Mehmed Han'a: Âsi köylerin cezalandırılması hususunda yardımda bulunmalarının Dukagin ve İlbasan beylerine tebliğ edildiğine dair.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Mehmed Hân'a hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp âsî kurânın gāreti bâbında Dukagin ve İlbasan beglerinden mu‘âvenet olınmak husûsın arz itdüğün ecilden kifâyet mikdârı âdem gönderüp, lâzım gelür ise kendü nefsinüzle mu‘âvenet idesiz ki her birine muttasıl hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**: Mu‘âvenet lâzım geldükde müşârün-ileyhimâya âdem gönderüp mu‘âvenet taleb idüp itmâm-ı maslâhatda dakΩka fevt itmeyesin.

1510 *Basra beylerbeyine: Sancak beylerinin ve adamlarının bazı bid‘atler ihdasiyle reâyâya taaddi ve Müslümanlara rencide edici hareketlerde bulunmaları hakkında.*

Yazıldı.
Ahmed Kethudâ'ya virildi.
Fî 20 Zi'l-hicce sene 967

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Vilâyet-i Basra'da sancak-begi âdemleri ve gönüllü tâ’ifesi re‘âyâ üzerine ba‘zı bid‘atler ihdâs idüp Müslimânları rencîde idüp zulm eyledüklerin istimâ‘ olınmağın ihdâs olınan mezâlim aynı ile yazılup sana gönderildi. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, mastûr olan ahvâli tamâm ma‘lûm idinüp dahı bunun gibi te‘addîye mübâşir olan eger beglerdür ve eger âdemleridür ve eger gönüllü sâ’ir kul tâ’ifesidür ve ümenâ vü ummâl ve mübâşirîn-i emvâldür, gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki min-ba‘d re‘âyâ vü berâyâya bu makøle hilâf-ı Şer‘ u kānûn zulm ü te‘addî itmeyeler. Ve re‘âyâya dahı i‘lâm eyleyesin ki anun gibi ba‘de't-tenbîh eslemeyen girü bu makøle hilâf-ı Şer‘ u kānun kendülere te‘addî idenleri gelüp sana bildüreler. Sen dahı aslâ te’hîr itmeyüp her kim olursa ismi ve resmi ile mu‘accelen yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin ki her vechile hakkından geline ki sâ’irlere mûcib-i ibret vâkı‘ ola. Ve bi'l-cümle ba‘de't-tenbîh vilâyet-i mezkûrede zikr olınan bedâyi‘den biri vâkı‘ ola, sen men‘ u def‘ itmeyüp ve yâhûd sen men‘a kādir olmayup mu‘accelen arz itmeyesin, sanra istimâ‘ olına, aslâ özrün makbûl olmayup netîcesi sana â’id olmak mukarrer bilüp ana göre mukayyed olup hıfz [u] hırâset-i memleket ve emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet [ü] itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp eyyâm-ı adâlet-encâmumda re‘âyâ ve berâyâya hilâf-ı Şer‘-i Şerîf ve mugāyîr-i kānûn-ı münîf bir ferde iş itdürmeyesin.

1511 *Ağrıboz kadısına: Fesad ve taaddi eden levendlerin ele geçirilmeleri için çalışılmasının halka tenbih edilmesine dair.*

Yazıldı.
Murtazâ Kethudâ'ya virildi.
Fî 19 Zi'l-hicce sene 967

Ağriboz kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem levend tâ'ifesi ol cânibe çıkup ba'zı fesâd idüp ba'zı harâc-güzârları esîr idüp ve re'âyânın emvâlin gāret idüp dâ'imâ fesâddan hâlî olmadukları ecilden **buyurdum ki**:
Bu bâbda dâ'imâ mukayyed olup yalılarda olan eger hisâr-erenleridür ve sâ'ir re'âyâdur, gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki dâ'imâ hâzır olup anun gibi levend tâ'ifesi geldükde eger il-eri iledür ve eger gayrı her ne tarîkla olursa ele getürmeğe sa'y ideler. Anun gibi levend dahı ele getürenler levendin espâb ü erzâkından her nesi varsa anun olup kimesne dahl itmeye ve hîn-i muhârebede katl olınan levendâtun diyetleri kātilden sorılmayup ol bâbda dahl olınmaz. Ana göre herkes levendi ele getürmeğe sa'y ü ikdâm eyleyeler. Her kim levend tutarsa toyumluğı kendünün olup el virmeyüp muhârebeye mübâşeret iderse katl idenden dahı sorulmaz. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olınmakdan ve kimesneden ahz ü celb olmakdan ve ehl-i fesâd ele geldükde himâyet olmakdan hazer idüp gemi ile fesâda gelen levend tâ'ifesin ele getürmeğe sa'y idesin.

1512

Akıncı beyi Turhan Bey'e: Emir verilinceye kadar orada oturması hakkında.

Yazıldı.
Âdemine virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Akıncı Begi Turahan Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp dirlik tasarruf eylemeyen toycalara ve akıncılara icâzet virüp sancağun sipâhîleri ve dirlik tasarruf iden toycalarla oturup cemiyet üzre olasın diyü vârid olan emr-i şerîf muktezâsınca dirliği olmayan toycalara ve akıncılara icâzet virüp sancağun sipâhîleri emr ile donanmada olup yanunda iki nefer dirliklü toyca olduğın bildürmişsin **buyurdum ki**:
A'dâ tarafından sahîh haber gelüp emr-i şerîf varınca oturasın.

1513

Bosna Beyi Malkoç Bey'e: Nemçe kralının bazı niyetleri hakkındaki istihbarat münasebetiyle daima mukayyed olup gaflet üzere bulunulmaması hakkında.

Yazıldı.
Zacesne Begi Ferhâd Beg'ün âdemi Ca'fer'e virildi.
Fî 22 Zi'l-hicce sene 967

Bosna Begi Malkoç Beg'e hüküm ki:
Mohaç Begi Mehmed Paşa mektûb gönderüp Kral-ı bed-fi'âl tarafından mu'temedün-aleyh câsûs gelüp haber virüp Kral-ı bed-fi'âl, Peç'den çıkup Alman dağlarına gelüp ve beş bin tüfeng-endâz Nemçe piyâdesi ve beş bin Nemçe askeri nehr-i Drava başında Bosna sancağında Kostaniçe nâm kal'a üzerine varmak niyyetine cem'iyet üzre olup ve Kral'un yarar nâmdâr beglerinden Erlmak ?(ارلمك) nâm mel'ûn on binden ziyâde âhen-pûş atlu ve piyâde ile Hırvat içinde olup câ-becâ hareket ü cem'iyyetler mukarrer olmağın fikr-i fâsidleri ma'lûm olmak içün yarar câsûs gönderildüğin arz itmeğin **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, a‘dâ etrâflarından gaflet üzre olmayup dâ’imâ mukayyed olup ahvâl ü etvârların ve fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin tetebbu‘ u tecessüs eyleyüp tamâm ma‘lûm idinüp dahı arz olınduğı gibi hareket-i bî-bereketleri vâkı‘ ise ana göre tedârüklerin görüp hâzır olup gaflet ile el-iyâzü billâh memleket ü vilâyete ve re‘âya vü berâyâya ve kılâ‘ u bikā‘a zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idüp vâkıf olduğın ahbâr-ı sahîhayı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

-1513/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Klis Sancağı Begi Mustafa Beg'e.

-1513/b-

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 25 Zi'l-hicce sene 967
Bir sûreti kendüye yazıldı.

1514

Yenişehir kadısına: Kumaşçılara şâkirdine verilen iki acemi oğlanının memleketlerine firar ettikleri cihetiyle buldurulup gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kumaşcı-başı Mehmed'e virildi.
Fî 20 Zi'l-hicce sene 967

Yenişehir kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem fermân-ı şerîfümle cem‘ olınan acemî-oğlanlarından kazâ’-i mezbûra tâbi‘ Tırnova nâm karyeden Şiryân-oğlı Yani nâm zimmînün oğlı İlyâs ve yine karye-i mezbûreden Niko-oğlı Kurd nâm acemî-oğlanları Südde-i sa‘âdet'üme geldüklerinde hâssa kumaşcılara şâkirdliğe virilüp hıdmet iderleriken gaybet idüp girü yirlerine gitdüklerin kemhacı-başı arz itmeğin,
buyurdum ki:
Mezkûrları yirlü yirinden onat vechile tecessüs idüp buldurup dahı getürdüp yarar âdemler bulup Dergâh-ı mu‘allâ'ma gönderesin.

1515

Selânik beyine: Ustrumca'da Seçen sancağı beyi Ahmed'in tasarrufunda olan Arabcık yaylağına saldıran Divane Davud'un ele geçirilip gereken muamelenin ifasına dair.

Yazıldı.
Merhûm Tuygun Paşa âdemi Sefer'e virildi.
Fî 25 Zi'l-hicce sene 967

Selânik begine hüküm ki:
Usturumca kādîsı mektûb gönderüp Seçen Sancağı Begi olan Ahmed *dâme izzuhû*'nun yigirmi yıldan ziyâde tasarrufunda olan Arabcık nâm yaylağına Dîvâne Dâvûd nâm kimesne tevâbi‘i ile dahl ü ta‘arruz eyleyüp meclis-i Şer‘a da‘vet olındukda itâ‘at eylemeyüp âlât-ı harb ile müşârün-ileyhün âdemleri üzerine yüriyüp ve mecrûh idüp ve niçe koyunların telef idüp ziyâde hayf eyledükde Şer‘ile teftîş olınmak için Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından Ya‘køb Çavuş yedinden emr-i şerîf vârid olmağın mahall-i hâdiseye varmazdan üç gün mukaddem mezkûr Dâvûd'a tenbîh içün âdemler gönderilüp da‘vet olındukda gelmeyüp ba‘dehû mahall-i hâdiseye varılup tekrâr âdem gönderildükde âlât-ı harb ile mükemmel yanında elli altmış nefer mikdârı âdemi bulınup gâh varuruz ve gâh varmazuz diyü cevâb virüp bi'lcümle mezbûr Dâvûd'un yanında cem‘ olan ta’ifenin zulm ü fesâdı mukarrerdür, diyü arz itmiş. İmdi, eger mezkûr Dâvûd'dur ve eger sâ’ir yoldaşlarıdur, be-her hâl ele

gelmek lâzım olup bu husûsa seni ta‘yîn idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu husûsa mübâşeret idüp her ne tarîkla olursa mezkûrları ele getürüp emr-i sâbık üzre ahvâllerin gördürüp fasl idüp andan gayrı mezkûrlardan gayrı dahı her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderse ki Şer‘ile sâbit ola, hakların alıvirüp anun gibi fitne vü fesâda mübâşeret itdükleri zâhir ise ele geldükde habs idüp arz idesin. Ne makøle kimesne ele gelüp habs olduğın bildüresin. Andan gayrı mezkûrlardan dahı kimesne gelüp da‘vâ-yı hakk iderse Şer‘ile görüp hakların alıviresin.

1516 *Erzurum beylerbeyine: Trabzon civarının tecavüzden muhafazası için gemiler ve mürettebatının temin olunmasına dair.*

Yazıldı.
Erzurum Çavuş-başısı Sefer'e virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Trabzon tershânesinde feth-i hâkānîden berü hıfz u hırâset-i memleket içün mîrî kayıklar hâzır u müheyyâ durup Abaza tâ’ifesinden ve gayrıdan memlekete zarar kasd idenler ele getürilür idi. Bu sebeb ile serhadler mahfûz olurdı. Üç-dört yıldur ki kayıklar çüriyüp amel-mânde olmağla Ramazân'da Abaza tâ’ifesinden on beş pâre Bulanık (?) donanması gelüp Gönye kal‘ası'na kasd idüp haylî ceng idüp niçe kimesneler şehîd eyleyüp girü gitdüklerin, serhad hıfzı mühimmâtdandur. Girü on pâre kayık yapdurılup olıgeldüği üzre üç binden aşağa timarlu sipâhî ta‘yîn olınmak husûsın bildürmişsin imdi, zikr olınan memleketün hıfz u hırâseti içün beş pâre gemi yapdurılmak içün ve kal‘a-i mezbûreden ihrâc olınan neferler husûsiyçün mâliyye tarafından hükm-i şerîfüm gönderilüp ve arz itdiğün kimesneye kapudanlık tevcîh olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Emrüm üzre gemiler tedârük ü ihzâr olınup ve sâ’ir levâzım ü mühimmâtı bî-kusûr görilüp arz itdüğün üzre livâ’-i mezbûr sipâhîlerinden timarı üç binden aşağı olanları kapudan ta‘yîn olınan kimesneyi serdâr idüp hıfz u hırâseti lâzım olan mahâllere olıgeldüği üzre ta‘yîn eyleyüp memleketün hıfz u hırâsetinde dakΩka fevt eylemeyesin. Gaflet ile memleket ü vilâyete ve re‘âyâ vü berâyâya ve nevâhî vü kurâya zarar u gezend irişdürmekden hazer idesin.

1517 *Piyale Paşa'ya: Donanma içeri girdiği zaman kifayet mikdarı müretteb ve mükemmel kadırgaların alıkonularak Kocaeli Beyi Ali Bey'in serdar tayin olunup muhafazaya devam edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 967

Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp küffâr-ı hâksârun kırk beş pâre kadırgası olup yigirmi üç pâresi müretteb donanup bi'l-fi‘l deryâlara girmek üzre olup bâkΩsinin kürekcileri olmaduğı ecilden şöyle kalup ihtimâldür ki donanma-yı

hümâyûn içerü girdüği zamânda zikr olınan kadırgalarını donatmak içün ba‘zı yirlere zarar u gezend irişdüreler, bu takdîrce Rodos ve Mısr kadırgalarından yigirmi beş pâre kadırga donatup bi'l-fi‘l deryânun mevsimi geçdüği zamâna değin muhâfaza olınması münâsib görilürse Koca-ili ve yâhûd Midillü ve Rodos sancakları beglerinden birisi baş ve buğ ta‘yîn olınup ve kâfir kürekciler vefâ itmeyüp Müslimân kürekci lâzımdur anlarun dahı ulûfeleri virilmek husûsiyçün emr-i şerîfüm virilmesin arz eylemişsin. İmdi, deryânun mevsimi geçüp a‘dâdan zarar ihtimâli ber-taraf olınca hıfzı lâzım olan mahâller hıfz olınmak mühimmatdan olmağın **buyurdum ki**:
Vech ü münâsib gördüğün üzre kifâyet mikdârı müretteb ü mükemmel kadırgalar alıkonup ve kalan askere Koca-ili Sancağı Begi kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Ali *dâme izzuhû*yu serdâr ta‘yîn idüp sen içerü gelmelü oldukda taşrada alıkoyup gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyliyesin ki eger deryâda ve eger yalılarda ve limanlarda hıfz u hırâseti lâzım olan mahâlleri gereği gibi görüp gözedüp gaflet ile küffâr-ı hâksâr-ı hezîmet-âsârdan ve levend [ve] korsandan yalılara ve kılâ‘ u bikā‘a ve nevâhî vü kurâya ve re‘âyâ vü berâyâya bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ zarar u gezend irişdürmekden hazer idüp a‘dâdan zarar ihtimâli ber-taraf olınca deryâda gezüp savn u siyânet ve hıfz u hırâsetde müâcidd ü merdâne olup dakΩka fevt itmeye ve lâzım olan kürekcisin dahı tedârük idüp defterin göndere ki ulûfeleri virile ve hâliyâ anda olan akçadan dahı havâle olınup Mâliyye tarafından hüküm gönderilmişdür ve hıfz içün ta‘yîn olınan gemilere kifâyet mikdârı sipâhî tâ’ifesinden cengci dahı ta‘yîn idesin ve üç yüz mikdârı yeniçeri dahı ta‘yîn olınup yaya-başılardan Mustafa Beg sübaşı ta‘yîn olınup agaları arzları bile dahı olmışdur; ana göre mütenebbih olasın.
Bu bâbda müşârün-ileyh *dâme ızzuhû*ya hüküm gönderilmişdür, ulaşdurasın.

1518 *Kasım Paşa'ya: Kıral oğlu İstefan'a tâbi köy ve mezraalara beri taraftan müdahale olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Receb'e verilidi.
Fî 21 Zi'l-hicce sene 967

Kāsım Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ Kral-oğlı İstefan Kral âdem gönderüp kendüye tâbi‘ olan kurâ ve mezâri‘a berü cânibden timar virilmişdür diyü ba‘zı sipâhîler dahl itdüğin bildürmeğin zikr olınan timarlarınun senün karyelerinün defterin gönderüp Südde-i sa‘âdet'ümde olan deftere tatbîk olındukda ba‘zı karyeler defter olınup berât olmış bulınup ba‘zı hâric olmağın sûreti ihrâc olınup sana gönderildi. İmdi, hele defterde mukayyed olana defter mûcebince dahl olınur. Ammâ defterde mukayyed olmayup berât olmayanlara zikr olınan karyelerine temessük ile dahl iderler.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi defterde ve berâtlarında mukayyed olmayanlara dahl idenlerine temessük ile dahl iderler ve ol cânibden hâric ez-defterden mi virilmişdür? Tamâm zikr olınan timarlarun ahvâllerin ma‘lûm idünüp dahı bu bâbda cevâb ne ise yazup bildüresin ve bu makøle karye ve sınur ahvâli teftîş olınup görilmek içün müfettiş ta‘yîn olınup gönderilmek üzredür; basîret

üzre olup emr-i şerîfe mugāyir müşârün-ileyhün taht-ı tasarrufında olan yirlere kimesne dahl idüp ihlâle bâ‘is olur vaz‘ sudûrından ictinâb idesiz ve bu husûsun aslı nedür, defterde bulınmayan karyelere dahl olınmağa bâ‘is nedür? Mufassal yazup bildüresin ve defterde bulınan ve bulınmayan işâret olınmışdur.

1519

Erzurum timarları Defterdarı Mustafa Bey'e: Erzurum beylerbeyinde bazı sancakların tahriri hakkında. (Bu hüküm yarım kalmıştır.)

Erzurum timarları defterdârı Mustafa'ya hüküm ki:
Erzurum beglerbegisi ve Livâne kādîsı mektûb gönderüp Pertekrek Sancağı Begi Sefer ve Livâne Sancağı Begi Mehmed *dâme izzuhûmâ*nun mâ-beylerinde nizâ‘ olup mukaddemâ arz olındukda her birine müstakıl sancakları ta‘yîn olınup berât-ı şerîf virilmişken girü Pertekrek begi: *"Mülk i‘tibârı ile hissem vardur"* diyü müşârün-ileyh Livâne beginün sancağına dahl ü ta‘arruz eylemekden hâlî değildür diyü arz eylemişsin. İmdi, müşârün-ileyhimânun sancakları müceddeden kitâbet olınmasın emr eyleyüp senün dahı firâset ü kiyâset ve hüsn-i istikāmetüne i‘timâdum olmağın **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, bu husûsa tamâm-ı ihtimâmla mukayyed olup zikr olınan sancaklarda vâkı‘ olan kasabât ü kurâyı ve ahâlîsini ve zu‘amâ ve sipâhîlerini ve aznavurlarını ve re‘âyâsını mutasarrıf oldukları mezâri‘i ve bağ ve bağçelerini ve değirmenlerini nakΩr u kıtmîr her ne ise ale't-tafsîl başka başka yazdurup mufassal defter itdürüp efrâd-ı insândan bir ferdi ve ebvâb-[ı] mahsûlâtdan bir habbeyi hâric ez-defter kodur.

[Yev]mü'l-hamîs fî 21 Zi'l-hicce sene 967 [12.09.1560]

1520

Gelibolu kadısına: Sakız'dan İstanbul'a limon ve saire getiren sandalı basan levendlerin cezalandırılmasına dair.

Yazıldı.
Sakızlu dragomana virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 967

Gelibolı kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp cezîre-i Sakız'dan Âstâne-i sa‘âdet'üme bir sandal ile limon ve sakız ve turunç çiçeği suyı ve günlük gelürken deryâ kenârında zikr olınan sandalı gice ile levend basup içinde olan kâfirlerin ba‘zı katl olınup ve ba‘zı mecrûh olmağın sandal içinde olan espâb Hasan nâm hisâr-eri ile irsâl olındı diyü bildürmişsin. Eyle olsa zikr olınan sandalı basup bu makøle fesâd idenler her kim ise ele getürilmek lâzım olmağın Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İskender *zîde kadruhû* vusûl buldukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olup zikr olınan sandal basılduğı mahalle varup bu fesâdı iden levendleri tetebbû‘ u tecessüs itdürüp ele getürüp dahı husamâsiyle berâber idüp sandal basılup kâfirleri katl eyledükleri Şer‘ile sâbit ü zâhir oldukdan sonra sipâhî tâ’ifesinden ise habs idüp arz eyleyesin. Değil ise ol bâbda muktezâ-yı Şer‘-i Şerîf ne ise icrâ idüp yirine koyasın. Ammâ bu bâbda tamâm hakk üzre olup bu bahâne ile

kendü hâlinde olanlara hilâf-ı Şer‘-i Şerîf zulm ü te‘addî olınmakdan ziyâde hazer eyleyesin ve bu husûs yanunda neye müncer olursa yazup tafsîl üzre arz eyleyesin.

1521 *İzladi ve Akça Kızanlık kadılarına: Hazır bulundurulması lâzım gelen bazı kimselerin İstanbul'a gönderilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Virilmişdür.

İzladi ve Akçakızanlık kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ İzladi kazâsından Dursun nâm karyeden Turbegi ve Büyük Kamer nâm karyeden Ali ve Turasan-oğlı Kaya ve Akçakızanlık kazâsından Sûfîler nâm karyeden Turak nâm kimesnelerün Südde-i sa‘âdet-me‘âbda ihzârı lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boşluk) *zîde kadruhû* vardukda, bu bâbda onat vechile mukayyed olup zikr olınan kimesneleri ele getürüp dahı mezbûr çavuşuma teslîm idesin.

1522 *Hüdavendigâr beyine ve Tırhala kadısına: Tırhala'nın Bakırâbâd nahiyesinde taaddiyat ve tecavüzatta bulunan levendlerin ele geçirilip haklarından gelinmesine dair.*

Yazıldı.
Paşa (?) gelmeden (?) Kara Hasan'a virildi.
Fî 23 Zi'l-hicce sene 967

Hüdâvendigâr sancağı begine ve Tarhala kādîsına hüküm ki:
Tarhala kazâsına tâbi‘ Bakır-âbâd'dan Çavdar ve Mûsâ ve Kocalı nâm karyelerden on beş neferden ziyâde levendler zâhir olup Gördük kādîsın katl eyleyüp ve Müslimânlarun bâkir kızların çeküp yollar basup karye halkınun ekseri yatak olup harâmîleri ele virmeyüp bahâr zamânı oldukda küllî fesâda mübâşeretleri mukarrer olup Esîrî Memi ve Yûsufça ve Eğri Nasûh-oğulları ve Timur-oğlı ve sâ’ir yoldaşları ile ol tarafı harâb eylemişlerdür diyü arz itmeğin **buyurdum ki**:
Vardukda, ehl-i fesâdı her kande ise ele getürüp ahvâllerin husamâ muvâcehesinde bir def‘a Şer‘ile fasl olmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş idüp göresin. Erbâb-ı hukøka Şer‘ile sâbit olan hakların alıvirdükden sonra ehl-i fesâdun Şer‘ile haklarından gelüp küreğe göndermen îcâb idenleri küreğe gönderesin.

1523 *Venedik dojuna: Müddeti tamam olan balyosun Âsitane'ye gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Venedik tercemânına virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Venedik dojına hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'ümde baylos hıdmetinde olan (boşluk) müddeti tamâm olup yirine âdet üzre Astâne-i sa‘âdet'üme âhar baylos gönderilüp mezkûr dahı hıdmet-i lâzimesin kemâ-yenbagΩ edâ itmeğin icâzet-i

hümâyûnum virilüp girü ol cânibe gönderilmişdür. Gerekdür ki, ba'de'l-yevm dahı atebe-i aliyyeme olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsunuzda sâbit-kadem olup ahbâr-ı sârre-i selâmetinüz ile ol cevânibün ahbâr ı âsârın i'lâmdan hâlî olmayasın.

1524 *Erdel ve Macar Kralı İstefan'a: Kral Frenduş'a karşı, gerektiğinde kendisine yardımda bulunulması için Tameşvar beylerbeyine ve diğer iktiza edenlere emir verildiğine dair.*

Yazıldı.
Dragoman Ferhâd'a virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Vilâyet-i Erdel ve Macar Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:
Âstâne-i aliyye-i devlet-penâh ve Südde-i seniyye-i sa'âdet-destgâhımuza mektûbunuz vârid olup Ferenduş Kral cânibine âdemünüz gönderilüp barışıklık içinde itdükleri zarar u ziyânlar hakk üzre görilmesin taleb itdüğünüzde niçe zamân âdemlerinüz habs idüp ba'dehû gelecek kış evâsıtına değin size emân, andan sonra hâzır olun, üzerinüze askerüm çekerüm diyü cevâb virüp ol ecilden ziyâde havf üzre olduğınuz i'lâm eylemişsin. Ol bâbda her ne ki iş'âr olınmış ise ve Âstâne-i sa'âdet'üme gelen ilçinüz dahı her ne takrîr ü beyân itmiş ise alâ vechi't-tafsîl pâye-i serîr-i âlem-masîrüme arz olınup ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânemüz muhît u şâmil olup bu bâbda Budun ve Tımışvar beglerbegileri kullaruma ahkâm-ı şerîfe yazılup dâ'imâ sizün tarafınuza askerleriyle hâzır u nâzır olup anun gibi adû-yı bed-hûy taraflarından ahde muğāyir sizün cânibünüze hareket iderse te'hîr ü terâhî itmeyüp her [ne] tarîk ile olur ise irişüp adû-yı hâksârun zarar u gezendlerin def' u ref'i bâbında gereği gibi mu'âvenet idesin diyü fermân olınmışdur ve Eflâk ve Boğdan voyvodalarına dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Gerekdür ki siz dahı bu bâbda kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup da'imâ adû-yı bed-girdâr tarafların tecessüsden hâlî olmayup gaflet ile memleketinüze ve re'âyâ vü berâyânuza zarar u gezend irişdürmekden hazer idüp şöyle ki anlar tarafından ahde mugāyir sizün tarafınuza dahl ü tecâvüz olınmaya, sizün cânibinüzden dahı anlar tarafına dahl olınmak câ'iz değildür; ammâ anun gibi ahd ü emâna muhâlif hareketleri vâkı' olup memleket ü vilâyetinüze mazarrat kasdın ideler; te'hîr itmeyüp müşârün-ileyhimâ beglerbegiler kullarum ile haberleşüp dahı mahal iktizâ itdüğine göre hüsn-i ittifâk u ittihâd üzre adûnun mazarrat ü ifsâdın def' u ref' itmek bâbında mücidd ü merdâne olup hıfz u hırâset-i memleket ve zabt u sıyânet-i ra'iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmınuz zuhûra gelüp ve ma'lûmun olan ahbâr-ı sahîhayı Âstâne-i adâlet-destgâh'ımuza i'lâmdan hâlî olmayasın ve sınur husûsında dahı size ma'lûm olan yirlere berü cânibden kimesne hilâf-ı defter dahl itdürmeyesin diyü müşârün-ileyh Tımışvar beglerbegisine hükm-i şerîf gönderilmişdür. Emr üzre müfettiş varup sınur husûsı fasl olınca kadîmden berü cânibden tasarruf olınugelen yiri ol cânibden dahı kimesneye dahl itdürmeyesin.

1525 *Budin beylerbeyine: Aynı suretle Kral İstefan'a yardım olunması hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Kethudâ'ya virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Budun beglerbegisine hüküm ki:
Vilâyet-i Erdel Kralı Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Ferenduş Kral tarafına âdem gönderüp barışıklık içinde itdükleri zarar hakk üzre görilmesin taleb itdükde niçe zamân âdemlerin habs idüp ba‘dehû gelecek kış evâsıtına değin emân, andan sonra üzerinüze asker çekerüm diyü cevâb virdüğin i‘lâm idüp anun gibi olur ise mu‘âvenet olmasın recâ itmeğin ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîf gönderilmişdür. **Buyurdum ki**: Varıcak, sen dahı ol cânibe hâzır u nâzır olmakdan hâlî olmayup anun gibi adû-yı hâksâr cânibinden ahde mugāyir Kral-ı müşârün-ileyhün memleket [ü] vilâyetine mazarrat kasdına hareket vâkı‘ olup size âdem gönderüp mu‘âvenet taleb eyleye; te’hîr itmeyüp her ne tarîkıla olursa bâb-ı mu‘âvenet ü müzâheretde dakΩka fevt itmeyesin. Bu bâbda Tımışvar beglerbegisine dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür. Anun gibi lâzım olup müşârün-ileyh ile dahı haberleşüp dahı hüsn-i ittihâd ü ittifâk üzre olup memleket ü vilâyet mazarratı kasdına gelen ehl-i fesâdun şerr u şûrların ve fitne vü fesâdlarınun def‘ u ref‘i husûsında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getürüp gaflet ile eger vilâyet-i Erdel'e ve Memâlik-i mahrûse'mden bir mahalle zarar u gezend irişdürmekden ihtirâz üzre olasın ve siz dahı Kral-ı mezkûrun anun gibi hareketi var mıdur? Tecessüs idüp yazup arz eyleyesin.

-1525/a-

Yazıldı.
Âdemi Receb'e virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967
Bir sûreti dahı Tımışvar beglerbegisine.

-1525/b-

Yazıldı.
Âdemi Luka'ya virildi.
Fî gurre-i Muharrem sene 968
Bir sûreti dahı Boğdan voyvodasına.

-1525/c-

Yazıldı.
Âdemine virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].
Bir sûreti dahı Eflâk voyvodasına.

1526 *Âmid kadısına: Erzurum Beylerbeyisi Mustafa Paşa'dan vaki olan şikâyetin tahkiki hakkında.*

Yazıldı.

Âmid kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Erzurum sipâhîlerinden Çeribaşı Ahmed ve Kara Koçi Çavuş ve Beşâret Çavuş ve ba‘zı sipâhîler re‘âyâdan dahı ba‘zı kimesneler Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl sunup hâliyâ Erzurum Beglerbegisi olan emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Mustafa *dâme ikbâlühû'*dan şikâyet idüp ve Erzurum kādîsı dahı mektûb ve sûret-i sicil gönderüp mezkûrlarun şirret ü şakāvetlerin ve şikâyetleri gayr-ı vâkı‘ idüğin arz eyleyüp senün dahı diyânet ü istikāmetüne hüsn-i i‘timâdum olmağın bu bâbda seni müfettiş ve Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sinân b. Hüseyin *zîde kadruhû'*yu mübâşir ta‘yîn eyleyüp mezkûrlarun sundukları arz-ı hâlün ve müşârün-ileyh kendüleri mürâca‘at itmek içün ulak ile gönderdüği kâğıdları ve anlar müşârün-ileyh beglerbegi ve kādîsınun gönderdükleri arzun ve sûret-i sicillün sûretleri aslından sıhhati ile

ihrâc olınup tahrîr olınan mevâddun her biri teftîş olmak içün sana irsâl olınup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp müşârün-ileyh çavuşum ile Erzurum'a varup dahı tarafeynden sunılan arz-ı hâl ve arz ve sûret-i sicillin mefhûmın tamâm ma'lûm idinüp eger zikr olınan sipâhîler ve re'âyânun müşârün-ileyh beglerbegiye isnâd itdükleri mâddelerdür ve eger mûmâ-ileyh beglerbeginün hakkında ve kādînun mezkûrlar ketb itdükleri husûslardur, aslâ bir tarafun bir mâddesin komayup husamâ muvâcehesinde hakk üzre Şer'ile teftîş eyleyüp göresin; eger sipâhîlerün ve re'âyânun müşârün-ileyhe isnâd itdükleri mâddelerdür ve eger beglerbegi ve kādînun anlar hakkında yazdukları husûslardur, yanınuza sâbit ü zâhir olan mâddeleri mufassal u meşrûh yazup defter idüp mühürleyüp mezkûr çavuşum ile Südde-i sa'âdet'üme gönderesin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup arz-ı ta'arruzından (?) ve bir cânibe meyl ü muhâbâdan hazer idüp tamâm hakk-ı sarîha tâbi' olup sâbit olan mevâddun biri ketm olmakdan ve hilâf-ı vâkı' kazıyye arz olmakdan hazer idüp tarafeynden yanınuzda sudûr u zuhûr bulan mevâddı mufassal yazup emrüm üzre yazup mühürleyüp gönderesin.

1527

Kocaeli Beyi Ali Bey'e: Piyale Paşa'nın donanma içeri girdiğinde muhafaza için ayrılan gemilere serdar tayin edildiğinden, ciddî olarak çalışılması hakkında.

Yazıldı.
Paşa hazretlerine gönderildi.
Fî 27 Zi'l-hicce sene 967

Koca-ili Begi Ali Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cezâyir Beglerbegisi kapudanum Piyâle *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp küffâr-ı hâksârın kırk beş pâre kadırgaları olup yigirmi beş pâresini mükemmel donatup bâkΩsini bozgun olup donanma-i hümâyûn içerüye geldükde gemilerin donatmak içün Memâlik-i mahrûse'ye zarar kasdın itmek ihtimâli olınduğın ve deryâ mevsimi geçüp a'dâdan zarar ihtimâli ber-tarâf olınca yigirmi beş pâre gemi alıkonılup hıfz olmak lâzım idüğin ve senün dahı ilm-i deryâlara mâhir ve alıkonılan gemilerde olan asâkir-i zafer-makrûna serdâr olup ol hıdmete kādir olduğun arz itmeğin arz itdüği üzre yigirmi beş pâre müretteb ü mükemmel gemi ve cengci ve kürekci ve üç yüz mikdârı yeniçeri alıkonulup serdâr ta'yîn itmek içün müşârün-ileyhe hükm-i şerîf gönderilmişdür.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, emrüm üzre müşârün-ileyh seni ta'yîn idüp gemileri teslîm itdükde tamâm basîret üzre olup deryâ mevsimi mürûr idüp a'dâdan memleket [ü] vilâyete ve re'âyâ vü berâyâya zarar u gezend ihtimâli ber-tarâf olıncaya değin hıfz u hırâseti lâzım olan mevâzı'ı ve yalıları ve sancakları gereği gibi hıfz u hırâset idüp bi-inâyeti'llâhi te'âlâ küffâr-ı hâksârdan ve sâ'ir levend [ve] korsandan müsâfirîn-i bahra ve kılâ' u bikā' ve nevâhî vü kurâya ve re'âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp savb [savn] u sıyânetde mücidd ü merdâne olup gaflet ile a'dâdan Memâlik-i mahrûse'mden bir yire ve re'âyâya zarar u ziyân irişdürmekden hazer idüp tamâm basîret ü intibâh üzre olup muhtâc-ı arz olanı arz idüp ve bile koşılan asâkir-i nusret-encâmı dahı gereği gibi zabt u rabt idüp anlar dahı sana muhâlefetden hazer ideler.

1528 *Tameşvar beylerbeyine: Nemçe ahvaline ait mektubuna cevaben; etrafa nâzır olup vilâyetin emniyeti için çalışılması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Receb'e virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Tımışvar beglerbegisine hüküm ki:
Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp Nemçe taraflarının ahvâllerin ve serhadlerin hıfz u hırâsetinden hâlî olmadığın ve Erdel Kralı oğlına âdemlerin ve rencber tâ'ifesi cânibinden varup gelmek üzre olup ve Eflâk tarafları dahı emn ü emân üzre olduğın bildürmişsin. Mufassalan ma'lûm oldı.
Buyurdum ki:

Vardukda, min-ba'd dahı etrâf ü cevânibe hâzır u nâzır olup emn ü emân-ı vilâyet ü refâhiyyet ü itmi'nân-ı ra'iyyet bâbında ve serhadleri hıfz u hırâsetde mücidd ü merdâne olup gaflet ile Memâlik-i mahrûse'ye mazarrat ü hasâret irişdürmemekde envâ'-ı mesâ'î-i cemîle vücûda getüresin ve düşmen taraflarından lâyih u sâyıh olan ahbâr ve âsâr-ı sahîhayı mütevâtir ü mütevâlî yazup Südde-i sa'âdet'üme i'lâm eylemekden hâlî olmayasın.

1529 *Erzurum beylerbeyine: Erzurum'daki defter çavuşlarının isim ve tımarlarının bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Çavuş-başıları olan Sefer'e virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Erzurum çavuşlarının Südde-i sa'âdet'ümde olan defterleri haylî zamândan ma'mûlün-bih olmağın kayd olıcak mahal kalmayup tecdîd lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Varıcak, Erzurum'da emr-i şerîfümle ta'yîn olınan defter çavuşlarının isimleri ve resimleri ve timarları ile ihrâc idüp mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

1530 *Sofya ve İzladi kadılarına: Koyun hususunda ellerinde sahte sicil sureti bulunanların durumlarının tahkikine dair.*

Yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 25 Zi'l-hicce sene 967

Sofya ve İzladi kādîlarına hüküm ki:
Koyun husûsında ellerinde müzevver sûret-i sicil bulınan Tursan ve Sâlih nâm kimesneler Südde-i sa'âdet'üme getürdilüp zikr olınan sicilleri kime yazdurdunuz diyü sü'âl olındukda: *"Biz yazdurmaduk, karye-i Sûfîler'den Turak b. İskender, kazâ'-i İzlâdi'den Çelebî-alanı nâm karyeden Turbeg b. İsmâ'îl ve Kamerlü nâm karyeden Ali b. Kara Murâd ve kazâ'-i Sofya'dan karye-i Seferli'den Kaya b. Tursan nâm kimesneler yazdurup bize virdiler"* diyü takrîr itdükleri ecilden mezkûrlar dahı

ele getürilüp hakΩkat-i hâl tefahhus olınmak içün mezkûrân kimesneler Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa *zîde kadruhû'*ya koşılup irsâl olınmışdur. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezkûrûn kimesneleri dahı ihzâr idüp mezkûrân Tursan ve Sâlih muvâcehesinde istifsâr idüp zikr olınan müzevver celeb huccetlerin kime yazdurmışlardur. Zuhûra getürüp eger yazanlar anda ise anları dahı ele getürüp mezkûr ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ve yanunuzda ne vechile sübût bulursa sûret-i sicillin bile gönderesin ve yazanlar anda değil ise dahı mezkûrları gönderesin.

1531 *İznik kadısına: Samanlu derbendinin muhafazasına memur olan piyade taifesi hakkında.*

Yazıldı.
Yenişehirlü Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî gurre-i Muharrem sene 968

Bâlî beginden gelen mühürlü defter defter emînine virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 967

İznik kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Hüdâvendigâr piyâdeleri Sancağı Begi kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa *dâme mecduhû* Dergâh-ı mu‘allâ'ma mühürlü defter gönderüp emr-i şerîfüm üzre Samanlu derbendi hıfzı içün sancağına müte‘allık olan piyâde tâ’ifesinden kifâyet mikdârı piyâde ta‘yîn itmeğin, zikr olınan piyâdeler müşârün-ileyhün defteri mûcebince derbend-i mezkûrı hıfz idüp piyâdelik hıdmetin itmeyeler diyü emr idüp ve defterün sûreti ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mâdâmki mezbûr zikr olınan derbendde sâkin olup görüp gözedüp âyende vü revendenin mâllarına ve cânlarına hırsuz u harâmîden zarar u ziyân değirmeyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp hıdmetlerinde kusûr u noksânları olmaya; mezkûrlar anda derbendci olup yayalık hıdmetin teklîf itmeyüp ammâ şöyle ki hıdmetlerinde kusûr olına, zikr olınan mahalde kimesnenün mâlına ve cânına zarar olına, kendülere tazmîn itdürilür. Ana göre mukayyed olup derbend-i mezkûrı onat vechile hıfz ideler.

1532 *Dimetoka kadısına: Dimetoka'da zina kasdiyle ev basan ve adam yaralayan iki kişinin siyaset olunması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren mezbûr Nasûh'a virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Dimetoka kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Dimetoka'da Nasûh b. Yûsuf ve avratı Fâtıma ve anlarla olan diger Fâtıma, Haydar b. Mûsâ ve İskender b. Abdullâh nâm kimesneleri meclis-i Şer‘a getürüp mezbûretân hâtûnlar: *"Erüm Nasûh evde yok iken mezbûrlar ve bir yoldaş ile nısfu'l-leylde gelüp evimüz basup fi‘l-i şenî‘ eylemek istedüklerinde feryâd idüp mahallemüz halkı gelüp irişince beni ve Mahmûd ve Sefer nâm konşılarımuzı mecrûh itdiler. Halk yetişüp mezbûrları tutdılar"* diyüp

mezbûrân Mahmûd ve Sefer dahı: *"Feryâdı işidüp vardoğımuzda Haydar'la İskender, mezbûr Nasûh'un evinde bizi mecrûh itdiler"* diyüp kendülerden sü'âl olındukda inkâr eyleyüp ba'zı bî-garaz Müslimânlar muvâcehelerinde mezbûretân hâtûnların ve Mahmûd ve Sefer'ün takrîrlerine muvâfık haber virdüklerinde mezbûrân Haydar ve İskender tav'an vech-i meşrûh üzre nısfu'l-leyde Nasûh'un evine varup gaybet iden Hüseyin nâm yoldaşları ile Nasûh'un avratına fi'l-i şenî' eylemek isteyüp avratlar feryâd itdüklerinde halâs eylemeğe gelen Mahmûd ve Sefer'i ve Fâtıma'yı mecrûh itdüklerine ikrâr ü i'tirâf itdüklerin arz eyledüğün ecilden mezbûrân Haydar ve İskender'e siyâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, mezbûrân Haydar ve İskender'e siyâset idüp ve yoldaşları mezbûr Hüseyin'i dahı her kande ise buldurup ol dahı yaramaz ise habs idüp arz eyleyüp ve mezkûrlar hakkında dahı emr-i şerîfüm yirine vardoğın yazup bildüresin.

1533 *Eflâk Voyvodası Petri'ye: İstani adlı zimminin Dimitri'deki alacağına dair.*

Yazıldı.
Âdemine virildi.
Fî't-târîhi'l-mezbûr

Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda'ya hüküm ki:
Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp celeb tâ'ifesinden İstani nâm zimmînün baban zamânında Dimitri nâm zimmî yolda bulup salb itdüği âdemîsinün ve altunınun teftîşi içün vârid olan hükm-i şerîf muktezâsınca ahvâlin görüp mezbûr celeb İstani, Nikola nâm kâfirün elinde babam Mirço mürd olmazdan sekiz ay mukaddem dört uğurluk bârgîr bulınmağın ve ehl-i şenâ'at olup sonra girü mezbûrun elinde altı re's uğurluk bârgîr bulınmağın salb eyleyüp mezbûr İstani didüği Dimitri'nün husûs-ı mezbûrdan âgâhı yokdur, mezbûr Nikola, ehl-i fesâd ü şenâ'at idi. Mezbûr salb olındukdan sonra babam dört ay mikdârı sağ olmışdur. Mücerred ba'zı nesneleri içün gayr-ı vâkı' kelimât ider. Mezbûr İstani didüği zimmî levend değildür. Niçe müddet babama ve bana istikāmetle hıdmet üzredür diyü bildürmişsin. Mufassalan ma'lûm oldı.
Buyurdum ki:
Vardukda göresin, fi'l-hakΩka mezbûrda hakkı var ise ki zâhir u muhakkak ola, alıviresin ve illâ mukayyed olmayasın.

1534 *Bursa beyine: Acemi oğlanı kıyafetinde fesat üzere olan iki kimsenin siyaset edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Burusa begine hüküm ki:
Bundan akdem acemî-oğlanı nâmına ol cânibde fesâd üzre olanlardan Ali Ezdin («"œÍ) ve Bâlî Amâsiyye['de] ele gelüp Südde-i sa'âdet'üme getürdilmişdi. Hâliyâ mahallinde ahvâlleri Şer'ile teftîş olınup hukøk alındukdan sonra haklarından gelinmelerin emr idüp **buyurdum ki**:
Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Ca'fer *zîde kadruhû* vardukda göresin; mezkûrlardan da'vâ-yı hakk ider kimesne var ise berâber idüp toprak kādîsı ma'rifeti ile teftîş idüp her kimün

hakkı sâbit olursa hükm idüp bî-kusûr alıvirüp dahı ikisin de mahallinde siyâset idüp haklarından gelesin ki bir dahı kimesne acemî oğlanı nâmına yürimeyüp fesâd ü şenâ‘ate mübâşir olmaya ve emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup bildüresin.

1535 *Bursa kadısına: Evvelce getirilip küreğe konulan İsmail oğlu Yusuf hakkında yeniden araştırılma yapılıp arz olunmasına dair.*

Yazıldı.
Muhzır-başılıkdan çıkmış Ca‘fer Çavuş'a virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

Burusa kādîsına hüküm ki:
Yûsuf b. İsmâ‘îl nâm kimesne bundan akdem mücrimdür diyü sene 966 Cemâziye'l-evvel'inün yigirminci güninden Burusa ases-başısı Südde-i sa‘âdet'üme getürüp küreğe konılmışdı Hâliyâ vâlidesi gelüp cürmi yokdur, bî-günâhdur diyü arz-ı hâl idüp mücrim defteri yoklandukda mezkûrun ne cürm için gönderildüği mukayyed bulınmamağın **buyurdum ki**:
Varıcak, mezbûr, mukaddemâ ele gelüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderildükde ne cürm isnâd olup gönderilmişdür? Cürmi nedür? Üzerine bi-hasebi'ş-Şer‘ nesne sâbit olmış mıdur, nicedür? Yirinden görüp sûretin sıhhati üzre ihrâc idüp mühürleyüp atebe-i ulyâma gönderesin. Bundan akdem anda ev basup gaybet iden Sığırmaç Ali ele gelüp teftîş için habs ile gönderilüp ahvâlin teftîş idüp zâhir olan husûsların arz eyleyüp Kendüyi habs eyleyesin.

1536 *Arpa tedariki için temini gereken adamlar hakkında malûmat vermesine dair Boğdan voyvodasınahüküm.*

Yazıldı.
Âdemi Luka'ya virildi.
Fî gurre-i Muharrem sene 968

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp tedârüki fermân olınan arpa tedârük olınup gemiye koyılup İstanbul iskelesine geldükde gark olmağın tekrâr tedârük olınup irsâl olınmak fermân olınmağın re‘âyâ mütezaccir oldukların ve sana virilmesi fermân olınan âdemlerüm ile ne perâkende olmağın âdemün Silistre begine varup taleb eyledükde virmedüğin i‘lâm itmişsin. Mezkûr kâfirler ne mikdâr ve her biri ne yirde mütemekkindür? Temekkün iderlerse ne mikdâr zamândur, i‘lâm itmemişsin.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, mezkûrlarun ahvâlin mufassal yazup bildüresin.

1537 *Bağdad beylerbeyine: Muhafaza hususunda daima çalışıp vâkıf olduğu ahvali bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kāsım Kethudâ'ya virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 967

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp hâliyâ ol diyârın emn ü emânı tefahhus buyurılurise şimdiki hâlde bi-inâyeti'llâhi te‘âlâ kâffe-i re‘âyâ vü berâyâ kemâl-i emniyyet ü refâhiyyet ile âsûde-hâl oldukların bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, vech ü münâsib olduğı üzre hıfz u hırâset-i memleket ve refâhiyyet ü itmi'nân-ı ra‘iyyet bâbında mücidd ü sâ‘î olup vâkıf olduğun ahbârı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1538 *Haslar kadısına: Kemerli ve Orta Belgrad köylerinden su yolu hizmetine alınanlara müdahale olunmaması hakkında.*

Yazıldı.
Kāsım Beg Çavuşı Sinân Çelebî'ye virildi.
Fî 26 Zi'l-hicce sene 967

Hâslar kādîsına hüküm ki:
Taht-ı kazânda Kemerlü-Belgrad nâm karyeden on iki hâne ve Orta-Belgrad nâm karyeden on beş hâne, cümle yigirmi yedi hâne olur, mahrûse-i İstanbul'a gelen su-yolı hıdmetine ta'yîn olınup ellerine mâliyye tarafından mu'âf-nâme virilmeğin **buyurdum ki**: Mezkûrlar, mâdâmki hıdmetlerinde ve kendü hâllerinde olalar kimesneyi hilâf-ı Şer' dahl ü ta'arruz idüp rencîde itdürmeyesin.

-1538/a-

Bir sûreti dahı [illegible] nâm karyeden otuz üç hâne içün müstakıl hüküm yazıldı.

1539 *Haleb beylerbeyine: Hama Kadısı Mevlânâ Şemseddin'in mîrîye olan borçları bakiyyesinin alınıp gönderilmesi hakkında.*

Haleb beglerbegisinün kapu kethudâsı Murâd'a virildi.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Hamâ Kādîsı olan Mevlânâ Şemseddîn'ün mîrîye â'id olan resm-i berâtı alınup yetmiş beş akça bâkΩ kalup ve resm-i çavuşân ve bevvâbân ki dokuz yüz akça olur, alınmadığına kâğıd emîni tezkire virmeğin resm-i mîrîden yetmiş beş ve resm-i çavuşân ve bevvâbân ki cümle dokuz yüz yetmiş beş akça olur, mevlânâ-yı müşârün-ileyhden alınup gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Zikr olınan akçayı müşârün-ileyhden taleb idüp alup Âstâne-i sa'âdet'üme irsâl eyleyesin.

1540 *Kilis sancağı beyine: Kilis'de toplanan küffârın yaptığı taaddiyattan dolayı ele geçirilip gereğine göre muamele icrasına dair.*

Yazıldı.
Malkoç Beg'ün kapu-kethudâsı Sinân Voyvoda'ya virildi.
Fî 25 Zi'l-hicce sene 967

Klis sancağı begine hüküm ki:
İskaradin ? ([illegible]) ve Bertak ? ([illegible]) kādîları mektûb gönderüp livâ'-i Klis'de Saba ?([illegible]) nâhiyesinde vâkı' olan küffâr nâhiye-i mezbûreden beş-altı yüz eflâke baş olup Revâne nâm mahalde bir ulu dernek ve cem'iyyet eyleyüp aralarında ba'zı sârık bulınup Şer'ile sâbit olup sen ki Bertak (?) kādîsısın; sen nâ'ibün müşârün-ileyhün voyvodasına teslîm itdükde mezkûr eflâkler âlet-i harb ile üzerlerine gelüp nâ'ibü'ş-Şer'ün mahkemesin basup voyvodanun zencîrin bozup hırsuzları halâs itdüklerinden gayrı iki mil mikdârı ceng eyleyüp yüz mikdârı kimesne mecrûh olup nâ'ibü'ş-Şer' olan kimesne ile voyvoda at boynına düşüp güç ile halâs olup ba'dehû tâ'ife-i mezbûre niçe Müslimânlarun mâlların ve espâbların gāret itdüklerinden mâ'adâ dükkândan dükkâna beşer ve altışar akçaların alup

hâliyâ her gün dernek ve müşâvereden ve envâ‘-ı fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmadukların arz itmişsin. İmdi, zikr olınan ehl-i fesâdun her vechile def‘ u ref‘leri lâzım u mühimm olmağın **buyurdum ki**:
Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup bunun gibi fesâda mübâşeret itmişler ise ehl-i fesâdı her ne tarîkla olursa ele getürüp Şer‘ile ahvâlin toprak kādîları ma‘rifeti ile teftîş idüp anun gibi fesâd ü şenâ‘ati zâhir olanlarun Şer‘ile haklarından gelüp re‘âyâ vü berâyâya ol vechile te‘addî itdürmeyesin.

1541 *Mekke-i Mükerreme kadısına: Mekke-i Mükerreme mücavirlerine meşrut iken başkasına surre verilmesi sebebinin bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mısr beglerbegisi âdemi Süleymân'a virildi.
Fî 2 Safer sene 968

Mekke-i Mükerreme kādîsına hüküm ki:
Sâbıkā kâdı olan Muhyiddîn mektûb gönderüp Ka‘be-i Mu‘azzama ahâlîsi meclis-i Şer‘a gelüp vilâyet-i Mısr ve Haleb'de olan Haremeyn-i Şerîfeyn evkāfı nâ-tamâm iken her yıl niçe kimesnelere surre-i cedîd ta‘yîn olınup gelüp bizüm surremüze müzâhame iderler. Gâh nısf ve gâh sülüs ve gâh rubu‘ üzre hakkımuz ancak hâsıl olur ve bundan mâ‘adâ Mısr'da ve Şâm'da ve Haleb'de niçe kimesneler mütevattın iken bizüm surremüzden onlara surre ta‘yîn olınup anda kabz iderler. Husûsâ Ka‘be-i Mu‘azzama mücâvirlerine meşrût olup bu bâbda bize hayfdur diyü şekvâ itdüklerin arz itmiş. **Buyurdum ki**:
Bu husûsı onat vechile teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı‘ surre Mekke-i Mükerreme mücâvirlerine meşrût iken hilâf-ı şart-ı vâkıf âhar yirde olanlara surre virilmeğe bâ‘is nedür ve ne temessük ile anlara surre virilür? Yazup vukø‘ı üzre arz idesin.

1542 *Kefe beyine: Azak Kalesi'ne hücum etmek isteyen Rodos keferesinin firara mecbur edildiği hususundaki mektubu üzerine; gerek adalar, gerek Azak canibinin muhafazasında gaflet üzere bulunulmaması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Kaytas'a virildi.
Fî gurre-i Muharrem sene 968

Kefe begine hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp kefere-i Rodos ve Çerâkise ittifâkıyle kal‘a-i Azak'a hücûm itmek sadedinde iken sen donanma ile kal‘aya vusûl bulup kâfire mukābele olmayup bir aydan ziyâde Manaca nâm mevzı‘da mütemekkin olup ba‘dehû Çerkes, adaya teveccüh itdüği mukarrer olmağın, sen dahı donanma ile adaya varup geçidleri hıfz idüp küffâr-ı hâksâr adaya duhûl itmeğe fursat bulmayup mürâcaat idüp vilâyet-i Çerkes'de bir sa‘b mevzı‘a girüp üzerlerine varılmağa kābiliyyet olmayup Ağustos âhirine değin donanma ile hıfz-ı vilâyet idüp deryânun şiddeti zamânı olmağın sen adalar hıfzına kalup donanmaya icâzet virildi diyü arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Varıcak, kemâ-kân bâb-ı hıfz [u] hırâsetde dakΩka fevt itmeyüp eger

adalar taraflarıdur ve eger kal‘a-i Azak cânibidür, gereği gibi hıfz u hırâset idüp gaflet üzre olmayup kefere-i fecere taraflarından zarar u gezend irişdürilmek husûsında mücidd ü merdâne olup envâ‘-ı ikdâm [ü] ihtimâmun vücûda getüresin. Gaflet ile küffâr-ı hâksâr taraflarından bir mahalle mazarrat irişmekden ihtirâz idüp küllî basîret ü intibâh üzre olasın. Bu bâbda senün cânibüne hâzır u nâzır olup lâzım gelürse mu‘âvenet idesin diyü cenâb-ı emâret-me’âb Devlet Girây Hân *dâmet me‘âlîhi[ye]* dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Lâzım gelürse müşârün-ileyh ile haberleşüp yek-dil olup vech ü münâsib olduğı üzre küffâr-ı bî-dînin mazarrat ü ifsâdın def‘ u ref‘ eyleyesin.

1543 *Arabistan Defterdarı Murad Çelebi'ye: Erzurum beylerbeyisinin emr-i hümâyûna mugayir olarak tevcih eylediği gedik hakkında.*

Yazıldı.

Arabistân Defterdârı Murâd Çelebî'ye hüküm ki:
Bundan akdem yigirmi beş akça gedük ile Erzurum kulları kethudâsı olan Mehmed'ün gedüği mahlûl kalmış iken hâliyâ Erzurum Beglerbegisi Mustafa *dâme ikbâlühû* zikr olınan gedüği bilâ-emr diyü bir erine (?) tevcîh itdüği istimâ‘ olınmağın, **buyurdum ki**: Havâle ile defterleri geldükde göresin, mezkûr Mehmed'ün gedüği kime tevcîh olınmışdur ve ne târîhde olmışdur? Tamâm ma‘lûm idinüp dahı eger tevcîh olmışsa tevcîh olınan kimesnenün ve andan gayrı emre muğāyir dahı kimesneye gedük tevcîh olınup ulûfeleri salınmışsa emre mugāyir tevcîh olınan gedüklerin ulûfelerin salmayup ve mezkûr Mehmed'ün gedüği kime tevcîh olınmışsa mu‘accelen yazup arz idesin.

1544 *1542 numaralı hüküm hakkında malûmatı ve emirleri hâvi Devlet Giray Han'a hüküm.*

Yazıldı.
Hân hazretlerinün kapucı-başısı Nasûh'a virildi.
Fî 2 Muharrem sene 968

Hân hazretlerine hüküm ki:
Hâliyâ Kefe begi mektûb gönderüp Rus-ı menhûs ile Çerâkise keferesi ittifâk idüp kal‘a-i Azak'a mazarrat kasdına geldüklerinde donanma-yı hümâyûnla varup kal‘aya vâsıl olmağıla küffâr-ı liyâm mukābele vü mukāteleye kādir olmayup Adalar cânibine teveccüh idüp bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ Adalar'a dahı duhûl itmeğe dahı fursat bulmayup zarûrî mürâca‘at idüp vilâyet-i Çerkes'de bir sa‘b mevzı‘da karâr eyledüklerin ve üzerlerine varılmağa kābiliyyet olmaduğın bildürmiş. Eyle olsa ol etrâfun muhâfazası ve fitne vü fesâd üzre olan kefere-i sakar-mekînün kal‘ u kam‘ı tedârüki ehemm-i mühimmât vechile vâcibâtdan olmağın gerekdür ki Âstâne-i muhalledü'l-ikbâl ve dûdmân-ı müşeyyedü'l-erkânımuz cânibine olan ihlâs-ı kâdîmî ve ihtisâs-ı samîmînüz müsted‘âsınca ol cevânibde vâkı‘ olan ahâlî-i İslâmun sıyânet ü himâyeti husûsında müşârün-ileyh tarafına te’kîdâtdan hâlî olınmayup küffâr-ı bed-girdârun def‘-i mazarrat ü ifsâd husûsında lâzım geldükde gereği gibi mu‘âvenet ü müzâheret itmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûra gele ki gaflet ile küffâr-ı

hâksârdan bir mahalle zarar ihtimâli olmaya ve dâ'imâ ahbâr-ı sârre-i selâmetinüz ile ol cevânibin ahvâli Südde-i sa'âdet'ümde i'lâm ü iş'âr olmakdan hâlî olmaya.

1545 *Aydın beyine: Kavala kaptanının Anadolu caniblerinde ele geçirdiği levend gemisindeki levendlerin karaya çıktıklarında yakalanmalarına yardım edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Aydın begine hüküm ki:
Hâliyâ Kavala kapudanı mektûb gönderüp muhâfaza içün derya yüzine çıkup Anadolı câniblerin tecessüs iderken bir levend gemisine râst gelüp muhkem kovup İzmir kazâsına tâbi' yalıya karîb Kesri dimekle ma'rûf dört pâre karyelere döküldükde içinden sekiz nefer harâc-güzâr kâfir çıkup ve re'îsi dahı ele girüp sâ'ir levend gemileri dahı sü'âl olındukda kimi Anadolı ve kimi Rûm-ili câniblerine gitdiler diyü cevâb virüp ahvâlleri mufassal ma'lûm olmak içün mezkûr re'îsi Dergâh-ı mu'allâ'ma gönderdüğün arz idüp mezkûr re'îsden sü'âl olındukda mezkûr levend re'îslerinün ahvâlin takrîr itmeğin takrîri tahrîr olınup yirlü yirinden teftîş olınup ele gelmek içün sana gönderildi.
Buyurdum ki:
Vardukda, mezkûrları dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp yataklarına ve duraklarına ve akvam ü akribâlarına bi'l-cümle Şer'ile buldurması lâzım olanlara teklîf idüp buldurup her kande ise ele getürüp dahı habs idüp arz idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; zikr olınan levendâtı her kande ise ele getürüp ikdâm ü ihtimâm idüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin. Bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olmakdan ve levend ele gelüp himâyet olmakdan ziyâde ihtirâz idüp ele getürmeyince olmayasın ve yalılarda olan kādîlara dahı tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki anun gibi levend tâ'ifesi karaya dökildükde onat vechile mu'âvenet idüp levendleri ele getürmek bâbında cidd ü ikdâm ideler. Şöyle ki ba'del-yevm deryâda muhâfaza hıdmetinde olanlar levendi kovup karaya döküldükde ol etrâfda olan kurâ halkı levendi ele getürmekde mu'âvenet itmeyeler yâhûd saklayup ele virmeyeler, sonra saklayanlara ve ihmâl idüp ele getürmekde mu'âvenet itmeyenlere envâ'-ı itâb ü ikāb olup anlara olacak siyâset anlara olmak mukarrer bilüp ana göre karaya çıkan levend tâ'ifesine himâyet itmeyüp ele vireler.

1546 *İzvornik beyine: Sancak beyinin vusulüne kadar Pojega sancağının muhafazası için gereken tedbirin alınmasına dair.*

Yazıldı
Husrev Beg'e virildi.
Fî 24 Zi'l-hicce sene 967

İzvornik begine hüküm ki:
Pojega sancağı âhara virilüp sancak-begi varınca livâ'-i mezkûrun hıfz u hırâseti mühimm ü lâzım olmağın
buyurdum ki:
Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp sancağun sipâhîlerinden kifâyet mıkdârı

sipâhî ta‘yîn idüp alay-begilerine koşup Pojega'ya gönderesin ki varup hıfz u hırâseti lâzım olan mahâlleri onat vechile hıfz idüp gaflet ile a‘dâdan ve sâ’ir ehl-i fesâddân bir yire zarar u gezend irişdürmekden ziyâde hazer idesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur, ana göre mukayyed olup emrüm üzre sancağun sipâhîlerinden mu‘accelen kifâyet mıkdârı sipâhî ta‘yîn idüp sancağun alay-begine koşup göndermek bâbında dakΩka fevt itmeyüp ve ne mikdâr sipâhî ta‘yîn idüp ne târîhde irsâl itdüğün yazup bildüresin. Şöyle bilesin. Livâ’-i mezkûr serhad yirdür; hıfz u hırâseti ehemm-i mühimmâtdandur; te’hîr itmeyüp kalkup ist‘câl üzre memleket hıfzı içün varup irişmek ardınca olasın, gaflet câ’iz değildür, ihmâl eylemeyesin. Bu kaydı sonradan Husrev Beg yazmışdur.

[Yev]mü's-sebt fî selh-i şehr-i Zi'l-hicce sene 967 [21.09.1560]

1547

Rumeli beylerbeyine: Rumeli sipahilerinin evlerinde kışlamaları hakkında.

Yazıldı.
Mektûb, Paşa hazretlerinde kalmışdur. Hüküm dahı ulak hükmi ile Hasan Çelebî'ye virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Rûm-ili sipâhîleri bu kış Tokat'da kışlamak husûsı i‘lâm itmişsin. Zikr olınan kullarum evlerinde kışlamaların emr idüp **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, senünle bu sefere ta‘yîn olınan ümerâ ve sâ’ir sipâhî âdet [ü] kānûn üzre yoklayup defter idüp dahı icâzet veresin ki herkes gelüp evlerinde kışlayalar ve icâzet virmelü oldukda her sancağun sipâhîsin begine koşup gönderesin ki yolda ve izde herkes kolayına gidüp re‘âyâya te‘addî olmaya ve beglere gereği gibi tenbîh idesin ki sancakları askerin menâzil ü merâhilde onat vechile zabt [u] rabt idüp hilâf-ı Şer‘ kimesneye te‘addî itdürmeyesin. Şöyle ki, bir sancak sipâhîsinden kimesneye te‘addî ola, beginden sü’âl olınur. Ana göre Hersek sancağı sipâhîsin menâzil ü merâhilde onat vechile zabt idüp kimesneye te‘addî vü tecâvüz itdürmeyesin. Sonra özrün makbûl olmaz ve sen dahı gelüp Südde-i sa‘âdet'e mülâkΩ olasın.

1548

Haleb defterdarına: Şam yeniçerilerinden mahlûl olan gediklerin kimseye tevcih edilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Husrev Beg'e virildi.
Fî selh-i Zi'l-hicce sene 967

Haleb defterdârına hüküm ki:
Bundan akdem bir iki def‘a hükm-i şerîf gönderilüp Şâm yeniçerilerinden mahlûl olan gedükler kimesneye tevcîh olınmayup ve kimesneye mahlûlden terakkΩ virilmeye diyü emrüm

olmışdur. Ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı mukayyed olup anun gibi emre mugāyir kimesneye ibtidâdan gedük tevcîh olınup yâhûd terakkΩ virildiyse kabûl itmeyüp ulûfelerin virmeyesin ki emr-i şerîfümün dâ'imâ icrâsında dakΩka fevt itmeyesin.

1549 ***Amasya kadısı ve Nâzır-ı Emvâl Muzaffere: Bazı çayırları iltizam edenlerin reâyâya yaptıkları taaddiden dolayı tahkikat icrasına ve saireye dair.***

Yazıldı.

Amâsiyye kādîsı olup Nâzır-ı emvâl olan Muzaffer'e hüküm ki: Hâliyâ Bozbegi çayırı ve Lâdik çayırı, Güldiklan çayırı, zikr olınan çayırlar kadîmden re'âyâya biçdürilüp yığdırurlardı. Hâliyâ ba'zı kimesneler iltizâm ile alup ta'yîn olan re'âyâya biçdürüp sâ'irlerinden kol gezdürüp karyesine göre akça salup cem' idüp ve gallât ve otlukdan ba'zı re'âyâ üzerine tevzî' idüp akçasın alup hilâf-ı Şer' u kānûn te'addî itdükleri istimâ' olınmağın bu husûsın görilmesiyçün Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından (Boşluk) ta'yîn olınup **buyurdum ki**: Vusûl budukda te'hîr itmeyüp zikr olınan çayırlar mîrî cânibinden satılmak fermân olınandan berü ve her senede kime kime virilmişdür? Emâneten mi virilmişdür, yohsa iltizâm ile mi virilmişdür? Eger emîn ve eger mültezim her kim zabt itmişse zabt itdüği nesnenün yirlü yirinden görüp anun gibi her kimesnenün zamân-ı mübâşeretinde re'âyâdan vech-i meşrûh üzre akça cem' olmış mıdur yohsa kadîmden olıgeldüği üzre kadîmden çayır biçegelen re'âyâya mı biçdürilmişdür? Anun gibi olıgelene mugāyir çayır biçdürilüp dahı ol bahâne ile re'âyâya karyeden karyeye akça salup alınmışsa her kimden ne alınmışdur ve kimün zamânında alınup ve ne mikdâr akça alınmışsa, hilâf-ı Şer' u kānûn ol vechile alınan akçayı ba'de's-sübût alanlardan hükm idüp ashâbına alıviresin ve ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup alıvirildüğin ve kimden alınduğın yazup bildüresin ve min-ba'd zikr olınan çayırları eger emâneten ve eger iltizâmen alanlara tenbîh ü te'kîd idesin ki, vech-i meşrûh üzre re'âyâya akça salup hilâf-ı Şer' u kânûn te'addî itmekden hazer ideler ve kadîmden zikr olınan çayıra hıdmet iden ne mikdâr kurâdur ve kaç hânedür? Hıdmetleri mukābelesinde ne makøle nesnedür? Mu'âf olıgelmiş midür? Anı dahı bildüresin ve sâbıkā kādî olanun İlyâs ve Mustafa nâm âdemlerinün dahı re'âyâya te'addîsi varimiş, anı dahı göresin, kimesnenün hakkın almışlar ise ba'de's-sübût alıviresin.

[Yev]mü'l-ahad fî gurre-i Muharremü'l-harâm sene 968 Kostantıniyye [22.09.1560]

1550 ***Dukagin beyine: Haslar nahiyesinde şekâvet eden ve firari iken ele geçen Davud oğlu Şehsüvar'ın siyaset olunması hakkında.***

Yazıldı. Kethudâsına virildi.

Fî [Yev]m-i m[ezbûr].

Dukagin begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp livâ'-i mezbûrda Hâslar nâhiyesinde üç bin akçalık timara mutasarrıf olan Şehsuvar b. Dâvûd'un şakāveti zâhir olmağın sâbıkā Priz[r]in Begi olan Ahmed *dâme izzuhû* dutup habs ve teftîş idüp elinde berât ve tezkire olmayup bî-nihâye şenâ'ati zuhûr bulup hakkından gelinmek içün arz olınmalu iken zencîrin bozup üç yıldan berü gā'ib olup harâmî ve ehl-i fesâd kefereye kulağuz olup kendüsi kefere libâsına girüp leyl ü nehâr harâmîlik idüp ele girmek mümkin değil iken bir tarîkla ele girüp Prizrin ve Hâslar kazâlarından umûmen Müslimânlar şikâyete gelüp vâkı' olan şenâ'ati sâbit ü zâhir olup huccet-i Şer'iyye alınup bile gönderdüğün arz itmişsin. İmdi, mezbûrdan hukøk-ı nâs alıvirildükden sonra siyâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mezbûrdan hakk dâ'vâ ider va[r] ise husamâsiyle beraber idüp bi-hasebi'ş-Şer' sâbit olan hakların ashâbına alıvirdükden sonra siyâset idüp emrüm yirine vardığın bildüresin.

1551 *Boğdan voyvodasına: Leh kralına gönderilecek şeyler hakkında haber alıp bildirmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Dragoman Luka'ya virildi.
Fî gurre-i Muharrem sene 967[lxxi]

Boğdan voyvodasına hüküm ki:
Mektûb gönderüp sâbıkā Lih sınurında yarar hâssa tâcirlerinden Mustafa nâm kimesne ba'zı kalay fuçulariyle bir mıkdâr gümüş talerleri (?) almağın bundan akdem Südde-i sa'âdet'üme arz olındukda Lih Kralı'na irsâl içün sana hükm-i şerîfüm vârid olup gönderdüğün ol husûs içün cevâb virmedüğün ve hâliyâ girü âdem gönderdüğün bildürmişsin. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda sahîh haber alup bildüresin.

1552 *Kocaeli beyine ve Şile kadısına: O havalideki dağlarda kimseye tahta biçtirilmemesi hakkında.*

Yazıldı.
Sinân Kethudâ'ya virildi.
Fî 7 Muharrem sene 967[lxxii]

Koca-ili begine ve Şili kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp ol cânibde olan dağlarda kimesneye tahta biçdürmeyesin diyü tenbîh olınmışdı. Hâliyâ ba'zı kimesneler men'ile memnû' olmayup tahta biçdürdüklerine, sen ki kādîsın, sûret-i sicil gönderdüğün ecilden anun gibi emr-i şerîfüme mugāyir biçdürilmiş tahtalar girift olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsa mukayyed olup göresin; fi'l-vâkı' ba'zı kimesne men'ile memnû' olmayup fermân-ı hümâyûnuma mugāyir tahta biçdürmiş ise biçilen tahtaları emr-i şerîfüme mûcebince girift eyleyüp ve gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyüp min-ba'd emr-i şerîfüm mugāyir bir ferde tahta biçdürmeyesin ve ne mıkdâr tahta girift olınduğın ve kimler elinde bulınduğın isimleriyle yazup arz idesin.

1553 *Mısır beylerbeyine: Emîr-i Hac olanlara her sene Hazine-i Âmire'den on altı kese verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kapu Kethudâsı Süleymân'a virildi.
Fî 11 Muharrem sene 968

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp emîr-i hâcc olanlarun ihrâcâtı içün kadîmden her sene Hazîne-i Âmire'den ber-vech-i nakd virilügelen on sekiz kîse akçadan mukaddemâ Yemen beglerbegiliğinden gelüp emîr-i hâcc olan Mustafa Beg on dört kîse ile kabûl idüp kendü zamânında ol mikdâr akça kifâyet idüp, hâliyâ itmemeğe bâ'is nedür? Yazup bildüresin diyü gönderilen emr-i şerîf mûcebince ehl-i vukøfdan tefahhus olındukda müşârün-ileyh Yemen beglerbegiliğinden gelmeğin kuvvet ü kudreti olup ve ehl [ü] iyâli Mısr'da yanında bile olmak içün kabûl eylemiş idi. Hâliyâ ol mikdâr akça masraflarına kifâyet itmez diyü ümerâdan kimesne kabûl eylemeyüp iftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Özdemir Paşa-oğlı Osmân *zîde kadruhû* on altı kîse ile kabûl eyledüğin arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, min-ba'd her sene mîr-i hâcc olanlara Hazîne-i Âmire'den on altı kîse virüp ziyâde virmeyesin.

1554 *Saruhan beyine ve Timürci ve Adala kadılarına: Demirci'de timar sahibi Divane Nasuh adlı sipahinin Mustafa'yı kötülemesi ve darbından dolayı hakkında Şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.*

Yazıldı.
m

Saruhan begine ve Demirci ve Adala kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ sen ki Demirci kādîsısın, Dergâh-ı mu'allâ'ma mektûb gönderüp nefs-i Demirci'de erbâb-ı timardan Dîvâne Nasûh nâm sipâhî, tâ'ife-i re'âyâdan Mustafa nâm kimesne ile meclis-i Şer'-i Şerîfde berâber olup: *"Mezbûr Nasûh benüm ağzuma ve avratuma zinâ lafzıyla şetm idüp mûcebin taleb iderüm"* diyü da'vâ idüp mezbûr Nasûh'dan sü'âl olındukda: *"Kethudâma dahl eylemişler, söğdüm, lett dahı iderüm"* diyü i'tirâf idicek, lâzımı küfr ile takrîrdür diyü teklîf olındukda, itâ'at itmeyüp inâd idüp gitdükden sonra mezbûr Mustafa ve karındaşı Hasan tekrâr şekvâ idüp: *"Bizi sûkda bulup birkaç def'a darb eyleyüp mezbûr Mustafa sende rüsûm-ı ra'iyyet var diyü arkamdan ferâcemi soyup aldı"* diyü ızhâr-ı tezallüm itdüklerinde mezbûrân, mezkûr Nasûh'ı meclis-i Şer'a da'vet içün gönderilüp ba'dehû başları kabak kaçup meclis-i Şer'a gelüp bizi da'vet-i Şer' eyledüğümüz içün üzerimüze hücûm idüp taşlar ile darb eyledi. Ahvâlimüz Şer'ile görivirün dirler iken mezbûr Nasûh ardlarınca gelüp siz dahı beni darb itdünüz diyü meclis-i Şer'de huzûrımuzda mesfûr Mustafa'yı tapanca ile ve yumruk ile muhkem darb idüp ve yakasın yırtup bil'âhir elinden Müslimânlar alıkoyup tahkΩr-i Şer' ve tahfîf-i meclis eyledüğin bildürdüği ecilden mezkûrun timarı alınup âhara virilüp teftîş olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu husûsı onat vechile hakk üzre Şer'ile teftîş eyleyüp göresin;

kazıyye arz olınduğı gibi olup arz olınan husûslar Şer‘ile sâbit olur ise ol bâbda Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın.

1555 *Seydişehir ve Aladağ kadılarına: Karaman çavuşlarından İbrahim'in taaddiyatından dolayı kendisini davâ edenlerin haklarının alınmasına dair.*

Yazıldı.

Seydîşehri ve Aladağ kādîlarına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Karaman çavuşlarından İbrâhîm nâm kimesnenün, re‘âyâsiyle mâ-beynlerinde olan da‘vânun teftîşi içün bundan akdem arz olındukda teftîşi fermân olınup bir yire cem‘ olınup teftîş olındukda ba‘zı kimesneler gelüp ef‘âl-i kabîha ve mezâlim-i şenî‘asından ızhâr-ı tezallüm itdüklerinden mâ‘adâ Abdülcelîl ve Abdurrahmân ve Bekir FakΩh ve Emet nâm kimesnelerün mezbûr zimmetinde bi-gayr-ı hakkın alınmış şühûd-ı udûl ile sâbit olmış hakları olup ve Cihânşân ve Mustafa nâm kimesnelerün dahı mahûf mahallerde yolın basup cebren davarların ve espâbların alup te‘addî itdüği dahı şühûd-ı udûl ile sâbit olduğın bildürmişsin. İmdi, mezkûrdan da‘vâ-yı hakk idenlerden hakları alınmamış kimesne var ise Şer‘ile sâbit olan hakların alıvirilmesin emr idüp ve timarı dahı âhara virilüp, **buyurdum ki**: Mezkûrdan da‘vâ-yı hakk iden kimesne var ise Şer‘ile sâbit olan hakların alıvirüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1556 *Şam beylerbeyine ve kadısına: Şam'da Hz. Ömer Mescidi yakınındaki boş kilise yerine evler binası meselesinin tedkikine dair.*

Yazıldı.
Bâ-hatt-ı şerîf.
Haleb beglerbegisinün kethudâsına virildi.
Fî 3 Muharrem sene 968

Şâm beglerbegisine ve kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem Şâm'da ta‘mîr olınan Mescid-i Ömerî'nün cemâ‘ati olmayup mescid-i mezbûrun kurbinde vâkı‘ olan kilise yiri hâlî olup ba‘zı evler binâ olmak münâsib idüği i‘lâm olınmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup göresin; zikr olınan hâlî yirler ne mikdâr hâne olmağa mütehammildür ve hâne olduğı takdîrce ne mikdâr akça ile yapılur ve avârızdan mu‘âf olmak şartıyla kimesne gelüp ev binâ ider mi ve câmi‘ün imâmına ve mü’ezzinine vakfdan birer ev binâ olınmak olur mı? Bu vechile olmaz ise evkāf evlerinden yigirmi mikdârı ev binâ olınup fukarâ vü sulehâdan münâsib olanlara milkiyyet üzre virilmek ile kimesne gelüp sâkin olup namâz kılmağa cemâ‘at olur mı? Ve bi'l-cümle ol etrâf ma‘mûr olup mescide cemâ‘at gelmeğe münâsib ne ise tamâm ma‘lûm idinüp dahı atebe-i ulyâma bildüresin.

1557 *Şam kadısına: Şam'da Hz. Ömer Mescidi yakınında bulunan Yahudi ve Hıristiyan evlerinin Müslümanlara sattırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Şâm kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem mahrûse-i Şâm'da binâ olınan Mescid-i Ömerî-i Nûrî'ye akreb olan Yehûd ve Nasârâ evleri ve andan gayrı kadîmden Müslimân evleri olup ba'dehû küffâr eline düşen evler deger bahâlariyle Müslimânlara satdurılmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olup göresin; anun gibi mescid-i mezkûre etrâfında olan evleri ve karîb olmayup sâbıkā Müslimânun olup hâliyâ Yahûdî ve Nasârâ, aldukları evleri emrüm mûcebince değer bahâlariyle Müslimânlara bey' itdürüp bu bâbda tamâm-ı ihtimâm idüp evlerin satdurmalu oldukda Yahûdi ve Nasârâdan kimesneye gadr olmayup değer bahâları ile satdurasın ki, mescid-i mezkûrun etrâfı ehl-i İslâm olup hilâf-ı Şer'-i Şerîf, Yahûdi ve Nasârâ olmaya ve ne mikdâr ev satdurılduğın yazup bildüresin.

1558 *Haleb beylerbeyine: Şam beylerbeyine ait mühürlü kesenin oraya ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Şâm beglerbegisine ulaşdurmak içün mühürlü kîse ile hükm-i şerîf irsâl olınmışdur **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp müşârün-ileyhe îsâl itdüresin.

1559 *Van beylerbeyine: Sınır ötesi ahvali hakkında sahih haber alıp bildirmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu hükümler hatt-ı şerîf iledür.
Husrev Beg getürüp hükümler yazılup kendüye teslîm olındı.
Fî 4 Muharrem sene 968

Van beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem sana niçe def'a ahkâm-ı şerîfe irsâl olınup öte cânibden sahîh haber alup bildüresin diyü emrüm olmış idi. Bunca zamândan berü sahîh haber alup i'lâm eylemedün. Şöyle midür ki, bunca zamândan berü murâd olup bir sahîh haber alınmaya ve yâhûd alınmış olınmaya; bu bâbda mes'ûlsün.
Buyurdum ki:
Bu def'a vusûl budukda teyakkuz u intibâh[lxxiii] üzre olup her ne tarîkla olursa öte cânibin ahvâl ü etvârından ve fikr ü firâsetlerinden sahîh haber alup mu'accelen i'lâm idesin. Bu husûsı sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp gaflet üzre olmayup emrüm üzre bu def'a sahîh haber alup bildüresin. Şöyle ki, girü sahîh haber alup bildürmeyesin, özrün makbûl olmaz; bilmiş olasın. Ana göre mukayyed olup, ale't-tevâlî haberün eksük itmeyesin ve bi'l-fi'l Van'da her cins terekeden ne mikdâr mevcûd der-anbâr zahîre vardur ve şimdiki hâlde ol vilâyetün terekesi ahvâli nicedür ve Erciş'de ve Hınıs'da ve Âdilcevâz'da dahı terekenün ahvâli nicedür? Yazup

bildüresin. Varan çavuşı eğlendürmeyüp isti‘câl üzre girü irsâl eyleyesin.

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Hakkâri Begi Zeynel Beg'e yazıldı.

-1559/a-

1560

Alacahisar beyine ve Silistre kadısına: Eflâk bolarlarından fesat üzere olup Silistre ve İbrail'de oturanların ahvali ile bunlardan Müslüman olduktan sonra irtidad edenler hakkında malûmat verilmesinine dair.

Yazıldı.
Süleymân Çavuş'a virildi.
Fî 14 Muharrem sene 968

Alaca-hisâr begine ve Silistre kādîsına hüküm ki:
Sâbıkā Silistre Begi olan mütevaffâ Sinân Beg, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp hükm-i şerîf mûcebince vilâyet-i Eflâk bolarlarından fesâd üzre olup Silistre ve Brayıl'da mütemekkin olanları ele getürüp ahvâllerin teftîş eyledükde vilâyet-i Eflâk'dan kaçup gelmiş kefereden on nefer kimesne ele gelüp Silistre kal‘ası'nda habs olınup ve mahbûs-ı mezbûrînden Paluca nâm bolar geleli altı yıl olup, hâliyâ Müslimân olup, mâ‘adâ Mirço, vilâyet-i Eflâk'a voyvoda oldukdan sonra ba‘zınun akribâsın ve ba‘zınun karındaşların katl idüp, bunlar dahı havflerinden kaçup Memâlik-i mahmiyye-i İslâm'a gelüp sâkin olalı üç yıl olup ve Alpo nâm Eflâk tutılup kal‘a-i Hırsova'da habs olındukdan sonra şehâdet kelimesin getürüp Müslimân olduğın arz idüp ammâ zikr olınan harâmîlerden İslâma gelen zimmîler mürtedd idüği i‘lâm olınmağın mezbûr zimmîlerden İslâm'a gelenlerün ahvâllerin teftîş idüp bâkΩlerinün mahallinde haklarından gelesin diyü emrüm olmışdu. Hâliyâ müşârün-ileyh vefât itmekle emrüm üzre ahvâlleri görilmemeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, müteveffâ-yı müşârün-ileyhe irsâl olınan emr-i şerîf-i sâbıkum üzre zikr olınan zimmîlerden Müslimân olanları onat vechile getürüp fi'l-vâkı‘ i‘lâm olınduğı üzre mürtedler midür? Ve ne zamânda Müslimân olup girü mürtedd olmışlardur, nicedür? Ahvâllerin tamâm ma‘lûm idinüp dahı habsden ıtlâk itmeyüp yazup arz idüp bâkΩlerinün mahallinde haklarından gelüp emr-i şerîfüm yirine vardığın yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

1561

Tire kadısına: Levend taifesinden esir alıp satılmaması hakkındaki emir üzerine yapılan tahkikatta nâiblerin yetim hakkına riayet etmediklerine dair.

Aydın begi âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Tire kādîsına hüküm ki:

Aydın begi mektûb gönderüp hükm-i şerîfüm vârid olup yalılarda olan gemici levend tâ’ifesin tecessüs eyleyüp ne mahallerde sâkin oldukların ve yalılarda olan kasabât ve kurâ ahâlîsine gereği

gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, min-ba'd levend tâ'ifesinden esîr almaya ve âhara bey' itmeyeler diyü fermân olınmağın, yalılarda vâkı' olan kasabât ve kurâya kādî ile teftîş içün varıldukda, halkı cem' idüp ma'an tefahhus itmeğe mübâşerete da'vet olındukda: *"Senün içün gelmeyüp, bana begler ayağına varmağa emr yokdur; re'âyâyı cem' idüp bir vekîl nasb eylesün; evvel bunda teftîş idelüm"* didüğin ve hâliyâ ol husûsa mübâşeret olınmaduğın ve ba'zı karyelerde bir kimesne mecrûh olsa nâ'iblerün, sancak sübaşıları hâzır olmadın mecrûh olan kimesnenün üzerine varup ehl-i karye demin ketm idüp kendülere teftîş lâzım gelmeyüp nâ'ibe nesne virüp kimine: *"Beni levend mecrûh itmişdür ve yâhûd kimesneden nizâ'um yokdur"* diyü hâlet-i nez'de iken hâh nâ-hâh ikrâr itdürüp ellerine sûret-i sicil virmek ile hakk-ı eytâm zâyi' olup ehl-i fesâda küllî penâh olur diyü arz itmeğin, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu husûslar müşârün-ileyhün arz itdüği gibi midür? Anun gibi nâ'iblerün bu makøle vaz' idüp hakk-ı eytâm zâyi' olmış mâdde var mıdur? Nenün gibi mahalde almışdur? Vâkı' ise men' idüp min-ba'd nâ'iblere bu makøle iş itdürmeyesin ve emr-i şerîf-i sâbık mûcebince zikr olınan levend tâ'ifesi ki ale'l-esâmî emirde mastûr idi, mezkûrları ele getürmekde arz olınduğı gibi ise sebeb nedür? Bu bâbda cevâbun ne ise yazup bildüresin. Yohsa müşârün-ileyh bu bahâne ile il üzre çıkup gezmek mi murâd itmişdür? Tafsîli ile yazup bildüresin.

1562

Şehzade'nin defterdarına: Konya muharebesinde bulunmadıkları için tımarları başkasına tevcih edilenlerin haklarında tedkik yapılarak bildirilmesine dair.

Yazıldı.
Mezbûrlardan Aydın'da timarı olan Dâvûd'a virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Şehzâde hazretleri defterdârına hüküm ki:
Hâliyâ ba'zı Anadolı sipâhîleri Südde-i sa'âdet'üme gelüp Konya muhârebesinde bulınmadı diyü timarlarumız âhara tevcîh olındı; ma'a-hâzâ muhârebe-i mezbûrede hıdmetde bulınmağın, binde iki yüz akça terakkΩye hükm-i şerîf virilmişdür diyü virilen terakkΩ hükümlerin ibrâz itdüklerinde emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Anadolı Beglerbegisi Ahmed *dâme ikbâlühû'*nun Südde-i sa'âdet'üme gönderdüği yoklama defterinde mezkûrlar mevcûd olmayup ellerine terakkΩ hükümleri virilmişdür diyü arz itdükleri ecilden isimleri ve timarları yazılup sıhhati ma'lûm olmak içün irsâl olınup, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, müşârün-ileyhün muhârebe-i mezkûrenün ol cânibe gönderdüği mühürlü yoklama defterine nazar idüp göresin; zikr olınan sipâhîler mevcûd midür? Yohsa muhârebede bulınmayup timarları mahlûle mi kayd olmışdur? Mevcûd olanları mevcûda ve mahlûlde olanları mahlûl işâret idüp girü defteri mühürleyüp Südde-i sa'âdet'üme gönderesin ve mevcûd değiller ise terakkΩ hükümleri virilmeğe bâ'is nedür? anı dahı yazup arz eyleyesin.

1563 *Diyarbakır beylerbeyine: Eski Musul denmekle mâruf boş yerlerin muhafazası hakkında sancak beyine tenbihat icrasına dair.*

Yazıldı.
Kethudâsı Ali Çelebî'ye virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki: Bagdâd Beglerbegisi Ferhâd *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp vilâyet-i Bagdâd'a müte‘allık Eski Musul dimekle ma‘rûf yirler hâlî vü harâbe olup Yaban (?) eski cezîreden nefs-i Musul'a varınca kârbân menâzili ile üç menzil olup aslâ ma‘mûr u âbâdân olmamağla yigirmi ve otuz nefer kimesne bir yirden ubûr itmeğe cür’et idemeyüp, mezkûr Eski Musul aşîreti ırak olan beglere virilince aşîretini ve ta‘allükātını getürmeğe iktidârları olmamağla zikr olınan mahaller şenlenmeyüp hâliyâ ol mahalle karîb dört yüz, beş yüz aşîreti olup râst geldükçe mahall-i mezbûrdan mürûr u ubûr iden Müslimânları geçer ve gelüp ze‘âmetden ma‘zûl olan Dasni Kāsım bendeleri yarardur diyü arz eyledi. İmdi, kazıyye arz olındığı gibi olup zikr olınan mahalleri sancak-begi hıfz itmeyüp vâridîn ü sâdırîne zarar u gezend irişür mi, yohsa hıfz olınur mı ve henüz harâb mıdur yohsa ma‘mûr olmış yirleri var mıdur, nicedür? Anun gibi sancak-begi hıfz u hırâsetde ihmâl üzre ise gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeye. Şöyle ki, ba‘de'l-yevm ol mahâllerde kimesnenün mâlına ve cânına zarar gele, kendüye tazmîn itdüresin ve ma‘lûm olduğun üzre yazup bildüresin.

1564 *Bey sancağı beyine: Bergama dizdarının katlinden maznun Muharrem'in sorguya çekilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Beg âdemi Osmân'a virildi.
Fî 7 Muharrem sene 968

Beg sancağı begine hüküm ki: Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp bundan akdem Bergama kal‘ası'nda katl olınan dizdârun katlinde mazınna olınup kayd ü bend ile irsâl olınan Muharrem'ün hıdmetkârların buldurup örf-i ma‘rûf ile göresin diyü fermân olınmışdı. Mezkûr Muharrem gelüp, mâdâmki tenbîh ü te’kîd olınup, elbette hıdmetkârlarun ihzâr eyle dinildükce bugüne yarına buldurasın diyü va‘de alup bu zamâna gelince tevakkuf olınup hâliyâ sü’âl olındukda bulmağa kādir değülin diyü ta‘allül idüp eger beni ıtlâk idersenüz varup tecessüs ideyin; ümîzdür ki, bulınalar diyü cevâb virür, kendüsini halâs itmek ister; sonra ele girmemek mukarredür. Hıdmetkârlarını buldurup ba‘dehû örf emr olmağın örfe dahı ikdâm olınmadı, mahbûsdur diyü bildürmeğin, imdi mezkûra örf olınmasın emr idüp buyurdum [ki], Emr-i sâbık üzre örf idüp ahvâlin bildüresin. Sonra emrüm ne vechile olursa mûcebiyle amel eyleyesin.

1565 *Azak ve Özi'yi düşmanın tecavüzünden korumak için askeriyle Sinan Paşa'ya mülâki olan Alacahisar beyinin oradan ayrılmaması hakkında Alacahisar beyine hüküm.*

Yazıldı.
Yahyâ Çavuş'a virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Alaca-hisâr begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem hükm-i şerîf gönderilüp, Azak ve Özi câniblerinde küffâr-ı hâksârun hareketleri istimâ‘ olınup, te’hîr itmeyüp sancağunda olan sipâhî ve sipâhî-zâde ve ma‘zûl sipâhîlerden ve yarar yiğitlerden nidâ itdürüp vâfir ü müstevfâ asker ile Silistre Begi Sinân Paşa'ya mülâkΩ olup, cem‘iyyet üzre olasın diyü emr olmağın ber-vech-i isti‘câl mahall-i me’mûra gelinüp, mûmâ-ileyh Sinân Paşa fevt olup, ol zamândan berü ilâ-yevminâ hâzâ cem‘iyyet üzre olınup, asker husûsında fermân-ı şerîfüm taleb olınduğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, sipâhî tâ’ifesiyle bir münâsib olan mahalde öte cânibden bir sahîh haber alınca cem‘iyyet üzre olasın. Sonra emrüm ne vechile sâdır olur ise mûcebi ile amel eyleyesin. Anun gibi gönüllü ma‘zûl var ise icâzet viresin ve anun gibi mahlûl olan sâ’iri, hıdmetde olup müstahıkk olan ma‘zûllere tevcîh idüp Südde-i sa‘âdet'üme arz idesin.

[Yev]mü'l-hamîs fî 5 Muharremi'l-harâm sene 968 [26.09.1560]

1566

Erzurum beylerbeyine: Ne kadar zahire tedarik edildiğinin ve o tarafın durumunun arzı hakkında.

Yazıldı.
Yazılup, Husrev Beg'e virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp öte cânibe müte‘allık ba‘zı husûs i‘lâm idüp andan mâ‘adâ fermân-ı hümâyûnum mûcebince havâss-ı hümâyûnumdan hâsıl olan tereke elli bin somar mikdârı olup Kara-hisâr-ı ŞarkΩ ve ol etrâfdan der-anbâr olmak üzre olduğın andan gayrı tereke lâzım olur ise akça gönderilmesin bildürmişsin. İmdi, elli bin somar zahîre dahı Erzurum'da tedârük ü ihzâr olup der-anbâr olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp emr-i şerîfüm üzre elli bin somar zahîre ve andan mâ‘adâ İstanbul müddi ile on bin müd arpa tedârük ü ihzâr eyleyesin ki lâzım oldukda müzâyaka olmaya ve arz itdüğün üzre emr olınan terekenün akçası dahı gönderilmek üzredür. Vardukda, sâhiblerine teslîm eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup emrüm üzre ta‘yîn olınan elli bin somar ve andan gayrı on bin müd arpayı kış irişmedin cem‘ u tahsîl eyleyüp der-anbâr eyleyesin ve Hasan kal‘ası'nun ve sâ’ir zahîreye muhtâc olan kılâ‘un dahı zahîrelerin tedârük ü ihzâr eyleyesin. Ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ve ne vechile tedârük itdüğün ve ol cevânibin ahvâlin yazup atebe-i ulyâma arz eyleyesin.

1567 ***Rum beylerbeyine: Erzurum'a gidecek mühürlü kesenin oraya gönderilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Bu dahı.

Rûm beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boşluk) *zîde kadruhû* ile Erzurum beglerbegisine îsâl içün mühürlü kîse ile hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki**: Varup sana teslîm itdükde zikr olınan hükm-i şerîfümi yarar âdemler ile mu‘accelen müşârün-ileyh Erzurum beglerbegisine irsâl ü îsâl idüp dahı cevâbın alup Südde-i sa‘âdet'üme ulaşdurasın. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. İhmâlden hazer eyleyesin.

[Yev]mü's-sebt fî 7 Muharremi'l-harâm sene 968 [28.09.1560]

1568 ***Aydın Beyi Mustafa Bey'e: Ayasluğ'un Vay-Yürük köyünün levend firkatelerinden koruma görevine memur edilen müsellemlere hizmetlerinin ifa ettirilip, itiraz ettirilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Âdemi Ahmed'e virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Aydın Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:
Mmektûb gönderüp kazâ’-i Ayasuluk'a tâbi‘ olan deryâya karîb Vay-Yürük nâm karye etrâfın levend firkatelerinden hıfz u hırâset ecli içün müsellemler nasb olınup, haylî zamân mürûr itmekle müsellem nâmına ba‘zı kimesneler ta‘yîn olınan çiftlikleri ekl idüp edâ’-i hıdmet itmeyüp: *"Biz kara hıdmetin itmek üzreyüz"* diyü ta‘allül itdüklerin arz eyledüğün ecilden zikr olınan hıdmete ta‘yîn olınan müsellemlerin Âstâne-i sa‘âdet'ümde olan defterden sûretleri ihrâc olınup sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Sûret-i defterde mastûr olan müsellemlere kemâ-kân zikr olınan muhâfaza hıdmetin itdürüp kara hıdmetin itmek üzreyüz diyü deftere mugāyir ta‘allül itdürmeyesin. Ve eger defterde mukayyed olanlardan fevt olmış ya gā’ib olmış kimesne varsa anlarun çiftliğin bi'l-fi‘l tasarruf idenler kimler ise hıdmetlerin dahı anlara itdüresin.

1569 ***Karahisâr-ı Sâhib sancağı Beyi Gülabi'ye: Evvelce Bolu'da iken mektubu üzerine hapsedilen Hasan'a isnad olunan suçun sabit olmadığına dair.***

Yazıldı.
Dîvân Kâtibi Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Kara-hisâr-ı Sâhib Sancağı Begi Gülâbî Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem Bolı Sancağı Begi iken mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda Borlı nâhiyesinde Mise nâm karyeden iki bin dört yüz akçalık timara mutasarrıf olan Hasan nâm sipâhî içün ehl-i fesâd olup Ahmed nâm sipâhînün

kılıç ile kolın çalup mecrûh idüp ve bundan akdem kasaba-i Borlı'yı ihrâk idüp azli müstahakdur diyü timarı, kethudân Dervîş'e olmasın arz itdüğün ecilden senün arzun mûcebince mezkûr Hasan'un timarı merkøm Dervîş'e tevcîh olınup ahvâli teftîş olmak içün Bolı Begi olan Sinân *dâme izzuhû* ile Borlı Kādîsı Mevlânâ Ahmed *zîde fazluhû'*ya emr-i şerîfüm yazılup irsâl olınmış idi. hâliyâ müşârün-ileyhimâ mektûb gönderüp mezkûr Hasan'a isnâd olınan husûslar teftîş olındukda üzerine nesne sâbit ü zâhir olmayup gayr-ı vâkı‘ oldukların arz itdükleri ecilden **buyurdum ki**:
Zikr olınan husûslar sâbıkā mezkûr Hasan'un üzerine sâbit olup müseccel olmış ise temessük gönderesin. Ve illâ sâbit olmadın hilâf-ı vâkı‘ zâhir olmışdur. diyü arz itmeğe bâ‘is nedür? Yazup bildüresin.

1570 *Bursa beyine: İstenilen eski tahrir defterinin gönderildiğine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Osmân'a virildi.
Fî 7 Muharrem sene 967

Burusa begine hüküm ki:

Mektûb gönderüp, bundan akdem sana livâ'-i Hüdâvendigâr ve Biga piyâdeleri tahar[ir]i fermân olınup hâliyâ Biga sancağınun tahrîrine mübâşeret olındukda defterhâneden gönderilen defter-i cedîd ziyâde müşevveş olup ekser mevkøf olan çiftliklerün ismi ve karyesi yazılmayup hemân yekûnında yigirmi veyâ otuz çiftlik diyü kayd olınmakla ne yirde olduğı ma‘lûm olmayup sâbıkā Üveys Beg bendeleri tahrîr itdüği defter-i atîka ihtiyâc-ı tâmm olduğı ecilden irsâl buyurıla diyü arz eyledüğün ecilden mühürleyüp irsâl olındı. Buyurdum ki:

Alup lâzım olan mahâlleri görüp Şer‘ u kānûna muvâfık olanları ile amel idüp ana göre kayd eyleyesin.

1571 *Tameşvar Beylerbeyisi Kasım Paşa'ya: Kazaen yanan Fethiye parkanı müstahfızlarının Arad Kalesi'ne verilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Receb'e virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Tımışvar Beglerbegisi Kāsım Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ mektûb gönderüp Arad sancağına tâbi‘ Fethiyye parkanı'na işbu mâh-ı Zi'l-hicce'nün beşinci güninde ale's-seher mahzene zahîre koyarken kazâ'-i nâgehânî ile mum pâresi düşüp parkan-ı mezbûrenün içerü ve taşra binâları taş olmayup balçık ile sıvanmış çitden yapılmış olmağın tutuşup Tımışvar'a haber yetişdükde fi'l-hâl ılgar olınup Lipva ve livâ'-i mezkûr begleriyle üzerine varılup görildükde parkan-ı mezbûrenün kazığı kalmayup bi'l-külliyye ihrâk bi'n-nâr olup hâke berâber olmış bulınmağın, yarağı âteşden ihrâc itdürilüp ve arabalara tahmîl olınup Arad kal‘ası'na getürdülüp hıfz itdürildüğin i‘lâm itmişsin. İmdi, mezkûr Fethiyye parkanı müstahfızlarından şöyle ki Arad kal‘ası'ndan ihrâc olınmış olalar; girü kal‘a-i Arad'a mukarrer olmaların emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, mesfûr Fethiye parkanına Arad kal‘ası'ndan ihrâç olınup ta‘yîn olınan neferleri girü kal‘a-ı Arad'a getürdüp anda mukarrer idüp istihdâm eyleyüp bâkΩlerin ref‘ idesin. Ammâ

kal‘a-i mezbûrenün girü ta‘mîri lâzım mıdur? Yohsa hâli üzre durmak mı evlâdur? Hâli üzre konıldukda öte cânibden ta‘mîr kasd iderler mi? Memleket zabt u rabtına enfa‘ı kangıdur, bildürmemişsin. Anı yazup bildüresin.

1572

Mısır beylerbeyine: Mısır'dan her sene Mekke-i Mükerreme'ye gönderilen surre, deşişe buğdayı ve sairenin hak üzere taksimi için münasip birinin Cidde muhafazasına tayini ve Mekke-i Mükerreme'ye nezâret etmesi hakkında.

Yazıldı.
Kapuya gelen âdemi Süleymân'a virildi.
Fî 11 Muharrem sene 968

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp hazîne-i Mısr'dan her sâl Mekke-i Mükerreme'ye irsâl olınan surre ve deşîşe buğdayı ve bundan gayrı Mısr'dan ve Şâm'dan ve sâ’ir Memâlik-i mahrûse'den varan mâl-ı evkāf ve sâ’ir sadâkāt ü nüzûr hakk üzre tevzî‘ olınmaz diyü bir yarar mu‘temedün-aleyh kimesne nâzır ta‘yîn olınmak lâzım idüğin ve Cidde-i ma‘mûre Begi Ahmed *dâme izzuhû* sana mektûb gönderüp sancağı âhara tevcîh olınup kendü Mısr muhâfazasında olmasın recâ itdüğin arz itdüğün ecilden mahrûse-i Mısr'da muhâfaza hıdmetinde olan begler kullarumdan bir yararın Cidde-i ma‘mûre muhâfazasına ta‘yîn olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Vardukda, emrüm mûcebince anda muhâfazada olan begler kullarumdan bir yararın Cidde-i ma‘mûre muhâfazasına ta‘yîn idüp arz idesin ki ana tefvîz olınup görüp gözede ve hem Mekke-i Mükerreme'de nezâret hıdmetin ide.

1573

İnöz kadısına: Celeb tahririne başlanması hakkında.

Yazıldı.
Kāsım Beg çavuşı Sinân Çelebî'ye virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

İnöz kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem, Gümülcine kādîsına hüküm gönderilüp celeb tahrîri fermân olınup ol bâbda Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil Hüseyin *zîde kadruhû* mübâşir ta‘yîn olınmış idi. Hâliyâ müşârün-ileyh kādîya âhar hıdmet emr olınmağın, zikr olınan celeb tahrîri husûsı sana emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, müşârün-ileyhe virilen hükm-i şerîfümi alup dahı ol hükm-i hümâyûnum mûcebince mezbûr çavuşumla tahrîre mübâşeret idüp itmâm-ı maslahat idesin. Şöyle bilesiz.

1574

İstanbul kadısına: İstanbul'a gelen yaş yemişlerin halka ve pazarcılara adalet ve kanun üzere sattırılması hakkında.

Yazıldı.
Muhtesibe virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

İstanbul kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üme şöyle arz olındı ki; yaş meyve ile mahrûse-i

mezbûreye gelen gemileri ba‘zı kimesneler karşulayup iskeleye gelmedin, getürdükleri yemişi kendüleri satun alup âdet ü kānûn üzre halka ve bâzârcılara adâlet ile taksîm ve tevzî itdürmezlerimiş. İmdi, **buyurdum ki**: Vardukda, min-ba‘d yaş yemiş ile mahrûse-i mezbûreye gelen gemileri kimesneye karşulatmayup iskeleye gelüp iskele urup dahı getürdükleri yaş meyveyi halka ve bâzârcılara âdet ü kānûn üzre satdurasın ve gemi re’îslerine dahı muhkem tenbîh ü tehdîd eyleyesin ki iskeleye gelüp, iskele urmadın kimesneye yemiş satmayalar. Bu husûslarda gereği gibi mukayyed olup emr-i şerîfüme mugāyir yaş meyve ile gelen gemileri kimesneye karşulatmayup ve gemiciler iskeleye gelmedin, getürdükleri yemişi satmak isterlerse men‘ u def‘ eyleyesin; eslemezler ise âdem koyup anun gibi emr-i şerîfüme mugāyir yemiş alanlarun aldukları yemişlerin girift idüp hemân fermân-ı hümâyûnuma mugāyir vaz‘ idenleri yazup arz idesin. Ve bu hükm-i şerîfümi sicill-i mahfûza kayd itdürüp dâ’imâ mazmûn-ı hümâyûnumla âmil olup hilâfına cevâz göstermeyesin.

1575 *Bozok Beyi Çerkes Bey'e: Âsi ve firari Şah Kulu oğlunun ve yanındaki yevmlilerin ele geçirilmeleri hakkında.*

Yazıldı.
Yûnus Kethudâ'ya virildi.
Fî 7 Muharrem sene 968

Bozok Begi Çerkes Beg'e hüküm ki: Bundan akdem isyân üzre olup firâr iden Şâh-kulı-oğlı, hâliyâ ba‘zı yevmlü ile gelüp ol câniblerde fesâd üzre olduğı istimâ‘ olınmağın, mezkûr ele gelüp hakkından gelinüp yanında olan yevmlü habs olmasın emr idüp **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup hüsn-i tedârük idüp her ne tarîkla olursa mezkûrı ve yanında olan yevmlüleri muhkem habs idüp kendünün hakkından gelüp emr-i şerîfüm yirine varduğın ve ne mikdâr yevmlüsi ele gelüp habs olduğın yazup bildüresin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ihmâl ü müsâhele itmeyüp ele getürüp emr-i şerîfüm icrâsında dakΩka fevt itmeyesin.

[Yev]mü'l-ahad fî 8 Muharremi'l-harâm sene 968 Kostantıniyye [29.09.1560]

1576 *Bursa kadısına: Küreğe konulan İsmail oğlu Yusuf'un durumunun araştırılması münasebetiyle asesbaşıda bulunan defterin suretinin İstanbul'a gönderilmesine dair.*

Yazıldı.

Burusa kādîsına hüküm ki: Hâliyâ mektûb gönderüp bundan akdem hükm-i şerîfüm vârid olup Yûsuf b. İsmâ‘îl nâm kimesne mücrimdür diyü Burusa ases-başısı Südde-i sa‘âdet'üme getürüp küreğe konılmışdı. Hâliyâ vâlidesi, bî-günâhdur diyü arz eylemeğin, mukaddemâ ne cerîme isnâd olınmışdur diyü yirinden görüp vukø‘ı üzre arz idesin diyü fermân olınmağın, mezkûrun ahvâli tecessüs olındukda, mücrim irsâl olınan ases-başı elinde bulınan mücrim defterinde Cimri Cellâd dimekle ma‘rûf bir kimesne bulınup

lâkin ismi ol zamânda yazılmayup hâliyâ istifsâr olındukda: *"İsmi Yûsuf'dur"* dinilüp fe-emmâ, babası ismi ma'lûm olmayup andan gayrı ol isim ile müsemmâ kimesne tetebbu' olındukda bulınmadığın ve mezkûr ases-başınun elinde olan defter sûreti ihrâc olınup imzâlanup irsâl olındı diyü bildürmişsin. İmdi, zikr olınan defterün sûreti gelüp Südde-i sa'âdet'üme vâsıl olmamağın **buyurdum ki**:
Arz itdüğün üzre zikr olınan defterün sûretin ihrâc idüp ve imzâlayup Südde-i sa'âdet'üme irsâl idesin.

1577

Bolu beyine ve Bolu sancağı kadılarına: Müslüman Tatar esirlerinin sattırılmaması ve Tatar olmayan esirlere müdahale edilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 2 Safer sene 968

Bolı begine ve Bolı sancağı kādîlarına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin, mektûb gönderüp bundan akdem hükm-i şerîf vârid olup Müslimân ve Tatar esîrleri bulınan yirlerde alınup mu'temedün-aleyh kimesnelere virilmek buyurılmağın, tefahhus olınup ba'zı kimesnelerde Müslimân ve Tatar esîrleri bulınup emr-i şerîfüm mûcebince ellerinden alınup mu'temedün-aleyh kimesnelere emânete konup ekseri âhar vilâyete bey' olınmağla, bulınmak mümkin olmadı diyü, arz eylemişsin. İmdi, her ne yirde hâliyâ gelmiş Tatar esîrleri varsa esîrcilerden ve ne yire bey' olındı ise alınup emr-i sâbıkum mûcebince yarar yirlere virilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Varıcak, siz ki kādîlarsız, her birinüz taht-ı kazânuzda onat vechile tefahhus u tetebbu' idüp göresiz, Müslimân Tatar esîrleri eger esîrciler ellerindedür ve eger bey' eyledükleri kimesnelerde her kimde bulınursa emr-i şerîfüm müsted'âsınca ellerinden alup yarar yirlere viresiz. Ammâ Tatarlar bahânesiyle kimesnenün esîrine yapışılup te'addî olınmakdan ziyâde hazer eyleyesiz. Şöyle ki bu bahâne ile kimesnenün Tatar olmayan esîrlerine hilâf-ı emr yapışılup te'addî olındığı istimâ' olına, aslâ özrünüz makbûl olmayup azl ile iktifâ olınmayup mu'âteb ü mu'âkab [olmanuz] mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup ne mikdâr Tatar esîri bulınup ve kimden alınup kimlere virildüğin isimleri ile defter idüp ve sicill-i mahfûza kayd eyleyesiz ki sonra taleb olındukda kime virildüği ma'lûm ola.

-1577/a-

Yazıldı.
Âdemi Osmân'a virildi.
Fî 9 Muharrem sene 967[lxxiv]

Bir sûreti Burusa begine ve sancağı kādîlarına.
Sen ki sancak-begisin, mektûb gönderüp ba'zı kimesneler Tatar tâ'ifesinden niçe kimesneleri ehl ü iyâlleriyle esîrimüzdür diyü alup satup zulm eyledüklerin arz itdüğün ecilden her ne yirde hâliyâ gelmiş Tatar esîri varsa esîrcilerden her ne yirde bey' olındiyse alınup yarar yirlere virilmesin emr idüp **buyurdum ki**.

1578

Vidin beyine ve kadısına: Vidin'de Kurd Ali adlı sipahinin katlinden Mehmed adlı sipahi suçlu bulunursa şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.

Yazıldı.
Kādî-asker arz itmişdür. Husrev Çavuş'a virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Vidin begine ve Vidin kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp nefs-i Vidin'de Sa‘dî Hoca Mahallesi'nde Kurd Ali nâm sipâhî maktûl bulınmağın Niş hudûdı'nda iken Hûrî nâm vâlidesi, Mehmed b. Hasan nâm sipâhî tarîk-ı âmda şiş ile urup katl eyledi diyüp mahalle-i mezbûre halkından tefahhus olındukda mezbûr Mehmed mecrûhan üzerimüze gelüp: *"Seni kim mecrûh itdi?"* diyü sü’âl olındukda: *"Merkøm Kurd Ali odama gelüp meydâna da‘vet idüp taşra çıkduğumda elüme ve başuma kılıç ile çalup mecrûh idicek, ben dahı şiş ile urdum"* didi diyü haber virdüklerin ve mahalle-i mezbûre ahâlîsi mastûr Mehmed ehl-i fesâd ü şenâ‘atdür didüklerin arz eylemişsin.
Buyurdum ki:
Vusûl bulıcak, ihzâr-ı husamâ kılup bu husûsı Şer‘ile teftîş idüp göresin; mezkûr Kurd Ali'yi, mezkûr Mehmed katl eyledüği Şer‘ile sâbit olursa, lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın. Mezbûrları habsden ıtlâk itmeyüp ya egerçi zâhir olan hususların mufassal arz idesin.

1579 *Bosna Beyi Malkoç Bey'e: Sava nehri yakınındaki Yastofça Kalesi'nin küffârın zararından korunması için tamir olunması hakkında.*

Yazıldı.
Âdemi Sinân Voyvoda'ya virildi.
Fî 8 Muharrem sene 968

Bosna Begi Malkoç Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp *"Bosna serhaddinde nehr-i Sava kurbinde olan Novesin ve gayr-ı memâlik re‘âyâsı ve a‘yânı, nehir öte Sava'ya katılduğı mahalde küffâr-ı hâksâr dâ’imâ donanma ile bize mazarrat kasdın ider. Şöyle ki, mahalle-i mezbûrda vâkı‘ olan Yastofça nâm harâbe kal‘a, Gradişka kal‘ası'na mu‘în ü zahîr kılınup içerü kal‘alardan birer mikdâr nefer alınup ma‘mûr olınmaz ise küffârdan zarar irişüp perâkende olmamuz mukarrerdür"* dimeğin, fi'l-vâkı‘ muhâfaza-i memleket içün kal‘a-i mezbûrenün ma‘mûr olması mühimm olmağın Bosna sancağınun ba‘zı kılâ‘ından elli üç nefer hisâr-eri istihrâc olınup ve dizdârı ve kethudâsı timarlarına mahlûlâtdan işâret olınup ve kal‘a-i Gradişka azeblerinden dahı alınmış iki nefer azeb ulûfeleriyle ihrâc kılınup ve azeb-agasınun ve kethudâsınun ulûfeleri dahı defterde mahlûlâtdan işâret kılınup ve adû-yı hâksârdan memlekete havf olmağın, kal‘a-i mezbûreye hıdmet içün konılup ve defterleri mühürlenüp irsâl olınduğın ve kal‘a-i mezbûrenün ta‘mîri içün cerahor lâzım olduğın arz itmişsin. İmdi, arz itdüğün üzre zikr olınan kılâ‘dan ihrâc idüp kal‘a-i mezbûreye ta‘yîn itdüğün müstahfız ve azeb tâ’ifesi emr olınup ve kal‘a-i mezbûre ta‘mîri içün dahı karîb olan yirlerden kifâyet mikdârı cerahor ihrâc olınmasın fermân idüp **buyurdum ki**:
Bu bâbda kendün bi'z-zât mukayyed olup dahı karîb olan yirlerden kifâyet mikdârı cerahor ihrâc itdürüp kal‘a-i mezbûreyi ta‘mîr itmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle vücûda getüresin. Ammâ bu bahâne ile ziyâde cerahor ihrâc olınup ve kimesnenün akçası alınup zulm ü hayf olmakdan ve ba‘îd

yirlerden yazılup reʻâyâya tazyîk olmakdan ziyâde hazer idesin.

1580 *Rumeli beylerbeyine: Adı geçen kaleye hisar eri tayin edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Âmed dizdâr.
Malkoç Beg âdemi Sinân Voyvoda'ya virildi.
Fî 9 Muharrem sene 968

Rûm-ili beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Bosna Sancağı Begi Malkoç mektûb gönderüp Bosna serhaddinde, nehir öte Sava'ya katıldığı mahalde vâkıʻ olan Yastofça nâm harâbe kalʻanun taʻmîri memleketin hıfzına her vechile enfaʻ olmağın, kalʻa-i mezbûreye Bosna sancağında vâkıʻ olan kalʻalardan elli üç nefer hisâr-eri ihrâc idüp kalʻa-i mezbûreye taʻyîn idüp defter idüp arz itmeğin **buyurdum ki**: Müşârün-ileyhin defteri mûcebince kalʻa-i mezbûreye taʻyîn itdüği hisâr-erlerinün berâtların virüp deftere kayd eyleyesin ki, baʻde'l-yevm zikr olınan kalʻada muhâfaza hıdmetinde olalar.

[Yev]mü'l-isneyn fî 9 Muharremi'l-harâm sene 968 Kostantıniyye [30.09.1560]

1581 *Yeniçeri ağasına: Su yolu hizmetindeki 23 acemi oğlanın kapuya çıkmaları hakkında.*

Yazıldı.
Muhzıra virildi.
Fî 10 Muharrem sene 968

Yeniçeri-agasına hüküm ki:
Muhrûse-i İstanbul'a gelen su-yolında hıdmet iden acemî-oğlanlardan yigirmi üç nefer oğlan kapuya çıkmak emr idüp isimleri defter olınup sana gönderildi.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, mezkûrları emr-i şerîfüm mûcebince kānûnları üzre kapuya çıkarasın.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 10 Muharremi'l-harâm sene 968 [01.10.1560]

1582 *Malkara kadısına ve Yörük Subaşısı Pîri'ye: Malkara'da cinayet ve hırsızlık suçlarını işleyen kişiler hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.*

Yazıldı.
Arz getüren Nasûh'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Migalkara kādîsına ve yürük sübaşısı Pîrî'ye hüküm ki:
Sen ki kādîsın, Südde-i saʻâdet'üme mektûb gönderüp kazıyye-i[lxxv] mezbûre kurbinde Helvâcı-kapusı dimekle maʻrûf mevzıʻda on nefer kâfir bir yirde cemʻ olup otururlarken, sen ki yürükler sübaşısısın, âdemlerünle üzerlerine varup dutup voyvodaya teslîm idüp meclis-i Şerʻa getürdüklerinde keyfiyyet-i ahvâl mezbûrlardan sü'âl olındukda, içlerinden Yani nâm zimmî yigirmi gün vardur ki Kavak kurbinde bir kimesne bulduk bir ferâce ile beş bin akçasın alup karye-i mezbûreden bir yeniçerinün ırgadına emânet koduk ve

bundan gayrı karye-i mezbûrede Kula nâm kimesneyi biz katl eyledük, ben okla darb eyledüm; bir yoldaşum başını kat‘ eyledi. Bu hâdiseyi itmekde mübâşir olan yoldaşlarum kaçdılar; ben kasaba-i mezbûreye gelürken bizi dutdılar diyü ikrâr idüp ve Yorgi nâm zimmîden sü’âl olındukda ben dahı karye-i mezbûrede bir hâtûna hıdmet ider idim. Mezbûr dahı bana iki def‘a gelüp bize yoldaş ol, falan yirde ev basalum didi, ben tâbi‘ olmadum. Kör Terzi ile mezbûr yeniçerinün ırgadı ile şehre gelürken bizi dutdılar diyü ikrâr idüp ve gayrı kâfirlerden sü’âl olıcak, ba‘zısı kazâ’-i mezbûre köylerinden ve ba‘zısı Gelibolı kazâsından ve ba‘zısı Tekfur-dağı kazâsından köylerde ırgadlık itdüği Rûm-ili'ne gidelüm diyü cem‘ olduk didüklerinde ve etrâfda olan kurâ halkı ve kasaba halkı mezbûrlar eyi kimesneler değillerdür, harâmîlerdür ve her zamânda âlet-i harb ile gezerler, âlet-i harb ellerinde ok ve yay ve kılıç ve kürde ve harbeleri vardur. Eger bunlar ıtlak olınurlar ise ehl [ü] iyâllerimüz ile bir yirde olımazuz didüklerin arz itmişsin. İmdi,
buyurdum ki:
Bu bâbda mazınna vü müttehem olanları onat vechile husamâ muvâcehesinde teftîş ü tefahhus idüp göresin; anun gibi cürmi sâbit ü zâhir olanları mahallinde Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın. Şerr-i (?) salb ü siyâsete ve yâhûd kat‘-ı uzva müstahıkk olmayan mücrimleri sâbit olan cerîmelerinün sûret-i sicilleri ile atebe-i ulyâma gönderesin.

1583 *Edirne kadısına: Ölen Subaşı Mehmed'e vâris olduğu iddia edenlerin hakkında.*

Yazıldı.

Edirne kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem Edirne sübaşısı olan Akpınarlu Mehmed fevt olup vârisleri yoğiken ba‘zı kimesneler hilâf-ı vâkı‘ verâset da‘vâsın itdükleri istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Varıcak, anun gibi verâset da‘vâsın iden kimesneleri anda istimâ‘ itmeyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki gelüp bunda Şer‘ile görile.

1584 *Diyarbekir defterdarına: Deyr-ü Rehbe sancağının Ragab A‘rabının âdet-i Arabiyyesi iltizâmının, mîrî malına ve reâyâya faydalı görülen kimseye tevcih edilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Abd (?) nâm Arab'a virildi.
Fî 12 Muharrem sene 968

Diyârbekr defterdârına hüküm ki:
Hâliyâ Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp Deyrü Rahbe sancağına tâbi‘ Ragab A‘râbınun mukaddemi ve şeyhi olan Ahmed içün bundan akdem tâ’ife-i mezbûrenün âdet-i Arabiyyesiyçün alınacak emvâlin elli bin akçaya iltizâm idüp vaktinde adâlet ile cem‘ idüp Hızâne-i Âmire'ye teslîm itmek sadedinde iken, Gurgure (?) nâm Arab, Südde-i sa‘âdet'üme gelüp zikr olınan âdet-i Arabiyyeyi yılda yigirmi bin akça ziyâde idüp yetmiş bin akçaya iltizâm eylemeğin, ana virilüp ve mezkûr Ahmed'e mukaddemâ yigirmi bin akça ze‘âmet içün hükm-i şerîfüm virilüp zikr olınan Gurgure'nün iltizâmı üzre seksen bin akçasın mîrîye ve yigirmi bin akçasın ze‘âmete bedel kendüsi almak şartıyla âdet-i Arabiyyeyi yüz bin akçaya iltizâm idüp ve Gurgur[e]'den bu

asıl-zâde ve sâdıku'l-kavl mu‘temed ve tâ’ife-i mezbûre ile hüsn-i zindegânesi olup hıdemât-ı mîrîye istihdâm olınmağa her vechile enfa‘ u evlâ olduğın bildürmişsin. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda göresin; mâl-ı mîrîye ve re‘âyâya enfa‘ kangısı ise ana tevcîh idüp zabt itdüresin ve muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-erbi‘â fî 11 Muharrem sene 968 Kostantıniyye [02.10.1560]

1585

Semendre beyine ve kadısına: Vilâyet muhafazası işini taahhüd eden knez ve primikürlere bu işin gördürülmesi ve yapmazlarsa haraca bağlanıp eskisi gibi martolos istihdamı hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Mehmed'e verildi.
Fî 17 Muharrem sene 968

Semendire begine ve kādîsına hüküm ki:
Sen ki sancak-begisin, mektûb gönderüp martolos taleb eylemişsin. İmdi, sâbıka vilâyet-i Semendire'de vilâyet hıfzı içün altı yüz nefer martolos olup sonra knezler ve primükürler gelüp martolos ref‘ olınup ol hıdmeti biz kabûl idüp mâl-ı mîrî cem‘ine mu‘âvenet idüp ve kangı primükürün karyesinden bir ra‘iyyet girîhte olsa harâcına zâmin olup ve girü yirine götürelüm ve sefer-i hümâyûn vâkı‘ oldukda bile eşüp köpriler ve gemiler ta‘mîrine mu‘âvenet idelüm ve biz seferde olduğumuz zamânda girü ebnâmuzdan ve karındaşlarımuzdan kifâyet mıkdârı âdem bulup vilâyet muhâfazası hıdmetin itdürelüm diyü iltizâm idüp ol mukābelede kendü baştineleriyle mu‘âf ü müsellem olup harâc ve ispençe virmeyüp ve kendüleriyle mütemekkin olan oğullarından ve karındaşlarından dahı ispençe alınmaya diyü zâmin ü mütekeffil oldukları defter-i atîkde mukayyed bulınmağın, hâliyâ tahrîr-i cedîdde dahı vech-i meşrûh üzre kayd olmışdur. **Buyurdum ki**:
Muhâfaza-i memleket içün mezkûrları defter mûcebince istihdâm eyleyesin. Şöyle ki, defter mûcebince iltizâm itdükleri hıdmetlerinde ihmâl ü tekâsül iderlerse arz idesin ki girü sâ’ir re‘âyâ gibi har[â]ca bağlanup memleket hıfzı içün üslûb-ı sâbık üzre martolos mı yazılmak evlâdur, emrüm ne vechile olursa amel idesin.

1586

Bursa kadısına: Bursa'da Seyyid Muhammed-ü'l-Buharî Vakfı mütevellisinin, suçlarından dolayı şikâyet ettiği adamların küreğe konulmak üzere İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Sultân mütevellîsine virildi.
Fî 14 Muharrem sene 968

Burusa kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mahmiyye-i Burusa'da Seyyid Mehmed el-Buhârî *aleyhi rahmetü'l-Bârî* imâreti evkāfı mütevellîsi olan Mustafa, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp evkāf-ı mezbûre re‘âyâsından olup yürük tâ’ifesinden olan Hasan ve Hüseyin nâm karındaşlar içün ehl-i fesâd olup tüfeng getürüp dâ’imâ şenâ‘atden hâlî olmamağın ele getürilüp

teftîş olındukda Kırık nâm karyeden Mustafa nâm kimesneyi âlet-i harb ile katl itdükleri sâbit olmağın habs olınup arz olınmak üzre iken maktûl-i mezbûrun vârisleri sulh eyleyüp habsden ıtlâk olınmışlar. Evkāf-ı mezbûre câbîsi, mezbûrlardan ihtirâz idüp mâl-ı vakfın tahsîline kādir değilüm didüğin arz eylemeğin imdi, **buyurdum ki**:
Mezkûrları ele getürüp küreğe konmak içün yarar âdemler ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Ve gönderdüğün kimesnelere gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki yolda ve izde onat vechile hıfz idüp gaybet itdürmekden ihtirâz eyleyeler.

1587

Anadolu beylerbeyine ve Kütahya kadısına: Karahisar'da timar sahiblerinden kâtib Şehsüvar ile kardeşi Kalender'in ağalarına ve sair köy halkına zulüm ve taaddilerinden dolayı muhakeme edilmesi ve neticesinin bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Abdî Kethudâ'ya virildi.
Fî 13 Muharrem sene 968

Anadolı beglerbegisine ve Kütahya kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Kara-hisâr Sancağı Begi Gülâbî *dâme izzuhû* ve Kara-hisâr kādîsı nâ’ibi mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda yedi bin akça timarı olan Kâtib Şehsuvâr ve beş bin akça timarı olan karındaşı Kalender, re‘âyâlarına ve sâ’ir kurâ halkına zulm ü te‘addî eyledüklerin bildürmeğin, timarları âhara virilüp ve kendüler dahı Südde-i sa‘âdet'üme gelüp: *"Bizi hilâf-ı vâkı‘ arz itmişlerdür"* didüklerinde, ahvâlleri yirinde sıhhati üzre teftîş olınup görilmek içün, âdemün Abdî'ye habs ile teslîm olınup sana gönderildi ve zikr olınan arzlarun sûretleri dahı aslından ihrâc olınup bile gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup ve arzlarda mastûr olan mevâddı yirlü yirinde husamâ muvâcehesinde hakk üzre Şer‘ile teftîş idüp göresin; müşârün-ileyh arz itdüği husûslar mezkûrlarun üzerine sâbit ü zâhir olur ise re‘âyâsınun Şer‘ile sâbit olan hakların hükm idüp alıvirüp ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup ve nenün gibi mâddeler sâbit olduğın yazup bildüresin. Eger nâ’ibün ve müşârün-ileyhün arzı gayr-ı vâkı‘ ise nâ’ibi habs idüp arz idesin ve bi'l-cümle hakk kangı cânibde ise bir cânibe meyl itmeyüp hakk üzre görüp bildüresin.

1588

Delvine sancağı beyine: İsyan ve tuğyanlarına binaen evvelce başka yerlere nakledilmiş bazı köylülerin eski yerlerine iadeleri hakkında.

Yazıldı.
Beg kethudâsına virildi.
Fî 13 Muharrem sene 968

Delvine sancağı begine hüküm ki:
Livâ’-i mezbûra tâbi‘ Kurdeş nâhiyesinde isyân ü tugyân ile meşhûr olan Jölab nâm karye bundan akdem ümerâ-i selef, emr-i şerîf ile isyânlarına binâ’en niçe def‘a v[a]rup envâ‘-ı ikdâm ü ihtimâm ile sâkin oldukları sa‘b mekânlarından kaldurup nısfın Delvine semtinde Edrenmiş nâm mahalle ve nısfın Ergiri kasrı semtinde Karvik kal‘ası kurbinde kondurup derbend idüp itâ‘at üzre iken, hâliyâ kalkup eski vatanlarına rücû‘ idüp kadîmi isyânların izhâr itmekle Emin ve Tvernik ve Aya-Vasil nâm karyeler dahı kalkup eski mekânlarına göçüp muttasıl fesâd itmekden hâlî değillerdür diyü arz itmişsin. **Buyurdum ki**:

Vardukda, zikr olınan karyeler halkın girü uslûb-ı sâbık üzre ta‘yîn olınan yirlerine getürdesin.

1589 *Eskişehir kadısına: Nalbant Mustafa'nın hasımları elindeki hükmün alınıp gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Na‘îmî Çelebî'ye virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Eskişehir kādîsına hüküm ki:
Sâbıkā sipâhî-oğlanları zümresinden olan Na‘lband Mustafa Dergâh-ı mu‘allâ'ma gelüp arz eyledi ki, anda ba‘zı kimesneler ile da‘vâsı olup bi-hasebi'ş-Şer‘ ve'l-kānûn teftîş olınmak içün hükm-i hümâyûnum virilüp mezkûr kimesneler senün bizümle olan da‘vâlarun istimâ‘ olınmak içün hükm-i hümâyûnum virilmişdür, diyü nizâ‘ iderlerimiş. **Buyurdum ki**:
Zikr olınan hükmi, mezkûr kimesnelerden alup mühürleyüp Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

-1589 /a-
Bir sûreti dahı aynı ile yazıldı.
Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 11 Rebî‘u'l-âhir sene 968

[Yev]mü'l-hamîs fî 12 Muharrem sene 968 [03.10.1560]

1590 *Deryaya ve küffâra mahsul verdirilmemesi hakkındaki hükmü tekiden Yenişehir kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Husrev Beg âdemine virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr]

Yenişehir kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem ol cevânibe niçe def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmek men‘ olınmış idi. Ol evâmir-i sâbıka kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup taht-ı kazânda vâkı‘ olan iskelelerden geçen seneden bu seneye gelince kimesne deryâya ve küffâr-ı hâksâra emre mugāyir tereke virmiş midür, virenler kimlerdür, ne mikdâr tereke virmişdür, ne zamânda virmişdür? Ma‘lûm idinüp dahı yazup bildüresin.

1591 *Ağrıboz beyine: Sahte defter sunanlar arasında evvelce yanlışlıkla küreğe konulan Şah Ali'nin salıverilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Mahmûd'a virildi.
Fî 19 Muharrem sene 968

Ağriboz begine hüküm ki:
Bundan akdem hüküm gönderilüp Şâh Ali nâm kimesne ile Mehmed nâm kimesnelerün nizâ‘ları olup sûret-i

defter ibrâz itdüklerinde Mehmed'ün sûret-i defteri müzevver olmağın küreğe gönderesin diyü emr olındı. İrsâl olınan emr-i şerîfde defterde mastûr olan Mehmed ile İbrâhîm içün küreğe[lxxvi] mezkûrları küreğe gönderesin diyü yazılmağın hükm-i şerîf virilen Şâh Ali bile habs olınduğı istimâ‘ olınmağın **buyurdum ki**:
Anun gibi hükm-i şerîf ileten Şâh Ali de habs olmış ise ıtlâk idüp emrüm üzre mezkûrları küreğe gönderesin.

[Yev]mü'l-isneyn fî 16 Muharrem sene 968 [07.10.1560]

1592

Edirne kadısına: Kaftancı Kara İlyas'ın İstanbul kasaplarından olduğu için İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

İstanbul kādîsı muhzırlarından Emîr Hasan b. Şa‘bân'a virildi.
Fî 16 Muharrem sene 968

Edirne kādîsına hüküm ki:
Mahrûse-i Edirne'de sâkin Kaftancı Kara İlyâs nâm kimesne mahmiyye-i İstanbul kassâblarından olup kendü nefsiyle gelüp hıdmet itmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Muhzır Emîr Hasan b. Şa‘bân varıcak, mezkûrı mâlik olduğı sermâyesiyle yarar âdemlere koşup mahrûse-i mezbûreye gönderesin ki gelüp nefsiyle kassâblık hıdmetinde ola.

-1592/a
İstanbul kādîsı muhzırlarından Ramazân-oğlı Dervîş'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].
Bir sûreti Burusa kādîsına, Burunsuz Acem dimekle ma‘rûf Pîr Ali nâm sarrâf içün.

-1592/b-
Muhzırlardan Mahmûd-oğlı Halîl'e virildi.
Fî Yevm-i m[ezbûr].
Bir sûreti Sofya kādîsına, Kara-oğulları dimekle ma‘rûf Hacı Abdî ve Hacı Nasûh içün.

1593

Karahisar ve Sandıklı kadılarına: Karısının yüzünü yaralayan Yakub Çavuş hakkında tahkikat yapılıp şeriate göre lâzım gelenin icrası hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 16 Muharrem sene 968
Arz, şikârda Pâdişâh hazretlerinün rikâb-ı hümâyûnlarına sunılup üzerinde hatt-ı şerîf olup ana göre yazıldı.

Kara-hisâr ve Sanduklu kādîlarına hüküm ki:

Sen ki kādîsın, mektûb gönderüp kazâ’-i mezbûra tâbi‘ Emîr-hisârı nâm karyede sâkin olan Dergâh-ı âlî çavuşlarından Ya‘køb Çavuş'un Ali nâm bir Arabı, zevcesi olan Sâbir[e] Hâtun'un burnın kesüp cemî‘-i espâbın alup sübaşı ile mürâsele gönderilüp sâ’ir kulları za‘îm-i mezbûra, *"Arabı ihzâra gelürsen kan olur"* diyüp sübaşı dahı ihzârına kādir olmayup Şer‘-i

Şerîfün icrâsına kābiliyyet olmaduğın arz eyledüğün ecilden **buyurdum ki**: Mehmed Çavuş varıcak, bu husûsı ma‘an bi'z-zât mübâşeret idüp Arabı mezkûr Ya‘køb Çavuş'a teklîf idüp buldurup husamâyı berâber idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup on beş yıl mürûr itmiş da‘vâ değil ise hakk üzre Şer‘ile teftîş ü tefahhus idüp göresin, eger mezkûr Arab, mezkûrenün ol vechile burnın kesüp te‘addî itdüği Şer‘ile sâbit olursa Şer‘ile lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın. Ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ ve himâyet itmeyüp hakk üzre görüp hilâf-ı Şer‘ kimesneye iş itdürmeyesin; anun gibi çavuş bulup virmekde nizâ‘ iderse çavuşı habs idüp arz idesin.

1594 *Bolu kadısına ve Zaim Süleyman'a: Bolu livasında fesat ve şenaat üzere olan talebelerin yakalanmaları hakkında.*

Yazıldı.

Bolı kādîsına ve ze‘âmet tasarruf iden Za‘îm Süleymân'a hüküm ki: Hâliyâ sen ki Za‘îm Süleymân'sın, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp, livâ’-i Bolı'nun fesâd ü şenâ‘at üzre sûhtelerinün teftîşi içün vârid olan hükm-i şerîf mûcebince husûs-ı mezbûrun tecessüsinde iken Kıbrus kazâsında Kırık nâm karyeden Ali nâm kimesne hırsuz yatağı ve hırsuz olup ba‘zı mâddeleri Bolı kādîsı mahzarında sâbit olup sancak-begi, emrile teftîşe gitmiş bulınup vâkı‘ olan sicilleri irsâl olınup şerîkleri bulınmak içün hükm-i şerîf lâzımdur, diyü bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsa ihtimâm-ı tamâm ile mukayyed olup mezbûr Ali'nün şerîklerini her kimler ise ve kande ise buldurması lâzım olanlara teklîf eyleyüp buldurup getürdüp hakk taleb ider kimesneler var ise husamâ muvâcesinde bir def‘a Şer‘ile fasl olınmış olmayup ve üzerine bilâ-özr-i Şer‘î on beş yıl mürûr eylemiş olmayan kazıyyelerini ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş eyleyüp göresin; ehl-i fesâd ü şenâ‘at idükleri Şer‘ile sâbit olacak olursa erbâb-ı hukøka sâbit olan hakların alıvirdükden sonra, muktezâ-yı Şer‘ile amel eyleyesin. Ammâ sipâhî olanı habs idüp arz eyleyesin ve hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi‘ olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer eyleyüp kazıyyede medhâli olmayanı dahl itdürmeyesin.

1595 *Eflâk voyvodasına: Yergöğü Kalesi'nin tamirinin tamamlandığıyla ilgili mektubu üzerini sadakatte devam etmesi ve muhafazada ihtimam göstermesi hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 21 Muharrem sene 968

Eflâk voyvodasına hüküm ki: Mektûb gönderüp fermân-ı şerîfüm üzre Yergöği kal‘ası ta‘mîrine vâfir ü müstevfâ cerahor ve kereste tedârük idüp irsâl itdüğün ve kal‘a-i mezbûreye gurre-i Receb'de mübâşeret olınup ikdâm ü ihtimâm ile itmâma irişdüğin bildürmişsin. İmdi, Âstâne-i sa‘âdet'üme sadâkat ü ihlâs ile hıdmet ider yarar kulumsun, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, eger kal‘a-i mezkûre hıdmeti husûsıdur ve eger memleket ü vilâyetin hıfz u hırâseti ve refâhiyyet ü emnidür, dakΩka fevt itmeyüp mücidd ü merdâne olup Âstâne-i devlet-âşiyân'uma olan ubûdiyyet ü rıkkıyyetün muktezâsınca vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda dakΩka fevt itmeyüp muhtâc-ı arz olan husûsları ve sâ’ir vâkıf olduğın ahbâr-ı sahîhayı yazup bildürmekden hâlî olmayasın ve Eflâk'dan ba‘zı müfsidler kaçup Silistre begi fevt olmağla Silistre kal‘ası'nda habs olınmışlardı. Mahallinde siyâset olınmak içün çavuş gönderilmişdür.

1596 *Van beylerbeyine: Van'daki gönüllü, azab ve tüfekçi taifesinden hizmetlerinden izinsiz ayrılanların ulûfelerinin kesilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 18 Muharremi'l-harâm sene 968

Van beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Van'da olan gönüllü ve azeb ve tüfengci tâ’ifesi ve müstahfızlar hıdmetlerinde olmayup icâzetsüz âhar yire gitdükleri istimâ‘ olındı. **Buyurdum ki**: Va[r]ıcak göresin; anun gibi tavâ’if-i mezbûreden icâzetsüz koyup gidüp girü gelen kimesnelerin ulûfelerin kat‘ idüp virdürmeyesin ki herkes, hıdmetlü hıdmetlerinde olup ihmâl ü müsâhele itmeyeler.

1597 *Bursa ve Kite kadılarına: Emre mugayir olarak pirinç ve saireyi Kumla, Gemlik ve Karamürsel iskelelerinden çıkaran Mustafa Reis'in tutulup bildirilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Muhtesib'e virildi.
Fî 20 Muharrem sene 968

Burusa ve Kite kādîsına hüküm ki:
Mustafa nâm re’îs Kumla ve Gemlik ve Karamürsel iskelelerinde emre mugāyir üç yüz yük pirinç ve dört kafes şeker ve dahı ba‘zı espâb çıkarup bey‘ itdüği istîmâ‘ olındı. **Buyurdum ki**: Varıcak teftîş idüp göresin; mezkûr re’îs fi'l-vâkı‘ emr-i şerîfe mugāyir öte yakaya bu makøle metâ‘ çıkarup bey‘ itmiş ise ve ne mikdâr ise defter idüp emre mugāyir iletüp bey‘ itdüği eger pirinçdür ve eger şekerdür, girift idüp ve kendüyi dahı tutup ne mikdâr metâ‘ı girift olınursa defteri ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1598 *Birgi kadısına: Aydın sancağı kadısı ile Ali adlı subaşının Selcen oğlu ile beraber yaptıkları fenalıklara dair tahkikat yapılması hakkında.*

Yazıldı.
Maksûd Çavuş'a virildi.
Fî 21 Muharrem sene 968

Birgi kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Aydın sancağında Arpaz nâm karye halkı rikâb-ı hümâyûnuma ruk‘a sunup ve ba‘zıları Südde-i sa‘âdet'üme gelüp kādîları olan Muhyiddîn, kasaba-i mezbûra iltizâm iden Ali nâm sübaşı ile

ve Selcen-oğlı dimekle ma‘rûf kimesne ile müttefik olup sübaşınun çengî câriyeleri olup bir gice kādî, sübaşınun odasında ve bir gice sübaşı, kādî odasında yiyüp içüp kasaba-i mezbûre halkından niçe Müslimânları fakΩr u muhtâc idüp ve Hüseyin nâm kimesnenün bir oğlını bostân beklerken kādînun hıdmetkârları dülbendin boğazına takup fi‘l-i kabîh itmek kasdına kādîya alup giderken Süleymân Kethudâ nâm kimesne râst gelüp kurtarup ve kendüyi dahı fülan kimesneye beş yüz akça borcun var diyü sübaşıya dutdurup habs itdürüp beş yüz akçasın aldurup ve mezbûr Selcen-oğlı'nun bir Arab kulı Hacı Yûsuf nâm kimesnenün bir merkebini serika idüp sâhibi merkebin, Arabun elinde bulup döğüp elinden alup Arab fevt olmağla Mehmed FakΩh nâm kimesneye senün Arablarun katl itdi diyü mezbûr Selcen-oğlı dutdukda kādî-i mezbûr *"seni kurtarayın"* diyü üç sikke altunın aldukdan sonra iki bin akça dahı aldurup ve yine mezbûrun iki buçuk kile arpasın alup iki yüz elli akça iderken yüz akça virüp ve Bâlî nâm kimesne dahı Abdullâh FakΩh nâm kimesne fevt oldukda altı bin akçalık koyunın bir kimesne ile müşterek satun alup kādî eline huccet virmiş iken mezbûr sübaşı müteveffânun hâtûnın almağla altı aydan sonra koyunı sübaşı elinden alup kādîya fetvâ iletüp kādî mu‘în olmağla fetvâya amel itmeyüp Süleymân ve Mustafa nâm kimesnelerün dahı bir kimesnede bin akçaları olup yüzine sâbit idüp akçayı hükm idüp sicillât itmiş iken kādî yine hükmin dönderüp mezbûrlar gā’ibde iken virmiş haklaşmış diyü ana hükm idüp ve Abdullâh nâm kimesnenün bir akçalık imâmete on beş florisin alup ve Süleymân nâm kimesnenün iki kile arpasın alup iki yüz akça iderken seksen akça virüp ve getüresin diyü şart dahı virüp ve Mustafa nâm kimesnenün ebesi fevt olup kādî-yı mezbûr espâbın kısmet idüp mezbûrun anasından intikâl itmiş incüsi olup bize yarardur diyü anı dahı elinden alup incüsin istedüği içün ehl-i örfe virmek isteyüp havf eyledi diyü arz-ı hâl itdükleri ecilden sundukları ruk‘alarun sûreti aynı ile ihrâc olınup gönderildi. İmdi, ruk‘alarda mastûr olan ve zikr olınan mâddeler onat vechile husamâ muvâcehesinde hakk üzre teftîş olınup zikr olınan mâddelerden biri kādî-i mezbûrun üzerine sâbit olursa kādî azl olınup umûmen teftîş olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:

Varıcak, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup eger sûret-i ruk‘alarda mastûr olan ve eger takrîr olınan mevâddan her kim gelüp da‘vâ iderse kādî-ı mezkûr ile mürâfa‘a idüp bir def‘a Şer‘ile fasl olmış olmayup ve on yıl mürûr itmeyen da‘vâların ber-mûceb-i Şer‘-i kavîm teftîş idüp anun gibi tahrîr olınan mevâddan biri kādî-i mezkûrun üzerine Şer‘ile sâbit olur ise emrüm üzre ma‘zûl olup ba‘dehû eger tahrîr olınandur ve eger sâ’ir umûmen her kim gelüp da‘vâ-yı hakk iderse vech-i meşrûh üzre da‘vâların görüp her kimün hakkı sâbit olur ise ba‘de's-sübût ashâbına bî-kusûr alıvirüp dahı ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit alup ve ne makøle mevâd sâbit olur ise mufassal yazup bildüresin. Ammâ hîn-i teftîşde temâm-ı hakk üzre olup hîç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp tezvîrden ve telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve hilâf-ı Şer‘ kimesneye iş olmakdan hazer eyleyesin. Anun ruk‘ada da‘vâ oldukların nesne sâbit olmazsa Şer‘ile itmeyesin.

1599 ***Dukagin beyine: Ergiri'nin bir köyünde oturan İlyekin adlı zimminin sâbık Eflâk voyvodasına borcu olmadığından rencide edilmemesi hakkında.***

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 21 Muharrem sene 968

Dukagin begine hüküm ki:
Eflâk voyvodası mektûb gönderüp Avlonya sancağında Ergiri-kasrı kazâsına tâbi‘ Bogaya (?) nâhiyesinde Mübâretiye nâm karyede mütemekkin olan İlyekin nâm zimmî içün varup der-i devlete bir kimesne babam Mirço'nun mezbûr İlyekin zimmetinde iki yüz bin akçası kalmışdur diyü arz idüp zikr olınan akça tahsîl olınmak içün livâ’-i mezbûr sancağı begi Ahmed *dâme izzuhû'*ya hükm-i şerîf vârid olup, mezkûr zimmînün üzerinde babamun bir akça ve bir habbesi kalmış değildür diyü bildürmeğin **buyurdum ki**: Vardukda, mezkûra kimesneyi bî-vech dahl itdürmeyüp ol bâbda hilâf-ı Şer‘-i Şerîf rencîde itdürmeyesin.

1600 ***Sultan Hüseyin Bey'e: Öte canibden vâkıf olduğu ahvali bildirilmesi hakkında.***

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 25 Muharrem sene 968

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i hümâ-yûnum gönderilüp öte cânibden vâkıf olduğun ahbârı i‘lâm idesin diyü emrüm olmış idi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, şimdiye değin öte cânibden vâkıf olduğın ahbâr-ı sahîhayı yazup bildürüp ba‘de'l-yevm dahı i‘lâmdan hâlî olmayasın.

[Yev]mü's-sebt fî 21 Muharremi'l-harâm
sene semân ve sittîn ve tis‘a-mi’e [12.10.1560]

1601 ***Anadolu'da derya yalılarında ve yakınında olan sancak beylerine ve kadılarına: Donanma-yı Hümâyûn geçtikten sonra tecavüzat ve şekâvette bulunan levendlerin takip ve yakalanmaları hakkında.***

Yazıldı.
Çavuş-başı'ya virildi.
Fî 28 Muharrem sene 968
Ba‘dehû Mustafa Çavuş'a virildi.
Fî 3 Safer

Vilâyet-i Anadolı'da deryâ yalılarında ve yalıya karîb yirlerde olan sancaklar beglerine ve kādîlarına hüküm ki:
Hâliyâ Livâdiye ve Yenişehir kādîları Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp donanma-i hümâyûn bu tarafdan geçdükden sonra levend tâ’ifesinden Tirelü Mehmed ve Kara Ca‘fer ve Ahmed ve Delü Bayrâm ve Sefer ve Arnavud Hüseyin nâm re’îsler altı pâre on yedişer oturaklu gemilerle bu taraflarda gezüp ba‘zı yirlere çıkup gāret eyleyüp kazâ’-i Livâdiye'de havâss-ı hümâyûndan Hayreddîn Paşa mukāta‘asına tâbi‘ Lonkor nâm karyeyi urup ve yüz doksan altı nefer kimesnesini alup ve küllî mâlların gāret

eyleyüp ehl-i karye ardlarınca Ağriboz adası'nda yetişüp halâsa mümkin olanların esîr bahâsından ziyâdeye akça ve espâb virüp halâs idüp bâkΩ yetmiş neferi kalup halâsı mümkin olmadığın ve mezbûr levendün cemî‘-i ahvâli ehl-i vukøfdan işidildüği üzre karye-i mezbûrede mütemekkin olan Süleymân Emîn ile arz olınmış idi. Hâliyâ mezbûr Lonkor köyi halkı ol halâs olmayan yetmiş neferin Anadolı vilâyetine geçüp ol taraflarda satılup müteferrik oldukların işidüp Anadolı semtine varup buldukların taleb eylemek istedüklerin arz idüp ve Yenişehir ve Alasonya kādîsı Mevlânâ Mustafa *zîde fazluhû* dahı mektûb gönderüp sene 967 Receb'inün evvelinde vilâyet-i Anadolı'dan ba‘zı harâmî levend kayıkları ile gelüp Yenişehir'de Kerme nâm karyeyi urup re‘âyâsından Polopolin ve Ayostoli Polid nâm عسكر ve Todor Polya ve Nikola Mirosaş ve Dimosuyaş ve Yarandaklu ve Yorgo Kosta Gabas ve Yani Yakob ve Nikosoli ve Divasimalı ve Dimo Koko ve Yorgo Nikola ve Koyko Polid ve Dimo Lazari ve Yorgovi ve Boyro ve Nikola Yani Kokola nâm zimmîleri ve İvele bint-i Gabas nâm sagΩre ve Arhond Droça Yani Kostaki ve Zoro bint-i Kundari ve Piloton İşkabeste nâm zimmîyyeleri gāret idüp Anadolı vilâyetine alup, gidüp ba‘dehû kendü kazâ’-i mezbûra geldükde ahâlî-i karye-i mezbûre kazıyyelerin arz eylemek taleb itdüklerinde ba‘zı ehl-i vukøf da bu fesâdı idenler kimlerdür diyü tefahhus olındukda re’sü'l-fesâd Anadolı'da kasaba-i Seferî-hisâr'da Velî Bayrâm nâm re’îsdür ve kalan kayıkların re’îsleri mezbûrun yoldaşlarıdur ve alup gitdükleri re‘âyâyı, kasaba-i mezbûrede ve etrâfında olan kasabât ve kurâda satmışlardur diyü haber virdüklerin arz idüp andan gayrı zikr olan ehl-i fesâd ele gelüp ve mezkûr levendlerün yatakları ve durakları ve sâkin oldukları mahalleri ve yoldaşların göstermek içün bu bâbda mübâşir ta‘yîn olınan Dergâh-ı mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil Mehmed *zîde kadruhû*'ya kayd ü bend ile teslîm olınup irsâl olındı ve esîrleri alınanlardan ba‘zı akribâları taleb içün bile gönderilüp **buyurdum ki**:

Her kangınuzun taht-ı hükûmetine dâhil olurlar ise eger hüküm zeylinde arz olınup mastûr olan levend re’îsleri ve sâir yoldaşları ve mezkûrun didüği levend tâ’ifesidür her kande ise ve ne tarîkla mümkin ve mutasavver ise ele getürüp gaybet idenleri yataklarına ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına teklîf idüp buldurup re’îslerinden ve yoldaşlarından ne mikdâr levend ele gelürse cümle habs idüp yazup arz eyleyesin ve taht-ı hükûmetinüzde eger şimdi, levend urup alınup bey‘ itdüği illik Rûm esîrleri ve eger mukaddemâ urup bey‘ itdükleri esîrlerinden her kimde bulınur ise Rûm idüği zâhir oldukdan sonra eger alup ıtlâk idüp ve elinde levendden alınmış Rûm esîri bulınan kimesneleri tutup kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin ki bir vechile haklarından geline ki sâ’irlerine mûcib-i ibret vâkı‘ olup bir dahı bir ferd levend tâ’ifesinden Rûm esîri almayup ve satmaya, ammâ bu bâbda tamâm hakk üzre olup bu bahâne ile eger çavuş ve eger siz Rûm'dan gayrı esîre dahl eylemekden ve kimesneden ahz ü celb itmekden ve ellerinde Rûm esîri bulınanları himâyet itmekden ziyâde hazer idüp hemân emr üzre ellerinde eger şimdi, urılup levend bey‘ itdüği Rûm esîrleridür, eger mukaddemâ levendden alınmış Rûm esîrleridür ki, Rûm idükleri zâhir ola, anun gibileri ıtlâk idüp her kimün elinde bulındiyse emr üzre Südde-i sa‘âdet'e

gönderesin ve ne mikdâr Rûm esîri bulınup ıtlâk olınduğın ve kimün elinde bulınduğın ve her biri kimden alınduğın ve ne târîhde alınduğın isimleri ve resimleri ile ve karyeleri ile mufassal yazup bildürüp ve ne mikdâr esîr ele geldüğin dahı arz idüp ve her birinüz taht-ı hükûmetinüzde bir vechile tenbîh eyleyesiz ki min-ba'd kimesne levendden Rûm esîri alup satmaya şöyle ki bir kimesnede levendden alınmış Rûm esîri bulına, eşedd-i siyâsetle siyaset olınur; ana göre tenbîh ü i'lâm idesin ki sonra kimesnenün bilmedük ve işitmedük dimeğe özri olmaya.

1602

İznik kadısına: Mehmed isimli yetimin, hiyaneti sâbit olan vasisi Musa'nın zimmetindeki parasının şeriate göre tesbit ve tahsil ettirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mezbûr Sinân'a virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

İznik kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp nefs-i İznik'den müteveffâ Dervîş Ali nâm kimesneden oğlı Mehmed nâm yetîme intikâl iden metrûkâta kıbel-i Şer'den vasî olan Mûsâ'nun üç senenün muhâsebesi görilüp hıyâneti zâhir olup zimmetinde 5584 akça zâhir olup virmekde te'allül itdükde habs olınup mahbesi bozup, gaybet itdüğin bildürmişsin. İmdi, mezkûr Südde-i sa'âdet'ümde ele gelüp habs ile Koca-ili beginün âdemisi Sinân'a koşılup sana gönderildi.
Buyurdum ki:
Vardukda, arz itdüğün üzre mezkûrun zimmetinde mezkûrun Şer'ile ne mikdâr hakkı sâbit olmışsa Şer'ile sâbit olan hakkın bî-kusûr tahsîl idüp dahı kendüyi habsden ıtlâk idesin. Hilâf-ı Şer' ta'allül itdürmeyesin.

1603

Vize beyine: Bergoz'da ele geçirilen eşkiyâ hakkında şeriate göre lâzım gelenin icrasına dair.

Yazıldı.
Kethudâsı Hasan'a virildi.
Fi't-târîhi'l-Mezbûr.

Vize begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp Çorlu cânîblerinde altı nefer harâmîlerün haberin alup, izleyüp Burgoz'da yaralu ve libâsları kanlu dört nefer kimesneyi ele getürüp sü'âl olındukda iki nefer yoldaşları Migalkara cânîblerinden olup ve yatakları Çorlı olup ve şimdiye dek ele gelen harâmîlerün yatakları Çorlı ve Kara-evli olduğın ve mezbûrlar meclis-i Şer'a ihzâr olındukda ba'zı zimmîler içün yatağımuz ve şerîkimüz ve ba'zı espâb dahı virdük diyü ikrâr itdüklerin ve anlardan gayrı on bu mikdârı mücrim olup at ve sığır serika itdükleri sâbit olup kādî Şer'ile nesne lâzım gelmez dimeğin kalup karyeleri halkından kimesne kefîl olmadığın arz eylemişsin.
Buyurdum ki:
Zikr olınan ehl-i fesâdun yatağı ve turağı ve espâb virdüği şerîkimüz diyü ta'yîn itdükleri âdemleri dahı ele getürüp toprak kādîları ma'rifeti ile ahvâllerin ber-mûceb-i Şer'-i kavîm onat vechile teftîş idüp anun gibi fesâd ü şenâ'ati ve hırsuz u harâmîliği Şer'ile sâbit ü zâhir olanlardan sipâhî olanları habs idüp arz eyleyüp sipâhî

olmayanları Şer‘ile lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyup ammâ hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup ehl-i fesâda himâyet olınup ve bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahl olmakdan ve kimesneden ahz ü celb olmakdan hazer eyleyesin ve serika ile tutılup töhmeti olup kefîli olmayanları sûret-i sicilleri ile Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

1604 *Keşan kadısına: Emir hilâfına deryaya mahsul verenlerin yazılması ve mahsullerinin yakalanması hakkında.*

Yazıldı
İskender Çavuş'a virildi.
Fî 22 Muharrem sene 968.

Keşan kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmek memnû‘ olup defe‘âtle ahkâm-ı şerîfe virilmişdi. Hâliyâ taht-ı kazândan deryâya ve küffâr-ı hâksâra emr-i şerîfüm olmadın tereke virildüği istimâ‘ olınur; eyle olsa **buyurdum ki**:

Varıcak, bu husûsa bizzat mukayyed olup taht-ı kazândan emr-i şerîf olmadın bilâ-emr deryâya tereke virildüği vâkı‘ midür, viren kimlerdür ve gelüp emirsüz tereke tahmîl iden gemi kimün gemisidür, nicedür? Görüp vâkı‘ ise emre mugāyir deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke virenlerün terekelerin girift idüp dahı sihhati üzre yazup arz eyleyesin ki emre muhâlif tereke virenler ve gelüp alanlar kimler idüği ma‘lûm ola ve min-ba‘d emirsüz deryâya tereke virdürmeyesin.

1605 *Sultan Hüseyin'e: Ağaç Kaleyi tamir ve orada tahassun eden Budak adlı kimsenin ve diğer eşkiyâlık edenlerin ele geçirilmelerine dair.*

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 25 Muharrem sene 968.

Sultân Hüseyin Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ Südde-i sa‘âdet'üm'e mektûb gönderüp Dasnı (?) tâ’ifesinden Budak nâm kimesne ağaç kal‘ayı ta‘mîr idüp ba‘zı eşirrâ ile tahassun idüp Erbil ile Musul mâ-beyninde harâmîlik idüp ve Emîn Tâceddîn bile şerîk olup ve Sincâr tâ’ifesinden Şeyh İzzeddîn dahı harâmîlik itdüğin bildürmişsin. Anlardan mâ‘adâ Acur'da sâkin Mîr Kāsım dahı anlar ol tâ’ifeden olup ehl-i fesâd olmağın ele gelüp haklarından gelinmek emr idüp **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, Südde-i sa‘âdet'üme olan vüfûr-i ihlâs ve fart-ı ihtisâsun mûcebince bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup, zikr olınan ehl-i fesâdı hüsn-i tedbîr [ile] tedârük eyleyüp ele getürüp dahı aslâ mecâl virmeyüp ele geldüği vakitde haklarından gelüp ol cevânibi anlarun şerr u şûrlarından emîn ü sâlim itmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle zuhûra getüresin.

1606 *İzvornik beyine: İzvornik kazasında Sokol Kalesi Kethudâsı Hüseyin'in cizye tahsilindeki yolsuzluklardan dolayı hapsi ve babası ile mîrî malından ne almışlarsa tahsili hakkında.*

Yazıldı.
Defterdâr Efendi'ye virildi.
Fî 29 Muharrem sene 968.

İzvornik begine hüküm ki:
Hâliyâ Belgrad kādîsı, Dergâh-ı mu‘allâ'ma mektûb gönderüp emr-i şerîfle kazâ’-i İzvornik keferesi cizyelerin cem‘a mübâşeret itdükde kazâ’-i mezbûra tabi‘ kal‘a-i Sokol kethudâsı Hüseyin, çiftliği adına bir karyeyi cümle zabt idüp fevt olan babası Ali ve kendü ehl-i karyenün harâcların ve âdet-i agnâmların cem‘ idüp harâccılar ve adet-i agnâm cem‘ine gelenlere bir mikdâr ağırlık ile def‘ idüp harâc ve âdet-i agnâm defterine kayd itdürmemişler, hâliyâ karye-i mezbûre halkını cem‘ için âdem gönderdükde ehl-i karyeden ba‘zın alup gelürken mezkûr Hüseyin ba‘zı levendâtla âlet-i harbile âdemimüzün yolın basup ellerinden alup karye-i mezbûre keferesini bir zamân kaçurup harâc cem‘i âhır olmağa karîb oldukda kendü evlerine geldükleri istimâ‘ olınup tekrâr hisâr-erleri ile âdemlerimüz gönderildükde ehl-i karyeyi alup gelürken yine yollarına gelüp âdemlerimüz ve hisâr-erenleri ile döğüşüp kan olmak havfından ehl-i karyenün ba‘zın ellerinden alup beş nefer kimesneyi getürdüklerinde şimdiye değin harâcların ve âdet-i agnâmların mezbûr Hüseyin Kethudâ'ya ve kendüden evvel babasına edâ itdük bizi harâccıya ve âdet-i agnâmcıya varup harâc ve âdet-i agnâm edâsından men‘ iderler diyü beş neferin ikrâr ü i‘tirâf-ı sicill olınduğın bildürmeğin şimdiye değin karye-i mezbûre cizye ve âdet-i agnâmından eger babası ve eger mezkûr Hüseyin cem‘ idüp aldukları akça mîrî içün tahsîl olınup dahı kendü habs olmasın emr idüp **buyurdum ki**: Aslâ te’hîr itmeyüp mezkûr Hüseyin'i ele getürüp dahı şimdiye değin eger babası ve eger kendü karye-i mezbûrenün hâsıl olan cizye ve âdet-i agnâmından her ne alup kabz itmişler ise mâl-ı mîrîye bi-kusûr tahsîl itdürüp dahı mezkûrı muhkem habs idüp ne mikdâr mâl tahsîl olınduğın ve sâ’ir ahvâlin yazup arz idesin. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa amel idüp ammâ gaflet ile gaybet itdürmekden, ziyâde hazer idesin, ele getürüp habs idesin. Şöyle ki, gaybet itdüresin ve yâhûd ele getürmekde ihmâl idesin, netîcesi sana â’id olur. Ana göre mukayyed olasın.

1607

Kili, Ahyolu, Aydos, İbrail, Yanbol, Tuzla ve Varna kadılarına: İstanbul zahiresi için emirle gelen gemilerden maada mahsul verdirilmemesi hakkında.

Yazıldı.
Ramazân Çavuş'a virildi.
Fî 24 Muharrem sene 968

Kili ve Ahyolı ve Aydos ve Brayıl ve Yanbolı ve Tuzla ve Varna kādîlarına hüküm ki:
Taht-ı kazânuzdan ba‘zı kimesneler Kefe câniblerine tereke alup gitdükleri istimâ‘ olındı. İmdi, tereke bâbında müzâyaka olmağın ol cânibe tereke virilmek câ’iz değildür. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’imâ mukayyed olup, mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün emr-i şerîfümle varan gemilere emr-i şerîfüm mûcebince tereke virüp, emirsüz kimesneye Kefe cânibine alup gitmek içün tereke vir[mey]esin. Şöyle ki, ba‘de'l-yevm birinüzün taht-ı kazâsında emre mugāyir, Kefe cânibine kimesne tereke

alup gitdüği istimâ‘ olına, özrinüz makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre mukayyed olup hazer idesin.

1608

Haleb beylerbeyine: Âl-i Fazl taifesinin hiyanet üzere olup olmadıklarının tahkik ve arzına dair.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 26 Muharrem sene 968

Haleb beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Âl-i Mûsa tâ’ifesinden Sâbit-oğlı Berkøk Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl idüp Âl-i Fazl tâ’ifesi hıyânet üzre olup karındaşı Hermos'un katline mukaddemâ bunlar bâ‘is olup ve Ebû-Rîş'e kulağuzluk idüp ve Âl-i Fazl tâ’ifesine baş ve buğ olan Ebû-Doğan, Ebû-Rîş['i] tahrîk idüp: *"Biz yatak olalum; Rûmlı tâ’ifesinden havf itme, vilâyet gāret idelüm"* diyü fesâd üzre oldukların ve icâzet olınursam, cümlesin kılıçdan geçürüp mâlların getürüp serdârların Haleb kal‘ası'na habs idelüm diyü arz eylemeğin **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda göresin; fi'l-vâkı‘ zikr olınan tâ’ife hıyânet üzre olup vech-i meşrûh üzre Ebû-Rîş'i tahrîk idüp fesâd ü şenâ‘atleri var mıdur ve olduğı takdîrce müşârün-ileyh mezkûrları ele getürüp haklarından gelmeğe kādir midür, nicedür? Vukø‘ı üzre arz eyleyesin.

1609

Bursa ve Kete kadılarına: Kumla, Gemlik ve Karamürsel iskelelerinden zahire çıkaran Mustafa Reis değilse kim olduğunun bildirilmesi hakkında.

Yazıldı.
Muhsin'e virildi.
Fî 2 Safer sene 968

Burusa ve Kite kādîlarına hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem Mustafa nâm re’îs emr-i şerîfüme mugāyir ol câniblere pirinç ve ba‘zı metâ‘ iledüp bey‘ eyledüği istimâ‘ olınmağın bey‘ itdüği metâ‘ı çıkarup mikdarlarını defter idüp girift idüp kendüyi dahı irsâl idesin diyü hükm-i şerîf gönderilmeğin Burusa'da kantâr ve gümrük emînlerinden tefahhus olınup defterleri yoklandukda Mustafa adlu re’îsün pirinci ve sâ’ir metâ‘ı satılmış bulınmayup ve şehirde Mustafa adlu re’îs pirinç getürüp satduğın bilür kimesne olmaduğın arz eylemişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Anda ne makøle kimesne pirinç alınup bey‘ itmişdür, hîç bir kişi pirinç alup bey‘ itmiş değil midür? Eger emre muğāyir pirinç iletmiş re’îs varsa, niçün ismi ile yazup bildürmeyesin. Anda pirinç ileten re’îs kim idüği istimâ‘ olınmışdur. Mustafa olmaduğı takdîrce ol re’îsün ismi yazılup i‘lâm olınmamağa bâ‘is nedür? Bildüresin.

1610

Trabzon sancağını tahrir eden Kasım Bey'e: Bazı kalelerin hisar erlerine tımar tevcihine dair.

Yazıldı.
Âdemi Bâlî'ye virildi.
Fî 28 Muharrem sene 968

Trabzon sancağı'n tahrîr iden Kāsım Beg'e hüküm ki:

Trabzon sancağında iç-illerde olan kal‘alardan Çaniçe ve Torlı ve Hemşîn-i bâlâ ve Hemşîn-i zîr ve Arçova ve Bedreme nâm altı pâre kal‘anun yüz on beş nefer müstahfızlarınun her yılda mevâciblerine iki yüz bin dahı dokuz bin üç yüz seksen sekiz akça virilür, livâ’-i mezbûrda yüz elli bin akçalık hâslar vardur. Hâssa-i hümâyûna münâsib değildür. Zikr olınan kal‘alarun hisâr-erenlerine timar ta‘yîn olınmak münâsibdür, diyü i‘lâm itdüğün ecilden mezbûrûn hisârlarun erenlerine biner akça timar tevcîh olınmasın emr idüp **buyurdum ki**: Vardukda, livâ’-i mezbûrda hâssa-i hümâyûna münâsib olmayan mezbûr yüz elli bin akça hâslardan zikr olınan kal‘alarun erenlerine biner akça ve dizdârlarına ve kethudâlarına dahı münâsib olduğı üzre timar tevcîh ü ta‘yîn eyleyesin, deftere kayd eyleyesin.

1611 *Cezayır beylerbeyine: Cerbe Kalesi'ni muhasaradan dolayı bazı donanma reislerine terakki ve ihsanlar verilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kurd Kethudâ'ya virildi.
Fî 28 Muharrem sene 968

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki: Südde-i sa‘âdet'üme mühürlü defter gönderüp hâssa re’îslerden bu def‘a donanma-i hümâyûn seferinde ve fethi müyesser olan kal‘a-i Cerbe muhâsarasında ve sâ’ir vâkı‘ olan muhârebelerde hıdmetde ve yoldaşlıkda bulındukların i‘lâm itdüğün ecilden, şeref-i dest-bûs-i sa‘âdet-me’nûs ile müşerref olan on nefer re’îsler kullarumdan azebler kethudâsı Süheyl'e yigirmi beş ve Durmış Re’îs'e yigirmi, sâ’irlerine onar akça terakkΩ emr idüp ve bunlardan mâ‘adâ defterde mukayyed olanlara dahı istihkâklarına göre tevzî‘ u taksîm olınmak içün üç yüz akça inâyet idüp **buyurdum ki**: Emrüm mûcebince zikr olınan üç yüz akçayı zikr olınan on neferden mâ‘adâ re’îs kullaruma hıdmetleri ve istihkāklarına göre tevzî‘ u tevcîh eyleyüp ve ne vechile tevzî‘ itdüğün defter idüp gönderesin ki ana göre berâtları virile ve mezkûrlara dahı tenbîh idesin ki berâtların ihrâc eyleyeler.

1612 *Memiş Bey'e: Sorkun ve Budak Özü nahiyelerinde emanet zapteden Haki'nin uhdesindeki mîrî malının tahsili için ne suretle muamele olunacağına dair.*

Yazıldı.
Âdemi Doğancı Hasan'a virildi.
Fî 28 Muharrem sene 968

Memiş Beg'e hüküm ki: Mektûb gönderüp Sorkun ve Budak-özi nâhiyelerinde emânet zabt iden Hâkî'nün uhdesinde olan mâl-ı mîrînün tahsîli emr olınup lâkin mezbûrun elinde bi'l-fi‘l mevcûd küllî akçası

olmayup, mezkûr Hâkî zimem-i re‘âyâlara ve iş-erlerinde ve ba‘zı dahı sipâhî tâ’ifesi üzerlerinde olup taleb itdüğümde[lxxvii], te‘allül-i nizâ‘ iderler diyü cevâb itmeğin mâl-ı mîrî olan yirlerden mûceb-i Şer‘ u kānûn tahsîl olınmak içün hükm-i şerîf virilmesin arz eylemişsin. **Buyurdum ki**: Vardukda, her kimün üzerinde mâl-ı mîrî varise ki bi-hasebi'ş-Şer‘ ve'l-kānûn Hazîne-i Âmire['me] â’id ola, nizâ‘ itdürmeyüp cem‘ u tahsîl eyleyesin. Bu husûs mühimdür, gereği gibi mukayyed olup kimesne üzerinde mâl-ı mîrîden kimesne üzerinde bir akça ve bir habbe komayup cem‘ u tahsîl idüp bel‘ u ketm olmakdan hazer idesin.

1613

Dukagin beyine: Karadağ nahiyesi ile Dukagin sancağında bulunan asilerin şirret ve şekâvetinden reâyânın muhafazası tamamlandığından, hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Hân kethudâsı Türâbî'ye virildi.
Fî 2 Safer sene 968

Dukagin begine hüküm ki:
Mehmed Hân mektûb gönderüp İskenderiyye sancağında kazâ’-i Karadağ nâhiyesi, livâ’-i mezbûrdan ifrâz olınup bi'l-fi‘l Dukagin sancağına ilhâk olınup hâliyâ livâ’-i mezbûrda isyân u tugyân üzre olan tâgΩlerün haklarından gelinmesi fermân olınmağın nâhiye-i mezbûre ol âsîler ile hem-civâr olmağın ekser ihtilâtları atlar ile olup ve urılup haklarından gelinmek kasd olındukda nâhiye-i mezbûra sığınup kendülerin ve iyâllerin ve davarların pinhân itdükleri ecilden haklarından gelinmek mümkin olmayup ve nâhiye-i mezbûre Freng kal‘aları ile muttasıl olmağın bu diyârun terekesi ve âhar yirlerden gelen eger at ve sâ’ir davar ve eger me’kûlât kısmıdur, bi'l-külliyye deryâya ol nâhiyeden çekilüp Freng ile müttahid oldukların bildürmeğin **buyurdum ki**: Vusûl buldukda, bu bâbda dâ’ima mukayyed olup arz olınduğı gibi ise, zikr olınan mahâlleri gereği gibi hıfz u hırâset idüp kimesnenün mâlına ve cânına zarar u gezend irişdürmeyüp kimesne küffâr-ı hâksâra tereke ve at ve sâ’ir memnû‘ olan metâ‘dan nesne geçürtmeyüp ânun gibilerün gereği gibi haklarından gelüp emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet-ü itmi’nân-ı ra‘iyyet bâbında dakΩka fevt itmeyüp şöyle ki, ba‘de'l-yevm eger tereke ve eger at ve sâ’ir me’kûlât kısmından deryâya ve küffâr-ı hâksâra kimesne nesne virdüği istîmâ‘ olına, aslâ özrün makbûl olmaz; ana göre mukayyed olasın.

1614

Erzurum beylerbeyine: Trabzon sancağının tahriri tamamlandığından, sipahilere kanun üzere müstehak oldukları beratları almak için yaftaların verilerek gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Kāsım Beg âdemi Bâlî'ye virildi.
Fî 28 Muharrem sene 968

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ emr ile tahrîr olınan Trabzon sancağı itmâma irişüp tevzî‘ olmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki**: Vusûl buldukda, livâ’-i mezbûr sipâhîlerine kānûn üzre müstahıkk olduklarına göre yaftaların viresin ki

gelüp defter-i cedîdden berât eyleyeler. Cümle sipâhî gelmek câ'iz değildür, cümlesinün yaftaları bir kaç kendü i'timâd itdükleri sipâhîlere virüp gönderesin.

1615 *Aynı husus hakkında bu Trabzon sancağını tahrir eden Kasım Bey'e hüküm.*

Yazıldı.
Bu dahı.
Kāsım Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ tahrîr itdüğün Trabzon sancağı tevzî' olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Livâ'-i mezbûrı defter-i cedîdden sipâhîlere müstahıkk olduklarına göre yaftaları mûcebince kānûn üzre timarların tevcîh idüp tezkireleri viresin ki berâtları virile.

1616 *Alacahisar Beyi Mustafa Bey'e: Kış münasebetiyle askeri terhis ederek sancağın muhafazasıyla meşgul olması hakkında.*

Yazıldı.
Alaca-hisâr zu'amâsından Mehmed'e virildi.
Fî 28 Muharrem sene 968

Alaca-hisâr Begi Mustafa Beg'e hüküm ki:
Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp Silistre câniblerine varup cem'iyyet üzre olasın diyü emrüm olmışdı. Hâliyâ eyyâm-ı şitâ karîb olup askere icâzet virilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Sancağun sipâhîsin yoklayup defter idüp icâzet virüp size varup sancağunun hıfzında olup defteri mühürleyüp Südde-i sa'âdet'e gönderesin.

-1616 / a-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti İnebahtı Begi Turahan Beg'e. Sipâhîsi yokdur.

-1616 / b-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Vulçıtrın Begi Süleymân Beg'e.

-1616 / c-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Çirmen begine. Sipâhîsi yokdur.

-1616 / d-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Vidin begine. Sipâhîsi yokdur.

-1616 / e-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Mehmed Hân'a.

-1616 / f-
Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Selânik begine.

1617 *şehzade Sultan Selim'e: Salyâne şeklinde kendisine ellibin sikke altın ile bazı haslar ihsan olunduğuna dair.*

Yazıldı.
Paşa hazretlerine virilmişdür.
Fî 16 Safer sene 968

Şehzâde hazretlerine hükm-i şerîf yazıla ki:
Hâliyâ atebe-i ulyâma emîr-i ahurum irsâl idüp hâslarun husûsın i'lâm itmişsin. Her ne dimiş isen alâ vechi't-tafsîl ma'lûm-ı şerîfüm oldı. İmdi, bundan akdem cümle hâslarun elli dokuz yük ve on dört bin üç yüz doksan

akça olup ba‘dehû mezîd-i âtıfet-i husrevânemden sâlyâne tarîkıyla on beş yük akça dahı Hazîne-i Âmire'mden virilmek emrüm olmış idi. Hâliyâ hakkunda merâhim-i aliyye-i hıdîvânem zuhûr u bürûz idüp yigirmi beş bin sikke altun sâlyâne tarîkıyla ve Rûm hâslarından dahı mahsûl-i cemâ‘at-i Ulu-yürük ve gayrıdan on kerre yüz bin dahı doksan bin yüz elli sekiz akçalık hâslar dahı havâss-ı hümâyûnumdan ifrâz olınup hâslaruna ber-vech-i terakkΩ ilhâk olınmak emr idüp ve hâliyâ inâyet olınan yigirmi beş bin sikke altun dahı Hızâne-i Âmire'mden ihrâc olınup müşârün-ileyhe teslîm olınup cümle sâlyânen ile hâslarun yüz yük olup **buyurdum ki**:
Hâliyâ ta‘yîn olınan hâslarun dahı zabt itdürüp ve min-ba‘d fermân olınan elli bin sikke altun sâlyânen sâl be-sâl âdemün gönderüp alasın.

1618 *Midilli beyine: Levend araştıran reislerin yakaladıkları Deli Bayram adlı suçlunun mahallinde siyaset olunması hakkında.*

Yazıldı.
Arz getüren Mehmed'e virildi.
Fî 17 Safer sene 968

Midillü begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp gönüllü re’îslerden Dîvâne Nasûh ve Karaca Ali ve Gördenli (?) Ali nâm re’îsler donanma seferin seferledükden sonra levend tetebbu‘ına gitdüklerinde harâmî levendât re’îslerden üç kıt‘a kayığa râst gelüp birisi döğilüp halâs olup ve ikisi tutılup biri Deli Bayrâm dimekle ma‘rûf ehl-i fesâd harâmî ki sâbıkā Sidre ve Selânik körfözi'nde Bulâdiye nâm mevzı‘ları gāret idüp envâ‘-ı fesâdât idüp bu diyârlarda olan fesâdlara külliyyen mezkûr bâ‘is olmışdur. Hâliyâ mezkûr harâmî re’îs der-i devlete mi gönderilür ve yâhûd bu cânibde mi hakkından gelinür diyü bildürmişsin. Mahallinde siyâset olınmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Mezbûra mahallinde siyâset idüp sâ’ir yoldaşları ne mikdârdur? Gaybet mi itmişlerdür ve dahı bundan gayrı ele gelmiş var mıdur? Elde ne mikdârdur ve gaybet iden ne mikdârdur ve ne mahalde gaybet itmişler, karaya dökilmişlerdür? Mufassal yazup bildüresin.

1619 *Sultan Medresesi müderrisi Mevlânâ Şemseddin'e: Bursa'da Emir Sultan mütevellisi Müslihiddin'in su-i hal ve istimalleri hakkında tahkikat yapıp bildirmesine dair.*

Yazıldı.
Arz-ı hâl getüren Mehmed'e virildi.
Mühürlü kîse ile.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Burusa'da Sultân Medresesi müderrisi Mevlânâ Şemsüddîn'e hüküm ki:
Mahrûse-i mezkûrede Emîr Sultân *nevvera’llâhü merkadehû* mahallesi halkı Südde-i sa‘âdet'üme arz-ı hâl gönderüp mütevellîleri olan Muslihuddîn'ün bundan akdem ahvâli teftîş olınmak içün hükm-i şerîf virilüp teftîş olındukda imâretden evine her gün aş iletdüği ve fodulanun altısı bir vukıyye iken dokuz-on kesdürdüği ve bir vukıyye et yedi pâre iken on pâre eyledüği ve türbe-i şerîf kapusınun perdesin evine iledüp yigirmi gün

kapusına asduğı Şer‘ile sâbit olup müfettiş kādîlar arz eylemiş iken hasmı iskât idüp arzları yoldan döndürdi, min-ba‘d imâretden evine aş iletme diyü tenbîh olınmış iken mütenebbih olmayup bi'l-fi‘l aş alur ve köylerden matbaha gelen pirinçün ba‘zın evine iletdüği mukarrerdür. Kâtibi aslâ mütevellîye muhâlefet itmez, mütevellî müstakıl kalup bildüğin ider ve hâliyâ gösterdüği muhâsebeden iki mütevellînün bakāyâsı yazılmışdur. Muhâsebe ziyâde olduğı bunun sa‘yi ile değildür. Sâbıkā mütevellî zamânından kalan pirincün muhâsebesi ziyâde görinmesün diyü der-anbâr gösterdi ve kendü muhâsebesi ziyâde gelsün diyü zamânında olan pirincün ba‘zın bey‘ eyledi. Hîle vü hud‘ası çokdur ve evkāfun cihâtın kullarına ve akribâsına tevcîh ider diyü i‘lâm eyledükleri ecilden **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm varıcak, zikr olınan mevâddı yirlü yirinden husamâ muvâcehesinde bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin, zikr olınan kazıyyeler vâkı‘ olup Şer‘ile sâbit ü zâhir olur ise mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa‘âdet'üme arz eyleyesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 16 Safer sene 968 Kostantıniyye [06.11.1560]

1620

Aydın beyine ve Alaşehir kadısına: Pazarlarda kılıç, kalkan, bozdoğan ve saire ile gezip Müslümanlara teaddi eden levendlerin şeriate göre muhakeme olunmaları hakkında.

Yazıldı.
Kādî-asker arz itmişdür.
Muhzır-başısına virildi.
Fî 17 Safer sene 968

Aydın begine ve Alaşehir kādîsına hüküm ki:
Sen ki kādîsın; mektûb gönderüp Dîvâne Yûnus ve Dîvâne Mehmed ve Yazıcı nâm levendler iki nefer yoldaşlariyle binüp kılıç ve kalkan ve bozdoğan ve ok ve yay ile bâzâr içinde gezüp Müslimânlara te‘addî itdüklerinde Âstâne-i sa‘âdet'ümden irsâl olınan yasakcı Malkoç: *"Edebinüz ile olun"* didükde kimi nacak ve kimi külüng ve kimi kılıç ile muhkem döğüp başında üsküfün pâreleyüp ve başın mecrûh idüp muhzır gönderilüp da‘vet olındukda itâ‘at-i Şer‘ itmedüklerin bildürmeğin **buyurdum ki**:
Mezbûr ehl-i fesâd olanları ihzâr idüp ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf teftîş idüp habs idüp üzerine sâbit olan mevâddı arz idesin.

1621

Şehzadenin defterdarına: Şehzadeye tayin olunan hasları ve sikke altınları alması hakkında.

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Mâliyye tarafından yazılan hükümler ile.
Fî 19 Safer sene 968

Şehzâde hazretleri defterdârına hüküm ki:
Hâliyâ müşârün-ileyh oğlum hakkında mezîd-i âtıfet-i husrevânem zuhûra getürüp mutasarrıf olduğı elli dokuz yük ve on dört bin üç yüz doksan akçalık hâsları üzerine hâliyâ Tokat hâslarından ber-vech-i terakkΩ on kerre yüz bin dahı doksan bin yüz elli sekiz

akçalık hâslar havâss-ı hümâyûnumdan ifrâz olınup ber-vech-i terakkΩ müşârün-ileyhe inâyet olınup ve yigirmi beş bin sikke altun sâlyâne tarîkıyla ta‘yîn olınup hâliyâ müşârün-ileyhün mîr-i ahurı Durak *zîde mecduhû* ile irsâl olınup ve ta‘yîn olınan hâslarun defteri ve mâliyye tarafından ifrâz idüp ta‘yîn itmek içün nâzır-ı emvâle hükm-i şerîf yazılup irsâl olınup müşârün-ileyhün cümle hâsları ile sâlyânesi yüz yük olup **buyurdum ki**:
İrsâl olınan altunı müşârün-ileyhün hazînesiyçün alup kabz eyleyüp ve ta‘yîn olınan hâsları dahı zabt itdüresin.

1622 *Françe kralına nâme-i hümâyûn: Donanma harbinde ve Cerbe Kalesi'nde alınan esirlerden Fransız tebeasından bulunanların iadesi kabil olamayacağına; ancak gösterilen dostluğa mukabil dostluk üzere bulunulacağına dair.*

Yazıldı.
Âdet üzre ser-â-ser kîse ve altun kozalak ile Hasan Çelebî'ye teslîm olındı.
Fî 19 Safer sene 968

Françe Pâdişâhına nâme-i şerîf yazıla ki:
Hâliyâ Âstâne-i devlet-âşiyânımuz ki, melâz-ı kayâsire-i zamân ve melce’i-i ekâsire-i devrândur, mektûb-ı meveddet-mashûbınuz vârid olup yüce ve azametlü Âstâne'müz ile mürd olan babanuz gibi dostluk üzre olduğınuz ve hâliyâ bi-inâyeti’llâhi te‘âlâ kuvve-i kāhire-i husrevânemüz ile alınan küffâr-ı hâksâr gemilerinde ve feth olınan Cerbe kal‘ası'nda alınan ba‘zı re‘âyânuz istihlâsı husûsı iş‘âr olınup andan mâ‘adâ dahı her ne tahrîr olmış ise pâye-i serîr-i âlem-masîr-i husrevâneme arz olınup ilm-i şerîf-i âlem-ârâmuz muhît u şâmil olmışdur. İmdi, âstân-ı müşeyyedü'l-bünyân ve dûdmân-ı muhalledü'l-erkânımuz ile mâdâmki dostlukda sâbit-kadem olasız, atebe-i ulyâ-menziletimüz tarafından dahı şerâ’it-i dostluk mer’î tutılup hilâfına cevâz gösterilmez. Ammâ esîr husûsı anun gibi Südde-i sa‘âdet-medârımuz ile müvâlât üzre olanlarun emn ü emân üzre yüriyenlerinden bir tarîkla ahde muğāyir alınup Memâlik-i mahrûse'müzde esîr olsa, ri‘âyet-i ahd içün ıtlâk olınmak kā‘ide-i dûdmân-ı adâlet-bünyânımuzdur. Ammâ atebe-i vâlâ-makāmımuz ile dostluk üzre olup dahı a‘dâmuz ile yek-dil olup bu makøle ehl-i İslâm-ı fevz-encâm ile muhârebe ve mukātele idüp cengde giriftâr olanları ıtlâk olınmak âdet-i hânedân-ı Şerî‘at-âyînümüz değildür. Gerekdür ki, bu bâbda şöyle ki levâzım-ı ülfet ve dostlukdur, dâ’imâ mer‘î tutılup dergâh-ı felek-medârımuzdan ahbâr-ı sâ’ire-i selâmetinüzle ol cevânibün ahvâlin i‘lâmdan hâlî vü zâ’il olmayasız ki vürûdı bâ‘is-i temhîd-i ihlâs ve mûris-i teşeyyüd-ihtisâsdur.

1623 *Boğdan voyvodasına: Nemçe'de zuhur eden eşkiyâ hakkında tahkikatta bulunulması ve her ihtimale karşı hazır olunması hakkında.*

Yazıldı.
Ali Çavuş'a virildi.
Fî 15 Saferü'l-muzaffer sene 968

Bir sûreti dahı yazılup âdemlerinden Dragoman Luka'ya virildi.
Fî 18 Safer sene 968

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Mektûb gönderüp Nemçe cânibinden bir müfsid zuhûr idüp Lih vilâyetinden Boğdan kasdına gelmek üzre olup ve Lih tâ'ifesinün derneği olup yararlarından ba'zı[sın] Lih Kralı ol müfsidi ele getürmek içün göndermişdür diyü haber gönderilüp ammâ fikr-i fâsidleri ne idüği ma'lûm olmayup lâkin girü tecessüs içün yarar âdemlerimüz gönderilüp ve sen dahı cem'iyyet üzre hâzır olup mu'âvenet taleb itmişsin. İmdi, bundan akdem bu husûsı Südde-i sa'âdet'üme i'lâm itdüğünde ol bâbda lâzım gelür ise sana mu'âvenet itmek içün Akkerman ve Alaca-hisâr ve Vidin ve Vulçıtrın ve Selânik ve İnebahtı ve Çirmen begleri kullaruma ahkâm-ı şerîfe gönderilüp sana dahı hükm-i şerîf gönderilmişdür. Eyle olsa zikr olınan ehl-i fesâd ne mukøle tâ'ife olduğı ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp mezkûrlarun ahvâl ü etvârın ve fikr-i fesâd ve hayâl-i kâsidleri ne idüği ve ol müfsid ne makøle kimesne olup ve yanında olan Nemçe askeri ne mikdâr olup Ferenduş Kral'un ma'rifeti ile midür yohsa fuzûlî mi gelmişlerdür. Ve Lih Kralı['nu]n dahı bundan haberi olup anun dahı cem'iyyeti anlara mu'âvenet içün midür, yohsa ol ehl-i fesâdı ele getürmek içün midür? Eger Lih tâ'ifesi ve eger Nemçe tâ'ifesi her biri ne mikdârdur. Tamâm ahvâllerin ma'lûm idinüp dahı mezkûr ile mufassal yazup bildüresin ve sen dahı gaflet üzre olup[lxxviii] tamâm basîret üzre olup gaflet ile a'dâdan ve vilâyet-i Boğdan ve re'âyâsına zarar irişdürmekden hazer idesin. Zikr olınan begler kullarum ile haberleşüp lâzım gelür ise getürüp vech ü münâsib olduğı üzre Âstâne-i sa'âdet'imüze olan ubûdiyyetün muktezâsınca hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınup hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin. Mezkûr çavuşum ulak ile gönderilüp binmek içün at viresin, kendü atı ile gele.

1624 *Serfice, Tırhala ve sair kadılıklardaki celeblerin tahririnin ikmal olunması hakkında hüküm.*

Yazıldı.
Serfice kazâsında on iki bin akça timarı olan Murâd'a virildi.
Fî 18 Safer sene 968

(Boşluk) kādîsına hüküm ki:
Bundan akdem Serfice ve Tırhala ve Fenar ve Çatalca ve Filorina ve Gölli Kesteriye kādîlıklarında vâkı' olan celebleri tahrîr itmek içün Serfice kādîsı ta'yîn olınup ol bâbda Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Bâlî *zîde kadruhû* mübâşir ta'yîn olınup zikr olınan celeblerün defteri irsâl olınmışdur. Hâliyâ zikr olınan hıdmeti sana emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, mezbûr kādîdan zikr olınan celeblerün defterin taleb idüp alup dahı emr üzre mübâşir-i mezbûr ile emr-i sâbık üzre itmâm-ı maslahat idesin.

1625 *Rum beylerbeyine: Erim kazası reâyasının zulmünden şikâyet ettikleri Receb adlı kimse hakkında şeriate göre muhakeme yapılarak hak sahiplerinin haklarının verilmesine dair.*

Yazıldı.
Dânişmend Abdurrahmân Çelebî'ye virildi.
Fî 20 Safer sene 968

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Erim kādîsı mektûb gönderüp kazâ'-i mezbûrun re'âyâsı meclis-i Şer'a gelüp Receb nâm kimesne vilâyetimüzde olan sancak-begleri ve voyvodaları yanına düşüp bi-gayr-ı hakkın akçamuz alup ve ba'zı akçamuz dahı voyvodalara aldurup bize haylî te'addî idüp her vechile müzevvir ü şerîr ve ehl-i telbîs olup bunun ahvâlin der-i devlete arz idivir didüklerinde mezbûr Receb'i ihzâr idüp su'âl olındukda ba'zısın inkâr ve ba'zısın ikrâr idüp fi'l-vâkı' mezbûr, şerîr ve müzevvirdür diyü arz eylemiş. Eyle olsa **buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfüm varıcak, mezbûrdan da'vâ-yı hakk ider var ise ihzâr-ı husamâ kılup bir def'a Şer'ile fasl olmış olmayup on beş yıl mürûr itmeyen da'vâların onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin; mezbûrun üzerinde her kimün hakkı var ise ki bi-hasebi'ş-Şer' sâbit ola, Şer'ile sâbit olan hakların alınmasına hükm idüp alıvirdükden sonra ne mikdâr kimesnenün hakkı sâbit olup ve nenün gibi mevâd sübût bulduğın ve sâ'ir şirret ü şakāvetin yazup bildüresin.

1626 *Van beylerbeyisi Kubad Paşa'ya: Beylerbeyiliğinin tevcih olunduğu kişi gelinceye kadar işine devam etmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kethudâsına virildi.
Fî 19 Safer sene 968

Van Beglerbegisi Kubâd Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ zikr olınan beglerbegiliğün âhara tevcîh olınup varmak üzredür. Beglerbegi varınca senün kemâ-kân hıfz u hırâsetde olman emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, beglerbegi varınca vilâyet-i mezbûreyi kemâ-kân hıfz u hırâset idüp ve serhadleri görüp gözedüp ahd ü emâna mugāyir kimesneye iş itdürmeyesin. Muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-ahad fî 18 Safer sene 968 Kostantıniyye [08.11.1560]

1627 *Gönen kadısına: Bilecik madeni hizmeti için iki nöbetli müsellem tayin edilmesi hakkında.*

Çeri-başı Turhanca'ya virildi.
Fî 18 Safer sene 968

Gönen kādîsına hüküm ki:
Aydın müsellemleri begi Mustafa âdem gönderüp Bilecik ma'deninde hâsıl olan yuvalaklar iskeleye inmesi lâzım olmağın Aydın müsellemlerinün iki nevbetlüsi ki bin neferdür, hıdmet-i mezbûre içün ta'yîn olınup hükm-i şerîf gönderilmeğin çeri-başıların gönderüp ihrâc itmek murâd itdükde müsellemler ellerine kānûn üzre bir nevbetlü emr olmış iken bilâ-emr iki nevbetlü ihrâc itdürmeyesin diyü emr virilmekle ol emr-i şerîfümi temessük idinüp iki nevbetlüsi ihrâc olmak içün emr-i şerîfüm virilmişken mâni' olup hıdmeti avk itdüğün bildürdi. İmdi, bu vaz' müsellemler eline virilen emr-i şerîfüm mefhûmın ma'lûm itmedüğünden nâşîdür. Bu bâbda mes'ûl olmışsındur. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, anun gibi emr-i şerîfümle iki nevbetlü ta‘yîn olınup emr virildükde bilâ-emr iki nevbetlü ihrâc ittürmeyesin diyü emr vârid olmak ile ihrâcı fermân olınan iki nevbetlüye mâni‘ olmayasın.

[Yev]mü'l-isneyn fî 20 Safer sene 968 Kostantıniyye [10.11.1560]

1628

İznikmid kadısına: Orada emr-i hümâyûn olmaksızın inşa edilen gemi hakkında malûmat verilmesine dair.

Mu‘temed İskender'e virildi.
Fî 20 Safer sene 968

İznikmid kādîsına hüküm ki:
Anda kasaba-i mezbûrede bilâ-emr bir gemi binâ olındığın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, ol gemiyi girift idüp ne asl gemi olduğın ve sâhibi kimdür ve eni uzunı ne mikdârdur? Mufassal yazup bildüresin.

1629

Basra beylerbeyine: Sancak mutasarrıfı iken vefat eden Ali Bey'in kızının güvenilir adamlarla İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Murâd Paşa âdemi Pulad'a virildi.
Fî 22 Safer sene 968

Basra beglerbegisine hüküm ki:
Bundan akdem vilâyet-i Basra'da sancak tasarruf iderken fevt olan Ali Beg'ün kızı olup müteveffâ Süleymân Aga'nun zevcesi olan Kâmile nâm hâtûn anda kız karındaşı yanında olup bu cânibe gelmek murâd itdükde kız karındaşınun zevci olan kullar kethudâsı Mehmed mâni‘ olduğı arz olınmağın **buyurdum ki**:
Müşârün-ileyhâyı yarar mu‘temedün-aleyh âdemlere kendü âdemleriyle ve mâ-meleki ile koşup Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin. Mezkûr Mehmed mâni‘ olmaya. Şöyle ki: Mâni‘ ola ve yâhûd kul ve câriyesinden ve espâbından ba‘zı nesnesine dahl iderse aslâ itdürmeyüp emr üzre gönderesin.

1630

Lahsa'da Kullar Ağası olan Ali Ağa'ya: Kul taifesinin reâyâya taaddilerine meydan verilmemesi ve bunların zabt u rabtıyla meşgul olunması hakkında.

Yazıldı.
Bu dahı.

Lahsâ'da kullar-agası olan Ali'ye hüküm ki:
Agaluğuna tabi‘ olan kul tâ’ifesinün mevâcibleri Lahsâ dîvânında kendülere tevzî‘ olmayup kendü evünde tevzî‘ olınup andan mâ‘adâ kul tâ’ifesi zabt olmayup re‘âyâ üzerine çıkup müft ü meccânen yemlerin ve yemeklerin alup te‘addî itdükleri istimâ‘ olınmışdur. İmdi, kul tâ’ifesinün zabt u rabtı senün uhdenedür? **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup neferlerün zabt u rabt eyleyüp onat vechile her birine tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki kimesne çıkup

re‘âyâ üzerine gezüp hilâf-ı Şer‘ u kānûn me’kûlât ü melbûsâtların alup te‘addî itmeyeler. Sana mütâba‘at itmeyüp inâd üzre olanları emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Lahsâ Beglerbegisi Murâd *dâme ikbâlühû'*ya bildüresin ki hakkından gele ve ba‘de'l-yevm mevâciblerin dahı müşârün-ileyh ma‘rifetiyle müstahıkk olanlara tevzî‘ eyleyesin.

1631 *Katif Beyi Sultan Ali Bey'e: Asilerin tenkili için Lahsa beylerbeyine yardım etmesi hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Katîf Begi Sultân Ali Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ emîrü'l-ümerâ’i'l-kirâm Lahsâ Beglerbegisi Murâd *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp isyân üzre olan[lxxix] lâzım gelüp hakkından gelinmek içün üzerine varmalu olup senün dahı bile olman münâsib idüğin bildürmeğin **buyurdum ki**:
Anun gibi müşârün-ileyh, mezkûrun üzerine varmalu olup taleb itdükde te’hîr itmeyüp müşârün-ileyh ile yek-dil ü yek-cihet olup vech ü münâsib gördüği üzre dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müteferri‘ olan cumhûr-ı hıdmetde ve yoldaşlıkda bulınasın.

1632 *Lahsa beylerbeyine: Eminü'l-ümenâ olan şahsa Keyvan'dan mahlûl olan tımardan yirmi bin akça tevcih olunması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Lahsâ beglerbegisine hüküm ki:
Mektûb gönderüp emînü'l-ümenâ olan yarar ve müstakΩm olup mukaddemâ Diyârbekr'de on dört bin akçalık timara mutasarrıf olup livâ’-i Katîf'de otuz bin akçalık timara mutasarrıf olan Keyvan, Bahreyn seferinde fevt olup ze‘âmeti mezkûra olmasın arz itmeğin, yigirmi bin akçalığı virilmek emr idüp **buyurdum ki**:
Yigirmi bin akçalığın tevcîh idüp tezkiresin viresin.

1633 *Lahsa beylerbeyine: Uyun sancağı Beyi Osman ile Eminü'l-ümenâ Hüseyin'in ve diğer kimselerin zimmetlerindeki mîrî malının tahsil ettirilmesine dair.*

Müşârün-ileyhe hüküm ki:
Kazâyâ defteri gönderüp bundan akdem hükm-i şerîf gönderilüp Uyûn sancağı Begi olan Osmân ve emînü'l-ümenâ olan Hüseyin, kal‘ada hıfz olınmak emr olmağın kal‘ada hıfz olınup elli nefer agası, teklü neferleriyle bekci konup mezbûr Tekelü mezbûrlara Sa‘dûn cânibine ve Lâr Pâdişâhı'na varınca Arabistan'da Lâr vilâyetinden gelmiş Şems-i Düldül ve Burunsuz Ca‘fer nâm kimesneleri kulağuz idüp Osmân Beg cümle espâbın kal‘adan taşra Hüseyin Acem evinde emânet kor. Andan alup bir gice firâr itmek istedüklerinde haberdâr olınup kulağuzların ele getürüp Osmân Beg'i ve emînü'l-ümenâ Hüseyin'i ve Tekelü Aga'yı cümlesin der-zencîr idüp iç-kal‘ada habs olındılar diyü arz eylemişsin. Anlardan gayrı dahı her ne arz itmiş isen ale't-tafsîl ma‘lûm-ı şerîfüm olmışdur. İmdi, eger Osmân Beg ve eger emînü'l-ümenâ Hüseyin'dür, ekl ü bel‘ eyledükleri mâlı

tahsîl itdürilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Varıcak, bu bâbda hüsn-i tedârük idüp mezbûrlarun ekl ü bel‘ eyledükleri mâlı bi't-tamâm tahsîl itdürüp dahı Hazîne-i Âmire'm içün zabt u kabz itdürüp ve kendülerin habsden ıtlak itmeyüp ne mikdâr mâl tahsîl olınur ve ahvâlleri neye müncer olduğın yazup arz eyleyesin. Sonra emr-i şerîfüm ne vechile sudûr bulursa mûcebi ile amel eyleyesin. Ve mezkûr Tekelü Aga'nun mecâl virmeyüp arz itdüğün üzre hakkından gelüp emrüm yirine vardığın bildüresin. Vilâyet-i mezbûrede kurâ ve mezâri‘ ve sikke-hâne ve neyl-hâne âmil olup iflâs sûretin gösterdüği arz olınup küreğe konmak emr olınan Süleymân anda iki bin flori ve Hürmüz'e espâb almak içün akça irsâl itdüğin, ikrâr idüp ve avretine haylî altun virüp ammâ avreti Tekelü Aga kaçurup nâ-bedîd olmışdur, diyü bildürmişsin. Bu husûsda dahı gereği gibi dikkat ü ihtimâm idüp mezkûre avreti buldurup eger mezbûr Süleymân'dan ve eger avretden bi-hasebi'ş-Şer‘ ve'l-kānûn Hazîne-i Âmire'me müte‘allık olan mâlı cem‘ u tahsîl itdürüp alup Hazîne-i Âmire'm içün zabt itdüresin. Ve ol vilâyetde ba‘zı kimesneler Arab vaz‘ından yüriyüp isyân idüp Sa‘dûn'a itâ‘at iderler. Bu makøle kimesnelerün haklarından gelinmek gerekdür diyü bildürmişsin. İmdi, anun gibi fesâd ü şenâ‘at üzre olup bi-hasebi'ş-Şer‘ ve'l-kānûn salb ü siyâsete müstahıkk olanları dahı mecâl virmeyüp mahallinde hakkından gelesin ki, sâ’irlerine mûcib-i ibret ola. Ve Katîf Sancağı Begi Sultân Ali Beg'ün muhâsebesi görilmedüğin, zimmetinde mâl-ı mîrîden iki yüz seksen üç bin iki yüz otuz dokuz akça bâkΩ olup taleb olındukda virmeyüp ve Arablar ile ittifâk idüp mâl-ı mîrîyi bel‘ u ketm ider ve Katîf neferlerinün agaları ekser acem olmışdur. Fukarâya zulminün nihâyeti yokdur, isyân iden Hamîd b. Sa‘dûn'a azık virilür diyü i‘lâm itmişsin. Müşârün-ileyh Sultân Ali Beg livâ’-i mezbûrdan azl olmışdur. Gerekdür ki, görilen muhâsebe mûcebince zimmetinden hazîneye alınmak lâzım gelen mâlı, hüsn-i tedârük ve cidd ü ikdâm idüp cem‘ u tahsîl itdürüp bî-kusûr alup arz itdüğün üzre habs lâzım gelürse habs idüp ahvâlin bildüresin. Ve Katîf agaları husûsında vech ü münâsib ne[y]se amel idesin. Ve livâ’-i Katîf hâss olmak mı münâsibdür, yohsa sancak-begi oturmak mı lâzımdur. Eger hâss olmak münâsib ise bir yarar kimesne ta‘yîn idüp mahsûlin Hazîne-i Âmire'm içün zabt itdüresin. Vilâyet-i Lahsâ'da kullar agası olan Ali'ye hükm-i şerîfüm irsâl olmışdur. Mezkûrlara îsâl idesin. Ve bundan akdem beglerbegi olan Mehmed *dâme uluvvuhû* zamânında emînü'l-ümenâ olan Abdî b. İlyâs'un muhâsebesi görilmesin ve Har[îr]eyn ? ze‘âmeti husûsın i‘lâm eylemişsin. İmdi, zikr olınan ze‘âmeti hâss idüp mahsûlin Hazîne-i Âmire'm içün zabt itdüresin. Ve mezkûr Abdî'nün dahı zamân-ı mübâşeretinde ferâgati zamânına gelince görilmeyen muhâsebelerin yirlü yirinden onat vechile dikkat ü ihtimâm ile müfredât defteri ile görüp zimmetde şer u kānûn ile mâl-ı mîrîden nesne zâhir olursa tahrîr (?) itdürüp Hazîne-i Âmire'm içün kabz idesin ve bi'l-cümle ol diyâr-ı celîlü'l-i‘tibârun cumhûr-ı umûrı senün re’y-i isâbet-karînüne tefvîz olmışdur. Eger mâl-ı mîrînün tevfîr ü teksîridür ve eger re‘âyâ vü berâyânun refâhiyyet ü itmi’nânıdur ve eger memleket ü vilâyet ma‘mûr u âbâdân olmasına hüsn-i tedârük idüp emn ü emân-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmi’nân-ı ra‘iyyet ve sâ’ir dîn bâbında ve devlet-i hümâyûnuma müte‘allık olan umûrda dakΩka fevt

itmeyüp nazm ü nizâm-ı memleketde tamâm basîret üzre olup gaflet ile re‘âyâ vü berâyâya ve nevâhî vü kurâya a‘dâdan zarar irişdürmekden ihtiyât idüp muhtâc-ı arz olanı ve sâ’ir ol cevânibün ahvâlin ve a‘dânun evzâ‘ u etvârın i‘lâmdan hâlî olmayasın.

1634 ***Kocaeli beyine: Mahsul yüküyle yakalanan Venedik gemilerinin bunları nereden yüklediklerinin ve hangi eminden aldıklarının bildirilmesi hakkında.***

Koca-ili begine hüküm ki:
Hâliyâ Venediklünün deryâda tereke tahmîl olınmış gemisine râst gelinüp girift idüp Südde-i sa‘âdet'üme irsâl eylemişsin. Ammâ terekeyi ne mahalden tahmîl idüp ve kangı emînden alduklarına temessüklerin irsâl eylememişsin, **buyurdum ki**:
Vardukda, zikr olınan Venedik gemisine ne mahalden tereke tahmîl olınup ve kangı emînden alup ne mikdâr tereke alduğına mühürlü temessükleri varise aynı ile mühürleyüp irsâl eyleyesin.

[Yev]mü's-sülâsâ fî 21 Safer sene 968 [11.11.1560]

1635 ***Kütahya Piyadeleri Beyi Kasım'a: Bir nöbetli yayaların Tersâne-i Âmire hizmetine memur edildiklerinden altı aylık yiyecek ve zahireleriyle gönderilmeleri hakkında.***

Yazıldı.
Tershâne emînine virildi.
Fî 29 Safer sene 968

Kütahya piyâdeleri begi Kāsım Beg'e hüküm ki:
Hâliyâ sancağuna müte‘allık olan yayalarun bir nevbetlüleri ki altı yüz otuz dokuz neferdür, Tershâne-i âmire hıdmetine ta‘yîn idüp **buyurdum ki**: Varıcak, te’hîr ü terâhî itmeyüp zikr olınan yayalarun birer nevbetlülerin altışar aylık zâd ü zevâdeleri ve âdet ü kānûn üzre yaya-başıları ve mukaddemleri ile bî-kusûr ale't-ta‘cîl bî-kusûr ihrâc eyleyüp dahı emrüm mûcebince mahall-i me’mûra getürüp hıdmete mübâşeret itdüresin. Bu husûs mühimdür. İhmâl ü müsâhele olınup zikr olınan yayaları giç veyâ eksük getürmekden ziyâde hazer idesin.

-1635/a-
Yazıldı.
Bu dahı bir sûreti Bolı müsellemleri begi Hasan Beg'e.
Bir nevbetlüsi ki 894 neferdür. âdet üzre zâd ü zevâde ve bârgîrleriyle diyü.

-1635/b-
Yazıldı.
Mezbûr Hüseyin Beg'e virildi.
Fî [yev]m-i mezbûr
Bir sûreti Teke müsellemleri begi Hüseyin Beg'e.
Bir nevbetlüsi ki 550 neferdür. Âdet ü kānûn üzre diyü.

[Yev]mü'l-Hamîs fî 24 Safer sene 968 Kostantıniyye [14.11.1560]

1636 ***Kütahya kadısına: Kütahya Nâibi Hamza'nın bir nizâ işinde sahtekârlığı ortaya çıktığından kendisine nâiblik ettirilmemesine dair.***

Yazıldı.
Kürkci-oğlı Ali Beg'e virildi.
Fî 28 Safer sene 968

Kütahya kādîsına hüküm ki:
Kütahya'da niyâbet eden Hamza FakΩh nâm kimesnenün Kürkci-oğulları Abdî ve İbrâhîm'ün Anac ? [Neccâr][lxxx] Îsâ-kızı Halîme ile vâkı‘ olan nizâ‘ husûslarında telbîsi zâhir olmağın niyâbetden ref‘ olmasın emr idüp **buyurdum ki**:
Sen ki kādîsın, mezbûra min-ba‘d zamânunda niyâbet itdürmeyüp ve bu hükm-i hümâyûnumun sûretin sicill-i mahfûza kayd idesin ki min-ba‘d dahı kim kādî olursa mûcebi ile amel idüp fermân-ı şerîfüme mugāyir mezbûra niyâbet itdürmeyeler.

1637

Bozok beyine ve Ak Dağ kadısına: Mustafa ve Mehmed sipahiler ile münazaası olan Yusuf sipahinin buldurulup İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mezbûr Mehmed'e virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Bozok begine ve Akdağ kādîsına hüküm ki:
Kayseriyye sancağında timara mutasarrıf olan Mehmed ve Mustafa nâm sipâhîler ile Yûsuf nâm sipâhînün Uzunkuyu nâm mezra‘a husûsında nizâ‘ları olup teftîşi içün Karaman beglerbegisine hükm-i şerîf virilüp, teftîş olınup fasl olmadın gaybet idüp tekrâr sen görmen içün hükm-i şerîf alduğın müşârün-ileyh arz itmeğin mezkûr Südde-i sa‘âdet'üme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp mezkûr Yûsuf'ı her kandeyse buldurup bu bâbda virilen hükmi ve kendüyi ve sâ’ir temessükleri ile Südde-i sa‘âdet'e gönderesin ki ahvâlleri görilüp defter mûcebince fasl ola.

[Yev]mü's-sebt fî 27 Safer sene 968 [17.11.1560]

1638

Vize ve Kırkkilise beylerine ve kadılarına: Öteden beri carî olan narhdan noksan koyun eti sattırılmamasına dair.

Yazıldı.
Çavuş-başısına virildi.
Fî gurre-i Rebî‘u'l-evvel sene 968

Vize ve Kırk-kilise beglerine ve kādîlarına hüküm ki:
Bundan akdem kasabâtda et üç yüz dirheme satılu gelüp narh-ı cârî icrâ olınmayup yüz elli dirheme satılmak ile mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün celeb tâ’ifesi ve sâ’ir haymana koyun getürenler koyunı anda bey‘ idüp mahmiyye-i İstanbul'da et bâbında müzâyaka olmışdur. **Buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsa kendünüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı hükûmetinüzde kasabâtda gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, kadîmî cârî olan narhdan eksük koyun eti satdurmayup ve mahrûse-i mezbûre içün gelen eger ta‘yîn olan celeb koyunıdur ve eger haymanadur, aslâ kasabâtda bey‘ itdürmeyüp ve kassâb tâ’ifesine aldurmayup doğrı mahrûse-i mezbûreye gönderesin. Şöyle ki, ba‘de'l-yevm taht-ı hükûmetinüzde kadîmden kasabâtda cârî olan narhdan eksük et bey‘ olına, ve yâhûd mahrûse-i mezbûre içün ta‘yîn olınan celeb koyunların ve haymanadan anda kasabâtda kassâblar

koyun ala, istimâ‘ olına, aslâ özrinüz makbûl olmayup.

1639

Vulçıtrın beyine: Leh canibinde çıkan eşkiyâdan dolayı Boğdan voyvodasıyla haberleşerek harp ihtimali yoksa askere izin vermesine dair.

Yazıldı.
Vulçıtrın begi âdemi Hasan Çavuş'a virildi.
Fî 28 Safer sene 968

Vulçıtrın begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp bundan akdem Özi ve Azak câniblerinde küffârun hareketi olduğı istimâ‘ olınmağın sancağun askeriyle Silistre Begi Sinân Paşa'ya mülâkΩ olup cem‘iyyet üzre olasın diyü emr olınmağın ol zamândan berü cem‘iyyet üzre olup hâliyâ kış irişüp davar taşrada olup çadır ile oturmak mümkin olmaduğın arz eylemişsin. İmdi, bundan akdem sana hükm-i şerîf gönderilüp askere icâzet viresin diyü emr olınup ba‘dehû Boğdan voyvodasından mektûb gelüp Lih cânibinden ba‘zı ehl-i fesâd zuhûr idüp cem‘iyyetle Boğdan vilâyetine gelmek üzeredür diyü arz itmeğin tekrar müşârün-ileyh ile haberleşüp lâzım gelürse varup mu‘âvenet idesin diyü emr olınup hükm-i şerîf gönderilmiş idi. Ol emr-i şerîfüm mukarrerdür.
Buyurdum ki:
Vusûl buldukda, mezkûr voyvoda ile haberleşüp göresin; anun gibi düşmen hareketi olmayup ol müfsidden vilâyet-i Boğdan'a zarar ihtimâli ber-tarâf olmış ise askere icâzet virüp sen dahı sancağuna varasın. Ammâ şöyle ki, henüz ol cânibde ehl-i fesâd hareket üzre olup fitneleri def‘ olmayup tevakkuf lâzım gelürse askeri sahrâda komayup ol etrâfda münâsib olan kasabât ü kurâya yirleşdürüp ol cânibe göz kulak olup lâzım gelürse mu‘âvenet idesin ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

-1639/a-
Yazıldı.
Bu dahı bir sûreti Alaca-hisâr begine.

-1639/b-
Yazıldı.
Bu dahı bir sûreti Vidin begine.

-1639/c-
Yazıldı.
Bu dahı bir sûreti Çirmen begine.

-1639/d-
Yazıldı.
Bu dahı bir sûreti Selânik begine.

1640

Kastamonu beyine ve kadısına: Araç Nâibi Emrullah ile Bâlî adlı kimsenin sahtekâr olmalarından dolayı başka diyara sürülmeleri hakkında.

Yazıldı.
Beg'ün kethudâsına virildi.
Fî 29 safer sene 968

Kastamoni begine ve kādîsına hüküm ki:
Mektûb gönderüp Araç Kādîsı Mevlânâ Abdurrahmân, Emrullâh nâm nâ’ib ile Bâlî nâm kimesne ehl-i telbîs ve ehl-i tezvîrdür diyü arz eyledüği sebebden, bu husûsın teftîşi içün size hükm-i hümâyûnum gönderilüp kazâ’-i mezbûra varup mezkûr kādînun arzında olan mevâddun sıhhati tefahhus olındukda mezbûr kādî hakk üzre arz idüp fi'l-vâkı‘ mezbûrân kimesneler

ehl-i tezvîrdür diyü a‘yân-ı vilâyetden cemm-i gafîr haber virdüklerin arz eyledüğünüz ecilden mezbûrlarun Rodos'a sürilmelerin emr idüp **buyurdum ki**:

Vardukda, mezbûrları ol diyardan sürüp alâkaların kat‘ idüp mahmiyye-i Rodos'a gönderesin; varup vâsıl olduğına temessük dahı alasın.

Yevmü's-sülâsâ fî 29 Safer sene 968 Kostantıniyye [19.11.1560]

1641

Kocaeli beyine: Deryada düşmanın zarar verme hâli kalmamış ise gemilerle içeri gelmesine dair.

Çavuş-başıya virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Koca-ili begine hüküm ki:
Hâliyâ eyyâm-ı şitâ irişüp deryânun mevsimi geçmeğin **buyurdum ki**: Vardukda, küffâr-ı hâksârun ve donanmanun ahvâl ü etvârın ve fikr-i fâsidlerin onat vechile tetebbu‘ eyleyüp sahîh haber alup gönderesin. Anun gibi küffâr-ı hâksârun Memâlik-i mahrûse'ye zarar u gezend ihtimâli olmayup cem‘iyyetleri perâkende olmış ise sen dahı gelüp gidesin. Ammâ tamâm ahvâllerine muttali‘ olup gaflet ile içerü geldükde Memâlik-i mahrûse'mden yalılara ve re‘âyâya zarar ihtimâli olmaya.

1642

Varna kadısına ve Zaim Mehmed Çelebi'ye: Koyun celeplerinden çalışmayanların yerlerine tahrir olunanlardan kaydedilmesi hakkında.

Yazıldı.
Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî gurre-i Rebî‘u'l-evvel sene 968

Varna kādîsına ve Za‘îm Mehmed Çelebî'ye hüküm ki:
Mühürlü defter gönderüp fermân-ı şerîfüm üzre koyun eri olan celeb tâ’ifesin ihrâc idüp yirine yazılan celeblerün koyunları ihrâc olınan celebler agnâmından ziyâde olup Varna ve Pravadi ve Hırsova ve Yanbolı ve Hezargrad ve Çernovi ve Şumnı ve Karîn-âbâd kazalarında olan celeblerden on beş nefer celeb fakΩr ve marîz ve amel-mânde olup mâlları ve nefsleri ile hıdmete iktidarları olamadukları ecilden ihrâc olınup hâliyâ tahrîr olınan celebleri ziyâde gelen koyunları anlarun koyunları yirine kayd olmasın bildürdüğinüz ecilden **buyurdum ki**:
Hükm-i şerîfüm vardukda, kazıyye arz itdüğinüz gibi ise mezkûrları ihrâc idüp yirlerine hâliyâ tahrîr olınan celeblerden kayd idesin ki anlar ihrâc olmak ile koyuna noksân lâzım gelmeye ve ihrâc olanlarun yirlerine kayd itdüğinüz kimesnelerün defterin Südde-i sa‘âdet'üme gönderesin.

[Yev]mü'l-erbi'â fî 2 Rebî'u'l-evvel sene 968 Kostantıniyye [21.11.1560]

1643

Delvine beyine: İsyan üzere olmalarından dolayı mekânları değiştirilen bazı köylerin ahalisinin eski mekânlarında iskân edilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Bâlî'ye virildi.
Fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 968

Delvine begine hüküm ki:
Delvine ve Karuş kādîları ile Südde-i sa'âdet'üme mektûb gönderüp Karuş kazâsına tabi' Jolan ve Eftere ve Dayovasıl ve Nojenik (?) nâm karyeler mukaddemâ isyân üzre oldukları mekânlarından emrile düz mekâna indürilüp temekkün itmişler iken ittifâk idüp evlerin ihrâk idüp kadîmî sa'b mekânlarına gidüp sâ'ir karyeler dahı onları görüp her gün niçe evler kalkup Şer'-i Şerîfe mütâba'at itmedükleri arz olındukda girü yirlerine indüresin diyü hükm-i şerîf gönderilüp mutî' oldukları mekânlarına teklîf olındukda kadîmi sa'b yirlerimüze göçmekden murâd, Şer'-i Şerîfe itâ'at itmeyüp harâc ve sâ'ir hukøk virmeyüp kadîmi isyânımuzda olan âdetimüz üzerine olmakdur diyü cevâb virüp zikr olınan kurâ ve anlara tabi' âsî karyeler harâclarınun edâsına ta'allül itdüklerinden mâ'adâ Tunca ve Numad (?) ve Gardik kal'alarınun yolların kat' idüp külliyyen derbendleri kapayup kal'alardan azık içün bir ferd çıkartmayup buldukları Müslimânları ve muti' olan kâfirleri katl idüp espâbların gāret itmekle cemî' Karuş yolları kat' olup kal'aları dahı an-karîb gezend irişdürmek mukarrerdür diyü arz eyledüğünüz ecilden **buyurdum ki**: Vardukda, emr-i şerîf-i sâbıkum mûcbince zikr olınan karyeler keferesin girü göçüp gitdükleri düz mekânlarına da'vet idüp getürüp temekkün itdüresin. Anun gibi varmazlar ise her ne tarîkla mümkin ise eşkıyâyı def' u ref' eyleyüp ehl-i fesâdun gereği gibi haklarından gelesin.

1644

Varna kadısına: Tekkeleri etrafına üzüm dikip içki yapan ışıkların İstanbul'a gönderilmeleri hakkında.

Yazıldı.
Mezbûr Mehmed Çelebî'ye virildi.
Fî Rebî'u'l-evvel sene 968

Varna kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ Za'îm Mehmed ile mektûb gönderüp Varna kazâsına tâbi' Sebve (?) nâm mevzı'da Akyazılu Baba Tekyesi'nde sâkin olan eşkıyâlarun ahvâli emr-i şerîf mûcebince teftîş olındukda zikr olınan kimesneye karîb olan kurâ ahâlîsinden niçe Müslimânlar tekye-i mezbûreye serhad begleri hıdmet içün vâfir kullar gönderüp zikr olınan kullar tekyenün etrâfında bağlar diküp ve üzüm sıkup hamr idüp fısk u fücûrdan hâlî olmaduklarından gayrı, gelen levendâta hamr diyüp satup niçe fesâda sebeb olur diyü haber virdüklerinden mâ'adâ, tekye-i mezbûrede Ehl-i Sünnet ve Cemâ'at vaz'ı üzre olan dervîşler dahı vech-i meşrûh üzre haber virüp ale'l-husûs içlerinden Karaca Ali nâm ışık harâm-zâde olup cem'î-i zamânda fesâddan

hâlî olmayup ehl-i fesâd olmağın te'dîb olınup birkaç günden sonra pervâne ve birkaç ışık ile tekyenün şeyhi kul tâ'ifesinden olmak gerek diyü fâcir kullar ile ittifâk idüp ahâlî-i tekye-i mezbûre emr-i riyaseti mezbûra bıragup küllî fesâda bâ'is olmışdur diyü arz itdüği ecilden **buyurdum ki**: Mezbûrları yarar âdemlere koşup Südde-i sa'âdet'üme gönderesin.

1645 *Sâbık Yemen Beylerbeyisi Mustafa Paşa'ya: Mısır Beylerbeyisi Ali Paşa'nın vefatından dolayı beylerbeyiliğin kendisine tevcih edildiğine dair.*

Yazıldı.
Mezbûr Husrev Çavuş'a virildi.
Fî 2 Rebî'u'l-evvel sene 968

Sâbıkā Yemen Beglerbegisi Mustafa Paşa'ya hüküm ki:
Hâliyâ Mısr Beglerbegisi olan Ali fevt olup Mısr beglerbegiliği mezîd-i âtıfet-i husrevânemden sana inâyet olınup müjdegânun içün Südde-i sa'âdet-me'âb'umda kapucılarum kethudâsı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed *zîde mecduhû* ta'yîn olınup hükm-i şerîf virilmişdür. Eyle olsa **buyurdum ki**:

Hükm-i şerîfümle Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından Husrev sana her kande mülâkΩ olursa asla te'hîr itmeyüp mahrûse-i Mısr'a varup hıfz u hırâset-i memleket ve refâhiyyet ü itmi'nân-ı ra'iyyet bâbında vech ü münâsib gördüğün üzre bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr zuhûra getürüp ve bu hükm-i şerîfüm sana ne yazılmak ve ne mahalde varup ve ne vechile tedârük itdüğün ve sâ'ir ol vilâyetün muhtâc-ı arz olan ahvâlin yazup mezbûr ile bildüresin.

[Yevm]mü'l-Cum'a fî 4 mâh-ı Rebî'u'l-evvel sene 968 [23.11.1560]

1646 *Van Beylerbeyiliğinin Mustafa Paşa'ya tevcih edildiğine dair Van'a tâbi beylere, Hızır kethudâya, defterdarına ve kullar ağalarına hüküm.*

Yazıldı.
Husrev Beg haber getürüp yazılup virildi.
Fi't-târîhi'l-mezbûr.
Tekrâr bir sûreti dahı yazılup Husrev Beg'e virildi.
Fî 5 minhû

Van'a müte'allık olan beglere ve Hızır Kethudâ'ya ve defterdârına ve kullar agalarına hüküm ki:
Hâliyâ vilâyet-i mezbûre beglerbegiliği emîrü'l-ümerâ'i'l-izâm zahîrü'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm ilâ-âhirihî Mustafa *dâme ikbâlühû*'ya inâyet olınmışdur. **Buyurdum ki**:

Varup hıfz [u] hırâset-i memlekete mübâşeret ve mübâderet itdükde, siz ki begler kullarumsız ve siz ki defter kethudâsı ve defterdâr ve kullar agalarısız her birinüz müşârün-ileyh ile hüsn-i ittihâd ü ittifâk üzre olup sancaklarınuz hıfz u hırâsetinde ve kul tâ'ifesinün zabt u rabtlarında ve sâ'ir savn [u] sıyânet-i memleket ve refâhiyet [ü] itmi'nân-ı ra'iyyet bâbında ve bi'l-cümle devlet-i ebed-peyvendüme müteferri' olan cumhûr-ı umûrda müşârün-ileyhe mürâca'at idüp vech-i münâsib gördüği üzre hıdmetde olup emrine muhâlefet ve sözine

mümânâ'atden ziyâde hazer idüp taht-ı hükûmetinüzden olan eger sipâhîdür ve eger sâir re‘âyâdur, ahd ü amâna mugāyir bir cânibden bir ferde iş itdürmeyesin, müşârün-ileyhin her husûsda şükr ü şikâyeti atebe-i ulyâmda müsmir ü mü’essirdür. Ana göre her birinüz mukayyed olup sözine muhâlefetden hazer idesiz.

1647 *Teke beyine ve Antalya kadısına: Mısır Çavuşlarından Mustafa'nın o tarafa selâmetle ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.

Teke begine ve Antâliyye kādîsına
Hâliyâ Mısr çavuşlarından ol cânibden haber ile gelen kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa, girü haber ile ol cânibe gönderilüp mu‘accelen irişmesi lâzımdur. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itdürmeyüp gemi tedârük idüp ber vech-i isti‘câl mahrûse-i Mısr'a irsâl ü îsâl eyleyesin.

1648 *Silivri kadısına ve diğer bazı kadılıklara: İstanbul'a zahire gönderilmesine dair.*

Yazıldı.
Yûsuf Çavuş'a virildi.
Fî 3 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Silivri kādîsına hüküm ki:
Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da tereke bâbında müzâyaka olmağın **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te’hîr itmeyüp taht-ı kazânda eger matrabâzlarda ve sâ’ir re‘âyâda der-anbâr olmış tereke var ise eger matrabâzdadur ve eger re‘âyâdadur, sâhibleri ve yâhûd vekîlleri ile mahrûse-i mezbûreye tereke getürmek içün varan gemilere narh-ı rûzî üzre bey‘ itdürüp gemilerine tahmîl idüp mahrûse-i mezbûreye gönderesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Bu husûs[da] kimesneye i‘timâd itmeyüp kendün bi'z-zât taht-ı kazânı yoklayup görüp eger matrabâzda ve eger sâ’ir re‘âyâdadur, her kimde tereke bulınursa kendü ma‘îşetleri ve zirâ‘at içün kifâyet mikdârı koyup dahı ziyâdesin emrüm üzre tereke içün varanlara narh üzre bey‘ itdüresin. Şöyle ki, bu bâbda ihmâl idüp ve yâhûd kimesneye himâyet idesin, sonra taht-ı kazânda matrabâzlarda ve sâ’irde der-anbâr olmış tereke bulına, aslâ özrün makbûl olmak ihtimâli olmayup mu‘âkab olman mukarrer bilüp ana göre mukayyed olasın. Ammâ gemiciler dahı bu bahâne ile tereke sâhiblerin tazyîk itmeyüp narh-ı rûzî üzre akçaların bi't-tamâm edâ eyleye. Ammâ terekeyi tahmîl idüp gemiler Kefe cânibine alup gitmek ihtimâli olmayup ne mikdâr tereke bulınup ve kimün gemilerine tahmîl olınup ve hareketi ile ne mikdâr tereke gönderildüğin yazup mezkûr ile bildüresin.

-1648/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı Çorlı kādîsına.

-1648/b-

Yazıldı.
Bu dahı.

Bir sûreti dahı Rodoscuk kādîsına.

-1648/c-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı Migalkara kādîsına.

-1648/d-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Pınar-hisârı kādîsına.

-1648/e-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı Gelibolı kādîsına.

-1648/f-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Köpri ve İpsala ve Hayrabolı kādîlarına.

-1648/g-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı İnecik kādîsına.

-1648/h-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti dahı Vize begine.

-1648/i-

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 4 Rebî'u'l-evvel sene 968
Bir sûreti Aydos ve Ahyolı ve Varna kādîlarına.

1649 *Dulkadirli defter kethudâsına ve defterdarına: Dulkadirli Beylerbeyisi Ali Paşa ile beraber gelmeyip yerlerinde kalmaları hakkında.*

Yazıldı.
Hasan Çelebî'ye virildi.
Fî 5 Rebî'u'l-evvel [sene 968]

Dulkādirlü defter kethudâsına ve defterdârına hüküm ki:
Bundan akdem emîrü'l-ümerâ'i'lkirâm Dulkādirlü Beglerbegisi Ali Südde-i sa'âdet'üme teveccüh itdükde sizünle cümle espâbı bile gitmek içün ta'yîn itmiş imiş. Hâliyâ siz ve sipahîlerinüz, girü yirlü yirinüzde olmanuz emr idüp **buyurdum ki**:
Sipâhî tâ'ifesine icâzet virüp tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, herkes varup yirlü yirinde sâkin olup siz dahı mürâca'at idüp yirlü yirinüze varasız. Kendü âdemleri ta'yîn itdüği üzre mahall-i mu'ayyene varup hâzır olalar.

1650 *Karaman beylerbeyine: Dulkadirli defter kethudâsıyla ilgili hükmün geciktirilmeden kendisine ulaştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Bu dahı.

Karaman beglerbegisine hüküm ki:
Hâliyâ Dulkādirlü defter kethudâsına ve defterdârına mühürlü kîse ile hükm-i şerîfüm gönderilmişdür; îsâl içün sana gönderildi. **Buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp yarar âdem ile ulaşdurasın. İhmâlden hazer idesin.

1651

Varna kadısına: Koyun erlerinden üç kimsenin celeplikten ihraç edilip, önceki karar üzere koyun tutup ocakları şenlendirmeleri hususunun tenbih olunmasına dair.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 2 Rebî'u'l-evvel sene 968

Varna kādîsına ve Nâzır-ı Emvâl Za'îm Mehmed'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp sâbıkā Kili ve Akkerman'a emr ile yeniden celeb yazılan koyun-eri olduğı ecilden ihrâc olınup yirlerine Niğebolı ve Silistre sancaklarında celeb tahrîri fermân olındukda yigirmi yedi bin dokuz yüz yigirmi re's olup Kili ve Akkerman hisârlarında ihrâcı fermân olınan cedîd celeblerden koyun-eri olanlardan seksen nefer kimesne ihrâc olınup koyunları dokuz bin sekiz yüz altmış aded olup bu mikdâr koyun aşağa varılduğı takdîrce on sekiz bin altmış koyun ziyâde gelüp Kili ve Akkerman'da atîk ve cedîd celeb olup koyun-eri olan kimesneler cümlemüz ihrâc olındukda diyü koyunı olmayanlar dahı koyun tedârük idüp bu senede âdet-i agnâmdan yetmiş bin akça ziyâde gelüp hâliyâ eski celebler ihrâc olınmamağla girü koyunların dağıtmak üzre olup şöyle ki, mezkûrlar dahı ihrâc olınur ise gelecek senede yüz elli bin akça hâsıl olmak mukarrerdür. Husûsân Kili ve Akkerman kazâlarında olan eski celeblerün mürde ve girîhte olanlardan mâ'adâ elli bir nefer mevcûd olup koyunları sekiz bin üç yüz on beş re'sdür. Hâliyâ ziyâde gelen on sekiz bin altmış koyundan aşağa var isegirü dokuz bin yedi yüz yetmiş beş koyun ziyâde kalduğından mâ'adâ girü cümlesi ocakların şeneldüp vilâyet-i mezbûre koyun ile ma'mûr olup varan kassâb ve celeb tâ'ifesi koyun alup girü İstanbul'a getürüp ete müzâyaka çekilmeyüp mâl-ı mîrîye nef'-i küllî olmak mukarrerdür. Varna kazâsına tabi' nefs-i Balçık'da sâkin İsmâ'îl b. Mustafa ve Murâd b. Hızır nâm kimesnelerün, ki ikişer yüz koyuna celeb yazılup ve nefs-i Yanbolı'da Abdî b. Reyhân nâm kimesne yüz elli koyuna celeb yazılup zikr olınan kimesneler mîrî mukāta'âta mültezim olup mîrîye haylî deynleri olup anlar dahı celeblikden ihrâc olınmaların arz eylemişsiz. İmdi, zikr olınan ellişer nefer koyun-eri olup eski celeb olanlar ve zikr olınan üç nefer, ki cümle elli dört nefer olup girü kemâ-kân ocakların ma'mûr idüp koyun üretmek üzre celeblikden ihrâc idüp beg yazılan celeblerün ziyâde olan koyunların ziyâde koyunları yirine deftere kayd olınmak emr idüp **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, emrüm üzre zikr olınan koyun erlerin ve üç neferi celeblikden ihrâc idesin ve gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki her biri ber-karâr-ı sâbık koyun tutup ocakların şeneldüp ma'mûr ideler. Anlara celeblik hıdmeti teklîf olınmaya. Ammâ şöyle ki, bu bahâne ile halâs olup dahı koyun tutmayup ocakların ma'mûr itmeyeler, sonra yoklatılup görildükde bulınmaya, girü celeblikleri mukarrer olur; ana göre mukayyed olup koyun ocakların ma'mûr ideler ve ihrâc olınan kimesnelerün koyunların yeni yazılanlardan ziyâde gelen koyundan tekmîl idüp deftere işâret eyleyesin ki, anlar ihrâc olmak ile koyun noksân olmak lâzım gelmeye.

[Yev]mü's-sebt fî 4 Rebî'u'l-evvel sene 968 Kostantıniyye [23.11.1560]

1652

Kocaeli sancağında Karadeniz yalılarında olan kadılara: İstanbul'a zahire gönderilmesine dair.

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî yevm-i m[ezbûr].

Koca-ili sancağında Karadeniz yalılarında vâkı' olan kādîlara hüküm ki:
Hâliyâ tereke bâbında müzâyaka olmağın Dergâh-ı mu'allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil Mehmed *zîde kadruhû* vardukda, te'hîr itmeyüp her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuzda ve eger matrabâzlarda ve eger re'âyâda eger buğday ve eger undur, her kimde der-anbâr olmış tereke var ise çıkardup kendü ma'îşetleri ve zirâ'atleri içün kifâyet mikdârı koyup dahı bâkΩsin narh-ı rûzî üzre mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün varan gemilere bey' idüp gemilerine tahmîl idüp ber-vech-i isti'câl irsâl idesiz. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur, ana göre mukayyed olup kimesneye himâyet içün emrüm üzre her kimde tereke var ise çıkardup gemilere bey' idüp gönderesiz ve her birinüz taht-ı kazânuzdan ne mikdâr tereke ihrâc idüp ve kimün gemisiyle gönderdüğinüz ve ne si'r üzre bey' olındugın yazup bildüresiz.

-1652/a-

Yazıldı.
Bu dahı.
Bir sûreti Koca-ili sancağında Akdeniz yalılarında olan kādîlara ale't-tevâlî gönderesin diyü.

Aynı mesele hakkında Lapseki, Ezine, Biga ve Kızılca Tuzla kadılarına hüküm.

1653

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 5 Rebî'u'l-evvel sene 968

Lapseki ve Ezine ve Biga ve Kızılca-tuzla kādîlarına hüküm ki:
Mahrûse-i İstanbul'da zahîre bâbında müzâyaka olmağın taht-ı kazânuzda her kimde der-anbâr olmış tereke var ise varan gemilere tahmîl olınup gönderilmesin emr idüp bu bâbda hâssa kalafatcılar kethudâsı Halîl *zîde kardruhû* mübâşir ta'yîn olınup **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp bu husûsa her birinüz bi'z-zât müşârün-ileyh ile mübâşeret eyleyüp taht-ı kazânuzda eger sipâhîde ve re'âyâda ve matrabâzda ne mikdâr der-anbâr olmış tereke var ise defter idüp dahı mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün varan gemicilere narh-ı rûzî üzre bey' idüp gemilerine tahmîl idüp mu'accelen mahrûse-i mezbûreye irsâl ü îsâl eyleyesiz. Ve her birinüz taht-ı kazânuzdan ne mikdâr tereke irsâl itdüğinüz ve ne si'r üzre alınup ve kimün gemisine tahmîl olınup ve her gemiye ne mikdâr tereke tahmîl olındugın mufassal defter idüp arz idesiz ki ana göre taleb olına. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur. Ana göre mukayyed olup ikdâm ü ihtimâmda

dakΩka fevt itmeyesiz. Sonra özrinüz makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre tedârük idesiz.

1654 *Aynı hususa dair Gelibolu kadısına hüküm.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî 5 Rebî'u'l-evvel sene 968

Gelibolı kādîsına hüküm ki:
Mahrûse-i İstanbul'da zahîre hususında müzâyaka olmağın eger hâslarda ve eger evkāfda eger sâ'ir re'âyâda bulınan yirden narh-ı rûzî üzre alınup mîrî tereke navlun ile sâ'ir re'âyâdan alınan terekeyi mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün varan gemicilere si'r-i cârî üzre aldurup mu'accelen irsâl olınmasın emr idüp bu bâbda hâssa kalafatçılar kethudâsı ve Ece-ovası emîni Halîl *zîde kadrıhû* mübâşir ta'yîn olınup **buyurdum ki**:
Aslâ te'hîr itmeyüp bu husûsa bi'z-zât müşârün-ileyhle mübâşeret eyleyüp eger Ece-ovası hâslarından ve Karin-baba ve Evreşe ve Sirem sürgünleri hâslarında ve Bolayır evkāfı terekesinden imâret harcından ziyâde ne mikdâr tereke var ise ve anlardan mâ'adâ re'âyâda ve sâ'ir matrabâzda ve sipâhîde ne mikdâr der-anbâr tereke var ise cümlesin yazup defter idüp dahı hâslar terekesin navlun ile mîrî gemilere tahmîl idüp ve sâ'ir re'âyâda bulınan terekeleri dahı mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün varan rencber gemilerine narh-ı rûzî üzre aldurup ber-vech-i isti'câl yükledüp mahrûse-i mezbûreye irsâl [idüp] kimesneye inâd itdürmeyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup hâslardan ne mikdâr tereke bulınup ve evkāfdan ne mikdâr alınup ve sâ'ir sipâhî ve re'âyâ ve matrabâzlarda ne mikdâr tereke bulınup ve navlun ile ne mikdâr irsâl olınup ve sâir re'âyâdan varan gemicilere ne mikdâr tereke aldurup irsâl olınduğın ve kimün gemileriyle gönderildüğin mufassal defter idüp gönderesin ki ana göre taleb olına. Bu bâbda tamâm dikkat ü ihtimâm idüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin. Anun gibi eger anlara ve eger evkāfda ve sâ'irde der-anbâr olmış tereke olup virmekde inâd iderler ise isimleri ile yazup bildüresin. Ammâ re'âyânun kendü ma'îşetleri ve zirâ'atleri içün kifâyet mikdârı tereke koyup andan ziyâdesin alup tazyîk itmeyesin ve bu bahâne ile kifâyet mikdârından ziyâde alıkomakdan hazer idesin.

1655 *Silivri, Çorlu, Rodosçuk, Malkara, Pınarhisarı, Gelibolu, Köprülü, İpsala ve saire kadılarına: Zahire gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Kādîya hıdmet iden Hacı Mustafa'ya virildi.
Fî 6 Rebî'u'l-evvel sene 968

Silivri ve Çorlı ve Rodoscuk ve Migalkara ve Pınar-hisârı ve Gelibolı ve Köprülü ve İpsala ve Hayrabolı ve İnegöl ve Vize ve Aydos ve Ahyolı ve Varna ve Lapseki ve Biga ve Ezine ve Kızılca-tuzla kādîlarına hüküm ki:
Size mahrûse-i İstanbul içün zahîre tedârük idüp irsâl idesiz diyü ahkâm-ı şerîfe irsâl olınmış idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup hâliyâ mahrûse-i mezbûre kādîsı talebesinden

kıdvetü'l-ahâlî Mahmûd bile mübâşir olmak emr idüp **buyurdum ki**: Bulınup irsâl olınan terekeyi müşârün-ileyh ile bile görüp defter idüp bildüresiz. İhmâlden hazer idesiz. Şöyle ki ihmâl idesin, mu'âkab olursun. Ana göre tedârük idesiz.

1656 *Bağdad beylerbeyine: Paske Sancağı Beyi Nur Ali'nin Pave sancağında fakirlere zulüm edip etmediğinin araştırılması hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûrun âdemi Mehmed'e virildi.
Fî 8 Rebî'u'l-evvel sene 968

Bagdâd beglerbegisine hüküm ki:
Pave sancağı begi mektûb gönderüp livâ'-i mezbûr kendüye ve Paske sancağı Nûr Ali *dâme izzuhû*'ya inâyet olınup lâkin, Nur Ali'nün aslâ sancağında sâkin olmayup mezbûrun sancağında mütemekkin olup her vechile bize ve mesâkîne envâ'-ı zulm ü te'addî olduğı ecilden re'âyâya tefrika olmağa yüz dutmışdur diyü kendünün sancağında mütemekkin olmayup re'âyâya dahl itmemek içün hükm-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki**: Göresin, fi'l-vâkı' arz itdüğı gibi te'addîsi var mıdur, nicedür? Eger te'addîsi varise men' idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

1657 *Üsküb Beyi Atai Bey'e: Pirlepe'de yahut dilediği her hangi bir yerde oturup sancağın muhafazasında bulunması hakkında.*

Yazıldı.
Mezbûra virildi.
Fî evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 968

Üsküb Sancağı Begi Ata'î Beg'e hüküm ki:
Nefs-i Üsküb'ün âb ü hevâsı ile imtizâc idemeyüp ve sâbıkâ vâkı' olan zelzeleden sâkin olduğun hâne dahı harâba müşrif olup nefs-i Pirlepe'de mütemekkin olman bâbında icâzet-i hümâyûnum taleb itdüğün ecilden **buyurdum ki**:
Arz itdüğün üzre eger Pirlepe'dedür ve eger her kande dilersen oturup hemân sancağunun hıfz u hırâseti ve zabt u sıyâneti bâbında dakΩka fevt itmeyüp envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmun zuhûra getürüp ehl-i fesâd ü şenâ'atün muktezâ-yı Şer'-i Şerîf üzre hakkından gelüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-hamîs [fî] 9 Rebî'u'l-evvel sene 967 [28.11.1560]

1658 *Haleb defterdarına: Mısır'dan hazine ile gelen kul taifesinden ve başkasından alınacak baclar hakkında.*

Yazıldı.
Erzurum Beglerbegisi Çavuş-başısı Sefer'e virildi.
Fî 17 Cumâde'l-ûla sene 968

Haleb defterdârına hüküm ki:
Mektûb gönderüp ba'zı tüccâr tâ'ifesin-den siyâh kul ve câriye getüren

kimesnelerden ba‘zı Mısr hazînesiyle koşılan kullara ve serdârlarına istinâd idüp bâc alınugelen mahâllere uğraduklarında kānûn üzre bâcların ve akarların havâss-ı hümâyûn emînleri taleb eyledüklerinde gavgāya mübâşeret idüp bâc virmeyüp mâl-ı mîrîye zarar eyledüklerin arz eylemşisin. İmdi, **buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, hazîne ile gelen kul tâ’ifesinden ve gayrıdan anun gibi tüccâr tâ’ifesinün bâcları husûsında kimesneye himâyet idüp eger metâ‘dur ve eger celeb kul tâ’ifesinden mîrîye â’id olan bâcların kānûn üzre edâ itmeğe mâni‘ olup nizâ‘ idenleri her kim olursa ismi ve resmi ile yazup Südde-i sa‘âdet'üme bildüresin.

1659 *Mısır beylerbeyine: Tüccar taifesinden siyah kul ve cariye getirenlerden Safed kazasınca bac alınacağına dair.*

Yazıldı.
Hasan Kethudâ'ya virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Mısr beglerbegisine hüküm ki:
Arab cânibi defterdârı Murâd *dâme ulüvvhû* Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp Safed kādîsı müşârün-ileyhe mektûb gönderüp tüccâr tâ’ifesinden siyah kul ve câriye getüren kimesnelerden ba‘zı mahmiyye-i Mısr hazînesiyle koşılan kullara ve serdârlara istinâd idüp Safed kazâsında bâc alınu gelen ba‘zı mahâllere uğrayup vâkı‘ olan havâss-ı hümâyûn emînleri, kıbel-i Şer‘den âdem alup varup kānûn üzre bâcların ve akarlarun taleb eyledüklerinde gavgāya mübâşeret idüp bir akça ve bir habbe virmeyüp mâl-ı mîrî[ye] zarar eyledüklerin i‘lâm eyleyüp ve her yıl Mısr hazînesi gelür oldukda tüccâr ve celeb tâ’ifesinden ba‘zı kimesneler hazîne ile koşılan gemilere istinâd idüp bâc virmedüklerinden gayrı ittihâd idüp mâla zarar eyledüklerin arz eylemiş. İmdi, **buyurdum ki**:
Vusûl buldukda, hazîne ile gelen kul tâ’ifesine baş ve buğ ta‘yîn itdüğün kimesneye gereği gibi tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki, anun gibi bile gelen tüccâr tâ’ifesinün bâcları husûsında kimesneye himâyet itmeyüp min-ba‘d eger metâ‘dur ve eger celeb kul tâ’ifesidür, mîrîye â’id olan bâcların kānûn üzre edâ ideler. Şöyle ki ba‘de'l-yevm kimesneden bu makøle vaz‘ sâdır olduğı istimâ‘ olına, dirliği gitmek ile konılmayup hakkından gelinür. Ana göre mukayyed olalar.

1660 *Yalakâbâd kadısına: Mevcut un ve buğday gibi zahirenin gemilere yüklenip gönderilmesi hakkında.*

Yazıldı.
Mehmed Çavuş'a virildi.
Fî 8 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Yalak-âbâd kādîsına hüküm ki:
Südde-i sa‘âdet'üme mektûb gönderüp fermân-ı şerîfüm mûcebince mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün taht-ı kazândan üç bin çuval un ve bin beş yüz çuval buğday bulınup dört yüz altmış çuval gemilere tahmîl idüp irsâl olınduğın mâ‘adâsı dahı gemilere müzâyaka olmağın irsâl olınmaduğın bildürmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Varıcak, te’hîr itmeyüp eger zikr olınan un ve buğdaydur ve eger andan gayrı emrüm üzre tedârük olınan terekedür, anda varan rencber gemilerine navlun ile tahmîl itdürüp terekeden gayrı odun ve sâ’ir nesne yükletdürmeyüp hâzır

olan terekeyi tahmîl itdüresin, gemicilere inâd itdürmeyesin; si‘r-i câr ne ise ol mikdâr navlun ile tahmîl itdüresin.

1661

Dukagin beyine: Venedikliler andlaşmaya aykırı hareket etmedikçe müdahale olunmaması ve korsan tecavüzünden iskelelerin korunması hakkında.

Yazıldı.
Âdemi Ali'ye virildi.
Fî 11 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Dukagin begine hüküm ki:
Mektûb gönderüp deryâda yüriyen gönüllü re’îsler donanma-i hümâyûn ile bile olmağla Polya'dan kayıklar çıkup Avlonya'dan Niş ve İskenderiyye'ye varınca muttasıl gāret idüp Avlonya iskelesi'nden ticâret içün tahmîl olınmış üç bin florilik espâblar bir gemiyi ve bir dahı boş gemiyi alup Venedik kapudanına haber oldukda aslâ mukayyed olup[lxxxi] ve mültezim olanlar gelüp şekvâ idüp gönüllü re’îslerden Karaca Ali ve Divâne Nasûh nâm re’îsler iskeleler muhafazasiyçün Avlonya'da kışlayup yazlar ise Müslimânlar belâdan halâs olurlar diyü arz itmişsin. İmdi, **buyurdum ki**:
Arz itdüğün üzre mezkûrlar mâdâmki kendü hâllerinde olup ahd ü emâna mugāyir ahd içinde olanlara dahl ü tecâvüz itmeyüp re‘âya vü berâyâya te‘addîleri olmayup iskeleleri levend ve sâ’ir korsandan hıfz idesin, münâsib olan mahalde kışlayup hıfz u hırâsetde olasın.

[Yev]mü'l-ehad fî 12 Rebî‘u'l-evvel sene 968 [01.12.1560]

1662

Amasya kadısına: Çorum'daki buzhaneye bazı kimse tarafından yapılan müdahaleden dolayı tahkikat yapılıp arzedilmesi hakkında.

Yazıldı.
İlyâs Beg âdemi Behrâm'a virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Amâsiyye kādîsına hüküm ki:
Çorum Sancağı Begi İlyâs Beg mektûb gönderüp sancağı hâslarından nefs-i Çorum'da olan boza-hâne, mukāta‘a tarîkıyle gâh Müslimâna ve gâh zimmîlere virilügelüp hâliyâ bir zimmî uhdesinde olup lâkin kasaba-i mezbûrede şirretle meşhûr ve ma‘rûf olan kimesnelerden Hacı Nasrullâh ve Mahmûd ve Mûsâ FakΩh nâm kimesneler kendülere tâbi‘ olanı cem‘ idüp tâbi‘ olmayanlarun evlerine ve dükkânları üzerine varup bir küllî cem‘iyyet idüp mûmâ-ileyh hâzır değil iken boza-hânede hamr vardur diyü cem‘-i kesîr ile boza-hâneyi mühürleyüp ve mezbûr zimmîyi kādîya iletüp muhkem ta‘zîr itdürdükden sonra vilâyetden redd itdürdüp ve min-ba‘d vilâyetde durmayasın diyü şart itdürüp bu bâbda mûmâ-ileyhe aslâ iltifât itmeyüp ihânet itmişlerdür ve mezbûrlarun şerrinden kimesne anlara mürâca‘ât itmedin kādîya mürâca‘ât idemezler; itdükleri takdîrce isnâdü mâ-lem-yekün idüp şâhid-i zûr ile bir nesne isbât iderler; ol ecilden her hâllerine tabi‘ olurlar diyü arz itmeğin **buyurdum ki**:
Vardukda, bu husûsı onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresin; fi'l-vâkı‘ ol kimesneler arz olınan gibi midür,

nicedür? Vukø‘ı üzre yazup arz eyleyesin.

1663 *Filek Beyi Hüseyin Bey'e: Filek vilâyetinde eşkiyânın hakkından gelindiğine memleketi muhafazaya dikkat etmesine dair.*

Yazıldı.
Âdemi Behrâm'a virildi.
Fî 14 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Filek Begi Hasan Beg'e hüküm ki:
Mektûb gönderüp Filek vilâyetinde vâkı‘ olan kurâya Beg-oğlı cânibinden üç yüz neferden ziyâde sipâhî ta‘yîn olınup her biri mâlikâne[ye] mutasarrıf olup ve re‘âyâyı ıdlâl idüp ve yarar atlar besleyüp muttasıl binüp inüp fesâddan hâlî olmayup ve Memâlik-i mahrûse kasdına zuhûr iden düşmen ile dâ’imâ bir olup ve memleket içinde yollar bekleyüp katl-i nüfûs ve gāret-i emvâl itmeden eksük olmayup ve la‘în-i mezbûr asker-i İslâma zarar kasdın eylemeğin, mezkûrı pusuya çeküp atlu gāzîler ile Semendire nâm harbî kal‘aya azm idüp sen kendün bir mikdâr atlu ile pusu yirinde kalup bir mikdâr atluyı ilerü gönderüp mel‘ûn-ı mezbûr yüze gelmeyüp âkıbet itâ‘at eylemeyen karyelerün sipâhîsin ve ba‘zı harâm-zâdesin alup Filek'e getürüp sâ’irlerine mûcib-i ibret olmak içün haklarından gelinüp bu sebeb ile la‘în-i mezkûr gāyet zebûn olmağın Dergâh-ı sa‘âdet-destgâhuma ubûdiyyet-nâme irsâl eyledüğin bildürmişsin. İmdi, mâ-beynde vâkı‘ olan sulh u salâha mugāyir berü cânibden vaz‘ câ’iz değildür.
Buyurdum ki:
Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup serhaddi onat vechile hıfz eyleyüp re‘âyâ vü berâyâya zarar u gezend irişdürmeyüp ve öte cânibden mâdâmki ahde mugāyir vaz‘ sâdır olmaya, sen dahı berü cânibden kimesneye ahde mugāyir iş itdürmeyüp hıfz u hırâsetde dakΩka fevt itmeyesin.

1664 *Venedik dojuna: Zakise Kalesi'ne kaçan Müslümanların köle ve cariyelerinin orada dinden döndürüldüğüne dair haber üzerine bunların iade ettirilmesi ve andlaşmaya mugayir hareketlerin men edilmesi hakkında.*

Yazıldı.

Venedik dojına hüküm ki:
Mora Sancağı Begi Osmân mektûb gönderüp Venedik cezîrelerinden Zakise nâm kal‘a livâ’-i mezkûra karîb mahalde vâkı‘ olup Müslimânlarun kulları ve câriyeleri kaçup sandal ile cezîre-i mezkûreye geçüp anda vardukda, kal‘a-i mezkûre prodorı ma‘rifetiyle ahâlî-i kal‘a âyîn-i bâtılları üzre kiliselerine iledüp mürtedd idüp mektûbla sâhibleri varup taleb itdüklerinde inkârla cevâb virüp müşârün-ileyhün dahı efrenciyyü'l-asl üç nefer kulları gaybet idüp cezîre-i mezkûreye varup ol hînde rencber tâ’ifesinden bir niçe Müslimânlar anda hâzır bulınup mezkûr kulların dahı kiliseye iletüp mürtedd idüp ikişer akça vazîfe ta‘yîn eyledüklerin, zikr olınan Müslimânlar gelüp haber virüp mahkemede sicille kayd olınup sûret-i sicill ile yarar âdemler ve mektûb gönderilüp taleb olındukda girü evvelki âdetleri üzre inkâr ile cevâb virdiler diyü bildürdi. İmdi, mâ-beynimüzde olan dostluğa ve ahd [ü] emâna mugāyir bu makøle vaz‘ idenlerün haklarından gelinmek mühimm olmağın, gerekdür

ki, yüce Âstâne'müze olan ihlâs u ihtisâsınuz müsted‘âsınca eger ehl-i İslâmdan vech-i meşrûh üzre kaçup kul ve câriyelerdür ve eger müşârün-ileyhün zikr olınan kullarıdur, her kande ise buldurup girü mûmâ-ileyhe tislîm itdürilüp bu makøle ahd ü emâna mugāyir vaz‘ idenlerün gereği gibi haklarından gelinmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûra gele ki, min-ba‘d kimesnenün bu asl vaz‘a cür’et itmeğe iktidârı olmaya.

1665

Gümülcine kadısına: Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Karasu Yenicesine tâbi bir köyde öldürülen Ahmed'in kâtillerinin bulunmasına dair.

Yazıldı.
Zağarcı-başı Bâyezîd Sübaşı'ya virildi.
Fî 13 Rebî‘u'l-evvel sene 968

Gümülcine kādîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâ'm yeniçerilerinden Ahmed nâm kimesne Karasu-yenicesi kazâsına tâbi‘ Balabanlu nâm karyede katl olınup ba‘zı kimesneler elinde espâbı bulınup kātil kim idüği ma‘lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki**:

Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından İbrâhîm *zîde izzuhû* vardukda, karye-i mezbûre ahâlîsinden ve gayrıdan bu bâbda mazınna vü müttehem olanları ve ellerinde maktûl-i mezbûrun espâbı bulınanları ihzâr idüp gaybet idenleri kefîllerine ve Şer‘ile buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahı ber-mûceb-i Şer‘-i Şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp dahı kātil kim idüği bi-hasebi'ş-Şer‘i'ş-Şerîf sâbit ü zâhir olur ise isimleri ve resimleri ile yazup arz eyleyesin. Bu bâbda Dergâh-ı mu‘allâ'm yaya-başılarından Ali *zîde kadruhû* mübâşir ola. Emr-i Şer‘-i Şerîfden tecâvüz eylemeye.

SEÇİLMİŞ BİBLİYOGRAFYA

AHMET REFİK, *Onaltıncı Asırda İstanbul Hayatı (1553-1591),* İstanbul 1935.

_____, *Hicri Onbirinci Asırda İstanbu Hayatı (1000-1100),* İstanbul 1931.

_____, *Hicri Onikinci Asırda İstanbu Hayatı (1100-1200),* İstanbul 1930.

AKTAŞ, Necati- BİNARK, İsmet, *el-Arşîfü'l-Osmânî, (Ottoman Archives-Başbakanlık Arşivi)*, IRCICA, Amman 1406/1986.

AYKUT, Nezihi- Mehmet İPŞİRLİ ve diğerleri, *Mühimme Defteri 90,* Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul 1993.

BEYDİLLİ, Kemal, "Kitâbiyat -Hans J. Mayer'in hazırladığı Şikâyet Defterinin tanıtımı-" *Tarih Enstitüsü Dergisi*, Sayı XIII, İstanbul 1987, s. 607-611.

BİNARK, İsmet, "Arşiv Tarihimize Ait Kaynaklar: Musa Kâzım: Vesâik-i Târihiyyemiz", *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, XXIX, 4, Ankara 1980, s.254-259.

CHANTAL LEMERCİER QUELQUEJAY, "Une source İnédite pour I'histoire de la Russie au XVIe. siècle: Les registres des Mühimme Defteri des Archives du Başvekâlet", *Cahiers du Monde Russe et Soviétique,* 8 (1967), pp.335-343.

ÇETİN, Atilla, "İstilâ-yı Keferede Kalan Osmanlı Defterleri", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı 3, İstanbul 1987.

ELOZOVİC, Glisa, *Iz Carigradskih Turskih Arhiva-Mühimme Defteri*, Beograd 1950-51, 574 s.

ERGİN, Osman, *Muallim M. Cevdet'in Hayatı, Eserleri ve Kütüphanesi*, İstanbul 1937.

GÖKBİLGİN, Tayyib, "Kanuni Sultan Süleyman'ın Tımar ve Zeâmet ile İlgili Fermanları", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi,* XVII, İstanbul 1967, s.35-48.

GÖKTÜRK, Cevdet, *239 Sayılı Mühimme Defterinde Eflâk, Boğdan, Mora, Yunan Adaları İsyanına Ait Vesikaların Tetkiki*, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Basılmamış Lisans Tezi, İstanbul 1940.

GÖYÜNÇ, Nejat, "XVI. yüzyılda Ruûs ve Önemi", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, XVII, İstanbul 1967, s.17-34.

GÜMRAH, Ali, *Mühimme Defterlerinde XVII. Yüzyılda Ermenilerle İlgili Hükümler*, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Basılmamış Lisans Tezi, İstanbul 1967.

HAVA, Abdurrahman, *Aydından Olaylar (Mühimme Defterlerine Göre),* İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Basılmamış Lisans Tezi, İstanbul 1980.

HEYD, Uriel, "The Mühimme Defteri. (Rejister of Degrees) a major source for the study of Ottoman administration, "*Akten des vier und zwanzigsten Orientalisten-Kongress-München*" Herausgegeben Von H. Franke, Wiesbaden 1959.

_____, *Ottoman Documents on Palestine 1552-1615, A study of the firman according to the Mühimme Defteri,* Oxford 1963, XVII-2045.

İPŞİRLİ, Mehmet, "XVI. Asrın İkinci Yarısında Kürek Cezası ile İlgili Hükümler", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı 12, İstanbul 1982.

KOVACEVIC, Eşref, *Mühimme Defteri, Dokumenti o Nasım Krajevima,* Sarajevo 1985.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat, "Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine", *Tarih Boyunca Diplomatika ve Paleografya Semineri: 30 Nisan-2 Mayıs 1986, Bildiriler*, İstanbul 1988, s.95-112.

MAJER, Hans George, *Das Osmanische "Registerbuch der Beschwerden" (Şikayet Defteri) vom Jahre 1675*, Verlag der Osterreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien 1984.

MUMCU, Ahmet, *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun*, Ankara 1976.

SERTOĞLU, Mithat, "Diplomatik Bilgisi Bakımından Başvekâlet Arşivi" *V. Türk Tarih Kongresi (Kongreye Sunulan Tebliğler 1956),* Ankara 1960, s.355-364.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, TTK Yayını, Ankara 1948.

İ N D E K S

ŞAHIS İSİMLERİ : BÜYÜK HARF
Yer isimleri **: Siyah (Bold)**
Müessese, ıstılah ve tâbirler *: İtalik*
Diğerleri (millet, kabîle,
meslek vs. zümre mensupları) : Normal

Abano (?) karyesi, Premedi'ye tâbi, 559
Abaza tâ'ifesi, 1516
ABBÂS, Hüseyin Çavuş-oğlu, 77, 94
ABD (?), arz getiren, hüküm götüren Arab, 1584
ABDÂL, Mîr, Şirvîn Beyi, 338, 770, 771
ABDÂL HÂN Heytûm ? ( ) Beyi, 336, 770
Abdâl zâviyesi, 199
ABDÎ, 330
ABDÎ, Anadolu beylerbeyisinin adamı, 1587
ABDÎ, Beg-bâzârı kazâsından levend, 1291
ABDÎ, Bosna beyinin adamı, hüküm götüren, 926
ABDÎ, Bosnalı sipâhî Kara Yahyâ'nın oğlu, 912
ABDÎ, Bozdoğanlı, 325
ABDÎ, Burusalı kuyumcu, 1170, 1171
ABDÎ, Dizdâr-oğlu, 1470
ABDÎ, Eskişehir'de mütemekkin ehl-i fesâd, 1172
ABDÎ, hüküm götüren, 791
ABDÎ, Kürkci-oğullarından, 1636
ABDÎ, Ömer Ağa-oğlu, azebler kethudâlığından ma'zûl, 836
ABDÎ, Sofya'da sâkin Kara-oğulları'ndan kassâb, 125
ABDÎ AGA, sol ulûfeciler ağası, 620
ABDÎ b. İLYÂS, sâbık emînü'l-ümenâ, 1633
ABDÎ b. REYHÂN, Yanbolulu celeb, 1651
ABDÎ ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 415, 458, 668, 669, 670, 919, 1297, 1298, 1358
ABDÎ HALÎFE, Üsküdar kādîlığında Nâ'ibü'ş-Şer', 717
ABDÎ KETHUDÂ, hüküm götüren, 410, 444, 457, 655, 769, 814, 829, 906, 908, 931, 1237, 1290, 1469, 1473, 1587
Abdî Halîfe mahallesi, Vize kasabasında, 50
ABDULLÂH, Alâ'iyyeli, 1448
ABDULLÂH, Siverek Sancağı Beyi, 2
ABDULLÂH FAKÎH, Aydınlı, 1598
ABDULLÂH HÂN, Şeyh, 412
ABDURRAHÎM, Hışân-oğulları'ndan, 105, 115
ABDURRAHMÂN, Araç Kādîsı, 1640
ABDURRAHMÂN, Burusalı ayak âmili, 896
ABDURRAHMÂN, Kuds-i Şerîf Beyi ve Kādîsı, 1163
ABDURRAHMÂN, Lahsâ'da cebe-kulları ağası, 1414
ABDURRAHMÂN, Medîne-i Münevvere Kādîsı, 1384
ABDURRAHMÂN, Seydîşehirli, 1555
ABDURRAHMÂN b. ABDULLÂH, Şâmlı kürek mahkûmu, 630
ABDURRAHMÂN ÇELEBÎ, Dânişmend, 1625
ABDÜLBÂKÎ, Dukagin Sancağı Beyi, 798, 813, 1475
ABDÜLBÂKÎ, Kütahya'ya tâbi Baba-yani karyesinden, hüküm götüren, 1178
ABDÜLCELÎL, Seydîşehirli, 1555

ABDÜLHALÎM, hüküm götüren, 870

ABDÜLKERÎM, Alâ'iyyeli, 1448

ABDÜLKERÎM, Haleb vilâyetinde timar sahibi, 1271

ABDÜLKERÎM, Şâm Timarları Defterdârı ve Nâzır-ı Evkāf, 306, 307, 1458

ABDÜLKERÎM ÇELEBÎ, Budun Defterdârı, 614

ABDÜLKĴDİR b. ŞUVEYR, Tâcirli kürek mahkûmu, 630

ABDÜLKĴDİR ÇAVUŞ, hüküm götüren, 85, 197, 573, 576, 769, 824

ABDÜLLATÎF, sâbık Aksarây Kādîsı, 459

ABDÜSSELÂM, Erzurum beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1292, 1341, 1382, 1422, 1425

Âb-ı Zemzem, 1089

abede-i asnâm,1268

âbhâneler, 1090

ABRAHAM, Tercemân, Venedik dojuna hüküm götüren, 591

ACEM HÜSEYİN, hırsuz, 492, 515

Acem diyârı, 1117

Acem tâ'ifesi, 1459

Acem tüccârı tâ'ifesi, 664

acemî-oğlan(lar)ı, 242, 369, 783, 914, 1397, 1514, 1534, 1581

Acı-dere karyesi, Boğdan sınırında, 1164

Aclun (livâsı), 59; —beyi, 1294, 1501; —halkı, 1294; —kādîsı, 1294, 1501

Acur, 1605

acûze esîrler, 887

Ada hâsları, Edirne muzâfâtından, 1236

Ada kādîlığı, 256

Ada kal'aları, 1416

Ada Kal'ası (Adakale), 1266

Ada muhâfazası, 1416

Adala kādîsı, 1554

Adalar, 216, 940, 999, 1310, 1311; —cânibi, 1544; —muhâfazası, 999, 1310, 1311, 1326, 1542

adâlet-nâme-i hümâyûn, 1024, 1224

a'dâ (ayrıca bk. düşmen), 9, 18, 78, 79, 80, 81, 83, 93, 102, 112, 118, 139, 147, 215, 240, 250, 334, 335, 337, 338, 339, 340, 342, 344, 381, 401, 402, 407, 408, 516, 520, 543, 618, 625, 649, 674, 753, 878, 894, 922, 940, 949, 954, 995, 999, 1008, 1034, 1047, 1048, 1049, 1072, 1077, 1262, 1265, 1268, 1416, 1451, 1453, 1457, 1512, 1513, 1517, 1527, 1546, 1622; —memâliki, 1479; —yı bed-âyîn, 973; —yı bed-girdâr, 601, 602, 922; —yı dîn (ü devlet), 346, 579, 954, 959, 1047, 1099, 1210, 1265; —yı hâksâr, 922;

Adana, 808; —kādîlığı, 1246; —kādîsı, 1227

ÂDEM BEG, Temür-hisârlı harâmî sipâhî, 445, 446

âdem çalmak (çekmek, kaçırmak), 516, 560, 672

âdem katl eylemek (ayrıca bk. katl), 157, 194, 196, 277, 315, 321, 348, 363, 411, 419, 453, 511, 577, 697, 802, 880, 1346

âdet-i agnâm, 845, 853, 1094, 1332, 1606

âdet-i Arabiyye, 1584

âdet-i kadîme, 1035, 1121, 1337, 1384

ÂDİL, erbâb-ı timardan, 1202

ÂDİL KETHUDÂ, Midillü beyinin adamı, 923

Âdilcevâz (sancağı), 169, 1095, 1559; —beyi, 169, 1113, 1138, 1144, 1221, 1222; —halkı, 1095; —kulları ağası, 1093; —ulemâsı, 1095

adl ü dâd, 408

adû(-yı bed-girdâr, -yı bed-hûy, -yı hâksâr), 601, 985, 1208, 1210, 1524, 1525, 1579; —gemileri, 959

âfet-i semâvî, 549, 929

Aga-pınarı mezra'ası, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

AGACIK VELED-İ ŞÂDÎ, Bozok sancağında sipâhî, 1258

Agakis beyi, 234, 771

agniyâ, 558

agribar, 750

AGRİLYANUS, Ferenduş Kral tarafından gelen Yahûdî hâtûn, 1169

ağaç (odun, kereste), (ayrıca bk. odun, kereste), 439, 463, 514, 522, 596, 849, 1260, 1349; —kesmek (kırdırmak), 463, 846, 1174, 1494; —kesme yasağı, 285; —(ahşâb) kal'a, 1605; —tevzî'i, 717

Ağaç-köpri, Sabancı kazâsında bir mahal, 157

Ağaç-köy, Kütahya'ya tâbi, 26

ağaççılar, 72

ağalar, 392, 679, 770, 771, 1122, 1128

ağıl(lar), 885; —ihdâs eylemek, 885, 866

Ağriboz (adası, livâsı, sancağı), 517, 526, 750, 1031, 1410; 1601; —beyi, 437, 517, 561, 735, 750, 606, 732, 857, 1118, 1591; —kādîsı, 300, 526, 561, 606, 750, 842, 857, 1031, 1361, 1504, 1511; —kal'ası, 1504; —limanı, 606; —sipâhîleri, 1008

AHAD ALİ, Alâ'iyye'de Çaylaklar cemâ'atinden, 1448

ahâlî-i İslâm, 625, 959, 1544

ahd (ü emân), 48, 90, 93, 103, 145, 341, 344, 997, 1203, 1204, 1524, 1646, 1661, 1664

ahd-nâme (-i hümâyûn, -i şerîf), 30, 118, 145, 147, 178, 179, 180, 148, 206, 243, 376, 591, 951; —*kîsesi,* 103, 145

âhen-pûş atlu, 1513

âhen-pûş piyâde, 1513

ahkâm(-ı şerîfe), 1, 34, 39, 57, 60, 87, 99, 139, 147, 161, 162, 182, 197, 208, 221, 225, 329, 343, 355, 391, 426, 427, 437, 459, 473, 478, 482, 485, 507, 517, 526, 573, 579, 581, 582, 583, 680, 692, 693, 732, 763, 776, 829, 834, 919, 944, 967, 1031, 1047, 1049, 1110, 1112, 1138, 1144, 1187, 1234, 1242, 1298, 1333, 1350, 1385, 1401, 1478, 1524, 1559, 1590, 1604, 1623, 1655; —ı cihân-mutâ‘, 776; —ı hümâyûn, 1211; —ihrâc etmek, 1426;

AHMED, Ağriboz iskelesi emîni, 750

AHMED, Ahmed Kethudâ'nın adamı, 315

AHMED, Amâsiyyeli, erbâb-ı timardan, hüküm götüren, 1027

AHMED, Anabolu Kādîsı, 1228

AHMED, arz getüren, hüküm götüren, 915

AHMED, arz getüren, hüküm götüren yuva yazıcısı, 706

AHMED, Ayasuluğlu levend, 508

AHMED, Aydın Sancağı Beyi Mustafa Bey'in adamı, hüküm götüren, 1074, 1337, 1359, 1371, 1372, 1545, 1561

AHMED, Balıkesr'de kuttâ‘-ı tarîk tâifesinin serdârı, harâmî, 433

AHMED, Bâlis Beyi, 59

AHMED, Basra beylerbeyisinin adamı (kethudâsı), 1023, 1036, 1067, 1021, 1435

AHMED, Bilecik Kādîsı, 151; —kādîlıkdan azli, 258

AHMED, Bitlis kulları ağası, 980

AHMED, Bolulu sipâhî, 1569

AHMED, Borlu Kādîsı, 1569

AHMED, Cidde Beyi, 1572

AHMED, Çeri-başı, 1526

AHMED, defter çavuşlarından, hüküm götüren, 1222, 1230

AHMED, Dergâh-ı Âlî çavuşlarından, 614

AHMED, Dergâh-ı Mu‘allâ kapucıları-başısı, 1472

AHMED, Dergâh-ı Mu‘allâ yeniçerilerinden, 1665

AHMED, deryâya küffâra tereke verenlerden, 20

AHMED, Deyrü Rahbe sancağında Ragab A‘râbları Şeyhi, 1584

AHMED, erbâb-ı timardan, Ladik cânibinde ehl-i fesâd teftîşine me’mûr, hüküm götüren, 419

AHMED, erbâb-ı timardan, hüküm götüren, 370

AHMED, Gelibolulu, 269

AHMED, gemi reîsi, 1601

AHMED, Göynüklü Mengen-oğlu, sûhte, 455

AHMED, Hacı, Edremidli, ehl-i fesâddan, 496

AHMED, hârice zahîre kaçıran gemi reîsi, 128

AHMED, hüküm götüren, 70, 424

AHMED, İbrâhîm-oğlu, Mîr, Körkik Beyi, 771

AHMED, İç-il sancağında sipâhî, 850

AHMED, İlbasan Sancağı Beyi, 837, 890, 1059, 1079

AHMED, İnallu Boyu Beyi Ali'nin oğlu, 59

AHMED, İnebegi-oğlu, 1120

AHMED, Kalkandelen Çeri-başısı, 559

AHMED, Karaman'da timar sahibi, 644

AHMED, Karaman'ın Aksarây kazâsına tâbi Gelgin karyesinden, 459

AHMED, kâtib, 398

AHMED, Kırk-kilise beyinin güveygûsi, 200

AHMED, Klisli, 903

AHMED, Kurd-oğlu, Rodos Kapudanı, 139

AHMED, Lacan Beyi Ahmed Bey'in adamı, 158

AHMED, Lacan Beyi, Hân, 158

AHMED, Menteşe Beyi, 901

AHMED, Mısr'da Sancak-beyi, 632

AHMED, Mîr, Müks Beyi, 771

AHMED, Mihrânî Beyi, 336

AHMED, Musul Beyi, 394

AHMED, nâhiye-i Sayd'da Şeyh, 59

AHMED, nâhiye-i Şeyh'de Şeyh, 59

AHMED, Niğebolı Beyi, 1289, 1330, 1405

AHMED, Ohri Beyi, 1038

AHMED, Pojega havâlesi, hüküm götüren, 1101

AHMED, Rodos Beyi, 132, 133, 134, 267, 268, 539, 611, 899, 940

AHMED, Rumâhiye Sancağı Beyi, 235

AHMED, sâbık Prizrin Beyi, 1550

AHMED, Sipâhî-oğlanlarından, İstanbul ihtisâb me’muru, 97

AHMED, sipâhî-oğulları zümresinden, hüküm götüren, 876

AHMED, Süleymân Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 245, 255

AHMED, Şâm Beylerbeyisi, 59, 317, 1025

AHMED, Şâm beylerbeyisinin kethudâsı, 8, 1243, 1458, 1464

AHMED, Şâm beylerbeyisinin adamı, 1423

AHMED, Teke-ili sipâhilerinden, hüküm götüren, 796

AHMED, Tırhala sancağında timar sahibi sipâhî, 559
AHMED, Tuygun Bey-oğlu, Seçen Sancağı Beyi, 291, 704, 1313, 1515
AHMED, Velika Kādîsı, 911
AHMED, Vezîr Mehmed Paşa'nın adamı, 764
AHMED, yeniçeri ağası, 1379
AHMED, yolkesici, 877
AHMED, Zu‘b Arablarının Şeyhi, 59
AHMED (PAŞA), Anadolu Beylerbeyisi, 1562
AHMED AGA, Azaklı, 985
AHMED AGA, Lipva kal‘ası azebleri ağası, 836
AHMED b. ABDULLÂH, Dîvân-ı Mısr müteferrikalarından, 1223
AHMED b. ABDULLÂH, kehhâl, 351
AHMED b. ABDULLÂH, Sinobî, Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden, 1012
AHMED b. BEŞÂRET, Kerek-Şevbek sancağında mütemekkin, 1438
AHMED b. KULI, Âdilcevâzlı, 1095
AHMED b. MANSÛR, ehl-i fesâd sûhte, 904, 1114, 1288
AHMED b. MUSTAFA, Nova kal‘ası erenlerinden, 831
AHMED b. ŞETTÂ, nâhiye-i Benî-Zeyd Şeyhi, 59
AHMED b. ŞEYH ALİ, Aclun livâsına tâbi Benî-Senhî tâifesinin Şeyhi, 59
AHMED b. ZİYÂD, nâhiye-i Urza‘ («Ë—“Ÿda Şeyh,59
AHMED ÇAVUŞ, Haleb'e gönderilen mahkûm, 154
AHMED ÇAVUŞ, hüküm götüren, 955
AHMED ÇAVUŞ, timar sahibi sipâhî, 559
AHMED ÇELEBÎ (ÇAVUŞ), Uncu-oğlu, hüküm götüren, 279, 717
AHMED ÇELEBÎ, Budun defterdârının karındaşı, hüküm götüren, 1388
AHMED ÇELEBÎ, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 1065
AHMED ÇELEBÎ, Kadî-zâde, 1472
AHMED FAKÎH b. ELDELİK (?), yörük, 107
AHMED FAKÎH, Cârullâh Çavuş'un adamı, 171
AHMED HOCA, Burusalı, 1328
AHMED KETHUDÂ, hüküm götüren, 120, 315, 1510
AHMED PAŞA, 85
AHMED RE’ÎS, hâssa reîslerden, 1310, 1311, 1335
AHMED RE’ÎS, hüküm götüren, 274, 275
AHMED SÜBAŞI, Ohrili harâmî, 1346
AHMED SÜBAŞI, Ramazân Emîn-oğlu, İstefelü, 561, 857
Ahmed Beg karyesi, Kara-hisâr sancağında, 122
AHMEDCİK, harâmî firkate gemileri levendlerinden, 1361
AHMEDEYN, Ma‘arra'da sâkin Setliş-oğulları'ndan, 31
ahşâb dükkânlar, 610
Ahşâfât, Erbil'e tâbi, 741
ahur halkı, 23, 47
Ahyolı, 623; —kādîsı, 203, 623, 938, 1607, 1648, 1655
ak-bayrak hevâsı, 316
Ak-in karyesi, Karaman'ın Aksarây kazâsına tâbi, 459
ak-kullar, 211
Ak-ova, Şile kazâsında bir mahal, 454
Ak-ova karyesi, Edirne'de, 871
Akbaş karyesi, Balya kazâsına tâbi, 451
Akbayraklu tâ’ifesi (Şâm'da), 607
akça, 35, 54, 56, 69, 120, 148, 149, 152, 157, 281; —616; —cem‘ eylemek, 37; —gasb (gāret) eylemek, 457, 1300, 1371; —mukāta‘ası (kat‘ı, kesilmesi), 616, 1369; —müzâyakası, 1460; —salmak, 681, 1361, 1549; —tevzî‘i, 17
Akça-hisâr (nâhiyesi), Ohri livâsına tâbi, 1353; —kādîsı, 1078; —kethudâsı, 1353
akça-i Süleymânî, 616
Akça-kızanlık (kazâsı), 688, 1315, 1521; —kādîsı, 891, 1315, 1366, 1521; —Yahûdîleri, 1315
Akça-koyunlı tâ’ifesi, 881
Akçasar, 505
Akçaşehir karyesi, Kara-hisâr sancağında, 122
Akdağ, 1637; —kādîsı, 1637; —Tatarları, 556
Akdeniz yalıları, 274, 324, 420, 427, 508, 581, 583, 629, 1652
Akhisâr, 441; —kādîlığı, 214
akıncı askeri, 897
akıncı(lar) (tâ’ifesi), 55, 143, 520, 839, 1054, 1333, 1393, 1512; —begi, 143, 520, 1333, 1393, 1512; —kitâbet etmek, 399
Akkerman (sancağı), 55, 143, 839, 894, 897, 1333, 1651; —beyi, 5, 45, 88, 217, 323, 522, 694, 832, 863, 897, 925, 936, 951, 1047, 1049, 1321, 1325, 1333, 1370, 1623; beyi, 697, 1048, 1139, 1497; —emîni, 864; —hisârı, 1651; —iskelesi, 1325; —kādîsı, 832, 863, 925, 936, 1139, 1500; —Kazağı, 951;
aklâm, 398

Aklıkcı-İnebegi karyesi, Filibe'de (?), 1211

Aksaray (kazâsı, sancağı), 22, 242, 532, 1207; —beyi, 242, 672; —kādîsı, 459

Akseki (kazâsı), 1253; —kādîsı, 1448

Aksu, Özi cânibinde, 949

Akşehir, 1101, 1235

Akyaz yürük tâ'ifesi, 196

Akyazı (kazâsı), 454, 456; —kādîlığı, 214; —kādîsı, 185, 415, 453

Akyazılu Baba Tekyesi, Varna kazâsında, 1644

Akāyir benderi, Lahsâ kurbünde, 1129

Ala-kilise karyesi, Sultân-öni'ne tâbi, 1316

Alaca-atlu karyesi, Bigadiç'e tâbi, 708

Alaca-hisâr (kazâsı, sancağı, livâsı, kasabası), 511, 577, —beyi, 172, 400, 511, 577, 725, 821, 1047, 1048, 1049, 1054, 1497, 1560, 1565, 1616, 1623, 1639; —kādîsı, 577

Alaçam karyesi, Bafra kazâsına tâbi, 969

Aladağ kādîsı, 1080, 1213, 1555

ALÂ'EDDÎN, aşîret ağası, 757

ALÂ'EDDÎN, Baş-açuk-oğlu Bû-Sa'îd'in birâder-zâdesi, 1168

ALÂ'EDDÎN, Halîlü'r-rahmân Nâzırı, 1163

ALÂ'EDDÎN, Karagöz Paşa Müderrisi, 1469

ALÂ'EDDÎN, Kudüs mütevellîsinin adamı, hüküm götüren, 1269, 1275

ALÂ'EDDÎN, mukaddim, nâhiye-i Zebîbe Şeyhi, 59

ALÂ'EDDÎN, Şâm'da ehl-i fesâddan, 1336

Alâ'iyye (kazâsı), 933, 1448; —beyi, 933, 1253, 1410, 1448; —kādîsı, 933, 1448

alâmet getürmek, 318

alâmet-i şerîf, 916

Alan karyesi, Göynük kazâsına tâbi, 455

Alasonya kādîsı, 1363, 1601

Alaşehir (nâhiyesi), Aydın sancağına tâbi, 906, 1237; —kādîsı, 1620

ALATİN ANDRİYA, Turbeyli kürek mahkûmu, 630

alay, 814; —beyi(leri), 76, 430, 576, 718, 724, 732, 734, 735, 780, 829, 874, 1219, 1220, 1337, 1546

ALÂ'ÜDDEVLE, Cessân-ı bedre Sancağı Beyi, 1273

ALÂ'ÜDDEVLE, sâbık Cessân-ı Bedre Beyi, 1296

ALÂ'ÜDDÎN b. ABRİŞE, nâhiye-i Vâdi't-tem (?) şeyhi, 59

alef, 897, 1321

ALEKSANDRA VOYVODA, Boğdan Voyvodası, 490, 506, 697, 925, 1259

ALEKSİ, İstanbul'da Terkos karyesinde sâkin zimmî, 1045

ALEKSİ ANDRİ, neccâr, 284

ALEMŞÂH, Keşanlı, 588

ALEMÜDDÎN, Mısr'a tâbi Menfelûtıyye'de Şeyhu'l-Arab, 671

âlet-i harb (âlet-i ceng) ü kıtâl (cidâl), 57, 59, 86, 104, 192, 261, 459, 485, 487, 523, 560, 576, 625, 664, 714, 732, 733, 734, 735, 736, 769, 770, 771, 818, 829, 846, 852, 1048, 1078, 1157, 1134, 1160, 1180, 1304, 1313, 1325, 1443, 1448, 1515, 1540, 1582, 1586

âlet-i lehv ü la'ib, 246, 245, 1339

ALİ, كلبنى kal'ası dizdârlığından ma'zûl, 890

ALİ, acemî-oğlanlarından, 914

ALİ, Ağriboz iskelesi emîni, 750

ALİ, Ankara'da erbâb-ı timardan, 1245

ALİ, Ardahân kulları kethudâsı, 1382

ALİ, arz getüren, hüküm götüren, 325, 1339

ALİ, Askarpar («",—Û kal'ası sâbık Dizdârı, 869

ALİ, Aya-Mavra kal'ası kethudâsı, 1120

ALİ, Aydın'da mültezim ve sübaşı, 1598

ALİ, Bagdâd beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 616

ALİ, Batum beyinin adamı, 270

ALİ, Benî- كلبه Şeyhi, 59

ALİ, Bergama kal'ası'nda Dizdâr, 1173

ALİ, Bolu sancağında timara mutasarrıf, telbîs hüküm yazan sipâhî, 410

ALİ, Burusa'da Kestel karyeli ehl-i fesâd, 896

ALİ, Canik Sancağı Beyi, 65, 283, 485, 487, 1154

ALİ, Cessân Sancağı Beyi, 212

ALİ, Çorum beyinin adamı, 261, 262

ALİ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 160

ALİ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşu oğlanlarından, 183

ALİ, Dergâh-ı Mu'allâ yaya-başılarından, 1665

ALİ, Dîvân Kâtibi, hüküm götüren, 829

ALİ, Dukagin beyinin adamı, hüküm götüren, 1661

ALİ, Dulkādirlü Beylerbeyisi, 1649

ALİ, Edirne yasakcılarından yeniçeri, 1236

ALİ, emîr-i ahur, 401, 402, 489, 649

ALİ, Erzincan Dizdârı, 1230

ALİ, Galata Emîni, 91

ALİ, Gāzî Kıran-oğlu, Şâh Mehmed Bey'in karındaşı, 233

ALİ, Hasan Çavuş âdemlerinden, 325

ALİ, hâssa reîslerinden, 973

ALİ, hâssa sarrâclardan, hüküm götüren, 1083

ALİ, Hışân-oğulları'ndan, 105, 115
ALİ, İç-il Beyi Mehmed Bey'in adamı, hüküm götüren sipâhî, 850
ALİ, İnallu Boyu Beyi, 59
ALİ, İskender Paşa'nın kâtibi, hüküm götüren, 909
ALİ, İzladi'ye tâbi Büyük Kamer karyesi sâkinlerinden, 1521
ALİ, Kara-hisâr'da mütemekkin Arab, 1593
ALİ, Karıştıran'da sâkin, 519
ALİ, Kıbrus kazâsına tâbi Kırık karyesinden, 1594
ALİ, Koca-ili livâsı tahrîrine me'mur, 1001
ALİ, Koca-ili Sancağı Beyi, sâbık Rodos Sancağı Begi, 19, 132, 133, 139, 140, 346, 569, 734, 1013, 1231, 1252, 1264, 1517, 1527
ALİ, Kotur Beyi Mansûr Bey'in oğlu, müfsid, 1221
ALİ, koyun emîni adamı, hüküm götüren, 597, 872
ALİ, Kul-oğlu, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerinden, maktûl, 497
ALİ, Lahsâ'da kullar ağası, 1630; 1633
ALİ, levend kayıkları reîslerinden, 1120
ALİ, maktûl Bergama Dizdârı, 835
ALİ, Mercânü'l-fev'de (?) Şeyh, 59
ALİ, Migalkara kasabasına tâbi Deveciler karyesinden, 207
ALİ, Mostar zu'amâsından Hacı Mehmed'in kölesi, 827
ALİ, Mürgâver Sancağı Beyi, 679
ALİ, Niğebolu Kal'ası Emîni, 1405
ALİ, Receb-oğlu, Geyveli, 1376
ALİ, Rodos Beyi ve Kapudanı, 591, 611
ALİ, Rûm Beylerbeyisi, 1100
ALİ, Rûm-ili'nde erbâb-ı timardan, 820
ALİ, Sayd nâhiyesinde Şeyh, 59
ALİ, Sedd-i İslâm kal'ası oda-başılarından, arz getüren, hüküm götüren, 963
ALİ, Selânik Kādîsı, 471
ALİ, Silivrili, 904
ALİ, sipâhî-oğlanları zümresinden, 519
ALİ, Sirem Beyi Behrâm Bey'in adamı, hüküm götüren, 1061
ALİ, Solhisârlı âmil, 444
ALİ, Şâm yeniçerilerinden, 354
ALİ, telbîs arz sunan, 1194
ALİ, Tire'ye bağlı Uzgur karyesinde za'îm, 868
ALİ, Tokat'da Hâtûniyye İmâreti Mütevellîsi, 1065
ALİ, Trablus'da vakıf hanları müste'ciri, 138, 746
ALİ, Üsküdarlı, 1013
ALİ, Yanbolulu Za'îm Mehmed Çelebî'nin adamı, hüküm götüren, 897, 935, 936
ALİ, Yeniçeri-oğlu, ehl-i fesâddan, 200
ALİ, Yeniçeri-oğlu, ehl-i fesâddan, 200
ALİ, Yevmci-oğlu, hırsuz, 114
ALİ AGA, Çerâkise Ağası, 1155
ALİ b. ABDÂN, nâhiye-i Zebîb'de Şeyh, 59
ALİ b. HASAN, İzladi nâhiyesine tâbi Paşa-yiğit nâm karyeden yürük, 560
ALİ b. ISFAHAN, Diyârbekrli kürek mahkûmu, 630
ALİ b. KARA MURÂD, İzladi'ye tâbi Kamerlü karyesinden, 1530
ALİ b. MEHMED, Sirozlu kürek mahkûmu, 630
ALİ b. MESÎH, Gelibolu'da olan Çingânelerin ispençelerini toplamağa me'mûr, 116
ALİ b. MUSTAFA, Edirne'de Kürd Hoca mahallesi mescidinin müezzini, 1150
ALİ BAHÂ'EDDÎN, Gāzî Kıran-oğlu, 276
ALİ BÂLÎ, Kara Yûsuf-oğlu, İlbasan sancağında mütemekkin, 1353
ALİ BÂLÎ, Mehmed-oğlu, Nâ'ib, Dukagin sancağına tâbi Yenice karyesi sâkinlerinden, 1217
ALİ BEG, Basra vilâyetinde sancak mutasarrıfı, 1629
ALİ BEG, berber ve cerrâh, 351
ALİ BEG, Budun Beylerbeyisi, 723
ALİ BEG, Filibe'de (?) kendi ismi verilen (Ali-beglü) karyeyi kitâbet (tahrîr) eden, 1211
ALİ BEG, Gāzî Kıran-oğlu, Şâh Mehmed karındaşı, 273
ALİ BEG, hüküm götüren, 1448
ALİ BEG, Kürkci-oğlu, 1636
ALİ BEG, Mîzân Emîni, 328
ALİ BEG, Şehzâde adamlarının kethudâsı, hüküm götüren, 884
ALİ ÇAVUŞ, arz getüren, hüküm götüren, 28
ALİ ÇAVUŞ, Florina'da sipâhî, 559
ALİ ÇAVUŞ, hüküm götüren, 500, 501, 502, 1623
ALİ ÇAVUŞ, Mısr çavuşlarından, hüküm götüren, 1155
ALİ ÇAVUŞ, Şâm çavuşlarından, hüküm götüren, 12, 138, 1267
ALİ ÇELEBÎ, Diyârbekr beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 829, 1203, 1308, 1352, 1563
ALİ ÇELEBÎ, Vilâyet Kâtibi Murâd Çelebî'nin karındaşı, 42
ALİ DEVLE, Cessân-ı Bedre Beyi, 220
ALİ EZDİN («"œÍÊ, Burusalı, 1534
ALİ HÂN, 21

ALİ KETHUDÂ, hüküm götüren, 993, 1080, 1106
ALİ MORA, İstanbul'a zahîre nakleden, 768
ALİ PAŞA, Mısr Beylerbeyisi, 565, 1645
ALİ PAŞA, Mohaç'da za‘îm, 1293
ALİ PAŞA, Vezîr, 313, 445, 446, 715, 838; —hâsları, 1120
ALİ RE’ÎS, gemi reîsi, 346
ALİ RE’ÎS, Azak muhâfazasına me’mûr, 266, 278
ALİ RE’ÎS, hâssa reîslerden, 324, 349
Ali-beglü karyesi, Filibe'de (?), 1211
ALİCAN BEG, Kulp Beyi (Hâkimi), 336, 771
Âl-i Fazl tâ’ifesi, Haleb'de, 1608
ALİHAN, sipâhî, 1188
Âl-i Mûsa tâ’ifesi, Haleb'de, 1608
alîk, 317
ALİKÂ AGA, Azaklı, Tomruk Dizdârı, 985
Ali Şeyh karyesi, Bozok sancağının Gedük nâhiyesine tâbi, 1258
ÂLİYE-İ GÜLBÂGÎ, 771
ALLAHVİRDİ, Kız-uçan Beyi, 771
Alman dağları, 1513
Alos kethudâları, 1491
Alpak begi, 338, 770
ALPAVUD, sipâhî, 1419
ALPO, Eflâklı, 1560
altun, 152, 1103, 1307, 1341, 1617, 1621; —bozmak, 1309; —evânîsi, 1341; —kılıc, 1128; —kozalak, 206, 294, 805, 963, 1622; —salmak, 622, 969; —sikke, 41; —taleb etmek, 1301
Âlûs Şeyhi, 59
ALYO, eflâk, 1449
Amâsiyye (livâsı, sancağı), 32, 34, 35, 37, 43, 153, 201, 230, 231, 232, 286, 370, 419, 431, 485, 900, 1534; —beyi, 224, 452, 485, 504, 587, 759, 824, 856, 900, 934, 971, 1011, 1345, 1440; —beyi adamları, 210; —hisâr-erenleri, 921, 934; —kādîsı, 219, 280, 370, 452, 503, 540, 759, 770, 824, 856, 898, 934, 1027, 1140, 1295, 1662; —kal‘ası, 504, 934; —kal‘ası dizdârı, 504, 900, 971; —kal‘ası erenleri, 856; —kal‘ası hisâr-erenleri, 504; —kal‘ası kethudâsı, 504, 971; —kal‘ası müstahfızları, 504, 971; —kal‘ası topçuları, 971; —levendleri, 1422; —müftîsi, 119
amâyir, 553
amele, 1284
Âmid, 227, 329, 396, 412, 785; —beylerbeyisi, 765; —defterdârı, 765; —hazînesi, 765, 766; —kādîsı, 2, 778, 779, 1095, 1113, 1526; —kal‘ası, 21; —kulları, 1042; —parası, 1369
âmiller (ayrıca bk. ummâl), 308, 320, 406, 444, 795, 1284, 1300, 1479
ÂMİR, Mezkûk Hâkimi, 1036
Anabolu (kal‘ası), 1228; —azebleri ağası, 1228; —kādîsı, 768, 1228; —kapudanı, 300, 1118; —müstahfızları, 768
Anadolu, 624, 783, 888, 1212, 1545; —askeri, 32, 34, 144; —beylerbeyisi, 186, 225, 226, 229, 332, 410, 457, 533, 576, 655, 732, 736, 769, 814, 829, 860, 906, 908, 931, 1178, 1179, 1237, 1281, 1290, 1396, 1470, 1473, 1562, 1587; —beyleri, 959; —cânibleri, 414, 1410, 1545; —defterleri emîni, 1439; —kādîları, 113, 320, 539, 1116; —kethudâsı adamları, 26; —sancak-beyleri, 692, 732; —semti, 1601; —sipâhîleri, 533, 956, 1008, 1562; —vilâyeti, 736, 888, 1175, 1601; —vilâyeti defteri çavuşları, 908; —yakası, 223
Anafarta karyesi, Gelibolu'ya tâbi, 269
Anakari karyesi, Vize'ye âbi, 1212
Anamur kādîsı, 1448
anbar hıdmeti, 691
anbarcı, 883
ANDERYA b. FLUKA, Tekfur kazâsında kâfir levend, 700
Anderyan karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338
Andırın kādîlığı re‘âyâsı, 1249
ANDRİNİKO HANİKOS (?), Silivri'de Papayani mahallesi'nde sâkin neccâr, 284
Ane (sancağı), 440; —beyi, 59
ANGELO-SAL, Venedik bâzergânı, 561
Ankara (nâhiyesi, sancağı), 820, 975, 1439; —beyi, 1245, 1450; —dizdârı, 1232; —kādîlığı, 196, 197; —kādîsı, 36, 196, 256, 257, 820, 975, 1188, 1245, 1291, 1439; —kal‘ası (hisârı), 1232; —kal‘ası (hisârı) kethudâsı, 1290; —piyâdeleri beyi, 812
Antâkıyye (kazâsı), 751, 1040, 1424; —mahkemesi, 1430
Antâliyye (kazâsı), 385, 747, 751, 987, 1178; —dizdârı, 362, 1060; —iskelesi, 751; —iskelesi mahsûli, 1060; —kādîsı, 40, 136, 362, 385, 390, 567, 634, 1017, 1060, 1647; —limanı, 1060
ANTON, Köprülü kazâsında mütemekkin zimmî, 974
ANYAN (?), Moskov kumandanı Dimitraş'ın beylerinden, 266, 278
Arab(lar), 377, 1146, 1633; —âsîler, 929, 1438; —meşâyıhı, 367; —müfsidleri, 563; —şeyhleri, 139; —tâ’ifesi, 1189

A‘râb, 987, 1146, 1294; —ı bed-fi‘âl, 8, 189, 297, 593, 594

ARAB, mazınna, 1495

ARAB HÜSEYİN, yolkesici, 877

ARAB-OĞLI, Türkmen boy-beylerinden, 59

araba, 48, 118, 185, 210, 281, 816, 935, 1132, 1174, 1415, 1571; — bâcı, 696; —basmak, 1212; — çekmek, 1333

arabacı(lar), 1099, 1255

Arabcık yaylağı, Usturumca kazâsında, 1515

Arabî, 820

Arabistân (vilâyeti), 57, 59, 211, 377, 464, 555, 586, 1633, ; —cânibi defterdârı (ayrıca bk. Haleb vilâyeti defderdârı), 191, 306, 307, 317, 398, 628, 661, 666, 681, 728, 786, 794, 808, 1322, 1492, 1543, 1659; —hazînesi, 377

Arabiye ? ( ) **karyesi**, Köprülü kazâsına tâbi, 1489

Arac (kal‘ası), Klis'de, 903; —a‘yânı, 870; —kādîsı, 870, 1640

A‘rac cezîresi, 284

Arad (sancağı), 1571; —beyi, 1386; —kal‘ası ta‘mîri, 1571

Arâğrı ? ( ), Rumeli'de (?) bir mahal, 1265

ARAS (?) BEG, Zü'l-cevzân Beyi, 771

Aras suyı, 228

Arbihisneden (?) **karyesi**, Köprülü kazâsına tâbi, 1489

Arbordor, Venedik barçalarından birinin adı, 561, 591

Arçov kal‘ası, Trabzon sancağına tâbi, 1610

Ardahan (sancağı), 962, 1382; —beyi, 144, 668, 763; —kādîsı, 1382; —kulları kethudâsı, 1382; —tahrîri, 659

Ardanuç sancağı tahrîri, 659

ARDIÇ, Nemçe Kapudanı, 723

Argon Kâmil Bîmârhânesi (Haleb'de), 643, 646; — terekesi, 643, 646

Ariş, Mısr beylerbeyiliğine tâbi bir mahal, 563

Ark deresi, Üsküdar'da, 544

Arla sancağı beyi, 1026

ARMAĞAN, Eflâk voyvodasının adamı, hüküm götüren, 1238, 1242, 1244, 1248

armân (?) koyunu, 1401

ARMUDCI-ZÂDE, hüküm götüren, 432

ARNAVUD HASAN, harâmî firkate gemileri levendlerinden, 1361

ARNAVUD HÜSEYİN, gemi reîsi, 1601

Arnavud (tâ’ifesi), 464, 1284; —levend kâfirleri, 464; —levendler, 545

arpa, 47, 48, 67, 89, 96, 98, 99, 187, 203, 290, 374, 404, 405, 470, 482, 540, 647, 657, 720, 867, 1333, 1536, 1566; —müzâyakası, 89

arpacı, 777

arpalık, 292, 293

Arpaz karyesi, Aydın sancağında, 1598

ARSLAN, Çeşme kazâsında deryâ muhâfazasında olan Hâce-zâde Mehmed'den arz getüren, hüküm götüren, 508

ARSLAN, Lahsâ Beylerbeyisi Kethudâsı, 1126

ARSLAN, Mehmed Bey'in adamı, hüküm götüren, 761

ARSLAN b. HUSREV, 577

ARSLAN BEG, 380, 1477

ARSLAN KETHUDÂ, hüküm götüren, 510, 1201, 1218

arz, 17, 23, 46, 84, 116, 151, 152, 168, 169, 177, 184, 204, 207, 211, 370, 433, 451, 472, 481, 628, 637, 681, 691, 700, 701, 704, 836, 837, 877, 911, 915, 943, 960, 963, 979, 987, 1026, 1091, 1111, 1116, 1160, 1192, 1194, 1202, 1208, 1212, 1213, 1221, 1306, 1307, 1325, 1333, 1342, 1346, 1377, 1516, 1526, 1532, 1587, 1593; —ibrâz etmek, 869, 890

arz-ı hâl, 91, 163, 220, 282, 310, 360, 436, 524, 557, 568, 587, 599, 627, 671, 690, 757, 760, 799, 882, 911, 921, 928, 938, 1011, 1027, 1082, 1095, 1142, 1167, 1190, 1209, 1214, 1241, 1263, 1269, 1309, 1354, 1501, 1526, 1535, 1598, 1608, 1619; —sunmak, 66

asâkir, bk. asker

asel, 436, 1270

ases-başı, 464, 1371

ashâb-ı hayrât, 1090

ashâb-ı hukøk, 204, 206, 282, 348, 717, 818, 891, 901, 1045, 1178, 1213, 1217, 1403

ASIL BEG, cemâ‘at-i Bulacılarlu boyunun beyi, 59

asıl-zâde, 1584

âsî(ler), 52, 53, 59, 289, 334, 477, 483, 1038, 1039, 1040, 1058, 1129, 1219, 1220, 1444, 1613; —Arablar (tâ’ifeleri), 235, 929, 1129; —kâfirler, 345; —karyeler (kurâ), 1332, 1336, 1444, 1475, 1508, 1509, 1643

asker, asâkir (ayrıca bk. cünûd), 1, 34, 61, 62, 93, 179, 225, 226, 227, 229, 234, 236, 247, 250, 251, 260, 323, 332, 344, 364, 366, 373, 384, 393, 394, 395, 495, 500, 600, 602, 618, 642, 676, 718, 729, 735, 769, 771, 776, 777, 829, 839, 873, 874, 892,

955, 966, 1054, 1072, 1146, 1219, 1220, 1265, 1283, 1305, 1321, 1390, 1419, 1497, 1524, 1525, 1547, 1565, 1616, 1639; —cem‘ (tedârük) eylemek, 43, 139, 178, 180, 1219, 1283; —çekmek, 43; —göndermek, 147; —halkı, 8, 30, 52, 60, 147, 229, 266, 558, 820, 867, 973, 1240, 1455, 1497; —harclığı, 558; —i bâgΩ 1419; —i fevz-me’âsir 144, 829, 892, 959, 1048, 1265; —i İslâm (asâkir-i Müslimîn), 364, 516, 959, 961, 954, 1099, 1268, 1663; —i zafer-nigâr, 22; —i muvahhidîn, 1265; —i nusret-karâ’in, 22; —i nusret-me’âsir, 52, 57, 59, 229, 500, 529, 613, 776, 829, 892, 1047, 1072, 1265, 1268; —i nusret-rehîn, 959; —i şeyâtîn-şükûh, 1265; —i zafer-karâ’in (makrûn), 364, 625, 1527; —i zafer-me’âsir, 52, 53, 225, 364, 770, 771; —i zafer-şi‘âr, 959; —zahîresi, 500

Aslıhan mezra‘ası, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

Âstâne (İstanbul), 147, 241, 294, 335, 336, 350, 364, 373, 392, 401, 402, 407, 408, 506, 831, 1048, 1062, 1121, 1622, 1664; —i adâlet, 845; —i adâlet-destgâh, 1524; —i adâlet-penâh, 1121, 1265; —i âlem-penâh, 1451; —i aliyye, 1524; —i devlet-âşiyân, 22, 273, 1595, 1622; —i devlet-medâr, 102; —i devlet-penâh, 939; —i muhalledü'l-ikbâl, 1544; —i sa‘âdet, 3, 30, 137, 180, 205, 206, 238, 257, 298, 408, 439, 466, 489, 495, 600, 601, 602, 624, 650, 676, 677, 897, 915, 927, 939, 963, 969, 986, 1060, 1069, 1077, 1092, 1122, 1155, 1158, 1217, 1314, 1320, 1321, 1328, 1342, 1347, 1406, 1447, 1453, 1454, 1486, 1487, 1499, 1507, 1520, 1523, 1524, 1539, 1568, 1595, 1620, 1623; —sa‘âdet-âşiyân, 770

Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesi, 818, 1038, 1058

aşâ’ir, 57, 59, 60; —ü kabâ’il, 59

aşcı(lar), 210, 281, 431, 777

aşîret, 212, 679, 748, 770, 771, 1073, 1563; —ağaları, 679, 757, 770, 771; —askeri, 770, 771; —beyleri, 158; —sâhibleri, 1066

at (ayrıca bk. bârgîr), 26, 34, 37, 90, 103, 156, 173, 200, 243, 259, 310, 417, 642, 664, 674, 677, 871, 925, 1128, 1130, 1152, 1296, 1325, 1375, 1455, 1487, 1488, 1613, 1663; —gemileri, 48, 222, 1202, 1240; —serika etmek, 1603; —oğlanları, 110

Ata-begi Gāzî Câmi‘i, Kastamoni'de, 970

Atak begi, 771

ATA’Î (ATÂYÎ), Üsküb Sancağı Beyi, 129, 559, 944, 1657

ATÂ’ULLÂH, Şehzâde Selîm'in hocası, 292, 737

atebe-i aliyye, 206, 1121, 1523

atebe-i gerdûn-iktidâr, 680, 1265

atebe-i ulyâ, 144, 145, 146, 155, 180, 204, 205, 206, 225, 240, 241, 281, 309, 364, 366, 367, 382, 407, 413, 495, 507, 555, 591, 625, 649, 653, 654, 680, 769, 805, 808, 893, 915, 924, 939, 954, 959, 981, 1024, 1048, 1050, 1064, 1068, 1077, 1085, 1224, 1329, 1384, 1392, 1429, 1452, 1453, 1455, 1535, 1556, 1566, 1582, 1617, 1622, 1646

âteş (ayrıca bk. yangın, ihrâk), 1235, 1378, 1379, 1380

Atina kādîsı, 842

Atina varoşı, Seksar sancağında, 491

atlas kîse, 1265

atlu, 91, 104, 483, 767, 961, 1085, 1145, 1149, 1266, 1663; —bölüği, 105, 115; —gāzîler, 1663; —kefere, 1305; —levend, 295; —yarar yiğitler, 1130

av avlamak, 590

av hayvanları, 590

avadanlık, 588

avârız (vergisi), 622, 795, 938, 1249, 1332, 1503; —akçası, 927; —den mu‘âf ü müsellem (olmak), 375, 993, 1556; —ı dîvâniyye, 57, 59, 60, 172, 369, 375, 1276; —salmak, 157, 938

AVCI, Hızır Bey'in adamı, 461

Avlonya (sancağı), 272, 1599, 1661; —harclıkcıları, 559; —iskelesi, 1661; —kal‘ası dizdârı, 1079

Avret-hisârı celebleri, 1363

Avzâ (?) begi, 771

a‘yâd, bk. bayrâm

Aya-Mavra kal‘ası, 1120

Aya-Pevrek (?) limanı, 1361

Aya-Sofya evkāfı, 1119, 1151, 1190

Aya-Sofya mütevellîsi, 1151

Aya-Vasil karyesi keferesi, Koroveş ? (غورونش) kazâsında, 852

Aya-Vasil karyesi, Delvine sancağında, 1588

ayak âmili, 881, 896

Ayamana, Selânik sancağına tâbi karye, 498

a‘yân, 111, 494, 831, 1498; —ı memleket, 433, 441, 750; —ı vilâyet, 408, 441, 649, 942, 944, 1640

Ayan ? (آيان) **Göli**, Koca-ili'de, 1255

AYAS, Çorum Beyi, 230

AYAS, Haydar Paşa'nın kethudâsı, 149

AYAS, hüküm götüren, 290, 297

AYAS, Ohrili, Kara Yûsuf-oğullarından harâmî, 1346

AYAS BEG, Mütevellî, 642

AYAS BEG, sâbık müteveffâ Şâm Beylerbeyisi, 731

AYAS PAŞA, Erzurum Beylerbeyisi, 480, 540, 731, 902, 1073

Ayasluğ (Ayasuluğ) (kazâsı), 411, 508, 1360, 1337, 1568; —kādîsı, 868; —karyeleri, 1337

Ayazma, Silivri'de bir mahal, 904

Ayazmend kādîsı, 482, 1307

AYDIN b. HAYDAR, Âdilcevâzlı, 1095

Aydın (sancağı), 423, 508, 906, 1237, 1562, 1598; —beyi, 320, 411, 537, 761, 1074, 1337, 1359, 1360, 1361, 1371, 1372, 1545, 1561, 1568, 1620; —kādîsı, 320, 411; —müsellemleri, 1627; —müsellemleri beyi, 812, 1627; —yayaları beyi, 707

AYDIN, ehl-i fesâddan, 672

AYDIN, Kütahyalı, 1407

Aydonat nâ'ibi, 845

Aydos (kazâsı), 277, 938; —evkāfı re'âyâsı, 938; —kādîsı, 203, 1607, 1648, 1655

aygır, 841

Ayıntab, 396; —kādîlığı re'âyâsı, 1249

âyîn, 246, 516; —i bâtıl, 1169, 1664

ÂYİŞE HÂTÛN, maktûle, 441

ÂYİŞE VÂLİDE SULTÂN (Kānûnî Süleymân'nın annesi) imâreti (Mağnisa'da) mütevellîsi, 554

AYO AYOLASTİN, 1479

Ayvalu karyesi, Kara-hisâr sancağında, 122

azâdlu esîr, 684

Azak, 83, 102, 266, 278, 305, 343, 961, 1048, 1050, 1054, 1072, 1111, 1259, 1266, 1393, 1565, 1639; —kādîsı, 949, 985, 1047; —kal'ası (hisârı), 79, 80, 81, 83, 102, 216, 266, 278, 953, 954, 961, 985, 995, 1047, 1048, 1049, 1072, 1542, 1544; —kal'ası ahâlîsi, 954; —kal'ası handekı, 543; —kal'ası ta'mîri, 543, 1265, 1266, 1453; —muhâfazası, 266, 305, 1416; —muhâsarası, 305

A'zâz sancağı, 377, 379

azeb(ler) (tâ'ifesi), 278, 301, 302, 618, 819, 1021, 1079, 1097, 1098, 1579, 1596; —ağası (ağaları), 1079, 1146, 1228, 1579; —ağası gemisi, 1228; —kethudâlığı, 836; —kethudâsı, 1611

AZÎZ, sâbık İzvornik Kādîsı, 1334

aznavurlar, 1519

Bâb, Güney-doğu'da bir mahal, 396

Bâb-ı Sa'âdet, 212, 755, 1035; —hıdmetkârları, 867

Baba-eskisi (kazâsı), 1181, 1212, 1279; —kādîsı, 598

Baba-yani karyesi, 1178

Baban begi, 340, 771

bâc, 359, 696, 1658, 1659; —gâhlar, 628; —hâsıl kayd etmek, 696; —taleb etmek, 441

bâc-ı tarîk, 1415

bâc-ı ubûr, 696

bâcdâr, 791

Bacı kādîsı, 638

Bacvanlu (?) sancağı beyi, 340

bâd-ı hevâ, 881, 932, 1094

BÂD-MUŞ (?), Cemâ'atü'l-Fâzıl Şeyhi, 59

badaloşka, 1210

bâdâm (bâdem), 1270

Bâdiye begi, 1454

Badracık kādîsı, 943

BADRİŞİN, Galata sâkinlerinden zimmî tâcir Jorji'nin karındaşı, hüküm götüren, 805

Bafra (kazâsı), 969; —kādîsı, 419

Bagdâd (vilâyeti), 61, 62, 234, 260, 329, 330, 331, 333, 335, 337, 387, 394, 396, 605, 616, 618, 620, 770, 771, 787, 849, 1185, 1317, 1355, 1503, 1563; —Arabı, 189; —azebleri, 1097; —beylerbeyiliği, 60, 234, 237; —beylerbeyisi, 49, 60, 61, 62, 126, 212, 220, 235, 236, 238, 329, 330, 331, 339, 340, 368, 387, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 500, 573, 576, 605, 615, 616, 617, 618, 619, 641, 741, 743, 769, 829, 909, 910, 919, 920, 992, 997, 1003, 1097, 1132, 1133, 1147, 1189, 1273, 1296, 1503, 1537, 1563, 1656; —darb-hânesi, 616; —defterdârı, 615, 616, 617, 618; —dîvânı, 1296; —gönüllüleri, 1097; —hazînesi, 641, 1185; —kal'ası, 60, 333, 339, 1189; —kal'ası muhafazası, 387; —muhâfazası, 339, 641; —serhaddi, 615; —yeniçerileri, 618

bâgΩler, 257, 969, 1419

bâgΩlik, 323

bâğ, 66, 193, 590, 1122, 1124, 1146, 1294, 1519

bâğçe, 66, 1122, 1146, 1519; —hıdmeti, 1397

Bağdiye, İnebahtı kal'ası'nın iç bölmesinde bir mahalle, 599

Bağte (?) kādîsı (نغته), 1148

BAHÂ'EDDÎN, Mîr, Brazgird nâhiyesi sâbık hâkimi, 233

BAHÂ'EDDÎN BEG, 770

BAHÂ'EDDÎN BEG, Sason Hâkimi, 336

Bahreyn, 1122, 1123, 1124, 1125, 1130, 1143, 1146, 1456; —cezîresi, 364, 747; —hâkimi, 364, 366; —seferi, 1132, 1632

Bahr-i sefîd cezîreleri, 985

bakāyâ defteri, 549

bakır, 664, 1117; —evânî, 588, 664

Bakır-âbâd (Bakır-obası), Tarhala kazâsına tâbi, 451, 1522

BÂKÎ, Mahmûd Emnî'nin hıdmetkârı, 432

bakkam, 675, 805

bakkāl (tâ'ifesi), 777, 1270

bakrac, 708

bal, 67, 101, 290, 1065

balaban, 991

Balabanlu karyesi, Karasu Yenicesi kazâsına tâbi, 1665

Balat (Menteşe'ye tâbi) ahâlîsi, 901

Ba'lbek (kazâsı), 59, 307, 1336; —kādîsı, 719, 1336; —re'âyâsı, 104

Balçık (kasabası), Varna kazâsına tâbi, 418, 1651; —nâ'ibi, 418

balçık, 1255

balık, 949; —dişi, 1158

Balık-bâzârı, İstanbul'da, 1442

Balıkesr (Balıkesrî), 107, 357, 433, 451; —kādîsı, 433, 740; —nâ'ibi, 740

BÂLÎ, Aydınlı, 1598

BÂLÎ, Bâcdâr-oğlu, İlbasan sancağında, 1353

BÂLÎ, Bihilişte nâhiyesine tâbi Öşme karyesinden sipâhî ser-askeri, 559

BÂLÎ, Burusa Beyi Bâyezîd Bey'in oğlu, hüküm götüren, 880, 896, 1307

BÂLÎ, Burusalı, 268, 1534

BÂLÎ, Burusalı Yahûdî, 267

BÂLÎ, defter kâtibi, 1261

BÂLÎ, Delvine Beyi Mehmed Bey'in kethudâsı, hüküm götüren, 711, 846, 852, 1134, 1643

BÂLÎ, Kastamonili, 1640

BÂLÎ, Mehmed Kör-oğlu, Anabolu kal'ası bölükbaşılarından, arz getüren, hüküm götüren, 1228

BÂLÎ, mu'temed, 1459

BÂLÎ, Rûm-ili çavuşlarından, 488

BÂLÎ, Semendire Sancağı Beyi, 123, 416, 1182

BÂLÎ, suyolcılar-başı, 871

BÂLÎ, Teke-ili Sancağı Beyi, 14

BÂLÎ, Trabzon sancağını tahrîr eden Kāsım Bey'in adamı, hüküm götüren, 1610, 1614

BÂLÎ b. YUNUS, Vize kazâsı Bâlî Hoca karyesinden, 687

BÂLÎ ÇAVUŞ, Celâyir-oğlu, hüküm götüren, 161, 163, 164

BÂLÎ ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, hüküm götüren, 87, 482, 559, 579, 580, 581, 583, 631, 633, 634, 710, 879, 1363, 1368, 1370, 1374, 1624

BÂLÎ ÇELEBÎ, Selânik kādîsının hısmı, hüküm götüren, 927

BÂLÎ DOĞAN, Akça-hisâr sâkinlerinden, 1078

BÂLÎ KETHUDÂ, Midillü sâkinlerinden, 760

BÂLÎ SÂDIK, Şücâ'-oğlu, İlbasan sancağında, 1353

BÂLÎ YAVRIZEN, Ohrili harâmî, 1346

Bâlî Hoca karyesi, Vize'ye tâbi, 687

Bâlis begi, 59

Balis harâbeleri, Haleb vilâyetinde, 756

BALİSTE GRAŞTA, Venediklü tâcir, 963

baltacı, 431

BALUCA, mühtedî Eflâk bolarlarından, 1449

Balya (kazâsı), 451; —kādîsı, 451

BANBUR (?), aşîret ağası, 757

Bane (kazâsı), 172, 821; —kādîsı, 172, 821; —parkanı, 111; —varoşı, 844

BANİK SULTÂN, 527

BARAFAK (?), Boğdanlı ehl-i fesâd ü şenâ'at zimmî, 465

barça(lar), 131, 250, 345, 518, 561, 591, 750, 857, 1268, 1306

Barçınlu kādîsı, 199, 1174

bârgîr (ayrıca bk. at), 124, 173, 259, 281, 308, 309, 314, 350, 417, 501, 556, 577, 674, 677, 820, 841, 843, 896, 1210, 1375, 1487, 1533; —çalmak, 289

Bârgîrî begi, 771

barışıklık, 1524, 1525

Barksaz, Erdel'de bir nâhiye, 602

bârût, 512, 785, 822, 1099, 1133, 1147, 1180; —ı siyâh, 15, 16, 512

basdırma (pastırma), 1270; —lık sığır, 665

baskun etmek, 60

Basra (vilâyeti), 260, 302, 366, 368, 616, 764, 790, 791, 834, 849, 1021, 1023, 1122, 1131, 1135, 1141, 1143, 1185, 1355, 1435, 1446, 1510, 1629; —azebleri, 1146, 1435; —beylerbeyisi, 61, 260, 301, 302, 364, 366, 747, 1021, 1023, 1036, 1067, 1097, 1131, 1135, 1141, 1143, 1146, 1147, 1218, 1355, 1435, 1446, 1510, 1629; —benderi, 260; —gönüllüleri, 1097, 1435; —mühimmâtı, 463,

764, 1185, 1249, 1355; —serhaddi, 1067; —yolu, 260

BAŞ-AÇUK MELİK, Gürcistan meliklerinden, 1425

BAŞ-AÇUK-OĞLI, 393, 1168, 1406

baş-hâneler, 1151

başcı, 777

başı kabak kaçmak, 1554

Başı-büyüklü cemâ'ati (Burgos nâhiyesinde), 299

Başküfe, Azak'da bir mahal, 266, 278

baştarde, 19, 132, 133, 550, 1356

baştine, 1585

Batum, 271; —beyi, 270

Ba've-oğulları, Haleb'de Hubul memlehası mültezimleri, 1209

Bayatcuk karyesi, Kara-hisâr sancağında, 122

Bayburd (sancağı), 1091; —dizdârı, 1342, 1369; —kādîsı, 1091, 1342; —kal'ası (hisârı) erenleri, 1342; —kal'ası bölük-başısı, 1342; —kal'ası kethudâsı, 1342

BÂYEZÎD, arz getüren, hüküm götüren, 691

BÂYEZÎD, Bayburd dizdârının adamı, hüküm götüren, 1369

BÂYEZÎD, Burusa (Hüdâvendigâr) Beyi, 880, 881

BÂYEZÎD, Dergâh-ı Mu'allâ samsoncılar-başısı, 242

BÂYEZÎD, Hamâ Beyi, 59

BÂYEZÎD, Nova ve Neretve iskeleleri âmili, 963

BÂYEZÎD, Rodoscuklu maktûl, 1160

BÂYEZÎD, sipâhî, 199

BÂYEZÎD, Şehzâde, Kanûnî Sultan Süleyman'ın oğlu, 1, 3, 8, 22, 26, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 43, 44, 52, 57, 59, 60, 61, 62, 71, 75, 86, 87, 95, 144, 153, 198, 210, 224, 228, 230, 231, 232, 280, 281, 283, 288, 298, 299, 303, 328, 332, 334, 335, 337, 339, 353, 365, 431, 449, 450, 458, 573, 574, 584, 672, 683, 1207, 1322

BÂYEZÎD ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 57, 59, 62, 303, 327, 328, 377, 531, 943, 1363

BÂYEZÎD HÂN (Sultân), 1327

BÂYEZÎD SÜBAŞI, Zağarcı-başı, hüküm götüren, 1665

baylos, 206, 385, 439, 1523

bayrak, 118; —dikmek (isyân etmek), 718; —hevâsı, 316; —kaldurmak (isyân etmek), 1038, 1058

bayrâm(lar) (ayrıca bk. îd), 245, 246

BAYRÂM, Bosnalı, 926

BAYRÂM, Sirem Sancağı Beyi, 434, 867, 1176, 1182, 1195, 1334, 1474

BAYRÂM ÇAVUŞ, Vâlide Sultân'ın Kuds-i Şerîf'deki imâreti evkāfının sâbık mütevellîsi, 138, 486, 746

Bayrâmlu kādîsı, 168

bâzâr, 411, 483, 1074, 1315, 1402, 1620; —peremesi, 1480; —yeri, 453

Bâzârcık, Varna kazâsına tâbi kasaba, 295; —kādîsı, 171, 258, 994

bâzârcılar, 1574

bâzergân(lar), 156, 561, 893, 1165, 1457, 1488; —gemisi, 1216; —tâ'ifesi, 987, 1461

Bâzûkî tâ'ifesi, 1221, 1222

bedâyi' [bida'], bk. bid'at

bedel akçası, 1498

bedel-i nüzül, bk. nüzül

BEDR, tâ'ife-i Benî-Mehdiyye Şeyhi, 59

BEDR BEG, 336

Bedre (nâhiyesi), 212, 1296; —halkı, 1296; —meliki, 1296

Bedreme kal'ası, Trabzon sancağına tâbi, 1610

BEDRÜDDÎN, nâhiye-i Burc-i Mebrûd'da şeyh, 59

Beg sancağı, 433; —beyi, 1564

beg-zâdeler, 1028

Begbâzârı (kazâsı), 1291; —kādîsı, 221, 1291; —kādîlığı, 65

Begdemür karyesi, Kavak kazâsına tâbi, 1304

BEGDEMÜR, Urla kazâsına tâbi Ovacık karyesinden, 356

Begdili cemâ'ati, Yeni-il kazâsında, 84

beglerbegi(ler), 1, 59, 106, 144, 147, 197, 225, 226, 234, 355, 364, 510, 613, 667, 696, 703, 776, 1524; —arzı, 1473; —berâtı, 572, 1096; —defteri, 559; —hâsları, 28, 696, 800, 1415; —kalitası, 1060; —kethudâsı, 615

beglerbegilik, 57, 59, 60; —verilmek, 387

Begşehri, 1233; —beyi, 1213

BEGTEMÜR-OĞLI, nâhiye-i Ba'lbek'de ze'âmet tasarruf eden, 59

BEĞENDÜK, arz getüren, hüküm götüren, 1408

Behisni kazâsı, 628

BEHRÂM, Basra Beylerbeyisi, 1097

BEHRÂM, Çatalcalı, 1413

BEHRÂM, Çavuş-başı, 1135, 1141, 1143

BEHRÂM, Çorum Sancağı Beyi İlyâs Bey'in adamı, hüküm götüren, 1662

BEHRÂM, Filek Beyi Hasan Bey'in adamı, hüküm götüren, 1663

BEHRÂM, Kara-hisâr-ı ŞarkΩ'de ehl-i fesâd, 722

BEHRÂM, Na‘ldöken yürükleri sübaşısı, 965
BEHRÂM, Pojega sancağı beyinin kethudâsı, 699, 716
BEHRÂM, sâbık Mısr beylerbeyisinin adamı, 1326, 1344
BEHRÂM, Sirem Beyi, 1061
BEHRÂM b. ABDULLÂH, Dîvân-ı Mısr müteferrikalarından, 1223
bekciler, 680
BEKE BEG-OĞLI, 1203, 1204, 1205, 1206
BEKİR, Edirne'de ber-vech-i iltizâm hâslar emîni, 1236
BEKİR, Erbil Sancağı Beyi, 237, 238, 391, 392, 574, 741, 743, 770, 780; —Şehrizol sancağı beyiliği, 984, 1003
BEKİR, Kızıl-ağaç Yenicesi'nde sâkin, 1196
BEKİR, şikâyetci, hüküm götüren, 1188
BEKİR ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, hüküm götüren, 198, 449, 450, 477, 561
BEKİR FAKÎH, Seydîşehirli, 1555
BEKKÎ ÇAVUŞ, hüküm götüren, 154
BEKTAŞ, Bihor kal‘ası kethudâsı, 1217
BEKTÂŞ, Burusalı, 267, 268
Bele karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338
Belende karyesi, Çihârşenbih kazâsına tâbi, 738
Belgrad, 384; —kādısı, 1195, 1474, 1606; —kal‘ası müstahfızları, 689, 691
Belsbarye (?) **karyesi**, Mohaç'a tâbi, 1338
bend bozmak (zencîr bozmak, habsden firâr etmek), 1301
Bender, 894, 897, 925; —beyi, 954; —kal‘ası, 697, 925
Bender-i Süveyş, 983
benderler, 1129, 1131
be-nevbet sipâhî timarı, 736
be-nevbet timar, 732, 736, 888
Benî-Ali şeyhi, 59
Benî-Atâ tâ’ifesi, Gazze livâsında, 59
Benî-Atıyye tâ’ifesi, Gazze livâsında, 59
BENÎ-CEMÎL, mülhid, 1400
Benî-Cevher nâhiyesi şeyhi, 59
Benî-Hâzeyd nâhiyesi, livâ’-i Kuds-i Şerîf'de, 59
Benî-Ken‘ân nâhiyesi, 59
Benî-Sa‘îd tâ’ifesi, 59
Benî-Senhî tâ’ifesi, Aclun livâsında, 59
Benî-Zeyd nâhiyesi, Livâ’-i Kuds-i Şerîf'de, 59
bennâ, 897, 1108, 1321, 1333, 1453; —*arşunı,* 72
berât (berât-ı hümâyûn, berât-ı şerîf) 27, 105, 115, 233, 293, 299, 364, 497, 504, 528, 530, 537, 572, 703, 741, 745, 992, 1069, 1071, 1091, 1096, 1201, 1211, 1215, 1275, 1285, 1312, 1347, 1398, 1419, 1445, 1518, 1519, 1550, 1611, 1614; —etdirmek, 939; —ı şâhî, 1217; —ile mutasarrıf olmak, 27; —resmi, 276, 440; —sadaka buyurulmak, 1096; —sûreti, 895
berâtlu sipâhî, 1073
Berâ‘ karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338
berâyâ, 196, 320, 364, 401, 402, 407, 408, 466, 832, 961, 964, 1024, 1049, 1510
berber, 351, 777
Berbofça kal‘ası, 702
berende, 1150
Bergama, 128, 1098; —dizdârı, 835; —kādîsı, 128, 482, —kal‘ası (hisârı), 1173, 1307, 1564; —kal‘ası erenleri, 1331; —kal‘ası dizdârı, 1033; 1307; —nevâhîsi, 128; —sübaşısı, 1307
Berîd begi, 771
Berk (»—„), Erdel'de bir nâhiye, 602
BERKæK, Sâbit-oğlu, Haleb'de Âl-i Mûsâ tâ’ifesinden, 1608
Berkofça, 1363; —kādîsı, 488, 559
berre vü mesâkîn, 832
berriyye, 189, 1094, 1294; —kabîleleri, 317
Bertak ? (برتق) kādîsı, 1540
ber-vech-i emânet, 398
ber-vech-i iltizâm, 932, 1236
*ber-vech-i terakk*Ω 1617, 1621
Besnâr karyesi, Ohri sancağına tâbi, 1346
BEŞÂRET ÇAVUŞ, 1526
Beşdere, Bigadiç kazâsına tâbi bir mahal, 1087
BEŞÎR, çavuş-oğullarından, hüküm götüren, 1190
BEŞÎR AGA, Novigrad kal‘ası beşlü ağalarından, 903
beşlü (tâ’ifesi), 118, 897, 1321, 1333; —ağası, 118, 903, 1064; —gedüği, 592
Betikara Mustafa-oğulları, İlbasan sancağında, 1353
bey(ler), 6, 8, 22, 27, 30, 53, 60, 61, 75, 93, 106, 120, 161, 197, 206, 220, 229, 234, 236, 237, 259, 271, 315, 320, 336, 337, 344, 364, 391, 408, 457, 576, 624, 629, 665, 696, 754, 769, 770, 775, 776, 787, 829, 959, 1024, 1047, 1111, 1116, 1180, 1203, 1224, 1268, 1347, 1385, 1399, 1499, 1510, 1547, 1563, 1572, 1646; —âdemleri, 482; —hâsları, 647, 800, 1385; —nasb etmek, 511
bey‘ u şirâ, 616

Beytü'l-Harâm, 542
beytü'l-mâl-ı âmme, 398
beyyine taleb etmek, 200
bez, 211, 623, 808, 809
bezzâz, 777
bezzâzistân, 1459
bıttîh, 436
BIYIKLU TÂCEDDÎN, Şeyh Bahâ'eddîn Gaybî-oğlu, Kandırılı harâmî sûhte, 456
biçici, 571
bida'-ı merfû'a, 239, 245
bida'-ı şenî'a, 246, 358
bid'at(ler), 220, 1154, 1224, 1225, 1510; —ihdâs etmek, 156, 163, 220, 290, 1224, 1024, 1225; —ü dalâlet, 473; —ref' olunmak, 1024; —teftîş etmek, 290
Biga (sancağı), 107, 371, 433; —beyi, 107, 923, 1483; —kādîsı, 1483, 1653, 1655; —piyâdeleri, 1570; —piyâdeleri beyi, 812; —sipâhîleri, 451; —tahrîri, 1570; —yayaları beyi, 1159
Bigadiç (kazâsı), 1087; —kādîsı, 708, 1098
Bihilişte (nâhiyesi) —kādîsı, 1427; —harclıkcıları, 559
Bihor, 1217; —kal'ası, 1217
BÎKÂRÎ ÇAVUŞ, hüküm götüren, 975
Bilecik (kazâsı), 184, 258; —kādîsı, 151, 994; —ma'deni, 151, 171, 202, 258, 812, 1627; —ma'deni hıdmeti, 1116, 1159
bîmârhâne, 553, 643, 646; —vakfı mahsûlü, 553
Bin Diya (?) cemâ'ati, 749
binâ, 72; —hedm etmek, 68; —inşâsı, 69, 72
Bingöl, 1138
Biradost aşireti, 233
Biradost Ekrâdı, 1168
Birecik (sancağı), 751, 834, 849; —beyi, 59, 613; —iskelesi, 1355; —kādîsı, 613; —ma'beri, 613; —suyu (nehri), 764
Birgi kādîsı, 1598
Bitlis, 225, 226, 1101; —beyi, 198, 234, 1117; —kādîsı, 1095, 1113; —kulları ağası, 980
Bi'r-i Zemzem, bk. Zemzem
Blâşkerme (?), 1216
Bobofça kal'ası, Sigetvar'da, 960
Bodos karyesi, Köprülü kazâsına tâbi, 1489
Bogaya (?) **nâhiyesi**, Avlonya sancağına tâbi, 1599
Boğaz karyesi, Ladik önünde, 419
Boğaz(lar), 223, 429
Boğaz-hisâr, 732, 1335; —dizdârı, 888
Boğaz-hisârları, 734, 736; —dizdârları, 429
Boğazkesen hisârı erenleri, 673
Boğdan (vilâyeti), 93, 240, 241, 465, 495, 507, 514, 897, 1034, 1283, 1284, 1286, 1401, 1623, 1639; —askeri, 373, 601, 602, 894, 1050, 1259; —halkı, 369; —kâfiri, 1502; —re'âyâsı, 93, 507, 1283, 1284; —serhaddi, 1286; —sınırı, 801, 894, 1164; —voyvodası, 92, 93, 102, 112, 130, 179, 180, 240, 241, 350, 373, 374, 383, 465, 489, 490, 495, 506, 514, 522, 601, 602, 651, 676, 680, 694, 697, 721, 801, 839, 894, 897, 925, 935, 1047, 1049, 1050, 1158, 1164, 1165, 1259, 1283, 1284, 1286, 1321, 1333, 1457, 1486, 1502, 1524, 1525, 1536, 1551, 1623, 1639
bolarlar, 93, 495, 649, 861, 862, 1247, 1248, 1449, 1560
Bolayır evkāfı terekesi, 1654
Bolı (sancağı), 403, 410, 1594; —beyi, 575, 638, 1112, 1358, 1420, 1461, 1462, 1463, 1491, 1506, 1569, 1577; —beyi, 1569; —hâsları, 348; —kādîlıkları, 209; —kādîsı (kādîları), 99, 197, 208, 1577, 1594; —müsellemleri beyi, 575, 1635; —piyâdeleri, 1257; —piyâdeleri beyi, 1257
Boliste ? (بولسته), Lehistan'da bir mahal, 893
Bolvadin kādîsı, 1174
Bonlovinci, kâfir gemi reîsi, 591
Bonlu, Venedik barçalarından birinin reîsi, 561
Borçka kal'ası, 1195
Borlı (nâhiyesi, kasabası), 1569
Bosna (livâsı, sancağı), 718, 753, 844, 912, 913, 1195, 1219, 1220, 1479, 1513, 1579, 1580; —beyi, 341, 344, 551, 742, 753, 844, 895, 911, 912, 913, 926, 972, 1305, 1513, 1579; —kādîsı, 1569; —nehri, 1195; —serhaddi, 341, 1579, 1580
Bosna-Sarâyı, bk. Sarây-Bosna
bostân(lar), 193, 1146
BOSTAN, Mehmed Sipâhî-oğlu, Balya kazâsına tâbi Akbaş karyesinden, 451
bostâncı-başı, 739
BOVOSYAN, hüküm götüren zimmî, 1321
boya-hâne, 126; —mahsûlü, 126
Boyâbâd kādîlığı, 1300
BOYARİNO, Venedikli bâzergân, 591
boy-begleri, 59
Boylu tâ'ifesi, 1295
boz yund, 1213
Bozbegi çayırı, Amâsiyye'de, 1549
Bozdoğan kādîsı, 325
bozdoğan, 26, 612, 1317, 1620

Bozkoyunlu boyu, 59

Bozok (sancağı), 1100, 1258, 1440; —beyi, 825, 826, 1258, 1419, 1575, 1637; —tahrîr defterleri, 1387

Bozulus Türkmenleri, 59

BOZ-YUNUS MEHMED ÇAVUŞ, Anadolu çavuşlarından, 924

boza-hâne, 1662

Böğürdelen kādîsı, 1474

bölük-başı, 564, 1157, 1342

bölük-halkı, 52, 54, 157, 281, 288, 313, 329, 330, 396, 776, 819, 820, 1122

Brayıl (İbrail) (kasabası), 48, 308, 721, 1247, 1248, 1449, 1452, 1560; —iskelesi, 470, 720; —kādîsı, 47, 48, 203, 308, 897, 1321, 1607

Brazgird nâhiyesi, 233

Brod (?) kādîsı, 372

Buckar, 1122

BUDAK, Ali-oğlu, 679

BUDAK, Barçınlu kazâsı sâkinlerinden, 199

BUDAK, Canik Sancağı Beyi Ali Bey'in adamı, hüküm götüren, 485, 487

BUDAK, Dasnı (?) tâ'ifesinden, 1605

BUDAK, Diyârbekr çavuşlarından, 1204, 1205

BUDAK, Dudan Beyi, 771

BUDAK, Emînüddîn-oğlu (?), hüküm götüren, 991

BUDAK, Gāzî Kıran-oğlu Şâh Mehmed Bey'in oğlu, 233, 273

BUDAK, İç-il'de za'îm, 996

BUDAK, Örgân Sancağı Beyi Îsâ Bey'in adamı, 75

BUDAK, Üsküblü, 944

BUDAK ÇAVUŞ, Diyârbekr çavuşlarından, 1206

Budak-özi (kazâsı, nâhiyesi), Kırşehir'e tâbi, 767, 825, 826, 1295, 1612

Budun (vilâyeti, livâsı), 9, 11, 29, 111, 172, 201, 243, 291, 371, 408, 416, 430, 657, 696, 867, 1293, 1343, 1351, 1415; —beylerbeyiliği, 9; —beglerbegisi, 11, 27, 30, 90, 103, 106, 147, 170, 178, 182, 341, 342, 344, 380, 384, 400, 430, 434, 491, 509, 513, 516, 604, 614, 648, 656, 657, 662, 665, 674, 680, 689, 691, 704, 723, 753, 848, 946, 958, 1085, 1148, 1157, 1180, 1210, 1224, 1285, 1338, 1343, 1347, 1351, 1389, 1524, 1525; —defter kethudâsı, 657; —defterdârı, 380, 614, 1145, 1388, 1389; —dizdârı, 656; —kal'ası, 723; —mîr-alemi, 704; —nâ'ibi, 723; —neferâtı, 656

buğday, 103, 203, 481, 482, 542, 647, 717, 768, 867, 1120, 1228, 1652, 1660; —bahâsı, 138; —gasb etmek, 1361

BUĞICI AHMED, Ankara'da gurebâ zümresinden, 820

buk'a, 939

Bulacılarlu boyu, 59

Bulâdiye, 1618

Bulanık (?) donanması, 1516

bulgarî, 623

BUNCA-OĞLI, Burusalı, 267, 268

Burc-i Mebrûd nâhiyesi, 59

Burdur kādîsı, 1250

Burgaz kasabası, 1212, 1603

Burgos nâhiyesi, 299

BURUNSUZ CA'FER, 1633

BURUNSUZ MEHMED, Ağribozlu (?), 1361

Burusa (sancağı, nâhiyesi), 25, 63, 196, 267, 268, 326, 353, 431, 441, 442, 448, 450, 457, 464, 492, 515, 664, 896, 1082, 1098, 1170, 1264, 1397, 1447, 1459, 1460, 1491, 1506, 1586, 1609, 1619; —ases-başısı, 1535, 1576; —begi, 421, 782, 880, 896, 986, 1033, 1087, 1098, 1307, 1331, 1340, 1376, 1397, 1534, 1570, 1577; —hâssa harc emîni, 195; —kādîlığı, 881; —kādîsı, 46, 63, 109, 142, 246, 303, 326, 327, 328, 358, 389, 422, 450, 464, 468, 515, 545, 640, 865, 887, 1082, 1170, 1171, 1328, 1459, 1460, 1500, 1535, 1576, 1577, 1586, 1592, 1597, 1609; —kal'ası, 303; —kassâbları, 25; —nevâhîsi, 545; —sübaşısı, 359, 492, 515

BÛ-SA'ÎD, bk. Ebû-Sa'îd

buz kayıkları, 1447

BÜLEND, Mostar zu'amâsından Hacı Mehmed'in câriyesi, 827

Büyük Kamer, İzladi'ye tâbi, 1521

Büyük-kumlı karyesi, Kite kazâsına tâbi, 1404

BÜYÜKBAŞ, Eskişehir'de mütemekkin ehl-i fesâd, 1172

câbî, 871, 1586

CÂBÎ BEG EL-CÂRÎ (?), nâhiye-i Ceydûr'da Şeyh, 59

CA'BERÎ, livâ'-i Kuds-i Şerîf'de nâhiye-i Halîlü'l-Rahmân Şeyhi, 59

CA'FER, Anabolu azebleri ağası, 1228

CA'FER, Antâliyye limanı reîsi, 1060

CA'FER, Çorum Sancağı Beyi İlyâs Bey'in adamı, 493

CA‘FER, Hacı Mahmûd-oğlu, Burgoslu, hüküm götüren, 299
CA‘FER, Hamîd-ili'nde müderris, 1256
CA‘FER, Hüseyin Bâlî-oğlu, İlbasan sancağında, 1353
CA‘FER, İstanbul kādîsı muhzırlarından, 855
CA‘FER, Karacan-oğlu, Akyazı'ya tâbi Karacan-oğlu karyesinden, 453
CA‘FER, Limyeli bekçi, hüküm götüren, 967
CA‘FER, nâm-ı dîger: UZUN EMÎR, Azaklı, 985
CA‘FER, Rodos Beyi, 591
CA‘FER, Rûm çavuşlarından, 32, 34
CA‘FER, Selîm Bey'in adamı, hüküm götüren, 748
CA‘FER, Zacesne Beyi Ferhâd Bey'in adamı, hüküm götüren, 1471, 1513
CA‘FER AGA, Solnoklu şakî, 146, 181
CA‘FER b. ABDULLÂH, Dîvân-ı Mısr müteferrikalarından, 1223
CA‘FER BEG, 345
CA‘FER ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 650, 1534
CA‘FER ÇAVUŞ, hüküm götüren, 320, 531, 537, 547, 548
CA‘FER ÇAVUŞ, muhzır-başılıkdan çıkma, 1535
CA‘FER ÇAVUŞ, Teke-oğlu, hüküm götüren, 1197
CA‘FER SÜBAŞI, 538
CA‘FER VOYVODA, 932, 964
Ca‘fer Beg-oğulları, 19
CÂMEDÂN KĴSIM, yeniçeri yaya-başılarıdan, 330, 331
camız, 867
câmi‘, cevâmi‘ (ayrıca bk. mescid), 23, 24, 457, 553, 562, 610, 799, 942, 1327, 1102, 1327, 1339, 1349, 1402, 1556; —binâ itmek, 1193, 1480, 1496; —evkāfı mahsûli, 970; —ta‘mîri, 970
Câmi‘-i Atîk, Edirne'de, 686, 690
Câmi‘ mahallesi, Gelibolu'ya tâbi Kazdağı İneciği'nde, 1483
câmûs (bahâsı, kıstı), 138
CANBERDİ, Kerek-Şevbek sancağında mütemekkin, 1438
CANE, Çerkes, 527
Canik (sancağı) 35, 419, 1319; —beyi, 65, 485, 487, 1154, 1304, 1319; —cânibleri, 485; —dağları, 283; —kādîsı, 419
Cankirman, 102; —kādîsı, 102; —kal‘ası, 102
CANPÂRE, Bigadiç'e tâbi Alaca-atlu karyesinden, 708
CANPULAD, A‘zâz ve Kilis Sancağı Beyi, 377, 378, 379
CANPULAD, Ekrâd Sancağı Beyi, 59, 772
CANTEMİR SULTÂN, 527
câriye, 85, 86, 406, 525, 651, 706, 827, 1629, 1658, 1659, 1664
CÂRULLÂH ÇAVUŞ, 100, 151, 171, 184, 258
câsûs(lar), 317, 516, 702, 790, 954, 1039, 1138, 1153, 1208, 1305, 1513
câsûsluk, 1457
cebeciler, 883
cebehâne, 16, 210, 281, 1467; —espâbı, 15
cebe-kulları ağası, 1414
Cebel-i İbn-i Sâ‘id nâhiyesi, 59
Cebel-i Kesrevân nâhiyesi, 59
cebelü, 523, 576, 732, 733, 734, 735, 736, 829; —Tatarlar, 1047
cebe vü cevşen, 22, 523, 576, 732, 733, 734, 735, 736, 829
Cedye (?), Mısr'da Reşîd kazâsına tâbi, 1115
cehûd, 115
CEKİ MİHAL, elçi, 1457
CELÂL, mahkûm, 1423
CELÂL, Nablus sancağında bir cürmile müttehem, 1458
celâlî, 1443
celâ-yı vatan (eylemek), 867, 949, 1122, 1123, 1213, 1284, 1479
CELEB YANOŞ (?), küffâr boy-beylerinden, 753
celeb (tâ’ifesi), 125, 295, 478, 479, 498, 597, 872, 938, 1139, 1297, 1309, 1351, 1363, 1365, 1366, 1367, 1373, 1374, 1401, 1431, 1432, 1433, 1434, 1489, 1502, 1533, 1624, 1638, 1642, 1651, 1658, 1659; —agnâmı, 1642; —hıdmeti, 1333; —hucceti, 479; —kayd eylemek, 1363, 1433; —koyunu, 255, 478, 1638; —maslahatı, 1333; —tahrîri (yazılmak), 1363, 1374, 1431, 1573, 1624, 1651; —(tahrîr) defteri, 188, 479, 1373, 1624
celebkeş, 872
celeblik, 1363, 1433; —hıdmeti, 1363, 1651; —den ihrâc olunmak, 1651
Celiye kādîsı, 1395
CEMÂLEDDÎN, Halebli mi‘mâr, 1106
Cemâsse begi, 748, 749
Cemâ‘atü'l-Fâzıl, 59
CEMŞÎD BEG, Palu Hâkimi, 336, 770
CENÂZE (?), hüküm götüren, 204, 206, 385
Ceneviz, 131
cengci, 140, 254, 1517, 1527
CENGİZ HÂN, 771

cerahor, 662, 1579, 1595; —ihrâc olınmak, 810, 848

Cerbe (adası) 139, 878, 1268; —hisârı (kal‘ası), 1268, 1622; —muhâsarası, 1611

cerîme, 120, 355, 448, 482, 804, 852, 880, 923, 962, 979, 1016, 1154, 1256, 1264, 1399, 1498, 1576, 1582; —isnâdı, 469; —kesmek, 622

cerr, 411, 1074

cerrâh, 351

Cessân-ı Bedre (sancağı), 387; —beyi, 212, 220, 387, 1296; —kādîsı, 212, 1273

cevâhir, 1400

cevâlî (Mısr Beylerbeyiliğinden alınan bir vergi türü), 1069; —berâtları, 1069; —mahsûli, 1069; —mâlı, 1069

cevâmi‘, bk. câmi‘

CEVATU NARDA, Venedikli bâzergân, 561

Cevheretü's-sahretî Câmi‘i evkāfı, Mısr'da, 552

Ceviz-ağaç karyesi, Kara-hisâr sancağında, 122

Cevlân nâhiyesi, 59

Ceydûr nâhiyesi, 59

Cezâyir serhadleri, 1023

Cezâyir-i Garb (Vilâyeti), 922; —beylerbeyisi, 139, 248, 251, 272, 346, 381, 426, 625, 733, 735, 752, 873, 892, 899, 922, 924, 956, 1288, 1527, 1611

Cezîre kazâsı, Bağdad'a tâbi, 62

Cibrîl karyesi, Lahsâ'ya tâbi, 1414

Cidde(-i ma‘mûre), 983, 1499; —emîni, 550; —beyi, 1572; —muhâfazası, 1572

CİHÂN ŞÂH, Urman Beyi, 771

CİHÂNŞÂN, Seydîşehirli, 1555

cihet (cihât), 939; —ihdâs etmek, 126; —tasarruf etmek, 939; —vermek, 126

Cile nâhiyesi, Trablus sancağına tâbi, 1040

CİMRİ CELLÂD, nâm-ı dîger Yûsuf, Burusalı mücrim, 1576

cizye, 106, 845, 858, 883, 1037, 1445, 1606

Corile (?) **karyesi**, İlbasan sancağına tâbi, 1346

CÖMERD, Hasekî Sultân'ın müşâhere kâtibi, hüküm götüren, 1102

CUM‘A, Harfeyn Kethudâsı, 59

CUM‘A b. REMMÂL, Bahreyn'de mütemekkin tâcir, 1123

cum‘a namâzı, 409, 918, 1402

Cum‘a-bâzârı, Tırhala'ya tâbi Yenişehr-i Fener'de, 445, 446; —kādîsı, 488

Cüllâb nehri, 1317

CÜNDÎ, müfettiş Mahmûd Emîn'in hıdmetkârlarından, 149

cünûd-ı muvahhidîn, 892

CÜRCÂN, Amâsiyye Müftîsi, 119

cürm ü cinâyet resmi, 150

cüz-hânlık, 1187

Çacka (ناقوسجاق), Alaca-hisâr taraflarında bir yer, 577

çadır, 189, 210, 281

ÇADIRCI HACI, oğlu tarafından katl olunan Şâmlı, 141

Çaka-sazı, Burusa yakınlarında bir mahal, 457

Çakır Beg karyesi, Erciş'e tâbi, 1411

çakır curası, 1472

ÇAKIR, Kara-hisâr sancağında, Bayatcuk karyesinden yaya-başı, 122

çakırcılar, 1035

ÇALABVİRDİ, Ağa, Velî-oğlu, 1419

Çalışlar karyesi, Köprülü kazâsına tâbi, 1489

Çaltı karyesi, Pazarcık kazâsına tâbi, 258

Çamlık karyesi, Yoros kazâsına tâbi, 1480

Çaniçe kal‘ası, Trabzon sancağına tâbi, 1610

Çapakçur sancağı beyi, 1138

Çarıkcılar karyesi, Alâ’iyye'ye tâbi, 1448

çarıkçı, 777

Çarniçe karyesi, Alaca-hisâr'a tâbi, 577

çârtâk, 72, 82; —yapdırmak, 72

çaşnı, 1150

Çâşnigîr köprüsü, 37

çâşnigîr, 367, 769

Çatalca, 445, 446, 1413; —celebleri, 1363; —kādîsı, 445, 446, 838, 1624

çatma yapdırmak, 585

Çavdar karyesi, Tarhala kazâsına tâbi, 1522

çavuş(lar), 728, 829, 1060, 1122; —başı, 125, 135, 609, 652, 744, 788, 792, 799, 819, 851, 865, 882, 885, 951, 976, 1143, 1404, 1489, 1496, 1601, 1638, 1641; —luk, 468; —luk gedüği, 1484; —luk verilmek, 644

ÇAVUŞ-OĞLI, Ankaralı, 820, 1245

çayır(lar), 885, 1010, 1083, 1105, 1439, 1549; —biçdirmek, 1549

ÇAYLAK, Alâ’iyye'de Çaylaklar cemâ‘ati reîslerinden, 1448

Çaylaklar cemâ‘ati, Alâ’iyye'de, 1448

çekirge âfeti, 929

çeküç, 1150

ÇELEBÎ KETHUDÂ, hüküm götüren, 853

Çelebî-alanı karyesi, İzladi'ye tâbi, 1530

çeltük emînleri, 725
çeltük enhârı, 725
çeltükci, 725, 1433, 1434
Çemişkezek, 771
çeng ü çegāne, 1280
Çenger, İstanbul'da Boğaziçi'nde bir semt (köy), bugünkü Çengelköyü, 571
çengî câriyeler, 1598
Çepni karyesi, Siirt nâhiyesine tâbi, 833
çerak (çerâğ) yağı, 1270
Çerâkise (tâ'ifesi), 961, 1453, 1542; —ağası, 1155; —beyleri, 1266; —i devlet-ma'kûs, 1453; —keferesi, 1544; —semtleri, 3, 35, 43; —sultânları evkāfı (Mısr'da), 553; —vilâyeti (ayrıca bk. Çerkes vilâyeti), 32
çeri-başı(lar), 76, 425, 656, 790, 791, 957, 958, 1333, 1526, 1627
çeri-başılık, 841
ÇERKES BEG, Bozok Beyi, 767, 825, 826, 1258, 1419, 1575
Çerkes begi, 527
Çerkes vilâyeti, 527, 1542, 1544; —cânibleri, 305
Çerkesler, 961, 985, 1542
Çerkeş kādîsı, 612
Çernik nâhiyesi, Bosna sancağına tâbi, 844
Çernik-i Dolna mezra'ası, Bosna sancağında, 844
Çernik-i Gorna mezra'ası, Bosna sancağında, 844
Çernovi (kâzası), 1070, 1642; —kādîsı, 308, 406, 488
çervîş yağı, 1270
Çese gönüllüleri, 49
Çeşme kādîsı, 444, 508
çeteler, 3, 665
Çığan-gedüği begi, 771
ÇINAR BETREK (?) BEG, 771
ÇIRPAN-OĞLI, Balıkesirli yürük, ehl-i fesâd reîslerinden, 107, 433
çift, 185, 988
çiftlik(ler), 85, 86, 428, 673, 416, 802, 988, 1116, 1211, 1439, 1568, 1570; —resmi, 428
çiftlikçiler, 988
Çine (kazâsı), 1030; —kādîsı, 1029, 1030
ÇİNE, Benderli zimmî, 925
çingâne tâ'ifesi (çingâneler), 116, 803
Çirmen (sancağı), 1212, 1441; —beyi, 461, 687, 839, 891, 1047, 1048, 1049, 1054, 1070, 1111, 1212, 1465, 1616, 1623, 1639; —kādîları, 559; —müsellemleri, 1111; —voyvodası, 1070
Çirpert, 1205
Çit (Đ) **karyesi**, Edremid kazâsına tâbi, 20
Çongar, Amâsiyye'ye tâbi bir mahal, 824
Çopî hâssı, Ladik cânibinde, 452
Çorlı, Çorlu (kasabası, kazâsı), 519, 559, 1104, 1109, 1447, 1603; —kādîsı, 101, 425, 519, 555, 586, 590, 598, 608, 682, 1110, 1447, 1648, 1655; —mütevellîsi, 101, 1447; —müderrisleri, 1109
Çorum (sancağı), 197, 969, 1491; —beyi, 219, 230, 231, 261, 262, 452, 485, 493, 969, 1154, 1662; —hâsları, 1662; —kādîsı, 197, 1154; —levendleri, 1422
ÇÖLMEK, Ladik kazâsından ehl-i fesâd reîsi, 419
Çölmekçiler mahallesi, Burusa'da, 865
Çubuk, Bozok nâhiyesine tâbi, 1419; —çeri-başısı, 1450; —kādîsı, 36
çûka, 816, 831; —çalmak, 1212; —ferâce, 299, 1216
Çumran karyesi, Köprülü kazâsına tâbi, 1489
Çura karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338

Daday (kazâsı), 1318; —kādîsı, 712, 870, 1318, 1357
DADUNYA, Fransa elçisi, 294
Dağ Arabları nâhiyesi, 59
Dağ-dibi, Koca-ili'de bir mahal, 1255
dakk u dübelek, 239
Dal karyesi, Budun vilâyetinin Mohaç sancağına tâbi, 1338, 1343
Daluca karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338
Dalyan, 1305; —kâfiri, 346
dalyanlar, 700
Dam-başı, Baba-eskisi kazâsına tâbi, 1181
Dânişmendlü karyesi (İznik kazâsına tâbi) re'âyâsı, 375
DANYAL, Prizrin sancağında timar sahibi sipâhî, ser-asker, 559
Darada (?) **karyesi**, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818, 1038, 1058
darb-hâne, 616, 851
darbzen(ler), 32, 512, 1099, 1132, 1133, 1147, 1210; —kundağı, 846
darçın, 131
Dârende kādîsı, 84
Darnice (Darnize) karyesi, Bender kal'ası kurbünde, 697
daru kullesi, 1276
Daruca karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338

dârü'l-harb, 988; —e tereke (zahîre) kaçırmak, 128; —kâfirleri, 1504

dârü'l-kapan (Hıms'da), 290

Dasnı (?) tâ'ifesi, 1605

DASNİ KĴSIM, Musul'da ze'âmetden ma'zûl sipâhî, 1563

davar, 16, 37, 59, 85, 86, 92, 103, 124, 128, 148, 151, 197, 281, 308, 412, 600, 601, 602, 622, 664, 721, 729, 818, 841, 894, 897, 925, 953, 984, 997, 1038, 1086, 1138, 1152, 1164, 1284, 1294, 1313, 1319, 1321, 1333, 1475, 1555, 1613, 1639; —cem' eylemek, 32; —serika, gasb, gāret etmek, yağmâlamak, 46, 308, 697, 845, 929, 995, 1037, 1038, 1058, 1395

Davşeni beyi, 771

DÂVÛD, Alaşehir nâhiyesinde timar sahibi sipâhî, 906, 1237

DÂVÛD, Aydın'da timar sâhibi, hüküm götüren, 1562

DÂVÛD, Bayburd mütemekkinlerinden, 1091

DÂVÛD, Hâssa sarrâclardan, hüküm götüren, 1137

DÂVÛD, Rodoscuklu maktûl Bâyezîd'in oğlu, 1160

DÂVÛD BEG, Hammâzlu Kethudâsı, 59

DÂVÛD PAŞA, 1187

DAYEZ (œ«Í", Keşanlı zimmî kazgancı, 588

DÂYİM MEHMED, İskenderiyye kal'ası'nda neccârlık gedüğine mutasarrıf, 1398

Dayovasıl karyesi, Karuş kazâsına tâbi, 1643

debbâğ-hâne, 1391

Debbâğlar mahallesi, nefs-i Selânik'de, 498

Debri (Debre) kādîsı, 818, 1038, 1057, 1058, 1059, 1332

DEDE, Dergâh-ı Mu'allâ sipâhî-oğlanlarından, 1418, 1495

DEDE PETRİ, Mezerak kazâsında sâkin zimmî şakîlerden, 845

def ü dübelek, 245

defîne, 1301

defter-hâne, 1570

defter; —eylemek, etmek, 254, 257; —çavuşları, 1230, 1529; —emîni, 889, 1531; —i atîk, 375, 510, 1363, 1570, 1585; —i cedîd, 375, 510, 530, 696, 703, 957, 958, 992, 1312, 1363, 1415, 1570, 1614, 1615; —i cedîd-i hâkānî, 375, 1235, 1275; —i hâkānî, 688, 1139, 1251, 1431; —i hâkānî kâtibleri, 1251; —i hümâyûn, 220, 1024, 1224; —i mufassal, 494; —kâtibi (kâtibleri), 1001, 1029, 1261; —kethudâsı, 1646; —mühürlemek, 388, 400, 523, 525, 531, 558; —sûreti, 316

defterdâr (nâzır-ı emvâl), 17, 23, 190, 592, 615, 628, 678, 857, 902, 932, 1146, 1352, 1646, 1649; —efendi, 370, 618, 793, 992, 1069, 1088, 1606

defterdâr-ı mâliyye, 678

defterlü çavuşlar, 978

değirmen, 946, 1441, 1519; —mahsûlü, 946

DEĞİRMENCİ MEHMED, Mostarlı, 827

değirmenci(ler), 946, 1441

dekâkîn, bk. dükkân

DELİ BAYRÂM, ehl-i fesâd, 1601, 1618

DELİ DİMYAN, ehl-i fesâd zimmî, 948

DELİ MAHMÛD, Bilecik ma'denini ref' ettirmek isteyen, 171, 258

Delik-pınarı yaylağı, Akça-kızanlık kazâsında, 688

DELLÂL ULU, Çorlulu, 1447

Delvine (livâsı, sancağı), 846; —beyi, 462, 709, 711, 732, 735, 845, 846, 852, 873, 1134, 1588, 1643; —kādîsı, 559, 852, 1134, 1643; —yalıları, 846

DEMBELE MANSÛR BEG, Kutur Beyi, 771

Demir karyesi, Canik sınırında, 487

Demirci (kazâsı), 1554; —kādîsı, 1554

demür bırakmak (gemicilik), 1268

demür tava, 1150

demür top hıdmeti, 151

Deniz-değirmeni, Güzel-hisâr kazâsına tabi bir mevzı, 128

Depe-yolı karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

Der-sa'âdet, 495

der-zencîr etmek, 116, 299, 560, 877, 1633

Derbâz ülkesi, 1168

derbend(ler), 236, 238, 329, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 391, 392, 451, 877, 969, 1098, 1206, 1531, 1588, 1643; —ağızları, 551; —karyeler keferesi, 877; —karyesi, 1367; —köyleri, 823

derbendci(ler), 867, 1531

DERDEL, Kefe Ermenîlerinden, 886

Derecik karyesi, Samakov kazâsına tâbi, 1367

Dergâh-ı Mu'allâ, 41, 100, 106, 122, 128, 131, 157, 180, 185, 189, 205, 221, 224, 242, 248, 263, 264, 266, 268, 279, 281, 289, 298, 306, 307, 315, 323, 325, 326, 327, 342, 343, 344, 345, 360, 364, 424, 432, 433, 439, 445, 446, 447, 459, 462, 481, 483, 487, 492, 493, 494, 496, 498, 506, 508, 511, 515, 516, 535, 538, 545, 554, 557, 565, 572, 597, 598, 599, 605, 614, 622, 643, 657, 673, 676, 681, 682, 689, 697, 698, 700, 713, 722, 725, 803, 806, 822, 823, 847, 854, 860, 867, 886, 911, 912, 928, 949, 969, 984, 985, 987, 993, 1015, 1026, 1060, 1096, 1101, 1104, 1105, 1121, 1149, 1150, 1172, 1173,

1187, 1210, 1211, 1217, 1231, 1241, 1242, 1245, 1252, 1291, 1296, 1306, 1318, 1321, 1322, 1325, 1334, 1347, 1359, 1360, 1361, 1365, 1366, 1367, 1402, 1414, 1416, 1419, 1420, 1449, 1452, 1454, 1457, 1463, 1465, 1514, 1528, 1531, 1532, 1533, 1545, 1554, 1560, 1564, 1584, 1586, 1589, 1594, 1606; —çavuşları, 16, 71, 74, 96, 197; —kapucıları, 197; —ulûfecileri ağaları, 333; —yaya-başıları, 170

Dergâh-ı Sa'âdet, 145, 364; —destgâh, 542, 886, 1265, 1502, 1663; —me'âb, 200

Deri-bolı karyesi, 931

Derne beyi, 771

DERVÎŞ, Beg-bâzârı kazâsından levend, 1291

DERVÎŞ, Bolu'da sipâhî, 1569

DERVÎŞ, Burusa'da kürk hırsuzı, 492, 515

DERVÎŞ, Çavuş-oğullarından, hüküm götüren, 533, 1506

DERVÎŞ, Çıkışmaz-oğlu, hırsuz, 114

DERVÎŞ, Edirne'de Etmekci köyü'nde sâkin dolabcı şâkirdlerinden, 979

DERVÎŞ, ehl-i fesâd, 497

DERVÎŞ, Ferecikli, 1442

DERVÎŞ, hüküm götüren, 99

DERVÎŞ, Mürşid Ca'fer'in kulu, 497

DERVÎŞ, Ramazân-oğlu, İstanbul kādîsı muhzırlarından, 1592

DERVÎŞ, Segedin Sancağı Beyi, 7, 9, 10, 118, 146, 639, 648, 663, 696, 703, 704, 946, 1157, 1415

DERVÎŞ, Seydî Çavuş-oğlu, 246

dervîşler, 1644

DERVÎŞ ALİ, Edirne kādîsının adamı, hüküm götüren, 1193

DERVÎŞ ALİ, İznikli, 1602

DERVÎŞ ÇELEBÎ, Burusalı, 1447

DERVÎŞ ÇELEBÎ, Dîvân Kâtibi, 1334

DERVÎŞ KETHUDÂ, Mısr beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 541, 542, 547, 549, 552, 563, 567, 589, 939, 952, 968, 977, 983, 989, 990, 998, 1002, 1004, 1014, 1060, 1062, 1063, 1069, 1071, 1088

DERVÎŞ KETHUDÂ, Midillü sâkinlerinden, 760

DERVÎŞ MEHMED, Yeniçeri yaya-başılarından, 81

Dervîş köyi, Kızıl-ağaç Yenicesi'ne tâbi, 1196

deryâ muhâfazası, 18, 131, 444, 752, 761

deryâ seferi, 709, 711, 732, 733, 734, 735, 750, 888, 940, 956, 1175

deryâ yalıları, bk. yalılar

deryâya tereke vermek (kaçırmak), 20, 128, 162, 248, 349, 482, 517, 526, 750, 1031

DERZİ HACI, Tireli ehl-i fesâd, ases-başı, 1371

DERZİ PAŞAYİĞİT, Hendekli, 298

deşîşe(-i âmme) buğdayı, 542, 1572

Deşîşe-i Şerîfe Evkāfı, 983

Deşt (?) boyı, 59

devâddâr, 1020

deve, 110, 128, 189, 317, 540, 808, 809

DEVE HOCA, gönüllü reîsleri kapudanı, 18, 439

deve yüki, 290

Deve-boynı, Menteşe sancağında bir mahal, 901

deveci(ler), 70, 299; —kulı, 70

Deveciler karyesi, Migalkara kasabasına tâbi, 207

DEVLET GİRÂY HÂN, Kırım Hânı, 536, 951, 953, 985, 1265, 1390, 1453, 1542

devlet-i ebed-peyvend, 770, 771, 1048, 1077, 1224

devlet-i hümâyûn, 22, 579, 732, 735, 770, 771, 873, 874, 875, 899, 959, 999, 1047, 1049, 1054, 1146, 1429, 1453, 1454, 1631, 1633

DEVLETYÂR, sipâhî, 1419

Devrek kādîları, 1461

Devrekânî nâhiyesi, Kastamoni sancağına tâbi, 814

Deyr-i Divîn begi, 771

Deyr-i Ruha begi, 771

Deyrü Rahbe sancağı, 1584

Dicle nehri, 849, 1355

Dikme dağları, 285

dil (ayrıca bk. esîr); —almak, 139, 250, 305, 878, 1265, 1268, 1390, 1504; —getirmek, 139; —olmak, 961; —göndermek, 878

Dil-iskelesi, 71, 222

DİLÂVER BEG, Badvanlu, 771

Dilde-Hersek (?) **karyesi**, Yalova-İstanbul yolu üzerinde, 1418

Dimetoka, 877, 1532; —kādîsı, 871, 877, 1532; —kādîsı nâ'ibi, 877

DİMİTRAŞ, Rus kumandanı, 81, 83, 102, 266, 278, 305, 949, 961, 1047, 1048, 1049, 1265, 1266, 1390, 1453

DİMİTRAŞ VELED-İ KOSTADİN, İzvornik sancağında kuyumcu, 577

DİMİTRİ, Boğdanlı ehl-i fesâd zimmî, 465

DİMİTRİ, Eflâklı zimmî, 1533

DİMİTRİ, harâmî zimmî, 1309

DİMİTRİ MANOKONLU, Silivri'de Metrepolid mahallesi'nde sâkin neccâr, 284

DİMO İSTEMAT, Alasonyalı kürek mahkûmu, 630
dirlik, 59, 60, 817, 1006, 1047, 1071, 1354, 1390, 1393, 1419, 1454, 1512; —tasarruf edenler, 57; —tevcîh etmek, 1207
dirliksüz ra‘iyyet, 60
dirliksüz sipâhîler, 1054
Dîvân(-ı Âlî, -ı Hümâyûn) 60, 102, 145, 1007, 1008, 1122, 1123, 1403, 1456; —hıdmeti, 1425; —kādîsı, 436, 52, 1451, 1453; —kâtibi, 70, 833, 1334;
dîvân kâtibi, 829, 1569
DÎVÂNE AHMED, Tırhala sancağında Yenişehr-i Fenar'a tâbi Cum‘a-bâzârlı harâmî sipâhî, 445, 446, 715, 838
DÎVÂNE AYDIN, Erzurum gönüllülerinden, 1214
DÎVÂNE BÂLÎ, Barçınlu kazâsı sâkinlerinden, 199
DÎVÂNE BAYRÂM, Menteşe sancağında ve Çeşme'de şakî levendlerden, 444, 901
DÎVÂNE BEKİR, Hendekli, 298
DÎVÂNE DÂVÛD, Seçen sancağında mütemekkin, 1313, 1515
DÎVÂNE HALÎL, Geredeli, 1420
DÎVÂNE HASAN, 211
DÎVÂNE HASAN, Çatalca'ya tâbi‘ Serciler karyesinden harâmî sipâhî, 445, 446
DÎVÂNE HÜSEYİN, Midilli adası ehl-i fesâdından, 557, 760
DÎVÂNE KAYIKI (?), Ohrili harâmî, 1346
DÎVÂNE MEHMED, 1466
DÎVÂNE MEHMED, Alaşehirli levend, 1620
DÎVÂNE MEMİ, sârık, kürek mahkûmu, 854
DÎVÂNE MUSTAFA, ehl-i fesâddan, 672
DÎVÂNE NASÛH, Demirci'de erbâb-ı timardan sipâhî, 1554
DÎVÂNE NASÛH, gönüllü re’îslerden, 1618
DÎVÂNE PÎRÎ, Yeni-Deli Boyu'nun beyi, 59
DÎVÂNE-OĞLAN-OĞLI, 1491
DÎVÂNE YÛNUS, Alaşehirli levend, 1620
Diyârbekr (vilâyeti), 58, 265, 616, 770, 771, 773, 779, 1133, 1206, 1317, 1369, 1503, 1632; —beylerbeyisi, 1, 2, 21, 22, 32, 34, 62, 169, 225, 226, 228, 234, 236, 237, 238, 264, 276, 329, 334, 335, 336, 395, 440, 500, 501, 528, 573, 754, 576, 748, 754, 766, 769, 770, 773, 775, 776, 829, 833, 859, 910, 920, 1042, 1132, 1138, 1142, 1144, 1204, 1277, 1308, 1322, 1352, 1485, 1491, 1563; —beyleri, 58; —çavuşları, 1204, 1205, 1206; —defterdârı (mâl defterdârı, nâzır-ı emvâl), 174, 176, 198, 276, 766, 1043, 1277, 1482, 1485, 1584; —kîsesi, 573; —kulları, 1352; —sancak-beyleri, 754
diyet, 714, 1511
dizdâr(lar), 44, 194, 219, 476, 504, 587, 618, 828, 835, 895, 926, 1079, 1120, 1134, 1139, 1149, 1217, 1230, 1276, 1290, 1307, 1342, 1421
dizdârlık, 890, 1217; —dan ref‘ olunmak, 835
Dobrıca (vilâyeti), 1164, 556
Dodur karyesi, Tarhala kazâsına tâbi, 1087
doğan(lar), 435, 590, 991, 996, 1055, 1472
DOĞAN, Petrin (?) Kal‘ası Dizdârı, 1443
DOĞANCI HASAN, hüküm götüren, 1612
DOĞANCI HASAN, Ma‘arra'da sâkin Setliş-oğulları'ndan, 31
Doğancı karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041
doğancı-oğulları, 1137
doğancılar, 1137
dolâb, 871; —hafr olunmak, 1496
dolâbcı şâkirdleri, 979
dolama, 299
Domaniç kādîlığı, 447
Domaniç kādîsı, 447, 994
DOMİNE GOKARTİM, Venedik gemi reîslerinden, 439
donanma, 206, 305, 878, 961, 1512, 1542, 1579, 1641; —seferi, 1618
Donanma-i Hümâyûn, 113, 139, 215, 250, 305, 346, 376, 381, 579, 625, 633, 732, 733, 734, 735, 736, 750, 752, 783, 873, 874, 875, 892, 899, 924, 952, 955, 959, 1047, 1048, 1202, 1268, 1504, 1517, 1527, 1544, 1601, 1661; —gemileri, 949; —mühimmi, 633; —seferi, 1611
Donaz, Kütahya'ya bağlı, 931
Donboy dizdârı, 372
donlu yarar yiğitler, 1130
Donuz-pınarı karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041
Doş ? (دوش) **kal‘ası**, Erdel vilâyetinde, 1068
Draç, 204, 206, 1216; —iskelesi, 831, 1346; —kādîsı, 204, 205, 206, 932; —kal‘ası dizdârı, 1079; —limanı, 204, 205
dragoman (ayrıca bk. tercemân), 1486, 1488, 1507, 1520, 1524
Drama kādîsı, 559, 799, 1363
Drama Matbâh-ı Âmire sebzecileri, 914
Dranik karyesi, Köprülü kazâsına tâbi, 1489
Drava nehri, 699, 1513
Dreşne karyesi, Köprülü kazâsında, 927

Dubniçe kādîsı, 1363

Dubrovnik, 1479; —beyleri, 827, 1120, 1166, 1392; —elçileri, 1120, 1392; —gemileri, 361, 486; —kal‘ası, 827; —keferesi, 149, 1479; —tüccârı, 1306

Dubrovniklü (Dubravniklü), 349, 361, 432, 486, 941, 959, 1479; —bâzergânlar, 149

Dudan begi, 771

DUKA, Tercemân, Boğdan voyvodasının adamı, hüküm götüren, 1457

Dukagin (sancağı, nâhiyesi), 1475, 1613; —âsîleri, 289; —beyi, 289, 798, 813, 928, 1217, 1475, 1508, 1509, 1550, 1599, 1613, 1661; —hisârı (kal‘ası), 289

Dukagin karyesi, Edirne'de, 1236

Dukagin-oğlı, 513

Dulkādir, Dulkādirlü, Dulkādiriyye (vilâyeti), 32, 398, 628, 1195; —askeri, 32, 34, 144; —beylerbeyisi, 225, 226, 332, 463, 524, 576, 655, 829, 921, 1100, 1249, 1387, 1649; —defter kethudâsı, 1649, 1650; —sipâhîleri, 524, 705, 921, 1440; —tahrîri, 921

Dunbo (œËÊ» **kal‘as**ı, Mohaç'da, 604

DURAK, Çatalca'ya tâbi Ulaslı karyesinden harâmî sipâhî, 445, 446

DURAK, Hammâzlu Kethudâsı, 59

DURAK, Kapudan Kethudâsı, 13

DURAK, mîr-i ahur, 1621

DURAK, Osmancıklı kuttâ‘-ı tarîk, sûhte, 969

DURALİ, Seksar Sancağı Beyi, 1338

DURDI BEG, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından Hasan Çavuş'un babası, 14

Durkastan kal‘ası, Basra vilâyetine tâbi, 1435

DURMIŞ, Budun'da Defter Kethudâsı, 657

DURMIŞ, Tımışvar Defterdârı, 146

DURMIŞ b. YENİCE, Güzel-hisârlı kürek mahkûmu, 630

DURMIŞ RE’ÎS, 1611

Durna hisârı, Sadr-ı Süveyb sancağına tâbi, 1218

Durpeşte kādîsı, 559

Dursun karyesi, İzladi'ye tâbi, 1521

duta, 1493, 1499

Dutlişte karyesi, İlbasan sancağına tâbi, 1346

dutsak, bk. dil, esîr

düğümli kendir, 1101

dükkân(lar) (dekâkîn), 72, 73, 82, 290, 610, 1151, 1190, 1235, 1270, 1495, 1540, 1662; —binâ etmek, 82; —inşâsı, 69; —yıkımı, 69

dülbend, 299, 1213, 1403

dümen almak, 128

dümenci, 222

Dümeyrâ, Aclun livâsına tâbi, 59

Dünbal ulus, 1221

DÜNDAR, 306

DÜRRÎ, Süleymânlu Kethudâsı, 59

düşmen (ayrıca bk. a‘dâ), 29, 248, 604, 605, 1130, 1268, 1293, 1306, 1393, 1435, 1451, 1497, 1639, 1663; —askeri, 579; —e mu‘âvenet etmek, 995; —tarafları, 1528; —yarağı, 8, 22, 60, 102, 132, 140, 226, 238, 247, 393, 394, 395, 576, 618, 724, 732, 733, 734, 735, 736, 769, 770, 771, 781, 829, 873, 875, 1047, 1048, 1054, 1058, 1131

Ebnâ karyesi, Ağriboz'a (?) tâbi, 1361

ebnâ’-i sebîl, 189, 199, 286, 320, 867, 1174, 1340

Ebri (?) **nehri,** 815

EBÛ-BEKİR, Kara-hisâr sancağında Ceviz-ağaç karyesinden yaya-başı, 122

EBÛ-BEKR NÂ’İL, cemâ‘at-i Ka‘bere Şeyhi, 59

EBÛ-DOĞAN, Haleb'de Âl-i Fazl tâifesinin reîsi, 1608

Ebû-Garbe sancağı beyi, 1218

EBÛ-RÎŞ (EBÛ-RÎŞE), Ane Beyi, 59, 622, 748, 749, 1608

EBÛ-RÎŞ MUHAMMED b. MÜDLİÇ, Sancak-beyi, 59

EBÛ-SA‘ÎD, Kabur Beyi, 21, 391, 757, 758, 1168, 1406

EBÛ-SA‘ÎD, Lahçan Beyi, 771

EBÛ-ZEYD, Benî-Ali Şeyhi, 59

EBÜ'L-GARÎB TUBEYLÎ, Mısr'da mültezim, 436

ebvâb mahsûlatı, 371

Ece limanı, 269

Ece-adası, Gelibolu nâhiyesine tâbi, 269

Ece-ovası, 274; —emîni, 1654; —hâsları, 1654; —tuzlası, 311

ECVED b. NUSSÂR, Küzetü'l-eymen Şeyhi, 59

EDEL (?) TOYCA, ze‘âmet tasarruf eden, 143

edevât-ı ceng, 770, 771; —ü cidâl, 625, 732, 734, 735, 769, 829, 1048

EDHEM ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 199, 693

Edirne, 17, 245, 686, 877, 1150, 1212, 1279, 1441, 1465, 1592; —bostancı-başısı, 688, 739; —

imâreti, 871; —kādîsı, 114, 117, 239, 245, 255, 478, 559, 609, 627, 686, 690, 739, 755, 847, 871, 887, 979, 1102, 1150, 1193, 1236, 1272, 1279, 1441, 1461, 1496, 1583, 1592; —kassâbları, 255, 478; —muhâfazası, 245; —sübaşısı, 1583; —zindânı, 1196

Edremid, 782; 451; —kādîsı, 20, 107, 433, 482, 496, 1087; —kazâsı

Edrenmiş, Delvine sancağında bir mahal, 1588

ef'âl-i kabîha (şenî'a), 239, 245, 358

Eflâk (vilâyeti), 296, 373, 383, 402, 405, 407, 466, 474, 475, 490, 495, 507, 568, 603, 720, 803, 858, 861, 862, 1034, 1239, 1244, 1283, 1284, 1330, 1401, 1405, 1449, 1560, 1595; —askeri, 180; —a'yânı, 649, 966; —beyleri, 966; —bolarları, 649, 803, 861, 862, 1244, 1247, 1248, 1449, 1560; —çingâneleri, 803; —ihtilâli, 721; —müfsidleri, 721; —pre-beyleri, 373, 680; —re'âyâsı, 308, 475, 507, 568, 649, 721, 802; —re'âyâ vü berâyâsı, 507, 649; —sınırı, 802, 1329, 1330; —tarafları, 1528; —tâifesi, 1075, 1329, 1452, 1507; —voyvodası, 112, 179, 180, 296, 308, 309, 401, 405, 407, 408, 466, 470, 474, 475, 476, 489, 490, 495, 507, 534, 535, 603, 649, 680, 685, 720, 721, 802, 803, 810, 816, 858, 861, 897, 935, 966, 1047, 1081, 1086, 1229, 1234, 1238, 1242, 1247, 1248, 1283, 1284, 1309, 1329, 1330, 1333, 1394, 1405, 1452, 1524, 1525, 1533, 1560, 1595, 1599 803, 1333, 1524; —voyvodalığı, 401

EFLÂK, Eflâklı zimmî, 1560

eflâk-oğulları, 1403

eflâkler, 1540

Eftere, Karuş kazâsına tâbi bir köy, 1643

Eğil begi, 336

Eğin hâkimi, 770

Eğirdir hisârı (kal'ası), 177, 1233

Eğirdir kādîsı, 930, 1250

Eğirdir nevâhîsi, 1256

Eğri kal'ası, 90, 103, 384, 1145, 1149, 1210; —keferesi, 148

Eğri Nasûh-oğulları, 1522

Eğrilü elçi, 91, 104

Ehl-i Sünnet Cemâ'ati (Mezhebi), 418, 473, 1644; —târîkı, 73

ehl-i bagy ü inâd, 335

ehl-i berât, 150

ehl-i bid'at, 418, 473

ehl-i fesâd, 1, 36, 57, 59, 61, 65, 73, 75, 93, 103, 104, 105, 107, 115, 120, 124, 127, 128, 148, 157, 167, 181, 192, 193, 196, 206, 223, 224, 230, 231, 232, 235, 239, 240, 241, 245, 253, 254, 256, 261, 274, 275, 277, 283, 286, 287, 289, 295, 296, 297, 300, 315, 320, 321, 322, 324, 329, 334, 336, 348, 355, 363, 373, 383, 401, 402, 407, 411, 414, 419, 423, 424, 451, 452, 453, 454, 455, 466, 474, 475, 483, 485, 487, 489, 490, 493, 495, 496, 507, 509, 511, 535, 569, 577, 593, 622, 649, 665, 721, 722, 738, 760, 782, 800, 807, 815, 818, 823, 845, 852, 861, 880, 896, 898, 900, 904, 927, 928, 930, 931, 933, 944, 950, 953, 960, 962, 979, 1013, 1015, 1029, 1030, 1037, 1044, 1045, 1057, 1059, 1074, 1087, 1098, 1104, 1145, 1196, 1212, 1231, 1233, 1251, 1252, 1254, 1258, 1264, 1284, 1300, 1310, 1311, 1325, 1332, 1338, 1340, 1346, 1357, 1361, 1371, 1397, 1399, 1420, 1427, 1452, 1465, 1475, 1522, 1525, 1540, 1546, 1561, 1569, 1586, 1601, 1603, 1605, 1620, 1623, 1639, 1643, 1644; —cem' eylemek, 3; —kâfir, kefere, 506, 948, 1550; —sipâhîler, 1420; —teftîşi, 65, 414; —ü şenâ'at, 22, 31, 61, 93, 107, 118, 137, 196, 277, 315, 660, 672, 800, 876, 930, 969, 987, 1016, 1074, 1196, 1340, 1357, 1533, 1578, 1594, 1657; —zimmîler, 608

ehl-i fısk u fücûr, 245

ehl-i hıref (hırfet), bk. hıref (hırfet) ehli

ehl-i hibre, 195, 1177

ehl-i İslâm, 1, 3, 8, 35, 38, 43, 60, 61, 104, 106, 218, 385, 591, 625, 684, 744, 959, 961, 1086, 1099, 1145, 1478, 1500, 1557, 1664; —a tereke bey' etmek, 13; —tüccârı, 959

ehl-i isyân, 337

ehl-i örf, 482, 1598

ehl-i şenâ'at, 104, 105, 507, 725, 1443, 1533

ehl-i telbîs, 1625, 1640

ehl-i tezvîr, 1640

EJDER HÂN, 1048

ekin, 151

Ekizce-pınar mezra'ası, Ankara nâhiyesine tâbi, 1439

Ekrâd (ayrıca bk. Kürd), 618; —aşâ'iri, 59; —sancağı beyi, 772; —tâ'ifesi, 120, 1322; —ümerâsı, 264

elçi, bk. ilçi

Elekler karyesi, Gördük kazâsına tâbi, 1087

ELİF BİNTİ MEHMED, Migalkara kasabasına tâbi Deveciler karyesinden, 207

Elkas emîri, 312

ELVÂN b. DÜNDAR, Mihalıçlı kürek mahkûmu, 630

ELVAN, Akça-kızanlıklı, 891

emân, 341, 344; —vermek, 1251

emânet konılmak, 722
EMET, Seydîşehirli, 1555
EMÎN, kâtib, 398
EMÎN TÂCEDDÎN, harâmî, 1605
EMÎN YÛSUF, Konya kal‘ası'nda siyâseti fermân olunan mahkûm, 14
emîn(ler) (ayrıca bk. ümenâ), 121, 355, 803, 835, 857, 932, 1015, 1236, 1322, 1363, 1383, 1479
emînü'l-ümenâ, 1127, 1632, 1633
EMÎR HACI, Alâ’iyye'de sûhtevât tâifesinden, 1253
EMÎR HASAN b. ŞA‘BÂN, İstanbul kādîsı muhzırlarından, hüküm götüren, 1592
EMÎR MUHAMMED BEG, nâhiye-i Şeref b. Ma‘n'da ze‘âmete mutasarrıf, 59
EMÎR RE’ÎS, hâssa reîslerden, 1335
EMÎR SULTÂN, cemâ‘at-i Hâlid Boyu'nun beyi, 59
Emîr Sultân mahallesi, Burusa'da, 1619
Emîr-hisârı karyesi, Kara-hisâr'a tâbi, 1593
emîr-i ahur, 401, 402, 489, 649, 1617
emîr-i hâcc, 968, 1553
emîr-i Mekke, 905
EMÎRŞÂH, Ankara Kādîsı, 257, 196, 256
EMÎRZÂ, gemi dümencisi, 222
EMÎRZÂ, Kırşehri Sancağı Beyi Mahmûd Bey'in adamı, hüküm götüren, 705
Emin karyesi, Delvine sancağında, 1588
EMİRZE, şikâyetci, 185
emn ü emân, 156, 189, 1537
emr-i âlî, emr-i âlî-şân, 969, 1496
emr-i hümâyûn, 44, 72, 246, 281, 355, 366, 408, 437, 473, 674, 705, 741, 745, 860, 952, 967, 977, 1405, 1460, 1548
emr-i pâdişâhî, 122
emr-i şerîf, 8, 14, 46, 55, 68, 82, 100, 131, 157, 192, 197, 256, 384, 407, 414, 422, 426, 441, 460, 462, 470, 478, 482, 487, 492, 495, 496, 510, 515, 517, 525, 526, 545, 552, 590, 601, 610, 612, 615, 642, 645, 648, 656, 661, 664, 667, 676, 679, 680, 700, 722, 750, 754, 756, 759, 760, 761, 763, 764, 782, 806, 829, 840, 842, 843, 864, 894, 895, 900, 903, 904, 908, 927, 929, 935, 953, 957, 958, 959, 971, 984, 985, 1003, 1012, 1015, 1018, 1019, 1029, 1033, 1056, 1064, 1073, 1075, 1083, 1094, 1110, 1111, 1114, 1118, 1122, 1123, 1126, 1146, 1151, 1161, 1164, 1169, 1171, 1186, 1193, 1197, 1207, 1221, 1249, 1259, 1275, 1288, 1291, 1295, 1296, 1298, 1303, 1304, 1306, 1313, 1316, 1317, 1318, 1322, 1323, 1325, 1336, 1355, 1357, 1376, 1390, 1396, 1401, 1405, 1407, 1411, 1419, 1424, 1443, 1444, 1448, 1449, 1456, 1462, 1464, 1479, 1481, 1496, 1507, 1512, 1515, 1517, 1518, 1529, 1531, 1532, 1534, 1548, 1552, 1553, 1560, 1561, 1566, 1569, 1574, 1575, 1577, 1588, 1591, 1597, 1606, 1609, 1627, 1633, 1643, 1644, 1655; —e muhâlefet, 122
EMRİZDİN, Âdilcevâzlı zimmî, 1095
EMRULLÂH, Kastamoni kādîlığı nâ’ibi, 1640
emvâl-i hâssa nezâreti, 989
erbâb-ı hıref, bk. hıref (hırfet)
erbâb-ı hukøk, 1196, 1292, 1594
erbâb-ı şenâ‘at ü tugyân, 52, 53
erbâb-ı timar (bk. timar erbâbı)
Erbil (sancağı), 605, 741, 743, 1605; —beyi, 234, 238, 340, 573, 574
Erciş (sancağı, nâhiyesi), 1096, 1411, 1559; —beyi, 1042, 1095, 1113, 1138, 1144, 1411; —kādîsı, 1113; —muhafazası, 1042
erdeb, 542
Erdel (vilâyeti), 106, 112, 147, 173, 178, 179, 180, 240, 373, 383, 407, 408, 489, 490, 495, 506, 507, 534, 601, 649, 677, 861, 966, 1034, 1055, 1081, 1084, 1329, 1351, 1375, 1451, 1457, 1486, 1487, 1502, 1524, 1525, ; —beyleri, 495; —elçisi, 602, 677, 1487; —Kralı (ayrıca bk. Kral-oğlu, İstefan Kral), 178, 179, 180, 181, 240, 241, 383, 506, 507, 600, 603, 676, 677, 685, 861, 894, 1077, 1085, 1229, 1262, 1283, 1486, 1487, 1488, 1525; —Kralı oğlu, 1528; —Kraliçesi, 106, 146, 147, 173, 350; —küffârı, 1329; —re‘âyâsı, 146; —seferi, 867; —ve Macar Kralı (Erdel-i Macar Kralı), 408, 601, 680, 1451; —zabtı, 1153
Erdel-i Macar vilâyetleri, 408
ERDOĞDI, Çirmen Beyi Hızır Bey'in adamı, hüküm götüren, 1111
ERDOĞDI, Selânik kazâsında sipâhî, 559
Erdud iskelesi, Tuna nehri sahilinde, 111
Ereğli, 993, 1447; —kādîsı, 155
Ereğli karyesi, Yalak-âbâd kazâsına tâbi, 1264
EREKLİ MÛSÂ, Alâ’iyye'de Yürük-i Karamanlu cemâ‘atlerinden, 1448
Ergiri-kasrı (kazâsı), Avlonya sancağına tâbi, 1588, 1599
Erim kazâsı, Canik sancağına tâbi, 1319; —kādîsı, 1154, 1625
ERLMAK ? (ارلكن), Peç Kralı'nın beylerinden, 1513
ERMEN DERVÎŞ, yolkesici, 877
Ermenî(ler), 218, 886, 893, 1082; —tâciri, 388

Erzincan (kazâsı), 1230, 1138; —dizdârı, 1230; —kādîsı, 1230, 1342; —kal‘ası dizdârı, 1292

Erzurum (vilâyeti, livâsı), 225, 226, 523, 528, 531, 573, 654, 664, 731, 771, 962, 978, 980, 1221, 1222, 1230, 1342, 1492, 1526, 1529, 1566; —beylerbeyiliği, 174; —beylerbeyisi, 32, 33, 34, 35, 174, 175, 226, 228, 229, 232, 271, 332, 477, 480, 502, 512, 523, 528, 531, 540, 572, 576, 642, 653, 654, 659, 664, 668, 670, 729, 730, 731, 745, 763, 769, 793, 829, 902, 919, 962, 978, 981, 982, 1039, 1066, 1073, 1091, 1138, 1140, 1144, 1177, 1214, 1222, 1230, 1292, 1341, 1342, 1350, 1382, 1422, 1425, 1516, 1519, 1526, 1529, 1543, 1566, 1567, 1614; —çavuşları, 1529; —gönüllüleri, 1214, 1425; —kādîsı, 1091, 1526; —kal‘ası, 1422; —karyeleri, 1066; —kulları, 902, 982, 1214; —kulları bölük-başısı, 1177; —kulları kethudâsı, 1543; —nâzırı, 540, 1425; —sipâhîleri, 1526; —timarları defterdârı, 1519

ESED BEG b. BUDAK BEG, Berîd Beyi, 771

ESEDULLÂH b. SEYYİD ALİ, Silivri ve Kavala'da müteseyyidlik iddiâsında bulunan, 904, 1114, 1288

esîr(ler), dil, tutsak, dutsak (ayrıca bk. dil), 148, 167, 181, 266, 267, 268, 323, 360, 439, 525, 602, 665, 674, 684, 714, 723, 744, 806, 827, 852, 878, 883, 887, 913, 922, 924, 948, 961, 985, 1037, 1057, 1058, 1120, 1145, 1219, 1220, 1346, 1360, 1410, 1444, 1461, 1498, 1511, 1577, 1601, 1622; —almak, 146, 181, 360, 600, 601, 1561; —bahâsı, 1601; —bey‘ etmek, 684, 744, 1360; —gemileri, 924; —istihdâm etmek, 684; —satmak, 881; —teftîş etmek, 887—uğurlamak, 881

esîrciler, 1577

ESÎRÎ MEMİ 1522

Eski Cami‘, Edirne'de, 755, 847

Eski Musul, 1563; —aşîreti, 1563

Eski Zağra, bk. **Zağra Eskisi**

Eski-hisâr kādîsı, 559

Eski-il kādîları, 993

Eskişehir, 74; —kādîlığı, 73, 1172; —kādîsı, 73, 1172, 1589; —kal‘ası, 1172

ESLEMEZ, Bozoklu sipâhî Ağacık'ın oğlu, 1258

espâb-ı ceng ü cidâl, 576

eşedd-i siyâset etmek, 516

eşirrâ, 495, 824, 1039, 1251, 1319; —i Arab, 1124; —i Arab kabîlesi, 1131

eşkıyâ, 383, 407, 464, 699, 716, 880, 894, 1291, 1319, 1359, 1644

eşkünci tâ’ifesi, 50, 897, 1321, 1333

Eşme dağları, 285

et, 1065, 1297, 1298, 1619; —bey‘ etmek, 1110; —müzâyakası, 479, 1299, 1308, 1351, 1373, 1401, 1491, 1506, 1638, 1651; —narhı, 1109

etmeğe kan halt eylemek, 1169

Etmekci köyi, Edirne'ye tâbi, 979

etmekci(ler), 777, 1479

ev, 68, 69, 72, 73, 82, 124, 370, 788, 1102, 1148, 1557, 1556; —basmak, 107, 157, 193, 211, 277, 348, 411, 451, 454, 455, 456, 464, 511, 577, 876, 880, 896, 912, 944, 1015, 1070, 1074, 1087, 1181, 1195, 1212, 1263, 1279, 1337, 1357, 1360, 1361, 1371, 1443, 1465, 1535, 1582; —binâ etmek, 68, 73, 82, 788, 1102, 1148, 1556 —ihrâk etmek, 124, 560, 718, 818, 845, 911, 1038, 1058; —yıkmak, 69

evâmir-i aliyye, 1187

evânî, 101, 1117

EVHAD, Karaman'ın Aksarây kazâsı Gelgin karyesinden, 459

evkāf, 306, 375, 481, 483, 484, 486, 552, 553, 562, 876, 880, 1015, 1119, 1231, 1252, 1267, 1275, 1411, 1441, 1586, 1619, 1654; —evleri, 1556; —kâtibi, 562; —mahsûlü, 562, 970, 1383; —mâlı, 1572; —muhâsebeleri, 562; —müfredât defterleri, 562; —mürtezikası, 1441; —mütevellîleri, 562, 1163; —nâzırları, 553, 562; —ta‘mîri, 553; —terekesi, 12, 13, 486, 1654; —ü emlâk, 880, 1015; —ü emlâk zâbitleri, 1231, 1252; —zâbitleri, 424; —zevâyidi, 138, 1155

evkāf-ı selâtîn, 876, 880

Evlâd-ı Hasan, Livâ’-i Nablus'a tâbi, 59

evlâd-ı Arab, 939

Evrânî karyesi (Niğde kazâsına tâbi) zimmîleri 242

Evreşe sürgünleri hâsları, 1654

Eyle, Yenbû‘ ile Mısr arasında bir mahal, 12

EYMÜR KAMBER, Gürcistan melikinin adamı, 1425

EYMÜR VELED-İ İSMÂ‘ÎL, Sofya'ya tâbi Seferlü karyesinden celeb, 1365

EYVÂNÎ, Geyveli, 1376

eyyâm-ı âşûr, *âşûrâ,* 239, 245, 246

ezân okumak, 799

Ezdin kādîsı, 943

Ezine (nâhiyesi), Tire kazâsına tâbi, 1371; —kādîsı, 433, 451, 1483, 1653, 1655

fâhişeler, 1256
FÂ'İK, Dervîş Bey'in adamı, hüküm götüren, 1362
FÂ'İK, Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda'nın adamı (kâtibi), hüküm götüren, 296, 309, 404, 1329
FÂ'İK b. SAVVÂF, nâhiye-i كفيه Şeyhi, 59
Fak kazâsı, Mısr'da Reşîd kazâsına tâbi, 1115
FÂTIMA, Dimetokalı Nasûh b. Yûsuf zevcesi, 1532
FÂTIMA, Kara Mûsâ-kızı, Ruha sancağında yetime kız, 1317
FÂTIMA, nâm-ı dîger: SİMAVLU-KIZI, Burusalı, 1170, 1171
FATİ HÂTÛN, Ilıca kazâsında sâkin, 1263
FÂTİH SULTÂN MEHMED, 172
FAZLULLÂH, Saruhan'da ehl-i fesâd elebaşılarından, 411
feddân, 552
fellâhlar, 541
Feltûbe, 91
Fenar celebleri, 1363
Fenar kādîsı, 838, 943, 1624
FERÂNEKÎ HÂTÛN, 1407
FEREC, Husayya kal'ası müstahfızlarından Yehûd-ı aslî ve sicillâtda mukayyed hırsuz, 105
Ferecik, 1363; —kādîsı, 427, 598, 1274, 1442
FERENDUŞ KRAL (FERDİNAND I), Avusturya Kralı, 30, 90, 103, 106, 145, 147, 148, 178, 179, 180, 243, 244, 350, 408, 495, 966, 1034, 1068, 1077, 1165, 1169, 1208, 1451, 1457, 1524, 1525, 1623; —memleketi cânibleri (tarafları), 179, 180
Ferenduşîler, 106
feres nâzırı, 326
FERHÂD, 740
FERHÂD, Amâsiyye Beyi Sinân Bey'in adamı, 759
FERHÂD, Basra beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 260, 301
FERHÂD, bölük kâtibi, Semendire sancağını tahrîr eden, 1312
FERHÂD, Doğan kaynı, kürek mahkûmu, 854
FERHÂD, Dragoman (Tercemân), hüküm götüren, 173, 854, 1055, 1375, 1451, 1486, 1488, 1524
FERHÂD, Göynik kādîsı tarafından gönderilen muhzır, 637
FERHÂD, hüküm götüren, 518, 676, 680, 685
FERHÂD, Klis Sancağı Beyi, 249, 806, 988, 1075, 1507
FERHÂD, Lipva Beyi, 1386
FERHÂD, Malâtıyye Beyi iken fevt olan, 657
FERHÂD, Mısr beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1009
FERHÂD, muhzır, hüküm götüren, 636
FERHÂD, Muş Sancağı Beyi, 1505
FERHÂD, sâbık Bergama sübaşısı Muharrem'in kullarından, 1307
FERHÂD, Yemen Beylerbeyisi Mahmûd Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 1000, 1006
FERHÂD, Zacesne Beyi, 551, 911, 1471, 1513
FERHÂD AGA (ÇAVUŞ), Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından (müteferrikalarından), hüküm götüren, 288, 353, 431, 442, 449, 450
FERHÂD b. ABDULLÂH, Kara-hisârlı kürek mahkûmu, 630
FERHÂD BEG, 289
FERHÂD BEG, Karaman Beylerbeyisi, 459
FERHÂD BEG, Kâtib, hüküm götüren, 957
FERHÂD ÇAVUŞ, Avlonya sancağı sipâhîlerinden, 559
FERHÂD ÇAVUŞ, Niğebolı sancağında timar sahibi sipâhî, 559
FERHÂD KETHUDÂ, Köstendil sancağında sipâhî, 559
FERHÂD PAŞA (Vezîr), 82, 108, 119, 140, 1096
FERHÂD PAŞA, Bagdâd Beylerbeyisi, 741, 743, 1563
FERHÂD RE'ÎS, gemi reîsi, 606
FERİDÛN, Amâsiyye'ye tâbi Çongar'da iş-eri, 824
fermân, 72, 106, 684, 1001; —ı âlî, 1259; —ı âlî-şân, 845, 1268; —ı celîlü'l-kadr, 959; —ı hümâyûn, 8, 259, 273, 274, 364, 427, 486, 524, 565, 677, 680, 705, 741, 769, 829, 986, 994, 1138, 1225, 1444, 1552, 1566, 1574; —ı şerîf, 57, 59, 68, 384, 437, 482, 502, 507, 527, 542, 590, 605, 684, 741, 747, 762, 770, 771, 783, 801, 864, 992, 1024, 1108, 1112, 1224, 1225, 1233, 1333, 1397, 1514, 1565, 1595, 1636, 1642, 1660; —ı vâcibü'l-iz'ân, 887
FERRUH, Erzurum beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 962, 1091
FERRUH, gemi reîsi, 1228
FERRUH, Hıms'da Husayya kal'ası müstahfızlarından, 115
FERRUH, hüküm götüren, 381, 928
FERRUH, Muhtesib Kethudâsı, hüküm götüren, 855
FERRUH, Rûm-ili çavuşlarından, 488
FERRUH, Segedin Beyi Dervîş Bey'in adamı, hüküm götüren, 118
FERRUH BEG, Tarsus Sancağı Beyi, 41, 661
FERRUH ÇAVUŞ, Cezâyir çavuşlarından, 842

feryâdcı(lar), 216, 1072, 1335

fesâd (ayrıca bk. ehl-i fesâd), 17, 22, 31, 36, 157, 192, 249, 289, 296, 348, 363, 423, 438, 444, 451, 452, 455, 457, 464, 483, 507, 511, 554, 593, 665, 716, 783, 815, 838, 840, 944, 960, 987, 1034, 1040, 1044, 1065, 1120, 1122, 1134, 1143, 1149, 1218, 1244, 1251, 1254, 1264, 1300, 1306, 1319, 1360, 1361, 1399, 1452, 1511, 1515, 1534, 1560, 1575, 1608; —ü şakāvet, 1074; —ü şenâ‘at, 2, 31, 76, 90, 93, 107, 127, 137, 157, 166, 196, 211, 235, 261, 262, 283, 320, 348, 363, 411, 419, 424, 438, 439, 452, 465, 466, 473, 483, 493, 607, 608, 672, 718, 802, 818, 840, 927, 930, 947, 953, 954, 959, 987, 1013, 1037, 1044, 1045, 1087, 1104, 1145, 1195, 1196, 1212, 1219, 1247, 1300, 1325, 1332, 1338, 1340, 1346, 1361, 1362, 1395, 1534, 1540, 1594, 1603, 1608, 1633; —ü şer, 1264

feseka, bk. ehl-i fesâd

feth-i hâkānî, 384, 494

Fethiyye Parkanı (Palankası), Arad sancağına tâbi, 1571; —gönüllüleri, 1435; —kal‘ası, 263; —nevbetcileri, 645; —müstahfızları, 1571

fetvâ, 939; —yı şerîf, 746, 859

fevkānî ev, 1212

fısk u fesâd (ayrıca bk. fesâd), 560

fısk u fücûr, 239, 245, 246, 850, 1190, 1307, 1644

Filek (sancağı), 662, 663, 1663; —beyi, 10, 1663; —kādîsı, 380; —tahrîri, 639

Filibe (kazâsı), 114, 559; —celebleri, 1363; —hâsları, 932; —kādîsı, 559, 667, 688, 841, 1101, 1211, 1287, 1465; —voyvodası, 1287; —yaylakları, 688;

fi‘l-i kabîh, 1598

fi‘l-i şenî‘a, 1291, 1301, 1359, 1532

Filorina kādîsı, 488, 1624

firkate, 508, 1361; —basmak, 444; —donatmak, 345, 1504; —levendleri, 444; —reîsleri, 761;

FİŞ (?) ACEM, Burusalı, 1082

fitil otı, 15, 16

fitne, 352, 408, 464; —vü fesâd, 31, 52, 167, 318, 335, 451, 459, 485, 487, 507, 985, 1028, 1048, 1217, 1244, 1247, 1248, 1251, 1336, 1515, 1525, 1544

flori, 290, 1200, 1306, 1598, 1633, 1661

floriciyân, florici(ler) tâ’ifesi, 988, 1251

Foça kal‘ası, 1169

Foça kādîsı, 941, 1403, 1479

fodula, 1619

Folça kal‘ası, Yanya livâsında, 462; —dizdârı, 462

FRANÇE, Ağriboz beyinin adamı, hüküm götüren, 750

Françe, Fransa, 139, 518; —elçisi, 294; —pâdişâhı, 294, 805, 1121, 1622

Françelü, 959

FRANKOSNO (?), 1120

FRANKOSNO (?), Dubrovniklü zimmî, 1120

Freng, 1442, 1498

Freng(ler) (tâ’ifesi), 744, 806, 1613; —kal‘aları, 1613

Frengî altun, 851

Frengî flori, 851

fukarâ (tâ’ifesi), 265, 863, 890, 990, 1088, 1230, 1300, 1556; —hakkı, 212; —ve zu‘afâ, 542; —ya te‘addî etmek, 265

funda çekdürmek, 571

fundacı, 571

funduku'd-decâc, 436

Furat nehri, 849, 1355

futa, 1291

fülfül, 131

Gabaveşte hâsları, İzvornik'de, 1474

Gable (?) **iskelesi**, Novesin kazâsına tâbi, 1479

Galata, 805, 1119; —azebleri, 19; —emîni, 91, 266, 278, 285, 999, 1114, 1494; —kādîsı, 246, 744, 788; —tâcirleri, 675

gallât, 605, 657, 1333

ganem (ayrıca bk. koyun), 1415

GANÎ, erbâb-ı timardan müfsid, 1420

Garabofça mezra‘ası, Bosna sancağında, 844

Gardik kal‘ası, Delvine kazasında, 1643

gāret (etmek, eylemek), 111, 146, 181, 444, 716, 818, 929, 954, 995, 1037, 1040, 1044, 1057, 1058, 1220, 1294, 1325, 1444, 1475, 1508, 1509, 1511, 1601, 1643, 1661; —i emvâl, 107, 586, 1663; —ü hasâret (eylemek), 106, 507, 665

garîb-yiğitler, 1, 22, 32, 34, 1245

gasb (ayrıca bk. gāret), 901, 1037, 1233

gâv, 1415; —ü gûsfend, 1168

GAYBÎ, eski kādî nâibi, 712

GAYBÎ, Tireli harâmî sûhte, 1371

GAYBÎ FAKÎH, Daday kazâsı eski nâibi, 870, 1318

gazâ, 732, 1265; 951; —dan safâlu gönüllü yarar yiğitler, 1047, 1054, 1393; —etmek

GAZÂLÎ, nâhiye-i Havran Şeyhi, 59

GAZÂLÎ, tâ'ife-i Müsâ'id Şeyhi, 59

GAZÂLÎ-ZÂDE MUHYİDDÎN, 907, 1010, 1083

GAZANFER, Burusa (Hüdâvendigâr) beyinin adamı, hüküm götüren, 1087, 1173

GAZANFER, Sinân Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 460

GAZANFER, Vize Beyi, 851

GAZENFER, hâssa çakırcıları başı, 1035

GƒZÎ, Kırım Hânı Mehmed Hân'ın oğlu, 710

GƒZÎ KIRAN-OĞLI, 233, 273, 276

gāzîler, 960, 1663

GAZLÂN, nâhiye-i Havran'da ze'âmet tasarruf eden, 59

Gazze (sancağı), 8, 59, 563; —beyi, 8, 12, 13, 929; —kādîsı, 929, 1458; —tahrîri, 889

geçidler, 157

Gedegra (kazâsı), 1027; —kādîsı, 419

Gedeli karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

Gedene-Ulura karyesi, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818, 1038, 1058

Gedos, Kütahya'ya bağlı, 931

Gedük nâhiyesi, Bozok sancağına tâbi, 1258

gedük(ler), 115, 194, 592, 618, 731, 828, 837, 856, 890, 908, 982, 1021, 1215, 1223, 1398, 1421, 1435, 1492, 1543, 1548; —ihrâc etmek, 890; —tezkiresi, 982

Gekbuze kazâsı, 428, 673; —kādîsı, 98

Gelengün ve **Vecnegûle** (?) beyi, 771

Gelgin karyesi, Karaman'ın Aksarây kazâsına tâbi, 459

Gelgin-boğazı, Karaman'ın Aksarây kazâsında, 459

Gelibolı (kazâsı, livâsı), 64, 116, 223, 1175, 1288, 1582; —iskelesi, 64; —kādîsı, 64, 116, 269, 311, 425, 467, 598, 783, 888, 1012, 1520, 1648, 1654, 1655; —kapudanı, 1335; —ma'beri, 223, 224; —muhâfazası, 64, 224; —nâ'ibi, 1012; —sübaşısı, 311; —voyvodası, 269

GELİNCİK İBRÂHÎM, mahkûm, 356

gemi(ler), sefîne (sefâ'in), 3, 12, 13, 28, 43, 44, 108, 128, 131, 132, 133, 134, 135, 139, 140, 157, 169, 204, 206, 222, 248, 251, 253, 254, 260, 266, 267, 268, 272, 278, 305, 345, 346, 349, 364, 366, 381, 385, 390, 425, 426, 429, 437, 439, 443, 463, 467, 470, 476, 482, 486, 517, 526, 527, 550, 613, 623, 640, 720, 735, 750, 751, 764, 768, 781, 805, 831, 834, 849, 873, 899, 922, 923, 924, 924, 940, 959, 961, 983, 1004, 1007, 1022, 1032, 1048, 1049, 1051, 1060, 1120, 1123, 1129, 1143, 1175, 1185, 1191, 1202, 1216, 1228, 1249, 1265, 1270, 1293, 1302, 1306, 1310, 1320, 1335, 1337, 1344, 1355, 1356, 1364, 1442, 1446, 1447, 1478, 1479, 1494, 1516, 1527, 1536, 1574, 1601, 1604, 1607, 1634, 1648, 1652, 1653, 1659, 1660, 1661; —ağacı (kerestesi), 285, 1018, 1161, 1185, 1255, 1355, 1494; —ağacı (kerestesi) kesmek, 621, 1260; —batırmak, 1120; —binâ (inşâ) etmek, 550, 764, 849, 1161, 1185, 1628; —cengcileri, 254; —demür bırakmak, 1361; —karaya urmak, 1216; —kürekcileri, 254; —levendleri, 1360, 1361, 1561; —re'îs(ler)i, 128, 131, 357, 420, 425, 437, 482, 517, 526, 561, 606, 768, 834, 1494, 1574, 1601, 1618; —ta'mîri, 1585; —terekesi, 959; —e emânet koymak, 439; —e tereke tahmîl etmek, 13, 28, 251, 425, 427, 561; —zifti, 272

gemici(ler), 203, 349, 425, 751, 1442, 1574, 1648, 1653, 1654, 1660

Gemlik iskelesi, 1597

Gence begi (hâkimi), 336, 771, 1138

Gerede kazâsı, 1420

Gerger, 1322; —**kal'ası,** 1322

Germücek kal'ası, Erzurum'a tâbi, 1177

Geyve, 1376; —kādîsı, 352, 1376

gırâb, 1131; —topı, 1131

GIYÂS (?), Niğebolı kal'ası emîni, 1405

Girid (adası), 206, 360, 439, 591; —beyleri, 591

Gorgora aşîreti, 748

Goriçe kal'ası, Bosna livâsı serhaddinde kâfir kal'ası, 753

GÖBEK-OĞLI, Uşak kazâsından, 1179

göç, 1094

Gödel karyesi, Köprülü kazâsına tâbi, 1489

Gök-meydân, Sarây-ı Âmire'nin bir bölümüne verilen isim, 613

Gökbaş karyesi, Barçınlu kazâsına tâbi, 199; —zâviyesi, 199; —zâviyesi şeyhi, 199

GÖKCE, Külâhcı-oğlu, 1033

göl hâsılı, 1354

Göl-başı bâcgâhı, Behisni kazâsında, 628

Göl-bâzâr (kazâsı), 1402; —kādîsı, 151, 441, 505, 612, 942, 1376

Gölcük derbendi, 1098

Göle kal'ası, Erzurum'da, 1177; —ta'mîri, 1177

Gölli Kesteriye kādîsı, 1624

gön, 131

Gönen (kazâsı), 1397; —kādîsı, 1627

gönüllü(ler) (tâ'ifesi), 1048, 1049, 1125, 1126, 1130, 1220, 1393, 1510, 1596; —ağası, 631; —azebler, 1097; —celeb tâ'ifesi, 255, 1401; —il-eri, 254;

—re'îsler, 18, 139, 581, 582, 1661; —yiğitler, 1047

Gönye kal'ası, Trabzon'da, 1516

GÖRDENLİ (?) ALİ, gönüllü reîslerden, 1618

Gördös, 1228; —kādîsı, 1087, 1098

Gördük (kazâsı), 1087; —harâmîleri, 1098; —kādîsı, 1087, 1522

Göregil begi, 234

Görenç (?) nâhiyesi harclıkcıları, 559

Göynik (kazâsı), 221; —kādîlığı, 214; —kādîsı, 221, 455, 570, 636, 637; —yürük tâ'ifesi, 196

Gradacac kal'ası, Klis'de, 988

Gradişka kal'ası (Bosna'da), 972, 1579; —kal'ası azebleri, 1579

gurabâ zümresi, 820, 1245

gurbet tâ'ifesi, 438, 457, 1280

GURGUR, Zu'b Arablarının Şeyhi, 59

GURGURE (?), Diyarbekrli Arab, 1584

guzât, guzât-ı garrâ, 90, 103, 1265

Güğercinlik kal'ası müstahfızları, 691; —kādîlığı re'âyâsı, 1249

güherçile, 1459; —işlemek, 1343

Gül-anber kal'ası, Şehrizol'da, 617, 618

GÜLÂBÎ, sâbık Samsun Kādîsı, 160

GÜLÂBÎ, Yoros kazâsı karyelerinden birinin imâmı, 318

GÜLÂBÎ BEG, Kara-hisâr-ı Sâhib Sancağı Beyi, 1569, 1587

GÜLCİ ALİ, mazınna, 1495

Güldiklan çayırı, Amâsiyye'de, 1549

Gülek, 790, 791; —dizdârı, 791

Güllü Kesriye celebleri, 1363

gümrük, 156, 606, 1499; —emînleri, 1609; —mültezimi, 156

Gümülcine nâhiyesi, 559; —kādîsı, 427, 559, 916, 1363, 1573, 1665

Gümüş kasabası (Gümüşhacıköy), 452

gümüş, 577, 664, 1117, 1341, 1459, 1460; —akça, 616; —evânîsi, 664, 1341; —kozalak, 240, 407, 1085, 1265; —lü kılıc, 299; —talerleri (?), 1551

GÜN (?), arz getüren, hüküm götüren zimmî, 1346

Gündek karyesi, Aksaray nâhiyesinde, 1207

Güngüş varoşı, 1145

günlük, 131, 1520

Gürciler, 1425

Gürcistân, Gürci cânibleri (tarafları), 32, 477; —meliki, 1425

Güzel-hisâr (kazâsı), 128, 411; —kādîsı, 128, 482

güzeşte, 1164

HABÎB, Burusalı tâcir, 457

habs (etmek, olmak), 10, 14, 20, 21, 65, 70, 73, 90, 92, 113, 127, 130, 141, 148, 154, 170, 177, 181, 197, 211, 212, 213, 249, 269, 283, 289, 295, 312, 321, 326, 365, 420, 425, 427, 433, 437, 441, 446, 459, 464, 487, 492, 497, 515, 517, 526, 527, 532, 538, 561, 584, 588, 608, 622, 636, 637, 638, 683, 687, 695, 710, 715, 717, 719, 722, 750, 759, 767, 772, 815, 820, 824, 825, 835, 836, 838, 850, 851, 852, 854, 859, 862, 880, 883, 890, 891, 896, 901, 912, 926, 927, 934, 941, 969, 1013, 1061, 1070, 1087, 1101, 1120, 1134, 1150, 1160, 1170, 1171, 1204, 1212, 1217, 1221, 1228, 1230, 1233, 1247, 1258, 1264, 1273, 1274, 1295, 1296, 1301, 1322, 1323, 1336, 1345, 1346, 1353, 1359, 1360, 1371, 1406, 1413, 1418, 1419, 1421, 1422, 1438, 1442, 1449, 1452, 1458, 1468, 1470, 1483, 1495, 1504, 1515, 1520, 1524, 1525, 1532, 1535, 1545, 1550, 1560, 1575, 1578, 1586, 1587, 1591, 1593, 1594, 1598, 1601, 1602, 1603, 1606, 1608, 1633; —den ıtlâk etmek, 10, 177, 312, 880

Habur sancağı, 1277

hacc, hacc-ı şerîf (ayrıca bk. huccâc), 189; —mevsimi (vakti), 1090

HACI, Amâsiyye kal'ası'nda topcu, hüküm götüren, 971

HACI, Bayramlu kazâsı'ndan kürek mahkûmu, 168

HACI, Ferecikli, 1442

HACI ABDÎ, Kara-oğulları'ndan, 1592

HACI AHMED, Filibe'de (?) müsellem, 1211

HACI AHMED, Mağnisa'da sâkin, 472

HACI ALİ, Geyveli şakî, 352

HACI ALİ, Muhzır, 570

HACI b. NEBÎ, Ürgüblü kürek mahkûmu, 630

HACI BÂLÎ, kürek mahkûmu, 854

HACI BEG, Gördös'de sipâhî, 1087

HACI ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, hüküm götüren, 1180, 1335

HACI DEDE, arz getüren, hüküm götüren, 1291

HACI HASAN, Baba-eskisi kazâsında sâkin, 1181, 1279

HACI HIZIR-OĞLI, ماروه kazâsında ehl-i fesâd elebaşılarından, 411

HACI İSKENDER, Amâsiyye kal‘ası topcularından, 971
HACI KUBÂD, arz getüren, hüküm götüren, 592
HACI MAHMÛD, arz getüren, hüküm götüren, 1213
HACI MAHMÛD, Karaman'a tâbi Yaylacık karyesinden, 1080, 1481
HACI MAHMÛD, Sipâhî-oğlanlarından ve hâssa tâcirlerden Mustafa'nın adamı, 623
HACI MAKSÛD, Hâssa reîslerden, 924
HACI MEHMED, Ağribozlu (?), 1361
HACI MEHMED, Bâzergân, 1431
HACI MEHMED AGA, Midillü sâkinlerinden, 760
HACI MUSTAFA, Ferecikli, 1442
HACI MUSTAFA, hüküm götüren, 1655
HACI NASRULLÂH, Çorumlu, 1662
HACI NASÛH, Kara-oğulları'ndan, 1592
HACI NEBÎ, Midillü sâkinlerinden, 760
HACI PÎRÎ, Acem tâ’ifesinden, Tokat'da mütemekkin, 1459
HACI SEFER, hüküm götüren, 672
HACI ŞÂH-KULI, Musul Sancağı Beyi, 859, 1485
HACI ÜVEYS, Kırşehri'nde mültezim, 398
HACI VELÎ, Akyazılı, 454, 456
HACI YÛSUF, Aydınlı Selcen-oğlu'nun Arab kulu (kölesi), 1598
Hacı Hamza kasabası, Osmancık'a tâbi, 969
Hacı İshâk mahallesi, Balıkesr'e tâbi, 433
Hacı-beglü karyesi, Koçhisâr'a tâbi, 672
HACUY, Ulu Kethudâsı, 59
HAÇAZİR, Ermenî tâciri, 388
haddâd, 1115
hademe, 281; —istihdâm eylemek, 94
HADÎCE, Hamîd-ili'nde Müderris Ca‘fer'in kızı, 1256
hadravât, 290
hafta bâzârı, 483
HÂKÎ, Kırşehrili şakî, 767, 825, 826, 947, 1258, 1295, 1612
hâkim, 451; —e itâ‘at etmemek, 315
hakk-ı şürb, 871, 1076
Hakkârî begi (hâkimi), 233, 234, 338, 757, 758, 770, 797, 1028, 1221, 1406, 1559
halâş (?), 798
Haleb (vilâyeti), 59, 164, 396, 553, 562, 563, 564, 565, 566, 609, 613, 616, 809, 961, 1101, 1106, 1209, 1246, 1378, 1379, 1380, 1464, 1541; —beylerbeyiliği, 59, 1271, 1464; —beylerbeyisi, 58, 104, 105, 115, 154, 297, 355, 378, 379, 576, 594, 622, 701, 728, 749, 756, 762, 769, 829, 1464, 1539, 1558, 1608; —cânibi defterdârı (ayrıca bk. Arabistân cânibi defterdârı), 21, 164, 165, 166, 189, 190, 191, 347, 355, 377, 397, 501, 531, 537, 613, 646, 785, 789, 793, 1395, 1417, 1548, 1658; —evkāfı, 553; —hazînesi, 138, 306, 307, 377, 379, 765, 785, 786; —hıfzı, 165; —kādîsı, 104, 643, 646, 678, 776, 777, 1106, 1209; —kal‘ası, 154, 785, 1322, 1608; —kazâsı, 1395; —nâzırı, 104; —sarâyı, 643, 646; —sübaşısı, 104; —yeniçerileri, 1378
halı serika etmek, 1080
HALÎL, Sancakı Beyi, 918
HALÎL, hâssa kalafatcılar kethudâsı ve Ece-ovası emîni, 1653, 1654
HALÎL, İskenderiyye Sancağı Beyi Mehmed Hân'ın kethudâsı, hüküm götüren, 718, 1220
HALÎL, Karaman'ın Aksarây kazâsı Gelgin karyesinden, 459
HALÎL, Kütahya livâsı müsellemleri beyi, 1019
HALÎL, Mahmûd-oğlu, Muhzır, 1592
HALÎL, Mehmed Çavuş'un adamı, hüküm götüren, 724
HALÎL, müteveffâ Pojega Beyi, 124
HALÎL, Yanya sancağında timar sahibi sipâhî, 559
HALÎL BEG, ZirikΩ 336, 771
Halîlü'l-Rahmân (nâhiyesi), 59; —evkāfı (Kuds-i Şerîf'de), 1163, 1275; —nâzırı, 1163
HALÎME, dâvâlı, 1281
HALÎME, Neccâr Îsâ-kızı, 1469, 1470, 1636
Hâlid Boyı cemâ‘ati, 59
Hâlid tâ’ifesi, Arab harâmî ve âsî tâifelerinden, 235
Hâlik tâ’ifesi, Arab harâmî ve âsî tâifelerinden, 235
Halofça (?), 346
hâm gön, 131
Hamâ (sancağı), 794, 1101, 1271; —beyi, 59; —kādîsı, 701, 794, 1539
HÂMİD, Rûm-ili Kādî-askeri, 291
HAMÎD b. SA‘DÛN, 1633
Hamîd-ili (sancağı); —beyi, 177, 438, 930, 987, 1233, 1243, 1250, 1256, 1280; —kādîsı, 348, 363, 1019, 1256; —piyâdeleri beyi, 812
hammâm, 589, 1197, 1250, 1291, 1349, 1354, 1428; —basmak, 1233; —binâ etmek, 798, 813, 993, 1106, 1108, 1197, 1428; —ta‘mîri, 794
Hammâm-ı Seydî Dâvûd, Sahratu’llâh-ı Müşerrefe vakfından, 1076
Hammâre nâhiyesi, 59

hamr, 359, 525, 904, 1065, 1160, 1362, 1644; —bey‘ etmek, 359; —içmek, 560; —meclisi, 1245

HAMZA, arz getüren, hüküm götüren, 211, 1160

HAMZA, gemi reîsi, 1344

HAMZA, hıdmetkâr, 1403

HAMZA, Hızır-oğlu, Bayburd sancağında timar sâhibi, 1091

HAMZA, İstolni-Belgrad Beyi, 665

HAMZA, Karamürsel gemisinin reîsi, 1228

HAMZA, Lahsâ Beylerbeyisi Mustafa Paşa'nın Kethudâsı, 1141

HAMZA, Mısır müteferrikalarından, Deşîşe-i Şerîfe Evkāfı Nâzırı, 983

HAMZA, sâbık Gördük Kādîsı, 1087

HAMZA, Safed kazâsında, Kubbe karyesi isimli vakıf köyün nâzırı, 917

HAMZA, Saruhan zu‘amâsından, 411

HAMZA, sipâhî, arz getüren, hüküm götüren, 929

HAMZA, Söğüd nâm karyeden, ruk‘a sunan, 375

HAMZA, Trabzon alay-beyisi, 435

HAMZA, Yeniçeri yaya-başılarından, 80

HAMZA, Yergöği sâkinlerinden, 816

HAMZA, za‘îm, 423, 1466

HAMZA, Zencire Beyi, 771

HAMZA b. MEMİ, Pazarcık kazâsına tâbi Uden (?) karyesinden, 258

HAMZA b. ÜVEYS, ulûfeciler sübaşısı, 1377

HAMZA BÂLÎ, Tırhala'ya tâbi Yenişehr-i Fenar'a bağlı Cum‘a-bâzârlı harâmî sipâhî, 445, 446

HAMZA BEG, İrişuvanlu Kethudâsı, 59

HAMZA ÇELEBÎ, hüküm götüren, 1017

HAMZA ÇELEBÎ, za‘îm, 1029, 1030

HAMZA FAKÎH, Kütahya'da nâ’ib, 1469, 1470, 1636

HAMZA SÜBAŞI, Brayıl sâkinlerinden, 721

HÂN AHMED, Diyârbekrli aşîret reîsi, 1142

HÂN b. TURAK, Pazarcık kazâsına tâbi Uden (?) karyesinden, 258

hân, 138, 163, 290, 643, 646, 820, 1190; —binâ etmek, 993

hâncı, 290

Handek, 453

hâne, 124; —mu‘âfiyeti, 821

hânedân, 805

HANİ HÂTÛN, Edirneli, 114

Hanpaşa-oğlı mahallesi, Rodoscuk kazāsına tâbi, 1160

Hârâ karyesi, Şâm vilâyetinde, 1267

harâc, 118, 495, 541, 552, 714, 720, 853, 858, 1158, 1329, 1375, 1451, 1487, 1585, 1606, 1643; —cem‘ etmek, 665, 853, 1445

harâccılar, 1606

harâc-güzâr, 665, 697, 760, 1551; —çingâneler, 803; —kâfir(ler), 901, 1545; —re‘âyâ, 649, 697, 718, 1219, 1306; —re‘âyâ karyeleri, 1220; —zimmîler, 1360

harâm-zâde(ler), 76, 199, 560, 800, 1145, 1254, 1300, 1301, 1338, 1644, 1663

harâm-zâdelik, 1253

harâmî(ler), 124, 134, 135, 148, 200, 348, 433, 438, 441, 445, 455, 505, 511, 516, 577, 682, 807, 815, 821, 823, 893, 903, 912, 925, 927, 1015, 1044, 1070, 1087, 1098, 1104, 1195, 1196, 1212, 1279, 1291, 1340, 1346, 1361, 1399, 1465, 1474, 1522, 1550, 1560, 1582, 1603, 1618; —âmiller, 1284; —Arab, 555; —başıları, 1195; —hayduk, 111; —levend(ler) tâifesi, 206, 783, 901, 959; —levend kâfirleri, 591; —levend kayıkları, 1601; —teftîşi, 433; —voyvodaları, 912

harâmîlik, 235, 344, 493, 555, 586, 679, 901, 1168, 1196, 1254, 1550, 1605

harâset, 988

HARB b. BÎŞÂC, nâhiye-i Kunaytara'da (?) Şeyh, 59

harbe, 1582

harbî kâfir(ler), 349, 361, 385

harbî kal‘a, 111, 118, 148, 384, 698, 699, 716, 1149, 1210, 1663

harbî varoş, 1210

Harbuz karyesi, Budun vilâyetine tâbi, 1343

harc, 834; —ı zâ’id, 968

harclık cem‘ etmek, 558

harclıkcı, 499, 558, 559, 715, 838; —sipâhî(ler), 559, 715

Harem-i Şerîf, 1088, 1090

Haremeyn-i Şerîfeyn, 290; —vakfı, evkāfı, 290, 306, 307, 1541

Harfeyn Kethudâsı, 59

Harîr-i Divîn, 391; —beyi, 158, 395

Harîreyn (sancağı), 440; —ze‘âmeti, 1633

hâric ez-defter, 397, 572, 667, 1314, 1439, 1518, 1519 mezra‘alar, 1023

Harka, Segedin-Budun arasında bir mahal, 111

harman ihrâk etmek, 120

Harman-dilü boyı, 59

Harmanika nâhiyesi, İlbasan sancağına tâbi, 1346

Harprut begi, 771

hâs(lar), 21, 355, 488, 491, 559, 577, 611, 657, 696, 703, 741, 760, 786, 800, 928, 949, 1104, 1277, 1332, 1385, 1386, 1550, 1617, 1621, 1633, 1654; —emîni, 1419; —emînler, 853; —karyeler, 1395; —mahsûlü, 499; —terekesi, 1654; —olmak, 122; —yaya-başılar, 122; —yayalar, 122; —ı hümâyûn, 1415; —zâbiti, 1195

HASAN, Ağriboz Beyi, 437, 735, 750

HASAN, Alay-beyi, Kerkük sancağında ze‘âmete mutasarrıf, 780

HASAN, Ankara'da erbâb-ı timardan Ali isimli kimsenin hıdmetkârı, 1245

HASAN, Ankara'da gurebâ zümresinden Buğucı Ahmed'in hıdmetkârı, 820

HASAN, Arla Sancağı Beyi, 1026

HASAN, Bigalı mazınna, 1483

HASAN, Bilecik ma‘deni hıdmetine ta‘yîn olunan za‘îm, 1116, 1159

HASAN, Bolu müsellemleri beyi, 575, 1635

HASAN, Bosna'da za‘îm, 844

HASAN, Bosnalı sipâhî Kara Yahyâ'nın oğlu, 912

HASAN, Bostancı-başının adamı, hüküm götüren, 739

HASAN, Budun beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 513, 723

HASAN, Burusa beyinin adamı, hüküm götüren, 1397

HASAN, Burusa'da yürük tâifesinden, 1586

HASAN, Çatalca'ya tâbi Ulaslı karyesinden sipâhî harâmî, 445, 446

HASAN, çavuş-oğullarından, hüküm götüren, 1263

HASAN, Çese gönüllüleri kethudâsı, 49

HASAN, Demirci halkından, 1554

HASAN, Dergâh-ı Mu‘allâ kapucılarından, 170

HASAN, Dilki Mustafa-oğlu, Gelibolulu, 269

HASAN, Ebû-Garbe Sancağı Beyi, 1218

HASAN, Edirne'de ber-vech-i iltizâm hâslar emîni, 1236

HASAN, Erciş Beyi, 1095

HASAN, Filek Beyi, 1663

HASAN, Gelibolu'da hisâr-eri, 1520

HASAN, Haleb'de kādî tercemânı, 762

HASAN, Hüseyin Mede-oğlu, İlbasan sancağında, 1353

HASAN, İznikli, 1197

HASAN, Karamanlu, da‘vâ şâhidi, 441

HASAN, Karamanlu, İznik'de sübaşı, 505

HASAN, Karin-âbâd Kādîsı, 854

HASAN, Kırşehri Beyi Memiş Bey'in adamı, hüküm götüren, 947, 1295

HASAN, Kisan (Keysan) Sancağı Beyi, 771, 807

HASAN, Kopan Sancağı Beyi, 201

HASAN, mektûb getiren, hüküm götüren, 1276

HASAN, Mîr, Müks beyinin karındaşı, 771

HASAN, Osmancık derbendine istihdâm için gönderilen, 452

HASAN, Osmancıklı kutta‘-ı tarîkden sipâhî, 969

HASAN, Sâlih Efendi'nin dânişmendlerinden, hüküm götüren, 944

HASAN, Semendire sancağı beyinin adamı, hüküm götüren, 1015

HASAN, sipâhî, sâbık Bolu Sancağı Beyi, 1569

HASAN, Sivas çavuşlarından, 898

HASAN, Şâm beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 632

HASAN, Şâm beylerbeyisinin kethudâsı, 1094, 1271, 1294, 1354, 1395

HASAN, Şehr-emîni, 544

HASAN, Şehrizol'de kul-ağası, 780

HASAN, Trabzon Sancağı Beyi, 33, 270

HASAN, Van beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 1221

HASAN, Vezîr Mehmed Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 784, 789, 834

HASAN, Vize Beyi Rüstem Bey'in adamı, hüküm götüren, 1104, 1226, 1272, 1279, 1603

HASAN, Yergöği sâkinlerinden, 816

HASAN, za‘îm, 287

HASAN, Zehrimâr(?)-oğlu'nun adamı, 411

HASAN AGA, Kürd a‘yânından, 21

HASAN AGA, Midillü sâkinlerinden, 760

HASAN b. ABDULLÂH, Dîvân-ı Mısr müteferrikalarından, 1223

HASAN b. ABDULLÂH, Yanbolu'da sâkin, 1212

HASAN b. BÂLÎ, Pazarcık kazâsına tâbi Murâd FakΩhler karyesinden, 258

HASAN b. HİMMET, kürek mahkûmu, 854

HASAN b. ÎSÂ, İzladi nâhiyesine tâbi Paşa-yiğit nâm karyeden sipâhî-oğlanı, 560

HASAN b. İBRÂHÎM, Amâsiyyeli kürek mahkûmu, 630

HASAN b. MEHMED, Arkamlı kürek mahkûmu, 630

HASAN BEG, İznik'de za‘im, 287

HASAN BEG, yazıcı, hüküm götüren, 1314

HASAN ÇAVUŞ, 325, 617

HASAN ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 1044

HASAN ÇAVUŞ, Durdı Bey-oğlu, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 14

HASAN ÇAVUŞ, hüküm götüren, 63, 618, 620, 839

HASAN ÇAVUŞ, timar sahibi sipâhî, 559

HASAN ÇAVUŞ, Vize sancağı'na tâbi Korçar karyesinden timar sahibi sipâhî, 559

HASAN ÇAVUŞ, Vulçıtrın beyinin adamı, hüküm götüren, 1639

HASAN ÇELEBÎ, 360, 737, 960, 987, 1046, 1086, 1284

HASAN ÇELEBÎ, Divân Kâtibi, hüküm götüren, 1569

HASAN ÇELEBÎ, hüküm götüren, 26, 770, 844, 983, 990, 1191, 1547, 1595, 1599, 1600, 1605, 1621, 1622, 1649

HASAN ÇELEBÎ, Mevcûdâtcı, hüküm götüren, 1162

HASAN ÇELEBÎ, Yazıcı, Hazîne kapusında oturan, hüküm götüren, 1391

HASAN KETHUDÂ, hüküm götüren, 1525, 1659

HASAN KETHUDÂ, Küre Emîni, 812

HASAN KETHUDÂ, Yemen beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 607

HASAN KETHUDÂ, Za‘îm, 365, 1417

HASAN KUL, Kuds-i Şerîf hisârı erenlerinden, 1269

HASAN MANAS, Ohrili, 1346

HASAN PAŞA, Cezâyir-i Garb Beylerbeyisi, 924

HASAN RE’ÎS, gönüllü reîslerine kapudan olan Deve Hoca'nın adamı, 18

Hasan Beg mahallesi, Vize'de, 851

Hasan Çelebî rü’ûsı, 896

Hasan kal‘ası, 1566

Hasan Paşa Hânı, Ankara'da, 820, 1245

Hasan-keyf sancağı, 833; —beyi, 1277; —hâsları, 1277

HASBÎ, Yüzde-pâre yürükleri kabîlesinden, 898

HASEKÎ SULTÂN, 1102

Hasene tâ’ifesi şeyhleri (livâ’-i Kerek'de), 59

hâsıl yazılmak, 673

Hasköy (kazâsı), Rûm-ili'nde, 416; —kādîsı, 424

Hâslar (kazâsı), 322, 950, 1550; —kādîsı, 246, 314, 321, 322, 590, 652, 866, 885, 907, 976, 1010, 1045, 1105, 1137, 1162, 1413, 1538; —sübaşısı, 1413

hâssa; —ahur, 1413; —beytü'l-mâl emâneti, 1445; —çakırcıları, 1035; —çayır(lar), 652, 1010; —çiftlik, 673, 1001; —doğanlar, 435; —espâb, 1128; —gemiler, 606; —incü, 1128; —kadırga, 571, 1018; —kalafatcılar kethudâsı, 1653, 1654; —karye, 1316; —koyunlar, 688; —kumaşcılar, 1514; —Kürd obaları, 452; —müteferrikalık, 1032; —re’îs(ler), 624, 629, 924, 940, 973, 999, 1310, 1311, 1335, 1611; —tâcirler, 623, 1551

hâssa-i hümâyûn, bk. havâss-ı hümâyûn

HÂŞİM, sâbık Prizrin Beyi Hızır Bey'in adamı, 277

HATÂYÎ, Kara Mûsâ-kızı, Ruha sancağında yetime, 1317

hâtem(ler), 1400

HATIR ? (فطر), Bozoklu İrşâddil-oğlu, 1258

hatîb, 552, 975

hatt-ı şerîf, 1, 37, 54, 59, 108, 193, 197, 198, 225, 236, 237, 303, 328, 378, 380, 442, 449, 450, 587, 589, 653, 654, 668, 682, 759, 764, 765, 766, 770, 790, 850, 851, 852, 895, 939, 950, 993, 1135, 1221, 1222, 1378, 1381, 1496, 1556, 1559, 1593

hâtûn çekmek, 455, 672

Hâtûniyye İmâreti, 1065

Hatvan (sancağı), 663; —beyi, 152, 157, 196, 298, 1145, 1148, 1149; —kal‘ası, 1149; —tahrîri, 648

havâ’ic, 125

havâle, 615; —defterleri, 1492; —hükümleri, 903

hâvâs nâzırı, 884

Havâss-ı Kostantıniyye kazâsı, bk. Hâslar kazâsı

havâss-ı (hâssa-i) hümâyûn (Pâdişâhî), 6, 27, 76, 106, 122, 127, 316, 355, 390, 605, 642, 648, 665, 696, 780, 800, 805, 833, 932, 991, 960, 1010, 1015, 1055, 1083, 1118, 1145, 1146, 1251, 1267, 1417, 1419, 1566, 1601, 1610, 1617, 1621; —emînleri, 613, 1488, 1658, 1659; —hıfzı, 1435; —mahsûlü, 613; —mühimmi, 614; —re‘âyası (ra‘iyyetleri), 76, 355, 800; —tâcirleri, 801; —tahrîr defterleri, 174, 176; —terekesi, 642; —toprağı, 1015

havâss-ı cedîd, 1415

havâtîn tâ’ifesi, 589

Haver-şâh, 771; —kal‘ası, 771

Havran (nâhiyesi), 59, 189; —beyi, 340; —şeyhi, 59

HAVYARCI MANOL, İstanbullu gemi reîsi, 1442

HAYDAR, Âdilcevâz Beyi, 169, 770, 1095, 1113

HAYDAR, Bagdâd beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 1273

HAYDAR, Bölük-başı, Segedin hisâr-erlerinden, 1157

HAYDAR, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 98

HAYDAR, Kabur beyinin kethudâsı, 757

HAYDAR b. MÛSÂ, Dimetokalı, 1532

HAYDAR PAŞA, 149, 432, 650, 718, 724, 827, 941, 945, 1219, 1220, 1403

haydud, hayduk, hayduğ(lar), 111, 118, 124, 148, 167, 344, 380, 516, 604, 714, 716, 807, 509, 800, 960, 1338; —katl etmek, 960; —u harâmî, 30, 491, 384, 509, 516

Haymana, 111; —a‘yânı, 111; —koyunu, 1638

HAYR BEG, nâhiye-i Havran Şeyhi Gazâlî'nin karındaşı, 59

Hayrabolı (kazâsı), 687; —kādîsı, 598, 1648, 1655

HAYRÂN, Akyazı yürük tâ’ifesinden, 415

HAYREDDÎN, Amâsiyye'de vâ‘iz, 119

HAYREDDÎN, Edirne'de Câmi‘-i Atîk (Eski Câmi‘) ve Üç-Şerefeli Câmi‘ mütevellîsi, 686, 690, 755, 847

HAYREDDÎN, Eğirdir nevâhîsi nâibi, fâsık, 1256

HAYREDDÎN BEG, hüküm götüren, 505

HAYREDDÎN ÇAVUŞ, hüküm götüren, 314

Hayreddîn Paşa mukāta‘ası, Livâdiye kazâsında, 1601

hazîne, 126, 176, 378, 379, 430, 531, 547, 565, 968, 1061, 1092, 1125, 1126, 1155, 1176, 1180, 1182, 1342, 1384, 1658; —akçaları, 867; —defterdârı, 648; —irsâl olunmak, 11; —kapusı, 1391; —kullesi, 1276; —yağmâ etmek, 152

Hazîne-i Âmire, 276, 371, 657, 786, 1251, 1352, 1553, 1612, 1617, 1633

hazînedâr(lar), 152, 1128

Hazret-i Ali mezârı (türbesi), 909

Hazret-i Davûd türbesi (Kuds-i Şerîf'de), 1076

hekim-başı, 210

Helona (kasabası), Klis'e tâbi, 249; —kal‘ası, 903

helvâ-hâne, 613

HELVÂCI FERHÂD, Saray-Bosna mütemekkinlerinden, 1064

Helvâcı-kapusı, Migalkara'da bir mahal, 1582

Hemşîn-i bâlâ kal‘ası, Trabzon sancağına tâbi, 1610

Hemşîn-i zîr kal‘ası, Trabzon sancağına tâbi, 1610

Hendek nâhiyesi, 298

HENRİ, Fransa Kralı, 294

HERAK, İzvornik sancağında kuyumcu, 577

HEREVÎ, Şeyh, Muhammed Abdullâh, 1200

Hermeniçe karyesi, Dubrovnik'de Popova nâhiyesine tâbi, 827

HERMOS, Haleb'de Âl-i Fazl tâifesinden, 1608

Hersek (sancağı, livâsı), 167, 718, 724, 1219, 1220, 1403, 1479, 1495; —sipâhîleri, 718, 724, 1219, 1403, 1547; —sipâhîleri alay-beyisi, 718

Heytûm ? (هيثوم) begi, 335, 770

Hezargrad (kazâsı), 1070, 1642; —kādîsı, 1330

hımâr yükü, 290

Hıms (sancağı), 163, 290, 297, 1271; —alay-beyisi, 297; —beyi, 59, 104, 115, 592, 701; —kādîsı, 163, 290, 701, 1046; —re‘âyâsı, 105, 115, 622; —sübaşıları, 701

Hınıs (sancağı), 1559; —beyi, 1138, 1144; —tahrîr defterleri, 174, 175

Hıraversova kal‘ası müstahfızları, 691

hıref (hırfet) ehli (erbâbı), 777, 779, 904

HIRSO, Boğdan voyvodasının adamı, 694, 697, 894, 1164

Hırsova (kazâsı), 48, 470, 897, 1333, 1642; 470, 897, 1321, 1431; —dizdârı, 470; —iskelesi, 47; —kādîsı, 48, 203, —kal‘ası, 1449, 1560; —kethudâsı, 1421

hırsuz(lar), 115, 200, 348, 433, 438, 455, 496, 515, 570, 577, 697, 823, 925, 1015, 1037, 1172, 1340, 1418, 1465, 1474, 1540, 1594, 1603; —harâmî, 348; —levend kâfirler, 1044; —u harâmî, 1015, 1016, 1195, 1218, 1231, 1252, 1531

hırsuzluk (ayrıca bk. serika), 235, 493, 586, 672, 891, 1253, 1306

HIRVAT MARKO, Sigetvar kal‘ası haydudlarının reîsi, 118, 509, 702, 960

HIRVAT YANOŞ, 106

Hırvat, 1513; —cânibi, 1305

Hırvatlu Furoroş (?), 1305

Hısn-ı Mansûr kazâsı, 628

Hışân-oğulları, 105, 115

hızâne kal‘ası, 988

Hızâne-i Âmire, 541, 613, 643, 728, 1055, 1069, 1322, 1400, 1584, 1617; —defterdâr(lar)ı, 24, 902, 982

Hızâne-i cevâlî, 1069

HIZIR ? (خضر), Bozoklu Mestân-oğlu, 1258

HIZIR, Bagdâd Beylerbeyisi, 392, 393, 997

HIZIR, Balya kazâsına tâbi Akbaş karyesinden, 451

HIZIR, Çirmen Beyi, 1070, 1111

HIZIR, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 182, 744

HIZIR, ehl-i fesâddan, 497

HIZIR, hüküm götüren, 700

HIZIR, Kurd-oğlu, hassa reîslerden, Rodos Muhâfızı, 1004, 1032

HIZIR, Mel‘a ve Feltûbe kâşifi, 91

HIZIR, Mısr Kapudanı, 1356

HIZIR, Mîr, Baban Beyi, 771
HIZIR, Rûm Beylerbeyisi, 1387
HIZIR, sâbık Bagdâd Beylerbeyisi, 909
HIZIR, sâbık Prizrin Beyi, 137, 192, 193, 277
HIZIR, Segedin beyinin adamı, hüküm götüren, 111
HIZIR AGA, Beşlü Ağası, 118
HIZIR BÂLÎ, Çihârşenbih kazâsı sâkinlerinden ehl-i fesâd, 738
HIZIR BÂLÎ, ehl-i fesâddan, kātil, 497
HIZIR BEG, Mihal-oğlu, 17
HIZIR ÇAVUŞ, Anadolu çavuşlarından, hüküm götüren, 734, 736
HIZIR ÇAVUŞ, hüküm götüren, 36, 39, 146, 147, 181, 1363
HIZIR ÇAVUŞ, Mumcı-oğlu, hüküm götüren, 29, 30
HIZIR ÇAVUŞ, Uncı-oğlu, 178
HIZIR İLYÂS, arz getüren, hüküm götüren, Vulçıtrın Beyi Süleymân Bey'in adamı, 55
HIZIR KETHUDÂ, 1646
HIZIR PAŞA, Rûm Beylerbeyisi, 1167
HIZIR RE'ÎS, Hâssa reîslerinden, Rodos muhâfazasına ta'yîn olunan, 940, 999
Hızo begi, 234
hibre ehli, 195
HİCÂZÎ, Medine-i Münevvere Emîri, 977
hila'-ı fâhire, 769
Hilye, 1040
hil'at, 769, 770, 775; —ı fâhire, 770; —ı hümâyûn, 408, 769, 770, 771, 1268
HİMMET, za'îm, 1314
Hind cânibleri, 616
Hindlü karyesi, Koçhisâr'a tâbi, 672
hisâr(lar), 305; —kapusı, 289; —hisâr kethudâsı, 759, 934; —hisâr-erleri, erenleri, 66, 113, 194, 253, 254, 299, 319, 427, 429, 432, 522, 546, 592, 605, 611, 714, 724, 743, 750, 759, 811, 818, 835, 852, 856, 883, 955, 956, 1001, 1008, 1031, 1037, 1038, 1051, 1058, 1078, 1079, 1124, 1134, 1139, 1176, 1182, 1219, 1220, 1269, 1276, 1312, 1331, 1342, 1363, 1370, 1434, 1435, 1511, 1520, 1579, 1580, 1606, 1610
Hisârlu كولكسى, Premedi'ye karye, 559
Hizân begi (hâkimi), 234, 338
HOCA MEHMED, Çirmen mütemekkinlerinden, 1070
Hoca Osmân mezra'ası, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041
Horkda (?) **kal'ası**, Sigetvar'da, 960
Horpişte kādîsı, 1427
Hoş (?) **karyesi**, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818
Hoy, 1221
hoyrad(lar), 852, 1058, 1219, 1220
Höst ? (هوشت) **kal'ası**, Erdel'de, 1451
HRİSTO, Boğdan voyvodasının adamı, 130, 465
hubûbât, 558
Hubul memlehası mültezimleri, 1209, 1227
huccâc, huccâc-ı zevi'l-ibtihâc, 105, 115, 189, 317, 983, 1094, 1455; —kāfileleri, 317, 563
huccet, 479, 681, 830, 859, 974, 1145, 1461, 1598; —ibrâz etmek, 597, 1365, 1366, 1367, 1461; —i Şer'iyye, 1550; —i Şer'iyye vermek, 459; —vermek, 1190
HUDÂVİRDİ, Burusa beyinin adamı, hüküm götüren, 1376
HUDÂVİRDİ, Devrekânî'de timara mutasarrıf, 814, 860
Huday-tuzı, Gelibolu'da Ece-adası nâhiyesinde, 269
huddâm-ı nuzzâr, 1383
hukkâm, 239; —nasb etmek, 239, 245; —ı müslimîn, 245
hukøk-ı dîvâniyye, 1123
hukøk-ı nâs, 560, 608, 795, 868, 901, 987, 1230, 1318, 1396, 1458, 1550
hukøk-ı Şer'iyye, 499, 1285
Hurakı karyesi, İlbasan sancağına tâbi, 1346
hurdevât, 1447
HÛRÎ, Vidinli maktûl sipâhî, Kurd Ali'nin vâlidesi, 1578
hurma ağaçları, 1354
HURREM, Arab cânibi (Haleb) defterdârı Mehmed Çelebî'nin adamı, hüküm götüren, 317, 355
HURREM, Donboy Dizdârı, 372
HURREM, Erzurum beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 769, 902, 978, 982, 1066, 1073
HURREM, Mertek kal'ası sâkinlerinden, 926
HURREM, Peçuy sipâhîlerinden olup Arslan Bey voyvodası, 1477
HURREM VOYVODA, İstefelü, 561, 857
HURREM VOYVODA, Vezîr Ali Paşa'nın Mora'daki hâsları zâbiti (voyvodası), 445, 446
hurrü'l-asl bey' etmek, 881
Husayya kal'ası, Hıms livâsına tâbi' Husayya karyesinde, 105, 115, 592, 595, 1046; —erenleri, 105, 115

HUSREV, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 390, 1645

HUSREV, erbâb-ı timardan müfsid, 1420

HUSREV, hüküm götüren, 499

HUSREV, İzvornik beyinin adamı, hüküm götüren, 1195

HUSREV, Karesi piyâdeleri beyi, 812, 827

HUSREV, Mehmed Paşa'nın adamı, mektûb getüren, hüküm götüren, 845

HUSREV, Mısır Kapudanı Şücâ‘ Bey'in adamı, 135, 136, 1022

HUSREV, müfettiş Mahmûd Emîn'in hıdmetkârlarından, 149, 432

HUSREV, Selânik yürükleri sübaşısı, 843

HUSREV, Za‘îm Süleymân'ın adamı, hüküm götüren, 738

HUSREV b. ABDULLÂH, Dîvân-ı Mısır müteferrikalarından, 1223

HUSREV BEG, 593, 596, 675, 686, 753, 1040, 1046

HUSREV BEG, hüküm götüren, 623, 742, 858, 859, 907, 970, 980, 1136, 1167, 1174, 1190, 1265, 1266, 1277, 1287, 1297, 1299, 1328, 1358, 1485, 1546, 1548, 1559, 1566, 1646

HUSREV ÇAVUŞ (BEG), hüküm götüren, 1578

HUSREV ÇAVUŞ, Filibe kazâsında timar sahibi sipâhî, 559

HUSREV ÇAVUŞ, hüküm götüren, 156, 351, 382, 386, 1645

HUSREV ÇAVUŞ, Ohri'ye tâbi‘ اوهرى karyesinden timar sâhibi sipâhî, 559

Hüdâvendigâr (sancağı, livâsı), (ayrıca bk. Burusa), 881, 1570; —beyi, 835, 1173, 1291, 1404, 1522; —piyâdeleri, 1531; —piyâdeleri beyi, 812

hükm, hüküm, 91, 193, 212, 225, 355, 386, 410, 442, 501, 540, 559, 670, 684, 770, 776, 793, 817, 828, 887, 895, 939, 1000, 1026, 1028, 1080, 1140, 1220, 1227, 1258, 1259, 1328, 1352, 1376, 1398, 1466, 1473, 1491, 1517, 1538, 1547, 1559, 1573, 1591, 1621;—etmek, 881; —ibrâz etmek, 194; —ihrâc etmek, 915, 1481; —mühürlemek, 369; —müsveddesi, 59; —nişanlamak, 524; —vermek, verilmek, 887, 1324; —yazmak, 17; —zeyli, 1601

hükm-i cihân-mutâ‘ 939, 1158

hükm-i hümâyûn, 7, 37, 38, 43, 44, 55, 61, 83, 129, 133, 146, 165, 181, 197, 206, 213, 215, 225, 240, 241, 248, 258, 275, 281, 301, 329, 330, 355, 366, 369, 395, 398, 408, 427, 458, 496, 545, 554, 576, 591, 603, 657, 664, 668, 676, 684, 716, 744, 770, 771, 849, 860, 861, 887, 908, 909, 939, 942, 954, 985, 998, 1026, 1043, 1049, 1051, 1054, 1105, 1217, 1219, 1236, 1240, 1242, 1250, 1292, 1311, 1373, 1402, 1451, 1453, 1474, 1506, 1573, 1589, 1600, 1636, 1640

hükm-i kādî, 1145

hükm-i şerîf, 5, 8, 16, 22, 43, 47, 48, 52, 59, 60, 62, 65, 67, 72, 73, 82, 90, 102, 103, 105, 111, 114, 115, 126, 133, 134, 135, 137, 146, 152, 156, 169, 178, 190, 192, 204, 212, 217, 227, 236, 239, 240, 241, 250, 267, 279, 280, 281, 283, 288, 289, 290, 292, 305, 334, 344, 347, 366, 369, 378, 385, 390, 391, 392, 396, 400, 407, 408, 411, 418, 419, 421, 423, 427, 432, 435, 446, 450, 459, 465, 466, 468, 471, 474, 476, 481, 489, 491, 499, 500, 501, 502, 503, 515, 517, 522, 524, 535, 536, 547, 548, 549, 553, 558, 565, 566, 573, 576, 580, 590, 591, 594, 598, 601, 602, 607, 615, 617, 631, 633, 638, 640, 641, 646, 647, 649, 650, 654, 670, 688, 690, 696, 705, 711, 712, 718, 719, 720, 730, 732, 733, 734, 735, 736, 738, 745, 747, 750, 751, 753, 754, 764, 765, 769, 772, 774, 776, 778, 782, 785, 792, 795, 801, 808, 816, 818, 821, 825, 828, 835, 837, 839, 845, 857, 858, 859, 860, 863, 867, 871, 872, 873, 874, 875, 885, 895, 900, 903, 910, 912, 914, 916, 917, 920, 923, 926, 934, 935, 937, 942, 947, 949, 952, 953, 954, 956, 958, 965, 982, 985, 986, 988, 994, 996, 1000, 1001, 1008, 1009, 1010, 1015, 1024, 1025, 1038, 1047, 1049, 1050, 1052, 1053, 1056, 1057, 1059, 1072, 1075, 1077, 1083, 1084, 1091, 1098, 1103, 1109, 1113, 1120, 1138, 1141, 1147, 1148, 1164, 1173, 1178, 1179, 1182, 1190, 1200, 1202, 1209, 1213, 1219, 1220, 1224, 1225, 1227, 1228, 1231, 1233, 1237, 1238, 1239, 1241, 1246, 1248, 1252, 1254, 1281, 1283, 1289, 1303, 1307, 1310, 1313, 1317, 1321, 1328, 1329, 1332, 1335, 1340, 1341, 1346, 1353, 1357, 1368, 1371, 1375, 1378, 1380, 1384, 1387, 1391, 1392, 1393, 1396, 1399, 1400, 1402, 1406, 1417, 1418, 1424, 1429, 1436, 1441, 1442, 1447, 1452, 1455, 1458, 1462, 1464, 1465, 1470, 1473, 1474, 1476, 1480, 1486, 1492, 1495, 1497, 1499, 1507, 1509, 1516, 1524, 1525, 1527, 1533, 1542, 1548, 1551, 1552, 1558, 1560, 1561, 1562, 1565, 1566, 1567, 1573, 1576, 1577, 1584, 1591, 1594, 1599, 1609, 1612, 1616, 1617, 1619, 1621, 1623, 1627, 1633, 1637, 1639, 1643, 1645, 1650, 1656; —sûreti, 72; —taleb etmek, 768, 1213; —şerîf verilmek, 173; —yazılmak, 59

Hürmüz, 550, 1122, 1633; —cânibleri, 616; —keferesi, 1131

hürr, 1461

HÜSÂM, Akyazı'da mehâyif müfettişi, 453
HÜSÂM, sâbık Kandırı Kādîsı, 256
HÜSÂM, Tireli harâmî reîsi, 1371
HÜSÂM RE'ÎS, Donanma-i Hümâyûn reîslerinden, 1310, 1311, 1416
HÜSEYİN, Mustafa-oğlu, Edirne'de sâkin, 847
HÜSEYİN, Akkerman Sancağı Beyi, 951, 1325, 1497
HÜSEYİN, Aksaray sancağında (nâhiyesinde) timar sâhibi, 532, 1207
HÜSEYİN, Alay-beyi, 760
HÜSEYİN, Aydınlı, 1598
HÜSEYİN, Bagdâd beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 339, 1189
HÜSEYİN, Bâlî Doğan-oğlu, Akça-hisâr sâkinlerinden, 1078
HÜSEYİN, Bender Beyi, 954
HÜSEYİN, Budun beylerbeyisinin kethudâsı, hüküm götüren, 341, 342, 344, 434, 509, 516, 614, 656, 657
HÜSEYİN, Burusa'da yürük tâ'ifesinden, 1586
HÜSEYİN, deryâya küffâra tereke verenlerden, 20
HÜSEYİN, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibleri Reîsi olan Mehmed'in Rûsu'l-asl deveci kulu, 70
HÜSEYİN, Dizdâr, 926
HÜSEYİN, Doğan-oğlu, 1443
HÜSEYİN, emînü'l-ümenâ, 1633
HÜSEYİN, Hacı, Burusalı, 267, 268
HÜSEYİN, Hıms Sancağı Beyi, 59, 104, 593, 594, 701
HÜSEYİN, hisâr-eri, 432
HÜSEYİN, hüküm götüren, 435
HÜSEYİN, İlok Dizdârı, 1061
HÜSEYİN, İşban ? ( ) kazâsında sipâhî oğlanı, 1468
HÜSEYİN, İzvornik Sancağı Beyi, 1195
HÜSEYİN, kalita reîsi, 1310, 1311
HÜSEYİN, Kapucı-başı, 174
HÜSEYİN, Katîf Kādîsı, 1128
HÜSEYİN, Katîfli za'îm, 1128
HÜSEYİN, Kavala Kapudanı, 254, 1114, 1288
HÜSEYİN, Keşanlı Alemşâh-oğlu, 588
HÜSEYİN, Lahsâ'da Emîn, 1146
HÜSEYİN, Manavgat ve Teke müsellemleri beyi, 575
HÜSEYİN, Matbah-ı Âmire acemî-oğlanlarından, 914
HÜSEYİN, mazınna, 1495
HÜSEYİN, Mîr, Burusalı, 328
HÜSEYİN, Mohaç Sancağı Beyi Mehmed'in adamı, hüküm götüren, 585
HÜSEYİN, Mora sancağı beyinin voyvodası, hüküm götüren, 878
HÜSEYİN, mu'temed, hüküm götüren, 1327
HÜSEYİN, müfettiş Mahmûd Emîn'in hıdmetkârlarından, 149
HÜSEYİN, Pojega Beyi olup Semendire muhâfazasında olan, 30, 178, 182
HÜSEYİN, Rodoscuklu maktûl Bâyezîd'in oğlu, 1160
HÜSEYİN, Rûm çavuşlarından, 32, 34
HÜSEYİN, Rûm-ili Muhâsebecisi, 656
HÜSEYİN, sâbık Prizrin Beyi, 295
HÜSEYİN, sâbık Semendire Beyi, 123
HÜSEYİN, Selemiyye Sancağı Beyi, 1094
HÜSEYİN, Seyyid Mehmed Bey-oğlu, Diyârbekr müteferrikalarından, 1221
HÜSEYİN, Sokol Kal'ası Kethudâsı, 1606
HÜSEYİN, Şâm beylerbeyisinin kethudâsı, 189
HÜSEYİN, Teke müsellemleri beyi, 1635
HÜSEYİN, Tımışvar beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 600
HÜSEYİN, Van beylerbeyisinin kapucı-başısı, 264
HÜSEYİN, Van kādîsının kapucı-başısı, 169
HÜSEYİN, Vezîr Mehmed Paşa'nın adamı, 776
HÜSEYİN, Yemen Beylerbeyisi Mustafa Bey'in adamı, 252
HÜSEYİN, Yûsuf-oğlu, Bigadiçli hırsuz, 708
HÜSEYİN b. ABDULLÂH, Ahur halkından, 47
HÜSEYİN b. ABDULLÂH, Lahsâ Kal'ası Dizdârı, 1122
HÜSEYİN b. ABDULLÂH, Sirozlu kürek mahkûmu, 630
HÜSEYİN b. İBRÂHÎM MÎRZÂ, Ohrili harâmî, 1346
HÜSEYİN b. İBRÂHÎM, yeniçeri kātili, 1012
HÜSEYİN b. KOCA, Vize kasabasında Abdî Halîfe mahallesi sâkinlerinden, 50
HÜSEYİN b. MAHMÛD, Yanbolulu kürek mahkûmu, 630
HÜSEYİN b. MEHMED, Ayasuluğlu kürek mahkûmu, 630
HÜSEYİN BÂLÎ, Pîrî-oğlu, ma'denci ve celeb, 498

HÜSEYİN BEG, hüküm götüren, 1635
HÜSEYİN BEG, Küregöz (?) Beyi, 771
HÜSEYİN ÇAVUŞ, Atinalu, Cezâyir çavuşlarından, 842
HÜSEYİN ÇAVUŞ, Avlonya sancağı sipâhîlerinden, 559
HÜSEYİN ÇAVUŞ, Budak-oğlu, hüküm götüren, 295
HÜSEYİN ÇAVUŞ, Burak-oğlu, Şehirköy kazâsından, 559
HÜSEYİN ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, hüküm götüren, 123, 362, 388, 675, 888, 1181, 1227, 1246, 1484, 1573
HÜSEYİN ÇAVUŞ, Van çavuşlarından, hüküm götüren, 413
HÜSEYİN ÇELEBÎ, Ohrili harâmî, 1346
HÜSEYİN KETHUDÂ, hüküm götüren, 380, 383, 384, 400, 494, 645
HÜSEYİN NECCÂR, Antâkiyyeli, 1430
HÜSEYİN SÜBAŞI, Ardahan'da timar sâhibi, 1382
HÜSEYİN SÜBAŞI, sâbık Erzurum beylerbeyisi'nin adamı, 480
HÜSEYİN VOYVODA, Üsküb Beyi'nin adamı, hüküm götüren, 129
Hüveyze vilâyeti, 1036

ılgar etmek, 228
Ilıca (kazâsı), 196, 1001; —yürük tâ’ifesi, 196
ılıcalar, 1354
ırgad (tâ’ifesi), 321, 596, 896, 897, 976, 1321; — istihdâm eylemek, 321; —keferesi, 321
Istabl-ı Âmire, 187
Istranca, 1413
Işık (tâ’ifesi), 73, 239, 245, 246, 418, 473, 1463, 1644

İbn-i Ma‘n nâhiyesi, 59
İBRÂHÎM Seksar Sancağı Beyi, 964
İbrâhîm Paşa metrûkâtı, 1141
İBRÂHÎM, Ağribozlu, 1591
İBRÂHÎM, Alâ’iyyeli, 1448
İBRÂHÎM, Bâdiye Beyi Râşid-oğlu Mehmed'in adamı, hüküm götüren, 1454
İBRÂHÎM, Bahşâyiş-oğlu, kürek mahkûmu, 630
İBRÂHÎM, Balya kazâsına tâbi Akbaş karyesinden sipâhî, 451
İBRÂHÎM, Behmen-oğlu, Şehzâde Bâyezîd'in adamı, 71
İBRÂHÎM, Bolu'da şirret ü şakāvet üzre olan, 638
İBRÂHÎM, Bozoklu sipâhî Ağacık'ın oğlu, 1258
İBRÂHÎM, Çorlulu, 1447
İBRÂHÎM, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuş-oğullarından, 1264, 1397
İBRÂHÎM, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 791, 1281, 1665
İBRÂHÎM, Dizdâr-oğlu, 1470
İBRÂHÎM, Dulkādirlü beylerbeyisinin kapucı-başısı, hüküm götüren, 1249
İBRÂHÎM, Edirne'de mukāta‘a mültezimi, 1236
İBRÂHÎM, Hacı, 859
İBRÂHÎM, Hacı Ahmed-oğlu, sûhte, Balıkesr'de kuttâ‘-ı tarîk tâifesinin serdârı harâmî, 433
İBRÂHÎM, Karaman çavuşlarından, 1555
İBRÂHÎM, Kilâs Beyi, 771
İBRÂHÎM, Kürkci-oğullarından, 1636
İBRÂHÎM, Lahsâ beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1414, 1456
İBRÂHÎM, Livâ’-i Nablus'da Şeyh, 59
İBRÂHÎM, mazınna, 1281, 1495
İBRÂHÎM, Mekke-i Mükerreme şerîfinin adamı, hüküm götüren, 1429
İBRÂHÎM, Murâd Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 1446
İBRÂHÎM, Ni‘metî Bey'in adamı, hüküm götüren, 1417
İBRÂHÎM, sâbık Burusa Beyi, 421
İBRÂHÎM, sâbıkā Tımışvar'da timar defterdârı, 480
İBRÂHÎM, sipâhî-oğlanları kethudâsı, 586, 590
İBRÂHÎM, sûhte, 453
İBRÂHÎM, Tire'ye bağlı Uzgur karyesinden, arz getüren hüküm götüren, 868
İBRÂHÎM, yelken reîsi, 64
İBRÂHÎM, yörük Ahmed FakΩh b. Eldelik (?)'in oğlu, 107
İBRÂHÎM AGA, 679
İBRÂHÎM b. MÛSÂ, Haslar'a kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin doğancı, 1137
İBRÂHÎM b. MUSTAFA, Edirne'de Kürd Hoca mahallesi mescidinin imâmı, 1150
İBRÂHÎM BEG, Karaman-oğlu, 159
İBRÂHÎM BEG, Nâzır-ı Emvâl, 633
İBRÂHÎM ÇAVUŞ, 512, 1190

İBRÂHÎM ÇAVUŞ, hüküm götüren, 119, 523, 528, 572, 647, 693, 790, 1103

İBRÂHÎM ÇAVUŞ, Karaman çavuşlarından, 1080, 1481

İBRÂHÎM ÇAVUŞ, Seydîşehir'de sipâhî, 1213

ibrişim kîse, 1307

ibtidâ berâtı, 572, 1096

ibtidâdan ağır ze‘âmet, 59, 60

icâre, 138, 290, 983, 1119, 1500; —i arz, 306; —ye vermek, 138

icmâl muhâsebe defterleri, 306

icmâl tahrîr defterleri, 174

iç-halkı, 210, 280, 288, 303, 328, 353, 431, 449, 450

İç-il (sancağı), 459, 850; —beyi, 850, 996

îd-i şerîf, bk. bayrâm

İDRÎS ÇAVUŞ, Dergâh-ı Âlî çavuşlarından, hüküm götüren, 795

İdris-obası karyesi, Çatalca kazâsna tâbi, 445, 446

ihrâk (bi'n-nâr itmek), (ayrıca bk. yangın, âteş), 124, 788, 1339, 1569, 1571

ihtidâ (etmek), 1449, 1560

ihtilâl, 106, 942

İhtiman mahallesi, Üsküb'de Tahte'l-kal‘a kurbinde, 471

ihtisâb hıdmeti 97

İki-uluca karyesi, Alâ’iyye'ye tâbi, 1448

İklîm-i Zebîbe nâhiyesi, 59

il-eri, 128, 140, 192, 193, 287, 320, 411, 419, 452, 508, 511, 818, 1038, 1044, 1058, 1074, 1087, 1098, 1264, 1371, 1448, 1511; —cem‘ etmek, 1340

İlbasan (sancağı, livâsı), 1037, 1346, 1353; —beyi, 204, 205, 206, 837, 869, 890, 1037, 1057, 1058, 1059, 1078, 1079, 1194, 1332, 1343, 1446, 1444, 1468, 1475, 1508, 1509; —harclıkcıları, 559; —kādîsı, 1346, 1353, 1468; —kal‘ası erenleri, 837

ilçi (elçi), 90, 145, 653, 654, 668, 669, 763, 919, 980, 981, 1068, 1077, 1121, 1266, 1392, 1457, 1524; —mühimmâtı, 1230

İlisu (?) (kasabası, karyesi), Göl-bâzârı kazâsına tâbi, 942, 1402

illik esîrler, 1360

illik re‘âyâ, 1306

ilm-i deryâ, 1527

ilm-i kimyâ, 1301

İlok, Tuna nehri sahilinde, 111; —iskelesi, 111; dizdârı, 1061;— kādîsı, 1061

iltizâm, 122, 138, 269, 398, 549, 557, 857, 1094, 1354, 1549, 1584; —eylemek, 398, 611, 1585

il-voyvodası, 1167

İLYA ÇAVUŞ, Mezerak kazâsında sâkin zimmî şakîlerden, 845

İLYA, mahbûs, 682

İLYÂS, acemî oğlanı, Yenişehirli Şiryân-oğlu Yani isimli zimmînin oğlu, 1514

İLYÂS, Amâsiyye kādîsının adamı, 1549

İLYÂS, Çorum Sancağı Beyi, 219, 262, 493, 1662

İLYÂS, Eflâk voyvodasının adamı, hüküm götüren, 802, 803

İLYÂS, İstanbul'da Monlâ Gürânî mahallesi sâkinlerinden, 713

İLYÂS, vekîl-i harc, 1495

İLYÂS, Yanya hisâr-erenlerinden, arz getüren, hüküm götüren, 1306

İLYÂS BEG, Dizdâr, 462

İLYÂS SÜBAŞI, 257

İLYEKİN, Avlonya sancağına tâbi Mübâretiye karyesinde zimmî, 1599

İMÂDEDDÎN, Mîr Bahâ’eddîn-oğlu, 233, 273

İmâdiyye hâkimi, 391

İMÂM KULI, Malazgird Sancağı Beyi, 1073

imâm, 318, 451, 552, 1556

imâret, 117, 193, 481, 484, 486, 554, 739, 871, 929, 1065, 1088, 1096, 1272, 1327, 1586, 1619; —harcı, 1654; —huddâmı, 193; —mütevellîsi, 483

imâret-i âmire, 101, 1041, 1102, 1354, 1496; —kilârı, 101; —matbahı, 101; —mütevellîsi, 138, 726

İn-öni kādîsı, 994

İnallu boyı, 59

İnallu karyesi, Hayrabolu kazâsına tâbi‘ 687

İnaslı karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

İNÂYET b. SEYDÎ, Âdilcevâzlı, 1095

İNÂYETULLÂH, Beg-bâzârı kazâsından levend, 1291

İncirlü, Havâss-ı Kostantıniyye kazâsı tevâbi‘inden, 950

incü, 1128, 1400, 1598; —gavvâsları, 1123; —tesbîhler, 1400

İNE HOCA b. MEHMED, Gelibolulu kürek mahkûmu, 630

İnebahtı, 599; —beyi, 437, 445, 446, 580, 583, 715, 735, 838, 874, 943, 1047, 1048, 1049, 1054, 1393, 1616, 1623; —iskelesi, 1306; —kādîsı, 251, 599; —kal‘ası, 599; —sipâhîleri, 1008

İnecik kādîsı, 1648

İnegöl kādîsı, 447, 994, 1655

inek, 103

İnöz, 253; —iskelesi, 253, 274; —kādîsı, 427, 598, 1573; —memlehası, 254, 275

ipek, 1354, 1447

İpsala (kazâsı), 192, 193, 1236; —burnu, Anadolu yakasında, 443; —kādîsı, 50, 427, 598, 1648, 1655

îrâd ü masraf, 1127

İrişuvanlu kethudâsı, 59

irsâliyye defteri, 830

İRŞÂDDİL, Bozoklu sipâhî, 1258

irtişâ, bk. rişvet

ÎSA, Zacesne Beyi Ferhâd Bey'in adamı, 551

ÎSÂ, arz getüren, hüküm götüren, 818

ÎSÂ, Bayburd hisâr-erenlerinden, hüküm götüren, 1342

ÎSÂ, Bosna Beyi Malkoç Bey'in adamı, hüküm götüren, 972

ÎSÂ, Dergâh-ı Mu‘allâ silâhdârlarından, 1156

ÎSÂ, Filibe'de (?) müsellem, 1211

ÎSÂ, İstanbul'da Monlâ Gürânî Mahallesi sâkinlerinden, 713

ÎSÂ, İstefelü, 561, 750, 857

ÎSÂ, Örgân Sancağı Beyi, 75

ÎSÂ, Saruhan'da ehl-i fesâd elebaşılarından, 411

ÎSÂ, Türkmen boy-beylerinden, 59

ÎSÂ BEG, Kulı Bey karındaşı, 771

ÎSÂ ÇAVUŞ-OĞLI, hüküm götüren, 557

Îsâ nehri, Furat nehri'nin kollarından biri (?), 1355

İsakçı iskelelesi, 1284

İsâmca ? (رسامجه) **karyesi**, Köprülü kazâsına tâbi, 1489

İSFENDİYÂR, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, hüküm götüren, 71

İsferlik Banesi kādîsı, 823

İSHÂK ÇELEBÎ, Defter-i Hakānî kâtiblerinden, 1192, 1251

İSHAK, Vardar Yenicesi'ne tâbi Vodina karyesinde celeb, 1432

İSHÂK, Kastamonili, 1357

İskaradin ? (اسقرادين) kādîsı, 1540

İskarapar ( ), 869; —dizdârı, 869, 1194; —hisârı, kal‘ası, 1194; —kal‘ası erenleri, 869;

iskele(ler), 48, 420, 425, 750, 834, 959, 1143, 1195, 1306, 1478, 1488; —âmili, 1120; —emîni, 417, 1479; —muhafazası, 1661

İSKENDER, Ahmed-oğlu, Ohri sancağında timar sahibi sipâhî, 559

İSKENDER, Hamza Bey'in âdemlerinden, hüküm götüren, 946

İSKENDER, İbrâhîm-oğlu, Gedegra kazâsna tâbi Köpri karyesinden, 1027

İSKENDER, Kırk-kiliseli, Yeniçeri-oğlu Ali'nin müdde‘îsi, 200

İSKENDER, Kā’im-makām, 1498

İSKENDER, mu‘temed, hüküm götüren, 1628

İSKENDER, sipâhî, 1403

İSKENDER, sipâhî-oğlanları zümresinden, 519

İSKENDER, Solnok livâsı sipâhîlerinden, 1085

İSKENDER (PAŞA), Erzurum Beylerbeyisi, 745

İSKENDER (PAŞA), Mısr Beylerbeyisi, 1326, 1344, 1480

İSKENDER b. ABDULLÂH, Dîvân-ı Mısr müteferrikalarından, 1223

İSKENDER b. ABDULLÂH, Dimetokalı, 1532

İSKENDER BEG, Gāzî Kıran-oğlu Ali Bey'in oğlu, sancak-beyi, 233, 273

İSKENDER BEG, Hamîd piyâdeleri beyi, 812

İSKENDER ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 223, 224, 425, 429, 467, 1084, 1085, 1236, 1449, 1451, 1520

İSKENDER ÇAVUŞ, Durdı Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 403

İSKENDER ÇAVUŞ, hüküm götüren, 101, 108, 253, 584, 587, 588, 754, 1068, 1077, 1240, 1247, 1320, 1323, 1604

İSKENDER ÇAVUŞ, sipâhî, 559

İSKENDER PAŞA, 156, 332, 573, 829, 909, 1096, 1223

İSKENDER PAŞA, Diyârbekr Beylerbeyisi, 335, 336, 1132

İskenderiyye (kazâsı, sancağı, livâsı), 718, 798, 1004, 1216, 1219, 1220, 1613, 1661; —a‘yânı, 1216; —beyi, 319, 718, 798, 1047, 1048, 1049, 1054, 1215, 1219, 1220, 1398; —cânibleri, 1335; —kādîsı, 928, 1216; —muhâfazası, 1326; —kal‘ası, 559, 1398; —kapudanı, 376, 1004, 1335; —keferesi, 718; —mukāta‘ası, 932; —mukāta‘âtı müfettîşi, 932

İskilip dizdârı, 219

İSLÂM, imâret-i âmire mütevellîsi, 1041

İSLÂM BEG, mütevellî, 1327

İSLÂM ÖMER, Bolulu kürek mahkûmu, 630

İslâm Kirmân kal'ası, Kırım'da Özi nehri kıyısında, 527, 536

İSMÂ'ÎL, Akça-kızanlıklı, 891

İSMÂ'ÎL, Antâkıyyeli, 1430

İSMÂ'ÎL AGA, 679

İSMÂ'ÎL b. MUSTAFA, Varna kazâsına tâbi Balçık kasabasından celeb, 1651

İSMÂ'ÎL BEG, 949

İsmâ'îl, Tuna nehri üzerinde bir mahal, 694, 697

İspanya, 139, 518; —kadırgaları, 139; —kâfiri, 346; —kalitası, 139; —Kralı, 516; —Krallığı, 516

ispençe, 116, 558, 714, 760, 1585; —me'mûru, 116

istabur ağacı, 1333

İSTANBOV VELED-İ VASİL, Akçakızanlık'a tâbi Keçi-depesi karyesinden, 1366

İstanbul (ayrıca bk. Âstâne), 4, 47, 48, 64, 89, 130, 184, 255, 258, 267, 268, 349, 388, 405, 420, 425, 429, 435, 445, 478, 479, 482, 591, 597, 598, 720, 752, 768, 855, 872, 904, 913, 939, 1041, 1063, 1183, 1190, 1191, 1206, 1212, 1270, 1297, 1299, 1308, 1327, 1333, 1334, 1364, 1368, 1401, 1418, 1431, 1432, 1433, 1442, 1447, 1478, 1491, 1500, 1538, 1581, 1648, 1651; —celebleri, 1139; —debbâğ-hânesi, 1391; —gümrük-hânesi, 1391; —hisârı (surları), 68, 72, 82; —iskelesi, 1536; —kādîsı, 23, 24, 68, 72, 82, 97, 125, 246, 525, 684, 974, 1151, 1190, 1270, 1391, 1574; —kādîsı muhzırları, 1592; —kantârı, 675; —kassâbları, 125, 1592; —kassâblığı, 125; —koyunu, 255; —metrepolidi, 627; —muhtesibi, 768; —müddü, 1228, 1566; —sübaşısı, 72, 492, 515, 1211; —zahîresi, 203, 437, 427, 482, 517, 526, 640, 768, 855, 916, 1308, 1228, 1442, 1506, 1607, 1638, 1652, 1653, 1654, 1655, 1660

İstanbul-Budun yolu, 172

İSTANCA, Eflâk voyvodasının adamı, 1394

İSTANİ, celeb tâifesinden, Eflâklı zimmî, 1309, 1533

İstanköy, 751

İstavros, İstanbul'da Boğaziçi'nde bir semt (köy), bugünkü Beylerbeyi, 571

İSTEFAN KRAL (KRAL-OĞLI), Erdel ve Macar Kralı, 6, 27, 106, 146, 147, 173, 178, 179, 180, 259, 341, 344, 350, 407, 408, 495, 506, 600, 601, 602, 603, 676, 677, 680, 685, 894, 1034, 1055, 1068, 1077, 1085, 1153, 1165, 1208, 1229, 1285, 1375, 1451, 1457, 1486, 1487, 1488, 1518, 1524; —âdemleri, 417; —elçisi, 310

İstefe (kazâsı), Ağriboz mukābelesinde, 517, 526, 750, 1118; —emîni, 750; —kādîlığı, 517; —kādîsı, 517, 750, 842; —müddü, 517, 526, 750; —ümenâsı, 750

İSTEMAD, Rûm-ilili, ehl-i fesâd kâfir, 706

İSTEMAD, Selânik sancağına tâbi Ayamana köyünden zimmî, 498

istimâlet, 329, 366, 527, 898; —eylemek, 22; —vermek, verilmek, 60, 541; —nâme, 1036

İstolni-Belgrad, 516; —beyi, 665

isyân, 8, 75, 224, 329, 334, 339, 370, 495, 718, 1028, 1038, 1039, 1040, 1057, 1058, 1059, 1146, 1575, 1588, 1631, 1633, 1643; —u tugyân, 3, 52, 57, 59, 60, 61, 235, 852, 1037, 1219, 1220, 1395, 1613

iş-erleri, 482, 824, 1024, 1224, 1359, 1612

İşban ? (شبانه) **kazâsı,** 1468

İştib celebleri, 1363

İştib kādîsı, 559

İVAN VELED-İ NİKOLA, Dubrovnik'de Popova nâhiyesine tâbi Hermeniçe karyesinden, 827

İVÂZ, Dulkādirlü sipâhîlerinden, 921

İVÂZ, havâss-i hümâyûn nâzırı, 780

İvlaşak karyesi, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818, 1058

İvranya (kazâsı), 451, 1363; —kādîsı, 559

İzladi (kazâsı), 1521; —kādîsı, 560, 1521, 1530

İzmir (kazâsı), 113, 1360, 1545; —kādîsı, 356

İznik (kazâsı, kasabası), 375, 441, 505, 610, 1197, 1340, 1602; —hammâmları, 1197; —kādîsı, 287, 313, 365, 441, 505, 610, 1197, 1264, 1340, 1397, 1531, 1602

İznikmid, 99, 187, 569, 1255; —iskelesi, 185; —kādîsı, 98, 187, 209, 214, 285, 569, 1161, 1628

İzvornik (sancağı, livâsı), 511, 577, 1195, 1403, 1474; —beyi, 815, 1195, 1546, 1606; —kādîsı, 1334, 1474; —keferesi, 1606

İZZÜDDÎN b. ALLÂF, nâhiye-i Şevk b. Allâf Şeyhi, 59

JAK ANDRAŞ, Solnoklu, 1085

Jak karyesi, Solnok'a tâbi, 1085

JANE, 1266

Jane Begi, 961; —oğlu, 961

JERAVİK, Boğdan halkından, ehl-i fesâd kâfir, 506

jiva, 805

Jolan, Karuş kazâsına tâbi bir köy, 1643

JORJİ, Galata sâkinlerinden, zimmî tâcir, 805

Jölab karyesi, Delvine sancağına tâbi, 1588
JULAY MİHAY, İstefan Kral'ın şerîr adamı, 495

Kabak karyesi, Vîrânşehri kazâsına tâbi, 1358
KABASAKAL, Dragoman, hüküm götüren, 1507
kabâ'il, 57, 59, 60; —i A'râb, 57, 59, 579
Ka'be-i Mu'azzama (Şerîfe) ahâlîsi, 542, 1541
Ka'be-i Mu'azzama fukarâsı, 542
Ka'be-i Mu'azzama mücâvirleri, 1541
Ka'be-i Şerîfe ziyâreti, 1088
Ka'bere cemâ'ati şeyhleri, 59
Kabur begi, 21, 757
kaçkun, 398
KʃBİL, Daday kazâsı eski nâibi, 712, 870, 1318
KʃBİL, Rodoslu kātil, 539
kādî-asker (efendi), 91, 141, 152, 168, 207, 433, 441, 451, 472, 497, 505, 770, 767, 820, 915, 979, 1070, 1082, 1119, 1172, 1197, 1213, 1216, 1219, 1230, 1245, 1246, 1273, 1274, 1281, 1291, 1307, 1328, 1395, 1402, 1407, 1420, 1448, 1578, 1620; —hükmü, 1227; —rü'ûsı, 1012
kādî(lar), 108, 126, 140, 196, 218, 221, 259, 265, 320, 398, 447, 476, 479, 493, 624, 629, 678, 692, 719, 743, 783, 959, 980, 1109, 1116, 1206, 1209, 1225, 1227, 1319, 1321, 1375, 1478, 1491; —azl olmak, 184, 695; —hükmü, 1145; —mürâselesi, 1233; —nâ'ibi, 20; —teftîşi, 160; —tercemânı, 762
kādîlık(lar), 17, 196, 447; —verilmek, 1227
kadırga(lar), 43, 44, 69, 70, 78, 79, 81, 83, 84, 108, 139, 140, 205, 210, 215, 250, 253, 266, 267, 268, 278, 352, 364, 366, 518, 596, 752, 878, 922, 924, 940, 954, 973, 1007, 1008, 1018, 1049, 1072, 1266, 1268, 1310, 1416, 1504, 1517, 1527; —ağacı, 1260; —mühimmi, 621; —tedârük etmek, 254; —yapmak, 596
kadife, 1447; —döşek, 1371
KʃDİR b. ELVÂN, Şeyh, 59
KʃDİR ŞÂH, çavuş, 612
kadunaya urmak, 69, 268, 349, 385, 439, 1228, 1504
kafes, 1597
kāfile basmak, 1040
kâfir(ler), (ayrıca bk. kefere, küffâr), 170, 266, 268, 278, 345, 360, 361, 385, 470, 687, 706, 723, 753, 818, 876, 948, 961, 1038, 1101, 1130, 1143, 1166, 1190, 1216, 1251, 1264, 1305, 1325, 1390, 1536, 1542, 1582, 1643; —barçaları, 131; —celebleri, 295; —donanması, 346; —e tereke verilmek, 967; —gemisi, 420; —karyeleri, 1181; —katl etmek, 346; —kürekciler, 1517; —levend tâ'ifesi, 1181
Kâfir-Balabanlı karyesi, Edirne'de, 1236
Kâfir-köspencesi karyesi, Samakov kazâsına tâbi, 1367
kâfirî binâ, 1354
kâfirî bodurumlar, 1354
kaftan, 1307
KAFTANCI KARA İLYÂS, Edirneli, İstanbul kassâblarından, 1592
kâğıd, 290, 297; —emîni, 1026, 1539
Kâğıdhâne, 866, 885, 907; —çayırları, 1105
kaht, 384, 832, 863, 894, 897, 1275, 1333, 1478, 1500
Kâhta (kazâsı), 628, 1322
kahtlık, 949, 1321, 1333
kahve işletdürmek, 290
kahve-hâneler, 290
kahveciler, 290
Kakun karyesi ahâlîsi, Nablus'a tâbi, 483
kalafatcı(lar), 751, 1115; —kethudâsı, 64
kalay, 623, 675, 801, 805; —fuçıları, 1551
kaldurum (yol), 1255; —ta'mîri, 1255
KALENDER, Kara-hisâr sancağında timar sâhibi, 1408, 1587
KALENDER, Kastamonili, 1357
KALENDER b. ŞÂHKULI, kürek mahkûmu, 854
Kalenderaş karyesi, Sanduklu kazâsına tâbi, 1426
kaliçe, 909; —çalmak, 457
KALİSUN VELED-İ DİMİTRAŞİN, İzvornikli zimmî, 577
kalita, 43, 44, 83, 132, 133, 139, 140, 274, 305, 360, 751, 834, 849, 954, 973, 1002, 1060, 1072, 1303, 1361; —reîs(ler)i, 360, 1310, 1311
kalkan, 1620
Kalkandelen çeri-başısı, 559
kallâb, 851
kallâblık, 851
Kaloç (?) **iskelesi**, Eflak'da, 470
kalp akça, 1150
Kalur karyesi, Dukagin'de âsî kefere köyü, 289
kal'a, 60, 206, 216, 266, 278, 339, 551, 604, 617, 619, 702, 753, 761, 806, 856, 1077, 1153, 1451, 1610; —ahâlîsi, 513; —binâ etmek, 217, 512, 513, 520, 521, 563, 806, 1129, 1135, 1294; —cebecileri, 883; —dizdârı, 584, 592, 911, 949; —erenleri, 105, 194, 691, 856; —halkı, 953; —

hıdmeti, 869; —hıfzı, 62, 66, 79; —kapusı, 289; —kethudâsı, 856, 900, 949; —mahzenleri, 1180; —ma‘zûlleri, 828; —müstahfızları, 618, 691, 884, 1177; —ta‘mîri (meremmâtı), 69, 206, 217, 514, 520, 527, 536, 585, 617, 753, 810, 811, 848, 883, 897, 949, 1135, 1157, 1177, 1189, 1266, 1321, 1333, 1580, 1605; —zahîresi, 605, 617, 618, 619

kama, 560

KAMER (?) HÂTÛN, Bergama kal‘ası dizdârı Ali'nin zevcesi, 1173

KAMER HÂTÛN, Tarhala kazâsına tâbi Bakır-obası mevkiinde sâkin, 451

Kamerlü karyesi, İzladi kazâsına tâbi, 1530

KÂMİLE HÂTÛN, Süleymân Ağa zevcesi, 1629

KANBER BEG, Çığan-gedüği Beyi, 771

Kandırı (kazâsı), 428, 454, 673; —kādîlığı, 157; —kādîsı, 98, 157, 196, 456

kaneviçe, 805

Kangen karyesi, 103

Kangırı (sancağı), 103; —beyi, 1254; —kādîları, 197; —kal‘ası, 1301

KANSUK BEG, Jane Beyi, 961

kantâr, 751, 1320; —emînleri, 1609

kānûn-ı pâdişâhî, 1479

kānûn-nâme, 908

kānûn-nâme-i hümâyûn, 150, 576, 732, 734, 735, 874

Kapan (sancağı), Basra serhaddinde, 1067; —beyi, 1067; —serhaddi, 1435

kapan, 290

Kaplan-alanı yaylağı, Sanduklu kazâsına tâbi, 1426

Kapoşvar kal‘ası, Mohaç'da, 604

kapu beklemesi, 1276

kapu halkı, 144, 157

kapu kulları, 225, 227, 1363

kapu-oğlanları, 210, 281, 382

kapucı(lar), 210, 281, 288, 298, 387, 431, 883; —başı, 230, 231, 232; —kâtibi, 726; —sûkı, 299; —yazıcısı, 746

Kapudan (Paşa), 250; —kethudâsı, 13

kapudan(lar), 132, 133, 134, 135, 140, 508, 805, 895, 1007, 1008, 1175, 1504

kapudanlık, 1004, 1032, 1516

Kapuşvar, 807

kâr-nâme, 117

KARA ALİ, Ayasuluğlu levend, 508

KARA ALİ-OĞLI MUSTAFA, hüküm götüren, 57

KARA CA‘FER, gemi reîsi, 1601

KARA HASAN, Ayasuluğlu levend, 508

KARA HASAN, hüküm götüren, 1522

KARA KOÇİ ÇAVUŞ, 1526

KARA KĺSIM, sanık, 257

KARA MEHMED b. TURSUN, nâm-ı dîger: YAĞLU KAYIŞ, Göynüklü harâmî, 455

KARA MEHMED, İznikli harâmî, 441, 505

KARA MÛSÂ, Ruha sancağında timar sâhibi, maktûl, 1317

KARA MUSTAFA b. YÛSUF, yeniçeri kātili, 1012

KARA MUSTAFA, sâbık Bergama sübaşısı Muharrem'in hıdmetkârı, 1307

KARA SİNÂN, koyun emîni, 188

KARA VELED-İ AHAD, Akçakızanlık'a tâbi Ulubeglü karyesinden, 1366

KARA YAHYÂ, Bosnalı sipâhî, 912

KARA YA‘KæB, Menteşeli, 901

KARA YÛSUF, Kerek-Şevbek sancağında mütemekkin, 1438

Kara Âmid, 225, 1101

Kara-burun, 128

Kara Eflâk vilâyeti, 495

Kara Halîl karyesi, Haslar kazâsına tâbi, 1137

kara hıdmeti, 1568

Kara-hisâr sancağı, 122, 642, 931, 1101; —beyi, 1396, 1408, 1424, 1587; —kādîsı, 87, 1178, 1227, 1314, 1424, 1593; —kādîsı nâ’ibi, 1587; —piyâdeleri, 1116; —yayaları beyi, 122, 409

Kara-hisâr-ı Sâhib (sancağı), 1569; —beyi, 1569; —kādîsı, 1246; —piyâdeleri (yayaları), 150; —piyâdeleri beyi, 150, 812

Kara-hisâr-ı ŞarkΩ 271, 1566; —beyi, 270, 584, 722

Kārâ kādîsı, 127

Kara (?) **karyesi**, Premedi'ye tâbi, 559

Kara-oğulları, Sofya'da sâkin, 125

Kara-Osmanlu karyesi, İstanbul civârında, 927

kara-torı at, 417

KARABAŞ, Hamîd-ili kazâsında papas, 1250

KARACA ALİ, gönüllü reîslerden, 139, 1618, 1661

KARACA ALİ, Varna'da ışık harâm-zâde, 1644

karaca akça, 290

Karaca-koyunlı cemâ‘ati (Aydın livâsında), 1359

Karaca limanı, 1361

Karaca nâhiyesi, Bozok nâhiyesine tâbi, 1419

Karaca-oğlı karyesi, Akyazı'ya tâbi, 453

Karadağ nâhiyesi, İskenderiyye kazâsında, 1613

Karadeniz, 140; —cânibi, 323; —kenârları, 108; —yalıları, 140, 969, 973, 1652; —yalıları hıfzı, 35

Karaferye kādîsı, 1433

Karagöz Paşa Müderrisi, 1469

Karakaya, Teke-ili'ne tâbi bir mahal, 1314

Karalar (nâhiyesi), 59; —kādîsı, 166

Karaman (vilâyeti), 532, 1126, 1320; —askeri, 32, 34, 144; —beylerbeyisi, 226, 229, 292, 332, 459, 576, 644, 655, 817, 829, 1126, 1207, 1481, 1637, 1650; —çavuşları, 644; —kādîları, 1108; —sipâhîleri, 1080; —vilâyet defteri, 1324

KARAMAN-OĞLI İBRÂHÎM BEG, bk. İbrâhîm Bey, Karaman-oğlu, 159

Karamürsel, 1597; —gemisi, 206, 1228; —halkı, 67; —iskelesi, 1597

Karapınar, 1106, 1107, 1108

Karasu (nâhiyesi), 559; —kādîsı, 559

Karasu-yenicesi (kazâsı), 1665; —kādîsı, 427

karavul(lar) (karakol), 814, 1138

Karayazı (Karayazu) çeri-başısı, 1221, 1222

Karbada (?), Klis'de bir nâhiye, 988

kârbân, 1346; —basmak, 457, 1015, 1037, 1346; —menâzili, 1563

kârbân-sarây binâ etmek, 1106, 1107, 1108

Karedeniz, 1047

Karesi (sancağı), 107, 433, 736; —beyi, 433, 708, 732, 734, 740, 923, 1410; —nâzırı, 357; —piyâdeleri beyi, 812; —sancağı sipâhîleri, 888

Kargalı, Azak'da bir mahal, 305

kârgîr binâ, 610

kârgîr dükkânlar, 610

kârgîr kulle, 1085

KARINCA SÜLEYMÂN, 1128

Karıştıran, Çorlu'da bir semt, 519

Karîn-âbâd (kazâsı), 277, 1642; —kādîsı, 854

Karin-baba sürgünleri hâsları, 1654

Karlı-ili sancağı beyi, 437, 732, 735, 873

Karlı-ili sipâhîleri, 1008

KAROFEK (?), Korof Nikola-oğlu, Nemçeli, 516

Kars (sancağı), 1066; —kādîlığı re‘âyâsı, 1249

KARTAL-ZÂDE (?), 559

Karuş (kazâsı), 1643; —kādîsı, 1643; —yolları, 1643

Karvik kal‘ası, Delvine sancağında, 1588

karye basmak, 1058

karye kitâbeti (tahrîri), 1211

karye şeneltmek, 1073

karz, 1103

kasaba basmak, 17, 1195

kasaba halkı, 192

kassâb (tâ’ifesi), 25, 46, 109, 130, 142, 221, 255, 478, 479, 597, 598, 777, 914, 1151, 1401, 1638, 1651; —sayıcıları, 855; —kethudâsı, 1151

kassâblık, 109, 125; —hıdmeti, 125, 1592

kassâm, 291

KĴSIM b. VELÎ, Nâ’ib, 1070

KĴSIM BEG, 1573

KĴSIM BEG, Defterdâr, 23, 77, 321, 322, 857, 932

KĴSIM BEG, Eğin Hâkimi, 770

KĴSIM BEG, Kütahya müsellemleri beyi, 812, 1635

KĴSIM BEG, Menteşe piyâdeleri beyi, 812

KĴSIM BEG, Trabzon sancağını tahrîr eden, 1610, 1614, 1615

KĴSIM KETHUDÂ, hüküm götüren, 1537

KĴSIM PAŞA, Tımışvar Beylerbeyisi, 6, 11, 30 146, 380, 400, 836, 1034, 1518, 1571

KĴSIM SÜBAŞI, Âdilcevaz'da yaya-başısı, 169

KĴSIM VOYVODA, il-voyvodası, 1167

KĴSIM, Dergâh-ı Âli yeniçerilerinden, 1104

KĴSIM, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından olup suyolu hıdmetinde olan, 314

KĴSIM, Dergâh-ı Mu‘allâ topcularından, 1099

KĴSIM, Hatvan beyinin adamı, hüküm götüren, 1145, 1148

KĴSIM, Hızâne-i Âmire Defterdârı, 24

KĴSIM, Medîne-i Münevvere muhâfazasına ta‘yîn olunan, 977

KĴSIM, Mîr, Eğil Beyi, 336

KĴSIM, sâbık Budun beylerbeyisi vekîli ve kethudâsı, 723

KĴSIM, Siirtli za‘îm, 833

KĴSIM, Za‘îm Ali Paşa'nın Kethudâsı, 1293

KĴSIM, Zencire ve Sipa Beyi, 771

Kastamoni (sancağı), 814, 969, 970, 1237; —beyi, 774, 860, 870, 942, 1300, 1301, 1318, 1357, 1402, 1640; —kādîsı, 197, 282, 712, 870, 970, 1301, 1318, 1357, 1640; —kal‘ası, 774, 1301

Kaş kādîsı, 915

Kaş Leğence karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

Kâşif-oğulları, livâ-i Gazze'ye tâbi, 59

kâşifler, 541, 968

katır, 15, 16, 34, 110, 156, 664, 1172; —yükü, 290

KATIRCI AHMED, Na‘lband-oğlu, 298

kat‘-ı ru’ûs, 1099

kat‘-ı tarîk, 937, 1037, 1353, 1399, 1443

kat‘-ı uzv, 196, 880, 1016, 1359, 1582

Katîf (sancağı, livâsı), 1123, 1124, 1128, 1131, 1446, 1632, 1633; —ağaları, 1633; —beyi, 1128, 1631, 1633; —benderi, 1123, 1124, 1131; —kādîsı, 1128; —kal‘ası, 1128, 1132; —neferleri, 1633

KÂTİB ALİ, Diyârbekr beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1142, 1144

KÂTİB MEHMED, hâss emîni, 1322

KÂTİB ŞEHSUVÂR, Kara-hisâr sancağında timar sâhibi, 1587

kâtib(ler), 1363; —ta‘yîn eylemek, 421, 553, 1156

kātil(ler), 192, 419, 452, 715, 757, 758, 835, 838, 937, 1074, 1087, 1098, 1334, 1511, 1665; —teftîşi, 715

katl (etmek), 49, 120, 124, 127, 128, 192, 194, 295, 299, 313, 322, 348, 419, 441, 444, 452, 464, 497, 505, 527, 577, 602, 687, 697, 715, 757, 797, 818, 835, 838, 852, 876, 880, 893, 896, 904, 928, 929, 931, 933, 937, 950, 961, 964, 969, 1012, 1015, 1033, 1037, 1074, 1078, 1087, 1098, 1104, 1169, 1172, 1181, 1212, 1219, 1220, 1233, 1254, 1279, 1307, 1315, 1337, 1346, 1360, 1361, 1376, 1403, 1420, 1427, 1438, 1443, 1465, 1511, 1520, 1560, 1564, 1578, 1582, 1586, 1598, 1608, 1643, 1665; —i âmm, 960; —i nüfûs, 107, 586, 912, 1099, 1399

Kavâdire tâ’ifesi, 59

Kavak (kazâsı), 1304; —kādîsı, 419; —memlehası, 254, 275

Kavak, Migalkara'da bir mahal, 1582

Kavak iskelesi, 253, 274

Kavak karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338

Kavala, 855, 1310; —iskelesi, 274; —kādîsı, 253, 254, 427, 904, 1114, 1363; —kapudanı, 50, 162, 253, 254, 274, 275, 443, 904, 1114, 1288, 1335, 1545

Kavalas karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

KAYA ALİ, arz getüren, hüküm götüren, 1172

KAYA b. TURSAN, Sofya'da Seferli karyesinden, 1530

KAYA ÇAVUŞ, hüküm götüren, 622

KAYA TURASAN-OĞLI, İzladi'ye tâbi Büyük Kamer karyesinden, 1521

Kaya-dili, Göynük kazâsına tâbi, 455

Kayacık kādîsı, 1087, 1098

Kayı, Tekfurdağı'na tâbi, 706

Kayı cemâ‘ati, Sanduklu kazâsında, 1426

kayık(lar), 19, 102, 253, 269, 274, 275, 311, 1120, 1447, 1516, 1601, 1618, 1661

kaynar ılıcalar, 1354

kaysı, 1270

KAYTAS, Kefe beyinin adamı, hüküm götüren, 949, 985, 995, 1478, 1542

KAYTAS, Kuds-i Şerîf Sancağı Beyi, 1020

kayyımlar, 552

Kazak(lar), 949, 951

Kazancılar karyesi, 356

kazâyâ defteri, 219, 678, 759, 1030, 1122, 1123, 1131, 1132, 1137, 1149, 1633

Kazdağı İneciği (?), 1483

Kazdağı, Gelibolu'ya bağlı, 783

kazgancı, 588

Kazganov, Azak'da bir mahal, 949

kebe, 441

kebeci, 687

Keçi-depesi karyesi, Akçakızanlık'a tâbi, 1366

Kefe (sancağı), 3, 4, 5, 45, 80, 83, 88, 216, 217, 266, 886, 1048, 1051, 1053, 1056, 1461, 1478, 1500, 1607, 1648; —beyi, 4, 43, 44, 78, 79, 80, 83, 89, 213, 216, 217, 278, 305, 343, 536, 543, 683, 886, 949, 953, 954, 961, 985, 995, 1047, 1048, 1049, 1052, 1072, 1266, 1364, 1368, 1416, 1478, 1542, 1544; —kādîsı, 43, 44, 217, 887, 1364, 1368, 1478

kefere (ayrıca bk. kâfir, küffâr), 148, 218, 246, 266, 278, 289, 323, 359, 464, 465, 525, 544, 591, 799, 852, 1048, 1072, 1131, 1216, 1219, 1339, 1362, 1390, 1441, 1449, 1453, 1550, 1560; —donanması, 381; —esîrleri, 268; —gemileri, 361, 427, 437; —i fecere, 381, 551, 698, 1048, 1542; —i la‘în, 346, 579, 1048, 1099, 1453; —i sakarmekîn, 1544; —kethudâsı, 113; —köyleri, 876

kefîle vermek, 113

kefîlsüz ırgad, 976; —istihdâm etmek, 976

kefîlsüz icâreye vermek, 138

Kefrukāhir karyesi, Trablus kazâsına tâbi, 1412

kehhâl, 351

Kelâs begi, 340

Kelbîn tâ’ifesi, 1395

Keligra hisârı, Varna'da, 418

Kelin tâ’ifesi, Trablus sancağında, 1040

Kelis livâsı, 844

KEMÂL KÜÇÜK, 985

KEMÂL, Edremid Kādîsı ve Nâzır-ı Emvâl, 107, 371, 433, 496, 782

KEMÂL, Göl-bâzârı Kādîsının Nâibi, 441

KEMÂL, za‘îm, 1027

kemendciler, 1101

Kemer (Kemer-burgaz), karyesi, İstanbul'da, 885, 866

Kemerlü-Belgrad karyesi, 1538

kemha-i meşdûdî, 1447

kemhacı-başı, 1514

kendir cem‘i, 282

kendir emîni, 282

Kendiriş karyesi, 103

KEN‘ÂN, Arab (Haleb) defterdârının adamı, hüküm götüren, 783, 808

KEN‘ÂN b. ABDULLÂH, Burgoslu kātil ve hırsuz, 299

kenîse, 91, 1339; — ta‘mîri, 1339

Kerek-Şevbek (sancağı, livâsı, kazâsı), 59, 194; —beyi, 194, 1436, 1437, 1438, 1455; —kādîsı, 1438; —kal‘ası dizdârı, 194

Kerer begi, 340

kereste (ayrıca bk. ağaç, odun), 82, 101, 463, 514, 522, 536, 543, 596, 621, 810, 834, 849, 935, 1046, 1085, 1174, 1185, 1249, 1255, 1333, 1355, 1413, 1494, 1595; —kesmek, 834

KERÎM ÇELEBÎ, Budun Defterdârı, 1145

KERÎM FAKÎH b. MURÂD FAKÎH, Pazarcık kazâsına tâbi Murâd FakΩhler karyesinden, 258

Kerkük (sancağı, livâsı), 741, 780; —hâsları, 741; —tahrîri, 992

Kerme karyesi, Yenişehir'e tâbi, 1601

kerpi etdirmek, 72

Kerş, 305; —hisârı, 266

kesr-i iltizâm, 549

Kesri (,,”—Í) karyesi, Ayasuluğ'a tâbi, 508, 1545

Kesriye kādîsı, 559

Kestel, Burusa nâhiyesinde, 896; —kādîsı, 211

Keş mezra‘ası, Ankara nâhiyesine tâbi, 1439

Keşan, 588; —kādîsı, 427, 588, 598, 1604

keşşâf, 541

keten, 131

kethudâ(lar), 11, 1149, 1382, 1491

kethudâlık, 762; —hıdmeti, 1382

KEYHUSREV, Çemişkezek'de sancak tasarruf eden, 771

KEYKÂVUS, Gürcistan melikinin adamı, 1425

KEYVÂN, Bağdâd kullarından, hüküm götüren, 1503

KEYVÂN, Dizdâr Keyvân'ın kulu, 926

KEYVÂN, Lahsâ'da timar sâhibi, 1632

KEYVÂN, sâbık Bergama sübaşısı Muharrem'in kullarından, 1307

Kezuk (?), Kefe civârında bir mahal, 1266

Kıbrus, Kıbruz, Kıbrıs (adası, kazâsı), 206, 267, 268, 439, 996, 1594; —beyleri, 267, 268, 376, 385, 991; —doğanları, 991, 996

kıl (keçi kılı), 1391

kılâ‘ (ayrıca bk. kal‘a), 878; —ta‘mîri, 743; —u bikā‘ 30, 134, 135, 139, 147, 178, 344, 408, 878, 940, 1047, 1143, 1390, 1513, 1517, 1527; —zahîresi, 615

kılıç, 769, 770, 969, 1268, 1317, 1403, 1569, 1578, 1582, 1620; —çekmek, 193, 904; —dan geçmek, geçirmek, 961, 1058, 1608; —havâle etmek, 560

KILIÇ, Bozkoyunlu Boyu'nun beyi, 59

Kılıç karyesi, Bozdoğan'a tâbi, 325

kır at, 417

Kırık karyesi, Burusa'da, 1586

Kırık karyesi, Kıbrus kazâsına tâbi, 1594

KIRIM HÂN, 1049, 1323, 1544

Kırım, 894, 949; —ehl-i fesâdı, 995; —halkı, 954; —Hânı, 3, 43, 55, 79, 217, 266, 527, 954, 995, 1047, 1048, 1072, 1099, 1165, 1266, 1368, 1370, 1390; —mîrzâları, 995; —Tatarları, 863, 864, 897, 1321; —tâ’ifesi, 894

Kırk-kilise (kazâsı, sancağı), 200; —beyi, 200, 321, 424, 876, 1181, 1196, 1638; —kādîsı, 424, 559, 598

Kırklar nâhiyesi, 1411

Kırloş (kazâsı), 1134; —kādîsı, 1134

Kırşehri (sancağı), 1258; —beyi, 398, 524, 628, 705, 767, 947, 1258, 1295

kısâs, 904; —etmek, 120

kısrak, 841

kış zahîresi, 216

kışlaklar, 598

kıtâl, 969

kıtmîr, 1467, 1519

kıvırcık koyunu, 830, 1401

kız çekmek, 455

kız ve oğlan çekmek, 560

Kız-uçan begi, 771

Kızanlık (kazâsı, nâhiyesi), 1212, 1465; —kādîsı, 1465

Kızıl-ağaç kādîsı, 424, 469, 559

Kızıl-ağaç Yenicesi kādîsı, 1196

Kızılbaş, 984; —cânibi, 477, 1036

Kızılbaş vilâyeti, 1422

Kızılca-tuzla kādîsı, 1653, 1655

Kızıldeli, Dimetoka'ya tâbi derbend köyü, 877

Kızılhisâr nâhiyesi, 1504

KİGA, Eflâk voyvodasının adamı, 1394

Kiğı begi, 771

Kilâbiyye tâ'ifesi şeyhleri, 59

kilâr, 101

kilâr-ı ma'mûre ta'mîri, 613

Kilâs begi, 771

kile, 1235

Kili, 897, 1651; —hisârı, 1651; —iskelesi, 1461; —kal'ası, 894; —kādîsı, 897, 1321, 1607; —kal'ası ta'mîri, 556

kilim serika etmek, 1080

Kilis (sancağı), 377, 379; —beyi, 338, 379

kilise(ler), 599, 798, 799, 960, 1664; —basmak, 464; —keferesi, 799; —yıkmak, 1085; —yeri, 1556; —ye te'addî etmek, 1082

kimyâ, 1301

kimyâger, 1463

kirâ davarları, 210

kirec, 314, 1349; —furunları, 314

kiremid, 1157

Kiremidci mahallesi, Burusa'da, 464

KİRİLA (?), Boğdanlı, ehl-i fesâd ü şenâ'at zimmî, 465

Kirman kal'ası, 1390

Kirmasti kasabası, 195

KİRYAK, Eflâk voyvodasının adamı, hüküm götüren, 966

KİRYAKOS NİKOLA, neccâr, 284

KİRYAKOS, Kızıl-ağaç kazâsına tâbi Veled-i Doğan karyesinden, 469

kîse, 174, 206, 230, 240, 294, 1000, 1091

Kisan (Keysan) Sancağı beyi, 234, 338, 771

kitâb, 210, 281

kitâbet (ayrıca bk. tahrîr), 375, 398, 428, 1211, 1261, 1519

Kite (kazâsı), 1404; —kādîlığı, 881; —kādîsı, 1597, 1609

Klis (sancağı, livâsı), 1403, 1540; —a'yânı, 903; —beyi, 51, 249, 806, 988, 903, 1075, 1507, 1513, 1540; —kal'ası, 806

knezler, 1585

KOCA, ehl-i fesâddan, 672

Koca-ili (vilâyeti, livâsı, sancağı), 196, 428, 673, 1652; —beyi, 19, 140, 621, 346, 717, 732, 734, 736, 1013, 1161, 1231, 1255, 1264, 1397, 1517, 1527, 1552, 1634, 1641; —kādîları, 70, 1231, 1252; —sipâhîleri, 888; —tahrîri, 375, 428, 1001

Kocacık yürükleri sübaşısı, 556

Kocalı karyesi, Tarhala kazâsına tâbi, 1522

Koçanik karyesi, Dubrovnik kal'ası'na tâbi, 827

Koçanya dağı, Rumeli'de harâmî yatağı bir dağ, 511, 821, 1015; —ma'den martolosları, 511; —muhâfazası, 822, 823

Koçhisâr kādîsı, 672

KOÇİ, Dîvâne Ali-oğlu, hırsuz, 1196

KOÇİ ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşluğundan mütekā'id, 818, 1038, 1058, 1059, 1427

KOÇİ ÇAVUŞ, Gelibolu'da olan Çingânelerin ispençelerini toplamağa me'mûr, 116

Koğrı, 192; —dağı, 193

kol gezmek, 569

KOLAK RE'ÎS, gemi reîsi, 439

Koldoni, Kıbrıs'da bir mahal, 385

Komaç (?) **karyesi**, Mohaç'a tâbi, 1338

KOMNENOS (?) DİMİTRİ, neccâr, 284

konak, 628, 1486

KONTAR, Venedik donanmasında provador reîs, 831

Konya, 219, 993, 1207, 1235, 1419, 1428, 1481; —dizdârı, 14, 884; —kādîsı, 14, 884, 1428; —kal'ası, 14; —kal'ası erenleri, 884; —kal'ası müstahfızları, 884; —muhârebesi, 232, 532, 814, 906, 1207, 1237, 1473, 1562

Kopan (sancağı), Budun vilâyetine tâbi, 201, 604; —beyi, 807

Korbine, Venedik barçalarından birinin adı, 561

Korçar karyesi, Vize sancağına tâbi, 559

korı, 285, 1001

Korıcı değirmeni, Bagdâd'da Cüllâb nehni civârında bir mahal, 1317

korıcılar, 1494

Koroveş ? فوروشی nâhiyesi, 852; —kādîsı, 852

korsan, 134, 135, 215, 385, 444, 781, 1310, 1311, 1337, 1517, 1527, 1661; —kâfirleri, 385; —levend tâifesi, 999; —tâifesi, 133, 940, 1335

korsanlık etmek, 345

KOSTA b. TODOR, Zeytinlü kürek mahkûmu, 630

KOSTA İSTANBULÎ, Silivri'de Papa Dimitri mahallesi'nde sâkin neccâr, 284

KOSTANDİN MONOL, neccâr, 284

Kostaniçe kal'ası, Bosna serhaddinde, 753, 1064, 1513; —fethi, 972

Kostanika karyesi, Şâm'da, 127

KOSTANTİN GÜRCİ, Gürcistan melikinin karındaşı, 1425

Kosti karyesi, Samakov kazâsına tâbi derbend köyü, 1367

køt-i yevmiyye, 541

Kotur-deresi, Hoy kurbinde, 1221

koyun, 25, 46, 67, 92, 96, 99, 100, 100, 101, 109, 130, 142, 183, 208, 209, 221, 255, 385, 403, 478, 479, 498, 598, 688, 830, 855, 866, 872, 885, 1094, 1139, 1151, 1297, 1299, 1308, 1313, 1351, 1363, 1365, 1367, 1373, 1374, 1401, 1431, 1432, 1433, 1491, 1502, 1506, 1515, 1530, 1638, 1642, 1651; —celebleri, 295, 1363; —cem‘ etmek, 74, 100; —çalmak (serika etmek), 262, 411, 1074; —emâneti, 188; —-eri, 1651; —emîni, 125, 188, 597, 598, 830, 855, 872, 1139, 1299, 1363, 1373, 1401, 1431, 1434; —eti, 1638; —gasb (gāret) eylemek, 1300, 1325; —getirmek, 597; —hakkı, 1445; —ihrâcı, 74; —irsâli, 109; —müzâyakası, 125; —sürici, 872; —sürmek, 1431; —şûbânı (çobanı), 1104; —telef etmek, 125; —üretmek, 1651; —ziyânlığı, 104

Koyun-adası karyeleri, 384

KÖÇEK b. YÛSUF, piyâde, Sultân-önü'ne tâbi Alakilise karyesi sâkinlerinden, 1316

köhne defterler, 1001

köhne nâ’ibler, 870

KÖLE MİHAL, Erdel Kralı'nın adamı, 1486

kömür, 544; —yakmak, 544

Köpri karyesi, Gedegra kazâsına tâbi, 1027

köprü, köpri, 214; —binâ etmek, 867; —ta‘mîri, 1585

Köprülü (kazâsı), 927, 1363; —kādîsı, 559, 974, 1489, 1648, 1655

Körfös (Körföz) beyleri, 439

Körfös (Körföz) keferesi, 846

Körkik beyi, 771

Köroş karyesi, Budun vilâyetine tâbi, 1343

kös, 239, 245

KÖSE İBRÂHÎM, Şile'ye bağlı Ak-ovalı sûhte, 454, 456

KÖSE ŞA‘BÂN, Tırhala'ya tâbi Yenişehr-i Fenar'a bağlı Cum‘a-bâzârlı harâmî, 445, 446

KÖSEÇ YORGİ, mahbûs, 682

KÖSEM b. BÂYEZÎD, Akyazı'da sârık levend, 453

Köstence iskelesi, 48

Köstendil sancağı kādîları, 559

Köşk bâcgâhı, Behisni kazâsında, 628

köy basmak, urmak, yağmâ eylemek, 36, 360, 411, 802, 818, 1220

köy kondurmak, ikāmet eylemek, 694, 697, 1394

köy şeneltmek, 1394

Kral, 665, 702

Kral-ı bed-fi‘âl, bk. Peç Kralı

KRAL-OĞLU (Erdel Kralı-oğlu), bk. İstefan Kral

Kraliçe, bk. Erdel Kraliçesi

KRALİÇE-OĞLI (Erdel Kraliçesi-oğlu), bk. İstefan Kral (Kralı-oğlu)

krallar, 495

KUBÂD, Burusa Sübaşısı, 359

KUBÂD, Diyârbekr beylerbeyisinin adamı, 21, 22

KUBÂD, Hâssa Harc Emîni ve Sübaşı, 464

KUBÂD, İmâdiyye Hâkimi Sultân Hüseyin Beyoğlu, 770

KUBÂD, Velî-oğlu, 1317

KUBÂD ÇAVUŞ, Burusa Hâssa Harc Emîni, 195

KUBÂD ÇAVUŞ, Dulkādirlü çavuşlarından, 1345

KUBÂD PAŞA, Van Beylerbeyisi, 198, 227, 233, 338, 413, 679, 771, 1042, 1138, 1204, 1626

Kubâd-oğulları, Ömerlü Kethudâsı, 59

Kuban beyi, 1305

Kubbe karyesi, Safed kazâsında vakıf köy, 917

kubur, 969

kûçe-bend eylemek, 32, 34

kudât, 72

Kuds, Kuds-i Şerîf, Kuds-i Münevvere (sancağı), 59, 156, 1020, 1076; —beyi, 1025, 1076, 1163, 1269, 1275; —evkāfı mütevellîsi, 138, 746, 1163, 1269, 1275; —fukarâsı, 990; —hisârı erenleri, 1269; —imâreti evkāfı, 481, 484, 486; —imâreti mütevellîsi, 483; —kādîsı, 138, 746, 917, 1076

kul(lar), kul tâ’ifesi, 22, 64, 523, 525, 528, 531, 605, 641, 695, 730, 741, 743, 785, 829, 1021, 1042, 1067, 1072, 1122, 1124, 1127, 1128, 1351, 1445, 1456, 1464, 1510, 1630, 1644, 1646, 1658, 1659; —ağası, ağaları, 780, 1633, 1646; —karındaşları, 856; —kethudâsı, 1629; —oğlu, oğlanları, 528, 828, 837; —yazmak, yazılmak, 252, 1009, 1126

Kula, Migalkaralı maktûl zimmî, 1582

kulağuz, 265; —vermek, 265

KULAK HUSREV, İstanbul'da hırsuz, 492, 515

KULAKSUZ MEHMED ÇAVUŞ, hüküm götüren, 743, 747, 1403

KULI BEG, 771

kulle(ler), 618; —yapdurmak, 1085

Kulp begi (hâkimi), 234, 336, 771

Kum karyesi, Gönen kazâsına tâbi, 1397

kumaş, 1447

Kumaşcı-başı, 1514
Kumla iskelesi, 1597
Kunaytara (?) **nâhiyesi,** 59
kundak, 512
kurâ vü mezâri‘ 663, 696, 1075, 1267
kurâ zabt etmek, 372
kurâ-i floriciyân, 1251
kuraklık, bk. kaht
KURD, kal‘ası dizdârı Ali'nin karındaşı, 890
KURD, Barçınlu kazâsı sâkinlerinden, 199
KURD, Dimetoka kādîsının adamı, hüküm götüren, 871
KURD, Edirneli muhtesib, arz getüren, hüküm götüren, 877
KURD, Kavala Kapudanının Kethudâsı, 274
KURD ALİ, Konur-oğlu, hırsuz, 1196
KURD ALİ, Vidinli maktûl sipâhî, 1578
KURD b. MURÂD, Hâslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin doğancı-oğlu, 1137
KURD b. MAHMÛD, Pazarcık kazâsına tâbi Çaltı karyesinden, 258
KURD KETHUDÂ, Hâssa reîslerden Kapudan Ali Reîs'in Kethudâsı, 349
KURD KETHUDÂ, hüküm götüren, 135, 139, 162, 202, 272, 284, 300, 324, 571, 575, 579, 580, 583, 621, 732, 735, 752, 842, 873, 892, 922, 940, 953, 956, 961, 973, 1007, 1175, 1257, 1268, 1288, 1310, 1517, 1611
KURD-OĞLI AHMED, bk. Ahmed, Kurd-oğlu
Kurdeş nâhiyesi, Delvine sancağına tâbi, 1588
Kurnalı, Rodoscuk'da bir mahal, 1160
kurşun, 1302, 1320
kuttâ‘-ı Arab, 1094
kuttâ‘-ı tarîk, 76, 433, 740, 969, 1233, 1399
Kutur begi, 771, 1221
kuyular, 82
kuyumcı(lar), 577, 851; —körüği, 1150
kuzât, bk. kādî, kudât
Kûzetü'l-fevk tâ’ifesi, 59
Kuzkuncuk, İstanbul'da Boğaziçi'nde bir semt (köy), 571
KÜÇÜK DİLSÜZ, İstanbullu, 1103
KÜÇÜK HAMZA, Galata azeblerinden, 19
Küçük Anafarta, Gelibolu'da bir karye, 269
Küçük Ardahan nâhiyesi, 1177
küçük emîr-i ahur, 568
KÜÇÜK, Akça-kızanlıklı hırsuz, 891
Küçüksu, Alâ’iyye'de bir mahal, 1448
küffâr, küffâr-ı bed-girdâr, küffâr-ı bî-dîn, küffâr-ı dûzah-karâr, küffâr-ı dûzah-medâr, küffâr-ı hâksâr, küffâr-ı hâsirîn, küffâr-ı hezîmet-âsâr, küffâr-ı liyâm, küffâr-ı nekbet-şi‘âr, küffâr-ı şakāvet-şi‘âr (ayrıca bk. kâfir, kefere), 12, 79, 80, 81, 102, 133, 134, 135, 139, 170, 237, 250, 263, 266, 278, 346, 364, 366, 516, 517, 518, 520, 522, 527, 579, 604, 625, 665, 674, 696, 702, 704, 732, 747, 750, 781, 878, 940, 959, 961, 985, 999, 1048, 1049, 1050, 1054, 1072, 1099, 1111, 1124, 1128, 1210, 1259, 1265, 1266, 1268, 1390, 1393, 1416, 1446, 1479, 1517, 1527, 1540, 1542, 1544, 1557, 1565, 1579, 1590, 1613, 1639; —a tereke bey‘ etmek, satmak, vermek, kaçırmak, 12, 13, 20, 28, 128, 162, 248, 251, 349, 437, 482, 517, 526, 561, 750, 967, 1031, 1590, 1604; —atluları, 753; —a‘yânı, 494; —barçası, 750; —beyleri, 753; —boy-beyleri, 753; —donanması, 250, 346, 878, 1641; —gemi reîsleri, 427; —gemileri, 427, 526, 579, 750, 959, 1216, 1622; —haydukları ve harâmîleri, 167, 516; —hîlesi, 878; —kadırgaları, 1517; —kal‘aları, 551, 753; —levend reîsleri, 1545; —vilâyeti, 1504; —yayaları, 753
küfr, 1468, 1554
külekler, 871
külüng, 472, 1620
kümât, 103
KÜRD İBRÂHÎM BEG, müteveffâ Niksar Beyi, 657
Kürd Hoca mahallesi, Edirne'de, 1150
Kürd(ler), 452, 618, 1168; —a‘yânı, 21; —beyleri, 58; —hisâr-erleri, 605; —obaları, 452
kürde, 1582
Kürdistân begleri, 22, 60, 329, 334, 337, 339, 773, 775
Kürdistân ümerâsı, 22, 60, 335, 776
Küre emîni, 812
KÜRE, Gümrük kâtibi zimmî, 149
Küre-i ma‘mûre ma‘dencileri, 774
Küregöz (?) beyi, 771
küreğe koşmak, koymak, konulmak, göndermek, 50, 113, 122, 168, 352, 414, 459, 469, 472, 569, 611, 630, 636, 660, 706, 708, 740, 760, 784, 804, 845, 854, 915, 923, 959, 986, 994, 1118, 1196, 1243, 1233, 1256, 1274, 1304, 1315, 1316, 1404, 1522, 1535, 1576, 1586, 1591, 1633
kürek, 834, 849; —mücrimleri (mahkûmları), 113
kürekci(ler), 140, 250, 253, 254, 470, 476, 725, 761, 783, 795, 1185, 1416, 1503, 1517, 1527; —

defteri, 783; —hükmi, 783; —ihrâcı, 783; —kâfirler, 1190

KÜREKLÜ RE'ÎS, gemi reîsi, 439

kürk, 492, 515, 1141, 1216; —hırsuzlığı, 515

kürkci, 692, 693; —ihrâc etmek, 692

Kürnemürde (?), Semendire, İzvornik ve Alacahisâr sınırlarının birleştiği mevkide bir mahal, 511

Kütahya (sancağı, livâsı), 100, 1178; —kal'ası, 72, 73; —kādîsı, 26, 74, 87, 95, 100, 299, 457, 931, 1019, 1178, 1407, 1424, 1426, 1470, 1587, 1636; —müsellemleri beyi, 812, 1019; —piyâdeleri, 202; —piyâdeleri beyi, 202, 1635; —sübaşısı, 71; —yayaları beyi, 575

Lacan (sancağı), 757; — beyi, 158

Ladik (kazâsı), Amâsiyye'ye tâbi, 419, 452, 914; —çayırı, 1549; —kādîsı, 419

Lahcan begi, 771, 797

Lahsâ (vilâyeti), 49, 260, 301, 302, 618, 1126, 1129, 1130, 1131, 1132, 1146, 1414, 1446, 1456, 1630; —beylerbeyiliği, 366, 367; —beylerbeyisi, 49, 301, 302, 364, 366, 747, 1122, 1123, 1124, 1125, 1127, 1128, 1132, 1133, 1138, 1140, 1141, 1146, 1147, 1152, 1201, 1400, 1414, 1429, 1446, 1454, 1456, 1630, 1631, 1632; —benderleri, 1131, 1446; —dîvânı, 1630; —evkāfı, 49; —evkāfı zevâ'idâtı, 49; —fethi, 1122; —hazînesi, 49; —kal'ası, 1128, 1132; —kādîsı, 1128, 1146; —kal'ası dizdârı, 1122; —kulları, 1456; —re'âyâsı, 1122

la'ib ü lehv, 239, 245, 246

lala, 532, 1080, 1235, 1424

LALA MUSTAFA BEG (PAŞA), Şehzâde Selîm'in lalası, 884, 1396, 1418, 1481

la'l hâtemler, 1400

Lapseki kādîsı, 1653, 1655

Lâr (vilâyeti), 1633; —pâdişâhı, 1633

LARDO, Eflâk voyvodasının adamı, 1394

Lârende kal'ası, Konya'da, 884; —müstahfızları, 884

Lârî akça, 616

Laşâk karyesi, Aşağa-Debri nâhiyesine tâbi, 1038

LAZ HASAN, Gelibolulu, 269

Lâzikıyye, 931; —kādîsı, 1041, 1178, 1407, 1424; —nâ'ibi, 211

Leccûn (sancağı), Şâm'da, 59, 631; —beyi, 632

Lerde karyesi, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818, 1038, 1058

Leş iskelesi, 289, 798, 813, 1346; —yolları, 1346

levend(ler), levendât (tâ'ifesi), 116, 128, 133, 134, 215, 253, 269, 274, 275, 295, 311, 320, 324, 348, 411, 443, 444, 451, 452, 455, 464, 485, 487, 508, 545, 554, 589, 738, 781, 783, 825, 826, 900, 901, 940, 987, 1044, 1045, 1112, 1120, 1175, 1264, 1275, 1291, 1295, 1304, 1306, 1310, 1311, 1335, 1337, 1340, 1360, 1361, 1397, 1410, 1419, 1511, 1517, 1520, 1522, 1527, 1533, 1545, 1561, 1601, 1606, 1620, 1644; —firkateleri, 1568; —gemileri, 1335, 1545; —harâmî tâifesi, 286; —hırsuz, 348; —kâfirler, 700, 1264; —kayıkları, 134, 135, 204, 253, 254, 269, 1120; —reîsleri, 1601; —sûhte tâifesi, 987

levendlik, 321

Lih (vilâyeti, memleketi= Lehistan), 93, 350, 373, 893, 951, 1283, 1623; —beyleri, 93; —cânibi, 323, 1639; —keferesi, 323, 1283, 1286; —Kralı, 94, 893, 954, 1283, 1457, 1551, 1623; —memleketi, 93, 1283; —serhad beyleri, 93; —serhaddi, 93; —sınurı, 1551; —tâifesi, 1158, 1623

LİKO, Keşanlı zimmî, 588

liman(lar), 43, 44, 108, 140, 215, 376, 444, 1517; —riyâseti ulûfesi, 1060

limon, 1520

Limye kādîsı, 967

Lipka, Klis'de bir nâhiye, 988

Lipva, 106, 1571; —beyi, 836, 1386; —kal'ası azebleri, 836; —re'âyâsı, 1386; —serhaddi, 279; —tahrîri, 1386

livâ tahrîri, 530

Livâdiye (kazâsı), 1601; —kādîsı, 1601

Livâne (sancağı), 659; —beyi, 1519; —kādîsı, 1519; —tahrîri, 659

LO, Senyör, dö, Françe elçisi, 1121

Lofça (kasabası), 1497; —voyvodası, 560

Lonkor karyesi, Livâdiye kazâsına tâbi, 1601

LUKA, dragoman, Boğdan voyvodasının adamı, hüküm götüren, 1525, 1536, 1551, 1623

Luposire, Semendire'de bir köy, 577

LUTFÎ, çakırcı âdemlerinden, hüküm götüren, 1035

LUTFÎ, hüküm götüren, 1376

LUTFÎ ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 1045

LUTFÎ ÇAVUŞ, hüküm götüren, 1166

lüle, 23, 24, 1327

Ma‘arra (sancağı), 31; —beyi, 31, 59, 76
Macar, 495, 516; —beyleri, 495, 1285; —Kralı, 407, 507, 1524; —vilâyeti, 407, 408, 1451
Macon sancağı tahrîri, 889
Maçin iskelelesi, 1284
Ma‘den halkı, 369
ma‘den, ma‘âdin, 279, 577, 1015; —hıdmeti, 815
ma‘denci(ler), 498, 774, 1433
MA‘DİN (?), Bolu'da şirret ü şakāvet üzre olan, 638
MA‘DİN (?), hârice zahîre kaçıran gemi reîsi, 128
Mâdin kal‘ası, Klis'de, 903
madrabâz(lar) bk. matrabâz(lar)
Madric kasabası, 1195
Magaraska iskelesi, 963
MAGDA KÖPEK (?), rencber gemisi reîsi, 606
Magrib (sancağı), 432; —beyi, 252; —cânibi kralları, 495; —cânibleri, 139; —kalitası, 360
Magrib Trablusı, 624, 625, 629, 959; —beylerbeyisi, 248, 579, 580, 581, 583
Magribî tâ’ifesi, 1301
Mağnisa, 554, 1337; —imâreti, 554; —kādîsı, 472, 554
mahbes, 1288; —bozmak, 113
mahbûs, 289, 497, 532, 555, 608, 682, 708, 719, 840, 1204, 1221, 1470
mahfil-i Şer‘ 50, 1315
MÂHİR, ehl-i fesâddan, 224
mahkeme, 141, 560, 719; —basmak, 1134, 1540
mahkeme-i şerîf, 1120
mahlûl, 789; —defter, 906; —gedük, 618, 731, 1021; —timarlar, 186
MAHMÛD, Amâsiyye Beyi, 1011, 1440
MAHMÛD, arz getüren, hüküm götüren, 358, 1591
MAHMÛD, Balya kazâsına tâbi Akbaş karyesinden, 451
MAHMÛD, Budun Mîr-alemi, 704
MAHMÛD, çavuş-oğullarından, hüküm götüren, 835
MAHMÛD, Çorumlu, 1662
MAHMÛD, Dimetokalı, 1532
MAHMÛD, ehl-i fesâd, 224, 230, 231
MAHMÛD, Erzurum beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 763
MAHMÛD, Erzurum kulları bölük-başısı, hüküm götüren, 1177
MAHMÛD, Geredeli, 1420
MAHMÛD, Göl-bâzâr kazâsından, arz getüren, hüküm götüren, 1402
MAHMÛD, Göynik'de hırsuz, 570
MAHMÛD, Göynüklü Mengen-oğlu, sûhte, 455
MAHMÛD, Harman-dilü Boyu'nun beyi, 59
MAHMÛD, hâss emîni, 1322
MAHMÛD, imâret-i âmire mütevellîsi İslâm'ın adamı, hüküm götüren, 1041
MAHMÛD, İstanbul kādîsının dânişmendlerinden, hüküm götüren, 974
MAHMÛD, İstanbullu mübâşir, 1655
MAHMÛD, Karlı-ili Beyi, 437, 735, 873
MAHMÛD, Mar‘aş'ı kitâbet eden Kırşehri Sancağı Beyi, 510, 628, 705, 1006
MAHMÛD, Mehâyif Müfettişi Ali Bey'in adamı, 66
MAHMÛD, Na‘ldöken yürükleri sübaşısı, 965
MAHMÛD, Paşa kapucılarından, hüküm götüren, 671
MAHMÛD, Rûm-ilili Za‘îm Mehmed-oğlu, 1014
MAHMÛD, Seçen Sancağı Beyi, 662, 663
MAHMÛD, Solnok Beyi, 27, 103, 106, 146, 181, 408
MAHMÛD, Solnok Sancağı Beyi, 90, 148
MAHMÛD, Şehzâde Bâyezîd'in Kapu-kethudâsı, 365
MAHMÛD, Şile sâkinlerinden, 110
MAHMÛD, Tireli, harâmî firkate gemileri levendlerinden, 1361
MAHMÛD, Uşak kazâsından, 1178, 1179, 1396, 1424
MAHMÛD, Üsküblü, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, hüküm götüren, 369
MAHMÛD, Vilâyet Kâtibi, 921
MAHMÛD, Zablana Ma‘den Emîni, 577
MAHMÛD AGA, 21
MAHMÛD AGA, Süleymân Paşa'nın Kapucı-başısı, 153
MAHMÛD b. ALİ, Alaca-hisârlı harâmî sipâhî, 577
MAHMÛD b. HASAN BEG, 338, 770
MAHMÛD BEG (PAŞA), Mısr'da sancak tasarruf eden, bilâhere Yemen Beylerbeyisi, 998, 1000, 1009
MAHMÛD BEG, Dulkādiriyye vilâyetini tahrîr eden, 921
MAHMÛD ÇAVUŞ, 183
MAHMÛD ÇAVUŞ, Bâlî-oğlu, hüküm götüren, 642
MAHMÛD ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 3, 5, 313, 1018, 1495
MAHMÛD ÇAVUŞ, Erciş beyinin adamı, hüküm götüren, 1095

MAHMÛD ÇAVUŞ, hüküm götüren, 305, 426, 427, 773, 1418
MAHMÛD ÇAVUŞ, Nardalı, hüküm götüren, 437
MAHMÛD EMÎN, 432
MAHMÛD EMÎN, İstefelü, 561, 857
MAHMÛD EMÎN, müfettiş, 149, 945
MAHMÛD EMÎN, Nova emîni, 941
Mahmûd Paşa Hânı, İstanbul'da, 1190
Mahmûd Paşa hâsları, Kırk-kilise'de, 876
mahrem kâtibi, 637, 915
mahsûl(ât), 499, 553, 780, 806, 917, 946, 963, 1069, 1124, 1131, 1275, 1354; —ı hâssa, 106
mahzenler vaz‘ etmek, 1270
MAKSÛD, hüküm götüren, 1019
maktû‘ köyler, 541
Malâtıyye (sancağı), 1, 21, 22, 32, 33, 34, 218, 1073, 1100; —beyi, 22, 218, 657; —emînleri, 21; —geçidi, 1; —kādîsı, 218; —livâsı, 1322; —nâzırı, 1; —tahrîri, 42; —tahrîr defterleri, 1387
Malazgird (sancağı), 1073; —beyi, 512; —kal‘ası, 512
MAKSÛD ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 221
MAKSÛD ÇAVUŞ, hüküm götüren, 99, 208, 1598
MAKSÛD KETHUDÂ, 924
mâl defterdârı, 656, 678, 833, 1352
mâl gāret (gasb, yağmâ) etmek, 411, 456, 483, 511, 516, 577, 600, 601, 718, 757, 838, 852, 912, 927, 930, 933, 953, 1058, 1070, 1074, 1087, 1181, 1195, 1212, 1219, 1220, 1264, 1346, 1360, 1438, 1444, 1540, 1601
mâl-ı cevâlî, 1069
mâl-ı gā’ib, 398
mâl-ı mefkød, 398
mâl-ı mîrî (ayrıca bk. *mîrî mâl*), 127, 166, 347, 355, 541, 563, 594, 616, 628, 728, 748, 774, 867, 881, 883, 884, 895, 898, 932, 1129, 1131, 1146, 1295, 1300, 1306, 1322, 1332, 1351, 1388, 1389, 1395, 1414, 1458, 1479, 1584, 1585, 1606, 1612, 1633, 1651, 1658, 1659; —hıdmeti, 191, 479; —tahsîli, 1251
mâl-ı mukāta‘a, 541
mâl-ı pâdişâhî, 927
mâl-ı vakf (evkāf), 138, 553, 562, 1090, 1572, 1586
mâ’-i âbyâr, 1076
Mâliyye (Hazînesi), 212, 219, 282, 330, 355, 501, 502, 692, 693, 747, 793, 895, 1209, 1234, 1238, 1242, 1266, 1516, 1517, 1538, 1621
MALKOÇ, Bosna Sancağı Beyi, 341, 344, 742, 753, 972, 1471, 1513, 1540, 1579, 1580
MALKOÇ, Eflâk Voyvodası Petri Voyvoda'nın adamı, 489, 1394
MALKOÇ, sâbık Klis Sancağı Beyi, 1507
MALKOÇ, Segedin sancağı beyinin adamı, hüküm götüren, 1415
MALKOÇ, yasakcı, 1620
MALKOÇ ÇAVUŞ, hüküm götüren, 692
mâl nâzırı, 219
Malta (adası), 1268; —kâfirleri, 267, 268
Mamanlu (?) **karyesi**, Gördük kazâsına tâbi, 1087
Mâmervân sancağı beyi, 1177, 1490
Manaca, Azak'da bir mahal, 1542
Manastır, 1363; —kādîsı, 559, 1468
MANAV ABDURRAHMÂN, mültezim, ayak âmili, 881
MANAV MEHMED, 1431
Manavgat müsellemleri, 575
mandıralar, 1181
Mandirili, Venedik barçalarından birinin adı, 561
Mandras karyesi, Alâ’iyye'ye bağlı, 933
MANO, Eflâk voyvodasının adamı, 1394
MANOL b. YANİ, İstanbullu, 1442
MANOL VELED-İ KONYAD, Silivri'de Metrepolid mahallesi'nde sâkin neccâr, 284
MANOL VELED-İ MARYOL, Silivri'de Metrepolid mahallesi'nde sâkin neccâr, 284
MANSÛR, Göynik'de elinde müzevver fetvâ bulunan, 636
MANSÛR, Kotur Beyi, 1221
MANSÛR b. ABDURRAHMÂN, Kudüslü kürek mahkûmu, 630
MANSÛR b. DERDÜK (?), tâ’ife-i Kûzetü'l-fevk Şeyhi, 59
MÂNSÛR b. ŞEREFUDDÎN, Nuhkerek nâhiyesi şeyhi, 59
Manyas (kazâsı), 451; —kādîsı, 326, 327, 538
MARAN, nâm-ı dîger: PAPAS, Köprülü kazâsında mütemekkin zimmî, 974
Maranda kal‘ası, 1504
marçıl, 1459
Mardin, 1482, 1485; —alay-beyi, 21; —altı, 21; —kādîsı, 695, 859; —yolları, 62
Markaliç kal‘ası, Delvine sancağında, 462
Marmara kādîsı, 284
MARNOCU SOGORYA, Venedik bâzergânı, 561

MARTİN NİKOLA, Çorlu'da mütemekkin zimmî, 1104

martolos(lar), 103, 822, 960, 1293, 1585; —başı ta‘yîn olunmak, 511; —yazılmak, 511

Maruşa varoşı, Budun'da, 1415

Mar‘aş, 463, 1472; —beylerbeyisi, 1472; —dağları (ormanları), 463; —kādîlığı re‘âyâsı, 1249; —tahrîri, 705

Maskov (memleketi), ayrıca bk. Moskov, 350, 388, 894, 954; —beyi, 1048; —eşkıyâsı, 894; —keferesi, 93

maslak(lar), 871, 1089; —binâ etmek, 871

Mat kādîsı, 818

matbah, 101, 1327

Matbah-ı Âmire, 1161; —agnâmı, 914; —sebzecileri, 914

Matolta (?) **sancağı,** 771

matrabâz(lar), madrabâz(lar), 4, 597, 598, 916, 1226, 1270, 1364, 1648, 1652, 1653, 1654

MAVRANCALI MEMİ, Midilli adası'nda ehl-i fesâd, 557, 760

mazınna (vü müttehem), 321, 835, 840, 950, 1087, 1172, 1173, 1274, 1281, 1307, 1418, 1483, 1495, 1564, 1582, 1665

ma‘zûl kādî, 1319

ma‘zûl sipâhîler, 1047, 1054, 1066, 1073, 1111, 1393, 1565

ma‘zûl timar sahipleri, 756

Meclis-i Şer‘ 110, 258, 718, 1150, 1216, 1441, 1443, 1468, 1469, 1554, 1582, 1625; —e da‘vet etmek, 121

Medîne(-i Münevvere, Mutahhara), 990, 1062, 1136, 1381, 1383, 1384; —ahâlîsi, 542, 1187; —azebleri, 1435; —emîri, 977; —hisâr-erenleri, 1435;—kādîsı, 977, 1062, 1136, 1187, 1381; —kâtibi, 326, 327; —muhâfazası, 977

medrese, 939, 1233, 1411; —talebesi, 1136

Megri (ülkesi), 1168; —beyi, 1168

Megāmiz-oğulları, 59

mehâyif teftîşi, 65, 453

MEHMED, [illegible] -oğulları'ndan Aydın-oğlu, hüküm götüren, 654

MEHMED, Acemî-oğlanı, hüküm götüren, 269

MEHMED, acemî-oğlanları kâtibi, 1397

MEHMED, âdet-i agnâm cem‘ine me’mûr, 1332

MEHMED, Ağakis Beyi, 771

MEHMED, Ağriboz İskelesi Emîni, 750

MEHMED, Ağribozlu, 1591

MEHMED, Akbaş-oğlu, Balya kazâsına tâbi Akbaş karyesinden sipâhî, 451

MEHMED, Akpınarlu, müteveffâ Edirne Sübaşısı, 1583

MEHMED, Aksaray nâhiyesinde timar sâhibi sipâhî, 532, 1207

MEHMED, Alaca-hisâr zu‘amâsından, hüküm götüren, 511, 1616

MEHMED, Alâ’iyye beyinin adamı, hüküm götüren, 933, 1448, 1253

MEHMED, Alâ’iyyeli, 1448

MEHMED, Ali-oğlu, ulûfelü bölük-başı, 1377

MEHMED, Amâsiyye Kal‘ası Kethudâsı, 934

MEHMED, Amâsiyyeli mahbûs, 1345

MEHMED, âmil, 468

MEHMED, Ankara Dizdârı, 1232

MEHMED, arz getüren, hüküm götüren, at-gemisi reîsi, 1202

MEHMED, arz getüren, hüküm götüren, 1618, 1619

MEHMED, Aydın Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 1011

MEHMED, Aydın Sancağı Beyi, 537

MEHMED, Bâcdâr-oğlu, İlbasan sancağında, 1353

MEHMED, Bagdâd beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1656

MEHMED, Bâlî Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 1439

MEHMED, Bâlî Doğan-oğlu, Akça-hisâr sâkinlerinden, 1078

MEHMED, Balya Kādîsı, 451

MEHMED, Bergama Kal‘ası Dizdârı Ali'nin oğlu, 1173

MEHMED, Bigalı mazınna, 1483

MEHMED, Bitlis beyinin adamı, hüküm götüren, 1117

MEHMED, Burusa Sübaşısı Kubâd'ın adamı, hüküm götüren, 359

MEHMED, Çadırcı Hacı-oğlu, Şâm Çavuşları Kethudâsı, 141

MEHMED, çavuş oğlanlarından, hüküm götüren, 25, 222, 320, 1192, 1491

MEHMED, Çelik Halîl-oğlu, Kiğı Beyi, 771

MEHMED, Çeri-başı, Midillü sâkinlerinden, 760

MEHMED, Dellâl Mustafa'nın karındaşı, hüküm götüren, 448

MEHMED, Delvine Beyi, 735, 845, 846

MEHMED, Delvine Sancağı Beyi, 462

MEHMED, Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden, hüküm götüren, 1012

MEHMED, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 1, 2, 16, 40, 45, 66, 69, 88, 142, 153, 366, 367, 368, 389, 401, 468, 470, 534, 546, 654, 695, 790, 791, 941, 950, 970, 1403, 1601, 1652

MEHMED, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından Mustafa Çavuş'un adamı, hüküm götüren, 441

MEHMED, Dergâh-ı Mu‘allâ Çavuşlarından, Burusa'da nâzır, 1459, 1460

MEHMED, Dervîş Ali-oğlu, İznikli, 1602

MEHMED, deryâ muhâfazası hıdmetinde olan, 444, 761

MEHMED, Dîvân-ı Hümâyûn kâtiblerinin reîsi, 70

MEHMED, Dimetokalı yolkesici, 877

MEHMED, Doğan-oğlu, 1443

MEHMED, Dukagin sancağı beyinin adamı, hüküm götüren, 289

MEHMED, Edirne'de Etmekci köyü'nde sâkin, hüküm götüren, 979

MEHMED, Edirne'ye tâbi Pınar-hisâr Kasabası Kādîsı, 17

MEHMED, eflâk-oğullarından, 1403

MEHMED, ehl-i fesâd tâcir, 497

MEHMED, Erzurum kulları kethudâsı, 1230, 1543

MEHMED, Gelibolu'da Voyvoda, 1175

MEHMED, Göynik'de hırsuz, 570

MEHMED, Hâce, Varna'da Bazarcık kasabası sâkinlerinden, 295

MEHMED, Hâce-zâde, Çeşme kazâsında deryâ muhâfazasında olan, 508

MEHMED, Hacı, Mostar zu‘amâsından, 827

MEHMED, Hacı, Radonik (?) ma‘dencilerinden, 279

MEHMED, Hamîd-ili Beyi Ya‘køb Bey'in adamı, hüküm götüren, 930, 987, 1233, 1243, 1250, 1256, 1280

MEHMED, Hamza-oğlu, Anabolu müstahfızlarından, 768

MEHMED, Hasan Çavuş âdemlerinden, 325

MEHMED, Hasan-keyf Sancağı Beyi, 1277

MEHMED, hâssa beytü'l-mâl emânetinden ma‘zûl, hüküm götüren, 1445

MEHMED, Hatvan Beyi, 152, 157, 196, 298, 1149

MEHMED, Hışân-oğulları'ndan, 105, 115

MEHMED, Hızâne-i Âmire Defterdârı, 982

MEHMED, hüküm götüren, 837

MEHMED, İç-il Beyi, 850

MEHMED, İç-il karyesinden, arz getüren, hüküm götüren, 459

MEHMED, İlbasan'da gedük tasarruf eden timar sâhibi, 837

MEHMED, İlbasan'da kul-oğullarından, 837

MEHMED, İskarapar kal‘ası dizdârı, 869

MEHMED, İskenderiyye kazâsında gedük mutasarrıfı, 1215

MEHMED, İstanbul Sübaşısı, 525

MEHMED, İstefelü, Ali Çelebî-oğlu, 561, 857, 1118

MEHMED, İznik'de za‘im olan Hasan Bey'in adamı, 287

MEHMED, kapucılar kethudâsı, 1645

MEHMED, Kara Mûsâ-oğlu, Ruha sancağında sâkin, 1317

MEHMED, Kara-hisâr-ı Sâhib piyâdeleri beyi, 409, 812

MEHMED, Kara-Osmanlu karyesinden, 927

MEHMED, Karesi Beyi, 734

MEHMED, Karesi beyinin adamı, hüküm götüren, 708

MEHMED, Kastamoni beyinin kethudâsı, hüküm götüren, 1357

MEHMED, Kastamoni sancağına tâbi Taşköpri nâhiyesinde timar sahibi sipâhî, 1237

MEHMED, kâtib, 398

MEHMED, Kayseriyye sancağında timara mutasarrıf sipâhî, hüküm götüren, 1637

MEHMED, Kerek-Şevbek sancağında mütemekkin, 1438

MEHMED, Klis Beyi Ferhâd Bey'in adamı, hüküm götüren, 249, 903, 988, 1075, 1513

MEHMED, koyun emîni, 597, 1431, 1432, 1434

MEHMED, Köprülü kazâsında Dreşne karyesinde yeniçeri, 927

MEHMED, Kuds-i Şerîf ve Halîlü'r-rahmân Evkāfı Mütevellîsi, 1163

MEHMED, kullar kethudâsı, 1629

MEHMED, Kumaşcı-başı, 1514

MEHMED, Lahsâ Vilâyeti Beylerbeyisi, 747, 1122, 1123, 1633

MEHMED, Livâne Sancağı Beyi, 1519

MEHMED, Lofça voyvodasının adamı, arz getüren, hüküm götüren, 560

MEHMED, Mağnisalı, kürek mahkûmu, 472

MEHMED, Malâtıyye beyi iken fevt olan Ferhâd Bey'in oğlu, 657

MEHMED, Malâtıyye Nâzırı, 1

MEHMED, Mohaç Beyi, 698, 807, 1153

MEHMED, Mohaç Beyi Mehmed Bey'in adamı, hüküm götüren, 585, 604, 698, 702, 714, 807, 1153, 1293
MEHMED, muhzır yoldaşı, 497
MEHMED, Mustafa-oğlu, Anabolu'da gemi reîsi, 768
MEHMED, Mürüvvet-oğlu, sipâhî, 715, 838
MEHMED, Nâzır-ı Emvâl ve Za‘îm, 521, 963, 1374, 1476
MEHMED, Oruç-oğlu, Çatalca'ya tâbi İdris-obası karyesinden, harâmîleri yataklandıran sipâhî, 445, 446
MEHMED, Özi kal‘ası ta‘mîrine me’mûr za‘îm, 1321
MEHMED, Peçuy Beyi, 1477
MEHMED, Prizrin Beyi'nin adamı, 137
MEHMED, Râşid-oğlu, Bâdiye Beyi, bilâhare Uyûn Sancağı Beyi, 1454
MEHMED, Rûm-ili'de za‘îm, 1014
MEHMED, sâbık Hırsova Kethudâsı, 1421
MEHMED, sağ-ulûfecilerden, hüküm götüren, 1479
MEHMED, sarrâc, 1010
MEHMED, Saruhan piyâdeleri beyi, 812
MEHMED, Seçen sancağından ma‘zûl, 371
MEHMED, segbân-başı, 329
MEHMED, Seksar beyinin Macariyyü'l-asl kapucı-başısı, 964
MEHMED, Selânik kazâsında sipâhî, 559
MEHMED, Semendire beyinin adamı, hüküm götüren, 1585
MEHMED, Silistre Beyi, Boğdan voyvodasının ihtidâ eden oğlu, 651
MEHMED, Sinân Kethudâ'nın adamı, 201
MEHMED, sipâhî-oğlanları zümresinden, 188
MEHMED, Şehzâde Selim'in lalası oğlu, 36
MEHMED, Şeyhî-oğlu, Antâkıyyeli, 1430
MEHMED, Tercemân, hüküm götüren, 861, 862
MEHMED, Tireli gemi reîsi, 1601
MEHMED, Tokatlı maktûl bâzergân, 893
MEHMED, Topcı-zâde, 561, 857
MEHMED, Turhal Dizdârı, 759, 934
MEHMED, tüccâr a‘cemlerinden, 471
MEHMED, Usturgön Beyi, 948
MEHMED, Üsküb hıfzına me’mûr, 944
MEHMED, Üsküdarlı, 1013
MEHMED, Varna'da Keligra hisârında vâki Sarı Saltuk zâviyesi'nde ışık tâ’ifesinden, 418
MEHMED, Yeniçeri-oğlu, sipâhî-oğlanları zümresinden, 519
MEHMED, Za‘îm Hasan'ın adamı, hüküm götüren, 1159
MEHMED AGA, Çine kazâsı sâkinlerinden, 1030
MEHMED b. AHMED, Gönen kazâsına tâbi Kum karyesi mütemekkinlerinden levend, 1397
MEHMED b. AHMED, iskele âmili, 1120
MEHMED b. ALİ, Mağnisalı kürek mahkûmu, 630
MEHMED b. HAMZA, Köprülü kazâsından celeb, 1489
MEHMED b. HASAN, Vidinli sipâhî, 1578
MEHMED b. MAHMÛD, Rodos'da hisâr-eri, 611
MEHMED b. MÛSÂ, Haslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin doğancı, 1137
MEHMED b. MÜRÜVVET VOYVODA, Çatalca'ya tâbi Ulaslı karyesinden sipâhî, harâmî, 445, 446
MEHMED b. SEYYİD KEMÂL, Seyyid, Şehirköy kasabasında maktûl, 937
MEHMED b. VELÎ, 904, 1114, 1288
MEHMED b. YÛSUF, Işıklı kürek mahkûmu, 630
MEHMED BEG, Borçka kal‘ası muhâfızı, 1195
MEHMED BEG, Dukagin-zâde, 643, 646
MEHMED BEG, koyun emîni, hüküm götüren, 1401
MEHMED BEG, Mihal-oğlu, 1339
MEHMED BEG, sâbık Şâm Beylerbeyisi, 804
MEHMED BEG, Tercemân, 1251
MEHMED ÇAVUŞ, 131, 466, 724
MEHMED ÇAVUŞ, Arslan-oğlu, 534
MEHMED ÇAVUŞ, Hâss-ı Harc Emîni, hüküm götüren, 887
MEHMED ÇAVUŞ, hüküm götüren, 38, 43, 78, 83, 89, 132, 236, 237, 305, 332, 365, 476, 506, 517, 528, 529, 627, 679, 695, 715, 741, 769, 817, 838, 866, 885, 898, 937, 941, 945, 950, 965, 986, 992, 994, 997, 1008, 1016, 1054, 1056, 1112, 1119, 1154, 1209, 1361, 1393, 1477, 1577, 1593, 1648, 1660
MEHMED ÇAVUŞ, Kara-hisâr-ı ŞarkΩ beyinin adamı, hüküm götüren, 722
MEHMED ÇAVUŞ, Karamanlı, hüküm götüren, 95, 474
MEHMED ÇAVUŞ, Mudurnulu, 212
MEHMED ÇAVUŞ, mübâşir, 1296
MEHMED ÇAVUŞ, Niğebolı sancağında timar sahibi sipâhî, 559
MEHMED ÇAVUŞ, Selânik kazâsında sipâhî, 559
MEHMED ÇAVUŞ, Serfice kazâsında sipâhî, 559

MEHMED ÇAVUŞ, Tırhala sancağında timar sahibi sipâhî, 559

MEHMED ÇAVUŞ, usta hısmı, hüküm götüren, 1047, 1048

MEHMED ÇAVUŞ, Üsküb sancağında timar sahibi sipâhî, 559

MEHMED ÇELEBÎ, 536

MEHMED ÇELEBÎ, Arab cânibi (Haleb) Vilâyeti Hızâne-i Âmire Defterdârı, 317, 347, 355, 628, 643

MEHMED ÇELEBÎ, hüküm götüren, 556, 1642

MEHMED ÇELEBÎ, Özi kal‘ası ta‘mîrine ta‘yîn olunan za‘îm, 897

MEHMED ÇELEBÎ, Silistre'de ze‘âmete mutasarrıf, 1467

MEHMED ÇELEBÎ, Yanbolulu, za‘îm, 323, 418, 514, 543, 935, 936, 1642

MEHMED ÇELEBÎ, Za‘îm ve Nâzır-ı Emvâl, hüküm götüren, 473, 520, 521, 522, 527, 559, 1333, 1644, 1651

MEHMED FAKÎH, Aydınlı, 1598

MEHMED HÂN, İskenderiyye Sancağı Beyi, 319, 718, 932, 1219, 1220, 1613, 1616

MEHMED HÂN, Kırım Hânı, 688, 710, 724, 951, 1195, 1390, 1474, 1508, 1509

MEHMED KETHUDÂ, Mohaç beyinin adamı, hüküm götüren, 960, 964

MEHMED PAŞA, 436, 494, 641, 769, 845

MEHMED PAŞA, Dukagin-oğlu, 513

MEHMED PAŞA, Kostaniçe kal‘ası'nın fethi sırasında şehîd olan, 972

MEHMED PAŞA, Mohaç Beyi, 1513

MEHMED PAŞA, Rûm-ili Beylerbeyisi, 867

MEHMED PAŞA, Vezîr, 1, 16, 22, 32, 34, 36, 37, 52, 53, 54, 65, 144, 225, 227, 228, 265, 329, 330, 331, 387, 396, 564, 565, 566, 678, 713, 747, 751, 764, 765, 776, 777, 778, 784, 785, 786, 789, 819, 834, 849, 1185, 1209, 1227, 1246, 1317, 1355, 1377, 1378, 1379, 1380, 1430

MEHMED RÂŞİD, 1414

MEHMED ŞAH, Ergani Beyi, 440

MEHMED ŞÂH, Gāzî Kıran-oğlu, 233, 273

MEHMED ŞEYH, Germiyanlı kürek mahkûmu, 630

MEHMED VELÎ, Doğancı-başı, 1472

Mehmed Paşa medresesi, İznik'de, 1197

mehr, 451

Mekke(-i Mükerreme, Mu‘azzama, Müşerrefe), 990, 1088, 1090, 1572; —ahâlîsi, 1184, 1199; —emîri (şerîfi), 905, 977, 1429, 1493, 1499; —fukarâsı, 542, 990; —kādîsı, 550, 1088, 1184, 1186, 1199, 1541; —mücâvirleri, 1541

Mel‘a, 91

melâ‘ib ü menâhî, 239; —irtikâb etmek, 239, 245, 246

melbûsât, 980

MELEK MEHMED, Leccûn Beyi, 632

mellâhlar, 1131

Mellâşî Garbî tâ’ifesi, Antâliyye'de, 987

Memâlik-i husrevâne, 959

Memâlik-i mahmiyye, 245, 246, 384, 579, 716

Memâlik-i mahrûse, 30, 55, 57, 59, 106, 111, 147, 148, 167, 173, 197, 206, 239, 243, 245, 250, 310, 323, 329, 335, 336, 344, 369, 381, 384, 417, 418, 473, 509, 516, 527, 579, 753, 806, 832, 864, 959, 1034, 1047, 1048, 1049, 1066, 1073, 1099, 1143, 1145, 1146, 1164, 1266, 1330, 1451, 1453, 1478, 1488, 1507, 1525, 1527, 1528, 1572, 1622, 1641, 1663; —re‘âyâsı, 1075; —serhaddi, 206

memâlik-i İslâm(iyye), 527, 625, 954

memâlik-i mahmiyye-i İslâm, 1449, 1560

MEMÇE b. HACI, Hayrabolu kazâsından, 687

memhûr urgan kesmek, 325

MEMİ, arz getüren, hüküm götüren, 168

MEMİ, Bayramlu kazâsında sâkin, 168

MEMİ, Değirmenci-oğlu, Ferecik kazâsına tâbi, Saruhanlı karyesinde mütemekkin levend, 1274

MEMİ, Delvine'de timar sahibi sipâhî, 559

MEMİ, Eflâk voyvodasının adamı, hüküm götüren, 1086

MEMİ, gazzâz, 497

MEMİ, Göbek-oğlu, Uşak kazâsında sâkin, 1178, 1424

MEMİ, Hacı Kābil-oğlu, Galata azeblerinden, 19

MEMİ, levend kayıkları reîslerinden, 1120

MEMİ, mahbûs, 682

MEMİ, Moravik dizdârı, 1334

MEMİ, Pare ? (Û«– sübaşılarından, 1287

MEMİ, sâbık Bergama Sübaşısı Muharrem'in kullarından, 1307

MEMİ, şakî, 802

MEMİ, Yergöğülü hırsuz, 816

MEMİ b. ALİ, İstanbullu, kürek mahkûmu, 630

MEMİ b. CA‘FER, Köprülü kazâsında Dreşne karyesinden yeniçeri, 927

MEMİ FAKÎH, Bilecik ma‘denini ref‘ etdirmek isteyen şakî, 171, 258

MEMİ RE’ÎS, Geyveli şakî, 352

MEMİ ŞÂH, Kırşehri Beyi, 1258
MEMİŞ, Kırşehri Beyi, 767, 825, 898, 947, 1295, 1612
memleha(lar), 253, 275, 806, 1209
memleket harâm-zâdesi, 36
memleket voyvodası, 424
menâre, 117, 195
menâzil (ayrıca bk. menzil), 129, 281; —ü merâhil, 129, 305
Menemen kādîsı, 1169
Menfelûtıyye, Mısr'a tâbi, 671
Menkûb kādîsı, 536
Menlik sancağı tahrîri, 648
Menteşe (sancağı, vilâyeti), 411, 423, 828; —beyi, 901, 1276, 1410; —kādîsı, 411; —piyâdeleri beyi, 812
menzil, 1563
Merargird kal'ası, 679
MERCÂN, Rıdvân Çavuş'un kulu, 371
MERCÂN-OĞLI, Hoca, Burusalı, 1328
Mercânü'l-fev (?) nâhiyesi, 59
MERDÎ İSKENDER ÇAVUŞ, Durdu Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 452, 453
Merdit âsîleri, Dukagin âsîlerine verilen isim, 289
meremmât, 306, 743
Meriç nehri, 871
merkeb, 750; —yükü, 290
mermer, 798; —şâhî dülbend, 1080
Mernefâc ? (مرنفاج) **kal'ası**, Erdel'de, 1451
Mertek kal'ası, 926
Merzifon, 219, 224, 452; —kādîsı, 261
mer'â münâza'ası, 459
mesâkîn, 863
mesâlih-i mîrî, 978
mesâlih-i Müslimîn, 193
mesâlih-i nâs, 978
mescid (ayrıca bk. câmi'), 290, 472, 553, 562, 635, 799, 1089, 1190, 1193, 1235, 1349, 1362; —binâ etmek, 117, 195, 635, 993, 1106, 1107, 1108; —ta'mîri, 195, 1349
Mescid-i Ömerî(-i Nûrî), Şâm'da, 1556, 1557
Mescidü'l-Harâm, 1089
MESÎH, Dukagin Sancağı Beyi'nin Kethudâsı, hüküm götüren, 1217
MESİH, Kangırı beyinin adamı, hüküm götüren, 1254
Mesina, 139, 345, 346; —gemisi, 345; —memlehası, 806
Mesked ? (مسكه), Lehistan'da bir mahal, 893
mesken, 119; —tedârük etmek, 119
meskûkât, 616
MESTAN, Bozoklu sipâhî, 1258
meşâyıh, 483, 939; —ı Urbân, 579
Meşk-âbâd nâhiyesi, 757
meşkûk kalp akça, 1150
Metrepolid mahallesi, Silivri'de, 284
metrepolid, 627
metrûkât, 291, 1086, 1141, 1201
mevâcib, 11, 605, 615, 617, 681, 741, 743, 903, 1124, 1127, 1130, 1425, 1630; —ehli, 11, 249; —havâle etdirmek, 903; —tevzî'i, 11
Mevisladine karyesi, Pojega'da Drava nehri yalısında, 699
mevkøfât, 398
mevsim koyunları, 479, 872, 1279
meyhâne(ler), 359, 358
meyhâneci kâfir, 313
meyve, ayrıca bk. yemiş, 1574
Meyyit karyesi, Dukagin'de, 289
mezâlim, 1510, 1555
Mezerak (kazâsı), 845; —kādîsı, 845
MEZÎD, Vezîr Mehmed Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 1430
Mezkûk hâkimi, 1036
mezra'a(lar), mezâri' 27, 106, 397, 572, 726, 844, 1023, 1075, 1294, 1312, 1439, 1518, 1519, 1637; —şeneltmek, 844
Mezra'a-i ملو, Şâm vilâyetinde, havâss-ı hümâyûndan, 1267
Mezra'a-i Kenîse, Şâm vilâyetinde, havâss-ı hümâyûndan, 1267
Mezra'a-i Sûfiyye, Şâm vilâyetinde, havâss-ı hümâyûndan, 1267
Me'âzir (ÂŸ«“, Gelibolu'da bir mahal, 1175
me'kûlât, 317, 980, 1613
Mısr, 40, 156, 267, 268, 351, 390, 549, 552, 553, 555, 565, 566, 586, 589, 631, 632, 634, 671, 998, 1006, 1017, 1060, 1069, 1191, 1326, 1344, 1553, 1572, 1645, 1647; —beylerbeyiliği, 1645; —beylerbeyisi, 91, 135, 156, 252, 351, 382, 436, 481, 497, 541, 542, 547, 548, 549, 550, 552, 553, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 589, 631, 633, 671, 781, 939, 952, 968, 983, 990, 998, 1002, 1004, 1006, 1009, 1014, 1022, 1032, 1060, 1062, 1063,

1069, 1071, 1092, 1115, 1155, 1156, 1223, 1326, 1344, 1383, 1384, 1480, 1541, 1553, 1572, 1645, 1659; —defterdârı, 436; —Dîvânı, 983; —Dîvânı müteferrikaları, 1223; —emîr-i hâccı, 968; —gemileri, 1191, 1302; —hazînesi, 747, 765, 990, 1006, 1092, 1572, 1658, 1659; —hazînesi vâridâtı, 1069; —kadırgaları, 1517; —kādîsı, 589, 939, 1383; —kapudanı, 131, 132, 133, 136, 139, 215, 360, 361, 781, 1032, 1335, 1344, 1356; —kulları, 553; —muhâfazası, 1572; —müteferrikaları, 1014; —yeniçerileri, 564, 565, 566; —yolu, 929

Midillü (adası, sancağı), 901; —halkı, 557, 760; —beyi, 580, 583, 708, 732, 735, 760, 923, 1517, 1618; —hisâr-erenleri, 760; —kādîsı, 557, 760, 1498; —muhâfazası, 1310, 1311; —re‘âyâsı, 760; —sipâhîleri, 1202

Migalkara, 588, 1362, 1603; —kādîsı, 116, 192, 193, 207, 598, 1236, 1362, 1582, 1648, 1655

MİHAİL, Boğdanlı, ehl-i fesâd ü şenâ‘at zimmî, 465

MİHAL, Erdel bolarlarından, 1451

MİHAL, Erdel Kralı'nın Elçisi, 676, 677

MİHAL, Gelibolu'da iltizâm emîni, 269

MİHAL DİMİTRİ, neccâr, 284

MİHAL-OĞLI, bk. Mehmed Beg, Mihal-oğlu

Mihalıç kādîlığı, 881

Mihalıç kādîsı, 195

Mihalıççık kādîlığı, 65

Mihallu, 520

MİHNE (?) YUVAN, kürek mahkûmu zimmî, 854

Mihrânî begi, 336

Milân kādîsı, 612

milh, 1479

minâre, bk. menâre

MİRÇO VOYVODA, Eflâk Voyvodası, 373, 401, 402, 404, 405, 470, 495, 649, 720, 721, 1244, 1449, 1533, 1560, 1599

Mirez karyesi, Lahsâ'da, 1146

MÎR ALİ b. TURABEG, Leccûn livâsında sâkin, 59

MÎR HÜSEYİN, nâhiye-i Şeyhi, 59

MÎR İMÂDÜDDÎN, 679

MÎR KANSÛH, Cebel-i İbn-i Sâ‘id nâhiyesinde ze‘âmet tasarruf eden, 59

MÎR KAYIT BEG, nâhiye-i Cebel-i Kesrevân'da ze‘âmete mutasarrıf, 59

MÎR KORKMAZ, nâhiye-i İbn-i Ma‘n Şeyhi, 59

MÎR KʃSIM, Acur'da sâkin, 1605

MÎR MANSÛR, nâhiye-i Şeyhi, 59

MÎR MÛSÂ, nâhiye-i Ba‘lbek'de ze‘âmet tasarruf eden, 59

MÎR ŞEYH, hüküm götüren Arab, 719

mîrî, 42, 85, 126, 195, 285, 397, 500, 537, 552, 657, 673, 780, 924, 977, 988, 1001, 1105, 1115, 1123, 1126, 1201, 1215, 1277, 1306, 1314, 1398, 1467, 1482, 1485, 1539, 1584, 1606, 1658; —akça, 428, 1176; —anbâr hıdmeti, 689, 691; —biçici, 571; —buz kayıkları, 1447; —çayır hıdmeti, 1137; —çayırlar, 907, 1549; —deve, 808; —doğan, 1472; —fundacı, 571; —gemiler, 470, 1654; —gümrük, 606; —gümüş, 577; —hammâm, 794; —hıdmet, 597, 691, 867; —iş, 1094; —kadırga mühimmi, 621; —kalita, 1060; —kayıklar, 1516; —koyun, 688; —mahsûl, 1124; —mâl, 347, 748, 780; —mukāta‘ât, 1651; —otluk, 1162; —raht 1391; —tereke, 216, 1056, 1654; —tüfeng kârhânesi mühimmi, 544; —ye zabt etmek, 86, 540, 552; —yük, 1459

mîr-i ahur (mîr-ahur), 1162, 1391

mîr-i alem (mîr-alem), 704

mîr-i hâcc (mîr-hacc), emîr-i hâcc, 968, 1553

mîr-i livâ (mîr-livâ), 1376

mîrzâ(lar), 832, 953, 954, 995

MÎRZÂ, Za’îm, hüküm götüren, 363

MÎRZÂ ALİ, Kızılbaş'a tâbi Durak memleketinin hâkimi, 1143

MÎRZÂ ALİ, Mâmervân Sancağı Beyi, 1177, 1490

Mise karyesi, Bolu'ya tâbi Borlu nâhiyesinde, 1569

Misina kal‘ası, 518

mitresler, 1268

mi‘mâr(lar), 23, 834, 1106, 1333; —başı, 68, 82

Mod-ova ma‘deni, 279

Mod-ova parkanı dizdârlığı, 279

Mohaç (sancağı, livâsı), 342, 509, 585, 604, 698, 702, 807, 1293; —beyi, 509, 698, 714, 807, 960, 964, 1153, 1293, 1513; —kādîsı, 380, 714; —sipâhîleri, 698; —seddi, 604; —varoşu, 960, 1338

Molkaç ? () **kal‘ası**, Erdel vilâyetinde, 1068

MONLÂ HASAN rü’ûsu, 901

MONLÂ MEHMED, hüküm götüren, 606

Monlâ Gürânî Mahallesi, 713

MONOL YORGİ, neccâr, 284

Mora (sancağı), 247, 250; —beyi, 247, 250, 437, 518, 733, 875, 878, 955, 1228, 1664; —hâsları, 445, 446; —harclıkcıları, 559; —kādîsı, 488, 1282; —sipâhîleri, 955, 956, 732, sipâhîleri, 1008

Moravik dizdârı, 1334

Morik ? (مورىك) **kal‘ası**, Dukagin'de, 928

Moskov, Maskov, Moskof (memleketi, vilâyeti) (ayrıca bk. Maskov), 527, 623, 801, 1158, 1266; —askeri, 323; —beyi, 949; —cânibi, 1165; —keferesi, küffârı, 83, 1158

Mostar kasabası, 827

Moton, 875; —kal‘ası, 874; —limanı, 873, 878, 1268

mu‘âf(iyet) (ayrıca bk. vergi mu‘âfiyeti), 57, 60, 1116, 1276; —köyler, 172; —ü müsellem, 59, 375, 494, 993, 1585

mu‘âf-nâme, 375, 1538

mu‘âhede-i hümâyûn, 59

mu‘âhede-i şerîf, 147

mu‘allim-hâne, 1349; —binâ etdirmek, 1272

Mu‘azzamiyye, Şâm sancağında havâss-ı hümâyûndan bir köy, 127

Mud kazası, İç-il sancağında, 850

Mudur (?) **karyesi**, Gördük kazâsına tâbi, 1087

Mudurnı kādîsı, 221

mufassal muhâsebe defterleri, 306, 307

mufassal tahrîr, 434; —defterleri, 174, 434, 889, 1387

muhâfaza hıdmeti, 111

muhallefât, 41, 657, 661, 1086, 1141, 1467, 1476

MUHAMMED, Ma‘arra'da sâkin Setliş-oğulları'ndan, 31

MUHAMMED, Mukaddim, nâhiye-i Zebîbe Şeyhi, 59

MUHAMMED, nâhiye-i Dağ Arablarının Şeyhi, 59

MUHAMMED, nâhiye-i Şevku'l-Ebyâz Şeyhi, 59

MUHAMMED, nâhiye-i Şeyh'de Şeyh, 59

MUHAMMED b. SA‘D, nâhiye-i Zeydânî'de Şeyh, 59

MUHAMMED b. TEVBE, Livâ’-i Nablus'a tâbi tâ’ife-i Kavâdire Şeyhi, 59

MUHAMMED BEG, Üzeyr Beyi, 59

MUHAMMED ÇELEBÎ, Medîne-i Münevvere Kâtibi, 326, 327

MUHAMMED el-CELÎS, nâhiye-i Benî-Hâzeyd Şeyhi, 59

MUHAMMED MEKÎS (?), Sâlur Kethudâsı, 59

MUHAMMEDÎ MÎRZÂ, yukaru cânib beylerinden, 1296

Muhammedî akça, 616

muhamminler, 195

MUHARREM, Bergama Sübaşısı, 1173, 1307, 1564

MUHARREM, Bigalı mazınna, 1483

MUHARREM ÇELEBÎ, Karaman beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1207

muhâsebe defterleri, 648, 1127

MUHİB, hüküm götüren, 99

MUHSİN, hüküm getüren, 1609

MUHSİN, sâbık Bozok Beyi, 1419

muhtesib, 290, 1574, 1597; —kethudâsı, 855

MUHYİDDÎN, Amâsiyye Kādîsı ve Nâzır-ı Emvâl, 280, 281, 898, 1295

MUHYİDDÎN, Aydın Kādîsı, 1598

MUHYİDDÎN, Gördös Kādîsı, 1087

MUHYİDDÎN, sâbık Kādî-asker, 1119

MUHYİDDÎN, sâbık Mekke-i Mükerreme Kādîsı, 1541

MUHYİDDÎN, Saltuk Boyacı-oğlu, Vîrânşehri kazâsına tâbi Kabak karyesinden, 1358

MUHYİDDÎN, Yoros ve Tavas kadılıklarından ma‘zûl, 318

muhzır, 497, 504, 636, 637, 660, 1282, 1363, 1620; —başı, 459, 1620

MUHZIR, hüküm götüren, 263

Mujak karyesi, Edirne'de, 871

mukaddemler, 202, 707

mukarrer-nâme, 532

mukāta‘a, mukāta‘ât, 398, 436, 541, 881, 883, 1236, 1662; —âmilleri, 1094; —battâl eylemek, 1306; —defter(ler)i, 436, 541; —müfettîşi, 932; —nâzırları, 827

mukāta‘acı, 436

mukātele, 38, 57, 59, 898, 1233, 1544, 1622

mumcı, 777

Murâd FakΩhler karyesi, Pazarcık kazâsına tâbi, 258

MURÂD, روذور aşîreti Beyi, 158

MURÂD, Aclun Beyi, 1294

MURÂD, Amâsiyye kal‘ası kethudâsı, hüküm götüren, 900

MURÂD, arz getüren, hüküm götüren, 124

MURÂD, aşîret ağası, 757

MURÂD, Ayasuluğlu levend, 508

MURÂD, Bosna beyinin adamı, hüküm götüren, 1305

MURÂD, Erzurum beylerbeyisinin kethudâsı, 829

MURÂD, Haleb beylerbeyisinin kapu kethudâsı, hüküm götüren, 701, 728, 829, 1539

MURÂD, Hamîd-ili Beyi Mustafa Bey'in adamı, 438

MURÂD, hüküm götüren, 145

MURÂD, kal‘a kethudâsı, hüküm götüren, 856
MURÂD, Ordu-yı Hümâyûn kassâblarından, 142
MURÂD, Selemiyye sancağı tahrîr kâtibi, 1094
MURÂD, Serfice kazâsında timar sâhibi, 1624
MURÂD, Tercemân, hüküm götüren, 103
MURÂD, Za‘îm Hamza'nın adamı, hüküm götüren, 1466
MURÂD b. HIZIR, Varna kazâsına tâbi Balçık kasabasından celeb, 1651
MURÂD b. ÎSÂ, Haslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin doğancı, 1137
MURÂD ÇELEBÎ, Arab (Haleb) Defterdârı, 42, 290, 297, 398, 531, 595, 1271, 1348, 1492, 1417, 1543, 1659
MURÂD KETHUDÂ, hüküm götüren, 565, 576
MURÂD PAŞA, Lahsâ Beylerbeyisi, 366, 367, 1131, 1132, 1133, 1446, 1454, 1630, 1631; —Musul Sancağı Beylerbeyiliği, 237, 238, 333, 339, 366, 367, 387
MURÂD RE’ÎS (ŞÂH), Bahreyn Cezîresi Hâkimi, 364, 366, 747
MURÂD VOYVODA, Rûm-ili Beylerbeyisi Mustafa Paşa hâsları zâbiti, 1332
MURTAZÂ, Silistre beyinin kethudâsı, hüküm götüren, 1390, 1393, 1421, 1449, 1476, 1511
Mûsâ Hocalı karyesi, Tarhala kazâsına tâbi, 1087, 1522
MÛSÂ, ﻮﺳ-oğulları'ndan, 1196
MÛSÂ, Burusa'da Yahûdî sarrâf, 865
MÛSÂ, Dergâh-ı Mu‘allâ yaya-başılarından, 430
MÛSÂ, Eskişehir'de mütemekkin ehl-i fesâd, 1172
MÛSÂ, Eskişehirli maktûl, 1172
MÛSÂ, Hasan Çavuş-oğlu, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşları oğlanlarından, hüküm götüren, 608, 682, 687
MÛSÂ, İznikli, 1602
MÛSÂ, Saruhan Sancağı Beyi, 1103
MÛSÂ, Türkmen boy-beylerinden, 59
MÛSÂ, Yanbolu'da sâkin maktûl, 1212
MÛSÂ AGA, Travnik kal‘ası dizdârlığından ma‘zûl, 372
MÛSÂ b. MEHMED, Bolulu kürek mahkûmu, 630
MÛSÂ b. MUSTAFA, piyâde tâifesinden, 660
MÛSÂ ÇAVUŞ, hüküm götüren, 416
MÛSÂ FAKÎH, Çorumlu, 1662
MÛSÂ-OĞLI, Cevlân ÃË% nâhiyesinde şeyh, 59
MUSLI, Ankara'da erbâb-ı timardan Ali'nin hıdmetkârı, 1245
MUSLI, Ankara'da gurebâ zümresinden Buğucu Ahmed'in hıdmetkârı, 820
MUSLI ÇAVUŞ, hüküm götüren, 649, 651
MUSLİHUDDÎN, Aydos Kādîsı, 938
MUSLİHUDDÎN, Burusa'da Emîr Sultân Medresesi mütevellîsi, 1619
MUSLİHUDDÎN, Daday kādîlığından ma‘zûl, 870
MUSLİHUDDÎN, gemi reîsi, 1228
MUSLİHUDDÎN, Koca-ili sancağını tahrîr eden, 428, 673
MUSLİHUDDÎN, Üsküb Kādîsı, 950, 1083, 1105, 1119, 1151
MUSTAFA, Amâsiyye kādîsının adamı, 1549
MUSTAFA, Anadolu Defterleri Emîni, 1439
MUSTAFA, arz getüren, hüküm götüren, 428, 1325
MUSTAFA, Aydın Beyi, 411, 812, 1360, 1568
MUSTAFA, Aydın Müsellemleri Beyi, 1627
MUSTAFA, Balya kazâsına tâbi Akbaş karyesinden sipâhî, 451
MUSTAFA, Bayburd Dizdârı, 1342
MUSTAFA, Biga beyinin adamı, hüküm götüren, 1483
MUSTAFA, Bozacı-oğlu, 637
MUSTAFA, Bölük-başı, Midillü hisâr-erenlerinden, hüküm götüren, 760
MUSTAFA, bölük halkından, hüküm götüren, 545
MUSTAFA, Burusa'da dellâl olup taş gemisine koşulan, 448
MUSTAFA, Burusa'da Kırık karyesinden, 1586
MUSTAFA, Burusa'da Seyyid Mehmed el-Buhârî imâreti mütevellîsi, 1586
MUSTAFA, çavuş-oğullarından, 1033, 1461
MUSTAFA, Çorlulu, 1447
MUSTAFA, Çubuk Çeri-başısı, 1450
MUSTAFA, Demirci halkından, 1554
MUSTAFA, Dergâh-ı Mu‘allâ çâşnigîrlerinden, 1017
MUSTAFA, Dizdâr Keyvân'ın adamı, 926
MUSTAFA, Dizdâr-oğlu, 1470
MUSTAFA, Doğan-oğlu, İlbasan sancağında Petril nâhiyesinden harâmî, 1346, 1353
MUSTAFA, Edirne'de za‘îm, 1150
MUSTAFA, Edremid Kādîsı ve Nâzır-ı Emvâl olan Kemâl'in adamı, hüküm götüren, 433, 451, 496, 782
MUSTAFA, erbâb-ı timardan, hüküm götüren, 912
MUSTAFA, Erzurum timarları defterdârı, 1519
MUSTAFA, Feres nâzırının adamı, 326

MUSTAFA, Galata azeblerinden, 19
MUSTAFA, Geyveli, 1376
MUSTAFA, Hamîd-ili Beyi, 438
MUSTAFA, Hamîd-ili'nde Müderris müteveffâ Ca‘fer'in kızının velîsi, 1256
MUSTAFA, hâssa reîslerden, 1007
MUSTAFA, hâssa-i hümâyûn tâcirlerinden, 801, 1551
MUSTAFA, Hırsova Kethudâsı, 1421
MUSTAFA, Hüdâvendigâr Sancağı piyâdeleri beyi, 812, 1531
MUSTAFA, hüküm götüren, 911
MUSTAFA, hüküm götüren tâcir, 683
MUSTAFA, İç-il sancağı Mud kazâsında sâkin, 850
MUSTAFA, İlbasan eşkıyâsından, 1443
MUSTAFA, İskenderiyye'de timar sahibi sipâhî, 559
MUSTAFA, İstanbul'da Muhtesib-oğlanı, 855
MUSTAFA, Kara Boyacı-oğlu, Göynük kazâsına tâbi Yürükler karyesinden, harâmî levend, 455
MUSTAFA, Ahmed Paşa'nın voyvodası, 85
MUSTAFA, ahur halkından, 23
MUSTAFA, Akça-hisâr sâkinlerinden, 1078
MUSTAFA, Akkerman Beyi, 5, 45, 88, 323, 522, 832
MUSTAFA, Alaca-hisâr Beyi, 1616
MUSTAFA, Alaca-hisâr beyinin adamı, hüküm götüren, 1497
MUSTAFA, Alaca-hisâr'da sipâhî, 511
MUSTAFA, Alasonya Kādîsı, 1601
MUSTAFA, Karaman çavuşlarından, 644
MUSTAFA, Karesi nâzırının adamı, 357
MUSTAFA, Kastamoni beyinin kethudâsı, hüküm götüren, 774, 1300, 1301, 1318
MUSTAFA, Kastamoni sancağına tâbi Taşköpri nâhiyesinde timar sahibi sipâhî, 1237
MUSTAFA, Kayseriyye sancağında timara mutasarrıf sipâhî, 1637
MUSTAFA, Kefelü bâzergân, 893
MUSTAFA, Kemâl Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 498, 561, 599
MUSTAFA, Klis Sancağı Beyi, 1507, 1513
MUSTAFA, Koca-oğlu, 840
MUSTAFA, Kostaniçe kal‘ası'nın Beşlü Ağası, hüküm götüren, 1064
MUSTAFA, Lahsâ gönüllülerinden, 49
MUSTAFA, Lipva Beyi, 836
MUSTAFA, Magrib Sancağı Beyi, 252
MUSTAFA, mahbûs, 682
MUSTAFA, Mısır çavuşlarından, 1647
MUSTAFA, Midillü Sancağı Beyi, 583, 708, 735, 923, 1498
MUSTAFA, Muhtesib, 1313
MUSTAFA, mu‘temed, 1413
MUSTAFA, müteferrika reîslerden, 360, 376
MUSTAFA, Ohrili Hasan Manas-oğlu, 1346
MUSTAFA, orducı, hüküm götüren, 109
MUSTAFA, Pulak-oğlu, Mora sancağında sipâhî, 559
MUSTAFA, Rûm-ili çavuşlarından, 488
MUSTAFA, Sanduklu kazâsına tâbi Kalenderaş karyesinden, 1426
MUSTAFA, Semendire Alay-beyisi, 1477
MUSTAFA, silâhdârlar zümresinden, 399
MUSTAFA, Sipâhî-oğlanlarından, Burusa'da Ases-başı, hüküm götüren, 464
MUSTAFA, Sipâhî-oğlanlarından ve hâssa tâcirlerden, 623
MUSTAFA, Şâm beylerbeyisinin mütevellîsi, 1354
MUSTAFA, Şehzâde Bâyezîd'in adamı, 298
MUSTAFA, tâcir, 886
MUSTAFA, Teke alay-beyisi olup siyâset olunan Turgut'un oğlu, 727
MUSTAFA, tezvîr hüküm düzenleyen, 538
MUSTAFA, Tımışvar Sancağı Beyi, 106
MUSTAFA, Ulamış karyesinden, 356
MUSTAFA, ulûfeciler sübaşısı, 895, 913
MUSTAFA, Uşak kazâsında mütemekkin, 1178, 1179, 1396, 1424
MUSTAFA, yeniçeri, 497
MUSTAFA, Yûnus Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 197
MUSTAFA, Za‘îm Mehmed Çelebî'nin-oğlu, 418
MUSTAFA, Za‘îm Mehmed'in adamı, 473
MUSTAFA BEG, Edirne Muhâfızı, 245
MUSTAFA BEG, Emîr-i hâcc, 1553
MUSTAFA BEG, Lala, 1235, 1324
MUSTAFA BEG, Müe’zzin, hüküm götüren, 530
MUSTAFA BEG, Palanka (Budun'a tâbi) Voyvodası, 380
MUSTAFA BEG, Selânik Beyi, 1054
MUSTAFA BEG, yeniçeri yaya-başılarından, sübaşı, 1517
MUSTAFA ÇAVUŞ, Berkofça kazâsında sipâhî, 559
MUSTAFA ÇAVUŞ, Ca‘fer Çavuş-oğlu, 1317

MUSTAFA ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 196, 213, 216, 256, 318, 441, 497, 658, 787, 1033, 1363, 1530

MUSTAFA ÇAVUŞ, hüküm götüren, 58, 59, 60, 61, 86, 330, 334, 336, 478, 601, 770, 771, 1054, 1315, 1350, 1365, 1416, 1530, 1589, 1601

MUSTAFA ÇAVUŞ, hüküm götüren, 559, 1350

MUSTAFA ÇAVUŞ, Tırhala sancağında timar sahibi sipâhî, 559

MUSTAFA ÇELEBÎ, Defter-i Hâkānî kâtiblerinden, hüküm götüren, 423, 1029, 1030

MUSTAFA FAKÎH, Mehmed-oğlu, 326

MUSTAFA PAŞA muhallefâtı, 1400

MUSTAFA PAŞA, Mısr Beylerbeyisi, 1645; —Yemen beylerbeyiliği, 252, 1464; —Yemen Beylerbeyiliği'nden ma‘zûlen Emîr-i Hâclığı, 968, 1000

MUSTAFA PAŞA, Rûm-ili Beylerbeyisi, 488, 558, 766, 1332

MUSTAFA RE’ÎS, Adalar muhâfazı, 1326

MUSTAFA RE’ÎS, Burusalu, 1609

MUSTAFA RE’ÎS, gemi reîsi, 1597

MUSTAFA RE’ÎS, gönüllü reîslerden, 580, 583

MUSTAFA RE’ÎS, levend kayıkları reîslerinden, 1120

MUSTAFA RE’ÎS, Mısr Kapudanı Şücâ‘ Bey'in adamı, hüküm götüren, 345

MUSTAFA TURALİ MEHMED ÇAVUŞ, sipâhî, 559

Mustafa Paşa köprisi, Edirne'de, 117, 871, 1102, 1193, 1272

MUSTAFA (PAŞA), Erzurum Beylerbeyisi, 1526, 1543

MUSTAFA (PAŞA), Van Beylerbeyisi, 1646

MUSTAFA b. FÂRÛK, Pazarcık kazâsına tâbi Uden (?) karyesinden, 258

MUSTAFA b. HÜSEYİN, Vize kazâsı Bâlî Hoca karyesinden, 687

MUSTAFA b. İSHÂK, Bihor Kal‘ası Dizdârı, 1217

MUSTAFA b. MEHMED, Edirneli kalpazan, 1150

MUSTAFA b. MEHMED, Pazarcık kazâsına tâbi Uden (?) karyesinden, 258

MUSTAFA b. MÛSÂ, Hâslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin doğancı, 1137

MUSTAFA BEG (PAŞA), Lahsâ Beylerbeyisi, 364, 1123, 1124, 1125, 1127, 1128, 1132, 1141, 1146, 1201

Musul (sancağı), 62, 126, 440, 605, 1203, 1503, 1563, 1605; —beyi, 234, 238, 333, 339, 394, 859, 1203, 1485

Muş (sancağı), 234, 1221, 1505; —beyi, 234; —ovası, 225, 226

MUTÂF YÛSUF-KULI, Bigadiç kazâsında mütemekkin, 1087

mu‘tak, 684, 744; —acûzeler, 684; —esîrler, 887

mûy-tâb, 777

MUZAFFER, Amâsiyye Kādîsı ve Nâzır-ı Emvâl, 1549

MUZAFFER, Bosna'da oğlan devşirmeğe me’mur, 742

MUZAFFER BEG, Niğebolı Beyi, 1238, 1239; —Vidin Sancağı Beyliği, 530, 1054, 1251, 1289

mübâlaga akçası, 558

Mübâretiye karyesi, Avlonya sancağına tâbi, 1599

mübâşir(ler), mübâşirîn, 1024, 1224, 1254, 1264, 1333, 1573, 1653; —kayd olunmak, 193; —ta‘yîn olunmak, 695

mücrim(ler), 65, 113, 300, 414, 923, 1145, 1243, 1288, 1301, 1303, 1310, 1450, 1535, 1576, 1582, 1603; —defteri, 1535, 1576; —gemisi, 923; —kadırgası, 1310, 1311; —kâtibi, 708

müdd, 517, 526, 720, 768, 1120, 1228, 1235, 1566

müderris(ler), 221, 1256

müdre, 867

müfettiş, 196, 911, 1095, 1518, 1524, 1526; —kādîlar, 1619; —ta‘yîn etmek, 943

MÜFÎD ? (مفيد) BEG, 1245

müfredât defterleri, 306, 307, 562, 917, 1127, 1322

müfsid(ler), müfsidîn, 464, 483, 489, 490, 527, 535, 649, 721, 826, 947, 962, 985, 1221, 1244, 1595, 1623, 1633

mühür(ler), 116; —kazmak, 1217; —lü defter, 60, 667, 684, 1124, 1126, 1127, 1128, 1129, 1133, 1531, 1611; —lü kîse, 178, 182, 213, 227, 396, 501, 502, 548, 576, 581, 670, 754, 910, 920, 1000, 1026, 1113, 1140, 1558, 1567, 1619, 1650; —lü mektûb, 911; —lü temessük, 1634; —lü tezkire, 494, 559, 1105, 1151, 1331, 1338, 1391

Müks begi, 771

mülâzım, 737; —çavuşlar, 978; —defteri, 737

MÜLHEM, Cemâsse Beyi, 748, 749

mültezim(ler), 398, 541, 1236, 1363, 1396, 1549, 1651, 1661

mürde, 528

Mürgâver sancağı, 679

mürîdler, 879

MÜRSE ? (مرسى), Bozoklu sipâhî Ağacık'ın oğlu, 1258
MÜRSEL, mazınna, 1495
MÜRŞİD CA‘FER, 497
mürtedler, 167, 1449, 1452, 1560, 1664
mürteşî nâ’ibler, 1372
mürtezika mahzarları, 917
mürûr-nâme, 471
müsâfirîn-i bahr, 133, 135, 215, 959, 999, 1310, 1335, 1527
Müsâ‘id tâ’ifesi (Livâ’-i Kerek'de), 59
müsellem(ler) (tâ’ifesi), 77, 94, 111, 118, 425, 883, 1019, 1102, 1111, 1211, 1276, 1568, 1627; —cemâ‘atleri, 1359; —çiftlikleri, 1211; —sancakları, 77; —tahrîri, 931; —ta‘yîni, 111
müsellem-oğlı müsellem, 1276
müsellemlik yirler, 1211
MÜSLİM, sağ ulûfeciler kethudâsı, 1387
Müslimân(lar), 141, 157, 193, 218, 316, 325, 411, 433, 509, 560, 577, 589, 599, 604, 635, 638, 679, 714, 740, 750, 818, 859, 904, 930, 1001, 1030, 1087, 1090, 1101, 1145, 1169, 1190, 1213, 1233, 1253, 1258, 1280, 1288, 1291, 1301, 1315, 1324, 1336, 1337, 1339, 1349, 1351, 1354, 1362, 1441, 1442, 1510, 1540, 1550, 1557, 1620, 1643, 1662, 1664; —câriye, 651; —evleri (Şâm'da), 1557; —esîrler, 345, 1577; —gemileri, 345, 747; —hâtûnlar, 1250; —kürekci, 1517; —rençber gemileri, 12; —şâhid, 308; —şehâdeti, 299
müstahfız(lar), 1579, 1596
MÜSTEDÂM, sipâhî oğlanlarından, 739
MÜSTEDÂM ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 219, 810, 811
müste’cir, 138
Müşâşaka meşâyıhı, Nablus'da, 483
Müşâşaka tâ’ifesi, 483
müteferrika(lar), 1122; —ağalar, 281; —re’îs, 360
müteferrikalık, 1032, 1221
mütekā‘id sipâhîler, 221
mütemevvil, 1074
müteseyyid, 904, 1114, 1288
mütevellî(ler), 553, 726, 746, 755, 1190, 1267, 1275, 1383, 1441, 1586, 1619
müzevver (ayrıca bk. tezvîr); —arz, 869, 903, 1421; —berât, 1217; —celeb huccetleri, 1530; —defter, 1591; —fetvâ, 636; —huccet, 974; —hüküm, 837, 1014, 1215, 1217, 1398; —koyun hucceti, 974; —mühür, 836; —nişân, 1217; —sûret-i sicil, 1530
MÜ’EZZİN MEMİ b. YÛSUF, Alaca-hisârlı harâmî, 577
MÜ’EZZİN MUSTAFA, sipâhî, Koçanya dağı muhâfazasına me’mur, 821, 822, 823
mü’ezzin, 552, 1556

Nablus (sancağı), 59, 316, 483; —alay-beyisi, 316, 607, 772, 792, 1458; —beyi, 483; —halkı, 316; —kādîsı, 316, 1458; —sipâhîleri, 316
nacak, 2, 1620
NADAJ TOMAS, Mohaç'da haydud reîslerinden, 509
nafaka, 94
NÂFİ‘, Nablus sancağında bir cürmile müttehem, 1458
Nahcivân seferi, 558, 737
nâhiye sipâhîleri, 530, 957
NA‘LBAND MUSTAFA, sipâhî oğlanlarından, 1589
NA‘LBAND ŞA‘BÂN, Kite kazâlı, 1404
na‘lband, 777
Na‘lband-oğulları, İlbasan sancağında, 1353
na‘lçacı, 777
Na‘ldöken yürükleri, 556, 965
nâ’ib(ler), 127, 196, 221, 218, 242, 269, 289, 451, 479, 597, 911, 969, 1070, 1080, 1209, 1213, 1217, 1254, 1256, 1318, 1363, 1372, 1373, 1376, 1409, 1430, 1540, 1561, 1587; — teftîşi, 712
nâ’ibü'ş-Şer‘ 289, 459, 717, 1540
NA‘ÎM, emîr-i hâcc olmak isteyen, 189
NA‘ÎM, nâhiye-i Havran'da ze‘âmet tasarruf eden, 59
NA‘ÎMÎ ÇELEBÎ, hüküm götüren, 1589
nakd akça, 1341
nâkih-ı gayr-ı hâzıra, 1256
nakkāre(ler), 239, 245, 246; —çalmak, çaldırmak, 239, 245, 246
nakl-i şehâde, 326, 538
Nakomihler ? (ناقومیهلر), İzvornik sancağına tâbi bir mahal, 577
Nakşa varoşı, Seksar sancağında, 491
nakΩr, 1467, 1519; —u kıtmîr, 1086
namâz (salât), 409, 635, 918, 1339, 1402; —kılmak, 1089, 1134, 1556; —terk etmek, 409
nâme, 1121, 1451
nâme-i hümâyûn, 144, 145, 148, 204, 205, 206, 591, 805, 806, 893, 1121

nâme-i Sâmî, 1099
nâme-i şerîf, 90, 103, 145, 805, 1121, 1622
Namrevân sancağı tahrîri, 659
Narda, 1120
narh (ayrıca bk. si‘r), 1051, 1109, 1270, 1298, 1479, 1638, 1648; —ı rûzî, 110, 128, 216, 248, 251, 420, 425, 482, 486, 558, 640, 1051, 1063, 1109, 1298, 1351, 1364, 1391, 1442, 1648, 1652, 1653, 1654
Nasârâ, Nasrânî, 525, 684, 744, 887, 904, 1354, 1557; —evleri (Şâm'da), 1557
NÂSIRUDDÎN, Antakıyye mahkemesinde dâvâcı, 1430
NÂSIRUDDÎN, nâhiye-i Hammâre Şeyhi, 59
NASREDDÎN, arz getüren ve hüküm götüren, 1412
NASRULLÂH, emîr-i hâcc olmak isteyen, 189
NASRULLÂH, nâhiye-i Havran'da ze‘âmet tasarruf eden, 59
NASÛH, Ankara'da erbâb-ı timardan Ali isimli kimsenin kulu, 1245
NASÛH, arz getüren, hüküm götüren, 867, 1582
NASÛH, Dimetokalı, arz getüren, hüküm götüren, 1532
NASÛH, hârice zahîre kaçıran gemi reîsi, 128
NASÛH, Kırım Hânı'nın kapucı-başısı, hüküm götüren, 1544
NASÛH, kilârcı, hüküm götüren, 914
NASÛH, sicil getiren, Çit (Đ) karyeli, 20
NASÛH, Silâhdârlar Ağası, 1467
NASÛH, Sofya'da sâkin Kara-oğulları'ndan kassâb, 125
NASÛH, telbîs hüküm yazan, 410
NASÛH, Vize yürükleri Sübaşısı Pîrî'nin adamı, 50
NASÛH, Zacesne Nâ’ibi, 911
NASÛH AGA, Boğaz-hisârı'nda görevli gemi reîsi, 1335
NASÛH b. YÛSUF, Dimetokalı, 1532
NASÛH b. YÛSUF, piyâde, Sultân-önü'ne tâbi Ala-kilise karyesi sâkinlerinden, 1316
NASÛH RE’ÎS, gönüllü gemi reîslerinden, 580, 583
navlun, 203, 983, 1302, 1320, 1654, 1660; —*akçası,* 983
NAZAR, Mihal-oğlu Hızır Bey'in adamı, 17
NAZAR b. KARAGÖZ, Zağralı kürek mahkûmu, 630
NAZAR ÇAVUŞ, Edirne'de timar sahibi sipâhî, 559
nâzır, 190, 540, 1459, 1478; —ı emvâl (=defterdâr), 281, 371, 433, 436, 473, 496, 520, 521, 522, 615, 633, 642, 898, 1266, 1369, 1458, 1467, 1476, 1549, 1621, 1651; —ı evkāf, 306
NAZÎR, Bagdâd'da Avzâ (?) Beyi, 771
NEBÎ, Akça-hisâr sâkinlerinden, 1078
NEBÎ, arz getüren, hüküm götüren, 1212
NEBÎ, Bolu beyinin adamı, hüküm götüren, 1461
NEBÎ, İlbasan eşkıyâsından, 1443
NEBÎ, Ohri sancağında harâmî, 1346
neccâr, 284, 463, 936, 1108, 1115, 1185, 1333
neccârlık gedüği, 1215, 1398
Necd, Arab Yarımadası'nda bir bölge, 1122
NEFLE VELED-İ PETRİ, Köprülü kazâsında celeb, 1489
nehb ü gāret, 315, 954, 1124, 1129, 1146, 1264, 1325, 1395
nehb-i emvâl, 1099, 1399
nehirler, 1265
Nemçe, 516, 600, 680, 1305, 1528, 1623; —askeri, 180, 240, 1513, 1623; —kapudanı, 723; —keferesi, 601, 602; —piyâdesi, 1513; —tâ’ifesi, 1165, 1623; —vilâyetleri, 373
Neretve iskelesi, 963
NESÎM, Arab âsîlerinden, 317
NESÎMÎ, Akça-kızanlıklı hırsuz, 891
Neşkef karyesi, İlbasan sancağına tâbi, 1346
nevbet, 122, 1441; —hâne, 513
nevbetci(ler), 513, 645, 1146, 1149; ağası, 723; —azebler, 1097, 1146; —kul tâ’ifesi, 1042, 1047; —turnacı-başı, 497; —yaya-başılar, 122; —yayalar, 1159; —yeniçeri(ler), 79, 80, 81, 83, 169, 190, 191, 216, 263, 305, 343, 618, 867, 1052, 1056, 1282, 1436, 1437
nevbetlü müsellemler, 1019, 1111, 1627, 1635
nevbetlü piyâdeler (yayalar), 184, 202, 575, 707, 812, 1116, 1257, 1316, 1635
nevbetlü sefer voynukları, 841
nevbetlü yürükler, 556, 843, 965
Nevrekop, 1363; —celebleri, 1363; —kādîsı, 799
Nevrûz(-ı mübârek), 547, 732, 733, 734, 735, 736, 829, 888
neyl-hâne, 1633
nezâret hıdmeti, 1572
nezr bk. nüzûr
NİGÂR, Kara Mûsâ-kızı, Ruha sancağında yetime kız, 1317
Niğde, 159; —beyi, 242; —kādîsı, 159, 242, 1107
Niğebolı (sancağı), 308, 470, 476, 841, 1238, 1289, 1333, 1651; —beyi, 1239, 1289, 1330, 1405,

1497; —kādîsı, kādîları, 475, 559, 841, 862, 1086, 1289, 1488; —voyvodası, 475

nikâh, 451, 1256, 1407; —akd etmek, 451; —ı cebrî, 1154

NİKAPANYER, Mezerak kazâsında sâkin zimmî şakîlerden, 845

NİKO VELED-İ ARYAN, Köprülü kazâsına tâbi Çumran köyünden celeb, 1489

NİKO VELED-İ BARAT, Köprülü kazâsında celeb, 1489

NİKO VELED-İ DOYKO, Köprülü kazâsında celeb, 1489

NİKO-OĞLI KURD, Yenişehirli acemî oğlanı, 1514

NİKOLA, ehl-i fesâd zimmîlerden, 149

NİKOLA, ehl-i fesâddan, 1533

NİKOLA, zimmî, 432

NİKOLA (?) KOSTA, neccâr, 284

NİKOLA MİROSAŞ, zimmî, 1601

NİKOLA VELED-İ BALFOR, Köprülü kazâsında celeb, 1489

NİKOLA VELED-İ BERLİÇ, Köprülü kazâsında celeb, 1489

NİKOLA YANİ KOKOLA, zimmî, 1601

NİKOSOLİ, zimmî, 1601

Niksar, 224, 230, 231, 232; —beyi, 657

Nİ‘METÎ BEG, 1417

Nİ‘METULLÂH, Selemiyye Beyi, 59

Nİ‘METULLÂH, Şeyh, Vize'de Hasan Bey mahallesi sâkinlerinden, siyâdet iddiâsında bulunan, 851

Niş, 172, 1661; —hudûdu, 1578

nişân 1398; —çekmek (hüküm nişânlamak), 178, 225, 524, 770, 895, 1215, 1217; —ı hümâyûn, 959, 973, 1001

nişânlu celeb defterleri, 188

nişânlu kağıd, 413, 415, 416, 584

niyâbet (nâ’iblik), 717, 1254, 1256, 1318, 1336, 1372, 1409, 1636; —den ref‘ olmak, 1636; —etdirmek, 1636; —hıdmeti, 1409

Niyavul nâhiyesi, Ohri livâsına tâbi, 1353

Nogay, ayrıca bk. Kırım, Tatar (memleketi, cânibi), 832, 949, 953; —mîrzâları, 79, 83, 953, 954; —Tatar(lar)ı, 863, 864, 894, 897, 1321; —tâ’ifesi (Nogaylar), 953, 985, 995

nohud, 1270

Nojenik (?), Karuş kazâsına tâbi bir köy, 1643

Nolta varoşı, Seksar sancağında, 491

Nova, 963; —iskelesi, 963; —emîni, 941; —kal‘ası, 831

Novesin (kazâsı), 1479, 1579; —kādîsı, 1479

Novi kal‘ası, Bosna livâsı serhaddinde, 753

Noviç karyesi, Kırloş kazâsında Novişe kal‘ası'nda, 1134

Noviçe kal‘ası, Kırloş kazâsına tâbi, 1134

Novigrad, 662, 663, 1149; —beyi, 657; —kal‘ası, 903, 1149; —sancağı, 662, 663; —tahrîri, 639, 648

nöker(ler), 392, 770, 771, 1066, 1073, 1414; —zâde, 1066

nökerlik, 1073

NÛH, erbâb-ı timardan müfsid, 1420

NÛH, İskenderiyye'de timar sahibi sipâhî, 559

NÛH ÇAVUŞ, İskenderiyye sancağında timar sahibi sipâhî, 559

Nuhkerek nâhiyesi, 59

Numad (?) **kal‘ası**, Delvine kazasında, 1643

NÛR ALİ, Paske Sancağı Beyi, 1656

Nurgân kādîlığı, 214

NÛRÎ, Ali-oğlu, Onbaşı, 50

NÛRÎ, Kerek-Şevbek Beyi Sa‘îd Bey'in adamı, hüküm götüren, 1436, 1455

NU‘MÂN, Silistre'de ze‘âmete mutasarrıf olan Mehmed Çelebî'nin adamı, hüküm götüren, 1467

nüzûr sadakātı, 1381, 1384, 1572

nüzül, 1235, 1249; —almak, 1235; —bedeli akçası, 1249; —ihrâcı, 1249; —salmak, 1235; —vergisi, 1503

oba basmak, 452

Ocak nâhiyesi, Erzurum tevâbi‘inden, 572

ocak, 122, 150; —eri, 532; —piyâdeleri, 122; —yaya-başlığı, 122

Odanya kal‘ası, Klis'de, 988

odun (ayrıca bk. kereste, ağaç), 67, 1154, 1161; —çekdirmek, 185; —kesmek, 285, 846; —salmak, 185

Odun-iskelesi, 82

OĞLAN ŞEYH'in babası, 879

oğlan(lar), 210, 281; —cem‘ etmek, 369; —çekmek, kaçırmak, 17, 193, 363, 419, 455, 560, 930, 933, 1074, 1233, 1361; —devşirmek, 270, 271, 742

Oğuça («Ë¹ËÐ«, Erdel'de bir nâhiye, 602

Ohri (livâsı, sancağı), 1037, 1346, 1353, 1444, 1475; —beyi, 1038; —kādîları, 559; —kal‘ası dizdârı, 883; —serhaddi, 1037

ok, 57, 59, 211, 1361, 1582, 1620; —atmak, 193, 904; —lu nefer, 287; —ve yay, 969

Oklağulı karyesi, Çatalca'ya tâbi, 1413

Oklu-Bâlî, Eskişehir'de bir mahal, 1172

Oltu (sancağı), 523, 528, 962; —tahrîri, 659

Oradupça karyesi, Tırnova'ya tâbi, Vezîr-i a‘zam Rüstem Paşa hâslarından, 1394

Orağzı, Rumeli'de Soniçe yakınlarında bir mahal, 323

Oray karyesi, İlbasan'a tâbi, 1037

Ordu-yı Hümâyûn, 46, 63, 74, 96, 98, 99, 100, 109, 142, 183, 208, 221, 259, 403; —zahîresi, 209

orducı, 46, 63, 776, 777, 778, 779; —defterleri, 777; —ihrâc etmek, 46, 779

ORHÂN, Kara-hisâr sancağında Akçaşehir karyesinden yaya-başı, 122

ORHÂN (SULTÂN) GʃZÎ evkāfı, İznik kazâsında, 375; —Câmi‘i, İznik'de, 610

orman, 1118

Orta-Belgrad karyesi, 1538

ortakcı(lar), 184, 1316

Ortaköy, Dimetoka'ya tâbi derbend köyü, 877

ORUC, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 568, 649, 1081

ORUÇ, Çihârşenbih kazâsı sâkinlerinden, ehl-i fesâd, 738

OSMÂN, Beg sancağı beyinin adamı, hüküm götüren, 1564

OSMÂN, Burusa beyinin adamı, hüküm götüren, 1570, 1577

OSMÂN, hâssa çakırcılarından, 1035

OSMÂN, Özdemir Paşa-oğlu, 968, 1553

OSMÂN b. ABDULLÂH, Dîvân-ı Mısr müteferrikalarından, 1223

OSMÂN BEG, Uyûn Sancağı Beyi, 1126, 1127, 1128, 1146, 1400, 1633

OSMÂN ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 422, 468

OSMÂN ÇAVUŞ, Niğebolı sancağında timar sahibi sipâhî, 559

OSMÂN ODA-BAŞI, Midillü sâkinlerinden, 760

OSMÂN ŞÂH, Mora Beyi, 247, 250, 437, 733, 878, 955, 1664

Osmân karyesi, Lâzikıyye'ye tâbi, 1041

Osmancık, 452, 462, 969; —derbendi, 452; —kādîsı, 969

Osmânî akça, 49, 290

OTCI HURREM, Sadr-ı a‘zam hıdmetcisi, 1477

Otlakdol mezra‘ası, Bosna sancağında, 844

otluk, 66, 67, 98, 110

oturaklu gemiler, 1601

Ovacık karyesi, Urla kazâsına tâbi, 356

öküz, 185, 211, 925

Öküz Beg karyesi, Kara-hisâr sancağında, 122

ÖMER, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 319, 883, 1057, 1058, 1059, 1078, 1079, 1443, 1444

ÖMER, Filibe'de (?) müsellem, 1211

ÖMER, Mîr, Derne Beyi, 771

ÖMER, Şâm yeniçerilerinden, arz getüren, hüküm götüren, 481, 483, 484, 486

ÖMER, Şeyh, erbâb-ı timardan, 59

ÖMER B. YALKU, nâhiye-i Zeydânî'de Şeyh, 59

ÖMER ÇELEBÎ, Erzurum'da Nâzır-ı Emvâl ve Za‘îm, 540, 659, 1342, 1369, 1425

ÖMER HALÎFE, Şile sâkinlerinden, 110

Ömerlü kethudâsı, 59

örf, 141; —etmek, 441, 577, 1150, 1376; —olmak, olunmak, 141, 196, 1245, 1307, 1564

örf-i ma‘rûf, 141, 896, 1087, 1212, 1245, 1564; —etmek, 141, 441, 1172, 1307, 1376

Örgân begi, 75, 340, 771

Örmez ? (اورمز) **yaylağı**, Lâzikıyye'de, 211

örs, 1150

Ösek (kazâsı), 124; —kādîsı, 124, 1061, 1349; —kal‘ası, 1349; —mescidi, 1349

Öşme karyesi, Bihilişte nâhiyesine tâbi, 559

Öşnik mezra‘ası, Bosna sancağında, 844

öşr, 428, 494, 542, 1164; —âşiri, 542; —i gallât, 558, 1332

Öte cânib, 27, 93, 144, 198, 205, 225, 228, 413, 624, 654, 729, 919, 981, 997, 1039, 1221, 1566, 1600, 1663

ÖZDEMİR-OĞLI OSMÂN, bk. Osmân, Özdemir Paşa-oğlu

Özi, 949, 1049, 1050, 1054, 1111, 1259, 1612, 1639; —cânibleri, 1239, 1565; —kal‘ası, 556, 965; —kal‘ası ta‘mîri, 514, 520, 521, 522, 527, 556, 897, 935, 936, 1321, 1333; —nehri (suyu), 323, 527, 536, 954, 1390; —sevâhili, 1099; —şehri, 1099

pâdişâh, 197, 1021, 1457, 1593

Pağnik bâcgâhı, Kâhta kazâsında kazâsında, 628
Palanduzlar, Konya'da bir mahal, 1428
Palanka (Budun'a tâbi) voyvodası, 380
palanka, 1293; —binâ etmek, 699, 1085, 1293
Palatimona, 445, 446
Palu hâkimi, 234, 336, 770
PALUCA, Eflâk bolarlarından, 1560
PAPA لوشن, Mezerak kazâsında sâkin zimmî şakîlerden, 845
Papa Astasya mahallesi, Silivri'de, 284
Papa Dimitri mahallesi, Silivri'de, 284
Papalik kal'ası, 806
papas, 1250, 1457
Papayani mahallesi, Silivri'de, 284
PAPAZ, Samakovlu, 1367
para âmili, 963
para kesmek, 1369
Pare (Û«—Á) Sübaşı, 1287
pâre hisâbı, 616
Parga karyesi, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818, 1038, 1058
parkan, 111, 124, 342, 702, 1471; —binâ etmek, 342; —ta'mîri, 662
Pasarofça kal'ası, 1471
Pasin sancağı, 1222; —beyi, 1138, 1144
Paske sancağı, 1656
pastav, 831
Paşa, 7, 9, 108, 139, 144, 210, 234, 294, 381, 387, 391, 564, 584, 595, 671, 690, 737, 742, 753, 770, 790, 947, 949, 983, 990, 1185, 1278, 1283, 1286, 1289, 1326, 1330, 1350, 1380, 1453, 1456, 1490, 1527, 1547, 1617
paşalar, 1007
Paşa sancağı, 663; —tahrîri, 648
Paşa-yiğit karyesi, İzladi nâhiyesine tâbi, 560
PAŞAYİĞİT, Dizdâr Keyvân'ın adamı, 926
PATRANDIRAŞ (?), 495
Pave sancağı begi, 771, 1656
PAVLO, sâbık Eflâk voyvodasının tüccâr vekîli, 805
Peç, 1351, 1457, 1513; —cânibi, 1153; —kal'ası, 1210; —Kralı, 509, 516, 1153, 1513; —Krallığı, 516
Peçin dizdârı, 1276
Peçin kal'ası, 1276
Peçuy, 698, 702, 807; —beyi, 1477; —kal'ası, 1293; —kal'ası câmi'i, 1349; —kal'ası ta'mîri, 585; —sipâhîleri, 1477
pedora, 591
PEHLİVÂN MEHMED ÇAVUŞ, hüküm götüren, 1109
peksimâd, 108
PELTEN, Çemişkezek'de sancak tasarruf eden, 771
penbe, 131
penç-yek, 742, 1478; —mukāta'ası, 742
pençik, 1461
per-gâr, 1150; —lu kalp çubuk, 1150
Perakin, 172; —kādîsı, 823
PERÇE, Eskişehir'de mütemekkin, ehl-i fesâd, 1172
pereme, 1480
PERÎ-ŞÂH, Baba-eskili, 1279
Perikrek sancağı tahrîri, 659
Pertek begi, 771, 853
Pertekrek sancağı begi, 1519
PERVÂNE, Koyun Emîni Kethudâsı, hüküm götüren, 1139
PERVÂNE, müfettiş Mahmûd Emîn'in hıdmetkârlarından, 149
PERVÂNE b. ABDULLÂH, Aya-Mavra kal'ası kethudâsı, 1120
PERVÂNE ÇAVUŞ, hüküm götüren, 727, 938
PERVÂNE ÇAVUŞ, Mısr çavuşlarından, hüküm götüren, 1493, 1499
pervâne tâ'ifesi, 1644
PERVÎZ, Dervîş Kethudâ'nın yoldaşı, hüküm götüren, 566, 589
Peşte, 103, 1145; —bölük-başıları, 513; —dizdârı, 513; —kal'ası ta'mîri, 848; —kethudâsı, 513
PETER PETREVİK ? (بطرس بطرويل), 1068
PETKOV MİKOV, Samakovlu celeb, 1367
PETKOV, Köprülü kazâsında mütemekkin zimmî, 974
PETRE, Benderli zimmî, 925
PETRİ VOYVODA, Mirço Voyvoda-oğlu, Eflâk Voyvodası, 401, 402, 404, 406, 470, 474, 489, 507, 680, 721, 803, 935, 1035, 1244, 1330, 1394, 1405, 1533
PETRİ, Mezerak kazâsında sâkin zimmî şakîlerden, 845
Petril (nâhiyesi), Ohri sancağına tâbi, 1037, 1346; —dizdârı, 1078; —kal'ası dizdârı, 1443
Petro nehri, 102
Petrosyah nâhiyesi (Dukagin'e tâbi) re'âyâsı, 928
PETROŞKO, Eflâk Voyvodası, 296
PEYKÂRÎ (?) ÇAVUŞ, hüküm götüren, 820

Pınar-hisâr kasabası, Edirne'ye tâbi, 17; —kādîsı, 1648, 1655

PÎR AHMED, Kara-hisâr sancağında Ahmed Bey karyesinden yaya-başı, 122

PÎR AHMED, Kaş kazâsında, 915

PÎR ALİ, nâm-ı dîger: BURUNSUZ ACEM, Burusalı sarrâf, 1592

PÎR Gƒ'İB, Alaşehir'de timar sahibi sipâhî, 906, 1237

PÎR Gƒ'İB, Meşk-âbâd nâhiyesinden, 757

PÎR MEHMED, Şile sâkinlerinden, 110

PÎR MEHMED, Uşak kazâsında mütemekkin, 422, 1178, 1179, 1396, 1424

PÎR VELÎ, Mehmed Hân'ın Kethudâsı, hüküm götüren, 1474

PÎRÎ, Akça-hisâr sâkinlerinden, 1078

PÎRÎ, arz getüren, hüküm götüren, 1442, 1495

PÎRÎ, Bosnalı sipâhî, 912

PÎRÎ, erbâb-ı timardan, hüküm götüren, 1349

PÎRÎ, İlbasan eşkıyâsından, 1443

PÎRÎ, Rumâhiye beyinin adamı, 235

PÎRÎ, Sirem Sancağı Beyi Bayrâm Bey'in karındaşı, za'îm, 1182

PÎRÎ, Vize yürükleri sübaşısı, 50

PÎRÎ b. MUSTAFA, Nova kal'ası erenlerinden, 831

PÎRÎ b. NİYÂZ, Akyazı'da sârık levend, 453

PÎRÎ BEG (PAŞA), 790, 791, 808, 809

PÎRÎ ÇAVUŞ (ÇELEBÎ), Dergâh-ı mu'alla çavuşlarından, hüküm götüren, 613, 628, 641, 643, 646, 666, 678

PÎRÎ ÇELEBÎ, Bayrâm Bey'in karındaşı, hüküm götüren, 1176

PÎRÎ ÇELEBÎ, hüküm götüren, 1492

pîşhûnlar, 72

pirinç, 101, 708, 831, 1063, 1191, 1270, 1597, 1609, 1619

Pirlepe, 1657; —kādîsı, 1363

Pirzrin begi, 137

piyâde(ler) (tâ'ifesi), ayrıca bk. yaya(lar), 122, 150, 184, 221, 592, 660, 707, 812, 863, 1085, 1116, 1145, 1149, 1257, 1293, 1316, 1531; —kefere, 1305; —tahrîri, 931

piyâdelik hıdmeti, 1531

PİYÂLE BEG, defter kâtiblerinden, hüküm götüren, 421

PİYÂLE PAŞA, Cezâyir ve Magrib Trablusı Beylerbeyisi, Kapudan-ı Deryâ, 18, 132, 133, 134, 135, 247, 251, 381, 439, 625, 732, 733, 734, 735, 873, 874, 875, 892, 899, 924, 955, 959, 1007, 1268, 1517, 1527

PLADEMİR ÇARET, 495

Plevne kasabası, 1497

Podgorice (nâhiyesi), 798; —kādîsı, 798

Pojega (livâsı, sancağı), 699, 972, 1546; —a'yânı, 167; —beyi, 124, 167, 182, 699, 716, 753, 1195; —halkı, 716; —kādîsı, 167; —re'âyâsı, 124; —varoşı, 124

POLAD, Lahsâ beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1146

POLNA, Boğdan voyvodasının adamı, 495

POLUR (?), Boğdanlı, ehl-i fesâd ü şenâ'at zimmî, 465

Polvan, Bane kazâsına tâbi nâhiye, 172

Polya, 1661

POP VELED-İ NİKOLA, Köprülü kazâsından celeb, 1489

Popoşta, Bane kazâsına tâbi Polvan nâhiyesinde bir köy, 172

Popov, Köprülü kazâsında mütemekkin zimmî, 974

Popova nâhiyesi, Dubrovnik'e tâbi, 827

Portugal keferesi, 550

POŞANK (?), Çerkes Beyi, 527

POŞKOV, Benderli zimmî, 925

pota, 1150

potere, 90, 103; —etmek, 714

POTODRA (?) DİMİTRİ, neccâr, 284

Pravadi, 1642

pre-begleri, 373, 680, 1210

Prebol (kazâsı), 650; —kādîsı, 650

Premedi, 559

Prepolya (?) kādîsı, 1403

prevedor, 206, 831

Preveze, 439, 1120; —dizdârı, 1120

primkür(ler), 289, 1585

Prizrin (kazâsı), 718, 1550; —beyi, 192, 193, 295; —kādîları, 559

Provnik (kazâsı), 815; —kādîsı, 815

PULAD, Lahsâ Beylerbeyisi Murâd Paşa'nın adamı, 1122, 1140, 1152, 1629

Pulya yakası, 1504

PURSİN (?), Kara-hisâr sancağında Ahmed Bey karyesinden yaya-başı, 122

pusu etmek, 384

Radofca كاو karyesi, Köprülü kazâsına tâbi, 1489
Radomir, 1363
Ragab A‘râbı, Deyrü Rahbe sancağında, 1584
Rahmâniyye gönüllüleri, 1435
raht, 26; —işlemek, 1391
ra‘iyyet (tâ’ifesi), 59, 960, 1112; —çiftliği, 1324; —kayd olunmak, 1073; —oğlu, 528
Rakka beylerbeyisi, 60
RAMÂZ (?), Gürcistan melikinin adamı, 1425
RAMAZÂN, Ağriboz İskelesi Emîni, 750
RAMAZÂN, arz getüren, hüküm götüren, 352
RAMAZÂN, Karin-âbâd kādîsının karındaşı, hüküm götüren, 854
RAMAZÂN, mazınna, 1495
RAMAZÂN, Menteşeli, 901
RAMAZÂN b. ABDULLÂH, Hâslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin, 1137
RAMAZÂN b. İLYÂS, piyâde, Sultân-önü'ne tâbi Ala-kilise karyesi sâkinlerinden, 1316
RAMAZÂN ÇAVUŞ, hüküm götüren, 104, 256, 282, 573, 574, 576, 770, 771, 773, 1607
RAMAZÂN EMÎN, İstefelü, 561, 857
Ravza-i Mutahhara (Şerîfe), 1381, 1384; —ağaları, 1384; — huddâmı, 1062, 1383, 1384
râyic akça, 616
re‘âyâ, 1, 2, 8, 11, 22, 37, 57, 91, 93, 98, 104, 110, 121, 146, 157, 185, 196, 197, 206, 212, 215, 218, 220, 282, 297, 308, 320, 334, 352, 355, 364, 401, 402, 407, 408, 428, 444, 457, 466, 482, 483, 494, 500, 541, 543, 558, 560, 594, 602, 622, 642, 647, 650, 673, 716, 725, 729, 753, 767, 802, 818, 821, 823, 824, 825, 826, 832, 844, 853, 863, 866, 867, 868, 878, 885, 900, 911, 918, 925, 928, 929, 930, 933, 938, 940, 943, 946, 947, 953, 961, 964, 973, 976, 986, 993, 994, 1018, 1024, 1031, 1038, 1049, 1056, 1058, 1074, 1075, 1112, 1122, 1124, 1138, 1146, 1148, 1154, 1168, 1175, 1177, 1210, 1219, 1220, 1224, 1233, 1244, 1249, 1251, 1254, 1260, 1285, 1295, 1324, 1325, 1330, 1333, 1335, 1337, 1346, 1364, 1372, 1395, 1403, 1408, 1445, 1462, 1481, 1502, 1505, 1510, 1511, 1519, 1526, 1536, 1549, 1554, 1641, 1653, 1654; —arz-ı hâli, 568; —bağları, 1122; —çayırları, 885; —davarları, 894, 995; —dan akça cem‘ etmek, 35; —dan davar cem‘ etmek, 35; —kaçırmak, 1385; —terekeleri, 866, 885; —voyvodaları, 1332; —vü berâyâ, 9, 30, 93, 112, 134, 145, 167, 206, 220, 253, 273, 286, 315, 527, 541, 579, 590, 593, 601, 622, 656, 665, 666, 694, 714, 753, 863, 900, 954, 1047, 1072, 1077, 1099, 1143, 1210, 1220, 1224, 1225, 1244, 1265, 1266, 1310, 1311, 1335, 1337, 1416, 1445, 1451, 1490, 1513, 1516, 1517, 1524, 1527, 1537, 1540, 1633, 1661, 1663; —ya dahl ü ta‘arruz, 147; —ya müzâyaka vermek, 1226; —ya salgun salmak, 1154; —ya tazyîk etmek, 187; —ya tefrika olmak, 1656; —ya te‘addî etmek, 163, 275, 297, 320, 348, 474, 853, 1051, 1080, 1217, 1244, 1444, 1502, 1547; —ya zulm ü te‘addî etmek, 959
Rece (?) **karyesi**, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818, 1038, 1058
RECEB, arz getüren, hüküm götüren, 128
RECEB, Erim kazâsında mütemekkin, 1625
RECEB, Geyveli maktûl, 1376
RECEB, hüküm götüren, 1229
RECEB, Kāsım Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 1518
RECEB, Şehzâde Selîm'in hâslarından olan Midilli adasını iltizâm eden, 557, 760
RECEB, Tımışvar beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1208, 1261, 1262, 1525, 1528, 1571
RECEB ÇAVUŞ, Çirmen sancağında timar sahibi sipâhî, 559
RECEB ÇAVUŞ, Gümülcine'de sipâhî, 559
Remle (Rodos'da), 13, 28; —kādîsı, 929
REMMÂL HAYDAR, Tatar-bâzârı za‘îmi, 1101
REMMÂL MEHMED, Magribî tâifesinden, 1301
rencber(ler) (tâ’ifesi), 156, 214, 289, 682; —gemileri, 12, 13, 89, 205, 248, 260, 384, 420, 606, 901, 966, 1051, 1056, 1391, 1479, 1528, 1654, 1660, 1664; —terekeleri, 640
rencberlik, 863
Res limanı, 269
resm, 428, 673, 1499; —hâsıl kayd etmek, 988; —i arûsâne, 150; —i berât, 371, 754, 1201, 1539; —i bevvâbân, 1539; —i çavuşân, 1539; —i mîrî, 1539; —i tapu, 988; —i zemîn, 673
RESÛL, Handekli sûhte, 453
RESÛL, harâmî, 441, 505
RESÛL, Megri Beyi, 1168
RESÛL ÇAVUŞ, Erzurum çavuşlarından, 1091
RESUL-YİRİ MEHMED, İskenderiyye'de sâkin, 1215, 1398
Reşîd (kazâsı), Mısır'da, 1115; —kādîsı, 497, 1115
Revâne, Klis'de bir mahal, 1540
revgan-ı sâde, 1270
RIDVÂN, بن -oğulları'ndan, 1196
RIDVÂN, Edirne'de timar sahibi sipâhî, 559
RIDVÂN, Köprülü kazâsından, 927

RIDVÂN, Menteşe beyinin adamı, hüküm götüren, 901

RIDVÂN, Nablus Sancağı Beyi, 607

RIDVÂN, Ravza-i Mutahhara huddâmından ve tavâşî ağalardan, hüküm götüren, 1381, 1383, 1384

RIDVÂN ÇAVUŞ, 371

RIDVÂN ÇAVUŞ, hüküm götüren, 729, 919, 920, 1028, 1039, 1043

RIDVÂN NASÛH, hüküm götüren, 841

ribâ-horluk, 1363

ribât şeyhleri, 1186

ribâtlar, 1186

rikâb-ı hümâyûn, 51, 652, 847, 911, 1011, 1214, 1440, 1470, 1593, 1598

rişvet, 1382, 1441

Rodos, 12, 13, 132, 133, 134, 135, 177, 215, 267, 356, 414, 539, 596, 611, 751, 781, 854, 940, 1170, 1233, 1303, 1318, 1323, 1404, 1640; —altı, 345; —beyi, 12, 13, 19, 28, 113, 131, 132, 133, 135, 140, 215, 267, 268, 345, 414, 539, 591, 596, 611, 630, 747, 751, 828, 899, 940, 1171, 1243, 1256, 1303, 1304, 1318, 1517; —Boğazı, 139; —cânibleri, 215, 1335; —dizdârı, 828, 1323; —efendisi, 131; —etrâfı, 133; —gemileri, 1335; —hıfzı, 132; —kadırgaları, 1517; —kal‘ası fethi, 828; —kapudanı, 139, 591; —kādîsı, 635, 1323; —keferesi, 1542; —limanı, 131, 940; —muhâfazası, 940, 999, 1004, 1335; —Müslimânları, 635; —yalıları, 781, 940

Rodoscuk, 1150; —kādîsı, 425, 598, 700, 1110, 1160, 1488, 1648, 1655

Ruha sancağı, 1317, 1485

Ruhayna, Şâm sancağında havâss-ı hümâyûndan bir köy, 127

ruk‘a, 51, 375, 649, 686, 690, 755, 911, 921, 1027, 1241, 1281, 1292, 1440, 1470, 1598; —sunmak, 51, 652, 847, 1241

Rûm, 697; —adamları, 618; —askeri, 144; —beylerbeyiliği, 1100; —beylerbeyisi, 32, 34, 35, 37, 39, 169, 226, 229, 332, 502, 540, 576, 647, 655, 670, 769, 773, 775, 829, 980, 1027, 1065, 1167, 1205, 1258, 1387, 1567, 1625; —çavuşları, 34; —esîrleri, 1601; —hâsları, 1617; —vilâyeti, 261, 664

Rûm-ili (vilâyeti), 107, 125, 433, 624, 693, 706, 783, 1008, 1014, 1212, 1297, 1363, 1545, 1582; —askeri, 1, 32, 34, 144, 226, 765, 766, 778, 779, 1152; —beylerbeyisi, 1, 22, 53, 64, 129, 226, 229, 332, 445, 462, 488, 529, 558, 766, 778, 859, 867, 1152, 1196, 1332, 1547; —beyleri, 959; —cânibleri, 223, 1335; —celebleri, 1373; —Kādî-askeri, 291; —kādîları, 188, 388, 465, 479, 480, 539, 597, 872, 1298, 1373, 1434; —muhâsebecisi, 656; —sağ-kolu, 1297; —sağ-kol kādîları, 693; —sağ-kol voyvodoları, 693; —sancak-beyleri, 732; —sipâhîleri, 1547; —sol-kolu, 1363; —sol-kol kādîları, 693; —sol-kol voyvodoları, 693

RÛM İLYÂS, Ruscuk kādîsının adamı, hüküm götüren, 1405

RÛM ŞÂH, Çihârşenbih kazâsı sâkinlerinden, ehl-i fesâd, 738

Rumâhiye begi, 235

Rûmî (sancağı), 440; —beyi, 340

Rûmlar, 1284

Rûmlı tâ’ifesi, 1608

Rus(lar) (memleketi), Rusya (ayrıca bk. Moskov, Maskov), 55, 93, 961, 949, 985, 1390; —askeri (ayrıca bk. Moskov askeri), 305, 323, 949, 961, 1047; —dil (esîr), 305; —ittifâkı, 949

Rus-ı menhûs, 55, 83, 954, 961, 1047, 1048, 1049, 1265, 1453, 1544

Ruscuk (kasabası), 406; —İskelesi emîni, 310; —kādîsı, 310, 417, 75, 1405; —voyvodası, 475

rusûm-ı örfiyye, 1285

rûznâme, 362

RÜSTEM, çavuşlukdan ma‘zûl, 208

RÜSTEM, çavuş-oğlanlarından, hüküm götüren, 99

RÜSTEM, Dimetokalı yeniçeri, 877

RÜSTEM, Pertek Beyi, 771, 853

RÜSTEM, Vize Beyi, 1226, 1279

RÜSTEM b. MEHMED, Pazarcık kazâsına tâbi Uden (?) karyesinden, 258

RÜSTEM KETHUDÂ, hüküm götüren, 797

RÜSTEM PAŞA, Budun Beylerbeyisi, 11, 341, 342, 344, 704, 1085

RÜSTEM PAŞA, Tımışvar Beylerbeyisi, 9

RÜSTEM PAŞA, Vezîr-i a‘zam, 675, 840, 1136, 1174, 1394, 1477

Rüstem Paşa medresesi, Medîne-i Münevvere'de, 1136

rüsûm (ayrıca bk. resm), 106, 428, 494, 673, 867, 1359; —ı âdiyye, 714; —ı etrâkiyye, 898; —ı örfiyye, 499; —ı ra‘iyyet, 1066, 1554

Saba ? (صبه) nâhiyesi, Klis livâsına tâbi, 1540

Sabancı (kazâsı), 157, 1255, 1340; —kādîsı, 85, 1255
sâbûn, 156, 290
saçaklı ev(ler), 72; —binâ etmek, 788
Saçaklu kal‘ası, 217
sadaka, 452, 1300
sadakāt-ı Müslimîn, 1062
sadakāt-ı nüzûr, bk. nüzûr sadakātı
sâdât, 126
Sâ‘d b. Sa‘îd Şeyhi, nâhiye-i Benî-Ken‘ân'da, 59
Sa‘dî Hoca Mahallesi, Vidin'de, 1578
Sa‘dûn, 1146, 1633
SA‘DÛN, Sancak-beyi Arab, 1146
SÂDIK ÇELEBÎ, 1261
Sâdık karyesi, Yenişehir'e tâbi, 660
Sadr-ı Süveyb sancağı, 1218
Safed (sancağı), 889; —beyi, 917, 1241; —emîni, 1354; —gölü, 1354; —gölü balığı, 1354; —imâret-i âmiresi, 1354; —kādîsı, 917, 1659; —kazâsı, 917, 1354, 1659; —tahrîri, 889
Saferlü karyesi, Sofya'ya tâbi, 1365
sağ-azebler, 819
sağ-kol kādîları, 479
sağ-kol kādîları, 1297
sağ-ulûfeciler, 1479; —kethudâsı, 1387
sağmalı koyun, 100, 866, 885
sahan, 664
Sahratu’llâh-i Müşerrefe vakfı, 1076
SA‘ÎD, Kerek-Şevbek Sancağı Beyi, 194, 1436, 1437, 1438, 1455
SA‘ÎD BEG, bk. Ebû-Sa‘îd, Kabur Beyi
SA‘ÎD RE’ÎS, hâssa reîslerden, hüküm götüren, 579, 624, 629
Sakalar karyesi, Kütahya'ya tâbi, 457
Sakarya nehri (suyu), 214, 1001
sakat at, 310, 417
Sakız (cezîresi, adası), 443, 901, 1498, 1520; —beyleri, 443, 1320; —gemileri, 131, 361
sal, 849
SALAMONUS, Yahûdî, 1169
salât, bk. namâz
salb, 196, 300, 1016; —etmek, 407, 1309, 1533; —üsiyâset, 725, 880, 923, 927, 1145, 1359, 1582, 1633
salgun salmak, 483, 487, 929, 1154, 1304
salıncak(lar), 245, 246
SÂLİH, Mekke-i Mükerreme'de mütemekkin, 1200
SÂLİM BEG, Kethudâsı, 59
SÂLİM el-KESREVANÎ, nâhiye-i Zebîb'de Şeyh, 59
Salkoz, Rodos'da hâs yeri, 611
Salta-Boğazı, Eflâk'da, 470
sâlyâne, 1006, 1493, 1499, 1617, 1621
Samakov, 1363; —kādîsı, 1367
saman, 67, 98, 110, 540
Samana, Alaca-hisâr kaâsında bir mahal, 511
Samanlu, Burusa'ya tâbi, 1531; —derbendi, Burusa'da, 1531; —iskelesi, Burusa'da, 313, 1264; —kādîsı, 559
Samantu nâhiyesi, 510
samsoncılar-başı, 242
Samsun, 108, 160; —iskelesi, 281; —kādîsı, 160, 419; —kal‘ası, 487; —yalıları, 38
san‘at, 777
SANCAK ALİ, Alâ’iyye'de Yürük-i Karamanlu cemâ‘atinden, 1448
sancak(lar), 57, 59; —âmilleri, 482; —asker(ler)i, 732, 734, 769, 1048, 1049; —bey(ler)i , 2, 36, 44, 57, 59, 123, 144, 220, 320, 355, 597, 639, 718, 814, 838, 845, 908, 911, 928, 980, 1015, 1024, 1048, 1051, 1074, 1075, 1093, 1098, 1145, 1180, 1224, 1251, 1296, 1312, 1318, 1346, 1353, 1376, 1454, 1478, 1485, 1527, 1546, 1563, 1585, 1625, 1633; —beyi âdemleri, 355, 1148, 1510; —beyi sübaşıları, 355, 815, 1465; —beyi ta‘yîn eylemek, 387; —kaldurmak, 211, 239, 245, 246; —sınırları, 639; —sipâhîleri, 1008, 1025, 1111, 1393, 1547; —sübaşıları, 65, 355, 482, 880, 1231, 1252, 1254, 1315, 1561; —tahrîri, 174, 696, 889, 1312
sancakdâr, 790, 791
sancak-ı hümâyûn, 402
sancak-ı sa‘âdet, 401
sandal, 108, 750, 1120, 1520, 1664
Sanduklu (kazâsı), 1426; —kādîsı, 87, 1426, 1593
SANOP AVALA, Silivri'de Papa Astasya mahallesi'nde sâkin neccâr, 284
SANOS KARYESİ, Mohaç'a tâbi, 1338
sapan, 1448
Sapancı dağları, 285
SARANDALOZ, Silivrili zimmî, 904
sarây, 1180
Sarây-ı âmire (Haleb'de), 643, 646
Sarây-ı Âmire, 314, 613; —ta‘mîri, 613
Sarây-Bosna (Bosna Sarâyı), 806, 844; —kādîsı, 806, 844, 911, 912, 1064

SARI, Abdî-oğlu, Akyazı'ya tâbi Karaca-oğlu karyesinden, 453

SARI İMÂM, Üsküb'de Tahte'l-kal‘a kurbinde İhtiman mahallesi'nde sâkin, 471

SARI SİNÂN, çâşnigîrlerden, hüküm götüren, 769

Sarı Saltuk zâviyesi, Varna'da Keligra hisârında, 418

Sarı-yaylağı, Akça-kızanlık kazâsında, 688

sârık(lar) (ayrıca bk. hırsuz), 453, 854, 953, 954, 995, 1421

SÂRIM, Harfeyn Kethudâsı, 59

Sarısu nâhiyesi, 1411

SARRÂC ALİ, hüküm götüren, 1105

SARRÂC MEHMED, Antakiyye mahkemesinde nâib, 1430

sarrâc(lar), ayrıca bk. hırsuz(lar), 777, 1010

SARRÂF MUSLİHUDDÎN, Edirneli, 1441

sarrâf, 865, 938, 1433, 1592

Saruca Paşa vakfı, Edirne'de, 871

Saruhan (sancağı), 423; —beyi, 761, 1103, 1554; —kādîsı, kādîları, 320, 411; —piyâdeleri beyi, 812

SARUHAN, Bârgîrî Beyi, 771

Saruhanlı karyesi, Ferecik kazâsına tâbi, 1274

Sarvanlu karyesi (Aksaray kazâsına tâbi) zimmîleri, 242

Sason hâkimi, 336

Satı karyesi, Geyve'ye tâbi, 352

SATI, Kara-hisâr Sancağında Ahmed Bey karyesinden yaya-başı, 122

SATILMIŞ, Akça-kızanlıklı, 891

SATILMIŞ, Geredeli sipâhî, 1420

SATILMIŞ, yolkesici, 877

SATILMIŞ SÜLEYMÂN, Işıklı kürek mahkûmu, 630

Sav (?) begi, 1386

Sava nehri, 1195, 1579, 1580

savaş, 1420

Sayd nâhiyesi, 59

Sayda, 726; —kādîsı, 726; —suyı, 28, 1267

SAYVEK, Malatya'da Ermenî şakî, 218

Sebve (?), Varna kazâsına tâbi bir mahal, 1644

sebzeciler, 914

Seçen (sancağı), 371, 663; —beyi, 291, 662, 704, 800, 1515; —parkanı, 662; —tahrîri, 639, 648

Sedd-i İslâm kal‘ası, 963

sefâ’in, bk. gemi(ler), donanma

sefâ’in-i hasâret-karâ’in, bk. küffâr (kâfir) gemileri

sefâ’in-i nusret-karâ’in, bk. donanma-i hümâyûn

sefer mühimmâtı, 736, 829, 1249

SEFER, arz getüren, hüküm götüren, 1396, 1424

SEFER, Çavuş-başı, hüküm götüren, 1529

SEFER, Dimetokalı, 1532

SEFER, erbâb-ı timardan, hüküm götüren, 1348

SEFER, Erzurum beylerbeyisinin çavuş-başısı, hüküm götüren, 1516, 1658

SEFER, Filibe'de (?) müsellem, 1211

SEFER, Folça Dizdârı, 462

SEFER, gemi reîsi, 1601

SEFER, Hacı Mahmûd-oğlu, Burgoslu, maktûl, 299

SEFER, İstanbul'da kassâblar kethudâsı, 1151

SEFER, Kefe beyinin adamı, 305, 343

SEFER, Klis'de Melvine kal‘ası sâkinlerinden, 903

SEFER, Klisli, ehl-i fesâd, 249

SEFER, mahbûs, 682

SEFER, Pertekrek Sancağı Beyi, 1519

SEFER, Sukna Kal‘ası Voyvodası, Budun'da, 1210

SEFER, Toygun Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 1515

SEFER, Türkmen Kādîsı, 1209

SEFER b. KARA PÎRÎ, Balıkesrî'de kuttâ‘-ı tarîk, 740

SEFER b. TİMUR, Samakovlu koyun sürücü, 1367

SEFER RE’ÎS, Süveyş reîslerinden, hüküm götüren, 1356

Seferî-hisâr, 65, 840; —kādîsı, 840; —kādîlığı, 65; —kal‘ası, 65

sefer-i hümâyûn, 64, 107, 200, 289, 451, 576, 667, 820, 929, 1249, 1419, 1585

sefer-i nusret-rehber, 829

sefer-i pâdişâhî, 1419

sefer-i zafer-eser, 529

sefere çıkmak, 777

Seferli karyesi, Sofya'ya tâbi, 1530

sefîne, bk. gemi, donanma

segbân, 81, 83; —başı, 1, 56, 329, 331, 1378, 1379, 1380

Segedin, 111; —beyi, 7, 9, 111, 118, 146, 639, 648, 663, 696, 703, 704, 1157, 1415; —hisâr-erleri, 1157; —kal‘ası, 1157; —yolları, 111

Seksar sancağı begi, 491, 702, 964, 1338

Selânik, 125, 498, 1320; —beyi, 437, 927, 1047, 1049, 1054, 1515, 1616, 1623, 1639; —kādîsı, kādîları, 471, 498, 559, 887, 927, 1302, 1433; —körfezi, 1335, 1618; —yürükleri sübaşısı, 843

SELCEN-OĞLI, Aydınlı, 1598

Seldûz ülkesi, 1168

Selemiyye sancağı, 1271; —beyi, 59, 593, 1094; —tahrîri, 1094

selh-hâne, 1151

SELÎM, Şehzâde, Kanûnî Sultan Süleyman'ın oğlu, 1, 3, 8, 12, 15, 16, 22, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 43, 44, 57, 59, 60, 61, 144, 153, 186, 199, 225, 226, 227, 292, 293, 329, 396, 481, 483, 484, 557, 613, 679, 737, 760, 817, 880, 906, 938, 975, 990, 993, 1106, 1108, 1155, 1207, 1267, 1337, 1376, 1396, 1418, 1424, 1428, 1473, 1481, 1495; —lalası, 15, 16, 41

SELÎM BEG, 748

SELÎMEŞAN, Mostar zu'amâsından Hacı Mehmed'in câriyesi, 827

Sellûriyye sipâhîleri, 1094

Sellûriyye Türkmenleri, Hıms sancağında, 104, 105

Selvi varoşı, 1338

Semartde nâhiyesi, Mohaç sancağına tâbi, 509

Semarten parkanı, Mohaç sancağında, 702

semâvî âfet, 929

Semendire (sancağı, vilâyeti), 30, 244, 511, 577, 689, 912, 1585; —alay-beyisi, 1477; —beyi, 123, 243, 416, 430, 577, 957, 1015, 1024, 1176, 1182, 1225, 1445, 1474, 1585; —kādîsı, kādîları, 1015, 1024, 1224, 1312, 1585; —kal'ası, 1663; —kal'ası müstahfızları, 691; —muhâfazası, 178, 182; —sipâhîleri, 430, 957; —tahrîri, 957, 958, 1312

Semenlos (?) **karyesi**, Mohaç'a tâbi, 1338

semerci, 777

semmûr kürkleri, 1158

ser-â-ser kîse, 407, 805, 963, 1085, 1622

ser-asker, 559

serbest timar(lar), 76, 424, 880, 015, 1104, 1231, 1252; —sâhibleri, 1252; —cemâ'ati, 1359

serbest toprak, 424

Serciler karyesi, Çatalcaya tâbi, 445, 446

seren, 214

Serfice (kazâsı), 1624; —kādîsı, 559, 1363, 1624

serhad(ler), 8, 178, 180, 198, 206, 264, 323, 341, 384, 387, 674, 1003, 1039, 1117, 1153, 1221; —askeri, 341; —beyleri, 93, 206, 341, 753, 1153, 1221, 1644; —1073; —hıfzı, muhâfazası, 604, 698, 1516; —ümerâsı, 344; —zâbitleri, 1203; —sancağı, 201

serhadd-i Memâlik-i mahrûse (mahmiyye), 206, 144

serhadd-i vilâyet-i ma'mûre, 30

serika (etmek), (ayrıca bk. hırsuzluk), 46, 114, 308, 679, 708, 721, 816, 925, 928, 937, 953, 954, 995, 1080, 1213, 1274, 1404, 1418, 1421, 1483, 1495, 1598, 1603

sermek ile akça teklîf etmek, 558

Sermîn kādîsı, 1209, 1227, 1271

Setliş-oğulları, Ma'arra'da sâkin, 31

SEYDÎ, Bozkoyunlu Boyu'nun beyi, 59

SEYDÎ, mazınna, 1495

SEYDÎ ALİ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 74

SEYDÎ ALİ, Kazancılar karyesinden, 356

SEYDÎ RE'ÎS, at gemileri reîslerinden, 222

Seydî Gāzî, 73; —ışıkları, 73

Seydî-şehri (kazâsı), 1213; —kādîsı, 1080, 1213, 1555; —nâ'ibi, 1213; —sipâhîleri, 1213

SEYFEDDÎN, Örgân Beyi, Hüseyin Bey'in biraderi, 771

SEYFEDDÎN, yürük eşkincisi, Edirne'de ehl-i fesâddan, 1196

SEYFÎ, Cârullâh Çavuş'un adamı, 258

SEYFÎ b. MÛSÂ, Balıkesrî'de kuttâ'-ı tarîk, 740

SEYFÎ ÇAVUŞ, İlbasan sancağı sipâhîlerinden, 559

SEYRÂN, Ankaralı Çavuş-oğlu'nun hıdmetkârı, 820, 1245

SEYYİD HASAN, Lahsâ Kādîsı, 1146

SEYYİD YÛSUF, Burusalı, 1170

Seyyid Mehmed Bey-oğulları, 1028, 1221

Seyyid Mehmed el-Buhârî imâreti, Burusa'da, 1586

seyyid, 471

Sıçanlu nahiyesi, Kara-hisâr sancağına tâbi, 122

sığır, 308, 665, 1401, 1502; —celebleri, 1401; —gasb, serika eylemek, 1300, 1603

SIĞIRMAÇ ALİ, şakî, 1535

Sındırgı (nâhiyesi), 1098; —derbendi, 1098

Sırf (Sırp), 697

sicil etmek, 20

sicil ve huccet hakkı, 196

sicil yazmak, 1070

sicill-i mahfûz, 197, 684, 744, 1024, 1224, 1339, 1574, 1577, 1636; —a kayd eylemek, 72, 141, 239, 246, 469, 887

Sidnik kal'ası, Venedik'e tâbi, 1507

Sidre körfözi, 1618

Sidrekapsi, 1335

Sigetvar, Mohaç sancağında, 111, 118, 698; —kal'ası, 111, 118, 167, 509, 698, 702; —kal'ası beyi, 960; —kal'ası eşkıyâsı, haydukları, 118,

509, 699, 714, 716; —kal‘ası parkanı, 702; —muhâsarası, 723

Siirt nâhiyesi, 833

sikke, 41, 851, 1069, 1103, 1617, 1621

silâh, 674

silâhdâr(lar) (tâ’ifesi), 1, 22, 32, 34, 399, 609, 713, 819, 1156; —kâtibi, 713

Silifke iskelesi, Karaman vilâyetine tâbi, 1302, 1320

Silifke kādîsı, 1448

Silistre (kazâsı), 64, 295, 839, 1047, 1049, 1054, 1072, 1220, 1247, 1248, 1333, 1449, 1452, 1560, 1651; —beyi, 231, 280, 281, 286, 288, 485, 832, 839, 863, 936, 1047, 1048, 1049, 1050, 1054, 1111, 1240, 1247, 1248, 1283, 1286, 1390, 1393, 1421, 1449, 1452, 1467, 1476, 1497, 1536, 1560, 1565, 1595, 1639; —cânibleri, 1616; —iskelesi, 1284; —kādîsı, kādîları, 559, 721, 802, 816, 863, 897, 936, 1321, 1467, 1476, 1560; —kal‘ası, 1449, 1560, 1595; —mukāta‘âtı nâzırı, 1333

Silivri, 284, 1447; —çarşûsı, 904; —kādîsı, 284, 425, 555, 590, 608, 682, 700, 819, 904, 1110, 1648, 1655; —müderrisleri, 1109

Silivri-kapusı, 1151

Simav, 1098; —kādîsı, 95, 96

sîm-keş tâ’ifesi, 1460

SİMİON, Benderli zimmî, 925

SİNÂN , Trablus Beyi, 666

SİNÂN, Amâsiyye Beyi, 153, 224, 452, 759

SİNÂN, Ankara piyâdeleri beyi, 812

SİNÂN, Ardahan Sancağı Beyi, 144, 668, 669, 763

SİNÂN, Birecik Beyi, 59

SİNÂN, Boğazkesen hisârı erenlerinden, hüküm götüren, 673

SİNÂN, Bolu Beyi, 1112, 1358, 1506, 1569

SİNÂN, Çapakçur Sancağı Beyi, 1138

SİNÂN, Edirne Bostancı-başısı, 739

SİNÂN, Edirne'de Kürd Hoca mahallesi sâkinlerinden, 1150

SİNÂN, Gazze Beyi, 929

SİNÂN, Geyveli, 1376

SİNÂN, Hâssa Harc Kâtibi, 354

SİNÂN, hüküm götüren, 230, 1260

SİNÂN, İlbasan Beyi'nin Kethudâsı, hüküm götüren, 1037, 1353, 1468

SİNÂN, Kefe Beyi, 4, 81, 305, 954, 1048, 1266

SİNÂN, Kerîm Çavuş-oğlu, hüküm götüren, 540

SİNÂN, Kırk-kilise Beyi, 94

SİNÂN, Kırloş kazâsında Dizdâr, 1134

SİNÂN, Koca-ili sancağı hıfzına me’mur, 1255

SİNÂN, Ma‘arra Beyi, 31, 59

SİNÂN, Murâd-oğlu, Gedegra kazâsına tâbi Köpri karyesinden, 1027

SİNÂN, Provnik kādîsının kethudâsı, hüküm götüren, 815

SİNÂN, Rodos beyinin sâbık kethudâsı, 828

SİNÂN, za‘îm, Haleb'de Mankosa (?) Kethudâsı, 762

SİNÂN, 653, 654, 729, 1602

SİNÂN b. HÜSEYİN, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 1526

SİNÂN BEG (PAŞA), Silistre Beyi, 64, 231, 261, 280, 281, 286, 288, 485, 832, 839, 863, 1047, 1048, 1050, 1054, 1240, 1247, 1248, 1259, 1393, 1452, 1467, 1476, 1497, 1560, 1565, 1639

SİNÂN ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 258, 838

SİNÂN ÇAVUŞ, hüküm götüren, 110, 151, 298, 427

SİNÂN ÇAVUŞ, sipâhî, 559

SİNÂN ÇELEBÎ, Edirne'de müderris, 1441

SİNÂN ÇELEBÎ, Kāsım Bey'in Çavuşu, hüküm götüren, 1538, 1573

SİNÂN KETHUDÂ, 201

SİNÂN KETHUDÂ, hüküm götüren, 276, 440, 1013, 1252, 1552

SİNÂN KETHUDÂ, Koca-ili Sancağı Beyi Ali'nin adamı (kethudâsı), 569, 734, 1013, 1397, 1264, 1602

SİNÂN PAŞA, 210, 460

SİNÂN PAŞA, Amâsiyye Muhâfızı, 201

SİNÂN RE’ÎS, hâssa reîslerden, 1310, 1311

SİNÂN VOYVODA, Bosna Beyi Malkoç Bey'in adamı, hüküm götüren, 1540, 1579, 1580

SİNÂN VOYVODA, Usturgun Beyi Mehmed Bey'in adamı, hüküm götüren, 948

Sincâr tâ’ifesi, 1605

Sindî Süleymânî aşîreti, 1142

Sindi begi, 234

Sinob, 108; —kādîsı, kādîlığı, 69, 419, 1300; —kal‘ası ta‘mîri, 69; —yalıları, 38

sipâh(lar), sipâhî(ler) (tâ’ifesi), 106, 150, 189, 247, 250, 295, 316, 317, 318, 321, 382, 410, 430, 445, 446, 451, 509, 510, 511, 522, 524, 530, 533, 558, 559, 577, 591, 593, 594, 607, 673, 696, 703, 714, 715, 718, 724, 732, 733, 734, 736, 821, 838, 850, 856, 860, 875, 888, 891, 896, 901, 906, 912, 929, 937, 943, 947, 955, 956, 957, 958, 959, 961, 1007, 1008, 1038, 1047, 1058, 1066, 1073, 1080, 1085, 1087, 1098, 1104, 1111, 1138, 1175, 1181,

1182, 1188, 1202, 1207, 1212, 1217, 1219, 1220, 1237, 1238, 1258, 1264, 1324, 1337, 1346, 1357, 1360, 1361, 1363, 1403, 1418, 1420, 1434, 1441, 1473, 1494, 1497, 1512, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1526, 1546, 1547, 1554, 1562, 1565, 1569, 1578, 1594, 1603, 1612, 1614, 1615, 1616, 1637, 1653, 1654, 1663; —çavuşlar, 559; —harclıkcılar, 559, 715; —oğlanları, oğulları, 97, 188, 321, 519, 560, 1396, 1468; —oğlanları çavuşı, 555; —oğlanları kethudâsı, 590, 904; —ta‘yîn etmek, 530; —timarı, 533, 815

sîpâhî(ler) (tâ’ifesi), 667, 1649

SİPÂHÎ-ZÂDE ARSLAN, Hendekli, 298

sipâhî-zâdeler, 150, 528, 883, 1047, 1054, 1066, 1073, 1565, 1111, 1363, 1393, 1497

si‘r, 1298, 1653; —i câhî, 1654, 1660

Sirem (sancağı), 1183; —beyi, 434, 867, 1061, 1182, 1195, 1334, 1474; —tahrîri, 434; —sürgünleri hâsları, 1654

Sîret-bâzârı, Boğdan'da, 651

Siroz, 877; —kādîsı, 291, 488, 559, 838, 1363

Sisam adası, 1337, 1361

SİTTÎ, Kara Mûsâ-kızı, Ruha sancağında yetime, 1317

Sivas, 1491; —çavuşları, 898

Siverek (sancağı), 2, 120, 121; —beyi, 2, 120, 121; —Ekrâdı, 120; —kādîsı, 2, 120, 121

siyâdet iddi‘â etmek, 318, 851

siyah kul (zenci köle), 1659

siyâset (etmek, edilmek, olunmak) (ayrıca bk. eşedd-i siyâset, salb), 14, 72, 76, 107, 150, 152, 167, 196, 210, 211, 257, 300, 316, 355, 433, 444, 464, 505, 516, 586, 588, 607, 665, 684, 700, 725, 727, 744, 774, 880, 887, 903, 904, 923, 959, 960, 969, 976, 1012, 1016, 1039, 1114, 1116, 1145, 1160, 1233, 1288, 1291, 1300, 1397, 1478, 1532, 1534, 1545, 1550, 1595, 1618; —e müstahık olmak, 880, 1015

Sofya (nâhiyesi), 125, 1363, 1530; —harclıkcıları, 559; —kādîsı, 125, 488, 841, 1365, 1530, 1592

Soğanlu, Havâss-ı Kostantıniyye kazâsı tevâbi‘inden, 950

Sokol, 649; —kal‘ası kethudâsı, 1606

SOLAK MUSTAFA, İstefelü, 561, 857

sol-bölük ağası, 396

sol-bölük ulûfecileri, 329

sol-kol kādîları, 479, 1297

sol ulûfeciler, 819; —ağaları, 339, 620

Solhisâr, 444

Solnok (sancağı, livâsı), 103, 146, 181, 1145; —beyi, 90, 104, 106, 146, 148, 181, 408, 1085, 1285; —kal‘ası, 1085; —serhaddi, 384; —sipâhîleri, 1085

SOLONOSKİ, küffâr boy-beylerinden, 753

soltatlar, 346

somar, 1566; —zahîre, 1566

Sonbor (nâhiyesi), Segedin'e tâbi, 111, 118; —kal‘ası, 111; —varoşu, 118

Sonice kal‘ası, 323

Soriçe, 689; —kal‘ası müstahfızları, 691

Sorkun nâhiyesi 1612

SORPOL, Boğdan voyvodasının adamı, hüküm götüren, 93, 102

Söğüd karyesi, 375

Söğüdcük kādîsı, nâ’ibi, 1376

SÖHRÂB BEG, Gelengün ve Vecnegûle (?) Beyi, 771

SÖRHÂB, Kırşehirli şakî 767, 825, 826, 947, 1258, 1295

Sucuk-pınar, Burusa'da bir mahal, 1170

Sudak kādîsı, 536

su dolâbı, 871

su kuyusı, 513

Sûfîler karyesi, İzladi'ye tâbi, 1521, 1530

sûhte(ler), sûhtevât (tâ’ifesi), 17, 107, 157, 192, 193, 196, 262, 286, 320, 348, 363, 411, 419, 423, 433, 438, 452, 453, 454, 455, 456, 485, 487, 554, 738, 904, 930, 931, 933, 987, 1029, 1065, 1074, 1114, 1233, 1253, 1288, 1300, 1304, 1340, 1361, 1371, 1594; —ayaklanması, 261

Sukna kal‘ası, Budun'da, 1210

sulehâ, 441, 990, 1556

SULHUDDÎN, Akçakızanlık kazâsında koyun sürücüsü, 1366

SULTÂN AHMED BEG, Gence Hâkimi (Beyi), 336, 771, 1138; —oğulları, 1138

SULTÂN AHMED BEG, Harran Hâkimi, 770

SULTÂN AHMED BEG, Hizân Hâkimi (Beyi), 234, 237, 338

SULTÂN ALİ BEG, Katîf Sancağı Beyi, 1128, 1631, 1633

SULTÂN ALİ BEG, Sörhâb Bey-oğlu, 984, 997

SULTÂN ALİ, Bedre Meliki, 1296

SULTÂN ALİ, hüküm götüren, 220

SULTÂN BÂYEZÎD, 532

SULTÂN HÜSEYİN BEG, İmâdiyye Hâkimi, 233, 237, 238, 273, 335, 391, 392, 757, 758, 770, 997, 1168, 1406, 1600, 1605

Sultân Bâyezîd vakfı mütevellîsi, 652, 1105

Sultân-öni (sancağı), Burusa'ya tâbi, 25; —mütevellîsi, 1586; —beyi, 1172; —piyâdeleri (yayaları), 184; —piyâdeleri beyi, 184, 707, 1316

sultânlar, 1203

SUNKUR, Eflâk ve Boğdan voyvodasının adamı, hüküm götüren, 720, 721

SUN‘ULLÂH, Geredeli, 1420

sûr, 849

SÛRÂNÎ SÜLEYMÂN BEG, 233

sûret-i sicil, 20, 65, 84, 128, 282, 300, 414, 418, 446, 660, 687, 708, 723, 815, 854, 911, 912, 926, 1091, 1134, 1207, 1216, 1233, 1245, 1281, 1296, 1300, 1307, 1421, 1458, 1483, 1526, 1530, 1552, 1561, 1582, 1603, 1664; —göndermek, 20

surna çalmak, 239, 245, 246

Surniçe kal‘ası dizdârlığı, 279

surre, 189, 317, 1187, 1200, 1541, 1572; —defteri, 1186, 1187; —emâneti, 1156; —mahlûlü, 1199; —ta‘yînı, 1541

surre-i cedîd, 1541

Suruç begi, 771

SURURİÇE (?), Boğdan'da Varniçe karyesinde zimmî, 925

SUSANUS MAVRAMAÇ (?), Silivri'de Papa Astasya mahallesi'nde sâkin neccâr, 284

suyolcı-başı, 871, 1327

su tugyânı, 834, 1189

su-yolı, 321, 322, 1327; —hıdmeti, 50, 77, 94, 314, 843, 1538, 1581; —lâğımı, 23; —ta‘mîri, 159

sübaşı(lar), 2, 50, 71, 94, 116, 196, 218, 355, 359, 464, 469, 471, 497, 505, 515, 538, 569, 597, 638, 701, 815, 1098, 1116, 1198, 1225, 1296, 1315, 1359, 1517, 1593, 1598

sübaşılık, 843, 1377; —hıdmeti, 1377

Südde-i sa‘âdet, Südde-i sa‘âdet-nijâd, Südde-i seniyye (ayrıca bk. İstanbul), 7, 8, 20, 25, 26, 27, 30, 32, 43, 47, 57, 69, 78, 83, 85, 86, 91, 92, 101, 104, 109, 110, 113, 114, 118, 119, 126, 128, 139, 146, 147, 149, 151, 153, 155, 156, 162, 163, 164, 165, 168, 173, 175, 178, 179, 180, 181, 184, 186, 190, 191, 193, 194, 196, 197, 199, 200, 204, 205, 206, 207, 210, 211, 212, 215, 216, 220, 222, 225, 235, 240, 241, 243, 244, 247, 250, 252, 253, 254, 257, 259, 267, 268, 272, 275, 278, 280, 281, 291, 293, 298, 299, 300, 304, 305, 308, 309, 310, 314, 316, 317, 320, 321, 338, 339, 340, 341, 343, 347, 348, 350, 351, 352, 354, 356, 360, 361, 364, 366, 369, 372, 374, 375, 376, 378, 379, 381, 383, 385, 386, 388, 397, 399, 401, 402, 404, 406, 408, 410, 414, 415, 417, 418, 419, 421, 423, 425, 426, 431, 432, 434, 435, 436, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 448, 451, 453, 454, 455, 461, 464, 467, 469, 470, 471, 475, 477, 479, 482, 486, 488, 489, 490, 491, 492, 494, 495, 499, 501, 502, 505, 507, 514, 515, 517, 519, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 530, 531, 532, 533, 535, 538, 541, 544, 547, 548, 549, 553, 555, 557, 560, 561, 562, 567, 570, 573, 577, 579, 581, 586, 587, 590, 591, 592, 600, 603, 604, 605, 607, 608, 612, 614, 618, 619, 622, 623, 624, 627, 636, 637, 638, 646, 649, 651, 653, 654, 655, 657, 659, 660, 662, 665, 668, 669, 671, 672, 673, 678, 680, 681, 684, 685, 686, 687, 690, 695, 696, 697, 699, 701, 702, 703, 704, 706, 708, 709, 713, 717, 719, 720, 721, 727, 729, 730, 732, 736, 737, 740, 741, 744, 747, 748, 750, 752, 754, 755, 759, 760, 767, 772, 789, 790, 791, 792, 796, 799, 804, 805, 808, 809, 814, 817, 818, 819, 828, 832, 835, 836, 837, 838, 840, 845, 847, 854, 856, 858, 860, 862, 865, 869, 870, 877, 878, 879, 882, 887, 889, 893, 894, 895, 900, 902, 906, 907, 910, 911, 915, 916, 918, 920, 921, 922, 923, 924, 926, 927, 928, 934, 935, 939, 942, 945, 950, 953, 957, 958, 959, 962, 963, 967, 970, 973, 979, 980, 988, 990, 991, 992, 994, 1011, 1014, 1023, 1024, 1027, 1031, 1032, 1036, 1039, 1049, 1055, 1061, 1064, 1068, 1070, 1071, 1072, 1078, 1080, 1082, 1083, 1086, 1088, 1091, 1092, 1095, 1103, 1112, 1121, 1122, 1128, 1130, 1134, 1141, 1142, 1150, 1152, 1154, 1166, 1167, 1169, 1170, 1173, 1176, 1183, 1184, 1191, 1194, 1199, 1200, 1201, 1203, 1204, 1209, 1211, 1221, 1224, 1228, 1229, 1232, 1233, 1235, 1245, 1256, 1259, 1273, 1274, 1283, 1287, 1290, 1292, 1294, 1296, 1304, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1323, 1324, 1329, 1335, 1340, 1341, 1345, 1346, 1348, 1349, 1350, 1352, 1353, 1354, 1356, 1358, 1363, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1383, 1388, 1389, 1392, 1397, 1398, 1400, 1403, 1404, 1405, 1408, 1410, 1411, 1417, 1421, 1422, 1425, 1426, 1430, 1433, 1434, 1442, 1446, 1447, 1448, 1451, 1452, 1455, 1456, 1458, 1459, 1460, 1462, 1464, 1466, 1467, 1469, 1470, 1473, 1478, 1480, 1481, 1483, 1486, 1488, 1489, 1490, 1492, 1499, 1501, 1504, 1507, 1509, 1510, 1514, 1518, 1520, 1521, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1534, 1535, 1542, 1544, 1547, 1551, 1560, 1562, 1565, 1566, 1567, 1574, 1576, 1582, 1583, 1584, 1586, 1587, 1589, 1597, 1598, 1601, 1602, 1603, 1605, 1608, 1611, 1616, 1619, 1622, 1623, 1629, 1634, 1637, 1642, 1643, 1644, 1645, 1649, 1658, 1659, 1660

SÜHEYL, azebler kethudâsı, 1611

SÜLEYMÂN, Batum Beyi, 270
SÜLEYMÂN, Berka ? ( )-oğlu, Şâm sipâhîlerinden, 166, 127
SÜLEYMÂN, Bolu sancağında za‘îm, 1594
SÜLEYMÂN, bölük-halkından, 313
SÜLEYMÂN, Çirmen Beyi, 687
SÜLEYMÂN, Deyr-i Divîn Beyi, 771
SÜLEYMÂN, emîn, 932
SÜLEYMÂN, Gazze Sancağı Beyi, 8, 13
SÜLEYMÂN, Hacı, 441
SÜLEYMÂN, Kapu Kethudâsı, hüküm götüren, 1553
SÜLEYMÂN, Kara-hisâr sancağında Ulu karyesinden yaya-başı, 122
SÜLEYMÂN, Kastamoni Beyi, 774, 1300
SÜLEYMÂN, Kastamonili, 1357
SÜLEYMÂN, Mehmed Paşa medresesi (İznik'de) müderrisi, 1197
SÜLEYMÂN, Mısr beylerbeyisinin adamı, hüküm götüren, 1541, 1572
SÜLEYMÂN, Mûsâ Paşa-oğlu, 152
SÜLEYMÂN, Rodos sancağı beyinin adamı, sipâhî, 539, 751
SÜLEYMÂN, sâbık Budun Defderdârı Mehmed Çelebî'nin adamı, 559
SÜLEYMÂN, sâbık Gazze Beyi, 929
SÜLEYMÂN, Sanduklu kazâsına tâbi Kalenderaş karyesinden, 1426
SÜLEYMÂN, Sultân-önü sancağı yayaları-beyinin adamı, 184
SÜLEYMÂN, Sürânî, Harîr-i Divîn Beyi, 158, 391, 395
SÜLEYMÂN, Trablus sancağında Cile nâhiyesinde âsî, 1040
SÜLEYMÂN, Vulçıtrın Beyi, 55, 143, 399, 520, 839, 1054, 1616
SÜLEYMÂN, Yemen'de Emvâl-i Hâssa Nâzırı, 989
SÜLEYMÂN, Za‘îm, 738
SÜLEYMÂN AGA, Basra'da mütemekkin, müteveffâ, 1629
SÜLEYMÂN b. ALİ BAŞA, Pazarcık kazâsına tâbi Uden (?) karyesinden, 258
SÜLEYMÂN b. MURÂD, Hâslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin doğancı-oğlu, 1137
SÜLEYMÂN b. VELÎ, Tireli kürek mahkûmu, 630
SÜLEYMÂN BEG, Dergâh-ı Mu‘allâ müteferrikalarından olup ze‘âmet tasarruf eden, hüküm götüren, 403
SÜLEYMÂN BEG, Za‘îm, 348
SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, hüküm götüren, 1072
SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu‘allâ huddâmından, 1453
SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, Drama'da sipâhî, 559
SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, hüküm götüren, 103, 193, 832, 863, 1265, 1266, 1500, 1560
SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, Temür-hisâr'da sipâhî, 559
SÜLEYMÂN EMÎN, Livâdiye kazâsında mütemekkin, 1601
SÜLEYMÂN KETHUDÂ, Aydınlı, 1598
SÜLEYMÂN PAŞA, 153, 224, 230, 231, 232
SÜLEYMÂN VOYVODA, 840
Süleymânî akça, 616
Süleymânlu Kethudâsı, 59
Sünnetler karyesi, Akça-kızanlık kazâsında, 891
Sünnî-mezheb, 984, 997
Sürgi bâcgâhı, Hısn-ı Mansûr kazâsında, 628
sürgün, 985; —etdirmek, 167
SÜRHÂB (SÖHRÂB) BEG, Şehrizol Beyi, 984, 997
Sürice, Eskişehir'de bir mevki, 1172
sürici(ler), 597, 872, 1365, 1366, 1367
Süsen adası, 596
süvârî, 1149
Süveyş, 550, 983; —reîsleri, 1356

ŞA‘BÂN, Ali-oğlu, Ferecik kazâsına tâbi Saruhanlı karyesinde mütemekkin, 1274
ŞA‘BÂN, arz getüren, hüküm götüren, 1420
ŞA‘BÂN, Canik beyinin adamı, hüküm götüren, 1304
ŞA‘BÂN, Erzurum kullarından, hüküm götüren, 1492
ŞA‘BÂN, Göynüklü, 455
ŞA‘BÂN, Hisâr Bey-oğlu, 1469
ŞA‘BÂN, sicil getiren Çit (Đ) karyeli, 20
ŞA‘BÂN, Şile sâkinlerinden, 110
ŞA‘BÂN KETHUDÂ, hüküm götüren, 126, 491
şefâ‘at-nâme, 1296
ŞÂH, sâbık Debri (Debre) kādîsı, 1332
ŞÂH ALİ, Ağriboz'da mütemekkin, 1118, 1591
ŞÂH BÂLÎ, erbâb-ı timardan, arz getüren, 1118
ŞÂH HÛBÂN HÂTÛN, 41; —vakfı, 661
ŞÂH HÜSEYİN, Dergâh-ı Mu‘allâ çavuşlarından, 1188, 1474
ŞÂH MANSÛR, aşîret ağası, 757
ŞÂH MEHMED BEG, 679

ŞÂH-KULI AGA, Sultân Ali Bey'in adamı, 984

ŞÂH-KULI, Deyr-i Ruha Beyi, 771

ŞÂH-KULI, şikâyetci, 185

ŞÂH-KULI-OĞLI, Bozoklu âsî, 1575

şâhbeg kumaş, 1447

ŞÂHDİL, Deşt (?) Boyu'nun Beyi, 59

şâhid-i zûr (ayrıca bk. şuhûd-ı zûr), 1662

şâhin(ler), 309, 350, 1035, 1055, 1455; —yuvaları, 1314

şakāvet, 171, 218, 258, 352, 672, 845, 915, 962, 985, 1064, 1196, 1403, 1550

şakΩler, 52, 53

Şaleş ? (شالش) **karyesi**, İşban ? (شبانه) kazâsına tâbi, 1468

Şâm (sancağı, vilâyeti), 57, 127, 141, 156, 306, 315, 316, 347, 553, 562, 563, 616, 631, 1101, 1336, 1436, 1458, 1541, 1556, 1557, 1572; —ahâlîsi, 1198; —beylerbeyiliği, 59; —beylerbeyisi, 8, 57, 127, 141, 161, 164, 165, 166, 189, 190, 191, 194, 315, 316, 317, 354, 355, 484, 547, 548, 576, 607, 632, 719, 769, 772, 789, 792, 804, 829, 889, 929, 1020, 1025, 1198, 1267, 1294, 1336, 1354, 1395, 1399, 1423, 1436, 1437, 1455, 1458, 1556, 1558; —çavuşları, 12, 138; —çavuşları kethudâlığı, 141; —evkāfı, 553; —hazînesi, 165; —kādîsı, 1395, 1557; —kal'ası, 141, 1336; —nâzırı, 190, 191; —sipâhîleri, 127, 166; —sübaşısı, 141; —şehir kādîsı, 141; —timarları defterdârı, 306, 307; —yaya-başıları, 190, 191; —yeniçerileri, 165, 190, 191, 354, 481, 484, 486, 789, 1436, 1437, 1548; —yeniçerileri ağası, 484

şart-ı vakf, 1275

şart-ı vâkıf, 126, 553, 939, 1383, 1411, 1541; —a muhâlefet, 307

şartlı timar, 1094

Şarvar, Rûm-ili'de bir mahal, 1305

Şat nehri, 1218

Şattu'l-Arab, 1435

şâtü'l-mer'â, 1094

ŞAVER, kendir emîni, 282

şayka, 47, 48, 384, 1293, 1390

ŞAYKON (شايقون) Kal'ası Dizdârı, 1149

ŞEBDÎDE (?), nâm-ı dîger: ŞEYHÎ, Ömer-oğlu, Şehirköy sâkinlerinden ma'zûl sipâhî, 937

Şebenik, Klis'e tâbi bir mahal, 1075

şehir kādîsı, 436

Şehirköy (kasabası), 937, 1363; —çarsûsı, 937; —kādîsı, 559, 937

Şehme mezra'ası, Mısr'da Cevheretü's-sahretî Câmi'i evkāfından, 552

şehnişînler, 72

şehr-emîni, 47, 1161

Şehr-i bâzâr begi, 771

Şehrizol (sancağı, vilâyeti), 605, 618, 741, 743, 780, 984, 997, 1003; —beyi, 340, 573, 574, 605, 617, 618, 619, 919, 920, 984, 1003; —hâsları, 741; —kal'aları, 605; —kal'ası ta'mîri, 617; —muhâfazası, 741, 743; —tahrîri, 618, 741

ŞEHSUVÂR, Kâtib, 1408

ŞEHSUVÂR, Voynuk Sancağı Beyi, 1211

ŞEHSUVAR b. DÂVÛD, Dukagin'de timar sahibi, 1550

şehzâde, 1617; —defterdârı, 1562, 1621; —kethudâsı, 1428

şeker, 1597; —kamışı, 1354

Şekin (?) **parkanı**, Mohaç sancağında, 702

şekvâ, ayrıca bk. şikâyet, 121, 167, 220, 686, 690, 706, 760, 818, 882, 901, 903, 911, 921, 937, 938, 942, 943, 985, 1044, 1082, 1151, 1154, 1167, 1168, 1178, 1179, 1217, 1230, 1233, 1251, 1254, 1291, 1296, 1309, 1332, 1384, 1424, 1448, 1465, 1541, 1661; —eylemek, 194, 316

Şemetlos palankası, 106

ŞEMSÎ, Akyazı'da sârık levend, 453

ŞEMS-İ DÜLDÜL, 1633

ŞEMSEDDÎN, Gördük Kādîsı, 1087

ŞEMSEDDÎN, Hamâ Kādîsı, 1539

ŞEMSÜDDÎN, Burusa'da Emîr Sultân Medresesi müderrisi, 1619

şeneltmek, şenlenmek, 1177, 1208, 1354, 1394, 1414, 1563

ŞEREF BEG-OĞLI, Van'da, 771

Şeref b. Ma'n nâhiyesi, 59

ŞEREFUDDÎN, Mercânü'l-fev'de (?) Şeyh, 59

ŞEREFUDDÎN, nâhiye-i Burc-i Mebrûd'da Şeyh ve Za'îm, 59

Şerî'at, 1332; —e itâ'at eylemek, 1438

ŞERÎF HASAN, Emîr-i Mekke, 905

Şer'-i Şerîf, 2, 110, 121; —e muhâlefet, 121, 245; —e da'vet eylemek, 459; —i icrâ etmek, 17, 65, 104, 107, 127, 166

Şer'ile siyâset etmek (ayrıca bk. siyâset), 76

ŞEVK b. ALLÂF NÂHİYESİ 59

şeyh Arablar, 541

Şeybânlar (?) **karyesi**, Alaşehir nâhiyesinde, 906

ŞEYH AHMED, 59

ŞEYH AHMED, hüküm götüren, 1336
ŞEYH HAYDAR, 1168
ŞEYH ÎSÂ, hüküm götüren, 1076
ŞEYH İZZEDDÎN, harâmî, 1605
ŞEYH MUHAMMED, nâhiye-i Benî-Cevher Şeyhi, 59
Şeyh Ahmed Deccânî türbesi, Kuds-i Şerîf'de, 1076
Şeyh nâhiyesi, 59
Şeyh Yergin-oğulları, Aclun livâsına tâbi tâ'ife-i Dümeyrâ'da şeyhler, 59
ŞEYHÎ, yürük kethudâsı, 898
ŞEYHÎ CAN, Âdilcevâzlı zimmî, 1095
Şeyhler karyesi, Akyazı'ya tâbi, 453
şeyhler, 199
Şeyhlü kādîsı, 87
Şeyhu'l-Arab, 671
şıra, 867; —mahsûlü, 240, 558
şîr-revgan, 1270
ŞÎT, erbâb-ı timardan müfsid, 1420
ŞİHÂBÜDDÎN, İklîm-i Zebîbe Şeyhi, 59
şikâr, 894, 1593; —etmek, 986, 994, 1112
şikâyet, ayrıca bk. şekvâ, 194, 258, 1027, 1230, 1254, 1382, 1465, 1486, 1526, 1550
şikâyetci(ler), 2, 1403
Şili (Şile) (kazâsı), 110, 428, 673; —kādîsı, 110, 454, 1552
Şiltere (?) **karyesi**, İlbasan'a tâbi, 837
Şilven nâhiyesi, 741
Şimontorna kādîsı, 380
şirret ü şakāvet, 611, 1319, 1526
Şirvân, 34; —cânibleri, 683
Şirvi, Şirvin begi, 234, 338, 770, 771
ŞİRVİN, aşîret ağası, 757
şûbân (çoban), 1104
Şuhûd kasabası, Kara-hisâr'a tâbi, 931
Şuhûd kādîsı, 1358
şuhûd-ı udûl, 937, 1555
şuhûd-ı zûr, 850, 868, 1188, 1594, 1598
Şumnı, 1642; —kādîsı, 1330
ŞÜCÂ', Akça-hisâr Kethudâsı, 1353
ŞÜCÂ', Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 680
ŞÜCÂ', Kayacık Kādîsı, 1087
ŞÜCÂ', Kefe Beyi, 527
ŞÜCÂ', Rodos Beyi, 132
ŞÜCÂ' BEG, Mısr (İskenderiyye) Kapudanı, 132, 133, 134, 135, 136, 345, 360, 361, 376, 781, 1004, 1022, 1032, 1344, 1356
ŞÜCÂ' ÇAVUŞ, hüküm götüren, 407, 408
şürb-i hamr, 409, 497, 599, 1160, 1339
şüyûh-ı kabâ'il-i A'râb, 57, 161
şüyûh-ı Urbân, 58, 541

Taban ovası, 527
Taberiyye nâhiyesi, Safed kazâsına tâbi, 1354, 1241
tabl u nakkāre çalmak, 239
tabl-hâneler, 1296
tabya, 1268
tâcirler, 267, 457, 664, 675, 1034, 1123, 1341, 1488
TÂCÜDDÎN, Antâliyye Kādîsı, 362
TÂCÜDDÎN, SEYYİD, Haremeynü'ş-Şerîfeyn evkâfının mütevellîsi, 306, 307
tâgΩler, 59, 1613
TÂHİR, Çerkeş kazâsından, 612
TAHMASB ŞÂH, İran Şâhı, 144
tahrîr, 6, 27, 106, 174, 176, 375, 398, 428, 434, 530, 614, 648, 659, 673, 696, 703, 705, 741, 889, 921, 958, 992, 1251, 1312, 1333, 1348, 1385, 1386, 1570, 1573, 1610, 1614, 1615, 1622; —defterleri, 174, 659, 889, 1385, 1387; —etmek, 595; —kâtibleri, 1001
tahrîr-i cedîd, 1585
tahta (kereste), 514; —biçdirmek, 1552
Tahtelkal'a, Üsküb'de, 471
Tahtelkal'a mahallesi, Konya'da, 1428
taksîm-i guremâ, 657, 1301
TAKYACI AHMED ÇAVUŞ, Manastır'da sipâhî, 559
takye, 1447
TAKYECİ HASAN, Çatalca'ya tâbi Serciler karyesinden harâmî sipâhî, 445, 446
talebe, 1136
tamga, 308
tamgām (?), 156
TANKIR, Şehzâde Bâyezîd'in adamı, 231, 283
Tanrıdağ yürükleri, 556
TANRIVİRDİ, Ağa Velî-oğlu, 1419
tapanca, 1554
tapu, 1102, 1324, 1439; —ya vermek, 988
târâc etmek, 2
Taraklu yürük tâ'ifesi, 196
Tarhala (kazâsı), 128, 451, 1087, 1522; —harâmîleri, 1098; —kādîsı, 1522

Tarhaniyat kādîsı, 482
TARÎK ÇAVUŞ, Lahsâ çavuşlarından, 49
tarîk-ı âmm, 72, 82, 441, 505
Tarsus sancağı begi, 41, 661
Tasal karyesi, Budun'da, 657
taş binâ, 1349
taşcılar, 151, 950
Taşköpri (nâhiyesi), Kastamoni sancağına tâbi, 1237; —kādîsı, 98
Taşluyük (?) **limanı,** 1361
TATAN, Âlûs Şeyhi, 59
TAT-OĞLI, İstanbul'da nizâ'lı, 713
Tatar(lar) (tâ'ifesi) , 323, 832, 863, 864, 894, 1047, 1478, 1500, 1577; —askeri, 1048; —esîrleri, 1478, 1500, 1577; —Hânı, 1158; —mîrzâları, 863; —serdârları, 863; —vilâyeti (memleketi), 93, 323, 897, 1158, 1453
Tatar-bâzârı, 249; —kādîsı, 559, 667, 1211; —za'îmi, 1101
Tatarân-ı Akdağ, 556
Tatarân-ı Yanbolu, 556
Tatarcık kādîsı, 559
tâ'ûn, 172
tava, 1150
tavâ'if-i Arab, 235
Tavas nâhiyesi, 318
tavâşî, 1381
tavuk, 1154
tazı, 590
Tâziyâne (?) *vakfı*, Safed kazâsında, 917
ta'zîr, 859, 1154; —i kādî eyelemek, 859
te'addî, 590, 594, 640, 665, 666, 699, 738, 740, 749, 767, 803, 824, 832, 853, 863, 868, 890, 901, 911, 928, 930, 933, 943, 946, 959, 964, 1082, 1095, 1148, 1154, 1162, 1164, 1168, 1258, 1283, 1287, 1294, 1295, 1309, 1313, 1330, 1336, 1371, 1401, 1405, 1445, 1448, 1494, 1502, 1505, 1510, 1547, 1549, 1555, 1577, 1593, 1620, 1625, 1630, 1656, 1661
TEBERRÜK, Galata azeblerinden, 19
TEBERRÜK, Kandırılı harâmî sûhte, 456
TEBERRÜK RE'ÎS, Donanma-i Hümâyûn reîslerinden, 1416
TEBERRÜK RE'ÎS, hüküm götüren, 274, 275
Tebrîz hâkimi, 1221
tecdîd-i berât, 957, 958, 992, 1096
tefâvüt-i gallât, 648
teftîş, 106, 107, 120, 121, 138, 177, 181, 196, 200, 204, 212, 249, 256, 258, 282, 295, 316, 322, 325, 348, 389, 408, 441, 446, 451, 453, 454, 455, 456, 459, 468, 496, 525, 539, 608, 612, 627, 649, 652, 682, 684, 686, 687, 690, 695, 701, 712, 714, 717, 719, 721, 738, 740, 744, 746, 755, 757, 759, 760, 772, 774, 782, 792, 795, 796, 802, 835, 838, 840, 847, 850, 851, 854, 857, 863, 868, 870, 876, 880, 881, 887, 890, 891, 895, 896, 897, 903, 907, 911, 912, 917, 931, 934, 938, 939, 941, 943, 945, 950, 963, 1010, 1013, 1027, 1030, 1041, 1045, 1061, 1065, 1078, 1080, 1082, 1083, 1095, 1098, 1104, 1105, 1113, 1120, 1128, 1142, 1154, 1167, 1173, 1178, 1179, 1181, 1196, 1207, 1213, 1217, 1227, 1230, 1231, 1233, 1236, 1245, 1246, 1250, 1252, 1264, 1273, 1279, 1281, 1313, 1317, 1318, 1338, 1345, 1357, 1363, 1376, 1383, 1396, 1397, 1402, 1403, 1405, 1407, 1408, 1418, 1424, 1426, 1427, 1430, 1438, 1443, 1448, 1452, 1458, 1463, 1465, 1468, 1474, 1483, 1495, 1515, 1518, 1522, 1526, 1533, 1534, 1535, 1540, 1550, 1554, 1555, 1560, 1561, 1569, 1578, 1586, 1587, 1589, 1594, 1597, 1603, 1619, 1620, 1625, 1637, 1644, 1662, 1665; —i âmm, 1178, 1188, 1213, 1217, 1424; —ü tefahhus, 441, 560, 561, 750, 816, 943, 950, 975, 1087, 1091, 1119, 1134, 1142, 1346, 1360, 1426, 1495, 1582, 1593
tekâlîf-i örfiyye, 57, 59, 60, 172, 375, 595, 1276; —den mu'âf olmak, 595
tekâlîfden mu'âf olmak, 369, 993
Teke(-ili) (sancağı), 14, 363, 1647; —alay-beyisi, 727; —beyi, 14, 727, 1060, 1314, 1647; —kādîları, 363; —müsellemleri beyi, 1635; —sipâhileri, 796
TEKELÜ AGA, 1633
Tekfur-dağı (kazâsı), 700, 1582; —kādîsı, 706, 1044
Tekfur-göli (kazâsı), 1333; —kādîsı, 203, 897, 1321
Tekman sancağı, 572
tekye, 473, 1644; —haremi, 290
tel, 1447
telbîs(ât), 850, 868, 870, 890, 903, 915; —arz, 611, 890, 1194, 1421; —berât, 1217; —defter, 1118; —defter sûreti ibrâz etmek, 372; —ehli, 895; —hüküm, 410; —etmek, 271; —kâğıdı, 93; —mühr, 249
temessük, 12, 13, 16, 28, 745, 768, 867, 1233, 1243, 1256, 1426, 1499, 1518; —almak, 138; —ibrâz etmek, 1478; —i Şer'iyye, 552
Temür-hisâr, 445, 446; —kādîsı, 559, 1363
Ten suyu (nehri), 949, 961
tepsi, 664

*terakk*Ω 186, 397, 741, 780, 817, 1014, 1071, 1091, 1125, 1419, 1456, 1492, 1548, 1562, 1611, 1621; —hükümleri, 1473, 1562; —tezkiresi, 186

Tercan, 225, 226, 1138; —kādîsı, 1091

TERCEMÂN ÖMER, Antâkıyyeli, 1430

tercemân(lar) (ayrıca bk. dragoman), 103, 443, 591, 1198

tercemânlık, 762; —hıdmeti, 1055

Tercemlü karyesi, Tire kazâsına tâbi, 1371

tereke, 13, 28, 67, 85, 86, 128, 216, 240, 248, 251, 349, 357, 420, 425, 427, 429, 437, 481, 483, 486, 500, 558, 590, 591, 622, 642, 643, 646, 720, 750, 866, 885, 916, 929, 959, 967, 1031, 1051, 1052, 1053, 1056, 1072, 1120, 1164, 1228, 1333, 1442, 1479, 1559, 1566, 1590, 1604, 1607, 1613, 1634, 1648, 1653, 1654, 1655, 1660; —almak, 248, 357, 481, 482, 517, 526; —bey‘ etmek (satmak), 12, 28, 558, 1479; —cem‘ eylemek (der-anbâr etmek), 517, 526, 720, 916, 1226, 1228, 1479; —gemileri, 28, 162, 251, 420, 425, 426, 427, 429, 486, 517, 526, 640, 1120, 1604, 1607, 1634, 1648, 1653; —kaçırmak, 128; —müzâyakası (ihtiyâcı), 216, 251, 357, 420, 481, 482, 1051, 1607, 1648, 1652; —salmak, 622; —vermek, 13, 162, 248, 349, 517, 526, 561, 857

terk-i diyâr (ayrıca bk. celâ-yı vatan), 760, 867

terk-i salât, 409

Terkoz karyesi, Hâslar kādîlığına tâbi, 1045

TERMOZEK ARNAVUD, Zeytinlü kürek mahkûmu, 630

tershâne(ler), 305; —binâ etmek, 83; —emîni, 1635

Tershâne-i Âmire, 202, 284; —hıdmeti, 575, 1257, 1635; —mühimmâtı, 214

tevliyet, 553, 690

tevzî‘-nâme, 1275

tezallüm etmek, 835, 1188

tezkire, 106, 186, 293, 381, 494, 510, 530, 532, 817, 1011, 1046, 1073, 1086, 1096, 1125, 1207, 1312, 1343, 1347, 1352, 1397, 1456, 1493, 1539, 1550; —bozdurmak, 510, 524; —îrâd etmek, 592; —resmi, 440; —vermek, 532

tezkirelü sipâhîler, 732

tezkiresüz sipâhîler, 732, 733, 734, 736

tezkiresüz timar, 734, 875

tezvîr (ayrıca bk. müzevver, telbîs), 850, 868, 870; —arz, 611; —hüküm, 197, 538; —ü telbîs (ayrıca bk. telbîs), 890, 1091, 1188, 1196, 1217

Tımışvar (sancağı, vilâyeti), 400, 480, 1571; —beyi, 106; —beylerbeyisi, 6, 9, 29, 30, 146, 147, 178, 181, 182, 263, 279, 380, 383, 400, 408, 494, 530, 600, 645, 680, 836, 1026, 1034, 1208, 1229, 1261, 1262, 1285, 1349, 1385, 1484, 1524, 1525, 1528, 1571; —çavuşları, 1484; —defterdârı, 146; —tahrîr defterleri, 1385; —emîni, 494; —tahrîri, 494

TIRA FRENC, Peç Kralı, 1153

Tırhala (sancağı), 559, 1363; —celebleri, 1363; —kādîsı, 559, 1624

Tırnova karyesi, Yenişehir kazâsına tâbi, 1514

Tırnovi kādîsı, 1016, 1394, 1465

Tırrîn-oğulları, nâhiye-i Karalar'da erbâb-ı timardan şeyhler, 59

ticâret, 89, 388, 805, 831, 897, 935, 1034, 1063, 1086, 1165, 1308, 1364, 1488, 1661

Tikveş celebleri, 1363

Tikveş kādîsı, 559, 927

timar, 122, 279, 316, 397, 410, 468, 494, 510, 524, 532, 558, 559, 572, 642, 644, 655, 696, 698, 733, 745, 756, 800, 814, 817, 837, 844, 875, 876, 906, 908, 912, 921, 928, 947, 1066, 1071, 1073, 1091, 1094, 1096, 1207, 1211, 1215, 1230, 1237, 1258, 1271, 1312, 1317, 1359, 1363, 1398, 1408, 1414, 1419, 1473, 1481, 1518, 1550, 1555, 1562, 1569, 1579, 1587, 1615, 1632; —verilmek, 756, 1066; —berâtı, 572, 1071; —defterdârı, 480; —erbâbı, 6, 22, 27, 30, 39, 53, 57, 59, 106, 121, 397, 500, 523, 529, 533, 558, 576, 590, 642, 647, 667, 674, 696, 698, 728, 732, 734, 735, 800, 829, 960, 976, 992, 1001, 1011, 1031, 1285, 1312, 1385; —erbâbı karyeleri, 725, 960; —erbâbı re‘âyâsı, 1386; —etmek, 113; —harclıkları, 558; —lu sipâhî, 1516; —mahsûlü, 122, 533, 558, 667; —sâhib(ler)i, 59, 1359; —tahrîri, 1011; —taleb etmek, 745; —tasarruf eylemek, 703; —ta‘yîn etmek, 1610; —terakkΩsi, 1091; —tezkireleri bozdurmak, 524; —tezkiresi, 186, 532, 572, 696, 703, 705, 1011, 1177, 1615; —yemek, 451; —yoklama defteri, 1473; —a tezkire vermek, 703

TİMUR, Teke Alay-beyisi olup siyâset olunan, 727

TİMUR-OĞLI, 1522

TİMURTAŞ, Harprut Beyi, 771

tinnîn kürkleri, 1158

Tiraz (?) **karyesi**, Sermin kazâsına tâbi, 1271

Tire (kazâsı), 1371; —kādîsı, 423, 868, 1361, 1561

Tirme, Canik sancağına tâbi, 1319

TODOR , Mezerak kazâsında sâkin zimmî şakîlerden, 845

Toğrı dağı, 1012

TOHTAMIŞ SULTÂN, 527

Tokat, 197, 1065, 1101, 1459, 1547; —hâsları, 1621; —kādîsı, 1065; —levendleri, 1422; —takyesi, 1447

Tokay kal'ası, Erdel vilâyetinde, 1068, 1451

TOKLU MEHMED, Nablus Alay-beyisi, 607, 772, 792, 1458

TOMAKA, tercemân, hüküm götüren, 443

Tomruk dizdârı, 985

top, 206, 512, 551, 846, 972, 1120, 1268; —çekmek, 1210

TOPCI HACI, Amâsiyye hisâr-erenlerinden, 921, 934, 969

topcı(lar), 949, 1099; —başı, 707

Tophâne-i Âmire, 1099; —hıdmeti, 707

toprak kayması, 1255

toprak kādîsı, kādîları, 65, 76, 107, 169, 181, 196, 212, 235, 249, 316, 562, 850, 881, 901, 930, 931, 1181, 1212, 1231, 1233, 1300, 357, 1360, 1363, 1458, 1534, 1540, 1603

torı at, 417

Torlı kal'ası, Trabzon sancağına tâbi, 1610

Tortum sancağı tahrîri, 659

TOSUN, Saruhan'da ehl-i fesâd elebaşılarından, 411

toyaka, 1160

TOYCA, Za'îm-i evvel, 521

toycalar, 520, 1393, 1512

toyumluk, 1511

Tozgan kādîlığı, 1300

Trablis (Trablus) (sancağı, vilâyeti), ayrıca bk. Magrib Trablusı, 138, 139, 347, 518, 579, 746, 747, 785, 959, 1040; —A'râbı, 518; —beyi, 666, 1040; —yakaları, 781; —ı Magrib Beylerbeyisi, 518

Trablus (kazâsı, sancağı), Rumeli'de, 1412; —beyi, 1412; —kādîsı, 138, 1040, 1209, 1227; —tahrîri, 889

Trablus-şâm sancağı, 537

Trabzon (sancağı), 33, 35, 140, 270, 271, 435, 747, 1101; —alay-beyisi, 435; —beyi, 33, 35; —kal'aları, 1610; —sipâhîleri, 1614; —tahrîri, 1610, 1614, 1615; —tershânesi, 1516; —yalıları, 38

Travnik kal'ası dizdârlığı, 372

TUĞCI AHMED, Ankara'da gurebâ zümresinden, maktûl, 1245

TUĞRUL, Çavuş, Köprülü kazâsında timar sahibi sipâhî, 559

tûla, 72

tulum peyniri, 1270

tulum yağı serika etmek, 1080

Tuna nehri, 111, 470, 697, 867; —adaları, 1293; —yalısı, yalıları, 118, 303, 1284, 1488; —yalısı kādîları, 476

Tunca kal'ası, Delvine kazasında, 1643

Tunus (vilâyeti), 625; —hâkimi, 625

TUR ALİ, Edirne'de ehl-i fesâddan, 1196

TUR ALİ, Seçen Beyi, 800

TUR ALİ, Seksar Sancağı Beyi, 491, 702

TUR ALİ RE'ÎS, hâssa reîslerden, 1310, 1311

turacı, 1433, 1434

TURAHAN, dizdâr, ehl-i telbîs, 895, 926

TURAHAN BEG, İnebahtı Sancağı Beyi ve Akıncı Beyi, 437, 445, 446, 580, 715, 943, 1054, 1393, 1512, 1616

TURAHAN ÇAVUŞ, Şehirköy kazâsında sipâhî, 559

TURAK, İzladi'ye tâbi Sûfîler karyesinden, 1521

TURAK, Üsküblü, 944

TURAK, arz getüren, hüküm götüren, 840

TURAK b. İSKENDER, Sofya'ya tâbi Sûfîler karyesinden, 1530

TURAK, BALTA-OĞLI, 946

TURASAN VELED-İ ÖMER, koyun sürücü, 1365

TURASI-OĞLI, Bigadiç kazâsında mütemekkin, 1087

Turbcılar (?) **karyesi**, Edirne'de, 1236

TURBEG b. İSMÂ'ÎL, İzladi'ye tâbi Çelebî-alanı karyesinden, 1530

TURBEGİ, İzladi'ye tâbi Dursun karyesinden, 1521

TURGUD, Vâlide Sultân'ın evkāfı mütevellîsi, 28, 138, 481, 483, 484, 486, 726, 746, 1267

TURGUD BEG, 139

TURGUD ÇAVUŞ, Siroz'da sipâhî, 559

TURGUD ÇAVUŞ, Zihne'de sipâhî, 559

TURGUD PAŞA (RE'ÎS), Kapudan ve Magrib Trablusı Beylerbeyisi, 248, 250, 251, 518, 878, 580, 581, 582, 1268

Turhal dizdârı, 587, 759, 934

Turhal kādîsı, 587

Turhalı-bâlâ, İlbasan sancağında karye, 559

TURHANCA, Çeri-başı, 1627

turnacı-başı, 497

TURSAN, müzevver hüküm düzenleyen, 1530

turunç çiçeği suyu, 1520

tutsak, bk. esîr

TUYGUN BEG (PAŞA), mukeddemâ Budun ve Tımışvar Beylerbeyisi olup vefât iden, 9, 90, 103, 170, 291, 342, 400, 1293, 1515; —veresesi, 291

tuz bâcı, 696

tuz ticâreti, 963

tuzcı, 1260

tuzla, 269, 311

tuzla emîni, 1175

Tuzla karyesi, Üsküdar'a tâbi, 1260

Tuzla kādîsı, 1607

Tuzla-depesi, Gelibolu'da, 269

tüccâr, 260, 781, 940, 959, 983, 1037, 1306, 1346, 1446, 1659; —a'cemleri, 471; —gemileri, 1129, 1131, 1306; —kāfileleri, 563; —soymak, 1346; —tâ'ifesi, 616, 664, 1034, 1086, 1117, 1190, 1306, 1341, 1499, 1658, 1659

tüfeng, 57, 59, 253, 254, 261, 419, 452, 487, 508, 509, 512, 714, 900, 969, 986, 994, 1132, 1133, 1147, 1210, 1304, 1335, 1448, 1586; —endâz(lar), 118, 1219, 1513; —endâz kâfir(ler), 1265, 1390; —fitili, 15, 16; —hâne, 82; —isti'mâl etmek, kullanmak, atmak, 900, 949, 986, 994, 1112, 1462; —kârhânesi, 544; —kundağı, 846; —müsellem, 111; —piyâde, 111

tüfengci, tüfekci, 342, 491, 1596

tüfenglü, 419; —hisâr-erenleri, 1079; —kefere, 1210

TÜRÂBÎ, Mehmed Hân'ın kethudâsı, hüküm götüren, 1613

TÜRÂBÎ KETHUDÂ, hüküm götüren, 1508

türbe, 1076, 1371

Türbe-i Mutahhara, bk. Ravza-i Mutahhara

Türkmen boy-begleri, 58, 59

Türkmen kethudâları, 58

Türkmen koyunları, 1308

Türkmen kādîsı, 1209

Türkmen sipâhîleri, 1094

TÜRÜK, Türkmen boy-beylerinden, 59

tütün dütmek, 949

Tvernik karyesi, Delvine sancağında, 1588

ubûdiyyet-nâme, 1663

ubûr bâcı, 696

Uca karyesi, Budun vilâyetine tâbi, 1343

ucuzluk, 486

Uden (?) **karyesi**, Pazarcık kazâsına tâbi, 258

uğrı, 308

UĞURLU, Çerkes Bey'in adamı, hüküm götüren, 1258

ulak(lar), 45, 88, 139, 154, 172, 197, 198, 412, 415, 573, 642, 654, 790, 920, 1028, 1146, 1317, 1370, 1526, 1623; —bârgîrleri, 172; —hükmü, 237, 501, 548, 642, 1547

Ulamış karyesi, 356

Ulaslı karyesi, Çatalca'ya tâbi, 445

Ulaş Anderya, İlbasan sancağında zimmî, 1346

Ulaşkon karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338

ulemâ, 126, 441, 737, 939, 942, 990, 1095; —ve sulehâ, 464, 1402

Ulu karyesi, Kara-hisâr sancağında, 122

Ulu kethudâsı, 59

Ulu yürük cemâ'ati mahsûlü, 1617

Ulubeglü karyesi, Akçakızanlık'a tâbi, 1366

Uluborlı (kasabası), 1233; —kādîsı, 1233

ulûfe, 194, 250, 330, 550, 566, 618, 641, 784, 789, 793, 836, 902, 914, 962, 982, 1021, 1060, 1097, 1125, 1126, 1214, 1352, 1425, 1436, 1456, 1517, 1543, 1548, 1579, 1596; —defterleri, 531; —kat' olmak, 877; —salmak, 531; —terakkΩsi, 1492; —tevzî'i, 656; —yoklaması defteri, 1043

ulûfeciler, 1, 22, 32, 34, 339, 784, 819, 1495; —ağaları, 329, 330, 333; —sübaşısı, 895, 911, 913, 1377

Ulûfeciler karyesi, Kırk-kilise'de, 200

ulûfelü bölük-başı, 1377

Ulus tâ'ifesi, 1138, 1144, 1505

Ulyan-oğlı memleketi (vilâyeti), 764, 834, 849

Umân, 1122

ummâl (ta'ifesi), 320, 406, 482, 541, 666, 1015, 1124, 1322, 1330, 1510

umûr-ı münkere, 358

Umûr-mu'allim karyesi, Akça-kızanlık kazâsında, 891

un, 67, 211, 1441, 1652, 1660; —gasb etmek, 1361

Ungurus, 466, 474, 475; —atluları, 147

Unkapanı, 82, 768

Urbân, 579; —beyi, 340; —kabîleleri, 189

Urla kazâsı, 356

Urman begi, 771

Urza' («Ë—“ **nâhiyesi,** 59

Uskal karyesi, Mohaç'a tâbi, 1338

Usturgon begi, 948, 1180, 1210; —dizdârı, 1180

Usturumca (kazâsı), 291; —celebleri, 1363; —kādîsı, 291, 559, 1313, 1515

Uşak (kazâsı), 1178, 1179, 1396, 1424; —kādîsı, 409

Uşni hâkimi, 1168

Uyûn (sancağı), 1454; —beyi, 1126, 1127, 1128, 1146, 1633

Uzgur karyesi, Tire'ye bağlı, 868

Uzunkuyu mezra‘ası, Kayseriyye'de, 1637

Uzur («Ë“Ë-, Budun'da bir mahal, 946

Üç-Şerefelü Cami‘, Edirne'de, 686, 690, 755, 847

ÜLGEN İBRÂHÎM, Malâtıyye Muhâfızı, 218

Ülgün, 1216; —kal‘ası, 1216

ümenâ, 21, 355, 397, 406, 482, 541, 666, 800, 857, 1015, 1306, 1322, 1330, 1493, 1510; —vü ummâl, 44, 76, 592, 1024, 1031, 1224, 1225, 1330, 1415

ümerâ, 8, 22, 57, 60, 334, 338, 344, 364, 366, 529, 553, 732, 1048, 1072, 1124, 1128, 1168, 1265, 1347, 1493, 1499, 1547, 1553; —âdemleri, 121; —hâsları, 642, 696; —i selef, 1588; —sancakları, 8

ÜMÎD, Beg-bâzârı kazâsında emred (çocuk), 1291

Ürdük varoşı, Ösek kazâsına tâbi, 124

Üsküb, 289, 471, 944, 1363, 1657; —beyi, 129, 559, 1657; —kādîsı, kādîları, 471, 499, 559, 944, 950, 1083, 1119, 1151

Üsküdar, 210; —imâreti kassâbları, 130; —kādîsı, 222, 246, 544, 571, 717, 879, 1013, 1260, 1495

üsküf, 1620

üstâd gemici, 751

üstübi, 633, 952

ÜVEYS BEG, Biga sancağını tahrîr eden, 1570

ÜVEYS, Ferecik kazâsına tâbi Saruhanlı karyesinde mütemekkin, 1274

ÜVEYS, İshâk Çelebî adamı, hüküm götüren, 1251

ÜVEYS, Kastamonili, 1357

ÜVEYS, Kastamonili sipâhî, 1357

ÜVEYS, Rûm çavuşlarından, 32, 34

ÜVEYS, Şehrizol tahrîr kâtibi, 618

Üzeyr begi, 59

ÜZEYR, Er-oğlu, Rodos beyinin adamı, 215

üzüm, 1362, 1644

Vac kal‘ası, Budun'da, 1415

Vâci nâhiyesi, Budun'a tâbi, 1415

Vâdi't-tem (?) **nâhiyesi,** 59

vakf, 28, 195, 307, 483, 690, 871, 917, 1041, 1190, 1267, 1275, 1354, 1383, 1556; —dükkânlar, 1151, 1197; —etmek, 1480; —evleri, 1119; —gemiler, 157, 746, 820, 983; —hammâm, 1197; —hânlar, 1119; —için hükm etmek, 1119; —köy ve mezra‘alar, 726; —kurâ, karye, köy(ler), 28, 138, 483, 917, 1401, 1254; —mâlı, 1090; —mezra‘a, mezâri‘ 28, 552; —mütevellîliği, 307; —nâzırlığı, 307; —terekesi, 28; —toprağı, 424

vakf-nâme, *vakfiyye,* 28, 726, 871

vakit koyunı, 1299

VAKKAS POLAD SULTÂN, 527

VAKMAN VELED-İ KOSDİN, İzvornik sancağında kuyumcu, 577

VÂLİDE SULTÂN (Şehzâde Selîm Vâlidesi), 12, 481, 484, 975, 983, 990, 1267; —*Câmi‘-i Şerîfi*, Ankara'da, 975; —*evkāfı,* 1155; —evkâfı mütevellîsi, 28; —Rodos'da, 13; —*İmâreti*, Mekke-i Mükerreme'de, 1088

Van (kazâsı, vilâyeti), 174, 176, 234, 237, 415, 573, 695, 770, 1039, 1043, 1096, 1204, 1221, 1559, 1596; —beylerbeyiliği, 234, 237, 771, 1646; —beylerbeyisi, 169, 174, 227, 228, 264, 329, 337, 338, 458, 573, 654, 668, 695, 754, 769, 771, 797, 829, 918, 919, 1028, 1039, 1093, 1096, 1138, 1168, 1203, 1221, 1222, 1350, 1505, 1559, 1596, 1626; —beyleri, 771, 1646; —hazînesi, 1411; —kādîsı, 695; —kal‘ası, 1221; —tahrîr defterleri, 174

VANHAR, Rodoscuklu, 1160

Varad kal‘ası, 106

Varadin, 867; —kādîsı, 867; —kal‘ası varoşı halkı, 867; —kal‘ası varoşı zimmîleri, 867; —iskelesi, Tuna nehri sahilinde, 111

VARAKA b. ÎSÂ, Haslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin doğancı, 1137

Vardar Yenicesi kādîsı, 1432

Varfani karyesi, Mezerak kazâsına tâbi, 845

Varna (kazâsı), 295, 461, 1053, 1642, 1644, 1651; —dizdârı, 1053; —kādîsı, 203, 418, 1051, 1052, 1056, 1072, 1374, 1607, 1642, 1644, 1648, 1651, 1655

Varniçe karyesi, Boğdan'da, 925

varoş(lar), 27, 106, 124, 491, 1145; —ahâlîsi, 1338

Vâsıt karyesi, Bahreyn'de, 1146

vâsî-i Şer‘î, 1317

VASOKOLE, İlbasan sancağında zimmî, 1346

Vay-Yürük karyesi, Ayasulug kazâsına tâbi, 1568

Vekâletü's-sâbûn, Mısır'da bir hânın ismi, 156

vekîl-i harc, 1495

Veled-i Doğan karyesi, Kızıl-ağaç kazâsına tâbi, 469

VELÎ, Cessân-ı Bedre Sancağı Beyi, 387

VELÎ, Kara-hisâr sancağında, Öküz Bey karyesinden yaya-başı, 122

VELÎ, Keşanlı, 588

VELÎ, Silivri Kasabası Câbîsi, 904

VELÎ, yolkesici, 877

VELÎ AGA, Budun kal'asında nevbetciler ağası, 723

VELÎ b. ABDULLÂH, Hâslar kazâsına tâbi Kara Halîl karyesinde sâkin, 1137

VELÎ BAYRÂM, Seferî-hisârlı, 1601

VELÎ BEG, Kal'a-yı Haver-şah Beyi, 771

VELÎ BEG, Pojega Beyi, 124, 167

VELÎ BEG, Şehrizol Beyi, 605, 617, 618, 619

VELÎ SÜBAŞI, Dergâh-ı Mu'allâ yaya-başılarından, 170

VELİCAN BEG, Filek Sancağı Beyi, 7, 10

Velika kādîsı, 911, 926

Velika mahkemesi, 926

Venedik, 205, 963, 1305, 1457, 1479, 1507; —barçaları, 561, 591, 857; —baylosı, 205, 206, 360, 439, 1507; —beyleri, 204, 205; —cezîreleri, 1664; —dojı, 204, 205, 206, 591, 806, 831, 963, 1523, 1664; —donanması, 831; —gemileri, 361, 439, 1216, 1634; —kadırgaları, 204, 205; —kapudanı, 1661; —kürkü, 1216; —re'âyâsı, 439; —tercemânı, 1523; —tevâbi'i, 806; —tüccârı, 1306

Venediklü, 204, 206, 361, 439, 959, 1075, 1507, 1634

verâset da'vâsı, 1583

vergi, bk. virgü

Vesil mezra'ası, Kelis livâsında, 844

vezîr, 1227, 1317, 1430

Vezîr-i a'zam, 1136, 1174, 1394, 1477

VEZNEDÂR İVAN VELED-İ MİLAN, Freng, 723

Vılk mezra'ası, Bosna sancağında, 844

Vîrânşehir kazâsı, 1358, 1463

Vidin (sancağı, vilâyeti), 1239, 1251, 1289, 1339, 1578; —alay-beyisi, 1238; —beyi, 474, 489, 490, 530, 802, 816, 821, 822, 839, 1047, 1048, 1049, 1054, 1192, 1238, 1251, 1289, 1578, 1616, 1623, 1639; —kādîsı, 474, 1251, 1339, 1488, 1578; —tahrîri, 1192, 1251

vilâyet defteri, 375, 494, 1316

vilâyet kâtibi, 106, 524, 618, 1011, 1096, 1275, 1385, 1386, 1411

vilâyet kādîları, 827

vilâyet muhâfazası hıdmeti, 1585

vilâyet tahrîri, 118, 494, 510, 524, 614, 844, 1096

vilâyet zahîresi, 500

Vilâyet-i Arab (Haleb) defderdârı, bk. Arab (ve Haleb) Vilâyeti defderdârı

vire, 341, 344, 384; —bozmak, 509, 516; —vü emân, 344

virgü (vergi), 30, 145, 384, 401, 402, 951; —mu'âfiyeti, 369, 595, 993, 1116, 1235, 1276

Vironiçe kal'ası, Pojega sancağında, 972

Vişigrad kādîsı, 912

Vize (sancağı, kazâsı), 687, 851, 1212; —beyi, 819, 851, 1104, 1181, 1226, 1279, 1603, 1638, 1648; —dağları, 1104; —kādîsı, 559, 598, 851, 1104, 1494, 1655

Vodina karyesi, Vardar Yenicesi'ne tâbi, 1432

VOLKOV BOGDAT, Samakovlu celeb, 1367

voynuk(lar), 841; —beyi, 841; —çeri-başıları, 841, 1211; —sancağı beyi, 1211

voyvoda(lar), 84, 118, 289, 295, 296, 401, 402, 406, 424, 475, 476, 482, 488, 490, 597, 649, 693, 715, 721, 821, 827, 838, 1158, 1195, 1244, 1286, 1332, 1333, 1467, 1474, 1477, 1540, 1560, 1582, 1625, 1639

vukıyye, 1619

Vulçıtrın, 1219, 1220; —beyi, 55, 143, 399, 520, 839, 897, 1047, 1048, 1049, 1054, 1321, 1616, 1623, 1639

vülât nasb etmek, 239, 245

vüzerâ, 60, 1451, 1453; —hâsları, 1016

YÂDİGÂR SULTÂN, 527

Yafa iskelesi, 486

yafta, 530, 696, 703, 957, 958, 992, 1614

yağ, 4, 67, 101, 290, 439, 1065, 1364, 1368; —cem' (der-mahzen) itmek, 1364; —müzâyakası, 1364, 1368

yağı (düşmen), 1306

yağmâ, 57, 59, 602, 901, 911; —etmek, 152

YAHŞİ b. YÛSUF, Pazarcık kazâsına tâbi Uden (?) karyesinden, 258

Yahûd-ı aslî, 105

Yahûdî(ler), Yehûd (tâ'ifesi), 72, 156, 267, 268, 471, 525, 684, 744, 887, 904, 1151, 1169, 1212, 1315, 1354, 1465, 1557; —evleri (Şâm'da), 1557; —sarrâf, 865

YAHYÂ, Vezîr Mehmed Paşa'nın adamı, hüküm götüren, 849

YAHYÂ ÇAVUŞ, 577, 1565

YAHYÂ ÇAVUŞ, hüküm götüren, 725

YAHYÂ ÇAVUŞ, Prizrin sancağında timar sahibi sipâhî, 559

YAHYÂ EL-METÛSÎ (?), Mekke-i Mükerreme'de mütemekkin, 1200

YAKAMU, zimmî, 1504

Yakanlu karyesi, Koçhisâr'a tâbi, 672

YA‘KæB, Hamîd-ili Beyi, 987

YA‘KæB, Rusman kazâsından, 927

Ya‘køb Beg-oğulları, 1028, 1221

YA‘KæB BEG, Zerî‘î, 771

YA‘KæB BEG, ZirikΩ Hâkimi, 336

YA‘KæB ÇAVUŞ, Dergâh-ı Âlî çavuşlarından, 1178, 1179, 1313, 1396, 1515, 1593

YA‘KæB ÇAVUŞ, Silistre sancağında timar sahibi sipâhî, 559

Yalak nâhiyesi, Kara-hisâr sancağına tâbi, 122

Yalak-âbâd, 1340; —kādîsı, 67, 313, 1018, 1264, 1397, 1418, 1495, 1660

Yalak-ova halkı, 67

yalan şehâdet, 915

yalancı yaya-başı, 722

yalı hisârları, 1306

yalılar, 3, 33, 38, 43, 44, 69, 108, 134, 140, 162, 206, 215, 253, 305, 346, 349, 426, 437, 444, 518, 526, 579, 621, 624, 781, 878, 940, 973, 999, 1007, 1032, 1049, 1175, 1310, 1311, 1335, 1337, 1410, 1478, 1511, 1517, 1527, 1561, 1601, 1641

yalın kılıç, 560

Yalvac kādîsı, 892

Yanbolı, 277, 1196, 1212, 1465, 1642, 1651; —kādîsı, 137, 1212, 1607; —Tatarları, 556

yangın (ayrıca bk. âteş, ihrâk), 72, 610, 788, 1235

Yanık-hisâr, Bosna'da, 1305

YANİ, Gelibolu'da iltizâm emîni olan Mihal'in hıdmetkârı zimmî, 269

YANİ, Migalkaralı zimmî, 1582

YANİ, Şiryân-oğlu, Yenişehirli zimmî, 1514

YANİ b. DİMO, Tekfur kazâsında kâfir levend, 700

YANİ SAVAVAK (?), Ohrili harâmî, 1346

YANOL (?), Boğdanlı ehl-i fesâd ü şenâ‘at zimmî, 465

YANOŞ KRAL (Hırvat), 106, 147, 408

Yanoviçe karyesi, İzladi nâhiyesine tâbi, 560

Yanya (livâsı, sancağı), 462; —beyi, 1120; —kādîsı, 488, 559, 1120, 1306

yapağı, 131, 1488

yarağ, yarak (ayrıca bk. yat ü yarak), 60, 411, 457, 487, 509, 520, 527, 664, 699, 831, 949, 1074, 1128, 1130, 1132, 1147, 1177, 1361; —kullandurmak, 1; —lu sûhteler, 554; —lu gemiler, 1320; —lu hisâr-erenleri, 1079; —u yasağ, 348, 363, 411, 452, 485, 487, 738, 1074, 1340

YARALI ÇALIK, 561

YARAN (?), Boğdanlı, ehl-i fesâd ü şenâ‘at zimmî, 465

yarar yiğitler, 1021, 1111, 1565

Yardılı karyesi, Alâ’iyye'ye tâbi, 1448

yasak, 1361

yasakcı, 110, 1236, 1620

yasduğ, 1447

Yastofça kal‘ası, Bosna'da, 1579; —ta‘mîri, 1580

yaş yemiş, 1574

yat ü yarak (ayrıca bk. yarağ), 348, 363, 522, 579, 733, 734, 735, 736, 769, 776, 832, 873, 874, 1072

yatık (?) burunlu gemi, 1120

Yavace Şedene (?) **karyesi**, Aşağa-Debri (Debre) nâhiyesine tâbi, 818

yavacılar, 70

yay, 31, 57, 59, 969, 1582, 1620

yaya, 122, 202, 483, 575, 707, 812, 1070, 1159, 1635; —beyi, 85; —ihrâcı, 151; —başı(lar), 81, 83, 108, 122, 150, 151, 169, 202, 270, 271, 330, 331, 343, 369, 564, 575, 707, 723, 783, 812, 1116, 1159, 1257, 1340, 1517, 1635; —başılık, 122; —başılık hissesi, 122; —başılık timarı, 122; —cemâ‘atleri, 1359; —lık hıdmeti, 184, 1531; —tahrîri (kitâbeti), 421

Yaylacık karyesi, Karaman'a tâbi, 1213; —ahâlîsi, 1481, 1080, 1213

yaylak(lar), 211, 688, 1138, 1313, 1420, 1426, 1505; —halkı, 211

yaylu nefer, 287

YAZICI, Alaşehirli levend, 1620

yazılu celeb(ler), 597, 1139, 1363, 1401; —koyunu, 255

yazılu ra‘iyyet, 111, 235

Yazirin varoşı, 1145

Yedek-yaylağı, Akça-kızanlık kazâsında, 688

Yedi-kulle dizdârı, 710

Yehûd, Yehûdâ (tâ’ifesi), bk. Yahûdî

yelken bezi, 633, 808, 809, 842, 952
yelken re'îsi, 64
yelken takye, 850
yem, 1154
Yemen (vilâyeti), 252, 550, 989, 1009, 1493, 1499; —beylerbeyiliği, 968, 998, 1006, 1553; —beylerbeyisi, 252, 607, 989, 1000, 1009, 1464, 1493, 1645
yemiş, 1574
Yeni-bağçe, 1151
Yeni-bâzâr kādîsı, 369, 941
Yeni-Deli Boyı, 59
Yeni-hisârı dizdârı, 312
Yeni-il (kazâsı), 84; —kādîsı, 84; —voyvodası, 84
Yeni-şehir kādîsı, 446
Yenice karyesi, Bozok sancağında Gedük nâhiyesine tâbi, 1258
Yenice karyesi, Dukagin sancağına tâbi, 1217
Yenice kādîlığı, 214
Yenice-i Karasu kapudanı, 1288
Yenice-i Karasu kādîsı, 1114, 1363
Yenice-i Taraklu kādîsı, 1376
YENİÇERİ MEHMED, Berkofça kazâsında harclıkcı sipâhî, 559
YENİÇERİ MUSTAFA, Yenişehirli, 660
YENİÇERİ RIDVÂN, Kırkkilise sancağında sipâhî, 559
yeniçeri(ler), 1, 22, 32, 34, 52, 54, 56, 79, 80, 81, 83, 108, 144, 157, 164, 165, 169, 190, 191, 216, 225, 227, 263, 305, 317, 329, 330, 331, 333, 339, 343, 396, 484, 564, 565, 566, 590, 605, 618, 620, 718, 741, 743, 776, 808, 867, 876, 927, 959, 964, 1003, 1052, 1072, 1104, 1236, 1278, 1378, 1379, 1380, 1437, 1494, 1517, 1527; —ağası, ağaları, 56, 108, 914, 1264, 1278, 1379, 1380, 1397, 1581; —muhzırı, 660; —muhzırı yazucısı, 242; —oğlanı, 172; —serdârları, 959; —tebdîl etmek, 191; —ulûfeleri, 867; —yaya-başıları, 331; —zahîresi, 216, 1052
yeniçerilik, 369
Yenikapu, 1151
Yenişehir, 660, 1601; —kādîsı, 86, 151, 445, 660, 1363, 1514, 1590, 1601
Yenişehr-i Fenar, 445, 446
Yergöği (kasabası), Eflâk'da, 308, 816; —dizdârı, 546, 658, 811, 1084, 1370; —kal'ası, 1405; —kal'ası (hisârı) erenleri, 803; —kal'ası ta'mîri, 810, 1595
YEŞBEK BEG, Dukagin'de âsîler üzerine gönderilen, 289
yetîm, 1317
yevmlü (tâ'ifesi), 197, 199, 219, 1258, 1419, 1575; —teftîş etmek, 197
yir hakkı, 290
Yoğruncı (ÍË¹—ËÊ **karyesi**, Keşan tevâbi'inden, 588
yoklama defteri, 730, 814, 860, 906, 1562
yol kesmek, basmak (ayrıca bk. kat'-ı tarîk), 211, 441, 516, 969, 1087, 1104, 1131, 1264, 1346, 1465, 1522, 1555, 1606
yolcı, 111, 1255, 1340; —basmak, 453
yollar, 105, 111; —kat' etmek, 384; —ın hıfzı, emniyyeti, 111, 115
YONAK, Eflâk voyvodasının adamı, hüküm götüren, 1452
YORGİ , Lehistanlı, 893
YORGİ, İzmir'de kefere kethudâsı, hüküm götüren zimmî, 113
YORGİ, Migalkaralı zimmî, 1582
YORGİ İSTO, Kızıl-ağaç kazâsına tâbi Veled-i Doğan karyesinden, 469
YORLA (?), Boğdanlı ehl-i fesâd ü şenâ'at zimmî, 465
Yoros (kazâsı), 318; —dizdârı kethudâsı, 66; —kādîsı, 66, 98, 318, 1480; —kal'ası erenleri, 66
Yukaru cânib, 21, 37, 226, 227, 898, 909, 1341, 1350; —beyleri, 1296
YUMURDA MUSTAFA, Geyveli, 1376
YUNAK (?), Eflâk voyvodasının adamı, 535
yund, 688, 840, 925, 1080, 1213; —serika etmek, 1274
YÛNUS, Bozok Beyi Çerkes Bey'in Kethudâsı, hüküm götüren, 1419
YÛNUS, çavuş-oğullarından, 280, 281, 283, 286
YÛNUS b. ASKER, tâ'ife-i Hasene Şeyhi, 59
YÛNUS ÇAVUŞ, 197
YÛNUS ÇAVUŞ, Esîr-oğlu, 210, 829
YÛNUS KETHUDÂ, hüküm götüren, 1575
YÛNUS PAŞA, 1075
YÛNUS RE'ÎS, gemi reîsi, 346, 439
YÛNUS YAYA-BAŞI, 263
Yurtanlu karyesi, Alaşehir nâhiyesinde, 906
YÛSUF, Abdî-oğlu, Akyazı'ya tâbi Karaca-oğlu karyesinden, 453
YÛSUF, Amâsiyye kal'ası topcularından, 971

YÛSUF, Atak Beyi, 771
YÛSUF, beşlü tâifesinden, 90, 103
YÛSUF, Dâvûd-oğlu, Handekli sûhte, 453
YÛSUF, erbâb-ı timardan, hüküm götüren, 917
YÛSUF, Ferecikli, 1442
YÛSUF, Galata azeblerinden, 19
YÛSUF, hisâr-eri, arz getüren, hüküm götüren, 1194
YÛSUF, İlbasan beyinin kethudâsı, hüküm götüren, 890
YÛSUF, İskarapar hisârı erenlerinden, arz getüren, hüküm götüren, 869
YÛSUF, Kapucı Mîrzâ-oğlu, 177
YÛSUF, Kara-hisârlı, 931
YÛSUF, Kayseriyye sancağında timara mutasarrıf sipâhî, 1637
YÛSUF, kürek mahkûmu, 854
YÛSUF, livâ'-i Nablus'da Şeyh, 59
YÛSUF, sâbık Amâsiyye Beyi, 971
YÛSUF, Sirozlu, 877
YÛSUF, Sultân-önü piyâdeleri beyinin adamı, hüküm götüren, 1316
YÛSUF, Şeyh, erbâb-ı timardan, 59
YÛSUF, Yanya sancağında timar sahibi sipâhî, 559
YÛSUF, Yaya-başı, 1116
YÛSUF b. ALİ, piyâde tâifesinden, 1316
YÛSUF b. ASKER, tâ'ife-i Hasene Şeyhi, 59
YÛSUF b. İSMÂ'ÎL, Burusalı mücrim, 1535, 1576
YÛSUF b. MAHMÛD, Kavala'da sûhte, 904, 1114, 1288
YÛSUF b. NASÛH, Ürgüblü kürek mahkûmu, 630
YÛSUF b. RAMAZÂN, Hayrabolu kazâsından, 687
YÛSUF b. SÜYÛSÎ, Nabluslu müfsid, 483
YÛSUF BEG, maktûl, 757, 758, 1406
YÛSUF ÇAVUŞ, hüküm götüren, 1648
YÛSUF ŞÂH, Lahcan Beyi, 797
Yûsufça, 1522
yuva yazıcısı, 706
yuvalaklar, 1627
yuvalar, 1055
YUVAN, Erdel vilâyetinde bir köy, 146, 181
Yuvan, Solnok'da bir köy, 181
yük, 1597
Yüklük ? (), Teke-ili'ne tâbi bir mahal, 1314
yürük(ler) (tâ'ifesi), 25, 94, 196, 299, 326, 415, 556, 560, 843, 898, 965; —eşküncisi, 1196; —sübaşısı, 843, 1582; —Türkmenleri, 59
Yürük-i Karamanlu cemâ'atleri, 1448
Yürükler karyesi, Göynük kazâsına tâbi, 455
Yüzde-pâre yürükleri kabîlesi, 898

zâbitler, 1015
Zablana ma'den emîni, 577
Zacesne (sancağı), 911; —a'yânı, 911; —beyi, 551, 911, 1471, 1513; —dizdârlığı, 911; —kal'aları dizdârları, 911; —kal'aları, 551
zâd ü zevâde, 202, 229, 244, 278, 556, 629, 676, 735, 736, 873, 875, 1257, 1479
Zaderme, Dukagin'de, 813; —evkāfı, 289; —kādîsı, 813
Zadra kal'ası, 1305
zağanos, 991
ZAĞANOS, Premedi'ye tâbi Abano (?) karyesinden timar sâhibi sipâhî, 559
Zağara, 630
zağarcı-başı, 1665
Zağra karyesi, İstefe kazâsına tâbi, 1118
Zağra-eskisi (Eski Zağra, Zağra-i Atîk), 137; —kādîsı, 319, 559, 687
zahîre (ayrıca bk. tereke), 47, 60, 67, 96, 98, 99, 103, 110, 189, 206, 209, 216, 229, 250, 263, 339, 343, 425, 482, 500, 540, 605, 615, 617, 642, 647, 741, 743, 855, 897, 935, 949, 1056, 1072, 1177, 1180, 1230, 1270, 1306, 1308, 1321, 1333, 1360, 1559, 1566, 1571, 1653, 1654, 1655; —cem' etmek, 128; —gemileri, 1240; —hıfz etmek, 60; —koyunu, 125; —müzâyakası, 216, 339, 343, 1653, 1654; —tedârük etmek, 645, 897, 935, 1321, 1333
ZÂHİD, Şehrizol tahrîrine me'mur, 618
ZÂHİD BEG, Zeynel Bey-oğlu Alpak Bey, Zengî-âbâd Sancağı Beyi, 619, 770
Zakise, Venedik cezîrelerinden, 1664; —kal'ası prodorı, 1664
Zâlim kal'ası, Bagdâd'a bağlı, 605, 618
Zaplana kasabası, 815
zâviye(ler) 418, 1349, 1411; —şeyhleri, 199
za'îm, 57, 59, 60, 522, 762, 844, 868, 897, 928, 1150, 1321
ze'âmet, 57, 59, 60, 189, 287, 365, 473, 514, 780, 833, 868, 928, 996, 1014, 1027, 1182, 1271,

1342, 1369, 1417, 1467, 1563, 1584, 1594, 1632, 1633; —tevcîh etmek, 655

Zebîb[e] nâhiyesi, 59

ZEHRİMÂR (?)-OĞLI, 411

zekât, 452, 1300, 1304

Zekiyye kal‘ası, Basra vilâyetinde, 1135

zelzele, 195, 1657

Zemzem-i Şerîf, 1089; —Kuyusu, 1089; —suyı, 1089

zencebil, 131

zencîr, 852; —bozmak (habsden firâr etmek), 538, 927, 1540, 1550; —kullandırmak, 880

Zencire begi, 771

Zencire ve **Sipa** begi, 771

Zengî-âbâd sancağı begi, 619

zerbeft kumaş, 1447

ZERE, âsî kâfir, 289

zevâ’id, 42, 648, 1348

Zevin kal‘ası, 680

Zeydânî nâhiyesi, 59

ZEYNEL, Davşeni Beyi, 771

ZEYNEL, Hakkâri Beyi, 233, 234, 237, 238, 264, 338, 757, 758, 770, 797, 1028, 1221, 1406, 1559

ZEYNEL, Kara Yûsuf-oğlu, Uşni Hâkimi, 1168

ZEYNEL, Suruç Beyi, 771

ZEYNÜDDÎN, nâhiye-i Şevku'l-Ebyâz Şeyhi, 59

zeyt, 290; —bahâsı, 138; —yağı, 204, 439, 1270

zift, 272, 751

Zihne kethudâsı, 882

Zihne kādîsı, 427, 488, 559, 882, 1363

ZİLKA‘DE, Kastamonili, 1357

zimmî(ler), 20, 149, 167, 269, 289, 465, 469, 498, 577, 608, 627, 805, 845, 854, 867, 904, 925, 933, 948, 974, 1013, 1045, 1095, 1104, 1120, 1309, 1346, 1360, 1403, 1442, 1449, 1514, 1533, 1560, 1582, 1599, 1662; —a‘yân, 494; —tâcirler, 805

zinâ, 1274

zindân, 852

zirâ‘at, 104, 397, 541, 563, 622, 652, 714, 988, 1001, 1164, 1439, 1652, 1654; —etmek, 1102; —yeri, 1001

ZirikΩ hâkimi, 336

Ziyâdîn tâ’ifesi, 1395

ZİYAL-OĞLI, 653

ZORZO, Galata tâcirlerinden olup mürd olan, 675

ZRİNGİ, Mohaç'da haydud reîslerinden, 509

zu‘amâ, 6, 22, 27, 30, 39, 53, 76, 106, 121, 411, 523, 558, 576, 642, 647, 667, 674, 696, 698, 728, 732, 733, 734, 735, 800, 827, 829, 874, 875, 880, 959, 960, 992, 1001, 1031, 1312, 1314, 1337, 1385, 1386, 1497, 1519; —köyleri, 509

Zu‘b Arabları, 59

zulm, 2, 110, 156, 212, 308, 649, 818, 831, 881, 929, 959, 985, 1213, 1230, 1342, 1510, 1515, 1520, 1577, 1633; —etmek, 316; —ü hayf, 185, 212, 220, 557, 760, 1011, 1360; —ü te‘addî (ayrıca bk. te‘addî), 116, 121, 212, 220, 235, 468, 541, 622, 649, 666, 701, 826, 911, 918, 930, 938, 1024, 1196, 1198, 1224, 1225, 1273, 1346, 1408, 1587, 1656

Zü'l-cevzân begi, 771

ZÜFER, Kirmasti kasabasında mescid binâ eden vâkıf, 195

ZÜLFİKĴR, Çihârşenbih kazâsı sâkinlerinden, ehl-i fesâd, 738

ZÜLFİKĴR, hüküm götüren, 348

ZÜNNÛN, Bey-bâzârı kazâsında levend, 1291

[i] "13 Ramazân" olmal›d›r.
[ii] "13 Ramazân" olmal›d›r.
[iii] Ebû-Sa‘îd Beg.
[iv] Elli yedinci hükmün bir sûretinin gönderildi€i yeri ve flahs› belirtmektedir. Yanl›fll›kla hüküm numaras› verilmifl olmal›d›r.
[v] "olman" olmas› gerekir.
[vi] "eger" kelimesi mükerrerdir.
[vii] "Koca-ili" olmas› gerekir.
[viii] Piyâle Pafla.
[ix] Orjinal defterin 58. sahifesinde yer alan bu hükmün tamamlanmam›fl oldu€u anlafl›lmaktad›r.
[x] Bu hüküm, muhtevâ bak›m›ndan 278 numaal› hüküm ile ilgilidir.
[xi] Bu hüküm, muhtevâ bak›m›ndan 266 numaal› hüküm ile ilgilidir.
[xii] "cumhûr-›" olmas› gerekir.
[xiii] "Hamîd-ili" kelimesinin üzeri çizilmifltir.
[xiv] "Def£-i mazarrat" olmal›d›r.
[xv] "Harîr-i Divin" olmal›d›r.
[xvi] "bafl" kelimesi mükerrerdir.
[xvii] "cumhûr-› umûr›" olmas› gerekir.
[xviii] "Kara-hisâr sanca€› yayalar› begi" olmas› gerekir.
[xix] 25 olmal›d›r.
[xx] "vilâyet-i" olmal›d›r.
[xxi] 558. hükmün bir sûretinin gönderildi€i yeri belirten bu paragrafa yanl›fll›kla hüküm numaras› verilmifl olmal›d›r.
[xxii] "safralar›n" kelimesi mükerrer yaz›lm›flt›r.
[xxiii] "20 Rebî‘ü'levvel" olmal›d›r.
[xxiv] Orijinal defterin 239. sahifesinde yer alan 684. hüküm "mu‘tak" kelimesi ile sona ermektedir. Bundan sonraki k›s›m A. Refik [Alt›nay]'›n *Onuncu Ars-› Hicrîde ‹stanbul Hayât›* (‹stanbul 1333, s. 62-63) isimli kitab›ndan al›nm›flt›r. Ancak, yazar›n, bu k›sm› hangi kaynaktan istinsâh ederek tamamlad›€› anlafl›lamam›flt›r.
[xxv] Orijinal defterin 241. sahifesinde yer alan bu hüküm tamamlanmam›flt›r.
[xxvi] "Hamza'nun" olmas› gerekir.
[xxvii] "Ard›ç nâm tutsa€›" olmas› gerekir.
[xxviii] "düflmen" kelimesi fazladan yaz›lm›fl olmal›d›r.
[xxix] "Antâliyye'ye" olmas› gerekir.
[xxx] "kantâr" olmas› gerekir.
[xxxi] Bu kayd, üzerine "sehv" yaz›larak iptal edilmifltir.
[xxxii] Bu hüküm 773 numaral› hükmün ayn›d›r. Sehven mükerrer olarak yaz›lm›fl olmal›d›r.
[xxxiii] Metinde: "«Ë " fleklinde yaz›lm›flt›r.
[xxxiv] "mezkûrun" kelimesi mükerrerdir.
[xxxv] "bâb›nda" kelimesinin üzeri çizilmifltir.
[xxxvi] "Cumâde'l-âhire" veya "Cemâziye'l-âhir" olmas› gerekir.
[xxxvii] "diyü" kelimesi mükerrerdir.
[xxxviii] "sûhte" olmal›d›r.
[xxxix] "olmayanlar›" olmal›d›r.
[xl] Önce "vâk›‘" fleklinde yaz›lm›fl ve bu kelime iptal edilmeksizin üzerine "vârid" kelimesi kayd edilmifltir.
[xli] "ahd-i emân ve sulh u salâha" olmal›d›r.
[xlii] Bu hüküm, 1224 numaral› hükümle ayn›d›r.
[xliii] "eger ma‘zûl sipâhîdür" ibâresi mükerrer yaz›lm›flt›r.
[xliv] "kuttâ‘› Arabdan" olmas› gerekir.

[xlv] "Çorl›'da" olmas› gerekir.
[xlvi] "nâmenüzde" olmas› gerekir.
[xlvii] "da‘vâs›" olmas› gerekir.
[xlviii] "zevcesi" olmas› gerekir.
[xlix] Muhteva bak›m›ndan 1424 nr.l› hüküm ile ayn›d›r.
[l] Hüküm 1424'de "Antâk›yye" olarak yaz›lm›flt›r.
[li] Bu hüküm, 1024 numaral› hükümle ayn›d›r.
[lii] "onat" kelimesi mükerrerdir.
[liii] "Bey'e" olmal›.
[liv] "Anun gibi" mükerrerdir.
[lv] "çerâ€" (ı—«) olmal›.
[lvi] "h›fz" kelimesi mükerrerdir.
[lvii] "âdet-i agnâm" olmal›.
[lviii] "mezkûrlarun" kelimesi mükerrerdir.
[lix] ‹sim yaz›lmam›flt›r.
[lx] "zikr ol›nan" mükerrerdir.
[lxi] ‹sim yaz›lmam›flt›r. Kastamoni olmal›d›r.
[lxii] "husûs›nda" kelimesi mükerrerdir.
[lxiii] Muhteva bak›m›ndan 1178 nr.l› hüküm ile ayn›d›r.
[lxiv] Hüküm 1178'de "Antâliyye" olarak yaz›lm›flt›r.
[lxv] "Ol vechile" kelimesi fazladan yaz›lm›fl olmal›d›r.
[lxvi] "Âlî'de" kelimesi mükerrerdir.
[lxvii] "Nâfi£i" olmal›.
[lxviii] "ve" kelimesinden sonra herhangi bir isim yaz›lmam›flt›r.
[lxix] Bu hükmün üzerinde iki aded iptal çizgisi olmas›na ra€men hüküm numaras› mevcuttur.
[lxx] "beg" olmas› gerekir.
[lxxi] 968 olmal›.
[lxxii] 968 olmal›.
[lxxiii] "intibâh" kelimesi mükerrer yaz›lm›flt›r.
[lxxiv] "968" olmal›.
[lxxv] "kasaba-i" olmal›d›r.
[lxxvi] "küre€e" kelimesi fazaladan yaz›lm›fl olmal›.
[lxxvii] "taleb itdü€ümde" mükerrer yaz›lm›flt›r.
[lxxviii] "olmayup" olmal›d›r.
[lxxix] Cümlenin bundan sonraki k›sm›nda, yaz›lmas› unutulan bir veya birkaç kelime olmal›d›r.
[lxxx] Bk. hüküm 1469.
[lxxxi] "olmayup" olmal›d›r.